

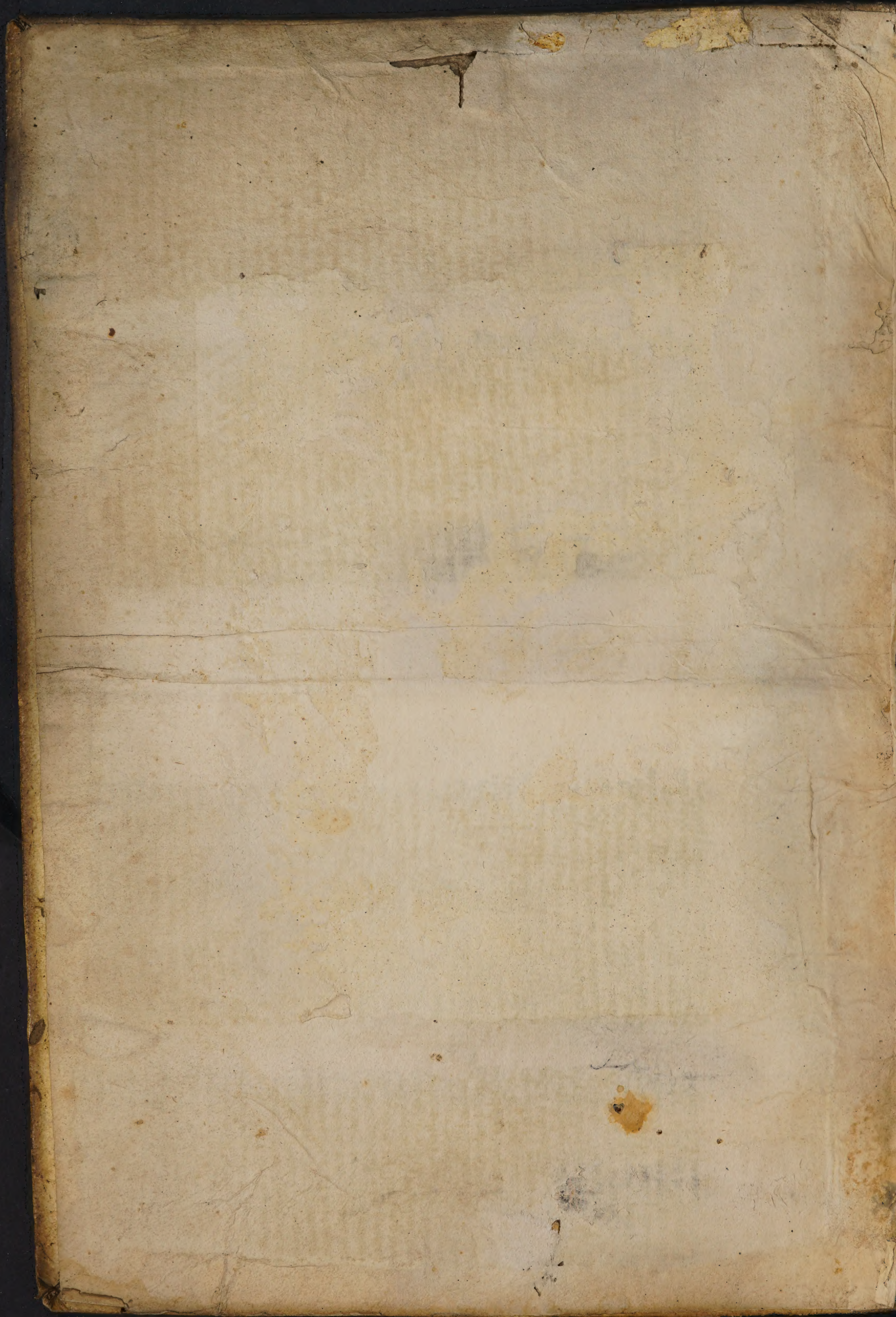


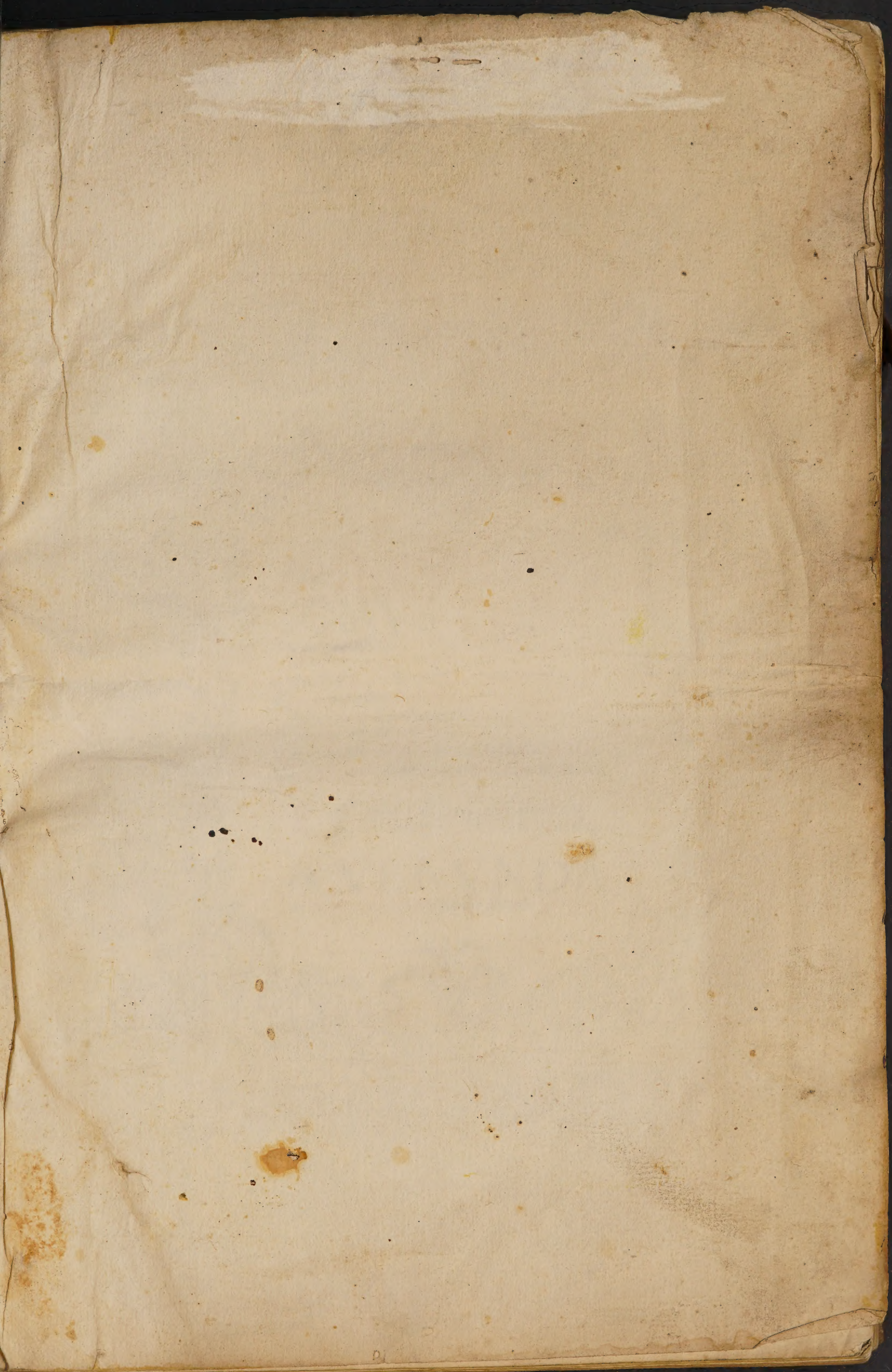
Quintus
M. G.
M. G.
T. II

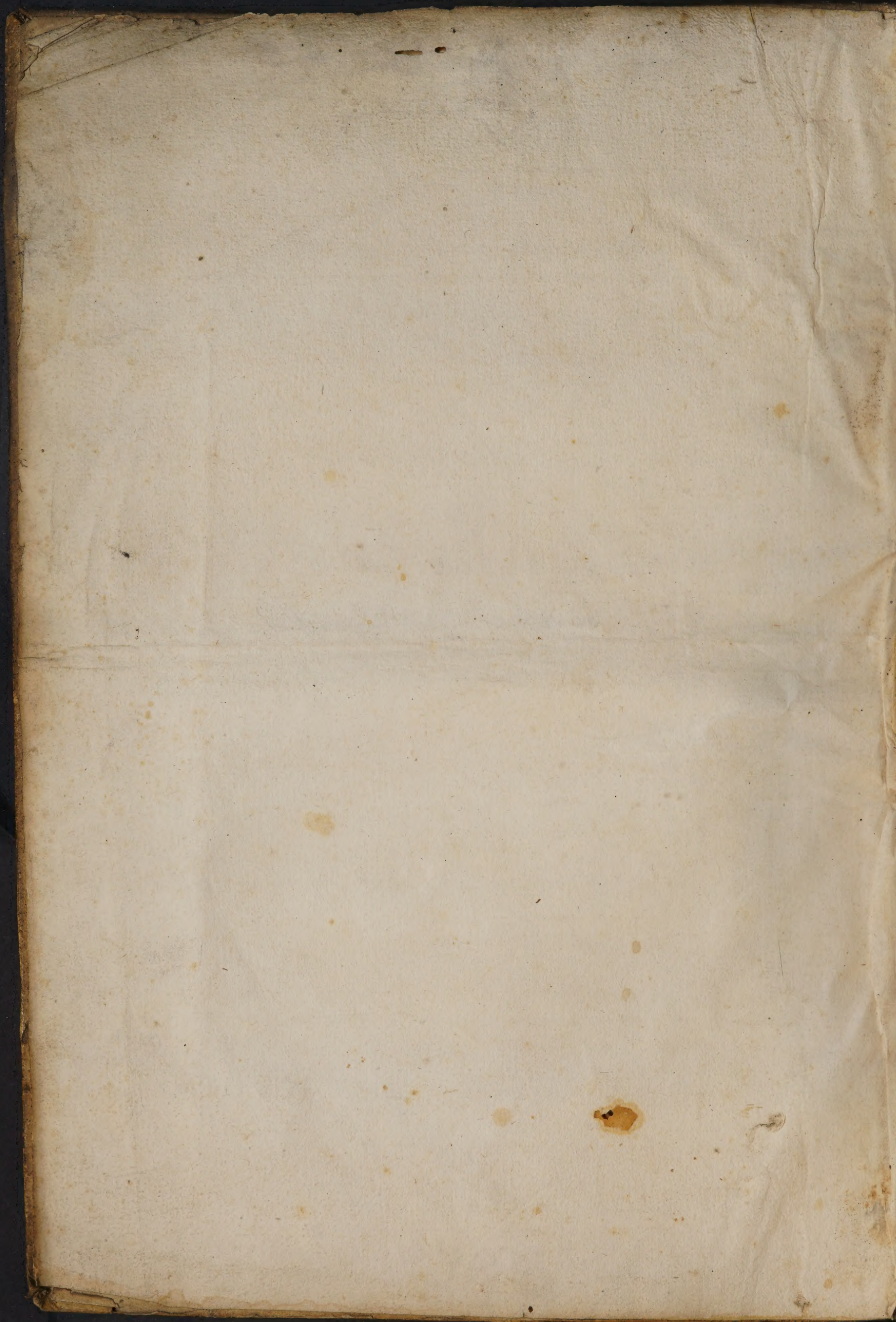












SECUNDVS
TOMVS CONCI
liorum generalium.

- Ⓒ Practica quinte Synodi Constantinopolitane.
- Ⓒ Sexta Synodus Constantinopolitana.
- Ⓒ Acta concilii Constantiensis.
- Ⓒ Decreta concilii Basiliensis.
- Ⓒ Approbatio actorum concilii Basiliensis per .N.P.
- Ⓒ Confirmatio constitutionum Frederici, & Karoline.

Cum Priuilegio.
VENVNDATA
tur Parisiis In edibus Galotti a Prato.

IACOBVS MERLINVS DOCTOR THEOLOGVS
AD CHRISTIANOS LECTORES.

QUAMQVAM MVLTORVM LIBRORVM LE-
 ctio sanctorum hominū sententia improbetur, illorum presertim qui plerūq;
 homines a via recta in aliā abducunt, & venena quedā quasi tinnulis vocibus,
 syrenarūq; cantibus subministrant. Horum nichilominus vsus summo opere
 exquiritur, quorum doctrina solatium simul atq; remediū languenti, & prope
 deficiēti orbi, velut quoddā egritudinis refrigerum prestare dignoscitur. Cu-
 iusmodi sunt hi qui de priscis vniuersaliū, atq; prouincialiū cōciliorum, necnō
 orthodoxorum patrum definitionibus acta referūt. Quos ob eam rem e puluere & tenebris reuo-
 candos, & ad plentem lucē proferēdos censui, vt cognoscat generatio altera, & filii qui exurgent enar-
 rent posteritati, & in propulsandis sui temporis erroribus parentes suos emulentur. Si enim perfi-
 dorum quorūdam hominum iam damnate redeunt opiniones, rursus fieri potest olim succrescant
 errorū seminaria, eedem quoq; repullulent hereses, nouelli deniq; excitentur illufores secundū deside-
 ria sua ambulantes in impietatibus, semetipsos segregantes, animales, spiritū non habentes. Quade-
 re consentaneum, & prope modum necessariū fuit illa repetere instrumenta vnde dudum cum suis
 erroribus prostrati, iugulati, confossi q; authores sunt, vt qui sensui herent proprio, & veritatem rur-
 sum opprimere moliuntur, morū integritatem labefactare, iura item peruertere, veterū instaurare
 blasphemias, priscorum sententiis teneantur, atq; merito sacrosanctorum conciliorum censuris coer-
 ceantur. Iam & diuina auctoritas iterum luciferianam, elatam, incompositā, & rebellē arrogantiam
 feriat quā humana nondum valuit frangere potestas. At ne putes Christiane lector amplius rebus
 dandū, derogandumve q̄ res ipse exigant, & hos quos palam legendos offero codices plus dignita-
 tis, auctoritatis ve obtinere q̄ equū sit, te imprimis cōmonendum duxi, vt ad prefationem operum
 diui Isidori properes, vbi se oppido cōturbatum fuisse cōmemorat, dum canonum sententias collige-
 ret, eo maxime quod concilia que greco sunt edita stilo, amplius q̄ tripliciter, vel quadrupliciter cōscri-
 pta reperiat, varias quoq; sentētiās diuersas significationes reddere. Ex quo colliges non esse omni-
 no a suspitione alienos codices quos ex grecorum promptuariis ad latinas manus incerti authores
 reddiderunt, nisi prius Romana ecclesia tenendos decreuerit, & ad hanc prope modū accedunt sen-
 tentiā quod testatur nōnulli se ex bonis grecis mala accepisse latina, & Ambrosius in explanatione
 epistole ad Romanos, c. xiii, id a nōnullis factū affirmat, vt sibi auctoritas prescribere videretur, dum
 ratio adiumentum prestare non sufficiebat. Quod dixerim ne ignores in quē culpa reicienda ve-
 niat, si inter legendum non nichil occurrat quod te (vt perperam translatum) offendat, aut plane sto-
 macho nō satisfaciāt. Nam si authētica, integra, solida, & a mendis experitiā fuerint exemplaria, vnde
 hec fideliter excerpta sunt, apprime castigata sunt, pura, vera, & sincera que pfero, suorum archetypo-
 rum quidē germanam conditionem prefeferentia, que si grato animo tuleris, prope diem (confide)
 ampliora nostris te sudoribus affecuturum, interim.

Vale.

INDEX FI

DELISSIMVS SINGVLARVM
MATERIARVM IN SEQVEN
TI OPERE CONTENTARVM.



A Char & Ionathan etiā igno
ranter inciderunt in anas
thema, fo. xxxvi. pa. i.
A catii episcopi pisinūtia
rum relatio super inuesti
gatione Anthimi, fol. xli.
pagina secunda, C
A catii & Christodori notariorū relatio super in
quisitione Anthimi, fo. xli. pag. i. C
A ccusatio contumacie Eugenii pape quarti folio
clv. pagina secunda
A gatho trinitatis, & incarnatiōis verbi mysteriū
declarat Constantino, fo. liii. pagina prima
A gapitus papa Anthimum trapezuntium pre
sulem deposuit, fo. xxxiiii. pagina secunda
A mor presentium nature insitus est, fo. lxx. pa. ii.
A mbrosii, Augustini, & Athanasii Leonis & alio
rum testimonium de duabus in christo volū
tatibus, fo. liii. pag. i. pag. ii. fo. lv. pagina prima,
secūd. fo. lvi. lxxii. lxxiii. lxxiiii. lxxv. lxxvi. lxxvii
A medeus sabaudie dux eligitur in papam. & ei⁹
electio per concilium Basiliense confirmatur, fo
lio, ccxxi. pagina prima,
A ngelus olim Gregorius, xii. efficitur legatus per
concilium Constantiense, fo. cxxvi. pag. i. A
A ndreas electus Posernaniensis refert quinque ar
ticulos de potestate concilii Constantiensis, fo.
cxi. pagina prima B
A nthimi heretici testimonium de vna christi vo
luntate, fo. lxxviii. pagina prima
A nthimus accusatur, fo. xlii. pag. i. D, E, F, G, H.
A nthimus iudicatur hereticus, fo. xlv. pag. i. A
A ppellantium friuole pena ex concilii Basiliensis
decreto, fo. cxc. pagina prima A
A pprobatio renunciationis papat⁹ Gregorii, xii.
fo. cxxii. pagina prima A
A postolica sede vacante sine concilii Constantien
sis deliberatione ad electionem summi pontifi
cis sancitur non esse procedendū, fo. cxx. p. i. A
A ppellationum ad sedem Romanam reformatio
fo. ccvii. pagina prima A
A rticuli Iohannis huss bohemi heretici damnati
per concilium Constantiense, fo. cxxiii. pa. ii. A
A rticuli quadragintaquinque Iohannis vviclef dā
nati fo. cxv. pagina prima D
A uinionensium humanitas qui se obtulerunt mu

tuare septuaginta milia florenorum concilio Ba
siliensi pro impendiis grecorum, fo. cc. pa. ii. A
A uinionensis ciuitas cum dominiis adiacentibus
prohibetur alienari decreto concilii Basiliensis,
fo. ccii. pagina secunda
A uinionensis ciuitas, & Cardinalis de fuxo reci
piuntur sub tutelā concilii Basili. fol. ccii. pag. ii.
A uinionis ciuitatis, & comitatus Venaycini regi
men committitur Alphonso sancti Eustachii car
dinali per concilium Basiliense, fo. clxxi. pag. ii. A
A uinionensibus prouisum est per concilium Bas
siliense pro pecunia mutuo data dicto concilio.
fo. cc. pagina secunda A
A ustrie dux comonetur per conciliū fo. cxi. p. ii. B
A ugustini de Roma episcopi Nazareni librorū
condemnatio fo. cxcii. pagina prima G

De littera

B



B acchi metropolitani Antio
chie relatio super inquisi
tione Anthimi fol. xliiii.
pagina prima
B aronensis ecclesie regimen
committitur auctoritate co
cilii constantiensis guillō
fo. cxliii. pagina secunda, A
B aselea germanie ciuitas eligitur ad celebrandum
concilium fo. clxiii. pagina prima B
B asiliensis concilii perturbatores cominatione terre
tur fo. clxvii. pagina prima A
B eneficiorum conferendorum ordo & modus, fo
lio, ccviii. pagina prima A
B eneficiorum vacantium fructus suo iuri consues
to relinquuntur fo. clv. pagina prima D
B eneficiati in concilio Cōstā. p̄sentes recipiunt suorum
beneficiorū fructus, fo. cxxix. pagina secūda C
B ulla Nicolai pape qnti per quā approbatur acta
& gesta in concilio Basili. fo. ccxxvii. pagina. ii. B
B ulla indulgentiarum per concilium basiliense co
cessarum fo. cxcviii. pagina prima A
B ulla Martini quinti pape qua delegat vices suas
Iuliano cardinali pro celebratione concilii basi
liensis fo. clxiiii. pagina secunda D
B ulla aurea imperatoris grecorum lecta in concilio
basiliensi fo. cxcvii. pagina prima A
B ullarū triū reuocationis forma datur Eugenio
fo. clxxxii. pagina prima B
B ulla plūbea patriarche Cōstātino, missa ad concilio
basiliense, fo. cxcvii. pa. ii. A
B ulla Gre. duodecimi qua se pollicetur papatui re
nunciaturum fo. cxix. pa. ii. A
B ulla cōuocationis concilii Constantiensis ex par
te Iohannis. xxiii. pape, fo. cix. pa. i. A

aaaa, ii.

Bulle plumbee vsus in concilio Basiliensi, fo. clxxi
pagina prima, B
Bulle tres reuocate per Eugenium papam, fo. clxxxv
pagina prima A
Bulle Eugenii quarti sup translatione concilii re
uocatio folio, ccciii, pagina secunda A
De littera C
 Alcedonensis synodi acta re/
leguntur in secunda sessione
sexte synodi Const., f. l. p. ii.
Camerario sedis apostolice
iubetur indigentibus qui
sunt in concilio Constantie
si de bonis camere proui
dere fo. cxxv. pagina secunda D
Carolus de malatesta procurator Grego. xii. consul
tat de renunciatione papat⁹ fo. cxx, pag. ii, A
Carolus de malatestis renunciat papatu⁹ nomine
Gregorii, xii, fo. cxxi, pag. ii. D
Cardinalium creatio inhibetur per concilium con
stantiense a recessu Iohannis, xxiii, fo. cxi, pag. i.
Cardinalium electio qualiter debet fieri, fo. cxcv, p. ii.
Cardinalis de nouo assumpt⁹ quid iurare debet,
fo. cxcv, pagina prima,
Cardinalium creatorum p Romanum pontifi
cem numerus fo. cxciii, pagina secunda,
Cardinales quales esse debent, priusq^{ue} assumantur,
fo. cxcv, pagina prima
Cardinalis sancte crucis dissidentes reges Francie
& Anglie satagit reconciliare fo. clxix. pa. i.
Capitula non sunt celebranda tpe missae, folio, cxcii
pagina prima D
Cardinalibus intrandi concilii tps prorogatur si du
rante concilio vacet sedes Ro. fo. clxxiii, p. ii, B
Cardinalium creatio pape inhibetur durante con
cilio Basiliensi, fo. clxxi, pagina prima, C
Cardinalium insignia denotant, q^{ue} parati esse de
bent pro christo sanguine suu fundere, fo. cxcv
pagina prima
Canonum defensio solis incumbit sacerdotibus.
folio, xxxv. pagina prima, E
Celestinus papa Nestorium hereticum deposuit
fo. xxxiii, pagina secunda
Christi due nature, & voluntates ex Paulo & Luca
conuincuntur, fo. liiii, pagina secunda,
Christum purum esse hominem quidam predica
runt heretici, fo. i, pagina secunda C
Christus sponte, non vi, aut necessitate passus est, fo.
lxix. pagina secunda
Christi affirmantes tantum unam voluntate con
futantur fo. lvii, pagina secunda
Christi due nature, & due voluntates inuicem non

repugnantes probantur fo. liii, pagina secunda.
liiii, lv, lvi, fo. lxx. p. ii,
Christi una voluntas, & operatio probatur, folio
lxxviii, pagina prima
Christus quomodo est patri consubstantialis, &
passus, fo. v, pagina secunda, A fo. vi. pag. i.
Christi due nature & voluntates comprobantur
a legatis apostolice sedis, fo. lxiii, pagina pri
a
Christi per unionem verbi ad carne due sunt na
ture in una persona, & una ypostasi, fo. viii. p. ii.
Christus secundum deitatem patri consubstan
tialis, nobis autem secundum carnem, fo. ii. pa. i.
Christus omnia assumpsit, que tetationis habue
runt experimentum fo. lxxviii, pagina prima
Christus secundum carnem passus est, non secun
dum diuinam verbi naturam fo. ii, pa. ii, A
Christi sunt due nature, fo. iiii, pagina secunda A
Christus passus est secundum carnis assumpte na
turam fo. iiii, pagina prima A
Chorum quo tempore quis frequentare debet
fo. cxc. pagina secunda B
Citatio contra Iohannem papam cassabitur, si pro
missis steterit fo. cxiii, pagina prima C
Citatio decernitur contra Hieronymum de pra
ga fo. cxiii, pagina prima G
Citatio contra Petrum de luna, folio, cxxxviii, pa
gina prima B
Citationis contra Hieronymum de praga decre
te forma fo. cxiii, pagina prima H
Citationis tenor contra Iohannem papam. folio
cxiii, pagina prima A
Clericorum alienorum ordinatio in Seuero car
pitur fo. xxi, pagina prima, A
Clericoru vita & honestas fo. clv, pagina secunda D
Clerus & monachi Antiochie Iohani supplicat,
fo. xvi, pagina prima A
Collationes beneficiorum qualiter fieri debent, fo
lio, ccvii, pagina secunda A
Commissarii deputantur contra Iohannem pa
pam, xxiii, fo. cxi, pagina prima D
Commissarii deputantur ad procedendum con
tra Petrum de luna per edictum citatorii per
sonalis fo. cxxxvii, pagina secunda, B
Commissariis in causa contra Iohannem hufs in
iungitur recipere cardinalium relationem, fo.
cxiii, pagina prima F
Commissarii deputantur contra Iohannem hufs
hereticum, fo. cxiii, pagina prima, E
Concilii Basiliensis acta approbantur per Nicola
um papam quintum, fo. cxxxvii, pagina, ii, B
Concilium Constantiense decernit monitorium
contra ducem Austrie, fo. cxli, pagina pri
a, A

Concilium Constantiense sub anathematis vincu-
lo prohibet articulos Iohannis vviclef damnatos
a quoq̃ disputari, fo. cxvi. pag. i.
Conciliū constantiensis constitutio contra damni-
ficantes venientes ad concilium, aut recedentes,
fo. cxxiiii. pagina prima. B
Concilium constantiense cassat omnes conuentio-
nes, & pactiones que sinceritati electionis pape
possent obuiare, fo. cliii. pag. i. B
Concilium Basiliense decernit Felici esse obediē-
dum, fo. cxxxi. pag. i. B
Conciliū generalis aduersus Gabrielem olim Eu-
genium quartū veritates tres. fo. cxviii. pagina
prima. A B & C
Conciliū constantiē, suspendit audiētiam omniū
cārum p̃ter causas curie camere apostolice vsq̃
ad assumptionem Ro. p̃tificis, fo. cliii. p. i. C.
Conciliū Basiliensis decretum de iudeis & Neophi-
tis, fo. dxxxix. pag. ii. A
Conciliū constantiensis decreti renouatio per cōciliū
Basiliē, de auctoritate cōciliōrū generalīū, folio
clxxxvii. pagina secūda A
Conciliū Basiliensis decretum de tuitione suppo-
sitorum eiusdem, fo. dxxxix. pagina prima, A
Concilium ecclesiā militātem reprelētās papam
ex causa deponere potest, fo. dxxxviii. pagina. i.
Concilium Basiliense p̃mittit se impleturum oēs
tractatus initos cū impatore grecorū & patriar-
cha Constantinopolitano, fo. cxvi. pag. i. C
Conciliōrū celebrandorū modus obseruatus in cō-
cilio Constantiensi, fo. clx. pagina prima, A
Conciliū constantiensis decretū insertum in cōcilio
Basiliē, de tpe celebrādorū cōci, fo. clxiii. p. ii. A
Conciliū celebrandi locus eligitur post constan. fo.
li. clvi. pagina prima, A
Concilium Basiliense decernit neminem incorpo-
ratorum debere trahi alio in quacūq̃ causa, folio
clxvii. pagina secūda. A
Conciliū Basiliensis stabilimentum, fo. clxv. p. i. B,
Cōcilia generalia q̃n sint celebrāda, fo. clxii. p. ii. C
Conciliū Basiliensis celebratio, fo. clxii. pag. i. A
Conciliū Basiliensis supposita fructus suorum be-
neficiorū percipiunt, fo. clxvii. pagina prima, B
Cōciliū basiliensis intentio est hereles extirpare, bel-
lorum rabie sedare, & vitiorum colluuiem refor-
mare, fo. clxv. pagina secūda, A
Conciliū Basiliensis supposita exhortātur, vt diligē-
ter explorent que protutura nouerint reipublice
christiane, fo. clxv. pagina secūda, B
Cōciliū basiliense vniuersalē ecclesiā militātē re-
p̃sentans potestatem habet imediate a xp̃o, folio
clxvii. pagina secūda, A

Concubinātorū publicorū aiaduērsio ex cōcilio
Basiliensi. fo. cxc. pagina prima, A
Cōfirmatio cōstitutionū Frederici secūdi impera-
toris, & Caroline facta per concilium Constan-
tense, fo. ccxix. pagina secūda, A
Conciliobasiliensi oēs obedire tenentur, fol. clxvii.
pagina secūda, A
Concilium generale tātum vnum esse potest, sicut
vnica est ecclesia, fo. clxxiii. pagina secūda,
Constantinus imperator iubet libros per Macari-
um porrectos sigillari. fo. lxxiii. pagina prima,
Concilia in scriptis redigūtur vt memorie fragili-
tati consulatur, fo. cviii. pag. i. A
Constantinus p̃sbyter Apamiē Macarii vestigiis
herens, vnicam asserens in christo voluntatē he-
reticus damnatur, fo. xcvi. pagina prima,
Conciliōrum euangelicorū quatuor confirmatio,
fo. xix. pagina prima,
Cōfessio Sophronii Hierosolymo, ep̃i, fo. lxxx. p. ii.
Conciliū constantiensis sessio priā, fo. cviii. p. ii. C
Conciliū Toletani canon de ritu celebrādi cōcilia,
folio, cix. pagina secūda D
Concilium constantiense schisma quod annis qua-
dragita senierat in ecclesia dei sedauit, folio, cviii.
pagina prima, A
Conciliū constantiensis exordium, fo. cviii. pag. ii. B
Concilio constantiensi durante curia Romana &
officia sancuntur esse Constantie, nec alio posse
transferri in consulto cōcilio, fo. cx. pag. ii. B
Concilium constantiense suspendit potestatem Io-
hānis, xxiii. a tēpore sui recessus si quid tentet in
preiudiciū conciliū, fo. cx. pagina prima.
Constitutio Clementis pape sexti de victu Cardi-
naliū in conclaui, fo. cli. pagina secūda. B
Constantinopolitana sexta synodus. folio, xlviii.
pagina secūda, A
Concilium Basiliense per quēq̃ non potuit dissol-
ui, aut alio transferri sine eius deliberatione, folio
clxvii. pagina secūda, A
Conciliōrum generalium potestas tribus veritati-
ous ostenditur, fo. cxiii. pagina prima,
Conciliū basiliensis officiales deputantur, fo. clxvii.
pagina prima, C
Concordia Narbone cum legatis regis Arrago-
ni, fo. cxxxii. pagina prima, A, B, pagina, ii.
A, B, C, D, E, fo. cxxxiii. A, p. i. B, C
Conciliū constantiensis decretū de modo eligendi
summum pontificem, fo. cxxi. pagina prima, A
Conciliū constantiensis aduersus futurum schisma
prouisio, fo. cl. pagina secūda, A
Concordātia capitulorum Narbone approbatur,
folio clxvi. pagina secūda, D folio: clxvii. p. i. F
aaaa, iii,

INDEX

Conciliū Constantiensis celebratio, fo. cviii. pag. /
na prima. A
Conciliū Constantiense decernit tres de qualibet
natione elegēdos qui de causis recedentium co
gnoscant, folio. cxi. pagina prima
Conciliū generalium utilitas, & dispendiū ne
glectus, fo. cl. pag. i. C
Committuntur cause heresis certis iudicibus, folio
cxxxix. pagina secunda, B
Constantinus imperator hortatur archiepiscopum
Constantinopolitanum conuocare omnes epi
scopos sibi subditos ad celebrandam synodum
fo. xlix. pagina prima, A
Constantini diuina iussio ad synodum, apostoli
ce sedis antique Rome, fo. cv. pag. i. A
Conciliū Constantiensis Sessio secunda, fol. cx. pa
gina prima B
Constantinus impator fidem a patribus sancte, vi.
synodi explorat, fo. ci. pag. i. B
Constantini epistola ad Macariū, fo. xciii. pa. i.
Conciliū determinatio pro vnione facienda ec
clesie orientalis ad occidentalem, fo. cc. pag. i.
Conciliū Constantiensis acta, fo. cviii. pa. i. B
Conciliū Constantiensis sententia contra Iohannē
papam, xxiii. fo. cxviii. pagina prima, B
Conciliū Constantiensis monitorium contra ducē
Austrie, fo. cxxx. pag. ii. A
Conciliū Constantiensis potestas, fo. cxi. pa. i. B
Constantini imperatoris confessio, fo. ciii. pa. i. A
Conciliū generale ecclesiam militantem repre
sentans potestatem habet immediate a deo, fo.
lio. cx. pagina secunda. B
Conciliū Constantiense ordinat de forma pro
fessionis per electum in papam obseruanda, fo
lio. cli. pagina prima, A & B
Conciliū Constantiensis decretum de non derogā
do iuri alicuius nationis de prioritate votorum.
fo. cxl. pagina prima. D
Conciliū Constantiensis sessio tertia, fol. cx. pagi
na secunda. A
Concordia Narbone cum legatis regis Arrago
nie, fo. cxxxi. pag. ii. C
Christi naturarum differentiam operum quali
tas demonstrat, fo. lvii. pag. i.
Crux non est ascribenda trifagio ne filiorum duali
tas inducatur in diuinis, fo. iiii. pag. ii. A
Cultus diuinus non debet impignorari, fo. cxcii.
pagina prima. C
Cyri episcopi Alexandrie fides, fo. xcii. pa. i.

MATERIARVM.



Amalus papa vocatur fidei
adamas, fo. cii. pag. i.
Decretum concilii Constan
tensis de publicatione at
testationum contra Petru
de luna, fo. cxlv. pa. i. B
Decretum concilii Constan
tensis irritans penas latas per Petrum de luna,
contra legatos infantis Henrici, f. cxlix. p. ii. B
Decretum quod littere super gratiis, expectationi
bus, & exorbitantiis exceptis expediantur, folio
cxxxvii. pag. ii. A
Decretum cassationis penarum latarum per Pe
tru de luna, contra legatos regis Castelle, f. cxlviii
pagina prima. D
Decima quando soluenda sit pape, & quando nō
fo. cxxxiii. pagina secunda, A
Decretū quinq; cōclusionū con. Basiliē. aduersus
Eugenium papam quartū, fo. ccxv. pa. i. & ii.
Decreti innouatio q̄ durate concilio Basiliensi pa
pa nullos de nouo creare possit cardinales, folio
cciii. pagina prima. A
Decimarū leuandarum decretū, fol. lxvi. p. ii. B.
Decretum cōciliū Toletani de ritu celebrandi con
cilia generalia, fo. clxv. pagina secunda D
Decretum reuocationis vocum legatorum regis
Arragonum, fo. cxlix. pagina ii, C
Decretum ratificans vnionem obedientiarum Io
hannis, xxiii. & Gregorii, xii. fo. cxx. pa. i. C
Decretum cōciliū Basiliensis, de his qui volunt ad
fidem cōverti, fo. clxxxix. pag. ii. B
Decretum concilii Basiliensis, de collationibus be
neficiorum, fo. ccvii. pag. ii. A
Decretum q̄ nullus recedat de concilio Constan
tensi sine venia, fo. cxxi. pagina secunda, B
Decretum contumacie contra Iohannem papam
xxiii. fo. cxvii. pagina prima. A
Decretum aduersus spoliatores eligēdi in papam
fo. cliiii. pag. i. A
Decretum de electoribus Romani pontificis, folio
cli. pagina secunda; B
Decretum contra Petrum de luna, vt diligēter res
quiratur, fo. cxxii. pag. i. B
Decretum interlocutorium super expectatione Io
hannis pape, xxiii. fo. cxvi. pag. i. C
Decretum suspēisionis contra Iohannem papam.
xxiii. fo. cxvi. pag. ii. D
Decretum deffiniendi possessorium episcopatus
Cumanensis ecclesie, fo. cli. pag. ii. D
Decretum quod Gregori⁹ non reeligatur in pa
pam, nullam denotat inhabilitatem, folio. cxxi.
pagina prima. C

Decretum procedendi ad electionem futuri pō
tificis non obstante absentia Cardinalium Pe
tri de luna, fo. clī. pag. prima B
Decretum q̄ fides adhibeatur bullis concilii Cō
stantien. fo. cxxvii. pag. prima D
Decretum expediendi litteras de iustitia, folio
cxxv. pagina secunda B
Decretum monitorium in causa ecclesie triden
tine, fo. cxxx. pag. prima B
Decretum de spoliis, & procurationibus, fo. clī
pagina secunda B
Decretum potestatis citandi clandestine receden
tes a concilio, fo. cxxv. pag. secunda A
Dilatio peremptoria conceditur Eugenio pa
pa a concilio Basiliensi, fo. ccii. pag. prima.
Dispensationum fiendarum decretum a Marti
no papa, fo. clv. pag. secunda
Dignitatum electiones fieri debent in ecclesiis,
fo. cxv. pagina secunda A
Diaboli summū desiderium ē hominem a deo
separare, fo. ciii. pag. prima A
Dominicus episcopus Plusiados Polychronium
accusat de heresi, fo. xvi. pag. secunda,
De littera E
 Cclesiasticorū bonorū alie
natio inhihetur Eugenio
pape quarto, folio. clxxiiii
pagina secunda
Ecclesia orientalis a tempo
re beati Petri vsq̄ ad tem
pora Agapiti nemine ac
cepit manibus pape Romani ordinatum, nisi
Minam archiepiscopum Constantinopolita
num, fo. xxxix. pag. secunda A
Ecclesie labor ab hereticis non est nonus, folio
xiiii. pagina prima A
Ecclesia non patiatur spectaculum, folio. cxci. pa
gina prima E
Ecclesie vniuersalis veritatem non tenens deum
patrem habere non potest, fo. ccxii. pag. ii.
Edificare nō sufficit, nisi conseruetur edificatum.
fo. clxvi. pagina prima A
Electioni pontificis obuiantia relaxantur, folio.
ccxvi. pag. prima B
Electio summi pontificis durante concilio gene
rali est Basilee celebranda, fo. clxx. pag. i. A
Electus in pontificem iuramentum prestare de
bet, fo. ccxvii. pagina secunda B
Eligendi pontificis decretum editum per concil
lium Basiliense, fo. ccxvi. pa. secunda. A
Electus in papā p̄sentata sibi electione infra diē
naturalem debet professionem sui iuramenti

prestare, fo. ccxvii. pa. secunda A
Electi in papam, & eligentium bona non diripi
antur, fo. ccxviii. pa. prima A
Electione pape pendente audientia debet vacare
fo. ccxviii. pagina prima B
Electionis dignitatum in casu absentie eorū ad
quos spectat electio decretum, folio. ccxix. pa
gina secunda A
Emologatio, & approbatio omnium gestorum
in concilio Constantiensi, folio. clxi. pagina se
cunda. A
Eudochius presbyter suadet omnem hereticorū
innouationem de ecclesia tolli, folio. xxvii. pa
gina secunda A
Epistola ecclesie orientalis ad Agapitum archi
episcopum Romanorum, folio. xxxviii. pagin
a prima A
Epistola Pamphili episcopi abydarum ad Petru
Antiochenum, fo. iii. pa. prima A
Epistola Acatii Constantinopolitani archiep
scopi ad Petrum Antiochenum, folio. v. pagin
a prima A
Epistola Cōstantini imperatoris ad papam Ro
manum pro futura ineunda synodo, fo. xlviii.
pagina prima A
Epistola Pauli episcopi Apamie ad Iustinianū
lecta coram Mina & synodo, folio. viii. pagina
prima. A
Epistola Fauſti episcopi Apollonide ad Petrum
Antiochenum, fo. ii. pag. ii. A
Epistola episcoporum secunde Syrie ad Iohan
nem Constantinopolitanum, folio. xxi. pagin
a secunda A
Epistola Felicis pape ad Petrum Antiochenum
fo. v. pagina secunda B
Epistola Iohannis archiepiscopi Constantino. de
gestis synodalibus, fo. xx. pag. i. B
Epistola Sergii patricii Constantinoplitani ad
Cyrum episcopum phasidis, fo. lxxxviii. pagin
a prima
Epistola hormisde episcopi ad presbyteros, & ar
chimandritas secunde Syrie, folio. xiiii. pagin
a prima A
Epistola Cōstātini imperatoris ad Georgiū ar
chiepiscopum ciuitatis Constantinopolitane.
folio. xlix. pagina prima A
Epistola Sophronii hierosolymorū episcopi ad
Sergium papam fo. lxxx. pag. prima A
Epistola Iohannis archiepiscopi Constantino
poleos ad Macarium, fo. xciii. pag. ii.
Epistola Iustini episcopi Sycelle ad Petru An
tiochenum, fo. iii. pag. ii. A

INDEX

Epistola Epiphani episcopi tyri ad synodū Cō
stantinopolitanam, fo. xxi. pag. i. A
Epistola concilii Basiliensis missa ad Bohemos
super conclusione facta in Egra ciuitate, folio
clxx. pagina prima A
Episcopus Taretinus supplicat cōcilio Basiliēsi
super sederi in processu contra Eugenium, fo.
clxxiii. pagina prima
Epistola Honorii pape ad Sergium, folio. xciiii.
pagina prima
Epistola Pirrhi Constantinopolitani ad Iohan
nem papam, fo. xciii. pag. secunda
Epistola Mariani abbatis ad Iustinianum impe
ratorem, folio. ix. pag. prima
Epistola Felicis pape ad Petrū. Antiochenum
fo. iiii. pagina prima A
Epistola Cinciani episcopi Acculianarū ad Pe
trum Antiochenum, fo. iiii. pa. ii. A
Epistola secunda Cyri ad Sergium papam, fo.
xcii. pagina secunda
Epistola Honorii pape ad Sergium Constanti
nopolitanum, fo. xc. pagina secunda
Epistola Agathonis pape ad Cōstantinū impe
ratorem iubetur legi, fo. lii. pag. i.
Epiphani in sermone aduersus Arriomanitas
vera probatio humanitatis Christi, folio. ciii.
pagina secunda
Epistola Cyri ad Sergiū papā. fo. xci. pag. ii.
Epistola Hormisde ad Epiphaniū, folio. xv.
pagina prima
Epistola Thome Constantinopolitani archiepi
scopi ad Vitalianum papā, fo. xciii. pag. ii.
Epistola Anthonis episcopi Arsenois ad Petrū
Antiochenū, fo. ii. pag. i. A
Epistola missa Anthimo olīm episcopo Trape
zuntino, fo. xliiii. pa. ii.
Epistola Agapiti pape ad Petrum hierosolymo
rum episcopum, fo. xxxix. pag. ii. A
Epistola Iohannis hierosolymitani ad Iohānem
Constantinopo. fo. xx. pag. i. C
Epistola Iohannis archiepiscopi Cōstantinopo
litani de gestis i synodo, fo. xx. pag. i. A
Epistola Felicis pape ad Zenonem imperatōrē
fo. vii. pagina prima A
Epistola Alcipiadi ad Petrum antiochenum, fo.
iii. pagina prima B
Essentia m cōmunis generis specificentem plura
indiuia eīusdem speciei abiurat Hierony
mus de praga, fo. cxxviii. pa. i. A
Eufemius notarius acta cause in Anthimū recen
set coram synodo, fo. xliii. pag. i. B
Eufemii, & Macedonii nomina i catalogum ar

MATERIARVM.

chiepiscoporū referuntur, fo. xix. pag. ii. A
Eustachii Stephani, & Thalelai prei byterorū
opinio, fo. xxvii. pag. ii. A
Eugenius papa suspenditur ab omni admini
stratione papatus, fo. ccviii. pag. ii. A
Eugeni⁹ papa deponitur a dignitate pontificia,
& omni authoritate priuatur per concilium
Basiliēse, fo. ccxiii. pagina secunda
Eugenius debet adherere concilio Basiliēsi. &
de forma, fo. clxxxii. pag. i. C
Eugeni pape littere a concilio Basiliēsi appro
bantur, fo. clxxxiii. pag. ii. A
Eugenius papa quartus declaratur contumax.
fo. cciiii. pagina secunda
Eugenius papa quartus Iuliano cardinali vices
suas delegat ad celebrandum concilium basi
liēse, fo. clxv. pag. prima A
Eugenius accusatur contumacie per promotores
concilii Basiliēsis, fo. clxxix. pag. ii. A
Eugenio dilatio sexaginta dierum datur ad com
parendum in concilio Basiliēsi pro vnione fa
cienda, fo. clxxxi. pag. prima
Eugeni pape potestas suspenditur, folio, clxxiiii.
pagina secunda
Eugeni libelli dānantur, folio, ccxxii. pag. ii. A
Eugeni processus examinatur, folio, clxxvi. pa
gina prima
Eugenius papa monetur per concilium Basiliē
se, vt pretenlam per eum concilii dissolutionē
reuocet, fo. clxxviii. pag. prima
Eugenius papa approbat conciliū Basiliēsis cō
tinuationem, & omnem per eum pretenlam
dissolutionem reuocat, fo. clxxxiii. pag. ii. B
Eugenius papa citatur, vt veniat ad concilium, fo.
clxviii. pag. ii.
Eugeni pape littere quassantur de electiōe ciui
tatis florentine, & utini pro celebrādo concilio,
folio, cccliii. pag. secunda
Eugenio pape noua dilatio datur ad se sistendū
in concilio, fo. clxxiiii. pag. i.
Excommunicatio contra impediētes regem
Romanorum pergentem in Arragoniam, fo.
cxxvi. pag. secunda
Exemplar supplicationis Mariani abbatis ad Iu
stinianum imperatorem, folio. xxxiiii. pagina
prima D
Excommunicatis communicate prohibetur, fo.
cxc. pag. ii. A
Exactio pecuniarum inhibetur fieri in curia Ro
mana pro cuiuscūq; beneficii collatione, folio,
cxc. pagina prima C
De littera F



Aussi heretici furor i larif
sa, fo. xxix. pagi. prima
Felici pape prouisio ordi
natur, fo. ccxxiii. pa. i. A
Felix quintus papa antea
dictus Amedeus cōsen
tit electioni de se facte.

fo. ccxxi. pag. secunda

Festum visitationis beate Marie instituitur per
concilium Basiliense, folio. ccxxiii. pagina se
cunda.

Felix quintus profitetur, folio. ccxxi. pagi. ii. B

Felix quintus induitur vestimentis pontificalib⁹
fo. ccxxii. pagina prima

Filiorum sectio in trinitate non est recipienda.
fo. v. pag. prima

Fidei expositio secundum Gregorium Neocesa
riensem, folio. i. pagina prima.

Fidei expositio per concilium Calcedonense, fo.
primo, pagina secunda

Fidei assertio Basili episcopi Cesariensis, Cappa
docie, fo. primo, pag. prima

Fides est principum propugnatrix, folio. xlix. pa
gina prima

Fides omniū debet esse vna, nec quidpiam habe
re dissonum, fo. i. pag. prima

Fidei definitiones non relinquunt aliquod du
bium, fo. xv. pag. ii.

Fidei fundamentum patrum traditione firma
tum non oportet vobis nouitate mutari, folio
xix. pagina secunda.

Fides est nostre salutis substantia, & fundamen
tum, fo. lix. pagina prima

Fidei declaratio per sanctam sextam synodum
Constantinopolitanam, fo. xcvi. pag. ii.

Fidei Constantini imperatoris edictum, fo. ciii.
pagina prima

Fidei negotia sunt primitus in conciliis genera
libus tractanda, fo. cix. pag. ii.

Fidei veritas lucet, vbi gemina dei videlicet, & p
ximi charitas feruet, fo. cvi. pag. prima

Fidei cultus, & reipublice amor debent esse prin
cipis studia, fo. ci. pag. prima

Fidei defensio competit omni catholico, folio.
xxxv. pagina prima

Fidei vinculum inter omnia sanctas mentes cō
nectit, fo. cv. pag. prima

Fratrum minorum, & fratrum de obseruantia re
ductio ad concordiam, folio. cxxviii. pagina
prima, D & E.

Franciscus cardinalis Florentinus recitat quinque
articulos de stabilitate cōciliū Cōstantiensis, fo.

cx. pagina secunda

De littera

G



Georgius discipulus Maca
rii abdicat heresim, & du
as in Christo fatetur vo
luntates, fol. lxx. pagi. ii.

Georgius Constantinopo
leos archiepiscopus, Theo
dorus ephesinus, & ple
riq; alii episcopi duas i Christo naturas, & du
as voluntates vnanimivoce profitentur, folio
lxiii. pagina secunda,

Gregoriorum tractatus confirmatio per concilium
Basiliense, f. clxxxix. pagina prima

Gregorii constitutio de vita & regimine ponti
ficum, fo. cxv. pagina secunda

Gregorii. xii. ratificatur gesta per concilium, fo.
cxi. pagina prima

Gregorius. xii. authorisat agenda in concilio, fo.
cxi. pagina prima

De littera

H



Henricus foltrensis contumaciā
Petri de luna accusat, folio.
cxlviii. pag. ii.

Heretici quidā deitatis & hu
manitatis in Christo natu
ram confuderunt, fo. primo

pagina secunda

Hereticorum ingeniu signatur, folio. xxi. pag
ina prima.

Heretici sunt organa diaboli, fo. x. pag. ii.

Hereticorū loca vbi celebrant conuenticula de
bent veris ecclesiis applicari, fo. xii. pag. i.

Hereticorum dogmata vim habere nō possunt,
fo. xv. pagina prima

Heresis nōnunquā cū precellentibus doctrina
sedere eligit, fo. lvii. pag. secunda

Hereticorum libri comburendi sunt, folio. xxxii.
pagina prima

Hereticorum proprium est, vt contrariis inter se
pugnent opinionibus, fo. lix. pag. ii.

Hereticorum peruersitas petitur tolli ab ecclesia.
fo. xxviii. pagina prima

Hereticorum nomina olim condēnatorum, fo.
lxxxv. pagina secunda

Hereticorum quorūdam nomina nouo anathe
mate dānatorum, fo. xcvi. pag. prima

Hereticorum subtilitas est truncata, & mutila
decerpere testimonia quibus suam fulciant he
resim, fo. lxxviii. pag. secunda

Hieronymi de praga intellectus de fide, folio
cxxxviii. pag. i.

INDEX

MATERIARVM

Hieronymi de praga abiuratio facta in concilio
Constantiensi, fo. cxxvii, pag. ii. D
Hieronymus de praga iurat se nūquā venturū
contra determinationes ecclesiasticas, folio
cxxviii, pagina prima. C
Honores, & vocationes suffragia concilium Basilien
se non intendit alterare, folio. clxv. pagina se
cunda. E
Hore canonice extra chorum qualiter dicende
sunt, fo. cxc, pagina secunda C
Honorii pape dogmata ad Sergium, & Sergii
ad honorium, & Cyri, Pyrrhi, Petri, Pauli, &
Theodori hereticorum damnantur, folio, xci.
pagina prima

De littera I



Imperatoris est iutare, & ro
gare omnes ad vnitatem
ecclesie, & vere fidei, folio
xlvi, pag. secunda A
Imperator vigilare debet, vt
concilium sit tutum, folio
cxi, pag. secunda C
Imperatoris grecorum & patriarche Constanti
nopolitani legati capitula offerunt concilio Ba
siliensi, fo. clxxxviii, pag. i. A
Imperatoris grecorum eorum que gesta sunt
per suos legatos approbatio, fo. clxxxviii, pa
gina secunda A
Incarnandi verbi testimonium, folio, lxi, pagin
a secunda.
Insumta cessionis papatus Gregorii. xii. iu
ben. ut in acta publica referri, folio, cxxv. pa
gina secunda F
Instrumentum publicum super electione ciuita
tis Basilee p celebrando concilio, folio, clxiii.
pagina secunda, A. & B
Indulgentie concessae incorporatis concilio Basi
liensi, fo. cxxiii, pag. prima A
Instrumenta depositionis, & renūciationis Iohā
nis. xxiii. iubentur in actis concilii Constantie
sis registrari, fo. cxxv. pag. ii. E
Interdicta non sunt leuiter, & temere ponenda,
fo. cxc, pagina secunda B
Iohannis pape processus differtur donec habita
eius responsione, fo. cxiii, pag. i. B
Iohannes. xxiii. debet designare in suo procura
torio cessionis aliquas personas, folio, cxii. pa
gina secunda. A
Iohannes. xxiii. procuratoriū dat ad cedendū
papatui, fo. cxi, pag. ii. A
Iohannes. xxiii. papa tenetur dare, & facere pro
curatorium cessionis papatus pro vnitatem ecclē

sie, fo. cxi, pag. secunda A
Iohannes. xxiii. papa orationem habet ad concil
lium Constantiense, fo. cviii, pag. ii. C
Iohannes patritius questor duos libros Macarii
porrigit synodo, fo. lxxxvii, pag. ii. A
Iohannis. xxiii. schedula super incundo concilio
iuxta decretum Alexandri pape quinti, folio.
cviii, pag. secunda C
Iohannes vicesimus tertius papa Constantiam in
greditur, fo. cviii, pag. secunda A
Iohannes papa, xxiii. hortatur omnes ecclesie pre
sules, & seculi principes, vt ad concilium cele
brandum conueniant, fo. cix, pag. i. A
Iohannes de Vercellis Cluniacē, sermonem ha
bet ad derum concilii Constantiensis, fo. cviii.
pagina secunda B
Iohannis, Andree, & Calomini, & Christofori cō
missariorum relatio super respōsione Anthi
mi, fo. xlii, pag. ii. A. B C. fo. xliiii, pag. i.
Iohannes Hierosolymitanus omnia probat que
gesta sunt per Iohānem Constantinopolitanū
folio, xx, pag. secunda
Iohannis, & Theocisti presbyterorum relatio su
per requisitiōe Anthimi, fo. xli, pagina prima,
A. & B.
Iohannis vicius Angli, & Iohannis huius Bohe
mi errores collecti per Martinū papā quintū
fo. clvi, pag. secunda D
Iohannes de Gersonno cancellarius parisiensis
legatus regis francorum habetur honorabilis
in concilio Constantiē, folio, cxxxvi, pagina
prima D
Iohannis paramonarii metropoleos tyri instituti
a Seuerō heretico depositio per Epiphaniū,
folio, xxi, pagina secunda.
Iohannis. xxiii. pape promissio de cedendo pa
patui pro vniōe ecclesie, fo. cx, pagina prima
B. & C
Iohannes huius curie seculari traditur, folio, cxxiii.
pagina secunda
Iohannis. xxiii. instrumenta depositionis iuben
tur poni in registis, fo. cxxv, pag. ii. E
Iohannes papa, xxiii. super electione leci ad quē
venire exhortatur promittere tenetur, fo. cxiii.
pagina prima A
Iohannes. xxiii. statuit missam Feria quinta per
omnes ecclesias collegiatas Constantie singu
lis hebdomadis celebrari, fo. cix, pag. ii. A
Iohannis vicius, errata circa religionis institutio
nem, fo. cxv, pag. secunda
Iohannis vicius error circa orationem, folio, cxv.
pagina secunda.

SECUNDI TOMI

CONCILIORVM.

Iohannis vviclef errata circa censuras p̄latorum.
fo. cxv. pagina secunda
Iohannis vviclef error circa donationem Constā
tini, fo. cxv. pag. secunda,
Iohannis vviclef error circa indulgentias, fo. cxv.
pagina secunda
Iohannis vviclef errores tres circa sacramētū alta
ris, folio, cxv. pagina prima D
Iohannis vviclef error circa potestatem ecclesiasti
cam, fo. cxv. pagina prima D
Iohannis vviclef error circa misse ordinationē, fo.
cxv. pagina prima D
Iohannis vviclef error circa sacramentum con
fessionis, fo. cxv. pag. prima D
Iohannis vviclef error de potestate pape, fo. cxv.
pagina prima D
Iohannis vviclef error circa obedientiā pape pre
standā, fo. cxv. pag. prima E
Iohannis vviclef error q̄ viri ecclesiastici non pos
sint habere possessiones, fo. cxv. pag. i. F
Iohannis vviclef error circa virtutem excōmuni
cationis, fo. cxv. pag. prima G
Iohannis vviclef error circa auctoritatem predi
candi, fo. cxv. pag. prima H
Iohannis vviclef error circa dominiū, & prela
turam, fo. cxv. pagina prima I
Iohannis vviclef error circa ablationē rerū eccle
siasticarum, fo. cxv. pag. i. k
Iohannis vviclef error de vsurpatione potestatis
populi in dominum, fo. cxv. pa. prima L
Iohannis vviclef error circa decimas, fo. cxv. pagi
na prima, M
Iohannis vviclef error circa orationem, folio. cxv.
pagina prima N
Iohannis vviclef error circa elemosynam mendic
is fratribus erogatam, fo. cxv. pag. i. O
Iaccius persā furens hereticus imperatoris ima
ginem virga percussit, folio. xxxvi. pagina
prima,
Iustiniani Augusti ad Iohannem papam exē
plar diuine iussionis, folio. cvii. pag. prima
Iustinianus imperator contra Anthimū Seue
rum Perum, & Zoaram, folio. vii. pagina se
cunda. A
Iuliani & Ammonii presbyterorum, & ecclesie
deffensorum relatio in causa Anthimi. folio
xliiii. pagina prima
Iudicum synodi deputatio contra Iohannē pa
pam. xxiii. fo. cxvi. pag. ii. A
Iubilatio laudum populi Constantinopolitani
in ecclesia congregati, folio. xxii. pagina prima
A, & B

Iulianus cardinalis decernit tēpus prime sessio
nis concilii Basiliensis celebrande, folio. clxii.
pagina prima. B & C
Iudices quatuor nationum deputati debent vo
care prelatos absentes, folio. cxviii. pagina se
cunda. B
Iurare debent prius electores Romani pontifi
cis, fo. clii. pag. prima A
Iuramenti prestandi ab eligentibus aliquem in
prelatum forma, fo. clxxix. pag. i.
Iudicum deputatio in causa fidei per concilium
Basiliense, fo. clxxii. pag. i. A
Iustiniani imperatoris constitutio contra Anthi
mum Seuerum Petrū, & Zoaram hereticos.
folio. xxxi. pag. secunda A
Iuramenti cuiuslibet prestatio neminem impe
dit, quin venire debeat, & possit ad concilium
Basiliense, fo. clxxi. pag. prima A
Iustiniani imperatoris probatio de duabus in
Christo naturis, & voluntatibus, folio. lxxvi.
pagina secunda.
Iulianus cardinalis presidens concilii Basilien
sis sermonem habet ad clerum, folio. clxii. pa
gina secunda. A

De littera.

k

Karolina confirmatur per concilium Basilien
se cum constitutionibus Frederici imperato
ris, fo. cxxxix. pag. secunda A

De littera

L



Achrymarū duo sunt mo
tus, fo. xx. pag. i. C
Laus imperatoris, & Mine
fo. xlv. pag. secunda
Leonis pape scripta ad Cō
stantinum imperatōrē.
fo. cv. pag. secunda
Legati deputantur per concilium Constantien
se ad Angelum cardinalem, folio. cxxvii. pagi
na secunda, B
Legati deputantur per concilium Constantiense
ad requirendum Iohannem papā super procu
ratorio faciendo, fo. cxii. pag. ii. B
Legati regis Arragonie vocem habēt in cōcilio
Constantiensi, fo. cxxxvi. pag. secunda B
Legatorum regis Arragonum locatio, folio.
cxxxv. pagina prima C
Legati regis Arragonum petunt vniri, folio.
cxxxvi. pagina prima B
Legatorum regis Castelle conuocationis schedu
la, fo. cxlvi. pagina prima. A

INDEX

Leonis epistole approbantur ab Epiphanio, folio
xxii. pagina prima
Legatus vnus Arragonum protestatur, folio, cl.
pagina prima A
Leonis pape nomen in sanctorum cathalogo de
scribitur, fo. xix. pag. secunda A
Legati concilii Constantiensis mittuntur in Ar
ragoniam ad Benedictum, xlii. fo. cxxv. pagi
na prima A
Legatorum concilii Constantiensis ad regē Ar
ragonie, & Petrum de luna nomina, f. cxxxiii.
pagina secunda A
Legatorum concilii Constantiensis missorū ad
Petrum de luna, & regem Arragonū relatio,
fo. cxxxi. pag. secunda A
Legati concilii Constantiensis, & Arragonie cō
cordantur, fo. cxxxi. pag. secunda B
Legati, missi ad Iohānem papam debēt ei offer
re debitas securitates, fo. cxii. pag. ii, D
Legatis missis ad Iohannem requirendum iniū
gitur, vt ipsum Iohānem exhortetur venire ad
concilium, fo. cxii. pag. secunda C
Littere cōuocatorie concilii Constantiensis ad re
gem Arragonum, fo. cxxv. pag. ii. A
Libellus monachorum vrbis Constantinopoleos
ad synodum, fo. xvii. pag. secunda A
Libellus monachorum Apamie ad proprios epi
scopos, fo. xxviii. pag. secunda A
Litterarum ex parte Eugenii prolatarum aduer
sus auctoritatē generalis concilii quassatio, fo.
ccxviii. pagina secunda C
Libri prolati per Macharium sigillantur, fo. lxiii.
pagina prima
Liber adulterinus sermonis Mene ad Vigiliū
fo. li. pagina secunda
Libri archetypi conferuntur cum truncatis testi
moniis per Macharium allegatis, folio. lxvii.
pagina secunda,
Littere missiles decernuntur per vniuersum mū
dum certificatorie concilii Constantiensis, fol.
cxiii. pag. secunda, B
Lugdunū eligitur a Felice pro futuro celebrādo
concilio, fo. ccxxvii. pag. secunda A

De littera



Macharia virgo debet dici
θεοτοκος, folio, primo pa
gina secunda C. folio
viii. pagina secunda
Marianus abbas dalmacii
librum didascalicu por
rigit, folio. xxxv. pagina

MATERIARVM

prima, E
Macharius episcopus Theopoleos negat duas
Christi operationes, fo. l. pagina secunda
Martinus papa quintus eligitur, folio. cliiii. pagi
na prima E
Martini pape quinti coronatio, fo. cliiii. pagina
secunda, A
Martinus quintus reuocat omnes exemptiones
factas a tempore Gregorii vndecimi, fol. clv.
pagina prima B
Marianus abbas apud Iustinianum accusat Se
uerum, & Petrum, fo. ix. pagina prima,
Macharius hereticus falsa quedam fragmēta por
rigit in actione quinta sexte synodi Constan
tinopolitane, fo. lxii. pag. secunda
Macharii sermo ad lucam presbyterū, f. lxxxvii.
pagina prima
Martiani imperatoris laus, fo. lx. pag. prima
Macharii cōfessio erronea de vna voluntate Chri
sti ad imperatorem, & Synodum, folio. lxvi.
pagina prima,
Macharius truncata protulit patrum testimonia
fo. lxiii. pagina prima
Macharius, & Stephanus tāquā heretici truncan
tur ab ecclesia, fo. lxxi. pa. prima
Macharii archiepiscopi Antiochie, & suorum se
quacium ad legatos Romani presulis respōsio
folio. l. pagina prima
Macharius hereticus etiam si membratim inci
datur, negat in Christo duas naturas, fo. lxvii.
pagina secunda
Macharii heretici multiuigi errores, fo. lxviii. pa
gina secunda
Mariani abbatis supplicatio ad Agapitum, fol.
xxxv. pag. secunda
Martinus quintus papa conciliū Constantiense
soluit, & omnibus qui eius interfuerūt celebra
tioni plenariam peccatorum tribuit indulgen
tiam, fo. clvi. pag. secunda. A
Martinus papa liberam concedit facultatem lo
cum eligendi ad celebrandum conciliū, folio
clxiii. pag. secunda B
Martinus papa quintus decernit se reuocaturū
omnes vniones a tēpore Gregorii vndecimi
factas, fo. clv. pagina prima C
Martini quinti pape decretū contra Simonia
cos, fo. clv. pag. prima E
Martini quinti pape decretum de loco futuri
proxime celebrandi concilii, folio. clvi. pagina
prima, A
Martini quinti pape decretū de decimis, folio
clv. pagina secunda. B

Martinus quintus papa mittit Iulianum cardis-
nalem qui concilio Basiliensi suo nomine p̄s-
deat, fo. clxiiii. pag. secunda C
Mariani abbatis libellus ad Minam archiepi-
scopum Constantinopolitanū, fo. x. pag. ii. A
Memoria Iohannis viclef dānatur, & eius ossa
tanquā heretici ex sacro loco exhumantur, fo.
cxvi. pagina prima A
Missa ordinatur celebrari per concilium singulis
diebus dominicis, & centum dies indulgen-
tiarum conceduntur his qui interfunt, folio
cxxxvii. pagina prima A
Ministri deputantur qui concilii Constantien-
sis rebus gerendis inseruiant, folio, cx. pagina
prima. A
Minas dilationē tridui prorogat Anthimo ad
comparendum, fo. xli. pag. prima D
Minas consulit acta in synodo contra Anthimū
ad imperatorem referri, fo. xlv. pag. secunda
Minas iubet acta in Anthimū referri per depu-
tatos ad requirendum, & relationes de requi-
sitione eiusdem, fol. xliii. pagi. ii.
Minas pietate sacerdotali motus indulget An-
thimo tertiā dilationē, fo. xlii. pagi, secunda, D
Minas incorrigibilem sentiens Anthimū singu-
lorum vota explorat quid super eo sit con-
cludendum, fo. xliiii. pag. secunda.
Minas iubet omnes monachos ingredi synodū
fo. xliii. pagina secunda
Minas cōcilium celebrat in causa Anthimi here-
tici, fo. xl. pagina prima. A. fo. xli. pagina. i. E
Mine in causa Anthimi heretici interlocutio, fo.
xxxix. pag. secunda B
Mine presidi concilii respondent episcopi Italie,
folio. xliiii. pagina secunda
Minas synodum celebrat in causa Anthimi, fo.
xliii. pagina prima A
Misericordia dei clare patet, folio. xv. pagina
prima, A
Monachi apamienses orant Petrum resecari de
ecclesia, fo. xxix. pag. prima
Modus & forma eligendi papam secundum cō-
cilium Constantiense, folio. clii. pagina pri-
ma. C
Monachi Constantinopolitani orant Eufemiū,
& Macedonium in catalogo archiepiscoporum,
numerari, folio. xviii. pagina prima A
Monitorium concilii Constantiensis contra comi-
tē virtutum, fo. cxliii. pag. prima B
Monitorium decretum in forma contra ducem
Austrie, fo. cxli. pagina. prima. B. & C

De littera

N



Nelinii presbyteri in Petru
Apamiarum attestatio,
fo. xxv. pag. secunda
Nationum quatuor presi-
dēs assentiūt electioni
facte de ciuitate Balilea.
fo. clxiiii. pag. i. A
Nelinii presbyteri, & aliorum contra Petru Apa-
miarum attestatio, folio. xxv. pagina secunda.
folio, xxvi. pagina prima. A. B. C. D. E. F. G.
pag. secunda. fo. xxvii. A. B. C.
Nomina sanctorum episcoporum postulatur res-
poni in diptichis, fo. xxviii. pag. prima.
Nomina episcoporum qui subscripserunt fidei
declarate per sanctam Sextam synodum Co-
stantinopolitanā, fo. xcix. pagina secunda
Notariorum deputatio secundum singulas qua-
tuor nationes, fo. cxvii. pag. secunda. B
Nomina illorum qui iurarunt approbationem
concordatorum Narbone, folio. cxxxiii. pagi-
na prima. D
Nomina eorum qui iurare debent, folio, clii. pa-
gina secunda A

De littera

O



Obedientia prestita Petro de
Luna alias benedicto, xlii.
potuit deleri non obstan-
te iuramento, folio. cxlvii.
pagina prima H
Officii diuini celebrandi in
ecclesia modus, folio. cxc.
pagina secunda. A
Orficiarii Gregorii. xii. in suis officiis confirmā-
tur, fo. cxxi. pagina secunda A
Olomucensis ecclesia datur in commendam fra-
tri Iohanni Lutholmifensi, folio. cxl. pagina
prima B
Orientales affirmant papam Romanum sedem
habere apostolicam, folio. xxxviii. pagina
prima. A
Ordinatio super contumacia Petri de luna, folio.
cxlii. pagina prima C
Oratio dicenda in celebratione concilii genera-
lis fo. clxi. pag. prima A
Oratio dicenda celebrando concilium generale.
fo. clxi. pagina prima B
Oratio dicenda inter celebrādum concilium, fo.
clxi. pagina prima D
Oratio dicenda in concilio generali, folio. clxi.
pagina prima. C

De littera

P

bbbb. i.

INDEX



Dapa non est eligendus durante concilio constantie preter consensum concilii, fo. cxviii. pag. i. A
 Papatu affectantes non eligantur in papam, folio. cxviii. pag. ii. A
 Papatu renunciatio nomine gregorii, xii. f. cxx. pagina secunda B
 Papam electuri conclaue intrant, fo. cliiii. pa. i. D
 Papam electus debet profiteri, folio, cxcliii. pag. i. na prima A, & B
 Pape electi iuramenta, fo. cxcliii. pag. i. B
 Patrum antiquorum mos tenendus est in conciliorum celebratione, fo. cix. pag. ii. C
 Patriarcha Constantinopolitanus pollicetur se pariturum his que sancientur per concilium fo. clxxxix. pag. prima A
 Pauli, & Macarii diaconorum, & notariorum relatio super inquisitione Anthimi, fo. xliiii. pagina secunda
 Pauli imperialis secretarii verba ad imperatorem, & synodum, fo. l. pag. secunda A
 Paulus episcopus Apamie Syrie orat Iustinianum, ut pellat Anthimu Seuerum, & Petrum hereticos, folio. viii. pagina secunda
 Paulus hereticus, fo. xciii. pagina prima
 Palladius comes hortatur omnes presbyteros, & clericos sua certificare sententiam. folio. xxvii. pagina secunda A
 Petrus apostolus Symonem cretitanum deposuit, fo. xxxiiii. pagina secunda
 Petrus de Luna vocatur, ut videat dicta testium aperiri, fo. cxlv. pag. i. A
 Petrus de luna accusatur tanquam contumax, fol. cxliiii. pagina prima A
 Petrus de luna declaratur verus contumax per concilium Constantien. fo. cxliiii. pa. secunda A
 Petrus de luna citatur, ut veniat auditum se prouari, fo. cxlvii. pag. secunda C
 Petri de luna constitutio que incipit, ad futuram reuocatur, fo. cxlii. pag. secunda C
 Petri & Seueri in sanctos dei crudelitas, f. xi. pa. i.
 Petrus Constantinopolitanus hereticus, f. xciii. p. i.
 Petri hierosolymitani in causa monachorum acta, fo. xxxii. pag. secunda A
 Petri Nicomedie episcopi confessio, fo. lxxix. p. ii.
 Petrus hereticus ab antiochena ecclesia deponitur per Felicem papam, fo. iiii. pag. i. A
 Petrus apamiarum hereticus Oragorum monasterium prophanat, fo. xxix. pag. prima
 Petri apamiarum coram imperatore accusatio, folio

MATERIARVM

xxvii. pagina prima D
 Petri apamiarum crudelitas in monachos sancti Dorothei, fo. xxix. pag. prima
 Pena infligenda his qui venientes ad concilium turbant, fo. clxvi. pagina prima B
 Perfectiois humane indicium mens est, per quam volumus, & cogitamus, & ab irrationalibus animantibus secernimur, fo. clii. pag. secunda
 Peccans semel venia dignus est, sed frequenter transgressio motum poscit austeritatis, folio. xxxix, pagina secunda A
 Pena in falsarios litterarum concilii Constantiensis, fo. cxxvii. pag. i. E
 Potestas principis secularis a sacerdotali discrepare non debet, fo. xxxi. pag. ii. A
 Potestas hominum alia est, & alia sunt sacerdotum officia, fo. xliii. pag. secunda
 Polychronius hereticus super mortuum susurrans illus ab vniuersa synodo pellitur de ecclesia, fo. xcvi. pagina secunda
 Potestas diffiniendi datur quatuor iudicibus nationum, fo. cxxvii. pag. prima C
 Polychronii heretici vaniloquentia, fo. xcvi. p. i.
 Pontificis eligendi forma decreta per concilium Basiliense, fo. cxcl. pag. ii. A
 Possessio trienalis alicuius beneficii cum titulo colorato non potest a quoquam inquietari, fo. cxci. pagina prima D
 Prouisiones factas per Iohannem, xxi. ante suam suspensionem concilium Constantiense approbat, fo. cxxix. pag. secunda D
 Procuratores, & notarii deputantur contra Petrum de luna, fo. cxlii. pag. prima B
 Procuratorii cessionis papatus dandi forma, per Iohannem, xxi. papam, fo. cxi. pag. ii. A
 Procurator fidei constituitur per concilium Basiliense, fo. clxxii. pag. prima B
 Procuratorium Gregorii, xii. ad renunciandum papatu, fo. cxx. pagina prima. E
 Promotores concilii Basiliensis accusant contumaciam cardinalium Eugenio adherentium. fo. clxxiii. pagina prima
 Promotores concilii Basiliensis petunt contumaciam decerni contra Eugenium papam, folio clxxiii. pagina prima
 Prothonotariorum deputatio pro qualibet natione, fo. cxvii. pag. secunda B
 Prosphnetici seu acclamatorii libri Macarii heretici lectio, fo. lxxxvii. pag. prima
 Prosphneticus seu iubilationis sermo sancte Sexte synodi ad Constantinum imperatorem, fo. ci. pagina secunda

Procuratorium Gregorii duodecimi pro tractā
do modis omnibus de vnitāte ecclesie, folio
cxix. pagina secunda B
Principe & prelato religiosi facile est diaboli sti
mulos abicere, fo. xxi. pag. ii. A
Princeps bonam spem dat, cum verā fidem am
plectitur, fo. lviii. pagina secunda A
Presidentes in concilio Constantiensi habent au
ctoritatem dandi veniam recedendi, fo. cxxv.
pagina secunda. C
Prelati transferri non debent inuiti, folio. cli. pa
gina secunda A
Principū non obstant decreta, quin de prauitate
heretica inquiratur, fo. cxxix. pa. prima A
Pyrrhi heretici dogma relegitur, folio. xciii. pagi
na prima.

De littera

Q

Quintum concilium corruptum a Stephano
discipulo Macarii, fo. xcv. pag. secunda.

De littera

R



Reservatio concilii si plures
sub eodem titulo in di
uersis obedientiis de pa
patu contendat, folio.
cxi. pag. prima D
Regnantium cura nō mi
nor esse debet praua

corrigendi, q̄ de hostibus triumphandi, folio
cv. pag. secunda A

Regis Arragonum ab obedientia Petri de luna
subtractionis confirmatio, folio. cxlvii. pagina
secunda A

Renunciationis veritas per testes, aut alia legiti
ma documenta probari debet, folio. cxcvi. pa
gina prima B

Reuocatio processuum & actorum contra Iohā
nem. xxiii. & Gregorium. xii. folio. cxx. pagin
a prima D

Reformationes faciende per papam eligendum
ante concilii Constantiensis dissolutionem, fo.
clii. pagina prima A

Regis Arragonū subtractio obedientie appro
batur a concilio, fo. cxlii. pag. ii. B

Reseruaciones fieri solite per papam cassantur
per concilium Basiliense, folio. clxxviii. pagina
secunda A

Reseruaciones cassantur per concilium Basiliense
fo. cxcvi. pagina prima A

Romanus archidiaconus petit, vt quilibet de cle
ro propriam opinionem certificet in actis, fo.
xxvii. pagina secunda. A

De littera

S



Sacerdotalis auctoritas, folio
xx. pag. secunda

Sacramentū eucharistie sub
specie panis tantum des
bet ministrari laicis, folio
cxix. pag. prima A

Sacerdotes in missa aliquid
omittentes puniantur, fo. cxclii. pa. i. B

Saluus conductus datus per conciliū Basiliē. le
gatis regni Bohemie, fo. clxix. pag. i. A

Saluus conductus decernitur oibus cōparituris
in synodo Constantiēsi, fo. cxliii. pag. ii. D

Saluus conductus datus imperatori grecorum
& patriarche Constantinopolitano a concilio
Basiliensi, fo. cxcvi. pag. secunda A

Schedula vnionis infantis henrici, folio. cxlvi. pa
gina secunda. C

Schedula acceptationis per conciliū Constan
tense conuocationis legatorum regis Castelle
fo. cxlvi. pagina prima D

Schedula conuocationis infantis Henrici, folio
cxlviii. pagina secunda B

Schedula acceptationis per legatos regis Arago
num lecta, fo. cxxxvii. pag. prima C

Schedula vnionis ad cōcilium Constantiense fa
cta per legatos regis Castelle, folio. cxlvi. pagin
a prima. E

Seueri heretici furor in monachos & monasteriū
fo. xxviii. pag. secunda A

Seueri heretici varia testimonia de vna Christi
voluntate, folio. lxxviii. pag. secunda.

Seueri heretici anathematizatio per Iohannem
patriarcham, fo. xix. pag. prima.

Seuerus hereticus sacrilegium committit, fo. xvi.
pagina prima A

Seuerus hereticus dānatur ab vniuersa synodo.
fo. xvii. pagina prima

Seuerus hereticus simulat se venire ad baptisimū
in tripolim, fo. xi. pag. prima

Sergii Constantinopolitani epistola ad Hono
rium p. pam, fo. lxxxviii. pag. secunda.

Sententia excommunicationis prolata contra Se
uerum, & Petrum Apamiarum, folio. xxix. pa
gina secunda B

Sententia Mine patriarche contra Petrum Seue
rum, & Zoaram hereticos, folio. xxx. pagina
prima. A

Seueri heretici testimonium de vna Christi vo
luntate, fo. lxxviii. pag. prima

Seuerus hereticus Theopoleos sedem inuasit, fo.
xi. pagina prima

INDEX

Seueri crudelitas, fo. xvi. pag. prima A
 Seuerus & Petrus anathemate percutiuntur, fol.
 xxiiii. pagina prima
 Sessio prima concilii Constantiensis, f. cviii. pag. ii. A
 Sessio secunda concilii Constantiensis, fo. cx. pag. i. B
 Sessio tertia concilii Constantiensis, fo. cx. pag. ii. A
 Sessio quarta concilii Constantiensis, fo. cx. pagi
 na secunda B
 Sessio quinta concilii Constantiensis, folio. cxi.
 pagina prima A
 Sessio sexta concilii Constantiensis, folio. cxi. pa
 gina secunda A
 Sessio septima concilii Constantiensis, folio. xiii.
 pagina secunda D
 Sessio octaua concilii Constantiensis, fo. cxv. pa
 gina prima A
 Sessio nona concilii Constantiensis, f. cxvi. pagina
 prima B
 Sessio decima concilii Constantiensis, fol. cxvi.
 pagina secunda C
 Sessio undecima concilii Constantiensis, fo. cxvii.
 pagina secunda A
 Sessio duodecima concilii Constantiensis, fo. cxvii.
 pagina secunda. C
 Sessio tredecima concilii Constantiensis, folio.
 cxviii. pagina secunda D
 Sessio decimaquarta concilii Constantiensis, folio
 cxix. pagina prima B
 Sessio decimaquinta concilii Constantiensis, fo.
 cxxii. pagina secunda A
 Sessio decima sexta concilii Constantiensis, folio
 cxxv. pagina prima A
 Sessio decima septima concilii Constantiensis,
 fo. cxxv. pagina secunda G
 Sessio decima octaua concilii Constantiensis, fo.
 cxxvii. pagina prima B
 Sessio decima nona concilii Constantiensis, folio
 cxxvii. pag. secunda C
 Sessio, xx. concilii Constantiensis, fo. cxxx. pagi
 na prima A
 Sessio vigesima prima concilii Constantiensis.
 fo. cxxxiiii. pagina secunda A
 Sessio vigesima secunda concilii Constantiensis
 de vnione legatorum regis Arragonum, fol.
 cxxxv. pagina prima B
 Sessio vigesima tertia Constantiensis, fo. cxxxvii,
 pagina secunda A
 Sessio vigesima quarta concilii Constantiensis
 fo. cxxxviii. pagina prima. A
 Sessio vigesima quinta concilii Constantiensis.
 fo. cxxxix. pag. prima B
 Sessio vigesima sexta concilii Constantiensis, fo.

MATERIARVM

cxl. pagina prima C
 Sessio vigesima septima concilii Constantiensis.
 fo. cxl. pagina secunda A
 Sessio vigesima octaua concilii Constantiensis, fo.
 cxl. pagina secunda C
 Sessio vicesima nona concilii Constantiensis, fo.
 cxlii. pagina prima A
 Sessio trigesima concilii Constantiensis, fo. cxlii.
 pagina secunda A
 Sessio trigesima prima concilii Constantiensis,
 fo. cxliii. pagina prima A
 Sessio trigesima secunda concilii Constantiensis
 fo. cxliii. pagina prima A
 Sessio trigesima tertia concilii Constantiensis, fo.
 cxlv. pagina prima A
 Sessio trigesima quarta concilii Constantiensis.
 fo. cxlv. pagina secunda C
 Sessio trigesima quinta concilii Constantiensis,
 fo. cxlv. pagina secunda E
 Sessio trigesima sexta concilii Constantiensis, fo.
 cxlvii. pag. secunda B
 Sessio trigesima septima concilii Constantiensis
 fo. cxlviii. pag. secunda A
 Sessio trigesima octaua concilii Constantiensis, fo.
 cxlix. pagina secunda. A
 Sessio trigesima nona concilii Constantiensis, fo.
 cl. pagina prima B
 Sessio, xl. concilii Constantiensis, folio. cli. pagi
 na secunda E
 Sessio quadragesima prima concilii Constantien
 sis, fo. clii. pagina secunda A
 Sessio quadragesima secunda concilii Constans
 tiensis, fo. cliii. pagina secunda B
 Sessio quadragesima tertia concilii Constantien
 sis, fo. clv. pagina prima A
 Sessio quadragesima quarta concilii Constantie
 sis, fo. clvi. pagina prima A
 Sessio quadragesima quinta, & vltima concilii
 Constantiensis de dissolutione ipsius concilii.
 clvi. pagina prima, B, & C
 Sessionarii deputantur per concilium Constans
 tiense, qui singulis sua loca designent, fol. cxvi.
 pagina secunda B
 Sententia contra Iohannem Huls bohemum he
 reticum, Iohannis vviclef discipulum, folio.
 cxxii. pagina secunda D
 Sententia damnationis doctrine Iohannis vviclef
 fo. cxv. pagina prima B
 Sententia lata contra Benedictum, xiii. papam
 per concilium Constantiense, folio. cxlix. pa
 gina prima B
 Sessio prima concilii Basiliensis, fo. clxi. pag. i. A

SECUNDI TOMI

CONCILIORVM.

Sessio secunda concilii Basiliensis, folio. clxvii. pa- gina secunda.	A	Sessio vicesima octaua concilii basiliensis, fo. cciij. pagina prima,	A
Sessio tertia concilii Basiliensis, folio. clxviii. pa- gina prima	A	Sessio vicesimanona concilii basiliensis, folio. cciij. pagina secunda	A
Sessio quarta concilii Basiliensis, folio. clxx. p. ii, A		Sessio tricesima concilii basiliensis qua inhi- betur ne laici sub vtraque specie communicetur, fo. ccvi.	A
Sessio quinta concilii basiliensis, fo. clxxii. pag. i. A		pagina secunda	A
Sessio sexta concilii basiliensis, fo. clxxii. pag. ii, A		Sessio tricesima prima concilii basiliensis, folio. ccvii pagina prima	A
Sessio septima concilii basiliensis, folio. clxxiii. pa- gina secunda.	A	Sessio tricesima secunda concilii basiliensis, fol. ccx pagina prima	A
Sessio octaua concilii basiliensis, folio. clxxiii. pagi- na secunda.	C	Sessio tricesima tertia concilii basiliensis, folio. ccxii pagina secunda,	A
Sessio nona concilii Basiliensis, folio. clxxiiii. pagi- na secunda,	A	Sessio tricesima quarta concilii basiliensis, fo. ccxiii. pagina prima	A
Sessio decima concilii basiliensis folio. clxxv. pagi- na secunda	A	Sessio tricesima quinta concilii basiliensis fo. cxiii. pagina secunda,	A
Sessio vndecima concilii basiliensis, folio. clxxvi. pa- gina prima	A	Sessio tricesima sexta concilii basiliensis folio. ccxvi pagina prima	A
Sessio duodecima concilii basiliensis, folio. clxxvii pagina prima	A	Sessio tricesima septima concilii basiliensis fo. ccxvi pagina prima	B
Sessio decimatertia concilii basiliensis, folio. clxxix pagina secunda	A	Sessio tricesima octaua concilii basiliensis fo. ccxviii pagina prima	C
Sessio decima quarta concilii basiliensis in qua dila- tio nonaginta dierum conceditur Eugenio pa- pe, fo. clxxxii. pagina prima,	A	Sessio tricesima nona concilii basiliensis, folio. ccxxx pagina secunda,	A
Sessio decima quinta concilii basiliensis, fo. clxxxii pagina secunda,	A	Sessio quadragesima concilii basiliensis, fol. ccxxi. pagina prima	A
Sessio decima sexta concilii basiliensis, fo. clxxxiii, pagina secunda	A	Sessio quadragesima prima concilii basiliensis in qua condemnatur quidam libelli editi per Ga- brielem olim Eugenium quartum, folio. ccxxii pagina secunda	A
Sessio decima septima concilii basiliensis in qua ad- mittuntur legati domini Eugenii pape, qui ei ⁹ nomine presideant, fo. clxxxvii. pagina pri ^a	A	Sessio quadragesima secunda concilii basiliensis in qua ordinatur prouisio Felicis pape quinti, fo. lio, ccxxiii, pagina prima	A
Sessio decima octaua concilii basiliensis fo. clxxxvii pagina secunda,	A	Sessio quadragesima tertia concilii basiliensis in qua consultitur tutioni suppositorum dicti concilii. fo. ccxxiii, pagina secunda	A
Sessio decima nona concilii basiliensis, fo. clxxxvii. pagina secunda,	B	Sessio quadragesima quarta concilii basiliensis fo- lio ccxxv. pagina, i,	A
Sessio vigesima concilii basiliensis, folio. cxc. pa- gina prima		Sessio quadragesima quinta & vltima concilii ba- siliensis, fo. ccxxvii, pagina secunda	A
Sessio vigesima prima concilii basiliensis, folio. cxc pagina prima,	C	Sententia diffinitiu ^a lata contra Hieronymum de praga, fo. cxxxv. pagina, i.	A
Sessio vigesima secunda concilii basiliensis, fo. cxcii pagina secunda,	F	Sententia lata contra Petrum, & eius complices re- citatur, fo. xxix. pag. ii,	A
Sessio vigesima tertia concilii basiliensis, folio. cxcii pagina secunda,	A	Sententia contra Anthimum hereticum prolata. fo. xlv. pagina prima	A
Sessio vigesima quarta concilii basiliensis fo. cxcvi. pagina prima	C	Sententia Mine archiepiscopi Constantinopoli- tani contra Anthimum hereticum, fo. xlv. pa- gina secunda	A
Sessio vicesima quinta concilii basiliensis fo. cxcviii pagina secunda.	A	Sententia Petri hierosolymitani contra Anthimu ^m , bbbb. iiii.	
Sessio vicesima sexta concilii basiliensis, folio. cci, pagina prima	A		
Sessio vicesima septima concilii basiliensis, fol. cci. pagina prima	A		

fo, xlv, pagina secunda, A
 Silentium tenendum est in celebrandis conciliis, B
 fo, cxxii, pagina secunda
 Simoniaci dānantur a Martino quinto, folio, clv, E
 pagina prima
 Sigismundus rex Romanorum liberatur a custo-
 dia balthazaris coffa olim Iohannis, xxiii, folio
 cliii, pagina secunda D
 Sigismundus rex Romanorum absoluitur ab oī-
 bus censuris per Eugenium in ipsum latis, fo,
 clxxiiii, pagina secunda, A
 Sophronii hierosolymitani scripta synodica pban-
 tur per synodum, fo, xci, pagina prima,
 Spiritualia sine temporalibus diu subsistere non
 possunt, fo, ccii, pagina prima H
 Spiritum sanctum esse patri consubstantialem ne-
 garunt quidam heretici, fo, i, pagina, ii, C
 Statutum concilii Constantiensis contra famo-
 sos libellos edentes, fo, cxiii, pagina secunda, A
 Stephanus orthosienis fuit minister seueri hereti-
 ci, fo, xxi, pagina prima, A
 Stephani, Petri, & Iuliani diaconorum depositio,
 fo, xxiiii, pagina prima A
 Statuta antiqua seruanda petunt, & nouitates he-
 reticorum tolli, fo, xxviii, pagina prima,
 Synodorum quatuor confirmatio, fo, xxi, pa, ii,
 Symbolum concilii Niceni, fo, i, pagina secunda, A
 Synode prouincialis celebrande modus fo, clxxxii
 pagina secunda B
 Synodus episcopalis fieri debet semel in anno, fo,
 lio, clxxxii, pagina secunda, A
 Synodus Constantinopolitana decernit Macariū
 hereticū (etiam si resipiscat ab heresi) nō esse testi-
 tuendum pristinae sedi, fo, xc, pagina secunda,
 Synodi quinte Constantinopolitane practica, fo,
 lio, i, pagina prima,
 Symbolum concilii Constantinopolitani, folio, i,
 pagina secunda, B
 Synodus sexta Constantinopoli celebratur aduer-
 sus hereticos, qui dixerunt vnā volūtatem, &
 operationem in christo, fo, xlix, pag, i. D
 Synodus Constantiensis declarans Petrum de lu-
 na cōtumacē decernit ferre sententiam diffiniti-
 uā cōtra eundem, fo, cxlviii, pagina secunda B
 Synodus ad Iohannem patriarcham, folio, xvi, pa-
 gina secunda, A
 Synodus prouincialis saltem vno quoq; triennio
 debet celebrari, fo, clxxxiii, pagina prima, A
 Synodus Constantiensis dicit se deliberaturam
 super ferenda sententia in Petrum de luna, folio
 cxlv, pagina secunda, D

De littera. T



Abula pendere debet in cho-
 ro, vt sciat vnusquisq; qd
 quaq; die sibi incūbit one-
 ris, fo, cxcii, pag, ii, A
 Theodosii magni imperato-
 ris laus, folio, lx, pag, i,
 Theodori heretici testimo-
 nia quedam, fo, xcii, pagina secunda,
 Theodorus episcopus tremithuntorum profert
 testimonia sanctorum patrum probatūm
 duas in christo naturas, & voluntates, folio, xcvi
 pagina prima,
 Theodorus episcopus Mytilene chartulā de vna
 voluntate christi Constantino porrexit, fol, lxv.
 pagina prima,
 Theodorus, & Georgi⁹ Romane sedis legati orāt
 Cōstantinum, vt episcopi grece manifestent ra-
 tionem noui dogmatis de vna voluntate, &
 operatione christi, fo, xlix, pagina, ii,
 Theodosii heresiarche testimonium de vna chris-
 ti voluntate, fo, lxxviii, pagina secunda,
 Theodorus tribunus duas epistolas missas impe-
 ratori presentat Mine, fo, viii, pag, i,
 Theodorus episcopus Mytilene arguitur menda-
 ciā, fo, lxv, pagina secunda,
 Trisagii reuelatio facta Proclo Cōstantinopolita-
 no, fo, iiii, pagina secunda,
 Trisagio crux non est appropriāda, sed soli verbo
 secundum carnem, fo, ii, pagina prima. A
 Trisagio non est addenda passio, folio, vi, pagina
 secunda.
 Tyrannus potest occidi per quemcūq; subditum
 defertur, fo, cxxiii, pagina prima. A

De littera V



Agantes per ecclesiam durā
 te seruitio puniantur, folio
 cxci, pagina secunda D
 Verbum simplex secundum
 diuinam naturam duplex
 processit secundum mater-
 nam & corporalem natiui-
 tem, fo, ciii, pagina secunda,
 Veritas omnia vincit, fo, ccxviii, pag, i. C
 Vitaliani pape nomen reponendum in dyptichis
 fo, lxv, pagina secunda,
 Vicecancellarius iubetur expedire Carolinam, fol.
 cxxix, pagina secunda, A

SECUNDI TOMI

CONCILIORVM.

Vicecancellarius debet signare supplicatiões cō/
sistoriales partibus auditis, folio. cxiii. pagina
prima. D
Visitationis Marie festum instituitur per cōciliū
Basilienſe, fo. ccxxiii. pag. secunda. A
Virgo maria semper fuit immunis ab omni
actuali & originali peccato, folio. ccxvi. pagina
prima. A
Vnio legatorum regis Arragonie per concilium
Constantienſe, fo. cxxxvi. pag. i. C
Vnio & obedientia Iohannis. xxiii. & Gregorii
xii. ratificatur, fo. cxx. pag. prima C
Vnitas ecclesie tractanda modis omnibus, folio
cxix. pagina secunda. B
Vnio legatorum regis Castelle ad cōciliū Cō
stantienſe, fo. cxlv. pag. secunda E

Vosporii episcopi Neocesariensis relatio facta
ad synodum super requisitione Anthimi he/
retici, fo. xl. pagina secunda B
Voluntatis diffinitio p Augustinū contra Iulia
num Pelagianistam, fo. liii. pag. secunda.
Voluntas vna in Christo probatur per pphetas,
fo. lxxviii. lxxix. pag. prima. & ii.

De littera

Z

Acharie episcopi Mytilenensis relatio su/
per inquisitione Anthimi, folio. xl. pagina
secunda D
Zeno imperator hortatur, vt beneficia dei atten/
dat, fo. vii. pag. prima A

SVMMARIVM BREVE SECUNDI TOMI CONCILIORVM

Quinta synodus Constantinopolitana nō actionibus, aut sessionibus, aliarū more ob diffi
cultatem, atq; raritatem exemplarium distincta multos damnat hereticos, quos a re publi
ca simul cum suis operibus Iustinianus imperator christianissimus abegit instrumen
to publico, fo. xxxii. Sexta synodus Constantinopolitana in octodecim actiones
secta est contra hereticos qui duas in christo voluntates atq; naturas esse ne
garunt, Concilium Constantienſe quadragintaquinq; sessiones continet
pro sedandis schismatibus exortis in re ecclesiastica occasione diuerso/
rum contententium de primatu ecclesie. Concilium Basilien
se, xlv, pariter sibi sortitur sessiones de pastore veri
tatis consulēs. Bulla Nicolai pape quinti approbā
tis acta concilii Basiliensis, Confirmatio
constitutionum Frederici impe
ratoris, & Caroline

FINIS.

AA. BB. CC. DD. EE. FF. GG. HH. II. KK. LL. MM.
NN. OO. PP. QQ. RR. SS. TT. VV. XX. YY. ZZ.
AAA. BBB. CCC. DDD. EEE. FFF. GGG. HHH. III. Kkk.
LLL. MMM. NNN. OOO. PPP. QQQ.
Omnes sunt terni, PPP, quaternus est, QQQ, dualis.

INCIPIT QVINTA SYNODVS.

PRACTICA SANCTE QVINTE SYNODI CONSTAN-
TINOPOLITANE, EXPOSITIO FIDEI SECVNDVM
REVELATIONEM GREGORII EPISCOPI
NEOCESARIENSIS.



VNVS DEVS PATER VERBI VIVENTIS SAPI A

entie subsistentis, & potentie, ac caracteris sempiterni perfectus perfecti genitor
pater filii vnigeniti. Vnus dominus, solus ex solo, deus ex deo, caracter & imago
deitatis, verbum operatiuum, sapientia consistentie omnium comprehensiuu, &
Virtus totius creature factiuu, Filius verus veri Patris, inuisibilis, ineffabilis in-
effabilis, & immortalis immortalis, & sempiternus sempiterni. Vnus Spiritus san-
ctus ex deo subsistentiam habes, & per filium existens scilicet hominibus imago

Filii perfecti perfecta vita viuentium causa sanctificatio, sanctificationis donatiuus, in quo appa-
ret deus pater qui est super omnia in omnib⁹, & deus filius qui per omnia est, Trinitas perfecta, glo-
ria & eternitate ac regno, & imperio non partita. i. distributa neq; abalienata. Non ergo creatū quid
vel seruitium in trinitate, neq; aduentitium tanq̃ prius non existens, & posterius adueniens. Non er-
go defuit aliquando filius patri, neq; filio spiritus, sed incouertibilis & imutabilis semp ipsa Trinitas.

BASILII EPISCOPI CESARIENSIS CAPPADO
CIE EX SERMONE DE FIDE.



NCREATA NATVRA ET INCOMPREHENSIBILIS B
substantia, suprema potentia, naturalis bonitas, dignitas predominatiua, pater,
& filius, & spiritus sanctus.

Sancta magna & icomenica synodus que per dei gratia & sanctum iussu C
piissimorum & deo amatorum imperatorum nostrorum Valentiniani & Mar-
tiani Augustorum congregata est in Calcedonenſi Metropoli prouintie By-
thynie in martirio sancte ac preclare Martyris eufemie diffiniuit infra scripta.

Dominus noster & saluator Christus fidei cognitionem discipulis affirmans dixit, pacem meam D
do vobis, pacem meam dimitto vobis, vt nullus erga ad proximum in dogmatibus pietatis dissonet,
sed equalis veritatis predicatio omnibus ostendatur. Sed quia non cessat malignus zizania sua verita-
tis seminibus inserere, aliquid noui contra veritatem semper inueniens, idcirco consue-
te dominus no-
ster Christ⁹ humani generis prouidus piissimum ac xpianissimum ad zelum excitauit imperatore,
& vndiq; sacerdotii principes ad se conuocauit, vt gratia omnium nostrum domini Christi cooperan-
te omnis medacii pestis de grege domini expellatur, & veritatis germinationibus imbuatur. Quod
iam fecimus, & communi sententia erroris dogmata abiicimus, & sine errore fidem patrum renouaui-
mus, cu symbolū trecentorū decē & octo patrum omnibus predicauimus, & tanq̃ ipsos proprios pa-
tres qui ipsum pactum vnitatis fidei receperūt, inscripsimus qui sunt qui postea in magna Constan-
tinopoli conuenerunt Centum, & quinquaginta, qui & ipsam fidem sigillauerunt. Diffinimus itaq;
ordinem & statuta omnium canonum de fide seruantes, & nos sancte Ephesine synodi cuius duces
fuerunt sancte memorie sanctissimus Celestinus Romanorum, & Cirillus Alexandrinorum, ac Io-
hannes Anthiochenus resplendere quidem recte, & immaculate fidei expositionem tricentorum de-
cem & octo sanctorum ac beatorum patrum in Nicea sub pie memorie Constantino congregatorū,
tenereq; ea que a Centumquinquaginta sanctis patribus in Constantinopoli diffinita sunt ad extin-
ctionem tunc pullulantium heresum, & ad confirmationē ipsius catholice, & apostolice fidei nostre.

Symbolum tricentorum decem & octo patrum in Nicea.

AA. i.

A



CREDIMVS IN VNVM DEVM PATREM OMNIPOTEN-
tem factorem celi & terre, visibilibus omnium, & inuisibilibus. Et in vnum do-
minum Iesum Christum, filium dei vnigenitum ex patre natum ante omnia
secula, lumen ex lumine, deum verum ex deo vero, genitum non factum, consub-
stantialem patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines, & pro-
pter nostram salutem descendit de celis, & incarnatus est de spiritu sancto, & Ma-
ria virgine, & homo factus est, Crucifixus pro nobis sub Pontio Pylato passus
& sepultus est, & resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in celos, sedet a dextris patris,
& iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis, & in spiritum
sanctum. Dicentes autem fuit quandoq; quando non fuit, & priusquam fieret non erat, & quia ex nō
existentibus factum est, vel ex alia essentia vel substantia dicentes esse, vel conuertibilem, aut mutabile
filium dei hos anathematizat catholica & apostolica ecclesia.

**CSIMILITER ET .C.L. SANCTORVM PATRV
IN CONSTANTINOPOLI CONGREGATORVM.**

B



CREDIMVS IN VNVM DEVM PATREM OMNIPOTEN-
tem factorem celi & terre, visibilibus omnium, & inuisibilibus. Et in vnum dominū
Iesum Christum filium dei vnigenitum ex patre natum ante omnia secula, lumen
ex lumine, deum verum ex deo vero, genitum non factum, consubstantialem patri
per quem omnia facta sunt, Qui propter nos homines, & propter nostram salutē
descendit de celis. Et incarnatus est de spiritu sancto & Maria virgine, & homo fa-
ctus est. Crucifixus pro nobis sub Pontio pilato, passus & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundū
scripturas. Et ascendit in celos sedēs a dextris p̄ris. Et iterū venturus est cū gloria iudicare viuos & mor-
tuos, cuius regni non erit finis. Et in spiritum sanctum viuificantem, qui ex patre procedit, qui cum
patre, & filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per prophetas. Et in vnā sanctā ca-
tholicā, & apostolicā ecclesiam. Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum. Expecto
resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen.

**CLEXPOSITIO EPISCOPORVM QVI IN CALCE
DONA CONVENERVNT.**

C



SUFFICIEBAT QUIDEM ERGO AD PERFECTAM
pietatis cognitionem, & confirmationē sapiēs, & salutare hoc diuine gratie sym-
bolum, De patre enim & filio ac spiritu sancto edocet perfecte, & domini huma-
nationem fideliter suscipientibus ad probationem. Verum quia veritatis predi-
cationem reprobare conantes per proprias hereses varias voces ἀπετερου parturi-
erunt, hi quidem domini propter nos dispensationis mysterium viciare co-
nati sunt & vocem θεοτοκος .i. dei genitrix in virgine abnegant. Alii autē cōfus-
sionē, & cōmixtionē introducētes, vnāq; esse naturā carnis & deitatis insensate fingētes passionē vnige-
niti naturā diuinā cōfusioni τετρατεωμενοι, mōstruāt, ppter hoc oēm ipsi claudī cōtraveritatē machinā
volēs p̄ns nūc ipsa sc̄ta magna & iconenica synodus illud p̄dicationis sup̄ius in motū edocēs diffini-
uit p̄cipio tricetorū decē, & octo sc̄torū patrū fidē ἀπαρξυχειρητον imutilatā manere. Propter spūs sc̄ti
qdē ipugnatores, posterioribus tpibus doctrinā de spūs sancti substantia a cētūquinq;ginta patribus in
in regia vrbe traditam κυροι auctorizat, quā illi oibus notificarūt, nō tanq̄ aliqd deficiēs precedētibus
introducētes, sed de spūs sc̄to ipsorum εννοια cogitationem, vel intellectū cōtra attētantes ipsius dñas-
tionē reprobare ἀπετειν scripturarū testimoniis exp̄sserūt. Propter autē disp̄satiōis mysteriū viciare co-
nātes, & φιλον tenuē hoīem esse ex sc̄tā virgine Maria natū ipudice maledicēs, beati Cyrilli Alexā dri-
norū ecclesie pastoris, synodicas epl̄as ad Nestoriū & ad ip̄os Oriētales cōueniētes existētes suscepit i
redargutionē qdē mēte captiōis nestorii, interpretatiōē aut salutaris symboli pio zelo desideratiū εννοια
intellectū. Quib⁹ & epl̄am magne aitiq; Rome p̄sidentis & sc̄ti & bti Leonis. scriptū, in sc̄tis, ep̄o flauia
no ad extinctionē qdē prauē itelligētie euticis magni Petri p̄fessioi cōueniētē, ac cōem quendā Cippū
columnam existentem contra male opinantium merito adnexuit ad orthodoxorum dogmatum cō-
firmationem, conantibus enim in filii diuinitate dispensationis diuellere mysterium obuiatur, &
passionem vnigeniti deitati dicere audentes, Sacrorum colloquio repellitur, & excogitantibus
cōmix-

commixtionem, vel confusionem in duabus naturis Christi obstitui, & eos qui παραμυνοῦσι insaniunt, celestem vel alicuius alterius essentie substantiam ex nobis assumptam impii serui formam exagitat, & confabulantes duas quidem ante vnionem naturas domini. Vnam autem post vnionem autumantes anathematizat. Sequentes igitur sanctos patres vnum & ipsum confiteri filium dominum nostrum Iesum Christum consonanter omnes docemus perfectum ipsum in deitate, & perfectum ipsum in humanitate deum vere, & vere hominem, ipsum ex anima rationali & corpore, consubstantiali patri secundum deitatem, nouissimis autem diebus ipsum propter nos & consubstantiali nobis ipsum secundum humanitatem. Per omnia similem nobis sine peccato, ante secula quidem ex patre natum secundum deitatem, nouissimis autem diebus ipsum propter nos, & nostram salutem ex Maria virgine natum secundum humanitatem, vnum & ipsum Iesum Christum dominum vnigenitum in duabus naturis, inconfusibiliter, inconuertibiliter, indiuisibiliter, inseparabiliter cognitum, nulla naturarum differentia ανηρημενος sublata propter vnionem, sed salua magis vtriusque nature proprietate, & in vnam personam, & in vnam substantiam concurrente, non in duas personas distributum, vel diuisum, sed vnum & ipsum vnigenitum filium, deum verbum Iesum Christum, sicut superius prophete de ipso, & ipse Iesus Christus nos edocuit, & patrum symbolum nobis tradidit. His igitur cum omni vndique diligentia & sollicitudine a nobis formatis, diffiniuit sancta & icomenica synodus, aliam fidem nemini licere proferre. ἢ γοῶν vel conscribere, vel componere, vel sapere, vel docere aliter. Audentes autem, vel componere fidem alteram ἢ γοῶν videlicet producere, vel docere ἢ vel tradere aliud symbolum volentibus conuerti ex gentilitate, vel iudaismo ἢ γοῶν vel heresi quacunq;. Hos autem siquidem episcopi fuerint vel clerici, alienos esse episcopos episcopatu, & clericos clericatu, si autem monachantes, vel laici fuerint anathematizari.

CLANTEONIS EPISCOPI ARSENOIS EPISTOLA AD PETRUM
episcopum Antiochie quoniam non oportet passionem in cruce adiungere per
additionem illam qui crucifixus est propter nos, quam heretici
apposuerunt.



VLTVM VALDE SVVM ANGVSTATVS FRATER HO A
norantissime, quonia per te magnu oriet scandalu p aputate te scadala. Etenim cum in hoc volo lachrymas cōpescere, phibeor a tua pueria excogitata heresi, quonia euāgelia a te sanctiā Actusq; & apls, visus es eni ultra ipsos επισκοπεῖν τὰς ἐκκομιτὰς. i. sapere, dum nō xpm crucifixu pure cōfiteris, sed τριῶν crucem coadunas sicut prima tua scripta ad Acatiu Cōstātinopolitane vrbis pastorem ostēdūt, ex quo aut in impietate incidisti opinionē a te iniuste platā differēter pvertis, quatenus iniquiorē & stabile ipsam apud oēs cōfirmas. Neq; eni diuinu dicimus passibile sicut tu dicis, neq; nudu verbu dicimus crucifixu, sed xpm iesum, in trisagio aut vbi corpis significatio, vt campu crucis appellatio accipiat, dicis eni, scūs deus, & qs nescit quonia primus pater secūdu ordinē opinatiōis oibus consue, licet nō secundum eminetiam diuine dignitatis. Postea dicis sanctus fortis & quis nescit scdm ppheta Esaiam natu nobis Christum iesum pueru cuius principiū fuit simul cum ipso, & vocat, & est magni cōsiliū angelus, deus fortis. si eni crucifixus est, nō ex infirmitate sed infirmū nrm assumēs corpus hoc passum, fortis aut deus existens volūtarie ad crucē pprīu ἐξεδιδού exhibuit corpus, sicut dicit ppheta. ipse infirmitates nras assumpsit, deus aut & hō ab oibus simul confiteē xps. Tu aut solā fortitudinē xpi deitatis dicis, & pcurres hoc venisti ad spiritū sanctū, & cōfessus fuisti sicut est vere immortalis, quē ergo infers crucifixu propter nos, pterea xpm dicis. Nōne ergo manifestus factus est qua Trinitatem sapere alium preter fortem deum Christum nominans, sed spiritum sanctū crucifixum fuisse dicis, & quid impius isto factum vnquam fuit, sed fantasiam dicis passionis dispensationem. Nonne ergo fantasia secundum impios manicheos & saluatio nostra, vides quomodo vndiq; precipitaris, & ignoras, vel sciens volūtarie malefacis. Ecce nunc recordatus verecundare de tua in eruditione, & scito sicut a propheta recepisti glorificare trisagium, incorporaliter enim nominatur nullo carnis enigmate predices vnigenitus, pure debet glorificari nulla crucis additione inducta, sic enim si quis sophista sit, e recta opinione preceps efficitur, Christum autem assumo propter nos filium dei crucifixum secundum beatum Paulum dicentem. Nos autem predicamus Christum iesum, & hūc

A A. ii

crucifixum, noli negare istius nomen, & passionem. Si autem non preueniens ille dixit. Si quis vobis euangelizet preter quod accepistis anathema sit. Ego enim inquit non iudicavi aliquid scire in vobis nisi Christum Iesum, & hunc crucifixum. Si autem istum negatis crucifixum, & trisagio passionem adiungitis, quomodo non subintrastis anathematizationem, Paulus est qui anathematizat, vas electionis precupias. i. assumas Christum, & crucem noli negare. Non alterum pro altero. Plurimi enim sunt crucifixi, vnus autem qui propter nos. Porta ergo in cruce istius nomen, vt non alium suspiceris dicere crucifixum, quoniam scis quod multe sunt insidie dolosi propter hoc. cccxviii. & centumquinquaginta patres vnum dominum Iesum Christum crucifixum tradiderunt, & non trisagium. Qui autem iudicant se ipsos esse meliores legistatores quam isti patres quomodo non ostendunt se ab istis alienos.

FAVSTI EPISCOPI APPOLLONIDE, AD EVNDEM PETRVM.

A



VONIAM IAM PERMISSVM EST PRIMOS PVNGI AB his quibus postremo mysterium dei reuelatum est, illos autem silentium docere a mala doctrina tanquam pessimos dogmatistas effectos. Audiui a multis coepiscopis dilectissime te a recta opinione deuiare, & hoc ubique circumstrepitur, propter quod necessarium putavi querere a te si hec ita se habent, ostendere enim visum est non ita te sapere debere, vt trisagio crucem adiungas, & passioni & morti impassibile submittas, sed pure sicut ea que sunt Seraphim & pie gloriam dicere. Quomodo christianizant gentes, si nomen saluatoris non inferatur Christo? Quomodo autem & ipsi christiani fideles esse possunt non super ponentes cruci nomen christi, audientes enim infideles deum immortalem propter nos crucifixum dicent scandalum esse credere in christo, auertentes & dicentes, dii nostri qui apud christianos nos populos adulteri sunt immortales a nobis appellantur. Et quomodo ipsorum deus immortalis existens mortuus est? Manifestum quod falsa dictio ipsa. Si enim mortuus est, non est immortalis adhuc neque fortis, sed infirmus mortalitate tentatus, non isti solum sed & dei cultores, & nobis confideles dicent, utique isti dei passionarii sunt, & non christiani Manichei, & non orthodoxi, quia trinitatem tenentes non trinitatem, Euticianiste sunt non recte sentientes. Nestoriani non christianizantes. Si quis autem in cruce appensum audiet christum Iesum esse, qui mortalem carnem nostram sua clementia in *XPICTEICTUS*, vel vnctus Christus proprie vocatur, propter quod & crucifixerunt ipsum, quem speramus, quoniam ipse est venturus redimere israel, tunc cadens in faciem dicet. Et ego christianus sum, credo in quem, & isti crediderunt, & credent esse & passiones, & mortalitas corporis ipsius. Et propter hoc enim plurimis deliramentis iaculata est ab infidelibus fides orthodoxa. Sexcentorum triginta patrum in Calcedona, quoniam dixerunt duas naturas esse in christo, vnā passibilem mortalem, visibilem, & tractabilem que est caro nostra, & vnā impassibilem, immortalem, inuisibilem intractabilem, que est dei inuiolabilis natura. Vtrumque ergo in christo oportet nos confiteri quorum vnioni non des distantiam, neque scindas deum a carne, & non vociferaberis Nestorianus, neque discretum christi naturarum negabis, & non suspicaberis esse Euticianista, & non confundas deum passionibus carnis, & non diceris apollinarista, neque impassibilem, & immortalem, superbe addas Christum crucifixum, & non asseueres quadrifactum dices deum, & non eris habitus esse Manicheus, neque in trisagio post Deum patrem, & fortem ipsius filium, & immortalem spiritum addas christum crucifixum, & non habebis Samotei heresim, & non redargueris quaternitatem sapiens non trinitatem, neque Trinitatem in Christum induplices ipsum patrem, & filium, & spiritum sanctum dicens, et non subibis Sabellii, penam, id est causam. Non velis vocari preceptor, et non sequitor doctrine Christi, et innouabis vane glorie heresim, et non contaminabis animam tuam. Quoniam scis apostolos non fuisse preceptores in nouitate, sed indagantes solum preceptorem, et legistatorem christum. Videas carissime non in finem ducas diffamationem tuam, ne derisus fias tanquam deum passibilem, vel quaternitatem asserens, Si autem apprehendisti hos sermones in instinctu sensus cito declina a malo, et fac bonum, vt optamus rectum facias verbum veritatis, Christum simul confitendo secundum carnem propter nos passum filium dei viuentis, et semel sic confitendo non supplantaberis ab heresibus. Multi enim erronei exierunt in mundum, quinon confitentur Christum Iesum in carne venisse.

Pamphili

PAMPHILI EPISCOPI ABYDARVM
AD EVNDEM PETRVM.

ILIORVM MEORVM DILECTISSIME AMAICVM

A

excitas me luctum emanare. Si enim in aliqua domo quis moritur ibidem fletus abundet, quomodo non lachrymabor, & dolebo mortem filiorum meorum tuis valis perniciose delatam, quos oportebat te tanquam confratrem studere vna mecum ad deum adducere: Contrarium autem a te factum est deo amatissime, fuisti enim ipsorum corruptor, non vita, amaritudo, non dulcedo, vna amara, non dulcis botrus, zizania non frumentum, stipula non aurum, spina non flos, conturbatio non serenitas. i. tranquillitas. Quid enim precedentium nostrorum, & episcoporum non attendens symbola sciuisi non fuisse additam Trinitati quaternitatem, dum trisagium dices in additione crucis, ipsa enim est draconica, & venenosarum heresum vox, & porta inferni, & semper piteus ianitor mortis, & christianorum laqueus, Innocentium captio, orthodoxorum, anomus, id est contaminatio, fidelium prolapsus, sapientium titubatio, industriorum scandalum. Quibus suspectus fuisti dulcis esse cum tua exclamata expositione, qua agonizas contra apostolicam diffinitionem, & Evangelia, & Tricentorum, xviii. patrum symbolum additionem in Trisagio ignorantium, intellectualem venenum. Dic michi ergo quis deitatem dicit crucem sustinuisse: quid Deum verbum nudas a flos, la: quid insecabilem tua ignavia, seu umbrositate secas: quid veritatem saucias, quid Nestorio, & Eutici Christi sectione federatus sis, & samosateo condiscipulus scindis Christi diuinam substantiam a carne, & cum Valentino eructasti dicens sicut ille immortalē crucifixum fuisse, & diuinam naturam seruuum supponens passionibus. Quid continebo vel loquar: Nam paulianistam te acclamabo, tamen in tuis litteris dixisti post Trinitatem Christum propter nos crucifixum, Non manicheum te dicam tamen tu tibi ipsi reprehensibilis factus fuisti, deū non Christum dicens crucifixum, Non Nestorianū te appellabo, sed approbasti post patrem non confiteri laudatum a fidelibus filiū dei fortem carne crucifixum. Non apollinaristam te dicam. Commiscuisti enim sicut ipse deum confundens passionibus carnis. Multa itaque tristitia repletus hec tibi addo, simul cum achatio conducente me ad hoc ipsum quorum viriliter ab orthodoxis dementie resistendum est, Quid contaminas ecclesiam, quid dilaceras Christi ouile: Si male dico, dic michi tu. Quero enim te doctrina rectissima excellere me, & plurimos. Quid ergo dicemus sicut Paulus Christum crucifixum, vel sicut tu immortalem crucifixum. Quid dicemus quoniam oportet filium hominis pati sicut multotiens dominus dixit, vel sicut tu in nouando dixisti deitatem pati, vel euangelia, & actus, & apostolus sicut tu dicis non dicunt sic oportet, sed sunt apud te spernenda, & apud eos qui secuti sunt huiusmodi tuam insipientiam dicendo Trisagium crucifixum, vel post Trinitatem Christum crucifixum, designati enim sunt tecum qua Trinitatem asserentes. Si autem hec ita se habent, ad quid sacre scripture leguntur, vel ipse creduntur auditu Vbiq; enim Christum tradit propter nos crucifixum, & non trisagium sicut tu dicis, sed reiiciendos scripture dixerunt omnes qui deum passibilem dicunt, iam autem, & ante has litteras tamquam domino meo, & patri sic rectissima sapiēti manifestauī reformari debere, & refrigerare impiū dogma a te innouatum, & non acquieuisi, propter quod ergo tanquam ad primum inuectorem horum impiorum sermonum laceror contra te multis, si forte per ista monita reprehensus a minore in dignitate cito cedes confiteri patrem & filium, & spiritum sanctum, & nichil his addere, vel auferre, & tenebis culmen throni pro nobis. Si autem sic non sustinueris, inducam supra te communionis priuationem. Dicit enim apostolus hereticum hominem post primam & secundam monitionem recusa sciens quoniam euerfus est talis, & peccat de seipso condemnatus existens. Veruntamen dei interpellatores sumus, ne tui ipsius condemnator existas, sed recti verbi predicator veritatis existas.

Asclipiadi episcopi Trallarum ad eundem Petrum.

ECCE CARISSIME IMPLETVS EST MVNDVS SCANDALO EX

B

positione, & palacia plena cure facta sunt, & pastores incitantur merito inducere supra te maledictionem, da ergo consolatorie vocē vnā orthodoxā trutinare, verū cōnitor, filiū deū videt in mundo simul cōfiteri crucifixū, et nō spernat iste p te, et istius nomen indicēdo aliter puertat in trisagio istius crucis, nō tu primus es patrū in Nicea, vt diffinitio tua supipos dñetur. Sed dicit ego ppter Nestoriū

AA. iiii.

addidi in trisagio crucē ex eo repellēbatur in hoc deitas, dum ipsum crucifixum dicebat. Et quid non est intellectus iste iunior nestorio? Incepit enim hoc a Fotino vane sentiente, quē sancti patres qui in Nicea conuenerunt in vita quidem non inuenerunt dogma aut ipsius cōdēnauerūt non ppter ea deprehendunt ipsi trisagium crucifixū, quoniā hoc ipsis erat in noticiā valde graue, fotino autē amabile. Vnde trisagium quod in solis mysteriis vocari permiserunt, sicut illa Seraphim dicunt nullā in isto additionem, vel detractiōē faciētes, rursus autē hoc impietas renouata in tpe samotei iterū inualuit, & sancte memorie patres in Constantinopoli cōgregati licet ipsum non preuenerint, tamen dogma ipsum condemnarunt. Hoc est non sapere duos filios ideo vnum filium in ipsorum diffinitione confesi sunt, non trisagium, dixerunt autē ipsum crucifixum, quoniam diffinitionem patrū an ipsos precedentiū secuti sunt, & ipsorū dogmata sequi iudicauerūt, audire videlicet in solis mysteriis trisagium impassibiliter, sicut Seraphim, & nō crucifixū, rursus reuelante Nestorio & instruente impia ante ipsum dogmata illa vtz fotini, & samosatei cōgregati ppter ipsum q̄ circa Celestinum & Cyrillū erat, huiusmodi impietates paulauerunt, & nō appoluerunt in Trisagio crucē, Vel tu videris oibus istis sapientior esse, vel habere plus spūs scti, q̄ ipsi q̄bus scientia fuit, Tua ergo additio crucis in trisagio appositā impia blasphemia est. Veruntamen, & post hos sanctos patres, cum graues terre motus ciuitatem Constantinopolitanam occupassent, magnus & paruus, diues & pauper, seruus & liber extra ciuitatē in campo secedentes simul concurrerunt frigoribus & hyeme, ibidem perdi mallentes, & ciuitati ipsi non cōiungi. Quibus deus parcere clementer dignatus est, reuelauit beato Proclo trisagium acclamare, cum ipsi ad pausandum iram letanias facerent. Et hoc clare non vni vel duobus notum fuit, sed toti mundo introduxit deus in eo dicere crucem, quoniam non respicit ad iniuriā suam, dixit enim dicere sanctus deus, sanctus fortis, sanctus immortalis miserere nostris. Quomodo ergo tu ausus fuisti apponere crucem preter deum, & sanctos patres, patrem confundens filio, & spiritui sancto in trisagio vocans crucem, tanquam apud te pater non esset pater solum sed & filius, & filius non esset filius solum, sed & spiritus, & spiritus sanctus non esset spiritus solum, sed & filius, Propter hoc si quis apponat in trisagio crucem preter filium dei Anathema sit, Si quis confundat Trinitatē dicens ipsum esse patrem & filium, & spiritum sanctum, Anathema sit. Si quis distinguit vnam substantiam Trinitatis, anathema sit. Si quis vnum filium diuidit in dualitatem filiorum, anathema sit. Si quis deum verbum, & carnem, vnam dicit naturam ignorans naturarum differentiam, anathema sit. Etenim credimus q̄ vita, vita est, & non coīcidit in mortem. Tu autem cognoscas, & precidas que inique dixisti. Sit autem vt est dei gratia cum his qui rectum faciunt verbum veritatis.

EPISTOLA IVSTININI EPISCOPI SYCELLIE AD EVNDEM PETRUM, QVONIAM NON OPORTET ADDITIONEM CRVCIS ESSE IN TRISAGIO, VT NON INDVCAS DVOS FILIOS.

A



PORTET MILITEM ARMARI CONTRA BEL-
lātes, & Athletā cōtra stātib⁹ obistere, luctatio autē vīa nō ē carnalis neq̄ illustratio corpis vñctiōib⁹ neq̄ q̄svacās aluctatiōe coronā habebat deitatis, & si neglexerit rephēdētibus nō antepone re luctatiōē veritatis. Si enī quis certat nō coronatū nisi legitie certauerit, & arma nīa nō sūt carnalia, sed potētia deo ad demoli-
tione munimētorū cogitatiōes destruētia, & oēm altitudinē cōtra sciētia dei eleuata. Quare tanq̄ fratre incito monitiōe, quoniā bonū est p̄ib⁹ obedire, & detra-
here pprias nouitates, obedias amicabilr carissime & argumētis nō addas trisagio duos filios, & crede seraphi, trinitatē sūt glificando, & nō p̄ter hec adis lāguescere, vltra nō lāguebis vana glia, pessimum sophisma faciēdo crucē in hymno ponēs multisq̄ factus cecus. Quid ergo oculos rusticorū idiotarū effodis isculpēs ipiorū ipet⁹ mania, & Valētiniū, & Euticē armās ad dicēdū diuinū passibilē, & magis Paulū Samosatheū, & nestoriū, ppter ea qd̄ i trisagio addis q̄ternitatē, q̄a quocūq̄ te vertas, qd̄ ipiū ē, i-
tellectū pietatis hīe non pōt, sed plimarū heresū foras oñdit Arrius enī filiū diminuebat, & eutices fili-
ppter quod passiōē addebāt diuine nature filiū ideo nō dicebāt filiū *ομολογῶν*, i. cōsubstantialē sicut Eunomius. Si enī iam apud ipsos pater impassibilis est, filius autē diuinitate passibilis quomodo consubstantialis

consubstantialis est. Macedonius autē spirat a p̄e spirītū sanctū, & nestori⁹ similiter diuidit vnum filiū in dualitate filiorum, & impossibile est sicut tu dicis in trisagio quaternitatem dicere crucifixā, Impie addens post confessionem trinitatis Cessa igitur ab huiusmodi tua impia precipitatione, non addas scandalum scandalo, & non eris causa perditionis magis simplicium hominū, ne presidens non flet felix secundum Canones sententiam dicat cōtra te, & non iuuabit te dicere, ego vtiliter hoc appo- sui crucifixum in trisagio confiteri, tolle iniquitatem de vniuerso, ne hoc cito multiplicetur, quoniā im- pium facile susceptibile est, melius autem non. Suscipe ergo tanquā fratris tui admonitione, extingue hereticorum cōspersionem, & fias pastor ouili, non lupus, & secutus beatū Proclum & ipsius reuelatio- nē in cāpo timoribus existentibus deprecatur dicat trisagiū ad pausationē ire, & incitas adhuc iram fortem. Si autē non videbis tu, fraternitas mea innocēs erit, & ego cū ipsis, & qui vna mecum de his tibi scripserunt ^{φρσρ} custodiunt te ipsū a scandalis. Didicisti ab Esaia dicere, Sanctus, Sanctus, Sanctus, non crucifixum inquit tibi dicere, sed dicit, tunc filius non erat crucifixus, et propter hoc non tradidit tunc crucifixus. Qui ergo nunc Seraphim in trisagio addiderūt crucifixū quod tu di- cis, et dicis, nō puto, et si nescis quomodo impius es. Etenī et tūc inquit propheta passionem carnis ver- bi, et aperte confitetur trisagium. Prepterea quomō et dicis suscepta fuit synodus Calcedonen, et sicut ipsa tradidit, tu nō p̄dicas trisagium, sed inobedis illi et nō timuisti ipsam dicentē. Qui non sapit sic Anathema sit salubriter predica vel dicit, et sanus eris, si autem non, nō solus hauries mala.

FELICIS EPISCOPI ROME AD EVNDEM PETRVM

^{καθαρσμός} purgans vel deponens ipsum ab antiochena ecclesia.



QUONIAM IMPORTABILIBVS VERBIS IMPIE GARRV- A
lasti, et non iudicasti cedere predictis sanctis patribus, qui ornarunt sedem beate memorie et multū triumphantis Ignacii martyris. Cuius tu indignus existens nescio quomodo insiluisti inchoare nouitatē in catholica ecclesia tuis prophanis legibus et impiis dogmatibus, et iudicasti non oportere dicere christū crucifixū propter nos, sed passionem ideo impassibili impie induxisti, et immortalī patrī mortē iponere et nō horruisti ea que nō suscepisti ex diuinis euāgeliis et aposto- lis et ^{αὐτῶν} gloriosorū patrū pessime sophisticat⁹ ipsa intorquere et p̄pria pestē sensus ipone- re simpliciorib⁹, et scandalū huiusmodi heresis non vt equaliter prioribus heresibus vigeat, sed ma- gis multipliciter excellat, et non statuisti credere veritati, et litteris nostris ad te scriptis, nunc incepi- sentētiare contra te. ymmo ille qui vertex est oīm pastoralīū sedium in sanctis laudibus florēs aposto- lorū vere optimus petrus, cuius tu noīe equalis es, sed nō opinione, neq⁹ fide, quoniā ab istius recta in- tentione et imaculata fide valde declinasti, et non solū cōtra te sententio, sed et cōtra eos qui nō erubus- erunt characteres venerabilū euangelistarū et apostolorū eos sequētium, ac perfectorū doctorum ser- mones, et instabili sentētia ex tua iniqua expositione firmati sunt tanquā dulcissima circūsequendī in mala opinione quod vere amarissimū est, et nō auerterunt huiusmodi impietatē. Dicemus ergo tibi sicut et cōtra illos Quoniā dilexisti iniquitatē magis loqui quā iusticiā, dilexisti sup̄ oīa p̄cipitatiōis linguā dolosam. Propter hoc deus destruet te in fine, et non solum ab antiochena ecclesia, sed ab omni ciuitate, et firma sit hec tua depositio a me et ab his qui vna mecū apostolicum thronū regunt, et ab Achatio cōstantinopolitane ecclesie pastore, & venerabilibus ep̄is sibi subiectis, quoniā ipsorum muni- menta nō sustinuisti. Qñq⁹ enī dicis trinitatem p̄pter nos crucifixā, nō xpm, qñq⁹ autē immortalē spi- ritū manicheizans, qñq⁹ ab istis diffugiens a meis argumentis reprehensus & sermonib⁹ dixisti chri- stum post immortalem spiritum passionem sustinuisse, sicut samosatheus et Nestorius vnum filium diuidentes in dualitatem filiorum, quandoq⁹ autē et his cessisti non detractando, & venisti ad peius non glorificando cherubicū hymnum, ad filium referte prestolanti tremore ^{αὐτοῦ} venerabili- ter similiter trinitatem, sed totum hymnum ad filiū referre, volens firmare morbū cancri rodentis quē innocentibus, & intulisti inde omni generis heresum laqueis circunprecipitatus a veritate exiens non predicas christum pro nobis crucifixum, vnigenitum filium dei qui in medio patris et spiritus sancti pie glorificatur. Quid enī isto magis interdictū patre a vobis et sancto spiritu non glorificato et calūniā Seraphim vos inseritis, quia trinitatē nō dicunt glorificandā sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹, sed solū p̄so- naliter filium. Et que precipitatio heresum ita confudit, id est impudenter egit sicut vos. Veruntamē et in isto percurrentes adhuc nouius ascendistis, & strangalias infamias adeo adiicitis filiū videlicet pa- trem et sanctum spiritū dicentes sabellianizātes & simul cōiungere iudicantes trinitatē cōfiteri negas.

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

tis in quabaptizamur, & credimus, & confitemur. Quis ergo non defleret sic dicentes de internerato trisagio quod mihi valde conuenit refutare, & fletum merito dare in hos animarum simpliciū cauiatores ac impium facinus fingentes, quos & alienos putauimus ab orthoxa fide, & catholica ecclesia, & a communione ducis nostri gloriosi predecessoris Petri qui clauēs regni a saluatore nostro recepit. Qui autem participes Apostoli esse volunt, ducuntur & doctrina ipsius qui christum dicit & credit propter nos crucifixum, & hoc non negat, sicut & modo depositus Petrus ex eo quod non legitime & inclementer in trisagio adinnouauit qui crucifixus est propter nos, scientes quia non trinitatem crucifixam ab Apostolis suscepistis, non patrem non spiritum sanctum, nisi carne filium dei vnigenitum solissimum. Fugite ergo ab hac inclementi commuione, & ero vobis communicans ^{notari} inquantum & vos mihi dolorosa fallatia, longe a nostra orthodoxya expulso. Custodite christi discipuli, mei autem filii traditiones quas a diuinis scripturis accepistis.

EPISTOLA CINCIANI EPISCOPI ACCVLIANARVM AD PETRVM EPISCOPVM ANTIOCHIE.

A



ULTIFARIAM MVLTISQVE MODIS CHARISSIME A veritate deuiaſti cōtraria faciēs herilis myſterii non ſequendo Euangelia ^{ut} vel Apostolos ^{ut} vel ſanctos patres. Etenim expoſitio tua grauem fert contra ipſos nouitatem catholice eccleſie, & quidē non abieciſti ipſam multis episcopis premonētibus te, maxime ſanctiſſimo Archiepiſcopo felice ab ipſa diuertere, & eſſe rectū & orthodoxū ſalubris p̄dicatiōis ſectatoreſed certe ecōtra hereſū affectator fuiſti & talentum diuine doctrine in terram abſcondiſti, & non potius ipſum ſupra mēſam proicere cēſuiſti, videlicet ſanā doctrinā in cordibus hominū inferere, ſed ecōtra zizania ſeminaſti, & quis adhuc ſuſtinebit te peruertentem chriſti euangelium: non predicando vnum filiū in duabus naturis dominum noſtrum ieſum chriſtum et hunc crucifixum, ſed deum fortem immortalē, videlicet vnā trinitatis ſubſtantiā dicens crucifixam et non ſolum ſed et vnā naturam dei verbi et carnis dicis. Et ſi vna natura dei verbi & carnis eſt, vna autē natura dei patris et verbi, quomodo non vna et ipſi natura patris et corporis & verbi. Si autem non vna natura dei patris & carnis humane et verbi. Dic quomodo vna natura verbi & carnis. Quomodo creata & increatum et vna natura eſt. Si autem hoc impoſſibile eſt, quō creata caro & increatum verbum vna natura & non due cōmutate. Si autem vnus nature eſt chriſtus et non duarū, quare dicis chriſtum creatum ſicut Arrius, vel increatum, ſicut maniche. Vbi autem et temporalis chriſti generatiōis natura, & diuinitatis ipſius eterna generatio. Vbi & illud, hodie genui te, & illud ieſus chriſtus heri & hodie ipſe eſt & in ſecula. Quomodo autem & dicis ante vnionem verbi dei & carnis due, vel ante fuit ſecundum ſubſtantiā ex virgine vnio, Et enim ſi eſt chriſti caro ante Mariam ſecundum Valentini impium ſermonem, quomodo due antefuerunt nature ante mariam. Cuius autem & ipſa expreſſio non Euticiſ magis aticiſ, ex duabus naturis dicere vnā naturam factam fuiſſe. Si iſta autem cum illo ſapis quomodo ipſum abiciſ qui ipſius recipis peſſimas innouationes. Quod ſi in veritate hoc factū eſt, ſanctos patres in Calcedona cōtra ipſum habuiſſes certe acceptos, dic verū tamen mihi quō vnite pater & filius & ſpirit⁹ ſanctus dicitur trinitas ſolus exiſtēs deus, ſi non ſuſcipis dicere in vno filio duas naturas, & ſi trinitas vn⁹ deus eſt, quō deus & corp⁹ noſtrū ipſi vnitum nō debet dici vnus filius in duabus naturis, ſi autē vna natura deus verbum & caro, videlicet mutatum verbum, ſed caro & ſi caro mutata facta fuit verbū non erit amplius caro. Si autē in iſtis non facta eſt mutatio quō in chriſto non ſunt due nature. Caro eni caro eſt, quamq̄ ſit dei caro, & verbū verbum eſt. licet aſſumpſit noſtrū aſſumptū. Si autem mutata eſt quō eſt nō cōſubſtantiālis caro & coeterna patri ſicut & verbum, ſi autem alterius ſubſtantie eſt caro patri, inquātum recentior eſt, pater autē ſine tempore eſt, quomodo nō recens & verbum ſicut vnā eſſe naturam carnis & verbi dei dicis & filiū alterius ſubſtantie patri dicis. Si autē non eſt ipſa natura verbi dei & carnis, quō nō ſunt due caro & verbū, Si autē ois deitas caro facta eſt quō māſit verbū qd fuit. Quō autē in cōmutabiliter incarnatū eſt & ſi nō eſt xp̄s in duabus naturis quō icarnat⁹ deus verbū māſit quod fuit, & ſi eſt deus verbū paſſibilis impaſſibilis autem pater, quomodo vnus & ſolus eſt deus. Quomodo autē & iſtarū vna eſt natura. Si autē & ipaſſibilis eſt trinitas, quō de⁹ verbū paſſus eſt p nobis. Si autē nō paſſ⁹ eſt quō altera natura carnis nō eſt paſſa. Et ſi oē patiens creatū eſt quō

deus verbū non est icreatus patiens carne. Si autem carne patitur deus, quomodo non patitur sibi ipsi deus? Si autem idem est dicere deum passum carne, & dicere christum passum carne quomodo non erat idem dicere spiritum diuinum carne pati cū spiritus deus sit? Si autē non est simile deum passum carne, & dicere christum pati carne, quomodo possibile erit plus appropriari deum verbum carnis cuius *οικειουσι* appropriat pater ea que sunt dei verbi. Quomodo autem & si *οικειουσι* appropriatio ne deus verbū patitur carne nō erit appropriacōne & pater deo verbo patiens. Et si mortuus est de⁹ verbum carne quomodo est consubstantialis patri immortalitate? Mortu⁹ enim pro nobis non est immortalis, mortuus certe est secundū scripturas & simul de trinitate mortuus est, quandoq; trinitas dualitas facta est, & si trinitas nūquam dualitas facta est, quomodo vnus de trinitate mortuus est? & si altera natura verbi dei scilicet hominum natura non est mortua? & si trisagīa vox trinitas non subsistit, manifestum est, quod vnus substantie esse dicis trinitatem. Et quomodo non ostendis esse sabellianū & si in tribus ypostasis vna natura subsistit trisagie vocis, quomodo non dicis trinitatem esse crucifixam, & sine deo te ipsum sic Marcianiste esse non dicis. Omnis ergo qui dicit vnā naturā dei verbi & carnis & non duas vnitas & indiuisibiles deponatur. Et si miscet duas christi naturas dicēs deū passum carne & non passum christum carne secundum apostolum deponatur. Et si quis impassibile & imortale domini verbum dicit verum esse ipassionē & immortalitē, & non attribuit carni ipsius deponatur. Et si quis post trisagiam vocē xpm dicit crucifixum, & nō magis vnū filiū qui in medio trisagie vocis laudatur deponatur, et si quis hominem dicit propter nos crucifixum seu deum separans naturas & non coniungens dum ipse crucifigeretur, deponatur. Et si quis tenuem hominē dicit sicut Paulus famosatus, aut sicut fotinus anathematizetur, Et si quis dei humanitatem dicit & non deū, & hominē magis dicit anathematizetur. et si quis alterius substantie dicit carnem christi a carne nostra & nō magis nobis cōsubstantialē sine peccato, deponatur, et si quis dicit sine intellectu et sine anima dominū nostrum Iesum christū, et pro anima habere deitatem et sic ex hoc dicere deū verbū pati carne, et non potius intellectū habere, et deū verbū aiam rationālē assumpsisse, et ipassibile ipm dicit deitate, et passibile hūanitate deponatur. Has duodecim depositiones alias purgatiōes misi tibi, vt terrefactus istorū iudiciis remouearis ab omni tua iniqua nouitate, sciens qd oportet sequi reuelationem sanctissimi procli Constantinopolitane ecclesie episcopi quando in campo cum toto populo cucurrit fluctuante ipsa Ciuitate sub tremotu, et omnibus fletum emittentibus repente puerum in aere leuari a quadam virtute, et huic imponi trisagium letanie et dicere, Sanctus deus, sanctus fortis, sanctus immortalis miserere nobis, et hec annunciare episcopo iussus est. Sicq; per tres horas in tribunali stans secus pedes ipsius episcopi hec narrauit. Et sic postquā letanias fecerunt fletit terremotus. Sic ergo et tu letanias fac, et paulabit ira que contra te proferenda est. Si autē non, veniet supra te depositio a papa nro felice. Custodiet autē de⁹ mūdū a scandalis. Cui gloria nūc et semp et in scla scloꝝ. Amē.

EPISTOLA ACATII ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI
ad petrum archiepiscopum antiochenum qd non oportet ponere in trisagio illud qui crucifixus est propter nos.



ABSTVPVIT CELVM ET FREMVIT TERRA. MOTA SVNT
autem et fundamenta sancte dei catholice et Apostolice ecclesie luctus et ploratus apprehendit sacerdotes christi in hiis que ego et sancta synodus hic secundum deinutum congregata audiuius fieri a te frater. Que scriptura docuit dicere spiritum sanctum crucifixum esse, aut duos filios dogmatizare, seu trisagiam hymnolagiam deprauare vel quaternitatem pro trinitate glorificare, aut angelis sanctiorem et sensatum magis te ipsum demonstrare. Nam dicendo sanctus, fortis, et rursus ex altera parte inferre qui crucifixus est propter nos, duos filios significat, vnum fortem et vnum crucifixum, quando autem rursus dicis. Sanctus immortalis qui crucifixus est propter nos, inueniris inferre crucem sancto spiritui. De ipso enī dictum est. Sanctus immortalis. Et huiusmodi intellectus tui totius heretice prauitatis propria sunt ymmo vero Manichee furie ydolatria. Nam ille quemadmodū et tu cum omnino negasset vnigenitū dei filiū et virgīnalem partū, dixit sanctū spiritum in specie colūbe descendisse de celis in Iordane flumine, et ex aquis incorporatū fuisse, et hominibus illustrasse, et cruci affixū fuisse, et mortē pro nobis sustinuisse. Quomodo autē et ascendere nunc

A

QUINTA SINODVS CONSTANTINOPOLITANA.

sacerdotalem thronū nō erubescis, quē cōtaminasti per tuas blasphemias extra hierarchicū ordinē, & alienus factus es ab ouili xpi, nō solum enī cherubicum hymnū corrupisti per quem & nostra Ciuitas firmata est cum olim moueretur ab interioribus terre motibus puero infante ad aerea raptō in cōspectu totius ciuitatis vsq; ad tertiū celum quēadmodū diuinus Paulus ibidem audiuit hanc ineffabilem hymnologiam, in qua hora in campo multitudo cum lachrymis exclamabant, dñe miserere ad deum simul cum sancto patre nostro archiepiscopo huius regalis & deo amate ciuitatis. At tu enim multis modis conaris contraria sapere non solū sanctarū synodorum que in Nicea, & que in hac regali Ciuitate & que in Calcedona, sed & diuinarū scripturarū nō volens secundū ipsarū traditionem dicere christū vnigenitū filium dei passionem sustinuisse, carne, i. secundū carnē secundum traditionem verticis apostolorū. Scribens enī ipse benedixit Christus semel pro peccatis mortuus est, iustus p iniustus, mortuus quidem carne, viuificatus autē spiritu, in quo & in custodia spiritibus ambulauit & predicauit custodiam, infernū vorans. Abscondens enim hamū sue deitatis intus animam sancti sui corporis, sic inferno occultatus est, & ipsius oīm voracem ventrem absceidit, & ab eterno mortuos viuificauit secundū Iob dicentem, duces draconem in hamo, tu autem auertisti aurē a veritate ad fabulas cōuersus secundū Arrium & Apollinariū dicens vnū de trinitate pati qui est ineffabilis sapientia dei & patris, hoc est ipsius splendor & character subsistentie ipsius, verbum simul sine principio, & coeternū. In principio enī erat verbum, & verbum erat apud deum, & deus erat verbum. Omnia per ipsum facta sunt & sine ipso factū est nihil. Si autē sapere festinasti cum iam negasti salutem verbi humanatā quā pro nobis ipse deus, & verbū redemptionē dedit morti, quā resuscitās a mortuis adduxit ad celos de qua & Abraham dixit deus, In semine tuo benedicentur oēs gentes, quod confirmans Apostolus dixit, Abraham dicte sunt repromissiones & semini suo, nō dicit & seminibus suis tanquam in multis, sed tanquam in vno & semini tuo qui est Iesus christus,

A Festinetur autem a te sic sapere quemadmodū nō suscipis cognominationē dñi nostri Iesu christi filii dei. Et ergo oīno de te sit hoc scriptum. Si quis non cōfiteatur dñm nostrū Iesum christū i carne venisse sit anathema, & a Iohāne dictū sit oīs spūs cōfites Iesum christū ex deo fuit. & oīs spūs qui nō cōfiteatur iesū xpm ex deo nō fuit, Qui ergo ex deo fuerunt, xpi filii dei passionē fuisse dicunt secundū preānūciatas de ipso pphetias & Apostolorū doctrinas, Christū enī dicens filiū oīpotentis dei crucē sustinuisse vtrūq; dicis in vno & ipsius deitatem secundum quam deus est impassibilis & consubstantialis dei & patris & homo ipse mortalis & consubstantialis virgini matri, dicere enim vnū trinitatis pati ostēdit ipsum verbum passibile. Si ergo verbum passibile est, similiter & pater, Si autē pater & verbum passibile est, passibilis & spiritus sanctus erit, cum vna substantia, & vna istorū deitas sit. Si autē dicis fugiens *εὐλαμ* culpam paternitatis filii, passibile quidem verbum. Impassibilē autem patrem & spiritum, soluiisti consubstantialitatem adduxisti autem & plures deos. Vt ergo non incedas per interitū & inuiam semitam, & precipitatus in aciem heresum tuas & causa perditionis multorum, & a dei sacerdotio alienus, in via regali te ipsum & ouile dirige, per quam & sancti patres qui in Calcedona cōuenerunt, ambulauerunt, & celum apprehenderunt. Tu enim cognoscis qd delabra ad radicem instructuosarum arborum iacet, & sub ipsa sicut oleaster incideris, hoc est sancti spiritus virtute ut pax & concordia firma permaneat in sacerdotibus christi.

EPISTOLA FELICIS PAPE ROME AD PETRVM EPISCOPVM ANTI
ochie monitoria quoniam nō oportet addere in trisagio, crucifixus propter nos.

B



VIS DABIT CAPITI MEO AQVAM, ET OCVLIS ME
is fontem lachrymarū, qualē autem & dignum fletum adducam anime mee cōdolens dñi & saluatoris nostri xpi sancte catholice & apostolice ecclesie, Ipsa enī plorans plorauit super filios & filias suas, & non est qui cooletur eam ex omnib⁹ qui diligunt eam. Vniuersi tyranni & heresiarche persequentes ipsam apprehenderūt eam, per te frater honoratissime & affligentes ipsam facti sunt in caput eius. Omnis decor ipsius quantum in te est factus est ad nichilum. Videntes inimici eius gauisi sunt super perditione filiorum eius. Quos enī fouerat quos enutrierat, quos ad mensuram etatis perduxerat, lacteq; pauit prophetis & apostolicis doctrinis. Hos tu vno temporis momento veneno necasti. Quemadmodum enim qui piscationem sectantur hamum esca cōtengant,

contegant, & ex improviso capiunt pisces, sic & tu angelice laudationi additionē induxisti, & trisagie deprecationi quali pietatis obtētū dirā impietate excogitasti. Ex plurilib⁹ enī oriētalib⁹ puinciis lras suscepim⁹, significātes nobis quō veneratio tua dudū sopitū Valētiniani dogma resūpsit, & irritatur a nobis saluatoris incarnatio, qđq; in manicheorū dogma & Arii & Apollinaris, Pauliq; samosatēni inci distis. Dicere enī vnigenitū filiū & dñm nostrū xpm iesum perfectū non esse in deitate, atq; in humanitate perfectum, nec ipsum subiisse passionem crucis, sed vnam verbī dei naturam incarnatam, corp⁹ pulq; domini sine anima & mente Apollinaris heresim roborat. Ille enim ignorauit, qđ ab ipsis mundi nascentis exordiis primum anima primī parentis nostri mortua est, vel in mortem precipitata est, atq; ita demum corp⁹. Dictū quippe illi est a deo, in quacūq; die comederis de ligno scientie boni & mali, morte morieris. Itaq; iuxta latam in illum a deo sententiam qua die comedit ex ligno, in ipsa secundum animā mortuus est. Nam ipsius corporis mors post nonigentos & triginta annos contigit. Itaque deus donum non dimidiatum fecit, sed totum simul Adam ex vtero virginis sumpsit, vt etiā perditū totū saluum faceret. Idcirco & dominus ipse dicebat. Ego animā meam pro ouibus pono, Valentini item & Martionis Manicheorumq; ac gentilium innouare vis dogmata. Si enim deus est qui diuifibliter atque substantialiter mortuus, similiter & sanctus spiritus deus, & ipse diuifibiliter ac substantialiter inuenietur, sicq; iuxta tuam & illorum rationem tres dii erunt, ac per hoc plurimum deorū inualefcet error, quantumq; in te est euacubitur illud. Audi israel, dñs deus tuus dominus vnus est. Item quod ait hieremias. Hic deus noster nō reputabitur, alius ad eum similiter & dominus, vt cognoscant, te solum verum deū. Cumq; scriptura diuina vnū deū, sanctam & indiuiduā trinitatē predicet tu & hii qui antete fuerunt heresiarche tres deos dogmatizari ausi estis, alium quiddem dicentes deum patrem preter filium, & alium deum filiū preter patrem. Rursusq; alium deum spiritum sanctum preter patrem preter filiū, & alium deum filiū preter patrem. Rursusq; aliū deum spiritum sanctū preter patrem & filiū. Atq; alium quidem mortale & nouiter genitū, alium vero eternum atq; imortalem. In hīs autē noxiis verbis tuis contraria sentire vis patrib⁹ quicq; in Nicea & qui in Cōstātinopoli atq; calcedone conuenerunt, qui & consubstantialē roborarunt, & vnam deitatem patris & filii sanctiq; spiritus predicarunt, atq; Arii amentiam confuderunt. At vero tu in ecclesia ausus es dicere qđ vnus increate atq; indiuidue trinitatis passionem subiit, & per hoc consubstantialē quoq; soluere niteris, ac deum subiicere numero. Si enim vnus sancte trinitatis & coeternus qui crucifixus est deus hoc est filius. Sunt autē duo sancte trinitatis pater & spiritus sanctus, dicuntur autē dii, & nō vt habet vera ratio deus sicut tradiderūt nobis qui ipi inspexerūt, & ministri fuerūt verbī, inuenies se quoq; consubstantialē solui. Quippe mortale & immortale cōsubstantialia iam esse non possunt, roborabitur autem sic pluralitas deorum, dum tres dii christianis aurib⁹ ingeruntur. Cum itaq; scriptū sit verbum caro factum est, deus erat verbum, non alius deus verbum preter patrem inuenietur verbum, non simpliciter, sed verbum substantiale, & deus filius inuenietur, vt ex vilitate nostra identitatem substantie patris & verbī & sancti spiritus agnoscamus. Nos enim non alii preter verbum nostrum inueniemur. Quoniā igitur vnigenitus dei filius qua ratione verbum est in propria substantia non poterit pati, ne ad omnipotentis dei patris substantiam passio referatur. Est enim vna patris & filii & sancti spiritus deitas, patitur autem verbī propriū animatum corpus quod ipsum substantiale dei verbū ex ipsa sancte & intemerate virginis vulua sibi cōiungēs, ex muliere pcessit, de qua sancto spiritu afflati pphete cecinerūt. Deus virtutū conuerrere, respice de celo, & vide, & visita vitē istam et perfice eam quam plantauit dextera tua, et super filium hominis quem confirmasti tibi vitē, et filium hominis quem confirmauit verbum vt inferni clausa cōtereret, et viuificaret eos qui a seculo mortui sunt, salutarem verbī incarnationem vocans. Idcirco et dominus dicebat discipulis suis, Ego sum vitis, vos autem palmites, et pater meus agricola est, et tradetur filius hoīs in manibus peccatorū, patris enim intimum substantiale verbum ac deus per sancte virginis aures illapsū conceptionem ineffabiliter operatū est. Qua igitur parte vnigenit⁹ filius est consubstantialis patri et vnus indiuidue trinitatis increatus, atq; inuifibilis, impassibilis, et immortalis permāsit. Quod ergo increatum atq; immortale est, creature ne applies neq; deorum pluralitatem cōfirmare pergas dicens vnū sancte trinitatis mortuū esse. Rursus qua parte ex muliere natum est et substantie nostre ac generationis est participes absq; peccato sustinuit passionem. Porro qđ non modo consubstantialis, verū etiā cognatus secūdū carnē sit nobis filius dei, docet ipse domin⁹. Nūc quidē in Euāgelio hīs qui in se crediderant dice ns. Ego sum vitis vos palmites. Nūc autē in psalmis. Adnūciabo nomē tuū fratribus meis, Vñ autē

CCQVINTA SINODVS CONSTANTINOPOLITANA.

tibi tam pessima superbia subripere potuit, vt te ipsis quoq; sanctis angelis intelligentiorem sapiētior remq; putares. Super his ingemisco in his plango inimicos crucis xpi quorū finis perditio & quorum deus venter est, & gloria in confusione ipsorū. Non cogitasti qd scandalizare vel vnum solum ex his qui credunt in dominum nostrū Iesum christum, quam graui cruciatui facit obnoxium, sed incaute vt serpens Eue, tu ipse quoq; erroris venena multitudini fidelīū atq; auribus infudisti, traditāq; ab angelis sanctissimā laudationis formā corrupisti inserens illi qui crucifixus es pro nobis. Ergo ne non aduertisti qd Paulum Samolatenū photiniumq; & artemiū impietate transcendis qui duos dei filios posuerunt. Vnū quidem ante secula, alterum vero nouiter natum, cum ipse quoq; trinati inueneris pluralitatem, duos dei filios dicens, vnum fortem, alterum crucifixum. Ad hec fidelissimum christi gregem in manichei opinionem precipitare contendis, qui spiritum sanctū asserit crucifixū. Nam post illud sanctus immortalis quod est spiritus sanctus tunc inferis qui pro nobis crucifixus es misere re nobis, quaternitatēq; non trinitatē populo insinuare videris. Nempe si ex humana traditione manasset hec laus, ita quoq; incaute crucē infereres laudi i qua filii appellatio fortis scilicet ponit. Quoniā vero ab angelis nobis laus ista pfluxit, qui ante crucē dicebāt. Sanctus sanctus sc̄tus sicut respicere Esaias meruit. Post crucem vero cum laude clamabant. Sanctus deus sanctus fortis sanctus immortalis. Deniq; cum tereremotu Cōstantinopolis quateretur populusq; in campo oraret, infantulus toto populo spectante cum proclo ciuitatis episcopo in celum per vnā horam raptus est, ibique huiusmodi didicit hymnum. Rursumq; descendens nuntiāuit que in Ethere audierat, dicens de celo quasi de multitudie psallentiū hmōi laudes insonuisse auribus suis, dictūq; sibi vt eam laudationem populo indicaret, quā vbi populi inceperant, ciuitatem receperunt. Deoq; per huiusmodi laudem propitio facto ab imminente ira liberati sunt. At tu quam temere vt scripturas diuinas reliquas ita & angelorū laudem puertere presumpsisti, Quis igitur in huiusmodi non ingemiscat, quis non lamentetur, quis dolor similis inuenietur sicut dolor ecclesie domini & saluatoris nostri christi. Conspicit te constitutū vt sis lumen his qui in tenebris sunt & eruditor in sapientum, immo insipientie preceptor es lucem in tenebras trasferens videt te populos semel illuminatos qui bona gustauerunt dei verba, dei mandata, dei pphetias, predicationes dei, apostolicas euangelicasq; doctrinas abs te peruerti magis, ac doceri nō solū crucifigere filium dei, & ostentui habere verū, & contraria sentire scripturis diuinis, & pacta abnegare que accedentes ad sanctum baptisma fecerunt. Nam cum coram celestibus virtutibus omnibus, corā apostolicis euangelicisq; ordinibus sancti baptismatis tēpore promiserit credere in vnū deū omnipotentē, nūc illos in tres deos credere docuisti. Rursum cū polliciti sint credere in vnū dñm Iesū christū filiū dei incarnatū & hominē factū de spiritu sancto & maria virgine, tu eos doces ne dicāt dñm Iesum christū filiū dei crucē perpeffum esse, qui de⁹ est sc̄dm sempiternā & ipassibilē ex p̄e gnationē, & ide homo sc̄dm eā qua i nouissimis dieb⁹ ex matre prodiit natiuitatē, sc̄dm quā etiā sustinuit passionē, sed vnū trinitatis mortuū esse, qui est ipm dei verbū. Confessi sunt rursus spiritū sanctū viuificum & immortalē dicentes credere in spiritum sanctum dominū & viuificantem, & mortale esse ponis spiritum sanctum cum dicis. Sanctus immortalis qui crucifixus es pro nobis. Fuge obsecro hmōi errorem. Corruisti, noli in ruina persistere, peccasti iam peccare noli. Expectat te sancta dei ecclesia, cupit amplecti penitētē in vanis propositionib⁹ tuis, & secū de xpo diuina predicantē, neq; negantem ipsius aīatam incarnationē secundū quā etiam passus esse memoratur. Clamatq; tibi per nos. Venite ad me oēs qui laboratis, & ego reficiā vos. Nō vult deus frater carissime mortē peccatoris, sed vt conuertat & viuat. Memor esto iesū xpm resurrexisse a mortuis sc̄dm euāgelīū. Memeto beati Mathei scribētis, liber gnationis Iesu xpi filii Dauid filii Abraham, Recordare quid Paulus scribat, segregatus in euāgelīū dei qd promiserat ipse deus in scripturis sanctis de filio suo qui factus est ei ex semine Dauid secundū carnē qui predestinatus est fili⁹. Memento etiā Iohānis clamātis, in principio erat verbū, & verbū erat apud deū, sicut etiā est & deus erat verbū, quodq; caro factum est hoīe assumpto, & quod deū nemo vidit vnquam. Hec tibi scripsi vna cum presenti synodo cōueniente coram deo & sanctis angelis vt ea doceas, ea nobiscum sentias, vt illibata fides nostra permaneat in gloriam dei.

CCOPIA EPISTOLE MISSE ZENONI IMPERATORI A FELICE ROMANO PONTIFICE IN QVA SIGNIFICAT DEPOSITIONEM PETRI EPISCOPI ANTIOCHENI EO QVOD IN TRISAGIO APPOSVERAT QVI CRVCIFIXVS ES PRO NOBIS.



LORIOSISSIMO AC SERENISSIMO FILIO ZENONI A

Augusto felix eps in domino salutē. Cōuenit tue demētie rerū ordinē nuntia
re gestarum p tranquillitate impiū serenitatis tue, & oro suscipias p̄cem meam
ac si ipse prelens essem benignis auribus tuis vt christianissim⁹ impator, & ne/
quaquā arbitretur pietas tua illū puro nos corde diligere, quicūq; te pacem cū
deo habere nō vult. Quoniā vero fideli mēte credidisti nō ambigis, & tpalis
solū potestātē, & eterne vite retributionē supno ex momēto pendere, p nostram
etiā paruitatē dignare suscipere venerabilem ac diuinā beatissimī Petri cōfessionem ap̄lorum scilicet
principis, cui & regni clauēs a saluatore tradite sunt, qui etiā preparabit christianissimo imperio vīo
locum in celo cū sanctis angelis, quicq; immutabilē, & immaculatā fidem in dominum nostrum Ie/
sum xpm dei filiū vnigenitū prim⁹ exponens, a saluatore ipso beatus est dict⁹. Nā cum ipse dixisset
ad dominum. Tu es xps filius dei viui, ab ipso audire meruit. Beatus es symō bariona, quia caro &
sanguis nō reuelauit tibi, sed pater meus q in celis est, & sup ista cōfessione edificabo ecclesiam meam,
& porte inferi nō p̄ualebunt aduersus eam. Cū ergo saluator dixerit q porte inferi nō p̄ualebunt
aduersus ipsius ecclesiā, vt ab ea ipsius denominationē tollant, que dicitur xps iesus, & dei oīpotentis
filius, Petrus primogenitus, & diaboli filius, & sancte antiochene ecclesie indignissime se ingessit, san/
ctamq; sedē pōtificatus ignatiū martyris polluit, q Petri dextra eps ordinatus est, Eustachiūq; cōfesso
ris ac presidētis. cccxviii. patrū qui in nicea cōuenerunt, ausus est dicere non oportere xpm etiam dei
filiū nominare scdm diuinam saluatoris sanctiōē, & traditionem diuinarū scripturarum, patrūq; ex
positionem, sed vnū de trinitate passiōē pro nobis ptulisse in substantia deitatis iuxta arriū, & apollī
naris eunomiūq; blasphemā, volēs hac voce euacuare salutarē domini incarnationē, scdm quam xps
& passiōē subiit. Dicitur autē & vnus, ex nobis, vt qui abrahe semen apprehēdit, Augere quoq; deo
rū pluralitatē nititur. Quippe sensus eius tres introducit deos, vnū mortuum, & duos viuētes. Sol
uit etiā cōsubstantialis nomē, sacralq; abiicit synodos Nicenā, cōstantinopolitanam, & calcedo. sanctā
quoq; Mariā virginem nequaquā admittere deprehēdet. Si enim non ex ea incarnatū verbum hō fas
ctū est, que necessitas virginis, & quare ad eā dixisset Gabriel. Qd ex te nascetur sanctū vocabitur
fili⁹ dei, & dabit illi domin⁹ deus sedē Dauid patris eius. Post hec aut oīa impia, & blasphemia sua
p̄sumpta & deprauationē trisagie deprecationis, cū illis addere noluit q crucifixus est p nobis multa
incōuenientia effecit, Multūq; a nobis & in xpo fratrib⁹ nrīs q in oriente sunt, & a venerabili Acha/
tio vīe regalis & deo amate ciuitatis archiepo admonit⁹ cōverti noluit. Quapropter nunc sancta dei
ecclesia maternis te vocibus vtpote ad excellentē ipsius filium alloqui nō cessat. O xpo amate impator,
mee venerabilitatis vinculū in quo multitudines fidelīū circūstringuntur, dissolui non pmittas, Dñi
aut xpi & vnigeniti filii dei laudationē trāsgredi nō pmittas, que & vestrā ciuitatē p̄citatē salua/
uit, sed tanq angelorū traditionē in deprauatā cōserua, Petrū arriane supstitiōis sequacē ab ecclesia an
tiochena expelle, qua ex cā Petrus scindit vestē meā desuper cōtextā, deus et p̄ mādauit principi apo
stolorū qd vocarent filium, ei⁹ vnigenitus filius in cōfessione primi ap̄lorū fundauit me, sanct⁹ spūs
quotidie testatur michi dices, nō iudicas. Si aut aliqd nisi Iesum xpm, et hunc crucifixū inimici, icre
duli insidiatores q extra vitē sunt, et q vnigenitum filiū dei mactauerunt, lapidauerūt, et ligno cru
cis affixerūt, vestē suā nō diuiserunt, et Petrus fidei mee vestē dirupit. Porte inferi nō p̄ualuerunt ad
uersus me, et Petrus tētat muros meos demoliri. Ego piissime impator te de impio expulsum rursus
introduxi, et malignos ac inobediētes meis diuinis dogmatibus dedi p sepultura tua, viāq; potentie
aperui ante te, inimicos tuos pcussi vna cū iniquo eorū dogmate, antiquā potētā exquisiui tibi a deo
in altis regnāte, ex quo et regnare sumpisti. Respice ad p̄decessorē tuū piissimum impatorem Mar
tianū, & illi⁹ fidē libenter amplectere, hereticā tyrānidē Petri q citissime eradica, valētini, & euticis di
scipulū expelle a ciuitate simul & ecclesiastico regimine, & a hierarchica dignitate deiectū esse sancis
to, Cōspice sanctissime fili & impator inuictissime qualis in calcedonē. synodo indubitabilis defen
sio facta fuit, & quibus expugnauit eschinū, & diuulgationes heretice doctrine Petri expedias. Hec
legat sc̄ta dei ap̄lica & catholica ecclesia, vt ab ipa ppter p̄dictas cās depositū ad cōiōnē nō suscipias, sed
p diuinos apices vīe serenitatis ab antiochiē cōfinio p̄pellite, p ipso aut cōstituite virū operibus sacer
dotiū ornantē, custodēq; diligentē sc̄tē calcedonē. synodi & eorū que in ea firmata sunt, Oīpotēs de
us custodiat vīam potētā in pace semp.

Hec cōtinentur in p̄nti libro cōtra Seue
rū Zoarā Petrū, & Anthymum facta a Mīna patriarcha cōstantinopo. inter que habentur.

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA:

- L**ibellus episcoporum de secunda syria ad Iustinianum imperatorem.
¶ Libellus monachorum, monasteriorum que ibidem, & que in hierosolymis, & in heremo, & in secunda syria, & in monte synay, & in tribus palestinis erant ad eundem.
¶ Libellus eorundem ad ibidem congregatam synodum.
¶ Epistola hormisde pape ad epiphanium archiepiscopum constantinopolitanum.
¶ Supplicatio clericorum & monachorum antiochie ad Iohannem archiepiscopum constantinopolitanum, & ibi congregatam synodum.
¶ Relatio ad Iohannem archiepiscopum a congregata synodo.
¶ Libellus abbatum constantinopolita. ad congregatam synodum, cui & aliquando annexi sunt, & quomodo quatuor synodi in ecclesia predicate fuere.
¶ Epistola Iohannis patriarche, ad Iohannem hierosolymorum.
¶ Alia epistola eiusdem patriarche ad epiphanium episcopum tyri.
¶ Epistola hormisde pape ad clericos secunde syrie, & archimandritas, & reliquos orthodoxos in proprio aliquando climate orientis.
¶ Rescriptum Iohannis hierosolymorum episcopi, & suffraganeorum suorum ad Iohannem constantinopolitanum.
¶ Epistola epiphanii episcopi tiri, & episcoporum sibi subditorum ad congregatam in constantinopoli synodum, & exclamatio fidelium multitudinis tiri, & anathematizatio seueri & eius doctrine.
¶ Epistola episcoporum de secunda syria ad Iohannem patriarcham & synodum.
¶ Actio formata a presule prouincie contra Petrum apamiarum.
¶ Alia actio ab eodem.
¶ Libelli dati a monachis apamiarum episcopis secunde syrie contra Seuerum, & Petrum Apamiarum.
¶ Sententia ab illis qui de italia huc venerunt contra Seuerum & Petrum.
¶ Sententia epiphanii patriarche constantinopolitani, & ibidem congregate synodi contra seuerum, & Petrum.
¶ Sententia mine patriarche contra seuerum Petrum, & Zoaram.

IN SECVNDO LIBRO CONTINENTVR QVE FACTA SVNT
CONTRA ANTHYMVM.

¶ Diuina ordinatio & constitutio Iustiniani imperatoris contra Anthymum, Seuerum, Petrum, & Zoaram, ad Petrum archiepiscopum hierosolymorum.

A **¶** **Q**UAE IN HIEROSOLYMIS A PETRO ARCHIEPISCOPO contra Anthymum, in quibus inferuntur, & ea que in constantinopoli a Mina patriarcha contra eundem facta sunt in quatuor actionibus, quibus insertis & ipse Petrus hierosolymorum sententiam contra ipsum protulit, In his autem & quedam contra Seuerum, & ipsius conscripta inueniuntur.

B **¶** Sciendum quod primo actum fuit a Mina patriarcha contra Anthymum, postea insertio facta fuit eorum que a Petro hierosolymorum gesta fuere. Ultima quidem actio est de his que contra Anthymum a Mina patriarcha facta fuerunt, ubi & sententia lecta fuit, die. xxi. mensis Maii indictione. xiiii. Postea quarta mensis Iunii eadem indictione actum est contra Seuerum Petrum, & Zoaram ab ipso mina, & producta probatum est quod & olim, & preolim anathematizati fuerunt. Constitutio autem fuit. viii. idus augustas indictione. xiiii. Que autem hierosolymis in intimatione contra anthymum facta fuerunt, sancita sunt. xiiii. ka. Octobrias, indictione. xv. Prima ergo est sententia que in constantinopoli contra anthymum lata est, Secunda autem sententia in constantinopoli fuit contra Seuerum, & Petrum, & Zoaram. Tertia est constitutio ordinaria. Quarta autem actio in hierosolymis, & hec omnia predicta in quatuor mensibus facta & sancta fuerunt.

C **¶** Post consulatum clarissimi Flauii belisarii primas nono Iunias, indictione. xiiii. in deo amata, & regia urbe constantinopoli, presidente autem sanctissimo & beatissimo domino nostro icomenico archiepiscopo, & patriarcha mina in atrio ditico venerande domus sancte & gloriose domine nostre matris dei, & semper virginis Marie prope sanctissimam magnam ecclesiam existentis. Et a dextera quidem parte confidetur illi coauditoribus iuxta preceptum iussu christi amati, & deo custoditi Iustiniani imperatoris excellentissimis, & sanctissimis, ac deo amantissimis episcopis Sabino canusii, Epiphanio eclauorum, Asterio salertinorum, Leontio nolanorum, Rustico fessulanorum, Theophane diacono Ro. pelago diacono romano oibus quidem ex italica regione ab

ne ab aplica sede nup missis. Postea aut cōsentientib⁹ Agapito pape antique Rome huc aduenienti Petro metropolis iulianiane ciuitatis secūde puicie cappadocie Iohāne sophori metropolis, Thalasio metropolis scititi, Magna berrias metropolis Iohāne gabalorū, Christophoro porpherionis, puin- cie phenicie paralie, datho ciclio, Etherio mariamine, Alexādro barcusorū, Dōno maximiane ciuita- tis iecūde palestie, Andrea panii, Epytichano germe, puin. elespōti, Theodoro gordi, eusebio canaro rū, puicie psamenie, Dñico theodosie ciui, puicie phrigie pathaciane, Iohā. traiane ciui. puincie phri- gie salutarie, Dñico sophianine ciui, armenie prie cassilate belabtine. Ex leua aut pte epasio, ephesine metropo. cōstātino hiradie metropolis, Eusebio metropolis lizicie, Thalasio metropolis nicomedie, Theogene metropo. synadorū, Bacho antiocheno metropolis pissidie, Hylario metro. pgie, Beospo- rio metropolis noue cesarie ponte polemiati, Paulo metropolis tyānorū, Acatio metropolis pissinun- ti, Epietico claudie ciuitatis metropolis onoriade, Hidisco metropolis cie, Archelao corichorum Iohāne Zoororū, Anastasio iotube, Dometiano zichie, Pelagio parnasso, Habraamio thracie, Alexan- dro colonie, Paulo stectorii, Andrea peltorū, Theodoro merii, Iohanne cesarie bithynie, Eustachio ti- brie ciuitatis, Celotio helene ciuitatis, assistētibus illi & coaudiētibus Theophane & pelagio deo amā- tissimis diaconib⁹ aplice sedis, & Petro, & Mina deo amātissimis notariis, & qbusdam venerabilib⁹ subdiaconis, pcuratoribus reliquorū clericorum eiusdē sedis aplice, qui & cōsentientes ibidē fuerunt Agapito sancte memorie pape antique rome, & magno pb̄ro, & Hiracleo diaconib⁹, & ambassiato- ribus effremii sanctissimi patriarche in diua ciuitate sanctissime ecclesie Sabino diacono sancte re- surrectionis dñi nostri xp̄i dei tenēte ambassiatā sanctissimi Petri patriarche hierosolymorū, Stepha- no diacono & ābassiatore soterichi sanctissimi ep̄i metropolis corinthii, Presente aut & venerabili cle- ro cesarie metropolis cappadocie prime Gaiano pb̄ro, & ābassiatore elpidii sc̄tissimi ep̄i, ancire metro- polis galacie prime Dionisio & calinicho diaconibus & ambassiatorib⁹ Focii sc̄tissimi ep̄i metropo- lis corinthii. Presente aut & venerabili clero regie vrbis eufemius deo amātissim⁹ diaconus & primi- cerius notariorum dixit. Venerabiles monachi regie vrbis & qdam ex ciuib⁹ suis, & hierosolymita- nis surgētes, supplicationes dederunt piissimo & serenissimo impatori nro, & libell⁹ vestre beatitudi- ni. Iuxta igitur piū iūssum deo custoditi impatoris nostri cōueniente sancta v̄a synodo steterunt an- te p̄clarum secretū v̄m Theodoro circūspecto referendario talia a serenissimo dño nro ad vos stante abstulimus oblatas ab ipsis supplicationes, & expetētibus introitum submisimus ad assistentē. Sc̄tissi- mus archieps dixit, intrent & Theodor⁹ circūspectus referendarius piissimi impatoris nri, & vene- rabiles monachi, et intrarunt Theodorusq; circūspect⁹ referendarius deo custoditi domini nri tri- bunus, et notarius, et marian⁹ deo amātissimus psbyter, et prior dom⁹ dalmacii sancte memorie, et princeps, et qui cum ipso erāt venerabiles psbyteri, et abbates, et monachi, qui et se subscripserunt libel- lo ab ipsis oblato sanctissimo et beatissimo dño nostro archiepo icomenico et patriarche mine, Qui sanctissim⁹ archieps dixit, dicat sc̄dm primum ordinē Theodorus circūspectus cām p̄ qua ad nos venit, Theodor⁹ circūspectus tribun⁹ notarius & referendarius piissimi dñi nostri dixit, Deo amā- tissimi ep̄i secunde syrie puincie relationem fecerūt de quibusdam ecclesiasticis capitulis piissimo & diuinissimo domino nro, & non solum ipsi, sed & venerabiles abbates euagorum monasteriorum re- gie vrbis hui⁹, & quidā ex oriētalī administratione & venerabiles mōachi hierosolyme dederūt sere- nissimo domino nro, & nō solū ipsi, sed & venera. abbates euagorū monaste. supplicationes, & statuit impium suū ipsas p̄ me tradi vestre btitudini & sanctissimis viris antique rome, ac relique p̄clare sy- nodo cōgregate, adducereq; ad vos ipsos venerabiles viros, qui supplicationes dederūt, vt in his inter- pellātes, vos ipsos finem imponatis, Sanctissimus archieps dixit, legantur pducta a circūspecto theo- doro, accipienq; venerabilis diodorus diaconus notarius duas supplicationes alteram quidē ex pte ep̄orū. Alterā vero ex pte monachorū legit.

CLibell⁹ eplarum impatori Iustiniano.



PISSIMO ET SERENISSIMO TOTIVS ORBIS POST A
deū dño Elauio iustiniano xp̄o amato, & semp Augusto impatori a Paulo ep̄o apa- miarū secūde puincie syriorū, Magnificauit etiā & nūc dñs facere nobiscū, facti su- mus letati sc̄dm q scriptū est, piissime & xp̄o amātissime impator, Iuste eni iusta sectātes & vera & orthodoxa dogmata sc̄torum patrū quotidie scrutātes & tenen- tes p̄dicatis aperte omnibus orthodoxis populis christum deum nostrum omni- um imperatorem, & caput sancte ecclesie sue, quam proprio sanguine acquisiuit. redimens nos a morte, quam nobis superinduxit diabolus superbus, per malignos suppositos, sibi. Et vere

CQVINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

cognouimus & magnificauit dñs sacrum & iustum imperium vestrū, & omnes vestros aduersantes vestre potentie supposuit, quoniam sanctā & immaculatam fidē defendentes purum fermentū, hoc est recta dogmata sicut incensum offertis sue bonitati. Paleas autē igne inextinguibili cōburitis. Dicitis itaq; hereticos q non suscipiūt sanctas quatuor synodos tanq; vnā vere diffinitionem fidei primam videlicet. cccxviii. & aliā. cl. patrū, ephesinamq; primā, & sanctam vniuersalem synodum calcedonē. Cum qbus & venerabilē eplām sancti Leonis pape amplectimur vere colūnam orthodoxe fidei existentem. Qui sancti patres nři oēm hereticum errorem, & opinionem prauam destruētes lōge a sanctis dei ecclesiis fecerūt, vosq; docuerunt filiū dei ex patre quidē fuisse sine tpe, atq; esse ipsi cōsubstantialē scđm deitatem, & spiritum sanctū patri, & ipsi filio coadorandū, & conglorificandū, & vnā esse patris & filii: ac spiritus sancti substantiam, & deitatē & in tribus ypostalim personis, nouissimis autē dieb; ipsum eternum filium dei, & dominum nostrū incarnatū esse, & hominem factū, natūq; ex spiritu sancto, ex Maria vere dei genitrice, & semper virgine, & esse nobis consubstantialē, ipm; esse pfectum in deitate, & pfectum in humanitate duarū naturarum proprietates minime abiiciens, sed in vtraq; natura cognitus in vna persona, & vna ypostali incōfusibiliter, inconuertibili ter, & indiuisibiliter, vt inde Nestorii & Euticis prophana, & deo odibilia dogmata potēter eiciātur, & zizania radicitus extirpentur, que orthodoxis ecclesiis insēminarunt. Vnde nos quidem insensatis, & hominis ydolatre Nestorii diuisionē aufugientes confitemur quod ille negauit sanctā intemeratam, & semper virginem matrē almā, & dei nostri iesu xpī ^{deitatem} dei genitricem. Euticis autē deliri & insipientis pphanum & fatuū dogma anathematizātes penitus, & expellentes differentiā naturarum recognoscim; & cōfitemur duas naturas post vnionē in vna ypostali, in vno xpo deo nostro, Et non sicut fatui euticianiste, cū ipsorum doctore Eutice, & Dioscōro ipsum suscipiente non recte ante vnionē duas naturas dicimus, vnā vero post vnionem. Nam hoc est negare penitus dei, & saluatoris nostri dispensationē, & incōuertibilem incarnationē, quam ppter nostrā salutem accepit. Qui enim pdicta blasphemant fatui sunt, et alieni a cōfessione, quā princeps apostolorum Petrus cōfessus est dicens. Tu es christus filius dei viui. Nos autē qui p vestro pio impio rogamus, et puri fontis latice orthodoxie picipamus, ac orthodoxis populis tradimus hanc fidem vestrā serenitatem coronantē cōspicientes ac exuperatē oēm inimicum, et rebellem pii imperii vři, rogamus auerti curuū in corde et qui nō ex tota et pura mēte suscipit recta, et irreprehensibilia dogmata pdictorum sanctorū patrū, sed in ypocrisi quidem fictus suscipit sanctas quatuor synodos, et gloriosam epistolam sancti Leonis pape, vt a psonis fidelis iudicetur, operibus autē negat, et nō confitetur bonam et orthodoxam fidē iporum, pprias voces illas p quas euticē insipientē de ecclesia abscinde, et hūc expelle de vestra pia politia. Dicimus autē Anthimū, Seuerum, et Petrum anathematizatos, et nunc auertimus, et anathematizamus, et alienos habemus ab orthodoxa cōione hereticos existentes, et gaudentes super diuisione sanctarū dei ecclesiarum, cum quibus pdictum Dioscōrū, qui et non recte (sicut dictū est) suscipit euticem infamē abiicimus, & anathematizamus. Sic enim tenentes et sapientes de his ipsis p medio crem eplām notificauimus sancte memorie archiepiscopo antike rome Agapito pape, p omniū ecclesiarum beneficio, et vestre religiose rei publice supstātis ac vestra vestigia pia digna faciēti, et vt exstimamus morte puentus; et a christo deo nostro vocatus ipsam nō accepit, transfudit enim ipm dñs vt plenitudinem directionis vestre custodiret serenitati. Vcs autē domin; glorie custodiet pios, et zelotas et custodes orthodoxe fidei quā tradiderūt nobis pdicti sancti patres nostri toti orbi et sanctissimis ecclesiis suis in pace et letitia et victoria contra aduersarios puidētes, et gubernātes commissum vobis ab ipius bonitate imperium.

C SVBSRIPTIONES.

PAulus mi. diuina eps apamiarū vře ciuitatis, orator vestri pii et deo custoditi impii supplicauit.
Seuerinus mi. diuina eps arthuse vestre, orator pii vestri, et deo custoditi imperii supplicauit.
Theodorus miseratione diuina eps balaneotarum vestre, orator pii vestri, et deo custoditi imperii supplicauit.
Stephanus mi. diuina episcopus vestre Iarisse, orator pii vestri, & deo custoditi imperii supplicauit.
Nonnos miseratione diuina episcopus vestre Rophanie, orator pii vestri, & deo custoditi imperii supplicauit.
Dominicus miseratione diuina episcopus vestre Seleucobeli, orator vestri pii & deo custoditi imperii supplicauit.

C Sergius

¶ Sergius miseratione diuina epus vestre ciuitatis epiphanie orator pii vestri, & deo custoditi imperii supplicauit.

LIBELLVS MONASTERIORVM



OEO AMANTISSIMO REGI, ET PISSIMO IVSTINIANO imperatori Augusto supplicatio ac deprecatio a Mariano miseratione diuina pbro & abbate domus & monasterii dalmacii beatissimi, & priore venerabiliu monasteriorum ciuitatis, & abbatu ipsorum monasteriorum, & eoru qui in ipsa adueniunt ab heremo hierosolymoru abbatum, & monachoru, & illorum de secunda Syria, & sancti montes Synai, & trium palestinarum. Cor vestre pietatis in manu dei & ubicuq; nam ipse voluerit inclinari conspicientes, & ppter hoc rebus continentibus vestra optimam politiam preferens sanctam ecclesiarum pacem, & fidelium populoru quietem merito inquietare audemus vestru deo custoditu imperiu p his que coter vniuersis conferunt christianis. Significamus itaq; sicut cu introitu ante hos pximos dies assecuti fuim? apud vram pietatem. Supplicauim? vestris piis vestigiis libellu a nobis oblatum scitissimo & beatissimo patriarche mine suscipi, & canonice agi, Cuiq; igitur p ipsis supplicemus sanciat vestra deo custodita serenitas p vestru pium iussu mittere ad pdictu beatissimu viru, pdictum libellu factum contra deuastates sancta dei ecclesiam videlicet Seueru & Petru impios, & qui similia his sapiunt ab eutice & Dioscoro, a ceteris hereticis seductos quoru vnus est qui maxime coturbauit quo in ipso fuit sciam dei ecclesiam. Zoara quidam Syrus irrationabilis plenus omni ifantia, et furia, et q nichil aliud ab istis didicit qua anathematizare scitos patres vestros, et ipsis concantes, et decipere venientes ad ipsum, ac recogregare, ac rebaptizare sic supplicauimus suscipi, et que in ipso insita sunt canonice sine accipere. Couenientibus ad id ipsum pdi scito patriarcha mina, et sanctissimis ac deo amantissimis Ro. et sancta synodo que ipa regia vrbe congregata est. Nam hoc assequetes magis et deuoti? supplicationes mitemus ad clementissimu deum p vestra pietate, vt et donet nobis sup longitudinem annorum vestru pium nomen, et rem atq; vestru impium custoditum a pace dei que omnem exuperat intellectum, et ipam donas ubiq; sanctis dei ecclesiis, et de medio tollat omnem non communicantem ipis, et apostolice sedi.

SVBSCRIPTIONES.

Marianus miseratione diuina pbr, et archimandrita monasterii sancti dalmatii, et prior venerabilium monasteriorum huius regie vrbis subscripsi, et supplicauit.

¶ Agapitus misericordia dei presbyter, & archimandrita monasterii dii deprecatus subscripsi.

¶ Agapius dei misericordia pbr, & archimandrita monasterii diue memorie Thalassii supplicauit, & subscripsi.

¶ Alexander dei misericordia presbyter, & Archimandrita monasterii sancti abranii subscripsi, & deprecatus fui.

¶ Eleutherius dei mi. pbr, & prior monasterii sancti martyris dominici subscribens deprecatus sum.

¶ Theodorus dei misericordia presbyter, & prior monasterii Iob subscribens, supplicauit.

¶ Dioscorus dei miseratione presbyter, & prior eorum qui sunt in olimbrio subscripsi deprecatus.

¶ Paulus miseratione diuina presbyter, & prior romanorum prope proinum subscripsi deprecatus.

¶ Lucianus dei miseratione presbyter, & prior monasterii romanorum supplicauit, & subscripsi.

¶ Cosma dei miseratione presbyter, & prior sancti prodiomi & Ioannis baptiste existentis inter illa studii subscripsi deprecatus.

¶ Iohannes dei miseratione presbyter, & prior monasterii sancti apli Thome supplicauit, & subscripsi.

¶ Ioanes dei miseratione pbr, & prior monasterii venerabilis sancti Michaelis archangeli subscripsi, & supplicauit.

¶ Dominicus dei miseratione presbyter, & prior monasterii illoru eufemii subscripsi, & supplicauit.

¶ Demetrius dei mi. presbyter, & prior illorum de foca supplicauit, & subscripsi.

¶ Theodorus dei miseratione presbyter, & prior monasterii illoru de trifone subscripsi, & supplicauit.

¶ Focas dei mi. presbyter, & prior monasterii iona subscripsi, & supplicauit.

¶ Sthephanus dei miseratione presbyter, & prior monasterii promoti subscripsi & supplicauit.

¶ Dadas dei miseratione presbyter, & prior monasterii caiune subscripsi, & supplicauit.

¶ Alexander dei miseratione presbyter, & prior monasterii calami supplicauit, & subscripsi.

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

- Stephanus misericordia dei presbyter, & prior monasterii Consta subscripsi, & supplicauit.
 Semiadius dei misericordia pbr, & prior monasterii dominici subscripsi, & supplicauit.
 Dominicus dei misericordia presbyter, & prior monasterii syriorum subscripsi, & supplicauit.
 Acticus dei misericordia presbyter, & prior monasterii eucratadorum supplicauit & subscripsi.
 Cirion dei miseratione presbyter, & prior egyptiorum supplicauit, & subscripsi.
 Theodorus dei misericordia presbyter, & prior monasterii manii subscripsi, & supplicauit.
 Thimotheus dei miseratione presbyter, & prior monasterii asterii subscripsi, & supplicauit.
 Cosmius dei miseratione presbyter, & prior monasterii sancti maximii subscripsi, & supplicauit.
 Marcus dei miseratione pbyter, & prior monasterii theodori de esteptoris subscripsi, & supplicauit.
 Andreas dei miseratione presbyter, & prior monasterii bessorum subscripsi, & supplicauit.
 Dionysius dei mi. presbyter, & prior monasterii sancti marci supplicauit, & subscripsi.
 Stratonicus dei misericordia presbyter, & prior monasterii sancti domecii subscripsi, & supplicauit.
 Marcus dei mi. presbyter, & prior monasterii sancti cirici subscripsi, & supplicauit.
 Iohannis dei miseratione presbyter, & prior monasterii isaicii supplicauit, & subscripsi.
 Coilus dei miseratione presbyter, & prior monasterii theodoti subscripsi & supplicauit.
 Dominicus miseratione dei presbyter, & prior monasterii sancti Georgii xerocero supplicauit,
 & subscripsi.
 Martinus dei miseratione presbyter, & prior monasterii paulini supplicauit, & subscripsi.
 Paulus miseratione diuina presbyter, & prior monasterii sancti Zenobii supplicauit, & subscripsi.
 Stephanus dei miseratione presbyter, & prior monasterii olympii subscripsi, & supplicauit.
 Iacobus dei mi. presbyter, & prior monasterii abibii supplicauit, & subscripsi.
 Petrus dei misericordia presbyter, & prior monasterii cognominati in Hierusalem supplicauit, &
 subscripsi.
 Paulus dei miseratione presbyter, & prior monasterii Samuelis iuxta Scythem supplicauit, & sub
 scripsi per Zoticum diaconum.
 Iohannes dei miseratione presbyter, & prior monasterii theodori in petra supplicauit, & subscrip
 ti.
 Eleutherius dei mi. presbyter, & prior monasterii neonis supplicauit & subscripsi.
 Modestus dei misericordia presbyter, & prior monasterii incliti Lycaonis supplicauit, & subscripsi
 per manus Flauiani presbyteri, & deuterarii.
 Georgius dei mi. presbyter, & prior monasterii cyri supplicauit, & subscripsi.
 Antonius dei misericordia pbr, & prior monasterii sancti patris nostri euzebii supplicauit & sub.
 Trifon mi. dei presbyter, & prior monasterii manuelii supplicauit & subscripsi.
 Theotiscus dei miseratione presbyter, & prior monasterii sancte & gloriose dei genitricis semper
 virginis Marie supplicauit & subscripsi.
 Menon dei misericordia presbyter, & prior monasterii siti in bono agro sancti prodromii & Io
 hannis baptiste supplicauit, & subscripsi.
 Paulus dei miseratione presbyter, & prior monasterii sancte martyris Hermione siti prope ele
 bichum supplicauit, & subscripsi per manum martini lectorarii.
 Silas dei mi. presbyter, & prior monasterii Ilie supplicauit & subscripsi.
 Iohannes dei miseratione presbyter, & prior monasterii Marie, prope aetiā cisternam supplica
 ui, & subscripsi.
 Basilus dei miseratione presbyter, & prior monasterii sancti Symeonis vocati cyracona depre
 catus subscripsi.
 Theodorus dei miseratione pbr, & prior monasterii amedei grā fundati supplicauit, & subscripsi.
 Babylas dei misericordia presbyter, & prior monasterii sancte memorie Danielis in stilo, & sancti
 Iohannis apostoli Andree supplicauit & subscripsi.
 Polychronius dei miseratione pbr, & archimadrita monasterii sancti Michaelis archageli in ethrio
 per anastasiū monachum supplicauit & subscripsi.
 Anastasius dei mi. presbyter, & archimandrita monasterii Romanorum in petrio subscripsi, &
 supplicauit.
 Andreas dei miseratione pbyter, & prior monasterii romanorum subscripsi, & supplicauit.
 Elpidus mi. dei pbyter, et prior monasterii basiani supplicauit, et subscripsi.

Cosmius

- ¶ Cosimius dei miseratione presbyter, & prior monasterii licaonorum supplicauit & subscripsi.
- ¶ Policromius dei miseratione presbyter, & archimandrita monasterii eriticorū subscripsi & suppli.
- ¶ Ioseph prior sancte & gloriole semper virginis Marie dei genitricis genitricis in litostrato supplicauit, & subscripsi per manum Stephani presbyteri & secundarii mei.
- ¶ Rodon dei miseratione presbyter & archimandrita monasterii Theodori supplicauit & subscripsi.
- ¶ Coticus miseratione diuina presbyter, & archimandrita sancti Andree ppe saturinā portā sup. & sub.
- ¶ Martyrius miseratione diuina presbyter, & archimandrita monasterii vualonis sancti Iohannis Baptiste supplicauit & subscripsi.
- ¶ Iohannes dei miseratione presbyter, & archimandrita monasterii ppe agogū suppli. & subscripsi.
- ¶ Hylichius dei miseratione presbyter, & archimandrita monasterii beati Theodosii faciēs sermonē pro omni heremo que sub sancta ciuitate est subscripsi & supplicauit.
- ¶ Domicianus miseratione diuina presbyter & archimandrita beati martyrii faciēs sermones pro omni heremo sub ciuitate sancta supplicauit, & subscripsi.
- ¶ Calianus miseratione diuina presbyter, lauras monasterii beati Sabba faciēs sermonem pro omni heremo sub ciuitate sancta supplicauit & subscripsi.
- ¶ Dominicus miseratione diuina presbyter, & archimandrita lauras turrium faciēs sermonē pro omnibus qui in Iordana sunt supplicauit & subscripsi.
- ¶ Nestabus miseratione diuina presbyter, & archimandrita lauras beati seiemini faciēs sermonem pro heremo que sub sancta ciuitate est supplicauit & subscripsi.
- ¶ Ferentius dei misericordia presbyter noue laure faciēs sermonem pro heremo que sub sancta ciuitate est supplicauit, & subscripsi.
- ¶ Traianus dei miseratione presbyter pīrgiorum de iordna, & pro omnibus ibidem monachis supplicauit & subscripsi.
- ¶ Leonti⁹ dei miseratione monach⁹ faciēs sermonē p his qī heremo scōg patrū sunt supplic. & sub.
- ¶ Theodorus miseratione diuina diacon⁹, & monachus noue laure, & pro omnibus monachis heremi hierosolymorum supplicauit & subscripsi.
- ¶ Dominicus miseratione diuina diaconus & monachus eiusdem noue laure, & pro omnibus monachis heremi hierosolymorum deprecatus subscripsi.
- ¶ Polyeuctusq; dei miseratione diaconus, & monachus monasterii beati Theodosii, & pro omnibus monachis heremi supplicauit & subscripsi.
- ¶ Anastasi⁹ dei mise. & diacon⁹ monach⁹ bti Martirii, & p oib⁹ monachis de heremo sup. & subscrī.
- ¶ Nicon dei miseratione diaconus, & monachus beati Theodosii, & pro omnibus monachis heremi hierosolymorum supplicauit & subscripsi.
- ¶ Mamas dei miseratione monachus beati Martyrii, & pro omnibus monachis heremi hierosolymorum supplicauit & subscripsi.
- ¶ Iulianus dei miseratione monachus monasterii beati Theodosii, & pro omnibus monachis heremi hierosolymorum supplicauit & subscripsi.
- ¶ Iohannes dei miseratione monachus monasterii beati Martyrii, & pro omnibus monachis heremi hierosolymorum supplicauit & subscripsi.
- ¶ Sabbatius dei miseratione monachus laure beati sabbe, & pro omnibus monachis heremi hierosolymorum supplicauit & subscripsi.
- ¶ Martirius dei miseratione monachus noue laure, & pro omnibus heremi hierosolymorum monachus supplicauit & subscripsi.
- ¶ Basilus dei mi. monachus Iordani, & pro oibus monachis in iordana supplicauit & subscripsi.
- ¶ Theodorus dei miseratione monachus laure beati Firmini, & pro omnib⁹ monachis de heremo supplicauit & subscripsi.
- ¶ Theonas dei miseratione presbyter, & ambasiator montis sancti Sinai, & Eremithe, & sancte ecclesie Pharan, faciēs sermones pro oibus monachis existentib⁹ in pdictis solitariis locis sup. & subscrī.
- ¶ Iohānes dei miseratione presbyter, & monachus laure amniorū campestris, & pro omnibus qui in campestri sunt supplicauit & subscripsi.
- ¶ Theodorus dei miseratione diaconus, & monachus monasterii beati Sergii in campo, & p omnibus qui in eo sunt monachi supplicauit & subscripsi.

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

¶ Cosma dei miseratione monachus, & pro omnibus monachis de prima palestina supplicauit, & subscripsi.

¶ Stratigius dei miseratione diaconus & monachus, & pro omnibus monachis secunde palestine supplicauit, & subscripsi.

¶ Selamines dei miseratione presbyter, & prior, & pro omnibus archimandritis tertie Palestine supplicauit, & subscripsi.

¶ Ilias dei miseratione diaconus, & monachus, & pro omnibus qui in Augustopoli sunt monachi supplicauit, & subscripsi.

¶ Arlastasius miseratione diuina diaconus, & monachus, & pro omnibus monachis interprete tertie palestine supplicauit, & subscripsi.

¶ Fotinus dei miseratione monachus sancti Stephani in maoza iauinia prime palestine, & pro omnibus monachis qui in ea sunt supplicauit, & subscripsi.

¶ Iohannes miseratione diuina presbyter, & monachus, & pro omnibus monachis maiala tertie palestine supplicauit, & subscripsi.

¶ Paulus dei miseratione diaconus, & ambasiator monasterii beati Maronis principalis venerabilium monasteriorum sancte Sytie faciens sermones pro omnibus archimandritis, & monachis ipsius secunde Syrie supplicauit et dedi.

¶ Sanctissimus archiepiscopus dixit Theodorus circumspectus referendarius cum adimpleuerit ea pro quibus aduenit, abeat, libelli vero nobis oblatis ab ipsis venerabilibus monachis legantur, dyodorus deo venerabilis diaconus & notarius accepit, & legit.

LIBELLVS MONACHORVM AD MINAM PATRIARCHAM.

A



ER OMNIA SANCTISSIMO, ET BEATISSIMO DOMINO nostro Mine regie vrbis archiepiscopo, & sanctissimis episcopis qui ex Italorum regione in ipsa conuenerunt, ac deo amantissimis archidiaconis apostolice sedis, ac sancte episcoporum sanctissimorum Synodo in Christo amata ciuitate congregata Marianus presbyter, & Archimandrita monasterii Dalmacii, & primus venerabilium monasteriorum Regie vrbis, & Archimandrita predictorum venerabilium monasteriorum, & Archimandrite qui in ipsa ciuitate conuenerunt, ac monachi de Heremo que sub hierosolyma est, et de sancta Syria, & sancto monte Sinay, ac de tribus palestinis. Cum iudicium aduersus anthimum finem accepit, et sententia contra ipsum a vobis sanctissimis iuste lata sit eo quod circa diuinos canones peccare deprehensus est, et dogmata ecclesie catholice usque in finem confiteri abnuuit. Gratias agimus deo qui per studium piissimi imperatoris nostri sacrum cetum vestrum in unum congregauit, ut mundaret ecclesiam suam, et ipsam sibi in perpetuum adisceret gloriosam, non habentem maculam, neque rugam, vel aliquid huiusmodi hereticorum zizaniorum. Et erat quidem nobis per votum proprie promissionis vacantes huic solo attendere, et a nemine eorum qui exterius circumsistunt dilaniari versi, quia demon qui bonum odit hominum bonis semper inuidens organa propria inueniens Seuerum scilicet, et Petrum per ipsos pacem sanctarum dei ecclesiarum perturbare non cessat. Huius gratia et de ipsis in libellis a nobis sanctissimo pape Agapito oblati, et coram vestra beatitudine, in prima Synodo lectis, necnon et supplicatione piissimo imperatori nostro data, et vestre sanctitati remissa a sua pietate per Theodorum circumspectum referendarium, qui et cuiuspiam iussionem mandantem sancte vestre Synodo de omnibus contentis in supplicatione considerare percurrimus partem quandam. Non enim possibile est omnia que ab ipsis, et qui similia istis sapiunt ab Eutice, et Dioscoro Acephalis hereticis descendentes contra sanctam dei ecclesiam in hac regia vrbe, et aliis ciuitatibus presumpta sunt, et attendantur discurrere. Hi enim tamquam parua putantes ea que ab ipsis iam presumpta fuere totum orientem perturbarunt, et humano sanguine sanctorum et ceterorum virorum se coinquinantes elaborant omnino, et hanc regiam vrbe huiusmodi malis inuoluere si preualebunt, que si compendioso sermone recapitulare volentes nescimus quid prius vel prius, quid posterius enarrabimus, vel quod uti breue silentio pertranseamus, aut quid uti maius patefaciamus, cum omnia ab ipsis perpetrata comperta equalia sint, et unum alterum non excedat. Quid ergo dicemus iustorum sanguinem quo manus eorum plene sunt, vel excommunicationes

cationes quasi contra sanctos ecclesie doctores eorum dira ora protulerunt, et maxime aduersus sanctam Calcedonensem Synodum, & beatum papam Leonem. Sed & schismata sanctarum ecclesiarum, ac fidelium populorum scandala, sed & impetus quos in dei dilectos archimandritas, & in sanctos sacerdotes fecerunt constipante eos virorum multitudine, ut excommunicationes aduersus sanctos repeterent. Insuper etiam confessiones inscriptis continentes anathematizationes aduersus predictos patres, quasi in necessitate omni extorsione immittentes quibusdam, qui sub ipsis erant sacerdotes ab eis afferebant. Quandoquidem alter theopolitorum, alter vero apamie ecclesiarum tronum illicite ac contra omnem sacrum canonem subriperunt & contaminauerunt, licet neque in monachos vel clericos canonice ordinati hanc dignitatem adepti sunt. Verum quid dicemus ad sanctorum digitos confractos, quibus altaria circudabant, & ad ipsa veluti ad locum aliquem intemeratum confugiebant propter predictorum homicidia, unde extracti a viris homicidis violente morti traditi sunt, & in ipsis locis venerabilibus ab ipsa immanitate, & crudelitate ordinati non valentes discernere sanctum locum a prophano. Tacemus & suffocatricis manus impositiones ipsorum prophani & falsi sacerdotis, & pro mortuo viuentem super ordinandis verba inuocationis proferentes non diuine gratie, sed de ventre noua dicentes, ac de terra loquentes. Tacemus & carceres, & vincula, ac aduersus venerabilia monasteria die noctuque latrocinia insidias, ac rapinas in ipsis, ac deuotorum violentas iugulationes. Tacemus & insidias inuis contra sanctos factas, & ipsorum sanguinis innocentis asperisionem cum diuino zelo moti ad septa mandrani sancti Symeonis iter facerent communis visitationis gratia propter persequentes ecclesiam, & per his qui mouebantur ab istis. Congregabant enim multitudinem iniquorum latronum iudeorum, & immittebant in illos honorabiles viros, itaque istorum inhumani ministri ad statum missi insidiabantur predictis sanctis viris, dumq; aderant, ipsi de insidiis surgentes irruerant repente in eos, & eorum caniciem non veriti opus gladii in ipsos fecerunt circa tricetos Quinquaginta numero existentes, eorumque membra in strata disperferunt non tradentes sepulture illorum venerabiles reliquias, neque ipsorum tuguriis parcetes ob causam fidelis populi, inferetesque & tunc durum opus iudeorum. Nec mirum si huiusmodi immania sacrificia demonibus quibus seruiebant reddebant, & maxime Seuerus, ut pote qui gentilem superstitionem nondum abiecit. Illorum enim erant discipuli de quibus Dauid clamat dicens. Et sacrificauerunt filios suos, & filias eorum demonibus, & effuderunt sanguinem innocentem sanguinem filiorum suorum, & filiarum suarum quas sacrificauerunt sculptilibus canaam & infecta est terra in sanguine, & contaminata est in operibus eorum, & adulterati in adinventionibus suis. Quis nam nescit eorum vitam turpem admodum & scelestam ab ineunte etate esse, & demonibus procliuam? Et quod in veneficiis Seuerus deprehensus est in ciuitate biritinorum demoniis seruientis? Et huiusmodi caluniam aufugere volens finxit transponere, ac fugere diabolicam opinionem suam, & venire (ut dicebat) ad baptismum in tripoli in adorabili domo sancti, & serenissimi martyris Leontii, & nondum perfectis diebus his qui baptizabantur, postquam vidit veritatem paululum simulans quod rursus perspicue ad antiquum gentilis opinionis sue vomitum reuerti non poterat, per aliam viam ad id quod studebat peruenit. Nam negauit statim ecclesiam, & cum qui baptizatus est, & processit ad acephalos hereticos, qui ea que Euticis sunt sapiunt, vocansque sanctas dei domos diuersoria heresis & impietatis, reprobans propter hoc baptismum quem dicit accepisse, ut & in ipso impleretur propheticus sermo qui de huiusmodi dicit. Alienati sunt a vulua, errauerunt a veritate, locuti sunt falsum, furor ipsis ad similitudinem serpentis. Quod autem & ipsam acephalorum religionem simulauerit ex sequentibus omnibus manifestum fuit, presidebat enim sue acephale secte quod vnitium dicitur non admittens sed nouitium ipsum & diuisiuum appellans, & in suis propriis conscriptionibus anathematizans. Cumque tempus habuit subripere venerabilem sedem theopolitorum rursus cauillaretur ex auersione subcurrens accipere presulem Alexandrinum, & Petrum quem moggon vocauit, quique tempore ipso vniionis alexandrinorum sedem surripuerat in sacris dypticis Theopolitorum ecclesie ponit derelinquens omnes qui ab ipso in hoc decepti erant, & docti ab ipso fuerant, eo quod deberet Petrus abripi de ecclesia alexandrina, nec vero in his omnino permansit. Erat enim illi sententia tumultus mouere, nec aliquando in ipsis stare. Quomodo enim possibile erat non propter fidem christianam certamen, non hoc solum negotiari, ut ex omni occasione semper perturbaret sanctam dei ecclesiam. Itaque ergo & Petrum ibidem tempore suscipit, & communicat ceteris hereticis postquam putauit abscissos ab ecclesia alexandrina, cuius vniionem amplecti finxit, sicut superius dictum est. Post hec autem omnia nullum fuit ipsi impedimentum ad continuam transgressionem, eadem sanctam calcedonensem synodum quotidie (ut ita dicam) anathematizare presumit, & communicat illi,

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

cum multos episcoporum qui in ipsa calcedonenſi Synodo ſancta cōuenerāt, & qui ſub ipſo erant in ſacris dyptichis, i. cōmemorātibus habeat verū, et Alexandrina ciuitas que ipſos in malo ſuſcepit nō aufugit ipſorum tumultus. Nam illam inuenientes in ſe ipſa quieſcentē, vt aliquādo diſpoſita fuit, in ſi-
nalem euerſionem conſtituerunt apponētes ipſis diuiſiones, & ad inuicē ibi populum concitantes, vt
& bella ciuilia fierent, multorumq; hominū ſanguis effunderetur, & ipſi quidē vix aliquādo fuga pe-
nas pro iſtis auſugerunt. Quos cum illi ſefelliſſent illos anathemati ſubmiſerunt, & ceteris pluribus
eccleſie maledictionibus hereticos, & ipſi merito appellātes, vt ipſis ex dei iudicio veniat illud, in fo-
ueam ceciderunt quā operati ſunt, et conuertatur dolor eorū in caput ipſorum. Cum enim omnem
eccleſiā inique anathematizare auſi ſint, merito ab omni eccleſia anathematizati ſunt. Multa quidē
& alia auſi ſunt, que et omni orienti nota ſunt. Idcirco nos timorē iſtorū fugientes, et veſtre beatitu-
dinis cetū veriti, ac venerabilem habitū veſtrū turpes iſtorū actus ſilētio pertrāſuimus. Cum autem
ſic miſerabiliter (vt predictum eſt) orientē, et alexandriā diſpoſuerint, apprehendunt & hanc regiam
urbem qui ab iſtis et ſimilibus iſtis decepti ſunt tāquā precuſſores illorum malitie exiſtentes, ac ipſis
viam ſcleris preaſplanare debētes. Et poſt illos rurius Petrus, deinceps autem poſt iſtos Seuer⁹, qui
et priuatas domos, eccleſiaſq; dei, ac ipſam politiam quātum in ipſis eſt deuāſtare non ceſſauerūt, cō-
uenticulaq; ac contraria baptiſmata cum omni impudica audacia publice, ac priuate preſumentes
intromittētes autem ſe ipſos, et pecuniarū rerum interuētiōe et ſequeſtratione, tumorē, et diuitias nō
parum ex hoc, et multorum domibus ſibi ipſis acquiſierunt, per que animas quidē ſinceriorū dece-
perunt, cautiōrū autē animas in ſtrepitum deduxerunt, animas vero ad pecunias, vel gloriā, ſiue deli-
tias inclinātorū ſubriperunt. Inſuper etiā & intrantes domos captiuas ducebant animas hominū,
et mulierū nō firmatas, et nō ſolum ſecundū animas, verū etiam et corporaliter ipſas corrūpebant in
foueam impietatis, et luxus immergentes. Verū quid de hiſ ſermonē extendere oportet cum per to-
tum orbē ſciant nepharias actiones p̄dictorū hereticorum acephalorū, et Seueri ac Petri, ac ipſorum
diras iniuſtitias, ac blaſphemias, et manus homicidiis gaudentes. Iſta enim manifeſte oſtendūt ea
que in antiqua Roma quādo ſancte memorie Ormiſda illam apoſtolicā ſedē regebat & ea que hac
regia vrbe, et in Theopoli atq; in hieroſolymis facta ſunt, et ſtatuta munimēta que et illorū ſcleſtam
vitā omnibus annūciant, et perpetuas ac indiſſolubiles executiones quibus p̄dicti percūſſi ſunt, pro-
pter phibitas ipſorum actiones quas operati ſunt in quibus operari debebant, et dicere montib⁹. Ca-
dite ſuper nos, et adoperite nos, vel in profundis terre inſodi, et putare mortem meliorē vitā p̄ſente, eo-
q; ipſi ſolī vltra omnes hereticos perpetuis ac indiſſolubilibus excōmunicationibus percūſſi ſunt, qđ
non fecerunt, ſed in peſſimis tāquā in honeſtis gloriātes fremuerūt vt dictū eſt, & in hac ciuitate, et
vnusquidē de die in diem impietati addit iniquitatē in altum loquēs, et aduerſus ſanctos patres in-
ſurgens ipſorū recta dogmata dilaniat, et blaſphemat. Petrus vero ipſa blaſphemat, et omni turpi, ac
ſcleſto conatu ſe ipſum imittere nō excuſat deū habens ventrē, et luxuriā ſequentē ipſum, et gloriā in
confuſione ſua, et i alto, ac grauiter ſedens i publicū prodiit publicanis omnibus ſuam impudentiam,
et ab hiſ qui ſequūtur et precedunt omnes incidētes contrudens omnibus ſe ipſum potentē oſtēta-
re per hoc vult. Ah quis Hieremias fletus paſſionibus adequate potens noſtra plorabit mala, immo
vero noſtrā negligentia? Quoniā cum talem habeamus Orthodoxū imperatorē ſeruenti zelo or-
thodoxā fidem fouentem, ac pacē ſanctarū dei eccleſiarum ſicut pupillā oculi cuſtodire, p̄mptiſſimū
Conticemus et ſuſtinemus videntes p̄dictos hereticos ita turpiter et impudenter, ac cū omni audas-
tia conuerſantes, ſuper quos dolentes nō hoſpitamur ab apoſtolo premoniti, quoniā maligni & ve-
nefici homines in peius incidētes deuīātes, et errātes. Videntes itaq; nos hos ita impudenter, & cū
audacia agere, & vos p cautione omniū fidelīū nichil in oppoſitū ponere credētes, & p̄ſuali piſſimū
Imperatorē noſtrū cōuerſiōi ab ipſis deceptorū, et firmamēto eorū q adhuc mouētur p illorū cōtra-
rias doctrinas puidere, & maxime cū ſciatis per memoriā nos portare p̄clamatū terribile iudiciū ſcā
dalizāti vnū de puſillis, quodq; ante nos cōſiderabitis qđ cōmuni expedit vtilitati. Cūq; etiā maxi-
ma ſicut nunquā, vel alii heretici, vel in aliis temporibus iſti, et qui ſimilia iſtis ſapiunt per omnia ſan-
ctam dei eccleſiam deuāſtant. Hoc rogamus vos, immo verō et abiuramus quanquam preſum-
ptuoſum quid faciamus, per magnū deum, et ſaluatorem noſtrū Ieſum Chriſtū, et per ſalutē ac vi-
ctoriam Chriſtianiſſimi et piſſimi imperatoris noſtri deo propter ſuam rectā fidem dilecti, vt nos
ſequentes ſententiā ſancti ac apoſtolici viri Archiepiſcopi antique Rome, et eos qui hui⁹ regie vrbis
pontificalē ſedē orauerunt, ac beatos Patriarchas Theopoleos, et Hieroſolymog⁹, ceteroſq; pōtiffices,
primum

primū quidē cōdēnationi aduersus ipsos hereticos, a p̄dictis sanctis viris plate, & anathemati modo sicut & ante, & vos subiiciatis Seuerū & Petrum quilibet vestrum nominatim corā deo, & hominib⁹ manifestando, & anathematizando eos, & qui similia istis sapiunt, & non penitent, sed in illorū errore permanent, atq; etiā impia Seueri dogmata & conscripta, & qui ea suscipiunt, nec non & istorum consentaneos, quēadmodum in nestorio & Eutice, ac dioscoro, ceterisq; hereticis facere consueuistis tradendo populis, ac ipsos docendo vbiq; auertere illoꝝ mortiferū venenū, statim que vna nobiscum ad pedes piissimi ac deo custoditi imperatoris nostri currere velitis, & ipsius pietatē edocere omnia quidem que secuta sunt, ipsiusq; māsuēdinē exorare, vt illa faciat que lua diuina, & Christi amata anima naturaliter facere solet pro pace sanctarū dei ecclesiarum, & vt ipsius deo custoditū imperium inconcitatum, ac imperturbatū custodiat, & eos qui a nobis denominati sunt, & qui similia istis sapiunt de hac ciuitate expellere, & cessare facere conuenticula que fiunt, & parabaptismata, & turbationes, Insuper etiam & zoaram Syrū quēdā irrationabilē eiusdem vomiti veneni cum ipsis existētē oramus eisdem cōdēnationib⁹ submitti omni iniustitia, & arrogātia plenū existentē, & nichil aliud scientem q̄ quod ab illis accepit anathema scilicet aduersus sanctos patres nostros, & his cōmunicantes atq; coartare ad ipsum venientes facere hoc & conuenticula & per baptismata innouare, ac tumultus in sanctis dei ecclesiis cōmouere, ipsos deniq; ac istos ceterosq; in diuersis domibus, & suburbis latētes de hac ciuitate tāquā feras quasdā expellere, & loco ipsis cōuenienti cōdēnare, cum nos luerint in ciuitatibus que secundū leges sub sua pietate gubernantur, modeste & pacifice viuere, neq; ibidem se ipsos facere meliores ex ineffabili, & diuturna patientia ab ipso ostēsa, & cura, ac honore misericordissimi imperatoris nostri qui illorū salutem procurauit, sed ipsius excellentissimam clementiam spernentes indignos huius se exhibuerunt, & in tāta amentie & arrogantie eleuauerunt inquā tum & honorati fuerunt, & licenter omnia facere permissi sunt. Generalēq; ordinationē vbiq; mittere ad sanctos pontifices, & ad magistratus interdicētem omnia p̄dicta fieri, & que hoc sanciat, vt domus & suburbia in quibus huiusmodi conuenticula fiunt confirmētur in locū sanctissimis ecclesiis Nam leges imperiales sanciant omnē locum, & rem in quo & per quā siue per errorē, siue secundum veritatē sacrum quod cōfiscatū est, sanctis dei ecclesiis offerre, & hoc vobis diuina scriptura exposuit. Quando Moyses dei seruitor diuinitus edoctus statuit ypopiria non sacra in preparationē templi venire, quoniā & si alienus fuit ignis, tamē in ipsis sacrum sacrificium in ipsis phibitum obtulerunt, & perfecerunt Dathā & Abyron, & synagoga chore qui tunc contra sacerdotiū, & pphetā, ac deum impudenter insurgēbant, quēadmodū & isti falsi sacerdotes ad impietatē se ipsos mercede cōducūt, & veri antichristi in domibus intrarunt, & aliena altaria erexerunt, & baptisteria edificauerunt in contrarium verī altaris, & sancti lauacri. Sancire autē & supplicamus suo pio imperio omnia impia cōscripta Seueri contra sanctā calcedonēsem synodū vbiq; inueniantur igni tradere. Hoc enim & immanissimis & nestoriis impiis cōscriptionibus fieri p̄e ordinationes sancit. Ea vero que canonice facta sunt super dictas personas, oramus vestrā beatitudinem & sacrū vestrum cetū inquirere a cōfidentibus vobiscū, & a sanctissimis Romanis, & a venerabilibus notariis apud vos existentib⁹, Insuper etiā & a deo amantissimis viris ambasiatoribus orientalibus, vt his patefactis vestra beatitudo, & sancta Synodus vobiscum sedens exequatur diffinita cōtra ipsos a sanctis patribus nostris, qui p̄dictas pōtificales sedes ornauerūt, & anathematizet p̄dictos Seuerū et Petrū, & istorū sequaces, et qui sua sunt sapientes, & maxime Zoaram qui in tātum sicut isti, vel plus ecclesiam dei perturbauit, & qui per omnia abdicatus fuit ab apostolica sede, & qui non vult istos sequi, et eis cōmunicare.

CS VBSRIPTIONES.

Marianus miseratione dei p̄sbyter, et Archimandrita driti monasterii sancti Dalmatii, & pri⁹ mas venerabilium monasteriorū huius imperialis ciuitatis subscripsi, & tradidi.

Agapitus miseratione diuina p̄sbyter, et archimandrita monasterii dii subscripsi, & supplicauī.

Agapitus dei miseratione p̄sbyter, & archimandrita monasterii sc̄te memorie Thalassii subscri.

Alexander dei miseratione p̄sbyter, & archimandrita monasterii sancti abramii subscripsi.

Theodorus dei miseratione p̄sbyter, & archimandrita monasterii Iob subscripsi, & dedi.

Eleutheri⁹ dei miseratione p̄sbyter, & prior monasterii sancti martyris dominici subscri. & tradidi

Stephanus dei miseratione p̄sbyter, & prior olimpii tradidi.

Dominicus dei miseratione p̄sbyter, & prior monasterii Syriog subscripsi, & tradidi.

Theodorus miseratione diuina p̄sbyter, & prior monasterii Trifonis subscripsi, & tradidi.

QVINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA

- Stephanus dei miseratione presbyter, & prior monasterii consta subscripsi per manus Iacobi, & porrexi.
 Paulus dei miseratione presbyter, & prior monasterii Romanorum subscripsi, & porrexi.
 Iulianus dei miseratione presbyter, & prior monasterii romanorum subscripsi, & porrexi.
 Iohannes dei mi. presbyter, & prior monasterii apostoli sancti Thome subscripsi & porrexi.
 Cosmas dei miseratione presbyter, & prior monasterii sancti prodromi, & Baptiste subscripsi.
 Diolcorus dei miseratione presbyter, & prior monasterii olimbrii subscripsi, et dedi.
 Demetrius dei miseratione presbyter, & prior monasterii foca subscripsi, & porrexi.
 Dominicus dei miseratione presbyter, & prior monasterii Eufemii subscripsi, & porrexi.
 Alexander dei mi. presbyter, & prior monasterii calamii subscripsi, et porrexi.
 Iohannes dei mi. presbyter, & prior monasterii sancti Michaelis archangeli subscripsi & porrexi.
 Focas dei miseratione presbyter, et prior monasterii de iona subscripsi, et porrexi.
 Stephanus dei miseratione presbyter, & prior monasterii de promotio subscripsi, et por.
 Dadas dei mise. presbyter, & prior monasterii de caiuma subscripsi, et porrexi.
 Gennadius dei miseratione presbyter, et prior monasterii dominice subscripsi, & porrexi.
 Cirion dei miseratione presbyter, et prior monasterii Egiptiorum subscripsi, & porrexi.
 Theodorus dei mise. presbyter, & prior monasterii Martini subscripsi & por.
 Dionisius dei miseratione presbyter, & prior monasterii Marci subscripsi, & porrexi.
 Iohannes dei miseratione presbyter, & prior monasterii Theodori subscripsi, & por.
 Eleutherius dei miseratione presbyter, & prior monasterii Neonis subsc. & por.
 Zoilus dei miseratione presbyter, et prior monasterii Theodori subscripsi, et porrexi.
 Timotheus dei miseratione presbyter, & prior Asterii subsc. & porrexi.
 Marcus dei miseratione presbyter, et prior monasterii sancti Dominici subsc. et porrexi.
 Andreas dei miseratione presbyter, et prior monasterii sancte dei genitricis sub. et porrexi.
 Dominicus dei miseratione presbyter, et prior monasterii sancti Georgii in cyrocercio subsc. & por.
 Paulus dei mise. presbyter, et prior monasterii sanctorum Petri & Pauli, et sanctorum martyrum Sergii, & Bachi subscripsi, et porrexi.
 Atticus dei miseratione presbyter, & prior monasterii Eucratadorum subscripsi, et porrexi.
 Stratonius dei miseratione presbyter, & prior monasterii sancti martyris domicii sub. et porrexi.
 Marcus dei miseratione presbyter, et prior monasterii Theodori subscripsi, et porrexi.
 Cosmus dei miseratione presbyter monasterii sancti Maximini subscripsi, et porrexi.
 Paulus dei miseratione presbyter, et prior monasterii sancti zenobii subsc. et por.
 Iohannes dei mi. presbyter, et prior monasterii Isaacii subscripsi et por.
 Iohannes dei mise. presbyter monasterii alibii subscri. et porrexi.
 Glorius dei mise. presbyter, et prior monasterii Curii subscri. et porrexi.
 Paulus dei mise. presbyter, et prior monasterii Samuel in Scythi per zoticum diaconum subsc.
 Petrus dei mise. presbyter, & prior monasterii Epiclin hierosolymorum subsc. et porrexi.
 Marinus dei mise. presbyter, et prior monasterii Paulini subscripsi et por.
 Modestus dei mise. presbyter, et prior monasterii licaonog subscripsi per flavianum presbyterum et por.
 Antonius dei mise. presbyter, et prior monasterii sancti Eusebii subscri. et dedi.
 Trifon dei miseratione presbyter monasterii Manuelii subsc. et porrexi.
 Theotiscus dei mise. presbyter, et prior monasterii sancte dei genitricis sub. et por.
 Cenon dei mise. et presbyter monasterii iacentis in bono agro sancti pdomii et sancti Iohannis Baptiste subscripsi et porrexi.
 Paulus dei misera. presbyter, et prior sancte Erimonis martyris in Eulibicho subscri. per manum marini lectorarii.
 Silas dei mise. presbyter, et prior monasterii ilia subscripsi, & porrexi.
 Iohannes dei miseratione presbyter, & prior monasterii nara ppe actia cisterna subscripsi, & por.
 Basilius dei mise. presbyter, & prior monasterii sancti Symeonis Epiclin circacona subscripsi, & por.
 Theodorus dei mise. presbyter, et prior monasterii Amedei gratia fundati subsc. & porrexi.
 Babylas dei misera. presbyter, & prior monasterii sancte memorie Danielis in stilo, & sancti Iohannis prodromii, et Baptiste, ac sancti Andree apostoli subscripsi, et porrexi.

Polichronius

- Polichronius dei miseratione presbyter & archimandrita driti sacti Michaelis archangeli in ethrio
 subscripsi per Anastasium monachum & porrexí.
 Anastasius dei mi. presbyter & prior mona. romanorum subscripsi & porrexí.
 Andreas mi. diuina presbyter & prior monasterii Romanorū subscripsi & porrexí.
 Rodon dei mi. presbyter & prior mo. Theodori subscripsi & porrexí.
 Elpidius dei miseratione presbyter & prior Basiani subscripsi & porrexí.
 Cosmus dei mi. presbyter & prior Monasterii lycaonorum subscripsi & porrexí.
 Polichronius dei mi. presbyter & archimandrita monaste. Criticorum subscripsi & porrexí.
 Ioseph prior monasterii sancte gloriose dei genitricis existentis in lithostroto subscripsi per manū
 Stephani presbyteri secundarii mei & porrexí.
 Gotich⁹ mi. diui. pbr & prior monasterii sancti andree ppe saturinā portā subscripsi & porrexí.
 Martirius dei mi. presbyter & prior monasterii Valentis sancti Iohānis baptiste sub. & porrexí.
 Iohānes dei mi. presbyter & archimandrita mona. ppe agogum subscripsi & porrexí.
 Stephanus dei mi. pbr & prior mona. romanorū ppe sanctū Georgiū Sycorū subscripsi & porre.
 Sabbati⁹ dei mi. pres. & prior mona. ypacii sub fotino sanctissimo epō Calcedoneñ metropol. sub/
 scripsi per manum Iohannis diaconi ipsius monasterii, eo quod nescirem ego litteras.
 Iohānes dei mi. presbyter & archimandrita Venerabilis magni monasterii acimitorum sub fotino
 sanctissimo episcopo Calcedonenſis subscripsi.
 Ciprianus dei miseratione presbyter & prior mona. ofyas sub dicto fotino epō subscripsi.
 Iohannes dei mi. presb. & prior mona. exagonii sub fotino sanctissimo epō calcedoneñ. sub.
 Stephanus dei mi. presby. & prior mona. Orchadorum sub fotino sanctissimo epō Calcedo. sub.
 Trifon dei mi. presby. et prior mona. Sacarii sub fotino sanctissimo epō Calcedoneñ. subscripsi.
 Georgius dei miseratione pres. & prior mona. Crauorū sub fotino sanctissimo epō calcedo. sub.
 Polichronius dei mi. presbyter & prior mona. alapedorū sub fo. sanctissimo epō cal. sub.
 Seuerianus dei mi. pres. & prior mona. Syrorū sub fotino sanctissimo epō Calcedonenſi. sub.
 Pacificus dei mi. presbyter & prior monaste. pictorū sub fotino sanctissimo epō calce. sub.
 Paulus dei mi. prebes. & prior mona. fontis sub fotino sanctissimo epō Calcedoneñ. sub.
 Megalimerus dei miseratione presbyter & prior monasterii Cranidorum sub fotino sanctissimo
 episcopo metropolis calcedonenſis subscripsi.
 Marcellinus dei miseratione presby. & prior mona. Michaelis archangeli roushinianon subscripsi
 Iohannes dei miseratione presb. & prior mona. Barnabe sub fotino sc̃tissimo epō subscripsi.
 Theodorus dei miseratione presb. & prior monasterii Apollinii sub fotino sanctissimo epō sub.
 Paulus dei miseratione presb. & prior mona. Galachrinorū sub fotino sanctissimo epō. sub.
 Stephanus dei misera. presb. & prior mona. antiochianorum sub fotino sc̃tissimo epō sub.
 Stephanus dei mi. pres. & prior. xl. sanctorum sub fotino sanctissimo epō sub.
 Dorotheus dei misera. presb. & prior mona. patiorū sub fotino sanctissimo epō sub.
 Elpidius dei mi. presb. & prior mona. Critinorum sub fotino sanctissimo epō subscripsi.
 Eliberius dei mi. presb. & prior mona. Roma: ppe roushinianon sub fotino sanctissimo epō sub.
 Iordanes dei mi. presb. & prior mona. de Petra sub fotino sanctissimo episcopo subscripsi.
 Marcellus dei mi. presb. & prior mona. dalmacii sub fotino sanctissimo epō subscripsi.
 Iulius dei mi. presb. & prior mona. sc̃te bassis in desiderio sub fotino sanctissimo epō sub.
 Isydorus dei mi. presb. & prior monasterii Idie existentis in plantis prope sanctum Epimachum
 Martyrem sub fotino sanctissimo epō Calcedoneñ. subscripsi.
 Eugenius dei mi. presb. & prior mona. Leucadii sub fotino sanctissimo epō subscripsi per manū
 Pauli diaconi ipsius monasterii cum ego nō potuerim propter senectutem.
 Fotinus dei mi. presbyter & prior monasterii sancti platoni sub fotino sanctissimo epō sub.
 Iohannes dei miseratione presbyter & prior monasterii brohetū sancti Thome apostoli sub fotino
 sanctissimo episcopo subscripsi.
 Stephanus dei mi. presb. & prior monaste. de stephana sub fotino sanctissimo epō subscripsi.
 Eugenius dei miseratione presbyter & prior monasterii de Dyapetris sub fotino sanctissimo epi/
 scopo subscripsi.
 Marinus dei mi. presb. & prior mona. andriatorū sub fotino sanctissimo epō sub.

EQVINTA SY NODVS CONSTANTINOPOLITANA.

- ¶ Conō dei mī. pbr & prior mona. sancti Iuliani broetorū sub fotino sanctissimo epō subscripsi.
- ¶ Iohannes dei mī. pbr & prior mona. Briorū sub fotino sanctissimo epō subscripsi.
- ¶ Ardaburius dei mī. pbr & prior mona. sancti theodori similicorū sub foti. sanctissimo epō sub.
- ¶ Stephanus dei mī. pbr & prior monasterii sancti Zacharie subarachiū sub fotino sanctissimo episcopo subscripsi.
- ¶ Iohannes dei mī. pbr & prior monasterii sancti Thome supra epidromorum sub fotino sanctissimo Calcedone episcopo subscripsi.
- ¶ Theodorus dei mī. pbr & prior mona. sancti stephani lydanorū sub fotino sanctissimo epō sub.
- ¶ Stephanus dei mī. pbr & prior mona. Cocci sub fotino sanctissimo epō subscripsi.
- ¶ Eulebius diuina mī. pbr & prior monasterii sancti Christofori tariliorum sub fotino sanctissimo episcopo subscripsi.
- ¶ Iacobus dei mī. pbr & prior monasterii calamii inferioris sub fotino sanctissimo epō Calcedon. sub.
- ¶ Isychius dei mī. pbr & prior monasterii beati theodosii faciens sermones pro omnibus monachis de heremo sub sancta ciuitate subscripsi et porrexī.
- ¶ Dometianus pbr & archimandrita monasterii beati martirii faciens sermones pro omnibus monachis de heremo sub sancta ciuitate subscripsi & dedi.
- ¶ Cassianus dei mī. pbr & prior laure de faba faciens sermones pro omnibus monachis de heremo sub sancta ciuitate subscripsi & porrexī.
- ¶ Dominicus dei mī. pbr & archimandrita laure pyrgiorum faciens sermones pro omnibus monachis in iordana subscripsi & porrexī.
- ¶ Nestabus dei mī. pbr & monachus laure beati firmini faciens sermones pro omnibus de heremo sub sancta ciuitate subscripsi & porrexī.
- ¶ Therentius dei mī. pbr & monachus noue laure faciens sermones pro omnibus monachis de heremo sub sancta ciuitate subscripsi & porrexī.
- ¶ Traianus dei mī. pbr & monachus pyrgiorum Iordani faciens sermones pro omnibus monachis de heremo iordana subscripsi & porrexī.
- ¶ Citricus dei mī. pbr & monachus noue laure faciens sermones pro omnibus monachis de heremo sub sancta ciuitate subscripsi & obtuli.
- ¶ Leoncius monachus & prior proprii monasterii faciens sermones pro omnibus sanctis patribus de heremo & iordana subscripsi & obtuli.
- ¶ Polieuctus diaconus & monachus monasterii beati theodosii faciens sermones pro omnibus monachis heremi hierosolymorum subscripsi & porrexī.
- ¶ Theodorus diaconus & monachus noue laure faciens sermones pro omnibus monachis heremi hierosolymorum subscripsi & obtuli.
- ¶ Anastasius diaconus & monachus monasterii beati Martirii faciens sermones pro omnibus monachis heremi hierosolymorum subscripsi & porrexī.
- ¶ Nikon monachus monasterii beati theodosii faciens sermones pro omnibus monachis heremi hierosolymorum subscripsi & porrexī.
- ¶ Manias monachus monasterii beati martirii faciens sermones pro omnibus monachis heremi hierosolymorum subscripsi & porrexī.
- ¶ Iulianus monachus monasterii beati theodosii faciens sermones pro omnibus monachis de heremo hierosolymorum subscripsi & porrexī.
- ¶ Iohannes monachus monasterii beati martirii faciens sermones pro omnibus monachis heremi hierosolymorum subscripsi & obtuli.
- ¶ Zabbatius monachus laure beati Sabbe & pro omnibus & cetera.
- ¶ Martirius monachus noue laure & pro omnibus & cetera.
- ¶ Basilius monachus iordani & pro omnibus monachis de iordana & cetera.
- ¶ Theodorus monachus laure beati firmini & pro omnibus de heremo & cetera.
- ¶ Theonas dei mī. pbr sancti montis Synay & ambasiator heremi Raithe ac sanctissime ecclesie farā faciens sermones pro omnibus monachis qui in predictis locis sunt scripsi.
- ¶ Iohannes dei mī. pbr & prior laure Ammiorū Campetris faciens sermones & pro omnibus monachis in ipsa campetra subscripsi & porrexī.

¶ Theodorus diaconus & monachus sancti Sergii in campestra faciens sermones pro omnibus monachis ipsius monasterii & campestre subscripsi.

¶ Cosmas monachus & pro omnibus in prima palestina subscripsi.

¶ Stratigius diaconus & monachus & pro omnibus monachis in secunda palestina subscripsi & porrexii.

¶ Salmanes dei miseratione pbr & prior et pro omnibus monachis et Archimandritis in ter. palest. sub.

¶ Ilias diaconus & monachus & pro omnibus monachis in Angustopol. tertie pale. subscripsi & porrexii.

¶ Anastasius diacon. & monachus & pro omnibus monachis in petris tertie palestine subscripsi & porrexii.

¶ Fotinus monachus sancti Stephani in Moza Iamnas prime palestine pro omnibus qui in ipso sunt faciens sermones subscripsi.

¶ Iohannes dei miseratione pbr & monachus & pro omnibus qui sunt in aila tertie palestine monachis subscripsi & porrexii.

¶ Paulus diuina miseratione monachus & ambasciator monasterii beati Maronis primatis omnium venerabilium monasteriorum in secunda Syria faciens sermones & omnibus archimandritis & monachis de ipsa secunda syria subscripsi.

¶ Sanctissimus archiepiscopus dixit. Cum manifesta sint contenta in libellis lectis secundum primum ordinem, dignentur dicere sanctissimi, & deo amantissimi viri qui nobiscum ex antiqua Roma ad sunt, siquid sciant factum propter propositam materiam. Nam hec audiuerunt a venerabilibus monachis presentibus. Et venerabilis minas lectorarius & secundo cyrius Notariorum apostolice sedis antike Rome legit vocem que sic habet.

¶ Sanctissimi episcopi partium Italie, ac venerabilissimi Apostolice sedis diaconi dixerunt, In quo loco vel numero Severus & petrus iamdudum apostolice sedis decreuerunt constituta in epistolis sancte memorie Hormisde pape ad monachos secunde Syrie, & ad beatum Epiphanius huius regie urbis archiepiscopum ostenditur diffinitum quarum auctoritate presto habentes ipsam in presentibus actibus legendam porrigimus. Sanctissimus archiepiscopus dixit legatur. Et Minas venerabilis lectorarius & secundo cyrius notariorum apostolice sedis antike Rome legit ex actis apud ipsos romanos epistolas scriptas ab hormisda sancte memorie papa Antike Rome post quarum lectionem Christoforus venerabilis diaconus Notarius & Secretarius interpretatione legit, erat autem epistola per litteras latinas cuius interpretatio per litteras grecas sic habet.

¶ Hormisdas episcopus presbyteris diaconis & Archimandritis in secunda Syria existentibus & reliquis orthodoxis in quocumque orientali Climate degentibus, & in apostolice sedis comunione permanentibus.



ECTIS LITTERIS VESTRE DILECTIONIS per quas inimicorum dei insipientia manifesta est, & infidelium furia tristis manifesta facta fuit, Qui quantum in spiritu male viuentes oderunt dominum, membra illius impie persequuntur, quantum a nostra certitudine est cognoscere, benedixi dominum qui fide militum suorum in medio hostium seruauit, Et rursus ecclesiarum commotionem, & seruorum dei molestias ac labores considerans, gemens secundum prophetam clamaui, Surge domine iudica causam tuam. Recordare obprobriorum tuorum ab insipiente tota die, libenter & cetera que sequuntur

similiter induco, Ne obliuiscaris vocem querentium te. Superbia odientium te ascendit semper ad te. Etenim sicut oportet nos firmitate fidei seruare, ita non conuenit de iustitia diuini iudicii diffidere. Non est frater hic labor ecclesie nouus, tamen dum in ipso humiliatur exaltatur, & per illam que depauperari videtur, datur, probatio est in fidelibus dei per mortem corporum, vitam lucrari animarum, amittunt quidem fluentiam, sed acquirunt eternam, & dum persecutio viam facit probationi, probatio fit causa dignitatis. Sulti & in cecitate furentes ignorant quod quos a conuersatione hominum separare posse putant, eos ad regnum dei ducunt ubi in ipsis periculis leticie & studiū circa pati. Retributor enim magnorum donorum suū recipit certamina suorum. Quis enim non frangeretur in malis, nisi per contraria premia consolaretur? Illa est spes que non permittit in desperatione deficere. Excludit tribulationum amaritudinem dulcis gustus virtutum. Quisnam putaret premia magna, futura non intelligens? Quis mortem abnegaret si futurorum retributionem consideraret. State dilecti mei & firma cogitatione immobilem fidem seruantes laudem patientie in qua est salus & brauium bonorum operum nascimini & carpetis. Magna quippe sunt atque indigni vocamur, non tardet infirmitas, quoniam bonorum retributor fidelis & potens adiutor est. Non decipiamur spe desideriorum, neque voluptatum, neque iudicio anteponeamus leuia, non delicata, non adulatoria nobis dominus noster promissit. Ille premia promissit non otia, Non conueniunt laus & pigritia, Quis remunerationis erit modus, si nullas curauit virtutes? Arcta est porta, sed

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

amplū regnū paucis est introit⁹, sed & p̄bis. Nōne isti sunt primi seruiētes quos ad illos docuit perse-
quent et in synagogis flagellabunt vos, veruntamen per patientiam sicut scriptū est possidebitis ani-
mas v̄ras. Et ne aliqui doleam⁹ ipsis per ipatiētā amissis, dñs noster patiētie sue ipsius doctor primus
crucē subiit, i proprio exēplo formā prebens illis quos adiuuare debebat. Ipse inter virtutes & labores
tenet lancē, stans aduersus deliramenta furentia, vt ad irā p̄secutionis ipse eterni regni prebeat coronas,
Pensate qualis Maccabeorū exit⁹, que luctatio tolerantib⁹, que historia laudū secuta est, quali Iudas
& illa fratrū caterua mortis honore predicat⁹, i qualibus orib⁹ est populus i mōte p̄ditus. Etenī ipse vir
tutes oēs pro custodia legis sūt, et cū similitudines ac vmbre futurorū sint, digne fuerūt tantorū exem-
plorū. Nos in p̄ribus vidim⁹, palpauim⁹, pbauim⁹ i nquo sequemur, quid materie nō conuenit, quid
veritati dissonet, quid redēptori nō debetur Cordialiter cōcauim⁹ vobis in his dogmatib⁹. Dicit enī
quodā in loco sapientissim⁹ Salomon. Beat⁹ qui p̄dicat verbū inauditū obiētū quidē leticia est dispu-
tare nolētib⁹, & hortari ad rectā viā eos qui nō resistūt. Tenem⁹ enī pign⁹ fidei vestre instantiā ex l̄is
cōfessatā, per quā a transgressorū corruptela separati ad dogmata et mandata aplice sedis reditis, licet
quidē tarde ad viā veritatis ascēdatis. Sed b̄ndict⁹ de⁹ qui nō in sinē obliuiscit⁹, quiq; castigat, & sanat
neq; p̄mittit oues sui vniti ouilis insidiātū luporū rapina dispergi Qui etiā per tēperatā austeritatē suo-
rū nō negligit tutelā neq; salutē. Sed quid miramur si illo vno et vero derelicto pastore, astutus raptor
sanguine inquinatus insidiis oues dispersas cōturbauit. Qui autē ppriā tutelā dereliquerūt, ipi se ip-
sis periculis i quib⁹ dissipant imiserunt Itaq; ergo nūc firmis gressib⁹ instetis viē patrū, ad quā recur-
ritis, pōt enī dei mia nostre mercedi cōputare et aliorū similiter reformationē qui a vobis ad rectū di-
recti fuerint. At oino vos ipos euellite a ceno in quo heretici demersi tenent⁹, et excutite imunditiē pul-
ueris qui adhesit, gñaliterq; oēs ob aplice dogmatibus declinantes fidei abdicatione cōdēnate. Nul-
la quidē est cōicatio tenebris ad lucē, neq; ambulātes per viā rectā vestigia sua cū errore declinātū cō-
iungūt. Tenendū est vinculū fidei, recusandaq; est infidelis cōicationis lues. i. pestis. Quoniā secūdū
aplm. Quēadmodū qui adheret deo vnus spirit⁹ est cū eo, ita qui adheret meretrici vnum corpus fit
Amāt adiucē virtutes cōionem, et ipietas secū demergit i p̄fundo adherentes sibi, Ante oculos, i ore in
ipsis manib⁹ sunt patrū dogmata que cotidie custodire iubemur. Ad ipsorū custodiā venerabiles syno-
di nos astringunt, longū est sigillatim oīa demonstrare que in Calcedonenſi Synodo sunt, in qua oīm
Religio cōtinet⁹. Verū & diffinitiones que aſctissimo Leone ex ipso Ap̄lorū corde prolatae sunt scire
nos cōuenit, & seruare in his pietatib⁹ fidei, in his propugnatores necessitatis, in his xp̄s cognoscitur.
In his nostre redēptionis spes et *υποσυστα* argumētū custodiūt, hoc est illud fundamētū quod in ap̄lo
legim⁹ in quo qui se ipm *παρολογιζαται* decipit surripit. Si quis ligna, fenū, stipulā, consumptibilia
igni sup edificare conat⁹ fuerit in ipis Synodis necata sunt Euticis & Nestoriū venena, qui iquātū cōtra-
rio inter se fillogismo cōtēdūt, qui aduersus aut diuinā salutaris mysteriī disp̄sationē sub quadā equa-
litate sacrilegii cōcordāt ineguales senis, & vnanimes ipietate, quorū alter nō vult virginē mariā dei cō-
genitricē, que i dño vnita sunt diuidit, Alter autē iquātum ppriates naturarū cōuenerunt, & verita-
tes confundit, mysteriū nrē redēptionis extinguit. Alter fotini ceremoniā, alter manētis isipientiā ipia
cognatiōe cōiūgit, Cōtra istos fies dilectissimi p̄uisse sūt medicine, illas cogitatiōis virtute vidicate. quo-
niā i ipsarū euerſionē videtis hereticos per ipietatē pugnātes, nō sit in pigritia veritas doctrine, qualī
studio oportet salutem diligere, qñ videtis mortiferā p̄ditionem sic acceptatā. Vereamur segniter des-
clarare leges veritatis cum obstinate errores defenduntur. Et auctores quidem malarū inuentionum
synodice sanctiones quas prediximus iustis cōdemnationib⁹ insequunt⁹. At nos etiā vt horum sequa-
ces declinem⁹ ammonem⁹ similiter quos apostolica sedes etiā deprehendit esse eorū magistris & con-
demnatis cōiunxit T̄imotheum patricidam, & dioscorū & Petrum alexandrinos, Acatium Conſtan-
tinopolitanū cum eius sequacibus, similiter Petrum antiochenū predicto similē errore & noīe. Itē etiā
Seuerum ipsius loci ac ueneni Xeneā hierapolitū Cīrū edisenſem Petrū apamiarū nō solū p̄ propria
verū etiā pro aliorū cōdemnandos p̄ditione. Qui iquātum seipsos sordib⁹ proprie vnionis incessan-
ter inuoluunt. Alios similiter qui secuti sunt ipsos in dicendo contaminauerunt, Per generale saluta-
re mandatum vos moneo quodcūq; aduersarium canonibus patrum ex quibuscūq; actis prola-
tum. Nullus vos incōmodis mādatis vel nouis diffinitionibus innouet, siquidē seculares sunt, & nō
possunt ecclesias retinere, quoniā his cōuenit doceri magis quā docere. Nephas enī est venerabilib⁹ alta-
rib⁹ noua offerre libamina. Quoniā piis scientiis claras diffinitiones in ipsis prohemiis ppriū hono-
ris prescripserat inter leuitas & ppriū populi ministeriū diuisit. Alia est hoīm potestas, & alia sunt sas-
cerdotū

cerdotū officia. Cōcitauit magis dñm q̄ placauerit qui alienū ignē in diuinis adytis obtulit, sacra cōta minauit. Quis est qui in alienis sanctionib⁹ iubendi auctoritatē sibi ipsi assumere potest? Etenī nullū dubiū est, eū punitū fuisse in tēplo pro solo conatu ministeriū qui honorē iam debitū ptulit Ozias in religione & ministerio pmanit. Si autē monitus exēplo tante increpationis a sacris ordinationib⁹ timuisset iubendi auctoritatē sibi ipsi assumere, magis quam aduersus ista presumpsisset, meli⁹ utiq; regnasset, sed quoniā neq; phibentibus tēpli pcuratoribus sedulus transgressor nō destitit, in ip̄is altaribus abhominabili lepra p̄cussus ministeriū regni pdidit officiū sacerdotis inuadēs. Cognoscāt itaq; nō esse deo accepta que ex ip̄sius mādatis a presumptuosis subripiūtur, qñ vnū ad offensionē sentētie punitio magni inornatus seruauit, alios vel ex flāma cōsumpsit. Idcirco si aliqua sunt aliquo colore religionis suscepta, vim habere non possunt tot auctoribus obuiantia, clamat Paulus apostol⁹, Et si nos, vel angelus de celo euāgelizauerit vobis, preter quod euāgelizauim⁹ vobis, anathema sit. Et nō suffecit semel hoc dixisse. Accepit autē sanctū mandatū sicut pdiximus. Et iterū modo dico, si quis vobis euāgelizauerit preter quod accepistis, anathema sit. Custodit enī prolatā pro custodia fidei iniam, Si quis apostolicā sequit̄ doctrinā. Et nobis quidē cura relicta est, etenī duplicis legationis officiū est, Si quid in deprecationib⁹ humile. Si quid in causis iustū. Si quid in mandatis sanū sustulim⁹. Sed non propter hoc negligēda est via iusticie, Quoniā infidelitas pprios errores cū iusticia amat nō pōt cōiūgi cū lapsū cadetiū sine nostra lue. Pereant a ppriis impietatibus declinātes neq; errore flagellato. Et altera manu, De⁹ vos sanos custodiat filii dilectissimi, Data. iiii. Idus februarias post cōsulatū Agapiti Clarissimi.

Epistola hormisde ad Epiphaniū.

ORmisdas Epiphaniū ep̄o Cōstātinopolitano, Magno gaudio impletus sum, quoniā circa pa
cem ecclesie & sanctissimi Impatoris, et tue dilectionis tale est studiū, quale per res intumasti, & per meorū legatorū depositionē cognoui, Clara enim celestis mie demōstratio pcedit, qñ Reges seculi causas de fide cū gubernatione politie cōiūgūt, & ecclesiarū duces conferentia ad ppriā dispensationē memores officii iplent. Talibus directorib⁹ indigebat xp̄iana religio post pcellas discordie, qui prouidentissima dispositione cōquiescentib⁹ turbib⁹ pacē diu peregrinatā extra posita hieme reducerēt. Et post hec in futura secula pprii ppositi exēplaria extendētes sibi ipsis adscribi indubitanter ostēdēt, si quid deo placitū posterū ab ip̄sorū imitatione facient. Bndicamus dñm fratres, qui dieb⁹ nostris hoc fieri donauit, & oibus orationū ac sollicitudinū virtutibus *επισκοπῶμεν* firmemur, vt que per dei cooperationē bene p̄cipiata sunt ip̄so adiuuātē in oibus adipleant. Spes enī est q̄ ad cōpaginē pprii corporis et reliqua etiā adhuc diuisa mēbra studebūt, et a maioribus minora nō dissonabunt. Ad quod quoniā me tua affectio studio xp̄iane dilectiōis inuitat, debes id quod excitas sequi, & qd diligē cōsulis cōplecti. Similem ergo fidei curā gerentes per piā patiētā equale premiū boni operis egressu speram⁹. Neq; enī difficultatibus est cedendum, neq; asperitatibus fides fatigatur, neq; ad altitudines celorū p decliū quis extendit, neq; sine laboris exercitatione qs sit remuneratiōe dign⁹. Idcirco vt nō deficiam⁹ bonū faciētes pprie admonemur. Etenī beati (sicut testatur psalmista) qui custodiūt iudiciū, et faciūt iusticiā oī tempore, quoniā nō principiū laboris retributionē premiū inuenire cōsuevit, sed finis. Itaq; ergo equale studiū & curā suscipiam⁹, quib⁹ vna est in cōiōne & fide amicitia, quē admodū de ecclesia Cōstātinopolitana apostolice sedī vnita equaliter in dño exultem⁹, sic et de aliarū restitutio ne sicut affectuose admones. Curam⁹ primū vt fidē ac perfectionē nostrā imaculatā ab omni cōtamīnationē seruem⁹. Etenī scis frater honoradissime quales nexus ecclesiasticā cōcordiā seruāt. que ab hereticorū insidiis nos custodiūt, & per quos canones auctoritas seruatur. His in pprio robore omni attē tione seruatis, sanitas sperantibus afferetur. Habet enim ecclesiasticorū canonū ordo, & ip̄sius iusticie forma, vt iusta cura benigne ac fideliter sperantibus non negetur. Neq; quis est ita a clementia separatus quem non flectat a duricia vinculi pura simplicitas, sed vt tute hoc & sine redargutione vel alius cuius erroris palliatione valeat peruenire dilecte frater, personam meam in hoc te oportet subintrare, scientem in huiuscemodī materiis, sicut predictum est quid faciendum sit, quid custodiendum, sicque omnia prouidentem, vt non dubites de hac dispositione rationem reddere deo. Ita quidem vt littere vestre significant vos qui nobis comunione coniungentur, & per nos sedī apostolice quibus litteris misceantur, & ea que continētur in libellis quos prodixerint. Sic enī ab errore Seueri & huic coniunctorū ac similium liberabuntur, & damnū eorū qui sanari non poterunt substinemus. Idcirco vobis imponere censuimus ad vestram diligētiam onera nostra transferentes, quoniā nō paruas iam demonstrationes dedistis hereticis obiciēdo, & nō oportet de isto dubitare assumere simul sanatiōis

C. iiii.

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

curam, cui contingit probum ostensum fuisse, Accingite auctoritatem iusticie, & si erga supplices humanitate molificemini, vt manētes in hereticorū contaminatione, vel eos qui innocentiam simulant, & cum nostris sola voce concordant adistis, pro quorū ecclesie restitutione cura & prouidentia est ab ecclesia. Neq; enim erga istos expedit ecclesiasticam miscere austeritatem, Non ergo erunt cōferenda bona misericordie propter necessitatem prouidere debentium, si indistincte erunt communia bonis, & malis. Et quoniam tua dilectio hierosolymitorū similiter memoriā in suis litteris facere censuit, quorum ad nos etiam quedam professio allata est, necessariū putauimus etiā legere que scripta sunt & respondere *προσφωρα* si aliqui sanctorū patrū formas custodiunt, si illius fidei fundamenta venerantur, & si a diffinitis per ipsos spiritu sancto compūgente non recedunt. Si eni sunt perfecti sunt, & additione non indigent, vel bene firma, & propter hec mirabilia, cū per ipsa omnia hereticorū deliramenta absorpta sunt. Neq; eni Calcedonen. synodus aliquid vtile pertransiuit quod qualicunq; diligentia precogitari potuit, que acceptatorū similiter dogmata vel lucidius declarauit, vel reassumpsit, & auctoritate cōfirmauit, propriū quoddā aduersus Nestoriū & Euticem reassumpsit certamen. Altero quidem dñi nostri Iesu christi deitatem a carne separante, & propter hoc sanctam Mariam dei genitricē enuuciare declinante. Altero vero veritatem carnis in domino recusante, cum dñs noster Iesus christus hic filius dei sit, qui ipse homo, vna persona in duabus naturis & deitatis & carnis, neq; naturis in vnione confusis, neq; tanquā quarta persona addita trinitati, sed ipse filius dei exinanīuit seipsum, & formā serui accepit. Ideoq; vnā & nō diuisā cōfitemur trinitatis substātiā, & tñ propriā proprietatē scimus vnū esse personis. Vnam eni patris cōfitemur esse personā, vnam filiū dei cum assumpta carne, vnam spiritus sancti, & personas proprietatibus significantes, & per vnitatē substantie inseparabile trinitatis mysteriū cōfitemur. Neq; eni possibile est dubitare verbū dei in visceribus matris per carnē humanam assumpsisse naturam, & non diuisam post vnionē naturarum ab ipso factam in vulua. Sicut eni non est in ipso humanitas sine deo facta, sic in cruce impassibilis deitas non est carnis passione diuisa. Quod virginis partus, & inuolabilis secunditas, ac eximia a mortuis resurrectio, atq; in celos ostendit ascensio. Hec sicut a patribus diffinita sunt seruent credant & neq; diffinienda transgrediantur. A qua semita declinantes ipsi sibi ipsis nebulam dubitationis circūinfundunt. Nobis autem illud apostolicum respondere contendentibus necesse est. Nos huiuscemodī consuetudinē non habemus, neq; ecclesia dei. Hec ideo perbreuiā, quia non conuenit dubitare de rebus de fide sepius diffinitis. Et omnino supflua est allegatio que adducitur preparatis, cū de hac re apud humanissimū & gloriosissimū Imperatorē filiū nostrū nō pauca significauerimus. Et quoniā de hierosolymitanorū professione respondim⁹, & hoc subiicimus horū salutis gratia quod cōuenienter additur. Vt si catholice ecclesie desiderant vnionē proprie p̄fessionis texturam in scripturis *μνηστέον* indicatam, quā nostris legatis in Constantinopoli degentibus attulerunt per proprios ad nos mittant, vel vestre fraternitati dent, ipsa quidē sicut dixi virtute cōscriptā que ad vos oibus modis per nostrā informationē portabit. De tessalonicensibus eni quorū ad nos legati per informationē fidelissimi ac gloriosissimi Imperatoris filiū nrī venerūt, vt nihil reliquisse videamur, vos volumus secūdem ea que dño nō Iesu christo inspirante placuerunt totā causam vestre cōsiderationi tractandā, & si quod oportet ipleuerit formandā, hec cū per fratrem & coepm nostrū venerabilē virū Iohannē, ac per filios nostros Iracianū pbm & Constantinū diaconū ecclesiastici honoris dignos p̄tinentia ad causam scripsisse sufficiāt delectati sum⁹ nos inuenisse equalē dignitatē, & piū ppositum in viro nostri ordinis, & cū mandatis legationib⁹ prudentie & morib⁹ cōsonantia. Optanda p̄fecto res est & gaudio plena, vt quos contigit esse cōsortes cōmunionis & ordinis iudicio cōprobatī sunt. et altera manu, De⁹ te sanū custodiat frater venerabilissime.

A Sanctissimus archieps dixit. Nunc venerabilissimi Notarii sanctissimi ecclesie nostre, si que charte sunt apud eos presentē causam concernentes, ipsas nobis manifestas faciant, et pductis Chartis per venerabilē Cosmam diaconū notarium & Carthosilacē. Macarius venerabilis diacon⁹ & notarius libellum ex persona clericorū theopolis, & relationē Synodi ibidem in regia vrbe cōgregate, vtrūq; ad Iohannē inter sanctos Archiepm ipsius Regie vrbis legit. et calonym⁹ venerabilis diaconus & Notarius ex codice epistolam ad Iohannem sancte memorie Archiepm hierosolymorū, et ad epiphaniū pie memorie Tyriorū ep̄m legit, insuper etiā & epistolā missā ab ipso Iohāne hierosolymorū ep̄o & a synodo sua ad sanctū Iohānē legit, & Stephanus venerabilis Notarius & diacon⁹ relationē missā ab Epiphaniō Tiro & synodo sub eo cōgregata Legit, et Paul⁹ venerabilis notari⁹ et diacon⁹ relationē cū gestis destinātā ab ep̄is secūde Syrie ad sanctissimū Iohānē archiepm regie vrbis que oia inserta fuere,

SVPPPLICATIO CLERICORVM ET MONACHORVM AN
tiochie ad Iohannem patriarcham, & Synodum congregatam con-
tra Seuerum.



SANCTISSIMO AC BEATISSIMO ARCHIEPISCOPO A
icomenico Patriarche Iohāni, et sancte Synodo congregate. Supplicatio a de-
ricis, et monachis apostolici troni Antiochene magne ciuitatis catholice sancte
ecclesie dei. Nunc est si quando fuit tempus beatissimi patres omnes orbis sc̄as
dei ecclesias tanquam ex vno ore propheticum illud clamare. Letentur celi, et ex-
ultet terra, et omnia que in ea sunt, quoniam misertus est de⁹ populi sui. Quid
enī sceptrā romanorum piis ac Christi amatis imperatoribus sint cōmissa, sic et
libertas, ac fiducia orthodoxam religionem colentibus donata sit, quomodo non merito persuadet fi-
delibus hanc vocem clamare. At in tam cōmuni festiuitate orbis vna ex omnibus, vel admodum cū
paucis ecclesia Antiochena mestitia, et luctu impleta est, Lupum enim pro pastore nescimus quomo-
do suscepit, et affligitur. Quam enim tragediam non excesserunt ac superarunt mala attentata a Se-
uero? Qui primum quidem, vt quomodo vixerit pretereamus, vestris autibus parcentes nulli vnquā
ecclesie cōmunicasse videtur, deinde cum calumnie sagittis sagittauit, & preparauit exagitare iustissi-
mum pastorem Flauianum beatissimum, illius sedem violenter, & contra canones subripuit, & inde
adinstrat mercenarii non solum non pauit ouile Christi neq; fugit quod amandum erat, sed ipse ope-
rabatur ea que ferarum sunt, oues iugulando, & dispergendo, nouitates autem, & blasphemias aduer-
sus deum fingens nulli sanctorum patrum pepercit, pleuerat enim tota die sic dicendo abdicans sy-
nodos pro pietate congregatas. Nam sanctam Calcedonensem synodum anathematizare, & impu-
gnare ausus est, que maxime firmavit Symbolum. cccxviii. sanctorum patrum que etiam suscepit.
C. L. sanctos patres. Insuper etiā & similiter sanctos patres qui in Epheso contra impiū nestori-
um conuenerunt, bene manifestum est qd & predictas auertit, & odit tanquam huius sorores. Et quot
quidem homicidia sanctorum monachorum fecit, & cum manibus iudaicis huiusmodi iugulationē
iniunxerit, neq; nos sanctissimi neq; aliorum aliquem latuit Dirum enim spectaculum fuerunt iacen-
tes viri qui religiosi certaminibus vsq; ad canitiem certauerunt nudi, & insepulti iactati, vltra Tricen-
tos existentes ex secunda Syriorum prouintia nati, canibus, & auibus lacerandi proiecti. Similia autē
& similiter miseranda sunt, & que in xenodochiis. i. hospitalibus ab ipso facta sunt. Vincula enim edifi-
cat nunc & ita multos pro fide incarcerando in tenebris, & flagellando interficit. Talia sanctissimi &
circa fontes in lauro facere presumptit, & veneficiis ibidem vtens, scelestis sacrificiis Demones colit,
& hoc tota illa magna ciuitas cantat, neque vtique ipsis sanctis altaribus pepercit, neque sacris va-
sis parcens, alia autem conflans similibus suis erogat. Presumptum est autem ab ipso, & hoc o bea-
tissimi. Nam columbas aureas, & argenteas in formam spiritus sancti super diuina lauacra, & al-
taria appensas vna cum aliis sibi appropriauit dicens non oportere in specie columbe spiritum san-
ctum nominare. Pecunias quidem, & domos, & quecunq; in optimis fundis erant exportauit, & ex-
pendit, & grauissimis vsuris ecclesiam obruit. At beatissimi patres non est possibile omnia percurrere
que ab illo presumpta fuerunt. Ideo his paucis, & magnis contenti deprecamur vestram sanctam sy-
nodum & si sero quasi sedare mala que nostram ecclesiam occupant, & totum fere orientem, et ab isto
nequissimo viro nos liberare, exacta ab eo pena eorum que contra diuinos canones, ac politias legis fe-
cit, prouidentiamq; facere de his rebus que relicte sunt, si quid remansit persuadentes piissimo, ac in-
uictissimo principi, vt mittat aliquos bonis moribus comprobatos aliquo ex nostris simul veniente q
rebus superstet, vt teneant, et rationem exigant de his que a principio vsq; nunc fecerunt, et ad multa
que ipsi furati sunt, et custodiant que inuenientur, ne totaliter omnia exportentur. Non enim cessat bo-
nus homo aduersus ea que sunt ecclesie dei, ea que ipsi ecclesie conferunt dissipando. Cum enim meri-
to ab omni spe dei ceciderit, ad viros iniquos a quibus nutritur spem habet. Rogamus etiam oratores
mittere, et pro fratribus nostris, siue episcopi, siue sint clerici, vel monachi aut laici, vt relegati restituantur
propriis ciuitatibus, et ordinibus insuper in his omnibus veniam petētes propter dolorem nos oc-
cupantem adiuramus vestram beatitudinem, per sanctam et consubstantialem Trinitatem, et pieta-
tem, ac victoriā, et p̄seuerantiā dñorū toti⁹ orbis Iustini, et eufemie semp Augustorū moueri, et nobis
opportūe succurrere, et nō despiciere supplicationes n̄as. Adducere aut et hec oia ad pios, et xpianos
ipato. n̄os, et p̄suadere ipsorū serenitatē, vt oia bōa sc̄tissime eccl̄ie n̄re iporū, et v̄ram cōseqn̄t p̄uidētiā.

¶ QVINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

¶ SVBSCRIPTIONES.

- ¶ Theodosius dei miseratione presbyter Antiochie porrexī.
- ¶ Longinus diaconus similiter porrexī.
- ¶ Stephanus diaconus similiter porrexī.
- ¶ Mauritiū subdiaconus similiter porrexī.
- ¶ Iulianus dei miseratione diaconus similiter porrexī.
- ¶ Thomas dei miseratione diaconus similiter porrexī.
- ¶ Iohannes dei miseratione presbyter similiter porrexī.
- ¶ Andreas similiter porrexī.
- ¶ Iulianus similiter porrexī.
- ¶ Marcellus diaconus similiter porrexī.
- ¶ Sergius misericors similiter porrexī.
- ¶ Moyses dei gratia presbyter similiter porrexī.
- ¶ Iohannes *υποβολευς* similiter porrexī.
- ¶ Iohannes Monachus monasterii beati maronis porrexī.
- ¶ Iacobus monachus beati vizi similiter porrexī.
- ¶ Constantinus Monachus Ambasciator sancte memorie Asterii similiter porrexī.
- ¶ Nomius diaconus Monasterii beati Pauli similiter porrexī.
- ¶ Salomon Monachus monasterii beati Valentini porrexī.
- ¶ Symeon monachus Mon. beati agapiti porrexī.
- ¶ Sergius monachus monasterii beati Symeonis porrexī.
- ¶ Alphius Monachus Monasterii beati Iacobi porrexī.
- ¶ Felix monachus beati Iohannis porrexī.
- ¶ Simeon Monachus monasterii Iugaporum beati Pauli porrexī.
- ¶ Paulus Monachus monasterii beati Ilychii porrexī.
- ¶ Dominicus monachus monasterii beati Dorothei porrexī.

¶ RELATIO AD IOHANNEM PATRIARCHAM A
SYNODO CONGREGATA.

A



OMINO NOSTRO SANCRISSIMO ET BEATISSI-
mo Patri patrum archiepiscopo, & Icomenico patriarche Iohanni synodus in
hac imperiali ciuitate congregata in domino salutē. Cū deus oīm dñs p cōmo-
do orthodoxe fidei, & stabilitate catholice ecclesie pterita dñica, & seria scda ex-
pleta missa in scā dei ecclia huius regie vrbis vna voce mouit innūerabilē infi-
nitorū pplm, & ad hoc diuino zelo accessum plurimū, & sedulo petere vram bti-
tudinē ascendere Ambonē, & exclāare p recta fide p q̄ semp agonizastis, & ago-
nizastis, & cū hoc fecistis facte fuerūt, vt dictū est exclamatiōes plurie, ac cōtinue ppli vos laudātis p or-
thodoxa fide, & p̄res p̄decessores n̄ros expulsos restitui expetētis. Cū autē v̄ nūci⁹ totū n̄re examinatiōi
reddiderit, & opportuna cōsiderare mādauerit necessariū putauim⁹ q̄ secuta sunt, & a nobis formata p
relationē primū v̄re btitudinē annūciare, & tūc p vos piissimo, & potētissimo impatori nostro manife-
sta statuere, sūt autē hec vicesima istātis mēsis Iulii Indictiō. xi. Cōsulatu magni clarissimi vniuersus
monachic⁹ ordo hui⁹ x̄po amate impialis ciuitatis q̄ ex diuersis Mōasteriis cōuenit hic qdē archimā-
dritarū, alius vero reliquorū libellos porrexīt huic oī cōgregate nostre synodo, petiueruntq; ipsos legi,
& capitula in eis cōtēta, examinata a nobis finī tradere, imo vero sub forā synodali ponere. Cū itaq; ip-
sos libellos legerimus, quos & subordinauimus forme p̄dictē hec cōtinere in ipsis legim⁹. Primā pe-
titiōnē libelli hnt, vt sancte mēorie Eufemi⁹, & Macedoniū expulsī, & in exilio mortui iuste & cano-
nice reuocent, & tradant cathalogo p̄decessorū archiep̄orū in dño ibidē q̄scentiū, oībus vacuis manē-
tibus q̄ cōtra ipsos qñcūq; facta fuerint, ponanturq; in sacris dyptichis ipsorū vocabula scdm q̄ oīs po-
pulus, & monachicus ordo sedulo, & multū exclamauit. Nos autē ordinē optatū petitioni iponere stu-
dētēs q̄siuimus facta in ipsis. Et cū cognouim⁹ p lectionē q̄ plurima horū neq; cū diligētia pueniūt,
neq; fidelit, neq; propter iustitiā mēorati p̄res eiectiōnē sustinuerūt, neq; tāq̄ aliqd amouerit de his q̄ i
recta fide

recta fide seruabantur necessarium putauimus petitioni totius populi simul cū mulieribus, & pueris, ac totius dignitatis, ac militie, atq; etiā monachici ordinis, sedulo clamantiū secundum exhibitos libellos cum omni veritate satisfacere, vt secundum quod sancte memorie Paulus & Iohannes ac Flauianus patres huius regie vrbis reuocati fuerūt, sic & ipsi eiusdē honoris in sacris libris memoria digni facti sint. Que ergo considerauimus, reformauimus honestum existimauimus ad vestram beatitudinem deducere, & per ipsam piissimo imperatori nostro. Secundum capitulum in libellis continebatur, vt qui propter causam predictorum patrum Eusemii dicimus, & Macedonii banniti fuerant, & fugati, reuersi restituantur propriis gradibus. Quoniam igitur iusta petitio est, & prime consequens, deliberauimus vt predicti adiuuentur, & adducantur ad piissimum, & serenissimum imperatorem nostrum. Tertium capitulum in petitione continebatur vt pro maiori scripturarum authoramento sancta & magna synodus. cccxviii. patrum congregatorum in Nicea qui sanctum symbolum fidei diffinierunt, & exclamarūt in quo baptizati sumus, & baptizamus, & que in Constantinopoli sub Nestario sancte memorie congregata est, & predictum sanctum symbolum. cccxviii. patrum confirmauit ponantur in sacris Dyptichis. Quoniam igitur honesta petitio est, quod enim pro utilitate ecclesiastici status factum sit, dignum iudicauimus iuxta exclamations populi, & acclamationem vestre beatitudinis, & secundū porrectū libellū a venerabilibus Archimandritis, & monachis ipsas sanctas synodos in dyptichis predicari. Quartū capitulū in petitione venerabiliū monachorū continebatur, vt nomen sancte memorie p̄sulis Romanorum leonis in sacris libris similiter predicet iuxta quod exclamations ppli supra & sedulo facte sunt. Quoniam igitur Calcedonensis synodus nō solum leonis sancte memorie, verum etiā & Cyrilli alexandrinorum deoamati pastoris memoriā in orthodoxa fide fecit. et Cyrillus quidam alexandrinus in dyptichis predicatur. Leo autem sancte memorie non predicatur iustum putauimus, vt quod deficit suppleatur. Et qui equaliter ab hac sancta synodo pro statu orthodoxe fidei honorati sunt, similiter & in sacris Dyptichis pro utilitate, & pace ecclesie predicentur. Quintum capitulum in ipsis petitionibus continebatur, vt attentata contra sanctam Calcedonensem synodum rememorentur, & blasphema verba contra ipsam effundātur. Seuerum dicimus qui est in Antiochia indisposite & perperam prolata anathemati subiiciantur sicut sedule exclamations populi facte sunt. Quoniam igitur oportebat & de isto formam conuenientem ecclesiastico statui proferre necessarium iudicauimus primum blasphema ipsius verba in medio totius synodi legi ad redargutionem eorum que ab ipso presumpta fuerunt, habent itaque sic de verbo ad verbum attentata, & blasphemata ab ipso aduersus sanctam synodum. Que a synodo eo tempore in Calcedonia congregata formata fuerunt, ac stabilita, & eos qui pro ipsa pugnant anathematizamus. Hec est illius scelestæ vocis blasphemia, non solum immania hec, verum etiam alie plurime blasphemie in libris ipsius proclamantur in hac regia vrbe quibus orthodoxie amatores incidentes derident ipsius frenesim, *ελλοκοτωσ* qui spurie fertur. Quoniam igitur hoc accusatum habet redargutionem non solum ex predicta voce, sed ex eo quod scriptum est, & ex aliis plurimis blasphemis turpissime ipsius lingue contra hanc sanctam synodum hoc iuste perpetuo anathemati & nos submittimus omni, re, nomine, dignitate, & operatione xp̄iano, aut hieratico cōueniente vel cōuenire valente priuātes, & nudū diuine cōionis secundum ecclesiasticos canones statuentes, pro quibus & blasphemare, ac calumniari sanctam calcedonensem synodū conatus est, que spāliter signauit simbolū. cccxviii. sanctorū patrū q̄ in Nicea cōuenerunt, & que imotū ac immutātū ipsum existere predicauit, sicut & sancti p̄res q̄ in Constantinopoli, & q̄ in Epheso cōuenerūt, similiter cōfirmauerunt, cū quibus & sancta Calcedonensis synodus filia defendit resplendere ubiq; hoc iussit. Quapropter nō solū tanq̄ blasphemum, sed & tanq̄ calumniatorē, & oib⁹ sanctis synodis p̄ istā synodum iniuriāntē predictum seuerum omni honore destitutum esse statuentes, & anathemati subiecimus. Hec a nobis examinata, & formata ad sanctum nūtiū tue beatitudinis festinauim⁹. Exorauimus, & ppria manu subscripsimus, & afferri subordinauimus exhibitos vobis libellos ad agnitionē veritatis, vt & hec p̄ vram beatitudinē veniant, & ad potentissimum, & serenissimum impatorē nrm, & ad piissimā, & ad deoamatissimā augustā, & ad gl̄iosissimum ip̄orum, ac magnum senatum.

SVBSCRIPTIONES.

- ☩ Theophilus episcopus Nediæ subscripsi relationi.
- ☩ Stephanus episcopus Nicomedie subscripsi relationi.
- ☩ Basilus episcopus Cizici subscripsi relationi.
- ☩ Anastasius episcopus Nicaeae subscripsi relationi.

¶ QVINTA SY NODVS CONSTANTINOPOLITANA .

- ¶ Martianus episcopus Calcedoneñ. subscripsi relationi.
- ¶ Theodocus episcopus Gaggrinorum metropolita subscripsi relationi.
- ¶ I pacius episcopus Claudiopolitorum prouintie Onoreae subscripsi relationi.
- ¶ Dominicus episcopus, Tyaneus secunde prouintie Cappadocie subscripsi relationi.
- ¶ Iohannes Claudiopolitorum regionis Isaurorum subscripsi relationi.
- ¶ Scholasticus episcopus Nazianzi subscripsi relationi.
- ¶ Iohannes episcopus Boosphori subscripsi relationi.
- ¶ Pythagoras episcopus Sinopeorum prouintie Elenes pontiorum subscripsi relationi.
- ¶ Andreas episcopus Tianorum Onoreatorum prouintie subscripsi relationi.
- ¶ Theodorus episcopus ecclesie Adriane ciuitatis Onereatorum prouintie subscripsi relationi.
- ¶ Thalassius episcopus dorilei subscripsi relationi.
- ¶ Dorotheus minimus Episcopus Coorum insule subscripsi relationi.
- ¶ Amonius dei permissione Episcopus Abidinorum subscripsi.
- ¶ Eustachius episcopus Filadelpheorum ciuitatis prouintie Lydorum subscripsi relationi.
- ¶ Plato episcopus Cratianorum ciuitatis subscripsi.
- ¶ Focas episcopus Dardani subscripsi.
- ¶ Anangius episcopus exiguus Nicopolitane ciuitatis misye secunde propria ma. subscripsi.
- ¶ Dominicus noue Cesarie prouintie Brithynie subscripsi.
- ¶ Paulus episcopus Cesarie Bithinie subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Famagore subscripsi relationi.
- ¶ Acyla episcopus ciuitatis Pruniuorum subscripsi.
- ¶ Stephanus episcopus ciuitatis Anastasi phrygie pacaciane subscripsi.
- ¶ Pelagius episcopus ciuitatis Ezanitorum subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Garganorum prouintie Asie subscripsi.
- ¶ Dominicus basilini ciuitatis subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Imacorum ciuitatis regionis Pamphileorum subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Metropolitane ciuitatis possidorum regionis subscripsi.
- ¶ Fotinus episcopus Vamanendeotorum ciuitatis regionis pamphilorum subscripsi.
- ¶ Conon episcopus Ariandui ciuitatis subscripsi.
- ¶ Mamas episcopus Aristianorum ciuitatis prouintie phrygie subscripsi.
- ¶ Mazedonius episcopus Eleuzorum subscripsi.
- ¶ Martianus episcopus sanctissime ecclesie ciuitatis Martiane subscripsi.
- ¶ Antipatrus episcopus subscripsi relationi.
- ¶ Gorgonius episcopus Vradie subscripsi.
- ¶ Fotius episcopus Eudociatorum prouintie Lyciorum subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Olimprie prouintie lyciorum subscripsi.
- ¶ Nicolaus episcopus sancte dei ecclesie Rodiapolitorum prouintie Lyciorum subscripsi.

¶ LIBELLVS MONACHORVM AD CONGREGATAM
SYNODVM, CUI ADNEXE SVNT ET QVAT-
TVOR SYNODI VT IN ECCLESIA
PREDICATE SVNT.

A



DEO AMANTISSIMIS ET SANCTISSIMIS
patribus Episcopis, Theophilo, Basilisco, Anastasio, Martino, Theodoro,
I pacio, Theodoro, Iohanni, Pythagore, & relique venerabili synodo in regia
ipsa ciuitate ab Alexandro, Constadiogene, Euithio, Antonio, Acatio, Iohan-
ne domino Leontio, Iohanne, Polichronio, Anatolio, Martyrio, dominico Ius-
liano, Alexandro, Iacobo, Cristino, Iohanne, Basilico, Babylo, Ypatio, Narco, & a
ceteris presbyteris, Archimandritis, venerabilium Monasteriorum in deo ama-
ta imperiali ciuitate consistentium, & totius monachici ordinis.



UREQVIDEM ERAT VESTRE SANCTITATI RE/ A

cte fidei, & alterius boni ordinis sanctissimarum ecclesiarum etiam ante nostrā petitionem nouam & nos oportebat partem esse eorum que ad gloriam dei expediunt. Necessarium putauimus primū regratari intentioni sanctitatis vestre & pio zelo inuictissimorū Impatorū nrorū, deinde sic pntē videre petitionē per quā nos oēs, & p nos reliquos venerabiliū mōachorū catalogus veluti ex vna sententia petimus vt ea que bñ, & vtilit mota sunt, sanctissima magna ecclesia hui⁹ regie vrbis a fidelissimo pplo, & acclamata ad ipsum xpo dilectū populū a sanctissimo p oia archiepo nro icomenico patriarcha Iohanne ipa per vocem sanctissime vestre synodi in scriptis auctoritate accipiant, & sancte memorie patres nostri qui nescimus quomodo expulsi fuerunt vtz Eufemius, & macedonius in presenti iuste, & canonice reuocentur, & tradantur cathalogo predecessorū archieporū ibi, dē in domino quiescētium, cessantibus omnibus que quicunq; aduersus ipsos facta fuerint. Quodq; addatur in sacris libris simul cū ipsis & venerabile nomen leonis Romanorum archiepi qđ oim maxīmū est, & omnes ad rectam fidem excitauit. Petimulq; vos sanctissimi vt & sancte synodi pro tempore cōgregate pro fide ponāt in sacris libris hoc est Nicea que exclamauit sanctum Cimbolum in quo baptizati sumus & baptizamus, & Constantinopolitana que ipsum cōfirmauit, & Ephesina que similiter confirmauit, atq; etiam Calcedonēsis que similiter signauit. Insuper etiam rogamus addi & hoc, vt & Seuerus impius qui contra ecclesiasticam ordinationem dicere ausus est anathematizetur, similiter autem expetimus vt & epī clerici archimandrite monachi & laici expulsi ppter cām pdictorū sanctorū epōrū p nostram legationem factam ad sanctissimum archiep̄m vīm icomenicū patriarchā Iohannem, & ad piissimos, ac inuictissimos impatores nros reuocentur, & restituantur proprio ordini. Et vt in multitudinem sermonū nō extēdamus supplicationes rogamus, & exclamations totius xpo dilecti populū, & acclamationes factas in pdicta sanctissima magna ecclesia ab ipso sanctissimo archiepo, & icomenico patriarcha per sacra vocē vestrā & sub signationē ac piā formationē inuictissimū imperatoris nostri confirmari, exclamations vero & acclamationes subordinauimus.

SVBSCRIPTIONES.

- ☩ Alexander dei miseratione pbr archimandrita, & primas venerabilium monasteriorum manu mea subscripsi.
- ☩ Constas pbr, & archimandrita monasterii sancti dii subscripsi.
- ☩ Diogenes pbr, & archimandrita monasterii sancti Thalassii anipoditorum subscripsi.
- ☩ Cuethius diaconus, & archimandrita monasterii acimitorum subscripsi.
- ☩ Iohannes pbr sanctissime mangne ecclesie, & prior sancti eulebii subscripsi.
- ☩ Antonius pbr, & archimandrita monasterii abramii subscripsi.
- ☩ Acatius pbr, & archimandrita monasterii sancti dominici subscripsi.
- ☩ Domnus presbyter, & archimandrita monasterii sancte memorie Iob subscripsi.
- ☩ Iohannes presbyter, & archimandrita monasterii sancte memorie Manuelis subscripsi.
- ☩ Leoncius presbyter, & archimandrita monasterii sancti Trifonis subscripsi.
- ☩ Iohannes presbyter, & archimandrita monasterii de consta subscripsi.
- ☩ Policronius presbyter, & archimandrita monasterii in ethrio subscripsi.
- ☩ Sophronius presbyter, & archimandrita monasterii vocati in calamo subscripsi.
- ☩ Anatolius presbyter, & archimandrita monasterii Asterii subscripsi.
- ☩ Martirius presbyter, & archimandrita monasterii sancti Basiani subscripsi.
- ☩ Dominicus presbyter, & archimandrita monast. cognominati Syriorum subscripsi.
- ☩ Iulianus presbyter, & archimandrita monasterii sancti focē subscripsi.
- ☩ Iacobus presbyter, & archimandrita monast. Romanorum in petrio subscripsi.
- ☩ Christinus presbyter, & archimandrita monast. sancte theodori subscripsi.
- ☩ Iohannes presbyter, & archimandrita monast. studii subscripsi.
- ☩ Basilius presbyter, & archimandrita monasterii sancte Eufemie Olimbrii subscripsi.
- ☩ Babylas presbyter, et archimandrita monast. sancti Danielis in stilo subscripsi.
- ☩ Ipatius presbyter, et archimandrita monast. olimpii subscripsi.
- ☩ Marcus presbyter, et archimandrita monasterii Hierusalem subscripsi.
- ☩ Dominicus presbyter, et archimandrita monasterii Anastasii in Agago subscripsi.

EQVINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

- ☩ Sophronius pbr & Archimandrita mona. Theodori Egiptii subscripsi.
 ☩ Ilyas pbr, & Archimandrita monast. sancti Eufemii subscripsi.
 ☩ Rabulas pbr, & Archimandrita monast. Nominati sancte memorie Ilie subscripsi.
 ☩ Andreas pbr, & Archimandrita monast. nominati dominici sub.
 ☩ Ariston presbyter, & Archimandrita nominati ^{ἐπικλῆς} Iohannis subscripsi.
 ☩ Cosimus pbr, & Archimandrita monast. Cyri in Elebicho sub.
 ☩ Thimotheus pbr, & archimandrita subscripsi.
 ☩ Corilus pbr, & archimandrita monast. Theodoti subscripsi.
 ☩ Dorotheus presbyter, & archimandrita monast. Theodori sub.
 ☩ Cotycus presbyter, & archimandrita subscripsi.
 ☩ Pantaleon presbyter, & archimandrita monast. dicti Benancii subscripsi.
 ☩ Ipatius presbyter, & archimandrita monasterii Charlii subscripsi.
 ☩ Eugenius presbyter, & archimandrita monast. sancti Georgii in Xirocerco subscripsi.
 ☩ Cuthycus presbyter, & archimandrita monast. Licaonorum prope sanctum Laurentium sub.
 ☩ Alexander presbyter, & archimandrita subscripsi.
 ☩ Symeones presbyter, & archimandrita Caiuma subscripsi.
 ☩ Lyberius pres. & archimandrita monasterii Paulini sub.
 ☩ Ambrosius presbyter, & archimandrita monasterii sancte Marie lythostroto sub.
 ☩ Sabbas pres. & archimandrita monasterii sancti Thome prope Cisternam sub.
 ☩ Paulus presbyter, & archimandrita monasterii licaonorum subscripsi.
 ☩ Libentius presbyter, & archimandrita monasterii vocati Romanorum sub.
 ☩ Alexander presbyter, & archimandrita monasterii Cidoporum subscripsi.
 ☩ Iordanus presbyter, & archimandrita monasterii sancte Marie prope sanctum Iyram sub.
 ☩ Cenobius pres. & archimandrita monasterii Maronii in sichis sub.
 ☩ Anatolius pres. & archimandrita monasterii Philippi sub.
 ☩ Iacobus pres. & archimandrita monasterii Sancte Marie prope Bucholios sub.
 ☩ Ilias pres. & archimandrita monasterii Samuelis in sichis sub.
 ☩ Leontius presbyter, & archimandrita monasterii Sancti archangeli in puseo subscripsi.

EQVOMODO PREDICATE SVNT SYNODI.

A



ANTROITV FACTO SECVNDVM CONSVETVDINEM
 in sanctissima magna ecclesia nostra. Die dominica decimaquinta instatis mē
 sis Iulii indiētiōe vndecima a domino nostro sanctissimo archiepiscopo, & Ico
 menico patriarcha Iohāne sicut non ignorat vestra ^{θεοφιλετα} dilectio, dum ipse
 vna cum venerabili clero esset circa ambonem voce facte sunt a populo dicen
 tes ^{πολλατα ἐν πατριάρχῳ} Multi anni patriarche, Multi añi imperatores, mul
 ti anni Auguste, multi sunt anni patriarche. Quid manemus incommunicati
 per tot annos quare non communicamus. Ex cuius manibus communicare volumus. Ascende ad
 ambonem, heus persuade populo, per multos annos cōicare volum⁹, Orthodoxus es quem times
 digne trinitate, multi sunt añi ipatoris, multi añi auguste Seuerū Manicheū eice, q nō loq̃r Maiche⁹
 est, Effodiant ossa Manicheorū Sanctā synodū mō p̃dica, multi sunt añi impatoris, multi sint añi
 patriarche digni trinitate Sctā synodus mō p̃dica, digna trinitate, Sāctam Mariā ^{θεοτοκον}. i. dei genī
 trix est digna throno Sctā Mariā dei genitrix est, sctā synodus hoc dixit, q nō loq̃tur Manicheus est,
 vincit fides trinitatis, vicit fides orthodoxorū, Sanctū Synodū mō p̃dica, orthodoxus regnat, quē times,
 vincit fides ipatoris, vicit fides Auguste, noui cōstātini multi sint añi, noue Helene multi añi, mul
 ti añi patriarche digni trinitate Iustine auguste Tu vincis, noui Cōstātīn, multi añi, vel exeas, vel p̃
 dicabis. multi añi ipatoris Iustine auguste tu vincis. Synodū Calcedonēsem mō p̃dica. Qui Iustin⁹
 regnat, quem times Seuerū Manicheū, foras eice. Synodū Calcedonēsem mō p̃dica, q nō anathema
 tizat Seuerum Manicheus est, eice foras Seuerum. Nouū Iudam eice foras insidiatorē trinitatis eiice
 foras, sanctam synodum modo p̃dica heus obtestor, vel p̃dicabis, vel exies, fides est non ^{ἐπιθερον}
 est videre, fratres Christiani vna anima, Iustine Auguste tu vincis. Si fidem amas Seuerum ana
 thematiza

thematiza, heus, heus obtestor, multi anni imperatoris, heus traho te heus portas claudio, qui non loquitur, manicheus est, obtestor te, nichil est propter te, orthodoxus regnat. Quae times? orthodoxi imperatoris multi sint anni. Seuerus insidiator trinitatis eiice foras Iudam non eiice, qui non loquitur manicheus est, heus congregatione synodo heus modo predica, per euangelium nichil propter te, heus obtestor, multi anni imperatoris noui Constantini multi anni orthodoxi imperatoris, multi anni noue Helene, multi anni Seuerus eiice foras; nouum Iudam eiice insidiator trinitatis eiice foras, multi anni imperatoris, fratres christiani una anima fides est non est simpliciter sancta Maria dei genitrix est, hec & synodus dixit. Hec cum exclamassent, data est eis responsio a sanctissimo, & beatissimo archiepiscopo, & patriarcha iconiensi Iohanne. Hec patienter sustinete fratres, ut prius adoremus sanctum altare, & post hoc, de vobis responsionem. Et cum intrassent ad sanctum altare manserunt clamantes, multi anni imperatoris, multi anni auguste, heus obtestor non exhibis nisi anathematizes seuerum, anathema Seuerus aperte dic, heus referta, heus obtestor, multi anni imperatoris. Et demum ascendens super ambonem sanctissimum, ac beatissimum archiepiscopus, & patriarcha noster iconienses Iohannes acclamauit hec. scitis labores meos dilectissimi quos, & in antiquitate existens subiui, & nunc sustinui pro fide, & sustineo usque ad mortem. Non opus ergo est turbatione, aut tumultu, neque enim aliquid pertransgressum est de recta fide, neque sancta synodus quis anathematizare audeat, sed omnes sanctas synodos que confirmauerint sanctum symbolum tricentorum, xviii. sanctorum patrum in Nicea congregatorum orthodoxas cognoscimus, & maxime ipsos sanctas synodos, hoc est Constantinopolitanam Ephesinam, & magnam Calcedonensem. Nam specialiter symbolum cccxviii. sanctorum patrum in quo baptizamur, ipse sancte tres synodi consonanter confirmauerunt. post acclamationem vero insistentibus ipsis per plures horas in ipsis vocibus addebant non descedes nisi anathematizes, multi anni patriarche digne trinitatis, multi anni imperatoris, multi anni Auguste congregationem Synodi Calcedonensis modo predica, non recedo nisi predicaueris, usque tarde hic sumus, congregationem ad crastinum predica, Commemorationem patrum ad crastinum predica, nisi responsionem accepero usque sero hic sum, congregationem patrum calcedonensium crastina die predica. Hodie si predicaueris cras perficietur non recedimus nisi predicaueris. eos qui Nestorium & Eutice anathematizauerunt ad crastinum predica, nisi responsionem accepero usque sero hic sum, & acclamauit sanctissimus, & beatissimus archiepiscopus noster patriarcha iconienses Iohannes sic. Quoniam perfecit petitis congregationem sanctorum patrum Calcedonensium cognoscetes scietis, quod & hoc faciemus consilio piissimi & Christo amantissimi imperatoris nostri, perseverantibus autem ipsis, & easdem voces exclamantibus & addentibus. non recedimus per sanctum euangelium congregationem patrum Calcedonensium crastinum predica, predicata fuit congregatio per Samuelem diaconum sic. Notificamus vestre charitati quod crastina die perficiemus memoriam sanctorum patrum nostrorum episcoporum in Calcedonensi Metropoli congregatorum qui una cum sanctis patribus in Constantinopoli, & in Epheso congregati confirmauerunt symbolum. cccxviii. sanctorum patrum in nicea congregatorum, congregabimur autem huc, Et post acclamationem congregationis iterum permansit populus, & una voce quod plurimum clamauit Seuerus nunc anathematizat est, qui anathematizabat synodum calcedonensem modo anathematizatus est. Non ex eo nisi modo responsionem accipio Obtestor orthodoxus es, modo anathematiza, aut anathematiza, aut nichil. Et insistentibus ipsis plurimum in eisdem presentibus Theophilo deo amantissimo episcopo hircleano Theodoto episcopo Gagrino episcopo claudiopolitano. Iohanne episcopo Boosporio. Pithagora episcopo Sinopeono. Isaatio episcopo. Quinquepolitano. gregorio Iohanne episcopo Seneo regionis Paphlagoniae. Amatio episcopo Nicopolitano. Ammonio episcopo Abydano. Platone episcopo Cratiano. Eustachio episcopo Philadelphie, & pelagio episcopo azariano & aliis deo amantissimis episcopis consentientibus sanctissimo, ac beatissimo archiepiscopo patriarche iconiensi Iohanni acclamata fuerunt hec. Quia Seuerus qui seipsum ab hac ecclesia separauit iudicio seipsum submiserit, omnibus manifestum est. Sequentes itaque & nos diuinos canones, ac sanctos patres alienum ipsum putamus, & a diuinis canonibus per suam blasphemiam condemnatum anathematizamus & nos. His secutis sequenti dominica que est sextadecima mensis Iulii secunda die finita memoria predictorum sanctorum patrum. Rursusque facto introitu a sanctissimo & beatissimo archiepiscopo patriarcha iconiensi Iohanne statim dum ipse appropinquaret ambonem, voces a toto populo venerunt sic. multi anni patriarche. multi anni imperatoris. multi anni auguste. noui Constantini multi anni. noue Helene multi sunt anni. Reliquias macedonum ecclesie Iustine Auguste tu vincis Eufemia augusta tu vincis eos qui sunt in exilio propter fidem ecclesie scilicet restitue, exhumetur ossa Nestorianorum, exhumetur ossa Euticianistarum. Quis est Nestorianus ego nescio, anathema sit ipse

at trinitate. Quis est nestorianus, ego nescio, anathema ipse cū Eutice, exhumantur ossa nestorianorum, exhumantur ossa Euticianitarum, Manicheos eiice foras, Iustine Auguste tu vincis, Seuerum Iudā eiice foras, Manicheos de ecclesia eiice, duos Stephanos eiice foras. Reliquias macedoniū modo fer, nomen macedoniū modo ordinetur totis vocibus, imperatori supplicamus nouū ezuman eiice foras, nouū ezumas amātius est, maledicū eiice de palatio eufemiū, & macedoniū ecclesie scilicet restitue, synodica Romana modo vadant. Multi anni patriarche noui Iohānis, multi anni digne trinitatis, iustine auguste vincas, multi anni auguste, reliquias macedoniū ecclesie, In his semper vincas Eufemiū, & macedoniū nomina, modo ordinentur ad perfectā festiuitatē ecclesie, falsos testes macedoniū, eiice foras. Quatuor synodos dyptichis, Leonē episcopū Romanū dyptichis, sancta maria dei genitrix est. Hoc synodus dixit dypticha amboni. Qui non loquitur manicheus est. Dypticha amboni modo deum tibi iustine auguste tu vincas. Curatorem non habes, dypticha modo porta; iustin⁹ regnat Dypticha modo porta Orthodoxi imperatoris multi sint anni, noue Helene multi anni, sic habes dominū, modo porta dypticha, sic habes augustam, dypticha modo porta, Canones nō eiecerunt istos, heus ordina, heus ordina, heus ordina, & acclamata sunt hec, et hesternā die sufficēter satisfecimus vestre charitati. ¶ Nunc vero zelum vestrum aperte cognoscentes illa festinauimus & festinamus facere que & deum colunt, & vobis per omnia, & in omnibus satisfaciunt. Qz autem debeat nichil nobis remoueri de recta fide arbitror vestram dilectionē diuersis temporibus, & modis experiētiā accepisse. Et idcirco fundamētum fidei sanctum sanctorum patrum traditione firmum permanere gratia domini nostri, & saluatoris Iesu Christi studuimus, sperantes per ipsum & dissidentes ecclesias vnire vndiq; ordinem diuinorum canonū inuiolabiliter tenentes. Neq; enim conceditur aliquid remoueri, & de nouitate vocis, & subtilitate sermonis occupare fideles, sed adherere sancto symbolo in quo omnes baptizati sumus, & cum sancto spiritu Nicea Synodus exclamauit, & sanctorum patrū in Constantinopoli congregatio confirmauit, & sancta Synodus Ephesina confirmauit, & sancta magna Synodus Calcedonenſis similiter sigillauit. Quam nullomodo, aut ratione amouere quis poterit, cum omnem male opinantibus tollat occasionem, Hanc itaque fidem immobilem tenentes adinuicem non dubitetis, sed omnē vocis nouitatem, ac omnē sermonis subtilitatem abiiciens, vno ore sanctam, & consubstantialē trinitatem glorificemus que custodiat in pace vitam piissimi, & Christianissimi imperatoris nostri, ac omnium nostrum. Patri enim & filio, ac spiritui sancto decet gloria nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

A



Ac autem acclamatione facta permanserunt clamantes. Si nullus modo egreditur obtestor te portas claudio. Fratres orthodoxi vna anima, fratres per fidem vna anima, Iustine Auguste tu vincas. Qui non loquitur manicheus est, Sanctus, Sanctus, Sanct⁹ trinitas vincit. Exnunc non timens amantium, manicheum, iustinus regnat. Quid times amantium digne trinitatis, & hoc bonum tibi reſeruatum est. Qui synodum amat ita honoratur, multi anni imperatoris, multi anni auguste, multi anni patriarche, vincit fides orthodoxorum. Et rursus perſeuerantibus ipsis plurimum in eisdem vocibus acclamata sunt eis hec. Qz omne studium posuerimus complacere vobis, & inſcandalizatos vos conſeruare clare cognoscitis. Sed quoniam omnia canonice, & bono ordine fieri oportet, permittite nos cōgregare deo amantissimos episcopos, vt secundum diuinos canones omnes proueniāt conſilioq; & iuſſu piissimi imperatoris nostri. Omnes enim exclamationes vestras ſue ſerenitati aperiemus. Et cū ipsis clauſſent portas, & in eisdem exclamationibus permanentibus. Accipiens dypticha sanctissimus, & beatissimus archiepiscopus, & patriarcha icomenicus Iohannes iuſſit ordinari sanctas quatuor synodos sanctorum patrum videlicet in Nicea congregatorū, & in Constantinopoli ſimiliter cōuenientium ſub Neſtario ſancte memorie, ac in Ephelo etiam congregatorum ſuper deſiſtione Neſtorii, Nec non illorū de Calcedona ſuper deſiſtione Euticis, & eiſdem impij neſtorij ordinariq; iuſſit nomina in ſancta memoria deſunctorū archiepiscoporum huius regie vrſis Eufemiū, & Macedoniū, ac etiam Leonis Romani pontificis, tunc voce magna omnes de populo tāquam vno ore clamarunt. Benedictus dominus deus iſrael, quia viſitauit & fecit redemptionem populo ſuo. Magna autem hora ex vtraque parte conſiſtentibus, & pſallentibus hanc pſalmodiam, cantores ſuperuenientes conuerterunt ſe dicere triſagium, & cum ipſi incepiſſent totus populus quieuit, & audiebat at tentis auribus triſagium. Et poſt lectionem ſancti euangelij ex more ſacra miſſa finita, &

ianuis

ianuis clausis, ac sancta lectione iuxta consuetudinem lecta tempore dypticon: cucurrit omnis multitudo cum magno silentio circūcirca altare & audiebant. Et cum solum lecte fuissent a diacono appellationes predictarum sanctarū quatuor synodorū, & sancte memorie archiepiscoporum Eufemii, & Macedonii, & Leonis, voce magna vniuersi clamauerunt, gloria tibi domine. Et post hoc cum omni modestia cōpleta fuit cum deo diuina missa.

Epistola sancte me, Iohannis archiepiscopi huius regie vrbis ycomenici patriarche, scripta Iohanni sancte me, archiepiscopo hierosolymitano, & omnibus Metropolitibus ibidem congregatis.



CHRISTVS DEVS NOSTER QVI EIVSDEM ANIME, ET A
fidei hominibus vinculum charitatis in pace dedit que ab ipsis gesta sunt, i. conui-
uia esse iustum dicit. Quoniam igitur diuinis quidam celitus motus fuit Chris-
tianissimi populi huius regie ciuitatis, ac omnia ab ipso exclamata, & a me pronū-
ciata mundo manifesta sunt, necessarium putavi tue significare charitati, & cum hec
spiritus sancti operatione cognoueris verbo veritatis confirmeris, quia maxime
sancta synodus congregata petitione totius monastici ordinis diffiniuit in scriptis, & que diffiniuit
tue sanctitati quā celeriter mittere studuimus.

Alia epistola eiusdem sancte memorie ycomenici patriarche Iohannis spiritualiter
scripta Epiphanio deo amabilis memorie episcopo Tyri.



DEVS QVI OMNIA AD VTILITATEM DESUPER DISPEN B
sat tuam nunc pietatem in tribulatione secundum prophetā dilatam ad angustam
portam regni celorum quiete introire preparauit. Ecce enim celestis motus con-
tra apostatas ecclesie spiritu dei factus est. Quicumque enim indigni uisi fuerint in ui-
labilis ministerii magni dei, & saluatoris nostri Iesu Christi eterno iudicio subie-
cti sunt, qui autem orthodoxe fidei amatores apparuerunt, multo magis per huius-
modi motum clarificati sunt. Igitur cum sancta synodus in Christo amata ciuitate ex diuersis prin-
cipiis congregata manifesta fecerit ea que gesta sunt contra inimicos veritatis, necesse-
rium iudicaui, & tue mittere charitati, ut cum ea que ab ipsis, & per ipsos formata sunt legeris, & intellexeris san-
ctissime, & consentaneus, & eiusdem animi sis, & si aliquando inimici te circūdederint, libereris. Vni-
uersa igitur gesta contra inimicos veritatis manifesta facere religiosissimis, & eiusdem fidei cōmuni-
stris & monachis, ac Christo amantissimis populis sicut certe teneris stude deo amantissime.

Rescriptum Iohannis hierosolymitani, et episcoporum qui sub eo sunt ad Iohannem
Constantinopolitanum.



COMINO MEO DEO AMANTISSIMO ET SANCTISSIMO C
comministro Iohanni & sancte Synodo in Constantinopoli congregate Iohānes
dei miseratione episcopus hierosolymorum, & sancta synodus trium palestinarū exis-
tens sub sanctis locis Christi dei omnium in domino salutem. Quoniam duplex est
lachrymarum motus. Alter quidem qui in dolore fert, alter vero qui in leticiam. Nam
Ioseph patriarcha cum recognosceretur a fratribus magno ex intimo desiderio lachri-
matus est, & Paulus vas dilectionis dicit, quod tristitia mundi mortem operatur, que autem secundum
deum est salutem. Incidentes non illachrymabiliter in his que a vestra sanctitate gesta, & scripta sunt.
Leticia repleti sumus, ita ut & nos magno cum propheta Dauid dicamus, letati sumus in his que di-
cta sunt nobis, in domum domini ibimus, & hec est mutatio dextere excelsi. Et confitemini deo deo-
rum, qui fecit mirabilia magna solus. quoniam in seculum misericordia eius, Et illud, quis loque-
tur potentias domini. Auditas faciet omnes laudationes eius. Ecce enim deus dicit per Samuelem
Facio opera mea in israel, ut omnis qui audit crepitet ambas aures suas. Hec & temporibus nostris
opere prouenerunt. Nam abominationem illam desolationis monstrum pestiferum. Seuerum di-
cimus, qui iniquitatem in altum locutus est per sua blasphema verba contra sanctam magnam, &
ycomenicam Calcedonensem synodum dicta, neque principium cognitum nobis est, neque quis
sit qui & Antiochenam sedem inique, ac tyrannice, ac contra ecclesiasticos Canones subripuit, & qui
etiam secundum illum egiptum in actibus concitauit, & induxit in heremum sicarios, anathemati
DD. ii.

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA:

subiecit, & alienum fecit ab omni sacerdotali Collegio dignitate, & re per vestram sanctitatē que malum odit. Qui enim dedit hieremie pphete superedificare, & demoliri, eradicare, & plātare, & Petro apostolorū principi soluere & ligare, hoc communiter donauit sacerdotio, Sanctissimos itaq; & deo dilectos monachos qui sub magna illa, & regia ciuitate habitāt, ac etiam ipsius deo dilectū populum ppter dei zelum laudamus, quoniā & vlq; ad mortem perstiterūt, vt lupum Antiochene ciuitatis de pascuis ouīū expellerent, qui seipsum occultabat, & maioribus conabatur q̄ ipse posset, & qui secundū illud Balac, maledicere conatur quē dominus non maledicit. In caput igitur ipsius omnia maledictionis euenerūt, et benedictus est israel qui intelligit, & perit quidē Balac, simulq; modo & Balaam vates, qui opera actuum suorum suscepit, & anathematizatus est, & ibi cum seruo otioso, & malo penam sustinet. Sed hec quidem illi. Nos autem idem cum his que gesta sunt, & scripta a vestra sanctitate sapimus, & consentiatī sumus, & anathematizamus omnē heresim, & nestoriorum hominis ydolatrā, ac Euticem vana sapientē, & Manem & Seuerū veneficum, nec non & ipsius conscripta habentes in sententiis nostris, & amplexantes sancta quatuor cōcilia. Conciliū videlicet. cccxviii. sanctorum patrū in Nicea cōgregatorum contra impiū Arriū exponentium sanctum symbolū in quo baptizati sum⁹ ac baptizamus, & centū quinquaginta sanctorū patrum in Cōstantinopoli contra Eunomiū impugnatores spiritus congregatorū, qui predictum symbolū confirmauerunt. Et ducentorū patrū in epheso cōgregatorum qui deposuerunt Nestoriū hominis ydolatrā, qui & ipsum sanctū symbolū amplexati sunt. Ac magnā & ycomenicā synodū sexcentorum patrū in Calcedona diuinitus cōgregatorū, qui etiam cōfirmauerunt, et tenuerunt ipsum sanctū symbolum, et sigillauerunt ea que gesta fuerunt aduersus nestoriū hominis ydolatrā, & deposuerunt Euticem vana sentientem, suscipiunt autē & venerabiles epistolās sancte & deo amabilis memorie Leonis Romani archiepiscopi, et patriarche. Congratulantes itaq; in his vestre sanctitati, et consentientes his que a vobis facta, et scripta sunt, et vobis cōmunicatiui existētes, propheticum illud eloquium dicimus. Celebra iuda festiuitates tuas, redde domino vota tua, ideo non apposuisti, vt esses in vetustate. Nobiscum ergo eadem orate sanctissimi, communia enim sacerdotum sunt, et sanctā ac glorificatā virginem dei genitricem Mariā vna nobiscum supplicate intercedere pro pace sanctissimarum ecclesiarum, et victoria, ac perpetuitate piissimi et Serenissimi imperatoris nostri.

CVBSCRIPTIONES.

Iohannes dei miseratione episcopus Cesarieſis, me bene valere, et domino beneplacere orate deo amantissimi, et sanctissimi patres.

Theodosius episcopus Scythopolitanus me bene valere, et reliqua.

Menobius episcopus Ianuinianus me bene valere, & cetera.

Iohannes episcopus tyberiadis valere me, & reliqua.

Polichromius episcopus areopolitanus valere me & cetera

Eustachius episcopus antidonianus valere me, et cetera.

Procopius episcopus Neopolitanus valere me & cetera.

Stephanus episcopus Naymenus ascalonus valere me et cetera.

Petrus elusinus valere me & cetera.

Marcellinus episcopus Neocesariensis valere me, et reliqua.

Gregorius episcopus Elelitheripolitanus valere me et cetera.

Iohannes episcopus Hiericomitamus valere me et cetera.

Anthonius episcopus ascalonius valere me, & reliqua.

Paulus episcopus pellius valere me et cetera

Alphius episcopus Sycomaxomanus valere me, & reliqua.

Bassus episcopus Capetolianus valere me et cetera.

Precopius episcopus Mauimegazanus

Isidorus episcopus Zooreus valere me, & reliqua.

Vuales episcopus parembolanus valere me & cetera.

Petrus episcopus Eleuiensis valere me et cetera.

Epiphanius episcopus Rasianus valere me et cetera.

Elyas episcopus Ioppenus valere me et cetera.

Procopius episcopus amathinitamus valere me et cetera.

Salomon

- ¶ Salomon episcopus abelanus valere me & cetera.
 ¶ Conon episcopus Ipponus valere me & reliqua.
 ¶ Leontius episcopus Sozusen valere me & cetera.
 ¶ Cirilius episcopus Gazeanus valere me, & reliqua.
 ¶ Stephanus episcopus Oranus valere me & cetera.
 ¶ Megas episcopus Maximiani politanus valere me, & reliqua.
 ¶ Gregorius episcopus Bachatanus valere me, & reliqua.
 ¶ Marochius episcopus diospolitanus valere me & reliqua.
 ¶ Apollonius episcopus diospolitanus valere me & reliqua.

¶ Epistola Epiphanii episcopi Tyrii, & eorum qui sub eo sunt ad synodum Constantinopolitanam.



ER OMNIA DEO AMANTISSIMIS ET SANCTISSIMIS
 fratribus & cōministris Teophilo, Basilisco, Martiano, & vniuersę sanctę syno-
 do dei gratia in regia, ac deo amantissima ciuitate congregate Epiphanius, &
 qui sub eo sunt episcopi in domino salutem Benedictus deus pacis dominus
 qui misit nobis honorabilem litteram vestre sanctitatis, ita resplendidam circa
 spirituale zelum, & super veritatis certamina, ac circa orthodoxe fidei predica-
 tionem, que omnia in ipsa coadunata accipere oportet ad firmū fundamentū,
 & scamnū pacis sanctissimarum ecclesiarum, & sacerdotum qui in eis sunt, ac cuiuslibet ciuitatis fi-
 delium, & eorum qui rectam cōfessionē amplexantur. Tātam enim facit diuinorū canonū curam
 & eum qui nullo nunquā modo, aut tempore amplexatus est cōmunionē sanctę catholice, & aposto-
 lice ecclesie, aut orthodoxam fidem honorauit, sed in sedem apostolice ecclesie antiochene tyrānice se
 intrusit anathemati affixit, & nudū esse omni re sententiauit, & nomē dignitate, & efficacia Christia-
 no, aut hieratico cōueniente seu cōuenire valente, & alienum ipsum a diuina cōmunionē secundū di-
 uinos canones cōstituit, Etenim fuit cōsequens sequi intemeratorū euāgeliorū doctrinam secundū
 quā dominus ait, Qui videntur in se ipsis aliquid habere, & hoc omnino auferatur, & his qui ex ius-
 titia habent addatur, vestre ergo iuste condēnationis dignus visus est impius Seuerus, qui ad blas-
 phemiā simul, & calūniā linguā quā habet, acuit aduersus sanctam magnā calcedonēsem synodū
 & se ipsum iustificat ex impio sensu, & maligna intētiōe, At domini & saluatoris nostri Iesu Christi
 potētia ipsum de prato ecclesie iusta sentētia extraxit, cū i vobis deo amantissimis spiritualis respēdue
 rit gratia, per quā & nos assentientes, & consentientiū efficiamur eosdē nexus in illum inferentes
 quos honorabilis littera vestre sanctitatis canonicē infert. Quis nā sermo sufficiet ad enumerationē
 eorū in quibus ille peccauit cōtra diuinos canones, & ecclesiasticū ordinē, erexit supercilium in arrogā-
 tiam, & faustus in anathematizationibus videtur in omeliis, & impiis cōscriptionibus aduersus san-
 ctos patres, et quod verius est aduersus spirituale doctrinam diuinorū apostolorū ipse per se ipsum
 ad redargutionē disponit in vniuersis vanis sermonib⁹ quos scripsit. Et enim conuenit in impia he-
 resi positos, & mentē perturbare, & nō sufficere vsq; ad finem cooperire morbum quē habent, & qui
 ipsorū corrodit intellectum, sed nō fuit ita audax vt imponeret vinculum ex auctoritate qui separaret
 clericos aliarū ciuitatū a cōmunionē diuina nō cōsilio, neq; cōsensu suorū epōrū. Quid autē nō p-
 sumpsit alienos clericos canonicē ligatos a p-
 priis epīs ad ipsum cōfluētes, & per p-
 dicationē aie cor-
 ruptiūā ab ipso subornatos, & ad suā cōmunionē assumptos sine permissiōe ei⁹ qui ligauerat p-
 mis-
 sit i ecclesiasticis ministeriis ministrare, & utrūq; horū legit i tyriis. Sed & eos q; dignitatē p-
 sbyterale
 acceperāt, & i principio se opponebāt ipsi vane vociferāti impiā doctrinā, postea vero secum cōcordā-
 tes parauit in habitu diaconatus ministrare iniuste ipsos honore p-
 sbyterorū p-
 priuans. Cūq; enim qui
 ipos ordinauerat nō potuerit supplātare, vt sue doctrine cōdescēderet, Hui⁹ occasiōe ordinationē ab
 ipso impositā exiit, qd iam ab ipso i ciuitate Arcenēsi factū fuerat. Insuper autē nōne fuit extendēs
 temeritatem suā, & adulterando diuinos canones in alienis diocesibus ordinat suffraganeos. Alibi
 autem paramonarios credēs sufficienter habere impugnare, & dissoluere iura episcopis a sacris cano-
 nibus diffinita, ad testimoniū autem horum est accipere tripolitanā. Item & ipsam arcenēsem eccle-
 sias. Apparet aut quod fuit ausus permittēre episcopo ordinare in diocesi alterius ciuitatis cuius epī-
 scopus adhuc supererat. Minister autē fuit huic Stephan⁹ ep⁹ Orthosienlis qui ausus fuit manum
 imponere i diocesi astaradēsi supersiste adhuc theodosio bone memorie epō p-
 dicte ciuitatis. Quid

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

autem dicemus, & ad id quod per totum orbem (vt ita dicamus) diuulgatum est. Si ergo verum est quod accepit ordinationē presbyteri sibi a schismaticis datā, & aliis rursus ipsam ordinationem cōmunicat, quod cum studio fecit festinans nancisci rationabile ouile Antiochenū, & omnis alterius orthodoxe ecclesie, & i perditionē traducere sua abominabili & scelestā voce que vermes portat. Ex quibus ipse sibi thesaurizauit nichil sanū, aut rectum erga orthodoxā fidē loquēs, sed est ei turpis simarū actionū ambitio, & erga eos qui ab ipso prouisionati sunt. Duplici exinde apparente peccato quod ad maiorem cōdēnationem ipsum representat. Primū quidem collectio auri ecclesiasticarum rerū Antiochene ecclesie que dissipantur, & disperguntur, & ad incurabilē restaurationē constituta sunt. Secundū q̄ his qui ex prouisionibus alūtur mandauit omnē concitare turbationē, & omnem tumultū in ecclesiis Ciuitatū dispergere, ac etiam in claustris monasteriorū & semina schismaticos ab ipsis sparsa sunt. Ad quod est accipere ipsum aperte repugnare diuinis doctrinis in sacris euangeliiis, p̄clamatismagni dei, & saluatoris nostri Iesu Christi, ipso quidem pacem predicante, & ipsam inquirere, & scandala abominari, & qui ipsorum causa sunt ligare ad collū lapidē molarem, & ipsum submergere in profundū secundū quod scriptū est. Ad hec quidē desiderabilia sunt. Seuerio impio pacis authorem omnino refugit, quod quidē si per quodlibet percurrere conaremur infinita nobis esset oratio. Verūtamen hec ediximus, & multitudinē pretermissorū aliis enarrare concessimus, quē admodum diximus idē vobiscum deo dilectis sapere facti simus & p̄uisionibus quibus eū semel merito ligastis equalem diffinitionē super imposuimus, & deponentes anathemate alligauim⁹. Iohannē quendam paramonariū venerabilis domus sancte & gloriose dei genitricis semper virginis Marie, que iacet in clara metropoli tyriorū, cum inuenerimus ipsum in ypocrisi, & dolo nobiscū ministrasse, & diuina cōmunionē participasse, p̄pter que hoc iam faciens, & cōminister nobis existens, & clanculum cum schismaticis immediate disputans sponte cucurrit ad antiochenā ecclesiam, & cum Seuerio impio se piecerit, recessit ab orthodoxa ecclesie fide, & illi cōmunicauit circa demoniacū ei⁹ sensum. Et impia anathematizatione aduersus sanctos patres nostros, ac venerabilem epistolā sancte memorie Leonis Romani archiepiscopi propria manu cōscripsit, & tuetur illum, s. seuerū. Adde & his quod reuertens ad ecclesiam Tyriorū tradidit schismaticis deuotam domū dei genitricis cōstitutā ab illis de ciuitate & ecclesiam, ac synagogas in ipsa & parabaptismata facere auius est, & dare hoc semen magne turbationis fidelissimo populo ciuitatis cū videret id quod nullo tēpore factum est apparere, scilicet p̄cessionē ex duobus locis Neofotistis adinuicē cōtrariantibus, bellaq; ac tumultus parantibus aduersus sanctissimā ecclesiam nostrā, & fidelissimū populum ciuitatis, quarū rerū testimoniū sunt ea que i loco iudicii facta sunt. Inter que venerabilis crux lapidata est ab his, qui cū ipso nidificant i predicto oratorio dei genitricis, & quidā de multitudinē christianorū & venerabilū clericorum flagellati fuerunt. Cōtigit autem & me Tirioz episcopū vsq; ad mortem periclitari per quos ipse cū his qui sibi assentiūt mortiferas insidias parabat. Vt autē nichil de opportunis relinqueretur que a vestra sanctitate facta sunt narrauimus in ecclesia his qui de clero sunt, & fidelissimo populo ciuitatis, & spiritalē superinduti celebritatē regramabilem emisimus vocē domino deo saluatori omnium Iesu Christo, & piissimo ac potētissimo imperatori nostro, & christianissime imperatrici, ac sanctissimo patriarche regie vr̄bis, necnon & vobis deo dilectis quorū cōmunionē amplectimur, & ad eam quā habentis fidem *ομολογῶντες* idē sapere disposuim⁹, & vobiscum auertimur inferentes ad iudicatum anathematismū cōtra omnē hereticū, precipue autē contra nestoriū manifestum hominis ydolatrā. Insuper etiam & cōtra Euticem & Seuerū qui ad blasphemiam & calūniā obnoxius cōstitutus est. Nam hec perpetratus est aduersus sanctā magnā, & ycomenicā synodum calcedonēse. Item & aduersus Iohannē paramonariū venerabilis domus dei genitricis que iacet i clara metropoli Tyriorū p̄pter enarratos suos pessimos act⁹, ex quibus pbatū est ipm venire cōtra diuinos canones. Et rogam⁹ vestrā sanctitatē cōfirmare multā que canonicē cōtra ipm posita est. Amplectimur autē & honoram⁹ sanctā Synodū. cccxviii. Patrū in Nicea cōgregatorū ad reprehensionē, & depositionē. Arrii, & simbolū orthodoxū qd ab ipa expositū est cōfitemur i fiducia, & p̄dicamus i ecclesia in ipso baptizati & baptizātes. Et sanctā synodum centū quinquaginta patrū i regia vr̄be cōgregatam ad depositionē Macēdonii impugnatoris spirit⁹. Ac sanctā synodū ducetorū patrū in Epheso cōgregatā ad depositionē impiū Nestoriū, necnō & magnā sanctā synodū Sexcentoz in calcedona cōgregatā, que p̄dictū simbolū. cccxviii. patrū cōfirmavit deponēdo Nestoriū hominis ydolatrā, & impiū Euticē, & diofcorū qui idē cū ipso sapiebat, & que omnē heresim exprobrauit. Vnde est accipere oēs hereticis

hereticis dogmatibus cōtaminatos impie se habere erga ipsam sanctā magnā & vniuersalem synodū, hoc enim infixum est naturaliter hereticis, vt pugnent contra eos qui ipsos redarguunt. Cum ipsa autem synodo recipimus, & omnes epistolas sancte memorie Leonis archiepi antike rome recte ac irreprehensibiliter habentes, omnesq; vt ita dicamus hereses demonstrantes, precipue illam Nestorii & Euticis impiorum, Rogamus itaq; vestram sanctitatem, vt cum cognoscat intentionem nostram & quomodo in omnibus sequimur vestras secundum deum voluntates p nobis faciatis postulatiōes ad omnium dominum deū Iesum christum, vt & pacem in nobis acquisitā augeat, & ad dilectam sibi iustam vniōem cōiungat sanctissimas ecclesias ad gloriam ipsius domini dei, & gaudiū piissimorum, & christo amatorum imperatorum nostrorū, & ornatum sanctissimi archiepiscopi regie vrbis, ac spirituale letitiam omnium nostrū, & fidelissimi ac orthodoxi populi cuiuslibet ciuitatis. Voces vero a multitudine christianorū tyrie in ecclesia emissas cum ea que a sanctitate vestra facta sunt intellexerunt, letitia repleti subiunxerūt in p̄dicta littera, & diuinum eorū zelum inde vestre charitati presentantes, & ad illam intellectum habuerunt, & mentē direxerunt, & capitulis positīs in nostris iustis iudiciis. De reuocatione corporum sanctorum patrū nostrorum Eufemii & Macedonii, & in scriptiōe nominū suorum in sacris dyptichis, quia iam intelligentiā deo dilectam habetis, sententiā tulistis que probat ipsos esse reuocatos, & salutatiōes in sacris libris inscriptas, cum nichil omnino eorum que precedenti tēpore contra ipsos iniuste facta sunt ipsorum diuinam vitam cōtaminauerit, Si milē deprecationem super his extendimus, vt ex iudicio sanctissime patriarche regie vrbis, ac vestre sanctitatis, necnon ex supplicatione facta ad piissimum imperatorem nostrū in veneratione accipiat, & corpus spiritualis patris nostri Flauiani patriarche antiocheni, & restituere cathalogo patrum nostrorum in ipsa apostolica sede p̄dormientium, ordinariq; ipsius venerabilem appellationē in sacris libris. Iustum enim est eum qui p christo deo nostro, & eius recta fide fatigatus est, & qui sustinuit erūnosam sententiam eorum qui eum calūniabantur participare his quibus secundum iudiciū vestre sanctitatis participarūt qui ipsius cōmyste fuerunt, & concertatores patriarche regie vrbis, Eufemius scilicet & Macedonius sancte memorie, vt & pius ac sincerissim⁹ impator noster sancire digne tur hoc & quā presto venire ad gloriam intemerate ac consubstantialis trinitatis. Que custodiat ipsi us pium & dilectum imperium in tranquillitate, & ad destructionem totius barbarice contumacie, custodiatq; sanctissimum patriarcham regie vrbis in pace vna cum vestra sanctitate. Per vos enim que ad deum gratiarum actionem habent firmanur, & diabolica scandala omnino refringuntur.

SVBSCRIPTIONES.

Epiphanius eps metropolis tiriorum subscripsi.

Andreas episcopus sidonei. subscripsi.

Iohannes episcopus ptolomeopolitanus subscripsi.

Theodorus episcopus posfirionis, subscripsi.

Elias episcopus zenopolitanus subscripsi.

H SVNT VOCES EMISSE A CHRISTIANISSIMO POPULO in sancta antiqua ecclesia post lectionem sancti euangelii, & duarum epistolarū. Vnius quidem a Iohanne sanctissimo archiepiscopo regie vrbis, Alterius vero a sanctissimo Theophilo episcopo Hiracleatio ad sanctissimum ep̄m Epiphaniū, similiter & tertie epistole scripte a sanctissimis episcopis in regia vrbe cōgregatis ad cōmemoratum deo directum episcopum tiriorū, & lecta etiam nichilominus statim relatione facta a p̄dictis sanctissimis episcopis in regia vrbe congregatis ad sanctissimū & beatissimum icomenicum patriarchā regie vrbis, in qua anathematizatus fuit Seuerus episcopus antiochenus secundum ea que continentur in ipsa charta lecta per Sergium venerabilem diaconum, in mense secundū Tirios siue Septembri sextadecima, indiictione. xii.

Augusti multi anni, Auguste multi anni consulat⁹, multi anni, Multi sint anni prefectuum Iohannis cometi, multi sint anni epiphanie patriarche, multi sint anni, vnus de⁹ est qui hoc fecit, magn⁹ deus hoc impartiat, Vnus de⁹ est, & fides, vnus deus, & vna fides ad pacem ecclesiarum, ad pacem orthodoxorū, Iohāni patriarche multi anni. Que synodus fecit, & tu fac, que fecit synodus, hec fac, Iohanni orthodoxo multi anni, in eternū imperium, hoc vincit fides augusti, ex deo imperium hoc, noui constantini multi anni, orthodoxi patris multi anni. Qui nō loquitur, non est fidelis. Que fecit synodus *em/βa*, fac que sancta synodus egit *em/βa* facito. Vincit fides augusti in eternum imperium hoc videtur. DD. iiii.

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

italiani patriarche multi anni. Vitaliani orthodoxi multi sunt anni. Epiphani orthodoxi multi sunt anni. ^{ἐμβα}. Anathematiza sicut & patres ^{ἐμβα}. Anathematiza sicut & synodus emba. Anathematiza Seuerum, & Iohannem emba Anathematiza Seuerum & Mandritam. Et ascendente sanctissimo archiepiscopo in ambone exclamauerunt. Bene deus ^{ὁ θεός} tulit te. Vnus deus, vna fides, Vnus deus qui hoc fecit. Sursum mitte episcopos, sursum mitte orthodoxos. Et ascendentibus deo dilectis. Iohanne episcopo ptolomeano, et Theodoro episcopo porphircono, et Helia episcopo Rachleno, iterum exclamauerunt. Epiphani patriarche multi sunt anni. Sicut sancti testificati sunt, testificatus es tu, et vicisti. Mitte fere episcopos, mitte fere orthodoxos. Iste solus propter fidem mortuus est. Iste solus labores assumpsit, testificatus es, et vicisti. Iste solus propter fidem vicit, testificatus es et fides tua vicit, emisit ipsos trisagium, emisit ipsos dei genitrix, eiecit Seuerum dei genitrix, turbauit ecclesias, eiecit ipsos mysterium eiecit ipsos quem lapidauerunt, eiecit ipsos cui iniuriati fuerant hos extra ciuitatem, que ciuitas abscessus fori, egyptios eice, imperator orthodoxus est, in eternum imperium hoc, speluncam latronum eice. Speluncam schismaticorum tolle, combure, sursum mitte principes, omnes dolos foras mitte, mitte foras romaycum, sursum mitte quos miseratus es, foras mitte Syndicarum, et Manicheum. Romaycus dolosus est. Romaycum mitte foras. Manicheum eice foras, purga ecclesias, in te est et syndica episcopos, mitte fere episcopos. Anathema Seuerus, et qui sua sapiunt, et Mandrita. Anathema Seuerus, Eutiches, et Nestorius, et Mandrita, officina mandati quare aperta est emba Anathematiza sicut patriarcha romanus Helyam, Botrinum, Pistorem modo anathematiza, episcopum suum ibi mitte episcopos hereticos foras eice. Iustinus imperat non est, timere orthodoxus est. Augusti multi anni, in seculum imperium hoc, iuuenis est Constantinus, non est timere. Noue helene multi anni. Vitaliani patricii multi sunt anni. Magistratus multi sunt anni. Vitaliani stratelati multi sunt anni. Prefectuum multi sunt anni. Magistratus multi sunt anni. multi sunt anni totius consulatus. Helye curatoris multi anni. Epiphani archiepiscopi multi anni. Per victoriam augusti deponere Botrienum tanquam Manicheum. Egyptios mercatores lignorum non vult ciuitas, eice foras Acephalos, si vicerunt mori sumus. Flavianum patriarcham diptichis, trinitas vicit, accipe dei genitricem. Sic dicit synodus, imperator iussit, et tota synodus schismaticis non est, suscipe dei genitricem ^{ἐμβα} id est intra et munda sanctam domum. Qui non loquitur, non est fidelis ad ^{θεοτόκῃ} id dei genitricem ducimus predicam, ducimus. Augusti multi anni. Vnus deus, vna fides, Reliquias Flauiani mitte, fer ad sanctam Mariam ducimus. Et secundo locuti sunt que intus ^{τὸ ἐν τῷ κοίτῳ} cruciferum da nobis crucem, lapidauerunt, & retulerunt que intus. In qua ciuitate hec fuit. Vna fides fuit, non est enormitas alias tumultus. Crux vicit, & non est tumultus. Trinitas vicit, & non est ^{ἐμβα} id est enormitas. Trinitas vicit, recessit acephalus. Augustus vicit, ducimus ad ^{θεοτόκῃ} id est dei genitricem. Vicit Iustinus, ducimus, intramus. Vicit iustinus, modo introducimus, vicit iustinus, predica congregationem, vicit iustinus, diem predica. Iohannis patriarche multi anni. Epiphani patriarche multi anni. Augusti multi sunt anni. Eufemie auguste multi anni. Epiphani archiepiscopi multi anni, ubi testificatus es, predica congregationem, ducimus intramus intus ad ^{θεοτόκῃ} id est dei genitricem, vicit Augustus predica congregationem Castellum factum fuit, suscipe dei genitricem, synagoga facta est, suscipe dei genitricem, ducimus intramus, & ibi anathematiza, ducimus intramus, recessit acephalus, ducimus intramus, depositus est acephalus. Iube & vadimus crucem portantes. Vicit augustus, ducimus intramus, vicit augustus intus anathematiza quem expectas, orthodoxus es, letaniam ibi acclamamus, vicit iustinus, huc intro ducimus, obtestor te, nichil dimiserunt intus. Cimelia accepit modiarum proclama congregationem victoriam augusti, vnum otium ciuitati. vnum otium orthodoxis, intra, solue edificium, acephalus non habet hic locum, non habet hic locum Manicheus. Epiphani archiepiscopi multi anni, vnus deus, salutem ipsi. Et cum sanctissimus ipse archiepiscopus acclamauerit rogo vestra charitatem sine molestia tolerare, & concedere michi et deo dilectis episcopis anathematizare acephalum. et hic enim et in oratorio sancte dei genitricis et semper virginis marie, et in omnibus oratoriis, ac in omnibus ecclesiis, et omnibus ciuitatibus, ac in toto mundo anathematizatur vsque in seculum. Rursusque exclamauerunt otium auctoritati nostre. et postea sanctissimus archiepiscopus noster epiphanius dixit ad illos de populo, hec rectam et immaculatam ac veram fidem quam tradiderunt nobis a principio venerabiles et ministri sermonis, & docuerunt nos diuini & sanctissimi apostoli, & ab ipsis accipientes ter beati patres nostri sancti qui in recta splenduerunt fide, in nicea videlicet. cccxviii. & in regia vrbe constantinopolitana. d. ac in Epheso. cc. & in Calcedona. vi. c. xxx. Et reliqui omnes sancti, & orthodoxi patres idem cum ipsis

ipsis sapientes acceperunt, & semper in ipsis habuerunt, & habent, et ipsum immutabile custodierunt, quam semper in ecclesia predicauimus, et predicamus vobis dilectissimi, & anathematizamus semper omnes hereticos, vna cum suis impiis intelligentiis, & qui ipsorum impia dogmata sapiunt, precipue autem & nominatim. Anathematizamus Arrium, Eunomium, Macedonium spiritus impugnatorem Euionem, Fotinum, Marcellum, Theodorum artheman, Paulum samosateum, Nestorium hominis ydolatriam, & impium Valentinum, Scythianum, Manem, Martionem, Vardisanum, Apollinarium, Euticem, cum his omnibus hereticis, & similiter his omnibus anathematizamus, & impiu Seuerum, Acephalu, & abscissum, & semper alienu factum a domino deo Iesu christo, & a sancta ipsius catholica & apostolica ecclesia, & ipsius impiu dogma, qui sanctos & orthodoxos patres nostros anathematizauit, & schismata, ac turbationes in sanctis ecclesiis orthodoxorum christianorum fecit, per totu, vt ita dicam mundu. Et cum dilaniauerunt ipsum, illi de populo exclamauerunt, vnus deus qui hoc fecit. Vnus deus, vna fides, ad pacem ecclesiarum, Epiphani archiepi multi anni ad pacem orthodoxoru, ad pacem imperatoris, anathematiza & mandritam. Implens aut ipse sanctissimus noster archiepiscopus reliqua acclamationis & anathematis, dixit ad eos hec. Similiter aut anathematizamus, & Iohanne mandritam, apostatum & aruistheum, a quo & accepit impiu sensum ab ipso impiissimo Seuero. Sint ergo predicti Seuerus, acephalus, & Iohanes mandrita, & ipsorum impiu dogma cum comuni cantibus ipsis anathema, & anathema a patre, & filio, & sancto spiritu, in celo, & in terra, in isto seculo, & in futuro, Amen. Exclamauerunt illi de populo. Amen. Amen, Ame, Vnus deus qui hoc fecit Epiphani archiepiscopi multi anni Iohannis cometi multi anni, omnes hereticos anathematiza, Vnum otium dei genitrici Trinitas vicit, congregationem predica, Crux vicit, congregationem predica, sursum mitte principes, sursum mitte *μεταβατας* intus ad dei genitricem congregationem predica. Qui non loquitur, non est fidelis, hec hora deo placet & patribus, hec hora deo placet & Augusto, Vincit Iustinus congregationem predica, intra aperi *δεσπον οη* id est dei genitricem, intra aperi quam accepisti, Iudei gaudent, dei genitricem aperi, Iudei gaudent quonia tuentur, clausa sunt intus *εισες* Intra sanctifica quam communicauerunt, non est Anastasius, Iustinus regnat, orthodoxus est, non est manicheus orthodoxus est, Iustinus regnat nouus constantinus, non est manicheus, sed Anastasius Iohannis patriarche multi anni. Epiphani orthodoxi multi anni. Nepotem mandrite anathematiza. Qui contra te sunt. i. anathematiza. Vnu otium ciuitati aperi, qua rapuerant. Vnus deus, vna fides mortuus est amatus rebellis trinitatis intra. Indue quam nudauerunt. Vicit Iustinus predica congregationem lucernarium intus fac. Congregationem predica, sancta trinitas sanitatem da ei. Vnus deus, vna fides, Omnium orthodoxoru multi anni, mitte, fer alios episcopos Elyam Sootrienum anathematiza. Iohannis patriarche multi anni. Auguste multi anni. Eutemie auguste multi anni. Victoriani imperatoris intra intus in eternum imperiu hoc *απελατα* liberate a cephalo *απελατα* liberate ab hereticis. Post ea vero Iohanes reuerendissimus episcopus ptolemydis dixit hec ad populum, Anathematizamus quidem omnes quos anathematizauit sanctissimus & beatissimus noster archieps, & metropolita, ac omnes hereses, Precipue autem impiu & dei impugnatores Seueru acephalum, & Manicheum, & Iohanne impiu, & dei impugnatores Mandritam, & auertimur ab ipsis comunione, & alienos ipsos notamus, & ab ipso nomine christianoru. Sunt ergo anathema a patre, & filio, & spiritu sancto, in celo, & in terra, In hoc seculo & in futuro, Ame. Dixit autem & theodorus reuerendissimus eps porphyreorum, Hec omnes quoscumque accipiens, anathematizauit sanctissimus & beatissimus archiepiscopus noster metropolita anathematizamus cum ipso. Cum ipsis autem anathematizamus & Seuerum acephalum & Iohanne mandritam, quia & ipse consensit hereticis & impiis dogmatibus ipsius. Sint igitur anathema a patre, & filio, & spiritu sancto, in celo, & in terra, In hoc seculo & in futuro. Amen. Dixit autem & Helyas eps Rachlenus, hec, Et nos secundum vestigia sanctissimi & beatissimi archiepi nostri, & metropolitae ambulantes, & ipsius bone doctrine persuasi credentes, & quia supra & infra, iusta & vera sanctissimis ecclesiis negotiatur. Huius gratia anathematizamus eos, qui non semel, non bis anathematizati sunt, sed & singulis diebus anathematizantur Acephalu, & Manicheum, Seuerum, & eius impia dogmata ac Iohanne Mandritam, & eius impia dogmata, vna cum his qui eis comuni cant. De ceteris enim superfluu est dicere. Sint itaque anathema a patre, & filio, & spiritu sancto, In celo, & in terra, In hoc seculo & in futuro. Amen. Et exclamauerunt multitudo. Vnus deus christus regnat. Episcoporum multi sunt anni. Orthodoxoru multi anni, Benedictus dominus deus Iesus rex quonia visitauit et fecit redemptionem populo suo, et adhuc turba expectate et exclamate, vt congreget

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA:

gatio fieret in oratorio sancte & gloriose dei genitricis virginis marie acclamauit, ipsis sanctissim⁹ archiepiscopus noster hec. Quoniam magna hora est, & iustum est nos diuinam celebrare missam, quam colitur deus in utilitate animarum nostrarum sufficiat hec. Multa enim sunt que legenda sunt. Cum deo igitur & sancta domica sequenti in predicto oratorio domine nostre gloriosissime dei genitricis virginis marie reliqua legemus, & iterum anathematizabimus acephalum, & omnes qui cum eo sunt. Et postea proclamauit huiusmodi congregationem Zacharias venerabilis archidiaconus. Notificamus vestre charitati quod sequenti dominica ad gloriam christi dei nostri, & sancte ac gloriosissime dei genitricis virginis marie domine nostre, & pro salute ac victoria ac perhennitate serenissimi imperatoris nostri Iustini, ac piissime Eufemie regine, & maiorum potestatum, nec non sanctissimi archiepiscopi regie urbis Iohannis, & ibidem congregate sancte synodi in domo sancte marie, que est in iam suis sanctam congregationem faciemus. Ipsa autem sancta dominica matutino ibidem conueniemus, ut cum inde cum psalmodiis, & cereis, ac incensis in ipsa sancta domo peruenerimus deprecationem, & sanctam congregationem expleamus, omnes viri, omnesque femine cum studio conueniam⁹. Et post ipsum sanctissimus archiepiscopus noster dixit sic. Notificamus vestre dilectioni, quomodo sequenti sancta dominica huc conueniemus, ut inde cum psalmodiis, & cera, ac thuribus in oratorio domus sancte dei genitricis semper virginis marie peruenientes deprecemur, & ibi sanctam congregationem compleamus. Et exclamauit turba ^{το ποτε ο ποτε} foras mitte, omnes schismaticos: foras eice: anathema schismaticos: anathema qui unum illorum recipiunt: clericos schismaticos nullus suscipiat: apostatas nullus recipiat: eos qui contra crucem pugnaverunt nullus suscipiat. Et postea acclamauit eis sanctissimus archiepiscopus noster hec, Luminarium quoque sabbato in vespere, in ipso oratorio sancte dei genitricis semper virginis marie cum deo faciemus: & cum quieuisent, finita fuit congregatio sancta.

EPISTOLA EPISCOPORVM SECYNDE SYRIE AD Iohannem patriarcham, & synodum.

A



OMINO NOSTRO PER OMNIA SANCTISSIMO & beatissimo patri patrum archiepiscopo, & icomenico patriarche Iohanni, ac sancte & deo venerabili synodo in regia ciuitatum vrbe congregatae minimi episcopi secunde syrie. Cum aspeximus ad ^{φορὰν} laturam seuorum, qui nos circūdede- runt, & animaduertimus confusionem ecclesiis dei inopinate allatā, totum merito propriis ascribentes peccatis domini miramur longanimitatē. Cum vero rursus ad melius cogitamus optatam imitationem apostolicā illam prouoca- mur dicere vocē. Gratia deo pro inenarrabili ipsius dono. Non enim despexit nos in finem, sed visi- tauit & fecit redemptionē populo suo. Ut igitur valde incredulis veritatis cognitio fiat, & per res ap- pareat, certe voces domini vere sunt, & alibi ^{αὐτοῦ} alta voce clamās. Ecce venient ad vos in vestimen- tis ouium, intrinsecus autē sunt lupi rapaces, a fructibus eorum cognoscetis eos, & de cetero ut saluēs- tur, & conuenerentur sacro ouili christi dei nostri oues ab ipsis disperse, dedit & dilatauit deus super ornatum totius orbis ecclesiarum ineffabile donum pacis. Cum enim fidelissimus regnet imperator, qui & corde dei prouidentia splendet, & sancto pontifice diuine gratie sententiā demonstrato in re- gia vrbe, & pro apostolicis dogmatibus pugnatē, quomodo est possibile non multum eleuare cogita- tionem, ac letari de optimorum a peioribus veloci mutatione, & sponte abiicere quā possibile est maxi- me corrupti diaboli stimulos? Etenim cū sciūm⁹ que iuste ac canonice sc̄ta synodus vestre sanctitatis fecit, que totaliter sustinuit iniustam & iniquā Seueri proteruiam. Que nam virtus orationis etiam ad modicū attingere poterit illius mala, & in quibus deum blasphemauit omni tempore sanctā ma- gnā & icomenicā synodum Calcedonensem anathematizans, & epistolam sancti Leonis an- tique rome archiepiscopi, cooperatorem, & proximū in omnibus habēs Petrum impiū qui apamia- rum presidentiam contra omnem ecclesiasticā sanctionem subripuit, merito letati sumus. Quomodo enim non debuimus regratuios etiam hymnos domino deo nostro emittere cū quibus, & nūc medelam opportunā & difficultatum solutionē nobis omnib⁹ largitus est. Iam itaque statim in p̄hes- mio illorum delicta cognoscimus, & non ferentes malorum corruptā expositionem considerare, pre- uenientes liberauimus animas nostras, & fideles nobis ecclesias a Seueri & Petri malitia, & abdicauimus tanquā heresiarchas, & anathematibus subiecim⁹, separantes nos ab illorum cōmunionē. Verū quia non

quia nō solum nos qui minimi sumus, iustum contra illos protulimus interdictum, sed etiam & vos beatissimi quos & nos sequi duximus, & ferre non valentes tantarum absurditatum magnitudinem, gementesq; & lachrymantes super impiis non condolentibus, volentesq; in prioribus manere nulla tenus permittuntur. Qualia enim sunt in libellis nobis oblati, a venerabili clero apamiarum, & ab ordine venerabilium monachorū pereque percurri, homicidia, ebrietates, act⁹ presumptuosos, obli- diones monasteriorum venerabilium, impudicarū mulierū introductiones in sacris & intemeratis templis, periuria, blasphemias, ordinationes datione pecuniarum. Et his horridiora & maiora quā se- cundum naturam humanā dici possent, que curiosum quidem esset prolixius enarrare, sed possunt qui fuerunt per scripturam prescriptorum libellorū scire occasionem, & iusta semina contra illos iuste rursus condemnationis inuenientes nos & nunc a quibus illi maxime propria animaduersione per- cussi, omnia preter canones facientes illecebrarūt quosdam ad clericos nostros profisciscentes, qui p- pter coercionem ecclesiasticā ad modicum ἐκβαλεντας percussi ad εαυτοὺς seiplos traxerūt & adduxe- rūt, & ecclesiis ab ipsis deuastatis illicite professi sunt, vndiq; diuinos canones impugnantes, Huius gratia nos vestrarum doctrinarum sancto decreto instructi, anathematizamus, & in presenti Se- uerum & Petrū hereticos, & iudicio magni & tremēdi tribunalis tradimus illorum noxias animas, priuātes similiter ipsos quemadmodū & vos beatissimi omni re, honore, dignitate, operatione sacer- dotali & cōmunionē mundissimā, & nudātes non solum sacerdotio quod habere ymaginabātur va- num, sed etiā omni participatione ad discretionem eorū qui recta sapiebant, timor enim est ne since- riores per amplius imitatores ad proprias blasphemias trahāt. Omnia enim audent vt consequātur, Rogamus sanctitatem vestrā per hanc nostrā epistolam modestā, cui etiam inferuntur oblata docu- menta, vt cum acceperitis verā cognitionem delictorū Seueri & Petri confirmetis, & actum nunc a nobis expositum & diuinis canonibus cognitū, licet ipsos nichil sacerdotii licite habere cognouerim⁹ aliquādo, & etiam adducatis ad piissimū & orthodoxum imperatorem nostrum, vt & ipse cogno- scat que in libellis continentur, & que a nobis iudicata fuere, & iustā scientiam habeat eorum que a no- bis bene & sancte sentētiata sunt, statuātq; nostris supplicationibus persuaderi, & demum liberet san- ctas dei ecclesias ab illorum lesione, que animas corrumpit. Sic enim purum fermentū in ipsius pio imperio incorruptum manebit segregatis zizaniis sicut olim & preolim. Ad bonam etiā instructio- nem beatitudinū vestrarū copias notificarum a magnificentissimo principe prouincie gloriosissimis principibus, synodale epistole nostrum minimorum inseruimus.

SVBSCRIPTIONES.

Cirus dei miseratione episcopus marianinus valere me in domino, & ei inseparabiliter seruire orate domini & per omnia sanctissimi ac beatissimi patres.

Coylus dei miseratione episcopus rafaneñ. valere me &c.

CSeuerianus dei miseratione episcopus arethusius, valere me, &c.

CCosmas dei miseratione episcopus epiphaniē christo amantissime ciuitatis, valere me, &c.

CEusebius dei miseratione episcopus larissanus, valere me, &c.

CCOPIA ACTIONIS FORMATE CONTRA PETRUM APAMIA- rum in tempore magnificentissimi prouincie principis.

CIdē Stephanus, Petrus, & Iulianus dyaconi dixerunt.



QUONIAM PRETERITO PASCHA SANCTO SE- **A** quenti noua dñica, ascēdente clero toto (vt moris est) ad salutationem Petri epī- scopi nostri audiuius ab ipso cum esset indignatus contra lectorarios. Nam eramus tunc lectorarii, & diceret nobis, Quare cōmunicatis id est conuenies- tis contra me, quia feci constantinum de laycis dyaconum, & vos despexi, ita p- ielsum, quia probati hac nocte facere vos de lectorariis subdiaconos, nisi ipse q- crucifixus descendēs nō redemisset vos de manibus meis. Hec autem & corā omni clero dixit. Et ego Stephanus scio quod factum est in Marato stole Zabdale. Quoniam vero presentes deo dilectissimi clerici coordinauerunt documentum, quod & promiserunt nobis porrige- re, rogamus ipsum legi & singula capitula que in documēto continentur declarari.

Iohannes palladius eutríchianus vir claríssimus dum esset presens dixit.

A



miarum metropolitane.

BLATVM INSTRVMENTVM LEGATVR IV

xta petitionem eorum qui perrexerunt presentes presbyteri, diaconi, subdiaconi, lectorarii, & reliqui venerabiles clerici volunt claram faciāt opinionem suam in quibus sciunt, & deum ad mentem habeant, & proprium *πρότυπον* specimen, id est habitum vt nichil ad offensionem vel gratiam facient, sed omnia cum veritate edocebunt. Et cum obtulissent ex officio recitata est sanctissimis patribus & episcopis prouincie secunde syrie, a communi clero sancte dei ecclesie apamiarum metropolitane.

B



ROPRIVM SACERDOTII ET HONESTE POL

licitationis christianorum prudentia, & mansuetudo, & ultra omnia sanctorum dogmatum sanctio ac fidei diuine obseruantia, in qua & beatorum patrum memorabilis & venerabilis chorus desuper ex quodā irrephensibili successu *αθανάτοις* immortalibus *λογισμοίς* rationibus modulum consonum deuotis animabus hominum introductus est ad sanctificationem diuini ritus. Didicimus enim a diuinis eloquiis clamare. Noli transgredi terminos sempiternos, quos posuerunt patres tui, sed hec quidem venerabiles patres, & diuinorum apostolorum successores tenentes purum lumen ecclesiis donauerunt, vnde manserunt incorrupta templa ecclesiarum, & ministri ipsorum seruiunt indefinenter christo deo nostro, & mercedem iuxta diuine scripture dignitatē portāt & *ἀμειψτοῦς* inquerulas primitias suscipiunt ab antiqua roma, & tollunt diuine gratie fructus, diuino zelo, & igne spiritali, vsq; quo ante certum quoddam tempus magis noua innouatio contra ecclesias introducta fuit, sed si vsque ad predictos stetissent mala, licet difficile, tamen tolerabiliter sustinuissimus, cum passio facilliter potuisset medelam suscipere. Verum quando respublica antiochena suscepit Seuerum, qui nunquam communicauit ecclesie orthodoxorum, nec adhuc a peioribus ad meliora transmutatum, & iam velociora sunt que contingunt difficultatibus, que inducte fuerunt, & vt ita dicamus insanabilia vulnera *λαβὰ* fabula facta est fidelis ciuitas apamiaram postquam suscepit obiectum Seueri heretici, & beati magis patres predormientes, & qui non viderunt Petrum vocatum presidem nostre ciuitatis, quotiens enim memoria reuoluimus que ab illo facta sunt implemur iusta ira, operimur autem & cogitatione retrahimur dicere que commissa sunt. Verumtamen necessitas cogit, & omni tempore tacere non sinit, ne necessitate quadam confusata malorum magnitudo capiat & eos qui bene habent, vt verisimile est ac apparēs & lineam catenam trahat generis & illiciti sensus. Multa igitur secundum hoc tempus collecta sunt, & presumpta contra sanctissimam ecclesiam nostram, que suadent nobis dicere, admonet autem opportune, & pia cogitatio penitentiae deo dilecte nos ad ipsam ordinatam, & utilem sententiam capere *παρρησία*, clarus enim est hic, vtinam nunquā predictus Petrus ex yposigio nuper ascendisset ad tribunal ecclesie apamiarum. Anathematizat quidē sanctos patres nostros, & delet de sacris dyptichis ipsorum vocabula, viri qui honesti ac sancte vixerūt, & qui venerabilia ac reuerenda templa omnia colli locauerunt, & donauerunt sacra vasa diuinis missis, & illuminauerunt beatissimos patres nostros, & nos ipsos & manus iustas imposuerunt in omni prouincia, & sine scandalis dispensauerunt iustitias ecclesiarum. Quod autem peius est omnibus cum huiusmodi pietatis scelera parua valde putauerit, non solum predictas salutationes deleuit, verumetiam supra commutationem bonarum animarum illorum posuit in pariete depinxit ac scripsit scriptura intus sanctum Iohannem, Dioscorum, & Thimotheum condemnatos, & his similes quorū memoria quam difficilis est licet graue sit aliquid dicere contra mortuos. Hec itaq; sunt que ad catholicam ecclesiam ab ipso commissa sunt, que etiā propria, cum attenderet ad sedem apamiarum propter peccata nostra Petrus commisit, iustum putauimus per breues, vt possibile est has capitulati enarrare. Nā cum venerabiles lectores flarent cum decenti cogitatione, & appeterent maiorem gradū iuxta consequentiam consequi, quod maxime nature infixum est meliora amare, surrexit cum magna audacia, & sine vlla ratione, & hanc illicitam vocem emisit. Qz nisi tacebitis (inquit) in subdiaconos vos ordinabo vt ipse qui crucifixus est descendens non liberabit vos a manibus meis, postea euenit Iulianum qui receptor fuerat ecclesiasticarum pecuniarum mori, & illius bona rufanum ministrasse, qui per multos &

tos & infinitos annos dispensauerat res sanctissime ecclesie nostre. Et post huius obitum directi sunt illi qui erant in possessione pecuniarum ad pensionem verborum rationum, & pecuniarum, & conferre partes cum multa essent mota, & ad per solutionem asserre, & rationem si rationem illius vocare oportet addere (inquit) quod anathema sit omnis homo, etiam si Paulus apostolus federet in sede ista ad euersionem, aut querelam videns inductarum transactionum. Et hec aperte dicens videtur ita horridam sententiam, & quod ad certam quantitatem auri fecerit. Rursus & aliud quid dicimus quod omnibus notum est, dicens enim ad venerabilem Eustachium iconomum emere quedam scammalia ad λογον rationem secreti episcopalis, & parua mora facta, similiter impie loquens contra dominum magna voce clamauit. Omnes ecclesias & altaria comburet deus, & faciet vallem vnam, vt illius verbis vtamur. Impudicitiam vero muliebrem non dignam diuini baptismatis introduxit, & stare facit iuxta sacrum fontem, & cum diuina mysteria in oratorio domus dei genitricis finiuntur qualem sermonem indigne faciat que auris christianorum tantam impietatem dicta & factam sustinueret nemo non credat, & ad veritatem eorum que deinceps dicuntur. Subducit enim Stephanam nuncupatam Pterouola de tugurio & monasterio (inquit) tradidit priuate, & nullo alio presente per magnam partem cuiuslibet diei circa illius indecentem delectationem consumpsit, & visus est quidem in his Petrus non ferre moleste. Paucissimis vero percursis diebus tolerante patientia, que videtur corporis iaculis denudata est ad reprehensionem. Vnde non ferens ipsius carentiam sine occasione venit ad antiochiam, & illius velocem reditum in conspectu omnium, & in honestissime facit. Graue quidem profecto, & miserandum tanta calamitatum gesta enarrare, fecit enim & aliud quid proteruitas ipsius tanquam simile cognatum. Induit enim stolam albam que nullatenus conueniebat sibi secundum rationem sacerdotii tanquam in ordine diuinorum apostolorum. Qui impius submersus in omni peccato in marato zabdale, & campis nogeti facta ab ipso professione sanctorum martyrum scidit in infinitas partes stolam diuisit facilliter deceptis non ignoras quod quantum est eos qui cum veritate ambulant quibusdam talibus conari & excedere mensuram humane stature, & mandata domini, & saluatoris Iesu christi dei nostri tantum excecatus est oculus anime cum stat in sacrificio sine sanguine (quod dignis vtile fuit) non illi qui omnem intellectum proiciunt in intuitum mulierum, & sputis decolorauit venerabilis altaris pannum rubeum nesciens quod ex solo aspectu peccatum contrahitur iuxta diuinam scripturam, sed iste nobis optimus non solum impudice videbat, nec non palpat amare, sed & peiora tangebatur. Ultra hec enim dicerem inhonestiora valde, dolemus merito, tanta vero fuit quedam irrationabilis audacia inuentutis, illius, quod non cessauit inebriare eos qui veniunt in sancto et honorandissimo tempore baptismatis. Non putamus latere aliquem qui dignus sit diuini ritus quantum certamen detinet eos qui timent dominum tempore quo debent venire ad diuinum baptismum qui errore antecapti sunt. Et quoniam liberum lumen cum veritate super huiusmodi animabus splendet, & a difficili valde seruitute liberantur, stant figuram certaminis explicantes deorsum innuentes, & manus complectentes, & in tempore tremantes, diabolique corruptiue astutie non resistentes semel redemptionem veri salutaris baptismatis expectantes, & tamen cum hi taliter se tenerent, non negligebat repellere baptizandos, & magnitudini huius diuini & peculiaris boni assimilare desiderium atrocis officine deuotarum mulierum, vt dicebat ab ipso constitute sicut Stephanus diuinus & sacratissimus diaconus testatur, qui salutationes eorum qui ad diuinum baptismum veniunt ordinauit in scriptis, & merito secundum propriam gloriam id est opinionem ad malum tepebat, & superatus est corporali voluptate desideriorum, & hoc enim proprium fuit Manichee enormitatis putare subsistens malum, & propter hoc esse multos seruientes principibus illorum pessimorum. Quid autem debet quis amplius de predictis miseris mulieribus enarrare? sic enim spectabant iustam electionem prouenientem contra Petrum nec adhuc postea consisterunt, sed sustinebant in domo, lachrymis & fletibus immensuratis flentes carentiam & diuortium Petri. Post hoc autem & libidine viri & inexplabilem arte codicendi fercula. Et tanquam super ipso mortuo, flentes & plorantes illius vitam per amplius deteriorauerunt ostendentes impudicam perditionem hoisculpti non pastoris facti oculis, & nisi ultra pretextum nostrum esset quedam alia percurreremus, & predicarem de bonis facibus mulierum figuratis ad vindictam, vt nichil asperius dicamus totum attribuimus malo consilio eorum qui putiuntur nostris contra vocibus, & licet modestia tamen dicta sunt quedam de Stephana que dicitur Pterouola, cum qua inconsulte (vt ita dicamus) omnem diem exiebat, & quam dicebat illi translationem ad melius ^{utroque} ^{etiam} subripiens desideria corporis delinquentis, testes sunt recepti qui fuerunt ministri venerabilis diaconie,

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA:

¶ Qui autem de veneticis partibus oriundi erant, inuitabant venire ad obsidionem venerabilis monasterii sancti Dorothei quoniam ipse accipiens multitudinem inordinatorum irruit contra colentes in predicto venerabili monasterio meretrices, & saltatrices introducendo, & multitudinem amantiū, & nullam speciem omittendo ad depositionem, & extinctionem ibidem colentiū. Quod autem & uxorem cuiusdam militaris cognominatam plebsa lubricam naturam mulieris introducendo sicut in infinitis aliis illius libertatem obsederit, sciuit fere omnes, & secundum illud quod scriptum est. Et si nos etiam tacebimus lapides clamabunt. Que cum non potuerit indecentem voluptatem viri sustinere, ad fugam diuertit lamentando de propria & opprobriosa calamitate quam ille fecit, bonum esset, neque causam tristitie contra venerabilem Iulianum celeriter transcurrere. Cum enim quidam dogmatici sermones moti sint in secreto sancti Stephani & predictus venerabilis vir respondit, bene ac sancte credere piissimum imperatorem nostrum quamquam anxius & compunctus anima in hac iustavoce υπολογον sub ratione hac & condemnationem (inquit) fecit Petrus qui veritatis inimicus est, & qui nullatenus iustum sermonem habet, sed solum in omnibus proteruus aduersarius, & hinc repugnans deuote ac orthodoxe rationi domini totius orbis post deum. Sufficere quidem putamus unam causam predictorum decertare inhonestam vitam Petri. Ordinando autem cum pecuniis quod maxime in anthiocho myrepso videtur fecisse, & sequentie diuinorum decretorum, & simili iudicio huiusmodi argumentorum videtur repugnasse, & sic vndique danosam ruinam sustinere sacerdotii, quod frustra habere fantastatur, rememorari autem receptaculi totius impietatis, non consistit extra rationem. Dictum enim monasterium sancti Romani pro orationibus, & conuersatione mansueta quam decet qui se parati sunt amplecti, psalmos anathematum contra sanctos patres pecuniarii, immo non monachi facere edocti sunt. Nam habent petrum ducem malorum, & hanc mercantiam facientem contra ecclesias dei presbyteros ex ipsis ^{αυτοι} quasi ordinant paramonarios & hospitalarios statuentes, & ubique necessaria alimenta pauperum despicientes. Et licet veritatem ita habere negari unquam non possit, nos obsecramus cum penitentia deo dilecta hos nubere, & solutionem exoptatam, & christianis decentem accipere predictarum difficultatum, cum in his omnibus malum possederit, & deus illorum vitam auerterit, nunc quando optimam capimus fiduciam donatam nobis ab ipsius clementia, & piissimo ac orthodoxo impatore nostro, & a magnis potestatibus sicut & maxima orta est, & irrefragabilis iussio, & fuit splendens secundum splendidum, & principale iudicium, credentes & sequentes primum propositum serenissimi imperatoris nostri, & sanctissimorum patriarcharum consentimus declarari quodlibet istorum per libellos, & adducere ad vestram paternitatem, ad bonam & diligentem cognitionem eorum que subsecuta sunt, scientes quod & si quis per concessionem daret ordine licitum, proueniendo in Petro tantorum predictorum delictorum sententiatus quidem esset alienus a sacerdotio christianorum, ut & vos sanctissimi cum quodlibet horum sciueritis, iudicetis diuinis canonibus approbata, & que ad utilitatem sanctissime ecclesie nostre respiciunt, vniuersa hec nota constituendo si consentitis, & sanctissimis patriarchis ac potentissimo imperatori nostro ad assistendum & placendum sue serenitati, ac beatissimorum virorum sancto decreto, ut christo deo nostro utilia concedente pax nobis omnibus & valida ac perfecta unio fiat sanctis suis ecclesiis, & preficiatur metropoli apamiarum sanctus rationabilis & tranquillus vir, qui in bono dat utilia prouincie nostre. Hanc enim spem bonam habentes & ad deum respicientes ac piissimum imperatorem nostrum, & ad sanctissimos patriarchas, salutationes beatissimorum episcoporum nostrorum sacris dyptichis inscripsimus secundum antiquum ordinem sacri status. Et christum deum nostrum oramus ut indiuisa seruet insuperabilia sceptrata serenissimi imperatoris nostri, qui tanta prouidentia ubique ecclesiis largitur, & nos ab erumosa heresi Petri liberauit, qui bona ecclesie nostre deuastabat, iuxta defectum supra narratorum. Multis itaque premissis sufficiant nobis que interim enarrata sunt. Hec autem omnia petimus, et obtestamur nota fieri per vestram sanctitatem, et magnificum presulem prouincie. Et ideo hoc apertum constituimus.

¶ Natalis reuerendissimus presbyter dixit.

¶ Aderam quando Petrus episcopus noster dixit blasphemum verbum contra crucifixum indignatus lectorariis. Scio autem et ipsum dixisse blasphemum verbum contra ecclesias et altaria.

¶ Nesinius reuerendissimus presbyter dixit.

¶ Ex capitulis lectis memorie teneo audiuisse a Petro episcopo dictum blasphemum verbum contra christum deum in omnibus qui crucifixus est pro nostra salute, quando indignatus erat contra lectores rarioros

arios. Scio autem tunc in oratorio sancte dei genitricis marie existens audiuisse quod ipse, episcopus accipiens quandam nondum dignam factam sancti baptismatis habebat in baptisterio prope fontes, propter quod qui tunc ibi erat, abhorrerunt.

¶ Romanus presbyter dixit.

¶ Si quidem ego solus aut vidi, aut audiui quod factum aut dictum est a Petro episcopo nostro, habere utique reticere, ne sic accusator iudicaret. Quia igitur ex animo vocem blasphemam dictam ab ipso contra crucifixum coram omnibus venerabilibus clericis qui ad salutationem ascendunt, dixit, hac de causa & ego scio audiuisse. Similiter autem & in oratorio domus dei genitricis virginis marie factum est, & quia hec pluribus nota fecit, dico quod emisinam mariam inquam de tugurio secundum commissionem luam sepius introduxi in sancto baptisterio, & finitis sanctis mysteriis antequam ipsa baptismate digna esset, & loquebatur priuate cum ipsa. Scio autem certe & sui minister, & in loco incisionis, & distributionis schole.

¶ Anisetus presbyter dixit.

¶ Tunc diaconus existens et μετὰ δαδον tradens ad sanctum baptisterium oratorii domus sancte marie ebdomadarius existens, & venit romanus paramonarius, & presbyter dicens profecto tu παρὸν dimitte communionem & vade μετὰ δαδον da ad subdiaconale, quoniam magnus alloquvult hic maria emilenā. Scio autem quod hoc dixit ad id quod cum heredibus ruffini factum est. Quoniam fecisti τὰς ἀλλυρεῖς per solutiones heredibus ruffini ἐν τῇ ponite ducentorum numismatum penam, Et si quis velit has transactiones transgredi, etiam si Paulus apostolus resurgeret, & sederet in sede hac, Anathema sit.

¶ Megas reuerendissimus presbyter dixit.

¶ Quoniam deus proponitur, & oportet veritatem dicere, intereram in secreto honorabilis episcopus post pascha vndecima indictione preterita, quando predictus Petrus comotus contra lectorarios iratus fuit, & dixit hanc blasphemam vocem, quoniam hac nocte cogitavi facere vos de lectorariis subdiaconos. Et si apposuissem manum alicui ex vobis, crucifixus descendens non eripuisset ipsum de manu mea. Similiter & ante hoc quando comisit emere linea scammalia ad rationem secreti episcopalis, Et cum indignatus fuisset contra Eustachium iconomum venerabilem dixit. Quoniam melius est deum comburere ecclesias, & facere collem unum.

¶ Anthonius reuerendissimus presbyter dixit.

¶ Mortuo rufinio beatissimo qui fuit iconomus sanctissime ecclesie metropolitane. Congregans Petrus episcopus noster vniuersum venerabilem clerum postulabat quod in teste omnium deo denuntiarent, si quid tempore dispensationis ipsius damificauit, aut neglexit, aut usurpauerit in ecclesiasticis. Et cum multa capitula eduxerim que continentur in magna quantitate auri, post multa mota iussit ipse heredes ipsius ruffini prestare quedam pro multis, & dixit fieri ipsis per solutiones & imponere penam ducentorum numismatum, dicens quod si predictas transactiones huiusmodi aliquid vllatenus contra facerent, etiam si Paulus apostolus resurgeret, & sederet in sede ista, Proxima vero dominica preteriti pasche cum vniuersus clerus ascendisset ad reuerentiam, audiui ab ipso dicente ipso ad venerabiles lectores blasphemum verbum contra illum qui pro nostra vita crucifixus est, secundum deposita a Stephano, & Petro, ac Iuliano tunc lectorariis, nunc vero diaconis. Veniendo autem sabbato in congregatione, in oratorio domo sancte virginis dei genitricis marie, cognoui ipsum intrantem in baptisterio sancte dei genitricis virginis marie, & alloquentem quandam mulierem que non dum particeps facta erat, non dico sanctorum mysteriorum, sed neque ipsius sancte signationis, & ipsum illinc sepiissime exeuntem inuenimus tunc diaconus existens, non est autem media domus nisi honorabile diaconale.

¶ Stephanus & alter Stephanus dixit.

¶ Cum essemus in baptisterio ad neophotistarum sine tunicis & calciamentis existentium diaconis ipsos exorchizantibus, venit episcopus noster Petrus, & eiecit nos foras, vna cum neophoticis, & introduxit canonicas, & priuatim cum ipsis stetit per multas horas. Audiui nos cum aliis verbum quod dixit ad lectorarios aduersus eum qui pro vita nostra crucifixus est.

¶ Eutychanus diaconus dixit.

¶ Secundum morem facta salutatione in secreto honorabilis episcopatus audiui verbum ab ipso dictum aduersus crucifixum.

¶ Thomas diaconus dixit.

¶ Quando ad salutationem ascendimus proxima dominica post pascha, veniente episcopo nostro

¶ QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

Petro audiui blasphemum verbum quod dixit contra crucifixum, & quando comotus fuit propter id quod cum heredibus beatissimi ruffini iconomi, audiui ipsum episcopum dicentem quod anathema sit, factis transactionibus etiam si Paulus resuscitatus sederet in sede hac qui quereretur, & peteretur rationes istas, aut diceret ei quicquam.

¶ Leoncius filius matroniani diaconus dixit.

¶ Scio & ego audiuisse ab ipso, cum indignatus erat contra lectores in noua sancta dominica. Quod si iudico, & faciam vos subdiaconos de lectorariis, si veniet qui crucifixus est propter nos, non tollet hoc a vobis. Audiui autem & hoc ab ipso ad secretum hyemale, cum indignatus erat de scamnaliis episcopatus, qui dixit, comburet deus ecclesias, & altaria, & faciet ipsa collem vnum. Et hoc scio, quoniam niam intrabat sepius in monasterio, ad Pterouolam, & per multas horas solus cum ipsa manebat.

¶ Iulianus diaconus dixit.

¶ Congregatione finita luminariorum ad sanctum Stephanum congregans presbyteros, & diaconos, & quemlibet clericorum ibidem in secreto conquerendo, quesivit a me, quare non anathematizas synodum sexcentorum patrum, & me dicente sibi, quia imperator orthodoxus est, & in quibus credit sequor ipsum, non solum autem hoc, sed & anathematizantes synodum anathematizo, furibundus surrexit, & interdixit me ab omni clero.

¶ Megas presbyter dixit.

¶ Prefens fui dictis a presente Iuliano diacono, & vera sunt que ab ipso dicta sunt.

¶ Amisius presbyter dixit.

¶ Prefens fui, & ego his que dicta sunt a presente Iuliano diacono, & veritatem habent, que ab ipso dicta sunt.

¶ Epiphanius diaconus dixit.

¶ Prefens fui, & ego in salutatione facta in honorabili episcopatu quando Petrus dixit lectorariis. Quod si feci vos subdiaconos ipse qui crucifixus est si descendit, non eripiet vos de manibus meis.

¶ Symeon diaconus dixit.

¶ Et ego audiui a Petro episcopo capitulum de crucifixo, & de anathemate, ubi dixit quod si etiam Paulus apostolus sederet in throno isto.

¶ Iohannes diaconus & notarius dixit.

¶ Et ego ipsam vocem dico quam audiui de crucifixo, & de anathemate contra sanctum Paulum.

¶ Leoncius diaconus dixit.

¶ Et ego audiui verbum de crucifixo, & de anathemate Pauli apostoli.

¶ Theonas diaconus dixit.

¶ Et ego audiui verbum quod dixit de crucifixo, & quod intrauit in baptisterium sancte marie, per fontem, & quod introduxit mariam antequam illuminaretur ipsa existente nuda, cum & nulli concessit stare intus diuina comunione finita. Ego enim archiebdomadarius ipsius eram, & ex hoc scio. Hoc autem fecit semel, & bis, et tertio. Scio autem et illa de anathemate Pauli apostoli, et quod de Pterouola supra dictum est.

¶ Leoncius diaconus dixit.

¶ Et ego audiui illud de crucifixo, et iterum de anathemate Pauli apostoli.

¶ Paulus diaconus dixit.

¶ Et ego audiui verbum quod dixit de crucifixo, scio autem quoniam et persecutus est nefocissas, et introduxit canonicas.

¶ Serapius diaconus dixit.

¶ Et ego audiui illud de crucifixo, et illud de anathemate Pauli apostoli.

¶ Iohannes presbyter dixit.

¶ Et ego audiui ab ipso dictam blasphemiam propter crucifixum, et rursus quando dixit, comburet deus ecclesias ipsius igne, et faciet collem vnum, et iterum cum audiret rem illam de rufino, posuit anathema qui post ipsum contrafaceret, illi etiam si Paulus apostolus esset.

¶ Surinus subdiaconus dixit.

¶ Et ego audiui quando dixit de illo qui crucifixus est.

¶ Iohannes subdiaconus dixit.

¶ Et ego audiui verbum quod dixit de crucifixo.

¶ Rianus

CRianus diaconus dixit.

In dominica die ascendens ad salutationem, tunc subdiaconus existens, audiui & ego verbum de crucifixo.

CAntonius lector dixit.

SCIO ET EGO DVM ADESSEM IN SECRE A
to Petrum episcopum audiuisse nostrum, presente venerabili clero, dicentem il-
licitam blasphemiam aduersus crucifixum christum deum nostrum, & verbu
illud anathematis qd ipse imposuit in his que de rufino dicta sunt, dicendo q si
etiam Paulus apostolus resuscitatus sedebit post me in sede ista anathema sit.
euertensq; que nuc visa sunt, & qd Iohannes qui hunc hereditauit cora omni-
bus dixit, quod post anathema expedita fuit ab ipso cautio quinquaginta nu-
mismatum. Que enim de Pterouola dicta sunt, neq; aliquis alius domesticorum hanc metropolim
vt puto ignorat.

Comnes presbyteri, & diaconi, ac lectores dixerunt.

VVM MANIFESTE SINT PREDICTE DEPOSI B
tiones petimus & obtestamur vestram magnificentiam per sanctam & consubsta-
tialem trinitatem, & per victoriam & ^{domini nostri} Flauii iustini semper
Augusti, & maximarum potestatum notificare simul sanctissimis episcopis, quem
admodum & acta fuere a tota multitudine ac prime & excelsae principatum, nec
non & famolissimo magistro diuinorum officioru ac strenuissimis militibus diui-
ni presenti vtriusq; potestatis, vt & per ipsorum excellentiam, & ad diuinas aures adducuntur que se-
cuta sunt, & sicut scitis magna & infinita multitudo fratrum, & monachoru quesuiuit, & obsecrauit hec
vestram potestatem notificare. Quod enim fratres & monachi non deponant hanc consuetudinem
superius obtinuerunt, sed sufficiat solum in ipsorum exclamationibus,

Comnes suprascripti religiosi episcopi dixerunt

OIGNVM NOBIS FVIT ORATIONI VACARE SAN C
ctis dei ecclesiis nobis commissis & delegatis alias exheredatis & diuinas ad-
implere missas. Quoniam vero fidei ac pietatis preponitur sermo, iustum e-
putauimus parere petitionibus venerabilium clericoru apamiarum. Vnde pro-
pter litteras nobis missas a venerabili clero sancte dei ecclesie apamiarum, & no-
bis per venerabiles Anthonium & Iulianum portatas venimus in ambrodice,
id est oratores, vbi contingit multos venerabilium clericorum venire ad nos in
predicto oratorio, & petere nos venire ad venerabilia monasteria beati Hysichii, & beati Dorothei,
existentia extra metropolim, vt facilius possent venerabiles clerici ad nos exire, & edocere que vellent,
quod iam fecimus. Et quoniam porrexerunt nobis quosdam libellos, & insinuarunt vestre magnifice-
tie, ac quasdam depositiones fecerunt. Petimus & nos vestram magnificentiam, quemadmodu ex-
clamationes facte sunt, vt scitis a multitudine venerabilium clericorum inserere que facta sunt, & iu-
dicare primo & excellenti solio, & gloriosissimo magistro diuinorum officioru, & strenuissimis mi-
litibus magistro presenti vtrarumq; potestatu, vt per ipsorum excellentia ad notitiam veniant omnia
que processerunt a piissimo imperatore nostro. Nam & nos etiam notificamus beatissimo archiepi-
scopo & icomenico patriarche regie vrbis, & gloriosissimis, ac magnificentissimis, & magnis princi-
pibus piissimi imperatoris nostri.

Iohannes palladius eutychanus, comes & preses dixit.

Abet quidem fides actorum testificata a venerabilibus clericis sancte dei ecclesie apa- D
miarum que percurri assistentia populi defendentis apamiarum metropolim. Quo-
nia vero interpellatorias doctrinas fecerunt, et exhibuerunt illi qui sunt in p'dicto venera-
bili clero, & simili modo sanctissimi episcopi prouincie petierunt videntur vniuersa que
facta sunt nota fecisse primo, & insigni, ac excelsi throno, & gloriosissimo patritio,
& magistro diuinorum officiorum, ac strenuissimis militibus vtrarumq; potestatum, vt & per
ipsorum excellentiam ad diuinas aures afferantur singula, que mota sunt, venio ad examen, que
maxime ab ipsis dicta sunt, & propter allata michi honorabilia iuramenta, coniungam omnia

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA:

que facta sunt in vna materia, & notificabo ad assensum ipsorum clementie, inserendo his que impressentiarum facta sunt, & precedentes exclamaciones a multitudine venerabilis cleri predicti sanctissime ecclesie imperatoris multi anni, Auguste multi sint anni. Prefectuum multi sint anni. Magistri multi sint anni. Consulatus multi sint anni. Proui & Ypaci multi sint anni. Rebelles mitte foras, comedentes ecclesiastica, foras eice, cuncta ecclesiastica Seuerus & Petrus comederunt, omnia in cateruam sodalium tradiderunt, eum qui blasphemauit crucifixum eice foras, Vbi sunt possessiones ecclesie? Vbi sunt vasa ecclesie? Mulieres omnia acceperunt, cuncta Pterouola accepit, dignos anathematiza, Tolle violentiam de ecclesia, Omnes ecclesiam depredati sunt, in stipem sodalium omnia dederunt, fidelis imperatoris multi sint anni. Vitaliani stratilati multi anni, vnam interrogationem canonibus vicit fides orthodoxorum. Episcoporum multi sint anni. Eutychiani cometi multi anni, requieuerunt ossa patris tui, omnia ecclesiastica femine acceperunt. Hec acta imperatori ossa domini vendiderunt, schismaticos clericos eice foras, predia domini vendiderunt. Qui fugiunt ecclesiastica abscessi sunt, Obtestor te, ego ipsos coburo, vniuersa ecclesiastica vendiderunt, venit pterouola & ipsa dixit. Rebelles imperatoris eice foras, salutem imperatoris notifica, Sciamus cui sunt *καταπατία* pedalia *πατήρια* in episcopatu, quomodo inuenta sunt, contaminauit altaria, contaminauit baptisterium, sciamus vbi sunt *πατήρια* id est pedalia, cruentauerunt altaria, Seuerum & Petrum ad ignem. Proui & Ypaci multi anni. Prouus dignus est imperatore. Ypatius dignus imperatore. Patricii magistri multi anni, Multi sint anni prefectuum. Totius consulatus multi sint anni. Multi sint anni Auguste. Eufemie auguste multi sint anni. Vitalianns dignus imperatore, Iohannis patriarche multi anni, Hec acta deo, omnia homicidia faustus fecit, Decem milia homicidia fecit, necatos in sancto, Anthonino imperatori, Imperator orthodoxus est Petrum, Manicheum, imperatori, Seuerus & Petrus manichei sunt. Consulatus orthodoxus est, tolle Faustum salua ciuitatem, eutychiani. Gomeri multi anni. Iusta est sententia prefectuum, supplicamus notifica salutem imperatoris, notifica salutem auguste.

COPIA ALTERIVS ACTIONIS FORMATE TEMPORE eiusdem prouincie principis.

Item romanus archidiaconus dixit.

A



VM DEVS DEDERIT REBVS FT SANCTIS SVIS ecclesiis orthodoxum, & piissimum imperatorem & vestra magnificentia presente amonuerunt me sanctissimi episcopi nostre prouincie antiquas ecclesiastici status seruare consuetudines, & hoc etiam venerabilis clerus apamiarum petiit. Iccirco requiro presentes presbyteros venerabiles, diaconos, subdiaconos, & lectores, ceterosque clericos ipsius venerabilis cleri, vt quilibet ipsorum certificet propria opinionem in actis.

Iohannes palladius euthychianus comes & preses dixit.

Presentes venerabiles presbyteri & reliqui clerici, & qui allegationem romani venerabilis archidiaconi audiuerunt suam certificent sententiam.

Endochius reuerendissimus presbyter dixit.

Celebritas totius mundi est hec pia videlicet statio que nunc tenetur, Quare iuxta attestaciones factas a venerabili archidiacono, suademus omnem innouationem que iam prouenit ab his qui fuerunt heretici, auferri, & imponere sancta nomina beatissimorum patrum nostrorum & episcoporum a beatissimo domino usque ad bone memorie isaccium episcopum nostrum, tenereque in omnibus aliis antiquum statum sancte ecclesie.

Eustachius reuerendus presbyter, & economus dixit.

Quemadmodum allegauit presens venerabilis archidiaconus omnes venerabiles presbyteros diaconos ceterosque clericos sanctissime ecclesie nostre petere antiquas consuetudines teneri. Istud & ego teneri rogo.

Stephanus reuerendus presbyter dixit.

Et ego assensio depositioni facte a venerabili eustachio presbytero & economo sancte ecclesie nostre ac a ceteris venerabilibus cleri.

Thalelaeus reuerendus presbyter dixit.

Vix

¶ Vix quandoq; ab estu, donauit nobis deus pratū hoc orthodoxum imperatorem dico, ad quē post deum confugiens conspexi zelum conclericorum meorum, quem pro sanctis pontificibus, & patribus nostris habent. Rogo amoueri innouationē ab hereticis factam in sanctissima ecclesia nostra, & seruari antiquā consuetudinē ecclesiastici status, & ponere in sacris dyptichis salutationes beatissimorum episcoporum nostrorum a beatissimo domino usq; ad beatissimū Isaciū episcopum nostrū.

¶ Nesucius reuerendus presbyter dixit.

¶ Et ego gratias agens deo qui pacem, & vnionē sanctis ecclesiis per piissimū imperatorem nostrū dedit, consentio omnibus petitis a venerabili clero nostro, & confirmatis a sanctissimis episcopis prouintie, vt & omne innouatum remoueatur, quod introductum est in sanctissima ecclesia nostra, & antike consuetudines renouentur, ac seruentur que seruare fuerunt usq; ad obitum bone memorie Isacii archiepiscopi nostri in sanctis missis, ac in omnibus aliis.

¶ Megas reuerendus presbyter dixit.

¶ Omnia innouata ab hereticis volo cessare, & teneri antiquū statum, & imponere nomina sanctorum patrum, & sanctissimorum archiepiscoporum nostrorum qui fuerunt in nostra metropoli usque ad obitum beati Isacii.

¶ Sergius reuerendus presbyter dixit.

¶ Talem orationem habui, & rogauī dominū nostrum Iesum Christum, vt tollerentur consuetudines innouate ab his qui male sentiunt, & ponerentur nomina sanctorum patrum nostrorum sicut & usq; ad beatissimū Isaciū episcopum nostrum iacuerunt. Et consentio omnibus his que deposita sunt a venerabilibus presbyteris.

¶ Sabbacius reuerendus presbyter dixit.

¶ Et ego consentio omnibus que attestata sunt a venerabilibus presbyteris.

¶ Romanus reuerendus presbyter dixit.

¶ Et ego regratians domino deo, qui donauit toti mundo, & sanctis ecclesiis orthodoxū imperatorem, consentio & consono omnibus petitis a venerabilibus conclericis meis, & ante me a venerabilibus presbyteris in remouendo omnem innouationē factam, & seruare antiquas consuetudines ecclesie, & ponere in sacris dyptichis appellationes sanctissimorum episcoporum nostrorum usq; ad beatissimū Isaciū archiepiscopum nostrum.

¶ Iohannes reuerendus presbyter dixit.

¶ Et ego consentio omnibus testificatis.

¶ Asterius Iohannes reuerendus presbyter dixit.

¶ Scriptum est, hec est dies quā fecit dominus, quare exulemus, & letemur in ea, cum lachrymis rogo imponere sanctissimos patres nostros usq; ad obitum sancte memorie Isacii episcopi nostri, & teneri antiquā consuetudinem.

¶ Iohannes & Zacheus presbyteri dixerunt.

¶ Et nos consentimus omnibus opinionibus.

¶ Ciriacus reuerendus presbyter, & legotheta dixit.

¶ Et ego rogo vestrā potestatem ponere in sacris diptichis sanctos, ac beatos nostros episcopos usq; ad beatissimū Isaciū, & eos qui in sede ipsorum mortui sunt, & teneri antiquas ecclesie consuetudines, Oro autem pro victoria domini nostri piissimi Iustini orthodoxi imperatoris.

¶ Antonius presbyter dixit.

¶ Oratio quidem nobis fuit, vt ponerentur in sacris dyptichis sanctis, ac beati patres nostri qui fuerunt episcopi nostri usq; ad beate memorie Isaciū, qui & ipse episcopus noster fuit, & seruaretur antike consuetudines ecclesie que fuerunt usq; ad tempus ipsius beatissimi Isacii.

¶ Eutychianus diaconus dixit.

¶ Gratias ago omniū deo qui dedit nobis piū, & Christo amantissimū imperatorem Iustinum pro pace sanctissimarū ecclesiarū suarum. et peto inserere sacris dyptichis salutationes sanctorum episcoporum nostrorum qui fuerunt usq; ad beate memorie Isaciū, qui fuit episcopus noster quodq; seruantur antike consuetudines ecclesiastice.

¶ Sergius & eusebius, ac Iohannes presbyteri dixerunt.

¶ Et nos consentimus omnibus attestatis ante nos.

¶ Calliopius filius Aschonii, Leoncius filius Matroni Anastasius Stephanus, & Theodosius

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA:

diaconi dixerunt.

¶ Consentimus & nos his que testificata sunt a venerabilibus viris.

¶ Dyas filius vranii, Anastasius filius, Theodosii, Macedonius, Iohannes filius Ruffini, & Leontius filius anatoli. Epion filius Fortasii diaconi dixerunt.

¶ Et nos eiusdem opinionis sumus.

¶ Stephanus, Anathemius, Eulogius, Antoninus, Leontius, Helyas, Epiphaneus, Symeon, Aetius, Fotinus, Iulianus, Leontius, Iohannes, Epilampsius, Stephanus reuerendi diaconi dixerunt.

¶ Et nos sequimur ea que simul visa sunt a venerabili clero.

¶ Theodosius Iohannes, Symeon, Marcellus, Romanus, Iulianus, Leontius, Etustorius, Iulianus, Iohannes, Symeones, Maras, Theodorus, Thomas, Epiphanius, Iohannes Leontius, & Sophionius diaconi dixerunt.

¶ Et omnes nos consentimus omnibus dictis a venerabili clero.

¶ Paulus diogenes Thomas, Stephanus, Etustorius, Iohannes, Stephanus diaconi dixerunt.

¶ Et nos sequimur omnes istos.

¶ Epiphanius, Guideus, Romanus, Etustorius, Dyodorus, Iohannes, Antoninus, Euagrius, Thomas, Barcius, Stephanus, Anastasius, Strategius, Epiphanius, & Theotistes reuerendi lectores dixerunt.

¶ Et nos sequimur hos omnes.

¶ F. L. Iohannes palladius Eutyduanus Comes & preses dixit. Manifesta sunt ea que facta fuere, edantur.

¶ Libellus monachorum Apamie ad proprios episcopos. Copia libellorum porrectorum a collegio monachorum Apamie sanctissimis episcopis dominis nostris.

A **S**anctissimis patribus episcopis secunde Syrie ab Alexandro, Iohanne, Symeone, Palladio, Procopio, Eugenio, Stephano, & reliquis archimandritis, & monachis territorii apamiarum. Docuerunt nos diuine scripture quomodo & rerum necessitas didicit seruire tempori. Exposuimus igitur circuitus qui preuenerunt potentia tunc imperantium, & furia hereticorum violenta. Verum cum nunc deus iustam audaciam donauerit, rebusque operatam spem largitus est, & ecclesiis suis & omni terre Orthodoxum imperatorem mandauerit, necesse enim est, & in obmutescencia oppressos clamare, & scitis enim quod & impossibile ferme, ac irrecusabile rerum attingit ius. Cum itaque deus clementiam donauerit & tranquillitatem terris reddiderit (qui pro sua singulari bonitate sui cultores, ac in se confidentes consilio desertos nunquam relinquit, sed consolatur) bono imperatore acquirente, & separatis his qui rectam viam Orthodoxe fidei spoliare conantur, relinquitur ut nos dicamus, licet videantur mediocria vitam amarissimam. Seueri heretici deinde turpe, ac omni abominatio ne plena petri vitam. Quando enim nimis ad capum regularium quod non longe est a venerabili templo beati Symeonis confessoris ad pacem, & unionem charitatis, & iustam orationem respicientes, solumque habitum, & animam monachis decem circumferentes, nescimus quomodo impium Seuerum hostem habuimus quem nesciuit, nec umquam suscepit Christianorum status, neque vera communione ullomodo, aut tempore participauit, & quantum a sententia inimici veritatis cumulatim omnes perimus cum iudei, aut alias seculares, & quasi monachi attulissent nobis ex quibusdam tributariis ruribus, Quid autem possumus facere, aut quomodo possumus contrastare furie accerrimi exercitus impietatis. Nam alios quidem corruerunt alios vero in captiuitatem traxerunt. Nonnullos nudos vestibus constituerunt, & alios detritis corruptis vestibus tamquam in ignominiosa vita secundum illorum opinionem triumpham. Nos quidem in his que facta sunt merito gloriabamur, passionibus, & sanctas plagas pro Christo deo nostro cum omni bona spe sustinentes. Verum cum tam magnas offensiones paruas putauerint, immittunt ad certius exercitum rusticorum, maiorem isto & secundum impetum faciendo contra predictum monasterium partem muri diruerunt, & noctis tempore subintrant, & quosdam interficiunt, plurimos vero verberant, & mediocre substantiam monasterii subriperunt, ut pro magnis lamentationibus trophea inquit contra fidem faciebant. et isti quidem multa acerrima fecerunt, licet tandem expulsi sint. Tempus autem nullum fuit homicidii solo Seuero totius orbis inimico immoverius celestium contemplationum. Sed non sufficiente solo Seuero, ut videbatur maculare ornamenta

re ornamenta totius orbis. Iterum & Petrus contra ciuitatem apamiarū excitatur, & promittitur inquit presul quē oportebat magis, & litteris in syllabis tradi, & non somniare oracula sacri ritus. Vnde irrationabile audaciam iuuentutis immittit sepius venerabili monasterio sancti dorothei protrahens multitudinē publicamēta feminilia huic accommodata in quo illud dedecoris cōmiscuit in eis. Nam meretrices erant, & nullatenus nobiles, & percutiens ibidem venerabiles Monachos, trahit ad ciuitatē & in cacerē detrudit, & hoc sepius facere non cessauit. Quis nā poterit predicta mala & dāna matrone monasterio illata numerare? Insuper enim, & nunc infinxerunt iacula, & tela Isaurorū sequentium, & expectantiū ipsū que clamant excessum vulneris quod euenit, & interitus mundū permittit venire illachrymabiliter videre portas illius monasterii. Si autem & homicidia dicere audebimus, in quibus sepius manus tinxit, quis Christianorū orthodoxorū videns sanguinē altaribus resparsum offerre ausus est non cōpungetur dicere, immo silentio magis diliget talia occultare. Verū & si rursus remouerem⁹ precedentia facta & perpetrata in oragorum monasterio que carta sufficiet ad numerationem tantorū delictorū. Non enim pigritauerunt sicut in obsidione destruere monasterium, & accipere causam captiuatium monachos ibidem psallētes, qui quāquā admodicū lapsi sint, demū tamen veritatis verbum dilexerunt, & cognitionem cōmunionis nostre amplexati sunt. Pusgnam in larissa factā & nephādā furiam fausti, & quos inhumaniter sagittis deiecit, habet & quorūdam gestorum fides. Sicuti ergo & in inuasiōe incertorū factū est, actus neminē habitātium p̄uinciā perlatuit. Quanta vero & qualia differenter in venerabili domo victoriosi martyris Antho-
mini perpetrata sint, que enim natura rationem habens sine lachrymis enarrabit? Ita enim in consuetudinem venerat interficiendū monachos, magnū lucrum putans quod cunctis hominibus abominandū est, & per sequaces suos, quos inique cōducebat interfecit, venerabiles ac orthodoxos monachos qui ibidē in honore peragende celebritatis congregabantur, sicq; cruentis manibus adstabat altari. Audiuitis presente magnifico prouintie principe, & amelio gloriosissimo, ac Narso magnifico, & in fine quibūdam aliis, quas voces emisertunt p̄sentes venerabiles presbyteri diaconi, & subdiaconi, ceteraq; multitudo catholice ecclesie apamiarū. Quomodo cum meretricibus, & inhonestis mulieribus vitam duxit, & blasphemias voces contra deum emisit Christū crucifixū blasphemando, trahens etiam mulieres in sanctos christianorū fonte que nondū digne erant baptisinate sacro, Ceterū si voluerimus vniuersa percurrere, alio magis, & non solum presente indigebimus tempore. Quare multa Petri & Seueri delicta pretereuntes carptim balbutiendo discurremus veras contra illos accusationes. At bonum quidem esset non pretermittere causam afflictionis venerabilis Iohannis. Nam cum quidam notī essent sermones in secreto sancti Stephani dum celebraretur festiuitas, & respondisset dictus venerabilis vir bene, & sancte credere piissimū imperatorē nostrum qui contristatus velut anima compunctus in hac iusta voce, sub verbo & condēnatione inquit. Hunc fecit Petrus qui veritatis inimicus est, & nullibi iustum habet sermonē, sed solum in ominibus propter uisus hostis, & oppugnatīs bonis ac orthodoxis cogitationib⁹ eius qui post deum vniuersi orbis est dominus. Hec enim sic attestata presente magnifico principe prouincie, & quibūdam clarissimis electis de metropoli multi ex venerabili clero apamiarū edocuerunt, Addētes & quantā seruauit voluptuosissimā affectionē circa stephanā de scina, quā adducēdo per suasiōne, & bandiciis monasterio inquit immittit, & omni tempore priuatim, & continue ipse p̄stolatur, & hoc diuerticulum indecēs rursus sibi fabricauit, & materiā impudicā quā ipse vocauit doctrinā esse, & monitionē putās omnes p̄scentes fallere, & veritatē peruertere eorū quos in malo cum illa conuentione amplexatus fuerat, vt sobriū valde sermonē discurremus de hoc. Quare supplicamus, ac rogamus vestrā beatitudinem, vt respicientes ad verū λόγόν, verbum cui seruitis & ad memorabile, & orthodoxi propositum piissimī imperatoris nostri, ac maximarū potestātū, & sequamini sancta gesta beatissimi patriarche, & sancte Synodi cum ipso cōgregate, & consentiatis iuste depositioni facte contra Seuerū heresiarchā, & deponere velitis Petrum quē nominando merito erubescimus, sed necessitate persuasi dicimus, & supplicamus deponere ipsum, & extra diuinum chorum statuere, ac extra sacerdotium a quo ipse omni no alienus fuit iam, & nunc sibi ipsi autem solum illicite circumposuit sacerdotii specimē. Istis enim sic precedentibus deus admittet vestram puram, & ipsi dilectā voluntatem, & rex magnus laudabit rectum animum vestre iustitie, & passionēs concitatas membrīs ecclesiasticis excidet, & vtinam sicut olim & preolim remedium, & curam apostolicam ecclesiis donando ad sanctam, & cōuenien-

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

tem ordinem immaculatam Christianorum fidem conducant, vt gloriam, & indefessos hymnos in vocibus canticis deo domino acclamemus a celestibus potestatibus, & omni humana natura in bonam vnionem iustis ecclesie catholice conuenientibus, vt iuxta diuinam vocem fiat vnum ouile. Vnus pastor Christus deus noster.

Subscriptiones.

Alexander presbyter, & archimandrita monasterii beati Maronis porrexí.
Predictos libellos, & subscripsi manu mea.

☩ Simeon dei miseratione presbyter, & archimandrita monasterii beati Agapiti.

☩ Precopius presbyter, & archimandrita monasterii beati Theodosii.

☩ Eugenius presbyter, & archimandrita monasterii beati Isidori.

☩ Palladius presbyter, & archimandrita monasterii beati Valentiniani in capriolo.

☩ Stephanus presbyter, & archimandrita monasterii sancti Theodori in valala.

☩ Iohannes presbyter, & archimandrita monasterii sancti Felii porrexí.

☩ Maras presbyter, & archimandrita monasterii beati Basilii.

☩ Muselius presbyter, & archimandrita monasterii beati Barasone.

☩ Sergius presbyter, & archimandrita monasterii beati Thalassii.

☩ Timotheus presbyter, & archimandrita monasterii beati Gaiani.

☩ Symeones diaconus, & archimandrita monasterii beati Eugrafii.

☩ Iulianus presbyter, & archimandrita monasterii beati Cirilli.

☩ Romylus presbyter, & archimandrita monasterii beati Iohannis Iacobi.

☩ Dorotheus presbyter, & archimandrita monasterii beati Cirilli.

☩ Thomas presbyter, & archimandrita monasterii beati Iohannis.

☩ Caiuinas diaconus, et archimandrita monasterii beati Pauli.

☩ Camnelius diaconus, et archimandrita monasterii beati Isaccii.

☩ Sunt autem et in lingua Siorum multe, et infinite monachorum subscriptiones.

☩ Sanctissimus archiepiscopus dixit, sancta Synodus nobiscum presens sententiam quam habet in his que facta sunt, & lecta dicat.

☩ Et venerabilis Christodorus notarius & diaconus, ac secretarius legit interpretationem vocis lecte per litteras latinas que sic habet.

A Sanctissimi episcopi partium Italie, & honoratissimi diaconi sedis apostolice dixerunt. Dum cognitum est diffinitionibus apostolici presulis Hormisde Seueri, & Petri siue complices suos, & qui ipsos sequuntur pro manifesto eorum errore condemnatos esse, quos & nos sequaces per omnia apostolice sedis sanctiones in loco ^{pro} videlicet, & numero condemnatorum ipsos esse confitemur, verum non modo predicti Seueri impia conscripta in quibus diffinitiones sancte Calcedonenlis synodi, & epistolas beate memorie Leonis pape blasphemio ore anathematizare presumpsit, sed etiam zoaram, & omnes in ipsorum communione seu errore permanentes ipsius sententie seueritatis siue ipsius anathematis vincula comprehendunt.

☩ Sententia Epyphanie patriarche, & Synodi congregate contra Seuerum & Petrum.

B  ANCTA SYNODVS DIXIT, LICET QVID NOVIUS fuerit quod a venerabilibus prioribus venerabilium monasteriorum petatum tamquam pro sanctissimis ecclesiis porrectum admittere omnino nos oportet, & ipsorum pio zelo communicare atque conuenire, nunc autem & hoc esse factum curatione a beatissimis patribus, & fratribus nostris iam conspiciamus, licet maxime culpe esset, non sequi illos qui non paruos sudores habuerunt pro communi pace sanctissimarum ecclesiarum, & qui magnis, ac patriarchalibus resplicuerunt sedibus. Ex omnibus itaque lectis inuenimus Seuerum & Petrum totius ecclesie catholice, immo & ipsius orthodoxe fidei apostatas, & abscisos, ac simpliciorum animarum insidiatores, nec non impiorum hereticorum fautores. Quod qualia ipsorum frequentibus erroribus ^{pro} Verum & sacras sanctiones sanctorum patrum nostrorum pro nichilo putauerunt, & his interdicta periculose facere presumpserunt. Et propter hec in sacras

in sacris sententiis lectas inciderunt, idcirco & nos ipsas sequentes predictos seuerum & Petrum, qui nec *υποταλασσο* retrahuntur perpetuis cōdēnationib⁹ & anathematizationibus a tantis sanctis patribus cōtra ipsos factis mediocriter videlicet secundū quid facti sunt, econtrario vero temeritatem suam auxerunt contra omnes sanctas ecclesias, & ipsas tumultibus quātum in ipsis fuit impleuerunt, & priorum laborū fructus carperunt, ut dicat diuina scriptura, habemus factos in ordine hereticorum quos dilexerunt, & anathemata que studuerunt inuenire in cōtumeliā patrū nostrorum, & euerſionem fidelium ipsi habent ea contra caput suū, ambulantes (sicut dicit propheta) in lumine ignis sui, & in flamma qua exarserunt. Et in hoc etiā sequēdo nos memoratos sanctos patres per mediocrē contra ipsos sententiā nostram anathematizamus ipsos Seuerū, & Petrū quorum alter quidem Theopolitanorū. Alter vero apamiarū ecclesiarū sedem illicite subripuerunt, ut qui in Christo sperauerunt, & catholice ecclesie existunt, hoc scientes non incidant in ipsos ignorantia eorū que canonicē contra ipsos diffinita sunt, sed sciant secundū euangelicā & apostolicā doctrinā, quoniam hereticum virum post primā, & secundam monitionem recusare oportet, & q̄ nō oporteat dicere tali salue. Nam qui dicit ei salue cōmunicat operibus suis malis. Manifestū autem q̄ eiusdem cōdēnationis sunt Zoaras impiissimus, & omnes qui venerabilib⁹ altaribus & baptisteriis sua heretica conuenticula opposuerunt. Et simili modo anathematizamus parabaptismata, & impia cōscripta predicti Seueri. Equaliter enim sicut dicit diuina scriptura odibilia sunt deo & impius, ac impietas ipsius.

¶ Sententiā Mīne patriarche contra Seuerum, Petrum & Zoaram.



SANCTISSIMVS AC BEATISSIMVS ICOMENICVS ARCHIEPISCOPUS, & patriarcha Minas dixit. Cum Iohānes diuinus apostolus, & discipulus magni dei, & saluatoris nostri Iesu Christi dicat quedam peccata esse non ad mortem, quedam vero & ad mortem, Doceatq; nos per hanc sententiā fugere blasphemias in deum per opiniones hereticorū veluti ad mortem ducentes, videntur Seuerus & Petrus sponte preeligere peccata ad mortē. Opportunū est eos qui a principio errauerūt, & opinionib⁹ hereticis subducti sunt, & propter hoc a sancta catholica ecclesia & apostolica, & ab omnib⁹ qui in ipsa partem sacerdotii sortiti sunt cōdēnationem sibi ipsis super induxerunt sobrie penam portare, & ipsam existimare occasione penitentie atq; recognitionis. At cum hi nichil tale videātur fecisse, neq; toto tempore aliā quā demōstrationem recognitionis fecerint, sed tāquam ad ipsum deum superbientes manserunt in propriis impietatibus, & paruum putauerunt stare vsq; ad perditionem suā, & si non omnes alios qui validi fuerunt perdidissent, & opus affectauerunt dignū solius auctoris, & inuentoris iniquitatis qui propriam ruinam cōmunem omnium hominum perditionem constituere voluit, & vsq; nunc vult. Non ergo cessauerunt uti doctrinis scriptis, & non scriptis, & non solum in ciuitatib⁹ in quibus fuerunt cōmorantes, sed etiam in longe remotis, simpliciorū animas alliciendo, & participes proprie perditionis faciendo non ad intellectum accipientes iudiciū dei, neq; dominicā sententiā manifestissime clamantem. Si quis scandalizauerit vnū de pusillis istis obnoxius erit gehēne ignis. Insuper autem conculcauerunt venerabiles canones qui prudēter sancierunt cōdēnatū in aliqua synodo nullomodo posse sacerdotale ministeriū reassumere, donec de eo discussio ab alia synodo facta ipsum Innocētem probabit. Et si quis audebit sacrum quid medio tempore facere ante restitutionem in alia synodo, hunc nec postea in alia synodo spem aliquā restitutionis habere. Sed hec omnia despicientes predicti Seuerus Petrus, & sui communicatores, & participes de quorum numero est Zoara quidem monachus de syria ortus homo, qui neq; intelligere aliquid sacri potest, neque secundum rationem facere non q̄ aliis quicquā boni impartiri possit, sed simpliciter sic ypocritissimū veluti escā quandam animabus existentium porrigit immo quod verius est dicere materiam auaricie facit. Contempserunt quidem ecclesiam Romanam successorem apostolorum qui sententiā cōtra ipsos protulit, & ad nichilū reputauerunt hui⁹ regie vrbis sedem patriarchalē, & omnem synodum in ea congregatam, & eiusdem domini, & saluatoris omnium in sanctis locis apostolicam successionem, & ultra hec omnia etiam omnem sententiā Orientalis diocesis contra ipsos latam. Dicendum etiam est q̄ illotis manibus sancta contractarunt, & tanquā porci quidam margaritas con-

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

culcauerūt. Dico autē euangelicas, & paternas sentētias nō cessaueruntq; in hodiernā diē gñaliter violare statui, & paci sanctissimarū ecclesiarum. Ipsi enim clam occulte faciunt ea que canonibus interdīta sunt. Alios quidem multos iniqua doctrina ipsorum persuadentium preparando, conuenticulaq; & parabaptismata per domos, & monasteria faciendo contra canones, & ipsorum sceleratā communionē multis qui ab ipsis peruersi fuerant tradendo homines dicimns, neq; figura, neq; re qui habebant ordinationem ab ipsis datam similiter ipsis peruersis. Porro per hec non solum non eradicatur anathema primo impositum a patribus nostris, sed & ex nostra sententia immo vero canonum auctoritate spes restitutionis ipsis auferitur, & vt catholici filii cum hoc intelligunt, fugiant illorum errorem, & heresim. Propterea igitur sequentes sanctorū patrum nostrorum sententias, & euangelicis, ac paternis inherendo sanctionibus suscipimus & sanctissimos fratres, & cōministros cū ab ipsis lata fuerit sententia contra predictos Seuerum, Petrum, & Zoaram, & alios quicūq; cōmunicant ipsis in impietate, ac contra complices ipsorum. Et nos per dominum nostrum Iesum Christum verū deū nostrū tāquā lupos quosdam graues irruentes in Ouile Christi labicimus, & cōsententiatiui simus sanctissimis fratribus, & cōministris nostris, & sepius prius nominatos Seuerū & Petrum simili anathemate ferimus, non autem ipsos solum, sed & Zoaram, & alios qui conuenticula & parabaptismata faciunt, necnon & omnia ab ipsis conscripta que venenum draconis auctoris mali in ipsis nutriunt, & ipsum in simpliciorum animabus immittunt.

Subscriptiones.

Minas dei miseratione episcopus Constantinopolitanus diffiniui, & subsignaui me propria manu.

Ego sabinus Episcopus sancte ecclesie Canusine synodo sequens diffinitionem sancte recordationis pape Ormilde anathematizans atq; condēnans seuerum & eius impia scripta, & Petrū quōdam Apamiarum, & complices eorum atq; sequaces, necnon & Zoaram, vel cōmunicatores eorum & in eodem errore permanentes subscripsi.

Ego Epiphanius episcopus sancte ecclesie Esculane. Et cetera similiter per litteras latinas.

Ego Asterius episcopus sancte ecclesie Salernitane. Et reliqua similiter per litteras latinas.

In nomine domini Iesu Christi Leo episcopus ecclesie Nolane, & reliqua similiter sub scriptura latinarum litterarum.

Ego rusticus episcopus sancte ecclesie Fesulane. Et reliqua similiter per litteras Romanas.

Theodorus diaconus sancte ecclesie Romane. Et reliqua similiter per litteras latinas.

Gelagius diaconus sancte ecclesie Romane, & cetera similiter.

Ipatius episcopus Ephesinus diffiniui, & subscripsi.

Constantinus episcopus hiraclaeus in europa subscripsi.

Eusebius episcopus Cizicus diffiniui & subscripsi.

Thalassius episcopus Nicomedie diffiniui, & subscripsi.

Anastasiū episcopus Nicenus metropolita cum per lectionem sciuerim que facta sunt, anathematizans Seuerū, & eius impia scripta, ac Petrum quondam apamie. necnon & Zoaram, & ipsorum communicatores, & qui in ipsorum errore permanent diffiniui & subscripsi.

Fotinus episcopus Calcedonie diffiniui, & subscripsi.

Auxentius episcopus sebastiensis consententiatiuus existens diffinitis subscripsi me.

Theodolus episcopus iconie consententiatiuus existens, & ipse subscripsi.

Theagenes episcopus synadonum diffiniui, & subscripsi.

Bachus episcopus antiochie in piscidia diffiniui, & subscripsi.

Mamas episcopus Nelitinēsis cōsententiatiuus existens in omnib; subscripsi.

Hylarianus episcopus pergie diffiniui, & subscripsi.

Rosporius episcopus Neocesarie diffiniui, & subscripsi.

Paulus episcopus Dyanus diffiniui, & subscripsi.

Acatius episcopus pissinūtius diffiniui, & subscripsi.

Conon episcopus posidome consententiatiuus existens ipse subscripsi

Epictetus episcopus claudiopolitanus diffiniui, & subscripsi.

Procopius episcopus gangranus consententiatiuus existens subscripsi.

Petrus

- ¶ Petrus episcopus Iustinopolitanus secunde prouintie Cappadocie subscripsi.
- ¶ Marcus episcopus Apamie diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Hedistus episcopus Cians diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Voosperi diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Theodorus episcopus Gortine que Metropolis est prouintie Cretenfis cū per lectionem Sciueri ni que facta sunt Anathematizans Seuerum, & eius impia cōscripta, & Petrum quondam Apamie, ac Zoaram, & communicatores ipsorum, & qui in eorum permanēt erroribus diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Iacintus episcopus Milefensis ciuitatis diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Thalassius episcopus vertiti consententiarius existens, & ego omnibus hic diffinitis ipsos hereticos Anathematizans videlicet Seuerum, & eius impia conscripta Petrum quondam Apamie, ac Zoaram communicatoresq; ipsorum, ac in ipsorum errore permanentes subscripsi.
- ¶ Magnus episcopus Berrie prime prouintie Siriorum diffiniens subscripsi.
- ¶ Etherius episcopus Mariamine secunde prouintie Syriorum subscripsi.
- ¶ Dometianus episcopus Zechie diffiniens subscripsi.
- ¶ Calloas episcopus Smirne diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Archelaus episcopus ciuitatis Coriceotorum diffiniens subscripsi.
- ¶ Cristoforus episcopus Porphireonus prouintie phenicie eparalii Anathematizans Seuerum Petrum, & zoaram, ac communicatores eorum, & in ipsorum errore permanentes diffiniens subscripsi.
- ¶ Habet & duas subscriptiones Syriorum.
- ¶ Alexander episcopus Tarcusorum videlicet Iustiani ciuitatis Anathematizans Seuerum, & eius impia conscripta Petrum quondam Apamie, & zoaram, ac communicatores ipsorum, & in ipsorum errore permanentes diffiniens subscripsi.
- ¶ Eustachius episcopus ciuitatis Tiberii diffiniens subscripsi.
- ¶ Anastasius episcopus Insule Iotobie diffiniens subscripsi.
- ¶ Domnus episcopus ciuitatis Maximiani diffiniens subscripsi.
- ¶ Pelagius episcopus Parnalii diffiniens subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus tertie Palestine prouintie diffiniens subscripsi.
- ¶ Epiphanius episcopus Hiracleanus diffiniens subscripsi.
- ¶ Habramius episcopus Cratianus diffiniens subscripsi.
- ¶ Alexander episcopus Coloniensis diffiniens subscripsi.
- ¶ Eugenius episcopus Tii diffiniens subscripsi.
- ¶ Epythychamus episcopus Germe diffiniens subscripsi.
- ¶ Andreas episcopus ciuitatis Theolie diffiniens subscripsi.
- ¶ Eusebius episcopus antique ciuitatis diffiniens subscripsi.
- ¶ Asterius episcopus Amasiride diffiniens subscripsi.
- ¶ Theodorus episcopus ciuitatis Bordenorum subscripsi.
- ¶ Mathias episcopus Cyme diffiniens subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Podalie diffiniens subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Medaye diffiniens subscripsi.
- ¶ Paulus episcopus Ciuitatis Stectorii diffiniens subscripsi.
- ¶ Andreas ep̄s Peltenus diffiniens subscripsi.
- ¶ Theodorus ep̄s Ciuitatis Nerinorum diffiniens subscripsi.
- ¶ Habet & aliam suscriptionem vnam Syream. i. Syrie litteris scriptam.
- ¶ Leontius episcopus ciuitatis Helene diffiniens subscripsi.
- ¶ Minas episcopus Eudoxiadus diffiniens subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Cesarie diffiniens subscripsi.
- ¶ Iohannes ep̄s Troiane ciuitatis phrigie Pacatiane sub.
- ¶ Strotomicus ep̄s Syedrorum ciuitatis diffiniens sub.
- ¶ Dominicus ep̄s Theodosiopolitanus diffiniens sub.
- ¶ Flauianus ep̄s Cotenorum diffiniens subscripsi.
- ¶ Petrus ep̄s Ambladeorum ciuitatis diffiniens sub.
- ¶ Theodorus ep̄s Cassatorum ciuitatis diffiniens subscripsi.

QVINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

¶ Allodius ep̃s Panemutychanus diffiniens subscripsi.
 ¶ Theodocus ep̃s Eurieorum antique prouintie Hipirorum diffiniens subscripsi.
 ¶ Macedonius ep̃s Brutinus diffiniens subscripsi.
 ¶ Mosimus ep̃s Atlandrus Asianorum prouintie diffiniens subscripsi.
 ¶ Theodoricus ep̃s Alyndetus diffiniens subscripsi.
 ¶ Lycinus ep̃s sancte ecclesie in Patara diffiniui, & subscripsi.
 ¶ Pantaleon ep̃s Lulinopolitanus Gallatorum prouintie diffiniens subscripsi.
 ¶ Dominicus ep̃s Sofine prouintie diffiniens subscripsi.
 ¶ Dionysius ep̃s Ericarpeus diffiniens subscripsi.
 ¶ Martyrius ep̃s sancte ecclesie in Pytana diffiniens subscripsi.
 ¶ Epiphanius ep̃s Barateus lycaorum prouintie diffiniens subscripsi.
 ¶ Marcellus ep̃s Areus consentiatuus existens diffiniui, & subscripsi.
 ¶ Trifonus ep̃s Colbaleus prouintie Pamphilie diffiniens subscripsi.
 ¶ Magnus presbyter, & ambasiator apostolice sedis Theopolitane, & sanctissimi patriarche Efremiti sequens olim, & nunc consententiata a sanctissimis patribus, & pontificibus nostris anathematizo Seuerum, & heretica ipsius conscripta, & Petrum vindicatum, insuper & zoaram horum impietatis sequacem, necnon in errore istorum persistentes, & subscripsi.
 ¶ Hiracleus diaconus, & ambasiator apostolice sedis Theopolitane, ac sanctissimi patriarche Eufremiti secutus collegam meum magnum subscripsi.
 ¶ Capinus diaconus sancte resurrectionis Christi dei nostri ambasiator Petri sanctissimi patriarche hierosolymitani sequendo magnum, & hiracleum subscripsi.
 ¶ Paulus ep̃s Nalianus consententiatus, & ego omnibus diffinitis subscripsi.
 ¶ Minas ep̃s Carpathionus insule consententiatus, & ego existens oibus diffinitis subscripsi.
 ¶ Theodorus episcopus Parionus Syfiriorum, & Amulgiorum ciuitatis consententiatus existens omnibus diffinitis subscripsi.

CONSTITVTIO IVSTINIANI IMPERATORIS CONTRA ANTHIMVM, SEVERVM, PETRVN, ET ZOARAM.

IN NOMINE DOMINI

NOSTRI IESV CHRISTI DEI NOSTRI IMPERATOR CESAR FLAVIVS IVSTINIANVS ALAMANICVS, GOTHICVS, FRANCVS, GERMANICVS ATTICVS, ALANICVS, VANDALICVS, AFRICVS, PIVS FELIX, GLORIOSVS, VICTORIOSVS, TRIUMPHALIS SEMPER AVGVSTVS MINE PATRIARCHE.

A



REM NON INSOLITAM IMPERIO ET NOS FACIENTES ad presentem venimus legem. Quotiens enim sacerdotum sententia quosdam indignos sacerdotio de sacris sedibus deposuit, quemadmodum Nestorium, Euticem, Arrium, Macedonium, & Eunomium, ac quosdam alios ad iniquitatem non minores illis, totiens Imperium eiusdem sententie & ordinationis cum sacerdotum auctoritate fiat, Sicque diuina pariter, & humana concurrentia vnam consonantiam rectis sententiis facere, quemadmodum & nuper factum esse circa anthimum scimus, qui quidem deiectus de sede huius regie urbis a sancte & gloriose memorie agapito sanctissime ecclesie antique Rome pontifice, eo quod nullomodo sibi ipsi conueniens contra oes sacros ordines se intruserat sedi communi sententia ipsius sancte memorie viri primu, atque etiam sacre synodi hic celebrate condennatus, & depositus fuit, eo quod a rectis dogmatibus recessit, et quod prius multoties diligere videbatur, hec demum diuersis lustrationibus aufugit simulacrum sequens sanctas quatuor synodos trecentorum, xviij. primam in Nicea et. cl. in hac felici ciuitate, et in Epheso prior congregatorum, cc. ac. dc. xxx. Venerabilium primam in Calcedona. At quod nec dogmata sequens, nec nostras clementiam et condescens quod per ipsius salutem habebamus suscipere voluit, neque ipse abdicare auctores impiorum dogmatum, quod prius a sanctis synodis percussus fuerat, sed putat oportere secundum

tere secundum ipsum in equali ducere, & condemnatos. Nam semel alienis a sanctissima ecclesia intellectibus mancipatus, & a rectis dogmatibus alienatus merito ad ipsorum rectitudinem reuerti non valuit etiam ad hec a nobis inuitatus, & directus, qui omni studio vsi sumus ad ipsius salutem. Propter hec igitur omnem sententiam depositionis in ipsum a sancta synodo factam occasione non liciti neq; a sanctis canonibus approbati raptus sacrarum sedium huius regie vrbs, & auersiones a rectis, & veris dogmatibus ^{κρυπται} propriam nostrum ponit Imperium. Et contra istos presentem scribit legem. Interdicimus ei commorari in hac felici ciuitate, & eius districtu, ac in quacumq; alia insigni ciuitate Sancientes in quiete esse, & eos diligere quibus eundem digne supposuit, & non aliquibus communicare, neq; eos imbuere perditionem interdictorum dogmatum. Nec utiq; extra imperialem confirmationem relinquimus sententiam iuste contra Seuerum latam, ac ex omnibus (vt ita dicamus) Pontificibus, & patriarchalibus vna cum monachicis consensibus prouenientem sedibus, & anathematismum ipsi inferentem qui prius contra sacras sanctiones accipiendo sedem sanctissime ecclesie Theopolitanorum sic vniuersa conturbauit, sicq; accumulatas turbationes fecit, quod commune quoddam, ac abominabile bellum sanctissimis ecclesiis adinuicem immittet. Et hoc sceptris ante nos contra ipsum scriptum erat variis dogmatum at a rectitudine alienatis intellectibus, ac blasphemis vsu fuisse, ac vniuersa conturbasse, & solum utrumq; errorem abhominabilium heresiarcharum, & iniquorum dogmatum recipere. Et cum Nestorius, & Eutices & uterq; horum preceptorum contrarii quodammodo adinuicem esse videantur, ad vnum vero impietatis finem inferunt illorum diuulgatos sermones cum in vnum formauerit duobus existentibus dogmatibus adinuicem repugnantibus, quorum utrumq; similiter ad anime perditionem adducit Nestorii videlicet, & Euticis que ad monum dicendo narrauius que ex Arianorum, & Apollinarii contagione consistunt, ipse paradoxum quid perpeffus in utrumq; similiter incidit, & ibi quidem hoc, ibi autem illud mittendo se ipsum & sermones suos visus est constituisse commune receptaculum tantorum delictorum. Sit itaq; & ipse sub predicto anathematismo quem vniuersus patriarchalis pontificalis, ac monachicus nostre (vt ita dicamus) politie ceterus iuste in ipsum induxit. De theopolitana quidem ecclesia eiectus est. Idcirco thronus de illa ipsum remouit, eo quod ipsius principatum recte non acceperat, sed adhuc viuente eo, & in sanctissimis ecclesiis memorando qui ante ipsum sacerdotium habebat, & ab eo post ipsum de sacerdotio exciderat. Nec vero usq; ad hoc stetit, sed & iam sub communi orthodoxe, ac catholice ecclesie anathematismo factus multis libris blasphemisq;, & abhominatiombus nobis politiam impleuit. Quare vniuersis interdiciamus aliquid de libris ipsius possideri. Et sicut non licet Nestorii libros scribere, vel possidere, quia predecessoribus nostris Imperatoribus in suis constitutionibus visum est statuere similia dictis a Porphyrio contra Christianos. Sic nec dicta, & scripta Seueri maneant penes aliquem Christianum, sed sint prophana, & aliena ab ecclesia catholica. Igneq; comburantur a possidentibus, nisi qui ipsa habent, vel lent periculum pati. A nemine ergo scribantur, neq; ad pulchritudinem, neq; ad velocitatem scribentium, sciendo qd amputatio manus his qui scripta illius scribunt pena erit. Neq; enim volumus in futuro tempore ex illis blasphemiam protrahi. Similiter autem & hoc interdicimus omnino regiam ciuitatem ingredi, aut districtum eius, nec aliquam aliam de insignibus, sed in aliqua solitudine, & in silentio sedere, et non corrumpere ceteros, neq; in blasphemiam ipsos adducere, & non semper aliquid noui inuenire contra vera dogmata, per quod rursus nobis conturbare sanctissimas ecclesias festinaret, nec solummodo Petrum episcopum Apamie simul depositum, & simul in ipsis inter quos Seuerus sub predicto anathemate factum Imperium admittit, sed sint propria, et contra ipsum sententiata. Et qui sub communi anathematismo ordinatus est sub ipso sit, & sententia sanctissimorum pontificum que ipsos prouenit firma permaneat. Neq; vero permittemus illi hanc regiam urbem habitare, aut ipsius districtum, vel aliquam de insignibus, sed quorum secutus est errorem horum imitetur dietam, quoniam longissime abscessus est. Nam talibus occultari magis quam videri vtilius est. Ignoti quidem existentes seipsum ledunt solos, publicantes vero eorum dogmata multis ex simplicioribus occasionem perditionis prebent. Quod nullomodo fieri in Christiano ouili dei, & orthodoxo populo iustum est, neq; ab imperio permissum est. Quoniam vero & zoaram digne penitus iudicarunt sub anathematismo esse reuerendissimi, et qui iusta iudicant episcopi cum parua quedam talium malorum interpositio sit, & quibus dehonestatus est omnia videlicet comprehendendo ex memoria quadam habundanti sit, & zoara ^{παρενσηκη} interpositio quedam vilis huius male partis Anthimi dicimus, & Seueri, ac Petri, ordineturq; & ipse inter anathematizatos sacra sententia ipsum deferente quam pro-

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

priam, & ipsam in seipsa existentem adhuc magis ^{κυριότερον} firmiorem imperium facit, et hunc de hac regia vrbe, et eius districtu abiicit, & habitationem in aliis ciuitatib⁹ ipsi omnino interdicat. Itaque cum illis solis habitet, & consulet, qui a nobis ante me morati sunt qui similia quidem blasphemant, similia patiuntur, & similiter in exilio ponuntur. Si quid vero aliud in sententia sanctissimorum episcoporum continetur, que predictos deponit, & anathematizat, hoc firmiter ponimus, & diutius, ac imperialibus nostris legibus ipsum corroboramus, ac si ab imperio ipso prouenisset. Si vero aliquis ipsorum deprehendatur de cetero facere aliquid preter constituta, sciat incidisse in legibus imperialibus quod minores penas declinantes ad maiores immittunt indignationes. Interdicimus autem & omnibus conantibus catholicam dei ecclesiam diuellere siue secundum Nestorii heretici doctrinam, siue secundum insensatam euticis traditionem, siue secundum blasphemiam Seueri, qui & similia illis intellexit, aut eorum qui illos sequuntur seditionem immittere sanctissimis ecclesiis, & loqui aliquid de fide, sed sancimus quemlibet talium silentium ducere, & non conuocare aliquos ad se, neque accedentes recipere, aut perabaptizare audere, aut sacram communionem sordidare, & ipsam aliquibus tradere, aut interdicitas doctrinas exponere, siue in hac nostra regia, siue in alia, sed omne supportare periculum, si quid tale faciet. Interdicimus etiam omnibus istos suscipere, abiici ergo ipsos sancimus de ciuitatibus ab ipsis concitatis, scientes penas iam contentas in nostris diuinis Constitutionibus, que & domos ipsas in quibus tale quid fit, & campos ex quibus nutrimenta prebentur sanctissimis ecclesiis assignat, & a possidentibus auferunt, quia detrimenti causa sit simplicioribus, sub sanctissimis vero, & orthodoxis ecclesiis hec iuste ducunt esse. Hec pro communi pace sanctissimarum ecclesiarum statuimus. Hec sententia uimus sequentes sanctorum patrum dogmata, ut omne sacerdotium imperturbatum de cetero nobis permaneat. Quo in pace seruato reliqua nobis exuberabit politia de super pacem habens, quam omnibus magnus deus, & saluator noster Iesus Christus Trinitatis vnus, vnigenitus dei fili⁹ predicet, ac donet his qui sincere ipsum, & vere glorificare, ac adorare digni habiti sunt. Custodiat itaque beatitudo tua que recte annotata sunt, & mittat ipsa per suas deo dilectas litteras omnibus sanctissimis Metropolitibus sub ipsa existentibus, quorum cuilibet cura erit ipsa manifesta facere sanctissimis ecclesiis sub ipsis ordinatis, ut neminem ex omnibus lateant que sacerdotio visa sunt, & ab imperio confirmata.

CDIVINA SVBSRIPTIO:

CDIVINITAS TE SERVET PER MVLTOS ANNOS SANCTE AC RELIGIOSISSIME PATER. DATA OCTAVO IDVS AVGVSTAS CONSTANTINOPOLI POST CONSVLATVM BELISSARII VIRI CLARISSIMI.

A



OST CONSVLATVM FLAVII BELLISSARII GLORIOSSIMI decimotertio kalendas Octobris indictione quintadecima in colonia Elya Metropoli, & hierosolymis, Presidente sanctissimo, ac beatissimo patriarcha Petro in secreto venerabilis episcopat⁹ sue beatitudinis, & assistentibus sacerdotio suo, & sanctissimis episcopis trium palestinarum sub sanctis locis Venerabilissime synodi existentis. Helizeus diaconus, & Notarius ipsi⁹ sanctissimi patriarche ad medium veniens dixit. Pia demissa est lex vestre beatitudini que cum deo dicendo ad cautionem sanctissimarum ecclesiarum, & honesti cum deo status est, redditaque est vobis sanctissimis sancta epistola sanctissimi Mine patriarche regie ciuitatis que eandem habet materiam. Quorum vtrumque portarunt venerabilissimi monachi vestre venerabilissime Heremi qui in hac imperiali ciuitate venerunt, & gratia ecclesiastici status iussit vestra beatitudo me ad hanc venerabilem aduocare synodum, ut manifesta fiant eorum sancta que sunt a potentissimo, & deo custodito imperatore nostro: ac scripta a memorato sanctissimo patriarcha urbis regie. Quia igitur venerabilis synodus vestre beatitudini adistit prestolat, usque in venerabili episcopatu vestro deo dilectissimi archimandrite, & sanctissimi monachi adesse expetunt predictorum intimationi. Quid vestre beatitudini, & venerabili synodo videat? Sanctissim⁹, ac beatissim⁹ patriarcha, & venerabilis synodus dixit. Aduocent deo amantissimi archimandrite, & monachi, Heliseus diaconus, & Notarius in medio stans dixit. Iuxta iussu v're beatitudinis ad sunt deo amantissimi archimandrite, et monachi, Sanctissim⁹, ac beatissim⁹ patriarcha et vene

& venerabilis Synod⁹ dixit. Secūdū primū ordinē piūssima lex potētissimi ac deo custoditi imperatoris nūi ^{προφασος} manifeste legatur, & reputetur de gestis. Et lecta est ipsa diuina lex per venerabilem Elisseum diaconum, & notarium, & p̄sulget inter gesta de verbo adverbū sic hñs vt supra scriptū est. Sanctissimus ac beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus dixit, legantur & sancte littere sanctissimi patriarche Mine, & accipiens illas memoratus venerabilis Eliseus diacon⁹, & notarius legit, & inscripte sunt gestis de verbo adverbū sic habētes. Per oia deo amatissimo ac sanctissimo fratri, & cōministro Petro Minas in dño salutē. Recordātes solū venerabilib⁹ viris qui apud vos sunt letamur. Nā & sine vultus interpellatione sit allocutio per epistolas animū vertere ad ip̄os. Propter hoc ergo solū & nūc me motū esse ad scribendū ex ip̄so momēto alloquēdi vos delectatus sum, sicut in omnib⁹ diuitiis. Nā sicut vnguētū euacuātū, nomis tui sicq; odorē, nedū nō p̄sentis, sed lōge existētis sentim⁹, eminentiā modorū vestrorū ad ipsum mediū cordis posui, letitia implemur audiētes virtutes v̄rarū fertilissimarum vbertatum sermo vestre caritatis quotidie vultus, q̄ in vobis reformata sunt. Multi q; dem narrant, maxime vero cōmunis frater imo cōis benefactor deo amantissimus p̄bī Eusebius, veritatē dico, & nō mētiōr, magnus generaliter, & cōtinuus de vobis sermo est maxime ab ipsius sanctitate qui libenter narrat, qui apud vos sunt sicut fides recta, vita irreprehensibilis, mansuetudo magna, & simpliciter dicēdo, omnis virtutum chorus vobis a deo datus est, vt & Iacobi sedem accipere, & custos Orthodoxe Fidei esse mereamini. Igitur & Seuerum tanquam blasphemum vestra sedes decertauit, post hec tua sanctitas prebuit nobis semina fructuum, fuimus vobis consentientiāui contra Seuerum. Adsimilis huic fuit, & Petrus qui licet a ceteris iam depositus fuerit eadem condemnatione, & a nobis ille apprehensus est, Antimusq; ac zoara in similem errorem incidisse deprehensi sunt, & vterq; istorū equali pena iudicatus est. Communicauerunt nobis in his omnibus hi qui de antiqua Roma venerunt, & quicunq; congregati sunt in nostra venerabili Synodo, studiumq; vigilans, ac prouidentiam deo amabilem his omnibus contulerunt venerabiles monachi qui ex vestra christo amata regione in regia vrbe conuenerunt. Ipsas itaq; actiones actorum in his omnibus formatas vobis mittim⁹, Sitis igitur eiusdem sententiē in iudicatis a nobis, & a vobis contra Seuerū rursus in approbatis a nobis, & ab aliis omnibus vt ita dicatur contra Petrum & zoaram atq; anthimum, sequi tardare nolite. Nam vestrum utiq; fuit dissonanter & differēter aliis quidem principium liberatiōis hominum prauorū ibidē accommodari, in aliis vero, si fuerit datū ab aliis, seq, & ostēdet qdem vobis per partem rerū gestarū ordo atq; status, veruntamen volumus hec a vobis fieri ipsis manifesta, & horum intimatiōnem ad nos mittite, vestram & venerabilium episcoporum qui subditi vobis sunt intelligentiam circa gesta per litteras ipsis subiiciendas significantes. Que aut a nobis missa sunt manere apud vos sinite, que vestre recte confessiōis, et eorū qui malā op̄inōnē sustinuerūt, & passi sunt imperpetuum erunt symbolum instrumentum. Rogo autem talentum quod creditum est nolite abscondere, sed participatiōe multiplicare, exerite, et tradite veritates vestras, ne quādoq; videamini ipsum dissoluere, Secūdum me ergo proprie facientes orate pro fratre supplicationes frequentantes, et dicentes. Da pacem domine nobis. Omnia enim reddidisti nobis omnem in Christo fraternitatem que cum sanctitate vestra est plurimum salutamus. Et in domino valens ora pro nobis frater deo amatissime. Sanctissimus, et beatissimus Patriarcha, et venerabilis synodus dixit. Si que in regia vrbe facta, et synodaliter sententiata sunt, quorum memoriā facit diuina, ac piūssima lex, et epistola memorati sanctissimi patriarche Eliseus venerabilis notarius habet premanibus edoceat, Eliseus notarius dixit, Certifico vestram beatitudinem, et presentem venerabilem synodum. q̄ cum honorabili epistola lecta sanctissimi Patriarche regie ciuitatis Mina sunt et acta que missa sunt a sua beatitudine. Et que facta sunt in depositione anthimi qui pridē fuit episcopus Trapezuntius, et in anathematismo Seueri Petri et zoare michi ad manus sunt. Secūdum ergo q̄ visum est. V. B. et sancte synodo. Horum intimationem facio. Sanctissimus et beatissim⁹ patriarcha, et venerabilis synodus dixit. Interim fiant manifesta per lectiōnem que supra anthimum facta sunt, et nostris gestis inscripta, sicq; palia intrabimus que secuta sunt in Anathematismo Seueri Petri et Zoare Hereticorum saltem ipsa maxime non incognita nobis ea ^{καταγοινη} constitue. Et accipiens Eliseus Notarius, et Diaconus ea que contra Anthimum facta sunt percurrit, et inscripta sunt nunc gestis que de verbo ad verbum sic habent. Post consularum Flauii Bellissarii clarissimi sexto Nonas Maias. Indictione. decimaquarta. In deo amatissima et Imperiali Ciuitate Constantinopoli noua Roma presidente Domino nostro sanctissimo, ac beatissimo archiepiscopo, et patriarcha Mina in Mesayaulo dytico venerabilis domus domine nostre

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

sancte & gloriose dei genitricis semper virginis Marie que est prope sanctissimam magnam ecclesi-
am. Et a dextera quidem parte confidentibus ei, & coaudientibus iuxta piū iussu christoamantis-
simi, & deo custoditi imperatoris nostri Iustiniani, sanctissimi ac deo amantissimis episcopis Sabino
Canusino, Epiphanio Eclano, Asterio Salernitano, Rustico Fesulano, Leone Nolano, omnibus ex
Italie regione prius quidem missis a sede apostolica, demum vero vnanimiter consentientibus adue-
niēti huc sancte memorie Agapito pape antique Rome Petro Ciuitatis Iustiane Metropolitane se-
cunde prouintie, Cappadocie, Zachario Metropolita nitilino, Marco metropolita Apamie prouin-
tie Bithiniorum, auxentio, Metropolita celiybrino, Thalassio metropola Beryto, magno metropolita
Berreo Iohāne gubalorum, Iohanne brosporo, dometiano gentis Zenchiorum, cristofero porphireo
no prouintie Fenice, Paralie, Archelao, Corico, Dauitho, Circeseo, Etherio, Mariamio, Alexādro, Ba-
railono, Domno, Ciuitatis Maximiane secunde palestine, Anastasio, Iotabie, Iohāne zooro, Andrea
panii, Epitinchano Germe prouintie Elespotiate, Paulo Stectorio, Andrea peltorū, Theodoro Me-
ro, Theodorito Alindorum, A sinistra vero parte, Ypatio metropolita, Ephelino, Constantino Me-
tropolita Europe, theagene, Metropolita synadorum, Bacho antiochie Metropolita pissidie, Hilario
metropolita pgie, Boosporio Neocesarie metropolita, Ponti polemoniātu, Paulo metropolita Zia-
norum, Acazie metropolita pissinuntii, Epicteto ciuitatis Claudii metropolita, Onoriado, Thimo-
theo, Berone metropolitano, Epiphaneo hiradeano prouintie onoreatorum, Habraniso, Cratiano,
Alexandro, Colonienſi secunde prouintie Cappadocum, Asterio, Amastreo, Eugenio, Zio, Iohan-
ne Cesariensī prouintie, Bithinorum dominico Theodosiane ciuitatis phrygie prouintie Pacatiano-
rum, Iohanne traiane ciuitatis, Theodoro, Eurie antique, Epire, Andrea, Amazonio, Flaucano, Co-
tenorum, Elya, Adriano prouintie Bithinorum, macedonio, Briano, & Armonio, Callipolitano assis-
sistentibus autem ipsi, & conaudientibus, & Theophane ac Pelagio deo amantissimis diaconis apo-
stolice sedis, & mina ac Petro venerabilibus notariis, ac quibusdam venerabilibus subdiaconis, & pro-
curatoribus, ac ceteris clericis ipsius sedis apostolice. Qui & simul erant cum Agapito sancte memo-
rie hic facto papa antique Rome, & *συνοδο* consentientes fuerunt *περαλενομενταυρα* hic facto Aga-
pito sancte memorie pape antique Rome, ac etiam magno Presbytero, & Hiracleo Diacono am-
basiatoribus Eufremii sanctissimi patriarche sanctissime ecclesie Theopolitane. Sabino diacono san-
cte Christi dei nostri resurrectionis ambasiatore Petri sanctissime patriarche hierosolimorum Ste-
phano diacono, & ambasiatore Stoterichi sanctissimi episcopi Cesarie metropolitane prime Cappa-
dotie Gayano pb̄ro & Ambasiatore Elpidii sanctissimi episcopi Ancyrano metropolita prime Ga-
latie Dionysio, & Callinico diaconis, & ambasiatoribus fotii sanctissimi episcopi metropolitane eccle-
sie Corinthii presente etiā venerabili clero regie ciuitatis Eufemius venerabilis diaconus, & primiceri-
us notariorum dixit. Quoniam marinianus venerabilis presbyter & prior monasterii cognomina-
ti sancti Dalmatii & primatis venerabiliū monasteriorum in hac regia ciuitate situatorū, & reliquorū
venerabiliū priorū monasteriorū in hac xp̄o amātissima ciuitate cōstitutorū insup etiā & venerabiles
monachi in hac regie vrbe cōgregati q̄ sub Theopolitana ciuitate, & Hierosolima sunt supplicationes
porrexerūt piissimo, & deo custodito ipatori nro eius impiū sciendū digne iudicauit, p̄sentes sc̄tissi-
mos ep̄os de Italia. Insup etiā & deo amantissimos archidiaconos sedis apostolice ac venerabiles no-
tarios, & defensores ipsius aplice sedis antiq̄ Rome q̄ huc venerūt, & q̄ simul erāt cū agapito q̄ factus
fuit papa aplice sedis antiq̄ Rome ac alios etiā oēs deo amatissimos ep̄os cōgregatos ad vīam beatitu-
dinē cōuenire, vt vobis manifeste fiāt supplicatiōes sue serenitati oblate, quas qdē p̄nūciari vellēt. Hi q̄
eas porrexerūt, & q̄ venerabilibus canonibus approbate sunt, & q̄ ecclesiastico ordini cōueniūt ad op̄
deduci, Cū itaq; adsit et tanq̄ magno impatori assiterit, et omnes qui sacrum vestrum collegium implēt
obseruent venerabile vestrum secretum ac etiam predicti venerabiles monachi, et Theodorus circun-
spectus referendarius, a piissimo domino nostro missus ad hoc subiicimus, *προσποριστοιμενον* ad
notitiā sanctissimus archiepiscopus dixit. Intrent memoratus Theodorus circumspectus Referen-
darius, et memorati viri venerabiles. Et intrarunt Theodorus circumspectus tribunus notarius, et re-
ferendarius deo custoditi Imperatoris nostri, et Marinianus presbyter venerabilis, et prior monaste-
rii Sancti Dalmatii, et primas et cum ipsis venerabiles presbyteris, et Archimandrite venerabilis
Vrbis Regi, Agapitus dii, Dioscorus sancte Eufemie, Agapius Thalassie, Paulus, Romano-
rum, Antoninus sancti Eusebii, Stephanus Olimpi, Anastasius Romanorū, demetrius fosse, dñicus
Eufemii, Stephan⁹ p̄moti, zanon sancte dei genitricis ad fontē, Alexander Calamii dados, Caiume
Rodon

Rodon sancti theodori, Sennanius sancti domnici, Theodorus sancti Maronii, Sylas Elie. Paulus sancti samuelii, Iohannes sancti theodori Citiorum egyptiorum, Basilus cyracone, Iohannes sancti thome apostoli inter illos modesti, Marchus sancti theodori, Flavianus presbyter & secundarius, Modestus lycaonorum, Marinus sancti Pauli, Theocistus sancte dei genitricis prope illa sancti Iob, Theodorus trifonis, Cosma sancti Iohannis inter illa studii, Petrus sancte dei genitricis & sancti Diomedis in Iherusalem Liberi sancti dñici, Alexāder habrannii, Theodorus iob, Trifon elpidii, Stephanus conste, Habilas sancti danielis ad columnā, Iohannes sancti anastasi, Antheninus neonis, Iohannes sancti michaelis, Charisi, Iohannes mare prope Cisternam etiam, Focas iōne prope secundum, Zosimus Eutichii lycaonorum, Thimotheus asterii, Stratonius domecii, Policronius ethrii, Andreas romanorum prope cisternam, Martirius peta prope sanctos apostolos, Andreas sancte dei genitricis prope sanctum lucā, Marchus sancti dominici, Iacobus abybi, Syrus actitus Eucratadorum, Ioseph sancte dei genitricis in lyttotroto, Paulus sancti Petri apostoli prope palatium Anastasius pbr & secundarius sancti philippi in bresotrolio Georgius ciri, Eusebius symeoni, Zoticus sancti andree prope portā satorini, Et de subtheopolitana ciuitate, Paulus monachus ambasiator Monasterii maronis, Seuerianus presbyter & archimandrita monasterii zoare Shermoruū, Tyrus cassila presbyter & archimandrita monasterii luce, Syrus symeones diaconus & ambasiator Iacobi, Iohannes diaconus & ambasiator Theodori, Stephanus pbr & prior monasterii luxerii, Iohannes presb. & archimandrita monasterii domini thome, Syrus thomas presb. & archimandrita monasterii aarō, Syrus totinus monachus & ambasiator monasterii sancti stephani, Theodorus diaconus & ambasiator ecclesie Erindilenorum, Sergius presb. & periodeuctus. Qui omnes pro se faciunt & pro aliis. Item & de sanctis xpi veri dei nostri locis, Dometianus presb. & archimandrita monasterii sancti ac beati martirii hilichii presb. & archimandrita monasterii beati Theodosii, Casianus presb. laure beati sabbe, Dominicus presb. & prior pirgiorum, Iordanus nestabus presb. laure beati firmi, Terentius presb. noue laure, Leontius monachus prior ac πονηριος Vicarius totius eremi, Traianus presb. pirgiorum Iordanus polienctus diaconus monasterii abbatis theodosii, theodorus diaconus & monachus noue laure, Cericus diaconus & monachus ipsius noue laure, Anastasius diaconus monasterii beati martirii, Matas monachus eiusdem monasterii, Iohannes monachus eiusdem monasterii, Iulianus monachus monasterii abbatis Theodosii, Qui omnes faciunt & pro se ipsis & pro suis monasteriis ac pro omnibus monachis qui sunt in Eremon sancte ciuitatis, Iohannes presb. pediade & pro omnibus ibidem monachis, theonas presb. montis sancti & ambasiator montis & ecclesie faran & laure raithi pro omnibus ibidem monachis, Stratisius diaconus et monachus monasterii beati Iohannis pro omnibus monachis qui sub Scytopoli sunt.



ANCTISSIMVS ARCHIEPISCOPVS DIXIT IN PRIMO

ordine edoceri volumus a circumspecto Theodoro causam propter quā ad nos uenit. Theodorus circumspectus tribunus, notarius et Referendarius piissimi domini nostri dixit, presentes Venerabilissimi monachi supplicationes porrexerunt diuinitissimo ac serenissimo et victoriosissimo imperatori nro, & ipsas sanciri imperium suum digne iudicauit, et me accipere ac portare ad vestram sanctitatem ducereque venerabiles monachos, ut cum uos edoceri eritis que ab ipsis facta sunt, canonice tormetis ea que vestre beatitudini videntur bene habere. Has itaque cum ad manus habeam vestre beatitudini porrigo ad legendum.

Sanctissimus archieps dixit, Supplicatio venerabilium monachorum porrecta piissimo et xpo amantissimo dño nstro et suscepta fuit manifesta et accipies acatius venerabilis diaconus et notarius legit.

Colendissimo piissimoque ac potentissimo Iustiniano Augusto. Supplicatio ac deprecatio Mariani monachi & archimandrite, monasterii beati Dalmacii ac primatis venerabilium monasteriorum vrbis regie & ipsius archimandritarum nec non & archimandritarum & monachorum hierosolimitanorum & sancti montis synay, ac secunde Syrie in ipsa congregatorum.

Deus magnus & mirabilis per quem reges regnant & potentes dominantur terre presciens presentia & futura conspexit deo dilectum cor vestre pietatis & solus tales in hiis cogitationes scrutari valens videns preaccipientem zelum pro recta fide et diligentiam que fieri debet pro statu qui nunc est in sanctissimis ecclesiis adduxit ad imperialē sedem nostram serenitatem, volensque ostendere in uobis omnibus suum iudicium α. π. σ. σ. ω. π. ο. λ. η. τ. ο. ν id est sine acceptatione personarum preposuit ad mas

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

nifestum vestram bonam operationem, quam die ac nocte pro ecclesiastica pace, & honore ac cultu recte fidei, & sanctorum patrum facitis, & pro elemosina que est proxima charitati. Nam fidelibus elemosinis expurgare peccata didicistis. At hoc boni consilii opus dissipare prompti, Anthimus Seuerus, Petrus ac Zoara, & qui similia his sapiunt omni tempore, & loco tumultu, ac turbationes ecclesiis facere non cessarunt. Terram quidem ac ciuitates sanctorum, & aliorum quorundam sanguine contaminarunt tumultus concitantes. Aerem vero & audientium aures anathematizationibus contra sanctos inquinauerunt. Demum vero irruerunt in hanc regionem ciuitatem, & altaria prophana & baptisteria aliena in oppositum veri altaris, & sancti fontis in multis clavis locis ipsius ciuitatis & in suburbis re improperiis domibus fixerunt, & iniqua ipsis facere non cessant, alios in domibus corrumpendo, & iuxta Apostolum captiuando in ipsis simplices addiscetes, & nunquam ad cognitionem veritatis venire valentes. Quod autem maius malum est & nobis intestinum? Anthimus qui aliquando ordinatus fuit episcopus trapezuntius. Iste enim ex multo tempore propriam ecclesiam derelinquens, & fictam vitam continentie assumendo cum predictis hereticis, conuenticulis placida faciendo & dicendo omnia qualia perpetrando errorem hereticum simulent illis, quasi dicat potuit etiam non potuit, conatus est per illorum coniunctionem sedem ipsius ciuitatis subripere contra omnes ecclesiasticos canones & leges. Quia igitur catholice ecclesie omnes alumni & de predicti anthimi iniquitate & violenta promotione, & aliorum iniquorum virorum & deo & nobis molesti esse non cessauerunt, vos vero piissimi & valentes ipsos extra ponere tamen canonicum iudicium a Romano pontifice in ipsum anthimum & in predictos hereticos benefaciendo audire voluistis. Illo persuasi qui dicit. Interroga patrem tuum & annuntiabit tibi seniores tuos, & dicent tibi. Et apostolo dicente. Obedite ducibus vestris, & subditi estote. Ipsi enim vigilant pro animabus vestris Itaque rationem reddituri, Misit deus huic ciuitati agapitum qui vere *αγαπῆτο* id est dilectus est a deo & hominibus, Pontificem antique Rome in depositione anthimi, & predictorum hereticorum tanquam olim Petrum magnum *πρωτοπρεσβυτερο* Romanis in depositione Symonis Cretiani, iste ergo honorabilis vir sciens per libellos plurimorum & nostrorum ea que iniuste contra ecclesias presumpta fuere, et ea ipso visu semel accipiendo neque ad visum suscipere voluit anthimum fuerentem aduersus canones, sed hunc iuste eiecit de sacerdotali sede Ciuitatis sue, et cooptulante et coadunato catholice fidei et diuinis Canonibus vestro imperio prefecit ipsi ecclesie sanctissimum, Minam recte fidei, vite, & pudice, ac honeste conuersationis, et infirmantium sibi iniungenda dispensatione approbatissimum propterea rursus cum de anthimo et de aliis hereticis porteximus libellos. Et episcopi palestini in ciuitate congregati, et alii orientales et ambasiatores aliorum pontificum, et nos ipsi postulauimus anthimum episcopum trapezuntium, que perpetravit facere per libellum nota sedi apostolice, et liberare se ipsum ab omni heretico errore, et proficisci ad ecclesiam trapezuntinam, aut si hoc non valet, finaliter condemnatur, et omni dignitate sacerdotali, ac operatione nudetur. Sic fecit sanctus Celestinus contra impium Nestorium qui se ipsum tali condemnationi subiiciendo partem cum hereticis accepit. Et hos quidem propriis ecclesiis premuniuit. Hereticos vero aut canonicè ad ecclesiam venire, aut cessare de cetero ab insidiis contra ipsam conuenticulis ac parabaptisteriis, et persequi de hac ciuitate et qualibet alia tanquam deuastatores, ac insidiatores non solum sanctissimarum ecclesiarum, sed et etiam ipsius politie a vobis bene sancite, hec voluimus ipsum afferre ad cognitionem vestre pietatis, ut per ipsam ad finem deducantur que a nobis petita sunt. Has vero petitiones vestras iustas preueniens predictus sanctissimus vir cum anthimus se ipsum manifestum constituerit, simul cum predictis hereticis condemnauit, et omni dignitate sacerdotali et efficacia nudauit, et omni episcopatu et orthodoxo nomineque ad penitentiam eorum que deliquit, et misit vestre pietati libellos nostros, ut que in ipsis sunt per vos ad finem deducantur, sic enim opportune assumptus est hic honorabilis vir a dispensatore nostro deo, et additus est patribus suis, & bonum certamen certauit, & cursum perfecit, fidemque seruauit. Obtestamur itaque vestrum imperium (licet temerarium quid faciamus) pet magni deum saluatorem nostrum Iesum christum qui protegat honorabile imperium vestrum, & omnem inimicum et hostem propter vestram rectam fidem vobis subiiciat, non contemnere iustum iudicium predicti sancti viri, sed ipsum exequi, & ecclesiam dei ac totum mundum liberare a peste anthimi, et predictorum hereticorum. Nam sancto viro Agapito in presenti vita existente, post deum ad vestram pietatem respiciente hec finem a vobis accipere expectauimus. Implendo itaque que ab illo iuste ac canonice iudicata fuere et per vestram generalem sanctionem ipsa confirmando taliaque de cetero presumi interdicens, illius beatam animam coletis, que cum deo proximior sit, eo quod vinculo terre et carnis huius soluta sit, et fiduciam ex propriis bonis operibus adeptam, pro pace et salute vestre pietatis intercedit. Vos

autem cum Dauid ad dñm cum fiducia clamastis. Nonne qui oderant te dñe odio habui, & super inimicos tuos tabescebam; perfecto odio odiui eos, & inimici facti sunt mihi. Timendū enim est piissimē me ne propter multam dilationē illud israhelitici populi patiamur, & nos in medio habentes ab omni sacerdotio anathematizatos, qui quoniam in medio habuit, Achar & Ionatam in scientia & ignorantia se ipsos anathemati subiicientes in periculo fuit totaliter perire, licet ignoraret q̄ in medio haberet anathema. Non ergo sustineatis christianissimi Imperatores tale malum continere sed χρησάμενοι vtimini zelo ad recognitionem dei, & his que ipsius sunt illud adimplentes quod scriptum est. Ventilator impiorū Rex sapiens. Vt cum Dauid & Iosia, ac Elia, ac Agapito qui maxime zelauerunt pro deo partem vos habeatis in presenti quidē sicut & illi, sub scabello pedū oēs inimicos vestros subiiciat, in futuro vero cum illis eternū regnū tribuat, qui promisit & in isto centuplū, & in futuro seculo diligentibus vitā eternam donare.

Subscriptiones.

Marianus diuina miseratione presbyter & archimandrita, & primas venerabilium nonasteriorū huius Regie ciuitatis cum vniuersis venerabilissimis Archimandritis qui vna mecum supplicarunt de consensu omnium subscripsi & porrexī.

Hy chius dei miseratione presbyter & monachus monasterii beati abbatis Theodosii locū tenens Sophronii presbyteri & archimandrite ipsius monasterii & primi totius heremi hierosolymorū cum omnibus his qui mecum missi sunt Archimandritis & monachis hierosolymitanis ad hanc Regiā urbem qui faciunt pro omnibus Archimandritis & monachis qui habitāt ipsam heremū, & tres palestinas qui vna mecum supplicarunt subscripsi de consensu omnium & porrexī.

Theonas dei miseratione presbyter & ambasiator sancti montis Syna & heremi Raite ac sanctissime ecclesie de faran faciens pro omnibus supra scriptis supplicauī, & subscribens porrexī.

Paulus dei miseratione diaconus & ambasiator venerabilis monasterii beati Maronis principalis venerabilium monasteriorū secunde Syrie missus huc ab omnibus venerabilibus Archimandritis, & monachis ipsius regionis ad vestram pietatem cū supplicationibus ipsis quas extenderunt cōtra subscriptos hereticos Acephalos, faciēs pro oib⁹ p̄dictis archimandritis & monachis supplicauī sub. et obtulī,

Sanctissimus archiepiscopus dixit. Peto quidem cum circumspectus Theodorus Referendarius qui fecit aduenerit, dicāt presentes venerabiles monachi si qui plus edocere voluerit venerabiles monachi per Marianum venerabilem primatem porrexerunt διδασκαλικόν doctrinale id est instrumentum reformationis, quod cum accepisset venerabilis Christodorus diaconus notarius et secretarius legit, Epiphaniō sancte memorie archiepo hui⁹ regie Urbis in pace vita functo Anthimus qui aliquādo ordinatus fuit eps trapezudarū magnitudine et dignitatem sacerdotii nō spirituale animarū diligentia esse putauit, sed quendam Ciuilem principatum, et propterea maiorem appetens iam multo tempore derelinquens propriam ecclesiam, et ciuitatem apprehendens tanq̄ quedam plaga egyptiaca vitamq̄ fictam ipsius figurate continentie omnibus ostendens, cū hereticis hic nidificantibus conuersatus est, similia illis heretica furta largiendo, et placida illis faciendo, et dicendo valuit adulterine subripere sacerdotalem sedem ipsius Ciuitatis contra omnem equitatem ecclesiasticam, et canones. Quoniam ergo circa ambo peccare visus est et circa diuinos canones, et circa rectam et immaculatam fidē, et sane sciamus nos defensionem diuinorum Canonū conuenire solum sacerdotibus, recte vero fidei non solum sacerdotibus, sed et omni christiano orthodoxo, que de ipsa salua sunt hūc interrogauimus, non semel, non bis, sed multotiens rogantes ipsum confiteri ea que contra Eutichem a sanctis patribus decreta sunt, et maxime qui in sancta icomenica synodo Calcedonensi conuenerunt, et a beatissimo papa Leone videlicet dominum nostrum Iesum christum esse in duabus naturis indiuisibiliter, immutabiliter, inconfusibiliter, et inseparabiliter et simul condemnare et anathematizare cū Nestorio et Eutice Dioscorum episcopum Alexandrinum patronum et defensorem impietatis Euticis, et qui omnium malorum causa fuit, et condemnatus ac anathematizatus fuit cum Nestorio et Eutice a predicta sancta synodo Calcedonensi, ipse vero propter excogitatum consilium contra ecclesiam imbuens oculos proprii sensus, et vnum solum propositum habens cum semel transcenderit hostium mandre ouīū christi dei nostri ouile lupis tradere repulit nostras cogitationes, et exhortationes, et oblitus est vere promissionis dñi de ipsius ecclesia. Quoniā porte inferi nō preualebūt eā, et illi⁹ scripture quoniam Consilium quod consulistis dissipabit dominus, Ideo dñs ecclesie sue donauit illud semper inexpugnabile aduersus hereles excitando spiritum agapiti Romani pontificis, et iam dei voluntate apprehēdit Ciuitatem ipsam. Et cum cognoscat per multorum libellos, et nostros ea que inique

A

B

C

D

E

¶ QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

presumpta fuere aduersus dei ecclesiam, neq; ad dei visum semel suscipere voluit Anthimū furem contra diuinos canones, neq; participare secum in communione diuina, sed iniuriam sacrorum ac diuinorum canonū atq; etiam catholice fidei vindicans hunc extra posuit de sacerdotali sede, quam adulterine & iniuste ascendit, fidelissimo ac piissimo imperatore nostro catholicam fidem, & diuinorum Canonū auctoritatem adiuuante. Vestram vero beatitudinem in fide recta de super & a principio approbatam, ac in recta & honesta conuersatione, atq; vita pudica, & infirmantium ministerio ipsi committendo in pontificē ordinauit ipsi ecclesie secundū electionē & sententiā piissimorū imperatorū nrorum, & venerabilis cleri huius sanctissime ecclesie, ac christo amantissimorū virorū & in diuersis dignitatibus & principatibus existētū, & nostrūmet pariter, & oim fidelū christianorū. Cum ergo oportuit elatū in heresi nō dominari alteri ecclesie, aut doctoris nomen circumferre q̄ oīno addiscere noluit a sanctis patribus, que ipsū oporteat populo tradere merito de isto libellos porrexim⁹ predicto sanctissimo Agapyto, rogantes aut notū libellū apostolice sedis predicto Anthimo porrigēte, liberare se ipsum ab omni heretico errore. Et postea sic, si approbabit predict⁹ sanctus vir mittere eū ad ecclesiam trapezuntiarum. Aut si hoc facere non vult, cū hereticis cōdemnetur, qui semel cū ipsis vitā degere pretulit q̄ cū ecclesia sua. Et alter p̄ ipso p̄dicte ecclie ordinetur, que diu ep̄o viduatur. Has nostras iultas petitiones cum suscepisset predictus sanctus vir in litteris quidē cōmendaticiis ad sanctissimos pontifices pro vestra sanctitate quia obscurū se ipsum cōstituit predictus Anthimus, nudauit ipsum ep̄ali nomine, atq; etiā catholico hoc est orthodoxo, quo vsq; ad cōfitebitur oīa que tradita sunt a sanctis patribus, nostros vero libellos destinauit piissimo imperatori nostro, vtque in ipsis petita sunt, effectui tradantur per suā pietatem. Opportune vero sic adeo sapienter nostra dispensante, assumptus est iste honorandus vir, & patribus suis additus est, plenus spiritaliū desideriorū aduersus lupos pro ouili summi pastoris christi dei nostri pugnavit, & fidelis seruus in talēto credito demonstratus est, sine acceptatione psonarū dispensator in tempore, vnicuiq; dans tritici mensurā. Nos itaq; post illius beatam obdormitionē cōpendiosum finē his que mouent imponere festinātes, cū supplicationes porrexerimus piissimo imperatori nro, & recapitulauerim⁹ que in prioribus libellis erant, rogamus & obsecramus, suā pietatē exequi iustā in istos cōdemnationē sancti Agapiti, Sua ergo pietas in hoc saltem fideliter mota & que ad ecclesiasticū statū conferunt canonice terminari volens. Huiusmodi supplicationes misit vestre sanctitati, vt que videntur sacris ac diuinis canonibus, in predicto Anthimo sentētientur.

Sanctissimus archiepiscopus & sancta synodus dixit. Presentes sanctissimi ep̄i antique Rome & deo amantissimi diaconi sedis apostolice audiuerūt que lecta fuere, & de porrectione dictorū libellorū, & de synodalib⁹ ep̄lis sancte memorie Agapiti quecūq; de his sciunt manifesta facere dignētur.

¶ Et legit vocem Minas venerabilis lector apostolice sedis antiq̄ Rome & secundicerius notariorum que sic habet.

¶ Reuerendissimi ep̄iscope & venerabiles apostolice sedis diaconi dixerunt. Quoniā a sancte memorie patre nostro papa Agapito monachi diuersorū monasteriorū porrectis supplicationibus venire petierunt si quid ab ipso patre nostro de Anthymo quondam ep̄iscope trapezeuntio in synodalibus epistolis quibus p̄ ordinatione sanctissimi Mine archiep̄iscope huius regie Urbis diffinitum est premanibus habentes dedim⁹ ad legendum.

¶ Sanctissimus archiepiscopus & venerabilis synodus dixit. Que producunt legātur. Et accipiens venerabilis Acatius notarius & diaconus supplicationes, que ex persona monachorum & ex persona deo amantissimorum ep̄iscoporum legit.

¶ Domino nostro sanctissimo & beatissimo archiep̄iscope antique Rome & icomenico patriarche Agapito Marianus presbyter & primas monasteriorum Regie ciuitatis, & ceteri archimandrite eiusdem & archimandrite ac monachi hierosolymorum, ac orientales in eadem synodo congregati.

¶ Eos qui sanctas dei ecclesias opprimunt considerantes, & inimicos dei cotidie aduersus eam scribere cōspicientes lamentationem diui Gregorii in his prohēmium facimus opportune ad vestrā beatitudinem dicentes, visa est cura dei penitus dereliquisse presentem vitam que temporibus ante nos ecclesias custodiebat. Et iam tantum cuiuslibet anima immersa est a calamitatibus vt equidem proprios dolores vite nostre non in malis esse putetur. Tot & tanta sunt communia mala ecclesiarum ad singula respiciendo, quorum si aliqua in presenti tempore fieret diligentia ad reformationem ad omnimodam desperationis cōfusione paulatim perueniretur. Cū multis itaq; modis iam hec enarrauerimus nō minus vero & nūc magnas & incredibiles insidias aduersus dei ecclesiā factas multiplicauim⁹, Scismatici

matici & acephali qui a furia Dioscori, & Euticis descenderunt, nescimus quis eos ad amentiam mouerit, veluti quadam audacia freti suo proprio morbo triumphantes synagogas facientes, & parabaptismata innouantes, & tanquam ex euerfione hoc facientes, & nomen episcoporum sibi ipsis in locis nostris diffamantes aperte ingruescunt, & licenter omnia audent, non contra ecclesias solas, non contra alumnos ecclesie, sed etiam contra ipsum piissimum imperatorem nostrum, & vestrum honorabile caput, sicut tanta predictorum insania vestre beatitudini manifesta fuit. Nam venientes ad quandam domum si guram oratorii habentem in qua monachi quidam de iniquo contubernio illorum habitant, ymaginem piissimi Imperatoris nostri furia excecantes illud patris eorum diaboli fecerunt, qui cum non possit contra creatorem, aduersus figmentum suam ostendit furiam. Irruit enim vnus ex eis qui in malis excellens est. Isacius persus qui magia quadam vtens seducit corda volentium ab eo decipi & invrendo *σταβρινο* vsque Veronam ad Quinquaginta dies quia consecrari istius qui hortantur ipsum facere hec ad corruptionem & deceptionem simpliciorum diffamant percussit virga ymaginem, contra caput dicens quendam veri & orthodoxi imperatoris nostri, ymmo vero contra deum, propter quem ymaginem percussit, que nec aure perceptibilia, nec mente susceptibilia sunt, & virga mihi verberando contracta est, & tanquam exaffluens aliquid aliud inhonoratius facere volens in ymaginem viri dei dilaceravi tunicam inscriptam, & quod ex ipsa ab eo dilaceratum fuit igni tradidit. Quid igitur non saltim contra fecisset orthodoxum Imperatorem, si hunc cum potestate habuisset in manibus iste violentus & irrationabilis vir, ubi nec tunice scripte inanimate pepercit. Iam illud prophete ad deum & ad vos, ac ad piissimum Imperatorem nostrum *απολογουμιν*, dicere conuenit. Viquequo clamabimus, & non exaudietis? iniuriati clamabimus ad vos, & non saluabitis? Si enim qui hec sapiunt & faciunt simul nobiscum omni tempore ac modo degere permittuntur, considerate beatissimi quod nobis non occurrentibus his que illi sentiunt neque istorum ebrietate *αυατηλαμενης* diminuta ipsos accipere potestatem congregandi, aut ipsos permittere talia audere, nihil aliud est quam veriores putare, quam dogma nostrum, & iniquiores, ac violentiores efficere contra nos. Si enim illi tanquam pie sapientes docere sicut sentiunt, & predicare cum fiducia dogma suum permittuntur, manifestum quod reprehensa est ecclesie *λογος* ratio, cum apud eos veritas sit. Nam duas contrarias rationes veras esse de eadem re natura non habet ut inquit magnus Gregorius. Quoniam igitur ex hac causa in multas domus eorum qui in excellentia sunt intrant, & indecentia faciunt captiuantes mulierculas quasdam peccatis coaceruatis, que variis ducuntur desideriis, & semper addiscunt, & nunquam ad cognitionem veritatis venire possunt, verum etiam in ipsis propriis domibus & suburbiis altaria & baptisteria erigunt in oppositum veri altaris, & sancti fontis, & omnia simul contempserunt propter attributum eis patrocinium ab his qui in domo domini, & aliquo alio modo potentes sunt, nolite pati beatissimi non uti solita fiducia ad reformandum tantum malum, sed sicut prius contra Anthimum insurrexistis, & lupum qui conabatur cooperire per pellem ouis, & transcedere hostium ecclesiasticorum ordinum sanctionum, & canonum, & qui latrocinatorem mandram ouium transcederat, pelle denudatus, & ipsum met demonstratis, ac procul a mandra expulsiis, sic & nunc iterum vigilate & ostendite piissimo imperatori nostro quod nullum lucrum exierit ut inquit diuinus Gregorius studio reliquo suo circa ecclesias, si tale malum in destructione sane fidei per ipsorum fiduciam preualebit, & permittentur adhuc isti ad corruptionem ecclesie nidificare in domibus dominorum, & in propriis & iniqua in ipsis facere. Hec quidem dumtaxat portamus, licet incredibilia & a diris doloribus incuruati spem habentes ad clementissimum deum qui in tempore opportuno vestrum aduentum nobis ostendit, quod sicut Petrum magnum Apostolorum principem his qui Rome erant in depositionem Symonis Soetici misit, sic & vos misit in depositione, & expulsionem Seueri Petri, & Zoare, & eorum qui similia eis sapiunt, & qui omnigenis honoribus circumfouentur ad inhonationem dei blasphemiasque, ac electiones dabit vobis potestatem, coopitulante vobis piissimo & deo custodito Imperatore nostro istos expellere de omni ecclesia tanquam insidiatores, et violatores non solum sanctissimarum ecclesiarum, sed & politie ipsius. Nam cum hos ad suam malitiam conuenientia organa insidiator boni inuenisset, totum orbem terrarum commotum fecit, & sanctorum sanguine terram contaminauit et Ciuitates iugulationibus, et tumultibus conturbauit. Expellite igitur istos. Scimus bene si piissimum Imperatorem nostrum, et ipsius christo amabiles principes informastis, quod communicant anathemati in medio habentes anathema, sicut ostendit nobis antiqua scriptura in Achar et Ionathan qui scienter et ignoranter inciderunt in anathema, et hec ignorando in periculo fuerunt perire cum eis, quoniam in medio eorum fuit anathema. Et si commemorastis suo deo amato atque dilecto

EQVINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

Imperio adducere deo eos qui ab ipsis a recta fide adducti sunt aut si hoc nõ valeat sufferre, insidiatores ecclesie repellantur. Non enim latuit tuam beatitudinem quæ quanquam piissimus imperator noster mandauerit nõ reconuētulare neque rebaptizare. Zoaras tamen tale preceptum despexit, & paraba- ptizauit in die pasche nõ paucos, inter quos erant pueri eorū qui permanēt in domo herili, sicut depo- fuit ille qui ab ipsis gratia dei potuit, euadere et auferre, & ad dei ecclesiam refugere, in aliisq; locis & domibus in excellentia existentium, hec & similia istis facta fuerunt. Verū semper isti soli dei eccle- siam perturbauerunt & contristauerunt, & nos usq; ad istos fletum utiq; εὐθυμεν continuimus, sed quoniā & ab his qui intus eam esse videntur, ac in ordine pontificū existeri omnino expugnati, tēpus est dicere de eis illud Psalmi. Si inimicus maledixisset mihi, sustinuissem utiq; & si qui me odit, ma- gnificasset, abscondissem utiq; ab eo. Tu autem homo equaliter animate, dux meus & cognitor me- us, qui in id ipsum dulcorasti michi escam in domo dei ambulauimus cum consensu. Tales fuerunt nonnulli commorantium in magna & Regia vrbe prima ciuitatum nomen quidem pastorum por- tantes, totaliter autem sicut lupi rapaces. Quorum maxime existit Anthimus trapezuntinus, & alii aliarū ciuitatū. Isti enim & similes huic ex hereticis acephalis existentes ad Paululū religionis pietas- tem dissimulantes in ecclesias se intruserunt, tanquā quedam egyptiatica flagella, qui nullomodo pro- priis ecclesiis vacare voluerunt. Et hoc solum bene sapientes ut non deuascent sibi adiudicatas, aliud male sapuerunt degere in tanta multitudine in hac regia vrbe, ut multos sibi amplectantur proprio ba- ratro. Instituit enim predictus Anthimus non euangelicam, sed fictam vitam, ut finis probauit, & relinquens ecclesiā Trapezundarum sibi creditam transcendit illam istius Ciuitatis ante hos, proxis- mos annos ostentando omnibus configuratam continentiam sue politie & acquisitam ex his fa- ciens pietatē. Cum ergo per hanc subripuerit, potuit & imperialia ibidem induere, ut augere videretur subdolosam opinionē vite sue. Conuersatusq; est multo tempore cum hereticis ibidem nidificantibus placita illis faciendo, & dicendo, videlicet hereticam furiam similem eis cōmittendo. Cum autē vidit sancte memoriē Epiphaniū in extremis iacentem, machinatus est quid corruptū quod contra propo- situm ipsius excogitauerat. Vt enī επισημεύσας conaretur omnibus ibidem prebere dolū sue longe pre- stolationis illud quod multū incertum est & solū prudentioribus suspicandū ad certū & inuite affer- re conatus est. Ante enī multū tempus precogitauit adulteriū raptū huius imperiali ecclesie, hoc ergo potuit per illorū contuberniū, & venerabilē sedem huius Ciuitatis rapere & in tantā diocesim adduce- re cum proximā neglexerit ecclesiam, & viduā ac sine viro eousq; ipsam derelinquēdo, ex quo dolum sue fecte cōuersionis perspicuū oibus ostendit. Etenī cū paruā ecclesiā suscipere superbiuerit, statim in tantā & incōparabilem illi ecclesiam seipsum porrexerat, tanq̃ sufficientē existentē ipsius curam habe- re. Quia igitur iste iuste a vobis punitus fuit, et de sede huius regie vrbs deiectus, & fidelissimus Im- perator noster iustā vestrā super hunc indignationē suscepit, ipso etiā adiuuante diuinos canones & catholicā fidem, & nõ vultis omnimodā huius perditionē, sed ut conuertatur. Imitamini enī christum deū nostrum qui venit vocare non iustos, sed peccatores ad penitentiā & oīno paternis visceribus su- cipitis si recognouerit propriū peccatū, & conuertatur, adiuram⁹ vestrā beatitudinē licet audax quid faciamus iper sanctā & cōsubstantialē Trinitatē ac per principē apostolorū Petrum, & salutē ac victo- riam piissimi Imperatoris nostri non contemnere diuinos canones qui ab isto pessundantur, neq; ec- clesiam ei traditā que ab ipso despicitur, sed sequendo in omnibus eos qui ante ipsam beatitudinē in sede vestra claruerunt facere in ipso adhuc & nunc contra auctoritatē canonū inualeſcentē & qui pre- tulit vitā degere cum hereticis quam cū propria ecclesia, ea que sanctus Celestinus contra Nestoriū liquet fecisse Assignando ei terminū sicut & ille, Nestorio intra quem nisi occurrens predictum libel- lum apostolice vestre sedi porrexerit, ac vestre beatitudini, & sanctissimo archiepō Vrbis regie, & a mor- bo heretico se ipsum liberauerit, atq; ad ecclesiam trapezundarū sibi creditā proficiſcatur, diffinite san- ctissimi ipsum alienū esse, & nudū ab omni pontificali dignitate, atq; efficacia & se ipsum submittere condemnationi predictorū hereticorum, & partē illorū accepisse. Alterum vero pro isto ecclesie Tra- pezuntine ordinandū esse. Verum quoniā non solum iste, sed et ceteri epī. Clerici & archimādrite in magno numero qui insidiis aduersus dei ecclesiam vtuntur, et propter hoc solum in hac Ciuitate cō- morantur ei, et vniuersis ecclesiis perturbationes dare nullomodo recusant. Rogamus et vniuersos ta- les ad vos adduci et exactiones pmittere canonib⁹ cōdecētes, quippe et i p̃dicto Anthimo, et istis oibus vigilante iusto iudicio canonū a vobis bene custoditorum ut paululū refrigeretur dei ecclesia ab istis li- berata, et cognoscant qui ad pastorem curam et clerum hoc modo venire volunt, quod non in fine tacebit

tacebit dñs, sed euigilabit super tales pastores, super quos secundum Prophetam exacerbatus est furor eius, isti enim isti pascunt non cures, sed se ipsos, & iudiciū abominantes, & omnia recta peruerentes ad nihilū posuerūt insidias que fiunt contra ecclesiam, & blasphemiam cōtra sanctos patres. Quam defendentes beatissimi suscipite nostram supplicationem, & potestatem vobis adeo datā in ipsos mouētes purgate & dei ecclesiam a lppis liberate imittentes ipsis nō pastorem sed disciplinatiuā virgam vestram. Nam & si penitere promittunt, preterita vita ipsorum que alio & alio tempore, & non veritate cōmutatur nō permittit cōmittere pastoralia, Eos vero qui ecclesiam dei negauerunt & hereticos qui extra ipsam iuste constituti sunt Seuerum videlicet Petrum, & Zoaram, & qui similia his sapiunt, super quos iudiciū vestrū piissim⁹ imperator suscepit. Iamq; condemnatos ab apostolica sede vestra & ab aliis patriarchalibus sedibus, nec non ab omni pontificio, cū non patiantur canonice venire ad ecclesiam dei expelli ab omni publica & priuata domo, piissimo Imperatore nostro pro pace ecclesiarum idem vobiscū sentiente. Cui ois cura & studiū die, noctuq; de hac vltra omnes est, & cessare facere omnē turbationē ab ipsis factam ecclesiis. Atq; omnem alienam doctrinam simul videre beatissimi, & hortari deo amatū dñm nostrū, vt sanciat sicut illa impij Nestorij, ita & illa Seueri mente capti anime corruptibilia conscripta in sanctam calcedonensem Synodū, & in thronū sancti patris nostri Leonis archiep̃i blasphemantia igni tradere. Nam per ista dubiam fidem in animas simpliciorum facere studuit, & subianari fecit apud gentes magnū & venerabile nomen christianissimi Etenim huius gratia & Romam ad vos misimus, & vestrū exoptatum aduentum enunciauimus, & ipsum suscepim⁹. Tales a piissimo imperatore nostro promissiones accepimus, q; ea que a nobis canonice sententiata sunt sua pietas omni modo studet mandare executioni, & totum mundū deinceps liberare a temporali horum turbatione. Appellationes vero predictorum episcoporum clericorum & monachorum tempore opportuno denominabimus, exhibētes quomodo hi quidem ea que Nestorij sunt. Hi vero que Euticis sentientes ab vtraq; parte diuellere ecclesiam conantur.

Subscriptiones.

¶ Marianus misericordia dei presbyter, & archimandrita, ac Primas venerabilium monasteriorum rogatus subscripsi.

¶ Agapit⁹ presbyter & prior monasterij studij rogatus subscripsi.

¶ Diolcor⁹ presbyter & prior monasterij sancte Martyris Eufemie.

¶ Agapius presbyter & prior monasterij Thalassij rogatus subscripsi.

¶ Paulus presbyter & prior monasterij Romanorum rogatus subscripsi.

¶ Antoninus presbyter & prior monasterij sancti eusebii rogatus subscripsi.

¶ Stephanus presbyter et prior monasterij Olimp̃ij rogatus subscripsi.

¶ Anastasius presbyter et prior monasterij Romanorū rogatus subscripsi.

¶ Dometrius presbyter et prior monasterij de Foca rogatus subscripsi.

¶ Dominicus presbyter et prior monasterij Eufemij rogatus subscripsi.

¶ Moilus presbyter et prior monasterij Theodoti rogatus subscripsi.

¶ Iulianus dei misera. p̃b̃i et prior monasterij Eufemij rogatus subscripsi.

¶ Stephanus presbyter et prior monasterij promoti rogatus subscripsi.

¶ Zenon p̃b̃i et prior monasterij sancte dei genitricis in fonte.

¶ Alexander presbyter et prior monasterij Calami rogatus subscripsi.

¶ Dadas presbyter et prior de Cauima rogatus subscripsi.

¶ Rodon presbyter et prior monasterij Theodori rogatus subscripsi.

¶ Gennadius presbyter et prior monasterij Maronii in ficubus.

¶ Silas presbyter et prior monasterij Helie rogatus subscripsi.

¶ Paulus presbyter et prior monasterij Samuelis rogatus subscripsi.

¶ Iohannes presbyter et prior monasterij Theodori rogatus subscripsi.

¶ Cirion presbyter et prior monasterij Egyptiorum de Ciracona rogatus subscripsi.

¶ Basilius presbyter et prior monasterij de Ciracona rogatus subscripsi.

¶ Iohannes presbyter sancti Thome apostoli in illis modesti rogatus subscripsi.

¶ Marcus prior monasterij Theodori disceptatoris rogatus subscripsi.

¶ Flauianus p̃b̃i presbyter & secundarius modesti deo amantissimi presbyteri & prioris monasterij lycæonorum rogatus subscripsi.

EQVINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

- ☩ Marinus presb. & prior monasterii paulini rogatus subscripsi.
- ☩ Theodorus presbyter et prior monasterii trifonis rogatus subscripsi.
- ☩ Theoctistus presbyter & prior monasterii sancte dei genitricis prope Iob rogatus subscripsi.
- ☩ Cosmas presbyter & prior studii rogatus subscripsi.
- ☩ Petrus presbyter & prior monasterii ~~et~~ hierusalem rogatus subscripsi.
- ☩ Alexander presbyter & prior monasterii Habramii rogatus subscripsi.
- ☩ Eleutherius presbyter & prior monasterii sancti dominici rogatus subscripsi.
- ☩ Trifon presbyter & prior monasterii Iob, rogatus subscripsi.
- ☩ Stephanus presbyter & prior monasterii de Consta rogatus subscripsi manu Iacobi
diaconi qui scripsit secundum commissionem meam, & ego protendi propria manu mea honorabi-
lem crucem.
- ☩ Babylas presbyter & prior monasterii sancti Danielis existentis in stilo & sancti in paruo profun-
do, & sancti Andree apostoli prope stilum rogatus subscripsi.
- ☩ Iohannes presbyter & prior monasterii Anastasii rogatus subscripsi.
- ☩ Anthemius presbyter & prior monasterii Neonis rogatus subscripsi.
- ☩ Iohannes presbyter & prior monasterii Charisii rogatus subscripsi.
- ☩ Iohanes presbyter & prior monasterii Mara rogatus subscripsi prope aeream Cisternam.
- ☩ Focas presbyter & prior monasterii Iona rogatus subscripsi.
- ☩ Cosmus presbyter & prior monasterii Eutichii lycaonorum prope illa matrone subscripsi.
- ☩ Thimotheus presb. & prior monasterii Asterii rogatus subscripsi.
- ☩ Polichrom⁹ presb. & prior monasterii Ethrii rogatus subscripsi.
- ☩ Seuerianus presb. & prior subscripsi pro ipso cum commissum sit mihi ab ipso.
- ☩ Stratonicus presb. & prior monasterii sancti dometii rogatus subscripsi.
- ☩ Andreas dei misericordia presb. archimandrita monasterii Romanorum, madicententem Cister-
na asparos consentiens subscripsi.
- ☩ Martirius presb. & prior monasterii Petri siue Valentini & Daudati prope sanctos apostolos ro-
gatus subscripsi.
- ☩ Andreas presb. & prior monasterii Iacentis in venerabili domo sancte dei genitricis prope sanctu
Lucam rogatus subscripsi.
- ☩ Marcus presb. & prior monasterii sancti Cirici rogatus subscripsi.
- ☩ Iacobus presb. & archimandrita monasterii abibi Syrus siryti subscripsi.
- ☩ Atticus presb. & prior monasterii Eucracadorum rogatus subscripsi.
- ☩ Ioseph presb. & prior monasterii sancte dei genitricis in lithostrato subscripsi
- ☩ Paulus presb. et prior subscripsi.
- ☩ Anastasius presbyter et secundarius monasterii sancti Philippi in Vrephotrofio subscripsi,
eo q non adesset prior.
- ☩ Georgius presb. et archimandrita monasterii Ciri rogatus subscripsi.
- ☩ Dominicus presb. et archimandrita monasterii Syrorum rogatus subscripsi.
- ☩ Cosmus presb. et archimandrita monasterii Maximini rogatus subscripsi.
- ☩ Elpidius presb. et archimandrita monasterii Basiani rogatus subscripsi.
- ☩ Polychromus presb. et archimandrita monasterii Cretensium rogatus subscripsi.
- ☩ Paulus presb. et prior monasterii sancte Erimionie rogatus subscripsi.
- ☩ Eusebius presb. et prior monasterii Symeonis rogatus subscripsi.
- ☩ Coticus presbyter et prior monasterii sancti Andree prope saturniam portam rogatus subscripsi
manu Marci presbyteri et secundarii me pretendente honorabilem crucem
- ☩ Theodorus presbyter et prior monasterii sancti Laurentii a me inndati subscripsi.
- ☩ Dometianus presb. et archimandrita monasterii Martirii et omnibus monachis qui sunt in here-
mo sancte Ciuitatis subscripsi.
- ☩ Hysichius presbyter monasterii Theodosii et pro omnibus.
- ☩ Casianus presb. beati Sabe et pro omnibus.
- ☩ Dominicus presbyter et prior monasterii de turribus Iordani et pro omnibus subscripsi.

Nestabus

- ¶ Nestabus presbyter laure sancti firmini & pro omnibus.
- ¶ Therentius presbyter noue laure & pro omnibus qui in heremo sunt.
- ¶ Leoncius monachus prior & vicarius totius heremi subscripsi.
- ¶ Traianus presbyter turrium iordani & pro omnibus.
- ¶ Polieuctus diaconus monasterii abbatis Theodosii & pro omnibus.
- ¶ Theodorus diaconus & monachus noue laure & pro omnibus.
- ¶ Cericus monachus & diaconus ipsius noue laure & pro omnibus.
- ¶ Anastasius diaconus monasterii abbatis Martirii & pro omnibus.
- ¶ Mamas monachus monasterii abbatis martirii & pro omnibus.
- ¶ Iulianus monachus abbatis Theodosii & pro omnibus.
- ¶ Iohannes presbyter proprii monasterii in Campestri & pro omnibus.
- ¶ Theonas presbyter sancti montis synay & ambasiator ecclesie faran & laure Raihtu pro omnibus monachis ibidem rogatus subscripsi.
- ¶ Strategius diaconus & monachus monasterii beati Iohannis & pro omnibus ibidem monachis.
- ¶ Iohannes monachus monasterii abbatis martirii & pro omnibus ibidem monachis.
- ¶ Paulus monachus & ambasiator monasterii beati Maronis secunde Syrie.
- ¶ Seuerianus presbyter & archimandrita monasterii Zoare de thermis syristi subscripsi.
- ¶ Oassisa presbyter & archimandrita monasterii luce syristi, subscripsi.
- ¶ Iohannes presbyter & archimandrita monasterii Ciri thome syristi subscripsi.
- ¶ Syncones diaconus & ambasiator monasterii beati Iacobi secunde syrie & pro omnibus.
- ¶ Iohannes diaconus & ambasiator monasterii beati Theodori secunde syrie & p his qui in ea sunt monachi subscripsi.
- ¶ Sergius presbyter lustrator sanctissimarum ecclesiarum gentiliu Syrioru prime puincie subscripsi.
- ¶ Stephanus pbr & prior monasterii Euxerii & pro omnibus.
- ¶ Iohannes pbr & archimandrita monasterii Thome Syristi, subscripsi.
- ¶ Theanas presbyter & archimandrita monasterii Aaron, syristi subscripsi.
- ¶ Saustinus monachus & ambasiator monasterii sancti Stephani nauze iamnie pro omnibus clercis & monachis ibidem existentibus.
- ¶ Theodorus diaconus & ambasiator sancte ecclesie Erendelenorum rogatus subscripsi.



OMINO NOSTRO PER OMNIA SANCTISSIMO ET A
 beatissimo patri patrum archiepo Romanorum & patriarche Agapito ab epis
 Orientalis diocesis, & ab his qui sunt sub sanctis locis christi dei nostri, nec non
 ambasiatoribus & ceteris clericis in hac regia Vrbe congregatis. Ex quo christus
 deus noster pro debitis nobis premiis propter ipsum in omni tempore, cum ve
 ra fiducia sua inuisibili ac terribili virtute diuulgatam confessionem super venera
 bile caput vestrum requiescere fecit cum sedē apostolorum vobis pater beatissime
 comisit, & firmavit super firmā petrā pedes vestros, & direxit gressus vestros impleuit os vestrum catico
 nouo, ymmo deo nostro sperauerunt in dño secundum psalmicū eloquium, clarificati a spiritali splē
 dore vestro, per quē tanquā lucerna resplendens super sancto candelabro caliginē eorum qui intene
 bris sedent, & cecos illuminastis, & oculos mentis ipsorum aperuistis, & ppter ea consili & credētes di
 uino eloquio dicēti, in tēpore non timebit cor confugiens ad intellectū, & experientia intellectus co
 gnoscētes vos esse diligentes custodes Thesaurorū apostolicorū exosauim⁹ modo Anthimū habitū
 pietatis circumferentē. Potentiā vero ipsius negantē, qui cōuenientē sibi sponsam dimisit, & aliā cōtra
 diuinos Canones accipere ausus est. Cognoscētesq; & deo custoditū impatorē nostrū tanq̄ xpī disci
 pulū, approbatā animā habere, & participē vobis huiusboni operis fuisse, qui a primordiis regni sui
 vsq; nunc studuit custodire omne corpus ecclesie sanū, & pfecte integrum, & ab omni morbo heretico
 liberum, & propter hoc statuit quatuor sanctas synodos in diuinis ac sacris initiationibus quando
 fuit magna voce a sacris predicatoribus predicari que fortificāt corda fidelū, & hereticorū cōpūgūt,
 sperans ipse ex clementia secūdū naturā suam, & putans q̄ sicut eos qui ex simplicitate errore subdu
 cti sunt, decet in tempore conuerti, sic & huius inuētores, ymmo diaboli discipulos & nunquā verita
 tem recognoscentes ^{in βc 249} Iactū hereticorū a principio puidere & pmeditari rogamus. beatissimi.

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

Rememorati memorato ac deo custodito Imperatori nostro illam sacram vocem dicente, Omnem ab omíatione odit dñs, que prima media & vltima est, Seuerus facinorosus qui contra deum semp lo-
cutus est iniquitatē, & quadoq; quidē Grecoꝝ vanidicoꝝ mysteria imbutus ipsa honorauit, qñq; vero
Euticis iníaniā docuit, et in tota vita dixit bene valere in fide christianoꝝ. & appellationē Nestoꝝ an-
thropolatre ad decipiēdū eos q in simplicitate paratas habēt aures suscipiēdū excogitauit euidenter illa
illi⁹ dicēdo, Nestorianoꝝq; vocabat magistros rectorū dogmatū, & nec illi pepercit qui baptizauit ip-
sum, inualidisq; anathematib⁹ impleuit totū mūdū, ac arrogāter decernere ipse presumpsit, & validio-
res fortitus est cū his qui adherebant ei in ordinando Sychiā cōtra predictā sanctā icomenicā Calcedo-
nensem Synodū, & contra sacras ac deo dilectas, epistolas sancte memorie Leonis pape, qui fuit illu-
minator & columna ecclesie, quiq; firmavit fideles ambulare in recta semita. Sicq; illud relinquetur di-
uine scripture dictū impleri, Et incidit in foueam quā fecit. Vnde dubitātes quomodo ipsum proprie
vocemus idem cū gentibus sentientē, eiusdem opinionis cū Eutice, eiusdemq; moris cū Nestoꝝ, ma-
gis propria et insigni appellatione nominabimus ipsum ibidem cū veritate organum diaboli vocan-
tes. Pretereuntes igitur multitudinem eorum que presumpta sunt ab ipso, et sanguinē sanctoꝝ virorū
in Eoan effusum ab Estasiāmeno iudaico de patria tunc sub ipso militante, ac alia multo difficiliora
predictis propter longam narrationē supplicam⁹ sanctissimi. Cumq; nūc sit tēpus acceptabile, nunc
dies salutis clamam⁹. Adiuua nos et sanctas animas occisas quas altare cogitate prudenter, et ostens-
dere vobis q; propter christum tradite sunt morti a bestia multī capitis, ne rursus ex sua omnibus
manifesta mangania et manicheo errore quo confidens iste iniquus ausus est intrare mundas regias
aulas cum nullum locum debeat habere, aut baratratrū conuersandi ad destructionē. Et cū in presen-
ti pax donata sit omnibus fideiū ecclesiis cū tantis laboribus et sudoribus vestris ac deo amantissimi
Imperatoris nostri parcētes ipsi extremitati animarū facientiū conuentiones ad ipsum, et cōcantium
per interpellationē anathematibus cōtra ipsū, platis, studete longe expellere illū pollutū et abdicatū qui
anathematibus scriptis, et apertius ab apostolica sede vestra et a tantis pontificibus, et in celo ab ange-
lis electis suis iam cōdēnatus est qui secundū euangelicā illā, et diuinā vocē cum iniquo ei facinoroso
alio Petro suo discipulo appellationē propriā vsq; nūc mentiri non erubuit, et verba Apostasie quoti-
die locutus est, nec nō cum Zoara qui oīno diuinā scripturā et oēm sacrum ordinē, et missam ignorat,
sed cū audacia nescimus vnde sibi tradita pessundat ecclesiasticū ornatū atq; statū p cōuenticula & pa-
rabaptismata que quotidie temerarie aguntur, Cuius synagogam mulierculis, comestationibus, et
ebrietatib⁹, luxibusq;, & adulterationib⁹ deditis implet, Persuadim⁹ autē et piissimo imperatori nō nō
permittere aggregari bestias sanguinis edaces cū agnis, cū clare et aperte sciat illud diuinū apli di-
ctum, Qd nulla participatio iusticie ad iniquitatē, vel cōicatio lucis ad tenebras, aut pars fidei cū infī-
deli. At vero si ea que ab Isaccio persa nunc perpetrata sunt sine lachrimis dicere nos volum⁹, nō est
possibile, neq; metū abiicere, si narrare volum⁹ que suis iniquis manib⁹ ille facere, nō horruit. Nam in
quodam diuersorio reposita honorabili ymagine pntis piissimi iperatoris predictus scelestus & arro-
gans vir tanq; certans & secundum nouiorē modū dicendi blasphemauerit diuinū extendēs baculū in
quo inhonoratā senectutē suam firmare fingit, implensq; simulatum stellionatū in cōspectu eorū qui
ab ipso deducti sunt percutiebat sine venia similitudinē christo amantissimi Imperatoris, hereticū
denominando sic deo vnitum, & ab ipso custoditum, & veritatis predicationem custodientem. Nec a
furore cessauit donec diuisit tunicā habentē nobilem effigiem, & partem pro se tenuit, quā et igni tra-
didit, totū exterminare non voluit. Nam conseruatū fuit a meliori prouidentia iū redargutionē ma-
nifestam & notā homicidialis temeritatis, & maioris omnibus accusationibus, testes fuerūt viri (sicut no-
uistis) sanctissimi manifestam veritatem aduocatam habētes. Quoniam igitur preter opinionē heresi
archesummutauerunt eorum deiectionem que cum ignominia debebat esse, et ante tempus multum
dederunt audaciā habitandi in regalibus cellis his qui per aliū modū deū negant multis designatis &
enumeratis ipsis nomē fecte orthodoxie, & periculum est fideles numquam ambulare in domo do-
mini cum consensu, tollite a nobis cito malos, afferte consuete sacrificium hoc deo & saluatori pro con-
seruanda nobis bona defensione in futuro tremendo iudicio liberū ab omni timore, & heretica triflu-
ctuatione armatū ecclesiasticū cōseruate statū cōfirmātes, rursusq; exponendo iustissimo iperatori nō
pias ac iustas sententias contra ipsos prius ab apostolica sede vestra prolatas, statuendo per illa impia
conscripta tradere igni, & habētes in publicum prodere iuxta immutationē eorū qui zelant possidere
manichea et illa impia Nestoꝝ & Euticis isensati, ac Dioscōri patris & pectoris eorū, Sic epī euacua-
bitur

bitur omnis expectatio his qui frustra sperant in eos. Rogamus etiam sanctissimi & finem perfectum imponere diuine ac vestre sententie contra Anthimum, & paternis vestris creditibus conuenientem, ut omne de medio extingatur scandalum, & a paruulis in dominum cernentibus & optatam vocem audietis ab omnibus nobis custodiet dominus sedem vestram ac piissimi imperatoris nostri tanquam dies celi, qui Petri imitationes saluatis, & nos a tribulationibus saluastis, eos qui nos odiunt confundistis.

Subscriptiones.

- ¶ Thalassius episcopus veritiarum ciuitatis rogatus subscripsi.
- ¶ Magnus episcopus Berriarum ciuitatis supplicando subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Gabalorum subscripsi syrice.
- ¶ Etherius episcopus mariaminis supplicando subscripsi.
- ¶ Christoferus eps perforeonus supplicando subscripsi.
- ¶ Archelaus episcopus Corici supplicando subscripsi.
- ¶ Dauictus episcopus Circincius subscripsi Syrice.
- ¶ Alexander eps quondam verculorum nunc vero Iustinianopolitanus supplicando subscripsi.
- ¶ Anastasius episcopus Iotabie supplicando subscripsi.
- ¶ Domnus episcopus Maximianopolitanus supplicando subscripsi.
- ¶ Iohannes episcopus Zoorum supplicando subscripsi.
- ¶ Magnus presb. & ambasiator Theopolethane ecclesie subscripsi.
- ¶ Hiraclius diaconus & ambasiator eiusdem ecclesie subscripsi.
- ¶ Athanasius diaconus & ambasiator ecclesie tiriie subscripsi.
- ¶ Paulus lectorarius & ambasiator ecclesie tarse subscripsi.
- ¶ Thomas diaconus & ambasiator ecclesie iustinianopolitane subscripsi.
- ¶ Agapius diaconus & ambasiator sancte ecclesie sacre ciuitatis Metropolitane Eufratesie supplicando sub.
- ¶ Iohannes subdiaconus & ambasiator sancte ecclesie de Bostra subscripsi.
- ¶ Trofinius diaconus & ambasiator sanctissime ecclesie Selentiane de Isauria supplicando sub.
- ¶ Eusebius diaconus & ambasiator sanctissime ecclesie Amidane sciens superius dicta contra Seuerum Petrum & Zoaram ac Anthimum subscripsi.
- ¶ Marcus diaconus & ambasiator sancte ecclesie Emesie subscripsi.
- ¶ Symeonnes diaconus & ambasiator sancte ecclesie agropolitane subscripsi.
- ¶ Sergius diaconus & ambasiator sancte ecclesie prolemane subscripsi.
- ¶ Colimas monachus & ambasiator sancte ecclesie antiochene subscripsi.
- ¶ Esaias diaconus & ambasiator arethusiane ecclesie subscripsi.
- ¶ Iulianus diaconus & hospitalarius ecclesie Palmyreane subscripsi.
- ¶ Ionas diaconus & ambasiator hylinpotane subscripsi.
- ¶ Habramius diaconus & ambasiator eiusdem ecclesie subscripsi.
- ¶ Symeonnes presbyter sancte ecclesie Constantiensis in cypro subscripsi.
- ¶ Iohannes lectorarius & ambasiator ecclesie syrie in selentia subscripsi.
- ¶ Martirius lectorarius ecclesie in berito supplicando subscripsi.
- ¶ Arcenius lectorarius ecclesie mariamine subscripsi.
- ¶ Sergius presbyter & iustrator monasterii Sandari supplicando subscripsi.
- ¶ Symeonnes diaconus sancte resurrectionis christi subscripsi.
- ¶ Anastasius pbr & ambasiator ecclesie Cesarie subscripsi.
- ¶ Alexander subdiaconus & ambasiator ecclesie Cesarearum palestinarum subscripsi.
- ¶ Iohannes diaconus & ambasiator ecclesie eleutheropolitane subscripsi.
- ¶ Theodosius diaconus & ambasiator ecclesie Gazeorum subscripsi.
- ¶ Pamphilus diaconus ecclesie Neapolitane subscripsi.
- ¶ Eunomius pbr & ambasiator ecclesie Petri subscripsi.
- ¶ Anastasius diaconus & ambasiator eiusdem ecclesie subscripsi.
- ¶ Victor diaconus & ambasiator ecclesie areopolitane subscripsi.
- ¶ Silumenus lectorarius ecclesie Tarseane supplicando subscripsi.
- ¶ Et post lectionem libellorum Menas venerabilis lectorarius ac secundicerius Notariorum antique

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

Rome protulit actū synodalis epistole scripte a sancte memorie Agapito, & legit per dictiones latinās, interpretationem autem legit Christodorus diaconus & notarius secretarius que sic habet.

INTERPRETATIO EPISTOLE SYNODALIS SCRIPTE PER LIT
teras latinās.

Dilecto fratri petro Agapitus.

A



OLVISSEMVS QVIDEM FRATRES DILECTI PROPTER
coniunctionem nostre charitatis omnes dñi sacerdotes iuxta aposto-
licam traditionē irreprehensibiles inuenisse, & neminē aut per gratiā, aut per me-
tū ab ecclesiasticis canonib⁹ declinare, sed quoniā multa multotiens subsequuntur
que penitudinē parere possunt, & dei mīa delicta peccatorū vincit, & idcirco
differtur pena, vt reformatio locū inuenire possit, monere necessarium iudicauī-
mus & vt assumpta de cetero impuāricata custodiantur. Oportebat enim ve-
stram charitatem memorem paternarum traditionum neminem permittere prohibita facere, sed si
quis audax appareret, tota virtute resistere. Cum itaq; peruenimus ad comitatum Serenissimi impe-
ratoris filii nostri, inuenim⁹ sedē Cōstantinopolitane ecclesie cōtra oēm canonū honestatē ab Anhimio
ecclesie trapezundarū epō inconueniētē vsurpatā Cuius animā non solū secūdū istā partē sed quod
maius est in confessione vere fidei a perditione reducere desiderauimus, sed Euticis errori insistenti ad
viā veritatis redire contempsit. Vnde cū ipsis in fide penitentiā isto modo expectemus, neq; catho-
lico neq; sacro nomine dignum esse sententiā, donec omnia a patrib⁹ tradita per que vere religio-
nis fides & disciplina custodit, & secūdū cōgruentē satisfactionē suscipitur. Ceteros vero similis cōtu-
macie ipsius & sententiā apostolice sedis condemnatos, similiter vestra charitas auertat quorū ipse seip-
sum participē fecit, Constantinopolitane vero sedis iniuriā apostolica auctoritate adiuuāte, & adiuto-
rio fidelissimorū imperatorū emendabimus. Et modū quēdam admirati sum⁹, qđ istud opus ita apte
cōtrariū decretis patrū vestra fraternitas nō solū ad noticiā nostrā adducere neglexit, sed & reprehen-
sibili cōsensu cōfirmavit. Sed regratiamur deo cui⁹ spiritū mala ad melius vt plurimū vertūtur, & par-
ue trāsgressiōes ad vtilitatē & occasionē magni fuerit gaudiū, hoc autē pro excitando vestre cōspirituā-
litatis letitiā significo qđ Minam fratrem & coepm nostrū virum multis laudū modis ornatū predi-
cta Cōstantinopolitana ecclesia epm suscepit Cui licet preter ceteros Serenissimorū iperatorū electio
arriserit, similiter tñ & toti⁹ cleri ac populi cōsensus accesserit, vt et a singulis eligi crederet. Et enī alicui
neq; scientia neq; vita fuit ignotus, sed & fidei integritate, & sacrarū scripturarū studio, atq; etiā pie
administrationis officio sic predicta viri resplenduit opinio, vt ipsi tardius venire videret quo dignus
erat. Et hoc dignitati sue addere credim⁹, quod a tēporibus Petri aplī nullū aliū vñquā orientalis ec-
clesia suscepit epm manib⁹ nostre sedis ordinatū. Et forsitan vel ad demōstrationē laudis ipsius, vel ad
destructionem inimicorū instans res tanta peruenit, vt illis ipse similis esse videatur, quos in his qñq;
partibus ipsius apostolorū primi electio ordinauit. Cōmune itaq; gaudiū fratres pia exultatione sus-
cipite, & quantū vos aplice sedis nostre iudiciū cōprobat consuetā rescriptione significare, habentes
duplicē exultationis causam & qđ mala sine mora corrigant, & pro his optata subsecuta fuerint, de cete-
ro p̄cauētes ne rursus canonicis sanctionib⁹ quid cōtrariū per (vos qđ non credo) fiat vestro accedēte
cōsensu. Cūq; sicut error qui semel peccauit venia dignus est, sic frequens transgressiō motū austerita-
tis deposcit. Deus in bona conualescentia te custodiat frater honorandissime.

Interlocutio Myne patriache.

B

SANCTISSIMUS archieps & tota Synodus dixit Nō mirādū si suos & nūc magna aplica sedes sequit
Sacras sanctiōes sanctissimarū ecclesiarū inuolatas cōseruando, & que recte fidei sunt defendendo,
ac his qui peccauerūt, clementē veniā tribuēdo. Vnde & nos implentes ea que a sanctissimo papa in epi-
stola Synodali data fuere, & tēpus penitētiē ipsi dātes deputem⁹ & decernam⁹ Vosporiū sanctissimū
epm Neocesarie metropolitane & acatiū sanctissimū epm Metropolitane Pissimintine, & Ichānem
ac Theoctistū pbros & defensores magne ecclesie que hic est, & Zachariā sanctissimū epm Mitylinē
sem Metropolitā, & acatium ac Christodorū diacones venerabiles & notarios huius sanctissime ecclesie
ad notificandū ei ea que a nobis gesta fuerunt & inuitare ipsum infra tres dies si volet venire ad sanctā
Synodum ad faciendū super annunciatis congruam satisfactionem subsignauī.

Actio altera facta a Mīna patriarcha.



DOST CONSVLATVM FLAVII BELLISSARII CLARISSI
mi Nonas Maías, indiçtione. xiiii. In xp̄o amātissima, & impiali Roma Cōstā
tinopoli, p̄sidete dño nro sc̄tissimo, & beatissimo archiepiscopo patriarcha Ico
menico Mina in mesaulo dytico venerabilis dom⁹ dñe nre sc̄te & gl̄iose dei ge
nitricis semp virginis Marie q̄ est ppe sc̄tissimā magnā eccliam. Et a dextra q̄
de parte cōlidetibus, & coaudiētib⁹ iuxta piū iussu xp̄i amātissimi, & deo cu
stoditi ipatoris nri Iustiniani sc̄tissimis, & deo amātissimis ep̄is Sabino Camisi
no, Epiphanio Eclano, Asterio Salernitano, Rustico Fesulano, Leone Nolēsi, q̄ oēs ex regiōe Italie sūt
prius qdē missi ab ap̄lica sede, postea vero vnanimiter, Cōfentiētes sc̄te memorie Agapito pape huc
adueniēti Petro Iustinianopolitano metropolita, Marco metropolita sc̄de Cappadocie puitie, Zacharia
mitilinēsi metropolita, marco metropolita Apamie puitie Bythynie, auxentio metropolita Selybrie
Thimotheo metropo. Verore, Thalassio metrop. Beriti, Magno metropo. Berrie, Iohāne metropoli
ta Bospori, Iohāne Gabalorū, Dometiano zichiano, Christotero, Porfireono fenice puincie parali, Ar
chelao Corico, Dauitho circinsiano, Etherio martamo, alexādro varcasano, Dōno maximianopolitāo
secūde palestine, anastasio Iotalie, Iohāne zoorono, andrea pauiano, Epitynchano Germe puitie eles
ponti, Pelagio parnasii Paulo Stectoriano, andrea peltano, Theodoro mirono & Theodorito alindo
no, a sinistra verq̄ parte Ipatio Ephesino metropolita, Cōstātino Hiracheo metrop. europe, Theoge
ne metrop. Synadorū, bacho metropo. antiocheno, Hylariano metropo. pergie, Volsporio Neocesarie,
metropo. pōti polemcatiati, Paulo metropolita Tyano, acatio metropolita pissuntino, epicteto clau
diopolitano metropolis Ormadis, epiphanio hiracleo puintie onorearum, habramio Cratiano, alexā
dro Colonienfi secūde puintie dotiarū, asterio amastreo, eugenio Tyano, Iohāne Cefariensi puintie
Bythinorū, dñico theodosiopolitano puintie frigiorū Pacatianorū, Iohāne traianopolitano, theodoto
eurie antique ep̄irii, andrea amazono, Flauiano coteno, elia puintie bythinorū, & armonio Callipolita
no, astātib⁹ aut et cōaudiētib⁹ theophane & pelagio venerabilib⁹ diaconis ap̄lice sedis, & Mina ac Pe
tro deo amātissimis notariis, & quibuscūq̄ subdiaconis, & pcuratoribus, ac ceteris clericis ipsius ap̄lice
sedis. Qui & consentientes fuerūt sancte memorie agapito facto pape ātque rome huc adueniēti, et
magno presbytero, & hic a deo diacono, & ambasiatorib⁹ eufemii sanctissimi p̄iarche sanctissime ec
clesie theopolitane, Sabino diacono sancte xp̄i dei nri resurrectiōis ambasiatores Petri sanctissimi pa
triarche hierosolymitani, Stephano diacono, & ambasiatore, Soterico sanctissimo ep̄o Cefariensi me
tropolis prie puintie Cappadociorū, Gayano pb̄ro, & ambasiatore, elpidio sanctissimo ep̄o ancyrano
metropolis prime Galatie, Dionysio & Callinico diaconis & ambasiatoribus, sotio sanctissimo ep̄o
metropolis Corinthi, Presente etiā Venerabili cleto huius regie ciuitatis, Eufemi⁹ venerabilis dia
conus, & primicerius notariorum dixit. His proximis diebus precedente pio iussu Christo amantif
simi, ac deo custoditi Imperatoris nostri conuenit presens nunc sancta synodus, et cum tūc intrassent
ad vos venerabiles monachi huius regie ciuitatis, & qui de theopolitana ciuitate profecti erant, ac etiā
am alii venerabiles viri de hierosolymis, facta fuerunt quedam super venerabili authumo que i actis
tunc formatis continentur, in quibus dedistis certum terminum super requisitione ipsius venerabil
lis viri qui iam decursus est, Cumque & nunc vestra conuenerit sanctitas pro eadem materia, obser
uantque & vestram audientiam memorati venerabiles monachi introitum apud vos habere rogātes
& supplicantes subiicimus, Sanctissimus archiepiscopus & sancta synodus dixit intrent. Et cum
intrassent, Marianus deo amantissimus presbyter & prior monasteriū sancte memorie Dalmacii &
primas simul cum ceteris deo amantissimis archimandritis & monachis regie ciuitatis, & theopolita
ne, & Hierosolymitana monasteriorū, Agapito dii, dioscoro sancte eufemie, agapio thalassii, Paulo ro
manorum, antonio eusebii, Stephano olimpii, anastasio Romanorum, Dometrio focē, dominico euse
mii, Zenone sancte dei genitricis in fonte, alexandro Calamii, Dada caiume, Rodone theodori, Gen
nadio dominici, theodoro maronii, Sila helye, Paulo Samuelii, Iohanne theodori, cirione egiptiorum,
Basilio ciracone, Iohanne sancti thome apostoli inter illa modesti, marco theodori, Flauiano presbyte
ro, & secundicerio modesti licaonorum, marino Pauli, theoctisto sancte dei genitricis prope illa Iob,
theodoro trifonis, cosma illorum studiū, Petro sancte genitricis & sancti diomedis in Hierusalem, eleu
therio sancti Dominici, alexandro abrami, Theodori Iob, Trifone elpidii, stephano illorum de con
sta, Babylla Danielis in stylo, Iohanne Anastasii, Antemio Neonis, Iohanne sancti Michaelis
illorum Charisii, Iohanne Mare prope aetiam Cisternam, Foca Ione prope & iuxta Secundum,
GG.iiii.

Zozimo Eutichii Lycaonorum, Thimotheo Asterii prope aetiam Cisternam, Martirio Petri prope apostolos, Andrea sancte dei genitricis prope sanctum Lucam, Marco sancti Dominici, Iacobo Abibi Syri, Actico Eucracadorum, Ioseph sancte dei genitricis in lichostroto, Paulo sancti Apostoli Petri prope palatium, Anastasio presbytero, & secundo sancti Philippi in Brestrophio, Georgio Ciri, Eusebio Symonii, Zorico sancti Andree prope saturninam porta. Et de Theopoli, Paulo Monacho, & ambasiatore monasterii Maronis, Seueriano presbytero, & archimandrita monasterii zoare Calidorum Syro, Cassia presbytero, & Archimandrita monasterii Luce Syro, Symeonio diacono & ambasiatore Iacobi, Iohanne diacono, & Ambasiatore Theodori, Stephano presbytero, & Priore Monasterii Euxerii, Iohanne presbytero, & Archimandrita Monasterii Cirithome Syro, Thoma presbytero, & archimandrita Monasterii Aaron Syro, Fotino Monacho, & ambasiatore sancti Stephani, Theodoro diacono, & ambasiatore ecclesie Erendelenorum, Sergio presbytero, & illustratore qui omnes pro seipsis, & pro reliquis, atque etiam pro his qui sub sanctis Christi veri dei nostri locis agunt Domno presbytero, & Archimandrita monasterii beati martirii, Hysichio presbytero, & ambasiatore monasterii beati Theodosii, Cassiano presbytero laure beati Sabbe, Dominico presbytero, & priore turrium Iordani, Nestabo presbytero laure beati Firmini, Teretio presbytero noue laure, Leontio monacho, priore, & vicario totius Heremi, Traiano presbytero Turrium Iordani, Polieuto diacono monasterii abbatis Theodosii, Theodoro diacono & monacho noue laure, Cerico diacono & monacho ipsius noue laure, Anastasio diacono monasterii beati martirii, Mama monacho ipsius monasterii, Iohanne monacho ipsius monasterii, Iuliano monacho monasterii abbatis Theodosii. Qui omnes agunt propriis monasteriis, pro omnibus monachis Heremi sancte Ciuitatis, Iohanne presbytero campestris, & pro omnibus qui ibidem sunt monachi, Theona presbytero montis Synai, & ambasiatore ipsius montis & ecclesie pharam, & laure Raithe, & pro omnibus ibidem monachis, Strategio diacono & monacho monasterii beati Iohannis, & pro omnibus monachis sub Scythopoli. Sanctissimus archiepiscopus, et tota synodus dixit, Legantur que pridie gesta fuerunt, Et accipiens Macarius venerabilis diaconus notarius & ambasiator legit.

A. ¶ Post consulatum Flauii Bellissarii Clarissimi sexto Nonas Maii indictioe decimaquarta. In christo amantissima, & imperiali constantinopoli. Et reliqua prime actionis. Sanctissimus archiepiscopus & tota synodus dixit. Qui a nobis deputati fuerunt ad requirendum Anthimum venerabilem si in iuncta ad opus deduxerunt, ostendant.

¶ VOSPORIVS SANCTISSIMVS EPISCOPVS NEOCESARIENSIS METROPOLIS PROVINCIE PONTI POLEMONIACI DIXIT.

B.  CRETIS A BEATITVDINE VESTRA, ET AB HAC sancta synodo merito obtemperantes fuimus in omnibus locis, in quibus arbitramur esse venerabilem anthimum, videlicet in oratoria domo gloriosi archangeli Michaelis que est in palatio, et in domibus hormisdi in sancto apostolio, in quibus conuocauimus venerabiles presbyteros & diaconos, & quasi ut ita dicamus vniuersum clerum predictarum sanctissimarum domorum, rogauimusque ipsos dicere nobis, & demonstrare si sciunt predictum anthimum, seu domum in qua est ipsum inueniri. Qui primum quidem concorditer dixerunt neque vidisse ipsum ibidem, neque scire domum in qua ipse sit. Postea vero ad satisfactionem nostram dederunt quosdam ex ipsis simul cum Achatio et Christodoro venerabilibus diaconis, et notariis vestre sanctitatis, qui predicti anthimi inquisitionem fecerunt, existimantes autem inuenire ipsum in mittato suo in quo olim permanebat, quesiuimus, & nec ibi inuenire potuimus, at in suburbio suo quod est circa sanctum Laurentium venientes, nec ibi ipsum inuenire valuimus, inuento ibidem homine suo qui dixit quod ex quo recessit de sancta magna ecclesia neque vidisse ipsum, neque scire ubi degat.

C. ¶ Acatius sanctissimus episcopus pisinuntiarum metropolis scde puitie Galatie dixit, Et ego significo vobis beatitudini quomodo veniens cum vosporo, & zacharia sanctissimis coministris, ac Iohanne & Theoctisto deo amantissimis presbiteris, & procuratoribus ecclesie, Acatioque & Christodoro venerabilibus diaconis, & notariis in predictis locis requirere predictum venerabilem Anthimum, & ipsum inuenire non potui.

D. ¶ Zacharias sanctissimus episcopus Mitilenensis metropolita dixit, Sicut dixerunt ante me Vosporius & Acatius deo amantissimi episcopi satisfaciētes mandatis a vestra sanctitate venimus in oratoria domum sancti Michaelis

chaelis archangelī que adiacet palatio, & in sancto apostolio quod est intra illa ormisdi, atq; etiam in suburbio suo quod adiacet oratorie domui sancti Laurentii, & scrutationem susceptam fecimus simul cum Iohanne theoctisto deo amatissimis presbyteris, & procuratoribus & Acatio, & Christodoro venerabilibus diaconis, et notariis nullibi hunc inuenire potuimus.

¶ Iohānes deo venerabilissimus presbyter, & defensor sanctissime magne ecclesie dixit, iuxta iussu vestre sanctitatis simul cum predictis sanctissimis episcopis & venerabilibus diaconis et notariis venimus ego & Theoctistus ad loca predicta ab ipsis ubi putabamus omnino nos manifestum facere ipsum venerabilem Anthimum, quem inuenire non potuimus.

¶ Theoctistus venerabilis presbyter, & defensor ecclesie dixit. Ego eadem depono.

¶ Acacius venerabilis diaconus, & notarius. Et Christodorus venerabilis diaconus, & notarius, ac secretarius per Christodorum vnum ipsorum dixerunt, que sanctissimi episcopi, et deo amantissimi presbyteri et procuratores qui vna nobiscum missi sunt super requisitione venerabilis Anthimi dixerunt, eadem et nos deponimus, attulimus autem et ea que proxime gesta fuerunt, ut ipsa ei intimaremus, et nullomodo ipsum inuenire potuimus.

¶ Sanctissimus archiepiscopus, et tota sacrosancta synodus dixit.

Manifesta iam facta est voluntas venerabilis Anthimi qui se manifestum constituere noluit, et venire ad nos ad emendationem, veruntamen nos cum simus homines quantum est possibile sequendo bonitatem magni dei & saluatoris nostri Iesu christi, qui vult omnes saluos fieri, & ad cognitionem veritatis venire, & qui penitentiam tanquam salutare quoddam medicamentum his qui peccant prebet, ut per ipsam qui a recta via lapsi sunt, rursus ad ipsam reuocetur per convenientem longanimitatem, studet et predictum venerabilem Anthimum modo possibili saluare, rursus dedimus ei terminum aliorum trium dierum ad penitendum, & recognitionem necessariorum, intra quos requirerent ipsum Petrus sanctissimus episcopus Iustinianopolitanus metropolita secunde prouintie Capadocie, et Thalassius sanctissimus episcopus metropolis veritiarum, ac dominus deo amatissimus episcopus maximianopolitanus prouintie secunde palestinorum, Romanusque atq; etiam Iohannes deo amantissimus presbyteri, et procuratores sanctissime magne ecclesie, insuper etiam, et Andreas et Cononymus venerabiles diaconi, et notarii, et si inuenient ipsum nunciabunt intra dictum terminum venire ad nostram audientiam exuturus accusationes contra ipsum factas subsignauit.

Post consulatum Flauii Bellissarii viri clarissimi pro sexto Idus Maii indictione quartadecima in deo amantissima et regia ciuitate Roma Constantinopoli, Presidente domino nostro sanctissimo, ac beatissimo Icomenico archiepiscopo Mina patriarcha, in Nezaulo dytico venerabilis dominus domine nostre sancte et gloriose dei genitricis semper virginis Marie que est prope sanctam magnam ecclesiam. Et a dextris dextra quidem parte confidentibus ipsi, et conaudientibus secundum primum iussu Christoamantissimi, ac deo custoditi Imperatoris nostri Iustiniani, Sanctissimis & deo amantissimis episcopis Sabino Canusino, epiphanio Eclano, Asterio Salernitano, Rustico fesulano, Leontio Nolano omnibus ex regione Italarum. Prius quidem missis ex Italarum Regione videlicet ab apostolica sede. Postea vero consentientibus sancte memorie Agapito facto papa antike Rome huc aduenienti, Thalassio Metropolita Verytano, Megallo Metropolita Verriano, Iohanne Gaborum, Crisoforo Porphireono Prouintie Fenice Parali, Archelao, Corico, Dauytho Circinsiano, Etherio Mariammo, Alexandro Barculano, Domno Maximianopolitano secunde palestine, Anastasio Iotabiano, Iohanne zoorono, Asterio Amasleo, Andrea Pauiano, Epitinchano Germe prouintie, Eleponti, Paulo Stectoriano, Andrea peltono, Theodoro Mirono, Andrea Amyzono, Flauiano Coteno, Elia Adriano, Macedonio Briano, Theodorito Alindono, Harmonio Calliopolitano, Leontio Helemipolitano, Longino Orestiado, Iohanne Cefariensi Bythynie, & Iohanne Traianopolitano Pacatiane Frigie. A sinistris vero Ipatio Metropolitano Ephesino, Constantino Hiracleano Metropolitano Europe, Eusebio Metropolitano Cizico Thalassio Metropolitano Nicomedie, sotino metropolitano Calcedonenfi Thoagene metropolitano Synadonum Bacho metropolitano Antiochie possidie, Hylario metropolitano Pergie, Vosporio Neocesariensi metropo. poti Polemoniaci, Paulo metrop. Tyanos, Acatio metrop. pissinutio, Epicteto claudiopolitano metrop. Onoriado petro metrop. Iustinianopoli

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

tano secunde Cappadotiarum prouincie, Zacharia Metropolitano Mitylinensi, hedisco Metropolitano Apamie prouintie Bythinorum, Auxentio Metropolitano Selybriano, Thimoteo metropolitano Veroyano, Iohanne Bosporano metropolitano, Dometiano Zechiano, Coloa Smyrniano, Epiphanio Hiracleano onoriade prouintie, Habramio Catiano, Alexandro Coloniensi, Eugenio Tyano, dominico Theodosiopolitano prouintie frigie pacatie, Eustachio Tiberiopolitano, Theodoto Euriano, Eusebio antique Ciuitatis, Theodoro, Gordiano, Natheo, Cymano, Alexandro, Eluzano, & Iohanne, Medaiano, Astantibusq; ei, & coaudientibus Theophane, & Pelagio venerabilibus diaconis apostolice sedis, ac Mina, & Petro venerabilibus notariis, & quibusdam venerabilibus subdiaconis, & procuratoribus, & ceteris clericis ipsius sedis apostolice. Qui & presentes fuerunt cum sancte memorie Agapio facto papa antique Rome huc adueniente. Et Magno presbytero, & Hiraclio diacono, & ambasiatoribus Efreinii sanctissimi patriarche sanctissime ecclesie Theopolitane, Sabino diacono sancte resurrectionis Christi dei nostri ambasiatore Petri sanctissime patriarche Hierosolymitani, Stephano diacono, & ambasiatore Soterichi sanctissimi episcopi Cesariensis metropolitane prime Cappadocie Galiano presbytero, & ambasiatore, Elpidii sanctissimi episcopi, Anchyrani Metropolitani Galatie prie, Dionysio diacono, & Callinico diacono ambasiatoribus focii sanctissimi episcopi metropolis Corinthi, Presente etiam Venerabili clero regie vrbis Eusemius venerabilis diaconus, & primicerius notariorum dixit. i. Bis iam coueniente sancta via synodo secundum iussu piissimi, & serenissimi Imperatoris nostri, aduenerintq; tunc diuersi monachi ex hac regia vrbe, & theopoli, ac etiam hierosolymis precesserunt quedam supra Anthimum sicut gesta de his ostendunt, in quibus secundum primum & secundum ordinem certi termini dati sunt super requisitione ipsius venerabilis viri. Quoniam igitur & vltimam dilationem a vobis datam decurrisse contigit. Conuenitq; rursus vestra sanctitas, obseruantq; vestram audientiam predicti venerabiles monachi petentes introitum habere, subiicimus ergo & exhibemus ad presentiam. Sanctissimus archiepiscopus, & tota synodus sancta dixit, Intrent, & intrauit Marianus deo amantissimus presbyter & prior monasterii sancte memorie Dalmatii, & primas, & cum ipso deo dilectissimi presbyteri, & archimandrite venerabilium monasteriorum regie ciuitatis Agapetus dii Dioscorus sancte Eusemie, Agapius Thalassii, Paulus Romanorum, Antoninus Eusebii, Stephanus Olimpui, Anastasius Romanoru, Demetrius focce, dominicus Eusemii, Zozilus Theodoti, Iulianus Eusemii, Stephanus promoti, Zenon sancte dei genitricis ad fontem, Alexander Calamii, Dadas Caiume, Rodon Theodori, Syllas Elye, Paulus Samuelii, Iohannes Theodori, Cirion Egiptiorum, Basilii Ciracone, Iohannes sancti Thome apostoli inter illa Modesti, Marinus Pauli, Theocticus sancte dei genitricis prope illa Iob, Theodorus Trifonis, Cosmas sancti Iohannis inter illa studii, Petrus sancte dei genitricis, & sancti diomedis in Hierusalem, Eleutherius sancti Domini, Alexander sancti Habramii, Theodorus Iob, Triphon Elpidii, Stephanus Conste, Babyllas Danielis in Stylo, Iohannes Anastasii, Anthimus Nenonis, Iohannes sancti Michaelis illoru Charisii, Iohannes Mare prope Aetiam Cisternam, Focas Ione prope secundum, Zozimus Eutichii lycianoru, Timotheus Asterii, Stratonicus Dometoi, Policionius Ethrii, Andreas Romanorum prope Cisternam, Martirius Petri prope Apostolos, Andreas sancte dei genitricis prope sanctum Lucam, Marcus sancti Cerici, Iacobus abibi, Syrus actitus Eucratadorum, Ioseph sancte dei genitricis i lychostrato, Paulus sancti Petri apostoli prope palatium, Anastasius presbyter, & secundarius secundus Philippi in Brephotrophio, Georgius Ciri, Eusebius Symconii, zoticus sancti Andree prope satureniam portam, dominicus sancti Iohannis Syrorum, zosimus Maximini, Polychronius Cretenisium, Paulus sancti Erimone, & eorum que sunt sub Theopoli, Paulus monachus, & ambasiator monasterii, Maronis, Seuerianus presbyter, & Archimandrita monasterii zoare Ehermorum, Syrus, Cassias presbyter, & Archimandrita monast. Luce, Syrus, Symeonnes diaconus, & ambasiator monasterii. Iacobi, Iohannes diaconus, & ambasiator monasterii, Theodori, Stephanus presbyter, & prior monasterii Euzerii, Iohannes pbr, & archimandrita monast. Aaron, Syrus, Fotinus, Monachus et ambasiator monasterii sancti Stephani, Theodorus diaconus, et ambasiator ecclesie Erendelenoru, Sergius pbr et lustrator. Qui oes agunt pro seipsis et pro ceteris, atq; etiam pro his qui sunt sub sancti locis christi veri dei nri, Donus pbr, et archimandrita monast. beati martirii, Hysichius pbr, et Archimandrita monasterii beati Theodosii, Cassianus pbr Laurebii Sabbe, Dnicus pbr et prior turriu Iordani, Nestabius pbr Laure beati Firmini, Teretius pbr noue laure, Leotius monachus, et prior ac vicarius totius heremi, Traianus pbr Turriu Iordani, Polieuctus diaconus monasterii abbatis theodosii, Theodorus dia

conus, & monachus eiusdem noue laure Cericus diaconus, & monachus monasterii beati martirii, Mas monachus eiusdem monasterii, Iohannes monachus eiusdem monasti. Iulianus monachus monasti. abbatis Theodosii. Qui omnes pro propriis monasteriis sunt, & pro omnibus monachis de Heremo sancte ciuitatis, Iohannes pbr Campestrine, & pro oibus ibidem monachis, Theonas pbr montis Synay, & ambasiator ipsius montis, & ecclesie Pharan, ac laure Raythe pro oibus ibidem monachis, Strategi⁹ diaconus, et monachus monasterii beati Iohannis pro oibus monachis q sunt sub Scythopoli.

Sanctissimus archieps, & tota synodus sancta dixit.

Legantur que proxime gesta fuerunt, & accipiens Paulus venerabilis diaconus, & notarius legit **A**
Post consulatum Flauii Bellissarii clarissimi prio Nonas Maii, indictione quartadecima in deo
amantissima Imperiali Roma Constantinopoli, Et reliqua secunde actionis.

Sanctissimus archiepiscopus, et tota sancta synodus dixit.

Doceant nos venerabiles diaconi, & notarii quot dies preterierunt post synodum secundo ordine **B**
factam. Notarii dixerunt.

Docemus vestram beatitudinem quomodo a circumhabita die in actis nunc lectis vsq; ad hanc di **C**
em, quinque sunt dies.

Sanctissimus archiepiscopus, & tota sancta synodus dixit.

Nunc qui a nobis secundo ordine deputati sunt ad requirendum venerabilem anthimum si in **D**
ter locutionis finem imposuerunt edoceant.

Petrus sanctissimus episcopus Iustinianopolitan⁹ secunde Cappadocie dixit. Que sancte a vestra **E**
sanctitate gesta sunt, & nobis mandata ad effectum deducere studuimus. Egoq; & qui mecu deputa
ti erant Thalassius sanctissimus episcopus Berytiano metropolita, & Domnus deo amantissimus eps
Maximianopolitanus, & Romanus, ac Iohannes deo amantissimi pbrs, & procuratores, Andreasq; &
Calomnius deo amantissimi diaconi, & notarii sanctissime magne ecclesie iuimus ad diuersa loca in
quibus putabatur inueniri venerabilis Anthimus, & cum omni diligentia fecimus inquisitionem, et
nullomodo ipsum inuenire potuimus, fuimus autem et in venerabili domo gloriosi martiris Lauren
tii, & interrogauimus ibidem clericos, sisciebant vbi moratur memoratus venerabilis vir, qui cum iura
mento dixerunt non vidisse ipsum; et recessit de sede huius regie vrbis, neq; scire in quo loco moratur,
dixerunt autem ipsum habere Suburbanum prope prophetium in quo sepius inuentus est deam
bulare, et in monasterio Theodosii deo amantissimi prelbyteri, & prioris priusquam acciperet epis
copatum huius regie ciuitatis. Quos accipientes venimus ad predicta loca, & inquisuimus, et neq;
in his locis ipsum inuenire valuimus ibidem inuentis cum iuramento affirmantibus neque vidisse
ipsum ex quo recessit de sancta magna ecclesia, accipientes autem ad mentem affectionem existetem
ei erga Petrum quondam Apamiarum presulem iuimus ad suburbanum quod pertinet ipsi Petro
existens prope oratoriam domum sancti martiris Thirsi, et nec ibi ipsum inuenire potuimus.

Thalassius sanctissimus episcopus beriti dixit, iuste & canonice auram sancta synodo interlocutis **F**
satisfacientes. Ego & Petrus ac Domnus sanctissimi episcopi, Romanusq; et Iohannes deo amantis
simi presbyteri et pcuratores, Andreas, et Calomnius venerabiles diaconi, & notarii sanctissime ma
gne ecclesie venimus ad inquirendum venerabilem Anthimum inuitaturi ipsum venire ad hoc sa
crum collegium, et facere defensiones de quibus accusatur. Et venientes in multis locis, oratorii domi
bus, & venerabilibus monasteriis, ac etiam in suburbanis pertinentibus ipsi Anthimo & Petro qui se
dem Apamiarum olim iniuste subripuit, in quibus putauimus ipsum manere, & lustrauimus, nec
villo modo ipsum inuenire potuimus.

Domnus deo amantissimus eps Maximianopolitanus secunde palestine dixit. Sequedo et ego que **G**
canonice a sanctissima hac synodo iussa sunt, peragraui cu petro ac Thalassio sanctissimis epis, roma
noq; ac Iohane deo amantissimis pbrs, & ecclesie defensoribus, & cu Andrea et Calonymo venerabili
bus diaconis, et notariis ad nominata ab ipsis loca, et nullibi ipsum inuenire potuimus.

Roman⁹ deo amantissim⁹ pbr et ecclie defensor dixit. Ego venies simul cu Petro thalassio, ac dom **H**
no scissimis epis, et Iohane deo amantissimo cu pbro meo, ac defensore, Andreaq; et Calonymo deo
amantissimis diaconis et notariis in venerabili domo sciti martiris Lauretii, et itroeutes in ipaz hortati
sumus deo amantissimos clericos dicere vbi possibile est inuenire venerabile anthimu, vt annuclarent ei q
gesta sunt de materia mota in venerabili synodo, et cu iuramento ipi venerabiles clerici dixerit, qa scim⁹
ipm hie suburbanu ppe pphetiu sciti Esaie et ibi mltu comorari, et sepi⁹ abire i moaste. theodori deo

amantissimi monachi, & cum ipso moratur, hec scimus ab ipso fieri priusquam acciperet episcopatum huius regie ciuitatis etiam tempore episcopatus non solum semel sciimus ipsum alere venerabiles clericos suos sanctissime magne ecclesie in predicto suburbano in collegio domine nostre dei genitricis sancte Marie que iacet & locata est in blachernis procenso existente regis. Et ipsis verbis cum iuramentis usi addiderunt, quoniam nunc omnino nescimus ubi sit. Si autem postea poterimus cognoscere ubi degat, adnuntiabimus vestre charitati. Cum vero audiui⁹ hec ab ipsis hortati sumus venire vna vobiscum in monasterio Theodori deo amantissimi presbyteri & monachi, & in suburbano venerabilis Anthimi, ut & in illis locis inquisitionem ipsius faceremus, & scire ubi moratur. Et euntes nos cum predictis venerabilibus clericis in monasterio Theodori deo amantissimi presbyteri, & prioris ipsius monasterii. Et intrantes Oratoriam domum ipsius venerabilis monasterii inuenimus ibi venerabiles monachos ipsius, inter quos erat & procopius venerabilissimus monachus, & prothodiacon⁹. Et cum audissent a nobis ubi moratur venerabilis anthimus, eo quod a sancta synodo ipse inquitur, dixerunt, hec quoniam sicut in conspectu dei dicimus quod priusquam ^{κρυπτός} Dominus Anthimus fieret episcopus huius regie ciuitatis, veniebat frequenter in monasterio nostro, & ad priorem, & conuersabantur simul, & habebant adinuicem affectionem, postquam autem accepit episcopatum, non venit hic, nec vidimus eius aspectum, dominus autem prior noster recessit multis diebus ad votum, neque audiui⁹ ab ipso domino ubi moratur venerabilis Anthimus, venimus autem & in suburbano venerabilis Anthimi, & introeuntes inuenimus in ipso Stephanum, & longinum sibi familiares. Qui interrogati a nobis ubi moraretur predictus venerabilis Anthimus, dixerunt cum iuramentis nescire ubi moratur, sed ipsos solos esse in ipso suburbano, & per clementem deum, & sanctas vestras orationes ex quo exiit de sancta Maria non vidimus faciem eius. Et exinde venientes in Oratorio sancti martyris Thyfi intelleximus quomodo prope adiacet suburbanum Petri quondam apamiarum episcopi, in quo inueniretur venerabilis anthimus, & illuc etiam venientes interrogauimus Thaleleum venerabilem monachum si sciret predictum venerabilem anthimum ibidem esse, & dixit cum iuramentis ipse, & Sisimius artis Redemptor, quoniam neque antequam fieret episcopus, neque postquam factus est, scimus ipsum venisse hic, neque ubi moratur. Et hec cum audiui⁹ recessimus.

A **I**ohannes deo amantissimus presbyter & ecclesie aduocatus, & super custodias dixit. Ego eadem depono.

B **A**ndreas. Deo amantissimus diaconus, & notarius dixit, Secundum sanctum preceptum vestre beatitudinis abii vna cum predictis sanctissimis episcopis, & deo amantissimis presbyteris, & procuratoribus vna mecum a vobis sanctissimis deputatis ad faciendum inquisitionem venerabilis Anthimi. Et veniens cum ipsis ad loca per eos dicta, & cum magna inuestigatione ipsum inuenire non potui, audiui autem a predictis clericis sancti martyris Laurentii, & a monachis monasterii Theodori venerabilis presbyteri, & prioris, ac etiam ab hominibus pertinentibus ipsi venerabili Anthimo omnia que relata fuerunt vobis a Romano deo amantissimo presbytero & procuratore.

C **C**alominus venerabilis diaconus, & notarius dixit, Consona & ego depono predictis deo amantissimis viris. **S**anctissimus archiepiscopus, & tota sancta synodus dixit

D **V**isus quidem fuit venerabilis Anthimus non recta conscientia usus fuisse refugiendo usque nunc venire ad nos. Nam quid prohibens fuit nisi quia distulit venire ad nos, & secundum quod conueniens fuit respondere adnunciatis contra ipsum tanquam veris, ac deo dilectam, & factorum habitui condecens prebere satisfactionem. Verum licet ille nos iam mouerit contra se ad sententiandum in ipsum, tamen nos nullo modo despicientes miserationem decentem sacerdotibus dei erga emendationem animarum que peccauerunt, tertiam ei damus dilationem, intra quam nisi venerit, & liberum se constituerit ab adnunciatis, contra ipsum finis quod qui inde proprie inobedientie conuenit inscribetur. Nos vero sequentes venerabiles canones, & ea que a sancte memorie agapito diffinita sunt attendentes iustam in eum feremus sententiam. Inquirent igitur ipsum, & Theagenes sanctissimus episcopus Synadeonus Metropolitae, & Bachus sanctissimus episcopus metropolis antiochie quintie piscidorum, & christoforus deo amantissimus episcopus porphireonus Fenici parali, ac Iulianus, & Ammonius deo dilectissimi presbyteri, & defensores sanctissime ecclesie magne, Paulusque & Maceri⁹ venerabilis diaconi, & notarii. Et si inuenient, parabunt obseruare nostram audientiam intra alios decem dies, et pro tollendo omnem ignorantie, seu (quod verius est) dissimulationis occasionem fiet que a nobis sententiata fuerint manifesta toti christianissimo populo huius regie ciuitatis, & proclamatio apponetur

ponetur exhibens inquisitionem esse factam super Anthimum, & ipsum hortans sero venire ad nos subsignauit.

Ost consulatū Flauii Bellissarii clarissimi p̄toris duodecimo Kalendarū Iunii, indictione quartadecima, in Christo amantissima Roma Cōstantinopoli regia. Presidente domi-
no nostro factissimo, ac beatissimo icomenico archiepiscopo, Mina patriarcha in Mesau-
lo dytico venerabilis domus domine nostre sancte, & gloriose dei genitricis semper vir-
ginis Marie que est prope sanctissimam magnam ecclesiam. Et a dextris quidem cōsidentibus, &
conaudientibus secundum pium iūssum piissimi, & deo custoditi imperatoris nostri Iustiniāni san-
ctissimis, ac deo amantissimis episcopis, Sabino canusino, Epiphānio eclano, Asterio salernitano.
Rustico fefulano, Leone Nolano, ex omnibus italie regionibus prius quidem ab apostolica sede
missis. Postea vero consentientibus sancte memorie Agapito facto pape antike Rome huc adueni-
enti Thalassio metropolita Berrie, Iohanne gabalorum, Christofo ro porphireono prouintie finice
parali. Archealo Corycano. Dauitho Circinsiano. Etherio Marianimo, Alexandro Barcusano,
Domno maximianopolitano secunde palestine, Anastasio iotabiano, Iohanne zooarano, asterio
anasteo, andrea pauiano, Epitinchano Germie prouintie Helesponti, Paulo fectoriano, Andrea
peltono, theodoro mirono, andrea amizono, Flauiano Cotenensi, Elia adrianēsi, Macedonio bria-
nensi. Theodirito alindonendi, Harmonio Callipolensi, Leontio Helenipolitano, Longino Ores-
siano, Iohanne Cesarienti, Bythinie, & Iohanne traianopolitano, Frigie pacatiane, A sinistris vero
ypatio metropolita Ephesino, Cōstantino hiracleano metropolis europe, Eusebio metropolita cizi-
co, thalassio metropolita Nicomēdie, Fotino metropolita Calcedone, Theogene metropolita syna-
dorum, Baccho antiocheno metropolis pissidie, Iuliano metropolita ypargie. Vosperio Neocesa-
riensi metropolis pōti polemoniāci, Paulo metropolita tyano, acatio metropolita pissinūtino, Epis-
cteto Claudiopolitano metropolis onorade. Petro metropolita Iustiniāni politano secunde p̄-
uintie Cappadotiorum, Zacharia metropolita Mileuensi. Hedisco metropolita ciano, Marco me-
tropolita apamiarū p̄uintie Bythinorum. auxentio metropolita Selybriano, Iohanne metropolita
ta Vosporiensi. Dometiano zechiano Caloe Smyrne, Epiphānio Hiracleano prouintie onoriade,
Habramio Cratiano. Alexandro Coloniensi, Eugenio tiano, Dominico Theodosiopolitano, puin-
tie frigie pacatiane, Eustachio tiberiopolitano, Theodoro euriano, Eusebio antike ciuitatis. Theo-
doro gordonio. Matheo Cimano, alexandro Eleuzono, & Iohāne mediciano. Assistentibusq; ei &
conaudientibus teophāne, & Pelagio deo amantissimis diaconis apostolice sedis, & Mina, & Petro
venerabilibus Notariis, & quibusdam subdiaconis sedis apostolice qui cōsentientes fuerunt agapi-
to facto pape antike Rome huc aduenientī. Et magno presbytero, & hiracleo diacono ambaliato-
ribus Efremiti sanctissimi patriarche Theopolitane ecclesie, Sabino diacono sancte resurrectionis
Christi dei nostri ambaliatore Petri sanctissimi patriarche hierosolymitani, Stephano Diacono, &
Ambaliatore Soterichi sanctissimi episcopi Cesarientis metropolis prime Cappadocie, Gaiano pres-
bytero, & ambaliatore, Elpidii sanctissimi episcopi Anchirani metropolis prime galatie Dionysio,
& Calinico diaconis, & ambaliatoribus sanctissimi Fotini ep̄i metropolis Corinthii, presente etiam
venerabili clero regie vrbis, Eufemius venerabilis diaconus, & Notariorum primicerius dixit.

Vm iam tertio cōuenerit sancta nostra Synodus iuxta pium iūssum Christo
amantissimi, & Serenissimi imperatoris nostri. Et quedam gesta fuerint super ve-
nerabili Anthimo, & eius requisitione a vestra sanctitate sententiaq; sancta a vo-
bis prolata sit diffiniens dilationem decem dierum ad inquisitionem ipsius, &
proclamationem apponi iubens inuitando ipsum venire ad sanctam nostram sy-
nodum. Cumq; etiam euenerit id quod a vobis mandatum erat ad effectum
prouenire, & inducias per vestram sanctam sententiam datas decurisse, Conuenienteq; & nunc
sancta nostra Synodo, ac obseruantibus audientiam vestram his qui in principio accusationem cō-
tra ipsum venerabilem anthimum fecerunt venerabiles videlicet monachi huius regie vrbis, & theo-
politane petentibus introitum habere, subiicimus ad noticiam.

CVINTA SYNODVS CONSTANTINOPO LITANA.

¶ Sanctissimus archiepiscopus dixit. Intrent.

¶ Et intrauit Marinianus deo amantissim⁹ presbyter, & prior monasterii Dalmacii sancte memorie, & primas. Et cum ipso deo amantissimi presbyteri, & Archimandrite venerabilium monasteriorum regie ciuitatis Agapitus dii, dioscorus sancte Eufemie, Agapitus Thalassii, Paulus Romanorum, Demetrius Foce, Anthonin⁹ Eusebii, Stephanus olimpii, anastasius Romanorū, Dominicus Eufemii, Zoilus theodoti, Iulian⁹ Eufemii, Stephanus promoti, Zenon sancte dei genitricis ad fontem, Alexander Calamii, Dadas Caiume, dominicus sancti Iohannis Syrorū, Elpidius Basiani, Zosimus Maximini, Polychronius, Cretensiū, Paulus sancte Ermione, Rodon theodori, Genuadius dominici, Theodor⁹ matonii, Syllas Elie, Paul⁹ Samuelii, Iohānes theodori, Cirion Egiptiorū, Basilius Ciracone, Iohannes sancti Thome apostoli inter illa modesti, Marcus theodori, marinus Pauli, Flauianus presbyter, & secundarius lycaonorū, Theoctiscus sancte dei genitricis ppe illa Iob theodorus trifonis, Eleutherius sancti Dominici, Cosmas sancti Iohannis ad filiū, Petrus sancte dei genitricis, & sancti Dyomedis in Hierusalē, Alexāder habramii, theodor⁹ Iob, Trifon Eipidiu, Stephanus Conste, Babylas Danyelis in stylo, Iohannes anastalii, anthemius meonis, timothe⁹ asterii, Iohannes sancti Michaelis inter illa Charisii, Iohannes Mare prope aetiam Cisternā, Focas Ione prope secundum, Zosimus Eutichii lycaonorum, Stratonicus dometi, Polichromius Ethrii, andreas Romanorū prope Cisternam, martyrius pari prope apostolos, andreas sancte dei genitricis ppe sanctum Lucam, Marcus sancti Cerici, Iacobus abybi, Syrus atticus Eucratadorum, Ioseph sancte dei genitricis in Lythostroto, Paulus sancti Petri apostoli ppe palatium, anastasius presbyter, & secundarius sancti Philippi in Brephotrofio, Georgius Ciri, Eusebius Symeonii, Zoticus sancti andree prope Saturninā portam, theodorus monasterii ab ipso constituti prope martyriū sancti Laurentii, & de theopoli, Paulus monachus, & ambasiator monasterii Maronis, Seuerianus presbyter, & archimandrita monasterii Zoare Calidorū Syrus, Cassilas presbyter & archimandrita monasterii Luce, Syrus, Symeones diaconus, & ambasiator Iacobi, Iohānes diaconus, & ambasiator theodori. Stephanus presbyter, & prior monasterii Euxerii, Iohannes presbyter, & archimandrita monasterii aaron, Syrus, Fotinus monachus, & ambasiator monasterii sancti Stephani, theodorus diaconus, & ambasiator ecclesie Erendelenorū, Sergius presbyter, & lustrator. Qui omnes & pro se ipsis agunt & reliquis, ac etiam pro his qui sunt sub sanctis Christi veri dei nostri locis. Dominus presbyter & archimandrita monasterii beati martyrii, Hysichius presbyter, & ambasiator monasterii beati theodosii, Cassianus presbyter, & prior monasterii laure beati Sabbe. Dominicus psbyter, & prior turriū Iordani, Nestabus presbyter laure beati Firmini. Terentius presbyter noue laure, Leoncius monachus, & vicarius totius eremi. Traianus presbyter turriū Iordani, Polieuctus diaconus monasterii beati theodosii, theodorus diaconus, & monachus noue laure, Cerycus diaconus eiusdem noue laure anastasius diaconus monasterii beati Martyrii, mamas monachus eiusdem monasterii, Iohannes monachus eiusdem monasterii, Iulianus monachus monasterii abbatistheodosii. Qui omnes agunt pro propriis monasteriis, & pro omnibus monachis, qui sunt in sancta Heremo, Iohannes presbyter Campestrine, & pro omnibus ibidem monachis, Theonas presbyter montis syna, & ambasiator eiusdem montis, & ecclesie de Faran, ac Laure Raithe pro omnibus ibidem monachis Stratigi⁹ diaconus, & monachus monasterii beati Iohannis, pro omnibus monachis de schytopoli.

¶ Sanctissimus archiepiscopus dixit.

¶ Legantur que gesta sunt pro hac materia. Et lecte fuerunt due actiones per Macarium venerabilem diaconum, & Notarium. tertia vero per calonymū venerabilem diaconum, & Notarium.

¶ Sanctissimus archiepiscopus & tota synodus dixit.

¶ Si id quod a vobis interlocutum est super inquisitione venerabilis anthimi viri deo amantissimi ad hoc deputati fecerunt, edoceri volumus.

Theogenes sanctissimus episcopus metropolis synadorum dixit. Secundū iussu vestre sanctitatis & totius sub celo vobiscum venerabilis synodi suivna cum bacho deo amantissimo episcopo clarissime metropolis antiochene prouintie pissidorum, & Christoforo deo amantissimo epo Porphireono sub sinice

sub finice para, & Iuliano, ac Ammonio deo amantissimis, presbyteris, & procuratoribus sancte magnę ecclesie. Pauloq; & Machario venerabilibus diaconis, & Notariis venerabilis nostri episcopatus. In venerabili oratorio sancti martyris Sergii inter illa hormisdi, Et querentibus nobis venerabile anthimū offensa fuit nobis domus vbi prius morā habere dicebatur, & inuenimus clausam existentem hostio. Venimus autem, & ad alia loca ad requirēdum ipsum venerabilem anthimū in quibus putabatur esse, & sciscitantes non potuimus scire vbi moratur, ex quo exiuit de sanctissima magna nostra ecclesia. Rursus postea in alia die abeuntes in venerabili domo sancti archangeli Michaelis que iacet in palatio cōuocauimus venerabiles clericos ipsius oratorii, & interrogauimus ipsos de ipso venerabili viro. Qui cum iuramento dixerunt neq; vidisse, neq; scire vbi moratur. Et hec eadem studeui nota facere vestre sanctitati.

¶ Bachus sanctissimus episcopus Metropolis antiochene pissidorū prouincie dixit, iuxta sanctam interlocutionem vestre sanctitatis sui & ego vna cum theogene, & Christoforo sanctissimis episcopis ac Iuliano, ac Ammonio deo amantissimis presbyteris, & ecclesie defensoribus. Pauloq; & macario deo amantissimis diaconis, & Notariis, & quesui vnacum ipsis venerabile anthimū in diuersis locis, & nullatenus ipsum inuenire potui.

¶ Christoforus sanctissimus episcopus Porfireonis prouintie finici parali dixit. Secundum ea que a vestra beatitudine nobis iussu fuerunt, & a sancta synodo vobiscum sedente fuerunt simul theogenes, & Bachus sanctissimi episcopi vna cū vilitate mea atq; etiam Iulianus, & ammonios deo amantissimi presbyteri, & ecclesie defensores. Insuper etiam & Paulus, ac macarius venerabiles diaconi, & Notarii venerabilis episcopatus vestri, & quesui venerabilem anthimū, vt accusationes cōtra ipsum motas in hac sacra vestra Synodo adnūtiarem ei, & hortaremur ipsum quo ad possibile respondere ad querelas. Et primū quidem fuimus in locis hormisdi, in qua domo permanebat priusquā ipse raperet pontificalem sedem huius regie vrbis. Quā domū inuenimus clausam hostiis, interrogauimus autem eos qui ibidem expectabant si ipsum viderant. Et audiui ipsos dicentes non vidisse ipsum a multis diebus. Similiter etiam fuimus in venerabili domo sancti archangeli Michaelis in palatio. Visus enim fuit prius ibidem frequentare, & interrogauimus clericos ibidem, si apparuerat eis in his diebus venerabilis anthimus qui a nobis queritur, & ab ipsis cum iuramentis scimus q; neq; viderunt eum, neq; sciunt vbi sit. Et non solum in his locis, sed in aliis locis fuimus nobis cōmemoratis. Et quibusdam pueris suis obuiauim⁹, & interrogauimus eos. Et secundū quod sanctissimi, & deo amantissimi viri qui mecum missi sunt sciunt, a nullo potuimus scire vbi moratur sepe dictus venerabilis Anthimus.

¶ Iulianus Deo amantissimus presbyter, & ecclesie defensor dixit. Secundum sanctum mandatum vestre sanctitatis abiēs simul cum Theogene Bacho, & Christoforo sanctissimis episcopis, & ammonio amantissimo presbytero meo, & defensore, pauloq; & Macario venerabilibus diaconis, & Notariis quesui vna cum ipsis venerabile anthimū in diuersis locis, & pluribus in quibus ipsum inuenire arbitrabamur, & nullibi ipsum inuenire potuimus. Et hoc significamus vestre sanctitati quod posita est & proclamatio vestre sanctitatis, & neq; sic ipsum inuenire potuimus.

¶ Ammonius Deo amantissimus presbyter, & ecclesie defensor dixit. Iuxta ea que iussa sunt a vestra sanctitate fui vna cum predictis deo amantissimis episcopis, & Iuliano presbytero, & condefensore meo, & cum Paulo, & Macario venerabilibus diaconis, & Notariis. Primū quidem in domo in qua permanebat venerabilis Anthimus, vt eo ibidem inuento intimaremus ei que a vestra sancta Synodo mandata erant, & inuenientes portas ipsius domus ab extra interrogauimus eos qui aderant, & hostiarium domus vbi nam moraretur predictus venerabilis vir dixerunt nescire, neque vidisse ipsum ex plurimo tempore in ipsa domo, venimus autem & in oratoriā domū sancti Michaelis archangeli, & congregantes venerabiles ibidem clericos, adiurauim⁹ si sciunt predictum venerabilem virum morari in ipso oratorio, aut in alio loco, illi autem cum iuramento responderunt nullā omnino talem scientiam de ipso habere, fuimus autem & in diuersis aliis locis querentes ipsum, & nullomodo valuimus comprehendere vbi moratur, omnibus eadē affirmatib⁹ q; nullomodo sciunt vbi nunc sit. Significo autem & vestre sanctitati quomodo & proscriptiōē a sancta synodo vestra factam rogans venerabilem Anthimū venire, & respondere sancte huic synodo vestre, publice apposuimus a septem diebus, vt & per ipsam sciat que exhibita sunt vestre sanctitati, & certus ipse constitutatur, & neq; sic vllam vinqūā sui demonstrationem fecit.

¶ QVINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA:

¶ Paulus venerabilis diaconus, & Notarius dixit. Secundū precepū vestre dominationis, & beatitudinis vestre synodi, iuimus simul cum predictis deo amantissimis viris, & Macario venerabili con- diacono meo, & Notario in diuersis locis, & quesiuimus venerabilem anthimū, & eum inuenire nō potuimus.

¶ Macharius venerabilis diaconus Notarius, & ambaliator dixit, sequendo sanctissimos viros qui simul mecum missi sunt eadem & ego depono.

¶ Sanctissimus archiepiscopus, & tota synodus dixit.

¶ Legatur proscriptio apposita secundum iam precedentē sententiam. Et accipiens didorus dia- conus, & Notarius legit.

¶ Minas archiepiscopus Cōstantinopolitanus icomenicus patriarcha, & tota synodus in ipsa deo amata Roma Constantinopoli congregata anthimo venerabili.

¶ Siquidem aliqua ratio conueniens tibi fuisset, & spes penitentie de peccatis cōmissis nichil cer- te opus fuisset presentium proclamationū, sed olim sancte memorie Agapito pape antike rome mā nifestam fecisti opinionem tuā, & iam in ipsis reprehensibilibus dogmatibus inculationē emeruisti. Cum pontifex trapezuncius appareas, sed neq; inquisitionem illius sustinuisti, & cum a nobis tāto tempore ad penitentiam auocatus fueris non moderatior te ipso factus es, & inobedientiam tuam meliorem sacerdotali humanitate sicut visum est ostendisti. Et quidē que a te gesta sunt nullavēnia digna sunt. Verūtāmē adhuc hominū lubrico peccata ascribendo, & clementiam vsq; ad multū tē- pus erga eos qui peccauerunt, & occasionem emendationis licet tarde sepius factā inuenientes pre- senti littera te prouocamus admonētes tuam venerabilitatē non stare in ipsa contētionē vsq; ad finē, & venire ad sanctā synodum intra numerū sex dierū, & opinionē quā in rectis dogmatibus adeptus es pura voce ostendere, palāq; facere vniuersis aliis quāta potest ad reuocationem his qui lapsi sunt. Patrū mitissimorū & iudicū clementissimorū admonitio. Si vero & hanc nostrā vocationē despexe- ris tibi de cetero non in tempore locus penitentie erit, nobis enim non aliūde q̄ ex his que fecisti ea que iudicii sunt inducentur, subsignauī apposita mense Maii die quintadecima Indictione quarta, decima. Post consulatum flauii Bellissarii gloriosissimi.

¶ Sanctissimus archiepiscopus dixit.

¶ Venerabiles diaconi, & Notarii qui nobis subscribunt edoceant nos cuius gratia cum sententia determinet dilationem. Decem dierū proclamatio apposita sex tantū dierum dat terminum.

¶ Notarii dixerunt.

¶ Edocem⁹ quomodo sancta sententia terminū decē dierū dedit ad inquisitionē, & ad pclamationē nem non autē iussit statim pclamationē apponi. Facta igitur ipsius inquisitione vsq; ad dies tres, & illo ignoto existente necessariū fuit reliquos septem dies apponi ad ipsam sanctā procriptionē vestre beatitudinis, & sancte synodi vobiscum cōgregate que ipsi manifesta faciat ea que a vobis ordinata sunt. Illam igitur diē merito portat ipsum proclama in qua appositum fuit.

¶ Sanctissimus archiepiscopus dixit.

¶ Sanctissimi cōministri qui vobiscum presentes sunt ex regione Italie, & deo amantissimi diaconi & venerabilissimi Notarii sedis apostolice audiuerunt supplicationes oblatas fidelissimo, ac deo custo- dito imperatori nostro, & libellos oblatos sancte, ac beate memorie agapito, & accusationes quas fece- runt contra impiū anthimū apud nos illi qui ipsos porrexerunt, & sicut accusatio in ipsum prouenit super appropriatissimis. Hoc quidem quod non vult consentire rectis, & apostolicis doctrinis vere fidei nostre hoc vero quod ad errorē, & heresim Eutichis declinat, & depositos, ac anathematizatos a sancta Calcedonēsi icomenica synodo, & ab apostolica sede, & ab ecclesiastico statu qui ex illavsq; nūc fuit propter cōmunicationē & opinionem ad Euticem amplexatur cōspicientes ad synodicas epis- tolas factas a sancte, ac beate memorie patre nostro agapito papa antike Rome contra anthimum cogitantesq; ipsius vsq; ad finē inobedientiam, & q̄ neq; canonicis vocationibus obedire, neq; accu- sationes in ipsum adductas repellere voluit. Quā super his omnib⁹ opinionē habēt dicere dignētur.

¶ Et menas in deo venerabilis lector, & secundarius Notariorum apostolice sedis antike rome le- git vocem que sic se habet.

¶ Sāctissimi episcopi partiū Italie, & viri venerabiles diaconi apostolice sedis dixerūt diffinitionē sancte recordationis patris nostri quondā pape Agapiti synodicis epistolis pro Mena sanctissimo archiepiscopo huius regie vrbis Constantinopolitane factis, additā de persona anthimi trapezuntii quondam

quondam episcopi nos sequi per omnia proſitemur. ¶ Sanctissimus archiepiscopus dixit.

¶ Et reliqua sancta synodus nobiscum congregata audiuit omnia a principio super materia contra anthimū gesta sunt omnibus que a nobis dicta sunt attendens dignetur manifesta facere que vult prouenire in Anthimū. Sancta synodus per hypatiū sanctissimum episcopum Ephesinū metropolitam prouintie asianorum dixit.

¶ Sententia synodi Constantinopolitane contra anthimū.



ALTARVM TRANSGRESSIONVM ANTHIMVS REVS demonstratus est. Venerabiles quidē patrū leges tāquā non positas ad nichilū reputauit, & paulominus suo exemplo omnē ecclesiasticū statum conturbauit introducendo se in patriarchalē sedem huius regie vrbis, que nullomodo sibi cōuenit, cōmunēq; confusionem sacerdotibus dei, ac populis fidelissimis operatur est, quinimmo non hoc solū sibi studiū erat, sed & Euticis opinionem habet. Cūq; sic obtinere potuerit magnū pontificiū quēadmodum dictū est, paulatim putauit oportere depascere sanctissimas dei ecclesias tali morbo, & contrarium q̄ diuine voces dicant pro congregando rationabiles oues dei ouilis diuisiones excogitabat aduersus omnes (vt ita dicatur) ecclesias, vt periclitando vnionē sanctissimarū ecclesiarū tantis piissimi imperatoris nostri laboribus reformatam in multas diuisiones scinderet. Deniq; paulatiue hanc corruptionē significabat simulans quidem suscipere sanctas synodos Nicenā dicimus contra impiū Arriū, Constantinopolitanā contra hereticum Macedoniū, & Ephesinā primā contra impiū Nestoriū, ac Calcedonēsem contra impiū Euticē saltem ipsas habens in sacris dypticis, cum inserta ipsis synodis esset sancta memoria beatissimi Leonis pape, & nullo tempore aliter vel percipit, vel participat sanctissimis dei mysteriis, & celebritatem ipsorum predicat, & in hac sanctissima magna ecclesia facit resiliens vniuersaliter a rectis ipsorum confessionibus, & neq; magnorū pontificū, neq; venerabiliū priorum qui pro talibus respiciunt, & omnino tolerat, aut aliquā defensionē dat quomodo non parū singulo die auferre scandalum in talibus, in fidelibus quidē irridentibus, fidelibus vero dolentibus, & qui parū credūt adhuc magis conturbētur, & in peius incidant, in talibus enim cū magnus imperator se ipsum disposuerit ad memoriāq; sibi reuocauerit sententiā principis apostolorū qua dicit. Paratos nos semp esse oportere ad respōdēdū omni petenti rationem de ea que in nobis est spes, nichil plus iuuat, sed ad eius serenitātē deceptibilibus rationibus vsus, p̄misit omnia facere quecūq; summus p̄tífex magne sedis apostolice decerneret, & ad sanctissimos patriarchas scripsit sequi p̄ omnia apostolicā sedē. At magno deo & saluatore nostro Iesu xpo nō permittēte taliavsq; in finē p̄cedere missus est huic regie vrbis secundū ipsi⁹ deitātē Agapitus sancte & beate memorie papa beatissim⁹, qui statim sacris canonibus manū cū deo porrexit, & ipm de sede sibi nō cōueniēte depulit data venia his qui talis rei participes aut cōcatores sūt, & regie ac deo custodite ciuitati sacrū ornatū suū reddidit cū ostēdit vestrā beatitudinē huic sacre magne sedis p̄esse. Quoniāvero & i dogmatib⁹ impietatis q̄ppe sibi infinita crimina impēdit, supplicationesq; & libelli multi porrecti sunt piissimo imperatori nostro, & beatissimo pape a diuersis venerabilib⁹ viris, & multis quidē sudoribus ipse beatissim⁹ papa animā ipsius paternaliter reuocare studuit, sic enim insanabiliter habere inuenit, & pia dogmata recusantē. Insuper etiā & criminātē vocē illā de duabus naturis qd aduersus Euticē maxime sancta Calcedonēsis synodus diffiniuit prorsus negādo, & recte cōdēnatos a sancta Synodo recusantē euitare, immo ecōtra ip̄os amplexātem, & quātū in ip̄o est, studētē ostēdere Dioscorū, & ipsum euticē p̄sus insōtes, inter quos hereticare dep̄henus est sententiā p̄fert in scriptis plenā clementiā, & decenti sanctitate, differens ei tēpus penitētie, decernēsq; donec a tali opinione mutat⁹ satisfecerit his que a sanctis patrib⁹ doctrinaliter, & canonice diffinita sunt ipsum nō habere nomen catholici, neq; sacerdotis. Hec autem secutus piissimus imperator noster respiciēsq; ad supplicationes sue Serenitātis a diuersis personis venerabilibus porrectas, vestrāq; beatitudinem, & nos omnes in ipsum super isto conuenire bene satisfaciēdo iustum iudicauit. Nosq; venerabiles Canones sanctorum patrū nostrorum sequentes sacris vocationibus ipsum aduocauimus, & tempus penitētie ei dedimus, & latentī ac medelam recusanti. Proclamatione manifesta fecimus que a nobis facta sunt. Cumq; in his omnibus ipsum ad conuersionem adducere nō potuerimus, apertam hanc sue heresis demonstrationem accipientes, sequētesq; ea que a beatissimo papa bene examinata sunt, conspiciamus si hoc vobis adstaret omnino ipsum tāquā membrū inutile & putridū abiiciatur de corpore sanctarū dei ecclesiarū, & extra episcopatū

QUINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

trapezuntinū esse, & alienum ab omni sacra dignitate, & efficacia, & iuxta ipsius sanctissimi pape sententiam a catholica appellatione.

¶ Sententia Mine contra Anthimū. Sanctissimus ac beatissimus icomenicus patris archa & archiepiscopus dixit.

A



VM SALVATOR NOSTER IESVS CHRISTVS VERVS deus noster dederit potestatem propriis sacerdotibus euellēdi, & plantandi, de moliendi, & edificandi, orauimus quidem omne tempus nobis esse edificandi & plātandi, nullum autē euellendi, & demoliendi, sed dira est (vt videtur) veris tatis transgressio, & via maxima ad perditionē his qui vsi sunt. Est enim dilis genter cōsiderantibus voluntatem anthimi videre in ipsum multas sacras san ctiones trāsgressas. Nam erga diuinū non seruauit confessionē, sed exinde a spe separatus quomodo non visus est esse cōtrarius accusator proprii defectus. Hāc itaq; & nos tanquā quandā vsurpationem vlceris insanabilis sistere conabimur, si excisionē membri quod passum est fa ciemus. Circū sentientes dolorem istinc euenturū necessitati sumus venire ad presentē sententiā, du cimus quidem ex hac meroribus, sed vniuersum tribuimus cōmuni vtilitati catholice ecclesie quilibet nostrum q̄ suis propriis compassionibus. Quia igitur diuerse in ipsum consultiue, & canonicē querimonie facte sunt; & quidem sancte memorie Agapitus papa Romanus penitentie tempus ei dat, vsq; quo vniuersa que a sanctis patribus diffinita sunt visus fuerit recepisse, neq; sacerdotis, neq; catholici nomen ipsum habere permittit. Nos autem quia nō est possibile molestatos de ipsis despi cere que dicuntur via sacerdotibus cōducenti in talibus ambulātes canonicis ipsum induximus vo cationibus, induciasq; tribuimus ad recognitionem, & quod iam vltimū est, neq; a consuetis p̄scri ptionibus abstinuimus, ipse vero tantū oportebat ad melius mutatione q̄ defensione denūtiatorum q̄ nec omnino venire voluit, nec hoc videlicet inquisitionem a nobis factam sustinere. Nā erat ei accu sator, & videtur conscientia, cedendo ab accusatoribus induxit delicti consensionē. Et anima peccare consueta difficilis ad penitētiā, & si maxime multa fuerint, ad hanc ^{augustinus} trahentia, vnde super impenitenti inobediētia voluntatis ipsius lachrimantes, & super errore qui illius animā apprehendit gemiscentes, sequendo sanctissimā vocem magni dei & saluatoris nostri, que docet nō parcere pro priis membris, si alicuius scandalī causa nobis fiunt, sed ipsius incisionem facere insinuat ad integritatem totius corporis, respicientesq; ad ea que pri die a sancte memorie Agapito papa antike Ro me, & quod nullum penitentie tempus accipiat, ^{et} elegit melioris opinionis esse satisfaciendo his qui ab ipso scandalizati sunt. Atq; etiam ad que nunc iudicata sunt a sancta synodo nobiscum exis stente ipsum anthimū constitui extra pōtificium trapezuntinū concedimus, & ipsum alienum esse ab omni alia sacra appellatione simul, & dignitate ac efficacia decetero, & omnino inter orthodoxos nō numerati sentētiā, neq; posse ascēdere omnino ad ipsam trapezuntinā, neq; ad hāc regiā urbē.

¶ Et postquā sancta synodus surrexit, qui de oriente erant, & quidam ex aliis episcopis, & monas chi, ac clerici clamauerunt.

¶ Multi anni imperatoris. Multi anni patriarche, Petrum Zoaram, & Seuerū modo anathematiza, Orthodoxū imperatorē habēs quid times? eos qui parabaptizant eiice foras. Et cum monachi hierosolymorū porrexerunt cartam, vniuersi clamauerunt, multi anni patriarche, libellum monachorum modo suscipe, libellus modo legatur. Eos qui per domū baptizant eiice foras, speluncam Zoare modo torqueas. Multi anni patriarche, Parabaptistam modo anathematiza, Christiani imperato ris multi anni, Orthodoxi imperatoris multi anni, Spelunce hereticorum modo ardent, multi anni patriarche, monasteria Petri modo verte, vincit fides imperatoris, Orthodoxus regnat quē times? Pe trus quare habet monasteria? omnes hereticos ibi habet Seuerū Petrum, & Zoaram modo anathe matiza, trinitas tres anathematizat, anathema Seuerus Petrus, & Zoara, Seuerū manicheum modo anathematiza, vincit fides christianorū. Multi anni patriarche, inimicos Christi modo anathematiza. Hereticos modo anathematiza, anathematizatos modo anathematiza, vincit fides christianorū.

¶ Sanctissimus archiepiscopus dixit.

B

¶ Putamus charitatem vestram nō ignorare voluntatem, & zelum Pii imperatoris nostri quē ha bet ad Orthodoxam fidem nostrā, & nichil eorum que in sanctissima ecclesia mouentur conuenit fieri preter opinionem, & iussu ipsius, rogamus itaq; vestram charitatem in presentiarū quiescere vt nos tempus accipiamus adducere ad pias suas aures ea que a nobis exclamata fuerunt. Nos enim

sicut scit

sicut scit vestra charitas apostolicā sedem sequimur et obedimus, et ipsius cōmunicatores cōmuni-
catores habemus, et condemnatos ab ipsa, et nos condemnamus.

SVBSCRIPTIONES.

- ¶ Minas dei misericordia ep̄s constantinopolita. diffiniui et subscripsi.
- ¶ Ciprianus dei miseratione ep̄s ephesus metropolita prouincie asianorum diffiniui, et subscripsi.
- ¶ Conitandinus dei miseratione ep̄s hiracleorum deo amate metropolis prouincie europe sancte dei
catholice et apostolice ecclesie diffiniui et subscripsi.
- ¶ Eusebius episcopus Cizichus diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Ego Sabinus episcopus sancte ecclesie canusine diffinitionem sancte recordationis patris nostri
pape agapiti de persona anthimi quondā trapezuntini episcopi sequēdo in omnibus subscripsi.
- ¶ Ego epiphanius episcopus sancte ecclesie eclanensis diffinitiones sancte & reliqua similiter per lit-
teras latinas.
- ¶ Ego asterius episcopus sancte ecclesie salernitane diffinitionem, & reliqua similiter.
- ¶ Ego asterius episcopus sancte ecclesie felulane diffinitionem, & cetera similiter.
- ¶ In nomine domini Iesu christi Leo episcopus ecclesie Nolane diffinitionem, & cetera similiter.
- ¶ Theofanes diaconus sancte ecclesie romane diffinitionem, & reliqua similiter.
- ¶ Pelagius diaconus sancte ecclesie romane diffinitionem, & reliqua similiter.
- ¶ Anatalsius dei miseratione episcopus nicene metropolis prouincie.
- ¶ Bythinorū p̄ lectionem sciens que facta sunt consentitatus existens oibus diffinitis subsignauī
- ¶ Auxentius dei miseratione episcopus seuastensis per lectionem, & reliqua.
- ¶ Theodolus episcopus iconiensis metropolis subsignauī.
- ¶ Theagenes episcopus synadorum diffiniui & subscripsi.
- ¶ Bachus episcopus antiochie prouincie pissidorum diffiniui & subscripsi.
- ¶ Mamas ep̄s melitenensis diffiniui & subscripsi.
- ¶ Iulianus episcopus pergensis diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Bosporius episcopus neocesariensis subscripsi.
- ¶ Paulus episcopus tyanus diffiniui & subscripsi.
- ¶ Conon episcopus sidentis diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Acatus ep̄s pissinontinus diffiniui & subscripsi.
- ¶ Procopius ep̄s gangrensis diffiniui & subscripsi.
- ¶ Petrus ep̄s iustinianopolitanus diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Marcus episcopus apamie diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Iacintus episcopus melisinenis diffiniui & subscripsi metropolis
- ¶ Iohannes episcopus vosporienis diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Thalassius episcopus veritinus diffiniui & subscripsi.
- ¶ Megaspiscopus verianus prime gentis Syrorum diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Subscriptiones per litteras Syrias.
- ¶ Christophorus episcopus porphireonus prouincie phenice diffiniui & subscripsi.
- ¶ Etherius ep̄s mariamnus diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Dometianus ep̄s zechianus diffiniui & subscripsi.
- ¶ Eusebius ep̄s antique ciuitatis diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Anastalsius ep̄s iotabie diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Dōnus ep̄s maximianopolitan⁹ diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Archelaus ep̄s corisensis diffiniui & subscripsi.
- ¶ Iohannes ep̄s zoorensis diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Alexander ep̄s bartusensis diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Pelagius ep̄s parnasii diffiniui & subscripsi.
- ¶ Eugenius ep̄s dei gr̄a ecclesie tyēsis diffiniui & subscripsi.
- ¶ Eustachius ep̄s bernipolensis diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Epiphanius ep̄s hiracleanus ponticus diffiniui, & subscripsi.
- ¶ Habramius episcopus cratianus diffiniui et subscripsi.
- ¶ Paulus ep̄s ciuitatis flectoriane diffiniui et subscripsi.

EQVINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA.

Asterius episcopus amastrensis ecclesie diffiniui, & subscripsi.
 Iohannes episcopus cesariensis diffiniui, & subscripsi.
 Andreas episcopus peltenensis diffiniui & subscripsi.
 Leoncius helemipolitanus diffiniui, & subscripsi.
 Andreas episcopus palentinus siue theodosiopolitanus diffiniui, & subscripsi.
 Epitychanus episcopus germe diffiniui & subscripsi.
 Theodorus episcopus gordinensis diffiniui, & subscripsi.
 Iohannes episcopus traianopolitanus phrigie pacatie diffiniui, & subscripsi.
 Dominicus episcopus theodosiopolitanus diffiniui, & subscripsi.
 Theodoricus episcopus halindonus diffiniui, & subscripsi.
 Matthias eps cumanus diffiniui et subscripsi.
 Flauianus episcopus cotenensis diffiniui et subscripsi.
 Theodorus eps mirianus diffiniui, & subscripsi.
 Macedoni⁹ eps brozianus diffiniui, & subscripsi.
 Marcellus eps anensis diffiniui & subscripsi.
 Petrus eps alabasiopolitanus diffiniui & subscripsi.
 Iohannes eps Medaiesis diffiniui, & subscripsi.
 Martirius eps baratheopolitan⁹ diffiniui & subscripsi.
 Panthaleon eps bilimopolitanus diffiniui, & subscripsi.
 Cosmus eps autandrapolitanus diffiniui & subscripsi.
 Dominicus episcopus sopenensis prouincie diffiniui & subscripsi.
 Dyonisius episcopus ciuitatis cum sciuerim diffinita diffiniui & subscripsi.
 Euchinus episcopus patarenis diffiniui, & subscripsi.
 Paulus eps inoandepolitanus diffiniui & subscripsi.
 Epiphanius episcopus patreopolitanus diffiniui, & subscripsi.
 Trifon dei gratia episcopus colualeopolitanus diffiniui, & subscripsi.
 Eustachi⁹ episcopus neopolitanus diffiniui & subscripsi.
 Magnus psbyter & prior apostolice sedis theopolitane, & ambassiator sanctissimi patriarche efremii sequendo diffinita a suprascriptis sanctis patribus nostris super depositione anthimi heretici, alie num ipsum habeo a sacerdotali dignitate, & ab ipso nomine christianorum & subscripsi.
 Hiracleus diaconus & ambassiator apostolice sedis theopolitane, & sanctissimi patriarche efremii sequens ea que diffinita sunt a supradictis partibus nostris, & reliqua similiter subscripsi.
 Sabinus diaconus sancte resurrectionis christi dei nostri, & ambassiator petri sanctissime patriarche hierosolymorum sequendo ea que diffinita sunt a supradictis sanctis patribus nostris, & cetera similiter subscripsi.

SENTENTIA PETRI HIEROSOLYMORVM CONTRA ANTHIMVM.

A



ANCTISSIMVS AC BEATISSIMVS PATRI-
 archa & venerabilis synodus dixit. Demonstratus est & nunc in rebus verus p-
 pheticus sermo, quoniam non habitabit iuxta deum malignus, neq; permane-
 bunt iniqui ante oculos eius. Quale quid factum fuerit in anthimum pontifi-
 calia & imperialia dogmata que modo lecta sunt demonstrarunt. Iste enim pri-
 die cum esset episcopus trapezuntius, & de sanis dogmatibus disceptaretur, ve-
 ste ouina circumamictus, lupus vero rapax existens, euangelice dicendo, in po-
 tificalem sedem regie vrbs se intrusit simulans quidem colere veram, & immaculatam fidem, & vo-
 luntarie admittere sanctas quatuor synodos icomenicas Nicenā, cccxviii. Constantinopolitanam cen-
 tum quinquaginta, Ephesinam ducentorum, & Calcedonensem sexcentorum cum sancta epistola
 Leonis beati pape antike Rome scripta ad Flauianum regie vrbs presidem, & allata his que fa-
 cta sunt a venerabili Calcedonenli synodo. In profundo autem intellectus suam ascendens perfidiam
 memoratus anthimus priorem ad nos inducere festinauit estum, & ubiq; sanctas ac catholicas eccles-
 ias conturbauit.

lias conturbauit. Nam cum arbitraretur continens fuisse sui dolorosi, & iniqui studii repetēde trās mutando ipsum ypocrisis habitum reiecit, & cum dixisset bene valere in his que ab iplo in scriptis composita erant ad recta dogmata superbe abnegabat nullomodo patiens confiteri vnum ipsum dominum deū nostrum saluatorem Iesum christum cognosci in duabus naturis incōfusibiliter, imutabiliter, indiuisibiliter, & inseparabiliter, nō intellexit stolidus virtute tā piorum verborum. Perspicuum enim quod incōfusibile, indiuisibile, immutabile, & inseparabile summā substantiarum vnio nem significat, & ipsarum differentiā seruat in vna persona, & vna ypostasi. Preterea non elegit abdicare condēnatos a sancta calcedonenſi synodo, & ostendens se similia illi sapere desipiens fuit erroris euticis & dioscori. Et quod difficilius est non sustinuit medelā a doctrina, atq; ab imperiali clementia sibi prouenienti, data etiam dilatione decenti pontificis, & ad penitentia sufficienti, & ad confessionem vere fidei adducendi. Itaq; ergo cum latens permanſerit, & diuturna effugatione euidenter premonstrauit se priuatum omni defensione, & insanabiliter habere ad propriam perfidia depositionis sententia in ipsum venit principiata quidam a sancte ac beate memorie agapito antike rome pontifice. Terminata vero a Mina sanctissimo patriarcha regie vrbs, & a venerabilissima synodo que cum ipso tenebat, hinc est quod non solum ab episcopatu trapezuntino cecidit memoratus anthimus sed ab omni pontificali dignitate, & efficacia cum separatus sit ab omni corpore sanctissime ecclesie. Cūq; catholica appellatione priuatus sit ad illius incorrigibilem errorem adaptare possumus prophetia Osee. Quoniam tu repulisti scientia, & ego te repellam ne fungaris michi sacerdotio. Hec in regia vrbe gesta cum clare se habeant, & nos videntes omnia canonice & recte venisse super anthimum vocationūq; ordinem laudauimus, & clementiam hinc sibi benigne superuenientem, reprehēdimusq; perniciosam insistentia anthimi consentientiui sumus his que bene formata sunt ab ipso sancte memorie agapito, & his que diffinita sunt a Mina sanctissimo patriarcha regie vrbs, & ab ipsius venerabilissima synodo congregata, sequentesq; de his confirmationem diuine, ac imperialis legis admisim⁹ depositionem anthimi, tanquā qui a principio preter sacros canones intrusit se in pontificalem sedē regie vrbs, & nouissime prebuit demonstrationē sue heresis, & immutabilis opinionis, vt in ipso impleatur diuina scriptura que dicit, In diebus redargutionis in tribubus israel ostendam fidelia, facti sunt principes iuda tanq; transponentes terminos, super ipsos effundā tanq; aquā impetū meum. Et rursus alia scriptura. Oderunt in portis redarguentem, & sermonem sanctum abominati sunt. His itaq; diffinimus hunc alienū omni pōtificali dignitate, & operatione ipsa catholica appellatione. Sicut enim nulla cōmunicatio est tenebris ad lucem, ita nō cōuenit sacra mysteria sordidari a viris qui sincere non colunt dominum christum verum deum.

SVBSCRIPTIONES.

- P**etrus eps hierosolymorum diffiniui & subscripsi.
Chelias eps cesarie diffiniui & subscripsi.
Theodosius eps scytopolitanus diffiniui & subsignauī.
Iohannes eps tiberiadus diffiniui, & subsignauī.
Stephanus eps saripheus diffiniui, & subsignauī.
Anastasius eps gaborum diffiniui, & subsignauī.
Epiphanius eps raphie diffiniui, et subsignauī,
Helyas eps ioppe diffiniui, et subsignauī.
Iohānes eps augustopolitanus diffiniui, et subsignauī.
Nycostratus eps abyde diffiniui, et subsignauī.
Lazarus eps azotanus diffiniui, et subsignauī.
Leontius eps soluzensis diffiniui, et subscripsi,
Stephanus eps ardorum diffiniui, et subscripsi.
Anastasius eps eleuteriopolitan⁹ diffiniui, et subsignauī.
Gregorius episcopus hierichentenus diffiniui ac subsignauī.
Helyas episcopus arriopolitanus diffiniui, & subscripsi.
Theodistus minimus diaconus notarius sanctissimi episcopi helie subscripsi.

QVINTA SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA:

Pro ipso iuxta sua mandata in scriptis data.

- ☩ Iohannes episcopus posdonus diffiniui, & subscripsi
- ☩ Demetrius episcopus charthnianus diffiniui & subscripsi.
- ☩ Stephanus episcopus menytanus diffiniui, & subscripsi.
- ☩ Zacharias episcopus palleonus diffiniui & subscripsi.
- ☩ Manuelius eps vitilianus diffiniui, & subscripsi.
- ☩ Anastasius eps iotabie diffiniui, & subscripsi.
- ☩ Zenobius eps elusinus diffiniui, & subscrip,
- ☩ Nartianus eps gazanus diffiniui & subsignauit.
- ☩ Theodorus episcopus petrorum diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Zenobius episcopus nicopolitanus diffiniui & subscripsi.
- ☩ Araxius episcopus gardaranus diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Procopius episcopus eratolitanus diffiniui & subsignauit.
- ☩ Dominicus eps dioecesanensis diffiniui et subsignauit.
- ☩ Bachus eps bachanorum diffiniui, et subsignauit.
- ☩ Dyonisius eps astalanus diffiniui & subsignauit.
- ☩ Iohannes episcopus semenlis diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Macharius episcopus arnidatorum diffiniui et subsignauit.
- ☩ Basilus episcopus sicomazanus diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Iohannes episcopus morie ciuitatis diffiniui & subsignauit.
- ☩ Petrus episcopus parebolanus diffiniui & subsignauit.
- ☩ Zacharias episcopus libisianus diffiniui, & subscripsi.
- ☩ Dōnus episcopus maximianopolitanus diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Pelagius episcopus seuastensis diffiniui & subsignauit.
- ☩ Stephanus episcopus iamnitanus diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Parthenius episcopus epalanus diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Theodorus episcopus scripsi p isto eo quo ipse infirmaretur.
- ☩ Theodorus episcopus gargadarorum diffiniui & subsignauit.
- ☩ Paulus episcopus eilanus diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Theodorus episcopus iptenorum diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Theodosius episcopus capetoliē. diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Dyonisius episcopus amathuntius diffiniui, & subsignauit.
- ☩ Dorotheus episcopus authedouensis diffiniui, & subsignauit.

☩ PRACTICA SANCTE QVINTE SYNODI CON-
stantinopolitane que apud latinos comperta est in antiquis co-
dicibus, hic finem habet.

IN HOC CORPORE CON
TINETVR SANCTA SEXTA SYNODVS QVE IN
VRBEM CONSTANTINOPOLIM CONGREGA
TA EST SVB TEMPORIBVS DOMINI
CONSTANTINI PISSIMI AVGV
STI, ET AGATHONIS SAN
CTISSIMI AC BEATISSI
MI PAPE ANTIQVE
VRBIS ROME.

Dualis sacra directa ad dñum sanctissimum papam senioris Rome
contradita vero agathonis sanctissimo ac beatissimo pape eiusdē anti
que Rome eo quod idem dominus de presenti vita decessisset.

SVPERSCRIPTIO SACRE.



MIN NOMINE DOMINI ET SALVATORIS NO A

stri Iesu christi, imperator Flavius constantinus fidelis, magnus imperator, Sa
cra dño sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo antique nostre rome, & vni
uersali pape, Data pridie idus augustas Constantinopoli, indictione sexta.

Per omnia nouit vestra paterna beatitudo, & plures vestre sancte ecclesie an
tique rome, quia ex quo iussit deus principaliter nos imperare, dum voluissent
multotiens quidam motionē facere de verbis, de quibus est cōtentio p dogma
te pietatis inter partes tam sancte vestre ecclesie, quamq; huius sancte magne dei ecclesie vt ambige
rent, & hoc prohibuimus fieri tempore non admittente, cognoscentes quod ex particulari contentio
ne non solum vnitas fieri non posset, sed magis malum accresceret. Et licet animo doleremus vltra
omnem dolorem tā p exprobratione que nobis ob hoc ab inimicis inferebatur, & propter ipsam ve
ritatem, quod pontifices scdm vos, & orthodoxus noster populus propter qualdā nouitates vocū in
schisma incidisset, exultatioq; ex hoc fieret impiis & hereticis. Attamē deo nro cōmissimus ipso p no
bis potiora prouidente, & dum eius benignitas iusserit correctionem huius rei fieri, tunc nobis cōdo
nare opportunitatē temporis ad generalem collectionē faciendam vtrarumq; sediū, quatenus consy
derantibus eis definitiones sanctarum quinq; synodorum, & editiones sanctorum probabilium pa
trum satisfacerent sibi metipsis, & conuenirent in vno ore, vnoq; corde ad glorificandum honorificū
nomen dei nostri. Sed quoniam sicut homines cogitamus, sicut autem iubet de⁹ omnia perfecit, Ipe
enim nouit futura, & queq; nobis expediūt, sic ei placitum est, vt ad effectum perducatur, Cognosce
re facimus vestram paternam beatitudinem, quod dum ordinatus esset Theodorus sanctissimus
& beatissimus patriarcha a deo conseruande huius nostre regie vrbis suggessit nostre serenitati suspe
ctum se esse dirigere consueta synodica ad vestram paternam beatitudinem, ne forsan non recipian
tur, sicut & sub predecessoribus eius patriarchis factum est, sed quia magis preuidit adhortatoriam
epistolam facere ad vestram paternam beatitudinē quam & direxit, eius per omnia scientiā habet ve
stra paterna beatitudo, & non preuidimus per presentē nostrā piā sacram de huiusmodi epistola vt
multiloquio, sed posteaquam directa est eadem epistola ad vestram paternam beatitudinem, interro
gauimus eundē sanctissimum & beatissimum patriarcham, & Macarium sanctissimum patriarchā
ciuitatis theopolitane que nam esset difficultas que prouenerat inter vestram paternam beatitudinē,
seu vestram apostolicā sedem, & ipsos. Olim omnibus expletis queq; sunt de immaculata nostra &
incōmmentabili christianorum fide tam per doctrinam sanctorum apostolorū, quāq; per definitiones
sanctarum quinq; synodorum, & doctrinam sanctorum ac probabiliū patrum, & omnibus heresib⁹
iam manifestatis atq; cōdemnatis, & nullo deinceps remanēte modo quo possit diuīso, aut schisma
sancte & immaculate nostre fidei inferri. Et satisfecerūt nobis iidem ipsi sanctissimi patriarche quod
verba quedā nouitatis intromissa sunt aliquibus quidē ex imperitiā hec introducentibus. Aliquib⁹
vero incōgrue scrutatibus incomprehensibilia opera dei, & quia ex quo hec verba moueri ceperunt,

& usque hactenus utraque sedes inter se minime conuenerunt, ut inquirentes sibi met satisfacerent p̄ veritate. Propter viles igitur inquisitiones non sit infinita contentio, ne nobis insultent pagani & heretici, neque in nobis usquequaque locum accipiant semina aduersarii. Cadēs namque ab humano genere quod ei seruiebat, & cōsul per apparitionem domini nostri iesu christi veri dei nostri etiam in his confunderetur per studium vestre paternae beatitudinis, & secundū quod scriptum est, deponētibus nobis omnem zelum, & omnem cōtentionem, omnemque inuidiā veritati concurramus. Veritas enim deo cara est, & secundū dñi vocem quicumque voluerit omnium primus esse, sit omniū minister. Et iterum dictum est. In hoc cognoscent omnes quia mei estis discipuli si dilectionem habueritis adinui cem. Postquā igitur tempus recipit perfectam cōgregationem fieri. Adhortamur vestram paternā beatitudinem per presentem nostrā piam sacram dirigere viros viles modestos, notitiā habentes totius deo inspirante doctrine, & peritiā irreprehensibilem habentes dogmatum, indutos personā vestre apostolice sedis, eiusque concilii deferētes & libros quos oportet pferri, & omnem auctoritatem habentes, quatenus cōuenientes cum hic posito sanctissimo ac beatissimo patriarcha, & Macario sanctissimo patriarcha theopolitane ciuitatis perscrutentur cum omni mansuetudine, & modestia, & p gratiam sancti spiritus veritati insistere, & cōsentire munitionem habentibus eis qui huc aduenerūt ex parte sedis vestre per presentem nostrā piam sacrā. Per deum enim omnipotentem nō est apud nos partis cuiuslibet fauor, sed equalitatem vtriusque partibus cōseruabimus, nullatenus necessitatem facientes in quocūque capitulo eis qui a vobis diriguntur quoquomō, sed & omni honore cum cōpetenti munificentia, & susceptione dignos eos habebimus, & siquidē vtriusque cōuenerint, ecce & bene, si autem minime cōuenerint, iterum cum omni humanitate eos ad vos dirigemus.

A De cetero nos excusantes in iudicio dei imminente nobis iuxta qđ cōstitutū sumus seruare fidem sanctā & immaculatā quam pcepimus vno quoque p̄prio sensu abundante rationē reddituri ante sanctum & terribile tribunal dei n̄ri. Inuitare enim & rogare possumus ad oēm cōmendationem & vnitatem oīm christianorū. Necessitatē vero inferre nullatenus volumus. Per personas vero que diriguntur a paterna v̄ra beatitudine ita decernat ex v̄ra quidem sc̄ta ecclesia, si vtriusque videtur ei tres p̄sonas, qđ si & plures q̄te ei placuerint dirigat. De cōcilio vero usque ad .xii. metropolitas ep̄os. De quatuor vero monasteriis bizanteis. Ab vno quoque monasterio monachos quatuor. Nā si receperit tempus (ut dictum est) perfectā cōgregationem studuissimus facere, sed quoniā tempus nō admittit, deus autem noster p̄prio cōsilio ptulit quod nos differebamus in hoc tpe. Per omnia iubemus vestrā paternā beatitudinē minime effici impedimentum voluntati dei, sed eos dirigere sic enim speramus in eius benignitate quoniam qui voluerit h̄mōi capitulū moueri in presenti per spiritū sanctum cōcedere habet, ut veritas clareat, & instruantur oēs sine schismate atque cōtentione veritatē p̄ferri, & vno ore vnoque corde glorificare nos oēs eius bonitatē, tacere quippe hoc terribile estimam⁹, ut ne plebs que ut sc̄tificetur accedit ad sc̄tās dei catholicas & aplicas eccl̄ias cōtrariis cōgregationib⁹ occupetur cōsiderans anti sitū adinuicē dissonantiā, multā enī nobis instantiā fecerunt tā hīc sc̄tissimus patriarcha quāque Macharius sc̄tissimus p̄riarcha theopoleos ut eiiceretur Vitalianus beatissimus dyptichis, asserentes honorium memorare in dyptichis, p̄pter honorē aplice sedis antike n̄re rome, nā nō acquiescere ut memorantur patriarche q̄ postmodū fuerūt in p̄dicta sancta ro. ecclesia donec cōquilitio & satisfactio pueniat verborū, de quibus cōtenditur inter vtrasque sedes, & ita v̄ra paterna beatitudo consequenter memoretur, sed hoc nos nō acquieui mus. i. ut eiiceretur idē Vitalianus de dyptichis. Hoc quidē ut oēm equalitatem seruantes, & vtroque orthodoxos habētes. Hoc autē & p̄pter collatā nobis charitatem ab eodē Vitaliano dum supeffet in motione tyrannorū nostrorum, sed sic polliciti sum⁹ p̄dictis sanctissimis patriarchis, qđ per omnia dirigit vestra paterna beatitudo hoies qui debeant cōquirere, cū ipsis, & tūc secundū quod claruerit, perfecta dispositio fiet, Nā ante hoc nullomō nos acquiescere ut idē beatissimus Vitalianus eiiceretur. Hec cognoscens vestra paterna beatitudo studeat sequi voluntatem dei, sicut enim p̄dictum est spem habemus in coronatore n̄ro deo, quia dū preuiderit super hoc feruentem nostrum affectum, eius benignitas etiam ingruentes nobis perturbationes gentium sedabit. Omnem vero concursum venientium iussimus prebere Theodorum gloriosum patritium & exarchū christo amabilis nostre Italie puincie tam in nauī, quamque in expēsis & omni vtilitate eorum, & si necessitas exegerit etiam castellatos dromones prebere ad eorū munimen, ut ex omnibus illesi & sine periculo deo cooperante iidem ad nos perducantur. Et subscriptio. Diuinitas te seruet p̄ multos annos sanctissime ac beatissime pater.

Diuina sacra directa ad Georgiū sanctissimum archiepiscopum huius magne
constantinopolitane urbis noue Rome. Et superscriptio.



N NOMINE DEI ET SALVATORIS NOSTRI IESV

A

Christi, impator pius pacificus Flavius constantinus fidelis in Iesu christo deo
Georgio sanctissimo ac beatissimo archiepo Constantinopoleos, & vniuersali pa-
triarche, Data quarto idus septēb. Constantinopoli, imperante dño piissimo p-
petuo Augusto Constantino iperatore, anno. xxviii. & post cōsulatū eius an. xii.

Quāquam, sollicitudinibus tā militaribus quāq; ciuilibus indefinenter nra
serenitas coartetur. Attamen oēs christo amabiles nostre reipub. causas insequē-
do ob xpianam nram fidem ponentes, q̄ & in bellis ppugnatricem tam nostri quāq; christo dilecto
rum nrorum exercitū habemus, necessariū iudicauimus presenti nostra pia sacra ad vestrā paternā
beatitudinē vtī, p quam adhortantes eam sancimus cōgregare vestrā paternam beatitudinē, oēs q ad
eius sanctissimam sedē pertinent sanctissimos metropolitas & ep̄os in hanc a deo cōseruādā nostram
regiam urbē, quatenus cooperante oipotente & misericorde deo nro diligētissima inquisitio dogma-
tis fiat. Quod olim antē multū temp⁹ exortū est de voluntate & opatione in dispēsatione incarnatio-
nis vnus de sc̄tā trinitate domini nri Iesu christi veri dei nostri, quod & diffidiū non minimum per
quasdam personas sancte dei ecclie intulit. Innotescere quoq; super hoc & Macario venerabili archie-
piscopo antiochene magne ciuitatis, quatenus & ipse de ppria synodo deo amabiles metropolitanos
& ep̄iscopos preparados faciat pro hoc ipso huc congregari. Iam enim super hoc adhortatī sum⁹ per
pios nostros apices adhuc inter viuos existentem, & donū sanctissimum aplice sedis antike rome pre-
sulem, & illo de hoc seculo migrante Agatho sanct⁹ nuper ordinatus papa in apostolica sede predi-
cte antike rome hmōi nostros pios suscipiēs apices destinauit in presenti propriam ei⁹ indutos per-
sonam Theodorum & Georgium deo amabiles presbyteros, & Iohannem deo amabilem diaconū
ex persona vero totius eius concilii Iohānem, & Abundantiū, & Iohannem venerabiles ep̄iscopos cū
ceteris clericis & monachis, q debeant inuenire in predicto capitulo questionem, q & nunc ad nostra
conuixerunt vestigia porrigentes nobis etiam duas suggestiones, vnam qdem eiusdem sanctissimi
Agathonis pape, aliam vero cōcilii eius. Sciens igitur vestra paterna beatitudo, quia primū & preci-
pū vt prediximus hoc orthodoxie existit capitulū, festinet p̄dictos venerabiles metropolitanos ep̄os
celeriter aduenire in hanc a deo cōseruandā nostram regiam urbem, quatenus predictum tractetur
capitulū, & maiorū donorū datore, atq; coronatore nostro deo cooperāte cauta atq; orthodoxa diffi-
nitio huiusmodi dogmatī iponatur. Et subscriptio. Diuinitas te seruet p multos annos sanctissime
ac beatissime pater.

PRINCIPIVM SANCTI SEXTI CONCILII.

Acta sancte sexte synodi apud cōstantinopolim facte aduersum eos qui impie
docuerunt vnam voluntatem, & vnam operationem in incarnationis dispen-
satione domini nostri Iesu christi veri dei nostri vnus de sancta & consubstantia-
li trinitate.



N NOMINE DOMINI DEI ET SALVATORIS NOSTRI

B

Iesu christi iperantibus a deo coronatis & serenissimis nostris dominis flauis, Cō-
stantino quidē piissimo, & a deo decreto magno principe ppetuo augusto, & im-
peratore, anno. xxvii, & post consulatū ei⁹ a deo institute consuetudinīs, anno
xiii. Heracleo vero atq; Tyberio a deo cōseruādīs eius fratrib⁹, anno. xxii. die. vii.
mēsis Nouembris indictionis none. Presidēte eodem piissimo & christo dilecto
magno imperatore Cōstātino in secretario sacri palatii qd cognominatur trullus, & ex iussione eius
a deo instructe serenitatis, Presentibus, & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio & magi-
stro imperialium officiorum, theodoro glorioso exconsule patricio & comite imperialis obsequii,
& substrate gothracie. Sergio glorioso exconsule patricio. Paulo glorioso exconsule patricio, Iuli-
ano glorioso exconsule patricio, & militari logotheta. Constantino glorioso exconsule pa-
tricio, & curatore imp̄ialis domus hormisde. Anastasio glorioso exconsule patricio. & locum agen-
te imperialis comitis excubiti, Iohanne glorioso exconsule patricio & questore. Polyeucto gloz

torio exconsule. Thoma glorioso exconsule. Paulo glorioso exconsule & dispositoꝛe orientalium prouinciarum. Petro glorioso exconsule. Leontio glorioso exconsule, & domestico imperialis mēse. ¶ Conueniente quoq; sc̃ta & vniuersali synodo que sc̃dm̃ imperialē sanctionem cōgregata est in hac a deo cōseruanda regia vrbe. i. Theodoro & Georgio venerabilibus p̃b̃is, & Iohāne venerabili dīacono vicem agentibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiep̃i antike rome, & Georgio venerabili ac sanctissimo archiep̃o magne cōstantinopoleos noue rome, & Petro deo amabili p̃b̃o, & monacho, & locum seruante sedis magne ciuitatis Alexandrie, & Macario venerabili archiep̃o theopoleos antiochie, & Georgio religioso p̃b̃o, monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarii sedis hierosolymorum. Iohāne ep̃o portuensī, Abundantio ep̃o ciuitatis paternēsis, Iohanne ep̃o ciuitatis regitane locum presentantibus. cxxv. venerabiliū ep̃orum sancti concilii antike ro. qui & per proprias subscriptiones demonstrantur in suggestiōe ab eis facta ad piissimum imperatorem Cōstantinum & Theodoro religioso, p̃b̃o & locum agente Theodori deo amabilis archiep̃i rauenne, Basilio ep̃o gortine isule crete, Theodoro ep̃o ephesi, Sisinnio ep̃o heracleie thracensis, Georgio ep̃o cyzici. Petro ep̃o nicomedie, Focio ep̃o nicie, Iohāne ep̃o calcedonensi. Theodoro ep̃o meletiensī. Sisinnio ep̃o hierapoleos phrigie, Macrobio ep̃o seleucie hisaurie, Georgio ep̃o bizois thracie, Gregorio ep̃o mitylensi, Sergio ep̃o sylibrie, Andrea ep̃o methymne, Theognio ep̃o chii, Georgio ep̃o camuliani, Antho. ep̃o ypepō, Genesio ep̃o anastasiopoleos, Platōe ep̃o cinnis, Iohanne ep̃o daskylii, Theodoro ep̃o iustinianopoleos gordi. Theodo. ep̃o verifiēsi, Stephano ep̃o heracleie pōti, Lōgino ep̃o ci. Domicio ep̃o plusiados, Salomōe ep̃o claneu. Georgio ep̃o choēsi, Iohā. ep̃o myndi, Gregorio ep̃o cantanēsi, Iohā. ep̃o lapis. Eolalio ep̃o zinonopoleos, Cōstā. ep̃o dalisandu, Theodoro ep̃o olbis, theophanio p̃b̃o, & abbate venerabilis mōasterii sicilie qđ cognominatur baias, Georgio p̃b̃o, & monacho monasterii renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano p̃b̃is & monachis monasterii qđ cognominatur dom⁹ arsitia positi s̃c̃r in antiqua roma, Anastasio p̃b̃o, & monacho oratoriorum hic siti venerabilis patriarchii, & Stepha. p̃b̃o & mona. discipulo Macarii venerabilis archiep̃i theopoleos antiochie. Residentibus gloriosis patritiis & cōsulibus ex latere piissimi & christo amabilis nostri imperatoris Constantini, & ex leua quidem eius parte residentibus venerabilibus vicariis Agathonis sanctissimi archiep̃i antike rome, & quicūq; ex persona eius synodi erant deo amabiles ep̃i Theodoro p̃b̃o, & locū agente theodori deo amabilis ep̃i rauēne, & Basilio ep̃o ciuitatis gortine, & Georgio p̃b̃o & monacho et apocrisario Theodori venerabilis vicarii sedis hierosolymorū, & ceteris ep̃is concilii sc̃tissimi pape antike ro. Agathonis. Adextera vero eius pte similiter residentib⁹ Georgio sanctissimo archiep̃o cōstantinopoleos noue ro. et Macario sc̃tissimo archiep̃o theopoleos antiochie, & Petro deo amabili p̃b̃o mo. & loci seruatore sedis magne alexandrie ciuitatis, & Theodoro ep̃o ephesi, & reliquis deo amabilibus ep̃is tam qui sub sede sanctissimi archiep̃is cop̃i cōstantinopolitani quāq; sanctissimi archiep̃i theopoleos antiochie, prepositis in medio sacrosct̃is christi dei nostri euangelis, Theodorus & Georgius deo amabiles p̃b̃i, & Iohānes deo amabilis dīaconus locū presentantes sc̃tissimi pape aplice sedis antike Ro. Agathonis, necnō & qui ex p̃sona synodi eius erant dixerunt. Benignissime dñe sc̃dm̃ directam sacram ab a deo instructa vestra fortitudine ad sanctissimum papā demandati sumus ad piissima vestigia a deo confirmate vestre serenitatis vna cum eius suggestione, necnō & cum altera eius synodica suggestione ad eque facta ad a deo custoditam vestram pietatem a subiacētibus & venerabilib⁹ ep̃is, quas & obtulim⁹ deo coronate fortitudini vestre. Quoniam igitur ante hos. xlv. pl⁹ minus annos qualdā nouitates vocū cōtrarias orthodoxe fidei introduxerūt qui illo in tpe fuerunt presules huius regie, & a deo cōseruande vestre ciuitatis. i. Sergius, Pauslus, Pyrrhus, & Petr⁹, necnon Cyrus quondam alexandrie ciuitatis antistes, Insuper & Theodorus fuit ep̃iscopus ciuitatis cuius vocabulum est faran, & alii quidam qui eos secuti sunt non modice que per totum orbem terrarum est ecclesiam turbauerunt vnam voluntatem in incarnationis disp̃satione vnius sancte trinitatis domini nostri iesu christi vnamq; operationem dogmatizantes, & docentes, & multotiens seruili vestra que sc̃dm̃ nos est aplica sede de hac repullante dehinc supplicante, & minime valente vsq; hacten⁹ a tali sensu prauae estimationis eos abstrahere, quesum⁹ a deo coronatā vestram fortitudinē, vt dicant q ex parte sunt p̃dicte sc̃tissime ecclesie cōstantinopo. vnde hmoi vocū adinuenta est nouitas. Cōstantinus piissim⁹ impator dixit. Audiēs Geor. sc̃tissimus archiep̃s a deo cōseruande nostre huius ciuitatis, et Macarius venerabilis archiep̃s antiochene ciui. et ei adiacens synodus que a parte apostolice magne Rome sedis dicta sunt que eis videntur prosequantur.

Macari⁹

Macarius deo amabilis archiepiscopus antiochie magne ciuitatis vna cum Stephano religioso pbro, & monacho eius discipulo, cum eis vero & Petrus deo amabilis metropolitanus Nicomedie, & Salomon deo amabilis eps claneu, verba facientes tam pro sede huius sancte magne ecclesie, quam pro sede antiochie dixerunt. Nos quidem vocum nouitates non edidimus, sed quicquid percepimus tam a sanctis vniuersalibus synodis, & sanctis probabilibus patribus, quam a presulibus huius regie vrbs, i. Sergio, Paulo, Pyrrho, & Petro, necnon & Honorio qui fuit papa antieque ro, & Cyro qui fuit papa alexandrie, hoc est de voluntate & operatione sic & credimus, & predicamus & docemus, & patimur de hoc ostendere. Constantinus piissimus imperator dixit. Si vultis nobis de hoc ostendere, non aliter vos suscipimus nisi probationes proferentes quemadmodum dixistis a sanctis vniuersalibus synodis & sanctis probabilibus patribus. Macarius deo amabilis archiepiscopus antiochie, & qui cum eo erant dixerunt, Piissime domine iubeto per chartosilacem huius sancte magne dei ecclesie libros sanctarum synodorum ex venerando patriarchio in medio proferri. Constantinus piissimus imperator dixit. Iubemus acta earundem sanctarum synodorum vniuersalium ex venerando patriarchio a deo conseruande huius regie vrbs confestim per competentem chartosilacem ad medium deduci, atque relegi. Et paululum egrediens Georgius deo amabilis diaconus & chartosilax & veniens in bibliotheca venerandi patriarchii protulit libros sanctarum vniuersalium synodorum. Constantinus piissimus imperator dixit. Georgius religiosus diaconus & chartosilax codices quos pre manibus gerit sanctorum conciliorum porrigat ad legendum. Accipiens Stephanus religiosus pbr, & monachus discipulus Macarii venerabilis archiepiscopi antiochie, primum librum gestorum sancte tertie ephesine prioris synodi relegit, & veniens ad sermonem propheticum qui scriptus est a sancte memorie Cyrillo alexandrie magne ciuitatis presule ad Theodolium pie memorie impatorem cuius est initium, Quod apud homines quidem eminet, & post pauca, Firmamentum aut immobile huiusmodi vestri deo amabilis & religiosi impii ipse dominus noster iesus christus, per ipsum enim reges regnant & potentes decernunt iustitiam secundum quod scriptum est, est enim eius omnipotens voluntas. Macarius sanctissimus archiepiscopus antiochene ciuitatis dixit. Ecce domine ostendi vnam esse voluntatem in christo, & exurgentes qui locum presentabant apostolice sedis Romane & quidam episcoporum synodi constantinopolitane, & gloriosissimi iudices reclamauerunt dicentes. Superflue & non secundum quoadiacet Macarius venerabilis archiepiscopus magne antiochene ciuitatis, & nunc relecto textu videtur affirmare vnam esse voluntatem in duabus naturis vnius domini nostri iesu christi, i. deitatis eius, & humanitatis. Hoc enim sanctissimus Cyrillus in diuina ipsius domini nostri iesu christi & omnipotentissima eius natura accipiens scripsit, quam cum patre sancto spiritu conem & omnipotentem habet. Propter quod & omnipotentem eam, i. sancte memorie Cyrillus appellauit alias, nec numerabiliter posuit eandem voluntatem vnam. Et relecto ex integro eodem libro. Constantinus piissimus imperator dixit. Et ille alter liber sancte tertie synodi relegatur, & accipiens Salomon deo amabilis diaconus, & notarius sanctissimi patriarche constantinopoleos relegit a principio usque ad finem. Constantinus piissimus impator dixit. Sufficenter nobis lectio in presenti die facta est, in qua finem suscepimus que in sancta tertie ephesine prioris synodo gesta sunt, in subsequente vero & que in sancta Calcedonensi quarta synodo acta sunt nobis relegantur.

ACTIO SECUNDA.



M IN NOMINE DOMINI DEI ET SALVATORIS NOSTRI A iesu christi imperantibus a deo coronatis & serenissimis nostris dominis flauis, Constantino quidem piissimo, & a deo decreto magno principe perpetuo augusto, & imperatore, anno. xxviii, & post consulatum eius a deo institute mansuetudinis, anno xlii. Heracleo vero atque Tyberio a deo conseruandis eius fratribus, anno. xxii, die. x. mensis Nouembris indictionis none. Presidete eodem piissimo & christo dilecto magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii quod cognominatur trullus, & ex iussione eius a deo instructe serenitatis. Presentibus, & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio & magistro imperialium officiorum, theodoro glorioso exconsule patricio & comite imperialis obsequii, & substrate gothracie. Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio, & militari logotheta. Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domus hormisde. Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente imperialis comitis excubiti, Iohanne glorioso exconsule patricio & questore. Polyucto glo-

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

rioso exconsule. Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore orientalium prouinciarum. Petro glorioso exconsule. Leontio glorioso exconsule, & domestico imperialis mese. **C**onueniente aut & sc̃ta ac vniuersali synodo que sc̃dm diuinam sanctionem cōgregata est in hac a deo cōseruanda regia vrbe. i. Theodoro & Georgio venerabilibus p̃bris, & Iohāne venerabili diacono locū adimplentibus sanctissimi ac beatissimi archiep̃i antique rome Agathonis, & Georgio venerabili atq; sanctissimo archiep̃o huius magne cōstantinopoleos noue rome, & Petro deo amabili p̃bro, monacho, & vicario sedis Alexandrie magne ciuitatis, & Macario venerabili archiep̃o theopoleos antiochie, & Georgio religioso p̃bro, monacho, & apocrifario Theodori venerabilis vicarii sedis hierosolymorū, Iohāne ep̃o ciuitatis portuens, Abūdantio ep̃o ciuitatis paterne, Iohanne ep̃o ciuitatis regiensis locū p̃sentantibus venerabilis synodi antique rome. cxxv. deo amabiliū ep̃iscoporū, qui & per pp̃rias subscriptiones declarantur in suggestiōe ab eis facta ad Cōstātinū piissimū magnū imperatorem, & Theodoro religioso, p̃bro atq; vicario Theodori deo amabilis archiep̃i rauēne, Basilio ep̃o ciuitatis gortine isule crete, Theodoro ep̃o ephesi, Sisinnio ep̃o heraclithracie, Georgio ep̃o cyzici. Petro ep̃o nicomedie, Focio ep̃o nicie, Iohāne ep̃o calcedone. Theodoro ep̃o meletine. Sisinnio ep̃o hierapoleos phrigie, Macrobio ep̃o seleucie hisaturie, Georgio ep̃o bizois thracie, Georgio ep̃o mithylene, Sergio ep̃o sylibrie, Andrea ep̃o methymne, Theognio ep̃o chii, Georgio ep̃o camuliane, Antho. ep̃o ypepō. Iohanne ep̃o dascylii, Genesio ep̃o anastasiopoleos, Platōe ep̃o cinne, Theodoro ep̃o iustinianopoleos gordi. Theodo. ep̃o verissis, Stephano ep̃o heraclie pōti, Lōgino ep̃o cii, Domicio ep̃o plusiados, Salomōe ep̃o claneu. Georgio ep̃o choensi, Iohā. ep̃o myndi, Georgio ep̃o cantani, Iohā. ep̃o lapis. Eolalio ep̃o zinonopoleos, Cōstā. ep̃o dadisandu, Theodoro ep̃o olbis, theophanio p̃bro, & abbate venerabilis mōasterii i sicilia positi qđ cognominatur baias, Georgio p̃bro, & monacho monasterii renati positi in antiqua Ro, conone & Stephano p̃bris & monachis monasterii qđ cognominatur dom⁹ arlitie positi s̃l̃r in seniore roma, Anastasio p̃bro, & monacho oratoriorum venerabilis hui⁹ patriarchii & Stepha. p̃bro & monacho discipulo Macarii archiep̃i theopoleos antiochie. Residentib⁹ quoq; tā gl̃iosissimis patriciis & consulib⁹, q̃ oibus venerabilibus & deo amabilibus ep̃is in eodē secretario trulli, p̃positis in medio sanctis & intemeratis euāgelis. Paul⁹ magnific⁹ a secretis & imperialis secretari⁹ dixit.

Meminit vestra pietas, & sancta ac vniuersalis vestra synod⁹ qđ in preterito cōuentu finita lectio ne gestorū sancte tertie ephesine prioris synodi p̃uidit subsequēter & acta sancte quarte Calcedonensis synodi relegi, & suggerimus ad qđ placuerit. Constantinus piissim⁹ imperator dixit. Proferantur & acta predictę sancte quarte Calcedonēsis synodi, & corā nostro legantur auditu. Et accipiens Antiochus, religiosus lector, & notari⁹ sanctissimi patriarche cōstantinopoleos primum librū eiusdem sancte Calcedonēsis synodi relegit, & relegente eo ep̃istolam que in eis continetur sancte memorie pape Leonis magne ciuitatis romane, & veniēs ad textum in quo scriptū est, Agit enim vtraq; forma cum alterius communione qđ proprium habuit, verbo quidem operāte quod verbi est, carne autem exequente quod carnis est, & horū vnum coruscat miraculis, aliud vero succumbit iniuriis. Exurgentes qui ex parte apostolice sedis erant antique rome reclamauerunt. Ecce benignissime domine manifeste duas naturales operationes inconfuse & indiuisē in domino nostro iesu christo Presens sanctissimus p̃dicat pater, cuius presentē sermonem sc̃ta quarta synodus firmamentū orthodoxe fidei cōscripsit in dānatione vniuerse heresis, vtpote p̃fessionī beate principis ap̃lorum Petri cōueniētem, & quid p̃ hoc dignū sentit Macarius venerabilis & qui cum eo sunt deo amabiles viri dicant. Macarius venerabilis archiep̃s antiochie dixit. Ego domine duas operationes nō dico sed nec sentio qđ beate memorie Leo p̃ hunc sermonem duas opationes dixerit. Constantinus piissim⁹ imperator dixit. Sed vnā operationem intelligis eū dixisse. Macarius venerabilis archiep̃s dixit. Ego numerū non dico, sed dei virilem ei⁹ operationē sc̃dm sanctum dyonisiū. Constantinus piissimus imperator dixit. Et quomodo intelligis dei virilē operationē Macarius venerabilis archiep̃s dixit. Ego non superiudico, Et relectis residuis eiusdem libri vsq; ad finem. Cōstātinus piissimus imperator dixit. Relegatur & alius liber eiusdem sancte quarte Calcedonēsis synodi, & accipiens Antiochus religiosus lector & notari⁹ eorūdem actorū librum relegit. Constantinus piissimus impator dixit. Sufficit & nūc presens lectio. In subsequenti vero & liber gestorū sancte quinte synodi p̃feratur.

ACTIO TERTIA.

In nomine



NOMINE DOMINI DEI ET SALVATORIS NOSTRI A

iesu christi imperantibus a deo coronatis serenissimis nostris dominis flauis Cōstantino quidē piissimo, & a deo decreto magno principe ppetuo augusto, & imperatore, anno. xxviii, & post consulatum eius a deo instructe māuetudinis, anno xlii. Heracleo vero atq; Tyberio a deo cōseruadis eius fratribus, anno. xxii. xlii. die mēsis Nouembris indictione nona. Presidēte eodem piissimo & christo amabili magno imperatore Cōstantino in secretario sacri palatii qđ cognominatur trullus, & ex iussione eius a deo instructe serenitatis, Presentibus, & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio & magistro imperialium officiorum, theodoro glorioso exconsule patricio & comite imperialis obsequii, & substrate gothracie. Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio, & militari logotheta. Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domus hormisde. Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruato re imperialis comitis excubiti, Iohanne glorioso exconsule patricio & questore. Polyeucto glorioso exconsule. Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore orientalium prouinciarum. Petro glorioso exconsule. Leontio glorioso exconsule, & domestico imperialis mēse.

¶ Conueniente autē & sc̄ta ac vniuersali synodo quesdē diuinam sanctionem congregata est in hac a deo cōseruanda regia vrbe. i. Theodoro & Georgio venerabilibus p̄b̄is, & Iohane venerabili diacono locū adimplentibus sanctissimi ac beatissimi archiep̄i antique rome Agathonis, & Georgio venerabili atq; sanctissimo archiep̄o huius magne cōstantinopoleos noue rome, & Petro deo amabili p̄b̄o, monacho, & vicario sedis Alexandrie magne ciuitatis, & Macario venerabili archiep̄o theopoleos antiochie, & Georgio religio sop̄b̄o, monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarii sedis hierosolymorū, Iohāne ep̄o ciuitatis portuenlis, Abūdantio ep̄o ciuitatis paterne, Iohanne ep̄o ciuitatis regiensis locū p̄sentantibus venerabilis synodi antique rome. cxxv. deo amabiliū episcoporū, qui & per pp̄rias subscriptiones declarantur in suggestiōe ab eis facta ad Cōstantinum piissimū magnū imperatorem, & Theodoro religioso, p̄b̄o, atq; vicario Theodori deo amabilis archiep̄i rauēne, Basilio ep̄o ciuitatis gortine isule crete, Theodoro ep̄o ephesi, Silinnio ep̄o heracie thracie, Georgio ep̄o cyzici. Petro ep̄o nicomedie, Focio ep̄o nicie, Iohāne ep̄o calcedone. Theodoro ep̄o meletine. Silinnio ep̄o hierapoleos phrigie, Macrobio ep̄o seleucie hisaurie, Georgio ep̄o bizois thracie, Georgio ep̄o mithylene, Sergio ep̄o sylibrie, Andrea ep̄o methymne, Theognio ep̄o chii, Georgio ep̄o camuliane, Antho. ep̄o ypepō. Iohanne ep̄o dascylii, Genesio ep̄o anastasiopoleos, Platōe ep̄o cinne, Theodoro ep̄o iustinianopoleos gordi. Theodo. ep̄o verissis, Stephano ep̄o heracie pōti, Lōgino ep̄o cii, Domicio ep̄o plusiados, Salomōe ep̄o claneu. Georgio ep̄o choenli, Iohā. ep̄o myndi, Georgio ep̄o cantani, Iohā. ep̄o lapis. Eolalio ep̄o zinonopoleos, Cōsta. ep̄o dadisandu, Theodoro ep̄o olbis, theophanio p̄b̄o, & abbate venerabilis mōasterii i sicilia positi qđ cognominatur baias, Georgio p̄b̄o, & monacho monasterii renati positi in antiqua Ro, conone & Stephano p̄b̄is & monachis monasterii qđ cognominatur domus arsitie positi s̄c̄r in seniore roma, Anastasio p̄b̄o, & monacho oratoriorum venerabilis huius patriarchii & Stepha. p̄b̄o & monacho discipulo Macarii archiep̄i theopoleos antiochie. Residentibus quoq; tā gl̄iosissimis patriciis & consulibus, q̄ oibus venerabilibus & deo amabilibus ep̄is in eodē secretario trulli, p̄positis in medio sanctis & intemeratis euāgelis. Paulus magnificus a secretis & imperialis secretariis dixit. Scđm qđ in p̄terito cōuētū iterlocuta est deo instructa pietas v̄ra ecce libros sancte quinte synodi in manibus habemus & suggerimus ad qđ placuerit. Constantinus piissimus imp̄ator dixit. Presens Antiochus religiosus lector & notarius suscipiens librū relegat, & accipiens aperiesq; eundē librū exorsus est principium p̄dicti libri qui ita cōtinebat. Sermo sc̄te memorie Mene archiep̄i cōstantinopoleos ad Vigiliū beatissimū papā ro, de eo qđ vna sit xp̄i volūtas Et exurgētes ligati aplice sedis ro. exclamauerūt. Piissime dñe falsat⁹ est p̄sens liber q̄nte synodi, nequaquā relegatur sermo qđ dicitur Mene ad Vigiliū, q̄a fictus est, sed iube diligēter aduertere p̄ntem librū satisfieri ei habet piissimū v̄m imp̄ium, q̄a nō est tūc t̄pis positi⁹ in exordio cū fierēt acta in sc̄ta v. synodo iste qđ dicitur sermo Mene ad Vigiliū nup apposit⁹ est in principiis p̄ntis lib. eo qđ. xxi. an. iustiniani diue mēorie obiit Menas. Quia autē syno. xxvi. an. imp̄ii eius cōgregata est ep̄opatum tenēte huius regie vr̄bis eutichio venerabilis mēorie, & inspiciētes tā piissimus imp̄ator vna cū gloriosissimis iudicibus & quibusdā ex sc̄ta synodo deo amabilibus ep̄is, & aperientes ac discernētes inuenerūt tres quaterniones in principio libri additos nō habentes subnotationē numeri qui secundum cōsue

tudinem affigitur in quaternionibus, sed in quarto quaternione habente primū numerum, & in sequenti quaternione secundū & tertium atq; quartum subsequenter. Alias vero & dissimiles esse lias eorūdem in exordiis submissorū quaternionū, in quib⁹ cōtinebatur sermo qui dicitur Mene ad Vigiliū a litteris que prius scripte sunt in eodem codice. Constantinus piissimus imperator dixit, huiusmodi non relegatur sermo. Postmodum enim gestorū eiusdē sancte quinte synodi ordinabiliter relegatur, & relectus est primus liber. Constantinus piissimus imperator dixit, sequenter & secundū libri gestorū eiusdē sancte quinte synodi lectio pueniat. Et accipiēs Petrus religiosus diacon⁹, & notarius sanctissimi patriarche constantinopoleos librum relegit, & dū relegeretur septima actio repertū sunt in ea duo libri quasi ex nomine vigiliū sancte memorie, qui fuit papa romanus, vnusquidem ad iustinianū pie recordationis quondā imperatorē, Alter vero ad theodorā pie memorie quondā angustam in quibus continebatur ita, Anathematizamus autē et theodorū qui fuit ep̄s mopsuestie tanq̄ qui alienus semp extiterit ab ecclesiis, et sanctis patribus aduersarius, qui nō confitetur incarnatum esse deum verbū, id est christum esse vnā subsistentiam, & vnā personā, & vnā operationē. Et resurgentes iterum legati, apostolice sedis antike rome, vna qui cum eis erant deo amabilibus viris exclamauerunt dicētes Non faciat deus, dñe non dixit vigilius vnā operationem, non sunt libri vigiliū, falsatus est hic liber, sicut exordia primi libri presentis quinte synodi. Nam domine si vnā operationem docuit vigilius, & susceptus est a synodo, utiq; & in definitione eiusdem sancte quinte synodi de vna operatione vox habuit cōprehendī, Dum relecta ergo fuerit piissime domine ipsa definitio, inueniet dominus oēm veritatem. Consequenter itaq; & secundū ordinem relecto eodem libro, ipsaq; definitione vsq; ad finem relecta nullomodo aliquid de vna operatione in eadē definitione inuentū est contineri. Theodorus & Georgius venerabiles pbr̄i, & Iohannes venerabilis diacon⁹ legati sanctissimi pape antike rome dixerūt. Petimus deo instructam vestrā serenitatem vt tēpestiue predictus liber examinetur, vt ad inuentio que in eo facta est manifestetur, Constantinus piissimus imperator dixit. Quod postulatum est in subsequenti proueniat, presens vero liber vsq; ad finem legatur, & relectus est. Constantinus piissimus imperator dixit. Cognitionem p̄dictorum synodicorū librorū percipientes tā sancta synodus, quamq; gloriosissimi iudices edicant, si inuenitur definitum ab eisdem sanctis synodis sicut pollicitus est Macarius venerabilis archiepiscopus antiochie, & qui cum eo sunt religiosi viri demonstrare vnā voluntatem, & vnā operationem in incarnationis dispensatione dñi nostri Iesu christi, Sancta synodus & gloriosissimi iudices dixerunt, ex lectione sanctorū conciliorū sicut nobis piissimi nō inuenimus in incarnationis dispensatione vnus sancte trinitatis domini nostri Iesu christi vnā voluntatē, & vnā operationem. Constantinus piissimus imperator dixit, Macarius venerabilis archiep̄s, & qui cum eo sunt prosequantur scdm̄ que ab eis pmissa sunt paratū habent pferre testimonia sanctorū probabiliū patrū, que debem⁹ approbare sicut polliciti sunt, vnā voluntatem, & vnā operationem in incarnationis dispensatione dñi nostri Iesu christi, & hec pferant. Macarius venerabilis archiep̄s antiochie, & qui cum eo sunt dixerunt. Secundum iussa vestri imperii inducta a nobis data testimonia que pferre pmissimus sc̄torū proferimus. Constantinus piissimus imperator dixit. Macarius venerabilis archiep̄s, & qui cum eo sunt hec in subsequenti pagant, Georgius sanctissimus archiep̄s constantinopoleos & que sub eo est synodus dixerūt. Piissime domine petimus vestram tranquillitatē suggestiōes directas ad a deo vestrā instructā fortitudinem tā ab Agathone sanctissimo papa aplice sedis antike rome, quāq; ab eius synodo relegatur, vt auditum capiamus, quatenus cognitionem & nos accipiamus toti⁹ virtutis que in eis contineatur, Constantinus piissimus imperator dixit. Quod a vobis postulātū est in subsequenti proueniat.

ACTIO QVARTA.

A



NOMINE DOMINI DEI ET SALVATORIS NOSTRI Iesu christi imperantibus a deo coronatis serenissimis nostris dominis flauis Constantino quidē piissimo, & a deo decreto magno principe perpetuo augusto imperatore, anno. xxvii, & post consulatum eius a deo instructe māsuēdinis, anno xiii. Heracleo vero atq; Tyberio a deo cōseruandis eius fratrib⁹, anno. xxii. xv. die mensis Nouembris indictione nona. Presidēte eodem piissimo & christo dilecto magno imperatore Cōstantino in secretario sacri palatii quod cognominatur trullus, & ex iussione ei⁹

a deo

a deo instructa serenitatis presentibus, & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio & magistro imperialium officiorum, theodoro glorioso exconsule patricio & comite imperialis obsequii, & subtrate gothracie. Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio, & militari logotheta. Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore diuine domus hormisde. Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agentem comitis imperialis excubiti, Iohanne glorioso exconsule patricio & questore. Polyucto glorioso exconsule. Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore orientalium prouinciarum. Petro glorioso exconsule. Leontio glorioso exconsule, & domestico imperialis mese. Cōueniēte autē sancta ac vniuersali synodo que per imperiale sanctionem cōgregata est in hac a deo conseruanda regia vrbe, id est theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Iohanne venerabili diacono locum presentantibus sanctissimi, ac beatissimi archiepiscopi antike Rome agathonis, & georgio venerabili atque sanctissimo archiepiscopo magne Constantinopoleos noue Rome, & Petro deo amabili presbytero, & monacho vicario sedis Alexandrie magne ciuitatis, & Macario sanctissimo archiepiscopo theopoleos antiochie, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario theodori venerabilis vicarii sedis hierosolymorum, Iohanne episcopo ciuitatis portuensis. Abundantio episcopo ciuitatis paterne. Iohanne episcopo ciuitatis regitane locum presentantibus venerabilis synodi. cxxv. deo amabilium episcoporum antike rome, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione que ab eis facta est ad principē piissimum constantinum, & theodoro religioso presbytero & loci pposito theodori deo amabilis archiepiscopi Rauēne, Basilio episcopo ciuitatis gortine insule crete. Theodoro episcopo ephesi. Sisinnio episcopo heracleie thracie. Georgio episcopo cizici, Petro episcopo nicomedie. Fotio episcopo nicie. Iohanne episcopo Calcedone, Theodoro episcopo militane. Sisinnio episcopo hierapoleos phrygie. Macrobio episcopo seleucie hisaurie. Georgio episcopo bizoisthracie. Gregorio episcopo mytilene. Sergie episcopo sylimbrie. andrea episcopo methymne, Theogenio episcopo, cii georgio episcopo camuliane, anthonio episcopo ypepon. Iohanne episcopo dascylii. Genesio episcopo anastasiopoleos. Platone episcopo cinne, Theodoro episcopo iustinianopoleos gordi. theodoro episcopo verisse, Stephano episcopo heracleie ponti. Longino episcopo tu. Dometio episcopo plusiados, Salomone episcopo clanen. Georgio episcopo coenli, Iohanne episcopo myndi, Georgio episcopo cantane. Iohanne episcopo lappis. Holatio episcopo zinonopoleos. Cōstantino episcopo dalisandu. theodoro episcopo olbis. Teophanio presbytero & abbate venerabilis monasterii sicilie quod cognominatur baias. Georgio presbytero & monacho monasterii renati positi in antiqua roma. Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterii quod dicitur domus arsitie similiter in antiqua roma cōstituti. Anastasio presbytero, & monacho oratoriorum huius venerabilis patriarchi, & Stephano presbytero, & monacho discipulo macarii archiepiscopi theopoleos antiochie, & sedentibus tam gloriosissimis patriciis, & cōsulibus q̄ omnibus venerabilibus, & deo amabilibus epis in eodem secretario truli prepositis in medio sanctis & intemeratis euangelis. Paulus magnificus a secretis, & imperialis secretarius dixit. Meminit a deo instructa vestra pietas q̄ in pterito conuentu dum legerentur acta sancte quinte synodi, Georgius sanctissimus archiepiscopus huius a deo cōseruande regie vrbis vna cum subiacenti synodo petiit vestra piissimā fortitudinē vt suggestiones que facte sunt tam ab agathone sanctissimo papa antike rome q̄que a subiacenti ei synodo in presentia vestre pietatis, & sancte vniuersalis huius synodi relegi, & suggerimus ad qd placet. Cōstantinus piissimus imperator dixit, relegantur. Et plata est in grecis litteris memoratarū suggestionū interpretatio per diogenē magnificum a secretis, & imperiale secretarium, & relecta est habens in verbis sic. Dominis piissimis & serenissimis victoribus, ac triūphatorib⁹ amatoribus dei, & domini nostri Iesu Christi Cōstantino maiori imperatori, heracleo & tyberio augustis. Agatho eps seruus seruorum dei. Cōsideranti michi humane vite diuersos angores, & ante deum qui vnus & verus est cum vehementia fletuum ingemēti, vt cōsolationem anime fluctuanti diuine miserationis impertiret instinct⁹, & de profundo meroris & angustia potentia sue dextere subleuaret, magnū atq; mirabilē cū indefinēti gratiarum actione serenissimi domini filii cōfiteor cōsolationis oportunitatē exhibere dignat⁹ est piissimum tranquille mansuetudinis vestre ppositum, quē ad stabilitatem diuinitus cōmisit reipublice christiane eius cōcessit dignatio, vt imperialis virtus atq; clementia de deo per quē reges regnāt, qui rex regū & dominus dominatū est, & curet, & querat eius immaculate fidei veritatem, vt ab apostolis, atq; apostolicis est patribus tradita inquirere vigilanter, atq; vt vera traditio cōtinet instantissime

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

desyderet in omnibus ecclesiis obtinere, & ne quēq̃ tam pia lateret intentio audiētū, humana ve lū
spitio perterreretur estimantiū potestate nos esse cōpulsos, & nō plena serenitate ad satisfaciendum
super euāgelice, & aplice nostre fidei predicatiōe cōmunitos diuales apices ad aplice memoriē dōnū
pōtificem nostre pusillitatis decessore cūctis populis ac gentib⁹ per nostrū ministeriū patefecerunt
ac satisfaciunt, quos gratia sancti spiritus imperialis lingue calamo de puro cordis thesauro dictauit
cōmonentis, nō opprimentis satisfaciētis nō perterrentis, nō affligentis sed exhortātis ad ea que dei
sunt, secundū deū inuitātis, quia & ipse cōditor omniū, ac redemptor cum posset i lue diuinitatis ma
iestate in seculū veniēdo mortales perterrere, humanitate magis inestimabilis clemētie humiliter ad
nostra descendens quos creauerat dignatus est & redimere, qui & spōtaneā de nobis vere de se fidei
cōfessionem expectat, qđ & beatus Petrus apłorū princeps cōmonet. Pascite qui in vobis est gregē
Christi nō coacte sed spōtaneē secundū deum exhortātes. His itaq; mansuetissimi rerum domini
diualibus apicibus animatus, & ad spē cōsolatiōis de pfundis angoribus alleuiat⁹ lūm meliori refe
ctus cōfidentia paulatim que per māfuetissime fortitudinis vestre sacram dudū precepta sunt effi
caciter prōptā obsequētiam exhibere, vt personas quales secundū temporis huius defectū, ac seruiz
lis puincie qualitatē poterant inueniri p obedientie satisfactiōe inquirere, & cum cōsilio cōfamulo
rum meorū epōrū tam de ppinqua hui⁹ aplice sedis synodo quāq; de familiari clero amatores, chri
stiani imperii, & sequēter de religiosi seruis dei ad piissime trāquillitatis vestre vestigia pperarent
hortarer, & nisi lōgus puinciarū ambitus, in quibus humilitatis nostre cōciliū cōstitutū est tanti tē
poris ptelationem ingrueret olim hoc qđ vix tandē nunc fieri potuit studiosa obedientia noster fa
mulatus impleter, Sed dū de diuersis puinciis familiare nobiscum cōcilium cōgregatur, & dū per
sonas quasdā quidem de hac serui vestri serenissimi principatus Romanavrbē vel pximo dirigere
procuramus quasdā de lōge positis prouintiis in quibus verbū Christiane fidei ab apostolicis exi
guitatis mee predecessorib⁹ missi pdicabant remeare prestolamur nō paruustēporum curius lapsus
est, vt corporales egritudines mei tam latus silentio trāseam, quibus nec viuere licet, nec libet assiduīs
egrimoniis laborantē. Ideoq; christianissimi domini filii secundū piissimā iuiliōnē a deo protegēde
mansuetudinis vestre pro obedientia quā debuimus nō pro cōfidentia eorum scientie quos dirigē
mus psentes cōfamulos nostros. Abundantiū Iohannē, & Iohannem reuerētissimos fratres nostros
epōs Theodorū & georgiū dilectissimos filios nostros presbyteros cū dilectissimo filio nostro Io
hanne diacono, & cōstantino subdiacono sancte huius spiritalis apostolice sedis, necnō & theodorū
presbyterū legatū sancta Rauennatis ecclesie religiosos seruos dei monachos cū scripturarum cordis
deuotiōe curauimus demandare. Nā apud homines in mediō gentiū positos, & de labore corporis
quotidianū victū cum summa hesitatiōe cōquirentes quomodo ad plenū poterit inueniri scriptura
rum scientia nisi qđ regulariter a sanctis atq; apostolicis pdecessoribus, & venerabilibus quinq; con
ciliis definita sunt cū simplicitate cordis, & sine ambiguitate a patribus tradite fidei cōseruamus vnū
ac precipuū bonum habere semper optātes atq; studētes, vt nichil de eis que regulariter definita sūt
minuatur, nichil mutetur, vel augeatur, sed eadē & verbis & sensibus illibata a nobis custodiātur quib⁹
bus portitoribus, & testimonia aliquoz sanctorū patrum quos hec apostolica Christi ecclesia susci
pit cū eoz libris tradidimus, vt facultatē suggerendi a benignissimo vestre christianitatis imperio cō
secuti ex his dūtaxat satisfacere studeant, dū imperialis māfuetudo pciperet quid hec spiritalis mā
ter eorū ac propagati imperii apostolica Christi ecclesia credat, & predicet nō per eloquentiā secula
rem que nec suppetit idiotis hominibus, sed per sinceritatē apostolice fidei, in qua & ab incunabilis
edocti, vsq; in finē propagatori vestri christiani imperii celi domino oēs nobiscū deprecamur seruiz
re, atq; obedire licentiā proinde eis siue auctoritatē dedimus apud trāquillissimū vestrū imperiū dū
iusserit eius clemētia simpliciter satisfaciendū, inquātū eis dūtaxat iniūctū est, vt nichil profecto pflu
māt augere, minuere, vel mutare, sed traditionē huius apostolice sedis, vt a pdecessoribus apostolicis
pōtificibus instituta est sinceriter enarrare, pro quib⁹ flexo mētis poplite suppliciter vestrā ad māfue
tudinē semper intētā clemētiā deprecamur, vt iuxta benignissimā atq; augustissimā imperialis fa
cre promissionē acceptione dignos efficiat xpō imitabilis vestra trāqllitas, atq; placabiles audit⁹ eoz
hūillimis suggestionib⁹ accommodare dignetur. sic aures dei oipotētis suis pcib⁹ ad exaudiēdū inueni
at vestra māfuetissima pietas referatas illelosq; tā i rectitudine nostre aplice fidei, quāq; corporū sospi
tate in ppriis restituere iubeat, sic restituat superna maiestas pfortissimos atq; inuictissimos labores
vestre a deo corroborate clemētie sub benigni vestri principat⁹ regimine totā xpianā rempublicā &
fortissimis

fortissimis vestris sceptris aduersas subigat nationes. Vt ex hoc omni anime atq; oibus gentib; satisfiat, quia qd per augustissimos apices de immunitate atq; illesiōe euntiū deo sibi aspirate polliceri dignata est, adimpleuit in oibus. Nō enim nobis eoz scientia cōfidentia dedit, vt ad pia vestra vestigia auderem; dirigere, sed hoc imperialis vestra benignitas clemēter iubēs hortata est, & nostra possibilitas qd iussum est obsequenter impleuit. Vt autē vestre diuinit; instructe pietati qd aplice nostre fidei vigor cōtineat breuiter intinem; quā percepim; per apostolicā, apostolicorūq; pōtificū traditionē, & sanctarū quinq; generalīū synodorū per quos fundamēta catholice xpī ecclesie firmata atq; stabilita sunt. Hic igitur status est euangelice atq; aplice nostre fidei; regularisq; traditio vt confitentes sanctā & inseparabilē trinitatē, id est patrem & filiū, & sanctū spiritū vnus esse deitatis, vnus nature & substantie siue essentie, vnus eam predicemus, & naturalis voluntatis, virtutis, operationis, dominationis, maiestatis, pātis & glorie. Et quicqd de eadē sancta trinitate essentialiter dicitur singulari numero tāq; de vna natura trium cōsubstantialiū personarū cōprehendam; regulari ratione hoc instituti. Cū vero de vno earū dē triū personarū ipsius sancte trinitatis filio dei deo verbo, & de mysterio admirade eius scdm carnē dispēsatiōis cōfitemur oia duplicia vni; eiusdemq; dñi saluatoris nostri Iesu xpī scdm euangelicā traditionem asserim;, id est duas eius naturas pdicam; diuinā scilicet, & humanā ex quib;, & in quib; etiā post admirabilē atq; inseparabilem vnitionē subsistit, & vnāquāq; ei; naturā pprietatem naturalē habere cōfitemur, & habere diuinā oia que diuina sunt, humanā oia que humana sunt absq; vilo peccato, & vtrāq; vnus eiusdem dei verbū incarnati, id est hūanati inconfuse inseparabiliter imutabilr esse cognoscim; sola itelligentia que vnita sunt discernētes ppter cōfusionis dūtaxat errorē. Equaliter enim & diuisionis, & cōmixtionis detestamur blasphemā. Cū duas autē naturas, dualq; naturales voluntates, & duas naturales operationes cōfitemur in vno domino nostro Iesu xpō nō contrarias eas, nec aduersas ad alterutrū dicimus, sicut a via veritatis errantes apostolicā traditionē accusant. Absit hec impietas a fidelīū cordibus, nec tāq; separatas i duab; personis vel subsistentiis, sed duas dicimus vnū eūdēq; dominū nostrū Iesum Christū, sicut naturas, ita & naturales in se volūtates & operationes habere diuinā scilicet & humanā, diuinā quidem volūtatem, & operationem habere ex eterno cū coessentiali patre cōmunem, humanā temporaliter ex nobis cū nostra natura susceptā. Hec est apostolica, atq; euāgelica traditio, quā tenet spiritalis vri felicissimī iperīi mater aplice xpī ecclesia. Hec est mera cōfessio pietatis. Hec est xpīane religionis vera atq; imaculata, pfectio, quā nō humana adinuenit versutia, sed spiritus sanct; per apłorū principes docuit. Hec est firma & irreprehensibilis sanctorū apostolorū doctrina, cuius sincere pietatis itegritas quoadusq; liberriter pdicatur i republica xpīana vestre tranquillitatis iperīū tuetur stabilit & exultat, & felix vt pfecte cōfidim; demonstrabit. Credite humillimo michi xpīanissimī dñi filii, quia p stabilitate & exultatiōe eius has cū fletibus pces effundo. Et hec licet indign; & exiguus sinceriter diligendo psumo cōsulerē, quia vestra a deo concedenda victoriā nostra salus est, vestre tranquillitatis felicitas nostra leticia est, vestre māsuetudinis sospitas nostre puitatis securitas est. Et ideo cū corde cōtrito, & pfluentib; lachrymis, mente pstratus exoro porrigere dignemini clemētissimā dexterā aplice doctrine quā cooperator priorū laborū vestroz beat; Petr; apłs tradidit, nō vt sub modio cōdatur, sed tuba clari; i toto orbe pdicetur, quia eius vera cōfessio a patre de celis est reuelata, p qua a domino omniū beatus esse pnūciatus est petr; q; & spiritalis oues ecclesie ab ipso redēptore omniū terna cōmendatiōe pascēdas suscepit, cui; adnitente pldio hec aplice eius ecclia nūq; a via veritatis i qualibet erroris parte deflexa est, cuius auctoritatē vt pote apostolorū omniū picipis semp ois catholica xpī ecclesia, & vniuersalis synodi fideliter amplectentes i cūctis secute sunt, omnesq; venerabiles patres aplice eius doctrinam amplexi p quā & pbatissima ecclie xpī luminaria claruerūt, & sancti quidē doctores orthodoxi venerati atq; secuti sunt. Heretici autē falsis criminationib; ac derogationū odiis insecuti. Hec est apłorū xpī viua traditio, quā vnicuiq; eius tenet ecclesia, que pcpue diligenda atq; fouenda, & fiducialiter predīcāda est, que per veridicā cōfessionē deo cōciliat, que xpō dño cōmendabilem facit, que clementie vre christianū cōseruat imperiū, que a celi domino largas victorias vestre piissime fortitudinis cōfirmat que comitatur i preliis, & expugnat aduersos, que vestrū a deo ppagatū imperiū vbicq; vt murus inexpugnabilis protegat, que terrorē in contrarias nationes imittat, & ira diuina percellat, que & i bellis triūphales palmas de hostiū deiectione atq; subiectione celitus tribuat, & i pace securū & hilarem vestrū fidelissimū picipatū semper custodiat. Hec est enī vere fi dei regula quā & i prosperis, & i aduersis viuaciter tenuit ac deffendit hec spiritalis mater vestri trāquillissimī iperīi apostolica christi eccle-

CESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

lia, que per dei omnipotentis gratiā a tramite aplice traditionis nunq̄ errasse pbabitur, nec hereticis nouitatibus deprauata succubuit, sed vt ab exordio fidei christiane percepit ab auctoribus suis apostolorū xpī principibus illibata finetenus permanet secundū ipsius domini saluatoris diuinā pollicitationem quā suorum discipulorū principi i sacris euangelis fatus est. Petre petre ingens ecce sathā expetiuit vt cribraret vos sicut q̄ cribrat triticum, ego autem p te rogauī vt nō deficiat fides tua, & tu aliquando cōuersus cōfirma fratres tuos. Cōsideret itaq̄ vestra trāquilla clementia quoniā domin⁹ & saluator omniū, cuius fides est, q̄ fidē petrī nō defecturam pmisit cōfirmare eū fratres suos ammannuit, qd̄ apostolicos pontifices mee exiguitatis p̄decessores cōfidenter fecisse semper cunctis est cognitum quorū & pusillitas mea licet impar & minima, p suscepto tamē diuinā dignatiōe ministerio p̄dissequa cupit existere, Ve enim michi erit, si veritatē domini mei quā illi sinceriter p̄dicarunt predicare neglexero, ve michi erit si silentio texero veritatē quā erogare nūmulariis iussussum, id est christianum populū imbuerē & docere. Quid dicā i ipsius xpī futuro examine, si hic quod absit predicare eius sermonū veritatē cōfundor, quid de meipso, quid de cōmissis aiabus satisfaciā, dum de officio suscepto rationem districtā exegerit? Quis igitur clementissimi atq̄ piissimi dñi filii (quod tremens, & cōsternatus spiritu dico) nō puocetur illa admirabili pollicitatione qua fidelibus reprosmittit. Qui me cōfessus fuerit corā hoibus inquiens, cōfitebor, & ego eum coram patre meo qui i celis est. Et quē infidelīū saltim nō perterreat illa seuerissima cōminatio qua indignaturum se p̄testatur & asserit inquiens, qui me negauerit coram hoibus negabo, & ego eum corā patre meo qui i celis est. Vnde & beatus Paulus apostolus gentiū cōmonet & dicit. Sed licet nos, aut angel⁹ de celo euangeliset vobis preter qd̄ euangelisauimus vobis, anathema sit. Vbi itaq̄ talis imminet deprauantibus vel tacentibus veritatē pena supplicii, quo modo nō est fugiēda de fidei dominice veritate subtractio? Vnde & apostolice memorie mee paruitatis p̄decessores dominicis doctrinis instructi ex quo nouitas heretica i xpī immaculatā ecclesiam Constantinopolitane ecclesie presules introducere conabantur, nunq̄ neglexerunt eos hortari, atq̄ obsecrādo cōmonere vt a prauī dogmatis heretico errore saltim tacēdo desisterent, ne ex hoc exordiū dissidiū i vnitate ecclesie facerent, vnā voluntatem, vnāq̄ operationē duarum naturarū asserentes i vno domio nostro Iesu xpō, quod arriani & apollinariste, Euticianiste, Timothiani, Acephali, Theosiani, & Gaianite & ois oino hereticus furor, siue cōfundētium, seu diuidentīū incarnationis xpī mysteriū docuit. Confundentes quidē sancte incarnationis mysteriū, eo qd̄ deitatis & humanitatis xpī vnā naturā dicant, vnā eum sicut vnus voluntatē & operationem personālē habere contendūt, diuidentes autē inseparabilem vnitionē in duas naturas quas saluatore habere cognoscūt nō per vnitionem que secundū subsistentiam facta cognoscitur vnūt, sed blasphemantes per affectū volūtatis tanq̄ duas subsistentias, id est duos quosdā per cōcordiā iūgūt. Porro aplica xpī ecclesia spiritalis mater a deo fundati vestri imperii, & vnū dominū Iesum xpī cōfiteatur ex duabus, & i duabus existentē naturis, & duas eius naturas, diuinā scilicet & humanā, etiā post inseparabilem vnitionem incōfusas in eo esse defendit, & expprietatibus naturalibus vnāquāq̄ harū Christi naturarum perfectam esse cognoscit, & quicquid ad pprietatis naturam pertinet, duplicia oīa cōfiteatur, quia ipse idem dñs noster Iesus xps, & deus perfectus est, & homo perfectus est ex duabus, & in duabus naturis, & post admirabile incarnationē existens, nec deitas sine humanitate, nec humanitas eius sine deitate possit intelligi. Consequenter itaq̄ iuxta regulā sancte catholice atq̄ apostolice xpī ecclesie duas etiā naturales voluntates i eo, & duas naturales operatiōes esse cōfiteatur, & predicat. Nam si personālē quisq̄ intelligat volūtatem dū tres persone i sancta trinitate dicūtur necesse est, vt & tres volūtates personales, & tres personales operatiōes qd̄ absurdū est, & nimis p̄fantū dicerētur, si autem quod fidei xpiane veritas cōtinet, naturalis volūtas est vbi vna natura dicitur sancte & inseparabilis trinitatis, cōsequenter & vna naturalis voluntas, & vna naturalis operatio intelligenda est, vbi vero i vna personā domini nostri Iesu xpī mediatoris dei & hominū, duas naturas, id ē diuinā & humanā cōfitemur, i quibus & post admirabile ordinationem consistit sicut duas vnus eiusdemq̄ naturas, ita & duas naturales voluntates, duasq̄ naturales operationes eius regulariter cōfitemur, vt aut huius veridice cōfessionis intelligentia ex veteris nouiq̄ testamēti a deo inspirata doctrina pietatis vestris mentibus clareat, plusq̄ enim & incōparabiliter vestra possit clementia sensum sanctarū scripturarū penetrare, q̄ nostra pusillitas verbis defluentibus explanare. Ipse domin⁹ noster Iesus christus, qui verus & perfectus deus, verus & perfectus homo est, in sacris suis euangelis p̄testatur in aliquibus humana, in aliquibus diuina, & semel in vtraq̄, in aliis de se patefaciens vt se verum deum

rum deum, verūq; hominem credere ac predicare fideles suos perstrueret. Orat quidē ad patrem vť homo, vt calicē passionis transigeret, quia i eo nostre humanitatis natura absq; solo peccato perfecta est Pater inquit, si possibile est trāseat a me calix iste, verūtamen nō sicut ego volo, sed, sicut tu vis. Et in alio loco, nō mea volūtas sed tua fiat. Cui⁹ testimoniū sensum si a sanctis & pbabilib⁹ patrib⁹ explanatum cognoscere cupimus, & quid mea voluntas, quid tua significet, veraciter intelligere. Beat⁹ Ambrosius in secundo libro ad beate memorie gratianū augustū his verbis de hoc loco nos intelligere cōmonet inquit. Suscepit ergo voluntatē meā, suscepit tristitiā meam, cōfidenter tristitiā nōmino, quia crucem predico, mea est voluntas quā suā dixit, quia vt homo suscepit tristitiā meam vt homo locutus est. Et ideo ait, nō sicut volo; sed sicut tu vis. Mea est tristitiā quā meo suscepit affectu. Ecce claret piissime principū q; hic sanctus pater verbū ipsum qđ dominus orans, ptulit. nō qđ ego volo ad humanitatem eius pertinere cōsignat, per quā & obediens secundū doctrinā beati Pauli apostoli gentiū dicitur vsq; ad mortem, mortem autē crucis, Vnde & obediens parentib⁹ intimatur quandoquidē obediētiā eius voluntariā nō secundū diuinitatem que omniū dominatur, pium est intelligere, sed secundū humanitatē qua spōte se parentibus subdidit, qđ & sanctus Lucas euāgelista similiter cōmemorat eundem dominū nostrū Iesum xpm secundū humanitatē orantem ad patrē introducēs & asserens. Pater si possibile est trāseat a me calix iste, verūtamen nō mea volūtas, sed tua fiat. Quē locū cōfessor xpi Athanasius antistes alexādrine ecclesie in libro aduersus apollinariū hereticū de trinitate & incarnatione etiā duali numero cōprehendens sic explanat. Et quando dicit. Pater si possibile est, transeat a me calix iste, & tamen nō mea, sed tua voluntas fiat. Et iterum. Spiritus promptus, caro autē infirma. Duas voluntates hic ostendit, & vnāquidem humanam que est carnis, aliam autē diuinā, quod enim humana pper infirmitatem carnis refugiebat passionē, diuina autem eius prōpta erat qua explanatione qđ verius poterit intimare, quomodo enim nō in eū due voluntates, id est diuina & humana fideliter agnoscūtur, in quo due nature etiā post inseparabilē adunationem synodali pconio pdicantur. Nam & Iohannes qui super pectus domini recubuit dilect⁹ discipulus eandē cōtinentiam his explanat verbis, Quia descendī de celo nō vt faciam volūtatē meam, sed volūtatē eius q; misit me patris. Et iterū. Hec est voluntas eius qui me misit, vt omne qđ dedit michi nō perdā ex eo quēquā sed vt resuscitem illud in nouissimo die. Item eundē dominū introducit cū iudeis disputantē atq; dicentē inter cetera, quia nō quero volūtatē meā, sed volūtatē eius qui misit me. Cuius diuini sermonis intentū beatus Augustin⁹ prestatissim⁹ doctor ita aduersum maximū Arrianū differit & dicit. Vbi autē dixit filius patri, verum nō quod ego volo, sed qđ tu vis. Quid te adiuuat quod tua verba subiungis & dicis, ostendit vere suam voluntatē subiectā suo genitori, quasi nos negemus hominis voluntatē voluntati dei esse debere subiectam. Nam ex natura hominis hoc dixisse dominū cito videt qui locum ipsum sancti euangelii paulo attentius intuetur. Ibi enim dixit. Tristis est anima mea vsq; ad mortē. Nunquid ex natura vnici verbi possit hoc dici? sed homo qui putas gemere naturā spiritus sancti, cur nō etiam naturam verbi dei vnigeniti tristē dicas esse potuisse. Illi tamen quid tale diceretur. Non ait. Tristis sum, quis etiam si hoc dixisset nō nisi ex natura hominis oportuisset intelligi. Sed ait tristis ē anima mea, quā sicut homovtiq; habebat humanā, quāquā & in hoc qđ ait nō quod ego volo aliud se ostendit voluisse qđ pater, quod nisi humano corde nō posset cū infirmitate nostra in suū nō diuinū, sed humanū trāfigurare affectum. Homine quippe nō assumpto nullomodo patri diceret vniciū verbū nō qđ ego volo. Nunq̄ enim posset immutabilis illa natura quicq; aliud velle qđ pater. Hec si distingueretis Arriani heretici non essetis. Per quā disputationem hic venerabilis pater demonstrat, quia & cum dicit dominus suam, humanitatis sue significat voluntatem, & cum dicit non esse voluntatē suam admonet nos non nostrā quere re principaliter voluntatem, sed per obediētiā nostram voluntatem diuine subiicere voluntati, vnde patefacit, quia & humanam habuit voluntatem per quam obediit patri, & immaculatam ab omni peccato eandem humanā voluntatem vt pote verus deus, & homo hanc in semetipso habuit. Quod & pbauit sanct⁹ Ambrosius in explanatione sancti Luce euāgeliste, suā ad hominem retulit patris ad diuinitatē. Voluntas enim hominis tēporalis voluntas diuinitatis eterna, hec spiritalis pater cōmemorans astruit qualē voluntatem ex eterno cum patre & spiritu sancto filius cōmunē naturaliter habet, qualēue temporaliter per assumptā humanitatē idem ipse i sua persona suscepit, quod & apostolice memorie sanct⁹ Leo in epistola ad Leonē augustū explanat, & vniciūq; forme, id est nature que i xpo sunt discreta consideratione que in scripturis de eo referūtur adsignans, & hoc qđ suā

dominus dixit voluntatē ad humanitatem eius pertinere demonstrans sic dicit. Secundū quidē for-
mā serui nō venit facere voluntatē suā, sed eius q̄ misit eū. Ecce enim hic ap̄licus pater ad formā serui
eūdē domini nostri sermonē cōgruere nos docuit itelligere. Preterea quō pie poterūt itelligi diuersa
sup hoc sanctarū testimonia scripturarū que nunc qdē ex natura hūanitatē, nunc autē ex diuinitate
vnius eiusdēq̄ dñi nostri Iesu xp̄i veri dei, & hoīs attruuntur, & mō scriptura cōmemorat. Oīa que
cūq̄ voluit dñs fecit i celo, & i terra. Itēq̄ sicut pater suscitāt mortuos, & viuificat, ita & fili⁹ quos vult
viuificat, & leproso dicit, volo mūdare, & nemo possit cognoscere patrē nisi filius, & cui voluerit fili⁹
reuelare. Itemq̄ quedā de humana eius voluntate euāgelii sacramenta cōmemorāt, cū dicunt eū sup
mare ambulātem vellet vere hoīem suos trāsire discipulos, & dum cū discipulis per galileā transiret
noluit vt aliq̄s cognosceret, & vt homo dicit, meus cibus est vt faciā voluntatē eius q̄ me misit. Et no-
lebat per iudeā ambulare, q̄a querebāt eū iudei interficere. Et iterū surgens venit i partes Tyri, & in-
gressus i domū noluit aliq̄e scire, & nō potuit latere. Ergo ne ille oīm cōditor ac redemptor de quo
dicitur. Oīa que voluit dñs fecit i celo, & i terra. cuius velle hoc est qd̄ posse, cuius nutui celestes cū ter-
rore deseruiunt potestates i terris latere volens nō potuit q̄ per diuinā maiestatem ex eterno cū pa-
tre i celestibus dominatur archanis, & i manu eius fines terre sunt, nisi hoc ad humanā eius voluntatē
quā temporaliter dignatus est adsumere redigatur. Quāto ergo errore talia nō discernens inuolui-
tur, vt dicat vnā eandēq̄ voluntatem, & oīa i celo & i terra que voluit dominū posse, & eādē iterū
voluntatē i domo vili volentem latere nō posse secundū euāgelica testimonia, sed si ad dispensationē
humanitatis eius per quā humilitatem nostrā assumpsit redigatur, oīa quecūq̄ diuine eius maiestati
minora sunt ad humanitatem ipsius pertinere cognoscit, qua perfecte suscepit absq̄ vilo peccato, vt
hanc etiā perfecte saluaret. Qd̄ enim ab eo nō susceptum est, nec saluatum scdm̄ qd̄ nos cōstātissim⁹
p̄dicator veritatis Gregorius nazanzenus p̄sul instituit. Itaq̄ si ab eo hūana voluntas sicut & na-
tura suscepta est & saluata, & qd̄ a susceptore saluatum est, non ei poterat esse cōtrarium. Nichil enim
sibi cōtrarium creator oīm condidit, vel per mysterium incarnationis assumpsit, Et hymnidic⁹ Da-
uid personā domini nostri Iesu xp̄i i psalmis introducens p̄nuntiat, vt faciā voluntatē tuā deus me⁹
volui. Itēq̄ voluntarie sacrificabo tibi. Nunqd̄ scdm̄ deitatem alia est voluntas patris q̄ filii, aut aliud
vult filius q̄ pater? Si igitur vnū volunt, & nulla est in sancta trinitate differentia voluntatis quo mō
intelligēdum est, qd̄ p̄pheta de eius persona testatur, vt faciā voluntatem tuā deus meus volui, nisi si-
deliter itelligatur de immaculata eius hūanitatē voluntate dixisse. Vnde & sequitur, & legem tuā
in medio cordis mei. Nullus enim est q̄ ambigat q̄ idem psalmus i persona xp̄i a p̄pheta p̄dicatus
est, qd̄ & apostolus Paulus i epistola ad philippenes, si fidem plenam quisq̄ intendere velit adnūciat
de eodem domino nostro Iesu xp̄o sic ingens. Qui cum i forma dei esset non rapinā arbitratus est
esse se equalē deo, sed semetipsum exinanīuit formā serui accipiens in similitudinē hoīm factus, &
habitu inuentus, vt homo, humiliāuit semetip̄m factus obediens vsq̄ ad mortē, mortem autē crucis.
Ecce hic verissimus p̄co. & formag, id est naturarū xp̄i differentia docet, & obedientiā vsq̄ ad mor-
tem humanē forme prudenter assignat. Nā q̄s i tantum a luce veritatis abscessit, vt secundū diuinita-
tem sue voluntati presumat dicere dominū nostrum Iesum xp̄m patri obedisse, cui est equalis i om-
nibus, & hoc velit i omnibus, & ipse qd̄ pater, aut q̄s non itelligat obedientiā humane magis com-
petere voluntati i qua nullum habuit omnino peccatū. Nec diceretur obediens vsq̄ ad mortem, nisi
humanam i se suscepit voluntatem sicut animā rationalem carnēq̄ cum oībus suis pp̄rietatib⁹ hu-
manatus assumpsit. Preterea vt clareat vestre piissimē benignitati q̄ naturalis est humana voluntas,
& q̄ voluntatem humanā i xp̄o abnegat, absq̄ solo peccato eum nec habere humanam aiam confite-
tur, veritatis prudentissimus predicator beatus Augustin⁹ i q̄nto volumine disputationis aduersus
Iulianū pelagianistā qd̄ sit voluntas his definit verbis, motus animi, quid est nisi mot⁹ nature. Ani-
mus enī sine dubitatione natura est, p̄inde volūtas motus est nature, quoniā motus est animi. Ecce
phuius prudētissimi patris definitionē qd̄ sit hūana voluntas mōstratum est, q̄a ai motus est. Itē in
eodē, veritas autē dicit quādiu est, volūtas vlla a natura nō pōt separari. Et rursus i eodē volumine, &
aliunde est voluntas, & esse nō cogitur, & si eius origo querēda nō est, nō ideo querenda nō est, qd̄ vo-
luntas aliunde nō est, sed q̄a manifestatū est vnde sit, Ab illo enim est voluntas cui⁹ ē voluntas, ab an-
gelo scilicet voluntas angeli, ab homine hominis, a deo dei, & si operatur deus in hominem voluntas
tem bonam id agit vt oriatur ab illo bona voluntas, cuius est voluntas. Et iterum. Cur ergo negas
inquit clausis oculis res apertas de natura hoīs exoriri hominis volūtatē. Itēq̄ ipse animi motus cogē-
te nulla volūtas est, quapropter hoc est dicere volūtas existit de aio moto, qd̄ volūtas existit de volūtatē.

Et iterum

Et iterum, ita ne vero Iuliane ex homine hominis voluntas non oritur, cum homo bonum opus dei sit: Postremo potuit ne ascendere in cor tuum exoriri quidem hominis voluntatem sed non de libero eius arbitrio, Dic ergo vnde si non de natura id est non de ipso homine quibus testimoniis claret vnam quaque earum quas hic spiritalis pater dinumeravit naturas propriam naturalem habere, & unicuique assignari debere voluntatem. Neque enim poterit angelica natura diuinam habere voluntatem, aut humanam, neque humana natura voluntatem dei, vel angeli, sicut nec alterius quam est quisquam naturalis habere poterit motum, nisi quod est naturaliter, aut creatus est. Cum hec ita veritas habeat, certissime claret quod in domino nostro Iesu Christo duas id est dei, & hominis naturas siue substantias confitentes in vnam conuenisse subsistentiam, siue personam necesse est, & duas nos naturales in eo fateri voluntates, diuinam scilicet & humanam, quia neque diuinitatem eius quantum ad nature rationem pertinet humanam habuisse voluntatem dicendum est, neque humanitatem eius diuinam habuisse naturaliter voluntatem credendum est, neque rursum aliquam ex eisdem duabus christi substantiis absque naturali voluntate existisse fatendum. Cum & humana per omnipotentiam diuinitatis eius sublimata sit, & diuina per humanitatem eius hominibus reuerata. Reddere itaque necesse est que diuina sunt eidem ut deo, que humana sunt eidem ut homini, & utraque per subsistentialem adunationem vniuersam eiusdemque domini nostri Iesu christi veraciter cognoscenda, quod verissima definitio sancti Calcedonensis concilii comonet asserens. Sequentes igitur sanctos patres vnum eundem confiteri filium, & dominum nostrum Iesum christum consonanter omnes nos docemus eundem perfectum in deitate, eundem perfectum in humanitate, deum vere & hominem, vere eundem ex aia rationali, & carne, consubstantiali patri secundum deitatem, consubstantiali nobis eundem secundum humanitatem & per omnia nobis simile absque peccato, ante secula quod de patre genitum secundum deitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos, & propter salutem nostram ex Maria virgine dei genitrice secundum humanitatem, vnum eundemque christum filium dei vnigenitum in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indiuisum, inseparabiliter cognoscendum nullum sublatam naturarum differentiam propter vnitionem, magisque salua proprietate vtriusque nature. Et in vna persona atque subsistentia concurrentem, non in duas personas partitum atque diuisum, sed vnum & eundem filium vnigenitum deum verbum dominum Iesum christum. Hoc idem etiam & sancta synodus que sub Auguste memorie Iustiniano principe in constantinopoli congregata est in septimo definitionum capitulo predicat. Si quis in duabus naturis dicens non ut deitate & humanitate vnum dominum nostrum Iesum christum cognosci confitetur, ut per hoc significet differentiam naturarum ex quibus inconfusa, & ineffabilis vnitas facta est neque verbo in naturam carnis transfigurato, neque carne in verbi naturam transmutata, manet enim vtrumque quod est secundum naturam, & post factam vnitionem substantialiter, sed indiuisum per partem hominis suscepit vocem in mysterium christi, aut numerum naturarum confiteres in vno eodemque domino nostro Iesu christo deo verbo incarnato non tantummodo contemplatione differentiam eorum accepit ex quibus & compositus est non interupta propter vnitionem. Vnus enim ex vtriusque, & per vnum utraque, sed propterea numero videtur tanquam diuisas, & proprie subsistentie consistentes naturaliter talis anathema sit. Propterea que nos he venerabiles synodi comonent fideliter necesse est custodire, ut nusquam differentiam naturarum propter vnitionem adimamus, sed salua proprietate vtriusque nature vnum christum deum verum perfectum, & eundem hominem verum, atque perfectum confiteamur, quo circa si in nullo differentia naturarum domini nostri Iesu christi sublatam est, necesse est ut in omnibus proprietatibus eandem differentiam conseruemus. Qui enim in nullo adimendam differentiam docuit, in omnibus hanc seruare debere commonuit. Vbi autem vna voluntas, & operatio ab hereticis hereticorumque sequibus dicitur qualis in ea differentia cognoscitur, vel vbi secundum hanc sanctam synodum differentia conseruatur, dum si vna in eo voluntas quod absurdum est asseritur, necesse est eos qui hoc asserunt, aut diuinam eam dicere, aut humanam, aut ex vtriusque compositam, comixtam atque confusam, aut ut heretici omnes asseuerant christum vnam habere voluntatem, & operationem tanquam de vna (ut perhibent ipsi) eius natura composita procedentem, & perit in hoc proculdubio differentia naturalis quem sancte synodi etiam post ammirabilem vnitionem nobis in omnibus conseruandam sanxerunt. Quia etsi vnum christum vnamque eius personam, ac subsistentiam propter vnitionem videlicet naturarum que facta est secundum subsistentiam docuerunt, differentiam tamen ipsarum que in eo ordinate sunt naturarum post admirabile, atque inseparabile adunationem usque ad intelligentie contemplationem nos cognoscere, ac predicare tradiderunt. Si itaque que proprietates naturarum in vno, eodemque domino nostro Iesu christo propter differentiam conseruant, & differentiam quoque naturalium eius voluntatum, & naturalium operationum plena fide nos congruit confiteri, ut eorum doctrine pedisequi in omnibus approbemur, & nichil heretice nouitatis in christi ecclesia admittamus. Licet enim nunc rosa etiam aliorum sanctorum patrum existat volumina, prout tamen testimonia de libris quod in greco sunt, propter fastidium in hachullima suggestione subneximus, Sancti Gregorii theologi ex. ii. lib. de filio septimum dicat

descēdisse de celo filiū, nō vt faciat volūtātē suā, sed volūtātē eius q̄ misit eū. Si ergo nō ab eodē q̄ descēdit hec dicta fuissent, dixissemus utiq; tanq̄ ab hoīe formari verbū nō illo q̄ in saluatore intelligit̄, illi⁹ enī velle nec cōtrariū est deo deificatū totū, Scti Gregorii Nicete lib. ii. cōtra eunomiū. Quō dñs mū dū sibi recōciliās distribuebat aīe, corpīq; bñficiū, qđ ab eo fiebat vt hoīb⁹ volēs qđē p̄ aīam, tangēs aut per corpus, eīusdē de libro cōtra apollinarē, hmōi aut sermonis hesitatiōis vna erit cōlatio vīa myste-
rii cōfessio, quoniā formidare qđē in passiōe humane fragilitatis est, iuxta qđ dñs ait spīritū promptū esse, dicens carnem aut infirmā, suscipe aut dispensationis passiōem diuine voluntatis atq; virtutis est. Quoniā igit̄ altera humana voluntas, & diuina altera est. Loq̄t enī vt hō qđ infirmitati carnis con-
gruit, q̄ nās passiōes suscepit, p̄ducit autem scđam vocem excelsam, & deo dignā voluntatem confir-
mari, quā humanā p̄pter salutem hoīm volens. Qui ei dixit non mea voluntas humanā p̄sentī sermo-
ne significauit, addens at tuā ostendit cognationem p̄prie diuinitatis ad p̄m, cui⁹ diuinitatis nulla
est differentia p̄pter vnitatem nature, Scti Iohānis epī constantinopo. de sermone ad eos q̄ admissas
non occurrerunt, & de consubstāiali. Si igit̄ p̄is & filiū vna volūtas est, quomodo hic dicit veruntamē
non sicut ego volo, sed sicut tu vis? Si. n. in diuinitate quod dictum est sit hoc, aliq̄ contradictiō erit. Si
autem de carne habent rationem q̄ dicta sunt, & nullum ex hoc erit scādalum. Nec enī nolle mori car-
nem rep̄hēsiō est, quoniā hoc nature est, ipse autem que nature sunt oīa absque peccato ostendit & cū
multa abundātia, vt etiam hereticop̄ obturet ora. Qñ autem dicit, Si p̄t fieri, transeat a me calix iste, &
nō sicut ego volo, sed sicut tu, nichil aliud oñdit nisi q̄a carnē vere indutus est timentē mortē, mortē enī
timere & dubitare et anxīari illi⁹ est, Scti Cyrilli epī alexandrie de libro thesaurorū, quādo videt̄ t̄-
mens mortem, & dicens. Si p̄t fieri transeat a me calix iste, considera iterum quoniā formidās mortē
caro docebat̄ a deo verbo induta, hoc deinceps mīme pati, dicebat enī ad p̄m, non sicut ego volo, sed si-
cut tu, & nō qđem timebat ipse mortem secundum quod verbum est & de⁹, sed vsque ad finem dispē-
sationem perficere p̄perabat, hec enī erat p̄is voluntas. Habet autem & nolle mori, eo q̄ mortem ca-
ro recusabat naturalr. Ex qbus veridicis testimoniis s̄līr demonstrat̄ duas in vno eodemque dño nō
Iesu xpō naturales voluntates predicasse diuinā vcz, & humanā hos venerabiles p̄es. Cum enī dicit
sanctus Gregori⁹ nazianzenus, illi⁹ enī velle q̄ in saluatore intelligit̄ hoīs ostendit humanā saluato-
ris voluntatem per ipsam vnitionem ad verbum deificatū fuisse, & ideo non esse contrariā deo. Itēq;
demonstrat, quia & humanam licet deificatam habuit voluntatem, & idem ipse sicut in sequentib⁹ do-
cet habuit & diuinam vnam eandemq; cum patre, si enī & diuinam, & deificatam habuit, duas vti
que habuit voluntates. Quod enī natura diuinum est deificari non indiget, quod vero deificat̄ non
est profecto natura diuinum. Et dum dicit sanctus Gregorius Nicens magnus episcopus veram
esse mysterii confessionem alteram debere intelligi humanam voluntatem, alteram diuinam i xpō, qđ
intelligi commonet alteram dicendo voluntatem, & alteram nisi duas manifestissime volūtates. Item
que cum sanctus Iohannes presul egregius docet vnam quidem secūdum diuinitatem patris & filii
intelligi voluntatem, & eundem iterum dominum Iesum Christum filium dei velle dicit vt hominē
& secundum carnem rationabiliter ei sine scandalo dictum debere cognosci, quod nolle mori idcirco
q̄ humane sit nature irrep̄hēbiliter hoc volētis clarum est quod et ipse duas naturales in christo pre-
dicet voluntates diuinam que vna est patris & filii, humanam que affectum viuendī naturaliter ge-
rit, & cum constantissimus orthodoxe fidei predicator beatus Cyrillus dicit, quia secūdum quod erat
verbum non timebat mortem, sed volebat vsque ad finem dispensationem perficere, quia hec erat vo-
luntas patris que est secundum diuinitatem, & filii & habuisse eundem ipsum dominum nostrum Ie-
sum Christum secundum humanitatem non moriendī voluntatem, id est humane vite naturalem
affectum ostendit duas eum diuinam scilicet, & humanā; proculdubio in se voluntates habere, vnam
scilicet qua dispensationem volebat perficere. Alteram qua dicit nolle carnem naturaliter mori, nichil-
ominus autem, & de duabus naturalibus operationibus Christi datur intelligi, quando iidem ve-
nerabiles patres vnicuique Christi nature propriam operationem assignant. Vnde sanctus Hilari⁹
us defensor veritatis egregius in nono libro de fide aduersus Arrianos ita nos instruit. Natus igitur
vnigenitus deus ex virgine hō, & secūdū plenitudinē temporum in semetipso prouecturus in deum
hoīem hunc per omnia euangelici sermonis modum tenuit, vt se dei filium credi doceret, vt hominis
filium predicare admoneret, locutus est, & gerens homo vniuersa que dei sunt loquens, deinde & ge-
rens deus vniuersa que hominis sunt, ita tamen vt in ipso illo vtriusque generis sermone nunquam ni-
si cum significatiōe, & hominis locutus & dei sit, vt veraciter due intelligerētur nature. Itēque ex eodē
volumine

volumine post pauca vides ne ita deum & hominem predicare, vt mors hoī, deo verō carnis excitatio deputet, nō tamē vt alius sit p quē mortuus resurgit, ipoliata enī carne xps ē mortu⁹, & rursū xpm a mortuis excitans idē xps est carne se expoliās, naturā dei in virtute resurrectionis intellige, dispensatio nē hoīs in morte cognosce, & cū sint vtrāq; suis gesta naturis, vnū tamē xpm Iesum eū memēto esse q vtrūq; est, nūqd abiguū poterit arbitrari q hic pater lucē veritatis illustrat, dū dicit & loquū, & gerentem eundē dominū nīm Iesum xpm cū esset hō, vniuersa q dei sunt, & eundē ipsum rursū gerentē cū est deus vniuersa q hoīs sunt. Et vtrūq; genus significatiue dei & hoīs demonstrāt, vt intelligere volētib⁹ viā veritatis apiat, qā idē ipse cū vnus sit xps deus & hō, & diuine opationis potentiā, & hūane nature opationē hīc se cōprobat. Et vtrāq; cum alterutrum salua cōtēplatiua discretiōe significet, & qā vtrāq; & virtutis diuine & dispensatiōis humane vnū eundēq; dominum nīm Iesum xpm q vtrūq; est suis naturis gessisse pronunciat, q & diuinā operationē vnā habet ex eterno cū pte, & tēporalē hūanā operationē hō factus p nobis in seipso indimīnute suscepit, vt veraciter vtrūq; esset. Et ex naturarū propriis operationib⁹ quod erat nasceretur. Sāctus vero Athanasius, atq; xpi cōfessor in lib. iiii. aduersus arrianos pariter nos instruit, sicut enim indutus carne dñs factus est hō, ita & nos hoīs verbo dei facti sumus assumpti per carnē eius etiā vitā eternā sortiemur. Hec necessario pexercuimus, vt si videremus eum per instrumentū suū corporis deifice agentē, vel dicētē aliqd. Cognoscamus qā de⁹ existēs hec operet. Et iterū si videremus eū humane loquentē aut patientē, nō ignoremus, qā carne indutus factus est hō, & si hec facit & loquitur, Singulorū enī pprietatē cognoscentes, & vtrāq; ex vno agi vidētes, & intelligētēs recte credamus, & nō aliqn errabimus. Quā prudētē hic memorabilis pater ex operationū q̄litatibus naturarū que in xpo sunt differentiā docet intelligi, & tanq̄ res ipsas pre oculis gerens manu spiritalis doctrine legentib⁹ monstrat, cum dicit, ex vno vtrāq; agi. i. vtrāq; operatiōes diuinā scilicet & humanā ex vno eodēq; pcedere. Et cōmonet nō posse errare q secundum hanc rectā intelligentiā credit. Itēque cum dicit dicebat, & simul faciebat, humana docet quod humane in se operatiōis sicut, & locutionis proprietatem habebat. Nā si humane nō operatus est, nec locutus, quāq; & dum humane locutus, & operat⁹ est simul operabat⁹ vt deus. Sanctus quoq; dionysius areopagita ep̄s atheniēsis in libro diuinorum nominum cap. ii. sicut docet, Discreta est autē benignissima circa nos dei operatiō per hoc quod secundum nos ex nobis integre vereq; humanatū ē verbum quod ē supra substantiam, & operari & pati quanta humane eius & diuine operationi congruunt p̄cipua, ac probabilia, his nāq; pater & spiritus nulla rōne cōcauit, nisi qd dixerit secundum benignissimā & misericordē voluntatem, & per omnem sublimissimā, & ineffabilem dei operationem, quā opatus est secundū nos factus incōmutabilis eo q deus & dei verbū. Sanctus ambrosius secundo libro ad Gratianū imperatorem. Equalis ergo in dei forma, minor in susceptione carnis & hoīs passione. Nā quō eadem possit minor esse, equalisq; nature, quo modo autem si minor est, eadem facit similiter que pater facit. Nam quemadmodum eadem operatiō diuerse est potestatis, nunquid sic potest minor quemadmodum maior operari, aut vna operatiō pōt esse vbi diuersa substantia est? Itaque accipe xpm secundum diuinitatem minorem non posse dici. Ex tomo fidei sancti Leonis Romane ecclesie pontificis ad sanctum Fabianum ep̄m, & cōfessorem Agit enim vtrāque forma cum alterius cōmuniōe quod proprium est, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est vnum horum coruscant miraculis, aliud succumbit iniuriis, & sicut verbum ab equalitate paterne glorie non recedit, ita caro naturam nostri generis non relinquit. Eiusdē de epistola ad Leonem imperatorem directā. Licet ergo in vno domino Iesu christo vero dei atque hominis filio verbi, & carnis vna persona sit que inseparabiliter, atque indiuisē communes habebat actiones, intelligende tamen sunt ipsorum operum q̄litates, & sincere fidei cōtēplatione cernēdum est ad que puehāt humilitas carnis, & ad que inclinetur altitudo deitatis. Quid sit q caro sine verbo nō agit, & qd sit q verbū sine carne nō efficit. Sct̄s Gregorius episcopus Nise in lib. v. cōtra Eunomiū hereticū. Ieiunans aut. xl. dies postea esuriit, dedit enī qn voluit nature tempus propria operari. Sct̄i Cyrilli Alexandrie de lib. thesaurorū. c. xxii. Ergo q deo decenter dicta vel acta sint, ostendunt saluatorem xpm deū et iterū que secundū hoīem dicta vel facta sunt ostendūt veraciter hoīem. Hec est enī mysteriū virtus, hō fact⁹ est deus verbū, nō vt iterū sicut deus ante humanationem oīa agat, & loquatur, sed vt sepius propter mysterium dispensationis que cum carne est, & sicut homo dicat aliqua. Hanc ergo habentes mysteriū virtutem quomodo non est ineptū scandalisari auditores, cum aliquid vt homo loquatur, loquitur enim vt homo, loquitur aut & sicut deus habens in vtrāq; potestatem. Claret & horum sanctorū p̄m intentio spiritali discretiōe cernētib⁹, qd

secundum catholice atque apostolice ecclesie fidei regulam, duas operationes in christo, id est diuinam humanamque cognoscunt, dum sanctus quidem Dionysius dicit discretam esse operationem christi, que secundum nos est ex nobis, & ex hoc integre, & vere humanatum deum verbum cognosci, itemque cum dicitur operari, & pati que humane eius diuine que operationi congruunt, id est que humane eius operationi licet diuinitati conueniunt secundum quam deus pater, & spiritus sanctus nulla ei ratione communicant, ibi enim discretio esse cognoscitur, ubi differentia proculdubio demonstratur. Si ergo secundum aliam operationem una est patris, & filii, & spiritus sancti operatio secundum aliam nulla ratione pater, & spiritus sanctus eidem naturali ratione communicant, due proculdubio operationes in uno eorum deus domino nostro Iesu Christo vero deo, & perfecto & homine vero, & perfecto dicende sunt. Et dum ostendit doctor magnus Ambrosius non posse diuerse potestatis unam operationem existere, nec minorem posse operari quod magnam, nec ubi diuersa substantia est unam posse operationem intelligi demonstrat manifestis indiciis, quod non possit unam naturalem operationem habere diuinitas, & humanitas Christi, licet unius persone esse noscuntur, & cum alterutrum communione operari cernuntur, ubi itaque maior, & minor dicitur operatio non de una, sed de duabus naturalibus unius christi operationibus intimatur. Et dum defensor veritatis sanctus Leo ad confessorem Christi Iulianum in dogmatico tomo edisserit inquit, agit utraque forma cum alterius communione quod proprium est & subsequenter per intelligentie rationem discernit verbum quod verbi est, operans, & carnem quod carnis est exequentem, & uniuscuiusque nature congruentia opera contemplatur quatenus eas ab alterutrum communione non separet, rebus ipsis ostendit eximius pontifex, immo & omnis cum eo generalitas sancti Calcedonensis concilii quod & deitas christi naturalem operationem inconsumam in unitate seruauit, & humanitas eius que ad operationem humane substantie competunt executi sunt, & utraque de uno inconsume, atque inseparabiliter processerunt domino nostro Iesu christo, qui ex utrisque naturis subsistit, & in utrisque unus idemque permanfit. Et dum ad pie memorie Leonem augustum symbolum vere confessionis explanat, & verbi carnisque unam personam esse veraciter predicat, Intelligentie tamen viam aperit ut ex ipsorum operum christi qualitibus, id est ex naturali operatione unaqueque unitate in christo secundum substantiam naturarum cuius sit substantie cognoscatur. neque enim hic prece veritatis admittit, & humanam operationem quam ex tempore dominus cum natura suscepit eterne eius adsignetur essentie, aut diuine eius substantie humane operationis mensura adscribatur. Sed manente nichilominus unitate persone naturas que in Christo secundum subsistentiam unite sunt ex operationibus suis agnouit. Si itaque due nature sunt quarum in uno Christo unitio facta est, due profecto sunt & harum naturarum operationes que cum suis naturis inconsume, atque inseparabiliter conueniunt in uno domino Iesu christo. Sicut autem & sanctus Nysenus Gregorius dedisse dicit dominum saluatorem humane nature quam in se habuit tempore propria operandi ut aptius demonstraret, quod & humana natura que in christo est habuit proprie operationis efficaciam naturalem, unde certum est & hunc duas in christo naturales operationes nichilominus cognouisse. Nam & defensor veritatis beatus Cyrillus alexandrinus antistes dum colligit quod ex his que deo deceter dicta, vel acta sunt a domino saluatore deum eum ostendi, et que ab eodem secundum hominem dicta vel facta sunt ostendi eum veraciter hominem. Manifestum est quod ex naturalibus operationibus christi christum deum verum atque perfectum, et eundem hominem verum, atque perfectum esse cognouit. Nec enim est alia tam manifesta approbatio que posset eundem ipsum, et deum et hominem demonstrare, quam naturales operationes ex quorum qualitatibus, et nature de quibus essentialiter predebant certissime in eo esse credebant. Si itaque in duabus et post inseparabilem unitatem naturis esse cognoscitur, ubi dualitas naturarum inconsumpta permansit, nec earum potuerunt operationes confundi, sed de uno eodemque domino nostro Iesu christo suis naturis congruenter predebant. Non desunt autem et aliorum venerabilium patrum prebatissima testimonia duas manifeste dicentium naturales operationes in christo, ut silentio transeamus sanctum Cyrillum Hierosolymitanum, sanctum Iohannem constantinopolitanum, vel quicquid postmodum pro rectitudine venerabilis concilii Calcedonensis, et tomo sancti Leonis satisfaciendo laboriosos conflictus aduersum confundentium hereses pertulerunt, de quorum errore, et noui dogmatis descendit assertio, id est beate memorie Iohannes scythopolitanus episcopus eologius alexandrinus episcopus, eusebius, et Anastasius maior theopolitane ecclesie antistites dignissimi, et per omnibus emulatores vere apostolice fidei pie memorie Iustinianus augustus, cuius fidei rectitudo quantum per sincera confessione deo placuit tantum reipublicam christianam exaltauit et usque ab omnibus gentibus eius religiosa memoria veneratioe digna censetur, cuius fidei rectitudo per augustissima eius edicta in toto orbe diffusa laudatur, quorum unum quod ad Zoillum alexandrinum presule aduersus acephalorum heresim missum est per apostolice fidei rectitudine satisfacere sufficiens cum hac nostre humilitatis suggestioe vestre tranquillissime christianitati dirigetur.

nitati dirigētes per pñtiū latores offerimus. Sed ne multorū dictorū onerosa putaret assertio, et maxime qbus toti⁹ mūdi tāq̃ in fortissimo fundamēto cura, ac dispēlatio inesse dignoscit, exigua de numerosis huic humillime suggestioni inserere scōrū patrū testimonia maturauim⁹. Quia et hoc incōparabile nimis est, vt toti⁹ reipublice xp̃iane cura paulisp̃ submota p̃ amore atq̃ vere religiōis flagrantia aplice p̃dicatiōis electi⁹ agnoscere cupit augustissima, & religiosissima ṽra clemētia. Eniuero ex diuersis pbabilib⁹ p̃rib⁹ orthodoxe fidei veritas claruit, & exiguis testimoniis q̃a rē aptā, et oib⁹ clarā patres laudabiles sup̃fluū eē cēlebāt differere. Quis eni licet tardus sit ad itelligētā nō videat q̃d oib⁹ p̃z q̃a impossibile, & cōtra ordinē nature est posse eē naturā, et opationē nō h̃re nature, quod nec ab hereticis vnq̃ inītiatū ē dici, q̃ oēs aduersus rectitudinē fidei hūanas versutias, et callidas q̃ōnes, atq̃ collectiones illorū prauitatib⁹ cōgruas repereit, quō itaq̃ a sc̃tis orthodoxis p̃rib⁹ dictū ē vnq̃, nec p̃phanis hereticis p̃sumptū est inueniri, nūc poterit cōtinuari vt duarū xp̃i naturarū diuine. s. et hūane, q̃rū et p̃prietates salue esse noscunt in xp̃o vnā h̃re operationē q̃sq̃a recte sentiēs poterit demonstrare: cū si vna est, dicāt si tēporalis, an eterna dicēda est, diuina, an hūana, incondita, an condita: Eadem quoq̃ et patris est, an altera preterq̃ patris. Si igitur vna est, eademq̃ vna et diuinitatis, et humanitatis xp̃i cōis est, quod absurdum est dici. Ergo dum filius dei quidē deus, & homo est, humana est operatus in terris, pariter et pater cum eo naturaliter operatus est, quia que pater facit, hec et filius facit similiter. Sin autē quod veritas cōtinet, dum humana quedam operatus est Christus, ad solam filii personam redigitur, que non est eadem que et patris, secundum aliud profecto, et aliud operatus est christus, vt secundum diuinitatem que facit pater, eadem et filius faciat similiter, secundum humanitatem que sunt hominis propria idem ipse operatur vt homo, quia verbum est, et deus & homo. Vnde et veraciter creditur q̃ idem ipse cum vnus sit duas habet naturales operationes, diuinam scilicet & humanam, inconditam et conditam vt verus et perfectus deus, verus et perfectus homo, vnus idem ipse mediator dei & hominum dominus Iesus Christus. Quo circa et ex operum qualitatibus naturarum quoque que in Christo per vnitionem que secundum subsistētiam conueniunt differentia inoffense cognoscitur. Vt autē et deo odibilium hereticorum quorum sicut vocabula, pariter abominamur et dicta, ad demonstrationem dumtaxat quos noui dogmatis vnā in Christo dicendo voluntatem, et operationem secuti sunt, parua quedam ex eorum execrabilibus dictis inneximus apollinaris heretici contra Diodorum, secundum quod positum est in edicto orthodoxe fidei Iustiniani pie memoriē augusti organū, quorum autem vna est operatio horum vna est essentia, vna ergo essentia facti verbi et carnis. Item eiusdem in sermone qui superscriptus est in epiphania incarnationis dei, Vnus enim christus diuina tantum voluntate mouebatur secundum quod et vnā eius nouimus operationem, & in diuersis miraculis, et passionibus de vna eius natura procedentem, deus enim carnem indutus est, et creditur Seueri heretici de prosphonetico sermone facto in daphne in martyrio sancte Eufemie sicut ait. Anathematizamus autem synodum Calcedonensem, sed & thomū Leonis p̃sulis Romane ecclesie, & eos q̃ dicūt, vel dixerūt in duabus naturis vnū dñm n̄m Iesum xp̃m post ineffabile, & incōprehensibile vnitionem, & sequenter eorum duas operationes, aut proprietates. Item eiusdem Seueri ad Sergium grāmaticum vbi ait. Quoniam igitur vnus est operās, vna est & eius operatio, & motio operaria. Item ex libro secundo Nestorii hominicle quem scripsit epiphanius myseus inconfusas custodiamus naturas non secundum substantiam arbitrio tantum copulatas, propter quod earum vnā voluntatem, et operationem, & dñationem videmus dignitatis equalitate ostensas, deus enim verbum assumēs quē predestinauit hoīem per potestatis rationem ad eum non est secretus propter prestitum affectū theodosii heretici alexādrīe de tomo ab eodē scripto Theodore auguste. Reliquū est vt vna sit operatio ex vtriusq̃ deifica, quoniā & vnus esse, & eiusdem dicimus deo dicibilia omnia, atq̃ irrephensibiles passionēs, & post pauca, & vnā esse eandemq̃ vnus domini n̄i Iesu Christi, & deodignā sapientiam sciētiamq̃ omnium, & cogitationem secundum vtrumq̃, id est secundum eius diuinitatem, & secundū eius humanitatem, quia & vnā operationem confitemur deo dignam sicut superius dictum est, & iterum, deo dignam autem eius operationem vna existente necesse est & inseparatam eam esse, atq̃ indiuisam, & iterum sibi proprias faciēs que eius sunt. id est que carnis sunt faciēsq̃ in ea sue nature operationem, facere vere in ea quid est nisi locupletari per vnitatem verbi eius deo dignam operationem que inconfuse atque incommutabiliter vnitam ei animatamque carnem demonstrat: Ecce piissime domine fili sanctorum patrum testimoniis tanquam spiritalibus ecclesie catholice, atque apostolice doctrina illustrata est, & heretice prauitatis tenebre que errorem imitantibus obiecerunt reuelate sunt.

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

Nūc necesse ē, vt noui dogmatis intētio quosnā secuta ē, & quorum doctorū auctoritate fulciat. Cyrus Alexandrin⁹ in. vii. definitionū ei⁹. c. ad locū, & eundē vnū xpm, & vnū filiū operantē deo decibilia, & hūana vna dei virili operatione scdm beatū Dionisium. Itē Theodori quondam episcopi Faranitani ex rescripto ad Sergium episcopum, arceunitam ad locum, & propterea vna operatio totius, sicut vnus eiusdemque saluatoris nostri hec omnia sunt. Item Sergii Constantinopolitani ex rescripto ad Cyrum Alexandrinum, asseruistis autem quoniam bonum est, & ipsis sacris vestris vocibus vt vnū eundēq; xpm opari deo decibilia, & hūana vna operatiōe, & hec pie, nimisque subtiliter exposuistis, & in constructione, & Theseus, & aliis vnam voluntatem, & omnem diuinam humanamque operationē habere dominum nostrum Iesum Christum significat. Nec vnam tamen nec duas operationes debere dici permittit, quod & in aliis cum interdictione depositione, & excommunicatione sententialiter asserit. Pyrrus in dogmatico tomo & confirmatione, & Theseus vnam voluntatē cōfitemur in Christo Et postmodum in libellum fidei quem in confessione beati Petri apostolorum principis obtulit duas voluntates, & duas operationes naturales confitemur in vno dño nro Iesu xpo, in quo & testimoniis scōrū patrū ita se orthodoxe fidei veritatē hīe cōfirmat. Paulus quoq; huius successor in eplā ad aplīce memoriē Theodorum papam nostre humilitatis predecessorem vnam voluntatem christum hīe cōfitemur. Et idem in cōstructione Typicum, interdictionē, depositionem, & excommunicationem neq; vnam, neq; duas voluntates, aut operatiōes asserit dici debere in vno dño nro Iesu Christo. Petrus eius successor ad sancte memoriē vitalianum papam scribens, & vnam & duas voluntates, & vnā, & duas opatiōes in dispensatiōe incarnatiōis magni dei, & saluatoris sapere se p̄tē. Quis queso non compūgat māsuetissime atq; clemētissime p̄cipū, & hūane vite ācipites laq̄os tremēs cōsideret, atq; cū in terno gemitu deū qui est fons misericordiē dep̄ctur erui se ab inimici insidiis, a deceptiōe hūane mētis vndique circumpositis, cernens hos qui se de summitate scientie predicabiles estimabant heretici erroris laqueos incidisse, nec in ipso errore esse constantes, sed semper instabiles, quandoquidem Sergius i aliis, & in aliis scriptis vnam voluntatem, & vnam operationem in dominum Iesum Christū habere predicat, & in Ec̄thesim omnem diuinam, & omnem humanam operationem vnus esse christi pronunciat, & subsequenter econtrario affirmat vnam operationem a quibsdam patribus esse dictam in xpo duas autem operatiōes a nullo, nec vnam tamen operatiōem nec duas definit debere dici in vno domino Iesu Christo. Itē que Pyrrhus in confirmatione Typi, & in aliis pro Cyro Alexandrino satiffaciens vnam voluntatem, & vnam operationem intelligere se demonstrat. Et in scriptis ad sancte memoriē Iohannem papam, vnam voluntatem, et nullam operationem dominum nostrum Iesum Christū habere cōfirmat. Et idem ipse in libello fidei cum sanctorum patrum testimoniis duas naturales voluntates habere comprobat dominum saluatorem. Itemque Paulus eius successor in epistola ad Theodorum apostolice memoriē Papam vnam voluntatem habere pronunciat. Et idem ipse in compositione Typi, nec vnam nec duas debere dici voluntates, aut operationes statuit. Petrus quoque et vnam, et duas voluntates et operationes in dispensatione incarnationis saluatoris nostri Iesu Christi sapere se protestatur, et vnusquisque eorum aliter asserentes condemnat, excommunicatq; atque de numero ecclesie proicit. Attendat igitur a deo institutum vestre clementie fastigium interno discretionis illius oculo quem ad dispensandūz populus christianus diuina gratia illustrante percipere meruit, quem nam talium doctorum sequendum censeat populus christianus, cuius horum doctrinam debeat amplecti, vt possit saluari, qui et omnes, et alterutrum vnusquisque eorum cōdemnat, sicut varie eorum et instabiles definitiones in scriptis adseuerant, modo vnam voluntatem, et vnam operationem, modo nec vnam, nec duas operationes, modo vnam voluntatem et operationem, et rursum duas voluntates, et duas operationes. Itemque vnam voluntatē, et vnam operationem, et denuo nec vnam nec duas, et alius vnam et duas. Quis exestuans piissimī domini tante cecitatis errores non abominetur, et caueat si vtiq; saluari desiderat, et immaculatā sue fidei rectitudinem venienti domino cupit offerre. Eximenda p̄inde ac summis conatibus cum dei presidio liberanda est sancta dei ecclia xpianissimi vestri imperii de talium doctorū erroribus vt euangelicam atque apostolicam orthodoxe fidei rectitudinē que fundata est sup firmā Petrā huius beati Petri apostolorū principis ecclesie, que eius gratia atq; presidio ab omni errore illibata p̄manet. Omnis presulū numerus ac sacerdotum, cleri ac populorum vnanimiter ad placendum deo, animamq; saluandā veritatis formulā aplīce traditiōis nobiscū cōsiteat, & p̄dicet. Hec aut nostre hūillime suggestiōi innectere curauim⁹, afflictī, atq; incessabiliter ingemētes de tantis ecclesie sacerdotū errorib⁹ ppria magis querentiū q̄ veritatē fidei statuere & fraterne

fraterne admonitionis sinceritatē ad propriū contemptum pertinere censentium, non inuido (sicut deus testis est) animo neq; per elationem iactantie, neq; per cōtentionis aduersitatē, neq; inaniter eorum doctrinam cupientes reprehendere, neq; quamlibet quis suspicetur humane delectationis arrogantia, sed pro ipsius veritatis in qua saluare nos cōfidimus rectitudine, & p ipsius pure euangelice cōfessionis regula pro salute videlicet animarum, ac reipublice christiane stabilitate, pro sospitate romani imperii gubernacula dispensantium mee humilitatis apostolicos predecessores commonuisse, rogasse increpasse, obsecrasse arguisse, & omnem modū exhortationis exercuisse, quatenus medelam posset recens vulnus accipere, nec post inoliti erroris diuurnitatem a cōmonitione siluerunt, sed semper hortati sunt ac cōtestati, & hoc exfraterna charitate nō per maliciam vel pertinaciā odiosam. Absit absit a corde christiano vt in alterius lapsum crassetur, cum dñs omnīū doceat. Nolo mortem pctōris, sed vt cōuertatur, & viuatur, qui gaudet supernum penitentem magis quam super nonaginta nouem iustos. Qui ad liberandam ouem perditam sue maiestatis inclinans potentiam de celis ad terras descendit, sed expassis spiritalibus vlnis optantes atq; exhortantes eos in orthodoxe fidei vnanimitate remeantes amplecti, eorūq; cōuersionē ad integrā orthodoxe fidei rectitudinē prestolantes quatenus de nostro cōsortio immo beati Petri apostoli cuius licet indigni ministerio, sūgimur & traditionis formulā predicamus seipsos nō facerent alienos, sed cōcorditer nobiscum immaculatā hostiā p stabilitate fortissimi ac serenissimi imperii indefinēter christum dominū exorent. Credimus piissime rerum dñe nullam ambiguitatis caliginem remansisse que ad discernendū possit obistere, quos secuti sunt noui dogmatis inuētores, nam & suauitas spiritalis intelligentie qua patrū redolēt dicta, quorū piculis cōstituta sunt & hereticorū abominabilis fetor ab omnibus fidelibus aspernandus innotuit. Et quia noui dogmatis inuētores hereticorum sectatores ostensi sunt, & nō sanctorū patrum pedissequi, nec hoc remansit incognitū. Igitur quantuncūq; suū colorare velit quisquā errorem a luce veritatis arguitur. Si cut & apostolus gentiū docet, omne quod reuelatur lumen est, quia veritas cōstās semp & eadē pmanet, semp autem falsitas variatur & sibiipsi variādo approbatur, ac redarguitur esse cōtraria. Ex hoc enī & sibiipsis aduersa docuisse noui dogmatis inuētores ostensi sunt, quia euāgelice atq; aplice fidei sectatores esse noluerūt. Quapropter quia & veritas claruit deo inspiratis vestre pietatis obtutibus, & falsitas denotata, & quā dignam est abominationē consecuta, restat vt a deo coronate vestre clemētie piis fauoribus victorie coronā redimitaveritas fulgeat, & nouitatis error cum suis inuētoribus, & his quorum doctrinā secuti sunt pprie presumptionis penā exoluat, & de medio orthodoxorū antistitū p sue nouitatis heretica prauitate pellant, quā intra vnā sanctā catholicam atq; aplicā xpī ecclesiā conati sunt introducere & indiuiduū atq; illibatū corpus ecclie contagione prauitatis heretice maculare. Nec enī equū est vt nocētes inocētibus noceant, aut imunes aliorū delicta percellant. Cū etū in hoc seculo cōdemnatis parcat, sicut ipsi quibus parcat nullū in dei iudicio sentiunt parcendo bñficiū. Ita parcat tibus minimū ingerūt pro illicita cōpassione periculū. Hec autē ideo deū oīpōtentē felicib⁹ vestre mā suetudinis ad emendandū credim⁹ reseruasse tēporib⁹ vt locū & zelum ipsius dñi nostri Iesu christi, qui vestrū iperū coronare dignat⁹ est, facientes in terris p ei⁹ euāgelica atq; aplica veritate iustū iudiciū pferatis. Quia dum humani generis redemptor atq; saluator sit iniuriā passus nūcvsq; sustinuit vīe fortitudinis aspirauit iperio, vt ei⁹ fidei causā sicut equitas exigit, & scōrū patrū sacrarūq; gñaliū. v. synodorū decreuit instructio exequi dignemini, & redēptoris ac cōregnatoris iniuriā de sue fidei cōtēptoribus per eius presidīū vliscamini. prophetiū illud vaticiniū cum imperiali clementia magnanimitate adimplentes quia rex & propheta Dauid ad deū loquitur. Zelus domus tue inquiens comedit me. Vnde pro tali deo placito zelo collaudatus illam beatā vocem audire a creatore omnīū meruit, inueni dauid secundum cor meum, qui faciat oēs voluntates meas. Cui & in psalmis pollicetur. Inueni Dauid seruū meū, i oleo sancto meo unxi eū, man⁹ enī mea auxiliabitur ei, & brachiū meū cōfortabit eū, vt cui⁹ causā cōflagrātī studio elaborat, xpīane clemētie vīe piissim⁹ picipat⁹ efficere remuneratio nis grā oēs act⁹ fortissimi eorū iperij felices & psp̄eros faciat qui in suis sacris euangelis repromittit. inquiēs. Querite primū regnū dei & hec oīa adiciētur vobis. Omnes enī ad quos sacrorū apicū peruenit notitia, & quia sic benigniter auguste magnanimitatis vestre mā suetudis est demonstratus intētus innumeras gratiarū actiones & incessabiles laudes admiratī de tāta clemētie magnitudine propagatori vestri fortissimi iperij p̄soluerūt, quia vere & piissimi & equissimi p̄cipes que dei sūt cū dei timore dignati estis pagere. omnem immunitatem a nostra paruitate dirigendis psonis polliciti, & cōfidimus quia que promisit vestra pia clementia, potens est & efficere, quatenus quod de eo a vestre

¶ SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

christianitatis imperio religiosa humanitate deuotū est, & promissum, nichilominus eius omnipotentia impletur, unde & laus ab omnibus nationibus christianis, & penitus memoria, & frequens oratio pro solpitate triumphalibus ac perfectis victoriis concedendis ante christū dñm cuius causa est, effundatur, quatenus superne maiestatis terrore perculse gentiū nationes sub sceptris vñ robustissimi principatus humiliter colla prosteruant, vt piissimi vestri regni cōtinuetur potētia, dum tēporali iperio eterni regni succedit perennis felicitas. Nec enī poterit aliud iūmillimū inueniri quod vestre inuictissime fortitudinis diuine maiestati commendet clementiam q̄ vt repullis a regula veritatis erroribus euangelice atq; apostolice nostre fidei vbiq; illustretur, & predicetur integritas. Propterea piissimi, & a deo instructi domini filii, si hanc sacrarum scripturarum venerabilium synodorum spiritualium patrum irreprehensibile apostolici dogmatis regulam iuxta euangelicam eorum intelligentiam, per quam veritatis nobis formulam spiritu referante monstrata sunt, constantinopolitane preiul ecclesie tenere nobiscum ac predicare delegerit, pax multa erit diligentibus nomen dei, & vllum nō remanet dissensionis scādalum, & fiet quod in actibus apostolorū, dum per gratiam sancti spiritus populus ad cognitionē christianitatis accesserit omnib⁹ nobis cor vnum & anima vna, Sin autē quod porro longe sit nouitate nuper ab aliis introductā amplecti maluerit, & alienus a regula veritatis orthodoxe atq; apostolice nostre fidei sese irretire doctrinis, quā vtpote animabus noxiā declinare indefinenter ab apostolicis mee humilitatibus predecessoribus exhortati atq; cōmoniti, vsq; hacten⁹ distulerunt, ipse nouerit, q̄ de tali contemptu in diuino christi examine satiliaciet apud iudicē oim qui in celis est, Cui & nos ipsi pro suscepto vere predicationis ministerio vel presumptione christiane religioni contraria dū ad iudicandū aduenerit, redditori sumus rationē. Nobiscq; quod suppliciter exoro liceat apostolicā, atq; euangelicā recte fidei regulam, vt ab exordio percepimus inconcussē & libere cum simplici puritate integram atq; illibatā seruare. Proinde vestre augustissime serenitati pro affectu ac reuerentia catholice atq; apostolice recte fidei ab ipso conregnatore christiani imperii domino Iesu christo, cuius verā confessionē intemeratā cupitis conseruare, pfecta piorum laborum reportabitur merces, quia nihil in aliis quo neglectū est, vel omissū a vestra adeo coronata clementia, quod non possit salua integritate vestre fidei ad ecclesiarū cōcordiā pertinere, quia iudex omniū deus propositum mentis exquirat, & studiū pietatis acceptat, qui causarum exitus sicut epedire iudicat & dispensat. Obsecro itaq; piissime atq; clementissime Auguste atq; vna cum mea exiguitate omnis anima christiana flexo genu suppliciter deprecatur, vt omnibus deo placitis bonis, atq; ammirandis imperialibus beneficiis que per eorū deo acceptabile studium superna dignatio humano generi concedere dignata est, etiā hoc ad reintegrationem perfecte pietatis conregnatori christo domino hostiam acceptabile offerre iubeatis, verbum impunitatis concedētes, & liberam loquendi facultatē vnicuiq; loqui volenti, & verbum impedere pro fide quam credit & obtinet, quaten⁹ ab omnibus manifestissime cognoscatur, q̄ nullo terrore, nulla potestate, nulla cōminatione vel auersione quisquam pro veritate catholice atq; apostolice fidei loqui volens prohibitus aut repulsus est quatenus omnes vnanimiter pro tanto, & tam inestimabili bono per cunctum sue vite spatium diuinam maiestatem glorificent, & pro incolumitate, atq; exaltatione fortissimi vestri iperū vnanimiter incessabiles christo domino preces effundant. Et subscriptio, Piissimorum dominorum imperium gratia superna custodiat, eisque omnium gentium colla subternat.

¶ Supercriptio synodice suggestionis.

A Piissimis dominis & serenissimis victoribus ac triumphatoribus dilectis filiis dei & domini nostri Iesu christi, Cōstantino magno imperatori Heraclio & Tyberio augustis Agatho episcop⁹ seruus seruorū dei, cū vniuersis synodis subiacētibus cōcilio apostolice sedis. Omnium bonorum spes inesse prenoscitur dum imperiale fastigium eius a quo se coronatum, & hominibus prestitutum ad salubriter gubernandum cognoscit veram de eo confessionē, qua sola pre omnibus muneribus delectatur, inquirat fideliter, & viuaciter amplecti desiderat, & hoc deo prestantissimum munus est aquo procedit omne quod bonum est, ad quam redigitur quod de eius maiestate pceptum est. cuius spiritus pstruēte in mētis archanis, & cōualescēte spiritali flagratia pie intētionis radii circumquaq; plustrāt & suauitatis odor defacrificio cordis ascēdit ad dñm qui tali munere cōplacatur. Vnde & in terrestrib⁹ felicitatē donet, & gētes subiugēt vniuersas quas ad vere de cognitionis cōfessionē asciscat, quas subiectas xpiano imperio de potestate liberet tenebrarū, vt felices faciat humiliatos, quos infeliciter exaltari ad eorū deiectionē pmiserat, q̄a vero piissime atq; fortissime principū auguste vñ pietatis cū laude amiramur deo dignū ppositū, quod circa aplicā fidē hñe dignemini deo secreti⁹ satisfaciēte nō verbis fluentibus

fluentibus, nec loquacitate fallaci, sed diuina gratia commonente, omniq; ambiguitate sublata desideratis cognoscere que veritas orthodoxe & apostolice fidei contineat. Omnes nos exigui ecclesiarum presules vestri christiani imperii famuli in septemtrionalibus vel occidentis partibus constituti licet parui & simplices scientia, fide tamen per dei gratiam stabiles pro his que per diualem sacram perceptam cognouimus conregnante ac dispensante vobiscum conditore & dispensatore omnium exhilarati pro hominum pio proposito cum intimis cordis fletibus gratias reddere cepimus, quod tam laudabile, tam mirificum, tam saluberimum tam singulariter deo pre omnibus terrenis sacrificiis acceptabile tranquillitas vestra opus creditur concupisse, quod multis quidem pietate iustitia predictis regibus desideratum, paucissimus tamen raro que ad effectum deo placitum cum sinceritate apostolice fidei perducere possibile demonstratum est. Credimus autem quod paucis raroque concessum est a deo coronato vestro imperio diuinitus conceditur, & per ipsum catholicę atque apostolice vere nostre fidei splendidissimum in omnium mentibus emicet lumen, quod ex veri luminis fonte tanquam de radio viuifici fulgoris ministros beatos Petrum & Paulum apostolorum principes, eorumque discipulos, & apostolicos successores gradatim usque ad nostram paruitatem dei opitulatione seruatum est, nulla heretici erroris terra caligine tenebratum, nec falsitatis nebulis confedatum, nec intermixtis hereticis prauitatibus velut caliginosis nubilis perumbratum, immunem, atque sincerum, & suis radiis perlustratum purissimis conatibus conseruare cupit vestrum adeo coronatum fastigium. In hoc enim tam apostolice sedis quę nostrum exigui famulatus predecessoresque usque hactenus non sine periculis desudarunt. Nunc decretali confirmatione cum apostolicis pontificibus consulentes nunc synodali definitione que veritatis regula continebat omnibus innotescens, & terminos quos transgredi nefas est, usque ad anime ipsius exitum constanter defendentes, non seducti blanditiis, non periculis territi, ut in illam in euangelii domini nostri sententiam operibus demonstraret quia sententialiter precepit docens. Qui me confessus fuerit coram hominibus, & ego confitebor illum coram patre meo qui in celis est. Et subsequenti pena deterret, quia seueriter comminatur, qui me negauerit coram hominibus, negabo & ego eum coram patre meo qui in celis est. Execratur enim vera confessio pietatis iuxta diuersitates temporum variari, sicut nec ipse veritatem admittit, de quo est ipsa confessio, qui dicit, Ego sum, & non sum mutatus. Igitur quia tranquillissime fortitudinis vestre clementie personas de episcopali numero dirigi iussit vita atque scientia omnium scripturarum predictos, de vite quidam puritate quisquis munditer vixerit, confidere tamen non presumit, perfecta vero scientia si ad vere pietatis scientiam redigatur, sola est veritatis cognitio, si ad eloquentiam secularem non estimamus quęquam temporibus reperiri posse, qui de summitate scientie gloriatur, quandoquidem in nostris regionibus diuersarum gentium quotidie estuat furor nunc confligendo, nunc discurrendo ac rapiendo. Vnde tota vita nostra sollicitudinibus plena est quos gentium manus circumdat, & de labore corporis victus est, eo quod pristina ecclesiarum sustentatio paulatim per diuersas calamitates deficiendo succubuit. Et sola est nostra substantia fides nostra cum qua nobis viuere summa est gloria, pro qua mori lucrum eternum est. Hec est perfecta nostra scientia ut terminos catholice atque apostolice fidei, quousque hactenus apostolice sedis nobiscum & tenet, & tradit tota mentis custodia seruemus credentes in deum patrem omnipotentem factorem celi & terre, visibilium omnium & inuisibilium, & in filium eius unigenitum, qui ante omnia secula ex eo natus est, verum deum de deo vero, lumen de lumine natum non factum, consubstantialem patri id est eiusdemcum patre substantie, per quem omnia facta sunt que in celo & que in terra, & in spiritum sanctum dominum viuificantem ex patre procedentem, cum patre & filio coadorandum & conglorificandum, trinitatem in unitate, & unitatem in trinitate, unitatem quidem essentie, trinitatem vero personarum siue subsistentiarum, deum patrem confitentes, deum filium, deum spiritum sanctum, non tres deos, sed vnum deum, patrem & filium & spiritum sanctum, non trium nominum subsistentiam, sed trium subsistentiarum vnā subsistentiam quorum vna essentia siue substantia vel natura, id est vna deitas, vna eternitas, vna potestas, vnum imperium, vna gloria, vna adoratio, vna essentialis eiusdem sanctę & inseparabilis trinitatis voluntas & operatio que omnia condidit dispensat & continet. Confitemur autem vnum eiusdem sanctę coessentialis trinitatis deum verum qui ante secula de patre natus est, in ultimis seculorum temporibus pro nobis nostraque salute descendisse de celis, & incarnatum de spiritu sancto, & sancta immaculata semperque virgine gloriosa maria domina nostra vere & proprie dei genitrice secundum carnem scilicet ex ea natum & vere hominem factum, eundem deum verum, eundemque hominem verum, deum quidem ex deo patre, hominem autem ex virgine matre in carnem ex ea carne animam habentem rationalem & intellectualem, consubstantialem eundem deo patri secundum deitatem, consubstantialēque nobis eundem ipsum secundum humanitatem, & per omnia simile nobis absque solo peccato,

Crucifixum pro nobis sub pontio pylato, passum, sepultumque, & resurgentem, ascendente in celis, sedentem ad dexteram patris, iterumque venturum iudicare vivos & mortuos, cuius regni non erit finis. Vnum quippe eundemque dominum nostrum Iesum christum filium dei unigenitum ex duabus, & in duabus substantiis inconfuse, incommutabiliter, indiuisum, inseparabiliter subsistere cognoscimus, nusquam sublata differentia naturarum propter unitatem, sed potius salua proprietate utriusque nature in unam personam, unam substantiam concurrentem, non in dualitatem personarum dispersitum vel diuisum, neque in unam compositam naturam confusum, sed unum eundemque filium unigenitum deum verbum dominum nostrum Iesum christum, neque alium in alio, neque aliud & alium, sed eundem ipsum in duabus naturis, id est in deitate & humanitate, & post subsistentiale adunationem cognoscimus, quia neque verbum in carnis naturam conuersum est, neque caro in verbi naturam transformatam est, permansit enim utrum quod naturaliter erat, differentiam quippe adunatarum in eo naturarum sola contemplatione discernimus, ex quibus inconfuse, inseparabiliter, & incommutabiliter est compositus, Vnus enim in utrisque, & per unum utraque, quia simul sunt & altitudo deitatis, & humilitas carnis, seruante, utraque natura etiam post adunationem sine defectu proprietate sua, & operante utraque forma cum alterius conjunctione quod proprium habet, verbo operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est, quorum unum coruscet miraculis, aliud succubum iniuriis. Vnde consequenter sicut duas naturas siue substantias id est deitatem, & humanitatem inconfuse, indiuisum incommutabiliter eum habere veraciter confitemur, Ita quoque & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes habere, ut pote perfectum deum & perfectum hominem, unum eundemque ipsum dominum Iesum christum pietatis nos regula perinstruit, quia hoc nos apostolica atque euangelica traditio, sanctorumque patrum magisterium quam sancta apostolica atque catholica ecclesia & venerabiles synodi suscipiunt, instituisse monstrantur. Ex quorum doctrinis hec colligentes in breuitate perstrinximus, hoc enim credimus quod per traditionem apostolicam accepimus, cuius auctoritatem in omnibus sequimur. a qua & institutos hoc ipsum nostre humilitatis precessores cognouimus, quem & usque ad finem seruari nobis siue per vitam, siue per mortem optamus. Hanc igitur mere catholice, atque apostolice confessionis regulam, & sanctum concilium quod in hanc Romanam urbem Ierusalem vestri christianissimi imperii sub apostolice memorie Mariani papae conuenit predicasse synodice ac constantiter defendisse, Omnes nos quisque ubique est humillimi ecclesiarum christi antistites cognoscimus, in qua & nostre paruitatis predecessores conuenientes apostolicam confessionem quam a principio perceperunt, etiam synodali preconio predicarunt, & absque cuiuspiam nouitatis errore citra ambiguitatem determinarunt. Pietatis itaque zelo atque amore vere apostolice confessionis vestre serenitatis benignitas mota amplius declarare fastu regali fomitem multum magis fulgeat, elaborare procuret, cuius votum quia ex deo est, a deo perficitur, ut & veritas adhuc in ancipiti positus clareat, & eam sinceriter amplectentibus robur accrescat, & zizaniorum genimina spiritali salce ut offensionis ac deceptionis occasio de medio christi ecclesiarum abscondatur. Quorum auctores extiterunt Theodorus sarranitanus, Cyrus alexandrinus, Sergius, pyrrus & paulus constantinopolitani, vel quique ei consentanei usque in finem demonstrati sunt, qui noui erroris auctores perfectaque dispensationis qua saluati sumus infecti non solum vere confessionis aduersarii sed utpote a via veritatis errantes sibi metipsis contraria docuerunt. Aliter & aliter asserentes, & alterutrum dogmata destruentes, Quod enim nullaveritate fundatum est, necesse est ut erroris inconstantia varietur, Nam vera fides imitari non poterit, nec aliter nunc, aliter postmodum predicari. Quia sit sermo vester ut apostolus docet, est est, non non, quod plus est, a malo est. Preterea satisfaciendum est non exiguo famulatu apud serenissimorum dominorum nostrorum clementiam pro tarditate missarum ex concilio nostro personarum, quas dirigere per suam augustissimam sacram vim piissimum fastigium iussit. Primum quidem quod numerosa multitudo nostrorum usque ad oceanum regiones extenditur, cuius itineris longinquitas in multi temporis cursum protelatur. Sperabamus deinde de Britannia theodorum confamilium atque comitem nostrum magne insule Britannie archiepiscopum & philosophum cum aliis qui ibidem usque hactenus demorantur exire ad nostram humilitatem coniungere, atque diuersos huius concilii episcopos in diuersis regionibus constitutos ad generalitatem totius concilii seruilis nostra suggestio adunaret, ne si tantum pars quod agebatur agnosceret, parte lateret, & maxime quia in medio gentium tam longe bardo rum quaque sclauorum, nec non Francorum, gallorum atque gothorum, seu britannorum plurimi confamiliorum nostrorum esse noscunt, qui & de hoc curiose satagere desistunt, ut cognoscant, quid in causa apostolice fidei peragatur, qui quantum potest possunt dum in consonantia fidei nobiscum tenentur, nobisque concorditer sentiant tantum quod absit si quid scandalum in fidei capitulo patiantur, inueniuntur infecti atque contrarii, Nos autem licet humillimi summis viribus enitimur, ut christiani vestri imperii respublica in qua beati Petri apostolorum principis sedes fundata est, cuius auctoritatem omnes christiane nobiscum nationes venerentur

nerantur & colūt per ipsius beati Petri apli reuerentiā oīm gentiū sublimior esse mōstretur. Personas autē de nostre hūilitatis ordine preuidim⁹ dirigere ad vestre adeo ptegende fortitudinis vestigia, que oīm nostrū. i. vniuersorū per septētrionales vel occiduas regiones epōrū suggestionē, in qua & aplio nostre fidei cōfessionē prelibauim⁹ offerre debeāt, nō tñ tanq̄ de icertis cōtendere, sed vt certa atq; imutabilia cōpendiosa definitione pferre simpliciter obsecrātes vt a deo coronato vestro iperio fauente hec eadem oibus predicari, atq; apud oēs obtinere iubeatis, vt de⁹ qui veritatē & iustitiā diligit oia psp̄era vestre serenissime benignitatis tēporibus donet, in quibus aplice predicationis pietatis veritas fulgeat, meliori ac psp̄ero successu eorū fortissime tranquillitatis iperū letari de hostiū subiectione cōcedēs, suscipere itaq; dignamini piissimī principū a nostra humilitate directos epōs cum reliquis ecclīastici ordinis viris atq; religiosis seruis dei cū solite trāquillitatis clementia; quaten⁹ & ipsarū testimonio cum gratiarū actione in ppria remeantiū apud oēs nationes laus clementie vestre crebrescat, sicut magni illius constantini, cuius post obitū laudabilis fama nihilominus vīget, cui⁹ insigne nō tantū potestatis est, sed pietatis, cū quo illud sacratissimū cōciliū tricentorū decē & octo antistitū in Niciā Ciuitatē in defensione cōsubstantialis trinitatis cōuenit. Et sicut Theodosiū magnū, cui⁹ inter alias ei⁹ virtutes singularis pietas predicat, quo adnitēte per sancti spirit⁹ grām. cl. patrū sentētia qui eis inspirabat spiritus sanctus cōsubstantialis patri & filio predicat⁹ est, Et sicut egregiū veritatis amatoris Martiani p̄cipis qui & primū conciliū ephesinū vtpote catholicā & apostolicā fidē predicās a sancta calcedonēli synodo suscipi fecit, & errores q̄ acceuerāt de dei ecclīa repulit sacrū illū tomū amplex⁹ aplici viri pape Leonis, quē beatus Petr⁹ apls verbis ei⁹ ediderat, & sicut extremi quidē prestantissimi tñ oīm magni illius Iustiniani, cui⁹ vt virt⁹ ita & pietatis oia i meliōrē ordinē restaurauit, cui⁹ fortissime istar vestre clemētie p̄cipat⁹ virtutis quidē conatib⁹ rēpublicā christianā tuetur, & restaurat i meli⁹, pietatis studiis catholice succurrit ecclīe vt in vnitate vere apostolice cōfessionis pfectius copulet, quā nūc vsq; nobis cū sancta romana seruat ecclīa, quaten⁹ sincere pietatis archanū tuba clari⁹ per totū orbē predicet, et vbi hui⁹ vere cōfessionis sinceritas pii vestri iperii fauorib⁹ obtinet laus simul ac meritū serenissimi vestri iperii predicet, vt cū pietatis laudib⁹ etiā regni eorū deo annuēte dilaten⁹ insignia quosq; vere pietatis iuitat cōfessio, iperialis fortitudo possideat. Nā & nos licet idigni dei clemētiā deprecamur, vt sine aliquo lapsu vsq; ad ipsius vite terminū imaculatā nos seruare ac predicare cōcedat, & per ea in suo cōspectu gloriari. Quia & si seculi sapientiā & inanem fallaciā, vt Paulus apostolus dicit penit⁹ ignoram⁹, vere tñ predicationis normā simplici veritate docemus atq; defendim⁹, quia nō verborū pompas habere cupimus vt cōtentionib⁹ occupemur. Nec enī licet in angustiis nobis degentibus, sed qui cōuerti ad veritatē voluerit, recte nr̄e fidei ordinē cū simplicitate cordis, verborūq; lenitate proferimus. Saluare enī per apostolice cōfessionis veritatē cōmissas nobis diuina dignatione animas cupimus, quā per verbo sam loquacitatem in errorē audientes imittere. Quicūq; proinde sacerdotum hecque in hanc nostre humilitatis confessionem cōtinētur nobiscū sinceriter predicare desiderant, vt nostre apostolice fidei cōcordes, vt cōsacerdotes vt cōministros eiusdē fidei, & vt simpliciter dicam⁹, vt spiritales fratres & coepiscopos nostros suscepim⁹. Qui vero hec confiteri noluerint, vt infestos catholice, atq; apostolice confessionis ppetue cōdemnationis reos esse censem⁹, nec aliqñ tales in nostre hūilitatis collegio nisi correctos suscipere patiemur. Nec trāsgredi nos q̄sq; eorū arbitretur quod a predecessorib⁹ nr̄is percepimus, ppterera gaudium magnum erit in celo, & in terra, si vestra benignissima pietate mediante hec cōregnator vester oipotens de⁹ ad effectū preduxerit, vt celū iocundet, exultet & terra, dum pax multa sit diligentib⁹ veritatē, & nō est eis scandalū, & auferetur de domo dei abominatio scandalī que erat ad ruīnā multorū incōstantiū vel simpliciū, vt sit vna fides, vnū os, & labiū, vna apud oēs apostolice predicationis cōfessio, dum oēs vnanimēs loquent magnalia, quā v̄re serenissime felicitatis tēporibus misericors de⁹, cōcedere dignabitur, dum dissipata in edificationē ecclīe dei cōstruunt. Segregata in cōpagine veritatis cōueniūt, dissociata in charitatē aplice fidei copulantur, dispersa i vnitate obtinēte aplice veritate cōcurrunt, vt cōcorditer nobiscū oēs hoc bonū operātes dei maiestātē valeant fideliter orbsecrare pro lōgeuitate atq; pfecta psp̄eritate vestre fortitudinis iperii diuinitus cōdendavt eorum inuictissime māuetudinis laborib⁹ cōgregent⁹ ex gentib⁹ ad cōsistendū noi sancto ei⁹, & gloriandum in laude vere eius cōfessionis qui facit mirabilia magna solus, qui facit pdigia sup terrā, auferens bella vsq; ad fines terre, qui dispersa congregat, & congregata cōseruat, qui tam piissimos principes super populum suum regnare precepit, quem peruigili pietate & inuictis laboribus deo cooperante custodiunt.

Et subscriptiōes episcoporum.

A



AGATHO EPISCOPVS SANCTE DEI CATHOLICE
atq; apostolice Ecclesie vrbis Rome huic suggestioni cum generalitate totius apostolice sedis concilii pro rectitudine apostolice confessionis facte sicut superius continetur consensu & subscripsi. Andreas gratia dei episcopus sancte hostiensis ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Agnellus gratia dei episcopus sancte ecclesie teracienensis prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Agnellus gratia dei episcopus sancte fundane ecclesie prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Adeodat gratia dei episcopus sancte torminiane ecclesie prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Petrus gratia dei episcopus sancte Romane ecclesie prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Agnellus gratia dei episcopus sancte ecclesie melinae prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Gaudiosus gratia dei episcopus sancte puteolane ecclesie prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Stephanus gratia dei sancte lucrinis ecclesie in hanc suggestionem quam per apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Agnellus humilis episcopus sancte neapolitane ecclesie prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Aurelius humilis episcopus sancte nolane ecclesie prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Barbatus episcopus gratia dei episcopus sancte beneuentane ecclesie prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Detorosus gratia dei episcopus sancte ecclesie capuane prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Iulianus episcopus sancte thosintine ecclesie prouincie briciaru in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Iohannes gratia dei episcopus sancte hydrintine ecclesie prouincie briciaru in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Germanus humilis episcopus sancte tarantine ecclesie prouincie calabrie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Theophanius humilis episcopus sancte torine ecclesie prouincie calabrie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Petrus humilis episcopus sancte coternenis ecclesie prouincie briciaru in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Paulus humilis episcopus sancte scyllacine ecclesie prouincie briciaru in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Georgius humilis episcopus sancte tauriane ecclesie prouincie calabrie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Theodorus humilis episcopus sancte tropeiane ecclesie prouincie calabrie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Abuddantius humilis episcopus templane ecclesie prouincie briciaru in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Hyacinthus humilis episcopus sancte surentine ecclesie prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Placentius humilis episcopus sancte belliterensis ecclesie prouincie campanie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Iuuenalis humilis episcopus sancte albanensis ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Vitus humilis episcopus sancte silue candide ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Paulus humilis episcopus sancte mimente ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Iohannes humilis episcopus sancte portuensis ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Stephanus humilis episcopus sancte prenestine ecclesie in hanc suggestionem quam vnanimitus pro apostolica nostra fide construximus similiter subscripsi. Felix exiguus episcopus sancte spolitine ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Honestus exiguus episcopus sancte linate ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimitus construximus similiter subscripsi. Felix exiguus episcopus sancte camerine ecclesie in hanc suggestionem

gestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Florus exiguus eps sancte fulgenlis ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Decentius exiguus eps sancte forosiamensis ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Iohanes exiguus eps sancte tiburine ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Felix exiguus eps ecclesie sancte alcelanensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Adrianus exiguus episcopus sancte reatine ecclesie in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Florus exiguus episcopus Sancte Turconie ecclesie, in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Clarentius episcopus sancte ecclesie baluinis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Crestis exiguus eps sancte ecclesie vibonensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Theodosius exiguus eps sancte ecclesie syraculane prouincie sicilie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Benedictus exiguus eps sancte ecclesie mesanenensis prouincie sicilie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Iohannes exiguus eps sancte ecclesie termitane prouincie sicilie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Petrus exiguus eps sancte ecclesie tauromenitane prouincie sicilie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Iulianus exiguus eps sancte ecclesie cathenenensis prouincie sicilie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Georgius exiguus eps sancte ecclesie tercalitane prouincie sicilie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Georgius eps exiguus sancte agrigentine ecclesie prouincie sicilie in hanc suggestionem quam pro fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Adeodatus humilis eps sancte ecclesie leucoru legatus venerabilis synodi per galliarum prouincias constitute in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Vulfredus humilis eps sancte ecclesie eborace insule britannie legatus venerabilis synodi per britanniam constitute in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Mauriti humilis episcopus sancte tyburtine ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Felix humilis episcopus arelatensis ecclesie legatus venerabilis synodi per galliarum prouincias constitute in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Taurinus indignus diaconus sancte ecclesie telonensis legatus venerabilis synodi per galliarum prouincias constitute in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Masuetus dei gratia episcopus sancte mediolanensis ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Iohannes indignus episcopus sancte ecclesie pergamatis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Donatus episcopus sancte ecclesie laudanensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Anastasius episcopus sancte ecclesie ticinensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus, similiter subscripsi, Valentinus episcopus sancte ecclesie aquensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Desiderius episcopus sancte ecclesie refulensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Gratianus episcopus sancte ecclesie nonaris in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Desiderius episcopus sancte ecclesie ypponenensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Iohannes eps sancte ecclesie genuensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Deusdedit eps sancte ecclesie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Audacis eps sancte ecclesie dertonensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Benenatus episcopus sancte ecclesie artensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Benedictus humilis eps sancte ecclesie vadenensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter construximus similiter subscripsi, Bonus eps sancte ecclesie albeganensis in hanc

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

suggestionē quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Theodorus humilis ep̄s sancte ecclesie bertelēsis in hanc suggestionē quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Rusticus humilis ep̄s sancte ecclesie tauronatis in hanc suggestionem quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Iohannes ep̄s sancte ecclesie viulinenlis in hanc suggestionē quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Seuerus humilis ep̄s sancte ecclesie lunensis in hanc suggestionem quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Eleutherius ep̄s sancte ecclesie lucensis in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Maurianus ep̄s sancte ecclesie pisane in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Serenus ep̄s sancte ecclesie populoniensis in hanc suggestionē quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Reparatus exiguus ep̄s sancte ecclesie florentine in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Valerianus ep̄s sancte ecclesie rofellenlis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Cyprianus ep̄s sancte ecclesie aretine in hanc suggestionē quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Vitalianus ep̄s sancte ecclesie senensis in hanc suggestionē quā p apostolica nra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Marcian⁹ ep̄s sancte ecclesie volaterrane in hanc suggestionem quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Agnellus ep̄s sancte ecclesie vullinenlis sicilie in hanc suggestionem quam apostolica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Custoditus hūilis ep̄s sancte ecclesie castrovalentane in hanc suggestionē quā pro apostolica nra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Theodorus ep̄s sancte ecclesie clusane in hanc suggestionē quā pro aplica nra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Vitalianus ep̄s sancte ecclesie tuscanensis in hanc suggestionem quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Mauricius ep̄s sancte ecclesie angine in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Saturninus ep̄s sancte ecclesie alacrine in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Valerianus ep̄s sancte ecclesie rofane in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Gaudios⁹ humilis ep̄s sancte ecclesie lignine in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Agatho ep̄s sancte ecclesie aquileiensis prouincie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Cyriacus ep̄s sancte ecclesie istrie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Aurelianus ep̄s sancte ecclesie parentine prouincie istrie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Virinus ep̄s sancte ecclesie cessenlis prouincie istrie, in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus, similiter subscripsi, Andreas ep̄s sancte ecclesie celieane prouincie istrie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Gaudencius ep̄s sancte ecclesie treriestine prouincie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Bñnatus ep̄s sancte ecclesie potergenlis prouincie istrie in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Vrsinianus ep̄s sancte ecclesie putabie prouincie istrie in hanc suggestionē quā pro aplica nra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Paulus ep̄s sancte ecclesie putauine prouincie histrie in hanc suggestionem quam pro aplica nra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Paulus ep̄s sancte ecclesie altinensis prouincie pentapolis in hanc suggestionē quam pro aplica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Beatus ep̄s sancte ecclesie pisaurensis prouincie pentapolis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Dominicus ep̄s sancte ecclesie tauensis prouincie metapolis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Adrian⁹ ep̄s sancte ecclesie numatis prouincie pentapolis in hanc suggestionē quā pro aplica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Iohēs ep̄s sancte ecclesie auxinatis prouincie pentapolis in hanc suggestionē quā p aplica nra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Iohānes ep̄s sancte ecclesie anconitane prouincie pentapolis in hanc suggestionē quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Benenatus ep̄s sancte ecclesie puline prouincie thuscie in hanc suggestionē quā pro apostolica

nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Theodoruseps sancte ecclesie nepesine prouincie tuscie in hanc suggestionē quā pro apostolica nra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Iohannes eps sancte ecclesie salernitane puincie tuscie in hanc suggestionē quā pro apostolica nra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Theodorus eps sancte ecclesie amerine prouincie thuscie in hanc suggestionē quā p apostolica nra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Barbatianus eps sancte ecclesie polimarcieis puincie tuscie in hanc suggestionem quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Deusdedit eps sancte ecclesie narinenis prouincie tuscie in hanc suggestionē quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Theodor⁹ exiguus eps sancte ecclesie rauēnatis in hanc suggestionē quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Stephanus eps sancte ecclesie sarcenatis in hanc suggestionē quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Barbatus eps sancte ecclesie corniliensis in hanc suggestionē quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Victor eps sancte ecclesie bononiensis in hanc suggestionē quā pro apostolica nra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Florus eps sancte ecclesie cesinatis in hanc suggestionem quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Vitalis eps sancte ecclesie fauentine in hanc suggestionē quā pro apostolica nra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Iustinus eps sancte ecclesie vicoauentinēis in hanc suggestionē quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Vincentius eps sancte ecclesie libienis in hanc suggestionē quā pro apostolica nra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Placentius eps sancte ecclesie placentine in hanc suggestionem quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Mauricius eps sancte ecclesie regien in hanc suggestionem quā pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Petrus episcopus sancte ecclesie mutinensis in hanc suggestionem quam pro apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus similiter subscripsi, Gratosus eps sancte ecclesie paremiciis in hanc suggestionē quā pro apostolica nra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi, Magnus eps sancte ecclesie pupiliēis in hanc suggestionē quā pro apostolica nra fide vnanimiter cōstruxim⁹ similiter subscripsi. ¶ Cōstantin⁹ piissimus iperator dixit. Sufficiūt que hodierna die relecta sunt, Macharius venerabilis archieps antiochie & qui cū eo sunt in altero secretario testimonia patrū que iā polliciti sūt pferant.

ACTIO QVINTA.



MAGNUS NOMINE DOMINI IESV CHRISTI DEI ET SALVATORIS nostri imperantibus a deo coronatis serenissimis nostris dnīs flauīs. Constantino quidem piissimo, & a deo decreto magno principe perpetuo augusto & imperatore anno. xxviii. Et post consulatū ei⁹ a deo instructe mansuetudinis anno tertio decimo, Heracleo vero atq; Tyberio a deo conseruandis eius fratrib⁹ anno. xxii. septima die mensis decembris indictione nona. Presidente eodem piissimo & christo amabili magno imperatore cōstantino in secretario sacri palatii quod cognominatur trullus ex ei⁹ iussione a deo instructe serenitatis. Presentibus & audientib⁹ Niceta glorioso excōsule patricio & magistro iperaliū officiorū, Theodoro glorioso exconsule patricio & comite iperalis obsequii, & substrati gotici exercit⁹ thracie, Sergio glorioso exconsule patricio Paulo glorioso excōsule patricio, Iuliano glorioso excōsule patricio, & militari logotheta, Cōstantino glorioso exconsule patricio & curatore imperialis domus Hormisdæ, anastasio glorioso exconsule patricio & locum agente comitis iperalis excubiti, Iohāne glorioso excōsule patricio & questore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ Conueniente autem sancta atq; vniuersali synodo que per imperialem sanctionem congregata est in hac adeo conseruanda regia vrbe id est Theodoro & georgio venerabilibus presbyteris & Iohanne venerabili diacono locum presentib⁹ sanctissimi ac beatissimi antiquæ rome agathonis pape & Georgio venerabili atq; sanctissimo magne constantinopoleos noue Rome episcopo. Et petro deo amabili pb̄o monacho & vicario sedis Alexandrie magne ciuitatis. Et machario venerabili archiepo theopoleos antiochie. Et Gergio religioso pb̄o monacho & apocrisario theodori venerabilis vicariū throni hierosolymorū, Iohanne ep̄o ciuitatis portuens, Abundantio ep̄o ciuitatis paternēis, Iohanne ep̄o ciuitatis regitane locum agentibus. cxxv. religiosorum episcoporum qui sunt circa antiquam ro-

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

nam est concilio, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad piissimum imperatorem constantinum, Et theodoro religioso presbytero & vicario Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauenne Basilio episcopo ciuitatis gortine insule crete, Theodoro episcopo ephesi, Sisinnio episcopo heracie thracie, Georgio episcopo cyzici Petro episcopo nicomedie, Focio episcopo nicie, Iohanne episcopo calcedone, Sisinnio episcopo hierapoleos phrygie, Macrobio episcopo seleucie hisaurie, Georgio episcopo bizois thracie, Georgio episcopo mytilene, Georgio epo sylimbrie, Andrea epo methimne, theogenio episcopo cii. Georgio episcopo camulianoru, Anthonio episcopo ypepon, genesio episcopo anastasiopoleos, Platone epo cinne, theodoro epo melitane, Iohane episcopo dascilii, theodoro episcopo iustinianopoleos gurdy, theodoro episcopo verisse Stephano episcopo heracie ponti, Longino epo cii, Domicio episcopo plusiados, Salomone epo claneu, Iohanne episcopo myndi, georgio episcopo choenli, Georgio episcopo cantane, Iohanne episcopo lappis Eolalio epi. zizonopoleos, Constantino epi. dalisandi, theodoro epi. olbis, theophane presbytero & abbate venerabilis monasterii sicilie quod cognominatur baias, georgio presbytero & monacho monasterii positi in antiqua roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterii quod cognominatur domus arlicia positi similiter in antiqua roma, Anastasio presbytero & monacho oratoriu venerabilis patriarchii constantinopolitane ciuitatis, Stephano pbro & monacho discipulo Macarii venerabilis archiepiscopi theopoleos anthiochie, Residentibus quoque gloriosis patriciis & consulibus ex latere piissimi & xpo dilecti magni imperatoris constantini, Et ex parte quidem eius leue sedentibus venerabilibus loci seruato ribus sanctissimi archiepiscopi antike rome Agathonis, & qui cum eis erant deo amabiles epi. Alatre autem eius dextro similiter sedentibus georgio sanctissimo archiepiscopo magne constantinopoleos noue rome, & machario venerabili archiepiscopo theopoleos antiochie & qui cum eo erant deo amabilibus epis ppositis in medio sacro sanctis euangelis xpi dei nri, Paulus magnificus a secretis & iperialis secretarius dixit Cognitionem habet vna deo instructa pietas quod in anteriore conuentu secundum postulationem georgii sanctissimi archiepiscopi adeo conseruade regie vrbis eiusque synodi lectio facta est duarum suggestionum directarum ad a deo munita vestram serenitatem ab Agathone sanctissimo papa aplice sedis antike rome & ab eius synodo, & quod iterlocutio facta est ad Macharium venerabilis archiepiscopi antiochene ciuitatis & eos qui cum eo sunt, ut sanctorum ac probabiliu patrum que dudum promiserant testimonia proferrant demonstrantia vnam voluntatem, & vnam operationem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu christi veri dei nostri, & suggerimus ad quod placuerit, Piissimus imperator constantinus dixit. Edicant macharius deo amabilis archiepiscopus & qui cum eo sunt deo amabiles si secundum suam pollicitationem preparati occurrerunt, Macharius deo amabilis archiepiscopus & qui cum eo sunt dixerunt. Etiam domine mi Ecce duos codices deportamus in quibus deflorauimus diuersa testimonia sanctorum ac probabiliu patrum, Et hec iubeto relegi. Piissimus imperator constantinus dixit, predicti codices suscipiantur, & secundum ordinem horum lectio fiat. Et accipiens antiochus religiosus lector & notarius georgii sanctissimi patriarche constantinopoleos duos codices relegit priorem codicem continentem in superscriptis one Ita, Testimonia sanctorum patrum vnam domini nostri Iesu christi voluntatem docentia que est etiam patris & spiritus sancti, & sequenter relegit omnia testimonia que continebantur in eodem codice. Similiter & omnia que continebantur in secundo codice. Piissimus imperator constantinus dixit, Noticiam habemus modo prolatorum testimoniorum que a machario deo amabili archiepiscopo antiochie & qui cum eo sunt, sed si quidem altera testimonia volunt proferre ad probationem promisse ab eis vnius voluntatis, & vnius operationis in dispensatione domini nostri Iesu christi, in subsequenti hec proferantur.

Actio sexta.

IN NOMINE DOMINI IESU CHRISTI DEI ET SALVATORIS
nri ioperantibus a deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Flauis. Constantino quidem piissio & deo decreto magno augusto & imperatore anno. xxviii. & post consulatum eius adeo instructe mansuetudinis anno, xlii. Heracleo vero atque tyberio a deo conseruandis eius fratribus anno. xxii. xii. die mensis decembris indictione nona. Presidete eodem piissimo & xpo dilecto magno imperatore constantino in secretario sacri palatii quod cognominatur trullus. Et ex eius iussione a deo instructe serenitatis. presentibus & audientibus Niceta glorioso excelsule patricio & magistro iperaliu officioru, Theodoro glorioso exconsule patricio & comite iperialis obsequii, & substrate gothracie, Sergio glorioso excelsule patricio, Paulo glorioso excelsule patricio, Iuliano glorioso excelsule patricio, & militari logotheta, Constantino glorioso excelsule patricio & curatore iperialis domus Hormisde, anastasio glorioso excelsule patricio locum agente comitis iperialis excubiti, Iohane glorioso excelsule patricio & questore, Polyeucto gloriosissimo excelsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso excelsule & dispensatore orientaliu

puinciarū, Petro glorioso excōsule, Leonteo glorioso excōsule et domestico iperialis mēse. Cōueniēte autē sancta & vniuersali synodo que p iperialē sanctiōnē cōgregata est in hac a deo cōseruāda regia vrbe, id est theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Iohanne venerabili diacono locū presentā tribus sanctissimi ac beatissimi pape Agathonis. Et georgio venerabili & sanctissimo archiepō huius magne cōstantinopoleos noue rome, Et Petro deo amabili presbytero monacho & vicario sedis Alexandrie magne ciuitatis, & macario venerabili archiepō theopoleos Antiochie, & Georgio religioso pb̄ro monacho & apocrifario venerabilis loci seruatoris sedis hierosolymorū, Iohāne epō ciuitatis portuensis Abūdatio epō ciuitatis paternensis, Iohāne epō ciuitatis regitane locū agentib⁹ venerabiliū. cxxv. deo amabiliū epōrū quod circa antiquā romā est cōciliū, qui & per pprias subscriptiones declarant in suggestione ab eis facta ad piissimū iperatore cōstantinū, Et theodoro religioso presbytero & locū agente deo amabilis archiepī Rauenne Theodori, Basilio epō ciuitatis gortine insule crete Theodoro episcopo ephesi, sisinnio epō heracleie thracie, georgio epō cyzici Petro episcopo nicomedie Focio episcopo nicie, Iohāne epō calcedone, Sisinnio episcopo hierapoleos phrigie, Macrobio episcopo seleucie hisaurie, Georgio episcopo bizois thracie, Georgio epō mytilene, Georgio epō sylimbrie, georgio epō methimne, theognio episcopo cii. Georgio episcopo camulianorū, Anthonio episcopo ypepon, genesio episcopo anastasiopoleos, Platone epō cinne, theodoro epō meletine, Iohāne episcopo dasciliū, theodoro episcopo iustiniannopoleos gordi, theodoro episcopo verisse Stephano episcopo heracleie ponti, Longino epō tu, Domicio episcopo plusiados, Salomone epō claneu, Iohanne episcopo myndi, georgio episcopo choensi, Georgio episcopo cantane, Iohanne episcopo lappis Eolario epī. zizonopoleos, Constantino epī. dalisandi, theodoro epī. olbis, theophane presbytero & abbate venerabilis monasterii sicilie quod cognominatur baias, georgio presbytero & monacho monasterii renati positi in antiqua roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterii quod cognominatur domus arscia positi similiter in antiqua roma, Anastasio presb. & monacho oratoriorū venerabilis patriarchii cōstantinopolitani, Stephano presbytero & monacho discipulo Macarii venerabilis archiepiscopi theopoleos antiochie. Presentibus quoq; gloriosissimis patriciis & cōsulib⁹ & oibus venerabilibus ac deo amabilib⁹ epīs secundū ordinē in eodē trulli secretetario ppositis in medio sanctis & immaculatis euangelis, Paulus mangisic⁹ a secretis & iperialis secretarius dixit. Nouit adeo instructavestra pietas quod septima die decēbris mensis interlocutio facta est ad Macariū presulem Antiochie magne ciuitatis, & ad eos qui cū eo sunt, sicutq; habent altera testimonia que cōcurrant ppositionib⁹ eorū. i. de vna voluntate & operatione hec pferre, & suggerim⁹ ad quod placuerit. Piissimus iperator cōstantinus dixit. Prosequatur a deo amabilis macarius archiep̄s & qui cum eo sunt si secundū interlocutionē ad eos factā debite preparati aduenerūt, Macarius venerabilis archiep̄s Antiochie, & qui cū eo sunt dixerūt. Ecce domine pre manib⁹ gerim⁹ & alterū codicellū in quo cōtinent⁹ testimonia diuersorū sanctorū patrū, & hoc vobis iubentibus porrigim⁹ ad legendū. Et accipiēs antiochus religiosus lector notarius georgii sanctissimi patriarche cōstantinopolis relegit habens in superscriptione. Sequētia testimoniorū de volūtate, & relegit ab initio vsq; in finē. Piissim⁹ iperator cōstantinus dixit. Et horū sciētiā accepimus siquidē vult pars macharii deo amabilis archiepī antiochie aliud quid proferre ad stabilitatē eorū que ab eo pmissa sunt edisserat, Macarius archiep̄s theopoleos antiochie, & Stephanus presbyter monachus ei⁹ discipulus, & qui cū eis sunt dixerūt, Sufficiētes sumus dñe i his que iam a nobis plata sunt testimoniis sanctorū ac probabiliū patrū & aliud proferre nolum⁹. Piissim⁹ iperator cōstantinus dixit tres codices qui prolati sunt a pte venerabilis Macarii sigillantur tam a gloriosissimis iudicib⁹, quāq; a parte aplice sedis atique, Rome necnō & a parte sancte sedis hui⁹ sanctissime magne ecclie, & sigillati sunt, theodorus & georgius venerabiles pb̄ri, Iohānes venerabilis diacon⁹ qui locum presentabat sanctissimi pape aplice romane sedis, et qui cū eis erant deo amabiles epī et religiosi clerici et monachi dixerūt. Piissime dñe adhuc aliquid de vna volūtate, et vna operatione nō ostenderunt, Macarius deo amabilis archiep̄s antiochie et Stehanus eius discipul⁹, et Petr⁹ adeo amabilis ep̄s nicomedie, et Salomō deo amabilis ep̄s clanei in incarnationis dispēlatione dñi nostri Iesu christi pte testimonia eis plata, sed et ipsa testimonia que ptulerūt corā vestra pietate ac sancta synodo detruncauerūt, que ad trinitatis quidē attinēt rōnē de vna volūtate p incarnationis dispēlatione dñi nostri Iesu xpī positi sūt tā sensū q̄ verba detruncauerūt. Vñ petim⁹ vram piissimā fortitudinē authenticos codices platorū ab eis p̄norum testimoniorū pferri ex venerabili patriarchio hui⁹ regie ciuitatis, & cōferri cū codicibus ab eis oblati, & demonstram⁹ que ab eis in his facta est celatio, Pre manibus igit habētes codicē

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

continentē plurima testimonia sanctorū ac probalium patrum dare ostendentia duas naturales volū tates, & duas naturales operationes inconfuse atq; indiuisē in incarnationis dispensatione dominī no strī Iesu christī verī dei nostrī, necnō & prophanorum hereticorum testimonia insinuantia vnam vo luntatem & vnam operationem que consonant cum dogmate super vna voluntate & vna operatione Machariī deo amabilis archiepiscopi Antiochiē & eorumq; cum eo cōtradīcunt, Quēsumus, vt co ram vestra pietate hec legantur, Pīssimus imperator Constantinus dixit. In subsequenti eorum pro/ latio altera fiat.

ACTIO SEPTIMA.



NOMINE DOMINI IESV CHRISTI DEI ET SALVA toris nostri imperantibus a deo coronatis & serenissimis nostris dominis Flau iis Constantino quidem pīssimo & a deo decreto magno principe perpetuo Augusto & imperatore anno. xxviii. & post cōsulatū eius a deo instructe man/ suetudinis anno. xlii. Heracleo vero atq; Tyberio adeo conseruandis eius fratri bus anno. xxii. decima tertia die mensis Februarii indictione nona. Presidente eodem pīssimo & xpo dilecto mangno imperatore constantino in secretario sa cri palatii quod cognominatur trullus & ex iussione eius a deo instructe serenitatis. presentib; & audī entibus Niceta glīoso excōsule Patricio, & magistro iperaliū officiorū Theodoro gloriofo excōsule pa tricio & comite imperialis obsequiū, & substrate gothracie, Sergio gloriofo ex cōsule patricio. Paulo gloriofo excōsule patricio, Iuliano gloriofo excōsule patricio & militari logotheta, Cōstantino gloriofo excōsule patricio & cutatore imperialis domus Hormisde, Anastasio gloriofo ex cōsule patricio, & lo cum agente comitis imperialis excubiti, Iohanne gloriofo excōsule patricio & questore, Polyeucto gloriofo excōsule, Thoma gloriofo excōsule Paulo gloriofo excōsule & dispositore orientalium prouin ciarum, Petro gloriofo excōsule, Leontio gloriofo excōsule & domestico imperialis mense, Cōuenien te autem sancta ac vniuersali synodo que per imperialem sanctionem cōgregata est in hac a deo con/ seruanda Regia vrbe, idest Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Iohanne venerabili dia cono locum representantibus sanctissimi ac beatissimi pape antike rome Agatonis. Et Georgio ve nerabili & sanctissimo archiepiscopo huius magne cōstantinopoleos noue rome, & petro deo amabili pbro monacho & vicario sedis alexadrie magne ciuitatis, & Machario venerabili archiepo theopoleos anthiochie, Et Georgio religioso pbro monacho & apocrisario, Theodori venerabilis sedis hierosoly/ morum, Iohanne episcopo ciuitatis portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis paternensis, Iohanne epo ciuitatis regitane locum agentibus venerabilis quod circa antiquam romam est Centum viginti quinq; deo amabilium episcoporum cōcilii, qui etiā per proprias subscriptiones declaratur, In sugge stione ab eis facta ad pīssimū principē cōstantinū. Et theodoro religioso presbytero & monacho lo/ cum seruante theodori deo amabilis archiepiscopi Rauenne, Basilio episcopo ciuitatis gurtine insule crete, Theodoro epo ephesi, Sisinnio epo heracie cizici, Petro epo nicomedie, Fotio epo nicie, Iohan ne epo calcedone Theodoro epo militane, Sisinnio epo hierapoleos phrigie, Macrobio epo seleucie hi/ saurie, Georgio epo bizois thracie, Georgio mytilene, Sergio epo sylimbrie, Andrea epo methymne Theugenio epo ci, georgio epo camoliane Anthonio epo ypepo, genesio epo anastasiopoleos Platoe epo cinne, Iohāne epo dascilii, Theodoro epo iustinianopoleos gurdī, Theodoro epo verisse, Stepha no epo heracie ponti, Leōtio epo ci, Domicio epo plusiados, Salomoe epo clanei, Iohāne epo myn/ di, Georgio epo choenfi, georgio epo cantane Iohanne epo lappis, Eolalio epo Zizonopoleos, Cōsta tino episcopo dalisandi Theodo episcopo olbis, Theophane pbro & abbate venerabilis monasterii, qd appellatur baias Georgio pbro & monacho monasterii renati positi in ātiqua Roma, Conone & Stephano pbris & monachis monasterii qd appellatur domus aricie positi similiter in ātiqua roma Anastasio presbytero & monacho oratoriorū venerabilis patriarchii cōstantinopoleos, Stepano pbro & monrho discipulo machariī archiepiscopi theopoleos anthiochie. Et residētib; glīosissimis patri/ ciis & cōsulibus omnibus venerabilibus, & adeo amabilibus episcopis ex ordine in eodem secretario trulli ppositis in medio sanctis & immaculatis euangelis, Paulus magnificus a secretis & impe/ rialis secretarius dixit. Meminit a deo vestrum instructum imperium quod hesternio die polliciti sunt, Theodorus & Georgius deo amabiles presbyteri, & Iohannes deo valde amabilis diaconus locum

locum presentantes sanctissimi pape apostolice sedis antike Rome agathonis, & qui cum eis sunt deo amabiles episcopi, & religiosi clerici, & monachi proferre testimonia sanctorum patrum Luce clarius predicantia duas voluntates naturales, et duas operationes naturales in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu christi veri dei nostri, insuper & prophanorum hereticorum testimonia manifestantia vnam voluntatem, & vnam operationem, & suggerimus quid videtur. Pissimus imperator Constantinus dixit, Proferant qui locum adimplent agathonis sanctissimi pape urbis Romane memorata ab eis testimonia, & protulerunt codicem superscriptum ita. Testimonia sanctorum ac probabilium patrum demonstrantia duas voluntates, & duas operationes in domino deo, & salvatore nostro Iesu Christo. Quem accipiens Stephanus religiosus presbyter, & monachus monasterii quod cognominatur domus Articia vnus exiens partis apostolice sedis antike Rome, & relegit ab initio usque ad finem tam sanctorum, ac probabilium testimonia, quamque prophanorum hereticorum. Pissimus imperator Constantinus dixit. Prolatorum nunc testimoniorum atque relectorum ex parte sanctissimi Agathonis pape urbis Romane scientiam percipientibus nobis edicant Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, & Iohannes venerabilis diaconus si & alia proferre velint testimonia. Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, & Iohannes venerabilis diaconus dixerunt, licet & plura alia nobis idoneum est proferre testimonia, sed ne fastidium ingeramus deo instructis vestris auribus hec sufficiunt nobis ad veritatem demonstrandam. Petimus autem a deo formatam vestram fortitudinem interrogari Georgium sanctissimum episcopum huius a deo conservande vestre regie urbis, & subiacentem ei Synodum, necnon & Macarium archiepiscopum Antiochie civitatis, & subiectos ei episcopos si convenit eis tenor relectorum duarum suggestionum, id est Agathonis sanctissimi pape apostolice sedis antike Rome, & concilii ei subiacentis. Georgius sanctissimus archiepiscopus constantinopoleos, & Macarius sanctissimus archiepiscopus Antiochie, & qui cum eis erant dixerunt. Pissime domine petimus ut exemplaria predictarum suggestionum percipiamus. Recurrentes namque & conferentes testimonia que in eis sunt sanctorum probabilium patrum cum codicibus huius venerabilis patriarchii in subsequenti competens dabimus responsum. Pissimus imperator Constantinus dixit. Citra dilationem quod postulatum est fiat. Prolatus autem codicillus a presentantibus locum sanctissimi pape Rome sub signaculis tam gloriosissimorum iudicum, quamque utrarumque partium fiat ad instar codicillorum qui a Macario deo amabili archiepiscopo Antiochie oblatis sunt, & signatus est.

ACTIO OCTAVA.

IN NOMINE DOMINI IESU CHRISTI DEI ATQUE SALVATORIS nostri, imperantibus divinis, & serenissimis nostris dominis Flaviis, Constantino quidem pissimo, & adeo decreto magno principe perpetuo augusto & Imperatore anno vigesimo octavo, & post consulatum eius a deo instructe mansuetudinis anno. xlii. Heraclio vero atque Tyberio adeo conservandis eius fratribus anno. xxii. septima die mensis Martii indictione nona. Presidente eodem pissimo, & Christi amatore magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatii quid cognominatur Trullus, & per iussionem eius a deo instructe serenitatis. Presentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro Imperialium officiorum Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis Obsequii, & substrate Gothracie, Sergio glorioso exconsule patricio. Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio, & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore Imperialis domus hornisde, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente comitis Imperialis excubiti, Iohanne glorioso exconsule patricio & questore. Polyucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule. Paulo glorioso exconsule, & dispositore Orientalium prvinciarum. Petro glorioso exconsule. Leontio glorioso exconsule, & domestico Imperialis mensae. Conveniente autem sancta, ac universalis synodo que per imperialem sanctionem congregata est in hac a deo conservanda regia urbe, id est Theodoro, & Georgio venerabilibus patribus, & Iohanne venerabili diacono eorum representantibus sanctissimi ac beatissimi pape antike Rome Agathonis, & Georgio venerabili, & sanctissimo archiepiscopo huius magne constantinopoleos nove Rome, & Petro deo amabili patre monacho, & vicario sedis Alexandrie magne civitatis, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochie, & Georgio religioso patre monacho, & apocrifario Theodori venerabilis sedis Hierosolymorum. Iohanne episcopo civitatis portuens, Abundantio episcopo civitatis paternensis

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

Iohanne ep̄o ciuitatis regitane locum agētib⁹ venerabilis quod circa antiquū Romā est centū. xxv. deo amabiliū ep̄orū concilii, qui etiam per proprias subscriptiōes declarantur in suggestiōe ab eis facta ad piissimum principem Constantinum. Et Theodoro religioso presbytero, & monacho locum seruante Theodori deo amabilis archiep̄i Rauenne Basilio ep̄o ciuitatis gurtine insule crete, Theodoro ep̄o ephesi, Sisinnio ep̄o heracie thracie, Georgio ep̄o Cyzici, Petro ep̄o Nicomedie. Et otio ep̄o nicie. Iohanne ep̄o calcedone. Theodoro ep̄o melitene. Sisinnio ep̄o hierapoleos phrigie. Macrobio ep̄o selucie hisaurie. Georgio ep̄o byzois thracie, georgio ep̄o mytilene, Sergio ep̄o sylimbrie, Andrea ep̄o methymne. Theogenio ep̄o cii. Georgio ep̄o amuliane, Anthonio ep̄o ypepon. genelio ep̄o anastasiopoleos. Platone ep̄o cinne. Iohāne ep̄o dascilii. Theodoro ep̄scopo iustinianopoleos gurdī. theodoro ep̄sc. verisse. Stephano ep̄sc. heracie ponti, Longino ep̄sc. cii. Domicio ep̄sc. plusiados. Salomon ep̄scopo danei, Iohāne ep̄sc. myndi. Georgio ep̄sc. choensi. Georgio ep̄sc. cantane, Iohāne ep̄sc. lappis. Eolario ep̄sc. zizonopoleos. Cōstantino ep̄sc. dalisandi. Theodoro ep̄sc. olbis Theophane pb̄ro, & abbate venerabilis monasterii quod appellatur Baias Georgio pb̄ro & monacho monasterii renati positi in antiqua Roma. Conone & Stephano pb̄ris & monachis monasterii qđ appellat domus arlitia positi sili in antiqua Roma. Anastasio pb̄ro & monacho oratoriorum venerabilis patriarchii cōstantinopoleos, Stephano pb̄ro & monacho discipulo macarii archiep̄sc. theopoleos Antiochie. Et residentibus gloriosis patriciis, & cōsulibus, & omnibus venerabilibus, & deo amabilibus ep̄scis, ex ordine in eodem secretario trullo propositis in medio sacrosanctis euangelis. Paulus magnificus a secretis & impialis secretarius dixit, In memoria retinet a deo firmata v̄ra fortitudo qđ p̄ p̄pria supplicationem in aīcedēti cōuētu ad exēplaria duarū suggesti. directarū ad a deo firmatā v̄ram strenuitatē ab Agathone sanctissimo ac beatissimo papa antique rome, & quod circa eū est cōcilii. georgius sanctissim⁹ archiep̄sc. huius a deo cōseruande regie vrbis, & Macarius sanctissimus archiep̄sc. antiochie, & qui cū eis sunt venerabiles ep̄scopi p̄miserunt has relegendes in subsequenti cōpetens dare respōsum, & suggerimus ad quod placuerit. Piissimus imperator cōstantinus dixit. Edicat georgius sanctissimus archiep̄sc. huius a deo cōseruande n̄re ciuitatis, & Macarius venerabilis archiep̄sc. antiochie, & ei subiacens synodus si cōuenit eis sensus suggestiōum directarum ab Agathone sanctissimo papa Rome & eius synodo, georgius sanctissimus archiep̄sc. cōstantinopoleos dixit, inspiciens pie domine omnē virtutem suggestiōum directarum ad piissimam vestram fortitudinem tam ab Agathone sanctissimo papa Rome q̄ ab eius synodo. Et scrutatus sanctorum ac pb̄abilium patrum qui repositi sunt in venerabili patriarchio inueni cuncta testimoniā sanctorum ac pb̄abilium patrum que in eisdem suggestiōib⁹ cōtinēt cōsonātia, & in nullo discrepātia sanctis ac probabilib⁹ patribus & cōsentio eis, & sic profiteor, & credo, Theodorus deo amabilis ep̄scopus Ephesi dixit, Ita domine p̄fiteor, & sic credo quemadmodum habent suggestiōes sanctissimi pape antique Rome Agathonis id est duas naturas & duas naturales volūtates, et duas naturales operatiōes in vno sancte trinitatis domino nostro Iesu Christo vero deo nostro. Sisinnius deo amabilis ep̄scopus heracie thracie dixit, Auditū percipiens suggestiōes Agathonis sanctissimi pape Rome que directe sunt ad piissimum nostrum dominum inueni in nullo eas aduersari sanctis patribus, et profiteor duas voluntates, et duas operatiōes in vno sancte trinitatis domino nostro Iesu christo vero deo nostro. georgius venerabilis ep̄scopus Cyzici dixit. Inspiciens suggestiōes sanctissimi pape rome Agathonis, et positorum in eis testimoniōrum scientiam percipiens de duabus voluntatibus et operationibus. Et cōsenties omnibus que in eis continentur sic sector, et sic credo in vno sancte trinitatis domino nostro Iesu Christo vero deo nostro. Ego etenim et dum hic relegerentur, eodem suggestiōes ita credidi et credo, Iohannes deo amabilis ep̄sc. Calcedone dixit. Sic cōfiteor, & sic credo secūdū virtutē suggestiōum directarum ab Agathone sanctissimo papa antique Rome ad piissimum & a deo firmatum nostrum dñm, & magnum victorem imperatorem que continent duas naturas, & duas naturales voluntates, & duas operatiōes similiter naturales in vno sancte trinitatis dño n̄ro Iesu xp̄o vero deo n̄ro incōfuse inconuertibiliter, & anathematizo eos q̄ dicūt vnā volūtātē, & vnā opatiōē in dispēsatiōe eiusdē dñi n̄ri Iesu xp̄i veri dei n̄ri Sisinni⁹ deo amabilis ep̄s herapoleos phrigie dixit. Suscipio ea q̄ suggesta sūt dño n̄ro piissimo, & magno victori Impatori ab Agathone sanctissimo papa antique rome, & p̄fiteor duas naturas i vno sancte trini. do. no. Ie. xp̄o, & duas volūtates natu. & duas opatiōes natura. indiuisē incōuertibiliter, & anathematizo eos q̄ dicūt vnā volūtātē, & vnā opatiōē in dispēsatiōe do. no. Ie. xp̄i veri dei n̄ri Georgius deo ama. ep̄s Byzois thracie dixit. Profiteor duas natura. volun. & duas ope. in dispen. vni⁹ sc̄tē

trinitatis domini nostri Iesu Christi veri dei nostri, suscipio autem & suggestiones directas ab Agathone sanctissimo papa Romano ad piissimum & a deo firmiter nostrum dominum, & magnum imperatorem hoc ipsum predicantes, & in omnibus eas sequor. Georgius deo amabilis episcopus Myulene dixit. Profiteor ita et credo duas naturas, & duas naturales voluntates, & duas operationes similiter naturales in vno sancte trinitatis domino nostro Iesu Christo vero deo nostro. Super his autem sequor & suggestiones directas ab Agathone sanctissimo papa antique Rome ad piissimum nostrum dominum & magnum Imperatorem, & omnem virtutem que in eis continetur, Andreas episcopus methymne dixit. Sequor suggestiones sanctissimi pape Rome Agathonis, & testimonia sanctorum patrum que in eis continentur, & ita credo, & ita profiteor duas naturas, & duas voluntates, & duas operationes in vno sancte trinitatis domino nostro Iesu Christo vero deo nostro. Sergius deo amabilis episcopus sylimbrie dixit, sequor suggestiones patris nostri Agathonis sanctissimi pape Rome, & ita suscipio, & ita amplector eas tamquam epistolam sancte memorie Leonis predecessoris eius beatitudinis, & profiteor in domino nostro Iesu Christo vero deo nostro duas voluntates naturales, scilicet & duas operationes, Domicius episcopus plusiados dixit. Suggestiones directas a patre nostro Agathone sanctissimo archiepiscopo apostolice & principalis sedis antequam Rome ad a deo coronatum & maiestatis sanctissimi domini & magni victorem Imperatorem tanquam ex spiritu sancto dictatas per os sancti ac beatissimi principis apostolorum Petri predicatio, & digito ter beatissimi pape Agathonis scriptas suscipio, & amplector & ita credo, ita sentio duas naturas in vno sancte trinitatis domino nostro Iesu Christo vero deo nostro, & duas naturales voluntates, similiter & duas operationes naturales in vna persona, in vna substantia inseparabiliter atque indiuisibile, & anathematizo eos qui dicunt vnam voluntatem & vnam operationem post incarnationem domini nostri Iesu Christi nisi duntaxat in sancta trinitate solummodo. Genesius episcopus anastasiopoleos dixit. Secundum virtutem relectarum suggestionum sanctissimi pape Romane urbis sic credo & confiteor in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi veri dei nostri duas naturas, & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, Theodorus episcopus melitine ingressus in medio sancte ac vniuersalis synodi dixit. Ego domine homo sum rusticus & peto istam chartam relegi, que porrecta relecta est per Iohannem magnificum a secretis & imperiale secretarium, & habet in verbis ita, sancti ac probabiles patres quorum testimonia utraque pars ad vocationem proprii dogmatis protulit ante sanctam ac vniuersalem quintam synodum clauerunt, & proprios dogmaticos sermones conscripserunt, ex quibus ut dictum est testimonia utraque pars protulit, sed tamen nulla ex quatuor sanctis ac vniuersalibus synodis, sed neque que postea facta est, ad ea que vniuersalis quinta synodus tradidit catholice dei ecclesie, que in toto mundo est numerum de propositis dogmaticis questionibus preferre, aut tradere, aut predicare in incarnatione domini nostri Iesu Christi veri dei nostri preter duas naturas que in eo existunt inconvertibiliter et inconfuse ac indiuisibile in vna substantia, siue in vna persona cuius vnus Dominus Iesu Christi veri dei nostri miracula & passionem confiteri in verbis ipsis tradidit nobis sancta ac vniuersalis quinta synodus, & petimus piissimum vestrum Imperium qui vnitatis ubique positarum sanctarum dei ecclesiarum plurimam curam facit queque nobis tradita sunt recta & immaculata dogmata a predictis sanctis & vniuersalibus synodis per sacras vestras in scripto sanctiones, siue leges confirmare, & nullus licentiam habeat pretergredi, aut transponere terminos antiquos quos patres nostri ad salutem omnium fixerunt. Sed neque ob quamlibet reprehensionem, aut occasionem cuiusquam predefunctorum siue vnam operationem, & vnam voluntatem seu duas operationes, & duas voluntates docuerunt fiat, nisi quicquid fuerit a predictis sanctis quicque vniuersalibus, & ceteris orthodoxis synodis ad deiectionem hereticorum cum impiis eorum dogmatibus & scriptis definitum, & ut generaliter dicatur quod a sancta catholica ecclesia refutatum est, & abiectum profitentes eundem vnum sancte consubstantialis ac viuifice trinitatis perfectum in deitate & perfectum eundem in humanitate ex duabus naturis, deitate et humanitate, et in duabus naturis etiam post ineffabile et insolubile vnitionem opportune, et iuxta quod insitum est naturis vnum eundemque Christum in vna substantia, atque vna persona existens te indiuisibile ac inseparabiliter operantem diuinam, et humanam, ut nullus iuxta modum qui presignificatur est ex alterutra parte iubente vestra pietate sub accusatione, aut reprehensione huius rei causa fiat. Piissimus Imperator dixit, edicat Theodorus deo amabilis episcopus militene qui sunt qui cum eo fecerunt porrectam nobis ab eo, et nunc relectam cartulam, Theodorus deo amabilis episcopus militene dixit. Petrus episcopus nycomedie, Salomon episcopus clanei, Anthonius episcopus ypeporum, et quidam ex secretario sanctissimi patriarche constantinopoleos, id est Georgius diaconus, et cartophilax, et anastasius diaconus et notarius et defensor nauium, Stephanus diaconus et cancellarius, Dionysius diaconus et cancellarius, Anastasius presbyter et monachus, et Georgius monachus patriarchii Antiochie,

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

Piissimus impator Cōstātinus dixit. Quis tibi porrexit hāc ip̄az cartulā quā ptulisti? Theodor⁹ deo amabilis ep̄s melitane dixit. Iste abbas Stephan⁹ q̄ est de p̄iarchio Antiochie, & oñdit eū stantē post sedē in q̄ sedebat Idē venerabilis archiep̄s Antiochie Macarius Georgius ep̄s Camulianorū dixit. Suscipio & sequor dñe directas suggestiōes ab Agathōe sanctissimo papa rome, & sic credo, & sic p̄fiteor in vno sancte trinitatis dño nō Iesu xp̄o vero deo nō duas naturales volun. & duas opera. Platon ep̄s Cynne dixit. Audiēs suggestiōes Agathonis sc̄tissimi pape rome ita credo, & harū virtutē sequor & credo, & sic p̄fiteor duas naturas & duas voluntates naturales, & duas opatiōes adeq̄ naturales incōfuse, & incōmutabilē, inseparabilē in vno sc̄tē trinitatis dño nō Iesu xp̄o vero deo nō. Theodorus ep̄scopus verisse Armenie dixit. Audiens suggestiōes directas ad dominum nostrum benignissimum imperatorem a patre nostro papa rome Agathone, & testimoniorum que in eis cōtinentur scientiā accipiens credo sicut credit ip̄le pater noster Agatho antiq̄ rome papa in dño nō Iesu xp̄o vno sc̄tē trinitatis vero deo nō duas naturas in vna p̄sona, & duas natura. volūtates, & duas opatio. nō naturales. Et surgentes ceteri oēs deo amabiles ep̄i qui sub sedem constantinopolitanā fuerant exclamauerunt dicentes. Et nos piissime dñe notionem accipientes suggestiōis directe ad mansuetissimā vestram fortitudinem ab Agathone sanctissimo ac beatissimo papa antique Rome, & alterius suggestiōis que facta est a subiacente ei concilio, & sequentes sensum qui in ea continetur sic sapimus, & profiteamur & credimus in vno dño nō Iesu xp̄o vero deo nō duas naturas incōfuse inconuertibiliter indiuisē, & duas voluntates naturales, & duas operationes naturales, & omnes qui docuerunt, & dicunt vnā voluntatem & vnā operationem in duabus naturis vnus dñi nō Iesu xp̄i veri dei nostri anathematizamus. Sancta synodus dixit. Si placet pietati v̄re Theodorus deo amabilis ep̄s melitane vna cum ab eodem memoratis personis, id est petro deo amabili ep̄o nicomedie Salomone ep̄scopo clanei, & Anthonio ep̄o Ypeporum. Georgio diacono & cartophilace sancte huius magne ecclesie, Anastasio diacono & notario defensore nauium Stephano diacono et cancellario, Dionysio diacono & cancellario. Anastasio p̄bro et monacho. Georgio mōacho q̄ est cū macario venerabili archiep̄o antiochie, & Stephano p̄bro & monacho eiusdē macarii discipulo surgens in medio cōsistat, & in dubitanter quod ei videtur vna cum eis respondeat. Piissimus impator Cōstātinus dixit. Quod consideratum est a sancta synodo fiat. Et surgentes predicti ep̄scopi atque clerici et in medio stantes sine Stephano discipulo Macarii venerabilis archiep̄scopi Antiochie dixerunt. Mentitus est hic aduersus nos Theodorus ep̄scopus melitane, neque enim cognoscētib⁹ nobis facta est cartula que porrecta est ab eo domino nostro piissimo, sed & parati sumus nostram orthodoxem fidem confiteri. Piissimus Imperator Constantinus, & sancta synodus dixerunt. Quoniam quidem suspitio nobis data est circa vos occasione porrecte cartule a Theodoro deo amabili ep̄scopo Melitane, non aliter nobis satisfacitis nisi vtique inscripto libello fidei vestre i subsequēti adduxeritis, vt debeant corā sancta, & immaculata dei eloquia eis afferri, Georgius sanctissimus archiep̄scopus constantinopoleos accedēs ad piissimum Imperatorem Constantinum dixit. Deo coronate domine iubeto mitti in Dyptichis Sanctarum Ecclesiarum nomen sancte Memorie Vitaliani Pape Rome eo quod propter tarditatem missorum apocrisiariorum a sanctissimo papa eiusdem antique Rome petitionem tunc dedisse ad mansuetissimā vestram fortitudinem tam partem sancte mee ecclesie, & Macarium venerabilem archiep̄scopum Antiochie eosque qui illo tempore aduenerant in hanc a deo seruata vestram ciuitatē deo amabiles ep̄scopos, vt predictus sancte memorie vitalianus eiiceretur de sanctis Dyptichis & restitui nobis huiusmodi petitionē statim enim inueniet, & deo instructa vestra tranquillitas communicantes ecclesie catholice siue qui seip̄os separant ab ea propter personam. Constantinus piissim⁹ Imperator dixit. Quod postulatum est a sanctissimo Georgio patriarcha huius a deo seruare nostre regie ciuitatis fiat. Sancta synodus exclamauit Constantino magno Impatori multos annos. Orthodoxo Impatori multos annos. Conseruato orthodoxo multos annos. Pacifico imperatori multos annos. Nouo magno Constantino Impatori multos ānos, Nouo Theodosio Impatori multos annos Nouo Imperatori Martiano multos annos, Nouo Iustiniano Imperatori multos annos. Nos famuli Imperatoris Agathonis orthodoxo papa Romano multos annos. Georgio orthodoxo patriarche multos annos. Orthodoxo senatui multos annos. Sancta synodus dixit. Si videtur piissimo domino edicat Macarius venerabilis archiep̄scopus Antiochie quomodo credit in vno sancte trinitatis domino nō Iesu xp̄o vero deo nō, & si cōfitei in eo duas volūtates naturales, et duas opatiōes naturales incōfuse, et indiuisibiliter, et si sequitur suggestiōes directas ad a deo instructā v̄ram fortitudinē a p̄re pietatis v̄re

ris vestre Agathone sanctissimo papa antike Rome, & si consequitur paterna testimonia que in eis continentur. Cōstātinus piissimus Impator dixit, Audiens Macarius venerabilis archieps antiochie que ab hac sancta & vniuersali Synodo dicta sunt quod ei videtur respondeat, Macarius venerabilis archieps antiochie dixit. Nō dico duas volūtes, aut duas opatiōes in incarnationis dispēlatiōe dñi nři Iesu xpi, sed vnā volūtātē, & dei virilē opatiōē. Sancta synodus dixit. Postquā nō cōsentit virtuti directarum orthodoxarū suggestionū ab Agathone sanctissimo papa Romano Macarius venerabilis que iam & coram vřa pietate relecte sunt, quibus & omnes consentientes grate suscepim⁹ puidim⁹ hūc de sede sua surgere vt debeat m̄dere. Et surrexit Macrobius deo amabilis eps sileutie hilaurevna cum Eolalio epo Zynonopoleos, atq; Cōstātino epo dalizandi, & Theodoro epo obis vtriusq; de concilio existētibus sedis antiochene dixerūt. Sic cōfiteor, & sic credo secundum virtutē suggestionū directarū ad dominū nřm piissimū imperatorē ab Agathōe sanctissimo papa romano, & cōfiteor sicut duas naturas, ita & duas naturales volūtates, & duas naturales opatiōes, indiuisē, incōuertibilē incōiūle in incarnationis dispēlatiōe vnus sancte trinitatis dñi nři Iesu xpi veri dei nři. Cōstātinus eps dalizandi dixit Cōfiteor duas naturas in vnū dñm nřm Iesum xpm incōfūse, & indiuisē in vna plōna atq; vna substantia, & duas volūtates naturales, & duas opatiōes naturales similiter, Theodorus eps obis dixit, Sequor sanctā Calcedonensem & vniuersalē synodū, & tomū beatissimi pape Leonis antike Rome. Et cōfiteor dominū nostrū Iesum xpm vnū de sancta trinitate & in duab⁹ naturis, & duab⁹ naturalibus voluntatibus & opatiōibus incōfūse, et indiuisē cognoscendū, & sequor sedē cōstātinopolitanā, & sedē romanā, & suggestiones directas dño nřo piissimo magno imperatori ab Agathone sanctissimo papa romano, Eolali⁹ eps Zynonopoleos dixit, ita credo duas naturas incōfūse, & indiuisē, & duas volūta. atq; duas opatiōes i incarnationis dispēlatiōe vni⁹ scēte trinitatis dñi nři Iesu xpi veri dei nři Cōstātinus piissimus Impator dixit. Si placet vře scēte synodo adueniāt codicilli testioniorū q̄ dū dū porrecti sunt a macario venerabili archiepo, q̄ & a vobis sigillati sunt vt legāt, & cōferant cū authenticis codicibus q̄ repositi sunt in hic sito venerabili p̄riarchio. Scēta synodus dixit, Qd̄ & nūc a vřa serenitate pie iussus est, fiat. Et plati sunt p̄ totinū magnificum a secretis & impialem secretarium codicilli tres sigillati qui & dati sunt atque oblati assistenti Macario venerabili archiepiscopo Antiochie vt recognosceret si ipsi sunt qui ab eo dudum fuerant, plati codicilli, quos in manibus accipiens, & inspiciēs idē venerabilis macari⁹ dixit. Etiā vere ipsi sunt, & recognosco eos, Cōstātin⁹ piissim⁹ ipator dixit, edicat macarius venerabilis archieps antiochie, & Stephanus religiosus pbr, & mōachus ei⁹ discipul⁹ qd̄ sibi coaceruātes hmōi deflorauerūt testionia, macari⁹ scēssimus archieps dixit, de ipa vna volūtate q̄ est patris & domini nostri Iesu Christi & sancti spiritus. Cōstātinus piissimus imperator dixit. De dispensatione domini nostri Iesu Christi vnus sancte trinitatis de verbis quomodo sentis, Macarius venerabilis archiepiscopus dixit. Cōfiteor dominū Iesum Christū vnum sancte trinitatis esse, & post incarnationem in duabus perfectis naturis incōfūse & indiuisē in vna persona, & vna substantia nusquā naturarū differētia perempta ppter vnitionem, sed saluata potius proprietate vtriusq; nature, & in vnam personam, atq; vnā substantiam concurrente, quoniam vero alteram personam, & posthumanationem vnus sancte trinitatis nō assumpsit propter hoc, nec aliquid peccati dicim⁹ eū assumere, quia absq; carnalibus voluntatibus, & cogitationibus hominis in imagine nouitatis cōstitemur vnum dominū nostrum Iesum Christum, qui enim vnam voluntatem habens est ad susceptionem harum omnium passionū vnam eandēq; habuit virtutem ad tolerantiam horū omnium secundum sanctum & acceptabilem Augustinum, de hoc enī & cōfessionē fidei iā pridē exposuim⁹ & cōsentimus tam sanctis quinq; synodis, quaq; honorio deo erudito, Sergio & paulo, atque Petro, & reliquis quorum mentionem, & in his que domino porreximus testimoniis tecimus confitentes vnam voluntatem substantialem in vno Domino nostro Iesu Christo, & dei virilem eius operationem. Nec enim que diuina sunt secundum deū, neque q̄ humana sunt secundum hominem, sed humanam, & dei nouam quandam virilem operationem in conuersatione demonstrasse confitemur secundum sanctum Dionysium. Cōstātinus piissimus imperator dixit. Confessio cuius mentio facta est quod data sit nobis a Macario archiepiscopo Antiochie proprie eius fidei lectioni pandatur, & prolata est per Fotinum a secretis et Imperialem secretarium, et relecta est per Diogenem a secretis, & Imperialem secretarium que continet in verbis ita. Pacis dei que exuperat omnem sensum summa est pietas per quam in vno ore, vnoq; corde deo viuenti, & vere trinitati seruientes tenemus confessionem pace dei constricti. Hec non ab homine neque per hominem sed diuina gratia. O fidelissime Imperator instructus cetera omnia inferiora ponens, vt condecabat diuinum sacrumq;

fastigiū, diuinū zelū q̄ tibi inditus est exacuiſſi, & eccl̄ie oculos ſuſcitās pōtiffes inq̄ iuitas vnū quēq̄
 vt q̄d in eo eſt orthodoxie pferat lumē, q̄tenus ſulgeat āplius in mūdo. annuat quoq̄ tibi de⁹ tpibus
 pii tui ipii xp̄ianiſſime p̄dicatiōis indicies lumē, & hereticorū noue caligines extingūatur. Obedio
 qppe pparatus deo placito v̄ro cōſilio. Quis ego ſum dñe a deo decreta vilis, & abiectus nec parēs, &
 in pauemēto reiacēs, dicā quoq̄ immerit⁹ terribili ſeruire atq̄ aſſiſtere tribunali, verū a vobis dignus
 habitus hāc pfeſſionē facio fidei quā p̄res n̄rī q̄ in Nicea & de hinc fuerāt pmulgaueſcūt cū q̄ genitus
 coedoctus ſum, cum hac & abſcedam. Credo igitur in vnum deum patrē oipotentem oimvilibilium
 & inuiſibilium factorem. Et in vnum dñm noſtrum Ieſum chriſtum filium eius vnigenitum, qui ex
 eo natus eſt ante omnia ſecula deum verum ex deo vero, perfectū filium, pfectū patris verbū, effectri-
 cem ſapientiā, eſſentialē virtutē, totius creature factorē, & in ſp̄ritū ſanctū ex patre procedentē, & per
 filium manifeſtatum videlicet hoibus vitam viuentium, cauſam immortalem, ſanctitatē totius ſctifica-
 tionis largitatē Trinitatē, perfectā gloriā, & impiū & conſilium non diuiſam vnā deitatem, & domi-
 nationē, nichil enim ſeruile in trinitate, vel ſubiectum & introductitiū, tanquam priuſquidem non ex-
 titiſſet, poſtuoero intromiſſum. Neq̄ enim deficit filius patri, neq̄ filio ſp̄ritus, ſed inconuertibilis ſem-
 per & conſubſtācialis ſancta Trinitas deus noſter, Deum vero cum dico vno lumine illuſtor, & trib⁹,
 tribuſquidem ſecundum proprietates ſiue ſubſiſtentias et perſonas, vno vero ſecundum eſſentie ratio-
 nem, id eſt deitatis, diuiditur quippe indiuiſibiliter vt ita dicam, & cōiungitur diuiſibiliter, vnum nē-
 pe in tribus ipſa deitas, & ipſa tria vnum, in quibus deitas ſiue, vt expreſſim dicatur que eſt deitas, &
 neq̄ ipſam vnitatem conſuſionem operamur, neq̄ ipſam diuiſionem alienationem, abſit enim a no-
 bis ex equo & ſabelli conſuſio, & Arrii diuiſio, que & e regione alia ſunt, & ſimilia quidem impietate
 Quid itaque eſt dominum conſundere male, aut concidere in inequalia? Nobis vero vnus deus pa-
 ter ex quo oīa, & vnus dñs Ieſus xp̄s per quē oīa, & vnus ſp̄s in quo vnū oīa hec tria deus, & hec tria
 vnum ſicut diximus conſitemur vnum ſanctę trinitatis dominum Ieſum Chriſtum filium dei vni-
 genitum, propter nos in vltimis diebus deſcendiſſe de celis, et incarnatum eſſe de ſp̄ritu ſancto & ſan-
 cta immaculataque domia noſtra dei genitrice ſemper que virgine Maria, et humanatū eſſe hoc eſt
 veram carnem accepſiſſe de ea animatam anima rationali atque intellectuali, et hanc nullo modo an-
 te hoc ſubſiſtentem mirabiliter in ſeipſo formaffe, et hanc propriam per vnitionem diſpenſatiuam fe-
 ciſſe non ex ſemine humano vel operatione viri extitiſſe, neque ex voluntate carnis, ſed operatione &
 voluntate virtutis altiffimi dei. Ait enim angelus ad glorioſam et vere dei genitricem. Spirituſ ſan-
 ctus ſuperueniet in te, & virtus altiffimi obumbrabit tibi. Ideoque quod naſcetur ex te ſanctum voca-
 bitur filius dei. Ex hoc quippe ſolum dei genitricem proprie atque ſecundum veritatem dei verbū vir-
 ginem matrem glorificamus, quoniā qui preerat deus ſup naturā ex ſe peperit incarnatum, & ita fa-
 ctum eſt ſecundum nos humanus deus verbum, vt non quod erat amitteret, ſed & ſi factus eſt in aſ-
 ſumptione carnis & ſanguinis. Ita quoque manſit quod erat deus natura ſcilicet et voluntate. Nec eni
 carnem dicimus in diuinitatis tranſire naturam, neque iterum in naturam carnis ineffabilem dei
 verbū deriuari naturā ſicut Apollinarius Eutices, & Seuerus ipudeter aſſeruerūt. Nuſquam enim p-
 pter vnitionem differentia naturarum euaneſcit, ſaluatur autem magis proprietas vtriuſque nature
 in vna perſona, vnaque ſubſiſtentia, vnitum quippe eſſe carne ſecundum ſubſiſtentiam cōſitentes ver-
 bum vnum illum adoramus filium vnigenitum deum verum omnium Ieſum Chriſtum in duabus
 naturis inconfuſe & indiuiſe cognoscendum non per partes ponentes, ac ſegregantes hominem & de-
 um, neque illum quidem operatum fuiſſe miracula, hunc vero paſſum fuiſſe que humana ſunt ſicut
 diuidentes Theodorus & Neſtorius dicunt. Eūdemque conſitemur deum & hominem perfectum
 conſubſtācialē patri ſecundum deitatem, & conſubſtācialē nobis eundem ſecundum humanita-
 tem, eiūſdem vtraſque natiuitates predicantes tam que ante ſecula ex patre ſecundum deitatem, quam
 que in vltimis diebus ex Maria virgine dei genitrice ſecundum humanitatem, eiūſdem miracula, &
 paſſiones, & omnem ſimul deo decibilem, atque hominī condecētem operatum ex eodem vno chri-
 ſto deo noſtro καὶ εὐπρεπὸς noua ratione proceſſiſſe credimus. Neque enim que diuina ſunt ſecun-
 dum deum, neque rursus que ſunt hominis ſecundum hominem, ſed hūanatus deus verbum nouā
 quandam dei virilem operationem, & hanc totam viuificatricem demonſtrat, vel nouum videtur,
 & perturbat aliquorū audit⁹ ſuſpicatiū impemptionē hāc nos pferre eum q̄ in xp̄o deo nō ſunt inco-
 fuſe, & ſecundum ſubſiſtentiam adunatarum duarū naturarū quod nō eſt vnq̄ nec fuit. Vnū igit⁹ eun-
 demq̄ operatū fuiſſe dicimus. i. mire operatum eſſe ſalutem noſtram, eundem paſſum propria carne

& omnes vere sustinuisse salutare passionis, id est dicere & miracula, ut sit quidem carnis pati non se-
parate videlicet a diuinitate quamuis non diuinitatis fuit pati, ipsius autem dei operationem quam-
uis per humanitatem eius hoc est totam nostram conspersionem hanc adimpleuerit vna & singulari
voluntate diuina, utpote non existente in eo & alia voluntate, siue obistente & aduersante diuine eius,
& potenti illius voluntati, impossibile enim est in vno eodemque christo deo nostro duas simul et cum
inuicem contrarias seu similes existere voluntates, salutaris vero a deo instructorum patrum doctri-
na manifeste instruit, quia nunquam intellectualiter animata domini caro diuise atque ex proprio ap-
petitu vnitati siue subsistentialiter dei verbi naturalem sui fecisset motionem, sed quando & quantam,
& qualem idem deus verbum volebat & ut clarius dicatur quemadmodum nostrum corpus regitur
et ornatur atque ordinatur ab intellectuali et rationali anima nostra, ita & in domino Christo totam ho-
minis eius conspersionem ab eiusdem verbi diuinitate semp, & in omnibus mota θεοκίνητος deo mobilis fuit
secundum Niseum Gregorium dicentem aduersus Eononem ita secundum quod deus est filius
impassibilis est per omnia, & immortalis. Si autem passio de eodem in euangelio dicitur per humani-
tatem per omnia que passionis est capax. Hoc operatus est, operatus enim vere diuinitas per corpus quod
circa eam est omnium salutem ut corporis quidem sint passionis, dei vero operatio per quam & saluati
sumus, & huiusmodi salutem nullam introducimus diuisionem. Semel enim moriens, & multorum ab-
luens peccata redemptionem & salutem ex seipso nobis qui in peccatis sumus acquirere resurrexit, et
conspicitur et viuificauit nos pacem perpetuam donans, ascendensque in celos sedet ad dexteram pa-
tris eius. & iterum veniet cum gloria iudicaturus viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Spero
enim resuscitari omnes, & diuino assistere tribunali, ut percipiat unusquisque iustam ab eo retributionem
finem non habituram, necessarie vero & illud adiicimus asserentes quippe mortem quo ad carnem
est vnigeniti filii dei, id est Iesu Christi & ex mortuis ascensum, & in celis assumptionem confitentes,
τὴν ἀναστασιν, citra sanguinem ceremonias in ecclesiis celebramus ita quippe accedimus ad benedictio-
nes archanas, & sanctificamur participes effecti tam sancte carnis, quamque preciosi sanguinis Christi
omnium nostrum saluatoris, & non ut communem carnem suscipimus absit, neque iterum ut viri san-
ctificati & copulati verbo per vnitatem dignitatis, siue ut diuinam inhabitationem habentes, sed sicut
vere viuificatricem et propriam eiusdem verbi, vita enim est naturaliter ut deus, quia ergo factus est vnus
ad carnem suam viuificam eam demonstrauit, unde vel dicit ad nos, Amen amen dico vobis nisi man-
ducaueritis carnem filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non nisi ut hominis vni ex nobis, & ip-
sam extimamus esse. Quomodo enim hominis caro viuificare erit secundum propriam sui naturam, sed ut vere
propria filii dei qui pro nobis etiam filius hominis factus est χριστὸς υἱὸς ἀνθρώπου et prouectus. Ceterum voces
saluatoris nostri que in euangelis sunt neque subsistentis duabus neque personis partimur, sed tam hu-
manas ad hec, et diuinas ab vno dictas recipimus recte sentientes, Vni igitur persone vniuersas voces
que sunt in euangelio deputare oportet vni subsistenti verbi incarnati, deus enim vnus est Iesus chri-
stus, secundum scripturas hec sapere sumus edocti a sanctis apostolis, et euangelistis, ab omni quoque
deo inspirata scriptura, & a vera confessione beatissimorumque patrum eorum qui in Nicea & constantinopo-
li deiceps, id est sanctarum & vniuersalium quinque synodorum, in quibus & epistole sanctorum Cy-
rilli & leonis, & queque predicauerunt, ac susceperunt suscipimus, & predicamus, & queque abiecerunt, &
nos anathematizamus, & omnem heresim a symone usque in presens precipue Arrium Eononem
Macedonum et apollinarem, Sabellium nouatum et Sabatium Diodorum, et Nestorium, Euticem
quoque Dioscorum et Seuerum et Iulianum καὶ ἄλλους et ignorantem, themistium et omne eorum
prophanum consortium. Origenem quoque et didimum, et euactium, et fabulosa eorum deliramenta ad
hec anathematizamus, et quos sancta quinta synodus abiecit. Theodorum inquam mapsuestenum male-
dictum illius maximi heretici, diuisionisque doctorem, et impia Theodorici scripta que aduersum ortho-
doxam fide, et duodeci capla beati Cyrilli et epistolam que dicitur ab ipso scriptam fuisse ad marium persam, sup-
his etiam omnibus hereticis, et eum qui his subortus est maximum, nec dicendum cum eius discipulis, qui qui ma-
nichisare, & pericere corpus christi domini nostri ille paganus edocebat, & ipsum diuisionis eius dogma, quod & olim nostri
patres respuerunt. i. honori. Sergi, & Cyr, & relique ecclesie doctores ad hac etiam heraclius proauus ve-
ster cuius pro sapientia deus orthodoxie huic pio imperio assignauit, cum indignatione quippe cum sanctis pa-
tribus nostris, et iam ipse exorta hanc maximianorum heresim condennauit, quos secuta & eque hic facta est
per iussionem pie memorie patris vestri sancta congregatio. Petr quoque sanctissimus ac vniuersalis patri
archa, & precessor mee paruitatis Macedonius beate memorie, & vicarius Alexandrie Theodorus.

Presentibus his qui aduenerat epi & sacro senatu que circa eum fuerant in scripto discutientes huc anathematizauerunt, & exilio donauerunt cum ipsius eius discipulis, Sed vniuersos hereticos apud se anathematib9 cogemiscere derelinquens iterum conuertor ad dominum, & ab eo conseruari vestra pietate ex posco qui orthodoxie sermonem corroborat. Vos enim sitis & a paupis luminaria fidei, luminaria fidei dñe illustra orthodoxie custodes dñe custodi. Deus exaltet cornu vestrum, deus pacificet imperium vestrum persequens omnem hostem, & pacem profundam & ecclesiis & vniuerso mundo condonatem. Et subscriptio Macari9 misericordia dei eps theopoleos dictans omnem supradictum orthodoxie textum iuxta editiones sanctarum, & vniuersaliu quinque synodorum & sanctorum ac probabiliu patrum qui nominatim a me sunt positi qui explanauerunt iuxta prefixam virtutem voluntatem in vno domino Iesu Christo deo nostro, & dei virile eius demonstrasse nobis operationem, & quia impiu sit dicere eodem Christo deo nostro duas voluntates, consentientes atque confessus, & ita sentiens & docens, & sperans assistere terribili dei tribunali cum hac in ea orthodoxa fide subscripsi. Constantinus piissimus imperator, & sancta synodus dixerunt. Per tenorem oblate confessionis a Macario deo amabili archiepiscopo antiochie fidei eius agnitionem accepimus. Edicat autem idem deo amabilis Macarius si consentit testimoniis ab eo platis & porrectis. Macarius sanctissimus archiepiscopus dixit, utique dñe. Constantinus piissimus imperator, & sancta synodus dixerunt. Prosequatur idem deo amabilis Macarius si contineatur duas naturales voluntates, & duas operationes in incarnationis dispensatione dei nostri. Macarius venerabilis archiepiscopus dixit. Non dico duas naturales voluntates, aut duas operationes naturales in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi, nec si membratim incidar, & mittar in mare. Constantinus piissimus imperator, & sancta synodus dixerunt. Ex codicibus nunc platis & recognitis a Macario venerabili archiepiscopo antiochie primus ex eis codicillus lectione pandatur ad collationem authenticorum librorum sanctorum ac probabiliu patrum qui recoditi sunt in venerabili patriarchio iuxta quod dudum postulata sunt a parte apostolice sedis sanctissimi pape Romani Agathonis. Georgius deo amabilis diaconus, & cartophilax huius magne dei ecclesie preerat huiusmodi codices sanctorum ac probabiliu patrum de venerabili patriarchio & plati sunt. Et accipiens per iussionem piissimi nostri principis constantini Petrus gloriosus exconsul librum sancti athanasii contulit cum huiusmodi primo codicillo deferente eundem codicillum diogene magnifico a secretis & imperiali secretario, quem & legit continentem in verbis hoc modo. Sancti athanasii ex secundo sermone aduersus apollinatem. Certum namque est quod preexistens deus verbum ante carnis aduentum non erat homo, sed deus erat apud deum inuisibilis atque impassibilis. Neque igitur Christi nomen absque carne defertur, quia sequitur nomini passio & mors, luca quidem scribente. Si passibilis Christus primus ex resurrectione mortuorum. Paulo vero dicente. Pascha nostrum immolatus est Christus, qui dedit semetipsum pro nobis non quia non est deus, sed quia et homo est Christus, propterea memor esto Iesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine Dauid. Propter hoc scriptura vtrorumque nominum facit introductionem in ostensionem substantie inuisibiliter quidem deo intelligente & vere existente, visibiliter autem hominem palpando, & vere existente non in diuisione personarum, aut intelligentiarum, sed naturali natiuitati, & insolubili unitati, ut in ipso certa existente passione verus idem atque impassibilis veraciter intelligatur. Sunt autem & que intercisae sunt a Macario & Stephano, & ante & post testimonia hec, sed dicis, quia si omnia suscepit modis omnibus & humanas habuit cogitationes, impossibile autem est in cogitationibus hominis peccatum non esse, & quomodo erit absque peccato Christus? Dicite igitur si cogitationum peccabilium conditor est deus, deputandum est deo proprium officium. Venit enim assumere facturam suam sed iniustum erit, iterum iudicium condennans peccatorem. Si enim peccabiles cogitationes condidit dominus quomodo condennat peccatorem, & quomodo erit possibile ¹⁰¹⁷ arbitratur a deo tale iudicium fieri, si autem & Adam subiacebat talibus cogitationibus antequam inobediens fieret dei mandato, & quomodo ignorabat bonum & malum. Rationalis quippe erat, naturaliter autem a talibus cogitationibus experientiam mali nesciens tantummodo bonum sciens, & ut quidam vniformis fuerat non obediens autem mandato dei succubuit talibus cogitationibus, non quia deus creauit captiuantes has cogitationes, sed diabolus per deceptionem super imponens hominis rationali nature que in preuarcatione facta est, & repulsa est a deo, ac per hoc etiam diabolus legem peccati in natura hominis posuisse, & mortem regnauisse per opus peccati. Ideo igitur venit filius dei, ut soluat opera diaboli. Sed dicitis quia soluit non peccando, sed non est hec solutio peccati, nec enim in illo principio operatus est diabolus peccatum, ut

rum, vt veniente eo in mundum, & nō peccante soluatur peccatum, sed in rationali & intellectuali natura hominis a principio operatus est peccatum diabolus, ppter hoc impossibile factum est nature rationali existenti, & spōte peccanti sub cōdēnationē mortis tacte, sed ipsam corrigere ad libertatem, vt ait apostolus. Nam quod impossibile erat legi in quo infirmabatur per carnem, propter hoc venit filius dei hanc in propriam naturā disponere ex nouo principio & natiuitate mirabili, nō vt illum, qui a principio statutus erat resecaret, sed superfeminatum cōtēptum contēnere sicut testatur ppheta dicens. Antequā sciat puer bonum aut malum reprobatur malū vt eligat bonum. Si autem nō in natura peccatrice impeccabilis visus est, quomodo cōdēnatum est peccatum in carne, neq; carne effici caciā habente, neq; deitate peccatū sciente. Quomodo autem & apostol⁹ dicit. Vbi abundauit peccatum superabundauit & gratia, non locum describens, sed naturam supponens, vt quēadmodum inquit per vnum hominem peccatū intrauit in mundū, & per peccatū mors. Ita & per vnū hominē Iesum Christum gratia regnaret per iustificationem in vitā eternā, vt per quā naturam progressio peccati facta est, per hanc & ostensio iustificationis fieret, & ita solueretur opera diaboli liberata hominis natura a peccatō, & glorificetur deus. Dum igitur cōferretur talis liber, & premitteretur quedā ante & post & in medio eiusdē testimoniū. Cōstantin⁹ piissim⁹ imperator, & sancta synod⁹ dixerūt. Edicat deo amabilis Macarius archiepiscopus, vt quid hec que necessaria sunt circum recidit de testimoniū sancti & probabilis patris Macarius sanctissimus archiepiscopus dixit. Ego testimonia que deflorauī secundū proprium intētum deflorauī, & dum adhuc relegeretur post detrūcationē idem testimoniū qd deflorauerāt, Macarius, & Stephan⁹ habens in superscriptiōe, & post aliqua quod iā in verbis etiam altruebat hoc modo, ppterea in deitate verbī apparēs forma serui nō necessitati subiecta natura atq; virtute inculpabilitate ostendit dissoluens ius necessitatis & peccati legem atq; captiuitatis tyrannū captiuū ducens sicut ait ppheta. Ascendens in altum captiuā duxit captiuitatē, formam enī in serui aduersus inimicum proterens verbū victoriā fecit per illud quod aliquando victū est. Propterea & omnē tētationem expleuit Iesus, quia & omnia assumpsit, que tētationis experimētum habuerunt per que pro nobis victoriā fecit dicens. Cōfidite ego vici mundū. Nec enim aduersus deitatem assumpsit diabolus prēlium quā nescit, quia nec audebat, propterea dicebat. Si tu es filius dei, sed aduersus hominē quē olim decipere valuit, & ex illo in omnes homines extendit sue malicie operationem. Dum itaq; anima ade in cōdēnationē mortis detineretur, & exclamaret ad dominum proprium semper, sed & hi qui placuerūt deo, & iustificati sunt in naturali lege vna cū adā detinerentur cōlugentibus, & cōclamātibus misertus deus hominis quē fecit, bene placitum ei fuit p sacramentum manifestationis nouitatis salutē operari i genere humano vt destrueret quidā inimicū qui p inuidiā, deceperat sublimatū ineffabiliter autē ostenderet hominē per vnitionē altissimi, & cōmunionē nature ex veritate, ppterea venit verbum quī deus est primiq; hominis conditor, vt fieret homo ad viuificationem quidē hominis destructionem vero iniusti inimici, & natus est de muliere ex prima formatione. Formā hominis sibi ipsi resuscitans in ostensioe carnis absq; carnalibus voluntatibus, & cogitationib⁹ humanis i imagine nouitatis. Nam voluntas solius deitatis, quia & natura tota verbī in ostensione forme ipsius humane carnis que visa est secundi ade nō in diuisione personarum, sed in substantia. Vna par ei deitatis & humanitatis. Propterea ergo accedebat diabolus ad Iesum tāquā ad hominem, & non inueniens in eo vetustates nec sue sationis indicū, neq; ad p̄sens aggressionis profectum vincebatur confusus, & victus, ac fatigatus dicebat. Quis est hic qui venit ex edom, id est ex hominis terra incedens cū potentia, propter quod & Christus dicebat, venit princeps huius mundi, & in me inuenit nichil. Sancta synod⁹ dixit. Ecce benignissime domine, & hoc testimoniū abscidit. Nāq; post testimonia p iussione vestre fortitudinis relegātur ostēdūt deflorationem eius obumbrata & relecta sunt sequentia testimonia que abscissa sunt a Macario & Stephano, & presente testimonio dum quando & carnem & animam, & totum primum secundum factum inuenit Adam, Si enim de substantia hominis erat ipsum nichil, quomodo ipsum corpus resumptum est quod videbatur, dicitis nichil, sed non inuenit in ipsum que ipse operatus in principio Adam, & ita destructum est peccatum in Christo, propterea & scriptura testatur. Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius. Quomodo ergo dicitis, & impudenter asseritis, quia impossibile est captiuabilem fieri quī semel captus est homo, vt impossibilitatem quidem (qd pino a ratiōe discrepat) deo applicetis, possibilitatē autē diabolo indestructum eius dicentes peccatū

CESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

in natura hominum sicut & ceteri heretici. Et ideo aduenisse deitatem que non captiuatur in similitudine carnis, & anime, ut ipsa captiuabilis maneat. Et sic appareat munda iustitia, quando enim non fuit munda deitatis iustitia, & ex his quod est hominibus beneficiū; nisi in eadē sublimitate & nature innouatione appareat dominus, sicut ait apostolus quā innouauit nobis viā nouam & viuente dicens. Ego sum via veritas & vita. Sancta synodus dixit. Ecce & hoc testimoniū sancti patris peremisti, non congruit orthodoxis ita circū truncatas sanctorū patrum voces deflorare, hereticorū potius propriū hoc est. Macarius venerabilis archiepiscopus dixit. Etiam dixi quia querens stabilire intentionē meam hoc modo deflorauī. Sancta synodus exclamauit, hereticum seipsum manifeste demonstrauit. Nouo dioscoro anathema, huiusmodi deponatur. Nouū dioscorū foras mitte, nouo apollinario mas los annos. Merito ab episcopatu alienetur, nudetur circūposito ei pallio, & denudato eo atq; in medio astante vna cum Stephano eius discipulo, Teophanes venerabilis presbyter & abbas monasterii baias interrogauit eosdem Macariū & Stephanū. Habuit humanā voluntatē dominus noster Iesus Christus & impeccabilē. Macarius & Stephanus dixerunt. Nos voluntatem humanā in Christo nō dicimus, diuinā vero etiam absq; carnalibus voluntatibus, & cogitationibus humanis sicut platum a nobis testimoniū sancti Athanasii continet. Voluntas enim deitatis tantū. Teophanes deo amabilis presbyter & abbas dixit, & quomodo intelligitis carnales voluntates, & cogitationes humanas. Macarius & Stephanus dixerunt. Volūtales carnales & cogitationes humane hominū similiū nobis sunt. Christus vero nichil eorum habuit, Teophanes deo amabilis presbyter & abbas dixit. Si testimoniū quod detrūcatū in integro posuissetis, inueniebatur q; carnales voluntates & humanas cogitationes culpabiles & voluptuosas accepit sanctus pater Athanasius que ex seminatiōe diabolica illas te sunt humane nature sicut idem sanctissimus pater superius asserit. Nam & ego dico nō habuisse dominū nostrū Iesum Christum verbum deū nostrum ex superlatiōe voluntatem carnalem, aut peccabiles cogitationes. Absit, sed naturalē voluntatem quā ipse deus creans Adā ei indidit, & hoc autem ipse interrogo vos, habuit animā rationabilem ipse adā. Macarius & Stephanus dixerunt, etiam, Teophanes deo amabilis presbyter & abbas dixit. Naturalē habuit voluntatē. Stephanus religiosus monachus dixit. *προαιρετικῇ καὶ αὐτενομίᾳ* quod est arbitrale et liberū, etenim ante preuaricationem diuinam habuit voluntatē, et conuoluntarius erat deo. Domicius deo amabilis episcopus plusias dos dixit. Vbi ita vanitas tua blasphemet. Si cōuoluntarius erat adam deo, ergo & cōcreator. Theodorus & Georgius deo amabiles presbyteri, et Iohannes deo amabilis diaconus locum presentantes Agathonis sanctissimi pape apostolice sedis antike Rome, & qui ex persona eius fuerunt concilii deo amabiles episcopi dixerunt. Si adā ante preuaricationem diuinā habuit voluntatem, ergo & cō substantialis fuit deo, & quomodo mutatus trāsgressus est mandatū et morti succubuit. Qui enim cōuoluntarius est. utiq; & cōsubstantialis est, aut ignoras sanctum Cyrillū clamantē sicut est cōsubstantialis ita & conuoluntarius pprio genitori, vnius enim essentie vna utiq; est voluntas. Teophanes deo amabilis presbyter & abbas dixit. Quod iam vos interrogauī dicite. Habuit naturalem voluntatem Adam etiam, an nō? Macarius, & Stephanus dixerunt. Et superius iam diximus *προαιρετικῇ καὶ αὐτενομίᾳ*, id est arbitrale, & liberū Teophanes deo amabilis presbyter & abbas dixit. Aut assentite, quia habuit naturalem voluntatem, aut renunciate, & hoc ostendo a sanctis probabilibus patribus. Diu igitur perseverantibus iisdem Macario & Stephano, et neq; assentire volentibus, neq; abnuere. Constantinus piissimus imperator, & sancta synodus dixerunt. Proferat deo amabilis Teophanes presbyter & abbas que effatus est testimonia sanctorū & probabiliū patrum. Et protulit duo testimonia vnūquidem sancti Athanasii archiepiscopi Alexandrie de libro humanationis aduersus apollinariū sic habens in verbis. Quando adam in principio formauit deus nunquid cōgenitum ei dedit peccatum? quid ergo iam opus erat mandati, quomodo ergo eum condēnauit peccantem? Quomodo autem & ante preuaricationem ignorabat bonum & malum adam quē formauit deus ad incorruptionē & imaginē sue eternitatis fecit eum natura impeccabilē & voluntate liberum. Aliud autē sancti Augustini episcopi ypponis ex. v. libro aduersus Iulianū pellagianistā cōtinētē ita. Motus animi qd est nisi motus nature, aia enim sine dubitatiōe natura est, & ideo volūtas motus nature ē, quia motus est aie. Sancta synodus dixit. Luce clarius & veraciter ostēdit teophanes deo amabilis presbyter, & abbas per plata ab eo testimoniā sanctorū ab probabiliū patrū naturalem esse volūtatē. Si igitur primus adam naturalē habuit voluntatē qui per omnia similis illi factus est absq; peccato secundus adā dominus noster

minus noster Iesus Christus verus deus noster quomodo non habuit in humana eius natura naturalem voluntatem? Si itaque & humanam impeccabilem voluntatem assumpsit dominus noster, & deus Iesus Christus humane sue nature, & diuinam ante secula cum patre & sancto spiritu habuit voluntatem, procul dubio duas naturales voluntates in ipso orthodoxos oportet confiteri inconfuse atque indiuisse, sicut & plurimis paternis testimoniis due naturales voluntates in vna persona siue vna substantia per incarnationis dispensationem vnius de sancta trinitate domini nostri Iesu Christi dei nostri comprobate sunt. Item relictum est ex eodem codicello aliud testimonium sancti Ambrosii episcopi mediolanensis de libro ad gratianum imperatorem habens in verbis ita, verumtamen in tantum hominem quem in veritate carnis ostendebat in effectu coequalē demonstrat, ut diceret non sicut ego volo, sed sicut tu vis, & hec utique similiter habente semper Christo circa voluntatem quam vult pater, & post pauca huius testimonia deflorauerunt iidem Macarius & Stephanus ita, cernis quomodo non solum filius voluntatem patris, sed & pater facit voluntatem filii. Quid ergo est viuificare nisi quod per passionem fit filii, nam passio Christi voluntas est patris. Quos ergo viuificat filius per voluntatem viuificat patris, ergo voluntas vna est, que voluntas patris nisi ut in hunc mundum Iesus veniret, & emundaret nos a peccatis? Audite ambrosium dicentē. Si vis potes me mundare. Respondit Iesus volo mundare, & continuo saluus factus est. Cernis ergo quomodo filius potestatem habet proprię voluntatis & eadem est voluntas Christi que est & patris. Sunt autem & que abscissa sunt ex eodem testimonio a Macario, & Stephano ita, quauis dicente eo que habet pater mea sunt indubium est, quod nichil subtractum est, quā enim pater habet, eandē & filius voluntatem habet, vna ergo voluntas ubi vna operatio, & in deo enim voluntatis ordo effectuum existit actionis. Alia quippe est voluntas hominis, & alia dei. Nam ad cognoscendum quod homini quidem viuere desiderabile existit quoniam mortem pertimescimus, Christi vero passio est secundum diuinam voluntatem, ut pro nobis pateretur. Petro volente dominum a passione declinare dominus ait. Non sapis ea que dei sunt, sed que hominum sunt. Suscepit ergo voluntatem meam, suscepit tristitiam meam, confidenter tristitiam nomino, quia crucem predico, mea est voluntas quam suam dixit, quia ut homo suscepit tristitiam meam, ut homo locutus est. Ideo ait. Non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Mea est tristitia quam meo suscepit affectu. Nemo enim moriturus gaudet, michi compatitur, & michi contristatur, & michi condolet. Pro me enim dolet in me, quia pro se nichil habuit quod doleret. Doles ergo domine non tua vulnera sed mea, non tuam mortem, sed nostram infirmitatem. Propheta dicit quia pro nobis doles, & nos reputauimus te domine esse in dolore dum quando ipse non dolebas pro te, sed pro me. Et quid mirum si pro omnibus doluit qui pro vno lachrymatus est? Quid mirum si moriturum tedeat qui lazarus resuscitaturus illachrymat, sed ibi eum sororis pietas ad lachrymandum mouit per quam eum tangebatur humanus affectus, & hic interior affectus dispensationis operabatur, ut quemadmodum mors eius omnium mortem abstulit & liuor eius nostra sanauit vulnera. Ita & eius tristitia nostram deleat tristitiam. Ut homo igitur dubitat, ut homo turbatur, non turbatur virtus, aut deitas eius, sed anima turbatur, & turbatur secundum humane fragilitatis assumptionem. Et ideo quia animam suscepit passibilem. Nec enim deus iuxta quod deus erat, turbari, aut mori poterat. Item relatum est aliud testimonium ex eodem codicello sancti Dionysii episcopi atheniensis & martyris ex libro diuinorum nominum, & collatus est similiter textus testimonii continens ita, Discreta est autem benignissima circa nos dei operatio per hoc quod secundum nos ex nobis integre vere que humanatus est verbum quod est supra substantiam, & operari & pati quanta humana eius diuine operationi congruunt precipua ac probabilia. His namque pater & spiritus nulla ratione communicant nisi quis dixerit secundum benignissimam misericordem voluntatem que abscissa sunt ex eodem testimonio ab eisdem, & per omnem sublimissimam, & ineffabilem dei operationem quam operatus est secundum nos factus incommutabilis eo quod deus & dei verbum. Item relictum ex eodem codicello testimonium sancti Iohannis chrysostomi ex sermone illo. Pater si possibile est transeat a me calix iste, & collatum est similiter cum libro membranceo qui est ex bibliotheca venerabilis patriarchii huius regie ciuitatis testimonio continente ita, Tanta beneficia per crucem & facta sunt & fiunt & non vult crucifigi. Dico michi, & quod ergo hoc dixerit. Si autem non volebat, quis ei necessitatem fecit? Quis vim intulit? Ut quod autem & promissit prophetas annunciantes quod crucifigeretur dum crucifigendum non erat, nec volens hoc pati, ut quid autem & calicem vocat crucem si utique nolebat crucifigi. Hoc enim ostendit est quantum desiderium circa hanc rem habuit. Quemadmodum enim sitiēti bibulum calix suauis est, ita & eidem crucifigi propter quod & dicebat, desiderio desideravi hoc pascha manducare vo-

biscum, non quasi simpliciter hoc dicens, sed propter causam hanc eo quod post vesperum crux eum susceperet. Qui ergo gloriam hanc rem vocabat & discipulū increpabat eo quod eum prohiberet. Et bonū pastore ex hoc ostendebat quod occideretur pro nobis, & desiderio desiderasse hanc rem dicebat, & sponte ad hoc veniebat quomodo rogat hoc non fieri. Si autem nō volebat, quid difficile erat prohibere ad hoc venientes. Nunc autē & vidēs eū accurrentē in hanc rē, cū enim super eū venirent dixit, Quē queritis qui dixerunt Iesum, ait. Ecce ego sum, & abierunt retro, & ceciderunt in terram. Qui igitur eos prius ita cecauerat & ostenderat, quia poterat effugisse, tunc seipsum tradidit, ut discas quod nō necessitate, neque vi, neque per tyrānidem irruentium nolens hoc sustinuit, sed sponte & volens, & preelicens, & olim hec dispensans. Et ideo prophete premittebantur, & patriarche predicabant, & verbis, & rebus crux prefigurabatur. Etenim ysaac occisio crucem nobis demonstrabat, unde & dicebat, Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum, vidit & gaudius est. Ergo patriarcha quidem gaudius est videndo imaginem crucis. Ipse vero recusabat ipsam rem, & moyses quoque ita amalech superavit, quia figurā crucis ostendebat. Et milia milium utique quis cernat in veteri scriptura facta que crucē prefigurabant. Ut quid igitur ita fiebat, si is qui crucifigi futurus erat hoc fieri nolebat? Et quod sequitur plus difficile est. Dicens enim, transeat a me calix iste, addidit, verū tamen nō sicut ego volo, sed sicut tu. Ex hoc enim quātū secundū sermonem due voluntates contrarie ibi demonstrantur, siquidē pater vult eum crucifigi. Ipse vero nō vult, dum quando ubique videmus eum eadem cū patre volentem eadem prelegendē. Nam quando dicit de eis quē admodū ego & tu vnum sumus, ut & ipsi nobis vnum sint, nichil aliud dicit nisi quod vna est voluntas patris & filii, & quādo dicit verba que ego loquor nō ego loquor, pater vero in me manēs facit opera, hoc ipsum ostēditur, & quādo dicit, A me ipso non loquor, & a me ipso nō veni, & a me ipso non possum quicquā facere. Nō hoc ostendendo dicit quod potestate frustratur vel loquendi, vel faciendi, absit, sed exacte ostendere volēs consonū eius esse propositum tam in verbis quā in rebus in omnibusque dispensationibus cum patre, & vnam eandēque esse sicut iam sepius demonstravimus. Illud autē a me ipso nō loquor nō potestatis est peremptio, sed consonantie probatio. Sunt autē & sequentia eiusdem sermonis que & abscissa sunt ex presente testimonio ab eisdem Macario & Stephano hec. Quod ergo hic ait, verū tamen nō quod ego volo, sed sicut tu vis forsitan in multum vos certamē imisimus, sed attoniti stete. Nam & si plura sunt que dicta sunt, sed bene novi quoniam pubescit devotio vestra, ceterum ad ipsam resolutionē properat sermo. Propter quid ergo ita dictū est diligēter adverte valde difficile recipiebatur incarnationis ratio, superexcellens enim eius clementia, & magnitudo cōdescensionis eius, hoc stupore erat repletū, & multo indigebat apparatu ut susceperetur. Adverte ergo quale erat audire & dicere quod deus ineffabilis, inenarrabilis, intelligibilis, inuisibilis, incōprehensibilis, cuius in manu sunt fines terre, qui respicit terram, & facit eam tremere, qui tangit montes, & fumigāt, cuius momentū cōdescensionis neque Cherubin sufferre potuerunt, sed facies obelabant extensione alarum. Ipse qui omnem sensum superexcellit, & omne consilium agit, transfiliens angelos archangelos vniuersas intellectuales supernas virtutes acceptum habuit fieri homo, & carnem que de terra & luto formata est assumere, & in vuluam venire virgīnalem, & nouem mensium tempus in utero portari, & lacte nutriri, & omnia humana pati. Quia igitur ita mirabile erat quod futurū erat, ut & postquā fieret a pluribus non crederetur. Primo quidem prophetas premisit hoc ipsum predicantes, & hic quidem patriarcha preclamabat dicens. Ascendisti de germine filimīs, & cubans dormisti ut Leo. Esayas vero dicit. Ecce virgo in utero habebit & pariet filium, & vocabunt nomen eius emanuel. Et alius iterum. Vidimus eum ut infantem tanquā radicem in terra sitientē terram sitientem vuluam dicens virgīnalem, eo quod non susceperet semē hominis, neque coitu frueretur, sed absque mixtiōe eum cōgeneraret. Et iterum. Puer natus est nobis, & filius datus est nobis, & egredietur virga de radice iesse, & flos de radice eius ascendet. Et hieremias, Hic deus noster non estimabitur alius preter eum. Inuenit omnem viam discipline, & dedit eam Iacob puero suo, & israel dilecto suo, post hec in terris visus est, & cum hominibus conuersatus, & dauid aduentum eius in carne predicans ait. Descendit sicut pluuia in vellus, & sicut stillicidia stillantia super terram, quoniam absque strepitu & perturbatione in utero virginis venit. Sed nō sufficerūt hec tantū, & adueniēs ut nō putaretur fantasia esse quod fiebat nō aspectu solo rei credulitatē adhibet, sed tempore multo, & per omnia hūana veniēdo. Neque enim simpliciter in hominē venit perfectū atque cōpletū, sed in vuluam virgīnalem, ut & utero portaretur, & partū toleraret & lactis alimēta

etis alimenta & incrementum, & per temporis prolixitatem, & differentiam omnium etatum credibilem faceret quod fiebat. Sed nec in hoc solum demonstratio stetit, sed circumferens eandem carnem permittit eam que contemptibilia sunt nature sustinere, & esurire, & sitire, & dormire, atque fatigari, ad extremum, & ad crucem veniens reliquit eam que carnis sunt pati. Propter hoc enim & gutte sudorum descendebant de ea & angelus inueniebatur eum confortare, & tristatur, & estuat. Et enim antequam hec diceret ait. Anima mea turbata est, & tristis est usque ad mortem. Si enim et his omnibus factis malignum os diaboli per Martionem, Ponticum, & Valentinum, & Manicheum, persam, & ceteros plures heresum auctores tentauit quantum in ipsis erat peruertere verbum dispensationis, & insonuit sathane cum quedam sonum diceret. Quia neque incarnatus est, neque carnem induit, sed putatiua hoc erat fantasia, & scena, & simulatio, dum quando passionis tempore proclamarent mors sepulchrum & esuries, si nichil horum factum fuisset, quomodo non multo amplius diabolus maligna hec seminaret impietatis dogmata? Propter hoc ergo quemadmodum esuriuit, sicut fatigatus est, sicut dormiuit, sicut manducauit, sicut bibit, sic & mortem recusat humanam, ostendens et infirmitatem nature, que non acquiescit impassibiliter abscindi de hac vita. Si enim nichil horum dixisset habuissent dicere, quia si homo erat oportebat eum que hominis sunt pati. Que vero sunt ista dum crucifigendus erat et formidare, et terredere, et non sine passione abscindi de hac vita. Nature enim insitus est amor presentium, propterea ostendere volens verum esse carnis indumentum, et dispensationem credibilem facere cum multa approbatione easdem passiones nudas proponit. Constantinus piissimus imperator dixit. Sufficiunt et que hodierna die relecta sunt reliqua vero presentis qui legitur codicilli in sequenti secretario relegantur.

ACTIO NONA



NOMINE DOMINI DEI ET SALVATORIS NOSTRI

iesu christi iherusalem a deo coronatis & serenissimis nostris dominis flauis, Constantino quidem piissimo, & a deo decreto magno principe perpetuo augusto, & imperatore, anno, xxviii, & post consulatum eius a deo instructe mansuetudinis, anno xiii. Heracleo vero atque Tyberio a deo conseruandis eius fratribus, anno, xxii, die, viii mensis Martii, indictione nona. Presidente eodem piissimo & christo dilecto magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii quod cognominatur trullus, & ex iussione eius a deo instructe serenitatis, Presentibus, & audientibus Niceta gloriosissimo exconsule patricio & magistro imperialium officiorum, theodoro glorioso exconsule patricio & comite imperialis obsequii, & substrate gothracie. Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio, & militari logotheta. Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domus hormisde. Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente comitis imperialis excubiti, Iohanne glorioso exconsule patricio & questore. Polyeucto glorioso exconsule. Thoma glorioso exconsule. Paulo glorioso exconsule & dispositore orientalium prouinciarum. Petro glorioso exconsule. Leontio glorioso exconsule, & domestico imperialis mese. Conueniente quoque sancta & vniuersali synodo que per imperialem sanctionem congregata est in hac a deo conseruanda regia vrbe, i. Theodoro & Georgio venerabilibus patribus, & Iohanne venerabili diacono vice agentibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi pape antike ro, & Geor. venerabili ac sanctissimo archiepiscopo magne constantinopo. noue ro, & Petro deo amabili patre, & monacho, & vicario sedis magne ciui. alexandrie, & Georgio religioso patre, monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarii sedis hierosolymorum. Iohanne episcopo portuensi, Abundantio episcopo ciuitatis paternensis, Iohanne episcopo ciuitatis regitane locum presentantibus, cxxv. venerabilium episcoporum sancti concilii antike ro. qui & per proprias subscriptiones demonstrantur in suggestione ab eis facta ad piissimum imperatorem Constantinum & Theodoro religioso, patre & locum agente Theodori deo amabilis archiepiscopi rauenne, Basilio episcopo gortine isule crete, Theodoro episcopo ephesi, Sisinnio episcopo heracleie thracensis, Georgio episcopo cyzici. Petro episcopo nicomedie, Focio episcopo nicie, Iohanne episcopo calcedonensi. Theodoro episcopo meletienensi. Sisinnio episcopo hierapoleos phrigie, Macrobio episcopo seleucie hisaurie, Georgio episcopo bizois thracie, Georgio episcopo mitylensi, Sergio episcopo sylibrie, Andrea episcopo methymne, Theognio episcopo chii, Georgio episcopo camulianoru, Antho. episcopo ypepo, Genesio episcopo anastasiopoleos, Platone episcopo cinne, Iohan. episcopo dascylii, Theodoro episcopo iustinianopoleos gordi. Theodoro episcopo meletine, Theodo. episcopo verisiesi, Stephano episcopo

MM.iiii.

SEXTA SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

heradio pōti. Lōgino epō ciī. Domicio epō plusiados, Salomōe epō choēsī. Georgio epō cātane, Iohanne epō lapis. Eolalio epō zinonopoleos, Cōstātino epō dalisāndi, Theodoro epō olbīs, theophanio pb̄ro, & abbate venerabilis mōasterii sicilie qđ cognominatur baias, Georgio pb̄ro, & monacho monasterii renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano pb̄ris & monachis monasterii qđ cognominatur dom⁹ arsitia positi s̄līr in antiqua roma, Anastasio pb̄ro, & monacho oratoriorum venerabilis patriarchii constantinopoleos. Et residentibus gloriosissimis patriciis & cōsulibus, & oībus venerabilibus & deo amabilibus ep̄is secūdum ordinem in eodem secretario trullī propositis in medio sanctis & immaculatis christi dei nostri euangeliis. Cōstantinus vero amabilis diaconus huius sanctissime dei catholice & apostolice magne ecclesie, & primicerius deo amabilium notariorum Georgii sanctissimi archiepiscopi cōstantinopo. dixit. Meminit deo instructum imperium vestrū, ac sancta & vniuersalis synodus quod hesternā die collata sunt cum libris venerabilis patriarchii diuersa testimonia ex codicello q̄ oblat⁹ est a Macario & Stephano. Et interlocutio facta est vt in subsequenti reliqua eiusdem codicelli relegerentur. Assistunt autē pre velo. Petrus episcopus nicomedie. Salomon ep̄s clanei. Anthonius episcopus ypepon. Theodorus episcopus melitane. Georgius diaconus & cartofilax. Anastasius diaconus & deffensor nauium. Stephanus diaconus & cancellarius. Dyonisius diaconus & cancellarius. Georgius monachus Macarii, Anastasius presbyter & monachus, & Stephanus monachus discipul⁹ Macarii, & si videtur deo instructo vestro imperio, & vestre sancte synodo hos ingredi, suggerimus ad quod placuerit. Constantinus piissimus impator & sancta synodus dixerunt, Memorati viri ingrediantur, & ingressi sunt. Constantinus piissimus impator & sancta synodus dixerunt, Relegantur que dudum gesta sunt, & relecta sunt. Cōstantin⁹ piissimus impator dixit. Proferatur codicellus testimoniorum, qui oblat⁹ est a Macario & Stephano quatenus reliqua relegantur, & conferantur ad codices venerabilis patriarchii, & platus est, quē accipiens Diogenes a secretis & imperialis secretarius relegit, ita, Sancti Athanasii ex sermōe de trinitate & incarnatione, & quando dixit, Deus deus meus vt quid me dereliquisti ex persona nostra dicit, & post pauca, Pater si possibile est trāseat a me calix iste. Verūtamen nō mea voluntas fiat sed tua. Spiritus promptus, caro autē infirma duas voluntates hic ostendit, & vnā quidem humanā que est carnis, aliam autē diuinā, quod enim humanum propter infirmitatem carnis refugiebat passionem, diuinā natura autē erat prompta. Sicut & Petrus audiens de passione formidauit & dixit, Propicius esto tibi dñe, increpans autem eum dominus dixit. Vade retro me sathanas, scandalum michi es, quia non sapiſ que dei sunt, sed que hominum, ita & hic intelligitur. Sunt autem & que abscissa sunt ex eodem testimonio ab eisdem Macario & Stephano ita, factus quippe in similitudine hominum refugiebat passionem vt homo, deus vero existens qui est scđm diuinā essentiam impassibilis prompte suscipiebat passionem & mortem. Basilius deo amabilis ep̄s gortine dixit. Ecce piissime domine adhuc quod vnā voluntatem que ab eis promissa fuerat non ostenderunt, sed et duas voluntates ex presenti quod relectum est sancti Athanasii testimonio luce clarius ostenderunt, Stephanus monachus discipulus Macarii dixit, Sanctus Gregorius theologus in libro secundo de filio manifeste ostendit vnā voluntatē in dño nostro Iesu christo inquiring, illius enim velle nec cōtrarium est deo deificatum totum. Basilius deo amabilis ep̄s gortine dixit. Qualem volūtatem dicis que dei ficati est diuinā, an humanā? Si enim diuinā dixeris, qđ diuinū est deificatione nō indiget, si autem humanā, pculdubio duas voluntates et ex presenti testimonio etiam nolens significas, Dominus deo amabilis ep̄s plusiados dixit. Postulo a deo coronatam dñi fortitudinem et sanctam synodū vt veniat in medium Geor. religiosus monachus cōdiscipulus huius Stephani & interrogetur si bene dogmatisset Stephanus. Constantinus piissimus impator et sancta synodus dixerunt. Et dicat Georgius religiosus si recte dogmatisset, Stephanus monachus condiscipulus eius, Georgius religiosus monachus dixit omnino domine extra intentionem sanctorum patrū disputat aduersarius πατριάρχου patrū existens. Item relectum est ex eodem codicello alterum testimoniū sancti Cyrilli de interpretatione euangelii secundum Mattheum sermone duodecimo quod collatum est similiter cum libro cartaceo bibliothecae huius venerabilis patriarchii textu testimoniū habēte sic. Ergo id non sicut ego volo, sed sicut tu, Transformationem & transfigurationem nature humane de exuerata formidine, in audacia spiritali bene nimis significat. Sunt autem et ante hoc testimoniū que calide predictus Macarius et Stephanus non deflorauerunt hoc modo, Recusat itaq; ipsum calicem crucifigentes se dei amatores non esse tanquam per hoc accusans, et subest quidem in eo pavor passionis propter

nis ppter humanitatem, compescitur aut continuo virtute inhabitantis verbi ac fortitudine. Considera namque quomodo ostendit quidem quod humanum est ipsa recusatione, quod autem deitatis est inflexibile effulsit statim, Ait enim ad patrem qui in celis est, verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis, humanitas vero condecenter & hoc ait. Nam secundum quod deus est non extra est voluntatem patris, magis autem ipse est voluntas dei & patris sicuti in sapientia, & ipsum velle est patris, sapientia vero est filius. Quia igitur & voluntas patris nominatur vnigenitus, exclamat dicens laudabilis cantor. domine voluntate tua prestitisti decori meo virtute, in christo namque est omne donum celestium bonorum a deo & patre. Alias autem vna & consubstantiali sancta existenti trinitate & vna deitate in ea intelligenda quomodo non erat voluntas eadem patris & filii & spiritus sancti. Congruentissime igitur ad humilitatis habitum & ut homo subformidat tacite mortem que extra naturam & ex maledicto intromissa est, respuens iterum autem ut deus, non sicut ego volo ait, sed sicut tu. Carnem itaque quoque in christo ad summam post hoc fiduciam hominis transformabatur natura docebatur, quippe iam nec ipsam seueram mortem pertimescere si persertim utiliter ad eam accederet propter deum, in hoc enim plurima est merces, quia ad id quod ita odibile & nature infestum est accedimus propter deum discende & incipiente nostra natura in primo christo viriliter agere & prevalere contra sic vehementes & noxios venientium incursum. Sancta synodus dixit. Tu Stephane & tuus magister Macarius non ostendistis in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu christi veri dei nostri per codicellum a vobis oblatum, sed & duas voluntates in testimoniis in eodem codicello positum inuenimus aperte clamante Athanasio laudabili quous detruncata & obcelata sint iuxta quod soliti estis eadem testimonia que puerse interpretantes protulistis. Definimus igitur postquam apte approbati estis ad subuersionem diuinorum dogmatum festinare, & sanctorum ac probabiliu patrum doctrinas corrumpere, & hereticorum magis sensum assumere, & queque ab eis dogmatizata sunt sectari ad contagium orthodoxe plebis ab omni sacerdotali dignitate & ministerio alienos existere, Eos autem qui iam penitentiam egerunt & superius nominatos tam episcopos quam clericos, qui & nunc in medio assistunt, & recte vna nobiscum confitentur preuidimus quidem in propriis locis residere, Libellos autem quos promiserunt proprie eorum fidei cum iureiurando in subsequenti nobis offerrent. Sancta synodus exclamauit multos annos impatori, orthodoxo imperatori multos annos, hereticum foras mitte, Nouo euticeti malos annos, nouo apollinari malos annos, hereticum foras mitte, et impulsus est Stephanus discipulus Macarii et foras missus est. Petrus deo amabilis episcopus nicomedie. Theodorus deo amabilis episcopus meletine. Salomone deo amabilis episcopus clanei. Anthonius deo amabilis episcopus ypepo. Georgius deo amabilis diaconus et cartofilax, Anastasius diaconus et notarius, Stephanus diaconus et cancellarius, Anastasius presbyter et monachus, et Georgius monachus catamarum dixerunt, Parati sumus in subsequenti recte nostre fidei cum iureiurando libellos offerre. Sancta synodus dixit, quod ab eis promissum est fiat, et quia sufficiunt que hodierna die mota sunt in subsequenti qui dudum oblatum est codicellum a parte apostolice sedis antique romae ad legendum et conferendum cum libris hic siti venerabilis patriarchii proferatur, Illos itaque duos codicellos qui tunc a Macario et Stephano dati atque relecti sunt ad confitendum venire nolumus eo quod testimonia que in eis posita sunt nullatenus ad presentem dogmaticam causam respiciunt.

CACTIO DECIMA.



NOMINE DOMINI DEI ET SALVATORIS NOSTRI Iesu christi ioperantibus a deo coronatis ac serenissimis nostris dominis flauis, Constantino quidem piissimo, & a deo decreto magno principe perpetuo augusto, & imperatore, anno. xxviii, & post consulatum eius a deo instructe mansuetudinis, anno xlii. Heracleo vero atque Tyberio a deo conseruadis eius fratribus, anno. xxii. xlii. die Martii mensis, indictione nona. Presidente eodem piissimo & christo dilecto magno imperatore Constantino in secretario sacri palatii quod cognominatur trullus, & ex iussione eius a deo instructe serenitatis, Presentibus, & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio & magistro imperialium officiorum, theodoro glorioso exconsule patricio & comite imperialis obsequii, & substrate gothracie. Sergio glorioso exconsule patricio. Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio, & militari logotheta. Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domus hormisde. Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente comitis imperialis excubiti, Iohanne glorioso exconsule patricio & questore. Polyucto glo-

CESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

rioso exconsule. Thoma glorioso exconsule. Paulo glorioso exconsule & dispositoꝛe orientalium prouinciarum. Petro glorioso exconsule. Leontio glorioso exconsule, & domestico imperialis mese. **C**onueniente autem sc̃ta ac vniuersali synodo que per imperialē sanctionem cōgregata est in hac a deo cōseruanda regia vrbe. i. Theodoro & Georgio venerabilibus p̃b̃is, & Iohane venerabili diacono locū p̃stantib⁹ sc̃tissimi ac beatissimi pape antique ro, Agathonis, & Geor. venerabili ac sanctissimi archiepo magne cōstantinopo, noue ro, & Petro deo amabili p̃b̃o, & mona. & vicario sedis magne ciui. alexādrie, & Georgio religioso p̃b̃o, mo, & apocrisario Theodori venerabilis loci seruatoris sedis hierosolymorum. Iohanne episcopo ciuitatis regitane locum agentibus. cxxv. venerabilium ac deo amabilium episcoporum quod circa antiquam Romam est concilii, qui & per proprias subscriptiones demonstrantur in suggestionē ab eis tacta ad piissimum imperatorem Constantinum & Theodoro religioso, presbytero & locum agente deo amabilis archiepiscopi rauenne Theodori, Basilio epo gortine isule crete, Theodoro epo ephesi, Sisinnio epo heracie thracensis, Georgio epo cyzi ci. Petro epo nicomedie, Focio epo nicie, Iohanne epo calcedone. Sisinnio epo hierapoleos phrigie, Macrobio epo seleucie hisaurie, Georgio epo mitylene, Sergio epo sylibrie, Andrea epo methymne, Theognio epo chii, Georgio epo camuliano, Antho. epo ypepo, Genesio epo anastasiopoleos, Platone epo cinne, Iohā. epo dascylii, Theo. epo iustinianopoleos gordi. Theodo. epo verisse, Stephano epo heracie poti. Lōgino epo cii. Domicio epo plusiados, Salomone epo clanei. Iohanne episcopo myndi. Georgio episcopo choensi. Georgio episcopo cantane, Iohanne episcopo lapis. Eolatio episcopo zinonopoleos, Constantino episcopo dalisandi, Theodoro episcopo olbis, Theophane presbytero, & abbate venerabilis monasterii sicilie qd cognominatur baias, Georgio p̃b̃o, & monacho monasterii renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano p̃b̃is & monachis monasterii qd cognominatur dom⁹ arlitia positi s̃c̃r in antiqua roma, Anastasio p̃b̃o, & monacho oratoriorum venerabilis patriarchii cōstantinopoleos. Residentibus itaq; tam gliosissimis patriciis & cōsulibus, quāq; oib⁹ venerabilibus & deo amabilibus ex ordine epis in eodem trulli secretario propositis in medio sanctis & immaculatis christi dei nostri euangelis. Cōstantinus deo amabilis diaconus huius sanctissime dei catholice & apostolice magne ecclesie, & primicerius deo amabilium notariorum sanctissimi archiepiscopi huius a deo cōseruande regie vr̃bis dixit. Meminit vestra pietas, & hec sancta atq; vniuersalis synodus quod in precedenti cōuentu locutio facta est reliquorum testimoniorū que sunt in codicello qui prolatus est a Macario & Stephano, & eorum collatio facta est ad libros sanctorum patrū qui recoditi sunt in venerabili patriarchio huius regie vr̃bis, horūq; virtutem cognoscitis, & quia interlocutio facta est a vestra sancta synodo ut in altero secretario lectio fieret, & collatio testimoniorum cū libris huius venerabilis patriarchii que iam prolata sunt a parte apostolice sedis antique rome, & quoniam promiserunt Petrus deo amabilis episcopus nicomedie, Theodorus amabilis eps meletine, Salomon deo amabilis episcopus clanei, Anthonius deo amabilis episcopus ypeporum. Necnō & Georgius deo amabilis diaconus & cartophilax, & Dyonisius deo amabilis diaconus & cancellarius, Anastasius quoq; religiosus diaconus & notarius deffensor nauū, & Stephanus diaconus & cancellarius, & Anastasius religiosus presbyter & monachus, & Georgius religiosus monachus recte fidei sue cum iureiurando huic vestre sancte & vniuersali synodo libellos offerre, & suggerimus ad qd placuerit. Cōstantinus piissimus impator & sancta synodus dixerunt. Que dudum gesta sunt relegantur, et relecta sunt. Cōstantinus piissimus imperator & sancta synodus dixerunt. Auditores effecti testimoniorum que plata sunt a Macario et Stephano agnouimus qualis amputatio ab eis facta est in hmōi testimoniis que obubraret atq; cōfunderet oēm dñi nostri Iesu christi veri domini nostri humanationis dispensationem, in memoria quoq; habemus quod & Petrus deo amabilis eps nicomedie, Theodor⁹ deo amabilis eps militane & Salomō deo amabilis eps clanei, & Anthoni⁹ deo amabilis eps ypeporū, ad hec & Geor. deo amabilis diacon⁹ et cartophilax, & Dyonī. deo amabilis diacono, & cancellarius, Anastasius deo amabilis diaconus & notari⁹ deffensor nauū. Stephan⁹ religios⁹ diacono, & cancellarius, atq; Anastasi⁹ & Geor. religiosi mo. pmiserunt libellos recte sue fidei cū iureiurando i alio secretario huic sc̃te ac vniuersali syno. offerre, sed cōsequēs est codicellū q oblat⁹ est p̃norum testimoniorū a pte aplice sedis antique Ro. q & sub sigillis cōstitit ad mediū deduci ad relegendū atq; conferendū cū libris venerabilis p̃riarchii hui⁹ a deo cōseruande regie vr̃bis, & plat⁹ est hmōi codicellus sigillat⁹, & postq; dissigillat⁹ fuisset accipies Petr⁹ deo amabilis diacono, & notari⁹ sc̃tissimi archiepi Cōstantinopo. ipsū authenticū librū qui est desceuophilaceo, i. de repositione

de repositione sacrorum vasorum huius sancte magne ecclesie membranaceum tectum ex argento .
 Et Salomō deo amabilis diaconus & notarius eiusdem sanctissimi archiepiscopi Cōstantinopoleos
 predictum codicellum testimoniorū relegit habentem superscriptionē in his verbis. Testimonia san-
 ctorum ac probabilium patrum ostendentia duas voluntates & duas operationes in domino & deo
 & saluatore nostro Iesu christo sancti Leonis pape Romani ex epistola secunda ad Leonem impera-
 torem cuius initium est. Promisisse me memini, Quicquid ergo in tpe accepit christus secundum
 hominem accepit, cui nō habuit que conferrentur. Nam secundum potentiam deitatis indifferenter
 omnia que habet pater etiam filius habet, & que in forma serui a patre accepit, eadē in forma dei etiā
 ipse donauit, secundum enim formam dei ipse & pater vnum sunt, secundum autem formā serui nō
 venit facere voluntatem suam sed voluntatem eius qui misit eum. Secundum formam dei sicut ha-
 bet p̄ vitā in semetipso, sic dedit & filio vitā habere in semetipso. Secū formā serui tristis est aia mea
 vsq; ad mortem, qđ testimonium collatū est cum superius dicto libro sceuphilaci & cōstitit, sicut rele-
 ctū est eodem codice testimonium sancti Ambrosii ep̄i Mediolanensis ex libro scđo ad Gratianum
 imperatorem cuius initium est, Sed forsitan arbitror preteritum librum, suscepit ergo voluntatem
 meam, suscepit tristitiam meam. Confidenter tristitiam nomino quia crucem predico, mea est volun-
 tas quam suam dixit, quia vt homo suscepit tristitiam meam, vt homo locutus est. Et ideo dixit. Non
 sicut ego volo, sed sicut tu, mea est tristitia quam meo suscepit affectu, etenim nullus moriturus gau-
 det, michi compatitur, & michi cōtristatur, & michi condolet. Pro me igitur doluit in me qui pro se
 nichil habuit quod doleret, Doles ergo dñe non tua vulnera sed mea, non tuam mortem, sed nostrā
 infirmitatem. Propheta dixit, qđ p nobis doles, & nos reputauimus te domine esse in doloribus dū
 quando ipse non dolebas p te sed p me. Et quid mirum si p omnibus doluit qui p vno lachrima-
 tus est, & quid mirum si moriturum tedeat qui lazarum resuscitaturus illachrimatur sed & ibi eum so-
 roris eius pietas ad lachrimandū mouit, per quameius tangebatur sensum humanum. Et hic interi-
 or eius affectus dispensationem operatur, vt quemadmodum mors eius omnium abstulit mortem, &
 liuor eius nostra sanauit vulnera, ita & eius tristitia nostrum diluat merorem, Vt homo igitur dubitat
 vt homo turbatur, nō turbatur vt virtus, neq; deitas eius, sed anima turbatur, & turbatur secū-
 dum humane fragilitatis assumptionem, ppter ea quia aiam suscepit passibile. Nec enī deus secū-
 dū quod deus est aut turbari, aut mori potuit. Vnde & ait. Deus deus meus vt qđ me dereliqui, Vt hō igitur
 loquitur meos merores circumferens quoniam in periculis existentes a deo nos derelinqui putamus,
 vt hō turbatur, vt homo illachrimatur, vt hō crucifigitur. Sic enī dicit apls, quia xp̄i carnem crucifixe-
 runt, Et alibi apostolus (inquit) Petrus. Christo passo carne, caro itaq; passa est, Nam deitas libera ex-
 titit mortis ex passione, corpus secundum cōditionem humane cessit nature. Quod testimonium si
 militer collatum est cum libro cartaceo vetustissimo qui est de bibliothecavenerabilis patriarchi hui-
 a deo cōseruande regie vrbis & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem
 sancti Ambrosii ex libro sexto interpretationis euangelii secundum Lucam continens ita. Quod au-
 tem dixit, non mea voluntas sed tua fiat, suam ad hominē retulit patris ad diuinitatē. Voluntas enim
 hominis temporalis, voluntas diuinitatis eterna, quod testimonium collatum est cum codice latinis
 litteris scripto, interpretante Constantino deo amabili presbytero, & defensore huius sancte magne
 ecclesie & grammatico latino, & cōstitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Io-
 hannis ep̄i constantinopoleos ex sermone facto ad eos qui ad missas non occurrerunt, cuius initium
 est, iterum circensia, continēs ita. Horū michi iterū memores estote verborū, vtilis eorū erit memoria
 de oratione conferentibus, predixit proditorem, predixit omnium fugam & sui mortem. Percutiam
 enim ait pastore, predixit qui eum abnegaturus fuisset, & quādo & quotiens accurate omnia, & post
 hec omnia idoneam prescientiā futurorum dans probationem veniens ad locum orat, & illi quidem
 dicunt quia secundū deitatem, Nos vero dicimus quia secundum dispensationē, Iudicate itaq; & ab
 ipsa vnigeniti gloria nulli gratiam dantes sententiam pfertote. Si enim & cum contribulis iudicor
 nunc, sed supplico ac deprecor vt absq; premio iudicium fiat, neq; ad gratiam meam, neq; ad illorum
 odium, maxime quidē & ex hoc ipso manifestū est qđ non est diuinitatis ipsa oratio. Deus enim non
 orat, dei enim est adorari, dei est orationem suscipere non orationem offerre visum, quia inuerecundi
 sunt ex ipsius orationis sermonibus manifestum vobis facere pertentabo, quia totum dispensationis
 est, & ipsius carnalis infirmitas, quando enim humile quid loquitur christus, sic loquitur humile et vi-
 le quatenus immensitas humilū dictorum etiā eis qui valde contendunt possit persuadere quia ni-

mis ab illa ineffabili atque inenarrabili essentia dissonent hec verba, Veniamus igitur ad ipsa verba orationis. Pater si possibile est transeat a me calix iste, verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis, Et post pauca. Interrogo hereticum deus formidat & superlidet, & pigritat, & tristatur, & si dixerit etiam recede iam, & statuet illum deorsum cum diabolo, magis autem et illo interiorem, Neque enim ille audebit hoc dicere, si autem dixerit, quia nichil horum dignum deo, dic ergo quia nec erat deus, Absque istis enim & aliud inauditum erit, si hec dei fuerint verba, Neque enim estimatione tantummodo intelligent ipsa verba, sed & duas voluntates, unam quidem filii, aliam vero patris contrarias in alterutrum. Quid enim dictum est. Non sicut ego volo, sed sicut tu, hoc insinuantis est. Hoc autem nec illi aliquando promiserunt sed nobis semper dicentibus. Ego & pater unum sumus in maiestate, illi in voluntate hoc dictum esse inquirunt dicentes patris & filii unam esse voluntatem, Si igitur patris & filii una est voluntas, quomodo hic dicit, Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Si enim in diuinitate quod dictum est sit hoc, contradictio erit, & multa inaudita ex hoc generantur. Si autem de carne habet rationem que dicta sunt, & malum ex hoc erit scandalum, Nec enim nolle mori carnem reprehensio est, quoniam hoc natura est, Ipse autem que nature sunt omnia absque peccato ostendit, & cum multa abundantia, ut etiam hereticorum obturet ora. Quando autem dixit, si potest fieri transeat a me calix iste, & non sicut ego volo, sed sicut tu, nichil aliud ostendit nisi quia carnem vere indutus est timentem mortem. Mortem enim timere, & dubitare, & anxiam illius est. Nunc quidem eam destitutam reliquit, & nudatam ex propria operatione ut demonstrans eius infirmitatem, credibilem eius faciat & naturam. Nunc vero eam abscondit ut dicas quod non erat purus homo, quemadmodum enim si semper humana demonstrasset, hoc utique crederetur, ita si semper que deitatis sunt effecisset, incredibilis utique fuisset ipsius dispensationis ratio, propterea variat & intermiscet verba & causas, ut neque Pauli famosateni neque Martionis & Manichei egritudini & furori occasionem tribuat, Idcirco & predicet quod futurum est ut deus, & supercedit iterum ut homo. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membraceo qui est de bibliotheca venerabilis patriarchii huius a deo conseruande regie urbis, & constitit, Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Iohannis archiepiscopi constantinopoleos de interpretatione euangelii secundum Mattheum de textu, ubi ait. Et venit ad discipulos suos, & inuenit eos dormientes continens ita, Quemadmodum qui corpore curantur sponte sustinent dum curantur dolore, non quasi virtute, sed necessario propter salutem que ab ea conquiratur eodem modo & saluator effugiendum quidem secundum id quod est ^{mat} iam recusabat mortem, sustinuit autem eam magnanimitate ut nobis hominibus multifarie per huiusmodi dispensationem prodesset. Non solum enim ^{autem} redemptionem offerens liberos nos omni peccato fieri ^{propter} parauit, sed & corporis quoddam primicias resurrectionis mortuorum ostentans communem quoque confirmauit resurrectionem, Forsitan autem & si non recusasset, estimatus esset utique quod temeraria audacia atque contemptu ultro ad mortem venisset. Nunc autem orando id recusans immoderatam ostendit pimentum eum maliciam. Transeat ergo calix inquit subiunxit. Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu, & sua quidem voluntatem habere se efficaciter demonstrauit, preponit autem ubique sue paternam voluntatem, & in omnibus adnectit illam que patris est ei concurrentem, concordemque se ostendit illius voluntati. Quod testimonium similiter collatum est cum codice cartaceo, qui est de bibliotheca similiter venerabilis huius patriarchii, & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Athanasii archiepiscopi Alexandrie ex libro de trinitate & incarnatione, cuius est initium, qui callide diuinas scripturas, continens ita, & quando dicit. Pater si possibile est transeat a me calix iste. Verumtamen non mea voluntas fiat, sed tua. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma, duas voluntates hic ostendit, unam quidem humanam que est carnis, aliam autem diuinam. Nam humana propter infirmitatem carnis refugiebat passionem, diuina autem eius propria, sicut & Petrus audiens de passione formidauit & dixit Propicius tibi sis domine, Impauit autem dominus dicens. Vade retro me sathanas, scandalum michi es, quia non sapias ea que dei sunt, sed que hominis, ita & hic intelligitur, factus quippe in similitudine hominum recusat passionem ut homo, deus vero existens, & secundum essentiam diuinam impassibilis propter accepto tulit passionem & mortem, eo quod impossibile erat teneri illum a morte. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membraceo crocato qui est ad eam de bibliotheca huius venerabilis patriarchii, & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Gregorii episcopi nysie ex libro ^{contra} oppositione aduersus apollinarum cuius est initium, Bonum erit utique exordium, continens ita, apollinari, sed turbantur (inquit) infidelium perturbatione Gregorii aduersus nos contumeliis utitur turbulento, & perfidos appellans eos qui euangelice voci non citra examinationem attendunt, que ait, si possibile est transeat a me calix iste, verumtamen non mea, sed tua fiat voluntas

His autem

His aut adiungit propriū dictū cōtinēs ita, apollinariū & nō memorāt quā volūtas ista ppria dicta est, nō hoīs terreni sicut ipsi putāt sed dei qui de celo descendit, Gregoriū. Quisnā adinueniet tale aliqd dicere, nō dico horū aliquē qui in heresi denotati sunt, sed nec ipsum impietatis atq; falsitatis patrē arbitror adinuenire aliqd ad blasphemiam callidius quā que dicta sunt, putas nescit verborū scriptor que loquitur deus de celo descēdens propriam ipsius deitatis voluntatē παραγραφεται exceptat, & nō vult ad affectum venire, quod vult ergo, diuise sunt patris & filii voluntates, & quomodo ergo erit cōmunis vtriusq; volūtas, quō vtiq; idēitas nature differentia voluntatū insinuabit. Omnino enī necesse est nature voluntatē cōcurrere sicut alibi dominus ait. Non pōt arbor bona fructus malos facere, neq; arbor mala fructus bonos facere, fructus vtiq; nature erit affectus, vt profecto bene bonā sit, male autē mala. Si itaque differens est in patre, & filio fructus volūtatē, differentem necesse est & alterutrum naturam confiteri. Quid igitur impugnatur Arrius? quid autem non fugiunt ad Eonomium qui diuidens patris, & filii naturam simul diuidit cum natura voluntatem, & magis colligit alienationem substantie submissum a prelato discerpens a diuinitate verbum, iterum autem quod ab eo dictum est repetamus Apollinariū et non memorantur, quia voluntas propria dicta est non hominis qui ex terra est, sicut existimant ipsi, sed dei qui de celo descendit, Gregoriū. Qualem voluntatem asserit verbū scriptura & non vult dominus fieri dicens ad patrem. Non mea voluntas, sed tua fiat. Putasne intelligit in qualem delapsus est sermo eius cōtrouersiam appropinquat passio, & sicut necdum futurus erat proditor superuenire cum multitudine. Tunc quoq; huiusmodi facta est oratio qui de precatur homo est, an deus. Si deum esse qui deprecatur, existimat parem ei cum hominibus inspicit impotentiam. Quomodo legitur deus qui nullum habet inditum bonum, sed supernum inuocat adiutorium, de hinc quomodo reprehendat diuinitas propriam voluntatem, bonum fuit an malum quod volebat, & siquidem bonum quomodo nō ad affectum perducitur quod volebat, si autem malum que est diuinitati ad malum familiaritas. Sed quod dixi quia non intelligit quod in contrarium circa eundem sermonem, si quippe vnigeniti dei est vox que dicit. Non mea volūtas fiat sed tua, ipse sermo circa seipsum per quandam semper contrarietatem voluitur, & nusquam stabilitatem habet. Qui cum non vult propriam voluntatem fieri, hoc ipsum vult per omnia vt non fiat quod vult. Quomodo ergo oratio ad affectum perducitur dicentis, quia hoc volo vt quod volo non fiat in contrario, per omnia quod desiderat conuertitur, & hesitauit erga alterutrum qui huiusmodi orationem exaudit. Quicquid enim fecerit ad eum exitum quod oratum est in voluntarium conuertitur, faciat voluntatem orantis. Sed & oratio est vt minime fiat quod vult, non faciat quod vult, sed qui orat vult fieri hoc ipsum quod non vult. Ac per hoc per omnes modos quoquo cōuertatur, quoquo modo accipiatur inconstans erit eius intelligentia ipsa sibi repugnans, & a seipsa deiicitur. Ad huiusmodi itaq; verbū hesitationem vnum fiat solatium vera ipsa mysterii confessio, quia formidare quidem passionē humane fragilitatis est, sicut ait & dominus spiritum promptum esse dicens carnem autem infirmā, suscipere vero eandem ex dispensatione passionem diuine est voluntatis & virtutis. Quia igitur alia est humana voluntas, & alia diuina, loquitur quidem & quasi ex homine quod infirmitati nature congruit, qui nostras passiones assumpsit. Adiungit autem secundam vocem sublimam & deo decibilem voluntatem quam firmari humanam pro hominum salute volens, qui enim dixit nō meam humanam hoc sermone significauit, addens vero tuam ostendit coniunctionem sue deitatis ad patrem, cuius nulla voluntatis est differentia propter communitatem nature, nam patris dicens voluntatem etiam filii demonstraui, hec autem est velle omnes homines saluos fieri & ad cognitionem veritatis venire, quod non erat aliter fieri q̄ mortem subiicere que vitam prepediebat, humilem autem humane formidinis, & sermonem, & passionem assumit dominus ostendens qd nō veraciter circa eū erat quod nostrum est ex communitate passionum ipsam naturam credibilem faciēs. Quod testimonium similiter collatum est cum libro cartaceo qui erat ex bibliotheca huius venerabilis patriarchii, & constitit. Itē relectum est ex eodē codice testimonium eiusdem sancti Gregorii de hominis contēplatione capitulum quartum continens ita, ipsa quidem anima regium quid & sublime inditum ostendit, porro a priuatorum paupertate seiuncta in eo q̄ indominabilis & liberī existit arbitrii propriis voluntatibus se imperialiter dispensans. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdē sancti Gregorii ex his que aduersus Eunomium capitulis. xxxv. cuius est initium nō erat vt videtur cōtinens ita. Omnino necesse est conueniens esse, & propriū confiteri nature, ipsum quoq; arbitrium Et si dissimile extiterit secundum naturam, dissimiles erunt etiā ipse voluntates virtute eius in vtriusq;

idonea existente natura deficienti ad p̄ficiendā p̄p̄iam volūtatem. Quod testimoniū similiter collatum est cum libro chartaceo qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchii & cōstitit. Item relectum est ex eodem codice testimoniū sancti Iohannis archiep̄i constantinopoleos ex sermōe. Pater si possibile est trāseat a me calix iste, cuius initium est. Profundam sectionem continens ita. Sed nō sufficiūt hec solū modo, sed & aduentus, vt non putaretur phantasticum quod fiebat, non superficie tantum rem credibilem facit, sed & tempore multo, & quod per oīa humana transiuit, neq; enim simplr in homīne perfecto venit, sed in vtero virginis, vt etiā in vulua baiulare, & ptū sustineret, & lactis nutrimentum, & incrementum, p̄lixitatemq; tēporis, & per diuersitatē omnium etatum credibile faceret quod fiebat, sed neq; in hmōi probatione tantum persistit, sed & ipsam circumferens carnem permittit eam nature perpeti detrimēta, Et esurire, & sitire, & dormire, & fatigari. Postremo etiā ad crucē veniens sinit eam que carnis sunt pati, ideo enim & gutte sudorum de ea cadebant, & angelus inueniebatur eam sustentans, & tristat, & hesitat. Prius enī quam hec diceret ait, anima mea turbata est, & tristis est vīq; ad mortem. Si enī his oībus gestis os malignum diaboli per martionē ponticum, & valentinum & manicheum persam. Et alias plures hereses valuit quantum ad eos verbum dispensationis subuere. Et insonuit sathanas consonū dicens, q̄a neq; incarnatus, neq; carne indutus est, sed putatiue hoc erat, & phantasia, & scena atq; simulatio dum quando passiones ipse p̄clamarēt, & mors & sepulchrum & esuries, si nichil horum factum est, quomodo non multo amplius hec impietatis neq; sima dogmata disseminarentur, quamobrē sicut esuriuit, sicut fatigatus est, sicut dormiuit, sicut manducauit, sicut bibit, sic & mortē recusat, quod est humanum ostendens, & infirmitatem nature, que nō sine dolore patitur auelli de p̄senti vita. Si enī nullū horū dixisset, dixissem vtiq; quia si homo esset oportebat eum pati que hominis sunt, que vero hec cum ad crucem veniret & formidaret & tederet, nec sine dolore auelleretur a presenti vita, inest quippe nature amor presentium. Et ideo ostendere volens verum carnis velamen dispensationemq; credibilem facere cum multa p̄batione passiōes ipas nudas proposuit. Quod testimoniū similiter collatum est cum libro membranaceo qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchii, & cōstitit. Item relectū est ex eodem codice testimoniū eiusdem sancti Iohan. chrisostomi ex interpretatione euangelii scdm Mattheū lib. lxxxī. cuius est initium. Tunc venit cū eis Iesus continens ita. Et pusillum accedens orabat dicēs. Pater si possibile est transeat a me calix iste, veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu, & venit ad eos, & inuenit eos dormientes, & dixit Petro sic, non potuisti vna hora vigilare mecum; Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem, Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Non simpliciter maxime Petrum aggreditur dum, quando & ceteri dormirent, sed palps atque tangens eum. Et ex hoc propter causam quā antea dixi de hinc quia & ceteri hoc ipsum dixerunt, dicente enī Petro inquit. Quod si etiam oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter autem inquit & omnes discipuli dixerunt. Ceterū oēs alloquitur redarguēs eorū infirmitatem, qui enī mori cū eo delegerant, nec saltim contristato simul cum eo tunc euigilantes contristari valuerunt, sed tenuit eos somnus. Orat vero ne causa simulationis esse putaretur, & sudores defluunt propter eandem iterum causam, ne dicant heretici q̄ anxietatem simulasset. Propterea & sudores vt gutte sanguinis, & angelus cōfortans eum visus est, multa milia quoque timoris indicia, ne quis diceret verba ficta fuisse. Ideo & oratio, dicendo namque. Si possibile est transeat, ostendit humanum. Dicendo autem veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu, ostendit quid sit *εὐαγετον* elegans, & Philosophum imbuens, vt & natura in aduersum trahente sequi Deum, Quoniam quidem non sufficiebat insipientibus *προσπονη* personam faciem ostendere solam, & iam verba adiungit. Iterum quia verba non sufficiebant tantum, sed & res, oportebat vt eas verbis coniungeret, vt credant etiam qui vehementer contendunt, quia & homo factus est, & mortuus est. Si enī & dum hec sint incredibile est hoc adhuc apud quosdam, multo magis si hec minime fuissent. Quod testimoniū similiter collatum est cum libro chartaceo qui ē de bibliotheca venerabilis huius patriarchii, & cōstitit. Item relectum est eodem codice testimoniū eiusdem ex interpretatione euangelii secundum Iohannem libro secundo sermōe. lxxvī. cuius initium est. Dulcis est p̄sens vita continens ita. Nunc anima mea turbata est, & quid dicam. Pater salua me ab hac hora, quia hoc non est euitantis vt ad mortem veniret, sed maxime inuitantis, vt enī non dicant quia ipse extra dolores humanatus existens facile de morte philosophatur oē mortis ipiū potēter destruēs, & nos extra piculū exhortatur ostēdit, quia quīs anxietur attamen propter vtilitatem non recusat, hec vero dispensatiōis sunt non deitatis. Ideo ait nunc anima mea turbata est. Nā si hoc non est qualis

qualis consequentia est quod dictum est, & dicere, Pater salva me ab hac hora, & ita turbari, ut exui quoque depolceret, si vero inesset etiam diffugere hec nature humane sunt infirmitatis, siue ipotetie, sed non habeo inquit quod dicam ex vi postulans, propter hoc enim veni in hanc rem ac si diceret. Seu turbamur siue commouemur non fugiamus mortem. Nam & ego nunc turbatus non dico ut fugiam. Oportet enim sustinere quod superuenit, non dico libera me ex hac hora, sed quid, pater glorifica nomen tuum dum quando perturbatio hoc cogeret dicere, e contrario dico glorifica nomen tuum hoc est eleua iam super crucem. Iterum humanum ostendit & naturam nolentem mori, sed presentem vitam amplectentem, ostendens quod non extra humanas passiones erat, quemadmodum enim esurire crimen non est, neque dormire ita nec presentem vitam affectare. Etenim Christus corpus mundum a peccatis habuit non naturalibus necessitatibus liberum, alioquin nec corpus esset. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchii, & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Cyrilli archiepiscopi alexandrie de thesauris capitulo. xxiiii. cuius initium est, si a quolibet aliquorum, continens ita, propriam mortem saluator euacuauit. Quemadmodum ergo nequaquam mors destrueretur eo non moriente. Ita in singulis carnis passionibus nisi enim formidasset non utique natura a formidine libera fieret, nisi tristaretur non utique unquam de tristitia liberaretur, nisi perturbatus esset, & pertimesceret nunquam extra hec efficeretur, etiam in singulari que humaniter facta sunt eadem aptans rationem inuenies in Christo easdem carnis passiones motas fuisse, non ut obtineant sicut in nobis. sed ut agitate destruantur virtute carne inhabitantis verbi in melius resecta eadem natura, quod testimonium similiter collatum est ad librum qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchii cartaceum, & constitit. Item relectum est testimonium eiusdem ex eodem libro continens ita, homo factus est dei verbum, non iterum ut deus ante humanationem omnia agat, & loquatur, sed ut plerumque etiam propter utilitatem que in carnis est dispensatione, & sicut homo quedam loquitur hanc habente eodem mysterio virtute, quo modo absurdum non est scandalizare audientes dum interdum humanius loquatur. loquitur enim, ut homo, loquitur ut deus habens in utrisque potestatem, humaniter enim dicebat, nunc anima mea turbata est, diuine autem, potestatem habeo ponendi eam, & iterum potestatem habeo sumendi eam. Perturbari ergo passio carnis est proprie, potestatem autem habere ponendi, & iterum sumendi animam virtutis verbi est actus, quemadmodum enim dum quid loquitur diuine dum & homo cernat minime scandalisamur, sed consideramus habitans in carne verbum, ita cum quid loquitur ut homo non scandalisemur, considerantes quia propter nos factus est homo. Et que humanitati congruunt loquitur, quod testimonium similiter collatum est cum eodem libro, & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Cyrilli ex dogmatibus aduersus Iulianum libro. iiii. ex sermone. xii. cuius initium, attentat quidem qui ex aduerso est, continens ita. Quia igitur nisi quod inuoluntarium erat fecisset & voluntarium nequaquam omnino pateretur necessario demonstrat inuoluntarium quidem quod in patiendo fuit inglorium ut fatuissimum, attamen voluntarium eo quod omnibus extitit utile. Et non velle quidem calicis recusatio continet, sponte autem pati in eo quod dictum est ad patrem. Veruntamen non mea voluntas sed tua fiat. Complacente ergo deo & patre, & tanquam consentiente prudentissimus dispensationibus filius secundum carnem mortem sustinere dicitur, quatenus surgens a mortuis destrueret mortem, & auerteret corruptionem, & iustificaret que sub celo sunt. Et post pauca. Considera ergo quomodo ut suscitaret quod datum est ei, id est nos quod dei erat inuoluntarium propter passionis contumelias voluntarium fecit. Sustinuit quippe crucem ignominia contempta sicut egregius scribit Paulus, quia vero passio extitit inuoluntaria quidem ei quantum ad infirmitatem humanorum sensuum pertinet, veruntamen quod nimis fuisset inglorium voluntarium fuit eo quod deo est esse acceptum. Acceptum namque videtur oportere omne quicquid est, male sustinere fideles suos pro multorum salute. Considerauit quis quod optime, & in euangelicis narrationibus, quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo bibliothecae huius venerabilis patriarchii, & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex interpretatione euangelii secundum Mattheum ex Tomo. xi. continens ita. Licet enim quod maxime quod accidit non in omnibus et per omnia voluntarium ei fuit, sed tamen propter omnium salutem & vitam voluntariam fecit crucis passionem, nouerat quippe nouerat que ex hoc future essent emendationes, & quod hominis naturam repararet, & sanguine proprio acquireret deo patri, si enim non fecisset voluntarium pati dum nimis esset inuoluntarium, que nam occasio considerabitur orandi eum & dicendi. Pater si possibile est transeat a me casus.

lix iste. Eiusdē ex Tomo. xii. & subest qdē in eo metus patiēdi propter id quod humanū est, mitigātur vero cōfessim p inhabitātis verbī potētiā atq; fortitudinē. Prospice ergo quomodo sub demonstrat qdē in eo recusatio ipsa quod hūanū est, diuinitatis aut inflexibilitas statim refulsit, ait enī ad patrē q in celis est, verūtamē nō sicut ego volo, sed sicut tu, & hoc aut vt hōi cōgruit fat⁹ ē. Nā iuxta quod deus ē nō extra volūtātē est pīs imno vero ipse ē cōsiliū dei & pīs, si utiq; in sapiētia, & velle est pīs, sapiētia vero est ipse filius, qā vero & volūtas patris noiatur vnigenitus explanat egregius cantator, dñe in volū tate tua pstitisti decori meo virtutē in Christo enim omne datum celestium bonorum est a deo & pa tre. Alias vna atq; consubstantiali existēte trinitate & vna deitate in ea intellecta quomodo nō erit ea dem voluntas pīs, & filii, & spiritus sancti, condecētissime itaq; ad humilitatis habitum & sicut homo sibi formidat tacite, eamq; extra naturam, & ex maledicto subintrauit mortem respuens autē iterum, vt deus, non sicut ego volo ait, sed sicut tu. Que duo testimonia parī modo collata sunt cum libro Car taceo bibliothecae huius venerabilis patriarchii & constitit. Itē relectum est ex eodem codice testimoniū eiusdem sancti Cyrilli ex interpretatione euangelii secundum Iohannem libro quarto cuius ini tium, quia descendi de celo continens, ita maxime enī non absolute neq; in omni simpliciter argu mento, sed neq; in omni re omnino non amplecti proprias voluntates filius adfirmavit. Conseruare namq; que patris est dicit circa rem definitam propter tuas sicut michi intelligere datur sermonum adinterpretationes prouidens nostre cautele sicut deus, sustinet autem inuoluntarium, & facit volun tarium propter nos, passionem autē dico proculdubio crucis ita & genitori complacitam sicut a no bis iam dictum est. Licet nanque considerare appositam statim cōprobatōnē, & adiacentem officio se ipsam causam ob quam sicut ipse ait, a propriis quidem recessit voluntatibus, implet autē eam que patris est, hec est enī inquit voluntas patris, vt omne quod dedit michi non perdam ex eo, sed vt res luscitam eum in nouissimo die. Et quoniam quidem certe inuoluntaria simul & voluntaria vnigeni ti passio que in cruce cernitur iam plane predictum est. Repetamus autem iterum per subtiliores per scrutationes relegendibus pandentes veritatem. Eiusdem ex eodem sermone. Nullo modo itaque scā daliseris, o homo cum audieris dicentem, descendi de celo non vt faciam voluntatem meam, sed eius qui misit me, quod enī a principio dicebamus hoc iterum dicimus circa rem definitam ac manife stam super hoc facit Christus sermonem, docens enī quia pro omnibus obedire voluntatiūum qui dem habet eo quod ita voluisset diuina natura, inuoluntatiūum autem propter crucis passionē, & quan tum ducit ad carnem recusantem mortem, hec & huiusmodi fatus est, & prolixior quidem nobis con sumptus est sermo, quia vero & inuoluntarium quodam modo videtur saluatori christo iuxta quod erat homo passio que in cruce est ex ipsa nos consequens est rerum natura comprobare, dicimus autē q; iudaice obstinationis actus fuerat vt christus per omnia crucifigeretur, & hoc sine intermissione fu turum erat ab eis vt immeditatam habentium super his audaciam ex his que iam fuerāt operati tam in sanctos prophetas, quamque in hos qui illo tempore fuerant sancti. Quoniam igitur non inerat aliter quod in morte deciderat denuo ad vitam resuscitare nisi factus fuisset homo vnigenitus dei ver bum. Oportebat vero per omnia factum pati inuoluntariū effici voluntarium. Que duo testimonia similiter collata sunt cum libro cartaceo bibliothecae huius venerabilis patriarchii, & constitit. Item rele ctum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Cyrilli, & ex eadē interpretatione libro octa uo cuius initium. Maria autē accipiens libram vnguenti continens ita, aspice iterum in his quod na tura quidē humana in perturbationibus facilis & transmigrabilis est ad formidīnē, diuina autē & in effabilis potētia in oibus infracta, atq; indurpta, & ad solam sibi que decentem fortitudinem respicit mortis. Nāq; subingressa mēoria turbare ptētat Iesum, diuinitatis autē potētia cōmota statim subie cit egrimoniam, & continuo ad incōparabilem transformat audaciā qd formidīne fuerat supatus, arbitremur enī & in ipso saluatore xpo cōmoueri q hūana sunt pp duos ac necessarios modos. Opor tebat enī oportebat, & p hec ipsas nō putatiue, & excogitatiue magis aut naturaliter, & veraciter hoiez ex muliere factū videri oia gestantē hūana absq; solo peccato. Ceterū timor atq; formido egrimonie qdē sunt i nobis naturales, inter pctā autē refugiūt deputari, & sup hec rursus viles, mouebant etia in xpo q hūana sunt, nō vt mota pualerēt, atq; accrescerēt quēadmodū & apud nos, sed vt mota p virtutē verbī absiderēt ad meliorē quēdā, & diuiniorē statū trāsmutādā naturā in prio xpo, ita nēpe inerat, & non aliter, vt etiā ad nos ipsos sanationis modus transiret. Eiusdē ex eadem interptatione libro deci mo, cuius initium, qui habet mandata mea, & custodit ea sicut cōsubstantialis est, ita & conuoluntarius proprio genitori, vnus enī essentie vna profecto volūtas est, intentus in oibus vn⁹, & nichil est quod dissonet

diffonet, Eiusdem ex eadem interpretatione libro, xii. cuius initium, quia deus secundum naturam est filius. Cōpleta omni impietate aduersus Christum ab iniquitate iudeorum, et nullo de cetero relicto prout apparet eorum super modum crudelitatem fuisse perfectam, Patere ut iterum aliquid in nouissimis eadem caro proprium atque naturale, suscepit enim sitim flagris multimodis arefactam, dolores enim acres sunt ad extorquendum sitire quodam insito inenarrabili calore internum examinante humorem, & igneis quibusdam accessibus patietia viscera concrematis, id difficile quippe fuerat cum cuncta valenti deo verbo etiam hoc a propria carne remouere, sed quemadmodum sponte permisit cetera pati, patitur & hoc, per spontaneam igitur voluntatem querebat bibere, Que tria testimonia pari modo collata sunt cum libro cartaceo bibliothecae venerabilis huius patriarchii & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti epiphani archiepiscopi Cypri ex panariis sermone, lxxix. contra arriomanitas cuius est initium. Istos qui sunt circa meletium continens ita, Insipientes igitur verbi captores statim tanquam occulionem contra inimicum adepti addentes aiunt, cernis quia egebat auxilio angelorum, confortabat enim eum angelus in agonia, namque ipse factus est, & nesciunt quia nisi habeat hec omnia, & illud non mea voluntas sed tua. Et nisi fluctuaretur, & nisi sudor ei factus fuerit ex corpore profluens, utique putatio fuerat christi carnalis aduentus, & rationabiliter a manicheis, & martionistis que secundum phantasiam est estimatio causa cantatur et non verissima, Hec autem omnia premuniens vitam nostram cuncta dispensat que suscepit, quas humane egrimonie narrationes habens et non simulatione, sed veritate, id non mea voluntas, ut ostendat carnis subsistentiam veram, et redarguat eos qui dicunt mentem humanam eum non habere. Itemque redarguat eos qui non dicunt carnem eum habuisse, omnes enim diuinus sermo stans inter filios tenebrarum redarguet tenebras, illuminat autem filios veritatis. Certe vero quanta utilia sunt in isto sermone, de incorporalibus non procedit sudor, dum vero hoc fieret ostendit veracem carnem, & non estimationem ex carne in deitate coadunata. Citra animam & mentem non sit agonia, fluctuante autem eo ostendit animam & corpus, & mentem in vnum gerere unde agonia fiat, itemque cum dicit, Non mea voluntas, sed tua ostendit vere mentem humanam, sed sine peccato. Quod testimonium similiter collatum est cum libro cartaceo qui est ex bibliotheca venerabilis huius patriarchii, & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Gregorii episcopi Nazianzeni ex secundo sermone de filio cuius initium. Quoniam tibi quedam ex cogitationibus continens ita, Septimum descendisse dicatur de celo filius non ut faciat voluntatem suam, sed eius qui misit eum. Si enim non ab eo qui descendit hec dicerentur diceremus utique tanquam ab homine formari hunc sermonem, non ab eo qui in saluatore intelligitur, illius enim velle, nec contrarium est deo deificatum totum, sed eius qui secundum nos est, ut pote quod humana voluntas non per omnia sequatur diuinam, sed resistat plerumque atque reluctetur, etenim illud ita intelligamus. Pater si possibile est transeat a me calix iste, veruntamen non sicut ego volo, sed tua preualeat voluntas, neque enim si possibile erat, aut non, hoc eum ignorare oportebat, neque voluntati obintroumittere voluntatem, quia ergo tanquam ab eo qui assumpsit sermo est. Id quippe est quod descendit non rei suscepte sic occurrat, non tanquam existente propria filii voluntate preter illum que patris, sed tanquam non existente is sermo est ut tale sit quod colligitur, non ut faciam voluntatem meam, neque enim mea a tua separata est, sed communis mea est atque tua, quorum sicut una deitas, ita & voluntas. Quod testimonium similiter collatum est cum libro de membranis qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchii, & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Cyrilli archiepiscopi alexandrie de thesauris libro vigesimo quarto, cuius initium, si a quodam de accedentibus continens ita. Quando igitur apparet formidare mortem, & dicere, Si fieri potest transeat a me calix iste, intellige igitur quoniam formidasset mortem docebatur caro quam indutus erat deus verbum ultra id non perpeti, dicebat enim ad patrem non sicut ego volo, sed sicut tu. Non enim timebat secundum quod verbum est et deus mortem ipse, sed ad finem perducere dispensationem properabat. Hec enim erat voluntas patris habet enim & nolle mori idcirco quod caro mortem naturaliter euitet docēs profecto humanitatem ne ultra que sua sunt sapiat, sed dei voluntatem inquirat. Sicut homo dicit, non sicut ego volo sed sicut tu. Ideo quippe & addidisse videtur, Spiritus quidem promptus, caro autem infirma. Quod testimonium similiter collatum est cum libro cartaceo de bibliotheca huius venerabilis patriarchii, & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Cyrilli ex interpretatione euangelii secundum Iohannem libro quarto cuius initium, quia descendi de celo, continens ita, Quoniam qui dem etiam aliquatenus inuolutaria existit saluatori Christi passio in cruce, voluntati vero propter nos,

& beneplacitū dei, & patris ex hoc intelligis. Ascensurus qppe super hanc eadē disputationes faciebat ad deum videlicet tanquam orationis habitum dicens. Pater si possibile est transeat a me calix iste, verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. Quoniam ergo deus erat verbum immortalis, atq; incorruptibilis, & vita ipsa secundum naturam pertimesceret mortem sciebat omnibus existimo esse manifestissimum, percipiebat tamen utpote qui in carne erat sustinere carne que sua sunt, & cum iam in foribus esset, pertimesceret mortem, & ut veraciter appareat homo ideo ait. Si possibile est transeat a me calix iste. Si possibile est inquit *ὡς πατήρ* tanquam pater. O pater non sustinendo mortem acquirere vitam credentibus in eum si moritura est mors, me non moriente secundum carnem dumtaxat, transeat inquit calix, verumtamen eo quod aliter fieri nō uest non sicut ego volo, sed sicut tu. Cernis quomodo deficiens quidem iterum hominis natura, & in ipso Christo quantum ad ipsam pertinet inuenitur, restauratur autem ad confidentiam deo decibilem, & ad consilium iuuenile transducitur, quatenus non quod ei videtur propriis implere voluntatibus, sed diuinam magis intentionem sequi, & ad illud sedulo currere ad quod nos profecto lex reuocat conditoris, quia vero autem asserentes agimus ex eo quod sequitur addisces. Spiritus quidem promptus, caro autem infirma, Neque enim ignorabat Christus quod valde posterius erat a deo decibili dignitate quod videbatur morte terreri, & eius sentire formidinem, ideo que feruentissimam satisfactionem adiecit informatam quidem fuisse carnem secundum quod eam decebat, & ei naturaliter inerat, dicens promptum attamen esse spiritū sciētem nichil de his que noceant pati. Cernis qualiter christi mors inuoluntaria erat propter carnem, & passionis ignominia, voluntaria attamen donec ad p̄sperū finē vniuerso mundo perduceretur quod erat in b̄nplacito patris, id est omnium salus & vita. Quod testimonium similiter collatum ē ad librum cartaceū q̄ est bibliotheca venerabilis huius patriarchii, & constitit. Itē relectū ē ex eodē codice testimonium sancti Athanasii archiepi alexandrie ex libro cōtra Apollinariū de incarnatione, cuius initium. Modus qdē impie continēs ita. Quando Adam deus ab origine formauit nunquid insitū ei dedit peccatū? Que ergo iam vtilitas erat mandati, quomodo autē illū cōdēnauit peccantē, aut quo modo etiam adam ante p̄uaricationē nesciebat bonū aut malū quē formauit deus ad incorruptionē, & imaginē sue eternitatis, fecit enim naturā sine peccato, & volūtate liberi arbitrii, qd testimonium similiter collatum est ad librum ex membranis croceis qui est bibliotheca huius venerabilis patriarchii, & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Augustini Hyponis regienis ex libro quinto contra Iulianum pelagianistam continens ita. Motus animi quid est, nisi motus nature, anima enim sine dubitatione natura est, & ideo voluntas motus nature est quia motus est anime. Quod testimonium similiter collatum est ad librum latinis litteris scriptum interpretante Constantino deo amabili p̄bro, & defensore sanctissime huius magne ecclesie, & latino grāmatico, & constitit. Itē relectum est ex eodem codice testimonium de operationibus sancti Leonis pape Romane vrbis ex epistola ad Flavianum archiepiscopum Constantinopoleos, cuius initium. Lectis dilectionis tue littere continens ita. Sicut enim deus non mutatur miseratione, ita homo non consumitur dignitate, agit enim vtraque forma cum alterius communione quod proprium est, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est, vnum horū coruscat miraculis, aliud succumbit iniuriis, & sicut verbum ab equalitate paterne glorie non recedit. Ita caro naturam nostri generis non relinquit, vnus enim idemque vere dei filius, & vere hominis filius. Quod testimonium similiter collatum est ad librum Membranaceum argento tectum qui est esceuophilacio, id est de repositione huius magne ecclesie & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Leonis ex secunda epistola ad Leonem piissimum Imperatorem cuius initium. Promississe me memini continens ita. Licet ergo in vno domino Iesu Christo vero deo itaque hominis filio verbi, & carnis vna persona sit, que inseparabiliter atque indiuisē communes habeat actiones, intelligende tamen sunt ipsorum operum qualitates, & sincere fidei contemplatione cernendum est ad que prouehatur humilitas carnis, & ad que inclinē altitudo deitatis. Et paulopost. Postremo sine verbi potētia nō se dominus patri confiteretur equalem, & sine veritate carnis non idem diceret maiorem se esse patrem dū catholica fides vtrumq; suscipiat, vtrumq; defendat que secundum confessionē beati apostoli Petri vnū xpm dei viui filiū & hoiez credit & verbū, quīs itaq; ab illo initio quo vtero virginis verbū caro factū est nichilū q̄ inter vtrūq; formā diuisionis extiterit, & p̄ oia incrementa corporea vni⁹ p̄sone fuerit totius tēporis actiōes, & ipsa tñ que inseparabiliter facta sunt nulla cōmixtiōe cōfundim⁹, sed qd cui⁹ forme sit ex operū q̄litate sentim⁹, quod testimonium similiter collatū est cū libro membranaceo argēto tecto de esceuophilatio

seuophilatio id est repositione sancte huius magne ecclesie & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimoniū sancti iustini philosophi & martyris de expositione fidei quā fecit super rectā cōfessionem cuius inītiū, idonee aduersus iudeos & paganos, ita continens. Sicut luminis secūdū quod vnū lumen est ipsam operationē nō separabit quisquā hec palpabili corpore, ratione vero discernēs insinuat naturā cuius est, ppria operatio, ita in vno filio dei omnē quidē operationem nequaquā quisquā separaturus est ab vno filio, cuius tñ natura est propriū quod agitur ratione facit agnosci, quod testimoniū si militer collatū est cū libro cartaceo qui est bibliothecae sancti huius patriarchii & constitit. Item relectum est ex eodē codicello testimoniū sancti Iohannis archiepī cōstantinopoleos ex sermone in thoma aplo & contra Arrianos cuius inītiū, legi quidem et ecclesie obtēperās continēs ita. Hec audiēs purgavi animā a perfidia, et exui me abigūā inīam, assumpsi credulū sensū, accepi corpus gaudēs, ac tremēs expā di cū digitis et aie oculū, et duas phoc operationes sensū, quod testimoniū similiter collatū est cū libro mēbraniceo plato a parte apostolice sedis antīque rome, et constitit. Item relectū est ex eodem codice testimoniū sancti Gregorii epī nyse ex quinto tomo cōtra Eunomiū, cuius inītiū, deuote itaq; petri apostoli continēs ita. In cōfusa pmanet tā carnis quāq; deitatis proprietatē contēplatio donec in seipīs alterutrū horum conspiciatur, vt pote idcircoverbum ante secula fuit, caro autem in nouissimis temporibus facta est, et nullus cōuertens dicet, aut istā ante secula fuisse, aut in nouissimis verbū factū fuisse, caro passibilis nature est operatricis autem verbū, et neq; hec opifex est existenti. Neq; diuinitas passibilis habet virtutem. In principio verbum erat apud deum in mortis experimento homo, et neque ab eterno quod humanum est, neq; mortale quod diuinum, et cetera omnia secūdum hunc modum cōsiderantur. Neque viuificat lazarū humana natura ad neq; lachrimatur, iacētē impassibilis potestas. Sed propriū quidem est hominis lachimare, vita vero eius qui vita est, non reficit milia paupertas humana, neq; currit ad ficulnā omnipotēs virtus, quis est qui fatigatur ex itinere, et quis est qui sine labore vniuersum mundum verbo substituit, quid est glorie splendor, et quid clauis affligitur, que forma in passione alapis ceditur, et que ex eterno glorificatur, manifesta enim sunt vel si nullus sermo interpretetur, quoniā quidem plage serui sunt in quo dñs patitur honores vero domini circa quem seruus quatenus propter copulationem atq; concretionem cōmunia fierent vtraque alterutrum domini no seruales cicatrices in seipso suscipiente, quāque seruo honore dominico glorificato. Item relectum est ex eodem codice aliud eius testimoniū ex eiusdem tomo duodecimo cuius inītiū, Sed videamus et quod sequitur continens ita. Interim dignum est sciscitari eos qui nobis voces huiusmodi professi sūt quia quod ascendit, et quod videtur, et quod per tactum agnoscitur, et adhuc super his quod hominibus per fraternitatem sociatur, vtrūq; diuine aut humane nature esse propriū arbitrantur. Si quidē palpabilem et visibilem, et cibo atq; potu sustentari, et hominibus cognatum ac fratrem, et queq; circa corporale naturā conspiciuntur, omnia hec et in diuinitate cernunt, dicant de vnigenito deo et hec, & que voluerint testificetur ei, et ambulationes operationem et localem abscēssum quod propriū est eorum corpore circumscribuntur. Si vero hic quidem qui per mariam est fratribus oquitur, vnigenit⁹ autem fratres non habet, quomodo enim in fratribus quod vnigenitum generis est saluabitur, & qui dixit spiritus est deus. Item ipse ait ad discipulos suos, quia palpate me, vt ostendat quia palpabilis quidē est humana natura, in contrectabilis autē diuinitas, & qui dixit vado, localem abscēssum significat qui autem omnia, & in quo sicut ait Apostolus creata sunt omnia & in quo omnia consistunt, nihil in existentibus extra seipsum habet in quo per quendam motum fiat abscēssio. Neq; enim est aliter operari ipsam motionem nisi transiens locum quidem in quo fuerat, derelinquat, ad alterum autem transmutauerit, quod autem per omnia graditur, & in omnibus existit, & omnia continentur, non habet quod iscedat eo quod a diuina plenitudine nichil est vacans. Que duo testimonia collata sunt cum libro ex membranīs croceis qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchii, et constitit. Item relectū est ex eodem codice testimoniū eiusdem epistole ad Eustachium de sancta trinitate cuius inītiū est quidem. Et omnibus vobis continens ita. Ostendant ergo ex quibus nature diuersitatē agnouerunt. Si enim possibile fuisset ipsā diuinam naturam ex seipsa videri, et tam quod familiariter est habet quamq; quod alienum per ea que videbantur inueniri, non vtiq; per omnia verborum egeremus argumentorum ve aliorum ad comprehendendum quod inquirebatur. Quia vero hec quidem sublimior est quam querentium consideratio verum ex argumentis quibuldam de his que nostram fugiunt scientiam naturaliter collegimus, omnis inest necessitas per operationes nos introduci ad diuine nature indagacionem. Ergo si viderimus differentes ab inuicem opationes que

a patre & filio, spiritu sancto peraguntur diuersas esse, tamque & operatrices naturas ex diuersitate operationum aduertimus. Neque enim possibile est ut que secundum nature rationem distant, cum inuicem ad operationum speciem coniungere, nequaquam refrigerat ignis, neque calefacit chrysellus, sed cum diuersa naturarum ab inuicem disiunguntur, etiam que ab eis sunt operationes. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex eodem libro continens ita, diuina vero natura in omnibus adinuentis nobis secundum id quod manet indesignabilis iuxta nostrum sermonem, benefactorum quippe & iudicum benignum, quocumque & iustum, & queque sunt talia dicentes operationum esse differentias edocemur, operantes autem naturas nihil aliud magis quam ex operationum consideratione recognoscere possumus. Cum enim quis reddiderit rationem de vno quocumque eorum nominum de qua eadem nature circa quam sunt ipsa nomina non eandem de vtriusque reddet rationem, quorum vero ratio altera est, horum & nature diuersae sunt. Que duo testimonia similiter collata sunt, cum libro ex membranis croceis, qui est bibliothecae venerabilis huius patriarchii & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium cyrilli alexandrie ex sermone prosphonetico, id est, acclamatorio ad theodosium piissimum imperatorem de orthodoxa fide, cuius initium. Gloria quidem que est apud homines, continens ita. Totum igitur quod ex eo est verbum totum condonatum agimus humanitati in nobis est. Neque enim quod in nobis est melius, id est, animam nulla ratione dignatus est soli condonans carni labores aduentus, agebat vero bene per vtriusque dispensationis sacramentum, vltus est autem tanquam instrumentum propria quidem carne ad opera carnis, & naturales infirmitates, & que que ab initio longe sunt, anima vero sua ad humanas & inuituperabiles egritudines, elurisse enim dicitur, labores quocumque sustinuisse ex longis itineribus formidinis & pauoris & timoris, & tristitia agoniam, atque mortem in cruce. Quod testimonium collatum est cum libro membranaceo sancte tercie ephesine prioris synodi qui est in bibliotheca huius venerabilis patriarchii in quo continetur predictus propheticus, id est, acclamatorius sermo & constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex sermone. xxxii. thesaurorum continens ita. Neque enim vnam naturalem operationem dabimus deo & creatori creature, ut neque id quod creatum est ad diuinam educamus essentiam. Neque iterum id quod est diuine nature precipuum ad locum qui creatis congruit deponamus. Quorum igitur operatio & virtus indifferenter vna est, his necesse est & speciei unitatem seruari. Quod testimonium similiter collatum est cum libro cartaceo, qui est bibliothecae huius venerabilis patriarchii & constitit. Item relectum est ex eodem codicello testimonium, Iustiniani piissimi imperatoris ex libro contra Nestorianos, & acephalos cuius initium. Argumentum scrupulosum diuine non veritabilis vie continens ita, Sed oportet & que subsequenter a sancto Leone dicta sunt loqui, & que ab istis caluniantur, dicente enim eo, quia agit vtriusque forma cum alterius comunione quod proprium habuit, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est, vnum horum coruscat miraculis, aliud succumbit iniuriis. Statim affiliunt heretici dicentes non oportere dicere diuersas operationes deitatis, & humanitatis christi, sed humanam esse operationem, & hoc iterum secundum apollinarii blasphematis in saniam. Omnes enim sancti patres sicut passionem & impassibilitatem vnius eiusdemque credere nos docuerunt, ita & in diuersas operationes vnius eiusdemque domini nostri Iesu confiteri nos instruxerunt patres sancti, sanctus Cyrillus refutans vnam esse operationem deitatis & humanitatis scribit hec in. xxxii. libro thesaurorum. Neque enim vnam naturalem operationem dabimus deo ac creature, ut neque id quod creatum est ad diuinam educamus essentiam. Neque id quod est diuine nature precipuum ad locum qui creatis congruit, deponamus, Sed & sanctus Athanasius in libro quarto contra Arianos hec scribit. Hec necessario preexaminauimus, ut si videremus eum per instrumentum proprie carnis diuine quid agentem siue loquentem cognoscamus quia deus existens hec operatur. Et iterum si videremus eum humane loqui vel pati, non ignorarem quod carnem induens factus est homo, & si hec facit, vniuscuiusque igitur opus noscentes, & vtriusque ex vno agi videntes recte credimus, & nunquam errabimus. Ecce & per ea que nunc sunt nobis, & sanctis patribus apposita aperte demonstratum est diuersas operationes esse deitatis, & humanitatis vnius domini nostri Iesu christi, & hoc consone omnibus patribus qui antea fuerunt sanctum docuisse Leonem. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchii, & constitit. Item relectum est ex eodem codicello testimonium eiusdem sancte memorie Iustiniani ex dogmatica epistola ad zoilum sanctissimum patriarcham Alexandrie, cuius initium, litteras relegendes continens ita. Vnus igitur est christus non percepta naturarum differentia propter ineffabilem unionem verbum intelligendum, & hominidendum, quia neque vnio confusio operata est, neque differentia substantiarum que in eo sunt sectionem vel diuisionem admittit, videtes quippe christi miracula predicamus eius deitatem, aspicientes eius passionem non negamus eius humanitatem, neque miracula absque carne, neque passiones sine deitate. Et est admirabile quia ipse erat qui patiebatur, & non patiebatur, patiebatur quis

dē eo quod caro eius propria patiebatur, & in ipso qui patiebatur erat quod nō patiebatur, quia cum esset natura deus verbū ipassibilis erat, & ipse qdē incorporeus erat i corpore passibili, caro autē habebat in seipsa ipassibile verbum exterminans ipsius corporis infirmitates, operatur enim vtrāq; forma cum alterius cōmunionē hoc quod propriū habuit, verbo quidem operante quod verbi est, & carne exequēte quod carnis est, Hoc & sanctus Cyrillus in trigésimo secundo libro thesaurorū docet epistolam ad prophanos explanans. Nec enim vnā naturalem operationem dabimus esse dei & creature, vt neque id quod creatum est ad diuinam educamus essentiam, neq; id quod est diuine nature precipuum ad locum qui creatis congruit deponamus. Item ipse ver⁹ sanctus pater, & in his que erāt ad Theodosiū hec eadem nos edocet dicens totum quod ex deo est verbum totū coadunatum agimus humanitati que in nobis est. Neq; enī quod in nobis est melius id est animā nullius rationē dignatus est solī cōdōnans carni aduentus labores, agebatur vero bene per vtrāq; dispensationis sacramentū, vsus est autē tanq; instrumento propria quidem carne ad opera carnis & infirmitates naturales & queq; a vitio lōge sunt, anima vero sua ad humanas & inuituperabiles egrimonias, esurisse enī dicit, laboresq; sustinuisse ex longis itineribus, pauoresq; & timores, ac tristitiā & agoniā, & mortē in cruce. Nullo quippe cogēte ex seipso posuit animā suā pro nobis, vt & mortuorū & viuotū dñetur carnē scilicet suā pro oīm carne psoluens vere donū cōdignū, animā quoq; pro oīm aīa vicē redēptionis faciens, quamq; & resurrexit. Iterū vitā naturaliter existēs vt de⁹. Nec enī fas est dicere a corruptione vnq; posse teneri carnē que verbo vnita est, captā ve fuisse a portis inferni illam diuinā aīam, quia nec derelictus est in inferno sicut ait & sacer Petrus. Nec dixisse asserimus naturā illā que a morte penit⁹ nec cōprehēditur, nec cōsumitur, id est deitātē vnigenitī de infernalibus latebris eductā. Non enī erat hoc ipsū admirationē dignū si remanisset in inferno verbū quod ex deo est, quod deitatis operatione atq; natura ammīrabiliter & vltra sermonē implet oīa; dum qñ & oībus appropinquet, dehinc pcedente sermone hec iterū ait, humanāquidē passionē mori, operationē autē diuinā reuiuiscere, demonstrans que per vtrāq; cognoscunt secundū nos scilicet simul & vltra nos sicut de⁹. Cernis quomodo hic venerabilis pater duarum naturarū opationes in vna subsistentia siue vna persona xpī dei nrī tradidit. Et post pauca, deinde ppter nos homo fact⁹ est visibilis palpabilis fact⁹ est, & per diuinas atq; humanas operationes existere demonstrat⁹ in deitate & humanitate dedit nobis cognoscere quia in quibus est agnitus ex his et subsistit. Sic enī & sancti p̄res vtrāq; voces cōfiteōdo id est quod in deitate & humanitate, & quod ex deitate & humanitate per vtrāq; earū incōfusam atq; indiuisam dispensationē magni dei saluatoris nostri Iesu christi tradiderūt. Que duo testimonia collata sunt similiter ad librū membranaceū qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchii & constiterunt. Itē relectū est ex eodē codice testimoniū sancti Eophemii archiepī antiochielex satisfactione quā fecit pro calcedonenli concilio, & tomo sancti Leonis capitulo. lvi. Cuius initū est. Quoniā nō indimīnute cōseruabat caro. Cōtinēs ita. Dico nobis o tu ab omni aduersitate sincerā custodiens mentē tuā, erat aliqñ tempus ab incarnatione quando incarnatus verbū de⁹ non habuit perfectā suā animatā carnē, aut quia pedester ibat super fluctus maris nō cōseruabant pedes pprietatē humane nature, sed optime in natura humana vltra naturā operabatur xp̄s deus noster, nō perempta vel extincta humana ppria sui carne saltē ipsius opationis effigies suadeat tibi cōfiteri quod caro in ppria natura pmāsit, nā ambulare & pedib⁹ ambulare nisi secū dū phantasiā fiebat, liquet quod pedū est operatio ipsius nrē nature, & vtiq; ipsas per opationes exclamat in pristinis mēsuris carnē fuisse seruātā & hmōi gressum oēs corporale ac sensibile dicūt, ambulare aut sup mare hoc deitatis erat per humanā carnē opantis. Si igitur nuda carne opationē dicerem⁹ fieri rei geste caligaret intelligentia, quēadmodū si etiā soli deitati hunc ambulātē deputarem⁹ incessum adscribētes & ambulare p̄fiteōtes, nūc autē incarnatū deū verbū operatū fuisse hmōi operationē cōfiteōtes quedā quidē ad nature carnē cōsequenter agim⁹ facta fuisse, quedā vero ppter deitatis precelsam naturā. Ergo & hic due sunt opationes, neq; enī eo quod habuit quod deo deceat annūciāte verbo deo substantiālē vnitionē hec opatio ob hoc presumēdū nō est dicere quod caro erat dimīnuta in suis pprietatib⁹, sed idimīnuta & pfecta erat. Hoc idēq; est dicere peior deterior vel quā si penit⁹ non existēs Item relectū est ex eodē codicello testimoniū eiusdē ex capitulo. lxi. cōtinēs ita, defert ille grāmāticus ex sermone incarnationis dei vebī magnū Athanasīū ex scripturarū approbationib⁹ dicentē ita, Qñ dicit. Pater si possibile est transeat a me calix iste, veruntñ nō mea volūtas fiat, sed tua, spūs quidē propt⁹ est caro aut īfirma, duas volūtates hic ostendit, vnā quidē humanā que est carnis, hanc autē diuinā, humana ergo propter infirmitatem carnis recusabat passionem, diuina autem eius prompta.

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

Responde ergo nobis, suscipis hoc dictū & acquiescis tanq̃ certe habens & ut ita dicā, ex ipsa volūte pcedēs, an veit mēdacē quādā & variā auerlaris, sed nō utiq̃ fateris mētū fuisse magnum Athana lium, & quomodo duas voluntates hunc sanctū dicentē suscipiens cōsequentia rursus tibi ipsi dicens asserens eos qui duas naturas in vna subsistentia dicunt diuidere emmanuel, manifeste quippe est, quia ubi due sūt volūtes quarum hec prompta & fortis, illa vero infirma, diuerseq̃ nature existunt vnus, vnā igitur eandemq̃ naturā promptā & fortem, infirmam quoq̃ dici & esse in vno eodēq̃ tem pore nullus utiq̃ dicere aut tingere audebit, contraria quippe vnā eandēq̃ naturā habere atq̃ possi dere impossibile est. Colligitur itaq̃ q̃ vnus idemq̃ nō secundū eandē naturam promptus & fortis est atq̃ infirmus, sed secundū alterā quidem quod fortitudinis erat apparebat, secundū alterā vero quod erat infirmitatis padebatur ac per hac vidī & ex his que sanctus Cyrillus asseruit manifestū sit qd̃ du as naturas habeat dñs christus, in quibus & est & cognoscitur. Que testimonia collata sunt similiter cū libro cartaceo prolato a parte apostolice sedis antique rome & constitit. Et surgens Theophanes deo amabilis pbr̃ & abbas monasterii baiarū dixit. Suggesto pietati vestre, & sancte atq̃ vniuersali synodo q̃ eophremius hic cuius testimonia modo relecta sunt patriarcha erat Antiochie, & recusatur in sa cris dipticis sancte que hic est magne ecclesie. Sancta synodus dixit, veraciter scimus sancte memorie eophremiū in sacris dipticis recuari cū sanctis & probabilibus patribus. Item relectū est ex eodē codi cello testimoniū sanctissimi Anastasii archiep̃i antiochie ex satisfactione quā fecit p̃ tomo sancti Le cis capitulo. vii. cuius initū. Si quis meminit que paulo ante nobis, continēs ita. Si per que nosse eū deū oportuerit diuine operari, ex quibus vero necessariū erat hominē eum vere videri humane opera batur, altera pfecto est diuine nature operatio, altera vero humane, & si est altera & altera sicuti et est, quā ob causā quicquā accusat de altera, & altera vtrāq̃ dicēs formā, necesse est q̃ppe sicut ait cyrilus. Redde re deo que dei sūt, de vita & humanitate q̃ ei debent, non aut eadē ipsa existūt vtrāq̃ quoniā oportu ne nō attribuitur attamē vni deferūtur p̃ oia vtrāq̃, vnus vero erat & est, quia differēter opatur p̃ differē tes eius naturas, quēadmodū aut nō idē est quod increpauit matrē dicentē. Vinū nō habet, & qd̃ mu tauit aquā in vinū, ita non idē est deitati humanitas, neq̃ diuerso humanitati deitas, neq̃ que ex eis procedunt eadē ipsa sūt, idē autē ipse facit vtrāq̃ qui deus simul & homo, nō ad cōfusionē immiscēs eadē substantias. Neq̃ itemq̃ ab eisdē substantiis pcedunt operationes. Alterutrū enī impossibile est & affecta pietatis externū. Quemadmodum igitur nutriri & crescere nō est deitatis. Ita suscitare mortuos nō est humanitatis, veruntamen eiūsdē vtrāq̃ sūt deitatē tēperantes humanitati cōdecenter nō per trāsfusionē verū per vnitionē incōfusam, ergo due quidē operationes quēadmodū & substantie, vnus autē est qui operatur deus simul & homo ipse. Quod testimoniū similiter collatū est cum libro cartaceo prolato a parte apostolice sedis antique rome, Basilius deo amabilis ep̃s ciuitatis gortine insus le crete dixit. Suscepit sancta & vniuersalis vestra synodus hunc sanctū Anastasiū qui fuit archiep̃s an tiochie cuius testimoniū in presenti relectū est satisfaciētes pro tomo sancti Leonis. Sancta synodus dixit. Suscepimus sanctū Anastasium orthodoxe satisfaciēte pro tomo sancti & memorialis pape leo nis. Theodorus deo amabilis ep̃s meletinēsis dixit, Sanctum vocat tota oriens hunc sancte memo rie Anastasium qui fuit archiep̃s antiochie, & qui non suscepit deus eū anathematiset. Et consonan ter oēs dixerunt. Amen. Item relectū est ex eodē codicello testimoniū sanctissimi Iohānis ep̃i scytopo leos ex libro octauo contra Seueri blasphemias continēs ita. Videamus ergo quid iterum denotet san ctissimū papā Leonem. Ait enī, operatur vtrāq̃ forma cū alterius cōmunionē quod p̃prium habuit. verbo operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est, quoniā superuacua conscripsisti sa crā hāc vocē audisse te estimamus, Iulianū alicarnasseum econtra respōdentē tibi & taltier tuis detra hentem, operabatur verbū in corruptionē operata est caro secundū tuā blasphemā icorruptionem. Di cito, ergo nobis o optime vtrū credideris deū verbum essentialiter vnitum carni & anime, si utiq̃ vni tus est et etiā in quid. hunc autem qui super oēs est deus eximieate deitatis cōprehendisse celum & ter rā et mare ethera quoq̃ & aerem angelos & archangelos principatus & potestates, & ut cōpendiose complexiue dicā illarum existētiā continere que incorporea sūt beatitudinis milium milium, & des cēs milies denum miliū sanctarū ministrantiū & inuisibiliū substantiarū prouiderē communia vni uersis visibilibus omnibus & inuisibilibus, & sigillatim vnicuiq̃ utiq̃ ut opinor, dabis siquidē non pe nitus, huiusmodi itaq̃ prouidentia dei operationē non vocabis, & ad hoc quoq̃ nō contradices, si qui dem & nunc non vis palā deitati repugnare, sic quoq̃ dabis dei etiā incarnati continuam operatio nem, verum animam intellectualem que ei substantialiter vnita est, dicitur es utique sentire, an insen sibilem

sibile esse. Sed siquidem insensibile incidisti in Apollinarij patris tui blasphemiam insensatam agentis unita deo verbo humanitate. Si autem dicis mentem siue sensum sentire, & non more inanimatorum aut irrationabilium insensibile dabis esse per oia, si utique consequentes vel nunc volueris sequi sermones ipsam intelligentiam operationem esse mentis, ut puta scis quia unita est deitati, licet eiusdem nature cum omnibus citra peccatum existit, agnoscit quoniam superascendit omnem creaturam visibilem & invisibilem & adoratur a supernis virtutibus anima inseparabiliter unita deo omnium conditori, memor esto natiuitatis ex virgine dei genitricis secundum carnem conuersationum terrenarum, salutaris passionis, crucis, sepulchri, resurrectionis, in celum assumptionis. Cognoscis omnem militiam celorum circumfulam ei & deferuentem utpote anime dei, huiusmodi autem intelligentiam operationum utique dicturus es etiam tu ut opinor, & intelligentiam anime que inseparabiliter unita est deitati, cernis quia unius eiusdem domini nostri Iesu christi duas vidimus operationes deitatis eius, & humanitatis, inseparabiliter & incommutabiliter. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchii, & constitit. Item relecta sunt ex eodem codicello testimonia prophanorum hereticorum vnam voluntatem & vnam operationem dicentium in domino nostro Iesu christo Themisti heretici ex secundo eius contradictorio antedico contra tomum Theodosii. xli. c. sed non eiusdem duas scientias. O ille autem duas operationes asserimus, vna quippe est iuxta veritatem incarnati verbi operatio atque scientia & unius christi oia scimus, quamquam quedam deo decenter scit, & operatur per propriam carnem, quedam vero humane. Nec enim idcirco quod & sacer Anastasius duas voluntates agit christum monstrare tempore passionis iam & duas voluntates ei reputauimus, ut has reluctantes inuicem secundum hos tuos syllogismos, sed cognouimus pie vnam sicut unius voluntatem emanare quodam quidem humane moueri, quodam vero deo decenter. Quod testimonium collatum est similiter cum libro chartaceo qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchii, & constitit. Item relectum est ex eodem codicello testimonium Anthimi heretici ex libro ad Iulianum piissimum imperatorem. Cuius initium est, dei meminisse in omni causa bonum est, continens ita. Nos quippe predicantes vnam naturam dei verbi incarnatam & adorandam cum propria eius carne vna adoratione in hac vna natura dei verbi incarnata, neque deitatis eius ignorantia, neque anime eius rationalis & intellectualis qua aiatur quod ex nobis assumptum est consubstantiale nobis & compassibile corpus, quod secundum substantiam unitum est deo verbo acquiescimus dicere, nec enim fuit. Si enim vna est substantia, & vna natura dei verbi incarnati sicuti et est, proculdubio & vna voluntas, & vna operatio profecto, & vna sapientia, & vna scientia utriusque est. Item relectum est ex eodem codicello testimonium eiusdem ex eodem libro continens ita. Congruentia autem etiam idem sanctissimus pater edocuit & in quarto tomo commentarii in euangelio secundum sanctum Iohannem, ideo vero & dum mortuos suscitaret non verbo tantum, neque deo decetibus preceptis operatus esse saluator iuenitur, sed tanquam cooperatricem quandam ad hoc maximam sanctam carnem suam sumere properabat, ut ostenderet viuificare eam posse, & velut vnum factum ad eum, etenim quando archisynagoge virgunculam suscitabat dicens. Puella surge tenuit manum eius sicut dictum est viuificans quod de omni opere ce precepto viuificans rursus per tactum manus vnam atque cognatam, per utraque ostendens operationem, cum igitur proprias intellectuales deo decibiles scimus operationes esse scientiam vniuersorum, vnam autem & eandem utriusque deo decibile operationem esse sumus edocti, quomodo non confiteamur vnam ex hac eandemque vniuersorum existere sicut prediximus unius christi, & secundum eius deitatem, & secundum eius humanitatem. Que duo testimonia similiter collata sunt cum libro chartaceo qui est de bibliotheca venerabilis patriarchii, et constituerunt. Item relectum est ex eodem codicello testimonium themistii heresiarche ex primo eius antedico id est contradictorio contra tomum Theodosii cap. v. continens ita. Sancti quippe patres vnam absolute dixerunt christi esse operationem, & non secundum istam hanc concludunt in deo decibili tantummodo, siue altera sic humanam insinuant, sed ut ab vno eodemque christo oia acta sunt que secundum dispensationem sunt deo decibilia & humanam semel & absolute sicut visum dixisse christi asserunt operationem. Item relectum est ex eodem codicello testimonium eiusdem ex antedico. id est contradictorio capitulo. xxxiiii. continens ita. Vna itaque scientia in christo quemadmodum & operatio, etenim vnus erat qui sciebat, sicut profecto & qui operabatur. Eiusdem ex secundo antedico cap. xlii. Nos autem in bono sensu persistentes cum deo dicendum est, & relecta professione tenentes non duas naturas esse credimus emanare, vel si esset ex duabus composita, nec in duabus naturis διαιρετικῶν divisionis enim utrumque, sed vnam naturalem dei verbi incarnatam, vnam substantiam & personam vnam. Consequenter autem unius persone vnam scimus & operationem, Similiter autem et vnam scientiam sicut sepius diximus. Que tria testimonia similiter collata sunt cum libro chartaceo qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchii, et constituerunt. Et relectum est ex eodem codicello testimonium leuerii impii ex secunda epistola ad iconomum comitem. cuius initium est. Etiam nobis ex deo inspirata scriptura continens ita. Si igitur

transformauit verbū eam quā sibi secundū subsistentiā vniuit humanitatē, nō in ppria natura mansit hoc quod erat, sed in sua gloria atq; operatione. Et que carnis erant ppria facta sunt verbi, quomodo vtrāq; formā operari que sua sunt dabim⁹? Anathematizandi sunt hi qui in duabus naturis diffiniūt vnū xpm & vnamquāq; naturarū operari que sua sūt dicētes. Ea itaq; que agebantur & operabant, ab vno xpo multū differūt. Quedā enī sūt deo decibilia quedā humana velut corporaliter vadere sup terrā ire, iter agere pfecto humanū est, crura vero vexatis & ambulare super terrā penit⁹ nō valentibus sanū gressum donare deo decibile est. Sed vnus incarnatus verbum hoc quoq; & illud operatus est. Et nequaquam hoc quidem huius, hoc vero huius nature est, neq; eo quod diuersa sunt operamenta, Ideo duas operatrices naturas atq; formas naturales iuste diffiniemus. Quod testimoniū similiter collatū est cū libro mēbranaceo qui est bibliothecae hui⁹ venerabilis patriarchii, & cōsistit. Item relectū est ex eodē codicello testimoniū eiusdē ex epistola ad Paulū hereticū cuius initium, Apostolū quidem paulū, continens ita, Vnam igitur subsistentiā profitentes emanuel consequens est vnā naturam profiteri dei verbi incarnatā & ipsam operantē deo decibilia, & humana, & nō secūdū leonis tomū operantes duas naturas & formas supponere cōmunicantes ad alterutrum cōiunctionē affectualē. Hoc enim sibi vult blasphemīa illa, Operatur enī vtrāq; forma cum alterius cōmunionē quod propriū habuit. Quod testimoniū collatū est cū libro mēbranaceo plato a pte apostolice sedis antīque rome, & cōstitit. Item relectū ex eodem codicello testimoniū eiusdē ex synodicalis litteris ad anthiniū hereticū cuius initium, quod ad tuā reuerentiam continēs ita. Diuine diuina signa operatus est, & humanas & diuinas voces affatus est, & quedā deo decēter, et quedā humane operat⁹ est, Et nō est diuersitas operatio nū & vocū, miraculorū quoq; & passionū. ne post inenarrabile vnitionē in duarū naturarū incidam⁹ diuisionem, & ipsis dispertiamus voces & passiones & operamēta, eundem scientes & mirifica gerentem qui passus est, & diuine & dispensatiue atq; humane hec enarrantē vt in scriptis est explanadum ea in quibus christi fides est & confessio. Quod testimoniū similiter collatum est cum libro cartaceo prolato a parte apostolice sedis antīque rome, & cōstitit. Item relectū est ex eodē codicello testimoniū eiusdē ad Theodosium cōtines ita. Istis proinde prefatis hominūculis reprobis institutoribus coaptandū est & anathemandū impiā synodū calcedonēsem, & blasphemū tomū Leonis romane ecclesie antistitis quē eadē synodus titulū recte fidei appellauit, & cōtra canones fideiq; definitiones exponēs & diuinā & indiuiduā & incōuertibile incarnationē post vnitionē separans dualitatē naturarū harūq; operationib⁹ & proprietatibus sicut idem tomus legētib⁹ luculenter ostendit, quas latius interpretans, Quid nā sit in duabus naturis dicere agnoscendū vnū dñm & deū Iesum christū post ineffabilem vnitionem, suscipimus autē ac collaudamus, rectā confessionē vnitatis & litteras quas tranquillissime recordatiōis Zenon imperator edidit. Quod testimoniū similiter collatū est cum libro cartaceo prolato a parte apostolice sedis antīque rome, & cōstitit. Itē relectū est ex eodē codicello testimoniū Theodosii heresiarche ex libro ad Theodorā augustam. Cuius initium. Mihi quidem videbat⁹ continēs ita. Vt iam & operatio vtriusq; deo decibilis vna sit, quia & vnus esse eiusdemq; asserimus deo decibilia miracula & naturales oēs, & inuituperabiles passiones, quas passus est sponte pro nobis ppria carne. Et post aliqua. Quia & vnā operationē cōfitemur deo decibilem sicut iam dictū est. Itē relectū est ex eodem codicello testimoniū eiusdē ex eodem sermone cōtines ita, deo decibile quippe operatione ei⁹ vna existente necesse est & indiuiduā hanc esse & inseparabile, & nō vnam quidem, & indigā & ad meliora conscendere indigentē secundū humanitatē accipiendū est secundū vos. Alterā vero vt summe perfectā confiteri, & indiminutā secundū deitātē in animi corruptam et impiā Nestorii pessimā sectā incurramus. Item relectū est ex eodem codicello testimoniū eiusdē continēs ita. Ergo et nos vnam eandēq; deo decibilem sapientiam et vnam scientiam dicentes dei verbi, et rationalis atq; intellectualis anime qua animata est sacro sancta eius caro, Maxime quidē sanctorum patrū assequimur doctrinas sicut manifeste demonstratū est, manifestiora proinde etiā incōfusa et vnitionis que est secundum subsistentiā ad probationem efficimus, & dualitatis vndiq; suspitionem pure amputam⁹. Si igitur non addamus eādem ipsam comitabuntur. Et nos consequenter sicut Seuerus prudentissimus ait due scientie, & due operationes, et due sapientie in xpo. Hec autem Theodorici blasphemīa est & que ex eis est iudaice heresis soboles, et nequaquā nostrū qui vnū eundē xpm pdicam⁹ et vnā eius a deo decibilem scientiā et operationē cōfitemur. Que tria testimonia collata sunt similiter cū libro cartaceo qui est bibliothecae venerabilis huius patriarchii, et constiterunt. Item relectum est ex eodem codicello testimoniū Pauli et epistola ad Iacobum cuius initium. Omnia mihi que vestre sanctitatis sunt continēs ita

riens ita, Et enoticā liam pie recordationis zenonis ad pemptionem Calcedo. cōciliū suscepim⁹, quod occasione euticetis faciens, vesanā Nestorii hois culturam studiose ecclesiis introduxit in duab⁹ naturis xpm esse atq; cognosci ad spendā fidem orthodoxā pdicans, & naturas qdem cōsequenter Nestoriane desipientie in nūero dualitatis cōseruat, effectum adoptiōis ac dignitatis simpliciter copulat, & ita deinceps p eandē malignitatē vnū eundēq; xpm filiū, & dñm vnigenitū incōfule, indiuisē, incōuertibiliter, atq; inseparabiliter pdicat, & ad interpretatiōē manifestā propriē intentionis Leonis amplex⁹ est tomū titulum hunc orthodoxe fidei vocans, qui manifeste diuidit xpm per dualitatem post vnionē naturarū, & istas formas & opationes vocēq; & indiminutas pprietates blasphemose cōdispertit, Quāobrem & tanq̃ in terris silia dicere aggredientē repellim⁹, Et post pauca hec dicunt nō ignorantes qā in ipsīs reb⁹ hmōi vocē synodus quē in illa ciuitate atq; vtinam nunq̃ cōgregaretur, Posuit cōsequenter sibi affect⁹ copula vnā vocitans personam & ex duab⁹ vocibus tanq̃ infestam repulit vocem quē incōfule & indiuisē vnū nobis demonstrat Emmanuhel eūdē cōsubstantialē eē p̃ri & sctō spiritui scdm deitatem; & eūdē cōsubstantialē nobis hoibus scdm humanitatem; eundem & mirificantem & passum, diuinēq; & humane narrantē, & vnā ei⁹ operationem & scientiam sicut vni⁹ instruentē, Christus eni dei virt⁹ & dei sapientia in quo oēs sunt thesauri sapientie & scientie, Quāq; sic dispensatus dicat cōsummatiōis diē ignorare, Qd testimoniū s̃lr collatum est cum libro chartaceo plato a pte aplice sedis, Et cōstitit, Itemq; relectū est ex eodem codicello testimoniū Theodori heretici ex dogmatica ep̃la ad Paulū hereticum cui⁹ initiū, cū quidem tps, continens ita, Et ad hec oia anathemamus synodū Calcedo, & tomū leonis, & oēs qui dixerūt vel dicūt in vno xpo duas naturas post ineffabilem vnionem; aut in duabus eū naturis diffiniētes, & nō pdicātes vnā ei⁹ esse psonā, & vnā subsistentiā, & vnā naturā dei verbī icarnatā, & vnā ei⁹ opationem scdm deū ferentiū patrū ñorum doctrinā, Insup & enoticā liam pie recordationis zenonis suscipio ad anathemandū pdictam Calcedo, synodū & tomū leonis, Qd testimoniū s̃lr collatū est cum libro cartaceo plato a parte aplice sedis, Et cōstitit, Itē relectum est ex eodē codicello testimoniū Pauli heretici ex ep̃la ad pdictum Theodorū, cuius initiū, Nō nūc primū, sed olim bonorū inuidus, cōtinens ita, Qñ igitur icarnationis modū indagamus duo quē adinuicē non sunt cōsubstantialia cernit poia sensus noster, sub quo igressus vero vere vnitionis sensus nō iāquidē duo, sed vnū cōpositū decernit saluatore xpm eundē cōsubstantialē esse p̃ri scdm deitatē, eūdēq; cōsubstantialē hoib⁹ nobis scdm humanitatem eūdē mirificantē & passum, deificē & humane narrantē, & vnā eius opationem sicut vnus, & post pauca, Illū itaq; Leonis tomū quem titulū recte fidei vocāt ad fidē, quē hac interpretatiōe de his quē ei videbantur eū dignatur accipere qui operosissime diuidit vnum xpm post vnitionem dualitate naturarū & formas, & voces, opationes quoq; & oēs pprietates parī numero cōdiuidit. Itaq; nec illos viros accipimus q̃ instabiles ei & valde indoctas cōquirunt satisfactiōes, & tantū his quē in ea posita sunt idigent, quantū hec ipsa a pri⁹ perimunt. Quē duo testimonia s̃lr collata sunt cum libro chartaceo plato a parte aplice sedis antiq̃ue ro, & cōstitit, Theodorus & Geor. deo amabiles p̃bri & Iohānes deo amabilis diaconus locū agentes Agathonis sctissimi ac btissimi pape antiq̃ue romie dixerunt, Petimus pietatem vestrā, & sanctū ac vniuersale cōcilium vt relegatur, & gestis inferatur, & apollinariū heretici testimoniū ex libro de obscuris eius ex codice huius venerabilis patriarchii, qd nō est a nobis positū in relecto nūc codicellō cōueniēte testimoniis hereticorū quē relecta sunt, & cōsonans ad sensum Macarii & Stephani, Cōstan. piissimus ip̃erator & sanctū cōcilium dixerunt, Qd postulatum est ab eis dē deo amabilibus viris efficiatur, & prolatus est huiusmodi liber chartace⁹ qui est ex bibliotheca venerabilis huius patriarchii superscript⁹ de obscuris apollinariū, cuius initiū; vita viuentium causam. Cōtinet autem testimoniū ita, deus assumēs instrumentum & deus est secundum quod operatur, & homo secundum quod instrumentum, manens autē deus nō mutatur instrumentum, & quod id mouet vnā solet perficere operationē, si autem vna opatio, & vna essentia, Vna ergo essentia facta est verbī & instrumenti, Cōstātinus piissimus ip̃erator, & sanctum concilium dixerunt, Superius memoratus Petrus et Theodorus, et Salomō, et Anthonius deo amabiles ep̃scopi, Georgius quoq; et Dyonisius, Anastasius, et Stephanus dei cultores diaconi, atque Anastasius et Georgius religiosi monachi libellos quos polliciti sunt propriē fidei iurantes offerunt; et corporale coram positis sacrosanctis dei euangelis sacramentum persoluentes. Idem deo amabiles ep̃scopi et religiosi clerici atque monachi obtulerunt vniformes libellos, et relecti sunt ita continentes in verbis. Sancte & vniuersali synodo quē per iussionem piissimi & a deo decreti domini ñri, & magni victo-

CESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

ris iperatoris Constantini, Nunc cōuenit in hac a deo conseruanda regia vrbe in impiali secretario qđ
cognominatur trull⁹, libellus satisfactionis cōpositus & porrectus a me Petro indigno epō nicome
diensiū metropoleos puincie bithinnie. Quoniāquidē exquisiuit vřm deo inspiratum & honorabi
le conciliū qualiter sentiam sup recta & immaculata nostra xpianorū fide, & de incarnationis dispen
satione magni dei & saluatoris nr̄i Iesu christi q vnus est de sc̄tā & consubstantiali, & viuifica trinita
te, huius rei grā p̄sentem satisfactionem in scripto componens offero sancto & vniuersali vestro con
cilio continentem sicut inferius habetur. Credo in vnum deum p̄rem oipotentem factorem celi &
terre, visibiliū oim & inuisibiliū, Et in vnum dñm Iesum xpm filium dei vnigenitum q ex p̄e
natus est ante oia secula, Lumen de lumine, Deum verū de deo vero, Natum non factū, p quem oia
facta sunt, Et in spiritū sanctum dominum & viuificatorem ex p̄e pcedentem, cum p̄e & filio co
adorādum & conglorificandum trinitatē consubstantialem, vnam deitatem, & essentiā, virtutemq
& ptatem dñationem deum vnum, quem cum singulariter contemplatur sensu diuidente que indi
uisa sunt vnitate in trinitate, trinitatem in vnitate adorandam. Vnitatem quidem secundum essen
tie siue deitatis rationem, trinitatem vero scđm substantias siue psonas, Cōfiteor quoq vnum eiusdē
sanctē & consubstāialis, & viuifice trinitatis dominum nr̄m Iesum xpm filium dei vnigenitum, qui
ex p̄e natus ante oia secula eundem in vltimis diebus ppter nos & propter nostram salutem descen
disse de celo, & incarnatum esse ex spiritu sancto, & sc̄tā gl̄iosa domina nostra dei genitrice sempque
virgine Maria quam ^{θεοτοκος} id est dei genitricem proprie & veraciter confiteor, vt pote que ipm dei
filium & verbum in nouissimis tpibus scđm carnem generantem, consubstāialem deo & p̄i secun
dum deitatem, & consubstāialem nobis eundem scđm humanitatem, per oia similem nobis absq
peccato, passibilem carnem, impassibilem deitatem, perfectum in deitate, & perfectum eūdem in hu
manitate, deum verum & hoīem vere ex aia rationali & corpore ex duabus naturis deitate & huma
nitate, & in duabus naturis perfectis, Et post ineffabilem & inseparabilem vnitionem inconfuse, in
conuertibiliter atq indiuisē cognoscēdū nūq naturarū pprietate pempta propter substāiale vnitio
nem, magis aut saluata proprietate vtriūsq nature, & in vnā psonam, vnāq substētiam cōcurrente,
nō in duab⁹ psonis partitum, aut diuisum, sed vnū eundēq filiū vnigenitū deum verbū dñm Iesum
xpm confiteor, Nec enī quarte psonē sancta trinitas augmentū suscipit, etiam incarnato vno ex ipsa
dei verbo sed in virginali vtero inuiolabilis dei genitricis sempq virginis marie inhabitans incogno
scibiliter ex ea in propria substāia carnē sibi formauit animatā aia rationali & intellectuali, Quapro
pter & eiusdē duas natiuitates cōfiteor, tāq ante secula ex deo & p̄e scđm deitatem, quāq illā que ex
eedem sc̄tā virgine & dei genitrice maria scđm carnē & recentem. Manens quippe qđ erat factus est
insolubiliter qđ nō erat, & ita vnā eius substētiam cōpositā adnūcio, neutra conuersa vel cōfusa pro
pter vnionē nature, neq rursus sectionem admittente ac incognoscibili vnitione. Et enim vnitio que
scđm cōpositionem atq secundum substētiam est & cōfusionem & diuisionē excludit, Et seruat qđm
vtriūsq nature proprietatē, Vnā vero psonam dei verbū etiā cum carne demonstrat. Vnde & duas
eiusdē dñi nostri Iesu xpi naturales volūtates & naturales operationes cōfiteor scđm vigorē testi
moniorū sc̄torum patrū ac probabiliū que posita sunt in suggestionē missa ad piissimū & a deo cō
firmandū meum dñm & magnū victorem iperatorem ab Agathone sc̄tissimo ac bñssimo papa an
tique Ro, & simpliciter in oibus consentio, & permaneo in cūctis capitulis que continētur tam in pre
dicta suggestionē eiusdē sc̄tissimi viri, quāq in altera suggestionē concilii que circa eū est, Insuper
cōfiteor eundē dominū nr̄m Iesum xpm verū deū q vn⁹ consubstāiali et viuifice trinitati est cruci
fixū sponte pro nobis sub pontio Pylato passum et sepultum, et resurrexisse tertia die scđm scripturas,
et in celos ascendisse, sedere ad dexterā patris, Iterum vēturum cum gloria iudicare viuos et mortuos
cuius regni nō est finis, spero resurrectionē mortuorum, et vitā futuri seculi, Amen. Suscipio autem
et amplector sancta et vniuersalia quinq concilia, i. quod in nicia, cccxviii. sc̄torum ac beatorū patrū,
Et q in hac a deo conseruanda regia vrbe, cl. sanctorum et deo seruientium patrum, Et q in epheso
prius, cc. sanctorum patrum, Et q in calcedona sexcentorum, xxx. sc̄torum patrum, et q in temporib
us iustiniani p̄e recordationis iterum conuenit in hanc a deo conseruādā regiam urbem sanctū, v.
conciliū. In oibus autē cōseruo et amplector que ab eis dē sc̄tis, v. conciliis definita atq statuta sint, et
quos susceperunt suscipio quosq dānauerūt atq anathematizarūt abiicio & anathematizo. Cū his
abiicio et anathemo etiā oēs q vnā voluntatem et vnā operationem p̄dicauerunt, aut p̄dicant, vel p̄
dicaturi sunt in incarnationis dispensatione vni⁹ sancte trinitatis domini nostri Iesu xpi veri dei no
stri, Hanc

stri. Hanc igitur pie & recte xpianorum fidei satisfactione composui scriptam palium, mese martio, indictione. viii. Et subscriptio, Petrus indignus eps nicomedie metropoleos prouincie bithinie consentiens & pmanens in oibus que continentur in p'senti satisfactionis libello & cōfessus vt superius continetur quemadmodū duas naturas, ita & duas naturales volūtes, & duas naturales opationes in incarnationis dispensatione vni⁹ de sc'ta trinitate dñi nostri Iesu xpi veri dei, & anathemans oēs qui dicunt vnam voluntatem & vnam opationem in deitate eius & humanitate, manu ppria sub scripsi, mese martio, indictione. viii. Georgius deo amabilis p'sbyter monachus & apocrifarius theodori venerabilis loci seruatoris sedis hierosolymorum accedens dixit. Queso pietatem vestra sanctū q̄ & vniuersale cōcilium, vt legatur synodica sophronii venerabilis memorie archiep'i hierosolymorum, que ab ipso quidem ad Sergium tunc tpis patriarcham existentem huius regie & a deo conseruande vrbis missa sunt. Nequaquā aut ab eodem suscepta sunt Sergio que pre manib⁹ michi sunt quo cognoscatur vtrū orthodoxa sunt an non. Constantinus piissimus imperator & sanctum concilium dixit. In sequentibus horum prolatio atq; lectio proueniet.

CACTIO VNDECIMA.



AN NOMINE DOMINI ET DOMINATORIS IESV CHRI
sti dei saluatoris nostri impantibus a deo coronatis & serenissimis nostris domi
nis Flauis, data. xx. die mensis martii, indictione. ix. Presidente eodem piissimo
& xpo amabili magno iperatore Constantino. Residentib⁹ quoq; gl'iosissimis pa
triciis & consulibus, & oibus venerabilibus & deo amabilibus episcopis secundum
ordinem in eodē secretario trulli p'politus in medio sacrosanctis xpi dei nostri euā
gelis. Constantinus deo amabilis diacon⁹ huius scussime dei ecclesie, & primicerius deo amabilium
notariorum scitissimi patriarche huius a deo cōseruande regie vrbis Georgii dixit. Discernere solens
eos qui recta sentiunt & p'dicant dogmata ab his q non vere confitentur que super diu'satione sunt
xpi veri dei nostri: q vn⁹ est de sancta trinitate tam vestra serenitas, q̄q; sanctū & vniuersale vstrū cō
cilium cognitionem habet q in p'terita actione Georg. religiosus pbr monach⁹ & apocrifari⁹ Theo
dori scitissimi loci seruatoris sedis hierosolymorū supplicans petiit vestra pietatē, & sanctū vstrū con
cilium, vt synodica sophronii venerabilis mēorie quōda archiep'i hierosoly. ciuitatis pferretur ad mediū
atq; legeretur, vt eorū sciam habeatis, & iudicetis si orthodoxa existunt, & suggerim⁹ ad qd placue
rit. Cōstantinus piissimus iperator & sanctū cōcilium dixerunt, Relegatur que dudū gesta sunt, &
relecta sunt. Cōstan. piissim⁹ impator & sanctū cōcilium dixerunt. Geor. pbr religiosus monachus
& apocrifarius venerabilis loci seruatoris sedis hierosolymorū quorum meminit synodicorū sophro
nii quondā archiep'i hierosoly. scdm ei⁹ petitionē plationē faciat, eorūq; lectio pueniat. Et platus est li
ber habens synodica eiūsdē venerabilis mēorie sophronii quē accipiens Agatho religios⁹ lector & no
tari⁹ scitissimi archiep'i hui⁹ a deo cōseruāde regie vrbis relegit, ita continēs in verbis, dño in oib⁹ scitissi
mo ac beatissimo fratri & cōsacerdoti sergio archiep'o & p'farche Cōstan. Sophroni⁹ inutilis seru⁹ san
cte xpi dei nri ciuitatis, Papa beatissime quā michi nūc amabilis est & multo q̄pridē amabilior ex quo
de icurioso silētio in carū turbā decidi, & terrenis qbusdā fluctib⁹ opprimor. papa deo honorabilis q̄
nūc suauis est michi pusillitas & nō mediocriter q̄pridē suauior, ex quo de stercore & humo inefabi
li nimiaq; penuria ad solū pōtificale ascendī, multūq; me cernofluctib⁹ iplicari, & ad secula esse peri
culum. Nō enī ita esse suauia cōspiciuntur suauia ante insuauiorū expimentū atq; notitiā, sicut post
expimentū: & incursum apparēt tristitie, sic salus hoīs q post salutē egrotāt optabilis, sic trāqllitas his
q post tranquillitatem fluctuatur gratissima. Sic diuitie his qui post diuitias egent amabiles, & oīa
quesita cōsyderabit existere, & ipa sunt qdē ac pmanēt naturali atq; essentiali qualitate, qualia dūta
xat & ante expimētum cōtrariorū parebāt, meliora tñ post horū efficiuntur sciam, eaq; sustinētibus
multo p'ciosiora sunt, nec nō & iucūdiōra & desyderabiliora sunt. Et hoc nobis cum Iob laudabilis
p'mulgat splendidissime vtrumq; experimentum accipiens ac definiens, meritoq; iudex in his que
a nobis dicuntur, progrediturq; iniam que indecliuem, & imūnificam statuit. Quid ergo ait ille
decertator indomitus mutationē passionum aspiciens, & in estuationē argentium veniens: Quis pu
tas me cōstituet in mense dierum quibus me deus tuebatur, quando lucerna ei⁹ super caput meum
splendebat, quando lumine ei⁹ gradiebar in tenebris, quando eram in itineribus letus: quando domi
n⁹ inspiciēbat tabernaculum meum, quando eram opulentus nimis, & in comitatu meo pueri mei:
quando affluebāt vīe mee butyro: montes autem mei fluebant lacte, quando progrediebar diluculo.

In ciuitate & in plateis sedes mea ponebatur, vidētes me iuniores abscondebantur, seniores vero assurgēbant, maiores natu autē silebāt, loquentes digītum ori suo imponebāt, audientes vero beatificabāt me. Ergo ego etiā merito beatissime cum Iob quinquies victori clamabo memoria pristinorū bonorum que michi aderat p̄sternat⁹ tranquilla hec vita fuerat cū silentio, & nullā fluctuationē agnosces paupies. Quis putas me cōstituet in mense dierū anteriorū quibus me deus absq; tribulatione seruabat, quādo fulgebat lucerna sup caput meū, pacificam vitā degentis & influctuabilem, quando lumine eius gradiēbar in tenebris, cū vindemiabā racemos silētii, dum serenitatis honestabar germinibus, dum impturbationis delectabar palmitibus, dum securitatis florib⁹ cōletabar, dum intrepidationis flosculis coronabar, dum in curia gratus cōuescebar, quando terrestri fruebar pauperie, quādo sulcos impiculosi stercoris exarabam, quando influctuose paupertatis mare transibam, qñ humilitatis mēse pulchritudinibus cōgaudebam, quādo arualis victus melliflūo illo manna volvebar, Alius quidem Israel & ipse quoq; cernendus, delitiāq; epulabar celestes atq; pacificas citra murmurationem malū, bonumve p̄positum, Quoniam igitur hec & ultra hec sapiētissime in me ter afflictū necessitate magna video deo amabiliū clericorum religiosorūq; monachorum, & fidelīū laicorum horum omniū ciuium, huius sancte christi dei nri ciuitatis quicūq; violēta manu me compulerūt, & more tyrannico coegerūt peracta sunt quibus nescio iudiciis, neq; p̄cipio, Quoeso sincerissimos vos & exhortor non solum mūdis orationibus ad dominū me adiuuare vitaliter fluctuantem, pariterque periclitantem, & cōfortare me pusillanimitatib⁹ nutabūdum, sed & deo inspiratis institutis introducere ad operandum inceptum, Hoc quidem vt patres & prolatores, hoc vero sicut fratres & consanguinei, date ergo vos michi paterne simul atque fraterne que postulo, iusta quippe sunt, & ego vestram p̄deductionē cōsequar, & copulā ad vos habere mercabor. Quanta fides cōsentaneos necit, & spes recta sapiētes viuificat, & charitas diuina sentientes addensat quorum funis triplex, Et ex istis tribus diuinis cōstringit virtutibus, neque solutionem agnoscit, neque disruptionem admittit, neque separationem sustinet, sed est veraciter indisruptū in vnam congregans pietatem eos qui copulā eius diuina ditati sunt, Quia vero quedā apostolica atq; prisca traditio in sanctis dei per totum orbē ecclesiis tenuit, vt qui ad pōtificationem ducuntur: qui pre eis pōtificat⁹ regūt omnia sinceriter consulant, qualiter sapiant, & qualiter fidem detineāt: quam Paulus eis sapientissim⁹ nimis caute cōtradidit, vt nō cursus suos in vacuum pagant, Inanis nāq; eis omnis cursus existeret: si in quolibet fides violaretur, ille quippe sacer qui dei voces audiuit, & celū ipsum habuit magis & paradisi cōtemplator pre tempore factus est, & verborū aliis hoibus ineffabiliū fuit auditor atque torpebat, sicut ipse ait, p̄terebatur, ne forte cum aliis predicat xpī salutiferā p̄dicationem ipse reprobis efficeretur. Vnde & in hierosolymis ascendebat christi celestis discipulus & diuinis qui preerant subiiciebatur discipulis, & euāgelicam, quam p̄dicabat doctrinam innotescebat eis. Qui alios putabantur p̄cedere: & ipsius eos faciebat doctrine partīcipes munimen despondētes eis q post eū fuerant ei⁹ suscepturi doctrinas, qbus formula cunctis p̄babilis factus est q eius sequi vellent vestigia, huic p̄inde & nos cōsuetudini seruientes, & legem optimā arbitrati omne quod olim decenter effectū est maxime ap̄lico roboratū instructo qualiter de fide teneatur scribimus, Et deo instructis vobis ad probādum dirigimus: ne forte terminos eternos transgredi quos p̄res nostri posuerunt estimemur, non discernere tantū scientib⁹ ^{seruato} incertis p̄uida dogmata: sed & redintegrare que min⁹ sunt, propter p̄fectā in xpō charitatem exacte potentibus atque valentib⁹. Illa igitur dicitur⁹ aduenio que ab initio in sancta & catholica ecclesia natus & nutrit⁹ p̄didici, & a mollibus percepi vnguibus sapere & p̄dicantibus vobis deo inspiratis hauriui. Credo igitur beate scdm quod a principio credidi in vnum deū patrem oipotentem sine principio penitus & sempiternū, oīm visibilium atque inuisibiliū factorē, Et in vnum dñm Iesum christū filiū dei vnigenitū q sempiternē & intemporaliter ex ipso natus est deo & p̄re. Et non aliud principū q p̄rem cognoscētem sed nec aliunde q ex p̄re ipsam substātiā habet lumen de lumine consubstantiale. Deum verū de deo vero cōsempiternum. Et in vnum sp̄ritū sanctum q sempiternē a deo p̄re p̄cedit lumen: & deū ipm agnoscēdum, & vere p̄ri & filio cōsempiternū consubstantialē atque contribulē ei⁹sdēque essentie atque nature. Similiter & deitatis trinitatē consubstantialē cohonorandamque ac coassessorē connaturalem: & cognatam atque contribulē in vnam cōrecapitulandam deitatem: atque in vnam copulandam cōem dñationē absq; p̄sonali cōfusione: & absq; substantiali diuisione. Trinitatem itaq; in vnitate credim⁹, & in vnitate trinitatē glorificamus. Trinitatem qdem p̄tribus substātiis, vnitatem autem propter singularitatem deitatis, seu agitur sancta trinitas numērabili⁹

rabilis psonalibus facta est substantiis, siue sancta vnitas extra omnem numerum est, & hec quidem
 indiuisibilem habet diuisionem, & inconfusam gerit cōiunctionē, cum diuiditur nāq; numeralib; sub
 stantiis & numeratur personalibus alternitatibus, identitate essentie atq; nature coniūgitur, & omni
 modam portionē non recipit, Vnitas enim singularis & incōputabilis omnem refugit scdm essentiā
 numerū. Vnus enim deus a nobis enix⁹ creditur, quoniā & deitas vna flagrāter p̄dicatur, licet in tri
 nitate psonarum agnoscitur, & vnus de⁹ a nobis adnūciatur, quoniā & dñatio vna firmiter agnosci
 tur, licet in tribus subsistētis demōstretur, neque secundum quod vnus est deus, & vna est deitas est
 diuisibilis, & in tres deus partes, vel in tres deitates pducendus, neque secundū quod vnus est domi
 nus vnus dominus distans est, & in tres dominos expandendus est, ad tres dominationes dilatand⁹
 est, Arrianorum hec est impietas que in inequales deos concidit deum, & in dissimiles deitates vnā
 partitur deitatem & in alterigenas tres dominationes vnā distinguit dominationem, neque scdm
 quod trinitas vnus deus est & agnoscitur, & substantie tres pronunciantur, & tres obsecrantur perso
 ne pater & fili⁹ & spiritus sanctus dicitur coartatus, siue compositus vel cōfusus, & in vnā seipsum
 colliniens substantiam in vnāque concernens non numerandā personam, Sabellianorū ista est pra
 uitas in vnā substantiam tres confundere substantias, & in vnā psonam easdem tres conspergens p
 sonas. Vbi enim est trinitas o ipiissime si in vnā psonam scdm vos trinitas ipsa colligitur, & in vnā
 cōcurrat confusibilem substantiam? Vel vbi vnitas o curiosissime si in tres essentias ipsa vnitas effertur
 & in tres naturas dilatabitur, & in tres deitates multiplicabitur, Impium quippe est orthodoxis vtrū
 que, et a veritate p̄sus proiecctum est: tam singularitas secundum substantiam, quā ternalitas in natu
 ris, Illud enim statim ad iudaismum deducitur, et in sese dicentem simul obducit, hoc vero ad paga
 nismum deuoluitur, et in sese asserentem conuoluit. Et aut oino paganus est qui hoc furiose cum arrio
 perhibet, aut iudeus est qui illud impietatis cum sabellio suscipit. Et ideo bene a deiloquis sancitum
 est vnitatem quidem nos sapere vna & singulari deitate: et idēitate essentialis atque naturalis domi
 nationis, Trinitatem autē tribus inconfusis substantiis, et diuerse ter numerande personalis alternita
 tis, quatenus nec ipsum vnum Sabellianum remaneat, si vnum vbiq; cōspicitur, et omnem substan
 tialē multitudinem abiecit, Neque eadem tria preferat Arrius, si tria intelligantur per omnia oēm
 vnitatis vocem repellentia deitatis essentie atque nature. Quemadmodum igitur vnum deū didici
 mus sapere, ita et vnā deitatem cōfiteri percipim⁹, et sicut substantias tres exorare didicim⁹, ita et tres
 glorificare psonas instruimur nō aliū vnum deū p̄ter tres cognoscētes psonas, neque tres cōsubstantia
 les psonas trinitatis, que sunt p̄ & fili⁹ & spūscētus alteras p̄ter vnū deū agnoscimus. Et iccirco vnū
 hec tria in qbus est deitas p̄dicamus & tria vnum quorū est deitas adnūciamus, siue qd est accurat⁹
 ac manifestius dicere que de⁹ est, atq; agnoscitur, hoc ipsum quippe & vnū est & tria creditur, & tria
 p̄dicatur, & vnū veraciter adnūciatur. Et neq; vnū quod erga vnū est tria recipitur, neq; tria secun
 dū quod tria sunt vnū aduertitur, qd est & mirabile & omni certe plenū stupore est. Hoc ipsum nā
 q; & nūerabile est & refugit numerū. Numerabile quidē tribus suis substantiis, refugit autē numerū
 singularitate deitatis, Vnitas qppe eius essentie atq; nature numerari penit⁹ nō pmittit, vt nō & diffe
 rentiā deitatis introducat, & ex hoc essentie & nature & deorū multitudinem vnum principium fa
 ciat. Omnis itaque numerus cōtubernalē habet differētiā. Et ois differentia atque discretio numerū
 supinducit, vt insitum numeretur. Ergo beata trinitas nō essentis, nec naturis, nec diuersis deitatibus
 ternisue dñationibus absit, sicut insaniunt arriani, & sicut noue trithie, i. ter deitatis latratores essentias
 tres, et naturas tres, et tres dñationes, et tres similiter vaniloquētes deitates, sed substantiis et pprieta
 tibus intellectualib; p̄fectis semotim subsistētib; nūero diuisibilib; & nō diuidēdis deitatib; Diuiditur
 itaque indiuisē sc̄tā trinitas et indiuisē rursus coniūgitur, in psonis nāque diuisionē habens indiuisa
 pmanet, et inseparabilis p essentiā et naturam. Sitr et deitas. Et iccirco nequaq; tres deos dicim⁹, neq;
 tres naturas in sc̄tā trinitate glorificam⁹, neque tres essentias in ea p̄dicam⁹, neque tres cōfitemur dei
 tates, nō cōsubstantiales, nō alteri⁹ substantie nō eiusdē originis, neq; alterius originis, neq; que singlari
 ter in ea p̄dicatur in multitudine deducere pmittim⁹. Nec quēq; eius vnitatē diuidere sinimus, neque
 tres quosdā deos eē cognoscim⁹, aut tres quosdā naturas, vel tres quosdā essentias deitatis nouim⁹, nō
 vnigenas aut alienigenas, nō eiusdē sapiētie aut alterius sapiētie, sed nec penit⁹ deos, aut naturas, vel
 essentias, aut deitates agnouim⁹, vel cognoscētes scimus, Sed et eū q recipit, v̄l sapit, aut nouit anathes
 matib; pcellim⁹. Nos enim vnum principū vnus nouimus deitatis, vnū imperiū, vnā potestatem,
 vnā virtutem, vnā operationem, vnū consiliū, vnā volūtatem, vnā dñationem, vnum modum, tā

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

omnium que post eam sunt creatricem, quamque prouidam & stabilientem, atque conseruatricem, vnam dominationem, vnam sempiternitatem, & queque sunt talia singularia, & incomposita vnius essentie, atque nature in tribus est personalibus subsistentiis, neque subsistentias confundentes, & in vna eas subsistentiam deducentes, neque vnam eandem essentiam partiētes & in tres eam essentias discerpentes: & vna ex hoc diuidentes deitatem, sed est vnus deus, vna deitas in tribus subsistentiis fulgens, & tres subsistentie & persone in deitate vna cognoscuntur. Propterea perfectus deus est pater, perfectus deus est filius, perfectus deus est spiritus sanctus. Idcirco quod vnam eandemque singula queque persona in separabilem indiminutam, atque perfectam habet deitatem. Et iuxta quod deus quidem est, ipsum existit vnumquodque, dum deorsum consideratur ipsa intelligentia quod non est separabile separans, ut pater tamen & filius, & spiritus sanctus, aliud, & aliud, & aliud dicimus, Et idcirco hec a dei capibus predicamus, deus, & deus, & deus, sed vnus est hec tria deus. Non enim alius deus pater, nec alius deus filius, neque alius iterum deus spiritus sanctus, quia nec alia natura est pater, nec alia natura est filius, neque alia iterum natura est spiritus sanctus. Hoc enim etiam multos, atque diuersos deos officinantur, multaque & varias generant deitates, sed deus quidem est pater, deus vero est filius, similiter deus est & spiritus sanctus, eo quod indiuis & indimute eodem tres persone vna impleatur deitate, & in vnaquaque earum funditus tota est. Nam deitas diuisionem non sustinet, & in tribus ipsis personis plenitudo atque perfecte non partibiliter, siue ex parte easdem implens personas, sed in vna quaque existens plenissima et vna permanens licet in tribus personis monstretur, et ad deorum multitudinem non excurrens, licet in tribus sit subsistentiis, ut non corporalem quandam sustineat sectionem, que certe est impassibilis et incorporea et pati nesciens que creature sunt propria est. Igitur cum hoc quod deus est pater, ipse pater et neque filius, neque spiritus sanctus, sed filius est secundum substantiam et quod naturaliter spiritus sanctus existit, et est cum hoc quod deus est filius ipse filius, et neque pater, neque spiritus sanctus, sed quod pater secundum naturam predicatur, et quod secundum substantiam spiritus sanctus conspicitur, et est cum hoc quod deus est spiritus sanctus ipse spiritus sanctus, et neque pater esse cernitur, neque filius esse suscipitur, sed quod pater secundum essentiam creditur: et quod filius secundum naturam adnunciatur. Hoc quidem propter naturam et identitatem substantie: et cognitionem essentie. Illud vero propter alterificationes horum trium proprietates, propter dissimilitudinem proprietatum que inconfuse vnamquamque figurat personam. Sicut ergo esse deus vnaqueque inconuertibiliter possidet, ita & proprietatem per quam ipsa persona figuratur immutabilem & immobilem obtinet, que eidem soli est insita, & ab ipsis aliis personis ea discernit, & consortiam atque cohonorificandam consubstantialē quoque, & consensuam trinitatem absque conclusione conseruat, Trinitas igitur est non solum vna deitatis perfectione perfecta sed super perfecta: & ultra deitatem glorie ac sempiternitatem & impio non dispersita neque alienata, neque enim creatum quid, aut seruile est in trinitate: neque subintroductitium tanquam quod prius quidem non extiterit. postremo vero introgressum. Neque igitur deus patri filius: neque filio spiritus sanctus: sed inconuertibilis & incommutabilis eadem trinitas semper est & de sancta quidem ac consubstantiali sempiternaque: & principali: omniumque opifice & regina trinitate qualiter sentiam atque glorificem, & venerer, ut beate dicere suppetit manifeste vobis aliquid vnumquodque digessi. Neque enim amplius quid fieri permittit harum synodicarum syllabarum compendium, qualiter quoque & de incarnatione vnius: & de eadem venerabili trinitate dei verbi, & filii de mentissima atque admirabili hoc idemque est dicere subdimissa exinanitione ad nos quoque terre nos diuina atque deifica discessione teneam atque sentiā: & tenere a sanctis patribus qui secundum vos deo inspirati sunt michi est traditum tanquam coram ipsa veritate que conspicit vniuersa synodicam hanc litteram scribēs expono: & ad vestrum destino sapientissimum auditum. Credo & de hac sanctissime quod deus verbum vni genitus patris filius: qui ante omnia secula & tempora impassibiliter de eodem natus est deo & patre miserationum induens, & humanitatis misericordiam circa humanum nostrum lapsum spontanea voluntate: & dei genentes consilio, & diuino complacito spiritui non se paratus a gremio generantis ad nos humilem descendit est. scilicet secum eiusdem voluntatis patri & spiritui, ita & essentie inexplicabilis & nature circumscriptionem nullomodo sustinens, aut secundum nos localem transmeatum naturaliter sciens efficere diuinam operationem, & vterum intactum virginis ingressus castitatem lustratam Marie sancte preclareque, & que dei sunt sapientis, & ab omni contagione liberate, & corporis & anime intellectus incarnatus quod erat carneus, et formam suscepit nostram qui secundum diuinam essentiam quantum ad habitum et speciem inexformabilis, et corporatur secundum nos in corpore. Et homo

Et homo iuxta veritatem efficitur qui semper deus cognoscitur, & materno ventre gestari monstratur qui sempiterni patris in sinu est, & intemporeus principium recepit temporale, non per fantasiam factus, hec omnia ut Manicheis, & Valentinis videtur insanis, sed re & veritate totum seipsum exinanis paterna & propria voluntate. Et totam nostram assumens massam carnem in qua nobis consubstantialem, & animam rationalem animabus nostris contribulans, & mentem menti nostre comparans. Hic itaque homo est, & cognoscitur, & homo secundum veritatem factus est ab ipso summo conceptu de sanctissima virgine. Homo enim *Χρηματιστην* fingi voluit, ut simili consimile mundificaret, & cognato cognatum saluificaret. Ideo virgo sancta accipitur, & anima corpusque sanctificatur. Et ita miniluravit in incarnatione creatoris, ut munda & casta atque incontaminata, incarnatur ergo verbum deus quod nostrum est non prefacta carne copulatus preformato ve atque in se presubsistentie aliquando corpori conlinitur vel anime preexistenti coniunctus, sed tunc his ad subsistendum venientibus quando eis ipsum verbum & deus naturaliter copulatus est contemporalem habens unionem atque subsistentiam, & non ante verissimum ipsius verbi conventum in seipsis unquam extiterunt, vel cuiuspiam secundum nos alterius hominis penitus extiterunt, sed cum verbi ipsius naturali conventu substantia habentia concurrente, & nec quantum in actu oculi hanc illam priorem habentia sicut Paulus famosatenus periret, atque Nestorius, simul quippe caro, simul dei verbi caro, simul caro animata rationalis, simul dei verbi caro animata rationalis. In illo itaque, & non in semetipsa habuit existentiam unicum conceptu quippe verbi hec ad subsistendum plata sunt, & secundum subsistentiam ei unita sunt, quando ad subsistendum prolata sunt, que certe vera est, & inseparabilis, que neque divisionem perpetitur, neque mutabilitatem, aut confusionem admittit ab ipsa plata, & in ipso consistetia, & cum ipso composita, nullumque prius tempus proprie constitutionis tulerunt, quod inconsumam atque inseparabilem ad eam compositionem precederet, ex iniurabili namque & virginali sanguine sancte atque immaculate virginis Marie verbum vere factum est incarnatum, & veraciter homo, & in utero virgineo deportatus, & tempus explevit legitime puerpere, ut per singula naturalia, & peccatum non trahentia nobis hominibus similis factus, nostramque non dedignatus passibilem vilitatem nascitur deus humano corpore, similiterque & habitu animam rationalem, & incorpoream habens, quod ipse in semetipso, & nequaquam aliter rationali animavit spiritu, & virginem generatam conseruat, & *θεοτοκον* eam proprie & veraciter demonstravit, vel si Nestorius vecors scinditur & eius deo rebellis exercitus lachrymatur, & lamentatur, et eiulat, & iterum cum eo discerpitur, Deus itaque erat qui ex sancta virgine dei genitrice maria est, et secundum hanc temporalem propter nos natiuitatem suscepit post primam eius, & sempiternam illam ex patre naturalemque inextinguibilem natiuitatem, quam incarnatus nascebatur ob similitudinem nostri carnalium. Totus deus collaudandus, totus idem ipse apparens homo perfectus, deus idem noscendus perfectus homo idem ipse innotescendus, ex duabus quippe naturis unionem habuit deitate, & humanitate, & in duabus perfectis noscebatur naturis deitate & humanitate. Neque enim unioni mutatio quilibet vel confusio intercessit, neque differentie dualitatisque formarum siue substantiarum post unionem diuisio quedam, aut sectio intrinseca, licet hoc contristet quidem furentem Nestorium, illud vero tabefacit euticem desipientem. Namque secundum subsistentiam ad inuicem ununtur, neque mutationem acceptant, neque diuisionem agnoscunt, neque scit que confusionis sunt propria, neque sectionis discit indicia iuxta quod apparet eutices ignorans, atque nestorius, & unionis secundum subsistentiam non addiscente virtutem iuxta quam & incarnatum est verbum & caro animata, & intellectualis immutabiliter deificata est, hic quidem in confusionis pelagus iactatur, hic vero in diuisionis voragine deicitur. Et ideo ille quidem refugit confiteri dualitatem naturarum, hic vero unam dei verbi naturam incarnatam se subtrahit predicare. Licet unam eius compositam subsistentiam dicere metuat timorem refuge metuunt ubi timor nullus inhabitat. Nos vero sensu viuendo vtriusque horum seruilem propellentes amentiam, & super petram pietatis stantes intrepidi, & secundum subsistentiam verbi ad carnem que ex nobis est intellectualis, & animatam convenientiam predicemus, & unum Christum et filium incarnatum verbum obsecramus, & unam eius subsistentiam compositam dicimus, et in duabus eum adnunciamus naturis, et duas eiusdem dei verbi natiuitates credimus, unam quidem ex deo patre quam intemporalem & sempiternam scimus, secundam ex dei genitrice matre quam et modernam, et temporalem cognoscimus, et non sicut Apollinaris Euticesque, et Dioscorus dicunt, sed sicut sapiens nobis tradidit Cyrillus, et que sunt naturarum saluari dicimus propria & unitarum differentiam non re qua sumus, que ut in naturali quidem dicitur et est qualitate, in essentiali vero intelligitur et est quantitate, & neque nestorianam sectionem metuimus, neque euticianam mutationem veremur,

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

quia neque sicut insulsus nestorius affectualem vnitionem dicimus, aut in fontinam quod & honoratoris equalitatem, & tautobuliam quod consilii concordiam, voluntatum, momentum, & identitatem demonstram? hanc conventionem, neque sicut eutices a deo propulsus secundum confusionem quandam, aut mutabilitatem dei verbi, & carnis intellectualiter anime live naturarum, atque substantiarum, & formarum compositionem garrimus, ex quibus in Christo admirabilis facta est conventio, unde regiam viam, & mediam gradientes, & confusionem, & sectionem abominamur, solam autem ex animo moveramur inconfusam, simulque indivisam deitatis atque humanitatis vnitionem solam intelligendo cognoscit naturalem atque secundum subsistentiam conventionem. Hanc quippe cum alterutrum copulata deitas, & humanitas habuerunt, ut neque conversionem sustineant, neque divisionem patiantur, unitatis namque ratio que naturalis inquam est, atque secundum subsistentiam, neque enim alteram vnitionem in quo propter istam agnosco non ignorat quidem differentiam, divisionem autem prorsus expellit, que vero ad unitatem concurrerunt inconversa conservat, partitionemque vnitorum non admittit, & ideo ex deitate, & humanitate, & ex duabus naturis Christum nominantes & deum eundem & hominem, & diphyan quod est bis genitum, duplicem que secundum naturas predicamus. Similiter autem & in deitate perfectum, & in humanitate eundem scimus perfectum, & in duabus eum docemus naturis, & patri consubstantiali ut deum hunc ipsum ascribimus, & consubstantiali matri, & nobis hunc ipsum hominem asserimus visibilem hunc ipsum, & invisibilem creatum hunc ipsum similiter & increatum, corporeum hunc ipsum, & incorporeum, contractibilem hunc ipsum & incontractibilem, circumscriptum eundem, & incircumscriptum, terrenum eundem & celestem, carnem hunc ipsum animatam rationabiliter & deitatem, recentem hunc ipsum, & sempiternum humilem, hunc ipsum, & sublimissimum, & queque duplicis inseparabiliter reperiuntur nature vel si quedam semper extitit ut sempiternam habens naturam, quedam vero propter nos in novissimis temporibus inconvertibiliter factus est, ut pote humanam assumens naturam. Si igitur inconvertibilis erat, & inseparabilis erat unitio, sicut & inconvertibilis est, et inseparabilis permanet, & duo immutabiliter differentia significatur, & inseparabili alteritate consurgunt nature hec substantie, que et forme consistunt, ex quibus ineffabilis unitio facta est, et in quibus unus idemque Christus conspicitur, et unum, unum. Nam et quod ex ipsis effectum est non iam dualiter divisum, et ea ex quibus sine sectione, et transuersione demonstrat subsistentiam, hoc extat atque persona composita ex inconfuso constans tempamento, & priorem conventionem nescit, et esse unum, et permanere unum indivisum sortitur, et neque duo iuxta quod unum existit efficitur, neque confundit, et in singularem redigit unitatem, naturalemque et essentiali identitate ex quibus naturaliter convenit, sed est unum et duo hoc ipsum agnoscibile unum quidem secundum subsistentiam atque personam, duo vero secundum ipsas naturas, atque naturales earum proprietates, ex quibus esse unum sortitur, et natura duplex permanere servabunt, unde ipse unus manens Christus, et filius, et unigenitus inseparatus in utrisque naturis conspicitur, et que sunt utriusque substantie naturaliter operabatur secundum insitam utrique essentiali qualitatem siue naturalem proprietatem, quod si naturam haberet singularem et inconiunctam sicut et subsistentiam atque personam non ageret utique, et non utique unus idemque filius & Christus perfectio que utriusque erant operaretur nature, quando enim deitas expers est corporis naturaliter opera corporis operata est, vel quomodo corpus deitate frustratum actiones operatum est que essentialiter deitatis esse noscuntur? verbum emmanuel dum unus est, & in eo ipso utraque, id est deus & homo, que nature utriusque sunt naturaliter gessit secundum aliud que gesta sunt operans secundum quod deus quidem est idem ipse que divina sunt, secundum quod homo idem ipse est que humana sunt, seipsum omnibus volens ostendere quod deus idem ipse & homo sit, & ideo idem ipse tam que divina sunt agit, quam que humana, similiter & dicit, et loquitur, non alius quidem miracula operatus est, Alius autem perpetravit humana passionesque sustinuit, sicut et Nestorius vult, sed unus quidem idemque & Christus, & filius qui et divina gessit, et humana, secundum aliud vero, et aliud sicut divinitus oblectatus est Cyrillus, quia et in utrisque habuit potestatem inconfusam necnon et impertibilem, secundum quod deus, ergo sempiternus idem ipse existebat, patrabat miracula, secundum quod homo vero idem ipse modernus agnoscebatur faciebat humilia et humana. Sicut ergo in Christo utraque natura indimute proprietatem suam custodit, ita et operatur utraque forma cum alterius communione quod proprium habuit, verbo quidem operante quod verbi est cum communione scilicet corporis, et carne exequente quod carnis est communicante ei videlicet verbo in eadem operatione. Dum quando hec in una subsistentia cognoscantur, et in una persona considerentur, et insulsiissima sectionem propellant. Neque enim divisa operabantur propria, ut et divisionem earum suspicemur. Non exultet pro hoc Nestorius seipsum seducens

seducens ^{neque} ^{pro} ^{errone} ^{idcirco} ^{quod} ^{utraque} forma in vno Christo, & filio cum alterius cōmunionē ope-
 rabatur quod propriū habuit. Neque enim ab altera eius dissidens quod propriū habuit opera-
 batur. Nec enim secundū duos Christos aut filios qui operantur glorificamus vnūquidē secundum
 naturam filium, & Christū que mira sunt, secundū vero secundū gratiā filiū, & Christū que humi-
 liora sunt, quāquā duas formas que cōmuniter operātur edocemus vnāquāque secundum suam natu-
 ralem proprietatem, sed vnum eundēque filium, & Christū qui & sublimia & humilia naturaliter ope-
 ratur secundum vniūscuiusque duarū eius naturarum naturalem & essentialem qualitatem asserimus,
 nature nāque incōmutabiles manentes & incōfuse, & due manifeste cognoscende, & non cōfusibiliter
 copulate his penitus non erunt frustrate, vel si vna subsistētia mōstrabatur, nō vane p̄siliant Eutices &
 Dioscorus nequāquam non existentes impie confusionis platores, sed vnaqueque natura cū alterius cōmu-
 nione agebat quod propriū habuit, & diuisionem refugiens, & conuersionem ignorans, & differen-
 tiam ad alterā cōseruās cōmunionēque & cōpositionem insolubilem, atque indīruptā p̄saluās, hinc pie
 sentientes, & super terminos recte fidei consistentes sicut vnum eundēque Christum & filium opera-
 ri vtrāque dicimus eo quod deus idem ipse erat & homo, nullāque excogitamus confusionē, ita nec
 vtrāque formā cum alterius cōmunionē operari propria differentes eo quod due forme in vno eodēque
 Christo naturaliter p̄pria operantes existunt nullam penitus consideram⁹ diuisionem sicut hic quī-
 dem eutices. Illic vero nobis vult calumniari Nestorius ediuerso ad inuicem consistentes, & aduersum
 nos pius impiū procliū patientes, quos pro nichilo reputantes, & vtriūque nature vtrāque noui-
 mus operationem essentialem dico naturalem, & congruā indiuisē de vnaquaque procedentem essen-
 tia & natura iuxta insitam ei naturalem atque essentialem qualitatem & inseparabilem, simulque in-
 cōfusam alterius essentie ^{συνεταρομενη} vna secum cooperationem adducens, hoc quippe & operationū
 que in Christo sunt differentiā facit sicut naturas esse naturarum, nō itaque idipsum dei, & humani-
 tas secundū qualitatem vniūque naturaliter inditam licet i vnam subsistentiam ad inuicem ineffa-
 biliter concurrunt, & i vnam personam sunt incōfuse composite, & vnum eundemque nobis christū
 & filium effecerunt secundum subsistentiam ad inuicem concurrentes atque composite, etenim deus
 verbum est, & non caro, quāque carnem rationabiliter animatā assumpsit, hanc quesitū vnitionem na-
 turalem subsistentiam adunit, ipsa vero caro est anima rationabiliter & non verbum. Licet dei ver-
 bum caro conspiciatur. Et ideo neque eandem habent idifferēter operationem ad inuicē post vnitiō-
 nem naturalem, ac incōfusam, id est veram, & secundū subsistentiam, neque vnam solam earum ope-
 rationū dicimus siue essentialem & naturalem, penitusque indifferētem, quaten⁹ ne & ineffentialem
 vnam, & vnam naturālē eas cognoscamus, que ab acephalorū pueris luditur, & ipsis verbis impudē-
 ter p̄fertur cōposita, Quēadmodū igitur vtriūque essentie atque nature ex quib⁹ nobis i Christo in-
 confusa facta est vnitas, & vnum Christū perfecit, & filium totum deum, totum eundem ip̄m creden-
 dum, & hominē vtrāque naturalem confitemur opationem, ne naturas que incōfuse vnite sunt cōfun-
 dam⁹, si quidem et ex operationibus tātum scdm eos qui sunt talia callidi natura noscuntur, & essen-
 tiarum semper differentiā ex differentiā operationū est insitum comprehendere. Ita et omnē vo-
 cem, et operationem seu diuinā quedam sit et celestis, siue humana atque terrena ex vno eodemque xp̄o
 & filio edocemus procedere. Ex vnaque eius composita et singulari subsistentia incarnatum dei ver-
 bum extabat. Qui & vtrāque inseparabiliter, & incōfuse operationem secundū naturas a seipso natu-
 raliter proferebat. Secundū diuinā quidem naturam suam iuxta quā erat etiam patri cōsubstan-
 tialis diuinā & inexplanabilem, secundum humanā vero iuxta quā & hominib⁹ nobis ipse cōsub-
 stāialis mansit, humanā atque terrenā vniūque nature amicā & congruā, et non sinens quē-
 aspicientium scandalisari quod nō sit idem ipse deus & homo, quod hec et illa naturaliter operabatur, i eo
 quidem quod idem ipse vnus Christus et filius operabatur vtramque Nestorii cenulentam obstruens
 exfluentiam. Nec enim duos iuxta eum Christos et filios sicut dicimus, qui operantur hec atque illa
 obsecramur. In eo vero quod ostendebat que vtriūque nature sunt propria incōfuse post vnitionem
 manentia. Et vtrāque hunc ipsum similiter proferentem operationem ipsam naturali ratione cognos-
 scendam, propriāque naturam naturaliter explanātem ex qua inseparabiliter atque naturaliter ema-
 nabat, et essentialiter exundabat euticetis consopiebat cōfusioni sociū germen, deinde partu nostro
 natus lacte nutritur et crescit, et corporales etates discurrit, donec et ad humane etatis perfectionē per-
 tingeret, et esuriem nostram, et sitim, et fastidium iuxta nosex itinere sustinet. Faciebat quippe, et in-
 cedendi similiter nobis operationem que humaniter actitata secundum humanam substātiā pro-

prediēns humane eius nature erat ostensio, vnde & ex loco sicut nos ad locum commigrabat, quia
& veraciter factus est homo, & naturam nostram habuit indimīnute, & circumscriptionem carnis
suscepit, & habitum nobis & competentem indutus est. Corporalis enim, id est corporis & forma
ipsius habitus existit iuxta quā in vtero conceptus formabatur, & quā semp̄ seruauit, & i seculum in
infinitū cōseruabit. Idcirco esuriens cibabatur, ideo sitiens potabatur. et vt homo bibebat, ideo pueri
liter baiulabatur vlnis vīrginalibus superuectus, & materno sinu repositus, ideo fatigatus sedebat, &
somnia indigens dormiebat, sed & dum cederetur dolebat, & verberatus patiebatur, & dolores susti
nuit corporis manus & pedes transfixus. Dabat itaq; cum volebat humane nature tempus operari
& pati que sua sunt, ne forte phantasia quedam & visio inanis nominabilis eius iudicaretur incarna
tio. Neque enim inuoluntarie hec vel necessitate suscipiebat, vel si naturaliter ea & humane admittere
bat, & humanis motionibus actitabat atq; operabatur. Absit hec abominabilis suspitio, Deus nēpe
erat qui hec pati carnaliter acquiescebat, vti nos propriis passionibus saluaret, & per hec nobis im
munitatem impartiret, quando pati agere que, & operari humanitus idem ipse volebat, & confide
rantibus decernebat, propter quos & homo veraciter factus ē, sed nō cū naturales motus atq; carna
les moueri naturaliter ad operandum volebant, siue ex diuinis insidias audacter delectabatur perfice
re. Corpus enim se passibile & mortale atq; corruptibile induit, & naturalibus nostris, atq; irreprehē
sibilibus subiiciens egrimonis. Et huic que nature sue decēter cōueniebant pati atq; portare indulsit
vsq; ad resurrectionem ex mortuis, ibidem quippe & passibile nostrum, & mortale atq; corruptibilis
le dissoluit, & horum nobis libertatem donauit. Queque igitur humilia atque humana sunt ita spō
te simul, & naturaliter manens etiam i his deus demonstrabat. Erat itaq; sibi ipse ταμιος ac recondi
tor passionum humanarū & actionum, & nō solum reconditor, sed & arbiter, quāq; natura passibilis
erat naturaliter incarnatus erat. Et ideo erant humana eius vltra hominē, haud quidem quod na
tura humana non fuerat, sed quia sponte factus est homo, et homo sponte factus hec recipiebat, & nō
tyrānice vel necessitate, vt nos plerūq; & inuoluntarie, sed quando & quātum consulebat et permitte
ret ipse tam eos qui afflictiones ingerebant, quāque ipsas passiones que secundum naturas agebātur
adnuebat. Verum diuina preclaraque et sublimia et nimirum nostram vilitatem superantia, que
erant miracula et prodigia, et admirandorum operum prolatio que erant inseminata cōceptio. Iohā
nis intra vterum exultatio, part⁹ ipse incorruptibilis illibata virginitas que ante partum, et in par
tu, et post partum est intemerabilis pastorum celestis instructio, magorum stelliuoca conuoca
tio, munificentia cum hac simul et adoratio, litterarum indocibilis scientia. Quomodo namque hic
inquit literas scit dum nō didicerit? Partem redarguens amicorū ignorantie maliuolum desiderium
ex aquis vīnalis refectio, infirmorū corroboratio, cecorum aspectus, emūdatorum erectio, paralitico
rum constructio, claudorū recte currendi motio, leprosorū supermicans mundatio, esurientium repē
tina repletio, persequentium orbitas, ventorū mitigatio, maris trāquilla sedatio, super aquas corpora
lis incessio, immundorū spirituū expulsio, elementorum subita conturbatio, vltronea sepulchrorum
apertio, ex mortuis triduana resurrectio, corruptionis mortuorū destructio, mortis indeiciens deie
ctio, custoditū signaculi lapidis & sepulchri incoercibilis exitus, ianuarum clausurarum indetrectabilis
ingressus, i celū a terra nimirum ammirabilis & corporalis ascensio, & omnia que his sunt similia, &
sermonis naturā, & vocis virtutē transcendētia, & omnē humanum intellectū superantia, que omnia
vltra naturā & sermonē humanū effecta diuine dei verbi essentie atq; nature pfecto existebant indi
cia, et si per carnem agebātur et corpus, et non sine carne rationaliter animata gerebantur, non tamen
ppter hec deū verbū estimemus carneū, ne absq; corpore astruam⁹, iccirco qd ea patrabat que corpa
supcellūt. Et enī verbū veraciter caro factū est, & incarnatū absq; mēdacio corporatū ē, & vnus fili⁹ co
gnoscebatur q omne ex se pferebat operationē diuinā et hūanā, exiguā et immanā humilē atq; celestē
carnalē et incorporeā, visibilē et inuisibilē, circūscriptā et incircūscriptā cōueniētē naturarū ei⁹ dualita
ti, et ex ipa eā incessabiliter pdicātē, et flagrāter adnūciātē. Vnus itaq; idēq; dū sit scdm subsistētiā fili⁹
idiuīsus et due nature idē ipse noscitur. Scdm aliā qdē diuina signacula opabatur, scdm aliā vero hūilia
recipiebat. Et ppterea a deo instructi adseuerāt q pro xpo deo pmiis coronati sunt, et loq diuinit⁹ acce
perūt diuinas nobis itelligētias cōtexetes. Sicut cū audieris vni⁹ filii cōtrarias voces cōueniētē naturis
ip̄is que dicūtur ptire, si qdē qd magnū et diuinū ē diuine nature extās. Si vero qd paruū ē et hūanū
hūane reputās. Sic enī et dissonantiā vocū effugies, vnaquaq; natura pprietates que ei sūt ilite receptā
te, et ipm filiū vnū tā añ oia scā quā modernū scdm sacras scripturas cōfiteris, sed hoc i vno filio asserit.

Omnem

Omnem quidem operationem nullus ab vno filio sequestrauit. Cuius vero nature sit quod geritur per propriam operationem insinuet. Ergo nimis pulcherrime ab eis est explanatum vnū quidē confiteri emmanuel, ita quippe deus verbum incarnatus nuncupatur, & eūdem omnia patrare, & non alium & alium tam sublimia quāq; exigua citra vllam distantiam per que & eius naturarum inconfusa dualitas cognoscitur, & i substantias duas atq; personas ipse prius nō dispertitur, sed est vnus idēq; filius & Christus inseparabilis i duabus indiuisē agnoscendus naturis, & ipsius vnus filii cuncta esse certi ficamur, & omnes eius, & voces, & operationes credimus, licet quedam earū sint deo decibiles, quedā vero medium quendam ordinem obtinent tanq; habentes i hoc ipso deo dignum, qui & humanā huius vero adserimus esse virtutē, etiam illā que dicitur noua, & dei virilis operatio non vnam exi- stentē, sed diuersi generis ac differentie quā ex ariopago a paulo egregio diuinitus captus deo voca- tus asseruit Dionysius, vt pote deo decibile i hoc ipso & humanū habentem perque alacrem atq; cō- positam ^{ἡμεῖς} dictionem vnus cuiusq; substantie atq; nature vnāquāque perfecte significatem operationem. Ante secula igitur esse deum verbum glorificatē, patriq; coeternum temporalem su- stinuisse adnūciamus natiuitatem, qua ex virgine vere ac pprie dei genitrice Maria incarnatus na- scebatur. Et idcirco duabus natiuitatibus nasci a piis merito creditur, & perfectus idem existens in- deitate perfectus erat idēq; in humanitate, nequaquā per differentiam substantiarum diuisus, neq; identitatem subsistentie, atque persone naturas ipsas deducens ad identitatem substantie, sed ex quib⁹ secundum subsistentiam naturis est declarat⁹ i ipsis inseparabilis mansit, omnia sapienter, & vere no- stra gerens opera, & passiones res naturales atq; irreprehensibiles, que procul a macula atque pollus- tione sunt. Et in quibus cuiuspiam peccati vestigium non reperitur. Peccatum namque nō fecit, nec quilibet dolus i ore eius prorsus inuentus est, & cōnutritus vna nobiscum humane, vt pote qui scieba- tur homo perfectus etiam deus idēq; indiminate extabat, miraculaq; vt decuerat faciēs. Perfectus quippe deus noscebatur, quīs esset humāe carni intellectualiter animate cōmixtus ad spōtaneā pas- sionem ascendit, & vltro iudeis est pditus, immo ipse seipsum illis ob salutē hominū sponte pdidit, & ligatur, & colaphis ceditur, & ispuitur & flagellatur, & illuditur, & clamide purpurea tanq; rex omniū induitur, & harūdo tanquā sceptrum regium regaliter ei contraditur, & Pylato iudicante dānatur. Ad extremū patibulo configitur, & manibus atq; pedibus cruentatur, salutifere cruci cōclauatus, & cū latronib⁹ leuatur, & acetum potat, & fel degustat, & magne vociferans animā tradidit patri, & lat⁹ lancea perforatur, sanguinem quoque & aquā salutarem post mortem profudit, & mortuus de cruce deponitur, & accuratur, & myrrha conditur, & sepultura triduana sepelitur. Et triduanus resurgēs de sepulchro progreditur, & vna secum cunctos mortuos suscitāt ex sepulchro, atque ex corruptione ad immortalitatem eos perducens per suam resurrectionem ex mortuis. Et discipulis resurgens a mor- tuis manifestatur, & cibo ac potu rei fidem accommodat, & tactu manū apostolicarū carnis proprie resurrectionem, & spiritū sanctū eis impertit quā cognatā sibi atq; cōnaturalem, & eleuatur i celos, & celoz dominator ascendit, et dextere affidet genitoris solū habēs paternū & regale & sublime. Vñ & iterū veniet iudiciū viuoz et mortuorū factur⁹ & singulis reddit⁹ scdm opera que vnusquisq; operatus est, siue frugi que bona gessit, seu neq; & vituperabilia operatus est, quē vna cum patre & spi- ritu sancto omniū regnare credimus, Regnum vere immortale, et finem nequaquā aut terminū susce- pturū. Sed et de incarnationis dispēlatione hoc idē est dicere admirabili dei verbi incarnatione qua- liter dico ac sentio breuiter demonstrāui. Verum de principio visibilis mundi, et constitutione que fa- cta est cōsummatione quā non longe suscipiet. Confiteor deo honorabilis q; omnia nō tātum visibi- lia, sed et inuisibilia vnus deus cōdidit pater et filius, et spiritus sanct⁹. Illa sempiterna natura que ne- scit exordium, et ex nō existentibus protulit vt existerent, et non existentes repente protulit, et horū multorum milium differentias prudenter produxit. Omnia enim per vnigenitum filiū patri i san- cto fecit spiritu, que et sapienti prouidentia cōtinet, vt deus suis operibus presidens principiūq; omni- bus tēporale constituens sensu, alia quidem finī temporali supposuit intellectu, alia vero et inuisibilia. hec meliori dignitate dignatus est, et nullatenus quidem moriuntur, neq; corrūpuntur iuxta quod sensibilia defluunt atq; pertranseunt, non tamen sunt immortalia per naturam, neq; in essentiam in- corruptibilem transeunt, sed gratiam eis largitus est a corruptione ea et a morte coercentem, sic ho- minum anime permanent incorrupte, sic angeli immortales perseuerāt non naturā reuera sicut al- serui incorruptam proprie ve immortalem habētes essentiam, sed gratiā deo sortiti sunt que immor- talitatem largitur, et incorruptionem pro eis prouidet, sed non iccirco quod hominum anime gratia

dei corruptionem repulerunt, que oibus creaturis naturaliter insidet, ideo & ante corpora eas fuisse sus-
 picabimur, vel ante huius visibilis mundi plationem atq; copaginem i sempiterna quadā vita posi-
 tas arbitrabimur, vitā ve habuisse celestem asseremus, & incarna seu incorporea vitam viuentes ppe-
 tuam i celo aliquando nō existentī, sicut origenes erroneus cōstituit, & huius cōplices atq; cōsentanei
 didimus & euagrius, et reliqua eaz fabularum excogitatrix *ομιλος* sodalitas. Quiquidē nō solum er-
 rando pronunciant paganorū concreti dogmatibus, & xpianorū nobilitatem sordidantes, sed & isto-
 rum corporū qbus nunc sumus amicti imprudenter perimunt resurrectionem, milia callide balbutiē-
 tes impiissimis eoz & fabulosis figmentis cōdigna, qbus ad castigationem sufficit qd a Paulo ad co-
 rinthios dictum est, quod si mortui nō resurgunt, neq; xps resurrexit, & reliqua. Ita eorum cogita-
 tionib⁹ vanescentibus illud addicemus. Ergo vana est fides vestra, aut nō est pars vobis nostre odorā-
 de cōfessionis, & carnis istius resurrectio. Nam & carnis resurrectionem exquirimur cōfiteri ad sa-
 lutarē baptismū accedentes. Ideo ergo iuxta quod quidā sapientiū cōtemplatus est. Cunctum nāq;
 vnigeniti pclare insignisq; dispensationis pclarum mysterium erat, & negotium, vt imaginem & car-
 nem immortalem efficiat. Nō solum aut i hoc desipientes falluntur, & a recto itinere debacchantur, eē
 nāq; eoz tāq; i cōparatiōe malorū intolerabilis impietas. Sed & alia multa extra apostolicā atq; paternā
 nostram traditionem asseruerunt, paradisi plantationem piciētes i carne. Adā formatum fuisse no-
 lentes ex eo eam formatā fuisse vituperantes, serpentis sonitum refutantes celestium officiorū princi-
 patus. Ita qdem principaliter a deo adeptas fuisse prohibētes. Ex cōdenatiōe vero pristinam & trās-
 gressionem eas cōfingentes. Sicut in vnitae autem mentium omnia rationabilia fuisse producta impie-
 simul & fabulose somniantes supercelestium aquarum ceturarū pessimantes finem esse volentes iup-
 plicium, & omniū quidem sensibilibus omnimodā corruptionem subintroducētes. Omnium vero
 rationabilium angelorum hominū demonū *αποστασων* restaurationē asruentes. Et iterum i vnitae
 fabulosas horum differentias profundentes. Cum & nichil a nobis differre Christum, quē ipsi deli-
 rando perdocent. Nō quē nos pie pdicamus glia seu honore, siue regno, siue dominatione demonioz
 se scaturiunt milia quedā proferentes diabolico cordis eoz, & ipio thesauro. Nō vna luculenta trans-
 uersione tantūmodo sed milibus proximis putantes, & aias hoim mortificātes, pro qbus xps mori
 dignatus est, & pro redemptione suū diuinū sanguinem fudit, & munus pre oī dignitate diuini-
 suam aiam posuit. Nos vero recte immaculateq; fidei ac pudice lacte potati rationali, & sine dolo, &
 bonum verbum degustantes vniuersa eoz tenebrosa dognata repellentes, & oibus horum nefando-
 rum vaniloquiis liberi, & paternis nostris superincedentes vestigiis, & pntis seculi cōsummationem
 dicimus, & vitam illam que post pntem vitam futurorū est credimus permansurā, & imortale has-
 bemus supplicium, illam qdem indefinenter exhilarantem laudabiliū operum patratores. Istam vero
 incessabiliter affligentē, nec nō & cruciantem eos q hic affectatores malorum effecti sunt, & penitentiā
 agere noluerunt, priusquā hinc euaderēt & exirent. Vermis enim eorum nō morietur. Hec sapere
 atq; credere sapientissime ex aplica, et euangelica, atq; pphetica, & legitima, et ex paterna et doctrina
 li pditione percepim⁹, & manifesta vobis prudentissimis fecimus, nichilq; vobis occultauim⁹. cō-
 sequens ceterū exiit, & cōpetens pristinae traditiōi cōueniens sacratissima cōcilia paternorum no-
 strorum atq; sacratissimorū couentū manifesta literis facere, atq; tanq; lustrantia nostras aias cōfoue-
 mus, & per scā habere nos exoram⁹, quatenus cū eis, & beatā vitā participemus, vt eorum filii nobis
 les ac successores, quatuor itaq; i diuinis ecclesie dogmatibus magna sacraque & vniuersalia concilia
 suscepimus euangelicis illustrata fulgoribus, & splendificata euangelicorum configurationum speci-
 minum quantitate, his principare dicimus Nicenum trecentorū decē, & octo deū gerentium patrum
 cōuentum qui ex diuino nutu concitus arriane rabiei deiecit contagia. Post illum vero tempore non
 gloria siue gratia secundus congregatur conuentus qui in regiam conuocatus est ciuitatem. I. vero
 & centum a deo instituti patres extiterunt, qui & hoc implere cōcilium diuinitus ducti sunt, quod
 trifulgoe Macedoniū apollinariū, & magni impietatem extinxit, & de tam magna atque difficili ins-
 flammatione conuenticula perfectorum eripuit, tertium post hoc tempore solo concilium glorifico
 quod in epheso prius ex diuina voluntate consedit. Nam secundum quod dioscori dicitur illius res-
 probauit intelligentie euticetis comprehenditur consonum, quod primum concilium ducentorum
 quidem sanctorum patrum plenitudo noscebatur deiecit hominicolam Nestorium, & omnem eius
 Christo rebellem impietatem, quartum quoque post hec tria tempore tantū deo instructus con-
 gregatur conuentus sexentorum simul et triginta laudabilium patrum, & illustratorum fidei qui
 in calcedona

in calcedona quidē diuinū diuinitus fecit cōuentū, & concertantē habuit eufemiā martyre que & vsq;
hactenus super fidei eorū definitione propugnat, & pro opinatissimo eorū maximoq; cōuentu verbū
plurimū & incessabile facit, perimit vero pphanā dualitatem, Euticē inq; & Dioscorū, & eorū obturatā
deo rebellē maliciā ex apolinarī vndantē, quē fontē defluentē & replentem omnes impietatis riuulos
eiicit cum istorū ipiissima heresi per orthodoxorū assertiones, & Nestoriū deo rebellē imūdiissimā he-
resim. Nā & cōtra hanc adhuc ipudenter respirantē cōuenerat, vnde & eā iteremī, & eā ab ecclesiasti-
cis atriis expulit. Super his autē magnis & vniuersalib; venerandis quoq; ac sacratissimis, sanctorum
beatorūq; patrū honore coequandis, iiii. cōuētib; & iā quintū sactū pter istos & post istos aliud concī-
liū vniuersaliter cōstitutū suscipio, quod i regia vrbe etiā id celebratū est Iustiniano tūc sceptra romani
imperii dispensante, oēs q; ei; pclaras diffinitiones quod ad cōfirmationē quidē noiatiissimi calcedo-
nenlis cōciliū cōgregatū est, perimit autē, & in iteritū proicit principaliter quidē Origenē insanū, & oēs
ei; pompōsas somnolētias, & plena multe impietatis cōmenta, Euacriū quoq; cū eo & Didimi dogma-
ta, & oia eorū pagana, atq; prodigiōsa, necnon & fabulosa deliramēta postquos & mopsuestenū auel-
lit Theodorū magistrū deo rebellis Nestoriū, & vt imundā zizaniā cum suis blasphemis opusculis
ab aplīca ecclesia proicit, scripta quoq; Theodoriti, que male & ipie aduersus cyrillū ppugnatorē pie-
tatis effecta sūt, & queq; tā cōtra duodeci eiusdē diuini cyrilli capla, quāq; sanctū primū ephesinū cōci-
liū, nostreq; fidei rectitudinē accusauit, ipio fauendo Nestorio, etiā illa istius cōdemnationis obnoxia fa-
ciens que p diodoro & Theodoro satifiaciens scripserat. Cū quib; & eplām que dicit hibaē ad mariū
pām scriptā aberuncauit, extirpauit vtpote nō tantū rectis infestā dogmatib; sed & oī impietate refertā
Illa gītū sacra & magna vniuersaliaq; sancta quatuor amplector cōcilia, & vno sensu cōfoueo. Super
his vero & hāc quintā honoro atq; honorifico, & veneror, & cūcta eorū laudanter recipio tā in dogma-
tibus, & diuersis doctrinis quāq; hereticorū anathematibus, & definitionibus. Vñ & cōprobo atq; su-
scipio quos susceperūt & pbauerūt, Et anathemo atq; abiicio quos anathemati submiserunt, & abie-
ctos a sancta nostra catholica ecclesia censuerūt. Has beatas & sactas quinq; synodos adsequēs vnā tan-
tū fidei definitionē agnosco, & mathema vnū noui & symbolū qd sapiētissima atq; beata trecetorū de-
cē & octo deū gerentiū patrū sancta nicēna multitudo ex sancto effata est spiritu. Quod et i cōstanti
nopolī. d. deo ispiratorū patrū cōgregatio cōfirmavit. Et in epheso primū ducentorū diuinorū patrū
corroborauit cōciliū, Et i calcedona sexcetorū, xxx. sacratissimorū patrū suscepit, & stabilīuit cōuētio, &
incōmutabile indisruptumq; & immobile flagratē asseruit cōseruari suscipim; deinde eiusdemq; bo-
nis amplectimur. Cūcta quoq; sacratissimi Cyrilli diuina & deo instructa cōscripta vt pote oī recti-
tudine plena, & oēm hereticorū impietātē demolientia, precipue autē illas ad Nestoriū deo odibilem &
deo piectū duas synodicas eplās. Secundā quoq; & tertiā in qua & duodeci connexa sunt capla que
oēm Nestorii maliciā sanctorū aploz equinumeris excussit carbonib;. Cū istis vero suscipio & syno-
dicā eplām que scripta est ad sanctissimos orthodoxales epōs in qua et voces eorū sacras appellauit, pa-
cemq; cū eis firmavit. Cū quibus et ipsas orientaliū epōrum litteras cōnumerabiles, et idissolubiles di-
cimus, vt pote ab ipso diuino Cyrillo susceptas, et ab ipso esse testificādas vocibus non ambigendis
Orthodoxas. His similiter sapientissimi Cyrilli sacris inscriptis tanquam sacram et cohonorandam
suscipio eiusdem recte fidei propagatricem & a deo cōdonatam, atque deo inspiratam epistolam ma-
gni atq; preclari Leonis sanctissimi Romane ecclesie ymo omnium que sub sole erunt luminaria, quaz
diuino manifeste permotus spiritu contra Euticem maledictum, & deo odibilem despicientemque
Nestorium ad Flauianum laudabilem scripsit regie vrbis epm, quā & firmamētum recte fidei ap-
pello atq; definitio hos qui ita eā optie finierūt sanctos pēs assequēs, vt pote nomē qdē rectitudinēq;
dei nos instruētē, oēm vero prauitatē hereticā perimentē, & ab a deo custoditis atriis nre sctē catholice
ecclesie effugantā. Cū qua diuina syllaba & scriptura, & cūctas eius epistolas & dogmata tanq; plata ex
ore petri pricipis apostolorū āplector, & perosculor & aia tota cōplector. Hec sicut predixi sacra & di-
uina. v. beatissimorū patrū cōcilia suscipiēs, oiaq; cōscripta presertū Cyrilli sapiētissimi que contra Nes-
torii insaniā facta sunt, & epistolā oriētaliū epōrum que ad eundē diuinū Cyrillū scripta est, q̄ et ipse
orthodoxā esse testat; est. Et queq; Leo sanctissime romane ecclesie sanctissimus dispensator scribit, et
maxime que cōtra Euticianā et Nestorianā pfanationē scripsit. Hec quidē, vt Petri illa verovt Mar-
ci definitiones agnosces. Necnō et oia oīm nostre catholice ecclesie probabiliū instructorū adeo instrus-
cta didagmata seu in verbis et scriptis siue in epistolis quibuslibet cōprehensum est. Et vt cōcinne dicā
cūcta suscipio et amplector queq; sancta catholica nra ecclesia suscipit, et cūcta e regione refuto atq;
PP. i.

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

anathemo, & prophana esse reputo, quod quod & ipsa sapiēter abominat & pprie pietatis estimat eē
cōtraria, non solū codicillos & verbulas: & deo repugnātia & priuata dogmata, sed et hereticas et male/
dicas, maledicārūq; sectarū doctrices personas, & vt nihil desit ad vram satisfactiōē ipas quoq; per/
sonas exprimo quas anathematizo, & cōdēnatas efficio, nō lingua tātū et ore, sed corde et spiritu vt pote
que sancte catholice nre fidei in oībus insidiātes ostense sunt, Anathema itaq; in perpetuū et catathe/
ma a sancta et cōsubstantiali adorāda trinitate patris & filii et spūs sancti sint Primū qdē Symō mag⁹
qui primus pessimis heresibus pessim⁹ picipauit. Postquē Cleobi⁹, Menāder, Phyletus, Hermoge/
nes, Alexāder Erari⁹, doxisthe⁹, Corpheus, Saturnin⁹, Masbothe⁹, Adrian⁹, Balitidis, Hifidor⁹ ei⁹
fili⁹ & furore supior, Hebion carpogrates, Epiphānes, pdicus, dritusque & mirint⁹, valētī⁹, Florin⁹
Blas⁹, Arthemō, Secund⁹, Cassian⁹, Theodor⁹, Heradion, Ptolome⁹, Marc⁹, Colorbasus Ademīs, ca/
rustiēlis, Theodor⁹, Elichytheus, theodor⁹ alter, Euphrates trasmarin⁹, Monoim⁹, Araps, Hermoge/
nes, Tatian⁹, Syrus, Seuer⁹, Asclapiodot⁹ Bardisan⁹, Armone⁹ ei⁹ fili⁹ & errore cōsimilis, hermosili⁹
Cerdon, Sacerdon, martiō, Ponticus, Apelles, apolinidis, Potit⁹, Prepō, Python, Syuer⁹, Theodor⁹ tra/
pezita, Mōtan⁹, Priscillaq; & maximilla huius furiose discipule nepos, helceus Origenes, alter orige/
nes, qui & adamātius, Sabelli⁹, libicus, Nouat⁹, Paul⁹ samolaten⁹, Epigen⁹, Cleomenes, Noit⁹ Elme/
ynēlis, Manes cui ipii furoris cognomē, Sabati⁹ & arrius, Meleci⁹, Aeti⁹, Eonomi⁹, Asterius Eodo/
xius, donat⁹, Macedoni⁹ q scō reluctat⁹ est spūi, & Pneumacomachi appellatiōez dignā accepit, apol/
linaris Lodiceis, & ei⁹ fili⁹ apollinar⁹, magnus, Polemō, Pellagi⁹, Celetius Iulian⁹ eisdē furoris de/
fensores Theodor⁹ Mompluesten⁹, & Nestorius antropolatrie fedissimi predicatorēs, Cyrus, & Io/
hānes cīlices eiusdē impietatis ipii pductores frutices Eutices, Dioscor⁹ Euticetis defensor et aduocatus,
Varluen, Zoroab, Timothe⁹ qui dī elurus, Petr⁹, i. balb⁹ mūgos et acatius q caenoticū, i. nouitate ze/
nonis machinati sunt, Lāpedi⁹ author nec noiande martianistarū hereleos, Didim⁹ et euactius Ori/
geniane vanitatis primi secretales fedissimi, Petrus fullo qui ad hymnū trisagii crucē aulusest coapta/
re, Petr⁹ alter ibericū & barbare mētīs cōtagiū, Esaiās hui⁹ Petri collega qui aliā acephalorū iter ace/
phalos heresim ppagauerūt. Cū quib⁹ oībus & pre oībus, et post oēs, et scdm oēs, et sup oēs sit et Seue/
rus anathema horū leuissim⁹ discipul⁹ qui pre oībus acephalista tā nobis quā veterib⁹ demonstrat⁹ est
crudelissim⁹ tyrānus, & sancte ecclesie catholice immanissim⁹ inimicus, scitissimeq; antiochene ecclesie adul/
ter iniquissim⁹ et corruptor execrabilis, Theodosi⁹ quoq; alexādrinus Anthemi⁹ trapesonthen⁹, Ia/
cobus Syr⁹, Iulian⁹ halicarnaseus, Felicissim⁹ gaian⁹ alexādrinus a quib⁹ gaianitarū siue iulianistarū
supinueta est heresis, Dorotheus eiusdē ipie heresis ppugnator, Paulus sulcus nō solū appellatiōe, sed
secūdū veritatē effectus, Iohānes grāmaticus cognomento siloponus id est studiosi⁹ ymmo matheu/
pinus id est irritus laborator, Conon quoq; et Eugenius hi tres tritheias id est triplices deitates ter ma/
ledicti, ppugnantes Themistius qui tuit ignorātie pater et genitor, atq; seminator, Nephandissimus
qui xpm verū deū nostrū diē iudicii nescisse delirabat nescies que deo proiectus assereret et non reco/
gnolcens que ignorando loquebatur, nisi ignorasset verborū suorū virtutē, nō utiq; letiferā ignoratiā
peperisset, et ignorantie feditatem feruēter defenderet, ignorare xpm nō secūdū id quod deus erat
tempiternus, secūdū quod veraciter hō factus diē cōsumationis atq; iudicii ex insipietia mētīs eructās,
et purū eū efficiēs hoīem, et hāc mōstruositatē se diffamās acephalū, et naturāvnā eiusdē xpi saluatoris
nri cōpositā vaticinās, Sit autē et cū eo Petrus syrus anathema, et Sergi⁹ armeni⁹ tritheie minores do/
ctores, et nec sic adinuicē cōsonātes, neq; eadē similiter cū alterutro glorificātes, Damian⁹ horū quidē
excellēior aduersari⁹, nouus autē demonstrat⁹ est tēpibus nris Sabellius, cū quibus & eorū impietatis suc/
cessores anathema sint, et catathema Athanasius quoq; syrus et apozigarius, Anastasius, & qui eorū
incōueniētē cōuenientiā icōueniēter & idocte suscipiūt. Et irrationabiter tanq̃ iumēta ab eis seducūt.
Et cū inuicē quidē quasi amicabiliter cōminiscunt inuicē vero inimicis anathematib⁹ sauciant, induā/
tur autē cū eis et subiiciant anathema et catathema Et beniamim alexādrinus, Et Iohannes & Sergi⁹
Thomaq; & Seuer⁹ syri qui adhuc viuūt vitā execrabile & crudeliter pietatē expugnāt. Participe⁹ ita/
que cū eis his anathematib⁹ & Menas alexādrin⁹ gaianitorū ppugnator atq; defensor hereleos, et i ap/
to expugnās veritatis pdicationē, & oēs cū eis cōsortes atq; cōtribules & impietate cōsentanei, submittant
autē eis anathematib⁹ & oēs hereles que post xpm adoleuerūt, et xpi ecclīaz ausi sunt expugnare, i. ni/
colaitarū, Euticetarū, Cainorū, Adamianorū, Barbalitarū, Borbonianorū, Naasilitorū, Estralotico/
rū, Osonitorū, Sitheanorū, Sophianorū, Ofitarū, Antitacitorū, Perraticorū, Hydroparastitorū En/
cretorū, Martianistarū, Phrigarū, Pepudianorū, Artitoritorū, Abrodrīcorū, thessaris, Cedecaptorū
Nazoreorū, Melchisedeuitarū, Antidiocomarianitarum, Spathirianorū, Cyrcianorū, Dulianorum,

Anthropomorfitarū, herachitarū, Messalianorū, Euticitarū, Acephalorū, versunofitarū, Esaiianorū, Agnoetarū, Iacobitarū, Trytheitarū, Et q̄q̄ alia prauitas extiterit ipia & a deo piecta h̄ilis vniuersa. Igit̄ superi⁹ noiatos heresum p̄cipes. & q̄ post eos anathemate sunt ipiissime h̄iles, & schismata anathemo & catathematizo aia corde & ore, mete quoq̄ & verbis atq̄ sermōibus, Et oēm aliū h̄ilis auctore periturū, & oēm aliā p̄phanissimā h̄ilim, & oē aliū schisma a deo deiectū, quotquot n̄ra sc̄ta catholica eccl̄ia anathemat, anathemo aut̄ & catathematizo etiā corā oēs cōsentāeos q̄ eadē cū eis impietates, & sine penitudine i eis sunt mortui, & q̄q̄ v̄sq̄ nūc i eisdē p̄seuerāt & expugnāt catholice n̄re eccl̄ie p̄dicatione, & fidē n̄ram rectā & imaculata deiiciūt, & anathemo itēq̄ s̄lī oia corā deo repugnātia scripta que cōtra n̄ram sc̄tissimā catholicā eccl̄iā cōposuerūt. & aduersus fidē n̄ram rectā atq̄ imaculatā cōscripserūt, Anathemo aut̄ cum eisdem prophanis h̄ilibus & oēm aliā deo odibilem, & maledicam heresim quā sc̄ta n̄stra catholica eccl̄ia anathemare atq̄ cōdēnare cōsuetā est, eorūq̄ auctores & genitores, & eorū p̄brosas atq̄ sedissimas ioquelulas atq̄ codiculos, sola honorās & tenes, sentiensq̄ & venerās sc̄ta n̄re eccl̄ie aplice dogmata que partī vobis & breuiter edidī p̄pter synodicarū litterarū vt dixi cōpēdium Cū q̄b⁹ hīnc etiā migrare dep̄cor q̄n hoc de⁹ p̄cepit, v̄n & vestra queso paternā sc̄tatem has a mea humilitate suscipientem iure synodico s̄ras p̄nis oculis conspiciere. & fraternis obtutibus cernere. & si quid per ignorantiam culpatum est siue per obliuionem pretermisum est, aut per festinationem minus aduersum est, Aut per compendium minus expressum est. et nullatenus memoratum aut per immobilitatem lingue est tacitum, aut per lingue grauitatem, et vocis nimiam exilitatem, aut per sermonem agrestium infirmitatem & nobis nolentibus siluit adiectionibus, & dictionibus adimplere ex p̄na p̄cedētib⁹ plenitudine & emēdationib⁹ corrigere, & robur amicissimū tribuere, fraternis opatā studiis, fraterniq̄ irrgatā p̄positis, & neq̄ q̄d in eis deest iperfectū semp̄ appareat, neq̄ quod infirmum est, & per ignorantiam fortassis plerūq̄ tēfellit inualidum iugiter maneat. Quod cum amicabiliter a vobis fuerit factum, me quidem locupletabit. Vobis autem beatissimis testificamur de compassiōe caro affectu. Ita vero ex vobis ego ditat⁹ & ad q̄d defuit redintegrat⁹, & paternis fraternisq̄ diuitiis coronat⁹ q̄les vobis gr̄as referā vna cū his gaudiū est labor siue letitiā videmiasse & delectamē tū eximiū recognoscar. Sed hoc q̄dem nouerit sol⁹ deus. Nouerim autē etiā ego ipse deo honorabilis qui h̄mōi compassionem lucrifacio. Noueritis autē reor et vos. & adiicietis si cordis mei feruorē circa pietatē videretis. Sup̄ his igit̄ ampli⁹ vos verbis p̄scere desino, Scio enī quod hec p̄ oia cōplebitis ante n̄ras h̄uillimas supplicatiōes fraterne charitatis ardore cōcremati, Illud queso & postulās nūc quā desinā, quatenus orōnib⁹ apud deū me flagratissime foueatis metuētē, et onus sufferre mihi iuge ipositū nequietē, & hoc non solū modo sed vt hūc quoq̄ xp̄i gregē mecū pascere, qui mihi quid ad regendū cōmiss⁹ est iualidus autē sum, nisi v̄ris p̄sidiis adiuuer ad regēdū hūc, atq̄ nutriēdū, ad cōseruādū quoq̄ inoxiū & illesū, Idcirco dep̄cor vt nullā hic grex noxā sustineat per meā ipitiā, et inertīā & opportune regere non sufficientē & tanq̄ ego ipse eum lesisse in die iudicii iudicer, huius enim salutē & pinguedinē pascuis optimis excellentē scio aliq̄n a xp̄o pastorū p̄cipe a me exigēdam agnosco, si quid potueritis deo ad suffragādū nobis cōdonatē virtutē cōcertate ne & ego ipse, & he p̄ciofissime xp̄i oues p̄pter meā ibecillitatē a bestiis capiamur. Equalē autē vobis opulentam postulationē fero vt istatē atq̄ ad dñm obsecrationē fundatis pro xp̄o dilectis & tranquillissimis n̄ris ipatorib⁹ qui diuinit⁹ ipiū gubernacula meruerūt, quaten⁹ ipse misericordissim⁹ de⁹ qui etiā virtutē h̄, equiparā voluntatē, v̄ris orōnib⁹ mitigat⁹ annorū quidē eis copiosā multitudinē cōdonet victoriasq̄ maximas aduers⁹ barbaros ipēdat, et fili⁹ filiorū eos coronet, et pace diuina circūdet, atq̄ vigētia barbarorū oia maxie que sarracenorū sup̄cilia cōfringant, q̄ ex n̄ris p̄ctis exisperato nūc sup̄ nos surrexerūt, oia que diripiunt crudeli feraliq̄ p̄posito, et impiā p̄phanāq̄ audaciā. Vnde plus eos q̄ etiā vos sc̄tissimos p̄scim⁹ ac sc̄tissimas ad xp̄m petitiōnes effūdere, vt has p̄pici⁹ a vobis suscipiēs, cito deiiciat eorū furorē plenū iactātia, et viles eos sub scabellū n̄ris ipatoribus tribuat vt etiā p̄i dierū letitiā hēant q̄ i terris n̄m h̄nt ipe riū a bellicis pturbatiōib⁹ quiescētes, et cūcta eorū cūeis letē respu. scep̄tris eorū firmissimis cōmuniti et p̄ eos pacifico statu iocūditatē p̄creatores racēis vescātur, Iure proinde supplico v̄re fraterne dilectiōi Leontiū deo amabilē diaconū sancte xp̄i dei n̄ri resurrectionis, et n̄ri venerabilis secretarii cācellariū p̄mūq̄ notariorū, et religiosū frat̄ n̄m Polyuctū, qui hui⁹ n̄re synodice scripture ministri sunt placido vultu cōspicere. Hoc quippe v̄m n̄mū speciale cōstat indicium, quod & aspiciēs vos amirāē, q̄ et in sublimitate maxia existitis, et maximā h̄uilitatē estis iduti. Sed & cūctis v̄ris p̄claris, p̄prietatib⁹ spiritaliter, atq̄ hilariter cōplectimini et aie spiritalia largimini s̄pēdia, et ad nos celeriter remittite alacres

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

atq; gaudētes qđ talem sunt meriti cōspicere Bizātinorū antīstīte, letificātes quoq; etiā nrām pusillitatē dum splēdide nobis que vřa sunt differūt a deo cōdonatā aie valitudinē, & a deo cōcessam corpis sanītatē, & desiderabilia scripta cōferre que rectā nobis fidē illustrāt, & habitū aie cādificēt & pastorale nobis disciplinā istituāt, & cōstātissimos ad regēdū hic xpī gregē efficiāt, vt discretionis ac sciētietie presidio muniti a caulis ouīū diuina prouidentia nobis cōmissarum baculo pastoralis vigilantie furentes ac insidiantes lupos arceam, populūq; nobis cōmissum periculi imune creatori prelentemus, pro laborib; nostris ab equissimo Iudice mercedem munifice recepturi, oēm que cum sacratissimis vobis est deo amabilē & iocundam fraternitatē plurimū in xpō deo ego humilis & pusillus & hi qui mecū sunt omnes fratres salutamus incolumes in domino. Ora pro me sanctissime trater. Cōstātin⁹ piissimus Impator & sc̄ta synod⁹ dixit Sciētīā nūc relectorū synodicorū sum⁹ edocti, dicāt autē Theodor⁹ & Georgi⁹ deo amabiles p̄sbyteri & Iohānes diacon⁹ locū repñtātes Agathonis sc̄tissimi pape romani si & iterū nouiter aliqd p̄sequi cupiūt, Theodor⁹ & Georgi⁹ deo amabiles p̄sbyteri & Iohānes deo amabilis diacon⁹ vtriq; locū p̄sentātes sc̄tissimi pape apostolice sedis antīque rome dixerūt, Nouit tā vřa p̄ietas, quāq; vřm sanctū cōciliū qđ p̄ suggestiōes que emisse sunt ad vřam pietatē ab Agathone sc̄tissimo papa nro oīs vřt⁹ orthodoxe & apostolice fidei insinuata est p̄ plurima patrū testimōia que in eis sūt polita, ex abūdanti autē & alia testimonia sup̄obtulim⁹ i codicello, que & collata sunt cū libris sanctorū p̄babiliū patrū Et quāquā alia pluria testimōia sup̄sint nobis sc̄torū p̄babiliū patrū attamē his cōtēti sum⁹ p̄ recte fidei cōprobatīōe, Adiciū⁹ autē & testimōia p̄phanorū hereticorū i eodē codicello cōtraria sc̄tis p̄rib; cōtīnētia, id est vnā volūtātē & vnā operationē i disp̄satione vni⁹ de sc̄tā trinitate domini nostri Iesu christi que et collata sunt cum libris eorundem hereticorum, et omnibus manifestata facta est, que sit orthodoxorum patrū piissima fides. Et que hereticorū maliciosa impietas. Quia autem cognitum est nobis qđ quedam propria scripta reperta sunt apud Macarium et Stephanum eius discipulum consonantia lectis prophanorū hereticorū, qđ & ab eis oblata sunt et sunt in cartophilacio venerabilis patriarchii huius adeo conseruande regie vrbis, si constat deo instructo domino et sancto vniuersaliq; concilio in mediū veniant hmōi apuscula, quatenus que in eis virtus iaceat cognoscatur. Constantinus piissim⁹ imperator et sancta synodus dixerūt. Edicat Georgi⁹ deo amabilis deicola diaconus et chartophilax huius sanctissime magne ecclīe si secundū que dicta sunt a parte sanctissimi pape apostolice sedis antīque Rome agathonis opuscula Macarii & Stephani ei⁹ discipuli sunt in ei⁹ sacro chartophilacio, Georgi⁹ deicola deo amabilis diacon⁹ & chartofilax dixit. Etiā dñe iuxta qđ docuerūt qđ a pte sunt aplice sedis antiq̄ Rome sūt in mihi cōmisso cartophilacio opuscula Macarii & Stephani. Cōstātin⁹ piissim⁹ iperator et sc̄ta synod⁹ dixerūt. Hec ad mediū deducant. Et paululū subegrediēs idē deicola deo amabilis diacon⁹ & chartofilax, & cōtingēs i cōmisso chartophilacio cōfissim reuers⁹ ptulit duos chartaceos codices, & chartaceū quaternionē, Cōstātin⁹ piissimus iperator, & sancta synod⁹ dixerūt. Discurrat Georgi⁹ deo amabilis hos codices quos protulit, & quaternionē chartaceū qui cū eis est si sūt Macarii opuscula, Georgi⁹ deo amabilis diacon⁹ & chartofilax dixit. Hi codices dñe & quaternio chartace⁹ qui cū eis est, in domo iperiali que philippici dicūt inuēti sunt i vno metato iuris monasterii Christopoleos vna cum aliis diuersis codicibus, qui duo librivnacū quaternione chartaceo tā ex man⁹ Stephāi pprietate, quāq; exsup̄ascriptiōe eorū cognoscunt macharii & Stephani Constantin⁹ piissim⁹ iperator & sancta synod⁹ dixerūt. Horū lectio proueniat, Et accipiēs Antiochus religios⁹ lector & notari⁹ sanctissimi archiep̄i a deo cōseruande hui⁹ regie vrbis chartaceū quaternionē relegit hñtem in sup̄scriptione sic. Exēplar libelli quē porrexit piissimo magno ipatori, Cōstātino Macarius patriarcha Theopoleos siue Antiochie Oriētalīs diocēleos in palatio, et dū relegere⁹ hmōi quaternio, Cōstātin⁹ piissim⁹ iperator, et sancta synodus dixerunt. Virtutē presentis libelli in ante gestis agnouim⁹, et sup̄flua est hmōi lectio, sed relegatur interi vnus ex duob⁹ libris. Et accipiēs idē religiosus antiochus lector et notarius relegit habens in sup̄scriptione. Sermo acclamatus Piissimo & pacifico magno ipatori, Cōstātino a Macario ep̄o Thepolitano. Et relecta hmōi sup̄scriptione Theophanius deo amabilis p̄b̄, & abbas monasterii Baiarū dixit. Piissime dñe extra ordinē fecit Macari⁹ hūc qui dicitur atq; religit quasi p̄sphoneticus sermo, a sacerdote quipe si factus fuerit p̄sphonetic⁹ sermo ad iperatore vel historic⁹, corā senatu offeret atq; relegit. Pri⁹ autē qđ hoc faceret & in iardiniā, et in romā et in alia loca codices faciens eundē p̄sphoneticū sermonē dixit predictus Macarius quod penit⁹ ad ritum sacerdotalē existit incongruū. Cōstātinus piissimus imperator dixit. Nos quidē p̄sphoneticū cū sermonē a macario accepisse nescim⁹, chartulas autē qđsdā obtulit nobis, que & sūt quas vsq; hacten⁹

nec relegim⁹, & has in futuro secretario pferem⁹, vt debeat v̄ra sc̄ta synod⁹ noticiā eorū accipere. Cōse
quēter vero lectio ei⁹ qui p̄sphonetic⁹ dī fiat, & relect⁹ est hmōi p̄sphonetic⁹ oī prauitate plen⁹, & here
ticis i oib⁹ cōsonās apte cōtinens vnā volūtātē & vnā operationē in incarnatiōis dispēlatiōe vnus de
sancta trinitate dñi n̄ri Iesu xp̄i veri dei nostri. Cōstantinus piissimus ip̄erator & sancta synodus dixe
runt. Similiter & alter liber relegatur. Et accipiens idē religiosus lector & notarius hmōi librū relegit
habentē in sup̄scriptione ita. Sermo missus a Macario archiepo theopoleos luce pb̄ro & monacho in a
frica qui scripserat de noua herese Maximianorū. Et dū diu lectio eiusdem sermonis fieret, sc̄ta syno
dus dixit, Relecto iam libello Macarii qui oblat⁹ est piissimo & tranquillissimo n̄ro dño atq; magno
victori imperatori. Similiter autē relecto & illo quasi prosphetico sermone qui sicut sup̄script⁹ ei ad
a deo cōseruandā ei⁹ fortitudinē fact⁹ est, hoc expleto insuper autē ad relegendū incepto etiā presente
sermone ad Lucā quendā monachū Africe habentē ordinē oppositionū Aristoteli, & fillogismos dissonā
tē oīno a sanctis quib⁹ vniuersalib⁹ conciliis, & sanctis pb̄abilib⁹ patribus qui nunq̄ tale aliquid admi
serūt, preuidimus interruptionē fieri lectionis de hmōi sermone ad Lucā, eo quod extranea, atq; aliena
sunt ab ecclesiasticis dogmatib⁹ que in eo cōtinent, & sibi & veritati oīno cōtraria. Reliqua vero eiusdē
libri relegant. Et relectus est ex eodē libro liber tertius eiusdē Macarii de eadē re cuius est initium. Ad
uersus expugnatores quidē p̄pter pietatem instantie. Et diu lectione pueniente sancta synodus dixit.
Sup̄flue fabulositatis puluere scriptorū Macarii & Stephani eius discipuli, prefertim que textu eorū ser
monis, qui & in p̄nti relegitur a nobismet ipsis excutientes, & iusto anathemati submittētes interrūpi
preuidim⁹ horū aiabus noxiā lectionē. Ex hmōi autē scriptis ad parissimilē demonstratiōē concordie
ac dudū plata a parte apostolice sedis antīque rome hereticorū testionia queque sunt ex eisde scriptis
manifeste deflorari blasphemie, Et his gestis opportunum inferi, Constantin⁹ piissimus ip̄erator di
xit. Secundū quod preuidit sancta synodus fiat, Et deflorata sunt ex supradictis Macarii scriptis ad cō
ferendū cū testimoniis p̄phanorū & impiorū hereticorū diuerse blasphemie, & inserte sunt cōtinētes
ita, Macarii heretici ex libello oblato piissimo magno principi Constantino cui⁹ est initium. Pacis dei
que exuperat oēm sensum, capitulū est. Pietas vna & sola diuina volūtate. Tāquam nos existēte in eo
& alia volūtate siue resistēte, atq; cōtraria diuine eius & potenti volūtati, impossibile enī est in vno eodēq;
xp̄o deo n̄stro duas simul circa idipsum cōtrarias seu similes subsistere voluntates Themistii heretici
ex secūdo ei⁹ āteretico, i. cōtradictorio cōtra tomū Theodosii cap. xli. Neq; enī idcirco qd̄ sacer Atha
nasilus duas volūtates ait xp̄m ostendisse in tēpore passionis, etiā duas voluntates ei circūponimus &
has repugnātes ad inuicē secūdū istas tuas colectiones. Sed pie sciamus tanq̄ vnus vnā volūtātē em
manuhelis. Alicubi quidē humane moueri, alicubi vero deo digne Macarii heretici ex sermone tertio
cuius initium est. Aduersus ipugnatores quidē ob pietatē instantie, vnā enī personā saluatoris xp̄i vnus
us de sancta trinitate p̄dicam⁹, & sicut vnus est ip̄s vnā ei volūtatem astruimus, quēadmodū & qui an
te nos fuerant explanarūt eiusdē ex eodē sermone, sic nos vnā volūtātē xp̄i & hanc totā diuinam secū
dum doctores p̄dicamus, Apollinarii heretici & nō memorāt quia volūtas ista p̄pria dicta est nō ho
minis qui ex terra est, vt ipsi putant, sed dei qui de celo descendit Macarii heretici de sermone qui dī
acclamatori⁹ ad piissimū ip̄eratore cuius est initium. Mirū qd̄ inuictissime dñe, eos autē qui cōtraria eis
astruxerūt sanctos patres n̄ros cōdemnauerūt, & absolute oēs qui vnā volūtātē deū astraxerūt quorū
vnus existit honorius romanus qui vnā voluntatem manifestissime predicauit. Adeque autē & qui
vnā opationem dixerūt nō receperūt sanctis patrib⁹ cognitā vnā viuificā xp̄i opationē Anthimi her
etici ex sermone ad Iustinianū ip̄eratore cuius est initium, dei meminisse in oī causa bonū est. Si ergo
vna est substantia, & natura dei verbi incarnata sicut & est p̄culdubio & vna volūtas, & vna reuera
est opatio vnaq; sapientia, & vna sciētia vtriusq; est Macarii heretici ex sermone qui ab eo missus est ad
lucā pb̄m & monachū Africe cuius est initium quale est his qui in mari periclitant. qualis vero natura
etiā i his que oīmodo seiuncta sunt vt et iterū vanitati v̄re cōdescēdā. Postq̄ cū alia quadā operat⁹ natura
vnā nō perficit opationē, Apollinarii heretici de aporis, i. de difficilibus instrumētū & illud quod hoc
mouet vnā naturaliter perficit operationē. Si ergo vna est opatio, vna est substantia, vna igit̄ substantia
facta est verbi & instrumētū, macarii heretici ex eodē sermone ad lucā pb̄m & monachū. quapropter &
ad singula que fiebāt vt quadā cooperatricē quodā modo p̄sertim autē ad hoc sanctā carnē suā assu
mere nitebatur, vt ostenderet viuificare valentē, & sicut vnūiā factū cū eo nō secūdū naturā videlicet sed
secūdū dispēlationis vnitionē & virtutē insolubilē vite: quā ineffabilis humanatio nobis effulsit. Etenī
quando archisynagoge filiā fuscitabat dicens, puella surge tenuit manū eius viuificās quidē vt de oīm

opifici pcepto viuificans autē iterū & per tactū sancte carnis sue vnam atq; cognatam per vtrāq; operationē ostēdens. Cernis quomodo dicens operari vtrāq; naturā pterq; cū alterius cōmunionē vnā ei⁹ operationē pmulgauit. Neq; eū ex eo quod secundū alterū dixit, viuificāsvt de⁹, viuificāsvt autē & per tactū, iā scdm istos novos dogmatistas duas viuificas & duas operationes itelligere nos instituit anthimi heretici ex pphnetico. i. acclamatorio ad iustinianū ipatorē, cui⁹ iitiū est, dei meminisse i oi cā, cōuenientes aut de his & idē sanctissim⁹ pater edocuit & in. iiii. tomo cōmentorū euangelii secundū Iohanē ita dicens, ideo & cum mortuos suscitaret non verbo tantū, neq; deo dignis pceptis reperitur esse saluator, sed quandā coopatricem & viuificā presertim autem ad hoc sanctā suam assumere nitebatur vt ostenderet viuificare valentem, et sicut iam factā cū eo. Etenī quando archisynagoge filiā suscitabat dicens. Puella surge tenuit manū eius sicut scriptū est viuificans quidem vt deus mandato oim opifice, viuificans autem et iterū per tactū manus vnam et cognatā per vtramq; operationem ostēdens. Dum igitur propriū intellectualis deo digne operationis sciamus oim scientiam, vnam autem eādēq; quo vtriusq; deo decibile operationē esse sum⁹ edocti. Quō nō cōfiteamur ex hoc vnā eādēq; oim esse scientiā vt dixim⁹ vni⁹ xpī et secundū deitatem ei⁹, et secundū eius humanitatē? Cōstantin⁹ piissim⁹ iperator dixit. Sufficientia sunt etiā que hodierna die sunt gesta, quia vero in xpō amabilis nre rei pub. causis occupamur iubem⁹ Cōstantinū, et Anastasiū gloriosissimos patricios, Prolyeuctū quoq; et Petrū gloriosos excōsules ex persona nostre pietatis cū sancto et vniuersali vō cocilio in reliqs cōuentibus inueniri postquā pntis causē plurima et pcpua capitula corā nra pietate iam pacta sunt.

CACTIO DVODECIMA

A



MIN NOMINE DOMINI ET DOMINATORIS IESV CHRISTI dei saluatoris nostri, iperantibus a deo coronatis Serenissimis nostris dñis Flauis Constantino, data. xxii. die mensis martii indictione nona. Residētib⁹ quoq; gloriosissimis patriciis, et cōsulis ex latere venerandi Sess⁹ piissimi et christi amatoris imperatoris nostri cōstātini oib⁹q; sanctissimis & deo amabilibus epīs similiter in eodem trulli secretario ex ordine residentib⁹, propositis in medio sacro sanctis xpī dei nostri euāgeliis, Cōstantin⁹ deo amabilis diacon⁹ hic site sancte dei catholice atq; apostolice magne ecclesie, et Primicerius deo amabiliū notariorum, Georgii sanctissimi archiepī Constantinopoleos dixit. Oia indimute et ob exactissimā cōprehensionem orthodoxe atq; immaculate nostre christianorū fidei cōsiderans. Hoc autem sanctū & vniuersale vestrū cōciliū nouit quod in preterito cōuētū dum relegeretur quasi acclamatorius Macarii ad piissimum et adeo coronatū dñm nostrū, et magnū iperatorem factus interloqui dignata est eius deo in structa serenitas cartas quasdā ei fuisse porrectas a Macario, non autem eas vsq; hactenus relegisse sed & has subsequēter in sancto pferre concilio, quaten⁹ earū scientiā pcipere debeatis. Pre velo igr astat Iohānes gloriosissim⁹ patrici⁹ & questor miss⁹ a piissimo & serenissimo magno ipatore chartas quasdam deferēs, et suggerim⁹ quid videat, gloriosissimi iudices & sanctū cōciliū dixerūt, iterim eorū que dudū gesta sunt cōsequenter pueniat lectio. Et relecta sunt gloriosissimi iudices et sanctū cōciliū dixerunt, ingrediatur Iohānes gloriosissim⁹ patricius et questor. Et ingressus est. Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerūt. Prosequatur Iohannes gloriosissimus patricius et questor cuius rei gratia ad nos venit, Iohannes gloriosissimus patricius & questor dixit, Benignissimus et a deo cōseruā⁹ dñs dominus nī, et magnus victor iperator de cartis i trāsfactione memoratis que ei oblate sunt a Macario coartat⁹ amore dei coronatoris sui, et inquisitionē faciens cartas quas mecum defero atq; codices cōtradidit mihi iubens p me hec sancto vestro offerri cōcilio, quaten⁹ eorū debeatis discussione efficere, et hoc per me dignat⁹ est insinuare vobis quod nequaquā eas vsq; hactenus legit a deo munita ei⁹ māsueto do, sed nec supscriptionem earum inuenisse at eas intra hos codices vna cū hmōi cartis sicut cōspicitis misit & oia sigillata, Gloriosissimi iudices et sanctū cōciliū dixerūt. Carte que plate sunt atq; codices a Iohāne gloriosissimo patricio et questore suscipiātur, et porrecte sunt. ii. carte hñtes sigillū ex cera exprimes monogāmū Cōstātini dñi, similiter autē & pmemorati codices idem sigillū hñtes, Gloriosissimi iudices & sanctū cōciliū dixerunt. Memorat⁹ patricius & questor debitū iussis imperialib⁹ exhibēs ad ppria repetat. Superfcripte autē charte lectiones obmittātur Et accipiēs atiochus religiosus lector & notarius sanctissimi patriache Constantinopoleos vnū ex codicib⁹ relegit habētē pscriptionē ita Sermo acclamatus apud piissimū & pacificū magnū iperatōrē Cōstātinū a Machario epō theopoleos. Et dū ad modicū lectio fieret, gloriosissimi iudices, & sanctū conciliū dixerūt, qui quali acclamatori⁹ dicitur

dicat liber etiā in transactis presente piissimo & a deo cōfirmato magno iperatore, & in altero codice lectus, supflūū existit & hunc denuo legi, chartula vero que cū eodē codicello inuēta est relegatur, & accipiens idē Antiochus religiosus lector & notari⁹ relegit cōtinēs ita, Adnotatio mēse septēbrio die. xxii. feria. v. indictione septima, Zachariaseps claudiopoleos & Georgius eps adrafi hisaurie & Tyberi⁹ diacon⁹ et notari⁹ dixerūt. Misit nos sanctissim⁹ patriarcha noster ad sanctissimū patriarchā cōstantinopoleos deferētes ad relegendū in notis, et excepit vnus nrm tyberi⁹ diaconus et notari⁹. Et ascendentibus nobis in patriachiū egress⁹ est charotilax, et dixim⁹ ei quia nūtia de nobis, et dixit que causa est et dixim⁹ ei, volum⁹ igredi salutare vestigia ei⁹ et dū lectio fieret gloriosissimi iudices et sanctū cōciliū dixerūt quoniā & virtus que in presenti carta cōtinetur nichil ad presentē pertinet causam preuidim⁹ nec huius fieri lectionem, reliqua vero relegantur. Item accipiens religiosus Antiochus alterum codicē relegit habens exemplar epistole Sergii quondā patricii Cōstantinopoleos ad Cyrū ep̄m salidis habētē in verbis ita, apparuit quidē nobis statim & a priō expimēto vehemētia, & sedulitas sensus deo amabilitatis v̄re, nūc aut mltō aplius p̄ hec q̄ scripsit, solertiā eius atq; diligentia addidicimus, insinuās qppe relegisse diuinā iussione fortissimi, & a deo cōseruandi nri Impatoris ad Archadiū reuerēdū p̄sulem insule Cypri cōtra Paulū priorē maligni cetus acephalorū, & inuenisse p̄dictā piā iussione prohibētē duas in xpo deo nro dicere opatiōes, interrogauit nps p̄ notione suā vtrū oporteat duas p̄dicare opatiōes, an vnā dicere in dño opatiōē. Vñ nos simplici & cōpēdioso sermone vtimur, & que nostre sunt sciētie perhibemus, Asserimus igitur quod in sanctis q̄dem magnis, & vniuersalibus cōciliis nulla de hoc motio facta est, nec inuenire est de hmōi qōne diffinitionē quālibet esse platam a quodā orthodoxorum conciliorum, nōnullos vero p̄babilū patrū scimus, & p̄cipue sanctissimū Cyrillū Alexandrie archiep̄m in q̄busdā scriptis suis vnā viuificā opatiōē xpi veri dei nri dicētes, sed & Menas sancte memorie quondā archiep̄s a deo cōseruāde huius regie vrbis sermonē cōposuit acclamatū ad vigiliū quondam sc̄tissimū papam antiq̄ rome, in quo & ipse simili mō vnam volūtātē, & vnam magni dei & saluatoris nri Iesu xpi opatiōē astruxit, & vt prudētissima v̄ra diligētia relegens vigorē q̄ in eo continetur agnoscat, necessario p̄fatū sermonē transcribi fecimus subnectētes testimonia diuersa ad stabiliendam p̄positam intentionē, & hūc vna cū nris lris ad eam destinare p̄cepim⁹. Quoniā igit asseruit v̄ra reuerētia Leonem sanctissimum papam romanum in eo quod dicit, operatur enī vtraq; forma cum alterius opinione duas operationes in xpo vero deo nro tradere, atq; p̄dicare oportet eam scire quod multis ex impio schismate maliciosis viris aduersum pietatis dogmata decertantibus, & aduersum predicti egregii patris epistolam latrantibus que cōiter vt est recte fidei fundamentum existit, diuersi probabiliū catholice ecclesie doctores ad iustam & veram aduocationem predictē epistole assurrexerunt, & nullum horum scimus dixisse quod in presenti libro duas operationes Leo sanctissimus asseruisset, sed vt non omnes hos ad medium deducentes litteras extendamus vnus eorū q̄ plurimam ob doctrinā veraciū dogmatū ab oibus laudē adeptus est, eulogiū dico venerabilis memorie quondā Alexandrinorū pastore librūq; integrū p̄ p̄fata scripsit ep̄la testimoniū ad p̄ntem p̄tinēs textū superius memorato sermoni subnecti post paterna testimonia fecim⁹. Neq; ergo eos quos scimus pie p̄ superius dicta epistola ppugnasse, neq; alium quēquam deo inspirabiliū ecclesie institutorem vsq; hodie duas operationes in xpo deo nro reperit astruxisse. Si quis vero de solertioribus oñdere valuerit quemquam probabiliū, & deo inspirabiliū patrum nostrorum quorum dogmata catholice struunt ecclesie duas operationes in Christo dicere tradidisse oportunum est per omnia sequi omnino eum necesse est non solum secūdum sensum seq̄ sanctorum patrū dogmata, sed & eisdem vocibus vtī cū illis, nichil que penitus innouari. Que igit nouim⁹ p̄positi capituli gr̄a hec sunt. Suscipiens aut deo amabilitas v̄ra, & sequenter ea q̄ a nobis missa sunt relegens que sunt edificationes q̄dem in hmōi sermonib⁹ atq; opusculis ipsi scientiarū deo & p̄ribus ascribat, gratis aut p̄ nra exoret humilitate, & horū rescripta velociter ad nos dirigat, & post finem lectiōis huius ep̄le idem religiosus Antiochus relegit ex eodem codice sermonem q̄si Mene quondā patriarche cōstantinopoleos ad vigiliū papā romanū, & dū hic relegeret gloriosissimi iudices, & sanctū cōciliū dixerūt, Supflua etiā p̄ns lectio sermōis existit, q̄a p̄itus fictus, & falsus est, eo q̄ neq; in repositis gestis hic sitis venerabilis p̄ncipii ep̄larū mene sancte memorie huius regie vrbis antistitis sermo q̄ dicit mene ad vigiliū inuenitur, sed et in supius posita tertiā actiōe dū relegeret prim⁹ liber gestorū sancti quiti cōciliū inuenti sūt additi tres falsi quaterniōes hūc sermonem astruentes, reliq̄ vero eiusdem codicis relegant. Item relegit idem religiosissim⁹ Antioch⁹ exemplaria septie & octaue actiōis sc̄ti & vniuersalis. v. Cōciliū trāse

cripta actis principalibus reiacentibus in venerabili patriarchio, Dūque hec igitur relegeretur gloriosissimi iudices, & sanctū conciliū dixerūt, iam dudū & prius septuaginta, & octo, actiones dū relegeretur sanctū conciliū declarate sunt nobis, sed & in memoria habemus quod tunc persecuti sunt ex parte apostolice sedis antiqui Romæ falsam fuisse predictam septimam actionem, eo quod sint fallaces duo libelli qui in ea continentur, quasi porrecti a vigilio Iustiniano, & Theodore pie memorie, & superflua existit etiam preteritarum duarum actionum lectio. Item quoque porrectus est a superscripto religiosissimo Antiocho alter codex quem & relegit continens ita, Exemplar epistolæ Sergii Constantinopolitani ad Honorium papam Romanum. In tantum vobis sanctissimis in omnibus unanimitate spiritus cōstringimur, ut studeamus omnium consiliorum nostrorum, & actionum vos sacratissimos habere p̄sidentes, & nisi plurimū locorum distantia se iungeret, hoc utique quotidie gereremus, vñe honorādevnāmiq; fraternitati multo muratū nosmetipsos circūsepiētes cōsultu, attamen quoniam am nobis & iam sermo atque absque labore litterarum quod studemus impetit, cōfessū ea per quibus hoc scribimus enarramus, an aliquod certū tempus cum aduersus blasphemias a deo cōfirmat⁹ dñs n̄r, & magn⁹ victor ipator p̄mouebat exercitū propter certamina a deo sibi tradite xp̄o amabilis reipublice, & ad partes Armenie p̄uinitie p̄uenisset, vñ ex principibus ipse partis Seueri execrabilis nomine Paul⁹ nullis locis apparēs ad eius pietatem accessit, sermonē per suam errandā herese p̄ferēs. Et hoc p̄fecto dūtaxat satifaciēdo in quibus piissima eius ac regalis magnanimitas cum ceteris enim donis dei etiā diuinorum dogmatum locupletari scia meruit, dū redarguisset, atque depōpasset prauā eius impietate, p̄phanis eius astutiis sc̄te n̄re ecclesie ut ver⁹ eius p̄pugna tor recta atque immaculata ediuerso p̄tulit dogmata, iterū & vñ op̄eratiōis xp̄i veri dei n̄ri mētiōe effecit, post aliquod vero tempus idē a deo cōfirmat⁹ ip̄erator in p̄uitia lazorū adueniēs recordat⁹ est disputatiōis quā sicut diximus fecerat ad Paulū illū hereticū cum p̄ntia Cyri sanctissimi tūc quē eiusdē xp̄o amabilis Lazorū p̄uinitie metropolitanā sedē tenētis. Nūc autē magnā Alexandriā regētis. Predictus igitur sanctissimus vir his auditis eius serenitatē r̄ndit nescire subtiliter utrū vnā an duas operationes xp̄i veri dei n̄ri asseruere necesse sit. Ergo per iussione eius pietatis per litteras proprias interrogauit nos predict⁹ sanctissim⁹ vir utrū vnā operationē, an duas in saluatore n̄ro xp̄o necesse sit dicere, & si quos noscam⁹ sc̄torum ac beatissimorum patrum vnā dicentes operationē, vñ nos quod n̄re erāt sc̄ie per n̄ra rescripta ei significauimus, dirigentes etiā sermonē adclamatorium Mene sanctissimi quōdam patriarche hui⁹ adeo cōseruande religie vrbis porrectum ab eo hic p̄nti vigilio sc̄te mēorie p̄decessori sc̄titatis vñe h̄ntē & diuersa testimonia paterna de vna operatiōe, & vna voluntate saluatoris n̄ri xp̄i veri dei n̄ri, nichil tñ propriū penit⁹ in h̄mōi n̄ris rescriptis p̄mulgauim⁹, sicut suppetit nosse vos sacratissimos, & vnanimes relegētes eorum quod missa sunt exemplaria, & silentiū quē ex illo t̄pe h̄mōi suscepit capl̄m. Quia igitur an paruus tempus cooperante grā dei quod omēs hoies vult saluos fieri, & ad agnitiōē veritatis venire pio zelo fortissimi, ac inuictissimi magni ip̄eratoris excitatus Cyrus sanctissim⁹ Alexandrie magne ciuitatis patriarcha, et cōs frater n̄r, & cōsacerdos deo amabiliter, & modeste adhortat⁹ est eos qui in magna ciuitate Alexandrina quod Euticetis & Dioscori, Seueri quoque & Iuliani sunt deo odibilium languentes ad catholicam ecclesiam accedere. Et post multas disputatiōes, & labores quos cum nimia prudentia, & saluberrima dispensatione in hac causa ipendit hoc quod festinabat, per supernam grām ordiauit, factaque sunt iter utraque partes dogmatica quodam capitula in quibus omēs qui antea quē in diuersas portiones diuersi fuerūt pauosque sibi dioscorum, atque Seueri hereticos scribentes coadunati sunt cum sanctissima, & sola catholica ecclesia & vnus grex xp̄i veri dei n̄ri. Ois xp̄o amabilis Alexandrie populus factus est, & pene vniuersa cum eis Egyptus, & thebais & libia, & cetera Egyptiace dispositionis regiones quas olim cōsiderabāt, ut diximus in innumerabilem copiam heresum multitudinem discissas, nunc autem bñplacito dei, & studio predicti sanctissimi Alexandrinorum antistitis vnum labium facti sunt omnes, vna vox & in vnitāte spiritus recte ecclesie dogmata confitent⁹. Ex his autē quod dicta sunt atque stabilita, vñ existit capitulū de vna operatiōe xp̄i magni dei, et saluatoris n̄ri. His itaque puenientibus Iophronius venerabilis monachus quod ut ex nūc auditu didicim⁹ hierosolymorū p̄sul ē ordiat⁹. Necdū ei haec tē⁹ eius ex more sinotica suscepimus apud Alexandriā tunc t̄pis positus cum p̄fato sanctissimo papa quā sicut diximus admirabilem illā circa eos qui dudum heretici fuerāt de obñplacito vnitātē cōponebat, atque cum eo de eiusdem capitulis per tractabat aduersatus est, et contradixit ad vnius operationis capitulum duas omnino operationes xp̄i veri dei n̄ri dignū ingens conseri p̄noiato at sanctissimo papa p̄serti testimonia ei quorundā sc̄torū p̄m n̄rorū p̄ferente disperlim in quibusdā opusculis suis vnā operationē asserentiū, ad hec quoque et ex abundanti in quiete quod multotiens sc̄ti p̄res n̄ri, ut lucrarent plurimā aiarū salutē dū talia emergerent capitula deo placitis disp̄satiōibus ac placidi fuisse vidēt⁹ nichil de subtilitate rectorū ecclesie dogmatū exagitant⁹

tes et

tes, & dicentes qđ oporteat vtiq; et in pñti dū tantorū miliū dū populi sal⁹ pre manibus ponit, nichil de hoc p cōtentione altercari. Idcirco qđ sicut dictū est etiā a qbusdā sacris pñibus vox hmōi dicta ē. Nichilq; de hoc ledat recte fidei rō, meoratus deo amabilis Sophronius talē dispensationem nō accepto tulit. Quia igit p hoc cū lñs eiusdē scitissimī cōministri ad nos cōiūxit, de hoc quoq; etiā apđ nos sermonē mouēdo inultens, vt de talibus adimeret capitulis post factā vnitionē vox vnus opatiōis, dūrū hoc arbitrati sumus. Quō enim non esset durū et valde onerosum, qñ hoc resoluerē euertereq; erat futurū qđ oēm illā concordia atq; vnitate q bñ fuerat effecta tā apud Alexadrinā magnā ciuitatem quāq; p vniuersas sub ea puincias q nullo tpe vsque nūc acq̄uerāt, nomen salti supplicat diuini atque laudabilis pñs nñ Leonis, aut sancte & magne atque vniuersalis Calcedonen. cōciliū mentionē facere, Nūc vero p clara & magna voce in diuinis missarū archanis hoc predicātes, Multis igitur a nobis de hoc motis sermonibus ad pñominatum venerabilem Sophronium postremo adhortati eum sumus testimonia nobis pferre sanctorum, & probabiliū patrum illorum vcz quos oēs cōiter doctores cōfitemur, & eorū dogmata legem sancte dei cognoscunt ecclesie duas noiati & iplis verbis opationes in xpo dicendas tradentia, ille aut hoc facere penit⁹ nō valuit. Nos vero cōsiderātes incipientē ex hoc inter quosdā hic cōtentionē exardescere, & scientes quod semp ex hmōi decertatiōibus ille heresum dissensionē effectē fuerunt, necessariū iudicauimus oē studiū ponere ad sedandū, atq; ap̄utādū talē supflū verborū conflictū, & ad sepe dictū scitissimū Alexandrie pñarchā scripsimus, vt postq vnitate cū his qui pridē repabant deo auxiliante cōposuit, decetero nullū pmitteret vnā aut duas pferre opationes in xpo deonō, magis autē sicut sancta & vniuersalia tradiderunt concilia vnū eundēque filiū vnigenitū do. nīm Ie. xpm ve. deum opatū cōiteri tā diuinā quāque humanā, et oēm deo decibilem & hoie dignā opationē ex vno eodēque incarnato verbo indiuisē pcedere, & ad vnū eundēque redigere eo qđ vniūsgdē opatiōis vox qđ a qbusdā scitis dicta est pñibus, verūtamen pegrina videri, & pturbare aures quorūdā suspicantiū ad pereptionē hāc pferri incōfule, atq; scdm substantiā vnitarum in xpo deo nō duarū naturarū, qđ nō est, vnq; nec fuit, Sisl aut et duarū opationū dictio multos scādaliset, vt pote a nullo scōrū & pbabiliū ecclesie institutoz edictā, insup et consequens ei est p̄dicare voluntates cōtrarias hñtes, tanq; deo qđ verbo salutarē volenti adimpleri passionē, hūanitate vero ei⁹ obfistenti ei⁹ voluntati et resistente. Et peride duo cōtraria volentes introduci qđ ipiū est, ipossibile qppe est in vno eodēque subiacenti duas simul & erga hoc ipm cōtrarias subsistere voluntates. Nā salutaris deū gerentiū pñm doctrina opepciū instruit q nunq intellectuaī aiata dñi caro separati, & ex appetitu pprio cōtrario nutui vniti sibi scdm substantiā dei verbi naturalē motū suū effectisse, s; qñ & qlē et q̄tā ipe deus verbū volebat, & vt pleni⁹ dicat quēadmodū corpus nīm regit, & ornat, & disponit ab itellectuali, & rōnali aia nñ, ita & in dño xpo tota humana eius cōspersio ab ipsius verbi deitate semper in omnibus mota dei mobilis erat secundum Niseum Gregoriū dicentē contra Eunomiū ita, secundū qđ de⁹ erat filius ipassibilis vtiq; est et immortalis. Si qua aut passio de eo in euangelio dicit, per hūanitatem pfecto que suscipiebat passionem hmōi opatus est, opat quippe vere deitas per corpus quod circa ipsam est omnium salutem, vt sit carnis quidem passio, dei autem operatio. Hanc igitur vt dictū est cōtentionem incipientem accendi videntes, necessariū iudicauimus attritas potius scōrum pñm voces, et synodice definitas semper sequi, & neque que raro a quibusdā pñibus dicta sunt, et non circa hec intētionem habentibus qñ planā & inambiguā de eis doctrinā exponerent ad regulā et legē per oia dogmaticā reducere, qñ est & quod de vna opatiōe ab eis dictū est, neq; iterū q nullatenus dicta sunt a pbabilibus pñibus, nunc vero a quibusdā pferunt duas inquā opationes tanq; dogma ecclesiasticū pferre, & ad vltimū stetit, ac placuit q̄tenus pdictus Sophroni⁹ venerabilis nullū sermonē de cetero de vna siue duabus opationibus mouere debeat, sed ei sufficiat p̄fata cautaq; attrita scōrū pñm recta traditio atq; doctrina. His itaq; cōtētus sepe noiatus venerabilis vir, & hec custodire certificās, petim⁹ nos etiā p epistolā de his ei p̄bere respōsū, q̄ten⁹ hmōi epistolā (vt ait) ostēdat his q forsitan it̄rogare eū de p̄dicta qōne voluerint. Qđ & alacriter egim⁹, & ille qđ in his hic enauigauit, nup aut piissim⁹ et a deo coronatus dñs nñ apud edessinā demorās ciuitatē pios ad nos apices fecit p̄cipiētes, vt paterna illa testimonia deflorem⁹ q cōtinentur in libro dogmatico sicut dictū est facto a sc̄te memorie Mena ad scitissimū vigiliū de vna opatiōe, & vna volūtate, et hec a deo instructe eius serenitati dirigere deberem⁹, quod et ad effectum perduximus. Nos autē que dudū mota sunt memorie retinētes, et tumultū q ex huiusce modi motione cepit scientes suggestimus eius piissime serenitati p mediocrē nñam suggestionē, & scriptā ad excellētissimū sacellariū iperialē cōsequenter huius capituli oēm subtilitatem horū que a nobis

SEXSTE SYNODI CONSTANTINO POLITANE

p hoc actitata sūt, et qđ nō oporteat de hmōi inq̄sitiōe p̄scrutari, s; p̄māere in attrita p̄m doctrina quā
oēs cōsonāter cōfitēr de hmōi q̄one, & cōfiteri vnigenitū filiū dei q̄ veraciter de⁹ sūt & hō ē, eūdē opa-
ri diuina & hūana, & ex vno eodēq; incarnato deo vbo sicut qđ occurrētes iā sum⁹ effati isepabimr, atq;
indiuise oēm diuinā atq; hūa. opationē p̄cedere. Hoc nāq; nos Leo istituuit manifeste phibēs, agit. n.
vtracq; fōra cū alteri⁹ cōione qđ p̄priū h; in qb⁹ rescriptū pie iussiois ab ei⁹ māsuētissima suscepimus
fortitudine; q̄ a deo cōseruādā ei⁹ serenitatē cōdecet cōtinētē. His igit oib⁹ a p̄cipio ita p̄uēitib⁹ rō-
nabile sūt, et necessariū iudicauim⁹ de his q̄ p̄ti mēorata sūt cognitiōē dare vrefine atq; vnanimi bti-
tudini p̄ exēplaria q̄ a nobis directā sūt, et ad hoc hortamur vos sacratissimi hec oia legere, et deo placi-
tā ac plenissimā chari. q̄ i vobis ē nūc quoq; seq̄ntes si qđ apli⁹ minusue iueneritis, hoc p̄datā a vobis
grāz adimplere, atq; p̄ sctās syllabas vras vnacū vra optabili sospitate q̄q; sup his vobis fuerit placita signi-
ficare. Ite relectū eex eodē codice rescriptū ep̄le Honorii pape Rōani ad eūdē Sergiū cōtinēs ita. Scri-
pta trinitatis vre suscepim⁹ p̄ que itētiōes q̄dā et nouas vocū q̄ones cognouim⁹ itroductas p̄ Sophro-
niū q̄ndā tūc mōachū, nūc vero ep̄m hierosolymoz vrbis cōstitutum aduers⁹ fiez nīm Cyrū alexadrie
antilitē vnā opatio. d. n̄ri Ie. xp̄i cōuersis ex heresi p̄dicatē q̄ deniq; ad vram fr̄nita. Sophroni⁹ vēiēs
q̄relāq; hmōi deponēs multiformit̄ erudit⁹ petiit de his q̄ a vob⁹ fuerat instruct⁹ pagialib⁹ sibi syllabis
referari q̄rum l̄rarū exēplar itūetes satis p̄uide, fr̄nita, vram scripsisse laudam⁹ nouitatem vocabuli au-
ferētē, qđ posset scādālū simplicib⁹ gnare. Nos enī quo puenim⁹ op; ābulare. n. vero duce deo p̄uēim⁹
vsq; ad mesurā recte fidei, quā apli veritatis scripturaz sctāz funiculo extēdit cōfitētes do. Ie. xp̄z me-
diatorē dei & hoim, opatū diuina mediā hūanitate verbo dei naturālī vnita, eūdēq; opatū hūana ineffa-
bilr atq; singularit̄ adūpta carne discrete, icōfule, atq; icōuertibilr plēa diuinitate & q̄ choruscauit i car-
ne plēa diui. miraculis, ipe ē et carnis affect⁹ plene de⁹ hō passiōis et opprobrii operat̄ vnus mediator
dei et hoim i vtriscq; natu. verbū caro fac. & hita. i nobis, ipe sūt. hois de celo descēdēs, vn⁹ atq; idē sicut scri-
ptū ē, crucifixus dñs maiestatis dū cōstet diuinitates non posse p̄peti hūanas passiōes, et nō de celo, sed
de sctā ē assūpta caro dei genitricē, nā per se veritas i euāgelio ita inqt, null⁹ alcēdit i celū nisi q̄ de celo
descēdit fil. hois q̄ ē i celo, p̄fecto nos instrūēs q̄ diuinitati vnita ē caro passibilis ineffabiliter, atq; singula-
riter, vt discrete atq; icōfule, sic diuise videret cōiūgi. Vt enī stupēda mēte mirabilit̄ manētib⁹ vtrarūq;
naturarū differentiis cognoscat̄ vniri. Cui aplis cōcinens ad Corinthios ait. Sapiētia loq̄mur iter per-
fectos, sapiētia vero nō hui⁹ seculi, neq; principū huius seculi qui destruūt. sed loq̄mur dei sapiētia in
mysterio absconditā, quā p̄destinauit de⁹ an secula in gloriā n̄ram, quā nēo p̄cipū hui⁹ seculi cognouit
Si ei cognouissent nūq; dñm maiestatis crucifixissent. Dū p̄fecto diuinitas nec crucifigi potuit, nec
passiōes hūanas expiri, sed p̄pter ineffabile cōiūctionē hūane diuieq; nature, idcirco et vbiq; de⁹ dī pa-
ti, et hūanitas, & locū diuinitas descendisse, Vñ et vnā volū. fatemur dñi n̄ri Ie. xp̄i, qā p̄fecto a diui. al-
sumpta ē n̄ri natura, nō culpa illa p̄fecto q̄ an peccatū creata ē, nō q̄ post p̄uaricationē vitiatā ē. Xps enī
dñs in silitudiez carnis pcti veniens peccatū mūdi abstulit, et de plenitudine ei⁹ accepim⁹. Et fōram ser-
ui suscipiens hitu iuent⁹ est vt hō, qā sine pctō cōcept⁹ de. f. f. etiā absq; pctō est part⁹ de sctā et imacu.
virgie dei geni. nullū expiens cōtagiū vitiate nature, carnis ei vocabulū duobus modis sacris eulogiis
bōi maliq; cognouim⁹ noīari sicut icri. est. Nō p̄māebit spūs meus i hoibus istis, qā caro sūt. Et aplis,
Caro et saguis regnū dei nō possidebūt, et rurū, mente seruiō legi dei, carne at̄ legi pcti, et video aliā le-
gē in mēbris meis repugnātē legi mentis mee, & captiū me trahentē in legē pcti q̄ est i mēbris meis,
Et alia multa hmōi in malo absolute solent intelligi vel vocari, in bono at̄ ita Elaiā p̄pheta dicente, vēiet
ois caro in hierusalē, et adorabit in cōspectu meo, Et Iob, in carne mea videbo deū, et alias, Videbit ois
caro salutare dei. Et alia diuersa non est assumpta sicut p̄fati sumus a saluatore vitiatā natura q̄ repu-
gnaret legi mentis eius, sed venit querere, et saluare quod perierat. i. vitiatā hūani generis naturam,
Nā lex alia in mēbris, aut volūtas diuersa nō fuit, vel cōtraria saluatoris, qā super lege natus est hūane
cōditiōis. Et si qđ scriptū est, nō veni facere volūtatē meā, sed eius q̄ misit me p̄ris. Et nō quod ego vo-
lo, sed quod tu vis p̄r, Et alia hmōi, Non sunt hec diuersae volūtatis, sed dispensatiōis hūanitatis assum-
pte, Ista. n. p̄pter nos dicta sunt, qbus dedit exemplū, vt asseq̄mur vestigia eius, pius magister discipu-
los imbuens, vt non suā vnusq; nostrū, sed potius dñi in oibus p̄ferat voluntatem. Via igitur regia
incedentes dextrorsum vel sinistrorsum venatorum laqueos circūpositos euitantes ad lapidem pedem
n̄m mīme offendamus idumeis. i. terrenis atq; hereticis relinq̄ntes. Nec vestigiū qđem pedis sensus
n̄ri terrā. i. prauā eorū doctrinā oīmodo atterentes ad id quod tendimushoc est fines p̄rios peruenire
possimus, ducū n̄rorū semita gradientes, & si forte qđam balbutientes vt ita dicam nisi sunt p̄ferentes
exponere

expōere formātes se in specimē nutritorū, vt possent mētes ibuere auditorū. Non oportet ad dogmata hec ecclesiastica retorquere, q̄ neq; synodales apices super hoc examinantes, neq; auctoritates canonice vise sūt explanasse, vt vnā vel duas energias aliq; p̄sumat xp̄i dei p̄dicare, q̄s neq; euāgelice, vel apost. lre, neq; synodalis examiatio super his hita vise lunt termiasse, nisi fortassis sicut p̄tati sum⁹ qdā aliq; balbutiēdo docuerit cōdescēdētes ad inforandas mētes atq; intelligētias paruulorū, q̄ ad ecclesiastica dogmata trahi nō dñt, q̄ vnusq; in sensu suo abūdās videt secūdū p̄p̄riā iniam explicare. Nā qa. d. Ie. chri. filius ac verbū dei per quē facta sūt oīa ip̄e sit vn⁹ operator diuinitatis atq; hūanita, plene lunt sacre lre luculēt⁹ demōstrātes. Verū aut p̄pter opera diuinitatis & huma. gemine operatiōes dñt deriuatē dīci vel itelligi. Ad nos ista p̄tinere nō debēt relinq̄ntes ea grāmaticis q̄ solent paruulis exq̄sita deriuādo noīa vendicare. Nos ei nō vnā operationē, vel duas do. Ie. xp̄m ei⁹q; sanctū sp̄i. sacris lris percepim⁹, sed multiformiter cognouim⁹ opatū. Scriptū ē. n. Si q̄s sp̄s xp̄i nō h̄z, hic ei⁹ nō est. Et alibi nō p̄t dicere do. Ie. nisi in. l. l. diuisiōes vero gr̄arū sūt. Idē aut sp̄s, & diuisiōes mīstrationū sūt, idē aut do. & diuisiōes opationū sūt, idē vero de⁹ q̄ operat̄ oīa in oībus. Si. n. diuisiōes operationū sūt multe, et oēs de⁹ i mēbris oībus plene corporis operat̄, q̄to magis capiti nō xp̄o do. hec p̄nt plenissime coapta ri⁹ vt caput & corp⁹ vnū sit perfectū, vt p̄fecto occurrat sicut scrip. ē in virū p̄fectū, i mēsurā etatis plenitudis xp̄i. Si enī in aliis. i. in mēbris suis sp̄s xp̄i multiformiter operat̄ in quo viuūt, mouēt, & lunt, q̄to magis p̄ semetip̄m mediatorē dei et hoīm plene ac p̄fecte multisq; modis et ineffabili confiteri nos cōione vtriusq; nature cōdecet opatū, & nos qdē scdm̄ factiōes diuīorū elogorū opz̄ sape vel sp̄are, illa vcz̄ refutātes q̄ qdē noue voces noscūt sc̄tis dei eccl̄is scādala generare, ne aut duarū opationū vocabulo offēsi sc̄tātes nestorianos nos vesana sape arbitrēt, aut certe si rur⁹ vnā opationē. d. n̄ri. Ie. xp̄i faten⁹ dā eē cēserem⁹, stultā Euticianistaz̄ attonitis aurib⁹ demētīā fateri putemur. Precauētes ne quorū iacta arma cōbusta sūt, eorū cineres & diuīn⁹ ignis flāmīuomaz̄ denuo renouet q̄onū, simplr̄ atq; vacit̄ cōf̄sitētes do. Ie. xp̄m vnū opatorē diuīe atq; hu. nature electi⁹ arbitrātes vt vani naturaz̄ p̄oderatores otio se negotiātes, et t̄gidī aduers⁹ nos isonent vocib⁹ rauaz̄ phlī, quā vt simplices et hūiles sp̄u p̄plī xp̄ia nī possent reanere ieiuni. Null⁹. n. decipiat p̄phlīā discipulos piscatorū, eorū ei doctrinā seq̄ntes oīa argumēta scopulose disputatiōis callide, atq; fluctuaga itra eorū retia sūt collisa. Hec nobiscū t̄rinitas v̄ra p̄dicet, sicut & nos ea vobiscū vnanimiter p̄dicam⁹, hortātes vos vt vni⁹ vel geie noue vocis iductū opatiōis vocabulū aufugiētes vnū nobiscū do. Ie. xp̄z̄ fil. dei viui deū verissimū i dua. naturis opatiūū diuīni. atq; hūani. fide orthodoxa, & vnitate catholica p̄dicetis. Et subscriptio, De⁹ te icolumē custodiat dīlectis. atq; sanc. fr̄. Gloriosissimi iudī. & sc̄tā sydo. dixerūt. Opz̄ ad nos afferri regesta ac dogmatica scrip̄ta q̄ exposita sūt a Sergio quodā p̄iarcha hui⁹ regie vrbis, siue ad Ho. vel Cyri. vel Sophro. aut ēt ad alias p̄so. seu ab honorio ad Serg. factā sup̄ p̄nti dogmatica q̄one reiacēti in sacro cartophilacio huius venerab. p̄iarchii vt cōferant̄ cū codicib⁹ q̄ p̄iissi. d. n̄o p̄icipi a Maca. oblati sūt, & nūc relecti, Georgi⁹ igīt deo amabī. diacono. & cartophi. hui⁹ sc̄tissi. magne ecclesie cū oī festinātia pgēs in cartophilaciū venerab. p̄iarchii eadē regesta q̄ dicta sūt deferat, & scripta referat, Serg. deo amab. diacon⁹ et cartophilax dixit. Sicut iussit v̄ra sc̄tā synod⁹ cōfesti vado, & q̄ta inuēire potero mecū deferā. Gloriosi. iudīces et sc̄tā syno. dixerūt. Que p̄missa sūt ab eodē georgio deo amab. diacono et cartophilace ad effectū pueniāt. Hī aut q̄ excipiūt q̄ gerūt in hac gesta sc̄tā n̄ra synodo eāt vnacū Iohā. reuerē. ep̄o ciui. Regitāe Georgio deo amab. ep̄o Cizici, & domecio ep̄o. Plusiados ad Maca. et oñdāt ei tā illos duos lib. & carthaceū q̄ternionem q̄ cū eis ē, & sc̄iscitenē ab eo si vere hec opuscula ei⁹sdē existūt macarii Similiter at̄ oñdāt ei et tres codices, et illā vnā cartā q̄ nūc quoq; corā nob⁹ relecta sūt, si hec vtiq; sūt q̄ ip̄se obtulit n̄ro p̄iissi. d̄no, & mag. ip̄atori, et r̄nsum qd̄ eis dederit, statim ad nos pducāt. Et paululū rece dētes p̄tati reuerētis. ep̄i vnacū Pau. & Iohāne magnificis a secretis atq; imp̄ialibus secretariis. et agasthōne religioso lectore et notario sc̄tissimi p̄iar. cōstatiopo. Et venien. ad Maca. atq; paulopost reuer tētes dixerūt, scdm̄ iussio. v̄re glie, sc̄tē v̄līsq; synodī pgētes ascēdim⁹ i venera. p̄iarchiū, et itrātes vnā cellā i q̄ ē Maca. sicut iussistis interrogauī eū si recognoscit illos du. lib. q̄ in noīe ei⁹ sup̄scripti sūt, et vnū q̄ cū eis ē cartaceū, & q̄ternionē, et si opusc. ei⁹ existunt. Qui Maca. accipiēs ea et reuoluēs, ac ispiciēs dixit, Etiā dñe p̄ certo mea opuscula sūt, et recognosco ea. Silr̄ at et oñs sūt ei tres codices, et vna charta q̄ hodierna die relecta est, & aspiciēs ea dixit. Etiā dñe cognosco ea, āno enī p̄terito obtulī ea d̄no, & vere recognosco ea. Georgi⁹ deo amabilis diacon⁹ & chartophilax ingressus in mediū sancti cōcilii dixit iuxta q̄ michi iussa sūt a v̄ra gloria, & a sc̄tō & vniuersali cōcilio pergēs in chartophilaciū venerabilis p̄iarchii codices siue regesta q̄ inuēire potui defero ad q̄ vobis placuerit, gl̄iosis. iudī. et sc̄tā syn. dixerūt

CXXSTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

Offerat Georgi⁹ deo amabilis diacon⁹ & cartophilax ad relegēdū, & cōferendū cū codicib⁹ a Macario porrectis piissimo nro picipi codices siue regesta q̄ detulit. Et accipiēs Antioch⁹ religiosus lector et notari⁹ Georgii sc̄tissimi archiep̄i cōstatiopoleos codicē siue regestū diuersarū eplārū Sergii quōdā p̄iarche cōstatiopoleos relegit eplām eiusdē Sergii ad Cyrū quōdā ep̄m lazice, & collata est cū codice Macarii q̄ plat⁹ ē p̄ Iohā. gloriosissimū q̄storē et cōstitit. Itē platus ē ali⁹ codex siue regestū relectū s̄līr p̄eunde religiosum antiochū h̄ns eplām Sergii quōdā p̄iarche cōstatiopoleos ad honorū quondā papā romanū, & collata ē cū codice q̄ a Maca. dat⁹ ē piissi. principī, & cōstitit, s̄līr plata ē a sergio deo amab. diacono et cartophilace eplā auctētī. latina honorii quondā pape rōani ad Serg. quōdā p̄iarchā cōstatiopoleos vñacū eius interp̄. & col. est eadē latia eplā p̄ Iohā. reuerētis. ep̄m ciui. portuēsis q̄ vnus extitit de cōcilio antiq̄ Rome, et cōstitit, gloriosū. iudices dixerūt. Cognitionē accipiens sanctū vīm et vniuersale cōcil. eorū q̄ nunc relecta atq̄ col. sunt tā de Ser. quondā p̄iarcha hui⁹ regie vrbis q̄ de Honorio quon. papa Rōano, ad hec et Sophronio quon. p̄iar. hierosolymorū que ei vīsa fuerit pleq̄t. Sc̄tā syno. dixit, Sc̄dm̄ iterlocutionē gloriēvīe de his que nobis relicta sunt tā de regestis scriptarū a Serg. eplārū q̄ et auct. eplā honorii latia. Ad hec etiā et de synodicis sophronii que nobis iā relecta sunt accuratius de eis p̄tractantes futuro secretario vobis gloriosū. que opportuna sūt dicimus, Gloriosissimi iudī. dixerūt. Hoc qdē sc̄tā synodus pagat. Piissimus vero atq̄ a deo cōfirmandus dñs n̄r, et mag. Impator deū coronatorē suū clemētia in oībus imitatus et p̄niam expectans Macarii per nos indignos ei⁹ famulos vram sc̄scitatē sēp sanctā & vniuer. syno. si forsītā eo p̄itēte post depositionē a sancta vra synodo in eo p̄petratā in p̄pria sede restituendus est. Sc̄tā syno. dixit, inueteratū macariū in ip̄ietatis dogmatibus et nō solā vniuersam xp̄o amabī. plebē que hanc a deo conseruandā reg. vrbē inhabitat eueriōe turbulenta putantē testioniaq̄ sc̄tōrū et p̄babī. p̄m fallantē, & quedā qdē abscondētē quedā vero addētē, & secundū qdē ei videbat in deuia mittētē piissimū & a deo corona. n̄m principē per oblatos ab eo codices, sed & a solis ortu vsq̄ occasum p̄ l̄as suas, & p̄ hoies quos mittebat vniuer. los pturbantē, & a fide vera segregantē, & iuste atq̄ regulariter a pontificali hitu denudatū nullatenus diuina regula de cetero suscipit in doctoris sede residere, ne ex hoc p̄prie sue hereseos multo āplius re crudescere faciat intelligentiā, & fiant iuxta qdē scriptū ē nouissima illius deteriora prioribus, & maxie cum diuersis vicibus in p̄ntia piissimi n̄ri dñi & magni Imperatoris, & cuncti n̄ri concilii interrogatus sit si sequitur, & vñacū oībus cōfiteat in dño n̄ro Iesu xp̄o sicut duas naturas, ita & duas volūtates naturales, & duas opatiōes naturales, & eo nullatenus accepto ferētē, sed & cōfirmate que dudū ab eo ip̄ie definita sunt, & ip̄lis sermonibus astruente, quia si mēbratim incidat, & iacter in mare, ego neq̄ in duas volūtates, neq̄ duas opatiōes dico in dño n̄ro Iesu xp̄o vno sc̄tē trinitatis. Et ex hoc vt dictū est synodice depositū & anathemat. nullo mō hūc Macariū decetero sicut superius dictū est hoc sanctū cōciliū in sacerdotali suscipit sede, sed & execramur, & extra terminos a deo cōseruade huius regie vrbis hūc fieri, vñacū ei similia sentiētibus, Reuerētissimi ep̄i ac venerabilis clerici q̄ sub sede sunt Antiochie ciuitatis accedētes ad gloriosissimos iudices dixerūt. Petimus vram gloriā suggerere piissimo, & a deo coronato n̄ro domino, & magno ip̄eratori alterū p̄ Macario q̄ fuerat archiep̄s n̄r ad pontificālē sedē Antiochie puenire, vt nō sit vidua hm̄i sedes, gloriosissimi iudices dixerūt, secundū que cōsiderata sunt a sancto & vniuersali v̄io cōcilio, & iuxta petionē reuerētissimorū ep̄orū religiosorūq̄ clericorum qui sub iure sunt sedis Antiochene ciuitatis ecclesie v̄ra sc̄tā synodo in futuro secretario que promissa sunt super Sergio, Honorio, atq̄ Sophronio opere adimplente.

CXXCTIO DECIMATERTIA.

A



NOMINE DOMINI ET DOMINATORIS IESV CHRI
sti dei & saluatoris nostri, imperantibus a deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Flauis Constantino quidē piissimo & a deo coronato magno p̄cipe perpetuo Augusto et imperatore anno. xxviii. & post cōsulatū eius a deo instructe mansuetudinis anno. xiii. heracleo vero atq̄ tyberio a deo conseruadis eius fratribus anno. xxii. die. xxviii. mensis Martii indictione nona. Preposito venerando sessu piissimi & Christo amabilis nostri imperatoris Constantini in secretario sacri palatii quod cognominatur Trullus, & per iussionem eius deo instructe serenitatis ex persona eius, presentibus & audientibus Constantino gloriosissimo excōsule patricio & curatore imperialis domus Hormisde, Anastasio gloriosissimo ex cōsule p̄icio & loci seruatore comitis ip̄erialis

excubiti. Polyucto gloriosissimo excōsule. Petro gloriosissimo exconsule. Conueniente quoq; & sancto, ac vniuersali concilio qd per imperiale decretū congregatū est i hac a deo cōseruanda regiavrbē id est Theodoro, & Georgio venerabilibus p̄sbyteris, & Iohāne venerabili diacono locū p̄sentantis bus sanctissimi ac beatissimi Agathonis pape antike Rome. Residētibus quoq; gloriosissimis patriciis & consulibus, & oibus sanctissimis & deo amabilibus ep̄is per ordinē i eodem secretario trullo p̄positis i medio sacrosanctis xp̄i dei nostri euāgeliis. Constantinus deo amabilis diaconus huius sancte dei catholice & aplice magne ecclesie, & primicerius deo amabiliū notariorum Georgii sanctissimi patriarche huius a deo cōseruande regie vrbis dixit. Meminit sanctū & vniuersale vestrū concilium qd cum precedenti conuentu interlocutum est a gloriosissimis iudicibus quatenus p̄priū promulgaret intentum super Georgio honorio, & Sophronio quondā patriarchis, & promisit qd in altero hoc perageret. Et q̄a postea que considerata sunt a vestro sancto cōcilio vt prouenirent, atq; cōfirmarentur super Macario petierunt reuerentissimi ep̄i q̄ sedi subiacebant Antiochene ciuitatis, & religiosi clerici ad suggerēdum piissimo ac serenissimo nostro dño & magno principi alterū p̄moueri i sede Antiochene ciuitatis, & suggerimus ad qd placuerit. Gloriosissimi iudices, & sanctū cōcilium dixerunt, Relegantur acta p̄terita, & relecta sunt. Gloriosissimi indices dixerūt. Prosequatur sanctum & vniuersale vestrū cōcilium que in antelatis ab eo promissa sunt, Sanctum cōcilium dixit. secundū promissionem que a nobis ad vestrā gloriā facta est retractātes dogmaticas ep̄istolas que a Sergio quondā patriarcha huius a deo cōseruande regie vrbis scripte sunt tam ad Cyrum qui tūc fuerat ep̄s phasidis, quā ad honorium quōdam papā antike Rome. Similiter atem & ep̄istolā ab illo, i. honorio rescriptā ad eundē Sergiū, hasq; inueniētes oīno alienas existere ab ap̄licis dogmatib⁹, & a definitiōibus sanctoꝝ cōcilioꝝ, & cunctoꝝ probabiliū patrū, seq̄ vero falsas doctrinas hereticorū, eas oīmodo abiicimus, & tanq̄ aie noxias execramur, quorū autē. i. eorundē impia execramur dogmata, horū & noīa a sancta dei ecclia p̄ici iudicauim⁹. i. Sergiū quōdā p̄sulis huius a deo cōseruande regie vrbis qui aggressus est de hmoi impio dogmate conscribere. Cyri alexādrīe. Pyrrhi. Petri, & Pauli, q̄ ip̄i p̄sulatu functi sunt i sede huius a deo cōseruande ciuitatis, & similia eis senserūt. Ad hec & Theodori quondā ep̄i faran quarū omniū sup̄ascriptarū personarū mentionē fecit Agatho sanctissimus ac ter beatissimus papa antike Rome i suggestiōe quā fecit ad piissimū, & a deo cōfirmatum dñm nostrū & magnū imperatōrē, eosq; abiicit vt pote cōtraria recte fidei sentientes, quos anathemati submitti definim⁹. Cū his vero simul p̄ici a sancta dei catholica ecclia, simulq; anathemati zari p̄uidimus & honorū q̄ fuerat papa antike Rome, eo qd inuenimus per scripta que ab eo facta sunt ad Sergiū qui omnibus eius mentē secutus est, & ip̄ia dogmata cōfirmauit. Pertractauimus autē & synodica sophronii venerabilis memorie quōdā archiep̄i sancte dei hierosolymorū ciuitatis, & hec repientes cū vera fide cōuenientia, ap̄licisq; & sanctoꝝ atq; p̄babiliū patrū doctrinis pariat vt pote que sunt orthodoxa recepimus, & vt salubria sancte catholice & aplice ecclesie suscepimus, & nomen eius inferi sanctis dyptichis sanctarū ecclesiarum iustū esse iudicauimus. Gloriosissimi indices dixerūt. Satisfaciens interrogationi sanctū vestrum & vniuersale cōcilium p̄pter p̄sonas quas & p̄posuim⁹. i. Sergiū & honorū quōdā patriarcharū, necnō & Sophronii venerabilis memorie q̄ fuit archiep̄s hierosolymorū affecuta est, & de pirrho, Paulo, & Petro, & his quōdā p̄sulibus huius a deo cōseruande ciuitatis, sup̄ his & Cyriq; fuerat papa alexādrīe, & Theodori quōdā ep̄i ciuitatis pharā interloquatur ad georgiū deicolā diaconū & chartophilacē huius sanctissime magne dei ecclie, quaten⁹ in mediū p̄ferat ad legēdū queq; reiacent i venerabili patriarchio siue synodica dogmatica opuscula, vel ep̄las sup̄ scriptarū personarū, & nos earū p̄cipiamus cognitionē. De petitiōe vero que facta est a reuerentissimis ep̄is & religiosissimis clericis subiacentibus sedi antiochie magne ciuitatis p̄ ordinādo p̄sule i sede antiochene ciuitatis suggestimus deo instructis auribus fortissimi & a deo muniti nūi imp̄atoris. Et iussit eius serenitas decretū scdm solidā cōsequētiā fieri a reuerētissimis ep̄is & clericis sup̄ascripte sedis, & hoc offerri ei⁹ māsuētissime fortitudini, sanctū cōciliū dixit, inq̄rat v̄ra glia vt georgius deo amabilis diacon⁹ & cartophilax hui⁹ sanctissime magne ecclie quaten⁹ ad mediū deducat quascūq; siue dogmaticas ep̄las, seu & alia opuscula que tā a Pyrrho, Petro, & Paulo quōdā patriarchis hui⁹ a deo seruāde regie vrbis, quāq; a cyro quōdā papa alexādrīe, & theodoro quōdā ep̄o pharā ad retractādū ea hoc fieri sup̄fluū iudicauim⁹, eo qd & secta eorū oibus māifesta ē de vna volūtate, & vna op̄atione, de hoc vero & agatho sc̄tissimus antike rome p̄sul p̄ suggestiōe suā eorū reuelauit cōtrariā intētionē, imo magis etiā declarauit eos q̄ similia senserūt cū sergio q̄ exorsus ē nouitate vocis caccodoxā & blasphemā itroducere i catholica ecclie doctrina, vñ etiā hos cū p̄priis eorū scriptis p̄fat⁹ sanctissim⁹ pa

SEXTA SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

pa proiecit. Gloriosissimi iudices dixerunt. Quāq̄ in omnibus orthodoxa sit suggestio sanctissimi, ac ter beatissimi Agathonis pape & veritati conueniens, attamen omnino necessariū existit, vt p̄no- minatarū personarū scripta ad mediū pducantur scđm anteriorem interlocutionē quā fecim⁹, vt in amplius manifestetur secta earundē personarum. Sanctum cōcilium dixit. Postq̄ ob accuratius co- gnoscendum de pirrho, Paulo, & Petro, atq; Cyro qui fuit papa Alexandrie, & Theodoro quondā ep̄o pharanitano insistit v̄ra gloria. Georgius deo amabilis diaconus & cartophilax huius sanctissi- me magne dei ecclesie ad mediū deducat que a supradictis personis dogmatice scripta sunt quate- nus omnibus satisficiat, qđ & ipsi i oibus Sergii errorem secuti sunt. Georgius deo amabilis diaco- nus & chartophilax dixit. Secundum que dudum in anteriori actione interlocutum est vestrum san- ctum & vniuersale cōcilium. Tunc egressus perquisiui que iusseratis, & primū quidem inueni i car- tophilacio venerabilis patriarchii super hec que a me prolata sunt etiam epistolā Cyri ep̄i que tunc salidis fuerat missa ad Sergiū quondā patriarchā huius a deo cōseruande regie vrbis ante. lvi. annos per quartādecimā indictionē p̄teriti circuli interrogans per eandem epistolā predictum Sergiū de questione operationum. Similiter & alteram epistolā directam ab ipso Cyro ad eundem Sergium postq̄ ab episcopatu fastidis translatus ad sedem Alexandrie magne ciuitatis insinuantē vnitatem fa- ctam cum his qui Theodosiani dicuntur vna cū exemplaribus satisfactionis de vnitatem que puenit inter hos ipsos Theodosianos, & p̄dictum Cyrū, pariterq; & Theodori quondā ep̄i pharanitani libros diuersos prolatos ex bibliotheca venerabilis patriarchii inter quos & epistolā eiusdem Theo- dori ad Sergiū ep̄m arfenuitam de vna operatione similiter, & interpretationis diuersorū paternorū testimoniorum, excussi vero ex eadem bibliotheca & alios sex libros habentes scripta pyrri qui fact⁹ est post Sergiū patriarcha huius a deo cōseruande regie vrbis, plurima horū manu eius scep̄ta sunt de voluntate & operatione, & quibusdam aliis, similiter autem protuli ex cartophilacio memoratiue- nerabilis patriarchii regestum diuersarum epistolarū Pauli, qui fuit post eundem pirrum patriar- cha huius regie vrbis in quo iacet epistola scripta, ab eodē Paulo ad sancte memorie Theodōz, qui fuit papa Romanus de vna voluntate, & tres psphonicos, id est acclamatorios tomos eiusdē Pauli ad sancte memorie quondā imperatorem nostrū, & patrē piissimī nostri domini & magni impe- ratoris de voluntate & operatione, ad hec & Petri qui factus est patriarcha post eundem Paulū hui⁹ regie vrbis, similiter & regestum diuersarum eplarū i quo est eplā eiusdem dogmatica scripta ad Vitalianū sancte memorie quondā papā Romanum. Et vtrāq; pre manibus habeo ad qđ vobis pla- cuerit. Sactum cōcilium dixit. Libros atq; regesta vel chartas quas pre manibus habet. Georgi⁹ deo amabilis diaconus & chartophilax sancte huius magne ecclesie hec suscipietes hi qui a nobis excipiūt per ordinem relegant. Et accipiens Antiochus religiosus lector & notari⁹ duas eplās a Cyro scriptas ad Sergiū vna cum p̄nominato satisfactionis exemplari legit sic cōtinenti in verbis. Deo hono- rabili michi domino benigno principi pastoz patri, patrum vniuersali patriarche Sergio a Cyro hu- mili vestro prōpto me existente. Presentem suggestionē porrigere deo honorabili meo domino di- uerse michi subibant cogitationes, & i duabus sententiis animā partiebar. Putasne inquit docētī cō- sentiam. Altiora te ne quesieris, & potiora tene scrutatus fueris, & clausula labiis imponens silere stu- deam, aut auscultem i eum q̄ dicit. Querens quere, & apud me mane. Deinde in hoc me ipsum suffi- cienter examinans, & iam scribendi sumebā fiduciā, cum ter beatitudinis vestre a deo inspiratam do- ctrinam in mente percipere satisfactus q̄ vnum e duobus siue etiam vtrūq; ex hoc michi conquies- tur. Aut enim inquā suscipiar, aut per omnia emendabor in his que suggeruntur ita sese habent, dū dignus fuisset effect⁹ deo honorabilis piissimis vestigiis a deo cōfirmati nostri domini simulq; & deo imitabilem eius cōdescensionem indeptus fiducia capiebam diuinā iussionem eius serenitatis relegendi que ad archadiū sanctissimū archiep̄m Cypri cōtra paulum primatem episcoporum nis- mium deo decenter cōstructa est, cui⁹ laudabilis ac deo amabilis vere est omnis quidē intentus piām immaculatā nostre fidei rectitudinem allegās, duas ante operatiōes id̄no nostro Iesu xp̄o, vt post vni- tionē dicatur phibentem eā inueniens abnuebā & p̄ferre tentabā honoratissimā Leonis eplām duas operatiōes cū alterutrum scilicet cōmuniōe, quē admodū docet sanctissim⁹ meus dñs manifestissime proclamātem. Ex hoc ergo deinceps nobis oxorto sermōe venerādā suggestionē deo inspirabilium ve- stroz ac relegendā iubeatur suscipere que dicebatur ac putabatur p̄fate pie iussionis esse rescriptum mentionē enim faciebat illi⁹ Pauli, qui & sauli, sed et iussiones exemplares, & intentum eoz que in eo scripta fuerāt admittebat. Oportune ergo nūc silentiū gerere, & nequaquā cōtradocere p̄struebat, ad ve- ro deo

ro deo eruditā doctrinā cōfugere didici venerabiles eius syllabas postulas pmereri liq̄dius declarātes qualiter duas operatiōes post vnitionē dicere recusantes i vna, id est singulari operatiōe hoib⁹ diuis eloquiis possum⁹ cōcludere tā qđ passibile, quā qđ impassibile est ipsius ineffabilis dispēlatiōis saluatoris nostri Iesu xpī, quatenus a deo illustrata cōditiōe deo instructoz vestroz illuminata imperitia nostra forsītā vel i hoc imitabitur pinguissimā atq; fertilē terrā, seminatūq; verbi granū libenter suscipiens ad fecunditatē saluū perducatur, deo acceptas deniq; sui oratiōes solite minitrare tā mee parui tati q̄q; his q; mecū sunt benignus meus dñs dignetur. Et subscriptio. Cyrus hūilis exorās p honoratissimā vita deo honorabilis mei dñi suggesti. Aliā eplam eiusdem Cyri scriptā ab alexandria, pprio dño p oīa a deo honorādo, atq; ter beatissimo benigno pastoz pastori, patri patrū vniuersali patriarche Sergio Cyr⁹ humilis vester fecunditatē, & iterū spiritālē fructificationē p deo acceptabiles oratiōes beatitudinis deo amabilis mei dñi que cōcurrūt doctrinā piissimoz t̄pibus a deo cōseruadorū, & veraciter xpō amabilium dominorū nostrorū, & nunc promereor ter beatissimo meo dño primitias suggerere. Notū enī facio q; oēs q; dicuntur dogmatis Theodosianorū circa hāc alexandrinorū xpō amabilē Ciuitatem clerici vna cū his q; i dignitatibus & militibus clarent, insup & q; ex plebe sunt in milibus cōstituti p tertiā Iunii mēsis adunati sancte nostre catholice dei ecclīe interemerabilia nobiscū dei mysteria perceperunt, ad hoc adducti pmanente profecto bene placito oīpotentis dei cōsilio percollatā michi doctrinā tā a piissimis, ac inuictissimis nostris dñis, quāq; a deo inspirati dñi mei sanctitate, vt per hoc stabilitetur scđm qđ scriptū est i cōfrequentationibus dies festus vsq; ad cornu altaris. Si aut oportet veracius dicere nō i cōfrequentationib⁹ tantū, neq; vsq; ad cornu altaris, sed & i omnem alexandrinorū xpō amabilem ciuitatem, eiusq; cōfinia vsq; ad nubes ipsas, & vltra hec celestibus officiis i pacē sanctarū ecclesiarū, & i his q; ad eadē cōuertuntur letantibus. Qualiter aut hec adunatio affecuta est subtiliter psumens suggesti piissimis auribus inuictissimorū, ac serenissimorū nostrorum dominorū per cōfamulū meū Iohannem deo amabilē diaconum q; adfuit i oībus que mota sunt, & certus sum q; a & i hoc acceptat vltimū suū famulum sanctissimus meus dominus, queso nāq; ter beatissimum meū dominū, quatenus cognitiōem oīm faciens, si qđ michi vitali motiōe forsītā defuit, aut per ignorantia de cōpetentibus frustratus sum emendare exigū suū famulū, opus enī hoc deo honorabiliū vestrorum est q; omnibus diuinis scripturis decoramini, & de super viribus perficimini.

SVBSCRIPTIO.

Cyrus humilis episcopus orans pro deo honorabilis mei domini vita suggesti.

Exemplar satisfactiōis scđe iter cyrū quodā papā alexandrie, & eos q; erāt ex pte theodosianorū Domio xpō vero deo nostro oībus pfulgenti, oēsq; ad saluberrinā, & verā eius fidē dirigenti, & i vnam eadēq; sanctā suā ecclīam cōuocanti p̄sentem satisfactiōē facimus pro vnitate sanctarū dei eccliarum mēsis Maii die. iiii. indictione sexta. Satisfactio facta a Cyro mia dei epō p diuinam sanctiōē benignissimorū atq; triūphatorū dominorū nostrorū locū exhibente aplice sedis huius alexandrie episcopo amabilis ciuitatis.

Capitulum primum.

Si quis nō cōfiteatur patrem & filiū, & spiritū sanctū trinitatē cōsubstantialē, vnam deitatem in tribus subsistentiis anathema sit.

Capitulum secundum.

Si quis nō cōfiteatur vnū sancte trinitatis deū verbū q; ante sc̄la sine t̄pe nat⁹ est ex patre, & descendisse de celis, & incarnatū esse ex spū sancto, & domina nostra sancta gliola dei genitricis, semperq; virgine marie, & humanatū passum esse ppria carne & mortuū, & sepultum, & resurrexisse tertia die secundum scripturas, Anathema sit.

Tertium capitulum.

Si quis non cōfiteatur vnus eiusdemq; domini nostri Iesu Christi veri dei nostri tam passiones, quāq; miracula, sed alterius, & alterius Anathema sit.

Quartum capitulum.

Si quis nō cōfiteatur ex ipsa summa vnitione deum verbum i vtero sancte de genitricis semper virginis marie cōstituisse sibi per vnitionē carnē ex ipsa sancta dei genitricis nobis cōsubstantialē aīatam aīa rationali, & intellectuali vnitione naturali atq; secundū subsistentiam, & sic pcessisse ex ea vnū existentem inconfusum atq; indiuisum Anathema sit.

Quintum capitulum.

Si q̄s non cōfiteatur sanctam dominā nostram semperq; virginem Mariam proprie & scđm veritatem θεοτόκον, id est dei genitricem, vt pote que deum verbum incarnatum concepit & genuit, anathema sit.

Sextum capitulum.

Si quis non cōfiteatur ex duabus naturis, id est deitate & humanitate vnum xp̄m, vnum filiū, vnam dei verbi naturā incarnatā secundū sanctū Cyrillū inconfuse, incōuertibiliter, imutabiliter siue

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

vnā subsistentiā cōpositam quod est ipse domin⁹ noster Iesus christus qui vnus est de sancta cōsub-
stantiali trinitate, talis Anathema sit.

Septimum capitulum.

¶ Si quis vnum dominū nostrum Iesum Christū in duabus considerari dicens naturis non eundē
vnū de trinitate cōfiteatur sempiternē quidem ex patre genitum deū verbū, nouissimis autem secu-
li temporibus eundem incarnatū atq; genitū ex sanctissima & intemerata domina nostra dei geni-
trice semperque virgine maria, sed alterum hunc noscīt, & alterum, & non vnum eundēq; secundum
sapientissimum Cyrillū in deitate perfectum, & in humanitate eundem perfectū. Ex hoc que solo in
duabus contempladum naturis eundem passum, & nō passum secundū aliud, & aliud, licet idem
sanctus Cyrillus ait, & patientem quidē humanitus carne secundū quod homo est, permanētē vero
impassibilem vt deum, in passiōibus pprie carnis, eūdemq; vnum Christum & filium operatē
deo decibilia, & humana vna dei viri operatione secundum sanctū Dionysium sola contemplatione
discernens ea ex quibus vnitiō facta est. Hec intellectu considerans incōuertibilia & inconfusa post
eorum naturalem, & secundum subsistentiā vnitione manentia, in hisq; indiuisē atq; inseparabiliter
vnum eundēq; Christū & filiū recognoscens iuxta quod duo adinuicē inconfuse conueniētia consi-
derat intellectu causatiuam eorū contemplationem, & nō phantasiā mendaciū, atq; inanibus men-
tis figmentis, nullatenus vero disiungit quasi perempta iam illa que in duo est sectione, pppter ineffa-
bilem & incōfusam, & inexcogitabilem vnitionem, dicens scdm sanctū Athanasium. Simul enim caro,
simul dei verbi caro, simul caro animata rationalis, simul dei verbi caro animata rationalis sed ad di-
uisionem per partes huiusmodi assumit vocem Anathema sit.

Octauum capitulum.

¶ Si quis nō anathematizat Arriū, Eunomium, Macedonium, Apollinarem hereticos, Nestoriū,
Euticem nec nominabilem, & Cyrū, & Iohānem, & Egeotas, & omnes qui quocūq; modo cōtradi-
xerunt duodecim capitulis sanctissimi Cyrilli & penitentiā nō egerunt, sed in hoc errore sunt mor-
tui, & quique similia eis sapuerunt, aut sapiunt anathema sit.

Nonum capitulum.

¶ Si quis non anathematizat scripta theodoriti queque sunt contra rectam fidem, & sanctū Cyrillū
& epistolam que dicitur ibae, & Theodorum mobsuesenū & scripta eius, & si quis nō suscipit scrip-
ta sancti Cyrilli, & maxime que sunt contra Thodorū, & Theodoritū, Andreāq; & Nestorium, &
quique similia eis vniūse eorum senserunt, aut sentiunt anathema sit.

¶ Item accipiens idem antiochus religiosus lector, & notarius codicē Theodori qui fuit episcopus
saran relegit librum eius scriptum ad Sergiū quondam episcopum arsinuitā egiptiace diocēsis in
quo continebatur ita. Omne quicquid describitur seu locutus, siue operatus dominus per mentem &
sensum atq; sapientiam organa que dicuntur *αἰσθητικὰ* & dixit & operatus est, & sic eius tanquā totū
& vnici vna operatio verbi mentis, sensibilis, & organici corporis cuncta dicantur. Eiusdem ex
eodem sermone. Quoniam quidē primordiallyter pppter quandā diuinam & sapientissimam dispensa-
tionem somniū & fastidium esuriē & sitim admisit, quando voluit, maxime vero etiam in his motū
horum & quietē ad illam omni potentissimā ac sapientissimā verbi operationem applicamus, & ex
hoc vnā vniciū eiusdemq; Christi operationem appellamus. Eiusdem ex eodē sermone. Assatim
vt opinor nobis sermo discutiendo mōstrauit, quia omnia quecūq; scripta sunt de domino Christo
siue dei, seu anime, siue corporis seu vtriūsq; anime inquā atq; corporis singulariter simul & insepa-
rabiliter agebantur, incipientia quidem, & vt est dicere affluentia ex verbis sapientia & benignitate,
atq; virtute mediante intellectuāli anima & corpore procedentia, & ideo vna est operatio totius,
vt pote vniciū eiusdemq; saluatoris nostri, hec omnia & sunt & dicta sunt. Eiusdem ex eodem sermone.
Habemus vtique ex his manifestum, quia dei sunt omnia que de Christo audiūmus, & credi-
mus siue diuine nature cōgruentia siue humane, & ideo vna operatio ista tam deitatis eius, quāque
humanitatis pie nominata sunt. Eiusdem de eodem sermone. Vt sit omnis humanatio a principio
vsq; ad finem, & queque eius sunt parua & magna vna veraciter sublimissima & diuina operatio.
Eiusdem ex sermone quem fecit de interpretatione paternorum testimoniorum. Diuina vero volun-
tas que est ipsius Christi, ipsius enim volūtas vna est, & hec diuina. Eiusdē ex eodē sermone. Per hec
igitur absq; vlla ambiguitate instruimur qd oīa salutaris dispensationis seu diuina, siue hūana de salua-
tore nostro Iesu xpō descripta sunt, principaliter quidē, vt est dicere ex diuinitate facultatē, originēq;
accipiebat mediante tamen intellectuāli atq; rationali anima per corpus gerebantur, siue mirificam
quādam

quandam virtutem dixeris, siue etiam naturalem alteram hominis motionem, vt est cibi appetitus somnus, fastidium, & dolorum susceptio, tristitia anxietas que etiam per inusitationem nominum ex consuetudine passionibus appellantur, proprie vero naturales sunt motiones per animatum, ac sensuale animal, & ipsa vero que reuera sunt & dicuntur passionibus crux mortificatio, plage, cicatrix, ac clauationes, conspuiones, alape, Omnia hec recte utique & iuste vocanda sunt, vna eius denique operatio. Eiusdem ex eodem sermone. Intelligenda ergo sunt nobis omnino queque sunt circa saluatoris Christi humanationem diuina & profecto salutaris operatio. Eiusdem ex eodem sermone. Ex his igitur omnibus & his similibus apte, & satis iuste vna dei operatio cuncta queque sunt proprie humanationes propria credenda atque dicenda sunt. Eiusdem ex eodem sermone. Nostra quidem anima non habet insitum talis esse virtutis, vt et naturales corporis proprietates ab ea & a semet expellat, sed neque domina in tantum apparuit rationalis anima ipsius proprii corporis, vt etiam que circa hoc sunt, huic que sunt insita, id est motus, fluxusque, & color obtineat que & citra hec vniuersum constituat. Que omnia in dispensatione Christi saluatoris nostri & conscripta & facta sunt in illo diuino & viuifico corpore, etenim absque mole, & vt ita dicatur incorporabiliter absque *μεσολυσι* diremptione de vulua processit, & sepulchro etiam, vt & tanquam super pauimentum supra mare ambularet. Eiusdem ex eodem sermone. Oportunum quidem est nos ita sentire & dicere omnia queque in humanatione de saluatore Christo esse scribuntur vnam cognoscere operationem, huius autem opificem & creatorem ipsum deum verbum, instrumentum vero humanitatem. Queque igitur tanquam deo, & queque humanitati congruenta de eo dicta sunt, omnia ipsius deitatis verbi est operatio. Item accipiens idem religiosus Antiochus librum in superscriptione continetum. Pyrrhi humilis episcopi de voluntate & operatione. Relegit trinum dogmaticum eiusdem pyrrhi in quo continebatur. Vnum autem vt dictum est tantum reprehendit capitulum Sophronius deo amabilis tanquam qui testimonium Dionysii deiloqui doctoris dissimulasset per immutationem vnius vocis. Congrua quippe in hoc maxime dicens idem vir, & cautelam habentia in quibus ait ille. Sed virificati dei nouam quamdam dei virilem operationem nobis morigerans vnam enim in veritate noua continebat eadem charta non maliciose quod absit secundum meum sermonem, sed vt pote que non equaliter noua intelligi valuisset a Cyro sanctissimo huiusmodi vox est appositae, & per extremitatum quippe negationem vnam diuinus doctor asserit affirmatiuam faciens, & hanc singulariter exprimens quid aliud quam vnam conlitteri operationem tanquam vnius Christi secundum sermonem aperte & plane contradidit. Item relectum est ex regesto diuersarum epistolarum exemplar epistole Pauli quondam presulis huius a deo conseruande regie vrbs scripte ad Theodorum quondam papam Romanum. Cuius initium. Ecce quam bonum & quam iocundum habitare fratres in vnum. Habet autem post aliqua eadem epistola ita, vnius autem eiusdemque dei verbi incarnati tam miracula predicamus, quam passiones agnoscimus, quas carne pro nobis sustinuit. Vnde & deus dicitur passus, & filius hominis de celo descendisse propter illam que supra recensita est inseparabile, & secundum substantiam duarum naturarum vnitionem, propterea & vnam voluntatem domini nostri Iesu Christi intelligimus, ne aduersitatem vel differentiam voluntatum in vna eademque persona domini nostri Iesu Christi aduectamus, aut eum sibi reluctantem doceamus, aut duos volentes introducamus, non pro commixtione prorsus, vel confusione duarum naturarum que in eo considerantur huiusmodi vnius voluntatis vocem proferentes ob peremptionem alterius sola alteram esse pronunciantes, sed quod per huiusmodi vocem insinuant quod eius rationaliter ac intellectualiter animata caro ex ipsa principali vnitione ineffabiliter queque diuina sunt locupletata ea sibi vnite secundum substantiam verbi ipsam diuinam possidebat & non differentem voluntatem. Item relecta est ex altero regesto epistola Petri, & ipsius quondam presulis regie ciuitatis ad Vitalianum sancte memorie qui fuit papa Romanus cuius est initium. Spiritale nobis letitiam peperit littera vestre vnanimis & sancte fraternitatis. Dumque relegeretur eadem epistola habens diuersa patrum testimonia. Hi qui locum gerebant Agathonis sanctissimi pape Romani dixerunt, Innotescimus vestre glorie quod paterna testimonia que continentur in presenti que nunc relegitur Petri epistola circum rescissa deflorata sunt ab eodem Petro, ex hoc quod ostendere voluisset suam superuacuum voluntatem, & vnam operationem, intentionem. Gloriosissimi iudices dixerunt. Comperimus diligenter iuxta que a vestra reuerentia dicta sunt & talia testimonia que continentur in presenti epistola detruncate posita sunt. Et si placet vestro sancto, ac vniuersali concilio in amplius huiusmodi epistole lectio non procedat. Sane.

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

ctum concilium dixit. Ad hec que gloria vestra nuper locuta est satis est presentis epistole lectio. Ecce autem secundum que iam vestra interlocuta est gloria siue inquisiuit in medium venientibus tam dogmaticis epistolis q̄ scriptis que fecerunt Pyrrhus, Paulus, & Petrus quondam patriarche huius regie vrbis. Necnon que a Theodoro qui fuit pharan episcopus, & Cyro qui fuit papa Alexandrie, & ante nostros vestreque glorie relictis auditur aperte vnam operationem, & vnam voluntatem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi veri dei nostri eos impie predicasse declarantibus omnem satisfactionem vestra gloria debet percipere quod bene atque iuste eos iam abiicit Agathon sanctissimus papa antique Rome per suggestionem quam fecit ad piissimum ac triumphatorem magnū nostrum imperatorem, & nos quoq; consonanter cum eo, vt pote hos aduersa recte fidei sentientes expellit de sacris dyptichis. & Anathemate percelli censuimus, eorumq; scripta, vt impietate repleta abominamur, & vt exterminio debeant submitti decernimus. Gloriosissimi iudices dixerunt. Si hi qui post petrum episcopum fuerunt huius a deo conseruande regie vrbis, id est Thomas Iohannes, & Constantinus videntur seu epistolas, siue sermones composuisse de nouitate vocum que nuper impie in catholicam ecclesiam intromissa est, eorum exemplaria, siue regesta, vel auctentica in medium proferat Georgius deo amabilis Diacon⁹ & cartophilax, quaten⁹ & eorum cognitionem percipiens sanctum vestrum concilium que equitati conueniunt discernat. Similiter & si videntur seu episcopi, siue clerici, vel monachi, ceteriue quidā libellos exegisse ab his qui episcopatum gesserunt huius a deo conseruande regie vrbis de vna operatione, & vna voluntate etiam hec preuidimus, vt predictus Georgi⁹ deo amabilis, & cartophilax ad medium indiminate deducat, vt et ipsa secundum iudicium sancti vestri concilii exterminio contradantur. Georgius deo amabilis diaconus & Cartophilax dixit. Polyptice domine siue regestum in quo continentur exemplaria synodorum que facta sunt tam a thoma, Iohanne, & Constantino sancte memorie quondam patriarchis huius regie vrbis hic michi presto est, cum his & auctentica synodica bullata que facta sunt a thoma sancte memorie quondam patriarcha ad Vitalianum sancte memorie quondam papam Romanū, que etiam volens ad eum dirigere propter impiorum sarracenorum incursum assidue imminens, vt nostis & obsessionem que facta est per bienniū quo gessit episcopatum nō valuit redigere. Et hec ergo statim vobis iubentibus profero, perscrutatus sum vero libellos qui facti sunt a diuersis episcopis, seu monachis, siue clericis, ac laicis de voluntate et operatione diligenter & hos protuli, & sunt in cartophilacio ad id quod vobis placuerit. Gloriosissimi iudices, et sanctum concilium dixerunt. Regesta synodorum que asserit Georgius deo amabilis diaconus & cartophilax pre manibus habere scriptorum a thoma Iohanne, & Constantino qui episcopatum gesserunt huius a deo conseruande regie vrbis necnō & auctentica synodica que dixit scripsisse Thomā ad vitalianum sancte memorie quondā papam antique Rome ad medium proferat, & hec suscipientes quia nobis excipiunt ob auditum nostrum omnium relegant. Et accipiens Agatho religiosus lector, & notarius sanctissimi patriarche Constantinopoleos synodicum auctenticū sancte memorie Thome bullatum & coram omnibus bullam que in eo pressa fuerat auferens relegit habens in superscriptione ita. Per omnia sanctissimo ac beatissimo fratri, & cōsacerdoti domino Vitaliano Thomas indignus episcopus in domino salutem. Cuius initium est. Qui cuncta ex nichilo quidem, vt existerent ptulit. Quod synodicū collatum est cum regesto quod ptulit Georgius deo amabilis diaconus & cartophilax, & cōstitit ab initio vsq; ad finem indiminate. Similiter relectum est ex eodem regesto exemplar synodorum Iohannis sancte memorie qui fuit similiter patriarcha huius regie vrbis cōtinens in superscriptione ita. Per omnia sanctissimo & cōsacerdoti Macario Iohannes indignus episcopus, quorum initium est. Quis loquitur potentias domini? Item relecta sunt ex eodem polyptico atq; regesto exemplaria synodorum Constantini venerabilis quōdam patriarche huius regie vrbis cōtinens in superscriptione ita. Per omnia venerabili atque sanctissimo cōsacerdoti Macario Cōstantinus indignus episcopus, quorum initium est. Alii quidē fortasse maiore modestia, & comprehensione multorum. His ergo ab initio vsq; ad finem indiminate relectis, sanctum concilium dixit. Auditum accipientes synodicarum epistolarum que scripte sunt a Thoma Iohanne, & Constantino quondam patriarchis huius regie vrbis, & nichil inuenientes contrarium de orthodoxa fide eos sensisse siue scripsisse preuidimus, vt Georgius deo amabilis diaconus & cartophilax huius sancte magne dei ecclesie in conspectu nostro coram positis sacrosanctis dei eloquiis satisfaciatur, quod omnibus

omnibus modis perscrutatus nequaquam reperit libellos scriptos fuisse a quibusdā atq; oblatos predictis tribus patriarchis Thome Iohāni & Constantino vnam voluntatem & vnam operationem astruentes in incarnationis dispensatione vni⁹ de sancta trinitate domini nostri Iesu christi veri dei nostri, & tactis ppositis sacrosanctis dei euangelis. Georgius deo amabilis diaconus & chartophilax iurauit hoc modo. Per has sanctas scripturas & deum qui per eas locutus est omnia perscrutatus non inueni libellos fuisse factos a quibusdā, & oblatos pdictis tribus sanctissimis patriarchis Thome Iohanni, & Constantino de vna voluntate & vna operatione, sanctum concilium dixit, corporali sacramento in nostra audientia & gloriosissimorū iudicum qui nobiscum sunt perfoluto a Georgio deo amabili diacono & chartophilace sancte hui⁹ magne dei ecclesie perfectamq; nobis satisfactiōē huiusmodi corporali verbo perhibente quod nullatenus sancte memorie Thomas, Iohannes, atque Constantinus a quibusdā libellos extorserunt de operatione & voluntate, hos sancte memorie tres viros id est Thomam, Iohannem, & Constantinum preuidimus in identitate manere, atq; in sacris dyptichis sanctarum ecclesiarum recitari, vtpote qui in omnibus immaculati & irreprehensibiles inuenti sunt circa rectā nostram christianorum fidem, Libellos vero quos asseruit Georgius deo amabilis diacon⁹ & chartophilax se habere factos a diuersis personis sub Sergio, Paulo, & Petro statim ad nos perducatur, quatenus horum competenter fiat exterminatio, Et paululum egressus Georgius deo amabilis diaconus & chartophilax: et post modicum regrediens chartasq; diuersas deferens dixit. Secundum quod placuit vestro sancto concilio omnes libellos, professionesq; et ceteras chartas que sancte sunt ad presentem dogmaticam motionem ptinentes, queq; inuenta sunt in chartophilacio venerabilis patriarchii protuli, in quibus et alteram latinam epistolā Honorii qui fuit papa Romanus prerer illā epistolam eius que iā prolata est cum eius interpretatiōe, Itē defero & librū membranaceum habentem exemplaria diuersarum dogmaticarum eplarum in quo iacet eplā dogmatica Pirrhi quondam archiepiscopi huius a deo conseruade regie vrbis quam scripsit ad Iohannem sancte memorie quondam papam romanū, et omnia defero ad quod vobis placuerit, Sanctum concilium dixit, Libellos et ceteras chartas quas adseruit Georgius deo amabilis diaconus et cartophilax sancte huius magne ecclesie ad presentem dogmaticam motionem deducens in medium proferat, quatenus hec pertractantes si contraria recte fidei inuenerimus, congruenti exterminio submitti picipiamus. Epistolam vero latinā quā in presenti dixit inuenisse ac pre manibus habere idem deo amabilis diacon⁹ et chartophilax Georgi⁹ Honorii quondam pape romani cum interpretatione sua, pariterq; et librū in quo continetur epistola Pirrhi ad Iohānem quondam papam romanum contradat ad legēdum, vt horum scientiam accipiamus, et prolata est huiusmodi Honorii latina epistola cum interpretatione sua habens in superscriptione ita dilectissimo fratri Sergio honorius, cuius initium fuit, Scripta dilectissimi filii nostri Sirici diaconi, Habet autem eadem epistola post pauca hec, necnon et Cyro fratri nostro Alexadrine ciuitatis presuli, Quatenus noue adinventionis vnus vel duarum operationum vocabulo refutato claro dei ecclesiarum preconio nebulosarum concertationum caligines effundi non debeant vel aspergi, vt profecto vnus vel gemine operationis vocabulum nouiter introductū a predicatione fidei eximatur. Nā qui hec dicūt quid aliud nisi iuxta vnus vel gemine nature christi dei vocabulum, ita et operationum vnus vel gemine suspicantur esse vel fuisse mediatorem dei et hominum dominum Iesum christū sentire vel promere, quod satis ineptum est, Habet autem & circa hūnem eadē epistola sic. Et hec quidem quantum ad instruēdam notitiam ambigentium sanctissime fraternitati vestre per eam insinuandū preuidimus. Ceterum quantum ad dogma ecclesiasticū pertinet que tenere vel predicare debemus propter simplicitatem hominum, et amputandas inextricabiles questionum ambages sicut superius diximus nō vnam, vel duas operationes in mediatore dei & hominum definire; sed vtrasq; naturas in vno christo vnitate naturali copulatas cum alterius cōmunionē operantes atq; operatrices confiteri debemus, & diuinam quidem que dei sunt operantē, & humanam que carnis sunt exequentem nō diuise, neq; confuse aut conuertibiliter dei naturam in hominem nec humanam in deum conuersam edocentes, sed naturarū differentias integras confitentes, vnus atq; idem humilis & sublimis, equalis patri & minor patre, ipse ante tempora natus in tpe est per quem facta sunt secula, factus in seculo est, & qui legem dedit, fact⁹ sub lege est, vt eos qui sub lege erant redimeret, ipse crucifixus, ipse chyrographum quod erat contra nos euacuans in cruce de potestatibus & principibus triumphauit. Auferentes ergo sicut diximus scandalum nouelle adinventionis non nos oportet vnam vel duas operationes definientes predicare, sed pro vna quamquidem

CSESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

dicunt operatione oportet nos vnum operatorem christum dominum in vtrisque naturis veridice cōfiteri, & pro duabus operationibus ablato gemine operationis vocabulo ipsas potius duas naturas. i. diuinitatis & carnis assumpte in vna persona vnigeniti dei patris incōfule indiuisē, atq; inconuerti biliter predicare propria operantē, Et hoc quidem beatissime fraternitati vestre insinuandū preuidimus, quatenus vni⁹ consulationis ppositum vnanimitati vestre sanctitatis monstraremus, vt profecto in vno spiritu anhelantes pari fidei documēto inspirēmus. Scribentes etiam communibus fratribus Cyro & Sophronio antistitibus, ne noue vocis, id est vnius vel gemine operationis vocabulo insistere, vel immorari videamur, sed abraſa huiusmodi noue vocis appellatione vnum christū dñm nobiscū vtrisque naturis diuina vel humana p̄dicent operantē, quāq; hos quos ad nos predictus frater & coep̄s noster Sophronius misit instruximus, ne duarum operationū vocabulum domini p̄dicare innitatur, quod instātissime promiserūt p̄dictum virum esse facturum, si etiam Cyrus frater & coep̄iscop⁹ noster ab vnius operationis vocabulo discesserit. Similiter datus est etiam liber in quo continebatur ep̄istola Pirrhi quondam p̄sulis huius regie vrbis ad Iohannem sancte memorie qui fuit papa roman⁹ cuius initium est. Dominus & deus noster christus futurus in celo ascendere. Habet autem eadē ep̄istola post aliqua hec, nam quis illorū vidēs sic nos ex aduerso positos qui sacerdotio fungimur exprobrationibus submitti ab eis qui constituti sunt a rege non derideat ac despiciat nostrū concilium vnitae inuenta impietatis proprie nostrā instabilitatem faciet, eo quod nondum de duabus naturis destructum sit bellum, & alterā nobis ipsis turbulentia introducimus. Similiter prolati & lecti sunt libelli qui superius memorantur & cetera charte, sanctum concilium dixit. Cognitionem accipientes prolatorum nobis a Georgio deo amabili diacono & chartophilace hui⁹ magne dei ecclesie libellorum, atq; chartarum, siue aliorum opusculorū cōperimus in vnā eandēq; impietatem concurrere. Et preuidimus hec tanquā prophana & anime pernicioſa continuo cb perfectum exterminiu igne cōcreſcē mari; & combusta sunt. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt. Satis habet & que hodierna die peracta sunt.

CACTIO DECIMAQVARTA.



IN NOMINE DOMINI ET DOMINATORIS IESV CHRISTI dei atq; saluatoris nostri impantibus a deo coronatis, ac serenissimis nris dominis Flauis, Constantino quidem piissimo & a deo decreto magno principe perpetuo augusto, & imperatore anno. xxviii. Et post consulatū eius a deo instructe mansuetudinis, anno. xiii. Heracleo vero atq; Tyberio a deo cōseruandis eius fratribus, anno. xxii. die secunda mensis aprilis, indictione, ix. Residentibusq; gloriosissimis patriciis & consulibus, Et oibus venerabilibus & deo amabilibus ep̄iscopis per ordine in eo dē secretario trulli ppositis in medio sacrosanctis & immaculatis xpi dei nostri euāgeliis. Constantinus deo amabilis diaconus huius sancte magne dei ecclesie; & primicerius deū colentium notariorū Georgii sanctissimi patriarche hui⁹ a deo cōseruāde regie vrbis dixit. Notionē habet tam vestra gloria, quāq; sanctum & vniuersale vestrum cōcilium quod per. xxviii. diem transacti martii mensis prolati sunt a Georgio deo amabili diacono & chartophilace hui⁹ sancte magne dei ecclesie diuersi libelli, aliaque opuscula dogmatica chartacea, & libri diuersi que & sunt per interlocutionem vestri sancti & vniuersalis concilii in perditum tradita; Memor quoq; est per omnia tam vestra gloria, quāq; sanctum & vniuersale vestrū concilium quod in antelatis prolati sunt ex venerabili patriarchio huius a deo cōseruande regie vrbis duo libri in mēbranis sancti quondam Cyrilli ep̄i facta est interlocutio ceterorū conciliorū. Et quia in primordiis primi libri tres quaterniones inuēti sunt positi in superscriptione astruentes libellū qui dicitur Mene ad Vigiliū tunc tp̄is papā antique ro. quem & accusauerunt qui a pte sunt Agathonis sanctissimi pape & apostolice sedis antique rome, dicentes falsum eū esse, & quia post lectionem hmoi libri dum legeretur etiam secundus liber eiusdem sancti quinti cōcilii inuenti sunt duo libelli qui dicebātur Vigiliū ad Iustinianum quondam diue memorie imperatorem & Theodorā que fuit Augusta, In qbus libellis qui aplice sedis sunt opposuerūt, dicentes quod hi libelli falsi existūt, & qd poposcerant eosdem libros opportune retractari. Vnde suggerim⁹ ad qd placuerit. Gloriosissimi iudices & sanctum conciliū dixerunt. Interim opportune fiat de antelatis lectio, & relecta sunt, Gloriosissimi iudices & sanctū concilium dixerunt. Oportet duos mēbranaceos libros

libros sancti. v. concilii q̄ iā a Geor. deo amabili diacono & chartophilace porrecti sunt, vt iterū ab eo ad mediū deducatur vt inscrupulosius cognoscām⁹ si iuxta que memorauerūt locū representātes Agathonis sc̄tissimi pape antīque ro. hec infalsata sunt, s̄līr aut pferri volumē chartaceū auctētīcū. vii. actio nis p̄iati sancti. v. cōciliū, quaten⁹ etiā consyderem⁹, & cōpetenter retractemus si imutiatū pman sit, Et plati sunt iidē duo mēbranacei libri, & volumen chartaceū ab eodē Geor. deo amabili chartophi lace, gloriosissimi iudices, & sanctū cōcilium dixerunt. Edicat Georgius deo amabilis diaconus & chartophilax sancte hui⁹ magne dei ecclesie si libri duo qui plati sunt, & chartaceū volumē: ipsa sunt que dudū protulerat. Georgius deo amabilis diaconus & chartophilax dixit. Pro certo dñi hi sunt duo codices q̄ continent acta sancti quinti vniuersalis cōciliū, & tomum auctētice septime actionis eiusdem sancti quinti cōciliū, quēadmodum & iam dudū ptulerunt. Subtilius aut in bibliotheca ve nerabilis patriarchii scrutatus inueni & aliū chartaceum librum eiusdem sancti quinti cōciliū quem & defero, & si videtur sancto vestro cōcilio iubeat hunc me pferre, sanctum concilium dixit, Librum chartaceū quē Georgius deo amabilis diaconus & chartophilax hui⁹ venerabilis patriarchii pre ma nibus gerere psecutus est sancti quinti cōciliū proferat ad cōferendū cum duobus membranaceis li bris iam ab eo prolatis, & plati sunt: sanctum conciliū dixit. Transseat in mediū Georgius deo ama bilis diaconus & chartophilax, tactisq̄ ppositis sacrosanctis xp̄i dei nostri euangeliis satisfaciat nobis si p̄signati hi duo libri & volumē quomodo ea inuenit, & in bibliotheca venerabilis patriarchii pce pit, ita etiam nunc sunt, Tangens igitur pposita sacrosancta dei eloquia idem deo amabilis diacon⁹ & chartophilax Geor. dixit, Per istas sc̄tas virtutes & deū qui locutus est per eas cū veritate hi duo li bri membranacei libri sancti quinti cōciliū, & volumen septime actionis eiusdem sancti quinti cōciliū, iuxta quod iam & excussi sunt & plati, ita etiam nūc manifesta sunt sicut & pridē, ea in bibliotheca ve nerabilis patriarchii inueni, atq̄ suscepi, & neq̄ additum est quicq̄ neq̄ subtractū per me, neq̄ cum conscientia mea a quoquā omnium, sed & liber chartaceus eiusdē sancti quinti concilii q̄ in presentia mea inuētus est in eadē bibliotheca venerabilis patriarchii inest sicut ibidem inuent⁹ est deposit⁹, Et surgentes reuerētissimi ep̄i eiusdē sancti cōciliū: assumentesq̄ in manibus tā p̄dictos duos libros mē branaceos & volumen chartaceum, accurateq̄ eadem loca inspicientes que accusata sunt, eaq̄ confe rentes cū chartaceo libro quē in recentī ptulerat Georgius deo amabilis diacon⁹ & chartophilax, nec nō & cum aliis antiquis chartaceis libris eiusdem sc̄i quinti cōciliū dixerunt hos duos libros in mē branis qui plati sunt a Georgio deo amabili diacono & chartophilace hui⁹ sancte magne regie vr bis ecclesie, & volumen chartaceū septime actionis sancti quinti concilii diligenter cōsyderantes sc̄dm quod poposcerūt locū representātes Agathonis sanctissimi pape aplice sedis antīque rome, & hec con ferentes tam cū nūc prolato modico chartaceo libro, quāq̄ cum aliis libris antiquis chartaceis eius dem sancti quinti cōciliū, & inuenientes eosdē duos mēbranaceos libros, & volumen chartaceū septime actionis, sibi met q̄dem consonantes, adiectiones vero habētes tam librum qui dicitur Mene ad Vi gilium, & a Vigilio quasi duos libellos ad Iustinianum diue memorie quodā impatorem, Et Theo doram eius cōiugem, in quibus libellis ei placuit vt anathemaret Theodorū mopsuestenum episco pum. Et epistolam que dicitur ibae, & scripta Theodoriti cōtra duodecim capitula sancte memorie Cyrilli Alexandrie quondam ep̄i, dogmaticeq̄ putauit his sermonibus definire. Anathematizam⁹ aut & Theodorū quondā ep̄m mopsuestenum vtpote qui alien⁹ semp ab ecclesiis extitit: & sanctissi mis p̄fibus aduersari⁹ qui non constitetur incarnatū esse dei verbū. i. xp̄m eē vnā subsistentiā, & vnā personam, & vnā operationem, hec cognouim⁹ quemadmodū & affirmāt qd̄ ab aplica sede antīque rome sunt, neq̄ facta, neq̄ scripta fuisse in tpe memorati sancti quinti cōciliū, sed adiectos q̄dem esse tres quaterniones in prio libro sancti quinti cōciliū, In qbus videtur libell⁹ qui dicitur Mene, Post hec & sc̄do libro circa septimā actionem mutatū quidē fuisse quintumdecimum quaternionem adie ctūq̄ esse quadrifoliū non superscriptum ante decimum sextū quaternionem in quo feruntur duo li bri Vigiliū q̄ dicuntur facti fuisse ad Iustinianū & Theodorā diue memorie vtriusq̄ alteram lram ha bentibus, hos viros qui falsauerunt p̄fatos duos libros & chartaceū volumen ex illorū vocabulis mali ciose aduersus recta dogmatica hec interieciisse, eo qd̄ neq̄ nunc prolatis antiquis & imutiatis libris, eiusdem sancti quinti concilii, neq̄ in chartaceo libro q̄ in recentī inuētus est apud bibliothecam ve nerabilis p̄iarchii reiacent iidē ipsi libelli seu Mene ad Vigiliū, siue a Vigilio ad Iustinianū & Theo dorā diue memorie, sed hos fallaciter inueniētes insertos vt pote qui diabolica operatione per eos q̄ hec falsauerūt sint cōplices chartaceū qddā volumē quod falsatum est decernim⁹ capsarū locis, in qui

SEPTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

His adiectiones sunt facte verum libros etiam eos obelis obduci in locis in quibus deprauati sunt, & cassari eos, eos autem qui falsauerunt anathemati submitti, & nominatim cum eis anathematizare libellum qui dicitur Mene ad Vigilium, & duos libellos quasi a Vigilio ad Iustinianum, & Theodorum diue memorie. Macrobius reuerentissimus episcopus seleucie hisaurie dixit. Suggesto vestre glorie, & huic sancto atque vniuersali concilio quod peruenit ad me liber sancti quinti concilii datus michi a quodam Philippo magistro militum imperialis obsequii, quem relegens inueni eum falsatum esse in septima actione: & interrogans eundem Philippum, quia alicubi dedisti hunc librum, dixit michi quia Stephano discipulo Macarii eum dedi. Littere vero in quibus falsitas libri facta est proprie manus Georgii monachi catamacarii certe sunt quia cum esset patriarcha meus ipse Macarius, ingrediebar in domum eius, & aspiciebam eundem Georgium monachum sepius scribentem, & scio accurate quia proprie eius manus sunt. Peto itaque tam vestram gloriam, quam sanctum concilium, ut ad medium veniat superscriptus Georgius monachus, & de hoc interrogetur, gloriosissimi iudices, & sanctum concilium dixerunt, Georgius religiosus monachus cuius mentio facta est immediate veniat, & ingressus est, gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt. In medio assistente Georgio monacho presens liber ostendatur, ut recognoscat si littere proprie eius manus sunt que opes additamentum in .vi. folio scripte sunt Georgius religiosus monachus intuens in eundem librum dixit. Hic liber qui nunc prolatus est a Macrobio sanctissimo metropolitano seleucie michi ostensus est, Philippi magistri militum imperialis obsequii erat, Ipse autem Philippus vicinus erat de patre Stephani qui cecidit catamacarium hereticum, quando ergo facta est questio inter Theodorum qui fuerat patriarcha a deo conservande huius regie urbis, & presatum Macarium de sede tulerunt a paribus libellorum qui dicuntur Vigilii de patriarchio sicut dixerunt Macarius & Stephanus, & scripsimus in quaterniones, & oblatis sunt ab eis piissimum nostro principi, presumptione autem accepta qui circa erant Stephanum & Macarium utpote qui obtulerant principi eisdem quaterniones unicuique ad eos uniuersti monstrabat. Idem vero Philippus habuit hunc librum: & adduxit eum ad Stephanum hereticum ut eum consideraret dicens, quia veniens de occidente adduxi librum quinti concilii, & vide si bene habet, Nam hic codex non habuit libellos qui dicuntur Vigilii. Et dixit Stephanus hereticus, ut scias quia minus habet, Idem ergo Philippus rogauit eum dicens, si quid scis quia deest, imple. Et ipse Stephanus dixit michi ut scriberem eosdem libellos, & dedi eidem Stephano, & in veritate hec proprie manus mee sunt, & cognosco ea, non solum autem in hoc libro addiderunt istos qui dicuntur libelli Vigilii, sed quanticumque libri quinti concilii ad eos peruenerunt non habentes libellos qui dicuntur Vigilii addiderunt idem Macarius & Stephanus, Incidit autem eis & alius latinus codex quinti concilii quem dixerunt sex solidis se comparasse ab uxore que fuit Innocentii patricii de capitulo eiusdem latini libri, certissime scit Constantinus reuerentissimus presbyter huius sancte magne dei ecclesie & latinus grammaticus, Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt. Edicat presens Constantinus deo amabilis presbyter & grammaticus latinus, si verum dicit religiosus monachus de illo libro latino cuius mentionem fecit: Constantinus deo amabilis presbyter & grammaticus latinus dixit. Scio domine temporibus Pauli quondam patriarche venisse fotinum qui fuit episcopus carthaginensis, & cum missas acturus esset in sancta magna dei ecclesia, quesitum est quomodo sedere debuisset, utrum ne ante metropolitanos qui hic mirabantur, an post eos. Et requirente eodem Paulo quondam patriarcha in bibliotheca patriarchii librum quinti concilii ut cognosceret quomodo sedere debuissent, contigit ut inueniretur & latinus liber eiusdem concilii, & exinde instructus idem Paulus fecit eum ordinabiliter sedere, protulit vero eundem librum latinum de bibliotheca, & dixit michi. Aspice illum si secundum chartaceum authenticum volumen septime actionis sancti concilii completum est, & unum eundem latinum librum in septima actione minus habentem ad illud volumen chartaceum, & dixit michi idem Paulus patriarcha, quia assume tecum Sergium diaconum qui dicitur antifidius quia bonus scriptor est, & ostende ei quomodo debeat litteras latinas scribere, & adde que minus sunt, sunt autem que addidimus in eodem latino libro in septima actione libelli qui dicuntur Vigilii pape Romani, quos & interpretatum sum latine ex ipso volumine, & ut dictum est scripsit ipse Sergius diaconus: que vero scripta sunt ab eodem Sergio diacono qui dicitur antifidius interposui in eodem latino libro. Theodorus liberatius qui habuit stationem ad sanctum Iohannem focam. Hec domini in veritate scio facta fuisse. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt. Presens Sergius deo amabilis diaconus inauriens que a Constantino deo amabili presbytero & latino grammatico dicta sunt que scit cum omni veritate persequatur, Sergius deo amabilis diaconus sancte magne dei ecclesie dixit.

ſe dixit. Ante hos multos annos cōuocauit me Paul⁹ quondā p̄iarcha Cōſtantinopolita . & dixit michi. Vide que interptatur dōnus Cōſtātinus grāmāticus latinus ex volumine quinti cōcilii , & ſcribe in latinis lris, & hec audiēs ab eo ſicut ſeru⁹ & ſubiectus obediui, & ſcripſi, & dedi ea dēno Cōſtantino grāmātico & p̄bro, Sanctū conciliū exclamauit anathema libro qui dicitur Mene ad Vigiliū, & qui eum finxerunt ſiue ſcripſerunt, Anathema libellis qui dicuntur facti fuiſſe a Vigilio ad Iuſtinianum & Theodorā diue memorie qui & ſunt demōſtrati anathema , ſimul qui falſauerunt acta ſancti & vniuerſalis quiti concilii, anathema q̄ docuerunt & expoſuerūt docentibuſq; vel poſtea docturis vnā voluntatem & vnā opationem in incarnationis diſpēſatione dñi n̄i Ieſu chriſti veri dei n̄i vnus de ſctā trinitate, Sctōrum quatuor conciliorū ſempiterna memoria, Sancti quinti concilii ſempiterna memoria; multos annos Cōſtantino magno impatori, multos annos pacifico impatori, multos annos cōſeruatori recte fidei, Fili dei da illi vitā, fili dei da victoriā illi, Theodor⁹ deo amabilis ep̄s ciuitatis thremithuntorū inſule cypri locū gereneſepiphaniī ſctiſſimi archiepi eiufdem inſule cypri vna cum Stratonico ep̄o ſolorū, & Thycone ep̄o cyti vtriſq; ex ſynodo exiſtentibus ante fate cypri xp̄o amabilis inſule dixerunt, Sugerimus glie vr̄e ac vniuerſali veſtro cōcilio qd̄ teſtimonia diuerſa ſctōrum probabiliūq; patrum deſerim⁹ aſſerentia duas voluntates naturales, & duas naturales operationes in incarnationis diſpenſatione dñi n̄i Ieſu chriſti veri dei noſtri, quib⁹ interiacet teſtimonium ſcti Athanaſii quondā archiepi Alexandrie ex libro qui ſubter ſcribitur de textu euāgelii quod ait. Nunc aia mea turbata eſt, & vero apud nos in prouincia terminatum, Liber eiufdem ſcti Athanaſii habens in integro eundem ei⁹ librum, Ingreſſiētibus aut̄ nobis huc nup̄ ex iuſſione piſſiſſimi dñi noſtri, & a deo coronati magni impatoris, & inquirentib⁹ libros patrū quorū teſtimonia deſerimus vt proferremus vr̄o ſancto cōcilio, inuenimus codicem chartaceū vetuſtiſſimum habētem diuerſas allocutiones eiufdem ſctiſſimi Athanaſii quibus interiacet etiam p̄dictus ſermo , nunc anima mea turbata eſt, Petimus igitur tam veſtrā gloriā quāq; ſanctum & vniuerſale cōcilium veſtrum ſi ei placuerit vt hm̄oi codicem qui & pre manib⁹ noſtris eſt offeram⁹ ad legendum, Glorioſiſſimi iudices & ſanctū cōcilium dixerunt. Librū ſcti Athanaſii: quem aſſeruerunt pre manibus habere deo amabiles ep̄i inſule cypri accipientes qui que acta preſentis cōcilii ſunt ad inauriendum nos oēs que in eo continētur in nunc anima mea turbata eſt legant. Et accipiens hm̄oi codicem Agatho religioſus lector & notarius ſctiſſimi patriarche Cōſtantinopoleos reſegit ſermonem qui in eo cōtinetur habentem in verbis ita, Athanaſii archiepiſcopi Alexandrie, in nunc anima mea turbata eſt, Similitudinis domini ad vos vtilitas magna eſt, eo quod & nos aſſimilamur ad eum. Niſi enim ille aſſimilat⁹ fuiſſet hominibus non poterant deo homines aſſimilari, ſed vt ad deum hominem factum adſimilaretur homines , oportuerat ita eum qui vt nobis ſimilis fieret deſcendit in hoc maxime ſimilem effici in quo tranſmutari indigebamus, tranſmutari aut̄ egebamus ſecundum paſſiones, vt hec in impaſſibilitatē trāſſerrentur. Nullus igitur diffidat de paſſionibus audiens, exiſtimans verti deitātē, ſed ſuperueniſſe ei paſſionem ex carnali atq; anime motione coniectet, & ſuperueniſſe, & victam fuiſſe , Ideo nāq; aduenit vt vincatur, Ideoq; victum eſt vt omnis natura humana p̄ cognationem beneficiū capiat. Ex hoc quippe incipientes tranſfiguramur oēs ex paſſibilibus impaſſibiles, & ex mortuis viuētes effecti . Nullus igitur perturbetur ad infidelitatem ſi dicit, dum deus ſit dñs pariterq; & homo, Nunc anima mea turbata eſt . Hoc enim factum eſt deitate quidem acgeſcente, carne aut̄ inſeruiente. Poſſibile enim erat deitati phibere perturbationē, ſed noluit, vt ſimilitudinem quā ad nos habuit nō diſſolueret, Tale ergo aliqd̄ eſt intelligēdum ex reb⁹ que circa nos ſunt, Tempatum mel cū aqua non qd̄ mel mutatum eſt, ſed aqua ſuperabūdauit, qñ dumtaxat motio carnis eſt in deo talem quandā ſimilitudinē aſſumat ſicut aquā in mellicrato. i. in melle tempato ſuperabūdantem , qñ iterum quod diuinum eſt demōſtratur, & opatur virtutes, & oſtendit poteſtatē, talem ſimilitudinē aſſumam⁹, ſicut dum mel aquā ſuperat. Hoc enim poſſibile eſt deitati. Aliqn̄ quidem carnem permittere vt ſuperabundet, aliquādo vero eam ſupare ad perimendā paſſionem ipſam, & carnis infirmitatem, Iudiciū vero eſt, quadragita dieb⁹ abſtinuit corpali cibo, & nō eſuriit ipſum corp⁹. Poſt hec qp̄pe ſicut ſcriptū eſt, eſuriit hic carnis exuperātia, deide eſuriit poſt tātum tps̄ exuperauit quod carnis eſt, id vero vt & tentatio ingereretur, & tentator, cōfunderetur, & hō qui a principio p̄ cibum lapſus eſt, p̄ abſtinentiā cibi reſurgeret, Tolerat aut̄ & pturbationem carnis ſub ip̄a morte adueniente, & quō ergo obediens futurus eſſet n̄am pro nobis obedientiam cōplens, niſi & cōtra aduerſitatem haberet, & vinceret aduerſitatē nobis ſi quādo ex carne infeſtatio ſit, ſi inobedientes fuerimus mandato victi carne, hoc modo

peccatum immergit. Ergo & in domino aduersitatē quidem oportebat fieri a carne: obedientiā vero vincere, quāuis enim deus est, verum in carne, & scdm carnē obedientiam complet, & voluntatem carnis voluntas preualet deitatis sicut predixit, quia descendi de celo, nō vt faciam voluntatem meam, sed vt faciā voluntatem eius qui misit me patris, propriam voluntatem dicens ipsam carnem. Nam & caro propria eius erat, neq; enim voluntas filii diuina a voluntate dei separata. Oportebat quippe moueri carnis voluntatem, subiici vero voluntati deitatis, & ita hominum inobedientie soluuntur per hanc admirabilem obedientiam qua xps obediuit pro nobis. Consydera igitur facta monitione carnali qd asserat, & quicquid dicat salua me ex hac hora, sed ideo veni in hāc horam, pater glorifica nomen tuum ipsum, quid dicā salua me ex hac hora, asseruit secūdū motionem carnis, ideo veni in hāc horam diuinitate superuincēte affatus est pene, nec apparere carnalem voluntatem pmittente diuina, Ipsum igitur quid dicam tanquā abscondentis sermo appareret quidem nobis quia & caro vera subiecta vero & nō valens circūducere sicut equus sessorē, nec q̄tū est ipam manū que regit inflectere deniq; quid arbitramur passionē non ignominiam nō cōsulationem, sed gloriā suā & patris, & accelerat magisq; euitat passionem. Pater clarifica nomen tuū, Non erat inquit a me vlla recusatio, sed recusans obtinet, Carnalis enim natura recusat mortē, & erat hoc in xpo, quoniam verbū caro veraciter factum est, deitatis autem voluntas elegit mundi salutem quā mors opata est, dehinc adimpleta videtur, id vt faciā voluntatem eius qui misit me dicit xps, pater glorifica nomen tuū, & responsum de celo, & clarificaui, & iterum clarificabo, vt sciam⁹ quia distātia uulla est, neq; separatio patris & filii, magis aut vt lucremur cōiunctionem nrām que ad deū in xpo facta est, Null⁹ quippe hoīm est qui non seipsum abstraxit a volūtate dei ex aliqua pte, vel re: vel tpe, in solo autem xpo inseparabilitas voluntatis seruata est: quē adsequentes, cōiunctionem a deo lucrati sumus, vnitionēq; salutarem ad similitudinem diuine vnitionis sicut ipse phibuit. Ego & pater vnum sum⁹, ita & hi in nobis vnū sunt, sanctū concilium dixit. Aperte etiā nunc in sermone qui relectus est duas naturales volūtates in incarnationis dispensatione vnus de scā trinitate dñi nostri Iesu xpi veri dei laudabilis Athanasius declarauit. Domicius reuerentissimus eps plusiados dixit. Suggesto tā vestre glie, quāq; sancto ac vniuersali concilio qd Polychronius quidam pbr & monachus cōsentaneus existens Macarii & Stephani hereticorū, & illorum impia stabilire cupiens dogmata non mediocriter simplices decepit per suā impiā falsamq; doctrinā. Si ergo placet tam vestre glie quāq; sancto & vniuersali concilio hūc ad nos aduenire, & ppriā fidē suā explanet. Gloriosissimi iudices & sanctū concilium dixerūt. Sufficiēter quidem habēt que hodierna die gesta sunt. Polychronius aut religiosus pbr & monachus in subsequenti ad nos perducatur de propria fide sua interrogandus.

ACTIO DECIMAQVINTA.

A



IN NOMINE DOMINI ET DOMINATORIS IESV CHRISTI dei atq; saluatoris nostri impantibus a deo coronatis, ac serenissimis nrīs dominis Flauis, Constantino quidem piissimo & a deo decreto magno principe perpetuo augusto, & imperatore anno. xxviii. Et post cōsulatū eius a deo instructe mansuetudinis, anno. xiii. Heracleo vero atq; Tyberio a deo cōseruandis eius fratribus, anno. xxii. die secunda mensis aprilis, indictione, ix. Residentibus quocq; per ordinē gloriosissimis patriciis & consulibus, oibusq; venerabilibus, & reuerentissimis episcopis in eodē secretario ppositis sacrosanctis & imaculatis dei euangelis, Theodorus reuerētissim⁹ diaconus hui⁹ scē magne dei ecclie, & primicerius deo amabiliū notariorū Georg. sc̄tissimi archiepi huius a deo cōseruande regie vrbis dixit. Meminit per omnia tam vestra gloria q̄q; p̄sens & vniuersale cōcilium quod in p̄terito cōuentu. Domicius reuerētissimus eps plusiados sc̄to vestro suggestit cōcilio quod Polychronius religiosus pbr & monachus defendens dogmata ipiorum Macarii & Stephani quosdā de christo amabili populo per vanam doctrinā suā euerteret, & vt adduceretur ad vestrū sanctū cōcilium, quatenus deberet de ppriā fide sua perquirere qd tunc temporis p̄uidit tam vestra glia, quamq; sanctum & vniuersale vestrum, cōcilium memoratum Polychronium in subsequēti ad nos aduenenire, Ecce ergo in p̄senti pre velo assistit idem religiosus Polychronius, & suggerimus ad quod placuerit, gloriosissimi iudices & sanctum cōcilium dixerunt, ingrediatur polychronius religiosus, presbyter & mona. & ingressus est, gloriosissimi iudices & sanctum cōcilium dixerunt. Edicat Polychronius

polychronius religiosus pbr & monachus que de fide eius sunt, quomodo confitetur incarnationis dispensationem domini nostri Iesu Christi veri dei nostri qui vnus est de sancta trinitate. Polychronius religiosus monachus dixit. Ego expositionem fidei mee do in opere mortui rogans pro eo filium dei vt suscitetur eum si autem non surrexerit, ea conciliū & imperator que eis placuerint in me faciāt. Sanctum concilium dixit. Qualem expositionem fidei vis supra mortuum ponere vt resurgat agnosce-
re volumus, Polychronius religiosus pbr, & monachus dixit, ego pono expositionē meam supra mortuum, & tūc eam relegetis, sanctum cōsiliū dixit. Ecce mortuus preparatus est. Expositionem ergo fidei tue profer que debeat superponi mortuo, vt suscitetur eum sic vt dixisti. Et protulit idem religiosus polychronius chartulam bullatam bulla exprimēte monogrāmū polychronii cōfessoris que habebat super scriptionem. Constantino a deo coronato & sapientissimo magno principi polychronius, & dixit, in hoc est fides mea, & ita michi ostendit deus, vt ponam eam super mortuum, & si non surrexerit vt predixi, quia & imperator & concilium quomodo iusserint iudicēt, Sanctum concilium dixit. Chartula que prolata est a polychronio religioso monacho disbulletur, atq; relegatur, & disbullata est huiusmodi chartula, quam accipiens Antiochus religiosus lector et notarius sanctissimi patriarche constantinopoleos relegit predictam chartulam habentem his verbis ita. Constantino a deo corona-
to ac mansuetissimo magno principi ego polychroni⁹ tanq̃ presens saluto & adoro, & quia vidi multitudinem virorum, & candidatorum, & in medio virum cuius virtutem narrare non valeo dicentem michi, quia nouam fidem componis, festina, & dic imperatori Constantino, non facias nouam fidem neq; acquiescas. Et veniente me ab heraclea in crisopoli, & stante me in solario, hora erat quasi septima diei, vidi virum terribilem candidatum valde, & stetit coram me dicens, quia qui non confitetur vnā voluntatem, & dei virilem operationem non est christianus. Ego autem dixi hoc, & constantinus sapientissimus imperator presiniuit vnā voluntatem, & dei virilem operationem, ille autem dixit multum bene & deo placite. Sanctum concilium dixit. Edicat polychronius religiosus monachus, si littere que in presenti continentur chartula propria manu existunt, & si ipsa est chartula que debeat super mortuum poni, & resuscitare eum. Polychronius religiosus monachus dixit, ita est domini, proprie mee manus existunt, & ista est chartula que debet a me superponi mortuo, eūq; resuscitare, gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt, preuidimus vt chartula que relecta est, super mortuum poni ab eodem polychronio iuxta propositionem que ab eo facta est extra hoc sacrum palatium in loco publico in presentia nostra, & plebis queq; inuenta fuerit ad satisfactionē christo amabilis populi qualiter deus veritatem demonstraret. Et egredientibus tā gloriosissimis iudicib⁹ & sc̃to concilio, & plurio populo congregato in atrio publici lauacri quod dicitur xeuzippus appolitus est ei in argēteo exequiali feretro mortuus similiter coram gloriosissimis iudicibus, & his qui erant ex sancto concilio, plurimoq; christo amabili populo ibidem inuento super assistens idem polychronius posuit supra ipsum mortuum huiusmodi fidei sue chartulā, perque plures horas perseuerans, & insulurrans ei nichil horum que ab eo stolide ac blaspheme promissa fuerant valens peragere idem polychronius dixit nullatenus se posse mortuum suscitare Populus itaq; qui ibidem aderat exclamauit dicens nouo si moni anathema. Polychronius seductor populi anathema. Et iterum ingredientiē & gloriosissimi iudices & sanctum ac vniuersale concilium in secretario sacri palatii quod appellatur trullus presente eodem religioso pbro & monacho dixerunt. Edicat iterum polychronius monachus si cōfiteatur duas naturales voluntates, & duas naturales operationes in incarnationis dispensatiōe domini nostri Iesu Christi veri dei nostri qui vnus est de sancta trinitate, Polychronius religiosus monachus dixit, Sicut continet chartula quam obtuli & posui supra mortuum, ita credo vnā voluntatem, & dei virilem operationem, & alterum quid non dico. Gloriosissimi iudices, & sanctum concilium dixerunt. Chartam quam obtulisti quis scripsit. Polychronius dixit, propria mea manus existit. Sanctum conciliū dixit. Postq̃ polychronius monachus in proprio errore vsq; in senium perseuerauit. Nunc autem etiam a nobis commonitus quomodo sentiat de humanatione domini nostri Iesu veri dei nostri conatus est tentare spiritum sanctum, & blasphemam componens chartulam obstināter affatus est ponere eam super mortuum, & ad firmitatem blasphemie que in ea fuerat scripta, vt non dicamus fide huiusmodi mortuum resurrecturū nos iuxta quod dictum est a sancto Paulo apostolo anathematī iā hunc secundum animam submisimus, sed ad satisfactionem xp̃o amabiliū populorum quorū plurimos preteritis temporibus tā ip̃e q̃ eius consentanei deceperant, permisimus talem eius presumptionē, demoniosamq; ac temerariā ppositionē publice fieri, & mortuū quē quesierat in mediū deduci in

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

presentia nostra, & gloriosissimorum iudicum, & multitudinis Christo amabilis populi ille proposuit tale eius impium Scriptum superponens, & plurimam horam quantam ipse voluit superassistsens eidem mortuo, & sup sulurras intra semetipm queq; putauit, donec dixit no se posse facere, quo naq; esset possibile blasphemantem in deum virtutes operari: Vnde preuidimus hunc tanquam seducto- rem populi & deceptorem, & manifestum hereticum omni sacerdotali ordine, & officio denudari, & deposito eo sanctum concilium exclamauit, Polychronio heretico, & consentaneis eius Anathema Macario & Stephano, & Polychronio Anathema. Trinitas istos tres deposuit. Gloriosissimi iudi- ces & sanctum concilium dixerunt, Sufficiunt que hodierna die acta sunt.

ACTIO DECIMASEXTA.

A



IN NOMINE DOMINI ET DOMINATORIS IESU CHRI-
sti dei & saluatoris nostri, imperantibus a deo coronatis ac serenissimis nostris
dominis Flauis Constantino quide piissimo & a deo coronato magno pincipe
perpetuo Augusto et imperatore anno. xxviii. & post cōsulatū eius a deo instru-
cte mansuetudinis anno. xlii. heracleo vero, atq; tyberio a deo conseruadis eius
fratribus anno. xxiii. die nona mensis Augusti indiētiōe nona. Residētib⁹ quo-
q; gloriosissimis Patriciis, & consulibus, omnib⁹q; venerabilibus, & deo ama-
bilib⁹ episcopis iuxta ordinem in eodem secretario prepositis in medio sanctis atq; immaculatis xpī
dei nostri euangelis, Theodorus amabilis diaconus huius sanctissime magne ecclesie, & primiceruis
deo amabilium notariorum Georgii sanctissimi archiepiscopi huius a deo cōseruande regie vrbs di-
xit. Edocemus vestram gloriam, & sanctum ac vniuersale vestrum concilium quod Constantinus q
se dicit esse pbr̄m sancte dei ecclesie que est in Apamia secunde syriorum prouincie peruelo assisit ro-
gans ingressum adipisci, quatenus instruat vestrum sanctum concilium quedā que ad p̄sentem dog-
maticam pertinent motionem, & suggerimus iuxta quod placuerit. Gloriosissimi iudices, & sanctū
concilium dixerunt. Intret memoratus Constantinus religiosus presbyter, Et ingressus est, sancta
synodus dixit. Constantinus religiosus qui astat sui cognitionem edicat, & causam ob quam adue-
nit. Cōstantinus religiosus dixit. Cōstantinus dicor, presbyter sum sanctissime dei Apamiensis ec-
clesie secunde Syriorum p̄intie ordinatus ab Abrahamio episcopo Arethusio, veni ad sanctum nu-
tu diuino cōgregatū vestrū conciliū, vt instruā vos, quia si auditus essem que passi sunt hoc anno non
habemus perpeti hoc quod passi sumus in prelio, volui enim ingredi in synodo, & rogare vt pax fie-
ret, quatenus aliquod enoticū id est adunatorium fieret in medio, vt neque illi cōtristarentur, hoc est q
dicunt vnam voluntatem, & qui dicunt duas voluntates, & profectus sum ad Theodorum patricium
statecum, & rogauī eum quatenus ipse pro me loqueretur ad synodum, & fieret charitas & pax, quia
pacē & charitatem plus omnibus diligit deus, & nunc si iubetis vt quod michi deus dedit de fide con-
scribam syriace, & interpretetur grece. Sancta synodus dixit. Quemadmodum proprietatis indicia
insinuasti nobis grece, similiter & que fidei tue sunt dicta Constantinus presbyter dixit, Inducias do-
mini accipiam sex dierum, & scribo apud me fidem meam, & deferō eam ad sanctum vestrum con-
cilium. Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerūt, iuxta propositionem tuam aduenisti ad nos
vt debeas que fidei tue sunt dicere, necessarium ergo existit vt cōfessim que fidei tue sunt edicas nobis
& modum Enotici, id est adunatorii quod dixisti fieri, Constantinus religiosus Presbyter dixit.
Ego duas naturas dico sicut dictum est in Calcedona, & duas proprietates, & de operationibus con-
tentionem non habeo sicut proprietates eas dicitis, voluntatem vero vnam dico persone dei verbi ipsi
us subsistentie. Nam si volueritis ediscere veritatem bene quid sit hypostasis id est subsistentia grece
nescio, voluntatem vero dico esse persone dei verbi, & post incarnationem, pater quippe filius, & spiri-
tus sanctus vna est voluntas. Gloriosissimi iudices, & sancta synodus dixerunt, ipsa vna voluntas
quam dicis in dispensatione Incarnationis Domini nostri Iesu Christi diuine eius creature est,
an humane eius nature? Constantinus religiosus dixit, diuinitatis dico esse voluntatem. Gloriosissi-
mi iudices, & sancta synodus dixerunt, humana natura Domini nostri Iesu Christi habuit voluntas-
tem an non? Constantinus religiosus dixit, naturalem etiam habuit, namque eam ab vtero vsque ad
crucem, & proprietatem hanc dico, & proprietas est. Gloriosissimi iudices, & sancta Synodus dixerūt.
Quid ergo ab ipsa cruce naturam humanam deseruit Christus. Constantinus religiosus dixit, non
mansit

manſit cum eo humana voluntas, ſed manſit cum ſanguine, & carne, quia non indiget neque comedere neque bibere neq; dormire, neque ambulare, Glorioſiſſimi iudices & ſancta ſynodus dixerunt. Ante hoc effatus es q; vnam voluntatem habuit perſona dei verbi, & poſt hoc dixiſti, quia naturalem habuit voluntatem humanitas eius, vnde ſecundum ſermones tuos vnam habuit perſonalem voluntate & vnam naturalem, & quo modo tu vnam voluntatem ſentis in chriſto: Conſtantine religioſus dixit, Chriſtus deſeruit, & exiit eam in carne & ſanguine. Glorioſiſſimi iudices & ſancta ſynodus dixerunt, vbi itaque remanſit ipſa caro & ſanguis? Conſtantine religioſus dixit, exiit eam. Glorioſiſſimi iudices & ſancta ſynodus dixerunt, quis exiit carne. Conſtantine religioſus dixit, Chriſtus, Glorioſiſſimi iudices & ſancta ſynodus dixerunt. Et hūanā voluntatē ſimul exiit cū carne: Conſtantine religioſus dixit. Etiam domini voluntatem illam. Glorioſiſſimi iudices & ſanctum concilium dixerunt, Macarius qui fuit patriarcha Antiochie ſic credebat vt dicis. Conſtantine religioſus dixit. Etiam domini ſicut ego dico vnam voluntatem. Ita & Macarius dicebat ſic, namq; & ex eo audiui. Sancta ſynodus dixit, ita ſentis, & ita perſeueras vſq; ad finē in hac ſecta: Conſtantine religioſus dixit. Etiam domini ſic ſentio, & ſic credo, & non eſt poſſibile aliter. Sancta ſynodus exclamauit: hec ſecta Manicheorū ē. Hec eſt fides Apollinarii, anathema illi cum dogmatib⁹ ſuis, nouo Manicheo anathema, nouo Apollinario Anathema, foras mittatur Manicheus, omnibuſque hereticis anathema. Et poſtq; expulſus eſt idem Conſtantine, Georgius archiepiſcopus huius a deo conſeruade regie vrbiſ dixit Ego & quidam parui qui ſub ſede mea ſunt venerabiles epiſcopi propter diſpenſationem rogamus, vt ſi poſſibile eſt nominatim anathematentur perſone in exclamationibus, id eſt Sergius Pyrrhus, Paulus, & Petrus, Sancta ſynodus dixit. Eos qui ſemel condemnabiles demonſtrati ſunt & ſecundū ſententiam noſtram iamdudum eiecti de ſacris diptichis opportunum exiſtit etiam in exclamationibus hos nominatim anathemare, Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus huius regie ciuitatis dixit. Quoniam multitudinis ſiue multorum vbique conſilium obtinet, neceſſarium eſt nominatim memoratas perſonas anathemari, & exclamauerunt vniuerſi. Multos annos imperatori, Conſtantino magno imperatori multos annos. Orthodoxo imperatori multos ānos. Pacifico iperatori multos ānos. Conſtantino nouo martiano multos annos. Conſtantino nouo Theodoſio multos annos Conſtantino nouo Iuſtiniano multos annos, Conſeruatori recte fidei multos annos, Firmamentum eccleſiarum domine cuſtodi, Conſeruatore fidei domine conſerua, Agathonī pape Romano multos annos Georgio patriarche Conſtantinopoleos multos annos, Theophanio patriarchie Antioche multos annos. Orthodoxo concilio multos annos. Orthodoxo ſenatu multos annos. Theodoro heretico Pharanitano Anathema, Sergio heretico Anathema. Cyro hētico anathema. Honorio heretico anathema. Pyrrho heretico anathema. Paulo heretico anathema. Petro heretico anathema. Macario heretico Anathema. Stephano heretico Anathema. Polychronio heretico Anathema. Alpergio pergenſi anathema, oibus hereticis Anathema, oibus qui ſuffragantur hereticis anathēa. Augeatur fides Chriſtianorum. Orthodoxo & vniuerſali concilio multos annos. glorioſiſſimi iudices dixerunt. Edicat ſanctum & vniuerſale veſtrum concilium ſi quicquam de hiſ que ad ſcrupuloſiorē indagatiōē pertinent relictum eſt ſuper pſente capitulo, & debeat ampliorem ſcrutatiōē, & inqſitiōē circa id adhibere ſanctitas vſa, ſcā ſynodus dixit ſufficiēter quidem habent queque vſque nunc geſta ſunt ac decreta, & ad preſentem dogmaticam inqſitionem intendunt, in ſequenti vero inſpiratione ſancti, & viuifici ſpiritus definitioni recte fidei conuenientem ſynodaliter ſtatuemus.

CACTIO DECIMASEPTIMA.

DEFINITIO ORTHODOXE FIDEI FACTA IN
REGIA VRBE TEMPORIBVS PIISSIMI AC
TRANQVILISSIMI DOMINI NOSTRI
CONSTANTINI MAGNI VICTORIS
IMPERATORIS.

A



MIN NOMINE DOMINI ET DOMINATORIS IESV CHRI
 sti dei & saluatoris nostri, imperantibus a deo coronatis ac serenissimis nostris
 dominis Flauis, Constantino quidē piissimo & a deo coronato magno p̄cipe
 perpetuo Augusto et imperatore anno. xxviii. & post cōsulatū eius a deo instru
 cte mansuetudinis anno. xiii. heracio vero, atq; tyberio a deo cōseruadis eius
 fratribus anno. xxiii. die. xi. mensis Septembris indictiōe. x. Residentibus quo
 q; gloriosissimis Patriciis, & consulibus, omnibusq; venerabilibus, & deo ama
 bilib⁹ episcopis iuxta ordinem in eodem secretario prepositis in medio sanctis atq; immaculatis xpi
 dei nostri euangelis, Theodorus amabilis diaconus huius sanctissime magne ecclesie, & primicerius
 deo amabilium notariorum Georgii sanctissimi archiepiscopi huius a deo cōseruande regie vrbis di
 xit. Comperta habet sanctū & venerabile v̄m conciliū que dudū gesta sunt in vltia actiōe, quoniā in
 terlocuta est sufficere qdē hec q̄ acta sunt. Pollicita est vero per diuinā grām xpi veri dei inde futuram
 definitionē recte fidei conuenientē pmulgare, ad memoriā ergo deducimus qd videret. Gloriosissimi
 iudices, & sanctū cōciliū dixerūt. Ordo lectiōis de his q̄ dudū acta sūt pueniat, & relecta sūt. Sāctū cō
 ciliū dixit, definitiō orthodoxe fidei q̄ a nobis constituta est relegat. Et accipiens Agatho reuerentissi
 mus lector et notari⁹ Georgii venerabilis archiep̄i adeo custodiende huius regie vrbis relegit eandē
 definitionē ita cōtinentē Sctā magna atq; vniuersalis synodus que per grām dei et piā sanctionē Cō
 stantini piissimi & fidelissimi magni ip̄eritoris congregata est in hac a deo cōseruanda regia cōstā
 tinopoli noua Rōa in secretario diualis palatii qd cognominat Trullus decreuit que hñtur in subditis,
 Vnigenitus dei p̄is filius et verbū q per oīa similis nobis absq; pctō factus est hō xps verus deus n̄r p
 euangelicas voces flagrāter p̄dicauit. Ego sum lux mundi, q seq̄r me, nō ābulat in tenebris, sed hēbit lu
 men vite. Et iterū, Pacē me. do vobis, pa. me. relinquo vo. ac p̄inde diuinitus edita pacis doctrina deo
 instruyente mansuetissimus n̄r ip̄erator institutus ppugnator qdē est recte fidei, expugnator prauē do
 ctrine hoc sanctū vniuersale cōgregās collegiū, totius ecclesie adunauit cōpaginē, vñ hoc sanctū n̄m
 vniuersale conciliū ip̄ietatis errorē nūc vsq; q a quibsdā tpib⁹ factus est pcul abiiciens, sanctōrū autē
 ac p̄babilū p̄m inoffenso recto tramite iter consecuta sanctas & vniuersales quinque synodos pie in
 omnibus eis consonuit, trecentorū inquit decē & octo sanctōrū p̄m qui in Niceam conuenerunt
 aduersus Arriū furiosum, & ei q̄ a. C. L. adeo inspiratis viris post hanc apud Constantinopolim ad
 uersus macedoniū impugnatorē sp̄s, & Apollinarē impiū, similiter & ei que in Epheso prius aduer
 sus Nestoriū iudaice intelligentie congregata est ducentorū venerabilū virorū, Atq; ei que in Calce
 dona sexcentorū triginta deo inspiratorū p̄m aduersum Euticē & Dioscorū deo odibiliū. Super has et
 vltime harū quīte sancte synodi que hic congregata est aduersus Theodorū mopsuestenū, Origenē
 didimū, & Euacriū, & scripta Theodoriti aduersum. xii. capitula laudabilis Cyrilli, & epistolā que dē
 ibae ad mariū perlam scripta inuulatas quidē in oibus pietatis renouans sanctiones, pphanas vero is
 pietatis expellens doctrinas, Et id qd est a trecentis decē & octo p̄ribus editū, & dehinc a. d. deo insti
 tuente confirmatum est, quod etiā cetere sctē synodi ad extinguendā oēm pestiferā heresim alacriter
 suscepit, & confirmauit symbolum, et hoc n̄m sanctum & vniuersale deo inspiratū consignauit con
 ciliū symbolū Nicenū trecentorū decē & octo. Credimus in vnū deū p̄m oipotentē visibiliū, & inui
 sibi. factorē, & in vnū do. Ie. xpm filiū dei q natus est ex p̄re vnigenitū hoc est de essentia p̄is, deū de
 deo, lumen de lumine, deū verū de deo vero, natū non factū. Consubstantialē p̄ri, p̄ quē oīa facta sunt
 que in celo, & que in terra, p̄pter nos hoīes, & p̄pter n̄ram salutē descendētē de celo, icarnatūq; et hu
 manatū, passum, & resurgentē tertiā die, & ascendentē in celū, & venturū iudicare viuos, & mortu
 os, & in. s. s. Eos q dicunt, quia erat aliqñ qñ non erat, & anteq̄ nascere non erat, & quia ex nichilo fact⁹
 est, vel ex altera substātia vel essentia dicentes esse, aut vertibilē, aut mutabilē filiū dei, hos anathematiz
 zat catholica & apostolica ecclesia. Et. C. L. sanctorum patrum constantinopoli congregatorum.
 ¶ Credimus in vnum deum p̄m oipotentem facto. celi & ter. visibilium oīm & inuisibilium. Et in
 vnum dñm Ie. xpm fi. dei vnigenitum, qui ex p̄re natus est ante oīa secula, lumen de lumine, deū ve
 rum de deo vero, natum, nō factum, consubstantialē p̄ri, per quem oīa facta sunt, p̄pter nos hoīes et p
 p̄pter n̄ram salutē descendētē de celis, & incarnatum de. s. s. & Mariā virgine. Et humanatum, cru
 cifixumq; pro nobis sub pōtio pilato, & passum & sepultum, & resurgentē tertiā die secundum scri
 pturas, & ascendentē in celos, & sedentē ad dexteram patris; & iterum venturum cum gloria iudi
 care viuos & mortuos, cuius regnī nō erit finis. Et in sp̄m sanctū dñm, et viuificatorē ex p̄re p̄cedētē
 cum patre

eū patre & filio coadorādū: & cōglorificādū q locut⁹ est per prophetas, in vnā sanctā catholicā & apostolicā ecclesiā, Confitemur vnum baptisma in remissionem peccatorum, speramus resurrectionē mortuorum, & vitam futuri seculi amen. Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxe fidei cognitionem atq; confirmationem pium atque orthodoxum hoc diuine gratie symbolum, sed quoniam nō destitit ab exordio adinuentor malicie cooperatorem sibi serpentem inueniēs, & per eum venenosam humane nature deferens mortem, & ita organa ad propriam sui voluntatem apta reperiens Theodorū dicimus qui fuerat episcopus Faran, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum qui fuerunt huius regie vrbis Antistites. Insuper & Honorium qui fuit papa antike Rome, & Cyrum qui Alexandrie tenuit episcopatum, Macarium quoque qui nuper fuerat Antiochie presul, & Stephanum eius discipulum non vacauit per eos plenitudinē ecclesie erroris scandala suscitare, vniūque voluntatis, & vniū operationis in duabus naturis vniū de sancta trinitate Christi veri dei nostri orthodoxe plebi vniū ni disseminando heresim consentaneam in sane ac maliciose secte impiorum Apollinariū Seueri atq; Temistii, & perfectionem humanitatis vniū eiusdemque domini Iesu Christi dei nostri molita est per quandam dolosam adinventionem perimere, per hoc inuoluntariam, & inoperatricē carnē eius que intellectualiter animata est, infamiter introducens, Excitauit Igitur Christus deus noster fidelissimum Imperatorem nouū Dauid virū secundum cor suum inueniēs, qui non dedit iuxta quod scriptum est somnum oculis suis, & palpebris suis dormitationem, donec per hunc nostrum a deo congregatum sacrumq; conuentum ipsam recte fidei reperit perfectam predicationem, secundum enim a domino editam vocem vbi duo vel tres fuerint congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum que presens sancta & vniuersalis synodus fideliter suscipiens, & expansis manibus amplectens tā suggestionem que a sanctissimo ac beatissimo Agathone antike rome facta est ad Constantinum piissimum atq; fidelissimum nrm Imperatorem, que noiatim abiicit eos qui docuerunt vel pdicauerūt sicut superius dictum est vnā voluntatem, & vnā operationem in incarnationis dispensatione dñi nri Iesu Christi veri dei nri adeque amplexa est, & alterā synodale suggestionē que missa est a sacro concilio quod est sub eodem sanctissimo papa. C. xxv. deo amabiliū eorum ad eius a deo instructā tranquillitātē vtpote cōsonantes sancto Calcedonensi concilio, & tomo lacerrimi ac beatissimi pape eiusdē antike rome Leonis qui directus est ad sanctum Flavianū, quem & titulū recte fidei hmoi synodus appellauit. Ad hec & synodis epistolis que scripte sūt abtō Cyrillo aduersus ipiū nestoriū & ad orientales epos. Asscutū quoq; sc̃ta qnq; vniuersalia cōcilia, & sc̃tos atq; pbabiles pres cōsonāterq; cōliteri definiētes dñm nrm Ie. chri. verū, d. nrm vnū de sc̃ta et cōsubstantiali, & vite originē pbete trinitate pfectum in deitate, & perfectū eundē in hūanitate, deū vere & hoīem vere eundē ex aīa rōnali & corpe cōsubstantialē p̃ri sc̃dm deitatē, & cōsubstantialē nobis sc̃dm hūanitatē per oīa similē nobis absq; pctō, añ secula qdē ex p̃re genitū, secundū deitatē, in vlti. dieb⁹ aut eundē ppter nos, & ppter nram salu. de. ff. & Mariā virgine pprie & veraciter dei genitricē, & sc̃dm hūanitatē vnū eundēq; xpm fil. d. vnigenitū in duabusq; naturis incōfule incōuertibiliter, inseparabiliter, indiuisē cognoscendū nusq; extincta harū naturarū dīa ppter vnitionē, saluataq; magis pprietate vtriusq; nature, et vnā psonā, et i vnā subst. cōcurrentē, nō in duas psonas ptitū vel diuisum, sed vnū eundēq; fil. vnige. deū verbū do. Ie. chri. iuxta quod oli pphete de eo & ipse nos Do. Ie. chri. erudiuit, & sc̃torū p̃m nobis tradidit symbo. & duas naturales volū. in eo, & duas na. opera. indiuisē, inconuertibiliter, inseparab. incōfule secundū sc̃torū p̃m doctrinā adeque pdicamus, & duas natura. volūtates nō cōtrarias (absit) iuxta quod ipiū asseruerūt heretici, sed sequentem humanā eius volū. & nō resistētē vel reluctātē, sed potius & subiectam diuine eius atq; oipotentī voluntatī, oportebat enī carnis voluntatē moueri, subiici vero voluntati diuine iuxta sapientissimum Athana. sicut enī eius caro dei verbī dicī & est, ita & naturalis carnis ei⁹ voluntas ppria dei verbī dī & est sicut ipse ait, qā descendi de celo, non vt faciā voluntatē meā sed eius q misit patris suam propriam dicens voluntatem que erat carnis eius. Nā & caro propria facta est, que admodum enī sanctissima atq; immaculata aīata eius caro deificata est, non est perempta, sed in p̃prio sui statu & ratione permansit, ita & humana eius voluntas deificata nō est perēpta, saluata est aut magis secundū deiloquū Gregoriū dicētē. Nam illius velle quod in saluatore intelligitur nō est cōtrarium deo, deificatum est totum, duas vero naturales operationes indiuisē, inconuertibiliter, incōfule, inseparabiliter in eodem dño nro Iesu Christo vero deo non glorificamus hoc est diuinā opera. et humanā opera. secundū diuī. pdicatorē Leonem apertissime asserentē, Agit enī vtrāq; fōa cū alterius cōione qd ppriū est verbo. s. operante qd verbū est, & carne exequēte qd carnis est. Nec enī in quoquā

vnā dabimus naturalem operationem dei, & creatoris, vt neque quod creatum est in diuinam edu-
camus essentiam, neque quod eximium est diuine nature ad competentem creaturis locum deiiciamus,
vnus enim eiusdem tam miracula, quamq; passionēs cognoscimus secundum aliud, & aliud eo-
rum ex quibz est naturis, & in qbus habet esse sicut admirabilis inquit Cyrillus. Vnde igitur inconfu-
sum atq; indiuisum conseruantes breui voce cuncta proferimus vnum sancte trinitatis, & post incar-
nationem dominum nostrum Iesum Christū esse credentes asserimus duas eius esse naturas in vna
eius radiante subsistentia in qua tam miracula, quamque passionēs per omnem sui dispensationem
conuersatus, non per phantasiam, sed veraciter hec demonstrauit ob naturalem differentiam in eadem
vna subsistentia cognoscendā dum cum alterius communione vtraq; natura indiuisē, & inconsu-
pua vellet atque operaretur, iuxta quam rationem, & duas naturales voluntates, & operationes confi-
temur ad salutem humani generis conuenienter in eo concurrentes. His igitur cum omni vndique
cautela atque diligentia a nobis formatis definimus aliam fidem nulli licere proferre, aut conscribere,
componere ve, aut sapere, vel etiā aliter docere. Qui vero presumpserit fidem alteram cōponere, vel
proferre, vel docere, vel tradere, aut symbolum volentibus conuerti ad agnitionem veritatis ex gentili-
tate, vel iudaismo, aut ex qualibet heresi, aut qui nouitatem vocis vel sermonis adinuentionem ad sub-
uersionem eorum que nunc a nobis determinata sunt introducere, hos siquidem episcopi fuerint, aut
clerici, alienos esse episcopos quidem ab episcopatu, clericos vero a clero. Sin autem mōachi fuerint, vel
laici etiā anathematizare eos. Et subscriptiones, Theodorus humilis presbyter sancte Romane ec-
clesie locum gerens Agathonis ter beatissimi vniuersalis pape vrbis Rome subscripsi. Georgius hu-
milis presbyter sicut supra, Iohannes humilis diaconus sicut supra, Georgius misericordia dei episco-
pus constantinopoleos noue Rome definiens subscripsi. Petrus misericordia dei presbyter & locum
seruans apostolice sedis Alexandrine magne ciuitatis, subscripsi. Theophanes misericordia dei episco-
pus Theopoleos, id est Antiochie definiens subscripsi. Georgius hūilis presbyter locū gerens Theo-
dori deo amabilis presbyteri, & loci seruatoris apostolice sedis sancte Christi dei nostri Hierosolymo-
rum ciuitatis subscripsi. Iohannes dei misericordia episcopus Thessalonicensis, & vicari⁹ apostolice se-
dis Rome legatus definiens subscripsi. Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Tremithunte
insule Cypri definiens subscripsi. Theodorus humilis presbyter sancte Rauennatis ecclesie locum ge-
rens, Theodori beatissimi archiepiscopi subscripsi. Iohannes indignus episcopus sancte portuenlis ec-
clesie legatus totius concilii sancte sedis apostolice vrbis Rome definiens subscripsi. Stephanus miseri-
cordia dei episcopus Corinthi & legatus apostolice sedis antike Rome definiens subscripsi. Basilius
misericordia dei episcopus, & metropolita ciuitatis Gortine insule, Crete & legatus totius concilii apo-
stolice principalis sedis antike Rome definiens subscripsi. Abundātius humilis episcopus sancte ec-
clesie ciuitatis Themiane legatus totius concilii sancte sedis apostolice vrbis Rome definiens subscrip-
si. Iohannes indignus episcopus sancte ecclesie Regitane legatus totius concilii sancte sedis aposto-
lice vrbis Rome definiens subscripsi. Philalithes indignus episcopus Cesaree magne ciuitatis prie cap-
padocie prouincie & primatum habens pontice dispensationis definiens subscripsi. Theodorus mis-
ericordia dei episcopus Ephesiorum metropolis Asiæ prouincie, & primatum habens Asiæ dispē-
sationis definiens subscripsi. Sisinnius misericordia dei episcopus Heraclie metropolis prouincie Eu-
ropeorum definiens subscripsi. Plato misericordia dei episcopus Cyre metropolis prime Galacie pr-
uincie definiens subscripsi. Georgius misericordia dei episcopus Cyzici metropoleos prouincie He-
lesponti definiens subscripsi. Marinus indignus episcopus Sardorum metropolis prouincie Lydie
definiens subscripsi. Petrus indignus episcopus Nicomediæ metropolis Bithinie prouincie definiens
subscripsi. Fotius misericordia dei episcopus Niceni metropolis Bythinie prouincie definiens subscri-
psi. Iohannes misericordia dei episcopus Calcedonenlis metropoleos Bythinie prouincie definiens
subscripsi. Iohannes dei misericordia episcopus Sidenlis metropolis Pamphiliæ prouincie definiens
subscripsi. Iohannes misericordia dei episcopus Amalie metropolis Helenoponti prouincie defini-
ens subscripsi. Theodorus misericordia dei episcopus Mylitenlis metropoleos prime Armenie pr-
uincie definiens sub. Iustinus mia dei ep⁹ Tyanēlis metropolis secunde Cappadocie prouincie defi-
niens sub. Alipius dei mia ep⁹ Gāgrēlis metropolis Paphlagonie prouincie defi. sub. Cyprian⁹ mia dei
ep⁹ Claudiopoleos honoriadis pruin. defi. subscri. Iohā. mia dei ep⁹ Pysunti metropo. ii. galacie pr-
uincie defi. sub. Polyeuctus mia dei ep⁹ Mirorū metro. Lycie pruin. defi. sub. Theodor⁹ mia dei ep⁹
Stauropoleos metropolis Carie prouincie definiens subscripsi. Tyberius mia dei episcopus Laodicie
metropoleos

metropoleos phrygie pagaciane prouincie definiens subscripsi, Cosmas misericordia dei eps synado-
rum metropolis phrygie salutarie prouincie definiens subscripsi, Constantinus mia dei eps baraten-
sis ciuitatis lycaonie prouincie & locum gerens Pauli sanctissimi metropolis mehicomenlis definiens
subscripsi, Stephanus misericordia dei eps Antiochie metropolis pisidie prouincie definiens subscri-
psi, Iohannes misericordia dei eps pergi metropoleos pamphilie prouincie definiens subscripsi, Theo-
pemptus mia dei eps iustinianopoleos siue mucifenorum metropoleos secunde cappadocie defini-
ens subscripsi, Hilarus misericordia dei eps rhodi metropolis Cycladum insularum definiens sub-
scripsi, Sifius misericordia dei eps Herapoleos metropolis Phrigie pagapoane definiens subscripsi.
Theodorus misericordia dei eps Tharsenensis metropolis prime Cicie prouincie definiens sub-
scripsi, Stephanus mia dei eps Anazarbi metropolis secunde Cicie prouincie definiens subscripsi,
Macrobius mia dei eps seleucie metropolis hisaurie definiens subscripsi, Iohannes humilis episcopus
Atheniensium ciuitatis, & legatus sancti concilii apostolice sedis antique Rome definiens subscripsi,
Theodorus mia dei eps pompiopoleos metropolis paphlagonie prouincie subscripsi, Zacharias mia
dei eps leotopoleos hisaurie prouincie definiens subscripsi, Gregorius misericordia dei eps mytilene
Ciuitatis lysborum insule definiens subscripsi, Georgius eps indignus milissioru ciuitatis Carie pro-
uincie definiens subscripsi, Sergius mia dei eps Sylimbrie ciuitatis eurupeorum prouincie thracie de-
finiens subscripsi, Theomnius mia dei eps ciuitatis canorum bithinie prouincie definiens subscripsi,
per manus georgii diconi, & dispensatoris sancte ecclesie mee pro infirmitate qua detineor, Alexan-
der mia dei eps ciuitatis quadratorum hisaurie prouincie definiens subscripsi, Epiphanius mia dei
episcopus euephatorum eleoponti prouincie definiens subscripsi, Iohannes mia dei eps ieradio-
poleos ciuitatis secunde Armenie prouincie definiens subscripsi, Petrus mia dei nostri Iesu christi
eps lozopoleos Thracie definiens subscripsi, Iohannes mia dei eps ciuitatis stoborum definiens subscri-
psi, Statronicus mia dei eps soliorum ciuitatis Cypri insule definiens subscripsi, Thychon misericordia
dei eps ciuitatis citii insule Cypri definiens subscripsi, Iohannes mia dei eps argiuorum ciuitatis defi-
niens subscripsi, Theodosius mia dei eps lacedemoniorum ciuitatis definiens subscripsi, Iohannes hu-
milis eps ciuitatis Crete insule definiens subscripsi, Gregorius mia dei eps Cantani ciuitatis insule cre-
te definiens subscripsi, Iohannes mia dei eps nysene ciuitatis prime Cappadocie prouincie definiens
subscripsi, Theodorus mia dei eps Thermitis ciuitatis prime Cappadocie definiens subscripsi, Geor-
gius gratia dei nostri eps ciuitatis camulianorum definiens subscripsi, Theodorus humilis eps iusti-
nianopoleos Armenie definiens subscripsi, Georgius mia dei eps regiois daranaleos hoc est ciuitatis
analiborum definiens subscripsi, Ioitus mia dei episcopus christopoleos siue diosioiru quod est iobis
Tomolis asiane prouincie definiens subscripsi, Theodorus mia dei eps ciuitatis pergami asiane defi-
niens subscripsi, Theodorus mia dei eps Mastoreorum ciuitatis asiane prouincie definiens subscripsi,
Anthonius mia dei eps ypeporum ciuitatis Asiane prouincie definiens subscripsi, Patricius mia dei
eps magnesie ciuitatis circa meandrum asiane prouincie definiens subscripsi, Iohannes eps ciuitatis
amatorum definiens subscripsi, Sisimius mia dei eps ciuitatis nysae asiane prouincie definiens subscri-
psi, Theodorus mia dei eps ciuitatis Adramytinorum subscripsi, Reginus mia dei eps Pamoii ciui-
tatis prouincie eurupe definiens subscripsi, Macarius eps mia dei ciuitatis iulioepoleos prime galacie
definiens subscripsi, Michael mia dei eps Halponitane ciuitatis prime galacie prouincie definiens
subscripsi, Plato mia dei eps Cinninoru ciuitatis prime Galacie prouincie definiens subscripsi, Ge-
nesius humilis episcopus Anastasiopolitane ciuitatis definiens subscripsi, Andreas misericordia dei
episcopus ciuitatis mnizi deseruiens subscripsi, Stephanus misericordia dei episcopus verinopoleos ci-
uitatis prime galacie Prouincie definiens subscripsi, Cyricus mia dei eps Adrianensis Helesponti
prouincie definiens subscripsi, Iohannes mia dei eps ciuitatis militopoleos helesponti prouincie definiens
subscripsi, Mercurius mia dei eps ciuitatis poematie helesponti prouincie definiens subscripsi, Andreas eps
ciuitatis selandi lydie prouincie definiens subscripsi, Iohannes mia dei eps ciuitatis philadelphie lydie
prouincie definiens subscripsi, Iohannes mia dei eps ciuitatis sytorum lydie prouincie definiens sub-
scripsi, Theodotus mia dei ciuitatis daldes lydie prouincie definiens subscripsi, Iohannes mia dei eps
dalcylentium ciuitatis bithinie prouincie definiens subscripsi, Sisinnius mia dei eps basilnepoleos
bithinie prouincie definiens subscripsi, Georgius mia dei eps ciuitatis cadolie bithinie prouincie de-
finiens subscripsi, Theodorus mia dei eps preneti ciuitatis bithinie prouincie definiens subscripsi, Po-
lychronius mia dei eps theopoleos bythinie prouincie definiens subscripsi, p Theodosium archipresby

terum meum propter senectutem meam, Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Cesarie bi
thinie prouincie definiens subscripsi. Anastasius humilis episcopus Theotocianorum, ciuitatis siue
apollonenfis definiens subscripsi, Theodorus misericordia dei eps instinianopoleos bitinie prouin-
cie definiens subscripsi, Cosmas mia dei episcopus ciuitatis catanensium pamphilie prouincie definiens
sub. Niceta misericordia dei eps ciuitatis coracii definiens sub. Theodorus mia dei eps ciuitatis ve-
rissae secunde armenie prouincie definiens sub. Callinicas misericordia dei eps colonie ciuitatis magne
armeniorum prouincie definiens sub. Tyberius gratia christi episcopus amisse ciuitatis helenoponti
prouincie definiens sub. Iohannes gratia xpi episcopus andrapinorum ciuitatis helinopoleos prouin-
cie definiens sub. Sergius misericordia dei episcopus sinopis ciuitatis definiens sub. Theodorus mi-
sericordia dei eps hiborensis helenoponti prouincie definiens sub. Theodorus mia dei eps trapezunti
ciuitatis definiens sub. Anastasius mia dei eps ciuitatis polemoni definiens sub. Gregorius misericor-
dia dei episcopus ciuitatis prime armenie prouincie definiens sub. Iohannes indignus eps fassinopoli-
tane scilicet ciuitatis cappadocie prouincie definiens sub. Georgius humilis eps ciuitatis iunopolitane defi-
niens subscripsi, Plato mia dei eps hadrianopoleos ciuitatis honorados prouincie definiens sub. Georgi-
us mia dei eps ciuitatis Cracie definiens subscripsi, Domicius mia dei eps prusiadensis ciuitatis definiens
subscripsi, Stephanus humilis episcopus heracleie ponti definiens subscripsi, Longinus mia dei eps ci-
uitatis tini definiens sub. Iohannes mia dei eps ciuitatis comane definiens sub. Theophilactus miseri-
cordia dei eps ciuitatis Cerasmide definiens subscripsi, Salomo misericordia dei eps ciuitatis clanei se-
cunde galacie prouincie definiens subscripsi, Theodorus mia dei eps ciuitatis amorii definiens subscri-
psi, Georgius misericordia dei eps ciuitatis siniadice prouincie definiens subscripsi, Zymarchus mia
dei eps ciuitatis sydimi lycie prouincie definiens sub. Iohannes humilis eps ciuitatis Cyzicarie prouin-
cie definiens subscripsi, Patrius mia dei eps eluzi ciuitatis phrigie capiciane prouincie definiens sub-
scripsi, Cyricus mia dei eps ciuitatis pocyre phrigie Cappadocie prouincie definiens subscripsi, Pe-
trus mia dei eps ciuitatis Apie phrigie capiciane prouincie definiens subscripsi, Alexander indignus
eps ciuitatis nacolie phrigie salutarie prouincie definiens subscripsi, Paulus humilis eps ciuitatis soz-
plitane pisidie prouincie definiens subscripsi, Constantinus humilis episcopus tymbriaris ciuitatis pi-
sidie prouincie definiens subscripsi, Marinus humilis, eps ciuitatis filome pisidie prouincie definiens
subscripsi, Plato humilis episcopus magid ciuitatis pamphilie prouincie definiens subscripsi, Plutianus
humilis eps ciuitatis sillei pamphilie prouincie definiens subscripsi, Theodorus mia dei eps nazian-
zi ciuitatis definiens subscripsi, Theodorus misericordia dei eps ciuitatis doari definiens subscripsi, Geor-
gius mia dei eps insule choensiu definiens sub. Georgius mia dei eps insule chiorum definiens sub.
Stephanus humilis episcopus insule parodae definiens sub. Sergius misericordia dei episcopus ciuitatis
insule naxie definiens subscripsi, Demetrius humilis eps ciuitatis insule tini definiens subscripsi, Geor-
gius mia dei eps ciuitatis insule thyras definiens subscripsi, Constantinus mia dei eps dalisandi hisau-
rie prouincie definiens subscripsi, Theodorus mia dei eps ciuitatis alberorum hisaurie prouincie defi-
niens subscripsi. Iohannes mia dei eps corici ciuitatis prime cilicie prouincie definiens sub. Iohannes
mia dei eps ciuitatis adani prime prouincie cilicie definiens subscripsi, Eolalius mia dei eps zinenopo-
leos hesaurie prouincie definiens subscripsi, Georgi-
us mia dei eps ciuitatis flauiadis secunde cylicie prou-
incie definiens subscripsi, Hirenachus humilis diconus amastrie sancte dei ecclesie & locum tenens
comitis sanctissimi mei epi eiusdem amastrie ciuitatis subscripsi, Eotichius mia dei eps ciuitatis insu-
le meli definiens subscripsi, Cosmas indignus eps ciuitatis cotyaeorū definiens subscripsi, Domicius
misericordia dei eps ciuitatis promissi definiens subscripsi, Leontius mia dei eps helenopolitane ci-
uitatis definiens subscripsi, Theodosius mia dei eps ciuitatis sibilorum lycaonie prouincie definiens
subscripsi, Constantinus mia dei eps ciuitatis lapsaci definiens subscripsi. Iohannes mia dei eps hadria-
nopoleos bithimie prouincie definiens subscripsi, Theodosius mia dei eps sibaftinorū metropolis de-
finiens subscripsi, Siluanus mia dei eps insule limniorum definiens subscripsi, Hisidorus mia dei eps
abydinorum ciuitatis definiens subscripsi, Andreas misericordia dei eps neapolitane ciuitatis carie
prouincie per theodorum metropolitam meum subscripsi propter infirmitatem qua detineor, Ioh-
hannes mia dei episcopus insule carpathi definiens subscripsi, Dauid mia dei, diaconus bosphoritane san-
cte ecclesie & locum gerens Andree sanctissimi episcopi mei sub. Theodorus indignus episcopus phas-
sidis lazici prouincie definiens subscripsi, Citonatus indignus eps sancte ecclesie catalitane insule sar-
dine definiens subscripsi, Theodorus mia dei episcopus aurielopoleos libie prouincie definiens sub.

Sancta synodus exclamauit. Multos annos imperatori xpo dilecto, imperatori multos annos, Orthodoxe omnes credim⁹, illuminatorem pacis dñe conserua Martiano nouo Constantino eterna memoria qui deposuit hereticos. dñe conserua, Nestorio heretico Eutici atq; Seueri anathema, Similia eis sapientibus anathema, Theodoro pharanitano anathema, Sergio et honorio anathema, Pirro et Paulo anathema, Cyro & Petro Anathema, Macario & Stepha. anathema, Polychronio nouo symoni & oib⁹ hereticis anathema his qui predicauerunt, vel predicant et sperant docere vnam voluntatē & vnam operationem in incarnationis dispensatione christi veri dei nostri anathema.

ACTIO DECIMOCTAVA.

IN NOMINE DOMINI ET DOMINATORIS NOSTRI IESU CHRI

Dñi dei atq; saluatoris nostri Imperatib⁹ adeo coronatis ac serenissimis nostris dominis et laudis, Constantino quidem piissimo & adeo decreto magno principe perpetuo augusto & imperatore anno. xviii. et post consulatū ei⁹ adeo instructe mansuetudinis anno. xiii. heradio vero atq; tyberio adeo conseruandis ei⁹ fratrib⁹ anno. xxii. xvi. die mensis septembris indictione. x. Residentibus itaq; gloriosissimis patriciis et consulibus, et oibus venerabilibus metropolitanis ep̄is, prepositis in medio sanctis et itemeratis xpi dei nostri euangelis, Theodorus deo amabilis diacon⁹ hui⁹ sanctissime dei catholice et apostolice magne ecclesie, et Primicerius deo amabiliū notariorū Georgii venerabilis atq; sanctissimi patriache constantinopolitani dixit. Maxime pietatis existit cognitio tranquillissime domie, vt principaliter que ad culturā diuinitatis attinent precipue diligentiam adhibere, de hinc causas que christo amabili reipub. cōpetunt recta consideratione dirigere, quod profecto ^{επισημο} benigne peragitis mansuetissime oēm qdē seculariū causarū sollicitudinē reponens, p diuinis vero curā et studiū per spirit⁹ sancti grām assumēs, et hic vester est acceptabilis ornatus pietatem aduersus diaboli accersire maliciā, et cōtra impietatis eius cohortē sacrū aggregare collegiū, hoc cōsultū agimus sanctū et magnū, atq; vniuersale conciliū quod (sicut congruu fuerat) cum pluri quāta debuit sedulitate ex multis diebus super immaculata nostra christianorum fide quod agendū fuerat gessit ppugnatricez adeptū vram pietatē, dissensionē vero que quo quomodo exorta est aduersus rectitudinē fidei, post tergū effecit inixa quidē veritatis doctrinis, corroborata vero beatissimorū patrū irreprehensibilib⁹ et vere diuinis traditionibus ex ipsis auctorū scriptis in vnoquoq; que prouenerunt considerandum est, Definitionē autē nūc promulgauit sine mendacio diuinarū scripturarū vigore pollentem, sanctorūq; patrum doctrina superscriptam ad confirmationē quidem rectorū veritatis dogmatum gloriam vero pii vestri imperii, et hanc pre manibus deferimus vestre serenitatis proposito recensendam, Constantinus piissimus imperator dixit. Que memorata est definitio relegatur. Et accipiens religiosus lector et notarius Georgii venerabilis atq; sanctissimi archiep̄i hui⁹ adeo conseruade regie vrbis eādē definitionem, relegit in his verbis.

ET SVBSRIPTIO PISSIMI, ET DEO DILECTI CONSTANTINI IMPERATORIS LEGIMVS ET CONSENSIMVS.



CONSTANTINVS PISSIMVS IMPERATOR DIXIT, EDICAT sanctū & vniuersale conciliū si cū consensu omnium venerabiliū ep̄orum promulgata est definitio que ad presens relecta est. Sanctū cōciliū exclamauit, Omnes ita credimus, vna fides, Omnes idiplum sentimus, omnes cōsentientes & amplectentes subscripsimus, Orthodoxe omnes credim⁹, hec est fides apostolorum hec est fides patrum, hec est fides orthodoxorū, multos annos Imperatori, integritates duarū naturarū xpi dei nostri tu declarasti, Luminariū pacis domie conserua, martiano nouo constantino eterna memoria, nouo Iustiniano Constantino eterna memoria, Omnes hereticos tu effugasti, deiectorē hereticorū dñe conserua, diuidentes & confundentes tu persecutus es, Absit inuidia a vestro imperio, deus custodiat fortitudinē vestrā, deus regnum & imperiū vestrū pacificet, vīa vita orthodoxorū vīa est, Celestis rex terrestrē conserua, p te vniuersales ecclie pacificate sunt. Nestorio & Eutici, & Seueri Anathema, Cōsentaneis eorū anathema, Theodoro pharanite anathema Sergio & Honorio anathe. Pyrro et Paulo anathe. Cyro & petro anathe. marchario & stephāo anathema, omnibus hereticis anathema, q predicauerūt & predicant, & docent ac docturi sunt vnam voluntatē & vnā operationē in dispensatiōe dñi nostri iesu xpi dei nostri anathema, Cōstantinus piissim⁹ impator dixit, Deū testē proferim⁹ sancto & vniuersali vestro cōcilio quod absq; quolibet fauore & inuidia principale desiderii, & zelus extitit nobis inreprehensibile esse immaculatā nostrā ortho

doxam xpianorū fidē, & cum stabilitate nos eā cōseruare in noīe dei secundum doctrinam atq; traditionē que tradita est nobis tam per euāgeliū q̄q; per sanctos apostolos & per statuta sanctorū qnq; vniuersaliū conciliorū, sanctorūq; probabiliū patrum, & non mediocriter nos pro hoc desideriu coartabat ex quo iubēte deo nostro auctoriter accepimus soliū imperii nostri. Cum ergo deo placuit tepus cōcedere, inuītāuimus fieri collectionē vestrā ad cōsiderandū vobis sanctas dei scripturas, oēmque vocis siue assertionis nouitatem que adiecta est ad intemeratam nostram christianorum fidem in his vicinis temporibus a quibusdam praua sentientibus expellendam, mundissimamque nobis hanc contradēdā sicut p̄dictum est, quaten⁹ secūdū sancta et vniuersalia quinq; cōcilia, et statuta sanctorū venerabiliū patrū ita eam et nos custodiā⁹ vsq; in mortē. Ibi ergo iudicemur vobiscū apud terribile tribunal dei qn̄ futurus est iudicare viuos et mortuos. Si forsitan aliquid vnq; cōscientiā habetis fuisse intermissū in definitione que a vobis p̄mulgata est, sedet si quisq; ex vobis forsitan vult dicere vtique examinato sermone qui fuerit a quolibet ex vobis p̄lat⁹ ex oi parte per grām et inspirationē sancti spūs summi tatē cōprehēdam⁹ sc̄tē et imaculate fidei que tradita est nobis a sanctis aplis et discipulis dñi, et saluatoris nr̄i Iesu xp̄i veri dei nr̄i, et eis qui deinceps reperti sunt p̄babilib⁹ p̄ribus, et sanctis quinq; vniuersalibus cōciliis, quaten⁹ i vno ore vnoque corde oēs ecclesie dei hymnū offerant it̄pe regni nr̄i misericordissimo deo nr̄o recte annūciantes verbū veritatis eius, et perfecti⁹ extinguat⁹ oīs hereticę p̄sumptiōis iactātia ab eius benignitate. Sancta synodus exclamauit. Multos annos ip̄eratori, xp̄o dilecto ip̄eratori multos ānos, piū et xp̄ianū ip̄eratore dñe cōserua, orthoxā fidē tu cōfirmasti, definitio orthodoxa est Cōtradicienti huic definitioni anathema. Qui contradixerit huic definitioni diuisor est. qui cōtradixerit huic definitioni hereticus est. Qui nō suscepit hanc definitionē apollinarista est. Qui contradixerit huic definitioni Nestorian⁹ est. Qui nō suscepit hanc definitionē Euticianista est, Nestorianis anathema Euticianis anathema, Apollinaristis anathema. Omnibus xp̄o rebellibus heresibus anathema, Eterna memoria ip̄eratori, Eternum permaneat vīm ip̄erium, Cōstātinus piissimus ip̄erator dixit. Et si p̄culdubio vr̄a venerabilitas atq; religio, delassata sit ex longiquo itinere et diuturna hic cōmoratione, verūtamen grām dignā cū vicissitudine illa sup̄ni nutus etiā ab ip̄errio nr̄o percipiet eo qd̄ multis errātibus circa orthoxa fidē extincta dissonātia in vnā eandemque cōfessione cōsonātē oēs cōuenim⁹, sperātes verā atque celerē salutē amulcorū munerū datore deo it̄cessionib⁹ sancte et imaculate dei genitricis et vr̄e sc̄tatis suscipere. Sāctū cōciliū dixit, Piissime et tranquillissime dñe sermonē adclamatoriū ad deū imitabilē vīm potētātū iuxta morē cōposuim⁹, et si placuit pietati vestre hūc p̄legi iubete, Cōstātin. piissimus ip̄erator dixit, Acclamatoriū sermo qui cōpositus est a sancto v̄ro cōcilio deferat⁹, et relegat⁹ qui datus est et i his sermōibus, Ita relectus est sermo acclamationis qui prosp̄pheticus dicit⁹ a sācto et vniuersali cōcilio ad piissimū et xp̄o dilectū Cōstātinū ip̄eratore, A dextera dei qui cuncta creauit, & cōtinēt ip̄erialis ptātis meritodiadema suscipiēs xp̄o dilecte ip̄erator humanitate ac māsuetudine & circa fidē insitā pietatē atq; rectitudinē dñm remunerare diligis qui te regnare disposuit, tales quippe munerū vices sc̄is eū habere cōplacitas quib⁹ sibi diligis famulari. Que vero est alia deo liberalior avobis donorū oblatio q̄ charitatis, & fidei circa eū flagras demōstratio, sāctarūque dei ecclesiarū p̄vos pacificus stat⁹, p̄pter qd̄ & maxie pl̄imos agones sup̄ his quos habes cōsumasti, vt vna nimitatē acquireret diffidētū. vos enī per christū benigne regnatis, xp̄s vero per vos ecclesiis suis pacē delegit impartire. ip̄e & nūc vestrā sulcitauit serenitatē a recte fidei zelū cōmouit hac vniuersalem ad temetip̄m synodū cōuocādī, vt nup̄ qd̄ exorte heresis nouitatē destrueret. veritatis autē p̄dicationē firmaret. vt hoc p̄ueniētē stabile & icōcussū sit ecclesie ipsi⁹ collegiū, intolerabile enim existimasti prudentissime imp̄ator in ceteris quidē nos adinūicem consentire atq; concurrere, circa ip̄m autē vr̄e nostrę capitulū ab inuicē dirumpi, atq; discindi. & hic nos alterutrum membra existentia, & in vno xp̄i corpore cōstituamur per eādemque ad ip̄m. & adinūicem intelligentie atq; fidei cōsonātiā. Quid v̄ero est & presertim ip̄eratori decibili⁹ q̄ pre oibus pietate adornare subiectos, per quod & in ceteris felicitetur respublica, verūtamen vestris diualibus p̄ceptis acq̄scentes tā antiq̄ rome & apostolice summitatis p̄otificales antistites, & nos humiles xp̄i tñ sacerdotes atq; ministri, ille quidē p̄ se litterarū paginā, eoq; qui ei⁹ personā describerēt sacerdotes cōstituit. Nos at oēs simul cū deo imitabili solio tue fortitudinis corporaliter circūstetim⁹. Si igitur oēs simpliciter & absq; calliditate a principio euāgelicam p̄dicationē suscepissent, apostolicisq; institutiōibus essent cōtēti. Bene vtique & apte se cāe haberēt, & neq; auctoribus heresum, neq; auctoribus sacerdotū certaminū labores exercerent, oportebat enim illos quidē in silētio degētes salutē acquirere, Istos vero ad reluctādum nō puocari, & tranquillitati ips̄um multibus

multibus nō cōpartire, sed silētiū prudēter amplecti, et deo colloqui, et subiectis formula virtutū existi-
stere, Sed quia aduersarius sathanas requiescere minime sinit, sed tanq̃ armiger atq; telorū portator
aduersus xpm proprios mistros exuscitat errorū doctrinis velut occultis gladiis multorū mētes frau-
dulēter pīmētes, hui⁹ rei grā xps q; pīs est sapiētia et virt⁹, p quā vniuersa cōstituta sunt & cōtinētur
suos aduersus illos pīatores apto tpe suscitauit gladiū spūs arripīetes ad abscindēdū, ac pīmēdū eos
quī manū extollūt aduersus populū ei⁹ copiosum, & ecclesie aulas nitebātur luporū more captas te-
nere, & interiores margaritas diuini eloquiū rapere atq; cōculcare porcinis dogmatib⁹, ad quos & gla-
dius inquit iubet exacui, framea exurge luper lupos pastores, & eos qui oues conturbant interfice. Sic
utiq; & oim synodorū vniuscuiusq; couēt⁹ effectū sunt aduer⁹ id quod tumultuabat & reluctabat tā
pīcipib⁹, quāq; pīscis pībus semp armatis, Arrius diuisor atq; partitor trinitatis insurgebat, & cōti-
nuo Cōstantin⁹ semp August⁹, & Siluester laudabilis magnā atq; insignē Niceā synodū congrega-
bant, per quā ipsa trinitas ta fidei symbolū dictauit, q; aduer⁹ Arriana maliciā sentiētā pmulgauit,
& iusta pena euticē ecclie locis idignis sed illi cōdignis cruciauit, Macedoni⁹ spirit⁹ denegabat deitātē
& dominantem cōseruū pīdicabat, Sed maxim⁹ iperator Theodosius, & Damasus fidei Adamas cu-
ius solidā mentē aggressionis atq; cōflict⁹ alienarū sectarū nullatenus fauciarunt, Georgius & Necta-
ri⁹ in acygia vrbe Conuentum cōgregabāt, & sacrilegam quidem linguā a sacerdotio abicēdebāt que
blasphemias execrabiles in spiritum sanctum iaculabatur, fidei vero symbolum denuo explanabant
quod deus est spiritus confirmantes per ea manifestius exposuerunt. Sic igitur eos qui trinitatis vni-
tatem soluebant trinitatis virtus destruxit, multum vero valde & Multifarie, et super ipsa vnigeniti dis-
pensatione facta est oppositio, sed generalis sermo exequi festinat, Iterum nestori⁹ et iterum Celestī-
nus, et Cyrillus ille quidem christum diuidebat et pītebat, hi vero cū dño cōspirātes vnacū his scepro
rum domio diuisorē deiciēbāt effusi⁹, et ibidē gestorū turbule per litterariā vocē dū sileāt causas ipsas
loquūtur, deinde Euticetis insania delirāte alterā fabulā ipsiusq; saluatoris humanitātē penit⁹ reculan-
tē, et vmbrosam quādā ei⁹ et nos similitudinē pīstigiāte, Putaine ac nedū erat et nō spiritales veros in-
surgere q; diuinis verbis falsidicos cōpescerēt, & quō nō indignaret deus q; blasphemabat, & nō defen-
debat, leonis igitur tuba tanq̃ leonis rugit⁹ viriliter vociferas ex roma interim archimandritā bestia
perterrita, & a monachico grege proiecit, eiusq; phātsiā atq; putationē reprobauit, et euanesce fecit
iniustā turbulā. Martian⁹ sacratissim⁹ impator & Anatholius Cōstātinopolitan⁹ antistes cū oī cal-
cedonēsi a xpo cōgregata collectiōe amplexi sunt, atq; manu & lingua cōsentiebāt, et pariter subscri-
bebāt, & cōsonā euticetis, & Dioscori itelligētiā euacuarūt, Si igit⁹ post hec vigilius, Post hec Iustiniano
piissima cōsonuit, & v. cōciliū cōstitutū est, & eorū opuscula que latēter repta sunt repleta abominatiōe
anathematizabāt. His itale habētib⁹ necessariū existebat & vīam xpo amabilē māsuēdū sacratissī-
mū hūc, & copiosū cōgregare cōuentū, dū vtrāq; bñfacere putarent, & causam quidē dissensiōis ecclia-
rū repellere, distantia vero ad vnitatem reducere [Nec enī sufferebas cōspicere deo imitabilis dñe v nup
cōtexta falsē doctrine adinuentio tunicā recte fidei vique quaq; cōsideret, sed audēter dicim⁹ tāq; p orga-
na spūs p nos et vna nobiscū qd exscissū erat retexuisti, et ad soliditatē cōpaginasti. itegritatq; restitui-
sti p inde inspiratione seti spūs cōspirātes & adinuicē oēs cōsonantes, atq; cōsentientes, & agathonis san-
ctissimi pīs nri & sūmi pape dogmaticis lris ad vīam fortitudinē missis cōsentientes, necnō & suggestio-
ne scēque sub eo est synodi, cxxv. patrū cōcordātes vnū de sancta trinitate dñm nrm Iesum xpm etiā in
carnatū pīdicam⁹ in duab⁹ perfectis naturis idiuisē. incōfuse laudādū, vt ei verbū cōsubstātiāle est et cō-
sempiternū deo genitori, vt autē carnē sumēs ex intemerata virgine deiq; genitrice maria hōpfect⁹ est
cōsubstātiālis nobis, factusq; sub tēpore, pfectū igit⁹ in deitate, et pfectū eundē in humanitate secundū
pīscas pīm traditiōes et Calcedo. diuinā definitionē pīdicam⁹, et quēadmodū duas pīpīm⁹ naturas
ita et duas naturales volūtates, et duas naturales operatiōes agnoscim⁹, neutrā enī earū que xpi sūt na-
turarū i ei⁹ dispensatiōe audem⁹ absq; volūtate vel absq; opatione pnūciare, ne forte earū pīmētes pro-
prietates etiā naturas quarū sunt pprietates piter perimamus, Nec enī negam⁹ naturalē ei⁹ humanita-
tis volūtātē aut naturalē operationem, ne et quod p salute nostra dispēfatiōis est cap. denegem⁹, et deī-
tatē passioni applicemus, hoc namq; conabātur q nuper i eo vni⁹ volūtatis, et vni⁹ operatiōis execrabile
nouitatē introduxerūt Arrii et Apollinariū, Euticetis atq; Seueri malignā sectā restaurātes, Si enī abs-
que volūtate, et absq; opatiōe hūanā deī naturā dicere cessarem⁹, vbi pfectū i hūanitate saluatū ē. Nī-
chil ei aliū substituit hūane substātie itegritatē nisi essentialis volūtas p quā liberi arbitrii vigor in nobis
designat sic se hēat vt substātiālis opatio, quō enī dicim⁹ eū i hūanitate pfectū si nichil hūanū passus est
aut opat⁹, quēadmodū enī duarū naturarū cōcursus vnā nobis icōfusa atq; indiuisā cōseruauit substā-

tiam, Ita & vna substantia in duabus coruscans naturis que vtrique conueniunt proprie demonstrabat, duas igitur in eonaturales voluntates, & duas naturales operationes communiter atque indiuisse procedentes predicamus, superfluas autem vocum nouitates, & harum adinuentores procul quoddam ab ecclesiasticis sectis abiciamus, & anathemati merito subiiciamus, id est Theodorum pharasanum, Sergium & Paulum, pyrrhum simul & petrum qui constantinopoleos presulatum tenuerunt, insuper & cyrum qui alexandrinorum sacerdotium gessit, & cum eis honorum qui fuit rome presul utpote qui eos in his secutus est super his precipua ratione anathematizamus, deponentes macharium qui fuerat Antiochensis episcopus, & Stephanum huius discipulum & potius dicamus magistrum, qui predecessorum suorum impietate defendere conati sunt, & ut verbaliter dicatur totum orbem terrarum concitauerunt & omnes quidem ubique pestiferis litteris, fraudulentis vero institutionibus vnumquemque multorum tamen in simplicitate vastauerunt. Similiter autem & Polychronium infantilis intelligentie delirum senem qui mortuos suscitare pollicitus dum non suscitaret derisus est, & omnes qui constituerunt, vel constituunt, constituereue presumpserint vnam voluntatem & vnam operationem in dispensatione. Et ne forte quidam reprehendant seu sanctissimi pape, diuinam emulationem, siue presentem angelicum conuentum. Nos enim illius & ante nos, & nobiscum apostolicas & paternas traditiones sumus secuti, & nichil dissonum aut discrepans ab eorum informatione adinuenimus, insuper contra insurgentes nobis restitimus, sed non anticipauimus, & neque nos congressione adsumpsimus. Principientes vero ediuerso sumus armati, Quis igitur aspexit talia miracula: spirituale nunc proponebatur studium, & propugnator fallidice scientie iam ante exuebatur, ignorabat autem quod non adipisceretur coronam victorie, sed et exueretur coronam sacerdotii. Summus autem nobiscum concertabat apostolorum princeps, illius enim imitorem & sedis successorem habuimus fautorem, & diuini sacramenti mysterii illustrantem per litteras confessionem tibi a deo inscriptam illa romana antiqua ciuitas obtulit. & dogmatum diem a vespertinis partibus extulit, charta & atramentum videbatur, & per agathonem Petrus loquebatur, & cum omnipotenti conregnatore primus imperator simul decernebas tu qui a deo decoratus es, & simone resumi pinis volitantes corruebant, & stat ruine eorum statua, fides vero resurgit, plebisque concordia in proprium restituitur decus. eleuatus est sol, & luna stetit in ordine suo. Ait propheta, in lumine leuatus est sol id est mens vestra ad iusticie solem ascendit purissimum puram respicere reconciliationem que nobis ex hoc apportauit. Et luna stetit in ordine suo, id est ecclesia & sponsa christi suo decore amicta est, & pietatem tanquam virginittatis stolam induitur, & orthodoxe fidei pulchritudine plenius satisfacta perpetua pace mundum illustrat. Audite hec omnes qui terrenum hoc tabernaculum vos exuistis, & qui postea nascituri estis, presentibus enim non auditus sed visus est satisfactio, & soli sapienti & potenti deo gratiarum laudes enixius offeramus. Gloria in excelsis deo, & in terra pax decantantes dum christo omnipotenti complacuit suscitare principem deo dilectum qui vniuersitatis ecclesiarum mediator effectus est. Sed o benignissime domine et amator iustitie ei qui tibi potentiam largitus est hanc gratiam recuperare, et his que a nobis gesta sunt signaculum tribue, vestra inscribito imperiale ratihabitionem, et per edicta diuina, et que per pias constitutiones ex more eorum omnium firmitatem, quatenus nullus his que gesta sunt aut contradicat, nouamue questionem machinetur. Scito enim serenissime imperator quod nichil horum que in synodis vniuersis et aprobabilibus patribus constituta sunt falsauimus, verum potius confirmamus etenim omnes vnanimiter atque consonanter acclamamus, domine saluum fac regem nostrum qui post te corroborauit fidei fundamentum, benedictio vitam eius. dirige gressus cogitationum eius. Conterat virtutem inimicorum suorum, & resistentes ei continuo corruant, quia fecit iudicium & iustitiam sempiternam, & periclitanti veritati manus porrexit, populumque tuum saluauit ad eadem sapere eos concilians. Gaude ciuitas noua roma Constantino poli, glorificata nomine principali. Ecce rex tuus fidelis sedet fortissimus, & accipiet armaturam emulatricem eius virtutem, indutus est lorica iustitie, & sanctitatis circumposuit sibi galeam, prudentiamque speculum virtutum, & scutum assumpsit inexpugnabilem in deum pietatem, his armatum eum inspiciant barbari, & speramus in deum obtemperare dominanti, Letare ciuitas syon, cacumen orbis terrarum atque imperium, Constantinus te purpura preornauit & perfide coronauit, et constantius vtrisque super coronauit, porteqque inferi aduersum tuum orthodoxum imperium non preualebunt, gaude & fiducialiter age impator speciosissime, dominus deus tuus te potes precipue te virtute saluabit te, adducet super te iocunditatem & exultationem, apostoliabuntque imperium tuum, & exaltabit brachium tuum, & dominabitur cunctis aduersis, deusque non agnosce tibi, atque ante statibus, et lamentabitur quod hostilitas, gaudebit autem obediencia, quia ego potes sum dicit dominus opus.



NOMINE DOMINI ET DOMINATORIS IESV CHRIS-
 ti saluatoris nri impator piissimus pacificus Flavius Constantinus fidelis in Iesu
 christo deo imperator. Edictum xpo dilecto omni populo habitanti in occidu-
 partibus. Firmamentum ac fundamentum superno nutu credite nobis xpianissi-
 me extitit reipublice fides in deo inflexibilis, & incoscussibilis, in qua xps deus no-
 ster tanq propria domum suam construxit ecclesiam, & sicut rex omnium imperii
 nostri sedem constituit, principatusq nobis sceptrum commisit. Sicut enim quadam petram excelsum
 & sublimem, & ut celi terreq in consortio constitutam mysticam confessionem que in eum cu patre
 & spiritu est saluator nobis ostendit, ut per eam tanq per mediam scalam ad celestem conuersationem re-
 ducamur, diuinioreq regni potentia coronemur. Sup hanc petram cogitationis nostre gressus insi-
 ximus, super quam firmiter stare precipimur, quaq cautius tenere subiectos precipimus, ne quisqua
 ut minus attonitus exagitetur a maligno & instabili spu, expulsusq atq precipitatus in impietatis vo-
 raginem delabatur. Etenim desyderabile est demoni qui generi humano semp infestus est separare
 hoem a deo qui factus est ad imaginem dei, & multimodis deceptionib fallere. Sed nichil est & ei sic
 studiosum atq officiosum q pietatem oppugnare, & ecclesiastice pacis statu pturbare: quod & nup
 elapsis temporibus demonstrauit, atq aduersus inuicem ecclesias plia sumere persuasit per instrum-
 ta que ad hoc vna secum confligerent adinuenit sub sacerdotali scilicet habitu & indumento dolosam
 intentionem obelantia xpi vero amatorib populis letalem institutionem eructantia, vni quippe volu-
 tatis & vnus operationis in incarnatione saluatoris, atq in duabus eius naturis diuina famur, & hu-
 mana nouitatem sanxerunt, quatenus ex hoc in xpo naturam ex improviso excogitarent introduce-
 re antique illius & corruptibilis confusionis heresim conflantes, cum qua apollinaris quidem anathe-
 matizatus est, Eutices & Dioscorus cum sua pessima secta simul deieci sunt, & oes hi & quiqui ve-
 stigia eorum secuti sunt. E regione aut veritatis inierunt synodalibus simul & paternis condemnati
 sunt sententiis, huiusmodi deniq cogitatione ecclesias cotaminauerunt etiam hi qui ante nostra tem-
 pora sacrilegi sacerdotes ecclias puerse gubernarant. Sunt aut hi Theodor q fuit faran eps, Sergius q
 fuit nre a deo conseruande regie vrbis antistes, Adhect et Honorius q fuit antique ro. papa hmoi here-
 seos cofirmator, q etia sui extitit oppugnator, Cyr quoq q Alexandrinoru quide psulatum sortit est
 infringere aut orthodoxa dogmata studuit. Similiter et Pyrrhus, Paulus, et Petrus, huius regie nre ci-
 uitatis priarche sedis alterutru successores, q persionis vitiu inuicem trasmiserunt, quorum oim cul-
 tores & opulatores mali malorum supinsurrexerunt Macari q fuit antiochenoru antistes, & Ste-
 phanus eius discipulus & puaricationis substructor & Polychronius qui multo tpe heretice vetustas-
 ti consenuit, qui in tantu quos secuti sunt emulati sunt, impietatisq furia sua aiam cremauerunt, ut etia
 discerpere atq diffecare inuicem membra xpi christo dilectos psuaderent: ut nec barbari tantu & qua-
 tum xpiani christianos oppugnarēt scitarum ecclesiaru adinuicem pturbationem atq dissidiu, emo-
 lumentu atq letitia p lucro reputantes, verum nos eis q ab origine pie atq equiuoco noie ante nos
 regnauerunt, exequari cupientes: zeloq recte & itemerate fidei coflagrantes, atq scias dei ecclias in pacis
 ordie pseuerare tibi nri impii picipale opus statuētes. Porro ptelari hmoi illesione miserrimu estima-
 uim, vn & hoc sacratissimu & vniuersale couocantes sextu conciliu vtpote parile pcedentiu scitoru qui
 q vniuersaliu concilioru in mediu deducere falsoru dogmatu hoc est nouitatu ppones decreuim, qd
 sanctu conciliu singula queq ppendens atq discernēs eos quide q orthodoxe fidei pdicatione concusse-
 runt, & xpi gregē scandalizauerunt ac sacerdotali ouili eliminauit, definitionē vero a deo instituta & scias
 dei ecclesias in vnitate congregantē constituit, euāgelicas quide & aplicas consequētē sanctiones, Me-
 moratis aut scis & vniuersalib. v. conciliis consonatē. Iccirco & nos que ab eis definita sunt corrobora-
 re atq firmare cupientes pns piū edictū edidim vere circa diuinitatē fidei scdm ecclesiastica statuta ad
 nuntiās confessionē. Credim in prem & filiū & spūm sanctū trinitatē in vnitate, & vnitatem in trini-
 tate, vnā substantiam in trib subsistētis, Vnitatē qdē ppter naturalem vnionē ac dñationē. Trinīta-
 tē vero pp subsistētiarū pfectionē, & diuitias supexistētis bōitatis. Vnitas qppe vere ē trinitas, qā vni-
 ta est deitati, Et trinitas vere est vnitas diuisa pprietatib; & nō disptita eternitate, Ipā etenī sibi cōsem-
 piterna est & essentia equal honoris ē, nec ei extitit scdm qn cū pre nō erat & fili, cuius utiq vocabit pī
 si nō simul cū eo erat sine pīcipio fili; nec erat qn nō erat cū vtrīsq spūssctūs, Vn igitur hec tria de-
 qa cū inuicē intelligūtur sola sigillatī dīa in cōitate essentīe inseparabiliter discernēte vnā qq psonā
 Solus proinde pater pater est, solus filius filius, sol spūssctus spūssctus, his etenim disse-

rentius non cōuertuntur adinuicem, sed in his quidem inseparabiliter diuiduntur, cōicant autē essentia vnitatem, Trinitas simplex & imptita atq; incōposita ex tribus perfectis ex seipsa perfecta & super perfecta vna natura atq; deitate & vna voluntate vnaq; operatione glificanda. Quorū igitur vna natura est horū & voluntas, & operatio est sicut nos docuit cultor basilii. Confitemur deinde vnum sancte trinitatis dñm nostrum Iesum xpm vnigenitum filiū dei deum nostrum qui est cum patre & scō spū sine principio consubstantialis, eundē ipsum in vltimis prestitutisq; temporibus propter humani generis salutem atq; reformationē descendisse de celis, hoc est per spōtaneā se exinanisse humilitatē, & in vulua illibate virginis deiq; genitricis marie habitasse purificate & aiam & corpus p spūm & ex scā & immaculata carne eius in ppria subsistentia carnem sumplisse nobis cōsubstantialē, & hanc sibi mediantem aia rationali & intellectuali compaginasse atque formasse, natū quoq; ex eadem virgine mīe super omnem intelligentiā, & sup omnem mentis cōsyderationem, sine semine quippe & sup naturam existentem conceptum ineffabilis atq; inenarrabilis est eius natiuitas. Processit itaq; secundum nos qui sup nos est & christus & dominus, oia ferens in seipso naturaliter, que nra sunt pter solum peccatum totus hō factus, & totus permanens deus, idem ipse terrenus & celestis, inuisibilis & visibilis, mortalis & immortalis. Due namque nature cōcurrentes ad inseparabilem vnitatem vnū quidem emmanuel nobis pferunt saluantem in se indiminate naturarum ex qbus extitit pprietates. Cum enim simplex sit verbum secundum diuinam paternamq; & sempiternam natiuitatem duplex processit secundum maternam temporalem & corporalem natiuitatem, Vnde & duas christi dei nostri natiuitates glorificamus, vnā eius venerantes subsistentiam in duabus perfectis naturis existentem, vnus quippe sancte trinitatis permanens etiam dum verbum caro fieret perfectus in deitate, & perfectus idem ipse in humanitate consubstantialis deo patri secundum deitatem, & consubstantialis nobis idem ipse secundum humanitatem, passibilis quidem carne, impassibilis autem deitate, nec enim alteri miracula, & alteri passiones sequestramus, sed vni eidēque domino nostro Iesu xpo vtrarumque indicia deputamus secundū aliud quidem miracula operari, secundum aliud vero pati. Et enim secundum diuinā eius naturam signorum pferebat virtutem, & scdm humanam formā que nature cōgruebant irrefutabiles passiones assumebat: quatenus ipse ipsum transfiguraret passibile nostrum in impassibilitatem scdm apostolum dicentem. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionē, & mortale hoc induere immortalitatem. Neq; enim dedignatus est amator hominum humanis & irrefutabilibus passionibus condescendere, qui cum deus esset immortalis mediante anima mortī corporaliter congressus est, animam autem dicimus in omnibus perfectam & solidā, cui in nichilo deerat humana perfectio, Humane autem perfectionis indicium mens est per quam & volumus & cogitamus: & ab irrationalibus animantibus secernimur. Nichil quippe est sine mente voluntarium, omne autem voluntarium intellectuale est, Vbi igitur mens est: ibi modis omnibus & voluntas, Si itaq; perfectus homo factus est saluator in perfectione permanens deitatis, neq; amens, neq; inuoluntarius extitit. Igitur hi qui humane domini anime que scdm naturam est extinguere voluntatem ptentant, amentem qdam eam vt vere demētes assignant. Ad impassibilem autem naturā easdem passiones ad mortem reducūt, nos autē astruunt non perfecte saluari, hec que perdunt quia impfecte verbum nrām naturam assumpsit. Si igitur totus toti humane nature non vnitus est, nec totus homo saluatus est. Quod enim non assumptum est nec saluatum quod vero vnitū est deo, hoc & saluatur scdm deiloquū Gregorium, Sed hi quidem cum ppriis estimationibus & phantasiis circūerrent, nos autem qui vere dispensationis mysterium nō ludimus nō solum intellectualem & voluntariam sacrosanctā saluatoris aiam esse credimus, sed & oibus eam vere naturalibus virtutibus factā & similibus nobis absq; pctō voluntarie acquieuisse passionibus, dū verbum eā permetteret & querere que sua sunt, Sic & naturalem cibum secundum rationem appetebat, desyderabat quoq; & rurbabatur ac tristabatur. Cum enim saluator ad crucis passionem ppria voluntate veniret, cepit trislari & anxari. Hec enim anime rationalis & voluntarie proprietates exsunt: & persuadet nobis preclarus pater noster Epiphanius in sermone aduersus Arriomanitas ita profecutus, A carne enim (inquit) diuinitati vnita absq; anima & mente nō fiet agonia. Vnde & idē dominus dicebat. Tristis est aia mea vsq; ad mortē, deidē orat trāsire calicē, Vt enim hō recusabat mortem, Nā habebat, & nō velle mori sicut asserit laudabilis Cyrillus eo quod recusaret caro eius naturaliter mortem, sicut autem deus idem ipse prompte veniebat ad passionem, & testis horum irreprehensibilis athleta atq; dei cultor pī noster Athanasius, in sermone qppe de trinitate & incarnatione ita ait.

Et cum

Et cum dicit pater, si possibile est transeat a me calix iste, veruntamen non mea fiat voluntas sed tua. duas voluntates hic enim ostendit, vnam quidem humanam que est carnis, alteram vero diuinam. Et humana quidem propter infirmitatem carnis recusat passionem, diuina autem eius prompta. Vnus enim cum sit idem ipse in vtraque natura, loquitur interdum quidem congruentem humanitati, interdum vero diuinitati congruentem exprimit vocem. Habuit enim (iuxta quod ait, optatissimus Cyrillus) in vtriusque potestatem, dum ergo dicit, non mea voluntas fiat, non mea hoc est humane nature dixit. Et ego enim nunc sicut homo loquor, dum vero dicit tua, illam que communis est inquit michi verbi & tibi patris, Igitur & filii secundum quod verbum est vna est voluntas, propter vnitatem essentie secundum sanctum Nisenum Gregorium in sermone aduersus apollinarium sic inquentem. Loquitur enim tanquam ex homine quod infirmitati nature conuenit ille qui nostras passiones proprias fecit, Adiungit deinde secundum vocem excelsam & deo dignam voluntatem ratam magis fieri quam hominis pro hominum salute volens, qui enim non mea humanam hoc sermone significauit, Adiungens autem tuam ostendit coniunctionem sue ad patrem deitatis, cuius nulla est voluntatis differentia propter communitatem nature, Si ergo sequitur secundum quod patres inquent naturam voluntas, Due vero nature in christo, duas per omnia illis & naturales voluntates dabimus. Idem ipse enim sicut asseruimus secundum vtriusque formam volens, voluit quidem ut deus: voluit vero & ut homo secundum naturarum diuersitatem, & iam duarum voluntatum demonstrans differentiam. Et neque contrarias voluntates, aut ad inuicem oppositas introducimus. Saluatoris enim humana voluntas non erat contraria diuine eius voluntati: sed sequebatur in omnibus assumptis & deificantis verbi voluntatem que deificata est assumpte humanitatis humana voluntas, Ergo quod ait de illo quous Gregorius, Illius enim velle qui secundum saluatorem proculdubio intelligitur hominis nec contrarium deo deificatum totum. Et de voluntatibus quidem in breui talis est ratio, affer vero ut etiam de operationibus rationem breuiter comprehendamus similibus vbi denuo probationibus duas operationes in christo deo nostro naturales demonstrantes. Qui enim vnam solummodo in christo operationem adnunciant, vel diuidunt naturas, aut permiscet & confundunt. Nestorius namque hoicola & quiqui illius dementia deprimuntur duas dicentes naturas simul diuidunt cum eis, & personas pari numero cum eis & substantias introducunt, vnam autem earum affectiuam decernunt operationem, Affectus namque duarum per omnia aut etiam plurium rerum dispersitarum, atque separatim substantiarum est conexio. Qui ergo ut dictum est in duos christos vnum christum concidunt, vnam affectiuam ut diximus dogmatizant operationem, Apollinarius vero Themistius & Eutices & Seuerus, & quiqui partem eorum stultitia insigniti sunt, duas naturas que in christo sunt confundentes atque conglutinant vnam quidem eius confusam & fantasticam naturam predicant, vnamque eius portentant operationem, & hec quidem illi. Nos autem aliters posita voragine diuisionis & confusionis declinantes periculum, & tanquam iter regale pergentes duas christi naturas: & harum pari numero naturales operationes confitemur in vnam indiuiduam concurrentes substantiam, & que sue sunt alterutra in comune proprietates conferentem. Nec enim persona aliquid aliud est quam ipse nature. sed in verbi substantia totius humanitatis formata natura que sua sunt indiminate operatur cum eo cui vnita est substantialiter verbo absque solo peccato sicut & verbum perfecte operatur que eius sunt propria cum humana natura quam assumpsit, Ita ergo pie nobis credentibus seruabitur secundum beatum Leonem, operatur enim vtriusque natura cum alterius comunione quod proprium habuit, verbo operante quod verbi est, & carne exequente que carnis sunt. Que enim habuit sicut consubstantialis patri, hec operabatur diuinitus, performans tamen humanam, que autem assumpsit ex nobis ut consubstantialis nobis hec operabatur humane, sed non ut purus homo, sed ut humanatus deus. Ait namque in thesauris sacratissimus Cyrillus, Est agnoscere in hoc ipso vtraque in eo, deus enim verus in carne: & caro vera in deo: ex quibus enim oportuit cognoscere eum dominum hec diuinitus operatur, & ex quibus necessariu erat hominem vero eum videre hec facit & dicit dispensans mysterio veritatem. Nam ambulare corporalibus pedibus, & cum labore iter facere, & per linguam loqui humane nature opus extiterat, membra vero palitici verbo saluare, & muti ad articulate loquendum linguam aptare, & laborantibus atque oneratis multitudie peccatorum & egritudinum remissionem concedere opera sunt diuine virtutis, sed non alterum absque altero factum est, & ad medium produci est sanctissimus Leo in epistola ad Leonem impatorem hec asserens, In tanta unitate ab ipso conceptu virgi, deitate & humanitate cōserta ut nec sine homine diuina, nec sine deo agerentur humana Eni manifeste hic patet asseruit quia in persone unitate cōiter & non dissociate, neque confuse vtriusque natura opera

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

ita est quod naturalis eius erat, & propriam ut deus esse credatur, & dispensationem credibilem faciat. Vnus ergo existens dominus noster Iesus christus perfectus in deitate, & perfectus idem ipse in humanitate operatur ut deus, opatur vero ut homo dualitate naturarum etiam duas naturales operationes explens, que enim alterius generis, alteriusque nature sunt secundum sapientissimum Cyrillum eadem operationem habere nullus sapiens dabit, sed sicut dissociata habet naturarum siue equalitatum rationem, ita & differentem reddunt operationem, sicut & magnus Basilius collegit in libro aduersus Eunomium, quoniam diuersarum naturarum non una est operatio, Duas igitur naturales voluntates, & duas naturales operationes in dispensatione incarnationis unius sancte trinitatis domini nostri Iesu christi veri dei nostri recte sentientes predicamus, & ita omnibus amatoribus christi sapere per presens nostrum edictum prius adnunciamus, suscipimusque & amplectimur sanctas & vniuersales quicunque synodos que in nicea, cccxviii, primum qui aduersas Arrianam consederunt insaniamque cooperante trina & cōglorificanda deitate sacrum fidei symbolum terminauerunt, & que in hac a deo conseruanda regia ciuitate in qua, cl. q. aduersum macedonianam rebellē spiritus intelligentiam simul & linguam, & magnū nomine apollinaristā, congregati sunt presbiteri, qui inspiratione sancti spiritus predictum venerabile interpretati sunt symbolum de spiritu sancto quod deus est cōfirmantes, per ea que manifestius referarunt, Et que prius in epheso cōgregata est, cuius auctores fuerunt Celestinus, & Cyrillus, qui cum christo domino atque inseparabili deo nostro diuisorem Nestorium cum sua prophana & maligna secta condemnauerunt, cum eis quoque amplector harum omnium signaculum, firmamentumque eorum confirmationem sanctum Calcedonenſe concilium sexcentorum super triginta, & numero pariter & multitudine honorabilium patrum, quorum flagello Dioscorus & Eutices cruciati sunt, & cum impietatis vertice de sacerdotio abscissi sunt, Suscipimus quoque & que in temporibus Iustiniani diue memorie in predicta a deo conseruanda nostra felicissima ciuitate complota est synodus contra dei impugnatōres Origenem, Didimum, & Euacrium, & obscena Theodori Mopsuesteni, & Iudaica scripta, & refutationem opusculorum Theodorici aduersum duodecim capitula famosissimi Cyrilli cum abolitione epistole que dicitur Ibae ad marium per sam scripte. Hec itaque vniuersalia & a deo cōscita concilia sicut quandā hereditatem celestem in cordis conclaui reponens tanquam intellectuales margaritas ab eis thesaurizamus dogmata; & quos anathematizarunt, atque refutarunt, anathematizamus, atque refutamus, quosque susceperunt suscipimus, patresque nostros scribimus, Anathematizamus autem omnem heresim que a Simone vsque nunc in dei ecclesiam introducta est ad discindendam pacem, atque vnanimitatem credentium, Super hec omnia anathematizamus atque refutamus & eos qui super uacuatorum & nouitiorum dogmatum hereticos auctores atque fautores secuti sunt. Dicimus autem Theodorum qui fuit faranitanus episcopus, & Sergium qui fuit huius a deo conseruande nostre regie vrbis antistes huic consentaneū, & moribus atque impietate parilem, Adhec & Honorium qui fuit antequam rome papa horum hereseos in omnibus fautorem, concurso rem, atque cōfirmatorem, & Cyrum qui fuit alexandrinorum episcopus, Similiter Pyrrhum, Petrum, Paulū huius regie nostre ciuitatis presules, & vna cum eis Macarium qui fuit antiochenorum episcopus, & Stephanum eius discipulum, atque Polychronium dementem, & omnes qui sapuerunt & sapiunt, vel futuri sunt sapere vnā voluntatem & vnā operationem in dispensatione saluatoris nostri Iesu christi, His oibus ita a sancto hoc & vniuersali sexto concilio constitutis; & per subscriptionem nostre fortitudinis confirmatis sancimus ut nullus quoque aliud quicquid de fide satagat, vel noui dogmatis adinventionem machinetur, aut penitus de vna voluntate & vna operatione docendi indicium vel sermonem cōmoueat, Nos enim sanctos & probabiles presbiteri nostros sequētes naturarum voluntates adnunciamus, & sicut duas naturas in christo credimus, ita & duas naturales voluntates & duas operationes predicamus, Hec sunt vere in deū confessiones, & dogmata hec sunt euangelicarum atque apostolicarum vocum predicationes. Hec sunt sanctorum conciliorum & probabilium patrum linguarum didagmata, hec Petrus qui est petra fidei & princeps apostolorum intemerata seruauit. In hac fide & viuimus & regnamus & conregnare nobis, & conregnare denuo speramus, hanc comitem hinc recedentes habere deposcimus, & cum hac ante christi tribunal assistere. Ad hanc confessionem omnes hortamur, & deseruire deo nobiscum inuitamus super montē excelsum impij stātes predicamus; atque eccliasiticam pacem toti populi solēnitatē adnunciamus, Nā illa quondā christo dilectorum dissensio nūc in cōcordiā uersa est, hereticorum cōtrita sunt scandala, propriaque dignitatē hec fides indepta est ipso christo suis ecclesiis medente, Ipse est igitur pax nostra qui soluit medium macerie parietem, & que per tempora dissidebant in vnanimitatem conciliauit vnus dominus, vna fides, vnum baptisma, vna in deum nunc est ecclesie vniuersitas. Si quis

tas. Si quis igitur christi amator est, & metuit dominum, optatamque salutem desiderat, hanc fidem orthodoxam teneat, Nec enim erit per aliam fidem saluari. Si quis vero hominum personis gratiam exhibet, charitatis autem in deum emulatorem se non demonstrat, presentemque nostram piam constitutionem non recipit, siquidem episcopus est, vel clericus, aut monachico circumdatus est habitu deportationis penam exoluet. Si vero in ordine dignitatum insertus est sub precio proscriptionis mulctatur eique cingulum adimitur. Si autem idiotice sortis est ex hac regia omnique penitus ciuitate extorris ad dicitur, Et super hec omnia etiam terribilis atque inexpressibilis iudicii non effugiet cruciatum.

PROPONATUR EXEMPLAR DIVINE IVSSIONIS DOMINI CONSTANTINI DIRECTE AD SYNODUM APOSTOLICE SEDIS ANTIQVE RO.



AN NOMINE DOMINI ET DOMINATORIS IESU CHRISTI dei atque Saluatoris nostri, Imperator piissimus Flavius Constantinus fidelis in Iesu christo imperator omnibus sanctissimis vniuersis synodis apostolice sedis concilio pertinentibus. Clarus & speciosus sacratissimus vester cetus extitit, quem pro ecclesia congregauit spiritus sanctus, & pietatibus armavit sermonibus, in quibus debellati sunt insidiatore fidei doctoribus sacerdotalis ordinis pontifici verumetiam & vniuersali patri auxiliantibus: cum quo & pacificare didicistis, & compugnare eruditi estis. Tempus est enim in omni re sicut Salomoni videtur, bonum est pacem habere ad omnes, sed ad ipsos qui concordiam erga pietatem habent, Melius est autem pugnare, quando actio pacis consensum in malum operatur. Nam dominus inquit. Non veni mittere pacem in terram, sed gladium, gladio enim bis acuto fidei verbum similatur diuidens & discernens credulum, & incredulum, & cognitionem quidem vel consensum que ad impietatem declinauerunt eas separans, deo autem accommodans seu conectens per pacem & dilectionem erga ipsum positas. Nichil enim propositius est electione que per fidem erga ipsum pertinet, nec pater nec mater que cum filiis dolores compeperit, nec fratres necessitate nature alligati, sed voluntatibus dissoluti non ex lege coniunctionis crassa, & non impassibilis connectio & alterutri solutione affectionem dissoluens nullum ex his diuine nature participes effici, sola autem circa deum fides & dilectio quorum complexione regenerati, & reformati sumus, & commendatione erga creatorem digni sumus, ipse enim dicebat saluator. Qui amat patrem aut matrem plusquam me, non est me dignus, & qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus, & qui non accipit crucem suam & sequatur me, non est me dignus. Qui ergo euangelicam semitam inuestigare proposuerunt, & apostolice dignitatis pontificatum sortiti sunt omnia continent, & patiuntur, & ad extremam si contigerit propter dei amicitiam: condemnari ad mortem, & durissima queque pati & agere didicerunt cum fidem vident depopulari, per quam erga deum amicitia acquisita est, cum ecclesiam hereticis inuasionibus oppugnata speculantur, quam veritatem proiectam medacio sentirent, putasne & offendere postponentes reconciliauerunt hostibus, & euangelicum obliuiscuntur mandatum, & qualiter hoc innoxium & impunitum fuerit: Nullatenus igitur sumentes armaturam dei his qui aduersus eos pugnare conati sunt resistere certant, Hoc vero hoc & vestrum sacerdotale collegium exhibuit, & pro pietate pugnauit in quibus comuni patri auxiliatum est, & hereticorum deuia acies, sed memoria eorum que dicenda fuerint corripitur, sermoque amplius egredi permittitur. Lugubris enim tragedia sequentium est explanatio heresum enim inuentores facti sunt pontifices, & pro pace contentionem populo adnunciauerunt, pro frumento zizania ruris ecclesiis seminauerunt, vinum miscuerunt aque, & proxio potum dederunt, euerisionemque turbidam, & tanquam lupus agnos simulabat mendacium, & veritas ut mendacium refutabatur, conturbantur res totę ecclesiastice, quod nocere queat, non erat qui discerneret, & quoniam hec quidem sic disponebantur, & pietatem impietas deposcebat, prouecti sumus illuc quo nos decebat dirigere gressum, & soli sapienti, eorumque cognitori deo mentis nostre extendimus oculum, & deiceps eorum que interpretando dubium ingerunt, solutionem continuis orationibus dari nobis postulauimus, propter quod nutu eius illustrata ecclesia oculos. id est sacerdotes ad contemplandam veritatem concitari dinoscimus, Tanto enim amplius pro fide certamus atque pietati attendimus, & imprimis de ecclesiastico statu procuramus: quatenus & ciuilibus circumdati sollicitudinibus, bellicisque consiliis retracti summum sacerdotale hunc cetum non defecimus congregare, ut ecclesiarum distantia percul expulsa pacis coniunctio coaptetur, in pace namque fidei pater compacta a christo

SESTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE.

dilectam romanam rempublicam nostram confidimus, & statim cōgregatum est venerabile vestrū concilium, Interfuitis namq; & vos cum vniuersali principe pastorum, simul cum ipso diuinitus loquentes tam in spiritu q̄q; littera. Suscepimus enim ex beatitudine eius verum etiam a sanctitudine vestra directas nobis litteras que plate lecte sunt, & veritatis verum stilū declarauerunt, orthodoxaq; fidem depinxerunt, tote enim cōuenienter & differēter posite sunt ad imitationem, & tam synodici quāq; paternis doctrinis cōsentiunt, neq; enim negleximus, sed diligentius eas cōparauimus, Idcirco & omnes consonanter mente & lingua cōcredimus, & similiter cōfessi sumus, & tanq̄ ipsius diuini Petri vocem Agathonis relationem supermirati sumus. Nemo enim discrepauit nisi vnus, Nāq; nemo ab omnibus periit nisi filius interitus, pater cōtumacie & hic vna cum ppriis discipulis sponte assumptus est ab angelo decibili & summo sacerdotali choro quē cum propheta cōlugere opportunū est, eo quod cōdolemus, qualiter cecidisti ex celo sacerdoti culminis o lucifer qui mane oriebaris; luce certissime scientie fidelium animas lustrare ordinatus es, & in nubibus ponere adrogantie sedem vanis dogmatibus elatus es, quo modo fuga lapsus es ab angelo imitato agmine tantorum sacerdotū & superbie talis ad altam ruinam eleuatus es, pro qua myltice mente temetipsum alienasti, & emulatore factus es iudaice discessionis, quomodo nō suscepisti collationem fratrum imperialem & apostolicam celebrantium solēnitatem? Quomodo recalcitraſti qui dilectus es diligentibus te, & ad patientiam te inuitantib;? Nunqd qui cadit nō resurgit; aut ita vertens nō conuertitur; quare auertis auersionem improbam, & tentus es in heretico proposito tuo; Noluisti vtiq; conuerti ad pietatem, cōfusus es in quibus male docebas. O demētie simul obcecationem, idēq; enim esse vtrum q̄ videtur horum, nāq; alia vestigia corpis, alia aut gressus anime seducit, decipiens male docere non erubescibat, & benedicere erubescibat hic quidem qui antiochiensium factus est presul Macarius quem non oportet dicere Macarium, vel qui cum ipso de ordine christi discesserunt, cui? vniuersalis cōventionis cōmuni sententia de sacerdotali dignitate repulsi sunt, & probationi sanctissimi pape traditi sunt, diffinitionem autem adorādā vel venerabile sanctissimum cōcilium decreuit tā sanctissimis cōciliis atq; probabilibus patribus cōuenientem & subsequētem in qua & imperium nostrum subscripsit, & per pia dicta nostra comprobauit eā, per quam orationibus nostris cuncta ecclesie plenitudo pacificetur, alicubi sunt qui scādalum contrite conditionis fabricauerunt, Alicubi sunt qui simulatam reuerentiā ad argumentum false doctrine induebantur Assumpta sunt personarum velamina, cōiūcte sunt decipientium fallitates, pellem lupo abiecit, & nudus lupo publicatur, & hoc manet dum apparet qd tegebatur cum nō apparebat simulatio dānatur, Veritas fiducialiter agit, fallitas exterminatur, & eius qui seminauit zizaniā dogmata abscindūtur, triticum quod est xpo dilectus populus in vnū horreū mittitur scilicet in ecclesiam xpi. Lux orthodoxe fidei orta est, erroris tenebre demergūtur, Tristitia transfiguratur, & luctus in letitiam, & contristatio in gaudium, omnia ad meliora transgrediuntur. Propter quod & nos ecclesiis dei que dudū pacis gratiam acceperunt cōgratulantes aplice traditioni alloquimur vos, gaudete gaudete, iterum dico gaudete, ternum enim gaudiū trinitas nobis concessit. Bene valete sacratissimi auxiliores pietatis orantes p nostro imperio. Et manus diuina. Legimus, Data. x. kalen. Ianuarias Constantinopoli imperiali domo piissimo perpetuo augusto Constantino imperatore. anno. xxix, Et post consulatum eiusdem anno. xiii. indictione decima.

SCRIPTA LEONIS PAPE AD CONSTANTINVM PIISSI
MVM AVGVSTVM.

A



REGI REGVM IN CVIVS POTESTATE SVNT REGna mundi pusilli, cui magnas gratias agimus qui ita in vobis terrenum cōtulit regnum, vt celestia vos magis ambire cōcederet. Plus est enim quod in deo defixa mente confiditis; quā quod de collato vobis diuinitus honore regnatis, illud enim vobis, hoc p̄fecit oīno subiectis. Nā triūphalem paterni diadematis gloriam nascēdo supna miseratione obtinetis; pietas enim vestra fructus misericordie est, potestas autem custos est discipline, Per illa igitur regia mēs deo iungitur, p istā vero censura subditis adhibetur, illius opes inopes adiuuāt, huius aut sagacitas a veritate deuiātes emēdat. Non enī minor regnatiū cura est praua corrigere, q̄ de aduersariis triūphare, q̄ ei nimirū ptātem suā seruiedo subiiciūt cui? profecto mūere & protectione impare noscuntur.

Vnde

Vnde diuinitus preordinata vestra christianissima pietas, & habitaculum dignissimum sancti spiritus in sui cordis archano pparans quando caput ecclesie dominum Iesum Christum vere pietatis regulam amplectendo concessisse ab eo regni demonstrat auctorem, tantum venerabile corpus eius que est sancta mater ecclesia vt sincerus & principalis filius largiendo atq; fouendo inconcussa facit soliditate gaudere. Scriptum est igitur de vobis clementissime principum, & de eadem sancta ecclesia toto terrarum orbe diffusa, erunt inquit reges nutriti tui, pariterq; scriptum est. Honor regis iudicium diligit, quia dum diuina rebus humanis preponitis, & orthoxam fidem curis secularibus inconparabiliter ante fertis quid aliud quam iudicium rectum dei cultui mancipatis, & sacrificium purissimum, atq; holocaustum diuine suauitatis odore flagrans in ara vestri pectoris eius inuisibili maiestati mactatis. Hec de piissimi animi vestri proposito christianissime augustorum efficaciter dici dei gratia operante confidimus, qua sola & error omnis euictus est, & rectitudo euangelice atq; apostolice fidei cum sincera charitatis copula apud cunctos ecclesiarum Christi pfules obtinetur. Ibi enim christiane fidei veritas lucet, ubi gemina dei videlicet & proximi charitas feruet, proinde nisi hoc vtrumq; rex regum omnipotens deus suis sacerdotibus condonare disponderet, nunquam se regia generositas ad infirmos famulos inclinaret, & paululum regali fastigio seposito vnum se de collegio sacerdotum pro zelo dei adnumerari concupisceret. O quam gloriosa & precellsa veraq; humilitas que pro amore diuino se inclinare dignata est. Quid igitur restat auguste regie & sublimissime princeps nisi vt deus qui incrementum dat hec in cor regium dignanter inspiret, augeat & impleat in vobis lucem catholici dogmatis qua fugentur heretice nebulæ prauitatis. Deniq; legatos huius apostolice sedis matris vestre romane ecclesie pietatis vestre famulos, id est Theodorum, & Georgium presbyteros, & Iohannem diaconum filios nostros atq; constantinum subdiaconum regionarium sancte nostre ecclesie vnacum personis que cum eis profecte fuerant, que a decessore meo apostolice memorie Agathone papa per octauam indictionem pro causa fidei vestra pietate iubente illuc directe fuerant per nuper eleapsam decimam indictionem mense Iulio cum diualibus clementie vestre apicibus, & synodalibus gestis cum magno iocunditatis gaudio in domino exultantes suscepimus, & quasi de quodam meroris fluctu optate tranquillitatis portum ingressi receptis viribus cum gratiarum actionibus exclamare cepimus. Dñe saluum fac christianissimum regem nostrum, & exaudi eum in die i qua inuocauerit te, per cuius a deo inspiratum studium per totum orbem terrarum apostolice traditionis pietas flagrat, dum tetra caligo heretice prauitatis euauit. Merito igitur cum propheta canendum est ac dicendum, Dñe in virtute tua exaltabitur rex, & super salutare tuum exultabit vehementer, desiderium anime eius tribuisti ei, & voluntate labiorum eius non fraudasti eum. Rex enim qui sedet i solio sicut sapientissimus quidam ait intuitu suo dissipat omne malum, & enim dissipatum est domino cooperante vestre pietatis laboribus malum quod diaboli nequitia deceptioe iduxerat, et bonum Christiane fidei quod xps ad salutem hominum contulit obtinet. Igitur gestorum synodalium seriem recurrentes, curiosaq; diligentia singula queq; gesta sunt flagitantes, eadem que apostolice sedis legati narrauerant scriptis consolantibus conuenire reperimus. Congruimus enim quod sancta & vniuersalis ac magna sexta synodus que per dei gratiam imperiali decreto in regia vrbe nuper congregata est, eadeq; & vniuersum concilium adducens huic sancte sedi apostolice cuius ministerio fungimur, senserit, atq; decreuerit sub orthodoxe fidei integritate, regulisq; maiorum atq; concorditer nobiscum confessa est vnum esse de sancta & inseparabili trinitate dominum nostrum Iesum Christum ex duabus, & i duabus naturis inconfuse, inseparabiliter indiuisè consistentem vt vere deum perfectum, & hominem perfectum eundem ipsum, saluaq; proprietate vniuscuiusq; in eo conuenientium naturarum, eundem ipsum diuina operatum, vt deum & humana inseparabiliter operatum, vt hominem absq; solo peccato, & duas idcirco naturales voluntates, duasq; naturales operationes eum habere veraciter predicauit, et per que principaliter & naturarum eius veritas demonstratur vsq; ad cognoscendam profecto differentiam quarum sunt naturarum, ex quibus, & in quibus, vnus, idemq; dominus noster Iesus Christus consistit, per que re vera probauimus hanc sanctam & laudabilem atq; predicabilem sextam synodum per misericordiam dei, qui Christiane fidei veritatem suis fidelibus referat, apostolicam predicationem inoffenso pede fuisse secuta, sanctorumque, & vniuersalium quinque conciliorum definitionibus in omnibus consentientem & horum regulas amplectentem, nichil super statuta orthodoxe fidei augentem, aut minuentem, sed regiam & euangelicam semitam rectissime gradientem, & i his atque per eos sacrorum dogmatum lima & probabilius catholice Christi ecclesie patrum doctrina seruata est, & regulari lima ad omnium edis

CEPTE SYNODI CONSTANTINOPOLITANE

ficatōnem prolata, sed & hoc vere dignum, deoque gratissimum existit quod apostolice predicatio-
nis veritas que imperialem exornat potentiam, & principalem c ementiam seruat per augustissime
pietatis Edictum i toto orbe terrarum percrebuit, & sicut solis radius omnium hominum corda lustra-
uit, vt inde rursus doctrinam pietatis spiritaliter perceperint. Vnde iuste dispensationis gubernacula
benigne sibi prebere cognoscunt. Synodali igitur sententia, & imperialis Edicti celsura tanq̃ ancipiti spi-
ritus gladio cum priscis heresibus etiam noue prauitatis error expunctus est, & qui auctores falsita-
tis extiterunt cum sue blasphemie labe prostrati sunt, qui ore sacrilego tentauerunt asserere vnam vo-
luntatem, & vna operatione in duabus subsistentialiter vnitis naturis dñi nostri Iesu xpi ex quibus, & i
quib⁹ indiuisibiliter, et incōfuse constitit. Hanc igitur recte atq̃ apostolice traditionis normā decel-
sor meus Agatho apostolice memorie papa cum sua synodo predicauit. Hanc scriptis procurrenti-
bus i sue suggestionis pagina vestre pietati per suos legatos emisit, approbans & cōfirmans testimo-
niis sanctorum ac probabilium ecclesie doctorum qua sancta nunc magna synodus domini, & ve-
stro fauore celebrata suscepit, & i omnibus nobiscum amplexa est, vt pote beati Petri apostolorū prin-
cipis sincerā doctrinam i ea agnoscens, & immutata pietatis i hac signa contrectans. Sancta igitur
vniuersalis & magna sexta synodus quā nutu dei vestra clementia et sedule cōuocauit, et pro dei mi-
nisterio prefuit apostolicam i omnibus regulam, & probabiliū patrum doctrinam secuta est, & quia
definitionem recte fidei, vt dictum est plenissime predicauit, quam et apostolica sedes beati Petri
apostoli cuius licet impares ministerio fungimur veneranter sulcipit, Iccirco & nos, et per nostrum
officiū hec veneranda sedes apostolica cōcorditer ac vnanimīter que definita sunt ab ea consentit, &
beati Petri auctoritate cōfirmat sicut supra solidatā petrā qui xps est ab ipso domino adept⁹ firmitatē
propterea sicut suscepimus atq̃ firmīter p̃dicamus sancta quinq̃ vniuersalia concilia Nicenū Constā-
tinopolitanū, Ephesinū Primū Calcedonēse, et Constātinopolitanum, que et omnis Christi ecclesia
approbat, et sequitur. Ita et quod nuper i regia vrbē pio vestre serenitatis adnū celebratum ē sanctū
sextum conciliū vt eorum pedissequi interpretes pari veneratione, atq̃ celsura suscipimus, et hoc cū
eis digne cōnumerari tanquā vna, et equali dei gratia cōgregatum decernimus, et qui in eo fideliter
conuenerunt Christi ecclesie sacerdotes inter sanctos ecclesie patres atq̃ doctores ascribēdos eque cō-
semus. Nam et istis sicut et illis idem dei spiritus salutem animarum operatus est, et huius immar-
cessibilis fructus imperiali pietati vestre a domino reputabitur cuius et per secula predicando labore
mirabiliter dei gratia cooperante perfectum est, Anathematizamus preterea proinde atq̃ execramur
omnes hereses, omnesq̃ earum auctores atque fautores, qui aduersus apostolicam, et orthodoxā fidē
diabolicis decepti fallaciis falsitatis errores in ecclesiam conati sunt introducere, id est Ariūm, Sa-
belliū, Macedoniū, Apollinarē, Eunomiū, Nestoriū, Euticem, Dioscorū, Timotheū, Seue-
rum, Themistiū, Origenem qui et amantium, Didimū, et Euacriū, similiter scripta Theodo-
riti aduersus, xii. sancti Cyrilli capitula cum epistola que dicitur Ibae missa ad mariū persam, et vna
cum eis Iacobum, Theodosiū, Gaianum, Anthimū, Zoaram, Donatum, Nouatum, Priscinienū
Paulum, Fotinū, Pelagiū, Celestiū, Iulianum, Faustum, Maximinū, quos sancta catholica atque
apostolica ecclesia de Catalogo fidelium patrū, vt pote zizania de area dominice ecclesie gehēne sup-
plicio abdicanda per ventilabrum diuine discretionis abiecit. Pariterq̃ anathematizamus noui erro-
ris inuentores, id est Theodorū Faranitanū episcopum, Cyrum Alexēdrinū, Sergiū, Pirrhum,
Paulum, Petrum Constantinopolitane ecclesie successores magisq̃ presules, necnon & Honorū qui
hanc apostolicam ecclesiam non apostolice traditionis doctrina lustrauit, sed prophana proditio-
ne immaculatam fidem subuere conatus est. Et omnes qui in suo errore defuncti sunt similiter
anathematizamus, & abominamur imitatores eorum, & complices qui dudum fuerunt, vel nūc vsq̃
sunt, id est Macariū quondam fallacissimum Antiochie ecclesie deceptorem cum sui erroris disci-
pulo immo magistro Stephano, & cum eis Polychroniū nouū, vt vere dictum est Simonem, qui
heretice prauitatis delusus phantasmate mortuos suscitare pollicitus, dum vanam eius presumptionē
effectus non sequitur, fallax & in hoc omnibus comprobatus est, & qui similia eorum sapuerunt vel
sapunt, qui vnam videlicet voluntatē, & vnam operationē dicere presumpserunt, vel presumunt in
duabus naturis domini nostri Iesu Christi, quos & sancta vniuersalis supra memorata sexta synod⁹
abdicauit, & Macariū quidem de presulari dignitate deiecit, discipulūq̃ eius Stephanum, & Po-
lychroniū senem vanissimū sacerdotii honore frustrauit, eorūque participes atque socios qui nos
luerunt intelligere vt bene agerent, in iniquitatibus meditati sunt in cubilibus suis, qui suos vt prez-
sertim

fertim Macarius errores huc illucq; diffeminare conati sunt, & dum sub ouili tegmine latens lupus apparet, & pro pastore tur, & latro compertus est a vero pastore ouium Christi, vt pettiter ac deuastator abiectus est. Idcirco digne anathematis stilo perculsi sunt, & eternis vinculis colligati penitere nolendo insolubiliter tenentur obstricti, ne rursus in effrenate presumptionis audaciam concitati sue perfistere doctrine contagio quēquā de simplicibus qui etiam nunc vsque in sua obstinatione peruicaciter perseuerare maluerunt, quā ad veritatis cognitionem vt saluarentur penitendo conueru, obdura uit enim cor eorum diuturna malitia, & omnibus claruerunt conscientie magisq; ignorantie labe pstrati, vt spōte rebelles apostolice veritati, & suam magis quā dei gloriam inquirentes, cum deus moueat ad penitentie correctionem delinquentes exhortans. Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur, & uiuat. Nam quod per diuina scripta uestra pietas nostrā exiguitatem cōmonere dignata est, vt salutarī doctrina, & orthodoxe fidei dogmatibus imbuerentur, quatenus ad sane fidei scientiam peruenirent, vt egrotis & naufragantibus circa fidem sedulo eis manū spiritalis doctrinis porreximus, vt ad portum veritatis pertingerent, & medicinalia monita ad cognoscendam sane scientie rectitudinem indefinenter contulim, & quod ad nostrum ministerium congruit admonitionis remedia non obmittimus cupientibus exhibere. Licet autem scripture stilus pro statu apostolice & euangelice fidei admiranda certamina uestre clementie, & vigilantia singularē narrare nō sufficit, sed non ideo pretermittenda sunt fortitudinis insignia, dum ubique orbis vniuersus eius canit preconia. O sancta mater ecclesia exurge, depone palliū meroris, & induere stollam iocunditatis tue. Ecce filius tuus constantissimus principum defensor tuus, adiutor tuus, ne cōmouearis accinctus est gladium verbum dei quo diuidit incredulos a fidelibus, induit se lorica fidei, & galeam spem salutis. En pugnator tuus confide, ne metuas, nouus dauid, nō ille rex vnius gentis iudaice, sed hic tuus christiane plebis piissimus princeps nazareni sanguine corporatus deiecit Goliam magniloquum hostem tuum, & cunctum agmen eiushuc illucq; disperisit, percussit frontem eius iactu lapidis ubi nō inerat signaculum pietatis, amputatum est caput eius, & in membris eius nullus vigor relictus est. En ubiq; triumphus portatur in pilo. Congregamini pariter & venite O religiosissime Christi ecclesie cum sacerdotibus plebes toto orbe diffusę canite magnavoce & dicite. Vicit nouus Dauid Constantissimus Augustorum non in milibus solum, Nec enim generalem euangelice predicationis victoriam numerorum vinculis quisquā poterit comprehendere, sed & ipsum principem, & hostem ducem, ac incētinorē oīm malorū, & errorem diaboli cum suis legionibus atque fautoribus per armavere atque orthodoxe, & apostolice traditionis, & confessionis extinxit. Exulta nunc secura sancta mater ecclesia de libertate tua sepius impugnata, sed nō derelicta. Suscitauit rex tuus inuictissimus christianissimum principem propugnatorem tuū, benefactorem tuum, atq; opulentissimū largitorem, cuius studio orthodoxa fides recollecto splendore toto orbe irradiat, fideles omnes gratiam referentes exultant, infideles meror atq; deiectio comprimit & confundit, ecclesie Christi de cunctis oppressionibus liberate respirant, donis imperialibus cōfouentur, principali presidio muniuntur, quibus & domesticis verbis augusta uestra benignitas Christum imitandum pollicetur. Ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem seculi, vt domini nostri Iesu Christi cuius exemplis utitur eterna eius regni perenni gloria potiatur in orbem terrarum generaliter atque perenniter eius imperium dilatetur. Presentis denique suggestionis exiguum portatorem. Constantinum subdiaconum regionarium huius sancte apostolice sedis, qui & nuper cum legatis apostolice memorie predecessoris mei Interfuit sancte synodo inibi celebrate clementia consueta dignum exceptione censeat uestra regalis magnanimitas, eiusq; suggestionibus aurē pietatis accommodet, vt auctorem in ministro dignāter suscipiat. Et subscriptio. Piissimum domini imperium gratia superna custodiat ei omnium gentiū colla substernat, data nonas Maias inductione decima.

EXEMPLAR DIVINE IVSSIONIS
IVSTINIANI AVGVSTI DIRECTA
AD IOHANNEM PAPAM VRBIS
ROME.

A



AN NOMINE DOMINI DEI SALVATORIS NOSTRI IESV
xpi imperator Cesar Flavius, Iustinianus fidelis in Iesu Christo pacificus pius
perpetuus Augustus Iohani vero sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo antique
aline vrbis Rome atq; vniuersali pape. Magnū studiū, magnā sollicitudinē nos
habentes pro stabilitate immaculate christianorū fidei, dehinc nāq; clementissimū
nostrum deum adiutorem, & susceptorem nostre serenitatis esse confidimus ad-
uersus omnē inimicum Christo dilecte nostre reipublice, dum cognitum est nobis, quia synodalia
gesta, eorūq; definitio quā & instituere noscitur sanctum sextum cōcilium quod cōgregatum est in
tempore sancte memorie nostri patris in hanc a deo conseruandam regiā vrbem apud quosdam
nostros iudices remiserunt. Hec omnino non preuidimus alterum aliquē apud se detinere ea sine
nostra piissima serenitate, eo quod nos copiosus misericordia noster deus custodes cōstituit eiūdem
immaculate christianorū fidei, sed mox adduxim⁹ nostros patres sanctissimos, ac beatissimos patri
archas cum vestre beatitudinis apocrifario, & sacratissimū senatum verumetiam deo amabiles metro
politas, & episcopos qui hic in regiā vrbe cōmorantur, & deinceps militantes incolas sancti palatii,
necnon & ex collegiis popularibus, & ab excubitoribus, Insuper etiam quosdam de Christo dilectis
exercitibus tam ab a deo conseruando imperiali obsequio, quamque ab orientali Thraciano, similis
ter & ab Armeniano, etiam ab exercitu italie deinde ex cabarisanis, & septensianis, seu de Sardinia
atq; de africano exercitu qui ad nostram pietatem ingressi sunt, & iussimus prefatas synodalia ge-
storum chartas in medium adduci, & coram supradictis omnibus lectionem eorum fieri, omnesq;
diligenter audientes signare ipsas fecimus, quorū auditorum vniuersitas in nostris manibus eas pre-
buit chartas, vt debeamus nos tenendas inuiolatas conseruare ipsas, vt non licentia fuerit in quolibet
tempore his qui timorem dei nolunt habere aliquid corrūpere, aut submutare ab his que inserta sunt
in prenominalis synodalibus gestis quas totas chartas bene definitas in temporibus sancte memo-
rie nostri patris ex probabilibus sanctis patribus, qui proprie lingue & manū fidem apud dominū
nostrum Iesum Christum verumq; deum existentem cōfirmasse dinoscuntur, & confitentes eā do-
cuisse, nos speramus clementissimum nostrum deum, quia vsq; dum noster spiritus statutus est ex
deo esse in nobis ipsas chartas illibatas, & incōmutabiles semper conseruabimus. Ad insinuendum
itaque vestre paterne beatitudini huiusmodi capituli motiones, preuidimus & earum scientiam
notam fecisse beatitudini vestre. Et manu diuina. Diuinitas te seruet per multos annos sanctissime,
ac beatissime pater. Data, xiiii. Calendas Martias Cōstantinopoli imperiali domo. Piissimog; perpe-
tuo Augusto. Iustiniano imperatore anno secundo. Et post consulatum eius anno secundo indig-
ctione decima quinta.

Gloria in excelsis deo, & in terra pax hominibus bonę voluntatis
Gloria indiuidue trinitati.

SCRIPTVS EST ENIM HIC CODEX TEMPORIBVS
domini Sergii sanctissimi, ac beatissimi pape. Et in patriarchio sanctę ecclesie
Romane Reconditus.

DEO GRATIAS. AMEN.

ACTA SCITV DI
GNISSIMA DOCTEQVE CONCINNATA CON
STANTIENSIS CONCILII CELEBRATISSIMI.



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BA
siliensis in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam represen
tas ad perpetuam rei memoriā. Quoniam facile labitur humana memoria, &
procliuus est hominum cursus ad nouitates ad regimē dominici grecis feliciter
& votiuē dirigendum maxime pertinere dinoscitur, vt vniuersalium gesta con
ciliorum sub fidelis approbatione testimoniū ad posteritatis memoriā pandā
tur, & in cōmuni noticiā teneantur. Namq; cū sepe casus eueniant quorum si
miles constat apud antiquos fuisse decisos, vtile quidem est scire quale fuerit eorum qui nos pcesse
runt de simili re iudiciū. Et cū plerūq; in rebus dubiis ad vtrāq; partem rationes plurimae addu
cantur, ad tollendas lites, & contētionē opportuna cernitur veterum auctoritas, & que ab antiquo fa
cta legitur sanctorū diffinitio patrum. Sic enim scriptum est. Interroga generationem pristinā, &
diligenter inuestiga patrum memoriā. Et iterum, Interroga patrem tuū & dicet tibi, maiores tuos,
& annuntiabūt tibi. In conciliis preterea generalibus errores aduersus sanctā fidem pro tempore in
surgentes reprobantur, determinātur quæstiones ad catholicā fidem pertinentes, que deniq; & qua
liter intelligenda sunt diuina mandata declarant, & quod illis proprium est, per ea sacri canones edū
tur, qui constringentes hominū vitas sciri ab omnibus debent, vt prescripto eorum manifestius co
gnito vel inhibita declinent, vel permissa sectentur. Hec autē aliāq; plurima attendentes rem vtilem,
& admodum fructuosam esse cognoscimus magne Cōstantiē. synodī que ad extirpationem schis
matis heresum, & errorum, ac reformationē ecclesie in capite, & in membris fuisse dinoscitur congre
gata gesta in vnum de quonemo ambigere habeat ad perpetuā rei memoriā librū redigi. Nāq;
cum plurima ibidem maxima negocia & digna memoratu peracta fuerint quis non illa collaudet
ad posteritatis noticiā recondi perpetuam? Quis non opere precū duxerit sciri ab omnibus Christi
fidelibus quomodo sancta Cōstantiē. synodo operante ecclesia catholica que per quadraginta fe
re annos horrendo schismate diuisa fuerat ad perfectam vnitatē pacis rediit felicitis recordationis Mar
tino papa quinto ad summū apostolice apostolatus assumpto? quis determinationes, ac decreta illius
synodī per declarationem auctoritatis vniuersalis ecclesie, & generalium conciliorum eandem repre
sentantium pro extirpatione predicti schismatis, pro eliminatione heresum, & errorum, ac pro reforma
tione ecclesie in capite, & in membris edita non libenter audire, & cognoscere velit? Nepe nos magnā
atq; euidentem vtilitatem ex cognitione gestorum illius sancte synodī resultare prospicientes, ac volē
tes salutē publice, & communibus consulere cōmodis, decreta ibidem facta ex actibus eiusdem con
ciliū exrrahi, & colligi ac fideliter cōscribi. Bulla quoq; seu plumbo huius sacri conciliū Basiliē. comu
niri adhibitis singulis ad id necessariis volumus & mandauim⁹. Ad cuius operis consummationem
dilectissimos Ludouicū sancte Susanne, & Iohannē sancti Calixti, sancte Romane ecclesie presbyte
ros cardinales venerabiles Guillelmū vercelle. & Thomā dunckelden. episcopos, nec non dilectos
ecclesie filios Thomā de Conrcellis, & Martinum bonifiliū in theologia magistros, & Iohannem de
vuathenstein archidiaconum zagabiē. decretorum doctorem ordinauimus, & deputauimus. Ipsi
autem cōmissioni nostre multo tempore diligentī cura vacantes iuxta nostrum mandatum extraxe
runt & collegerunt, ac fideliter conscribi fecerunt decreta, & gesta nōnulla prefati sacri cōciliū Cōstan
tiē. in vnum redigentes volumen, quorum tenores sequuntur, & sunt tales.

Acta sacri generalis. Constantiensis conciliū.



NOMINE SANCTE ET INDIVIDVE TRINI
tatis. Hic liber continet ordinationes, statuta. Constitutiones, decreta, & alia acta,
& gesta in generali Cōstantiensi concilio, presidente sanctissimo in Christo pa
tre, & domino nostro domino Iohanne diuina prouidentia papavicesimo tertio re
collecta vifa & ordinata per nos prothonotarios notarios, & scribas infra scriptos ad
id per eundē dominū nostrum papam ipso approbante concilio deputatos, sub an
no domini indictione, pontificatu, mensibus, & diebus inferius annotatis.

CONCILII CONSTANTIENSIS SESSIO PRIMA.

Introitus pape Iohannis vicesimertii ad Constantiam.

A



NOMINE DOMINI NOTRI IESV CHRISTI, ANNO a natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo decimoquarto indictione septima die lune, v. mensis nouembris pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri, domini Iohannis diuina prouidentia pape vicesimertii anno quinto, prefatus sanctissimus dominus noster papa qui alias continuando Pisano generale concilium statuit ipsum concilium iterum conuocandum ad hanc ciuitatem Constantien. qua ciuitatem die dominica, xxviii. mensis Octobris proxime decursi soleniter & honorifice intrauit, & ita conuocauit ad primum diem huius mensis, ut patet per litteras apostolicas de quibus infra in decisione diei sextedecime huius mensis fit mentio. Sed propter celebritatem festi omnium sanctorum & commemorationem omnium defunctorum ad diem sabbati tertiam, & deinde ipsam tertiam ex certis causis distulit ad hanc diem. In ipsa tamen die omnium sanctorum dum idem dominus noster missarum solennia celebraret inter ipsa solennia facto sermone ad clerum per egregium doctorem decretorum dominum Iohannem volim, per reuerendissimum in Christo patrem dominum Franciscum sanctorum Cosme, & Damiani diaconum cardinalem lecta fuit schedula huius tenoris videlicet.

Ad laudem omnipotentis dei, & incrementum status tranquillitatis & pacis vniuersalis ecclesie sancte dei. Cum sanctissimus dominus noster, dominus Iohannes diuina prouidentia papa, xxiii. paterne pietate respiciens in ciuitate Lande. v. idus Decembris pontificatus sui anno, v. continuando sacrum Pisanum, & generale concilium super reformatione status eiusdem ecclesie de venerabilium fratrum suorum sancte Romane ecclesie cardinalium concilio indixit iterum generale concilium huiusmodi celebrandum in hac ciuitate Constantiensi prouincie Magutinen. in proximo kalendas Nouembres inchoandum ipsum Pisanum concilium rursus continuaturus intimat de eorundem fratrum consilio quod intrabit dictum futurum Constantiense concilium deo fauente die sabbati de mane proxime futura in hac ecclesia Constantiensi kalendas nouembris, pontificatus eiusdem domini nostri anno, v.

Inchoatio sacri concilii Constantiensis.

B



Tem dominus noster papa ipsa die quinta pro felici inchoatione dicti concilii premissa solenni processione astante cum mitris, & habitibus tam reuerendissimorum dominorum cardinalium, quam archiepiscoporum, episcoporum, electorum, abbatum, & aliorum prelatorum cetui copioso missam de sancto spiritu in ecclesia Constantiensi soleniter celebrauit, & per religiosum virum fratrem Iohannem de Vercellis sacre theologie magistrum priorem prioratus de pamonte Bellicen. diocesis procuratorem ordinis Cluniacensis pronuntiatus est sermo ad clerum pertинens ad materiam, & reuerendissimus pater dominus Franciscus sanctorum Cosme & Damiani cardinalis predictus ex pulpito ligneo quod ascendit, hec verba alta & intelligibili voce protulit. Sanctissimus dominus noster papa sacro approbante concilio statuit sessionem tenendam die veneris, xvi. huius mensis, de & super quibus omnibus & singulis magister Iohannes de scribanis procurator fiscalis alta, & intelligibili voce per protothotarios domini nostri pape & clericos, & notarios camere apostolice petiit fieri publicum, & publica instrumenta ad perpetuam rei memoriam.

SESSIO PRIMA.

C



Que veneris sextadecima mensis Nouembris anno, indictione, & pontificatu quibus supra sacra & vniuersali synodo in ecclesia Constantiensi presidente prefato domino papa, soleniter congregata celebrataque missa de spiritu sancto per reuerendissimum in Christo patrem dominum Iordanum episcopum Albanen. sancte Romane ecclesie cardinalem de vrsinis vulgariter nuncupatum, cantatisque letaniis, & aliis deuotis orationibus preporrectis ad deum. Idem dominus noster papa inchoans veritatem diligite, Zacha. viii. capi. Et adducens auctoritates noui & veteris testamenti allocutus est synodum exhortans omnes ad meditandum, & solerter insistendum super ordinandis his que ad ecclesie pacem, & statum pertinent, quo sermone perlecto reuerendissimus in Christo pater dominus Franciscus sanctorum Cosme, & Damiani diaconus cardinalis Florentinus. vulgariter nuncupatus stans in thalamo eminenti ubi dictus dominus noster sedebat, alta, & intelligibili voce legit schedulam sequentem videlicet.

Iohannes episcopus seruus seruorum dei ad futura rei memoriam, intendentes ad executionem eorum que per felices recordationis Alexandrum papam quintum predecessorem nostrum in Pisano concilio

concilio decreta fuerunt circa conuocationem concilii generalis iterum faciendam dum alias presens concilium conuocauimus per litteras nostras quarum tenorem hic duximus inferendum.

CVLLA CONVOCATIONIS CONCILII.



MOHANNES EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI ad futuram rei memoriā. Ad pacē, & exaltationem ecclesie, & tranquillitatem christiani populi prompto corde, & efficaci desiderio intendentes ea libenter ordinamus, & querimus per que huiusmodi pax, & exaltatio tranquillitatis merito valeat promereri. Dudum siquidem felicis recordationis Alexander papa v. antecessor noster in sacro Pisano concilio tunc presides ex quibusdam magnis, & arduis causis eundem mouentibus ipso approbante concilio. Inter cetera de-

creuit iterum generale conciliū ex tunc ad terminū per se, vel successorē suum in loco de quo sibi, vel eidem successorī videretur fore solēniter conuocandum. Idēq; predecessor ea que circa confirmatio- nem ecclesie expedienda restabant protunc suspendit, ipsumq; conciliū vsq; ad tēpus triennii p̄fatum continuādum statuit, & prorogauit. Postmodū vero ipso Alexandro predecessore (sicut deo pla- cuit) vita functo, nobiscq; diuina fauente clementia ad apicē summi apostolatus assumptis dum tem- pus triennii iam aduenerat, & nos per vestigia eius predecessoris incedere, & ordinationem prefatā ab eo in cōcilio factam (vt prefertur) puro corde, & recta voluntate adimplere, pperaremus, quibusdā rationibus tunc expressis animū nostrum mouentibus conciliū huiusmodi i Romana vrbe que pau- lo ante de manibus hostiū recuperata presentiam nostrā pro cuius conuersatione plurimū flagita- bat debito tēpore conuocauimus, verum quia veniente postea tēpore constituto prelati, & ceteri qui huiusmodi concilio interesse debebant nequaquā in tanto numero conuenerunt quātum rerum agen- darū magnitudo requirere videbatur, nos per alias prorogationes per nos factas tandem conciliū ipsum ad mensem Decēbris nunc presentem solēniter prorogauim⁹, et ad celebrandū statuimus. Locum autē infra certū tempus reliquimus declarandū, vt interim super eo maturi⁹ consuleremus. Post hec vero intra dictum tempus nondū elapsū per litteras charissimi in Christo filii nostri Sig- gismūdi electi in regem romanorū, & Hūgarie regis illustris instantissime requisiti, vt non propera- remus in declaratiōe huiusmodi loci pro concilio faciendo, sed tam in declaratione loci predicti, quā etiam in tempore dicti concilii celebrandi supersedere vellemus, donec ipse nuncios suos super hoc instructos ad nostram presentiam destinaret. Nos votis eiusdem regis que zelo deuotionis & puritate fidei emanare cōspiciebamus annuētes, aduentū prefatorum nunciorū quos de venerabilium fratrum nostrorū sancte Romane ecclesie cardinaliū, & prelatorū qui rome in generali cōsistorio ad hoc voca- ti fuerunt voluntate cōsilio, & assensu duximus expectandum. Deinde cum post romane vrbis mis- serabile casum ad nostūc apud Florentiā exñtes nūciū accessissent, & ex parte eiusdē regis multa no- bis circa materiā suggestissent, eorū auditis relatis p pleniori expeditiōe dilectos filios nostros an- thoniū sancte Cecilie presbyterū, & Fran. sanctoꝝ Cosme, & Damiani sancte Romane ecclesie car- dinales cum plena potestate super hmōi electione loci, & deputatione temporis, ac simul cū eis dile- ctum ecclesie filiū nostrū nobilem virū Manuhelē chissolareñ, anlitē cōstātinopolitanū ad presentiam eiusdem regis transmisi⁹, qui ad eum venientes tandē de ipsius regis cōsilio & assensu ciuitatem Cōstantiē, puincie Maguntinē, pro loco hmōi concilii celebrandi cōcorditer elegerunt, ac tēpore ad initiandū hmōi conciliū statuerūt diē primā mensis Nouēbris pxime venturi. Deinde vero nos q; pro quibusdā arduis, & magnis negociis cū eodē rege iuxta nostrū, & ipsi⁹ desideriū personaliter cō- ueniētes certificati ab eo de habilitate, & securitate ciuitatis cōstātie antedictē, quā securitatem ipse rex se pstiturū i ipso cōcilio personali affuturū pollicetur, volētes, & ab intimis cupiētes, vt p̄fata celebra- tio cōciliī salubriter impleatur, & optatū cōsequatur effectū, hmōi electionē loci, & t̄pis, vt p̄fertur fas- ctam auctoritate aplīca tenore p̄sentiū. de eorūde fratrum cōsilio & assensu ratificamus, approbam⁹ & cōfirmamus, ac ei aplīci roboris adiicimus firmitatē, p̄fatūq; conciliū i ciuitate p̄dicta Cōstantiē, diē prima mēsis Nouēbris, pxime vēturi initiandū, & auctore dño exinde celebrandū eadē auctori- tate, & cōsensu harū serie statuim⁹, pnunciamus, & decernim⁹ venerabiles fratres nostros patriarchas archiepiscopos, ep̄os & dilectos filios abbates, & ceteros ecclesiarū & monasterioꝝ p̄latos hortātes, & monētes, ac in virtute p̄stiti iuramenti, & sancte obediētie eisdem mandantes quatenus personaliter necnō charissimos i xpo reges & nobiles viros, principes, duces marchiones, & alios qui huiusmodi concilio interesse debent, vel qui prodesse possunt quoquomodo p viscera charitatis domini nostri

CONCILII CONSTANTIENSIS.

Iesu Christi inuitantes & exhortantes quatenus pro pace ecclesie, & omnium christianorum etiam personaliter, vel si personaliter non possunt per solenes oratores congruo tempore concilio debeant interesse, ut sic congregata fidelium multitudine copiosa ea que in eodem concilio agenda incubunt deo auctore, & adiutore salubriter ordinentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre ratificationis, approbationis, confirmationis, pronuntiationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contravenire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis dei, & beatorum Petri, & Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datū lande. v. idus decēbris pontificatus nostri anno. v.

A ¶ Subinde cum venerabilibus fratribus nostris sancte Romane ecclesie cardinalibus, & nostra curia ad hanc civitatem Constantiensem, venimus tempore constituto, & nunc per dei gratiam hic existentes cum huius sacre synodi concilio intendimus insistere ad pacem exaltationem, & reformationem ecclesie, & tranquillitatem populi christiani. Et quia in hac re tam ardua non est propriis viribus aliquid presumendum, sed dei adiutorio confidendum. Ideo a cultu diuino inchoantes hoc sacro approbante concilio ordinauimus quod hac ipsa die specialis missa ad hec constituta diceretur, sicuti per dei gratiam nunc celebrata est, quam etiam statuimus in hac, & singulis aliis collegiatis ecclesiis secularibus, & regularibus huius civitatis semel in ebdomada, videlicet feria. v. hoc sacro concilio durante collegialiter celebrari, & ut eo feruentius huic sacre celebrationi fideles insistant, quo ampliori gratie munere sentiant se resectos, omnibus vere penitentibus, & confessis videlicet sacerdotibus dictas missas celebrantibus pro singulis missis unum annum, interessentibus vero. xl. dies de iniunctis eis penitentiis in domino relaxamus. Ad cuius etiam misse celebrationem exhortamur venerabiles fratres nostros sancte romane ecclesie cardinales, necnon patriarchas archiepiscopos, episcopos, & dilectos filios abbates, ceterosque sacerdotes constitutos, ut & ipsi ad impetrandum predictum diuinum auxilium cum deuotione singulis septimanis predictam missam celebrent semel, quibus celebrantibus, & celebrationibus interessentibus similes indulgentias largimur. Exhortamur etiam in domino omnes & singulos qui Christi nomine gloriantur, ut ad obtinendam optatam consummationem tante rei diligenter insistant orationibus, ieiuniis, elemosinis, & aliis piis operibus, ut deus ex nostra, & episcoporum humilitate placatus dignetur felicem exitum huic sacre congregationi concedere.

B ¶ Preterea considerantes quod precipuum agendum in concilio generali secundum laudabiles consuetudines antiquorum conciliorum esse debet de his que concernunt catholicam fidem, & attendentes quod talia propter summam arduitatem exigant diligentiam, tempus sufficiens, & studium, exhortamur omnes habentes peritiam sacrarum litterarum, ut diligenter secum, & cum aliis illa cogitent, atque tractent que eis videbuntur ad hanc rem utilia, & opportuna, & quod primum commode poterunt illa ad nostram, & huiusmodi sacre synodi notitiam perducant, ut tempore opportuno possint ea determinari que videbuntur tenenda, vel repudianda pro utilitate & incremento ipsius catholice fidei, & specialiter contingentia circa non nullos errores qui a certis temporibus dicuntur in nonnullis partibus pullulasse, & maxime circa illos qui ortum dicuntur habuisse a quodam Iohanne vnde eff. Insuper etiam exhortamur omnes catholicos hic congregatos, & alios ad hanc synodum venturos, ut velint diligenter cogitare, & prosequi ad nos, et eandem sacram synodum perducere ea per que possit etiam et congregatio catholicorum ad debitam reformationem, et optatam tranquillitatem deo iuuante perducere. Nostrarum namque intentionis et voluntatis est, ut omnes hac de causa congregati cum omnimoda libertate possint dicere consulere, et facere omnia et singula que pro premissis putauerint pertinere.

C ¶ Ut autem notus sit modus qui in huius sacre synodi processu seruandus est tam quo ad ea que dicenda, et determinanda erunt, quam quo ad consensum, et gestum, et morem, et compositionem, putamus in hoc recurrendum ad obseruantias antiquorum patrum que maxime colliguntur ex canone Tolletani concilii cuius tenorem duximus hic inferendum.

D ¶ In loco benedictionis confidentes domini sacerdotes nullus debet aut indiscretis vocibus perstrepere, aut quibuslibet tumultibus perturbare, nullus etiam falsis vanis verisibus, vel quod est deterius obstinatis disceptationibus tumultuosas vos effundere. Si quis enim (ut ait apostolus) putat se religiosum non refrenans linguam suam, sed seducens cor suum, huius vana est religio. Cultum enim suum iustitia perdit, quando silentium iudicii obstrepentium turbatio confundit, dicente propheta. Erit enim cultus iustitie silentium. Debet ergo quicquid aut confidentium consultationibus agitur, aut ab accusantium parte proponitur sic mitissima verborum relatione proferri, ut nec contentiosius vocibus sensus audientium conturbent, nec iudicii vigorem pretumultu eneruet. Quicunque ergo in conuentu concilii hec que premissa sunt violanda

violanda crediderit, et contra hoc interdictū, aut tumultu, aut contumeliis, vel risibus conciliū perturbauerit, iuxta legis diuine edictum quo precipitur eiūse derisorem, & exhibet cum eo iurgium, cum omni dedecore ac confusione abstractus a cōmuni cetū recedat, & trium dierum excommunicationis sententiam ferat. Et quoniam cōmuniter contingere potest q̄ aliqui ex confidentibus non erunt in sedibus debitis collocati eodem sacro approbante concilio decreuimus q̄ ex sessione huiusmodi nulli ecclesie vel persone preiudiciū generetur.

¶ Deputantur hic ministri & officiales concilii.

Via vero ad persecutionem huiusmodi concilii requiruntur certi ministri, & officiales. Ideo hoc sacro approbante concilio deputamus infra scriptos videlicet dilectos filios aragonum de malispinis, loco cuius quia promotus fuit postea ad ecclesiam Elisina per natione italica fuit electus, & appositus dominus Iacobus Rodim de ianua. Paulum de iuuenaco, Hermanum de Duuerck. Thomā polcen. Iohannem de klempeyo notarios nostros, qui videndi omnes scripturas que in concilio eodem fient curam habeant specialem, ita qd concorditer, & ordinate fiant sicut decet est. Et omnibus ordinatis in prefato concilio se subscribant, necnō dilectos magistros Anthoniū de Iuschis, Angelum de Reate, Iob de gestis. Et petrum de Irilia prefati concilii notarios, & scribas qui subalternent notariis supradictis dilectum filium nobilem virum Bertholdū de vrsinis comitē Suauonen. & palatinum ipsius concilii custodem. Dilectos filios magistros Iohānem Basire litterarum apostolicarū scriptorem. Iacobum de campis causarum palatii nostri auditorem, Angelum de flublionibus causarum camere apostolice auditorem, & Petrum Pauli de iustinopoli canonicum Rauenatē, decretorum doctores. Scrutatores votorū quorū duo ex vna, alii vero ex altera prefati concilii parte vota scrutentur, & cum ipsis duo ex eisdem notariis, & duo ex scribis supradictis in, votorum scrutatione semper debent interesse. Dilectos filios magistrum Petrū de Ancharano vtriusq̄ iuris. Simonē de perusio iuris ciuilib, raphaelē de fulgosis vtriusq̄ iuris, & Ardecimū de nonaria iuris ciuilib doctores prefati concilii aduocatos, necnō dilectos filios magistros Iohannē de scribanis & Hēricū de Piro dicti concilii procuratores & p̄motores magistrū Gareteñ. de pistorio meñ. potentī Bartholo. de pando, & Michāelē Bolosonis ordinatores sedere debentiū in concilio supradicto, lectis itaq̄ schedula, & bulla predictis domin⁹ cardinalis alta voce interrogans sciscitatus est, vtrum omnia & singula in supradicta schedula contenta ipsi synodo placerent. Ad cuius interrogationē omnes, & singuli prelati in synodo existentes concorditer nemine discrepante responderunt, placet. Super quibus omnibus & singulis magister Iohannes de scribanis fieri petiit per prothonotarios ad hoc deputatos publicum, & publica instrumenta.

¶ Sessio quando dominus noster papa obtulit cessionem sui papatus.

INNO A NATIVITATE DOMINI. M. CCCC. XV. INDICTIONE. viii. pontificatu quo supra die vero martis secunda mensis Martii fuit celebrata sessio, in qua dominus noster celebrauit missam in ecclesia maiori de spiritu sancto, qua celebrata fuerūt lecte solēnitates que cōsueuerunt in sessionib⁹. Demū dominus noster sedens in cathedra ante altare conuersus ad conciliū ibidem congregatum legit schedulā tenoris sequentis per dominum Vitalem patriarchā antiochenum nomine concilii traditam alta voce scilicet incipiendo.

Ego iohānes papa. xxiij. ppter quietē totius populi christiani, profiteor, spōdeo, promitto, iuro, & voueo deo & ecclesie, & huic sacro concilio sponte & libere dare pacem ipsi ecclesie per viā mee simplicis cessionis papatus, & eam facere & adimplere cum effectu iuxta deliberationem presentis concilii, si & quando Petrus de luna. Benedictus. xiiij. Et angelus Corario. Gregorius. xii. in suis obediētiis nuncupati papatui quē pretendunt per se vel procuratores suos legitimos simpliciter cedant, & tunc in quocūq̄ casu cessionis, vel decessus, aut alio in quo per meā cessionē petierit dari vñio ecclesie dei ad extirpationem presentis schismatis. Et dum legebat illam clausulā in prescripta schedula spondeo promitto voueo, & iuro deo, flexit genua versus altare ponendo manus ad pectus dixit hec verba. Et ita promitto obseruare. Quo facto imperator surgens de sua cathedra regratatus fuit eidem domino nostro nomine concilii & suo, flectendo genua, deponendo coronam, & osculando pedem eiusdem dñi nostri. Et etiam dñs patriarcha fuit regratatus eidem nomine concilii. Post hec cātores inceperūt cantare. Te deum laudamus &c. Et p̄curator concilii Iohānes de scribanis petiit nomine

TT. ii.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

concilii publicum instrumentum a prothonotariis, & notariis, ac scribis sedis apostolice.

PRIMA SESSIO POST MISSAM PAPE.

A



Le lune. xxv. mensis Martii supradicti fuit sessio generalis in qua presidebat dominus Petrus cardinalis cameracen. sancti Grisogoni presbyter cardinalis, qui dixit officium misse. Et in qua rex Romanorum in habitu imperiali fuit cum suis nobilibus prout decuit regem Romanum, cui regi assistebat dominus Franciscus cardinalis. Florentinus diaconus card. sancti Cosme, & Damiani, in qua quidem sessione carata missa de domina nostra de annunciatione factum fuit officium letaniarum cum introitu. Exaudi nos domine quoniam benigna &c. & col. p. pace.

Subsequenter dominus cardinalis Florentinus iuxta deliberationem sancte synodi pronunciauit certos articulos sue constitutionis seruandos ad perpetuam rei memoriam quorum tenores sequuntur.

Ad honorem laudem, & gloriam sanctissime trinitatis patris & filii, & spiritus sancti, pacemque in terris hominibus bone voluntatis diuinitus promissam in dei ecclesia consequendam hec sancta synodus sacrum generale concilium Constantien. nuncupata per reformationem & unionem dicte ecclesie in capite, & in membris fida in spiritu sancto legitime congregata decernit declarat diffinit, & ordinat, ut sequitur.

Et primo quod ipsa synodus fuit, & est rite, & iuste convocata adhuc locum ciuitatis Constantiensis. Et similiter recte, & rite initiata, & celebrata.

Item quod per recessum domini nostri pape de hoc loco Constantiensis, vel etiam per recessum aliorum prelatorum, seu aliorum quorumcumque, non est dissolutum hoc sacrum concilium, sed remanet in sua integritate, & auctoritate etiam si que ordinationes facte essent in contrarium, vel in futurum fierent.

Item istud sacrum concilium non debet dissolui, neque dissoluitur usque ad extirpationem presentis schismatis, & quousque ecclesia sit reformata in fide, & moribus, & capite & membris.

Item quod ipsum sacrum concilium non transferatur ad alium locum nisi ex causa rationabili, & de consilio huius concilii deliberanda, & concludenda.

Item quod prelati & alii qui debent interesse huic concilio non recedant de hoc loco ante finitum concilium nisi ex causa rationabili examinanda per deputatos seu deputandos ab hoc sacro concilio, quia causa examinata, & approbata possunt recedere cum licentia huius vel illorum qui habet vel habent auctoritatem, & tunc recedens teneatur mittere potestatem suam aliis remanentibus sub penis iuris, & aliis per hoc sacrum concilium indicendis, & in contrarium facientes exequendis. Super his autem articulis lectis, & approbatis per cardinales, & concilium magister Henricus de piro promotor, & procurator concilii nomine totius concilii, & imperatoris petiit instrumentum.

QUARTA SESSIO IN ORDINE.

B



IE sabbati. xxx. & penultima mensis Martii supradicti fuit sessio generalis in ecclesia cathedrali Constantiensis predicta, et celebrauit missam de spiritu sancto dominus patriarcha antiochenus, in qua sessione fuit Romanorum rex in habitu, & insigniis ad regem Romanum spectantibus, & cardinalis Florentinus pronunciauit articulos, & constitutiones sequentes.

In nomine sancte & indiuidue trinitatis patris & filii, & spiritus sancti. Amen. Hec sancta synodus Constantiensis generale concilium faciens pro extirpatione presentis schismatis, & unionem ac reformationem ecclesie dei in capite, & in membris fienda ad laudem omnipotentis dei in spiritu sancto legitime congregata ad consequendum facilius securius liberius, & vberius unionem, & reformationem ecclesie ordinat disponit statuit decernit, & declarat, ut sequitur.

Et primo quod ipsa synodus in spiritu sancto congregata legitime generale concilium faciens ecclesiam catholicam militatem representans potestatem a Christo immediate habet, cui quilibet cuiuscunque status vel dignitatis etiam si papalis existat obedire tenetur in his que pertinent ad extirpationem dicti schismatis, & reformationem generalem ecclesie dei in capite, & in membris.

Item quod sanctissimus dominus noster papa Iohannes. xxiii. Romanam curiam, & officia publica illius vel illorum officarios de hac ciuitate Constantien. ad alium locum non mutet, aut transferat, seu personas dictorum officiariorum ad sequendum eum directe vel indirecte cogat sine deliberatione, & consensu ipsius sancte synodi, & hoc quo ad illos officarios vel illa officia per quorum absentiam concilium verisimiliter dissolueretur, vel lederetur. Et si contrarium fecisset seu faceret in futurum, aut aliquos processus seu mandata

mandata contra dictos officarios vel alios, quoscūq; huic concilio adherentes etiam censuras ecclesiasticas, aut alias penas quascūq; continentes, vt ipsum sequerentur fulminasset fulminaret seu fulminauerit totum sit irritum & inane, nec in eisdem processibus, censuris, & penis tanq̃ irritis, & inanib⁹ quomodolibet obediendū fore, & ea & eos irritat, quinimo dicti officarii in dicta ciuitate cōstā. suis officiis vtantur, & illa exerceāt libere vt prius, q̃diu ipsa sacra synodus in eadem ciuitate celebrabitur.

Item q̃ omnes & singule translationes prelatorum necnon priuationes eorūdem aut aliorum beneficiatorū quorūcūq; cōmendarum, aut donationum reuocationes, monitiones, censure ecclesiastice, processus siue acta, & gesta gerenda agenda & fienda per prefatum dominū nostrum, aut suos officarios seu cōmissarios in lesionem cōcilii, seu adherētium eidem a tēpore sui recessus contra adherentes huic sacro concilio vel existentes in eodem, aut in ipsorum preiudiciū, seu alicuius eorūde quomodolibet ipsis inuitis facta, aut fienda, facte vel facti, faciēde vel faciēdi ipso iure sint nulla cassa irrita, & inania casse irritae & inanes, ac nulli⁹ roboris vel momēti ex sua auctoritate cassat irritat, & annullat.

Item fuit declaratum & conclusum q̃ de qualibet natione eligantur tres qui cognolcant de causis recedere volentium, & penis recedentium sine licentia infligendis.

Item q̃ pro bono vnionis non creentur noui cardinales, & ne fraude vel dolo dicantur facti dudū cardinales aliqui, declarat sacrum concilium pro non cardinalibus haberi qui nō erunt cardinales publice reputati & tenti in recessu eiusdē domini nostri a ciuitate Constantiē. Quibus lectis & approbatis per generalem synodum. Henricus de piro promotor concilii petiit fieri a notariis concilii, & eorum quolibet ipsius concilii nomine instrumentum, & instrumenta presentibus ibidem illustrib⁹ principibus Friderico Burgrauio nuriberge. Rodulfo duce Saxonie, comite de suuarzburg. magistro curie regis Romanorū, comite Bertholdo de vrsinis, ambasiatoribus regis Fracie, Anglie, Polonie, Noruegie, Cypri, necnon Iohanne de vice comitibus de mediolano aliis pluribus in multitudine copiosa.

QVINTA SESSIO.



Te sabbati sexta mensis Aprilis, anno a natiuitate domini. M. cccc. xv. indictione octaua fuit sessio generalis in ecclesia cathedrali Cōstantiē. deputata, in qua fuit serenissimus Romanorū rex prefatus in veste imperiali cum nobilibus suis ministrantibus sibi in insigniis. In qua sessione inter alios cardinales ibidem existentes presidebat cōcilio dominus Iordanus episcop⁹ Albanen. cardinalis de vrsinis. Et cantabatur missa de domina nostra per dominū Raynaldū archiepiscopū Rauē.

fueruntq; pronunciati articuli, & constitutiones sequentes per reuerendissimum dominum Andream electum Posernanensem.

In nomine sancte & indiuidue trinitatis patris & filii, & spiritus sancti amen. Hec sancta synodus Constantiēsis generale concilium faciens pro extirpatione ipsius schismatis, & vnione, & reformatione ecclesie dei i capite & in membris ad laudem omnipotentis dei in spiritu sancto legitime congregata ad consequendum facilius, securius, liberius vnionem, & reformationem ecclesie dei, ordinat, diffinit, decernit, & declarat, vt sequitur.

Et primo declarat q̃ ipsa in spiritu sancto legitime cōgregat cōciliū generale faciens, & ecclesiā catholicā representans potestatem a Christo immediate habet, cui quilibet cuiuscūq; status vel dignitatis etiam si papalis existat obedire tenetur in his que pertinet ad fidem, & extirpationem dicti schismatis, & reformationem dicte ecclesie in capite, & in membris.

Item declarat q̃ quicūq; cuiuscūq; cōditionis status dignitatis etiā si papalis qui mādatis statutis seu ordinationib⁹, aut pceptis hui⁹ sacre synodi, & cuiuscūq; alteri⁹ cōcilii generalis legitime cōgregati sup pmissis seu ad ea ptinētib⁹ factis vel faciēdis obedire cōtumaciter cōteperit, nisi resipuerit cōdigne penitētie subiiciatur, & debite puniatur etiā ad alia iuris subsidia si opus fuerit recurrendo.

Item diffinit & ordinat dicta sancta synodus, q̃ dominus Iohānes papa. xxiii. Romanā curiā, & officia publica illius vel illorū officarios de hac ciuitate Cōstantiē. nō mutet ad aliū locū, seu transferat, seu personas dictorū officiorū ad sequendū eū directe vel indirecte cogat sine deliberatione, & cōsensu ipsius sancte synodi. Et si cōtrariū fecisset, aut faceret in futurum, aut aliquos pcessus seu mādata contradictos officarios, aut alios quoscūq; huic sacro concilio adherētes etiam censuras ecclesiasticas, vel alias penas quascūq; cōtinentes, vt ipsum sequatur fulminasset, fulminaret, seu fulminauerit, totū id sit irritum & inane, nec eidem processibus censuris, & penis tanquā irritis. & inanib⁹ quomodolibet.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

libet obediendum fore, quinimmo dicti officarii in dicta ciuitate Constantiē. suis officiis vtantur & illa exerceant libere prius, quādiu ipsa sancta synodus in eadem ciuitate celebrabitur.

¶ Item ordinat & diffinit, q̄ omnes & singule translationes prelatorū necnon priuationes eorūde, aut aliorum beneficiatorum officialiū administratorum quarūcūq; cōmendarum, & donationum reuocationes, monitiones, censure ecclesiastice, processus, & quecūq; acta gesta gerēda agenda, & fienda per prefatum dominū Iohannē papam, aut suos officarios & cōmissarios in lesionem dicti concilii seu adherentium eidem a tempore inchoationis eiusdem concilii contra adherentes huic sacro concilio vel existentes in eodem aut in ipsorum, seu alicuius eorūdem preiudiciū quomodolibet ipsis inuitis facta vel fienda facte vel facti, faciende, vel faciendi auctoritate huius sacri concilii ipso facto sint nulla cassa irrita, & inania, casse irritae & inanes, ac nullius roboris vel momenti, & eadem auctoritate cassat, irritat, & annullat.

¶ Item declarat q̄ dominus Iohannes papa, & omnes prelati, & alii ad hoc generale concilium vocati, & alii in eodem concilio existentes in plenaria libertate fuerunt, & existunt, vt visum est dicto sacro concilio, nec ad noticiam dictorum vocatorum, seu dicti concilii cōtrarium deductum est, & hoc testificatur dictum sacrum concilium coram deo & hominibus.

¶ Quibus articulis siue constitutionibus lectis dictum concilium eos, & eas vniformiter approbauit & conclusit. Super quibus Henricus de piro promotor & procurator ipsius concilii nomine eiusdem concilii petiit instrumentum.

¶ Sessio sexta.

A



¶ Quod mercurii decima septima mensis Aprilis supradicti fuit sessio generalis in cathedrali ecclesia Constantiensi supradicta celebrata, in qua primo iuxta morem & ritum aliarum sessionum fuit celebratum officium de spiritu sancto per reuerendū patrem dominū Nicolāū archiepiscopum Genezneū. & cantate letanie, ac orationes more aliarum sessionum cum euangelio. Ego sum pastor bonus, in qua sessione fuit rex Romanus in insigniis regalibus, cui affiscebant domini Iordanis de vrsinis, & Angelus landeū. episcopi cardinales. Et eidem sessioni presidebat tunc reuerendissimus pater dominus Iohannes episcopus Hostiē. vicecancellarius cardinalis Viuariē. & ascenderūt ambonē in quo publicari solent constitutiones, & alia auisamenta in concilio reuerendi patres episcopus atrebatē. pro natione gallica, archiepiscopus Rigenis pro natione germanica. Lichseldē. episcopus pro natione anglicana, & abbas Florentinus pro natione Italica. Et de mandato concilii fuerūt pronunciati articuli sequentes per dictum dominū atrebatē.

¶ In nomine sc̄e & indiuidue trinitatis patris & filii, & spiritus sancti Amen. Hec sancta synodus Constantiensis generale concilium faciens, & ecclesiam catholicam representans in spiritu sancto legitime congregata ad consequendum facilius pacem & vnionem ecclesie dei decernit, declarat, ordinat statuit, diffinit, vt sequitur.

¶ Et primo decernit, & declarat procuratorium super renunciatione papatus facienda per dominū Iohannem papam. xxiii. per quattuor nationes huius sacri concilii deliberatum, & ordinatum esse bonum utile & expediens pro vnione sancte matris ecclesie.

¶ Item decernit & declarat q̄ dominus Iohannes papa. xxiii. tenetur dare, & facere dictum procuratorium ad cedendum papatui pro bono vnionis, & pacis ecclesie iuxta formā schedule per ipsum oblate cuius procuratorii tenor sequitur in hunc modum.

¶ Procuratorium dandum per papam iohannem. xxiii. decretum per concilium.

¶ Iohannes episcopus seruus seruorum dei. Pridem ad laudem omnipotentis dei, pacem & quietē totius populi christiani, vnitatisq; ecclesie consummationem, ac extirpationem p̄sentis schismatis generali Constantiensi approbante concilio viam cessionis papatus libere obtulimus, illāque per nos fiendam cum effectu promissione voto, & iuramento firmauimus, sicuti in quadā schedule per nos in sacro concilio lecta latius continetur, & est talis.

¶ Ego Iohānes papa. xxiii. p̄pter quietē totius populi christiani p̄fiteor, sp̄o deo, & promitto, voueo, & iuro deo, & ecclesie, ac huic sacro cōcilio sponte & libere dare pacē ipsi ecclesie per viam mee simplicis cessionis papatus, & eam facere, et adimplere cum effectu iuxta deliberationem presentis concilii. Si et quando Petrus de luna. Benedict⁹. xiii. & Angelus Corario Gregorius. xii. in suis obediētiis nuncupati Papatui quem pretendunt per se, vel procuratores suos legitimos cedant, & etiam in quocūq;

quocūq; casu cessionis vel decessus, aut alio in quo per meam cessionem poterit dari vnio ecclesie dei cū extirpatione presentis schismatis, ne autem prouent⁹ tanti boni quibuluis fortis humane calib⁹ impediri valeat, aut modo quolibet retractari, sed expedite desyderatū producat effectum, quod desyderiorum nostrorū maximum est, ad dictam cessionem & renunciationem faciendam in omni casu, in dicta schedula p̄fate obligationis nostre comprehenso procuratores nostros & nūcios speciales in plenaria libertate & securitate constituti, sponte & ex nostra mera liberalitate constituimus & ordinam⁹ tales & tales, & ex ipsis quolibet duos, ipsiq; ex eis quibulibet duobus cedendi & renunciandi nostro nomine & pro nobis papatui concedimus omnimodam auctoritatem facultatem, & potestatem, ita quod occupantis conditio melior nō existat, nec per occupationem aliorū potestas impediatur. Sed duo quicūq; ex dictis pcuratoribus cōstitutis siue aliis cōtradicentibus ignoratibus & irrequisitis & coram nobis p̄sentibus & cessionem personaliter facere volentib⁹, vel quod per alios quam per nos renunciatio fieret quomodolibet contradicentibus vti eodem procuratorio possint valeant & debeant ipsius renūciationis actū expedire, pacificentes & extunc cōtrahentes pacto & contractu irrevocabilibus cum sancta vniuersali ecclesia. Et hoc sacro Constantien. concilio ipsam vniuersalem ecclesiam representante. ¶ Promittentes vouentes & iurantes deo & ecclesie & dicto sacro concilio quod nunq̄ dictos procuratores aut eorum aliquem & potestatem illis modo premissis cōcessam ex quauis occasione & causa orta vel oritura etiam in iure expressa, & propter quam causam vel causas constitutus procurator reuocatur tacite vel expresse reuocari potest vel possit, directe vel indirecte reuocabimus, nec ipsum procuratorium ratione forme aut personarum constituendarum vel cōstitutarum impugnabimus; nec contra ipsum pcuratorium, aut psonas cōstitutas in eodē quoquomō de iure vel de facto in iudicio, vel extra excipiemus quodq; non diximus, aut fecimus, nec dicemus, aut faciem⁹ in futurum, vel impediemus directe vel indirecte quominus dicti procuratores potestate sibi data in eodē procuratorio iuxta eius tenorem libere vti possint & valeant renunciantes expresse omnibus exceptionibus & iuribus que nobis competere possent de iure vel de facto in presenti vel in futuro circa reuocationem annulationē inualidationem procuratorii & procuratoriorum huiusmodi, quas quidem exceptiones & iura nolumus in hac parte aliquo modo nobis suffragari, & huiusmodi constitutionem & formam procuratorii, nec non renunciationem per duos ex eis vt premittitur fiendam valere volumus, & statuimus non obstaⁿ. quibuscūq; excommunicationis suspensionis, & aliis inhabilitudinis sententiis a iure a nobis, vel alio quocūq; in eos vel eorum aliquem quacūq; auctoritate vel causa promulgatis, seu promulgandis, quibus forsan nunc vel tempore cessionis & renūciationis huiusmodi seu interim procuratores huiusmodi seu aliqui eorūdem sunt, vel erunt legati, quos & quorum quēlibet ad huiusmodi procuratorium incipiendum, & predictam renunciationem faciendam absoluiamus, & habilitamus per p̄sentes, non obstantib⁹ etiam aliis contrariis quibuscūq; volētes quod renunciatio huiusmodi per eos fienda perinde valeat, ac si cessionem huiusmodi personaliter fecissemus. Supplentes etiam de plenitudine apostolice potestatis omnes defectus in hac nostra constitutione procuratorum si qui interuenerunt, ita quod huiusmodi procuratores per quascūq; clausulas etiam contra naturā constitutionis procuratorū in ea expressas ipsi & eius effectui nociuas aut inutilis, seu in ipso vtilis & necessarias non expressas, sed deficientes cuiuscūq; tenoris vel effectus existūt nequeat quoquomodo impugnari, sed firmum & validum in omnibus, & per omnia existat, ac si in ea clausule necessarie vel vtilis existerent expresse. Quod quidem procuratorium quo ad totalem eius effectum firmum & validum volumus remanere. Quodque ad clausulas huiusmodi obseruandas que essent contra naturam constitutionis procuratorum, si que essent apposite, nos ex certa scientia oī via & modo quibus melius possumus, promittimus, iuramus & obligamus deo & ecclesie ac dicto concilio declarantes & statuentes ex superabundanti ipsa iura in quantum volunt concedunt, aut fauent procuratorem vel procuratores ex certis causis, vel alias reuocari posse, vel irrevocabiliter non cōstitui ea quātū ad casum p̄dictum exp̄sse & ex certa nostra scientia cum hic agatur de statu vniuersalis ecclesie & pace ac publica vtilitate totius christianitatis volumus locum non habere nec preiudiciū aliquod asserre. Nec nos per premissam procuratorii constitutionem ab obligatione, qualuimus obstricti ad renunciationem papatus facere iuxta deliberationem dicti sacri concilii in quocūq; casu indicta schedula obligationis nostre cōprehenso volumus quomodolibet liberari, quinimmo illum in suis integritate robore & firmitate persistere & permanere, quousque per cessionem vel decessionem huiusmodi, aut aliū casum quemcūq; in predicta schedula nostre obligationis comprehensum vnio

CONCILII CONSTANTIENSIS.

perfecta fuerit in ecclesia sancta dei, Et si quouis modo contingeret huiusmodi procuratorium aut procuratores reuocare etiam cum adiectione harum dictionum videlicet de fratrum nostrorum sancte Romane ecclesie cardinalium consilio, & assensu, seu ipsum procuratorium, seu procuratores ipsos inualidare, impugnare aut annullare situ contra ipsum procuratorium, vel procuratores de iure vel de facto, & ex quauis causa vel occasione excipere, seu ipsos procuratores directe vel indirecte quominus iuxta tenorem ipsius procuratorii potestate, auctoritate, & facultate sibi data libere vti valeant, possint & debeant impedire in omnibus & singulis casibus predictis exnunc prout extunc ipsi papatui cedi mus & renunciamus ipso facto, & deinceps pro non papa haberi ab omnibus christi fidelibus volu mus penitus & decernimus, absoluentes exnunc a iuramento fidelitatis & obedientie debito ligami ne omnes & singulos dicte Romane ecclesie cardinales, necnon patriarchas, archiepiscopos, episco pos, prelatos nostros, & sedis apostolice officiales, ac etiam nostros familiares, & officarios Romanam curiam, & quoscunque alios ecclesie fideles ecclesiasticos & seculares cuiuscunque status, gradus vel con ditionis existant, ac etiam totum populum christianum, quos etiam tenore presentium absoluimus & ultra premissa promittimus habere ratum & gratum quicquid per dictos procuratores aut eorum duos actum gestum factumve fuerit in premissis seu aliquo premissorum firmiter habiturum sine aliqua contradictione. Datum &c.

Quod papa constituat in procuratorio personas infrascriptas.

- A Item decernit, ordinat, diffinit, & declarat quod dictus dominus Iohannes papa in dicto procu ratorio ad dictam suam renunciationem faciendam preter alios quos constituere velit, constituat p curatores suos personas infrascriptas. Et primo pro natione gallicana dominos Theobaldum archie piscopum Bisuntinum. Guillelmum episcopum Ebroicensem. Iohannem episcopum Gebenen. ma gistrum Benedictum. Genciam magistrum in theologia ordinis sancti benedicti. Pro natione ita lica, Pileum archiepiscopum Ianuen. Anthonium episcopum concordiensem. Iacobum episcopum Adriensem, & Iacobum episcopum Taruisinum. Pro natione anglica. Nicolaum episcopum Batho mensem. Robertum episcopum Sarisleriensem. Iohannem episcopum Lichfeldensem. Thomam abbatem sancte Marie extra muros Eboracensis ordinis sancti benedicti. Pro natione germanica, Iohannem archiepiscopum Rigensem, Iohannem episcopum Luthaniensem. Petrum episcopum repensem. An dream electum Posernaniensem omnes constituat, vel saltem de qualibet natione duos.

Concilium deputat legatos ad requirendum papam super procura torio faciendo.

- B Item deputat dicta sancta synodus ac constituit & ordinat ex parte huius sacri concilii legatos in frascriptos de dominis cardinalibus, reuerendum patrem dominum sancti Marci, & Florentinum cardinales. Pro natione gallicana. Theobaldum episcopum Carcassonensem. Iohannem datam in theologia, Iacobum de Sars In medicina magistros. Pro natione italica. Episcopum Febren. abba tem sancte Marie de Florentia, Pro natione germanica. Conradum abbatem Pinganiensem. Lam bertum de slipite decretorum doctores ordinis sancti Benedicti. Pro natione anglica. Thomam pol thensem, prothonotarium sedis apostolice. Bernardum de plunhea decretorum doctorem ordinis san cti Benedicti ad dictum dominum Iohannem papam, xxiii. ad petendum & requirendum ex par te dicti concilii, quod constituat procuratores ad resignandum papatui infra duos dies postquam fuerit requisitus, & procuratorium ad dictam renunciationem faciendam faciat, & expediat pro bo no vnionis, & pacis ecclesie sub data forma & bulla.

Quod prelati predicti requirant papam quod veniat ad concilium.

- C Item decernit & ordinat quod dicti legati ipsum Iohannem papam exhortentur, & requirant ex parte sacri dicti concilii vt veniat ad hanc ciuitatem Constantien. siue ad villam Vlme, aut ad vil lam Rauenspurg, vel ad ciuitatem Basiliensem ad tractandum & perficiendum per eam quantum in eo omnia & singula que expedire videbuntur pro vnione, & reformatione ecclesie per hoc sacrum cons cilium deliberata, & deliberanda.

Quod dicti legati portent pape securitates debitas.

- D Item quod dicti legati securitates debitas ex parte huius sacri concilii, & serenissimi principis do mini Regis romanorum ipsi domino Iohanni pape portent, & cum effectu realiter illi offerant, atq; tradant casu quo iuxta premissa ad alterum de dictis locis cum effectu accedat.

Item

Item quod dictus dominus Iohannes papa promittat & iuret vnum de predictis locis eligere intra duos dies post requisitionem super hoc eidem faciendam computandas, & infra decem a tempore dicte requisitionis ad dictum locum per eum eligendum accedere, & abinde non discedere sine consensu dicti concilii, vel quousque premissa fuerint cum effectu adimpleta. Et in casu quo oppositum faceret recedendo sine consensu dicti concilii, vel premissa non adimplendo, extunc prout exnunc consentiat per bullam haberi pro non papa, &c. cum clausulis opportunis. Et si non consentiat tunc propter hec & multa alia procedatur contra eum tanquam contra omnes fautores huius schismatis & suspectum heretice prauitatis ut fuerit iuris & rationis.

Quod super sedeatur a processu contra papam donec habeatur responsio.

Item quod pendentibus istis super sedeatur de citatione & processu contra eum faciendo donec super premissis habeatur eius responsio: dummodo saluus conductus ducis austrie in forma petita intra horam sessionis diei crastine que erit iouis. xviii. presentis mensis aprilis pro dictis legatis & cardinalibus mittendis habeatur. Et si non habeatur infra dictum terminum: decernatur citatorium per edictum, & alias procedatur contra dictum dominum Iohannem papam ut fuerit rationis.

Si papa adimpleuerit premissa cessabitur a citatione.

Item quod in casu quo dictus dominus Iohannes papa pro bono pacis & unionis ecclesie premissa adimpleuerit cum effectu, & dictum sacrum concilium super eisdem contentauerit, cessabitur a citatione & processu, & agatur secum de securitate & prouisione status eius cum omni charitate & honestate.

Quod dominus Vicecancellarius signet supplicationes consistoriales partibus auditis.

Item decernit diffinit & ordinat dicta sancta synodus quod dominus cardinalis Hostien. sancte Romane ecclesie vicecancellarius supplicationes consistoriales de iustitia partibus auditis & alias ut in talibus in publico consistorio est fieri solitum signet & expediat, quod si non fecerit, procedatur contra eum ut fuerit rationis.

Dantur commissarii contra Iohannem Hus.

Item quod in materia fidei contra Iohannem Hus. auctoritate huius sacri concilii procedant archiepiscopus ragusinus, Pro natione italica, Pro natione germanica episcopus Flebbien. Magister Vrsinus Taluenda. Pro natione gallicana. Magister Guillelmus comes. Pro natione anglicana in sacra pagina magistri causam dicti Iohannis Hus. & suorum sequacium examinando, & in illa procedendo usque ad diffinitiuam sententiam inclusiue.

Commissarii predicti recipiant relationem dominorum cardinalium.

Item quod predicti commissarii recipiant relationem dominorum cardinalium Cameracen. sancti Marci & Florentin. de processu facto super condemnatione librorum & articulorum tam. xlv. in Parisien. & Pragen. quam etiam ducentorum sexaginta in Oxonien. studiis facta: necnon super condemnatione memorie Iohannis vicleff. ac confirmanda sententia lata in concilio roma. super condemnatione & combustione librorum predicti Iohannis vicleff. & relatione super premissis faciant nationibus & huic sacro concilio quod citius commode illam facere poterunt.

Decernitur citatio contra Hieronymum.

Item decernit dicta sancta synodus citationem contra Hieronymum de praga de heresi infamatum, quodque dicta citatio contra eum exequatur in forma que sequitur.

Sacro sancta synodus generale concilium Constantien. faciens in spiritu sancto fideliter congregata vniuersalem ecclesiam militantem representans Hieronymum de praga, qui se magistrum in artibus quam plurimorum studiorum prescribit, & pretendit que recta sunt ad sobrietatem, & non amplius sapere quam oportet, Scriptum quoddam tanquam ex tui persona affixum in portis ecclesie ciuitatis Constantien. alias die dominica qua cantabatur in ecclesia dei. Quasi modo geniti, ad nostram notitiam noueris peruenisse, in quo tuis obtrektoribus crimina erroris & heresis tibi obiciuntibus te asseris publice responsurum, de quibus apud nos multipliciter infamatus existis & presertim de doctrina Iohannis vicleff. necnon aliis doctrinis catholice fidei obuiantibus, dummodo ad veniendum tibi saluus & securus conductus prebeat, Et quia nostrum principaliter interest capere vulpeculas vineam domini sabaoth conantes demoliri. Iccirco personam tuam tanquam de multorum errorum doctrina temeraria assertione suspectam & multipliciter diffamam

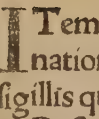
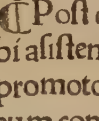
CONCILII CONSTANTIENSIS.

tam euocamus & citamus presentium sub tenore, quatenus infra terminū quīdecim dierum a data presentium computandorum quorum, xv. dierum quīque pro primo, quīque pro secundo, & reliquos quīque dies pro tertio & peremptorio termino, ac monitione canonica tibi prefigimus, & assignamus in publica sessione huius sacri concilii, si ipso die sessio fuerit celebrata, alias prima die sequenti qua sessionem esse contigerit compareas secundum tenorem predicti tui scripti responsurus ad ea que tibi aliquis, vel aliqui in causa fidei voluerit obicere recepturus, & facturus in omnibus iustitie complementum, ad quod a violentia iustitia semper salua omni saluum conductum nostrum quantum in nobis est, & fides exigit orthodoxa presentium tenore offerimus, & etiam plenius assignamus, certificantes quod siue in dicto termino compareas, siue non, nichilominus contra te per ipsum sacrum concilium, vel eius commissarios, vel commissarium lapso termino supradicto procedetur tua contumacia in aliquo non obstante. Datum Constantie in sessione concilii generalis decima septima die mensis aprilis sub sigillis presidentium quatuor nationum,

¶ Contra famose libellantes.

- A  Item inhihet hec sancta synodus omnibus cuiuscunque status, gradus, dignitatis, vel conditionis existant, ne libellos famosos per se, vel per alium, seu alios faciant contra quemcunque in hac ciuitate Constantiensi existentem sub pena excommunicationis, quam monitione canonica premissa contra facientes contrarium fert in his scriptis, etiam sub pena carceris quoque contra tales qui in premissis culpabiles seu infamati reperiuntur procedatur auctoritate huius sacri concilii vt fuerit rationis.

¶ Concilium decernit litteras missiuas per mundum informatorias de gestis synodalibus.

- B  Item decernit sancta synodus litteras missiuas ad dominos: reges, principes, & vniuersitates per nationes huius sacri concilii ordinatas & ordinandas quam citius fieri poterit fore mittendas sub sigillis quatuor prelatorum, quatuor nationum presidentium.
- C  Post quorum articulorum publicationem fuit petiitum per dictos dominos Atrebaten. & alios sibi assistentes an placerent. Et fuit responsum per omnes nemine discrepante, placet approbando. Et promotor concilii petiit instrumenta fieri. Dominus vero vicecancellarius quantum ad articulum eum contingentem respondit quod vellet signare commissiones de iustitia, sed non que contra ius scriptum.

SESSIO SEPTIMA.

- D  ANNO A NATIVITATE DOMINI .M. CCCC. xv. indictione octaua. Et domini nostri Iohannis diuina prouidentia pape xxiii. die iouis secundo mensis Maii, fuit sessio generalis in ecclesia Constantiensi. supradicta ad hoc deputata mane hora tertiarum, in qua fuit serenissimus princeps Sigismundus rex Roma. & hungarie &c. cum suis insigniis regalibus & nobilibus in predictis sibi seruientibus. Et in qua presidebat reuerendissimus pater dominus Iohannes episcopus Hostien. cardinalis viuariensis, fuit cantata missa de spiritu sancto, per reuerendum patrem dominum Iohannem archiepiscopum Ragusinum qua cantata legebantur letanie &c. more aliarum sessionum. Quibus siquidem peractis procedendo ad vltiora reuerendi patres Pileus archiepiscopus ianuenis ad legendum & publicandum que legenda & publicanda erant, ad approbanda ea per concilium. Ad approbandum vero eadem Iohannes patriarcha antiochenus, Pro natione gallicana. Anthonius episcopus concordensis. Pro natione italica. Iohannes archiepiscopus Rigenis. Pro natione germanica. Guillelmus abbas sancte Marie extra muros Eboraci, Pro natione anglicana deputati per quatuor nationes ascenderunt ambonem, & Henricus de piro promotor concilii petiit decerni & concedi per ipsam synodum citationem contra Iohannem papam, & eius fautores &c. Et vltius eidem Iohanni pape ad comparandum, & aliis comparere volentibus per eandem synodum, & illustrissimum romanorum regem ibidem presentem saluum conductum concedi. Quibus concessis verbo per totam synodum & roma. regem dictus reuerendissimus pater dominus Pileus archiepiscopus ianuen. legebat citationem decretam contra Iohannem papam, & suos sequaces, ac receptatores huiusmodi sub tenore.

¶ Tenor citationis contra Iohannem papam. xxiii.

¶ Sacrosancta



SACROSANCTA CONSTANTIEN. SYNODVS GENERA

A

le cōcilium faciens, & ecclesiam catholicam representans in spiritu sancto legitime congregata vniuersis christi fidelibus vnionem, & pacem ecclesie, ac gaudiū sempiternū. Pridem post clandestinum recessum domini Iohannis pape. xxiii ab hac ciuitate Constantiē. & hoc sacro generali concilio Constantiē. vnionis & pacis ecclesie turbatiuum & impeditiuum, ipsam ecclesiam scandalizātē per nonnullos prelatos, & alios nobiles viros ad eum huius ex parte sacri concilii legatos transmissos eundem requiri, ac summati fecimus cum debita instantia, quatenus ad ipsum sacrum conciliū & ad hanc ciuitatem Constan. rediret, ea que pertinebāt ad extirpationem presentis schismatis & reformationem ecclesie in capite & in membris faciendā impleturus, & cum effectu facturus sicut p̄miserat vouerat, iurauerat, & in suis litteris super conuocatione dicti concilii concessis se facturum publicauerat, & cum id facere nollet facto nō redeūdo, & ad loca magis longinqua fugiendo ostenderet, fuimus per venerabiles viros magistros Henricum de Piro licentiatum in decretis, & Iohannem de Scribanis, de placentia causarum & negotiorū huius sacri concilii promotores, & procuratores instantes requisiti, quatenus ipsum dominum Iohannem papam xxiii. criminibus heresis fautorie huius p̄sentis schismatis symonie mala administratione, & notoria dilapidatione bonorū & iurium romane ecclesie, & aliarum ecclesiarum, & aliis criminibus grauibus nedum infamatum sed illis notorie in scandalum vniuersalis ecclesie irretitum; & in suis actibus & operibus vita ac moribus notorie ecclesiam dei scandalizantibus incorrigibilem, qui sic vt premittitur clandestine de nocte hora suspecta, & habitu transformato, a dictis ciuitate & concilio generali fugit & recessit; gregem domesticum vt mercenarius deferens, generalemq; reformationem ecclesie, & heresum extirpationem p̄ sacrum conciliū in capite & in membris faciendam euitare cupiens, ad redeundū & reuertendum ad ciuitatem Constantiē. & hoc sacrum conciliū generale debite compellere, & etiam ad hoc per edictum publicum in valuis ecclesiarum & aliorum locorum (vt est moris) affigendum citare & euocare personaliter, citationemq; super hoc in forma iuris decretam contra eū, & eius fautores receptatores, & sequaces decernere & cōcedere, interdicta sibi ex nunc omni alienatione, & alias & sup̄ premissis contra eos p̄cedere dignaremur prout requirunt canonice cōstitutiones, Nos autem considerantes petitionem huiusmodi, rationabilem, iustam, & iuri cōsonam, indemnitati ecclesie vniuersalis & animarum periculis preuidere volentes, & nulli in exhibendo iustitiam deficere, sicuti nec debemus intendentes in causa & causis, & negotio huiusmodi rite & mature procedere, ac dante domino iustitiam ministrare tenemur inquisitione super infamia prius per nos diligenti prehabita, cōsiderantesq; quod ad locum ad quem idem dominus Iohannes papa sic discedendo, immo verius fugiendo contumaciter accessit, & residere dicitur de presenti eiusq; domiciliū siue hospitium pro huiusmodi citatione exequenda minime tute adiri posse, nec ad eum seu propinquiorem locum quam ad hanc ciuitatem Constantiē. haberi possit tutus accessus, auctoritate christi ecclesie prefate veri sponsi qua fungimur in hac parte per hoc presens publicum edictum in sessione publica dicti sacri concilii, necnon in audientia publica litterarum contradictarum more roman. curie solito legendum, ac valuis seu portis loci audientie causarum palatii apostolica, necnon palatii apostolici, siue domus episcopalis Constantiensis, vbi dictus dominus Iohannes papa dum in presenti ciuitate Constantiensi habitabat, & habitare solebat, maiorisq; & sancti Stephani huius ciuitatis Constantiensis ecclesiarum & ipsius ciuitatis Iohannis affigendum, & affixum per certum temporis interuallum dimittendū prefatum dominum Iohannem papam. xxiii. principalem, eiusq; in dictis criminibus fautores receptatores, & sequaces supradictos, ac omnes alios & singulos sua per hoc interesse credentes citandos esse decreuimus, & tenore presentium peremptorie citamus, ac citari volumus, decernimus & mandamus quatenus hinc ad nouem dies proxime venturos a die executionis huiusmodi nostre citationis sic vt premittitur legēde, assignande, publicande, & exequende in antea proxime computandos quos pro peremptorio termino, & citatione canonica peremptorie assignamus per presentes. Ipse dominus Iohannes papa ad presentem ciuitatem Constantiam & hoc sacrum conciliū in propria persona redeat & reuertatur. Ipseq; & sui fautores receptatores & sequaces personaliter compareant in eorum propriis personis Constantie in prima generali sessione publica huius sacri concilii post elapsum terminum predictorum nouem dierum a prefata presentia, litterarum sic (vt prefertur) fieri

CONCILII CONSTANTENSIS.

da publicatione & executione in maiori ecclesia Constantien. immediate celebranda visuri & audiri per nos ordinari, decerni, & declarari dictum suum clandestinum recessum fuisse & esse ecclesie dei damnosum, scandalosum, & opprobriosum, ac vnionis & pacis eius ecclesie perturbatiuum; nociuum impedimentum, ac huius nefandissimi schismatis nutritiuum & roboratiuum, heresim & suspitio nis fidei sensitiuum: ac a bono vnionis & pacis ecclesie prefate promissionibusq; iuramentis, & votis per ipsum Iohannem papam super hoc factis & pmissis deuiatiuum. Testesq; super notorietate dictorum criminum ad finem procedendi contra eum super illis, terq; super notoriis iurare & admit tere, causasq; cur idem dominus Iohannes papa non debeat suspendi a totali administratione papa tus propter malam & scandalosam administrationem & notoriam dilapidationem dicturi: & alias in & super premissis & aliis vniuersalem ecclesiam notorie scandalizantibus contra eum ad electionem a papatu, seu electionis huiusmodi declarationem, & aliis per supradictos promotores propositis & proponendis de iure & iustitia responsuri, causasq; quod non debeat suspendi a totali administratio ne, ac alias in causa, & causis, & negotio huiusmodi debite processuri, ac procedi visuri; aliasq; dicturi facturi, & audituri vt iuris fuerit & rationis, indeq; super premissis iustitie complementum vsq; ad sententiam diffinitiuam inclusiue recepturi, certificantes nichilominus eundem dominum Iohan nem papam & suos sequaces receptatores & fautores sic citandos qd siue in dicto citationis huiusmo di termino comparuerint, siue non, ad premissa omnia & singula ac vltiora, & alias vt iustum fue rit contra eos per nos debite procedetur iustitia mediante, ipsorum absentia, seu contumacia non obs tante. Loca vero sessionis prefate audientie publice litterarum contradictarum & portarum palatii ecclesiarum, & locorum predictorum tanquam publica & idonea ad huiusmodi citationem publican dam & exequendam duximus eligendamque presentem citationem ad instar edictorum publico rum que olim in albo pretoris scribebantur suo quasi sonoro preconio, & patulo iudicio publicabunt. In quibus huiusmodi citationem modo, & forma premissis decreuimus: et tenore presentium decer nimus publicandam et exequendam, ne prefatus dominus Iohannes, et sui fautores, et receptatores et sequaces sic citandi possint, seu valeant de premissis aliquem ignorantie causam pretendere, seu etiam allegare. Cumque non sit verisimile apud ipsos sic citatos incognitum remanere illud quod tam pa tenter et notorie omnibus extitit publicatum. Volentes nichilominus et auctoritate predicta decerne tes quod hec presens citatio modo et forma predictis executi prenominatos dominum Iohannem et suos sequaces receptatores et fautores sic citatos totaliter arceat, et astringat, et peride valeat, tantaq; habeat roboris firmitatem, ac si ipsemet dominus Iohannes et sui fautores et sequaces in eorum pro priis personis citati et apprehensi fuissent, et in eis huiusmodi citatio presentialiter lecta, publica, et intimata fuisset. Et ne dictus dominus Iohannes papa et sui sequaces valeant aliquomodo se excusa re qui minus iuxta premissum terminum compareant vt prefertur quaquam ad hoc non teneamur, nichilominus ex superabundanti eidem domino Iohanni et sequacibus damus, & tenore presentium concedimus tutum et liberum saluum conductum ad veniendum ad hanc ciuitatem Constantien. et sacratissimam synodum, ita quod in accessu nullum debeat et possit habere impedimentum, et etiam in ciuitate stare manere libere et secure, Iustitia tamen semper salua, predictum etiam saluum condu ctum sub eadem forma fieri et concedi fecimus, predicto domino Iohanni pape, et sequacibus eius a serenissimo Romanorum, & Hungarie rege. De publicatione vero, lectura, affixione, & exe cutione, ac salui conductus prestatione, datione, & concessione premissis modo premissis fiendis volu mus, decernimus & ordinamus vnum & plura, publicum & publica fieri, & confici instrumentum & instrumenta que nobis plenaria faciant fide de eisdem, & in quorum & testimonium premissorum presentes litteras citatorias super hoc solemniter decretas fieri fecimus propriis sigillis presidentium qua tuor nationum huius concilii iussimus & fecimus comuniri. Datu Constantie prouincie Magutien. in sessione publica, in ecclesia maiori Constantien. solemniter celebrata, die iouis secunda mensis Maii, indictione vero octaua. Anno domini millesimo quadringentesimo decimo quinto, pontifi catus prefati domini Iohannis pape. xxiii. anno quinto.

COCTAVA SESSIO.

Die



IE SABBATI QVARTA MENSIS MAII PREDICTI FV

it sessio generalis in cathedrali ecclesia Constantien. supradicta, i qua more solito fuit dictum officium misse per reuerendissimum in christo patrem dominum Iohannem patriarcham Antiochenum de beatavirgine, quo officio cōpleto legantur letanie vt in sessionibus fieri consuetū est cum euangelio. Attendite a falsis prophetis &c. In qua sessione inter cardinales presidebat dominus Iohannes eps Hostiensis cardinalis viuariensis. in qua etiam sessione fuit serenissimus romanorum, & vngarie rex tanquam imperator cum insigniis regalibus, et nobilibus suis, & domino Pileo archiepo ianueni electo ad legendum que legi debebant nomine concilii reuerendis patribus dominis Iohanne episcopo Luthosnusiensi. pro natione germanica. Antonio episcopo concordien. pro italia, Tholone. episcopo Pro natione gallicana. & Guillelmo abbate monasterii sancte marie extra muros Eboraci Pro natione anglie cana ad approbandum loco & nomine nationum ascendentibus in locum in quo homines iuxta determinationem synodi fieri debebant. Idem reuerendus pater dominus Pileus archieps Ianuen. in ambone legit prius capitulum. Firmiter credimus. Quo lecto dominus impator presides & alii approbauerunt, & ita crediderunt, deinde legit sententiam damnationis doctrine Ioannis vicleff & articulorum. xlv, cuius tenor sequitur, & est talis.

Sententia damnationis doctrine Ioannis vicleff & articulorum quadragintaquinque.

Sacrosancta Constantiensis synodus generale concilium faciens, & ecclesiam catholicam representans ad extirpationem presentis schismatis, errorumque & heresum sub eius umbra pullulantium eliminationem reformationem ecclesie in sancto spiritu legitime congregata ad perpetuam rei memoriam.

Eidem catholicam sine qua, ut ait apostolus, impossibile est placere deo a falsis eiusdem fidei cultoribus. immo pueris impugnantibus & per superbam curiositatem intendentibus plus sapere quam oportet mundi gloriam cupientibus oppugnatam sepius & contra illos per fideles ecclesie milites spirituales opposito scuto fidei defensatam fuisse sanctorum patrum scripturis, atque gestis instituimus. hec quippe bellorum genera in bellis carnalibus israelitici populi aduersus gentes idolatras presignata fuerunt. In his itaque spiritualibus bellis sancta ecclesia catholica in fidei virtute superni luminis radiis illustrata domino providente, & sanctorum patrocinio opem ferente semper immaculata permanens erroris tenebris velut hostibus perfugatis gloriosissime triumphauit. nostris vero temporibus vetus ille & inuidus hostis noua certamina (ut probati temporis huius manifesti fiat) suscitauit, quorum dux & princeps extitit quondam Ioannes vicleff pseudo christianus. qui dum viveret aduersus religionem christianam & fidem catholicam pertinaciter asseruit & dogmatizauit plures articulos, quorum. xlv. huic pagine duximus inferendos qui sequuntur.

Articuli Ioannis vicleff. Substantia panis materialis et similiter substantia vini materialis manent sine subiecto in eodem sacramento altaris, Accidentia panis non manent sine subiecto in eodem sacramento. Christus non est in eodem sacramento identice & realiter in propria presentia corporali. Si episcopus vel sacerdos est in peccato mortali non ordinat, non conficit, non conserat, non baptizat. Non est fundatum in euangelio quod christus missam ordinauerit. Deus debet obedire dyabolo. Si homo debite fuerit contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua & inutilis. Si papa sit peccatus & malus, & per consequens membrum dyaboli, non habebit potestate super fideles ab aliquo sibi data nisi forte a Cesare. Posturbanum sextum non est aliquis recipiendus in papam, sed viuendum more grecorum sub legibus propriis. Contra scripturam sacram est quod viri ecclesiastici habeant possessiones. Nullus prelatus debet aliquem excommunicare nisi prius sciat eum esse excommunicatum a deo. & qui sic excommunicat est hereticus ex hoc vel excommunicatus. Prelatus excommunicans clericum qui appellauit ad regem & concilium regni eo ipso traditor est regis & regni. Illi qui dimittunt predicare siue audire verbum dei propter excommunicationem hominum sunt excommunicati, & in die iudicii traditores Christi habebuntur. Licet alicui dyacono vel presbytero predicare verbum dei absque auctoritate eius sedis apostolice vel episcopi catholici. Nullus est dominus civilis. nullus est prelatus, nullus est episcopus dum est in peccato mortali. Domini temporales possunt ad arbitrium suum auferre bona temporalia ab ecclesia possessionis habitualiter delinquentibus id est ex habitu non solum actu delinquentibus. Populares possunt ad suum arbitrium dominos delinquentes corrigere. Decime sunt pure elemosine & parrochiani possunt propter peccatum suorum prelatorum ad libitum suum auferre eas. Speciales orationes applicate vni persone per prelatos vel religiosos non plus prosunt eidem quam generales pariter ceteris. Conserens elemosinam fratribus est excommunicatus eo facto. Si quis ingreditur religionem priuatam qualemcumque tam possessionarium quam mendicantem

tium redditur ineptior & inhabilior ad obseruantiam mandatorum dei. Sancti instituentes religiones priuatas sic instituendo peccauerunt. Religiosi viuētes in religiōibus priuatis nō sunt de religiōe christiana. Fratres tenentur per labores manuum victum acquirere & non per mendicitatem. Prima pars est scandalosa & presumptuose asserta pro quanto sic generaliter & indistincte loquitur. Et secunda erronea pro quanto asserit mendicitatem fratribus non licere. Oēs sunt symoniaci qui se obligant orare pro aliis in tēporalibus subuenientibus. Oratio priuati nulli valet. Omnia de necessitate absoluta veniūt. Confirmatio iuuenum, clericorum ordinatio, locorū consecratio reseruantur pape et episcopis propter cupiditatē lucris temporalis & honoris. Vniuersitates, studia, collegia, graduationes et magisteria in eis sunt vana gentilitate introducta, & tantū p̄sunt ecclesie sicut dyabolus. Excommunicatio pape & cuiuscūq; p̄lati nō est timēda quia est cēsura antichristi. Peccāt fundātes claustra & ingredientes sunt viri diabolici. Ditare clerū est cōtra regulā xp̄i, Silvester papa & Constantinus imperator errauerunt ecclesiam dorādo. Omnes de ordine mendicatum sunt heretici, & dātes eis elemosinā sunt excommunicati. Ingredientes religionē aut aliquē ordinē eo ipso inhabiles sunt ad seruādum diuina precepta, & per consequens ad perueniendum ad regna celorū nisi apostatauerint ab eisdem. papa cū oib; clericis suis possessionē habētib; sunt heretici, eo q̄ possessionē habēt, & oēs cōsentientes eis. s. dñi seculares & ceteri laici. Ecclesia roma. est sinagoga sathane, nec papa est immediat⁹ & p̄xim⁹ vicari⁹ xp̄i & apostolorū. Decretales epistole sunt apocryphe, & seducūt a christi fide, & clerici sunt stulti qui student eis. Imperator & domini seculares seducti sunt a dyabolo vt ecclesiam ditarent de bonis temporalibus. Electio pape a cardinalibus per dyabolum est introducta. Non est de necessitate salutis credere romanam ecclesiam esse supremam inter alias ecclesias. Error est si per romanam ecclesiam intelligatur vniuersalis ecclesia, aut concilium generale, aut pro quanto negare primatū summi pontificis super alias ecclesias particulares. Fatuum est credere indulgētias pape & episcoporum. Iuramenta illicita sunt que fiunt ad roborandū humanos contractus & cōmercia ciuilia Augustinus Benedictus Bernadus dānati sunt nisi penituerūt de hoc q̄ habuerūt possessiones & instituerūt & intranerūt religiones. Et sic a domino Papa vsq; ad infimū religiosum oēs sunt heretici. Oēs religiones indifferēter introducte sunt a dyabolo. Idēq; Iohānes vnde ff libros dialogum & trialogū per ipsū notatos, & plures alios tractatus volumina & opuscula cōposuit. In quib; p̄scriptos & plures alios dānabiles inseruit & dogmatizauit articulos, quos libros ad sui pueri dogmatis publicationē publice legendos exposuit, ex quib; in super multa scandala dāna animarū & pericula in diuersis regionibus & p̄serti anglie & Bohemie regnis secuta sunt, aduersus quos in dei veritate exurgentes magistri & doctores vniuersitatum, et studiorum Oxoniensis. & Pragēsis articulos predictos scolastice diu post reprobauerunt. Reuerendissimi insup patres archiep̄i ep̄i pro tēpore Caruariēsis, & Eboracēsis sedis apostolice legati in Anglie & Pragēsis i Bohemie regnis cōdēnarūt libros etiā eiusdē Iohannis vnde ff cōburēdos fore dictus archiep̄s Pragēsis sedis apostolice cōmissarius i hac parte sententialiter iudicauit, & eorū qui suessent phibuit lectionē fieri. Rursus his ad noticiā sedis aplice et generalis concilii deductis roman⁹ pontifex in concilio romanorū vltimo celebrato dictos libros tractatus & opuscula condēnauit, iubens illos publice concremari, districtius inhibendo ne quis christi nomine insignitus auderet aliquem seu alios quos seu aliqua ex dictis libris voluminibus tractatibus & opusculis legere, exponere, vel tenere, aut illis quomodolibet vtī, vel illos nisi in ipsorum reprobationem allegare publice vel occulte, Et vt de medio ecclesie illa periculosa spurcissimaq; doctrina eliminaretur iussit oēs per locorū ordinarios libros tractat⁹ volumina & opuscula huiusmodi auctoritate apostolica per cēsura ecclesiasticā etiā si opus esset cū adiectione q̄ contra non parentes procederetur tanquam contra fautores heresis diligenter inquiri & repertos ac reperta publice ignibus concremari.

Hec autē sancta synodus prefatos articulos. xlv. examinari fecit & sepi⁹ recenseri per plures reuerendissimos p̄res ecclesie romanē. cardinales, ep̄os, abbates, magistros i theologia doctores iuris vtriusq; & plures notabiles i multitudīne copiosa quibus articulis examinatis fuit reptū put i veritate est aliquos & plures ex ipsis fuisse & esse notorie hereticos a sanctis patrib; reprobatos, alios nō catholicos, sed erroneos, alios scandalosos & blasphemos, quosdā piarū aurium offensiuos non nullos eorū temerarios & seditiosos. Cōpertū est etiā libros ei⁹ plures alios articulos cōtinere similiū qualitātū doctrināq; in dei ecclesia insanā, & fidei ac morib; inimicā inducere. Propterea in noīe dñi nr̄i Iesu christi hec sancta synodus snias predictorū archiep̄orum ac cōcilii romanē. ratificans & approbās predictos articulos & eorum quemlibet, libros eiusdem dialogum & trialogum per eundem Iohannem vnde ff nomina-

tos, &

tos, & alios eiusdem autoris libros volumina tractatus & opuscula quocumque nomine censentur quos hic haberi vult pro sufficienter expressis hoc perpetuo decreto reprobatur & condemnatur, & eorundem libros, & cuiuslibet ipsorum lectionem, doctrinam, expositionem & allegationem nisi ad eorum reprobationem omnibus christi fidelibus prohibendo inhibemus omnibus et singulis catholicis sub anathematis interminatione, ne de cetero dictos articulos, vel ipsorum aliquem audeant publice predicare dogmatizare, vel tenere, vel quolibet allegare nisi ad eorum reprobationem ut dictum est, iubens illos libros & tractatus volumina et opuscula prelibata publice concremari prout decretum fuerat in synodo romana, sicut superius est expressum. Super quibus exequendis & debite observandis mandat predicta sancta synodus ordinariis locorum vigilantiter intendere prout ad quemlibet pertinet secundum iura & canonicas sanctiones.

Concilium pronunciat hereticum iohannem vicleff, ac memoriam eiusdem & mandat exhumari ossa eius.

Insuper quia auctoritate sententie & decreti romani concilii, mandatoque ecclesie & sedis apostolice datis dilationibus debitis processum fuit super condemnatione dicti Iohannis vicleff & sue memorie edictis propositis denunciationibusque ad vocandum eum qui eundem, siue eius memoriam defendere vellent si qui penitus existerent, nullus vero comparuit qui eundem siue eius memoriam defensaret, examinatis insuper testibus super impenitentia finali pertinaciaque dicti vicleff per commissarios deputatos per dominum Iohannem papam modernum et hoc concilium, iuratisque seruandis prout in tali negotio postulat ordo iuris et eius impenitentia ac finali pertinacia, per euidentia signa testibus legitimis comprobata fuit legitime facta fides. Propterea instante procuratore fiscali edictoque proposito ad audiendum sententiam ad hanc diem hec sancta synodus declarat diffinit et sententiat eundem Iohannem vicleff fuisse notorium hereticum pertinacem hac in heresi decessisse anathematizando ipsum pariter et suam memoriam condemnando decernitque, et ordinat corpus & eius ossa (si ab aliis fidelibus corporibus discerni possint) exhumari et peculiariter ab ecclesie sepultura iactari secundum canonicas et legitimas sanctiones, super quibus lectura publicatione pronuntiatione et diffinitione siue condemnatione dominus Hostiensis, presidens, et dicti quattuor nationum quatuor presidentes interrogati an placeret. Responderunt omnes et primo Hostiensis, deinde nationum presidentes quod placeret et approbauerunt omnia predicta.

SESSIO NONA IN QVA PRODVBEBATUR EXECVTIO CITATIONIS contra Iohannem papam vicesimum tertium,



DIE LVNE DECIMA TERIA MENSIS MAII SVPRADICTI facti fuit sessio generalis in ecclesia cathedrali Constantiensis. supradicta, in qua presidebat reuerendissimus pater dominus Iohannes episcopus Hostiensis cardinalis viuariensis, cui sessioni interfuit serenissimus princeps Sigismundus romanorum, et Hungarie rex, cum suis nobilibus insigniis regalibus et fuit cantata missa de angelis videlicet Benedicte omnes angeli &c. per reuerendum patrem dominum Robertum episcopum Sarisberiensem nationis anglicane, qua siquidem missa cantata legebatur letanie et alia more aliarum sessionum cum euangelio. Erunt signa in sole et luna &c. Deinde vero dominus Andreas electus posernoniensis legebat quasdam conclusiones et litteras quarum tenores sequuntur et sunt tales.

Sacro sancta Constantiensis synodus ecclesiam catholicam representans in spiritu sancto legitime congregata. Auditis & intellectis propositis & petitis per procuratores huius sacri concilii generalis contra dominum Iohannem papam .xxiii. intendentes in hac causa cum maturitate & mansuetudine & charitate in spiritu sancto procedere. Prefatum dominum Iohannem ad premissa contra eum proposita & petita usque ad diem crastinum hora qua celebrabitur sessio de solita benignitate expectandum decernit, & super iam propositis seu petitis pro parte eius fore respondendum.

Concilium dat commissarios in causa inquisitionis contra Iohannem papam vigesimum tertium.

Item dicta sancta synodus deputat & constituit supra propositos contra dictum dominum Iohannem papam .xxiii. commissarios reuerendissimos dominos cardinales de vrsinis et sancti Marci, necnon reuerendos patres domos episcopos Concordienses, et Tarvisinam ac Iohannem de Bononia sacri palatii apostolici causarum auditorem nationis italicę et episcopos Doleensem, et abbatem sancti Lupi, necnon Guillelmum malignis dicti palatii auditorem nationis gallicę, & episcopum Merseburgensem, auditorem nationis germanicę episcopum Lichfeldensem, & abbatem beate Marie extra muros, eboracę nationis anglicane, quibus dat potestatem super predictis testes recipiendi, citandi, et compellendi, ipsosque examinandi secundum petitionem predictorum promotorum prout nature causa requirit. Itaque quilibet ipsorum tres possint predicta inchoare perficere et finire, & super notorietate & scandalizatione & incorrigibilitate dictorum criminum plenariam relationem facere, & ad finem procedendi contra dictum papam ut iuri fuerit & rationis.

Concilium deputat suos iudices.

A **¶** Item dicta sancta synodus constituit & deputat iudices seu commissarios ad audiendum omnes causas ad dictam sanctam synodum per appellationem seu querelam deductas, deuolutas, seu deducendas, & deuoluendas, reuerendissimos patres Mattheum episcopum Pistoriensem nationis Italice, Iohannem episcopum vauriensem nationis gallicane, Nicolaum episcopum Plorensem nationis germanice, & Robertum episcopum saristeri, nationis angli, quibus dat potestatem in predictis citandi in curia, & extra eam, & alia faciendi que ad dictas causas pertinet, & pertinebunt usque ad sententiam diffinitiuam exclusiue.

¶ Concilium deputat sessionarios.

B **¶** Item dicta sancta synodus constituit & deputat in sessionarios per ordinando dominos prelatos ambasciatores & ceteros in sessionibus concilii prout fieri solitum est, videlicet de natione gallicana antiquos notatos. Et de natione italica dominum Iohannem de sancto seuerino. Et per nationem germanicam magistrum Euerhardum lupi. Predictis lectis & publicatis promotores petierunt ab ipsa synodo si placerent, adiacentes, si aliquis esset cui non placeret iuxta auctoritatem & facultatem concilii, posset surgere & dicere id quod sibi placeret. Et sic fuit ab omnibus responsum per dominum presidentem, & omnes alios placet, nemine discrepante.

¶ Sessio decima.

IE MARTIS VICESIMA QVARTA MENSIS MAII, SVPRADI-

C **¶** Fuit sessio generalis in ecclesia cathedrali Constantien. supradicta in qua reuerendus pater dominus Bertrandus episcopus sancti Flori ambasciator regis Cypri cantauit officium missae de sancta trinitate, & presidebat in eadem sessione reuerendissimus pater dominus Iohannes episcopus Hostiensis cardinalis viuarien. rege roma. ibidem presente in insigniis regalibus cum suis nobilibus, letaniis & aliis in sessionibus legi consuetis lectis & peractis, reuerendissimus pater dominus Iohannes patriarcha antiochenus legebat decretum suspensionis pape cuius tenor sequitur in hunc modum.

D **¶** Sacro sancta generalis synodus Constantiensis ecclesiam catholicam representans ad extirpationem presentis schismatis, & reformationem ecclesie in capite & in membris faciendam in spiritu legitime congregata vniuersis christi fidelibus vnione pacis ecclesie & omne bonum. Pridem post clandestinum recessum domini Iohannis pape. xxiii. ab hac ciuitate Constan. & hoc generali Constantien. concilio vnionis & pacis ecclesie perturbatiui & impeditiui ipsam ecclesiam scandalizantem per nonnullos cardinales ac prelatos & alios notabiles viros ad eum ex parte huius sacri concilii legatos transmissos eundem requiri & moueri mandauimus & fecimus cum debita instantia quatenus ad hoc sacrum conciliū & hanc ciuitatem Constanti. rediret, ea que pertinebant ad extirpationem presentis schismatis & reformationem ecclesie in capite & in membris impleturus, & cum effectu facturus sicut promiserat, vouerat, & iurauerat, ac in suis litteris super conuocatione dicti concilii concessis se facturum publicauerat, et cum id facere nolle, facto non redeundo et ad loca magis longinqua fugiendo ostenderet, suum per venerabiles viros magistrum Hericum de pito in decretis licentiatum et Iohannem de scribanis de placeñ. causarum et negociorum huius sacri concilii promotores & procuratores instantiter requisiti, quatenus ipsum dominum Iohannem papam notorium symoniacum, notariumque bonorum et rerum ac iurium romane et aliarum ecclesiarum dei dilapidatorem fauoremque pestiferi schismatis ac aliis criminibus grauibus ecclesiam dei scandalizantibus ne dum infamatū, sed illis in scandalum ecclesie notorie irretitū et incorrigibile, qui sic ut premittitur clandestine hora suspecta et in habitu transformato a dictis ciuitate et concilio generali fugit et recessit, gregem dominicum ut mercenarius deserens heresimque extirpationem et generale ecclesie reformationem cui se submiserat per dictum sacrum conciliū in capite et in membris faciendam euitare cupiens ad redeundū et reuertendū ad ciuitatem Constantien., et hoc sacrum generale conciliū debite compellere, et eum ad hoc etiam per edictum publicum in valuis ecclesiarum et aliorum locorum ut est moris affigendum citare, et euocare personaliter, citationemque super hoc in forma iuris debita contra eum ac eius fautores receptatores et sequaces decernere et concedere, et alios in et super premissis contra eos procedere dignaremur, prout requirunt canonice sanctiones, ob quam causam iustitie debitum exigere volentes prout tenemur, contra eundem dominum Iohannem papam. xxiii. et alios prefatos citationem personale decreuimus ipsumque et alios predictos per edictum publicum in valuis ecclesiarum maioris et sancti Stephani, ac portis dicte ciuitatis affixum, nec non per audientiam contradictarum ut est moris ad comparandum coram nobis nona die ab executione citationis huiusmodi computanda citari mandauimus et fecimus visuros et audituros per nos ordinari decerni et declarari dictum iam clandestinum recessum fuisse et esse ecclesie dei danosum, et scandalosum, et opprobriosum, ac vnionis et pacis ecclesie perturbatiui et impeditiui, huiusque pestiferi schismatis nutritiui et rebortatiui heresimque et suspensionis fidei sensitiui, et a bono vnionis et pacis ecclesie prefate premissionibus votis et iuramentis per ipsum dominum Iohannem papam super hoc facte deuatiui testesque super notorietate dictorum criminum ad finem procedendi contra eos super talibus tanquam super notoriis iurare visuros, causasque cur ipse dominus Iohannes papa ab omni administratione spiritali et temporalis ex nunc suspendi non debet propter ipsius malam administrationem

ministrationem notorie symoniacā bonorū & iuriū romane & aliarū ecclesiarū dilapidationē notoriā ei⁹ facto culpabili cōtingentē, ac ipsius super premissis & aliis ecclesiā dei scandalizantib⁹ notorie cōtra eum ad eiectionē a papatu, seu eiectionis hmōi declarationē, & aliis per predictos p̄motores p̄positis & promouendis de iure & iusticia responsuros, ac procedi visuros, aliasq; dicturos, facturos, et audituros vt iuris fuerit & rationis, indeq; iusticie cōplementū super premissis vsq; ad diffinitiuā sententiā recepturos sicut in aliis nostris inde cōfectis litteris & instrumentis super eorū executiōe inde receptis latius continet. Et subsequenter dicta die nona que fuit dies lune. xiii. huius Mensis maii. coram nobis sessionem publicam in ecclesia maiori dicte ciuitatis de mane celebrātibus cōparuerūt predicti promotores, & contumaciā dicti dñi Iohannis pape citati personaliter non cōparentis accusarunt & in eius cōtumaciā petierunt illū ab amministrazione papali propter causas superius expressas suspendi, & alias contra illū iuxta fines in litteris dicte citationis cōprehensos procedi. Nos cū maturitate & mansuetudine et charitate in hac causa procedere intendentes dictū dñm Iohannē papā per quatuor preidentes quatuor nationū huius sacri concilii generalis Constañ. videlicet Iohannem patriarcham, Antiochenū, Anthoniū archiep̄m Ragusinū, Nicolaum archiep̄m Genesinē. et Nicolaum ep̄m Bathoniensem cōmissarios, et per nos ad hoc deputatos in valuis dicte ecclesie maioris alta et intelligibili voce vocari, et proclamari trina vice fecim⁹ ad cancellam prothonotariis sedis apostolice et aliis notariis publicis cum eisdem ad id rogatis ibidem vna cū populi multitudine presentibus. Et tandem facta nobis illico super hoc relatione per cōmissarios prefatos idem dñs Iohannes papa sic citatus vocatus & p̄clamat⁹ minime cōparebat. Ahuc ipsum de benignitate ecclesie solita vsq; ad sessionem diei presentis in dicta ecclesia maiori per nos celebrāda expectandū decreuim⁹, vt in processu dicte cause & instrumentis inde receptis latius noscitur contineri. Cū autē hoc die postea presenti que est xiiii. hui⁹ mensis maii cōparuerint corā nobis dicti p̄motores petentes per nos p̄nunciari, decerni & declarari eundē dñm Iohannē papam propter malā administrationem eius notorie symoniacā, bonorūq; et iuriū romane et aliarū ecclesiarū dilapidationem notoriā facto & culpa ipsius domini Iohannis pape cōtingentem, deiq; ecclesiam scandalizantem ab omni administratione papali et spiritali et tēporali ante oīa suspendi, et vterius crimina prefata cōtra eum per dictos p̄motores proposita fuisse et esse notoria et in illis tanq̄ super notoriis cōtra eum fore procedendū etiam per nos pronūciari, decerni, et declarari, et alias cōtra eū p̄cedi vt iuris est et alias petitū fuit nos debitū iusticie exequi et indemnati ecclesie ac periculis animarū q̄tum cum deo possum⁹ obuiare volentes prefatū dñm Iohannē papam ex sup̄abundanti iterato in valuis maioris dicte ecclesie alta & intelligibili voce ter vocari et proclamari fecim⁹ per Franciscum Florentinū, et Lucidū de comite cardinales et alios cōmissarios prelibatos vt est moris. Et deinde facta nobis relatione per eos q; non comparebat decernentes eundē fore contumacem ad nostram ordinationem super premissis hincinde propositis et petitis procedendum duximus in hunc modum.

In noīe sancte & indiuidue trinitatis patris & filii & spūs sancti. Amen. Quia nobis legitime cōstat dñm Iohannē papā. xxiii. a tēpore quo fuit assumptus ad papatū vsq; nūc papatū ip̄m & policiā ecclesie in scādālū notoriū ipsi⁹ ecclesie male administrasse, rexisse & gubernasse, vitāq; sua damnabili eiusq; nephādīs morib⁹ populis exēplū vite male p̄buisse & p̄bere. Et insup̄ ecclias cathedrales monasteria, prioratus cōuētuales, & cetera beneficia ecclīastica p̄cio appreciato symoniace notorie distribuisse. Bonaq; & iura romane & aliarū ecclesiarū pluriū notorie dilapidasse q;q; charitatiue monitus a premissis desistere noluit, sed cōtinue p̄seuerauit & p̄seuerat eccliam dei i premissis notorie scādālizādo. Ea p̄pter per hāc n̄ram sniam p̄nūciā⁹ decernim⁹ & declaramus dictū dominū Iohannē papam ab omni administratione papali spiritali & tēporali causis premissis fore suspendendū & suspendimus. ei⁹q; administrationem ipsam iterdicimus in his scriptis, criminaq; premissa contra eum super mala administratione symoniaca & dilapidatione notoria ac eius mala vita eccliam ip̄am scādālizāte put p̄mitti p̄posita notoria existere, ac de & super eis tanq̄ de & super notoriis p̄cedēdū fore et p̄cedi debere ad finē eiiciēdi eū a papatu put iuris fuerit declaramus. Quo circa vos et quēlibet vestrū in dño exhortamur, vobisq; et vestrū cuiuslibet in virtute sc̄te obediētie et sub pena fautorie dicti scismatis tenore p̄sentū districte ihibem⁹, ne vos seu aliquis vestrū cuiuscūq; cōditiōis status gradus seu dignitatis etiam si regalis, cardinalatus, patriarchalis, archiep̄alis, ep̄alis seu alteri⁹ cuiuscūq; ecclesiastice vel secularis existat, dicto dño Iohāni pape ab omni administratione papali per nos vt premitti iuste suspensio contra dictā nostrā suspensiōis sniam de cetero directe vel indirecte obediat, pareat, intēdat

¶ CONCILII CONSTANTIENSIS.

aut de bonis, rebus, iuribus seu aliis emolumentis romanę ecclesie ex quacumque causa debitis, & ad eum ac papatum pertinentibus et spectantibus quouis modo, decementes ex nunc contrafacientes scienter contrarium tam contra fautores dicti schismatis, eiusque domini Iohannis pape fautores et sequaces ad penas iuris, & alis ut fuerit rationis auctoritate huius sanctę synodi fore procedendum, necnon irritum, & inane quicquid a quoque quavis auctoritate scieter vel ignorater in contrarium contigerit attēari. Datū cōstā. provincie Maguntin. in sessione publica in ecclesia maiori solenniter celebrata die martis. xiiii. mensis maii Anno domini. M. cccc. xlv. indictione octava Pontificatus prefati domini pape, xxiii. anno quinto.

¶ Sessio vndecima.

A DIE SABBATI VIGESIMA QUINTA MENSIS MAII SVPRADICTI fuit tenta sessio generalis in ecclesia maiori Constantien. supradicta i qua presidebat reuerendissimus pater Iohannes ep̄s Hostien. & erat ibidem presens serenissimus princeps dominus Sigismundus roma. et Hungarie. rex in insigniis regalibus cum nobilibus suis sibi ministrantibus, in quaquidē fuit cantata missa de spiritu sancto per reuerendū patrē dominū ep̄m Atrebatensem. Qua cantata legebantur letanie, & alia in sessionibus fieri consueta. His autē peractis dominus Andreas electus Polernaniensis legebat articulos formatos contra dictum Iohannem papam, & Bartholdus vildingenenensis auditor in summa dixit & declaravit si articulus erat probatus, exponēs per tot testes cū eorū q̄titate, qualitate, & dignitate, quibus articulis & sumario attestationū expositis ad instantiā p̄motoris cōmissum deputatis ad portandum dictos articulos pape & summarie ad respondendum eidē, & eundē ulterius citandū ad audiendā finem ad proximā sessionē. Post hec autē fuit petitū p̄curatorē cōcilii an placeret oib⁹ q̄ fieret p̄cessus iuxta p̄eū petita, & p̄io dñs Iohānes ep̄s hostien. p̄ collegio & seip̄o q̄ placeret. Sublequenter exñtes i ābone. videlicet archiep̄s Mediolanē. p̄ natione italica, Andreas polemariē. elect⁹ p̄ natione germanica Abbas sancti Lupi, p̄ natione gallicana Thomas poltenū. p̄thonotari⁹, p̄ natione aglicana ruderūt placet, & ulter⁹ p̄ totius synodi supposita rñsum fuit placet. q̄b⁹ sic pactis idē Andreas elect⁹ Polertaniē. quoddā decretū p̄ approbatiōe scripturarum & deputationis legebat & publicabat, cuius tenor sequitur. & est talis,

¶ Decretum deputationis notariorum.

B Itē cōstituit & deputat & ordinat dicta sc̄ta synodus p̄ qualibet natione vnū prothonotarium videlicet pro natione gallicana Iohannem de trembleyo. Pro natione italica Iacobum podin de ianua, Pro natione germanica Hermannum duuerck. Pro natione anglicana Thomam plñ. Item notarios nationum, videlicet p̄ natione gallicana Michaelē Bolsonis, & Iohānē giradi. Pro natione italica Bartholomeū de Gnostis, & Iohānē Azel. Pro germanica natione Sumpertum fabri & Giseleum fonentem Et pro natione anglicana Guillelmum porezell. quibus dat auctoritatem plenariā potestātē omnia & singula in sacro presenti constantien. concilio dicta, acta, actitata, promulgata, lecta, petita, & oia alia quecūq̄ gesta & facta, et oia quecūq̄ in posterū dicenda, agenda, actitanda, promulganda, publicanda, legenda, petenda, & quecūq̄ in & pro dicto sacro cōcilio. & ad dictū sacrum concilium quomodolibet pertinentia faciēda, peragenda in formam publicam redigendi, & alias conscribendi, approbatq̄ dicta sancta synodus oia et singula p̄ ipsos p̄thonotarios et notarios in dicto sacro concilio, et ad ipsum sacrum cōciliū quomodolibet pertinentia conscripta, & tā in publicā formā, quā alias in scriptis, seu actis quomodocūq̄ redacta vsq̄ nunc sub quibuscūq̄ verbis per dictum sacrum concilium fuerint statuta, decreta, ordinata, pronunciata & quomodolibet diffinita, quo decreto lecto fuit petitū p̄curatorē an placeret p̄t. p̄nūciatū extitit, fuitq̄ respōsum per presidentē sessionis hmōi, et etiam quatuor presidētes quatuor nationū, & deinde per totius synodi supposita per verbū placet.

¶ SESSIO DVODECIMA IN QVA COMMISSARII AD IOHANNEM papam fecerunt relationem & lata fuit sententia diffinitiva contra ipsum.

C DIE MERCVRII VIGESIMA NONA MENSIS MAII SVPRADICTI fuit sessio generalis in ecclesia maiori Constantien. in qua presidebat reuerendissim⁹ domin⁹ Iohānes ep̄s Hostien. cardinalis viuariē. presente serenissimo principe Sigismundo roma. rege in insigniis regalibus cū suis nobilib⁹ in eisdem sibi seruiantibus, fuit decantatū officiū missę de spiritu sancto per dominū patriarchā Antiochenū, quo cōpleto dicebatur letanie &c. ut moris est. Quibus peractis fuit facta relatio a legatis & nunciis missis ad Iohannem papā per organū domini Iohānis ep̄i viaren. quēadmodū articulis et attestationib⁹ contentis in processu sacri

et Constantiensis concilii contra ipsum dominum Iohannem papam eidem exhibitis offerendo ex parte concilii ipsius si quid vellet opponere quod libere posset. Item intimato eidem termino ad proferendum sententiam quod respondisset verbo se pro dei ecclesia, & eius unione plura fecisse etiam antequam fuisset in papam assumptus, & ante dicti concilii Constantiensis inchoationem, in quo etiam obtulit liberam papasus sui cessionem, & quod turpiter inde recesserat bene recognoscebat, maluisseque illa die sine aie sue preiudicio mortuus esse quod ita turpiter recessisse, quodque contra processum sacri concilii nullam defensionem facere volebat, sed prout per schedulam suam manu subscriptam datam cardinalibus qui ad eum venerant continebatur, vouebat, & presentialiter promittebat stare, ac se in omnibus conformare omni ordinationi declarationi, & determinationi dicti sacri concilii, ac insuper omnimodum processum per idem concilium contra eundem habitum ratificabat asserens quod non aliter voluit predictis articulis respondere affirmans concilium Constantiense sanctissimum, errareque non posse, ac concilium pisani continuatum, & quod ipsi sacro Constantiensi concilio nunquam contradicere vellet, etiam si in Bononia, aut alias quouis loco sibi magis accepto personaliter iam esset cum id sibi minus non esset quam publice fateri se in papatu nullum ius habere. De finia autem ferenda quod summe sibi placeret, ut quod cito lata eidem referret, quam omni reuerentia etiam cum birreti sui depositione reciperet, & eam quantum in se foret confirmaret ratificaret approbaret, & emologaret prout dictum processum, ac omnia contra ipsum in concilio gesta, ex tunc ratificabat, approbabat, & confirmabat, promittebatque contra ea se aliquo processu tempore non venire. Predicta relatione completa reuerendus pater dominus episcopus Auebatensis legebat sententiam diffinitiuam contra Iohannem papam. xxiii. ac constitutiones quasdam quarum tenores sequuntur hoc modo.

¶ Quod non precedat ad electionem pape si contingat sedem vacare sine expresso consensu concilii.

¶ Sacrosancta generalis Constantiensis synodus ecclesiam catholicam representans ad extirpationem presentis schismatis, & erroris, ecclesieque reformationem in capite, & in membris faciendam in spiritu sancto legitime congregata ad facilius, & liberius, & utilius unionem ecclesie consequendam pronunciat, decernit, statuit, & ordinat, ut si contingat sedem apostolicam quouis modo vacare in prima vacatione ad electionem futuri summi pontificis nullo modo precedatur sine deliberatione, & consensu huius sacri generalis concilii, & si contrarium fieret sit ipso facto irritum, & inane auctoritate dicti sacri concilii, nullusque electum contra hoc decretum in papam recipiat, nec illi ut pape quomodolibet adhereat, vel obediatur sub pena functionis dicti schismatis, & maledictionis eterne, punianturque hoc casu eligentes, & electus si consentiat, ac illi adherentes penis per hoc sacrum concilium ordinandis. Suspenditque dicta sancta synodus pro bono unionis ecclesie omnia iura positiva etiam in conciliis generalibus edita, & ipsorum statuta, ordinationes, constitutiones, & consuetudines privilegia quibuscunque concessa, & penas contra quoscunque editas in quantum effectum dicti decreti impedire possent quoquomodo.

¶ Sententia diffinitiva contra Iohannem papam. xxiii.

¶ In nomine sancte, & indiuidue Trinitatis patris, & filii, & spiritus sancti. Amen. Sacrosancta generalis synodus Constantiensis, in spiritu sancto legitime congregata, inuocato Christi nomine solum deum pre oculis habens visis articulis in hac causa contra dominum Iohannem papam. xxiii. formatis & oblati, ac probationibus eorundem factis eiusdem submissione spontanea una cum toto processu huius cause habita matura deliberatione super eisdem per hanc sententiam diffinitiuam quam refert in his scriptis pronunciat decernit, & declarat recessum per prefatum dominum Iohannem papam. xxiii. ab hac ciuitate Constantiensi, & dicto sacro Constantie concilio generali clandestine, & de nocte hora suspecta in habitu dissimulato, & indecenti factum fuisse, & esse illicitum ecclesie dei, & dicto concilio notorie scandalosum, pacis, & unionis ecclesie turbatum, & impeditum, schismatis inueterati nutritiuum, a voto promissorum, & iuramento per ipsum dominum Iohannem papam deo, & ecclesie, & huic sacro concilio prestitis diremptiuum, ipsumque dominum Iohannem Symoniacum notorium bonorumque, & iurium nedum Romanensis, sed aliarum ecclesiarum plurium, & aliorum locorum piorum dilapidatorem notorium, malumque spiritualium, & temporalium ecclesie administratorem, & dissipatorem fuisse, & esse suis detestabilibus inhonestis vita, & moribus ecclesiam dei, & populum christianum notorie scandalizantem ante eius assumptionem ad papatum, & post usque ad ista tempora. ipsumque per premissa ecclesiam dei, & populum christianum notorie scandalizare, postque monitiones debitas, & charitativas iteratis, & crebris vicibus eidem factas in premissis malis & arrogantiis pertinax.

V V. iiii.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

citer perseverasse, seque ex hoc notorie incorrigibilem reddidisse, ipsumque propter premissa, & alia crimina in processu dicte cause contra eum deducta & contenta tanquam indignum & inutilem, & damnosum a papatu, & omni eius administratione spiritali, & temporalis amouendum, priuandum, & deponendum fore. Et cum hoc dicta sancta synodus amouet, priuat, & deponit, vniuersos, & singulos christi colas cuiuscunque status dignitatis, vel conditionis existat, ab eius obedientia fidelitate, & iuramento absolutos declarando, inhibendo insuper vniuersis christifidelibus ne eundem (ut premittitur) a papatu sic depositum de cetero in papam nominent, aut illi tanquam Pape adhereant, seu quoquomodo obediunt. Et nichilominus ex certa scientia, & de plenitudine potestatis supplet dicta sancta synodus scilicet omnes & singulos defectus si qui forsan in premissis, aut aliquo premissorum interuenerunt, eumque ad standum, & morandum in aliquo bono loco, & honesto sub custodia tuta serenissimi principis domini sigismundi Roma. & Hungarie &c. Regis vniuersalis ecclesie aduocati, & defensoris deuotissimi nomine dicti sacri generalis concilii, quodiu dicto sacro concilio generali pro bono vnionis ecclesie dei videbitur condemnandum fore, & eadem sententia condemat, alias vero penas que pro dictis criminibus, & excessibus inferri deberent iuxta canonicas sanctiones dictum concilium arbitrio suo reseruat declarandas, & infligendas secundum quod rigor iustitie, vel misericordie ratio suadebit.

¶ Quot neuter contendendum reeligatur in papam.

- A** ¶ Item statuit, decernit, & ordinat dicta sancta synodus pro bono vnionis ecclesie dei quod nullo vnquam tempore reeligatur in papam dominus Balthasar cossa nuper Iohannes papa. xxiii. nec angelus corra-
rio. Gregorius duodecimus, nec Petrus de luna. Benedictus. xiii. in suis obedientiis sic nominati, & si contrarium fieret, id sit ipso facto irritum, & inane, nullusque cuiuscunque dignitatis, vel preeminentie, etiam si imperiali, regali, cardinalatus, vel pontificali dignitate prefulgeat eis, vel eorum alteri contra hoc decretum vlllo vnquam tempore obediat, seu adhereat sub pena fautorie dicti schismatis, & maledictionis eterne, ad quas contra presumptores si qui in posterum fuerint etiam cum inuocatione brachii secularis, & aliis rigide procedatur. Datum Constantie prouintie Maguntinensis, in Sessione publica in maiori ecclesia soleniter celebrata die mercurii. xxix. mensis Maii. anno domini. M. CCCC. XV. indictione octaua.

¶ Pro iudicibus quod vocentur prelati absentes.

- B** ¶ Item decernit dicta sancta synodus quod quattuor generales iudices deputati debeant vocare prelatos absentes ad synodum, & punire non venientes prout eis de iure & secundum deum videbitur expedire. Datum & cetera.
- C** ¶ Quibus sic (ut premittitur) lectis dominus Iohannes episcopus Hostiensis presidens proposuit quod si aliquis esset ibidem presens dicte sententie diffinitive contradicere volens, seu eius pronuntiationi surgeret, & diceret, & in casu quo non dixerit habebitur talis pro consentiente. Tunc nemine respondente siue loquente, ipse dominus Hostiensis habuit respondere nomine collegii cardinalium quod placet. Deinde ipsi commissarii in ambone quilibet pro natione sua, videlicet Iohannes patriarcha Antiochenus pro natione Gallicana, Nicolaus mosburgensis pro germanica, Anthonius episcopus Concor-
dienus pro natione italica. Et Patricius pro natione Anglica placet responderunt.

¶ Sessio tredecima.

- D**  IE SABBATI QVINDECIMA MENSIS IUNII ANNO a natiuitate domini. M. CCCC. XV. indictione. viii. fuit sessio generalis in ecclesia maiori Constantensi in qua fuit cantatum officium misse de beata virgine Maria per reuerendum patrem dominum Iohannem luthonustensem. Quo completo legabantur letanie &c. more aliarum Sessionum presente ibidem serenissimo principe. F. Romanorum, & Hungarie &c. rege. Presidebat in eadem Sessione Reuerendissimus pater dominus Iohannes episcopus hostiensis. cardinalis viuariensis. Ex deputatione vero ipsius synodi archiepiscopus Mediolanensis legebat quasdam ordinationes, & decreta de cetero in Romana ecclesia tenenda, & obseruanda quarum tenores inferius sequuntur in hunc modum.

- E** ¶ In nomine sancte, & indiuidue Trinitatis patris, & filii, & spiritus sancti Amen. Cum in nonnullis mundi partibus quidam temerarie asserere presumant populum christianum debere sacram eucharistie sub vtraque panis, & vini specie suscipere, & non solum sub specie panis, sed etiam sub specie vini populum laicum

cum

etiam passim communicent etiam post cenam vel alias non ieiuni, & comunicandum esse pertinaciter asseruerunt contra laudabilem ecclesie consuetudinem rationabiliter approbatam, quā tanq̃ sacrilegam damnabiliter reprobare conantur, hinc est q̃ hoc presens concilium sacrum generale Constantiense in spiritu sancto legitime congregatum aduersus hunc errorem salutis fidelium providere satagens matura plurium doctorum tam diuini q̃ humani iuris deliberatione prehabita declarat decernit, & diffinit q̃ licet Christus post cenam instituerit, & suis discipulis administrauerit sub vtraq̃ specie panis, et vini hoc venerabile sacramentum, tamen hoc non obstante sacrorum canonum auctoritas laudabilis, & approbata consuetudo ecclesie seruauit, & seruat q̃ huiusmodi sacramentum non debet confici post cenam, neq̃ a fidelibus recipi non ieiunis, nisi in calu infirmitatis, aut alterius necessitatis a iure vel ecclesia concessio vel admissio. Et sicut hec consuetudo ad euitandum aliqua pericula, & scandala rationabiliter introducta quod licet in primitiua ecclesia hmoi sacramentum reciperetur a fidelibus sub vtraque specie, postea a conficiantibus subvtraq̃, & a laicis tantummodo sub specie panis suscipiatur, cum firmissime credendum sit, & nullatenus dubitandum integrum xpi corpus, & sanguinem tam sub specie panis q̃ sub specie vini veraciter contineri. Vnde cum huiusmodi consuetudo ab ecclesia, & sanctis patribus rationabiliter introducta, & diutissime obseruata sit, habenda est pro lege quā non licet reprobare, aut sine ecclesie auctoritate p libito mutare. Quapropter dicere q̃ hanc consuetudinem, aut legem obseruare sit sacrilegum, aut illicitum, censi debet erroneum, & pertinaciter asserentes oppositum premissorum tanq̃ heretici arcendi sunt, & grauiter puniendi per diocesanos locorum, seu officiales eorū, aut inquisitores heretice prauitatis in regnis, seu prouinciis in qbus contra hoc decretū aliqd fuerit forsā attentatum, aut psumptum iuxta canonicas, & legitimas sanctiones in fauorem catholice fidei contra hereticos, & eorum fautores salubriter adinuentas.

¶ Quot nullus pbr sub pena excoicationis communicet populum sub vtraq̃ specie panis & vini.
¶ Item ipsa sancta synodus decernit, & declarat sup ista materia reuerendissimis in xpo pribus, & dominis patriarchis primatibus archiep̃is ep̃is, et eorū in sp̃ualibus vicariis vbilibet constitutis processus esse dirigendos, in quibus eis committatur, & mandetur auctoritate huius sacri concilii sub pena excoicationis vt effectualiter puniant contra hoc decretum excedentes eos q̃ coicando populum sub vtraq̃ specie panis & vini exhortati fuerint, & sic faciendum esse suscipiant iniuncta eis p modo culpe pnia salutari. Qui vero ex illis ad penitentiam redire non curauerint aio indurato per censuras ecclesiasticas per eos vt heretici sunt coercendi. Inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Quibus lectis magister Iohannes de scribanis, & magister Henricus de piro promotores petierunt responderi per dominum impatorem cardinales, & ceteros prolatos an placeret. Presidens autē domin⁹ Hostiensis respōdit nomine collegii cardinaliū, placet. Similiter rex Roma. Sic successiue reuerendissimi patres domini ep̃i Anthonius Concordien. pro Italica, Stephanus dolensis pro Gallicana. Nicolaus merseburgensis pro germanica, & Patric⁹ cartagensis p anglicana in ābone existētes respōderūt Placet.

¶ Sessio. xiiii. in qua Carolus de malatestis renūciauit papatui noie domini Gregorii. xii.



ANNO A NATIVITATE DOMINI. M. CCCC. XV. Apostolica sede vacante, regnanteq̃ serenissimo, & inuictissimo principe domino Sigismundo Roma. & hungarie & cetera. rege. Regnorum suorum anno hungarie. xxix. Romane electionis quinto. Coronatiōis vero primo. die autem Iouis quarta mensis Iulii fuit tēta Sessio generalis p sanctā synodū Cōstantiensem in ecclesia cathedrali, Constā. supradicta. presente ibidem dicto serenissimo domino Sigismundo Roma. & hunga. &c. rege cum insigniis regalibus, & nobilib⁹ sibi in his seruientibus videlicet dominis Lodouico comite palatino rheni. in pomo, siue mundo. Henrico duce bauarie in ense. Friderico Burgauio nurbergenli in sceptrō. & Andrea filio sueuale barone de hungaria in corona ministratibus ceterisque principibus in numero copioso. Presentibus ibidem reuerendissimis patribus Iohā. ep̃o Hostiē. viuariē. cardinali, Angelo lauden. Iordano de vrsinis, ceterisque cardinalibus Patriarchis archiep̃is, ep̃iscopis abbatibus, & aliis patribus in copiosa multitudine In cuius quidem Sessionis principio prefatus dominus Romanus Rex indutus vestibus regalibus recessit de sua sede solita, & trāsiuit ad aliā sedē positā in fronte aliarū tāq̃ p̃sidentis pro tūc in cōcilio Iohāne dominici titu. S. Sixti cardinali ragusino. & Carolo de malatestis. domicello Ariminēsi pcuratoribus domini Angeli Corratio Grego. duodecimi. in sua obediētia nūcupatū ad auctorizādū con

CONCILII CONSTANTIENSIS.

cilium & cedendum papatui nomine dicti Gregorii sedētibz iuxta regem in quodam banco respiciente versus congregationem synodi Constantiensis. Deinde cantatis antiphona. Veni sancte spiritus ac Hymno. Veni creator spiritus, dictaque collecta de pace per dominum cancellariū cardinālē Viuariē, subsequenter per venerabilem virum dominum Job benner prothonotarium domini Ludouici comitis palatini lecte fuerunt due bulle sequentis tenoris.

A Gregorius episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis Iohāni tituli sancti sexti presbytero cardinali apostolice sedis legato, & Iohanni in patriarcham Cōstātinopolitanum electo nostris & eiusdem sedis nunciis. Et venerabili fratri Vuernero archiepiscopo Treueren. necnon nobilibus viris Ludouico comiti palatino rheni & Carolo de malatestis. domicello Ariminei in prouincia romandiole pro nobis & sc̃ta Romana ecclesia rectori. Salutē & apostolicā dei bene. Terrenas affectiones tenēbrarū humanas constat liberādas pro modulo luminatiōis, cum lux illa que dixit. Ego sum lux mūdi se luminantem ostendit, & pro quāto terreno detinētur affectu minus illi splendore contingunt, in quo edocemur errorem cauendum, amoremque rectum sequēdum vt vestra omnia ad illam pacem que est cum deo homini mortali feliciter conferenda contra quam negare non possumus impio errores commissos circa papatum nosq; aduersantium astutiis repullos ad pacem & ecclesie Christi clarū statū per viam renunciationis pro pgressu firmiter desiderantes vt cum spes aliqua scintillaret occurrimas erogando. Ex eodem igitur affectu continuato intellecta prouidentia regia cum affectione cōcordi ad ecclesie pacem cum nationibus quas vocauit ad ciuitatem Constantienlem exhilarati libenti animo promptilimus vt semper fuimus pro extirpatiōe horrendorum schismatum & integra vnione merito optanda, & perficiēda dimittere libere papatum, quamuis nobis clarū sit tam titulo sancte memorie Urbani. vi. predecessoris nostri et canonica nostra electione q̃ clarissime ex nostra puritate cum efficaci voluntate & recta. Quapropter potius & altius rem ipsam & effectum qui intenditur serenitatis regie cor mentē animum & opera post sui aduentum ad Constan. fructuola aduertētes q̃q; extrinsecus quouis artificio demonstraui, & cōfidentes exinde de eius serenitatis dispositiōe deo grata & in eo sperantes cuius res geritur q̃ serenitatem eandē diriget in agendis & nos etiam qui pro pmissorum effectu istis ibidem & vt possitis in predictis efficere meli⁹ & valere quo efficaciorē potestatem a nobis constiterit vos habere nobis seu illis ex nobis qui vbi illi interfuerint cōgregationem ipsam inquantum per dictam serenitatem regiam & non Balthasarem se nuncupari facientem Iohānem. xxiii. vocatam vice nostra ad predictorum effectum connotandi, & auctorisandi in generale concilium, remota tamen omnino dicti Balthasaris presidentia & presentia ab eisdem, nec non omnia que postquam sic feceritis disponentur pro vera reintegratione ac vnione ecclesie ac prefatorum schismatum extirpatione per congregationem eandem. remotis (vt premittitur) presidentia & presentia dicti Balthasaris vice nostra similiter auctorisandi & confirmandi plenam & liberam de plenitudine potestatis concedimus tenore presentium facultatem. Datum Arimini. iiii. Idus Martii. Pontificatus nostri anno nono.

B Gregorius episcopus seruus seruorum dei dilecto filio nobili viro Carolo de malatestis, domicello Ariminen. in prouincia nostra Romandiole pro nobis & sancta Romana ecclesia rectori Salutem & apostolicā benedictionem. Cum ad laudem omnipotentis dei & bonum ecclesie sue sc̃te pro vnionis reintegratione & pace Christianorum, & schismatum extirpatione pro chdolor nunc vigentium ultra alios nuncios nostros te tanquam nostram ad maiestatem regiam Cōstātiā personaliter destinamus nos volentes pariter & optātes vt eo perfectius perficere valeas in premissis quo maiori fueris auctoritate munitus. tibi cum subordinata sit renunciatio canonice & certe electioni vnici futuri summi pontificis & alia etiam necessaria habeant interuenire, pro predictorum effectu salubriter consequēdo tibi conueniendo, aut illis cum quibus tue prouidentie videbitur expedire modis congruis & opportunis tractandi practicandi, & concludendi que tibi visa fuerint vtilia & necessaria. ad predicta, etiam si fuerint talia que mandata alia, & tibi data excederent quantumcūq; & mandatum exigerent specificum & speciale. Et si aliqua videbitur tibi magis conuenire persone ecclesiastice illa expediti faciendi per personam ecclesiasticam quam elegeris, & ei sic electe, & iuxta tuam dispositionem facture presentis tenore de plenitudine apostolice potestatis plenam & liberam concedimus facultatem. Datum Arimini. iiii. Idus Martii Pōtificatus nostri anno nono. Quibus bullis lectis dñs Carolus prout in eisdem continebatur habens maiorem auctoritatem q̃ ceteri commisit prefato domino Iohanni dñi cardinali vices suas ad auctorisandum, & approbandum dictum concilium. Quam cōmissionem

in se recipiens facta breui collatione cum themate. Omnes vnanimes in oratione estote, auctorisauit concilium prout in schedula tenoris sequentis.

Schedula auctorisationis concilii.

Quia sanctissimus dominus Gregorius papa duodecimus audiuit intellexit atque multipliciter est informatus de celebri fama huius sancte congregationis pro generali concilio Constan. in Christi nomine congregate. Idcirco idem dominus noster audus ecclesiastice vnionis & reformationis, & extirpationis heretice prauitatis commissionem fecit prout in eisdem litteris tunc lectis dinoscitur contineri. Cuius quidem commissionis & mandati vigore Iohannes miseratione diuina, titu. sancti Sixti presbyter cardinalis Ragulinus vulgariter nuncupatus pro me & collegis meis in hac parte hic existentibus in nomine patris, & filii, & spiritus sancti auctoritate domini nostri pape quantum ad eundem spectat, vt predicta sancta vnio reformatio, & heretice prauitatis extirpatio deo auctore meliores fortiant effectum, & vt sub diuerforum professione pastorum dissidentes christiani in vnitate sancte matris ecclesie & charitatis vinculo coniungantur, istud sacrum concilium generale couoco, & omnia per ipsum agenda auctoriso, & confirmo iuxta modum formam, & prout in litteris domini nostri nunc lectis plenius continetur.

His autem peractis reuerendissimus pater dominus Bartholomeus archiepiscopus Mediolanensis legebat capitula, & ordinationes conceptas per concilium Constantiense tenores vero dictorum capitulorum sequuntur & sunt tales.

Cum principium cuiuslibet rei potissima pars sit vt principium decens, & amabile deo, & possibilis ecclesie reintegratio fiat. Sacrosancta generalis synodus Constantie. in spiritu sancto legitime congregata ecclesiam catholicam representans, vt iste due obedientie videlicet illa que profitetur Iohannem, xxiii. olim fuisse papam. Et illa que profitetur dominum Grego. xii. esse papam vniantur vna alteri, & altera alteri coniungant sub capite Christo dictas conuocatione auctorisatione approbationem & confirmationem nomine illius domini qui in sua obedientia dicitur. Grego. xii. nunc factas quantum ad ipsum spectare videtur, quia abundans ad certitudinem pro bono cautela nemini nocet, sed oibus prodest in omnibus & per omnia, admittit, & amodo has supradictas obedientias coniunctas & vnitas esse decernit, & declarat in vno corpore domini nostri Iesu christi, & huius sacri vniuersalis concilii generalis in nomine patris, & filii, & spiritus sancti. Tolluntur processus, & capitula in duabus obedientiis hinc inde decreti occasione schismatis.

Aliud capitulum.

Sacrosancta synodus generalis Constantiensis &c. Pro maiori pace, & securitate vnionis ecclesie omnes, & singulos processus censuras penas, & sententias in olim vocati Iohannis, & eius qui dicitur Grego. xii. obedientiis iam coniunctis occasione, vel ex causa schismatis, hinc vel inde latas decretas promulgatas seu fulminatas & omnem exinde contractam maculam siue notam iuris, aut facti quousque ad easdem obedientias tollit abolet, & irritat atque cassat. Omnes quoque et singulas personas dictarum obedientiarum cuiuscunque conditionis vel sexus existant in statibus dignitatibus, et officiis que alias canonice, seu rationabiliter tenent possident et exercent ad abundantem cautelam habilitat, et cum eis quantum opportunum fuerit, aut indigent dispensat hec sancta synodus ex certis bonis respectibus statuit, et ordinat quod per notarios qui de premissis rogabantur instrumentis per eos conficiendis nulla fiat mentio de Romano pontifice, vel sede apostolica. Sed de anno regnorum serenissimi principis domini Sigismundi Ro. et hun. et cetera regis. Et hoc usque ad cessionem inclusive. His denique lectis dictus dominus Iohannes dominici cardinalis Ragulinus per cardiales sistetes in concilio receptus est ad osculum pacis, et collocatus est inter Franciscum venetiensem, et Antonium aqlegiensem, priores cardinales, fuitque consequenter cantata missa de spiritu sancto per dominum Almanum cardinalem pisanum cum sermone ad clerum, et postmodum missa officio finito cessit locum presidetie dictus dominus reuerendissimus Iohannes episcopus Hostiensem. cardinalis Viuariensis, fuitque dictum officium letaniarum aliarum more sessionum cum euangelio. Si quis venit ad me, et non odit patrem suum &c. Et dictus dominus Iob vener legebat bullam dicti domini Grego. ad cessionem papatus tenoris sequentis.

Procuratorium ad renunciandum et cetera.

Gregorius episcopus seruus seruorum dei dilecto filio nobili viro Carolo de malatestis, domicello Arimi. in puincia Romadiole pro nobis, et. f. Ro. ecclesia rectori. Salutem, et aplicam benedictionem. Diuina gratia dirigente fidelis et pure conati fuimus ab ipso initio nostre assumptionis schisma extirpare, et ecclesiam deducere ad clarum, et pacificum statum integrare, et vt debuimus et voluimus, et continue cum potuimus aduertere opportunitate facienda efficaciter

¶ CONCILII CONSTANTIENSIS.

ei voluntate adhibuimus diligentiam nostram, sed fluxus diuersarum cupiditatum tenebrarum a timore altissimi alienarum multis & variis inuolutionibus sancto proposito obstiterunt, & per vias duras multiplici delicto astrictos incidere compulerunt. Et cum nuper verisimiliter dubitaremus grauiora preparari recenter recepimus de celo lumen aperiri, & regiam maiestatem per maturos processus pura mente ad lucem & pacem integram christianorum schismatibus de celo repullis desideria prouenire corruptis affectibus obuiando, & rectas vias optando de quibus gratias altissimo reddimus, & ab eo letitiam suscipimus sine cuius gratia nullum recte efficitur fundamentum, a qua quidem diuina gratia non dubitamus tuam nobilitatem & animum fuisse & esse constanter directum. Cum ergo destinauerimus constantiam ad eandem regiam maiestatem dilectos filios Iohannem titum sanctum Sixti presbyterum cardinalem sedis apostolice legatum, & Iohannem in patriarcham constantinopolitanum electum nostros & eiusdem sedis nuncios cum certis litteris & mandatis nostris fideliter conceptis secundum opportunitatem que tunc videbatur. Nunc vero spe bona concepta dilatato corde christianorum pacem & integram unionem in domino desiderantes tuam nobilitatem in qua plene confidimus, & carissimam ut personam nostram tenemus duce domino ad regiam maiestatem ipsam in Constantiam destinamus, ut animus tuus quem semper inuenimus sacre unionis amatorem nobis cum leticia impleatur. Et propterea ad predicta omnia plenarie exequenda te qui etiam in ciuitate nostra Ariminensi, & in nonnullis pro nobis & eadem ecclesia in temporibus es vicarius omni modo via iure, & forma quibus melius fieri possit tenore presentis de plenitudine apostolice potestatis procuratorem nostrum facimus specialem dantes & concedentes tibi, & procuratori nostro de plenitudine dicte apostolice potestatis omnimodam plenam & liberam facultatem nostro, & dicte ecclesie nomine tractandi procurandi totaliter concludendi & effectualiter inducendi sinceram, & integram unionem ecclesie sancte dei per omnem & quamlibet rationabilem viam coniunctam & diuisam que tibi procuratori nostro videbuntur accommodata, ac quomodolibet opportuna, etiam si forent maiora expressatis, & mandatum exigent quantumcunque speciale, & que nos ipsi facere possemus, si personaliter interessemus, promittentes deo & ecclesie sancte dei ratum gratum & firmum perpetuo irreuocabiliter habituros quicquid per te procuratorem nostrum actum gestum seu factum fuerit in premissis id facturos dante domino inuiolabiliter obseruari, promittentes fide & sub testatione diuini iudicii quod potestatem huiusmodi tibi sic ut premittitur attributam & concessam reuocare non intendimus, nec reuocabimus te verbo, publice vel occulte, & supplentes omnem defectum si quis in presenti mandato fuerit admissus, vel in eo aliquid est omissum. Datum Arimini, vi. Idus Martii. Pontificatus nostri anno. ix.

A ¶ Qua schedula lecta dominus Carolus leuas se dixit hec verba. Cum sanctissimus dominus noster Grego. papa duodecimus me suum procuratorem constituerit ad cedendum modo & forma prout in suis litteris nunc lectis dignoscitur contineri. Ego Carolus supradictus sciens intentionem domini nostri sanctissimi Gregorii pape. xii. fuisse & esse totale ad reintegrationem christianorum si possit largiente domino fieri, & in hoc omnem quantum in eo est operam prestare per futuram papatus cessionem per se & suos & quidem ab omnibus caueatur que hoc sanctum propositum impedire possent aut differre, per hoc sacrum concilium declarari & determinari peto humiliter & instanter virum pro unione ecclesie dei, & totali reintegratione per dei gratiam procuranda sacro concilio vtile & expediens videatur quod nomine prefati domini pape fiat hic Constantie cessio antequam Niciam accedatur, seu an Petrus de luna qui in sua obedientia dicitur benedictus cedere velit, vel nolit experiatur. Quibus dictis prefatus dominus archiepiscopus Mediolanensis in ambone existens deputatus per Synodum respondit in modum qui sequitur.

¶ Concilium determinat quod vtile & expediens est quod fiat hic in Constantia renunciatio.

B ¶ Sacrosancta generalis Synodus Constant. determinat & declarat expediens & vtile fore pro unione scilicet ecclesie dei, & totali reintegratione per dei gratiam procuranda, quod nomine illius domini qui in sua obedientia dicitur Grego. xii. fiat hic in Constantia cessio antequam Niciam accedatur, seu an Petrus de luna qui in sua obedientia dicitur benedictus cedere velit vel nolit experiatur. Subsequenter dictus dominus archiepiscopus Mediolanensis legit capitula que sequuntur.

¶ Quod vacante sede non procedatur ad electionem Romani pontificis.

C ¶ Sacrosancta generalis Constant. Synodus ad facilius liberius, & utilius integram unionem ecclesie consequendam pronunciat, statuit, & ordinat, quod pretextu cuiuscunque cessionis, aut vacacionis sedis apostolice siue papatus durante presenti concilio facte vel faciende ad electionem futuri summi pontificis,

nullatenus procedatur sine deliberatione, & consensu huius sacri concilii irritum, & inane, nullusque electum contra hoc decretum in papam recipiat, nec illi ut pape quoquomodo obediat sub pena maledictionis, & fautorie schismatis, punianturque in hoc casu eligentes, & electus si consentiat, ac illi adherentes penis per hoc sacrum concilium ordinandis. Suspendit quoque dicta sancta synodus pboꝝ no vnionis ecclesie omnia iura positiua in conciliis generalibus edita, & ipsorum statuta ordinationes consuetudines, & priuilegia quibuscunque concessa, & penas contra quoscunque editas in quantum dicti decreti effectum impedire possunt quoquomodo.

¶ Quod electio summi pontificis fiat modo, & forma per concilium ordinandis, & qꝫ conciliū nō dissoluatur donec sit facta electio, & qꝫ ad hoc rex Romanorum det operam.

¶ Sacrosancta generalis Constantiensis synodus, ut ecclesie sancte dei eo melius, & sincerius prouideatur statuit, & ordinat pronunciat, & decernit, qꝫ proxima electio Romani pontificis fiat modo forma loco, & tempore, & materia per sacrum concilium ordinandis. Et qꝫ idem concilium possit, & valeat in futurum quascunque personas cuiuscunque status obedientie sint, aut fuerint ad electionem huiusmodi actiue, & passiue, & alios quoscunque actus ecclesiasticos, & omnia alia opportuna, non obstantibus quibuscunque processibus penis, aut sententiis habilitare recipere, & deputare modo, & forma quibus etiam videtur expedire, quodqꝫ sacrum concilium non dissoluatur donec electio huiusmodi fuerit celebrata. Exhortans dicta sancta synodus inuictissimum principem dominum Romanorum, & Hungarie regem pariter, & requirens quatenus tanquam pius ecclesie aduocatus, & sacri concilii defensor, & protector omnem ad hoc operam efficaciter impendat, & verbo regio velle facere hoc pronunciet, ac litteras sue maiestatis desuper fieri decernat.

¶ Concilium omnia per Gregorium duodecimum in sua obedientia alias canonice, & rationabiliter gesta approbat, & ratificat.

¶ Sacrosancta generalis synodus Constantiensis & cetera, omnia & singula per dominum qui dicitur Grego. xii. in sua reali obedientia apostolica auctoritate mediate, vel imediate alias canonice, & rationabiliter hucusque gesta facta, dispensata, ordinata, concessa, & indulta, & etiam vsqꝫ ad tempus sue notitie renunciationis pro eo faciente quod tempus vltra mensem post huiusmodi renunciationem volumus extendi, gerenda, facienda, dispensanda ordinanda concedenda, & indulgenda ex certa scientia ratificat, & ex superabundanti cautela ad certitudinem boni approbat, et firmat, statuens, et ordinans qꝫ ex causa, vel occasione schismatis, vel cuiuscumqꝫ macule, vel inhabilitatis ex eo prouenientium non valeant infringi, vel contra ea excipi, aut in dubium reuocari non obstantibus dispositionibus in contrarium facientibus.

¶ Decretū qꝫ non reeligatur Gregorius, non esse factū ad ipsius Gregorii inhabilitatē.

¶ Sacrosancta synodus generalis Constantiensis declarat statutum, seu ordinationem factam alias p illud sacrum concilium in quo inter alia cauetur qꝫ ille dominus qui dicitur in sua obedientia. Gregorius duodecimus nullo vnqꝫ tempore reeligatur in papam non fuisse factā ad ipsius domini Grego. inhabilitatem tanquam non sit capax papatus, sed pro bono pacis ecclesie, et futuris scandalis, scrupulis, et suspensionibus euitandis.

¶ Concilium reseruat, et facturum declarat qꝫ prouidebit vbi duo vel plures in eodem titulo diuersis obedientiis concurrunt.

¶ Item sacrosancta synodus Constantiensis reseruat, et se facturam declarat. Vbi duo vel plures in eodem titulo ex diuersis obedientiis concurrunt qꝫ sacrum concilium cum debita mansuetudine, et rationabili equitate, ita qꝫ vna pars alia deterius non tractabitur vtriusque obedientie honore quantum fieri poterit saluo per se vel ad hoc specialiter deputandos anteqꝫ separabitur prouidebit modo et tpe.

¶ Concilium recipit, et admittit in cardinales. cardinales domini Gregorii pape duodecimi.

¶ Item sacrosancta synodus Constantien. ex nunc immediate post cessionē, seu renunciationem illius dñi qui dicitur Grego. xii. de papatu per eūdem faciendam ipsum dominum Gregorium, et reuerēdissimos in christo patres dominos Anthonium episcopum portuen. Iohānem titu. sancti Sixti Gabriele titu. S. Clementis. Angelum titu. sanctorum Petri, et Marcelli. Blandellum tituli. S. Sabine presbyteros, et Petrum, Sancte Marie in cosmedin dyaconum sue obedientie cardinales recipit, et admittit, eosque ut tales haberi vult, et ab omnibus venerari, necnon dignitate emolumento, voce, aliis cardinalium priuilegiis, ut veros cardinales vti frui pariter, et gaudere. Saluis tamen aliis constitutis

¶ CONCILII CONSTANTIENSIS.

tionibus, & statutis in presenti Sessione promulgatis, & inferius promulgandis de electione Romani pontificis facientibus mentionem.

¶ Quod officarii domini Gregorii gaudeant eorum officiis.

A ¶ Item sacrosancta synodus Constantiensis et cetera. Statuit & ordinat quod omnes officiales, & curiales eiusdem domini qui dicitur Gregorius duodecimus in officiis, & gradibus ipsorum alias canonice adeptis gaudeant, & ea rationabiliter administrent prout alii officiales alterius indifferenter saluo ubi in aliquo officio mutus, vel certus numerus debet haberi secundum consuetudinem Romane curie circa quod sacrum concilium sibi reseruat prouidendum cum debita mansuetudine, & rationabili equitate, ita quod una pars alia deterius non tractabitur vtriusque obedientie honore quantum fieri poterit semper saluo per se, vel ad hoc specialiter deputandos antequam separabitur prouideat modo, & tempore opportunis.

¶ Quod nullus recedat sine licentia.

B ¶ Item sacrosancta synodus et cetera. Ne ante electionem futuri Romani pontificis, & aliorum in eodem concilio agendorum ipsum sanctum concilium dissoluatur, perturbetur, aut contra eius salutem vel prosperitatem aliquid machinetur, vel etiam sancta ipsius statuta, & ordinationes quomodolibet molestantur, aut transgrediantur. statuit, ordinat, & diffinit, quod quecumque persona concilii cuiuscunque status, gradus, ordinis, aut preeminentie existat ab hoc sacro concilio deinceps sine licentia concilii, vel ab hoc deputandorum recesserit, & quecumque concilii, aut queuis alia persona ipsum concilium quomodolibet perturbauerit, aut contra eius salutem, vel prosperitatem quicquam machinata fuerit, vel ipsius sacri concilii presentis in hac presenti Sessione statuta aut ordinationes temerarie violauerit infregerit aut transgressa fuerit vlllo modo tanquam vnionem perturbans, schisma faciens de heresi suspecta, ac rea criminis lese maiestatis perpetuo sit infamis, omnique dignitate, honore, statu, officio, & beneficio ecclesiasticis, & secularibus etiam si imperialis, regalis, cardinalatus, aut pontificalis existat ipso iure priuata ope promotionis omnino sublata, nec aliquatenus aperiatur ei ianua dignitatis, aut honoris ecclesiastici, aut mundani.

¶ Quod imperator det operam, vt concilium sit tutum.

C ¶ Item sacrosancta synodus Constantiensis exhortatur inuictissimum principem dominum Sigismundum Romanorum, & Hungarie regem quatenus placeat patentes litteras sue maiestatis sigillis dare, & omnibus principibus vassallis, & subditis sacri imperii, & preterim ciuibus, & incolis ciuitatis Constantiensis precipere, & mandare quod manutenebunt, & defendent predictum sacrum concilium in sincera, & totali libertate in omni euentu vsque ad electionem futuri summi pontificis, & alias quamdiu durauerit, & quod si & quando sacrum concilium deliberauerit ad electionem Romani pontificis hic iore procedendum omnem ad hoc operam efficacem impendat quod huiusmodi electio sit tam libera & segura, hoc autem specialiter iurent rectores, & consules huius ciuitatis fideliter obseruare. Et quicumque istam libertatem tutelam, aut securitatem aliquam impediuerit, fraudem circa eam fecerit, aut quantum in eo fuerit non obseruauerit, cuiuscunque dignitatis, status, aut conditionis existat omni cessante priuilegio eo ipso sententiam Imperialis banni incurrat, perpetuo sit infamis, nec ei vnquam porte dignitatis pateant, nec ad aliquod officium publicum admittatur, quinimmo omnibus feudis, ac aliis bonis que a Romano tenet Imperio sit ipso iure priuatus. Ciuitas autem, seu vniuersitas Constantie nisi consules, & rectores predicta obseruauerint, aut si contra ea veniant eo ipso banno Imperiali subiaceant, & omnibus priuilegiis, & libertatibus, & gratiis Imperialibus, seu regalibus sit penitus destituta.

¶ His autem perlectis dictus dominus Carolus facta pulchra collatione cum themate. Facta est cum angelo multitudo celestis et cetera. Perlegit schedulam de renunciatione papatus nomine dicti Gregorii in forma sequenti.

¶ Carolus renunciat papatu nomine domini Gregorii duodecimi.

D ¶ Ego Carolus de malatestis Arimini, & nonnullarum aliarum terrarum in italibus vicarius, necnon punitie Romadiole rector per sanctissimo in christo patre domino gregorio. diuina prouidentia papa. xii. & sancta Romana ecclesia generalis, atque eiusdem sanctissimi domini nostri pape procurator hinc ad infra scripta plenum spale, et irrevocabile mandatum quemadmodum constat per bullam authenticam sanctissimi domini nostri predicti proxime lectam nulla oppressus, aut coactus violentia, atque nullo ductus errore, vt omnibus apte pateat per effectum quanta sinceritate, quantaque cordis affectione sacram vnionem, & reintegrationem christianorum in vnitatem sancte matris

matris ecclesie profecutus fuit, prosequaturq; per viam etiam renunciationis inclusiue pure, et libere, et sincere procuratorio nomine ipsius sanctissimi domini nostri Grego. pape. xii. in nomine patris, et filii, & spiritus sancti renūcio, & cedo expresse in his scriptis realiter, & cum effectu iuri titulo, & possessioni quod quem, et quam ipse habet in papatu, & resigno nomine prefati domini nostri papatum, et omne ius papatus, titulum, & possessionem quod quem, & quam habet corā domino nostro Iesu xpo qui ecclesie sue sancte est caput, & sponsus in hac sacrosancta synodo, & vniuersali concilio sanctam romanam, & vniuersalem ecclesiam representante.

¶ Quia schedula lecta archiepiscopus Mediolanensis respondendo ad predicta legebat in hunc modum.

¶ Sacrosancta generalis synodus Constantiensis in spiritu sancto legitime congregata vniuersalē ecclesiam catholicam representans cessionem, renunciationem, & resignationem pro parte illius domini qui in sua obedientia dicebatur Grego. xii. iuri titulo, & possessioni quod quem vel quam habuit in papatu, vel si quod, quem, vel quam nunc habuit in papatu per magnificum, & potentem dominū Carolum de malatestis hic presentem eiusq; ad hoc procuratorem irreuocabilem pro eodem domino qui dicebatur Grego. xii. factas admittit approbat, & collaudat in noīe p̄ris, & filii, & sp̄s sancti. Amen.

¶ Quod requiratur Petrus de luna auctoritate concilii ad cedendum.

¶ Sacrosancta generalis synodus Constantiensis et cetera. Cum in Romana ecclesia dudum grauis, & pestilens exorta scissura humano generi inimico procurante innumerabilia christiano populo attulerit detrimenta. quibus obuiandis, ac pro integratione fabrice catholice quauis multa quesita fuerint remedia immensis laboribus, sollicitudinibus, & expensis, inter que prestantius, & validius toti pene christianitati dudum, & nuper etiā huic sacro cōcilio visum fuit cessionem, & renūciationē papat⁹ fieri per quemlibet pro papa seu Romano pontifice se gerentem, nec hactenus cessio, seu renunciatio huiusmodi facta, aut reintegratio, aut schismatis extirpatio fuerit subsecuta. misericors tamen, & miserator dominus sponfam suam sanctam ecclesiam diebus proximis respexit oculis pietatis. dum videlicet in hac Constā. synodo preter nonnulla alia sancte vnionis ecclesie preparamēta coniunctim sub capite christo in vna ecclesia, duabus videlicet olim nuncupati Iohannis, & illius qui dicebatur Grego. xii. obedientiis. magnificus dominus Carolus de malatestis plenissimum ad hoc habens mādātū pro prefato domino qui dicebatur Grego. xii. eiusq; nomine omni iuri titulo, & possessioni qd̄ quē, & quam, vel si quod quem vel quā habuit in papatu non sine magno ipsius domini qui dicebat Grego. xii. laudis preconio cesserit, renunciauerit expresse realiter, & cum effectu, & resignauerit nomine predicti domini qui dicebat Grego. xii. papatū, & omne ius papatus, titulum, & possessionem quod quem, & quam si quod quem, & quā habuit in papatu. Cūq; Petrus de luna in sua obedientia Benedictus nuncupatus dudum memoratam cessionis, & renūciationis papatus viā acceptauerit, eaq; diuersis promissionibus votis, & iuramentis firmauerit, nec adhuc fecerit, sed protelauerit vsq; modo, & prout fere toti xp̄ianitati est notorium, & manifestum sancta synodus Constā. supradicta q̄tū in ea est quo ad sanctā vnionem vtile fuerit nolens relinquere improuisum declarat statuit, & diffinit prefatum Petrum de luna ex superabundanti per procuratores sacri concilii ad hoc specialiter constituēdos loco, & tpe opportunis fore solēniter requirendum, vt infra spacium. x. dierum requisitionē huiusmodi immediate sequentium omni iuri papatus quod se pretendit hīe, necnō titulo, & possessioni, seu de tentioni eiusdem cedat, & renunciet totaliter, & absolute. Quod si non fecerit dicta sancta synodus dominum Petrum ex nunc prout ex tunc pronunciat decernit, et declarat fuisse, et esse notorium schismaticum antiqui schismatis nutritorem, defensorem, fautorem, approbatorem, incorrigibilem, et pertinacem hereticum a catholica fide deuium, promissionum votorum, et iuramentorum suorum transgressorem, et ecclesiam dei notorie scādalisantem et propterea omni honore et dignitate etiam papalis se reddidisse indignum. Ipsumq; per sacros canones fore abiectum, eiectum, priuatum, et precisum ab omni iure, seu possessione, et detentione que habet, seu pretēdit habere in papatu, mādando precipiendo, et inhibendo eidem ne se amplius pro Romano pontifice gerere presumat, omnibus christi fidelibus etiam si imperiali regali cardinalatus pontificali, aut alia quauis ecclesiastica, vel seculari dignitate prefulgeant, ne eidē Petro, aut eius successoribus in hac parte postea obediant pareant, vel intendāt, aut auxilium, consilium, vel fauorem prestent vllō modo, sed eum tanquam schismaticum ecclesiastice vnionis perturbatorem, et hereticum vitent, et persequantur toto posse bona fide realiter, et cum effectu Et huc sacro concilio, ac futuro per dei gratiā Romano pontifici eligendi contra dictum Petrum eius

¶ CONCILII CONSTANTIENSIS

successores, fautores, atque sequaces, quos etiam dicta sancta synodus tanquam schismaticos, & hereticos vult persequi & haberi, assistant fideliter, & cum effectu, inuictissimum dominum principem Sigismundum Romanorum, & Hungarie et cetera. Regem exhortans specialiter & requirens, quatenus tanquam pius ecclesie aduocatus, & sacri concilii defensor hoc idem se mox tunc facturum, & suis, & sacri Imperii subditis mandaturum promittere dignetur, & fideliter obseruare.

¶ Quo capitulo lecto fuit responsum per deputatos quatuor nationum placet, necnon per dominum Hostien. nomine collegii cardinalium, & demum per regem Roman. placet.

¶ SESSIO QVINDECIMA.

A  **ABBATI DIE SEXTA DICTI MENSIS IULII** fuit Sessio generalis concilii loco, & hora consuetis in qua fuit Romanorum, & Hungarorum rex cum nobilibus suis sibi insignis regalibus seruientibus, presidente in eadem Iohanne episcopo Hostien. cardinali Viuariensi fuitque in ea celebratum officium misse de domina nostra per reuerendissimum patrem dominum Nicolaum archiepiscopum Guesuensem. Qua cantata legebantur reliqua more Sessionum, & reuerendus pater dominus Anthonius episcopus Concordien. legebat quoddam statutum cuius tenor sequitur, & est talis.

¶ Decretum silentii.

B ¶ Sacrosancta synodus Constantiensis & cetera. Precipit & mandat sub pena excommunicationis late sententie quam contra venientes incurrere vult ipso facto, & sub pena carcerum duorum mensium, & fauoris heresis, ne aliquis cuiuscunque status, auctoritatis, gradus, ordinis, preeminentie, aut conditionis fuerit etiam si Imperiali regali cardinalatus archiepiscopali, episcopali prefulgeat dignitate in hac presenti Sessione deo auctore hodie celebranda ipsam Sessionem, seu pronunciantes, & loquentes in eadem perturbet, murmuret, impediatur, aut quousque strepitum voce, vel manibus, aut pedibus faciat. Et quia iam materia deo annuente tractanda per omnes nationes, & sanctos patres spiritu sancto dirigente vnanimitate, & concorditer conclusa est prout audietis prohibet: & mandat eadem sancta synodus sub simili pena, ac fauoris heresis, ut quis clamare contradicere, aut etiam surgere disputare, vel defendere, aut alta voce loqui audeat nisi ad hoc per ipsam sanctam synodum deputatus, alioquin facientes decreuit eo ipso excommunicationis vinculo innodatos penas carceris, & duriores expressis minime euasuros.

C ¶ Quam quidem constitutionem deputati quatuor nationum videlicet Anthonius Cordien. nomine Italice, Stephanus dolen. nomine gallicane, Nicolaus merseburgensis nomine germanice, & Patricius cartaginensis nomine anglicane. Dominus Iohannes Hostien. presidens nomine collegii cardinalium per verbum placet approbarunt.

¶ Consequenter episcopus Concordien. legebat sententiam contra Iohannem huss de regno Bohemie qui fuit degradatus in presentia concilii, et traditus curie seculari.

¶ Sententia contra Iohannem huss.

D ¶ Sacrosancta generalis Constantiensis synodus ecclesiam catholicam representans in spiritu sancto legitime congregata ad perpetuam rei memoriam. Quia teste reueritate arbor mala fructus malos facere consuevit, hinc est quod vir dannate memorie Iohannes videlicet sua mortifera doctrina non in Christo Iesu per euangelium, ut olim sancti patres filios genuere, sed contra christi salutarem fidem velut radix virulenta plures genuit filios pestiferos, quos sui peruersi dogmatis reliquit successores, aduersus quos hec sancta synodus tanquam spurios, & illegitimos filios cogitur insurgere, & eorum errores ab agro dominico tanquam vepres nociuas cura puigili, & cultro auctoritatis ecclesiastice resecare, ne ut cancer serpant in praeicium aliorum. Cum itaque in sacro generali concilio nuper Rome celebrato decretum fuerit doctrinam dannate memorie Iohannis videlicet dannadam esse, & libros eius huiusmodi doctrinam continentes fore tanquam hereticos comburendos, & doctrinam ipsam dannadam, & libros eius tanquam doctrinam insanam, & pestiferam includentes combustos fuisse cum effectu, & huiusmodi auctoritate concilii fuerit approbatum. Nichilominus tamen quod Iohannes huss in hoc sacro concilio hic personaliter constitutus non christi, seu potius Iohannis videlicet heresiarche discipulus post et contra dannationem, & decretum huiusmodi ausu temerario contra venientes errores eius plures, et hereses ab ecclesia quae etiam a certis olim reuerendis in christo patribus dominis archiepiscopis, episcopis diuersorum regnorum, & magistris

& magistris in theologia plurium studiorum cōdenatos dogmatifauit asseruit, & predicauit presertim damnationi scholastice ipsorum articulorum Vvicleff facte pluries in vniuersitate Pragenli cum suis complicibus in scholis, & in predicationibus publice resistendo, ac ipsum Iohannem vviceff virum catholicum in fauorem eius doctrine coram multitudine cleri, & populi declarauit, certos etiam articulos infra scriptos, & plures alios, & merito damnabiles tanquam catholicos esse asseruit, & publicauit qui in libris ipsius Iohannis hufs, & opusculis notorie continentur. Quapropter habita per prius plenaria informatione de premissis, & diligenti deliberatione reuerendissimorum in christo patrum dominorum. S. Romane ecclesie cardinalium patriarcharum archiepiscoporum, episcoporum, & ceterorum prelatorum, & doctorum sacre pagine, & iuris vtriusque in multitudine copiosa hec sacrosancta Constantiensis synodus declarat, & diffinit articulos infra scriptos qui habita collatione per plures magistros in sacra pagina reperti fuerunt contineri in eius libris, & opusculis manu propria scriptis, & quos etiam idem Iohannes hufs in publica audientia coram patribus, & prelatis huius sacri concilii confessus fuit in suis libris, & opusculo contineri non esse catholicos, nec tanquam tales esse dogmatifandos, sed ex eis plures esse erroneos alios scandalosos, & nonnullos eorundem esse notorie hereticos, & iamdudum a sanctis patribus, & generalibus conciliis reprobatos, & damnatos. Ipsosque predicare dogmatifare, aut quomodolibet approbare districte inhibendo. Sed cum infra scripti articuli expresse continentur in libris, seu tractatibus suis, videlicet in libro quem intulatur de ecclesia, & aliis suis opusculis, ideolibus predictos, & doctrinam suam, & singulos alios tractatus, & opuscula in latino siue vulgari Bohemico per ipsum editos, aut in quocunque alio idiomate per alium, vel alios translatos, Hec sacrosancta synodus reprobatur atque condemnat ipsos comburendos publice, & solemniter in presentia cleri, & populi in ciuitate Constantiensis, & alibi decernit, & diffinit adiiciens propter premissa omnem eius doctrinam merito esse, & fore suspectam de fide, & ab omnibus christi fidelibus euitandam, & vt de medio ecclesie illa perniciofa doctrina eliminetur. Hec sacrosancta synodus prorsus iubet per locorum ordinarios tractatus, & opuscula huiusmodi per censuram ecclesiasticam, etiam si opus sit cum adiectione pene & fautorie heresis diligenter inquiri, & repertos ignibus publice concremari. Si quis autem huius sententie, ac decreti violator, aut contemptor extiterit. statuit eadem sancta synodus, per locorum ordinarios, & inquisitores heretice prauitatis contra talem, vel tales veluti suspectum, vel suspectos de heresi procedendum. Visis insuper actis, & actitatis in causa inquisitionis de & super heresi contra predictum Iohannem hufs habitis, & factis, habita per prius fidei, & plenaria commissariorum in huiusmodi causa deputatorum relatione, aliorumque magistrorum in theologia, ac doctorum iuris vtriusque inde, & super actis actitatis, ac dictis testium fide dignorum, & plurimorum que dicta ipsi Iohanni hufs palam, & publice lecta sunt coram patribus, & prelatis huius sacri concilii, per quorum testium dicta apertissime constat eundem Iohannem multa mala scandalosa, seditiosa, & periculosas hereses dogmatifasse in publico, & per multa annorum curricula predicasse. Christi nomine inuocato hec sacrosancta synodus Constantiensis solum deum pre oculis habens per hanc diffinitiuam sententiam quam profert in his scriptis pronunciat, decernit, & declarat dictum Iohannem hufs fuisse, & esse verum, & manifestum hereticum. Ipsumque ac errores, & hereses dudum damnatas, & plurima scandalosa piarum aurium offensiuam temeraria, & seditiosa dogmatifasse, & publice predicasse in non modicam offensam diuine maiestatis, ac vniuersalis ecclesie scandalum, & fidei catholice detrimentum clauas etiam ecclesie, & censuras ecclesiasticas vilipendisse, in quibus per annos multos perstitit animo indurato, christifideles per suam pertinaciam nimium scandalifans cum appellationem ad dominum nostrum Iesum Christum tanquam ad summum iudicem omittis ecclesiasticis Medus interposuerit, in qua multa falsa iniuriosa posuit, & scandalosa ipsius sedis apostolice censurarum ecclesiasticarum, & in clauium contemptum. Idcirco propter premissa, et alia plura prefatum Iohannem hufs hereticum fuisse, et esse hec sancta Synodus pronunciat, et tanquam hereticum iudicandum, et condemnandum fore iudicat, et condemnat p presentes, dictaque appellationem tanquam iniuriosam, et scandalosam, et illusoriam iurisdictionis ecclesiastice reprobando. Ipsumque Iohannem hufs populum christianum maxime in regno Bohemie in predicationibus suis publicis, et scripturis per eum compilatis seduxisse, ac eiusdem populi christiani non veracem predicatorem euangelii Christi secundum expositionem sanctorum doctorum, sed fuisse verius seductorem verum, quia per ea que hec sacrosancta Synodus vidit, et audiuit, cognouit eundem Iohannem hufs pertinacem, et incorrigibilem, et adeo totaliter quod non cupiebat ad gremium Sancte matris Ecclesie redire, neque hereses, et

errores per eum publice defensatos, & predicatorum velle abiurare. Idcirco hoc sacrum concilium Constantiense eundem Iohannem huss ab ordine sacerdotali, & aliis ordinibus quibus extitit insignitus deponendum, & degradandum fore declarat, & decernit committens nichilominus reuerendis in christo patribus archiepiscopo Mediolanensi, Feltrensi, Astetensi. Alexandrino Bagarenfi, & Vaurenfi episcopis, vt in presentia huius sacrosancte synodi dictam degradationem secundum quod ordo iuris requirit debite exequantur.

Hec sancta synodus Constantiensis Iohannem huss attento quod ecclesia dei non habeat ultra quid agere valeat, iudicio seculari relinquere, & ipsum curie seculari relinquendum fore decernit.

CARTICVLI DAMNATI IOHANNIS HVSS DE QVIBVS SVpra FIT MENTIO.

A



NICA SANCTA VNIVERSALIS ECCLESIA QVE EST predestinatorum vniuersitas, & infra sequitur. Vniuersalis sancta ecclesia tantum est vna, sicut tantum est numerus vnus omnium predestinatorum Paulus nunquam fuit membrum diaboli, licet fecerit actus quosdam actibus ecclesie malignantium consimiles. Presciti non sunt partes ecclesie cum nulla pars eius ab ea finaliter excidit eo quod predestinationis charitas quam ipsa ligat non excidit. Due nature diuinitas, & humanitas sunt vnus Christus. Prescitus etsi aliquando sit in gratia secundum presentem iustitiam, tamen nunquam est pars sancte ecclesie; & predestinatus semper manet membrum ecclesie, licet aliquando excidit a gratia aduentitia, sed non gratia predestinationis. Sumendo ecclesiam pro conuocatione predestinatorum siue sit in gratia siue non secundum presentem iustitiam. isto modo ecclesia est articulus fidei. Petrus non fuit nec est caput ecclesie sancte catholice. Sacerdotes quomodolibet criminosi viuentes sacerdotii polluant potestatem, & sic vt filii infideles sentiunt infideliter de septem sacramentis ecclesie, de clauibus, officiis, censuris, moribus, ceremoniis, et sacris rebus ecclesie, veneratione reliquiarum, indulgentiis, & ordinibus. Papalis dignitas a cesare inoleuit, & pape prefectio, & institutio a cesaris potentia emanauit. Nullus sine reuelatione assereret rationabiliter de se, vel de alio quod esset caput particularis sancte ecclesie, nec Roma. pontifex est caput Romane ecclesie. Non oportet credere quod iste quicumque Romanus pontifex sit caput cuiusunque particularis ecclesie sancte, nisi deus eum predestinauerit. Nemo gerit vicem Christi, vel Petri nisi sequatur eum in moribus, cum nulla alia sequela sit pertinentior, nec aliter a deo recipiat procuratoriam potestatem, quia ad illud vicarii requiritur, & morum conformitas, & instituētis auctoritas, Papa non est manifestus, & verus successor principis apostolorum Petri si viuit moribus contrariis Petro, & si querit auaritiam est vicarius Iude scariothis. Et pari euidentia cardinales non sunt manifesti, & veri successores collegii aliorum apostolorum Christi, nisi vixerint more apostolorum seruantes consilia, & mandata domini nostri Iesu Christi. Doctores ponentes quod aliquis per censuram ecclesiasticam emendandus si corrigi noluerit, iudicio seculari est tradendus pro certo sequuntur in hoc pontifices scribas, & phariseos qui christum nolentem eis obedire in omnibus dicentes, nobis non licet interficere quem ipse seculari iudicio tradiderunt. eo quod tales sunt homicide grauiiores quam Pylatus. Obedientia ecclesiastica est obedientia secundum adinuentionem sacerdotum ecclesie preter expressam auctoritatem scripture. Diuisio immediata humanorum operum est quod sint virtuosa, vel viciosa, quia si homo est vitiosus, & agit quicquam tunc agit vitiose, quia sicut crimen quod vitium dicitur siue peccatum mortale inficit, vel inter actus hominis sic virtus viuificat omnes actus hominis virtuosos. Sacerdos viuens secundum legem eius habens notitiam scripture ad effectum, ad edificandum populum debet predicare non obstante pretenisa excommunicatione & infra. Quod si papa, vel alius prepositus mandat sacerdoti sic disposito, non predicare non debet obedire subditis. Quilibet predicantis officium de mandato accipit qui ad sacerdotium accedit, & illud mandatum debet exequi pretenisa excommunicatione non obstante. Per censuras ecclesiasticas excommunicationis suspensio, & interdictum ad sui exaltationem clerus populum laicalem sibi suppeditat, auaritiam multiplicat, malitiam protegit, & viam preparat antichristo. Signum autem euidentius est quod ab antichristo tales procedant

dant censurę, quas vocant in processibus suis fulminationes, quibus clerus principalissime procedit contra illos qui denudant nequitiam antichristi, quam clerus maxime pro se usurpat. Si papa est malus & preteritum si est prescitus tunc ut Iudas apostolus est dyabolus fur & filius perditionis, & non caput sanctę militantis ecclesię, cum nec sit membrum eius. Gratia predestinationis est vinculum quo corpus ecclesię & quodlibet eius membrum iungitur ipsi capiti insolubiliter. Papa vel prelatus malus, & prescitus est equivoce pastor & vere fur, & latro, Papa non debet dici sanctissimus secundum officium, quia alias rex etiam deberet dici sanctissimus secundum officium, & precones dicerentur sancti, imo etiam dyabolus deberet dici sanctus cum sit officarius dei. Si papa vivit christo contrarie etiam si ascenderet per ritum & legitimam electionem secundum constitutionem humanam vulgatam, tamen aliunde ascenderet quam per christum. Dato etiam quod intraret per electionem a deo principaliter factam, Nam iudas scarioth rite & legitime est electus a deo Iesu christo ad apostolatum & tamen ascendit aliunde in ovile ovium. Condemnatio. xlv. articulorum Iohannis videret per doctores facta est irrationabilis & iniqua & malefacta, & ficta est causa per eos allegata videlicet ex eo quod nullus eorum sit catholicus, sed quilibet eorum est hereticus, aut est erroneus, aut scandalosus. Non eo ipso quod electores, vel maior pars eorum ipsi consenserit viva voce secundum ritum hominum in personam aliquam, eo ipso illa persona est legitime electa, vel quod eo ipso est verus & manifestus vicarius, vel successor Petri apostoli, vel alterius apostoli in officio ecclesiastico. Unde si electores bene vel male elegerunt operibus electi debemus credere, nam eo ipso quod quis copiosius operatur meritorie ad profectum ecclesię habet a deo ad hoc copiosius potestatem. Non est scintilla apparentie quod oportet esse unum caput in spiritualibus regens ecclesiam quod semper cum ipsa militante ecclesia cõseruetur, Christus sine talibus capitibus monstruosus per suos veraces discipulos sparsos per orbem terrarum melius suam ecclesiam regularet, Apostoli fideles sacerdotes domini strenue in necessariis ad salutem regularunt ecclesiam antequam pape officium foret introductum sic facerent deficiente per summe possibile papa usque ad diem iudicii. Nullus est dominus civilis, nullus prelatus nullus est episcopus dum est in peccato mortali. Subsequenter fuit lecta per eundem episcopum Concordiensem. sententia condemnando illum articulum. Quilibet tyrannus &c. Et fuit responsus per deputatos nationum quatuor, presidentem, & regem placet. Item fuit lecta per dominum Stephanum episcopum doleensem. schedula contra impedidores venientium ad concilia.

Condemnatio illius propositionis quilibet tyrannus.

Precipua sollicitudine volens hec sacrosancta synodus ad extirpationem errorum & heresum in diversis mundi partibus inualescentium providere sicut tenetur, ad hoc collecta est, nuper accepit quod nonnullę assertiones erroneę in fide & bonis moribus multipliciter scandalose totiusque rei publice statum & ordinem subvertere molientes dogmatizate sunt inter quas hec dissertio dilata est, Quilibet tyrannus potest debet licite & meritorie occidi per quemcumque vassallum suum & subditum, etiam per clanculares insidias, & subtiles blandicias, vel adulationes, non obstante quocumque prestito iuramento, seu confederatione factis cum eo non expectata sententia vel mandato iudicis cuiuscumque. Adversus hunc errorem satagens hec sancta synodus insurgere, & ipsum funditus tollere prehabita deliberatione matura declarat, decernit, diffinit homini doctrinam erroneam esse in fide, & in moribus, ipsamque tanquam scandalosam & ad fraudes, deceptiones, mendacia, prodiciones, periuriam vias dantem reprobare & condemnare. Declarat insuper, decernit & diffinit, quod pertinaciter doctrinam hanc perniciosissimam asserentes sunt heretici & tanquam tales iuxta canonicas sanctiones puniendi.

Constitutio concilii contra inualescentes, seu spoliatores accedentes & recedentes a concilio.

Sacro sancta generalis synodus Constantiensis universalem ecclesiam representans in spiritu sancto ad extirpationem schismatis, heresumque & errorum, necnon ecclesię in capite & in membris debitam reformationem legitime congregata ad futuram rei memoriam, Iustitiam & equitatem exerceri non dubitatur si quos noxie voluntatis adeo captivat peruersa intentio quod processibus apostolicis impudenter obuiantes, auctoritatem sanctionis canonice condemnantes in aliorum plabuntur iniurias, & offensas ecclesiastica censura percellat, et pro demerito culpe rigore adiciat iudiciarie potestatis. Nam si quilibet per campum licentie freno deposito modestie vagaretur impune, facile quisquis seuiret in proximum, et nervus disciplinantis iusticie rumperetur. Sane licet nonnulli Romani pontifices antiquos. Romane ecclesię morem et consuetudinem observantes prout ad eos ex debito apostolatus sibi iniuncti officii pertinebat per certos suos processus in die cene domini annis singulis solemniter publicantes inter omnes alios, et singulos qui ad sedem apostolicam venientes vel recedentes ab ea, necnon in illos omnes et singulos qui per se, vel alium seu alias quascunque personas ecclesiasticas, vel seculares ad Romanam curiam super eorum causis et ne-

gocis accedentes, illaq; in eadem curia prosequentes, aut procuratores, gestores, aduocatos, & promotores ipsorum, ac etiam auditores siue iudices qui super dictis causis seu negociis deputantur occasione causarum emergentium huiusmodi verberant, mutilant, vel occidunt cuiuscunq; dignitatis, ordinis conditionis, aut status forent predicta, vel eorum aliqua committentes excommunicationis & anathematizationis sententias a quibus nullus per alium q̄ Romanum pontificem possit preterq̄ in mortis articulo constitutus absolui, nec etiam tunc nisi de stando mandatis ecclesie & satisfactione prestanda sufficienti cautione premissa candelis accensis & ad terram proiectis promulgauerant, & eos qui taliter excommunicatis, & eos qui taliter & anathematizatis, vel eorum alicui presumeret beneficium absolutionis impendere similibus sententiis innodauerunt, eisq; predicationis, lectionis, administrationis sacramentorum ecclesiasticorum, & confessionem audiendi interdixerunt officium, necnon quicumq; iniuriatores quorumlibet ad sacra concilia generalia venientium, seu stantium in ipsis, aut recedentibus ab eisdem diuersas censuras ecclesiasticas, & penas tam ex canonis quam diuini iuris dispositione incurrant, tamen sicut ad nostram fide dignorum multitudine valida insinuatione peruenit noticiam nonnulli iniquitatis filii et pditionis huiusmodi censuras vilipendentes, ac huiusmodi sacri concilii, extirpationis schismatis, heresum, & errorum, ipsiusq; ecclesie reformationis perturbatores dyabolico spiritu instigante, nec dignitati, nec ordini deferentes dei timore postposito, nephariis & sacrilegis auribus nonnullas personas ecclesiasticas, & seculares etiam pontificali dignitate preditas ad sedem apostolicam, vel Romanam curiam, seu presens generale concilium in ciuitate Constantiensi prouincie Maguntine ubi nunc romana curia existit in spiritu sancto legitime congregata venientes, aut recedentes ab eisdem inuadere, capere, arestare detinere, incarcerare, mutilare, occidere, ac spoliare bonis suis vel iniuriis afficere quamplurimis, & alias male tractare temeritate propria presumpserunt, & diutius presumunt in apostolice sedis et sacri concilii vilipendiū & cōtemptū, & errorum predictorū extirpationis disturbium, suarū animarū periculū, & scandalum plurimorū. Nos igitur volentes in premissis, necnon aduersus quoscunq; ad ipsum concilium & quolibet alia futura generalia concilia accedentes, ac stantes in ipsis seu recedentes ab eisdem, ne ab aliis deum non timentibus temerariis iniuriis infestetur, & opprimantur violentiis, & ne quibuscunq; delinquendi, aut excessus committendi pateat audacia, de opportuno & salubri remedio prouidere huiusmodi, necnon alios & singulos alios processus, sententias, & censuras aduersus quarumlibet personarum ecclesiasticarum, vel secularium ad sacra generalia concilia venientium, aut stantium in ipsis seu recedentium ab eisdem molestatores, perturbatores, vel iniuriatores auctoritate dei omnipotentis patris & filii & spiritus sancti, extendentes omnes & singulos cuiuscunq; dignitatis, gradus, status, vel conditionis fuerint etiam pontificali, imperiali, regali, vel alia quacūque ecclesiastica, vel mūdana prefulgeat dignitate, qui quascūq; personas ecclesiasticas vel seculares que ad huiusmodi sedem apostolicam Romanā curiā hoc presenti durante concilio, vel ad ipsum & quecunq; alia generalia concilia venientes & stantes in ipsis, aut ab eis recedentes temeritate propria per se, vel alium, seu alios arestare, inuadere, capere, detinere, incarcerare, mutilare, occidere, aut bonis suis spoliare vel iniuriis afficere, seu ipsos sic delinquentes receptare, aut alias quomolibet impedire, seu ea perpetrantium facta & commissa rata, & grata habere, vel eis dare auxilium consiliū, vel fauorem publice, vel occulte, directe vel indirecte presumpserint in futurū similibus excommunicationis et anathematizationis sententiis innodam⁹ eo ipso. Terras quoq; ipsorum & cuiuscunq; qui in premissis vel eorū aliquo transgressor vel contemptor fuerit, dum tamen vniuscuiusq; sic transgressorum, vel contemptorum ultra vnā diocesim cōtineat, nec nō oēs ciuitates, villas, castra oppida, & quolibet alia loca in quib⁹ huiusmodi excessuum patratores, seu eorum receptatores, vel ipsis consentientes, fauentes, aut dantes auxilium, consiliū, vel fauorem publice morabuntur, necnō illa in quibus huiusmodi persone que sic temeritate propria detente fuerint, quādiū extiterint in eisdem memorata auctoritate ecclesiastica supponimus interdicto, qd si terra eiusdem duas dioceses, vel amplius cōtineat dño domiciliū principalis ipsius, et illā etiā in qua fuerit delictū commissum si sua sit, et duas aliasque sub ipso sunt eidem loco magis vicine interdicto subiacere volumus supradicto ac etiā omnes et singulos huiusmodi excommunicationis et anathematizationis sententiis ligatos in quibuscunq; ecclesiis loco ubi tale delictum fuerit perpetratum, vel terris, et locis propter hoc interdictis magis conuicinis ubilibet existentibus omnibus diebus dominicalibus et festiuis, pulsatis campanis, candelis accensis publice nunciari, ac terras, ciuitates, villas, castra oppida, et loca ecclesiastico indicto predicto supposita, donec ipsi sic excommunicati meruerint ab huiusmodi sententiis beneficium absolutionis obtinere, dictumq; interdictum debuerit relaxari, ita tamen quod nullus

ex transgressoribus ac cōtemptoribus hmoi per aliū quā roma. pontificē, vel sacri concilii auctoritate possit, nisi duntaxat in mortis articulo cōstitutus, nec etiā tūc nisi de stando mandatis ecclesie satisfactiōe, vel sufficienti cautione, si hec cōmode facere possent primitus prestita absolui, vel interdictū huiusmodi relaxari. Eos vero cuiuscunq; dignitatis, ordinis, status, aut conditionis fuerint etiā pontificalli dignitate prefulgeant, qui contra tenore presentū processuum talibus, vel eorum alicui absolutiōnis bñficiū impendere presūperit, volum⁹ statuim⁹, & decernimus similibus excomunicationis, anathematizationis sententiis fore innodatos eo ipso, ipsiq; predicationis, lectionis, administrationis sacramentorū, & audiendi confessiones officiū auctoritate interdicimus supradicta, insinuantes transgressoribus & cōtemptoribus in predictis, quod spiritaliter & tēporaliter prout eorum requirent excessus & demerita, grauius procedetur, nō obstantibus quibuscūq; cōstitutionibus apostolicis, & quibilibet priuilegiis, indulgentiis, & litteris apostolicis generalib⁹, vel specialibus quorūcunq; tenorum existant eisdem transgressoribus & cōtemptoribus, vel quibuscūq; aliis communiter, vel diuissim a dicta sede cōcessis, etiā q; suspēdi, vel excomunicari, aut eorū terre, dominia, ciuitates, ville, castra, oppida, et alia loca interdicti non possint, etiā si de ipsis, & eorū tenorib⁹ esset in ipsis nostris processibus mentio specialis faciēda, que ne cōtra hmoi sententias & processus quo minus includant in eis per ea valeant se terras dñia, ciuitates, villas, castra, oppida, & loca hmoi tueri, & quo ad hoc tollim⁹, & penitus reuocamus. Et insuper mandam⁹ vt hmoi presens processus ad cōmunē oim noticiā deducatur chartas siue mēbranas processus cōtinentes eisdē in maiori & sancti Sthephani constā. ecclesiarū valuis affigī, qui pcessus ipsos suo quali sonoro preconio & patulo indicio publicabūt, vt predicti quos pcessus cōcernēt nullā possint excusationē pretendere, vel ignoratiā allegare, quod ad eos pcessus hmoi nō peruenierint, vel ignorauerint eisdē, cū non sit verisimile remanere incognitū quo ad ipsos quod tam patenter fuit publicatū. Ceterū oibus & singulis dñis patriarchis, primatibus, archiep̄is ep̄is ceterorūq; locorū ordinariis precipim⁹ et mandam⁹, vt ipsi & eorū quilibet per se, vel aliū, seu alios sub pena excomunicationis quam ipsorū quēlibet qui mandatorū nostrorū hmoi transgressor & cōtemptor fuerit incurrere volum⁹ ipso facto pntes nros pcessus per eorū, aut chartarū vel mēbranarū seu trasumptorū cōtinentiū eisdē quibus sicuti nostris pcessibus tantā volum⁹ fidē adhiberi in ecclesiarū valuis seu aliis locis affixionem publicent, & prefatos transgressores & cōtemptores hmoi excomunicationis & anathematizationis sententiis ligatos ac terras, ciuitates, villas, castra oppida & loca prefata hmoi ecclesiastico interdicto supposita q̄primū ipsis, vel eorū alicui de hoc legitime constiterit tandiu in ecclesiis dominicis & aliis festiuis dieb⁹ dum inibi maior fuerit populi multitudo cāpanis pulsatis, & candelis accensis extinctis denuncient, & interdictū hmoi inuiolabiliter faciāt obseruari per cēsuras ecclesiasticas aut alia iuris remedia, inuocato ad hoc si op⁹ fuerit auxilio brachii secularis donec ipsi trasgressores & cōtemptores meruerint ab hmoi excomunicationis & anathematizationis sententiis absolutiōnis beneficium obtinere. dictū q; interdictū merito debuerit relaxari non obstantib⁹ omnibus supradictis, seu si aliquib⁹ cōiunctim, vel diuissim a sede predicta indultū existat q; interdicti, suspēdi, vel excomunicari nō possint per litteras apostolicas nō facientes plenā & expressam ac de verbo ad verbū de indulto hmoi mentionē Datum Constā. pridie nonas Iulii. Anno a natiuitate dñi. M. cccc. xv. sede apostolica vacante regnorū serenissimi principis domini Sigismūdi Roma. & hun. regē, videlicet electiōnis quinto, coronationis primo, hungarie vero. xxix. Inita autem sessione libri Iohannis hui⁹ fuerunt combusti in platea palatii episcopalis videlicet de ecclesia, & opuscula eiusdem.

¶ Sessio decima sexta.



IE IOVIS VNDECIMA MENSIS IULII SVPRADICTI FVIT Sessio generalis in maiori ecclesia celebrata Constā, in qua presidebat reuerendissimus pater dñs Iohannes ep̄s hostien. cardinalis viuariē. & fuit cantatū officiū misse de spiritu sancto per reuerendū patrē dominū Nicolāū ep̄m merseburgen. quo cōpleto legebantur letanie &c. more aliarū sessionū, & dñs andreas electus posernaniēsis legebat certa capitula, & ordinatiōes seruandas tenoris subsequēntis.

¶ Deputatio ambasiatorum concilii ad Aragoniam.

¶ Sacrosancta Cōstātiē, synodus generale cōcilium faciēs in spiritu sancto legitime cōgregata scdm mentē & effectū ordinationis, seu decreti i. vltima sessione facti seu lecti ad requirendā dñm Petrū de luna Bñdictū. xiii. i. sua obediētia nominatū, & alia faciēdū que fuerint necessaria & opportuna facit cōstituit et ordinat pcuratores gñales vcz reuerendissimos in xpo p̄res dños Iacobū turonen. archiep̄m Petrū ripen. Iacobū adriē. Iohāne gebernen. ep̄os Iohā. abbatē scti Eligii nouimē. Cōradū de susa

C CONCILII CONSTANTIENSIS

to. sacre theologie magistros, Iohannem de opzis sacri palatii auditorem. Petrum paulum de zuffi-
nopoly vtriusq; iuris. Lampertum de stipite priorem prioratus conuentualis de bortua leodiens. dioce-
sis, Iohannem vellis Hugonem holbabe, Bernardum de planta decretorum, & Iohannem de fabrica le-
gum doctores presentes & acceptantes, & Benedictum gentiani vniuersitatis Parisiens. sacre theolo-
gie professorem absentem tanq; presentem. ita tamen q; ipsi omnes aut ipsorum quatuor, vna tamen
cum consensu serenissimi principis domini Sigismundi Ro. & hung. regis. si prelens fuerit aliis non
volentibus, aut volentibus cum ipso domino benedicto. xiii. in sua obedientia nominato, aut aliis ab
eo super hoc sufficientem potestatem habentibus tractare, & concludere, ac ipsorum quilibet insoli-
dum ipsum dominum Petrum benedictum nominatum vt preiuratur requirere, & alia coniunctim vel
diuisim facere possint sic & prout in instrumentis publicis super hoc fiendis, vel conficiendis, eisque
tradendis plenius videbitur contineri.

C Datur iudicibus p[ar]tes citandi sub pena priuationis illos qui clandestine recesserunt a concilio.

A **C** Item eadem sancta synodus reuerendis in christo patribus saristeriens. ploceis. Vauren. & pestorien.
episcopis alias pro audiendis causis ad presens sacrum conciliū deuolutis, & deuoluendis, seu alias spe-
ctatib; per idē conciliū deputatis citandi etiā sub pena priuationis per edictum in curia exequen-
dum sufficienti informatione preuia oēs et singulos prelatos & curie officiales, aliosq; ad ipsum con-
ciliū vocatos, qui ab hoc sacro concilio clandestine sine licentia recesserunt vt infra certum competē-
tem terminū eis assignandum personaliter reuertantur & redeant, plenā tribuit potestatem.

C Qd littere de iusticia expediantur.

B **C** Item eadem sancta synodus ordiat vt littere de iusticia alias in curia expediri solite dūmodo prius
secundū antiquā curie consuetudinē debitū cursum suum faciant, sancte synodi nomine & sigillo per
reuerendū patrem & dominū Iohannē ep[iscopu]m Hostien. sancte romane ecclesie cardinālē & vicecancell-
arium expediantur **C** Qd preidentes habeāt p[ar]tem dandi licentiam recedentibus.

C **C** Item eadē sancta synodus quatuor presidentibus nationū vt ipsi omnes aut eorū tres singulis ad
presens conciliū vocatis, seu vocem habentibus & ab eodē recedere cupientibus (ubi rationabilis causa
iuberit) licentiam recedendi dare possint plenā tribuit facultatem.

C Mādatur camerario q; cardinalibus ceterisq; indigentib; debeat de bonis camere providere.

D **C** Item precipit & mandat domino camerario sancte sedis apostolice, aut ei; locū tenenti seu viceca-
merario vt dominis cardinalibus, & prelati, ceterisq; indigentibus in hoc sacro concilio existētib; de
necessariis, & vtilibus debeat subuenire & de bonis camere providere. Quibus lectis domini deputa-
ti, & demum dominus Iohannes ep[iscopu]s preses Hostiensis presidens responderunt. Placet.

C Mandat conciliū registrari instrumenta de ratificatione sententie contra Iohannem.

E **C** Item eadem sancta synodus ordinat, iubet, & decernit instrumenta in ratificatione sententie dispo-
sitionis per hoc sacrum cōciliū nuper late cōtra dominum Baltasarem colla olim Iohannem papā
xxiii. necnon renunciationis per eū facte de papatu, seu de iure quod poterat in eo pretendere apud
acta ipsius concilii in loco suo congruo registrari & inseri.

C Mandat trāssumi litteras de cessione Gregorii,

F **C** Item mandat & decernit bullas & instrumēta olim dñi Gregorii pape, xii. in sua obediētia nūcupa-
ti nuper in sessione papat; per eum seu ei; nomine facta in dicto sacro cōcilio p[ro]ducta in formā publi-
cam trāssumi, seu de ipsis trāsumpta publica fieri per prothonotarios & notarios huius sacri concilii
quibus trāsumptis decernit fidē indubiā adhiberi tanq; originalib; ipsis auctoritate ipsius cōcili. De-
putati vero quatuor nationū earū. & dicti hostien. collegii cardinaliū noib; approbādo rñderūt placet.

C SESSIO DECIMA SEPTIMA DE RECESSV DOMINI IMPERATO-
ris quem conciliū benedixit.



G

IE LVNE QVINTADECIMA MENSIS IVLII CONSTAN-
tie prouincie Maguntinēsis in ecclesia fuit tenta & solemniter celebrata sessio ge-
neralis presente ibi serenissimo principe dño Sigismūdo Roman. & hung &c.
rege, vna cum quā pluribus principibus ducibus, comitibus, & nobilib; in qua
celebrauit officiū misse reuerendus pater dñs Vdalricus ep[iscopu]s verdenlis, preside-
batq; sessioni hmoi reuerendissim; pater dominus iohānes ep[iscopu]s hostiensis cardī-
nalis viuariens. indutus pontificalibus, & singulis ordinatis legebātur letanie, ac
orationes more aliarū sessionū. Iplis autē omnib; expletis dñs Sigismūdos rex predict; stetit ante altare

tare genibus flexis in veste nō imperiali sed quotidiana, & capite denudato. Assistentibus eidem reuerendissimis patribus dñis Landensi, & devrlinis sancte romane ecclesie cardinalibus, fuitq; interi cantata letania, & cū peruentū est ad locū vt ecclesiā, dñs pelidens legit in hunc modū. Tuā & regē nostrū iperatore electū hic presentē ecclesie tue aduocatū & defensorē ad p̄ctā reintegrationē vniuersitatis ecclesie prefate iter arripientē dirigere, p̄tegere, & cōseruare digneris, fuit respōlū, te rogam⁹ audi nos. Secūdo dixit vt ecclesiā tuā & eundē rege electū ab oibus inimicis visibilib⁹ preseruare & defendere digneris. Tertio dixit, vt eundē iperatore electū etiā ad nos incolumē reducere digneris, fuitq; respōlūz lecūdo et tertio, sicut primo Cōpleta letania ipse prelides cōuertit se ad iperatore dicēdo preces. Saluū fac seruū tuum dñe. Nichil proficiat inimicus in eo. Esto dñe turris fortitudinis. Et decatata oratione pro pace ecclesie, redeunteq; imperatore ad sedem suam, dominus Anthonius episcopus concordien. legit quandam bullam, et alia capitula infra scripta tenoris sequentis.

¶ Bulla legationis domini Angeli olim Gregorij duodecimi et prouisionis eiusdem.

¶ Sacro sancta gñalis synod⁹ cōstan. in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalē ecclesiā representas, Cū christo fideles piis in dño deuotis affectib⁹ multis tēporib⁹ sollicitudinib⁹ impenlis laborib⁹ atq; curis occupati fuerint circa extirpanda schismata de ecclesia sancta de, et p̄ct atq; iter alia huius pelliferi morbi quesita remedia toti pene christianitati, & huic tandē sacro concilio cōstan. facilius & potius antidotū ad hoc exequendū visum fuit renunciations, accessiōes fieri debere per quēlibet pro Papa seu romano pontifice se gerente, precipue quocq; propter pacē et tranquillitatē sancte matris ecclesie totalis reintegrationis ordinē ad perfectionē auctore bonorū oīm deducendū laudabili humilitate prosequutus sit dñs videlicet reuerendissim⁹ dñs Angel⁹ de Corrario qui in sua obediētia greg. xii. dicebatur, renunciando videlicet, cedendoq; expresse in scriptis realiter & cum effectu iuri, titulo et possessioni quod quem, & quā, vel si quod, quem, aut quam habuit in papatu, & resignando papatum, & omne ius papatus, titulum, & possessionē quod, quem, quam habebat, vel habere dicebatur, perman⁹ magnificiviri domini Caroli de malatestis. Pro sancta Romana ecclesia, Arimini & nōnullarū aliarū terrarum in temporalibus, & rectoris prouicie Romadiole generalis plenum & speciale ad hoc mandatū habentis quēadmodū in gestis siue actis publicis in sessione dicti sacri cōcilij quarta die mēsis Iulij facta per instrumēta autētica cōprobatur. Et attendēs dicta sancta synod⁹ Cōstan. q̄ sponte & liberaliter in prescriptis cessione renunciatione, & resignatione per ipsum Angelū & pro eodē processus fuerit vsq; ad effectū deo gratū & cōmēdabilē inclusiue, & iam ad ipsi⁹ sacre synodi declarationē antequā ille domin⁹ qui in sua obedientia dicitur benedictus cesserit, aut cedere voluerit experiretur, quātaq; bona ex his sancte matri ecclesie attulit, ac vniuerso populo christiano pueniant, sintq; dño largiēte puentura. Et quod serenissimus princeps & inuictissimus dñs Sigismūd⁹ dei grā roma. & hūgarie &c rex supradicta etiā pia consideratione aduertens quedā capitula seu articulos persone securitatē ac quietem vite & status condecenciā dicti domini Angeli olim in sua obedientia Greg. xii. nuncupati cōcernentiā dicte sancte synodi exhibuit atq; porrexit, volens dicta sancta synodus q̄ eccleie sancte videāt quāta sibi beneficientes ipsa mater ecclesia gratitudine psequatur, p̄cipue tantū filij & defensoris precibus inclinata statuit ordinat, & decernit q̄ dictus angelus inter sancte roma. ecclesie cardinalis sit, & esse debeat ep̄ali titulo per presens cōciliū aut futurū romanū pontificem suo tēpore pro pace ecclesie declarando cum oibus honoribus & emolumentis, & aliis debitis seu cōsuetis perpetuo insignitus, secundusq; post romanū pontificem dignitate & ordine habeatur, nec aliquis sancte romane ecclesie cardinalium sibi in hoc preferatur. Saluo si ille qui in sua obedientia dicitur benedictus, similit̄ liter renūciauerit & cesserit iuri titulo & possessioni papatus quod quē & quā se pretendit habere & ipsos ambos in eodē loco siue tractatu simul personaliter concurrere contingat quod tunc in sacri cōcilij ante electionem & futuri pontificis romani, post electionē potestate existat inter ipsos duos gratificando quis preemineat ordinat. Insuper dicta sancta synodus statuit, ordinat, & decernit q̄ dictus dominus Angelus quo advixerit sit sancte sedis apostolice i prouincia marchie achonnitane & presidatus farcesī. cū prouisione, salario, gagijs, munerib⁹ & honoribus solitis cardinalis legatus de latere in spiritualibus & temporalibus, atque vicari⁹ irreuocabiler p̄māsurus, cum omnibus et singulis facultatibus et auctoritatibus huiusmodi legatorum que legatis talibus concedi per sedem apostolicam in forma plenissima cōsueuerūt, quodq; eidē Angelo fauores et gratie sedis aplice in prebēdis bñficiis et aliis prouisionib⁹ largiflue ipendant. Preterea dicta sancta synod⁹ statuit, ordinat, et diffinit, q̄ idē dominus angelus rōne et occasione spūalis et tp̄alis administratiōis papatus vere ac putatiue quocunq;

CONCILII CONSTANTIENSIS.

que & qualitercūq; vſq; in pſentē diē & quouſq; per formā cōſtitutionis pridie in dicta ſancta ſynodo facte eidem licebit quē & quā habuit aliquādo aut cuiuſuis legationis vicariatus, ſeu nunciacionis ſedis apoſtolice, aut alteri⁹ geſtiōis ſiue adminiſtracionis noie ro. eccleſie, & maxime in pūincia marchie Anconitan. vel alibi dū minori fungebat officio, ac etiā occaſiōe vel cauſa ſue perſone nō poſſit neq; debeat de actis, geſtis, ordiat, indultis, cōceſſis, receptis, leuatis, habitis, & erogatis, dōatis, & alienatis ac effuſis, quittatis, liberatis, aut aliis quibuſcūq; ſeu qualitercūq; factis, ſeu peractis per eū, ſeu eius noie aut ad eum vel poteſtatem eius quoquomodo peruenerint, ad cuiuſcūq; officii, vel cuiuſcūq; pſone inſtantiā cuiuſuis dignitatis, preeminētie, ſtatus, gradus, ordinis, vel cōditiōis, aut ſexus, etiā ſi palis imperialis, vel regalis exiſtat de iure vel de facto, aut aliter qualitercūq; conueniti, denunciari ac culari, vexari, inquietari, impediri ordinarie ſiue extraordinarie cū promotiōe vel ſine, in iudicio ſiue extra, per ſe, vel per aliū apoſtolica, concilii preſentis, aut aliqua quauis auctoritate ordinaria, vel ſubdelegata ſeu alſ moleſtari, nec cōtra eū inquiri valeat nec vllō vnq; tēpore realiter, vel pſonaliter, vel criminaliter aut mixtim, ſeu alias quomodocūq; etiā ſi dolus vel fraus, aut aliqua alia corruptela circa premiſſa, vel eorum aliquod ea ipſa, vel alias notari poſſent, aut dicerentur quolibet iterueniſſe, q; q; idem dñs angelus nō teneat, nec debeat cuiq; vt premittitur pſone in iudicio vel extra de pmiſſis vel aliquo pmiſſorū, aut depēdētib⁹, emergētib⁹ & cōnexis, ſiue pſus extraneis a premiſſis, vel aliquo pmiſſorū, rñdere, rationē reddere, aut calculū facere, etiā coram getib⁹ apoſtolice camere, vel aliis quouis mō directe, vel indirecēte, publice, vel occulte, niſi q̄ten⁹ ſibi ppria cōſciētia cui quo ad hoc totaliter reliquaſ dicta uerit faciēdū. Dicta nāq; ſc̄ta ſynod⁹ ex ſupabūdātū liberat dictū Angelū de his oib⁹ vniuerſis & ſingulis, aliſq; i quibuſcūq; pōdere nūero & mēſura, cuiuſuis q̄litate q̄titatis gñis vſpēi iuris corpe cōphētorū, vel non exiſtant, que oīa hic & eorum valores, nomina, cognomina, qualitates, genera, ac ſpecies habere voluit, & vult ſpeciuoce, & expreſſe declaratis, ac ſi de eis expreſſa mētio facta foret, etiā ſi ſacra ſuerint, aut prophana, cōmuniter, vel diuiſim ſeu mixtim ad quemcūq; valorem aſcendant attenta libera ſpontanea ceſſione papatus per ipm Karolū de malateſtis procuratorē eius pridē in hmōi ſancta ſynodo facta pro pace & vnione in eccleſia ſancta dei predicata quātū in eo fuerit modis oibus promouendis, quibus romane eccleſie fuerit obligat⁹, aut obnoxio⁹ fuerit vel dici potuerit, ſiue poſſit, ex nūc quittat, liberat, penitus & abſoluit, nec non vult & nunciat eum ab illis oibus totaliter exemptum quittum liberum & abſolutū, eidemq; domino Angelo pro ſe, vel ſuis heredibus ac ſucceſſoribus omnia & ſingula ſancte romane eccleſie & apoſtolice camere per eum qualitercūq; debita, vel alias pro eo plenarie libere & pure remittit & largitur. Tollit deniq; ex certa ſcientia quo ad premiſſa omnia & ſingula inuālidat, atq; ſuspendit dicta ſancta ſynodus tam reſtitutionis in integrum, quam de vacatione ſedis, & omnia alia iura & beneficia ſiue priuilegia per que romane eccleſie, apoſtoliceq; camere, aut futuro eius pontifici contra premiſſa, vel aliquod eorum ſubueniri, aut de ipſis, vel eorum aliquid infringi, ſeu aliquāliter poſſent transgredi, aut violari, decernens irritum et inane ſi quid contrariū a quouis quauis auctoritate, vel quouis ingenio, vel colore contigerit attentari, non obſtantibus quo ad omnia & ſingula ſupra dicta tam canonicis, quā ciuilibus iuribus, & apoſtolicis conſtitutionibus generalium conciliorum conſtitutionibus, ac aliis diſpoſitionibus contrariis quibuſcūq;. Statuens, & ordinans dicta ſancta ſynodus q; quilibet futurus romanus pontifex oīa & ſingula ſupradicta ſtudeat inuolabiliter obſeruare, ea que ſuis apoſtolicis litteris id forma plena cōgrua & decenti approbet ratificet de nouo concedat, indulgeat, atq; confirmet, & q; quicūq; romanū pontificem eligentes quo ad hoc ante apoſtolat⁹ intromiſſionē ſubvinculo preſtandī iuramēti obligent efficaciter, & aſtringāt, mādans et precipiēs dicta ſancta ſynod⁹ q; vltra ſacri cōcilii publica geſta ſeu munimēta ſolito more ſuper pmiſſis cōficienda fiant ſuper premiſſis oibus & quolibet eorū ad maiorē certitudinē patētes littere ſub ſigillo cōcilii in forma pleniffima cū oibus & ſingulis clauſulis non obſtatibus neceſſariis reuocatoriis & derogatoriis, & aliis opportūis dicto dño āgelo ſeu alteri vel aliis p eo recipēti, vel recipiētib⁹ aſſignāde

¶ Qd impediens regem romanorum in itinere ad regē Aragonū ſit ipſo iure excomunicat⁹.

¶ Quia dignum eſt laborātes p pace ſacroſancte eccleſie plena libertate ſecuritateq; gaudere, nulliſq; impedimētis ſeu moleſtiis inquietari, hec ſacroſancta conſtantiē. ſynodus eccleſiam catholicam repreſentans in ſpirituſancto legitime congregata ſtatuit diffinit, & ordinat q; quicūq; cuiuſcūq; ſtatus, aut conditionis exiſtat, etiā ſi cardinalatus, patriarchalis. Archiepiſcopalis, epiſcopalis, ducatus. principatus, comitatus, marchionatus, ſeu alterius cuiuſcūq; dignitatis, ſeu ſtatus eccleſiaſtici vel ſecularis exiſtat qui ſereniſſimū & chriſtianiſſimū dominum Sigismundū Roman. & hunga.

&c. regem

& regem, vel alios cum eodem ad cōueniendum cum dñō rege Aragonū, p pace ecclesie ad extirpationem p̄sentis schismatis per hoc sacrum cōcilium ordinatos ad dictam cōuentionem euntes vel recedētes impediuerit, turbauerit, vel molestauerit, aut aliquod dānum in psonis, aut bonis, aut famulis eorum intulerit; aut inferri per aliū, seu alios directe vel indirecte, clam, vel palā, seu quoquomodo inferri, procurauerit, sniam excoicationis auctoritate huius sacri cōcilii gñalis ipso facto incurrat; absolute eiusdē ipsi sacro concilio seu futuro vnico & indubitato summo pontifici preter q̄ in mortis articulo specialiter reseruata, & vltius omni honore, & dignitate, officio, beneficio ecclesiastico & seculari sit ipso facto priuatus.

Quod celebretur missa singulis diebus dominicis per concilium, & fiat processio, & interessentes habeant centum dies indulgentiarum.

Item vt de p̄fati serenissimi principis, & aliorū cum eo ad dictā conuentionem ecclesie sue gressū dirigere, & corda illorū cum quib⁹ acturi ad eādem pacem seu clementiā inducere, & illos cum dicta pace obtenta ad dictum sacrum conciliū incolumes reducere dignetur, statuit & ordinat sancta synodus q̄ singulis septimanis die dñico fiat processio gñalis in hac ciuitate Constañ. cū missa solēni qbus processioni & missē oēs prelati in hoc cōcilio existētes interesse teneātur vestimentis p̄fatis (vt est moris) induti. Concedit dicta sc̄ta synodus cuilibet p̄missis interessenti centū dies indulgentiarum & totidem cuilibet p̄fati vnam missam celebrātī, & aliis q̄ deuote semel in die pater noster & aue maria p̄ dictā incolumitate orando dixerint, xl. dies indulgentiarum in forma ecclesie consueta. Lectis supradictis per deputatos quatuor nationum & dominum presidentem fuit concorditer responsum Placet.

SESSIO DECIMA OCTAVA.



INNO ET INDICTIONE QVIBVS SVpra, DIE VERO sabbati. xviij. mensis Augusti fuit celebrata sessio generalis in maiori ecclesia Constantien. in qua presidebat reuerendissimus pater dñs Iohānes ep̄s hostien. sancte ro. ecclesie cardinalis & vicecancellarius, fuitq̄ decantatū officium missē de assumptione beate virginis marie per dñm Petrum ep̄m oleren. Quo finito legebantur letanie, & alia fiebant more aliarum sessionum. Quibus expletis dominus Antho-
nius episcopus Concordien. legebat articulos inferius descriptos.

Datur potestas iudicibus diffiniendi, & causas per dominos cognoscendi.

Nuper sacrosancta & vniuersalis synodus Cōstañ. reuerendos in xp̄o patres dominos Pistorien., vauren., Plocen. & Saristerien. ep̄os ad audiendum causas & querelas ad ipsum cōcilium deuolutas deuoluēdas, seu deducendas vsq̄ ad sententiam exclusiue deputauit. Nequens igitur ipsa sancta synodus diuersis aliis occupata negotiis ipsarū causarum finali decisioni intendere, nolensq̄ eas absq̄ finali decisione diu p̄pterea remanere p̄dictis dominis ep̄is etiā causas ipsas finaliter summarie simpliciter, & de plano sine strepitu & figura iudicii finiendas & terminandas; assumptis sibi in rimandis processibus & sententiis p̄ferendis quatuor assessoribus de quatuor nationib⁹ eiusdem synodi per eos eligendis partibus nō suspectis, super quo eorū conscientie onerentur causis tantū cathedrālū ecclesiarū & maiorib⁹ earūdem causarū dūtaxat exceptis plenariā tribuit potestatem, & vt eo facili⁹ negotia & causē ad finē optatum pueniant. eadem sancta synodus vt ipsi quatuor, aut tres, aut duo ex ip̄is aliis statutis horis nō veniētibus terminos ipsos in ip̄is causis occurrētes teneri & obseruari facere & alis vsq̄ ad diffinitiuā sniam exclusiue i causis ip̄is p̄cedere possint & valeāt ordiat, statuit, & decernit

Quod adhibeatur fides bulle cōcilii.

Item statuit, ordinat, & decernit dicta sc̄ta synodus q̄ quibuscūq̄ veris litteris sub bulla ipsi synodi cōficiendis in quibuscūq̄ causis, negotiis, & factis stetur firmiter in iudicio & extra vbicūq̄ exhibite fuerint vel ostense, illaq̄ fides ip̄is adhibeatur que veris lris ap̄licis bullatis cōsueuit, & debet merito adhiberi, ac eandem vim, illudq̄ robur habeant in omnibus & per omnia quam & quod ip̄e littere apostolice habent & habere debent & possunt quoquomodo, super cui⁹ bulle vsu & custodia per concilium deliberabitur.

Qd cōmittentes falsum circa bullā cōcilii puniantur sicut falsarii litterarū apostolicarū.

Item p̄dicta synodus similiter statuit, ordinat, & decernit q̄ omnes & singuli: qui dolū & fraudē seu falsitatē aliquā circa hmoi litteras bullādas dicte synodi pro tpe forsitan cōmiserint & illi etiam qui

CONCILII CONSTANTENSIS.

in hoc cōsenserint, aut talia fieri procurauerint, vel litteris falsis sciēter vsi fuerint, illas censuras ecclesiasticas & penas incurrant, quas falsificatores litterarum aplicarum, & qui illis litteris scienter vtuntur, nec non participēs illius causę idem crīmen incurrunt iuxta canonicas sanctiones

¶ Quod littere expediantur super gratiis per olim papam Iohannem cōcessis exceptis expectatis, & exorbitantibus.

A ¶ Item similiter statuit decernit & ordinat dicta sancta synodus q̄ littere sup oibus & singulis gratiis per dñm Balthasare tunc Iohannē papā. xxiij. factis vsq; ad ipsius administrationis suspensionē in spiritalib⁹ & tpalibus, s. que fuit die martis. xiiij. mensis Maii, p̄sentis anni signatis possint & debeāt p reuerendissimū in xpō p̄m & dñm dominum Iohānem ep̄m Hostien. sacrosancte ro. ecclie cardinalem & vicecancellariū, & quatuor sibi adiūctos de quatuor nationibus, videlicet dominos Concor diē. p̄ italica, Ariminē. p̄ gallicana, Theodoricū voym p̄ germanica, & dominū Robertū appel lien. pro anglicana auctoritate dicte synodi sub modis & formis qbus summi p̄tifices lras gratiarum concessionū suorū p̄decessorum Ro. p̄tificum & similibus expedire cōsueuerunt iuxta consti tutiones & regulas ac obseruantias, & stilum cancellarie apostolice et sub nomine & bulla dicte syno di expediri expectationibus & exorbitantiis dūtaxat exceptis.

¶ Deputantur ambassiatores ad italiam.

B ¶ Sacrosancta synodus Constan. mittit ambassiatores suos ad reuerendissimū p̄m & dñm, domi num Angelū Corradiū ep̄m cardinalem olim Gregoriū. xii. in sua obedientia noiatum, & dños car dinales secū existētes, & ad alios p̄es italie super factis, & negociis ecclesie cū instructionibus & facul tatibus deliberatis & cōclulis, quorū ambassiatorum noia sunt hec videlicet dñi archieps mediolanē, archieps Ragusin⁹, ep̄s sancti Flori, abbas Florentiē, p̄positus quinq; ecclesiarum. Magister Iohānes scholi. Quibus lectus fuit p̄deputatos & presidentem concorditer responsum placet.

SESSIO DECIMANONA.

C  ANNO A NATIVITATE DOMINI .M. CCCC. XV. INDI ctione. viii. die lune. xxiii. mensis septēb. sede aplice vacante fuit celebrata sessio generalis p̄ synodū Consta. in qua fuit celebratū officiū misse p reuerendū pa trem dñm Nicolaum ep̄m assisiē. Qua missa celebrata incipiebantur letanie & alia fiebāt vt in sessionib⁹ fieri solitū est. Presidebat vero in eadem sessione reue rendissimus p̄ dñs Iohannes ep̄s hostien. cardinalis viuariē. In qua sessione Hieronymus de praga p reuerendissimum p̄m dominum Petrū cardinālē cameracen. & alios deputatos per conciliū in materia fidei instruct⁹ & informatus de fide recta san cte matris ecclie qui iam fuerat accusatus de heresi, & per cōcilium super hoc incarceratus quandam reuocationis seu abiurationis papiri schedulā stans in ambone publice alta & itelligibili voce legebat reuocans & abiurans prout in eadem schedula cuius tenor sequitur.

¶ Abiuratio Hieronymi de praga.

D ¶ Ego Hieronymus de praga artiū liberaliū magister cognoscēs verā catholicam eccliam & apo stolicā fidem anathematizo oēm heresim, p̄cipue eā de qua hactenus infamat⁹ fui, & quā p̄teritis tpi bus dogmatizauerūt & tenuerunt Iohānes vicleff & Iohānes huls in suis opusculis, libellis, seu ser monibus ad clerū & ad populū. p̄pter quam cām p̄dicti cum suis dogmatib⁹ & erroribus damnati sunt ab hac Constan. synodo tanq̄ heretici, & eorū doctrina p̄dicta sententialiter dānata maxime in nōnullis articulis exp̄sis in sentētiis p hoc sacrum conciliū cōtra ipsos latis, Cōsentio autē sancte roma. ecclie: & aplice sedi & huic sacro cōcilio, & cre, ac corde profiteor in oibus, & per oia, & p̄sertim de da uibus, sacramentis, ordinib⁹, officiis, & censuris ecclesiasticis, indulgentiis, & reliquiis sc̄torum, & eccle siastica libertate, ac etiā de cerimoniis & aliis oibus ad religionē christianā pertinētibus prout ipsa ro ma. ecclia & aplice sedes, & hoc sacrum cōcilium profitetur: & specialiter q̄ p̄dictorū articulorum plu res sunt notorie heretici: & dudū a sc̄tis p̄ribus reprobati, qdam vero blasphemī, alii erronei, alii scan dalosi, quidā vero etiā piarū aurium offensiui, & ipsorum nōnulli temerarii & seditiosi, & pro tali bus fuerunt p̄dicti articuli per hoc sacrum cōcilium nuper cōdēnati, & inhibītū oibus & singulis ca tholicis sub anathematis in terminatione, ne de cetero dictos articulos, seu eorum aliquem aliquis pre dicare, dogmatizare, vel tenere presumeret

¶ Item

Item ego Hieronymus antedictus quia in nonnullis artibus scholasticis ad persuadendam opinionem de vniuersalibus realibus, & quod vna communis generis essentia specificasset plura eiusdem speciei supposita, & quodlibet eorum, ut Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, & sic de singulis. Et ad hoc inducendum velut exemplo sensibili descripsi quandam triangularem figuram quam scutum fidei nominavi. Ideo ad excludendum intellectum erroneum & scandalosum quem fortassis aliqui ex hoc accipere potuerunt dico; assero & declaro quod dictam figuram non feci nec eam nominavi scutum fidei ea intentione quod vellem dictam opinionem de vniuersalibus extollere super opinionem contrariam, sic quasi esset scutum fidei quod sine eius positione non posset fides, aut catholica veritas protegi & defendi, cum nec dicte positioni velim pertinaciter adherere, sed hoc ideo dixi, quia in dicte figure triangularis descriptione ponebam exemplum quod diuina essentia est tria differentia supposita & quodlibet eorum, scilicet pater & filius & spiritus sanctus. Cuius quidem trinitatis articulus est precipuum scutum fidei & veritatis catholice fundamentum. Preterea ut cunctis pateat que fuerunt cause quare fui reputatus adherere & fauere dicto quondam Iohanni huius notum facio presentibus, quod cum multotiens audiuissem eum in predicationibus & scholis credidi eum virum bonum esse, nec in aliquo obuiare traditionibus sancte matris ecclesie, ac sanctorum doctorum, imo etiam cum nuper in hac ciuitate michi fuissent oblatis articuli per eum positi et per hoc sacrum concilium dammati prima fronte non credidi suos esse saltem in ea forma. Cumque ab aliquibus egregiis doctoribus et magistris in sacra pagina audiuissem affirmari quod sui erant, postulavi per meam plenam informationem michi ostendi libros manus sue in quibus dicti articuli contineri dicebantur quibus michi ostensis manu propria eiusdem scriptis quam ut meam propriam bene cognosco, dictos articulos omnes et singulos in ea forma quam dantur sunt reperi esse conscriptos, Unde non immerito comprehendere et comprehendere ipsum, et suam doctrinam cum eorum sequacibus per sacrum concilium damnatam et reprobata fuisse tanquam hereticam et insanam. Et hec omnia supra dicta dico pure et sine conditione ut iam plene et sufficienter informatus de predictis sententiis latis per hoc sacrum concilium contra doctrinas dictorum quondam Iohannis vicleff et Iohannis huius, et contra ipsorum personas quibus sententiis tanquam deuotus catholicus in omnibus et per omnia humiliter consentio atque adhareo.

Item ego idem supradictus Hieronymus qui alias coram reuerendissimis patribus dominis cardinalibus et venerandis dominis prelatibus et doctoribus, et aliis venerabilibus personis huius sacri concilii in isto eodem loco voluntarie libere et spontanee exponens et declarans intentionem meam inter alia loquens de ecclesia eam tripharie distinxit. Et ut precepi postea tunc a quibusdam intellectum est quod velle dicere quod in ecclesia triumphante esset fides, cum tamen credo firmiter quod ibi sit beatificata visio enigmatica cognitione excludens, nunc dico, assero, et declaro quod nunquam fuit intentionis mee quod ibi esset fides sub ratione fidei, sed cognitio fidei subsequiualiter excedens. Et generaliter quicquid ibi, vel antea dixerim refero & subiicio humili corde determinationi huius sacri concilii Constantiensis.

Insuper iuro & per sanctam trinitatem, & per hec sacrosancta euangelica me in veritate ecclesie catholice semper & sine dubio permanens, & omnes qui contra hanc fidem venerint cum dogmatibus suis eterno anathemate dignos esse pronuncio. Et si ego ipse aliquando (quod absit) aliquid contra sentire aut predicare presumpsero, canonum seueritati subiaceam: & eterne pene obligatus inueniar. Hanc autem confessionem & professionem meam paginam coram hoc sacro concilio generali & voluntarie porrigo, & eidem me propria manu subscripsi, & hec singula conscripsi.

Deinde dominus Bertholdus vildung sacri palatii apostolici causarum auditor legebat quandam ordinationis schedulam conceptam super regula sancti Francisci, & alia infra scripti tenoris subsequenter de consensu partium.

Dilectis ecclesie filiis generali, & provincialibus, ministris, custodibus, ceterisque ordinis minorum prefessoribus salutem & omnipotentis dei benedictionem. Supplicationibus personarum que voto religionis sunt stricte illis prefertim libenter annuimus quas ad finem tendere conspiciamus per quem persone ipse sub pacata tranquillitate iuxta suam professionem quiescant, ac sedulum & tranquillum in humilitatis spiritu domino reddere valeant famulatum. Nuper siquidem supplicatio pro parte religiosorum virorum gardianorum & fratrum vestri ordinis conuentuum videlicet Sagien. de sancto Audomaro Morinen. diocesis, de vareicis. Reme. de dola. Bisuntin. de la val Cenomanen. de elicio Namiaten. de ambasia. Turonen. de sancto Iohanne Angeliciten. de Tholeto. & de Fontirnaco comitatus Malceacen. diocesis, inter prouincias Francie, Burgundie, & Turonen. iuxta modum dicti ordinis exstitit nobis humiliter presentata continebat, quod diuina coopante clementia temporibus his nouissimis regularis obseruan-

¶ CONCILII CONSTANTIENSIS.

tia vestri iam dicti ordinis in prefatis conuentibus inceperat vigere, sed variis obstaculis impedimentis per ministros & custodes illarum prouinciarum eis prestitis in ipsa stricta obseruatio non mediocriter impediatur, quorum impedimentorum occasione scandala multa pullulabant, humiliter & deuote supplicantes quatenus eis de remedio opportuno prouidere dignaremur. Nos igitur eorum supplicationibus tanquam iustis benigne annuentes, cupientesque multa scandala de medio vestri ordinis tollere, atque unitate in eo conservata fratres in pacis dulcedine conservare, statuimus & decernimus eisdem supplicationibus fore prouidendum, & de tacto tenore presentium eis prouidemus iuxta formam per reuerendissimos patres dominos, videlicet Iordanum episcopum albanensem, de vrsinis ipsius ordinis protectorem, & Petrum sancti Grisogoni presbiterum cardinalem Cameracensem, vulgariter nuncupatos sancte romanę ecclesię cardinales, & alios ex parte huius sacri concilii super hoc deputatos specialiter auctoritate ordinatam, & traditam, atque per religiosum fratrem Iohannem rhotanum in sacra pagina professorem & vicarium ministri generalis antedicti, una cum aliis pluribus magistris, fratribus & discretis personis ipsius ordinis ex una parte, & fratres prenominales conuentus representantes ex alia concordata videlicet quod fratres conuentuum predictorum de cetero & quousque aliud super hoc per sacrum concilium generale fuerit ordinatum possint & valeant quilibet in sua prouincia eligere de sua stricta obseruantia unum fratrem idoneum, quem in scriptis ministro illius prouincię presentatum ipsum dictum minister infra triiduum post huiusmodi presentationem suum vicarium constituere debeat ad ipsos regendum in solidum loco, & vice eius, & eis prouidendum in omnibus quibuscumque & ipsis modis quibus ipse minister prouincialis etiam prouidere possit, ita quod de ipsorum fratrum regimine in nullo possint se intromittere prouinciales, vel custodes, sed ad ipsos vicarios cura & correctio eorum pertineat, excepto quod ad sue superioritatis cognitionem minister prouincialis ipsos possit si voluerit visitare in propria persona & tunc punire de consensu maiorum & discretorum conuentus in quo fiet hec visitatio quicquid punitione dignum repperit, quem si constituere renuerit in modo predicto, extunc constitutio eiusdem presentati ad vicarium ministri generalis inferius annotatum de uoluntate & pertineat absolute, Qui quidem vicarii huiusmodi trium prouinciarum possint & debeant una cum fratribus, discretis sibi subditis in forma solita in electionibus ordinis seruata insimul eligere inter se unum alium fratrem ad hoc sufficientem & idoneum per eorundem vicariorum correctione, & totius strictę huius obseruatione in predictis prouinciis meliori regimine quem per eos in scriptis ministro generali ordinis qui erit per tempus humiliter presentatum ipsum minister super illis suum vicarium constituere infra triiduum post illam presentationem benigne debeat & charitatiue, alioquin ipso triduo transacto sit & habeatur vicarius ipsius generalis auctoritate ipsius sacri concilii constitutus. Qui quidem vicarius generalis in sua congregatione, vel alias solus debeat & possit vicarios preactos (quotiens opus erit) punire & ipsis ac fratribus aliis sibi subditis prouidere in omnibus quibuscumque casibus quibus minister generalis eis potuisset prouidere, ne ipsos ut sepius contingit quotiens generali ministro indigent longius oporteat euagari. Et per hac vice primaria constituimus in prefatum generalis ministri vicarium fratrem Nicolaum Rudolphi apud vos de hac obseruantia laudabili prouidentia ac diligentia solerti multipliciter commendatum quem volumus posse deponi quotiens vicariis & aliis fratribus discretis sepedictis videbitur expedire. Possit tamen generalis minister qui est, qui erit per tempus ipsos fratres & conuentus in sua persona quotiens voluerit visitare prelibato vicario non obstante, & punire si quid in dicta visitatione puniendum respererit (sicut moris est) in ordine, & alias facere consuevit. Verumtamen non intendimus quod predicti vicarii propter mortem depositionem, seu mutationem illorum quorum vice funguntur possint a suis officiis remoueri vel in eis impediri, nisi super hoc assensus maiorum & discretorum sibi subditorum prius interuenierit, ad quos semper eos deponere & alios eligere antedictis generali, prouincialibusque ministris presentare modo & forma premissis quotiens fuerit opportunum volumus, & decernimus pertinere. Insuper possit & debeat ipse generalis vicarius & successores conuentus sibi per tempus subditos ad statum dicte strictę obseruantie consonum iuxta declarationes & statuta sedis apostolice & ordinis reducere, tollendo quascumque superfluitates siue sint in rebus mobilibus, siue immobilibus quantum fieri poterit bono modo habito semper consilio maiorum & discretorum sibi obedientium, eligendo si opus fuerit aliquos fideles qui ipsas superfluitates auctoritate huius sacri concilii vendant, commutent, aut alias in piis operibus conuertant. Insuper statuimus quod omnes & singuli conuentus predictarum prouinciarum quotiens maiori vel saniori parti fratrum in eis existentium placuerit ad hanc strictam obseruantiam se reducere & vicariis antedictis se subdere, hoc libere facere possint. Et etiam singuli fratres cuiuslibet conuentus dicti ordinis contradictione cuiuscumque non obstante, a quorum vicariorum obedientia & subiectione nullus exire possit sine speciali licentia vicarii generalis antedicti, non tamen per hoc intendimus quin fratres & conuentus qui voluerint possint
secundum

secundū hanc strictam obseruantiam viuere, manendo etiā immediate sub cura ministrorū prouincialium, exceptis tantū prouinciatis conuentibus, & conuentu de mirabello Pictauiensis diocesis quē volumus expresse & ordinamus cure, & regimini predictorum vicariorum subesse, & ex causa, ut sit cut in eo hec stricta obseruantia regularis in ptibus illis sumpsit exordiū, ita in illo tanq̃ in aliorū speculo semper elucescat. Ceterū cum iuxta sententiā sapientis volatilia ad sibi similia libenter cōueniāt, statuimus qđ quando fratres hmoi obseruantie peregrinationis studio, vel alias per mundū pficiscētur ad loca cōuentus cōmunitatis ordinis declinent si voluerint, ad alia vero loca fratrum in obseruantia sibi similiū semper declinare teneantur iuxta quod in statutis ordinis continetur. Insuper quilibet prouincialis minister prouinciarum pmissarum vicario generali sepedicto pro p̃senti duos conuentus in sua prouincia fideliter assignet aptos ad manendum munitos libris & aliis rebus pro cultu diuino quotiens ab eodem vicario p litteras, aut alias in suo prouinciali capitulo fuerit requisitus eligendos per ipsum prouincialem, ita quod propter hanc assignationem mobilia quecūq; dictis conuentibus pertinentia quocūq; sit nō debeant abigi seu segregari scđm dispositionem protectoris vestri ordinis. Et si contigerit quod ministri prouinciales, & custodes, vel alii expulerint, vel eiecerint fr̃es huiusmodi obseruantie ab aliquo seu aliquibus cōuentuum p̃nominatorum a. xv. mensibus citra violēter, & alios loco eorum ibidem collocauerint, vel mobilia ad ipsos cōuentus seu aliquem ipsorum spectantia deportauerint: volumus & mandamus districte predictos fratres indilate recedere & exire a dicto cōuentu mandantes tenore presentium p̃libato vicario generali quatenus auctoritate ñra oibus modis quibus fieri poterit honeste & licite ipsos exire & predicta bona restituere compellat per censuras ecclesiasticas, & alios fratres, & subditos suos de nouo ibidem collocando omnibus quibuscūq; districte prohibentes, ne quis eum super hoc impedire presumat sub excoicationis pena, sed magis ei prebeat vnusquisq; super hoc requisitus per ipsum potius auxilium & iuuamen. Statuentes vltius quod fratres huiusmodi stricte obseruantie figant capellam honoris, vel maneant continuo in domibus secularium causa confessionis, vel alia: citra tamen aliorum fratrum vestri ordinis preiudiciū, ne forsam freno obedientie laxato, vel prophana conuersatione feruor deuotionis eorum tepescat. Precipimus insuper & mandamus districte in virtute sancte obedientie omnibus & singulis fratribus cōuentuum predictorum, & aliis in futurum sub cura & regimine pretactorum vicariorum constitutorū quatenus ipsis firmiter obediant & pareāt cū effectu in omnib⁹ in qbus fratres illi⁹ ordinis suis generalibus & prouincialibus ministris obedire debent, aut tenentur. Ceterum cum p̃dicta sint de voluntate partium sicut p̃fertur p nos statuta & ordinata districte inhihemus oibus & singulis ministris & custodibus qui sunt & erunt in futurū, & aliis fratribus vestri ordinis, ne occasione controuersie prius super his mote aut p̃secutionis in p̃senti cōcilio facte, aut alia quauis causa fratres de hac obseruantia p̃sentes, vel futuros inquietēt, molestant, vel affligant, seu eorū vicarios, vel de secta noua: vel reprobata quomolibet vocent. Nec etiam fratres dicte obseruantie alios fratres ṽri ordinis, aut elemosynas aut oblationes sibi dādas impedire p̃sumant, quod si de cetero alii aliis facto circa premissa, aut horum aliquid hincinde iniuriati fuerit man⁹ violentas in eis ponendo, eos incarcerando, arrestando, libris spoliando, aut alias maculam heresis falso imponendo, sententiam excommunicationis ipso facto incurrant iniuriatores, a qua non possint articulo mortis excepto absolui, nisi per eundem cardinalem qui pro tempore huius ordinis erit protector. De ceteris vero leuioribus iniuriis verbalibus oēs quicūq; fuerint in hoc culpabiles deprehensi p eorum prelatos puniantur circa premissa sententiarū fulminationibus, aut appellationibus interpositis, & litteris felicis recordationis Alexandri pape. v. & earū confirmatiōe, non obstante quas tenore presentium reuocamus, cassamus, & annullamus, ac nullius roboris vel momenti declaramus, & aliis quibuscūq; statutis apostolicis vel huiusmodi ordinis in contrarium editis non obstantibus. Nulli ergo, &c. Datum Constantie. ix. kal. Octobris. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xv. apostolica sede vacante.

Quod non obstantibus saluis conductibus imperatoris regum, &c. possit per iudicem competentem de heretica prauitate inquiri.

Presens sancta synodus ex quouis saluo conductu per imperatorem, reges, & alios seculi principes hereticis, vel de heresi diffamatis putantes eosdem sic a suis erroribus reuocare quocūque vinculo se astrinxerint concessio nullum fidei catholice, vel iurisdictioni ecclesiastice preiudiciū generari vel impedimentum prestari posse, seu debere declarat, quominus dicto saluo conductu non obstante, liceat iudici competenti ecclesiastico de huiusmodi personarum erroribus inquirere, & alias con-

CONCILII CONSTANTIENSIS.

tra eos debite procedere, eosdemque punire quātum iustitia suadebit si suos pertinaciter recusauerit, etiam si de saluo cōductu confisi ad locū venerint iudicii alias non venturi, nec sic promittētem cum alias fecerit quod in ipso ex hoc in aliquo remansisse obligatū.

¶ Quod dominus vicecancellarius expediat Karolinam sub bulla sacri concilii Cōstantien.

- A** ¶ Cum in generalibus conciliis maxime Lateraneis, prouide quedā fuerint statuta libertatem ecclesiasticam concernentia que pie memorie Fridericus secundus in seruiore deuotionis romane ecclesie tunc p̄sident etiam quedam statuit, & adiunxit, & demū per se, recor. Honorium tertium fuit eiusdē Friderici cōstitutio approbata, & cōsequenter per diue memorie karolum quartum eadem fuit approbata, & quedam alia in fauore ecclesie latius continentur. Hec sancta synodus decernit, & mādāt dño vicecancellario eiusdem ro. ecclesie vt executorias litteras sup̄ ipsiis expediat in forma dari solita.

¶ Committuntur cause heresis certis iudicibus.

- B** ¶ Item p̄dicta synodus Constantien. omnes & singulas causam & causas heresum ex erronea & peruersa doctrina dānate memorie Iohānis hufs. heretici in regno Bohemie, & morauia exortas sapiētes etiā criminales ex eis, vel eorū occasione contra qualcūq; personas, tam ecclesiasticas quā seculares cuiuscūq; status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut preeminentie existant, & quacūq; presulgeant dignitate emergentes, dictiq; Iohannis hufs, & dogmatū falsorum eiusdem fautores, defensores & sequaces reuerendis in xpo patribus & dominis dominis Patriarche Constantinopolitano, & Iohāni ep̄o Siluaneten. cōiunctim & diuisim cōmittit audiēdas, decidēdas, cognoscēdas, & sine debito terminandas cum omnibus & singulis suis emergentibus, incidentib⁹, dependentibus, & cōnexis, & cū potestate citandi personaliter omnes & singulos suspectos in fide ibidem degentes, & coram in genere & in specie nominandas cōiunctim & diuisim in romana curia per edictum publicum, & in partibus & in locis conuicinis affigendum & publicandū cum ad easdem partes presertim ad p̄dictos de fide suspectos p̄ huiusmodi citatione exequenda tur⁹ non pateat accessus, habita tamen pri⁹ in informatione summaria in premissis, nō obstan. q̄ alias prefata synodus certis iudicibus generaliter quarumcūq; heresum causas cōmiserit vsq; ad diffinitiuam sententiā exclusiue cognoscendi, & corā quibus aliquē pēdent indecisse, & aliis contrariis non obstan. quibuscūq;.

¶ Quod beneficiati in concilio p̄sentes recipiant fructus beneficiorū eorum in absentia.

- C** ¶ Item cum absentes causa reipublice ecclesiastice persone in ecclesiis in quibus beneficiati sunt presentes merito reputantur. Ideoque vt omnes & singuli beneficiati huius sacri concilii presentes, & qui ad illud pro tēpore accesserint cōmodius ipsi concilio interesse, & in illo vsq; ad finem valeant remanere, dictum concilium statuit & decernit quod ipsi omnes & singuli pro residentibus, siue presentibus interim in suis beneficiis sunt habendi, ita quod omnes & singulos redditus, fructus, & prouentus suorum beneficiorum ac residentie personalis in ipsis beneficiis in quibus residēbāt, aut in quib⁹ residerent si eiusdem concilii prosecutio, seu interessentia eis non obstaret, ac alii etiam curiales beneficiati qui de suis beneficiis ad prefatum concilium nō accesserunt, alias tamen presentes in curia in eodem concilio laborauerunt, etiam si primam non fecerint residentiā personalem consuetam vnus tantū beneficii pro quolibet eorum vigore huius decreti eorūdem beneficiatorū absentis de aliis beneficiis de iure, & consuetudine, priuilegio, aut licentia suorum superiorum semper saluē etiam si canonici, aut prebende, aut dignitates, aut personatus vel officia in cathedralibus & metropolitanis maioribus post pontificales, seu collegiatis ecclesiis huiusmodi principales fuerint durāte ipso concilio eisdemq; in eodem concilio perdurantibus etiam a tempore itineris arrepti huiusmodi ad prefatū concilium, quousq; ad eadem sua beneficia ipsi concilio finito cōmode redire potuerit, aut quādiu curiales p̄dicti in eodem concilio laborauerint cum ea integritate percipere valeant & debeāt cum illos perciperent si in suis beneficiis p̄dictis interim presentialiter, personaliter residerent, & administrarent in eisdem quotidianis distributionib⁹ dūtaxat acceptis, cōtrariis nō obstantibus quibuscūq; & cū executionibus exprimendis a cancellaria si fuerit opportunum.

¶ Quod lre super p̄uisionibus ad patriarchalem metropolitanam & alias ecclesias per olim papam Iohannem vsq; ad suspensionem concessę expediantur.

- D** ¶ Item dicta sancta synodus statuit, ordinat, & decernit quod littere super quibuscūq; p̄uisionibus ad quascūq; patriarchales metropolitanas, & alias cathedrales ecclesias, ac etiā monasteria de quibuscūq; personis per dominum Balthasarem tūc Iohannem papā. xxiii. vsq; ad ipsi⁹ administrationis in spiritualib⁹ & temporalibus suspēsiōne factis, de quibus per libros reuerendissimi patris domini Iohannis

Iohannis episcopi Hostiē, sancte Romane ecclesie vicecancellarii, & cancellarie apostolice constabit per eundem episcopum, & cancellarium sub nomine, & bulla dicte synodi possint, & debeant expediri quatuor deputatis nationum sibi assistentibus, & hoc nisi ex libro ipso promotionum secundū stilū cancellarie appareat obstaculum, vel alias canonicum impedimentum. Premissis vero lectis fuit responsū per dominos episcopos deputatos nomine quatuor nationum, ac dominū Iohannē episcopum Hostiē, nomine collegii cardinalium, Placet. Contradicente tamen reuerendo patre domino Helya auiciē, episcopo pro se, & domino dominico de ragusio ambasiatore, & nuncio archiepiscopi spalacē, qui duo in huiusmodi statutum super puisionibus ad patriarchales &c. non consenserunt. Et dominus dominicus dixit ipsum statutum secundū omnia sua verba non placere, & preferatim vltimā clausulam videlicet, Et hoc nisi ex libro promotionum secundum stilum curie appareat obstaculum.

¶ Sessio. xx. super monitorio contra ducem austrie pro episcopo Tridentinensi.

INNO A NATIVITATE DOMINI. M. CCCC. XV. INDI-
ctione vero. viii. die Iouis. xxi. mēsis Nouēbris fuit celebrata sessio generalis in maiori ecclesia Constantiensi presidente in eadem reuerendissimo in Christo patre domino Iohanne episcopo hostiē, sancte Romane ecclesie cardinali, & vicecancellario, fuitq; decantata missa solēnis de gloriosa virgine Maria per reuerēdum patrem dominum Anthonium episcopum zopoludē. Qua cōpleta fiebant solennitates more aliarum sessionū, quibus expletis reuerendus pater dominus Anthonius episcopus concordie legebat monitoriū, & aliarum ordinationum schedulas tenoris subsequētis.

¶ Decretum monitorium in causa Tridentina.

Sacro sancta generalis synodus Cōstantiensis vniuersis, & singulis christi fidelibus salutem & omnipotentis dei benedictionem, Graue querelam venerabilis fratris nostri Georgii episcopi Tridentinē, accipimus continentem q̄ illustris princeps Fridericus dux Austrie in canonica possessione ecclesie, & ciuitatis Tridentinē, & oppidorum castrorum villarum terrarū, & locorum, iuriumq; & aliorum bonorum mobilium, & immobilium ad eādem ecclesiam, & ipsum episcopum pertinentium alias. xvi. annis pacifice existentē ecclesia ciuitate, oppidis, castris, terris, villis, locis, ac iuribus & bonis huiusmodi temerarie, & de facto spoliasset, eaq; nouem annis citra detinisset & adhuc detinet occupatas & occupatas, fructus, redditus, & prouentus subleuando & percipiendo ex eisdem, ac ipsum cepisset, & carceribus mancipatū affecisset pluribus grauib; violentiis, ac iniuriis propter que anathematis sacrilegii, & alias penas a iure contra talia perpetrantes promulgatas incurrisset, quibus inforduisset per longa tempora, & infordet de presenti, nōnullasq; promissiones, ac etiā certa iuramenta, & litteras tempore sue captiuitatis, & ante seu post in preiudicium libertatis ecclesiastice, dicteq; ecclesie tridentinē, dānum non modicum ab eodem episcopo incursionibus & metu extorsit. Et vltērius idem Fridericus nuper dum inter serenissimū Sigismundū Roma. & Hunga. regem, ac ipsum Fridericum per dictum dominum regem factam submissionis tractat⁹ firmaretur se iuramenti vinculo astrinxisset, q̄ si que persone tam ecclesiastice q̄ seculares dicto regi de ipso Friderico conquererentur, & ab ipso rege sibi peterent iustitie completum ministrari, ipse Frideric⁹ dux stare deberet ordinationi dicti regis, & facere que dictus rex diceret & ordinaret. Quod quidē licet rex ipse dicto Georgio episcopo de premissis grauiter coram eodem conquerente decreuissetq; ipse Fridericus dux ecclesiam, ciuitatem, oppida, castra, villas terras, ac loca, ac iura, & bona huiusmodi quibus ipsum Georgiū episcopum notorie spoliauerat, notorieq; detinet occupata eidem Georgio restitueret, ipsumq; permetteret eorum possessione in posterum pacifice vtī & gaudere. Nichilomin⁹ idem Fridericus dux pro parte dicti episcopi interpellatus, & sufficienter requisitus hoc facere non curasset hactenus, nec curat de presenti. Quapropter attenta premissorū excessuū, & spoliū notorietate & rei euidentia, idem ep̄s petiit per nos super premissis de opportuno remedio sibi prouideri, & litteras monitoriales contra prefatum Fridericū ducem, & alios forsan occupatores, & detentores ecclesie, ciuitatis, oppidorum, castrorū, villarū, terrarū, locorum, & bonorum huiusmodi etiā si ducalis, vel alterius cuiuscunq; status, gradus, vel preeminētie essent decerni & concedi. Ipsumq; Fridericum ducem, & occupatores, & detentores predictos sub penis iuris, et cōstitutionis a diue memorie Karolo quarto contra tales facinorosos, et sacrilegos edite, et aliis penis grauiorib⁹ requiri, et mōneri quatin⁹ infra certum terminum idem Fridericus dux, et occupatores, ac detentores p̄dicti ecclesie

nam, ciuitatem, castra, oppida, terras, villas, iura, & alia bona huiusmodi quibus eundem Georgium episcopum spoliasset seu spoliavit, ac etiam quaecumque castra, & bona ante, & post per pretactam expoliationem ad dictam ecclesiam Tridentinam deuoluta, que detinerent, seu detinet occupatas seu occupata restitueret, & restituerent, & alias sibi circa iniurias, & percepta, & alia debite satisfacerent, nec non se vasallos & subditos suos, & ecclesie sue predictae a predictis iuramentis, & promissionibus absolui, & predictas litteras cassari, irritari, et annullari, & cum instantia debita postulauit, & alias circa premissa petiit, & conclusit sicut in petitionibus pro parte eiusdem episcopi verbo et in scriptis, & in actis coram nobis inter dictas partes factis, & redactis plenius noscitur contineri. Nos vero per notorietatem facti, & alias practicata in causa huiusmodi coram nobis, & a nobis deputatis nobis constitit, & constat petitionem huiusmodi fore iustam, Ipsumque Fridericum ducem & occupatores, & detentores huiusmodi partibus ipsis antedictis & seruatis, et seruandis predictis partibus ad hoc legitime citatis decreuimus fore concedendas, decernimusque, et concedimus in forma que sequitur.

¶ Monitorium in forma debita contra ducem austrie.

A **S**acro sancta generalis synodus vniuersos, et singulos venerabiles fratres patriarchas archiepiscopos, episcopos & dilectos ecclesie filios abbates, priores, prepositos, decanos, cantores scholasticos tam cathedralium quam collegiarum canonicos, parrochialiumque rectores ecclesiarum ceteros presbyteros, clericos, notarios, & tabelliones publicos per Alamanniam & Italiam, & alias ubilibet constitutos, et eorum quolibet tenore presentium requirimus et monemus, primo, secundo, tertio, et peremptorie, communiter, et diuissim, eisque et eorum cuilibet in virtute sancte obedientie, & subscriptis sententiarum penis districte precipiendo mandamus quatinus infra sex dierum spacium postquam pro parte dicti Georgii episcopi vigore presentium fuerint requisiti, vel eorum alter fuerit requisitus quos sex dierum duos pro primo, duos pro secundo, et reliquos duos dies eis, et eorum cuilibet eorum pro tertio, et peremptorio termino, ac canonica monitione assignamus, ita quod in his exequendis alter alterum non expectet, nec vnus pro alio se excuset, prefatum Fridericum ducem, et quoscumque alios ecclesie, et ciuitatis Tridentinae, nec non oppidorum castrorum, terrarum, locorum, ac iurium et bonorum quorumcumque ad ipsam ecclesiam pertinentium predictorum forsan occupatores, et detentores, vasallos, et subditos, etiam si ducalis, alterius cuiuscumque dignitatis status, ac preeminentie fuerint in eorum propriis personis, si et ubi pro premissorum, ac infrascriptorum executione ad eorum presentias tutus patebit accessus. Alioquin per edictum publicum in audientia publica contradictarum legendum, nec non cathedralis, et sancti Stephani Constantinae, ac locis circumvicinis, videlicet Aquilegen. Saltzburgen. frisingen. Brixinen. curtis. feltre. et Vernonem. ecclesiis affigendum, et inibi publicandum ex parte nostra Fridericum ducem Austrie, et alios occupatores predictos requirant, et moneant, quos nos etiam tenore presentium sic requirimus et monemus. Ipsique Friderico duci in virtute sancte obedientie, et sub anathematis sacrilegii priuationis omnium bonorum feudalium que ab ecclesia, seu imperio obtinet, et inhabilitationis sui, et filiorum suorum masculorum ad obtinendum tam feuda, quam officia, et beneficia usque ad secundam generationem et bonorum: & fame, ac communionis in consiliis principum quam ipsum Fridericum ducem iuxta constitutionem diue memorie karoli quarti contra tales facinorosos, & sacrilegos edictam a sede apostolica canonisatam & approbatam, quinimmo & periurii ratione iuramenti in manibus regis Romanorum per ipsum ducem prestiti, & aliis secularibus personis sub excommunicationis, & priuationis minorum feudalium quas ipsas personas seculares supradictas, nec non ecclesiasticis personis sub dicte excommunicationis, ac priuationis omnium beneficiorum ecclesiasticorum, & inhabilitationis ad illa, & quaecumque alia beneficia in posterum obtinenda, ac suspensionis a diuinis quo ad capitula nec non interdicti quo ad omnia territoria predicti ducis Friderici, & ceterorum occupatorum & detentorum censuris, & penis quas ecclesiasticas personas predictas, si in premissis deliquerint & mandatis, & monitionibus huiusmodi non paruerint seu non paruerit incidere volumus ipso facto, & quas in ipsos exnunc prout extunc, extunc prout exnunc canonica monitione premissa ferimus in his scriptis, nisi mandatis huiusmodi obedierint districte precipiendo mandent, seu alter eorum mandet quibus nos etiam tenore presentium sic mandamus, quatenus ipse Fridericus, & alii forsan occupatores & detentores huiusmodi infra triginta dierum spacium post requisitionem, & monitionem immediate sequentium, et quorum dierum decem pro primo decem, pro secundo, & reliquos decem pro tertio, et peremptorio terminis, ac monitione canonica eis, & eorum cuilibet assignamus ab occupationibus et detentionibus ecclesie ciuitatis, oppidorum, castrorum, terrarum, et locorum, nec non iurium, & bonorum predictorum

rum predictorum, & illorum que ante, & post preactam spoliacionem ad illam ecclesiā Tridētiā sunt deuoluta penitus, & omnino desistant, & eorum quilibet desistat, ac ipsi Georg. aut procurator, seu procuratoribus sub eius nomine possessionem corporalē, & actualem ecclesie, ciuitatis, oppidorum, castrorum, terrarum, necnon iurium & bonorum predictorum efficaciter, & sine dolo & fraude restituant, & restitui faciant, et permittant, & eorum quilibet restituat, & restitui faciat, et permittat. Ipse quoque Fridericus dux Georgio episcopo de perceptis huiusmodi satisfaciatur Inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Vassalli quoque & nobiles, officarii, capitanei, & subditi tā ecclesiastici q̄ seculares supradicti infra sex dies post lecturā et publicationem, & affixionē presentium, nec non lapsum dictorum triginta dierum terminum immediate sequentium, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies pro tertio, & peremptorio termino eis, et eorum cuilibet per simile edictum assignamus, & assignari precipimus et mandamus prefato Georgio episcopo tanquē eorumvero domino, & non ipsi Friderico duci, seu alteri cuique in omnibus prout alias cōsueuerunt facere teneantur. Non obstantibus quibuscumque iuramentis in contrarium prestitis a quibus eos (vt premittitur) absolui, efficaciter pareant obediant et intendant, et eorum quilibet pareat obediat & intendat. Et insuper in casu quo prefatus dux Fridericus, & alii forsan occupatores, et detētores, necnō Vassalli, nobiles, officarii, capitanei et subditi, et alii supradicti mādatis huiusmodi infra terminos supradictos non paruerint extunc put exnunc, et exnunc prout extunc omnes et singulos vassallos, nobiles, officarios, capitaneos, necnō occupatores et detētores in ciuitate et diocesi Tridētiā, seu alibi cōmorantes et constitutos, quorum presentia pro executione premissorum et infra scriptorum faciēda tute adiri non potest per simile edictum pari modo forma legendum publicandum et affigendum Fridericum ducē et alios occupatores, et detētores tenore presentium peremptorie citamus, ac per delegatos nostros supradictos citari volumus, et mandamus. Quatenus ipse Fridericus dux, et alii forsan occupatores, et detētores huiusmodi moniti et requisiti octaua die post lapsum dictorum triginta dierum eis assignatorum immediate sequenti, si iuridica fuerit. Alioquin p̄xima die iuridica extunc sequenti. Alii vero vt nobiles capitanei officarii et subditi per edictum huiusmodi moniti et requisiti, xx. die post lapsum dictorum sex dierum eis assignatorum immediate sequentium si iuridica fuerit. Alioquin p̄xima die iuridica sequenti compareant coram nobis, vel iudicibus per nos deputatis, seu interim deputandis penas cēsuras, ac sententias huiusmodi declarari, et ipse Fridericus dux p̄cedi visuri, et audituri. Certificantes nichilominus eisdem q̄ vsq; ad declarationem penarum predictarum procedemus iustitia mediante. Venerabilibus vero fratribus patriarchis archiepiscopis, et episcopis quibus ob reuerentiā suarum pontificaliū dignitatum duximus merito *debetur* si in predictis deliquerint, vel aliquis eorum deliquerit sex dierum canonica monitiōe p̄missa ingressum ecclesie interdiciamus i his scriptis. Si vero huiusmodi interdictū per alios sex dies sustinuerint, seu alter eorum sustinuerit, ipsos suspēdimus a diuinis. Si vero huiusmodi interdicti et suspē. sententias animis (qd absit) sustinuerit, vel alter eorum (quod absit) sustinuerit iduratis, ipsos exnunc put extunc, et extunc prout exnunc excommunicationis sententia inodamus. Inferiores vero episcopos qui i p̄missis exequendis negligētes fuerint, vel eorum aliquis post lapsum sex dierum terminū excommunicationis sententiā incurrere volumus ipso facto. Absolutionem vero omnium, & singulorum qui prefatas nostras sententias, aut earum aliquā incurrerint, vel aliquis eorum incurrerit quoquomodo nobis, aut summo futuro pontifici tātūmodo reseruamus. Loca vero audientie, & valuarum predictarum tanquā publica, & idonea ad executionem predictorum (vt premittitur) publicādum ad instar publicorum edictorum que olim in albo pretorio scribebantur duximus eligenda, que presentes nostras litteras suo quasi sonoro p̄conio, & patulo iudicio publicabunt in quibus nostras litteras modo premissis decernimus publicādas, ne p̄nominati moniti & citati de p̄missis aliquā ignorantiam pretendere valeant, vel etiam allegare, cum non sit verisimile apud dictos sic citatos, & monitos remanere incognitum quod tam patenter, & notorie extitit publicatum. Volentes nichilominus, & decernentes q̄ presentes nostre littere dictos monitos & citatos perinde arceant, & astringant, ac si eorum propriis personis publicate fuissent. De executione premissorum, & de his que in premissis & quolibet premissorum vos prescripti venerabiles fratres patriarche archiepiscopi, episcopi, vosq; alii delegati nostri feceritis, seu aliquis eorum fecerit nos per instrumenta publica, seu alia legitima documenta legitime certificare non obmittatis sub penis supradictis, quibus et cuilibet vestrum in premissis dabimus plenā fidem. Datū Constañ. xi. Kalendas Decēbris, Anno a natiuitate domini Millesimo, cccc. xv. apostolica sede vacante.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

Quibus lectis fuit responsum, dictum, & alta voce clamatum per dominos Concordienſe. Italice Tholonenſe. Gallicane, Merſeburgenſem, Germanice, Carthagene. anglicane episcopos quatuor nationum, Et per eorum quolibet nomine ipſorum & cuiuſlibet eorum. Placet. Procurator vero pſaſti domini ducis proteſtatus fuit de nullitate monitorii & de grauamine, & appellando, & petiit inſtrumentum.

Congregatio ad audiendum relationem ambafiatorum miſſorum ad Petrum de luna, & regem Aragonum.

A Anno a natiuitate domini. M. CCCC. xvi. Indictione nona die vero Iouis. xxx. menſis Ianuarii, fuit celebrata congregatio generalis in maiori eccleſia Conſtantiē. pro relatione ambafiatorum miſſorum ad Petrum de luna in ſua obedientia benediſtum, xiii. nominatum, & ſereniſſimum principem ſerdinandum Aragonum regem, & reuerendiſſimus pater dominus Iacobus archiepiſcopus Turonenſis. vnus de ambafiatoribus miſſus ex parte concilii exiſtens in ambone vna cum collegis ſuis nomine proprio, & coambafiatorum ſuorum fecit relationem legationis ſue. Quafacta legit quorundam articulos ſiue capitula per ſereniſſimum principem dominum Sigismundum Romanum. & hungarie regem, ac ambafiatores ſacri concilii ex vna, & dominos de obedientia ipſius Petri de luna Narbone concordata ex altera partibus. Quorum capitulorum tenor de verbo ad verbum ſequitur, & eſt talis.

Die veneris. xiii. menſis Decembris. Anno domini. M. CCCC. xv. Indictione. viii. in capitulo noue eccleſie Narbone. in camera magna turris noui palatii episcopalis Narbone hora ſecunda poſt meridiem ante tamen prandium capitula ſequentia per ſereniſſimum dominum Romanum. regem, et dominos legatos concilii Conſtantiē. ſic per eius obedientiam nuncupati ab vna parte, & dominos ambafiatores dominorum illuſtriſſimorum regum & potentium aliorum dominorum principum obedientie domini benediſti. xiii. ſic etiam per eius obedientiam nuncupati ab altera pro vniōne ſancta dei eccleſie conſequenda concordata extiterunt cum dei adiutorio modo inſcripto.

Tenor capitulorum concordatorum.

B Primo quod conuocatio fiat per prelatos ceterosque viros eccleſiaſticos in dicto concilio Conſta. ſic per eius obedientiam (vt prefertur) nuncupato exiſtentes, & congregatos de regibus, & principibus predictis cardinalibus & prelatiſ, ceterisque viris de obedientia dicti domini Benediſti pape. xiii. ſic etiam per eius obedientiam, vt prefertur nuncupati, qui ad generale concilium debent, et ſunt conſueti vocari per litteras opportunas dictorum dominorum de concilio Conſtantiē. que emanant ab eis ſub nominibus generalibus, & ſub denominatione tituli dignitatum, ſiue nominum appellatiuorum, ſine expreſſione propriorum nominum, vel propriarum dignitatum ſecundum formam hic concordatam, & inferius iſertam. Et quod dicte littere dirigantur nedum ad dominos reges, & principes, & cardinales, ſed & alios quoscumque prelatos obedientie predicti domini benediſti. Et quod dicti domini reges, & principes ipſi obedientie ſumant onus faciendi preſentari dictas litteras conuocatorias regibus, et principibus dicte obedientie iſta capitula firmanſibus, et quod in dictis litteris conuocatoriis prefigatur terminus ad intereſſendum in ciuitate Conſtantiē. pro vniendo ſe, & faciundo concilium generale vna cum aliis ibidem congregatis trium menſium computandorum a die preſentationis dictarum litterarum ſiende domino regi aragonum in Perpiniano ſi fuerit, vel alias in ciuitate Barchinonē. ſi fuerit preſens, vel abſens, & in caſu abſentie ſufficiat preſentare litteras antedictas vicario regis, vel conſiliariis dicte ciuitatis, aut maiori parti eorundem. Et viceuerſa quod preſati domini reges, & principes maxime dicte obedientie domini benediſti faciant litteras conuocatorias ad prenomatos prelatos, ceterosque dominos de concilio emanandis vt prefertur, vel per ſuos ambafiatores, vel procuratores mittendos ſufficienti poteſtate ſuffulſtos ibidem in Conſtantiā. congregatos conuocabunt hoc addito, ac etiam intellectu quod littere conuocationis mittantur ad dominum regem Aragonum ſexaginta numero, videlicet viginti que dirigantur ad ſereniſſimum dominum regem Caſtele, & prelatos regni ſui, & alie viginti que dirigantur ad ſereniſſimum dominum regem aragonum, & Sicilie, & prelatos regnorum ſuorum, & decem que dirigantur ad illuſtriſſimum dominum regem Nauarre, & prelatos iuriſdictionis ipſius, Et quinque que dirigantur prepotenti domino comiti Fuxi, prout in iſdem litteris debet ſerioſius contineri.

C Secundo quod dicte conuocationes ſiende per dominos de concilio Conſta. & etiam per dictos dominos reges & alios &c. Necnon & congregatio et conſtitutio concilii generalis ſiēda per dictos dominos reges, et ceteros de obedientia dicti domini benediſti &c. poſſint fieri, et ſiāt generaliter, vt deferatur honor concilii Conſta. iam dicti ſcilicet per extirpationem ſchiſmatis, et hereſum, per ſancta romana eccleſia, per reformationem vniuerſalis eccleſie in capite, et in membris, et pro vnico eligendo paſtore, et pro aliis cauſis, et rationibus

tionibus que ad generale concilium de iure pertinet, & spectant. Sed ad partem promittatur, & firmetur per serenissimum dominum imperatorem, & per dominos prenominos prelatos, & ceteros spectabiles viros huic missos ex parte dominorum de dicto concilio Constantia. nomine dicti concilii, & etiam proprio mediante publico instrumento cum iuramentis quod in concilio Constantia. uniendo & constituendo, ut prefertur non tractabuntur, ordinabuntur, statuentur, vel tractari ordinari, aut fieri permittentur decreta aliqua concernentia aut tangentia dictos dominos, reges, principes, prelatos, & alios de obedientia dicti domini benedicti & electionis futuri summi pontificis, & reformationis ecclesie in capite, & in membris, & causa heresum cum dependere, & emergere, &c. Et quod dicti domini de dicto concilio Constantia. ratificabunt, & approbabunt huiusmodi promissionem & obligationem mediantibus publicis instrumentis, ut supra. Et quod nichilominus predicta promissio, ratificatio, & securitas specialiter confirmetur, & rata habeantur, & noviter firmentur, & statuatur per dictum formandum concilium sufficienter prout fieri debeat, & est solitum antequam procedatur, & procedi valeat ad aliquos actus postquam fuerint uniti, & quod si contrarium fieret domini reges et principes, & alii de obedientia dicti domini benedicti ab expresso ex nunc agunt, & dicunt quod illa sic in contrarium facta per formandum, & uniendo concilium habeantur pro invalidis atque nullis ipso iure, & quod ad observationem eorum dicti domini reges & principes, & ceteri de prenominata obedientia dicti domini benedicti minime teneantur.

Tertio quod prefatis de obedientia domini benedicti venientibus ad Constantia. statim fiat unio eorum ad dictum concilium Constantia. pro faciendo unum universale concilium. Quo facto dicti domini reges, & principes, et alii de obedientia eiusdem domini Benedicti dicunt esse certissimum quod non possunt licite obedire alicui in papam eligendo, ut vero pape nisi prius vacaret papatus morte, aut renunciatione dicti domini benedicti pure licite, & libere facta prout de iure divino pariter et humano tenetur vel per iustam & legitimam ipsius depositionem, seu depositionis declarationem, ac electionem a papatu per dictum concilium, vel eius auctoritate fienda. Propterea in favorem dicte unionis consequende est concordatum inter serenissimum dominum regem Romanum. & alios dominos de concilio Constantien. quod ab eis factum concilium generale appellatur, & iter ambassiatores, & procuratores dictorum dominorum regum, & principum qui sunt de obedientia dicti domini Benedicti quod antequam ad electionem unius summi pontificis procedi valeat per dictum concilium, vel per alios ad quos pertineat, procedatur per dictum concilium sic unitum contra eundem dominum Benedictum nolentem, aut subterfugientem renunciare pure, et libere prout de iure divino pariter, et humano potest et debeat procedi per dictam iustam et legitimam eius depositionem, seu depositionis declarationem, et alias prout prefertur. Ita tamen quod formetur et fiat processus novus per dictum concilium contra eundem dominum Benedictum iuste, et legitime. Ad cuius verificationem & decisionem nullatenus habeatur ratio ad processum pisani concilii, vel sententias ibidem latas, ut illo vel illis dictum concilium in modum probationis, vel in vim processus, vel iudicati non utatur. Et quod processus, cognita, et sententiata per dictum concilium modo predicto dicti domini reges & principes, & ceteri obedientie dicti domini benedicti rata, & grata habebunt, & illa minime impugnabunt. Item quod si cardinales dicti domini benedicti sic vocati ut supra in litteris conuocatoriis venerint ad dictum concilium admittantur per idem concilium ad omnes actus ibidem expediendos, & etiam ad electionem futuri summi pontificis suo casu, et secundum quod alii cardinales vocatorum Gregorii, & Iohannis admittentur. Et si vocati ut supra non venerint personaliter ad iam dictum concilium, sed per alias personas sufficiens procuratorum habentes, recipientur & admittentur persone predictae ad omnes actus concilii prout procuratores dominorum cardinalium dictorum dominorum Iohannis, & Gregorii admittentur recipientur, & secundum quod dictum uniendo concilium circa predictos omnes cardinales duxerit ordinandum.

Quarto quod per dictum uniendo concilium, si & inquantum fuerit necessarium vel opportunum ad verberationem cautelam tollantur, aboleantur, annullentur, & irritentur quicunque processus, sententie, decreta, ordinationes statuta, & pene per olim Gregorium & olim Iohannem, & suos predecessores, ac per concilium conuocatum Pisum a tempore exortu schismatis & citra occasione vel causa ipsius schismatis facta, & facte prolata contra dominos reges principes, & alios quoscunque obedientie dicti domini benedicti, ac etiam contra quasvis alias personas que dicto benedicto non adherent post dictam electionem, seu depositionis declarationem, et contra quascunque universitates villas, & loca quatenus tangat & tangere possit dictos dominos reges et principes, et alios obedientie dicti domini benedicti, et omnia et singula inde facta.

CONCILII CONSTANTENSIS.

cuta omnem effectū eorum tollendo, & omnē maculā siue notā que contracta fuerit ob predicta. Et idem intelligatur dictū de persona dicti benedicti casu quo renunciauerit pure & libere, & ante sententias dicte electionis. Intellecto tamen & declarato quod dictū concilium nō possit se iuuare processibus, & sententiis aduersus dictum dominū benedictum latis i processu, & sententia inde contra eundem dominū benedictum de quibus i tertio articulo continetur, & fiat similiter de sententiis latis per dictum dominū benedictum contra obedientiam dicti concilii dominos Reges principes personas singulares, villas, loca, & quod statuatur i prima sessione dicti concilii tēpore quo fiet dicta unio, quod nunq̄ de cetero ratione, vel occasione dicti schismatis aut adhesionis dicti domini benedicti, et sui predecessoris domini Clementis possit contra dominos reges, principes, prelatos, & alios de obedientia dicti domini benedicti quomodolibet procedi i iudicio vel extra.

A ¶ Quinto q̄ per dictum formandū cōcilium approbentur, laudentur, et confirmentur, & etiā meliori modo quo fieri possit plenissime firmetur omnes, & singule concessiones, dispensationes, gratie facte per dictum dominū benedictum quibuscūq̄ personis dicte sue obedientie, de quibuscūq̄ dignitatibus archiepiscopatibus, episcopatibus et officiis, & beneficiis aliis quibuscūq̄ infra suam obedientiam que nunc est de his que nunc possident, & quecūq̄ infeudationes, inuestiture, contractus, & alie concessiones, & gratie facte vsq̄ i diem prime requisitionis facte eidem benedicto per reges, & principes sue obedientie quibuscūq̄ personis sue obedientie infra suam obedientiam que nunc est etiam secularibus tam regibus Aragonū, Castelle, Nauarre, Comitibus Armeniaci, Fuxi, q̄ filiis & liberis eorū coniunctim et diuissim de his que nunc possident, & etiam aliis cuiuscūq̄ conditionis existant, hoc tamen intellecto, & declarato qd si ab aliquibus prelaturis, seu magisteriis, dignitatib⁹, vel beneficiis quibuscūq̄ durante schismate fuerit separata vel alias segregata aliqua membra castra, ville, seu alia bona redditus, prouentus, seu emolumenta, ac responsiones camere, vel alia iura quecūq̄, de quib⁹ fuerit aliquibus forsan iam prouisum, vel facta collatio, seu infeudatio infra suam obedientiam constituta, quin predicta ipsis prelaturis, magisteriis, seu magistratibus, dignitatib⁹, & beneficiis, vt capi restitui, & reintegrari valeant per cōcilium antedictum, et ceteris de aliis dignitatibus et beneficiis prouideatur prout prouiderit concilium fuerit visum per dictas cōfirmationes & approbationes hic cōtetas nullum impedimētum his prestetur. Et idem fiat e conuerso de alia obedientia.

B ¶ Sexto q̄ cardinales dicti domini benedicti si forsītā voluerit ire, aut mittere ad iam dictum formandū conciliū, seu ad electionem summi pontificis cum vacauerit papatus altero de dictis tribus modis vt supra i dicto tertio capitulo dictum est faciendam conuocati modo quo supra, et adherere volentes opinioni dictorum dominorū regum, et principum obedientie dicti domini benedicti deputentur recipiantur, et admittantur vt veri cardinales sancte vniuersalis ecclesie, et vt tales habeantur, et ab omnibus honorentur, necnon dignitatibus emolumentis, ac aliis cardinalatus priuilegiis, preeminentiis, et prerogatiuis, vt premittitur frui pariter & gaudere. Saluis tamen aliis constitutionibus, & statutis per dictum concilium promulgandis de electione Romani pontificis facientibus mentionem.

C ¶ Septimo q̄ prouideatur per dictum formandū cōcilium circa officiales Romane curie dicti domini Benedicti dum tamen eidem domino Benedicto non adhereant post subtractionem obedientie si eam fieri contingat, vel post electionem predictam.

D ¶ Octauo q̄ si ante renunciationem seu electionem dicti domini benedicti prenominatā ipsum contigat decedere promittant dicti domini reges & principes eius obedientie, atq̄ iurent quod non permittent fieri i eorum regnis, & terris electionem aliquā per cardinales ipsius vel aliorum ipsorū vice, immo quātum in eis erit modis omnibus prohibebunt, & casu quo fieret per illos electio, illi sic electo per eos non adhibebunt, vel obedient quoquomodo, neq̄ in eorum terris, et regnis illum sic electum aliquatenus sustinebunt, vel sustineri permittent. Sed electionem i dicto casu per dictum formandū concilium permittent fieri, & electo per illud in papam in dicto casu vt vero summo pontifici indubie adhibebunt.

E ¶ Nono q̄ prefatum formandū concilium debite prouideat cum decenti mansuetudine, & rationali equitate quod vbi duo vel plures i eodem titulo ex diuersis obedientiis concurrunt, quilibet eorū in dicto concilio tractabitur honore vtriusq̄ obedientie semper saluo, & quod ante finem dicti concilii idem concilium prouidebit in dictis casibus taliter quod illorum quorūlibet honor, & status q̄ diu vixerint debite supportentur, & interim nichil innouetur contra aliquē predictorū, quousq̄ p dictū concilium ad eundē summum pontificem eligendum prouisum fuerit debite super istis.

¶ Decimo

A Decimo quod dictus dominus rex romanus, & domini qui sunt presentes ex parte dominorum de concilio constantiensi, illorum nomine, & etiam proprio quantum ad eos spectat in eorum bona fide asscurentur & asscurari faciant per dominum Regem francie, & dominos ducem Aquitanie Delphinum viennensem, & dominum comitem Sabaudie, & per totum dominium ipsorum dictum Benedictum si ire voluerit, vel mittere ad dictum conciliū, & omnes & singulos ambasiatores & procuratores ipsius domini benedicti & dominorum regum & principum, & alias quasvis personas siue sint cardinales, & alii prelati si accedere voluerint, ac alios quoslibet cedentie dicti domini benedicti, tam clericos quam laicos cuiusvis status, gradus aut conditionis existant cum gentibus & familiaribus suis & bonis eorum cum sufficientibus litteris de saluo conductu quod tute & libere possint ire, transire & morari per itinera & loca quousque ad Constantiniam, inclusiue, & stare in dicta ciuitate Constantiensi, & in dicto concilio quod diu eis, & cuilibet eorum placuerit & reuertere ab illis cum voluerint, & alias in omnibus per omnia eundo stando, & redeundo plenissima gaudeant libertate, & quod officiales & consules, Constantiensi, in absentia predicti domini regis romanus & alii ad quos spectat iurent, & mediante eorum iuramento promittant quod fideliter obseruabunt quantum ad eos spectat, & obseruari facient premissa omnia & singula, & defendent & tuebuntur supradictos omnes & singulos in personis & bonis pro toto posse omni fraude cessante, & nullam impressionem aut violentiam directe vel indirecte facient, aut fieri permittent iam dictis personis, vel eorum singulis, nec bonis eorum quoquomodo, & omnia ista firmabuntur propriis iuramentis per dictum dominum regem romanum, per se & per alios dominos pro concilio Constantiensi, hic presentes tam nomine dicti concilii, quam proprio. Que guidatica & asscuramenta mittentur domino regi Aragonum una cum litteris conuocatorijs dicti concilii, ad hoc ut dictus dominus rex possit certificare vocandos de dictis securitatibus & saluis conductibus, ne dicti vocati dicta occasione se valeant abeundo, seu mittendo ad dictum conciliū excusare.

B Undecimo quod dictus dominus rex romanus, suo nomine, & per successoribus suis, & alii domini hic presentes nomine dictorum dominorum de concilio Constantiensi, & proprio iurabunt singulariter & promittent quod omnia et singula in predictis capitulis, et eorum quolibet contenta facient quantum in eis erit omni dolo cessante per dominos cardinales, patriarchas, archiepiscopos episcopos, et alios prelatos ambasiatores dominorum regum et principum, et alios in dicto concilio Constantiensi, existentes, ut singulares per se, vel personas od hoc sufficienti potestate suffultas approbati, firmari, et iurari antequam concedantur dicte littere conuocatorie. Et quod in prima sessione facta unione ad dictum conciliū pro dicto vniuersali concilio predicta facient, concedent, statuent, ordinabunt, et iurabunt. Et si contrarium premissorum, vel alicuius ipsorum fieret, vel predicta omnia et singula non adimplerentur, fierent, et exequerentur prout in dictis capitulis, et eorum quolibet continetur ex nunc aiunt et dicunt dicti domini reges et principes prelati, et alii ipsius obedientie domini benedicti ab expresso quod ipso facto sit irritum et inane. Et ad obseruantiam presentium capitulorum minime, vel etiam alicuius eorum teneantur, et etiam ambasiatores regum et principum hic presentes obedientie domini benedicti firment et iurent dictis nominibus dictorum regum et principum pro se, et successoribus suis tenere et obseruare omnia et singula supradicta quantum in eis erit.

C Duodecimo quod de predictis omnibus et singulis firmentur et tradantur cuilibet partium predictorum tot quot necessaria fuerint publica instrumenta.

C Anno a natiuitate domini. M. cccc. xvi. indictione nona die Martis. iiii. mensis Februarii Constantiensi in ecclesia fuit congregatio generalis. Et dominus archiepiscopus Laurentius vnus ex ambasiatoribus concilii ad partes Aragonie in ambone existens proposuit quomodo iuxta conuentum in capitulis Narbonensi. omnes et singuli domini Cardinales, prelati, ambasiatores et procuratores existentes in ipso concilio tenerentur medijs eorum iuramentis dicta capitula approbare, et supplicauit ita fieri. Domini vero de concilio ibidem stantes nemine discrepante responderunt, Placet. Approbaruntque dicta capitula, iurauerunt ea fideliter obseruare videlicet domini cardinales et prelati ad pectora sua, ceteri vero domini ad sancta euangelia corporale prestitere iuramentum scrutantibus huiusmodi iuramenta a dextero latere dominis Iohanne de trembleio sedis apostolice, et sacri Constantiensis concilii protonotario, A sinistro vero latere Galtero Graf si priore ecclesie Rhodi ordinis sancti Iohannis hierosolimita. cum nonnullis alijs sacri concilii notariis et scribis.

D Nomina illorum qui iurauerunt approbationem capitulorum. Et primo cardinales. Iohannes Hostiensis, Angelus prenestinus Landenensis, Iordanus, Tusculanus, de vrsinis episcopi cardinales Anthonius Honoriensis, Franciscus venetiarius, Iohannes dominici Ragusinus, Anthonius Aquilegiensis, Gabriel Senensis, Petrus cameracensis, Branda placentinus, Angelus euvronensis, Guillelmus sancti Marci, Almanus pisanus, Anthonius de cholanco presbyteri cardinales, Rainaldus de branchacis Amedrus salutiarum, Ludouicus de flischio, Odo de columna, Lucidus de comitibus, Franciscus flos

C CONCILII CONSTANTIENSIS

rentin, Diaconi cardinales Iohannes constantinopolitanus, Iohannes antiochenus patriarche, Nicolaus gnezenlis, pro ecclesia sua & rege polonie, Petrus Archieps ripeñ. pro se & rege dacie Suetie & noruegie. Iacob⁹ placen. pro se & rege polonie & duce vvitoldo, Nicolaus batonienis pro se & rege anglie, Andreas collocensis, pro se & rege roman. Nicolaus merseburgen. pro se & archiepo magdeburgen. Iohannes siliriceñ. pro se & rege dacie noruegie &c, Martinus atrebatcñ. pro se & duce burgundie, Iacobus adrienlis pro se & archiepiscopo Rauenaten. Melias auiteñ. nulli preterq̃ romane. subditus ecclesie, Iohannes vautreñ. pro prouincia tholosana, Fredericus augusteñ. Patricius cartagen. Iacobus efflinus, Martinus aprutinen. Georgius tridentinus, Henricus feltrā. Anthoni⁹ cōcordien. pro se episcopo aquen. Stephanus doleñ. Vitalis tholonen. Ludouicus bangaren. Vlricus verdeñ. Alanus leoneñ. Iohannes vvormatiēñ. Iohannes firmam⁹ pro se & archiepiscopo brundesino & abbate sancti nicolai de ausauno, Vlaningus nolanus, Nicolaus afflissinarum pro se & domino Bertholdo massauen. & Andrea nuterino sinonen. pro abbate sancte Georgii de venetiis. Iohannes vvarunen. procurator pomezameñ. Culmeñ. & sabineñ. episcoporum, Episcopus tudertinus pro se & abbatibus marlian. & sancti Benedicti de gogabo de organis, Episcopus cassis pro se & tribus epis, & abbate augustensi in trāconia, Symon anchonitanen. Blasius elusinus pro se & perusinen. Chorthonēlis. Vigilarum massuen. & cassertanen. episcopis, Iohānes Siluanecten. ambasiator vniuersitatis Parisiensis, I'omas Senonen. episcopi, Iohannes rauatēlis, Andreas posnamiēlis ambasiator regis polonie & magni ducis vvitoldi tratis Lihuuanie ducis, Astrogius militenlis. procurator dominorū archiepiscopi Sindratinentis & suorū suffraganeorū electi Iohānes abbas cisterciensis procurator specialis pro toto ordine Cisterciēñ. Gaspar sancti ichānis heremis de Perusio decretorum doctor ambasiator & procurator propuincia Burdegaleñ. Mattheus Clareuallis ambasiator ecclesie gallicane, in theologia magistri, Gullermus de precibus ordinis cisterciēñ. veneñ. diocesis Gullermus sancti pauli de cornuto Turon. diocesis. Iohannes visicampi nouiomenlis diocesis, Gullermus sancti saluatoris de mane diocesis Magloneñ. pro puincia Narbonensi, Gullermus de monasterio de tellis, Bituricensis diocesis in decretis licentiatu. Nicolaus sancte marie de Columba ordinis cisterciensis, Placentinen. diocesis pro se & abbatibus de strata de benedulo de sancto Thoma sanctorum Nazarei & celli veronensis. Siffridus de Euagen. ordinis sancti Benedicti Augustensis diocesis Abbas sancti Petri cabilonenlis, Euerardus abbas in lantz pro se & monasterio suo, & tanq̃ pro parte omniū abbatum, ordinis sancti Benedicti Tullensis diocesis Alexander abbas monasterii sancte marie de bello fonte ordinis veterum sancti benedicti diocesis, Malleacenlis licentiatu in decretis ambasiator ecclesie regni francie pro puincie Burdegaleñ. & procurator episcopi Lauconien. Henricus abbas vtriusq̃ iuris licentiatu ambasiator vniuersitatis Andega. Abbas otto Burnensis ordi sancti benedicti, abbas Rumen. Iohānes abbas monasterii de Robstodū, Ebredunēlis diocesis Iohānes abbas de fontibus pro puincia ebraceñ. Abbas sancti massensis pro ecclesia regni Francie et delphinatus Abbas de bolo in anglia Abbas sanati Gilsadii, Abbas de lanthein, Abbates.

C Nomina ambasiatorum et procuratorum.

A Stephanus de galliaco canonicus et archidiaconus losaten. in ecclesia Tholosana pcurator capituli magister Iohānes basire pcurator domini Ludouici archiepiscopi rothomagensis, Iohānes de trembleyo sedis apostolice prothonotarius pcurator capituli Ebredunen. Nicolaus verdis sacri palatii apostolici causarum auditor ambasiator archiepiscopi Bremen. Nicolaus augemii et Gullermus brillesti ambasiatores regis cypri, Thomas Abbas beate marie eboraci ambasiator regis anglie, Petrus Canthon, ambasiator ducis Burgundie, Leo de Nafteco licentiatu in legibus Decanus bisuntinēlis, theodoricus de monasterio pao vniuersitate Colonienli, Iohānes Brum pro episcopo Halberstadcñ. prior de Rhodis pro hospitalibus sancti iohānis hierosolymitani, Anthonius moessi pro episcopo gratiopolitano et ordine predicatorum Abbas floxii pro rege Noruegie, et monasterio suo, et episcopo Lincepen. Petrus de mera pro episcopo et capitulo Traiecten. Paulus de praga pro episcopo Luthothomisiēñ. Iacobus Baruth. pro abbate sancti Lamperti Saltzburgenlis diocesis, Raymūd⁹ de nouo bello pro episcopo Bituricensi et abbate sancti tyberii, agatenlis diocesis, Frater Angelus abbas monasterii in buna Saltzburgenlis diocesis ordinis Cisterciensis, pro monasterio et duce, Ernesto, Austrie, Petrus prepositus canonicorum regularium monasterii in legingen pro monasterio suo et Iohāne burgario Nurbergenlis, magister Petrus de pulchra pro vniuersitate studii viennensis, Paulus laudaura pro vniuersitate Cracouiensi, Iohānes hugueneti pro vniuersitate Auinionensi, et certis abbatibus

batibus. Henricus de abundeñ, pro vniuersitate Oxoniē. Stephanus plates pro episcopo lutholmī
sienſi, & vniuersitate pragenſi. Petrus parthis ordinis theutonicorum pro dicto ordine, Michael bolo
sonis pro capitulis viennēſi. Narbonenſi viuariēſi, & Ebredun. Andreas cantor lubicen. pro epi
scopo & capitulo Tubicen. nec non p episcopo & capitulo. Brandēburgen. Iohannes de burnen. pro
episcopo monasterien. Guillermus pthos pro episcopo Rufen. arimican. et affrican. Iohannes gretz
Regine pro abbate moberdeus. pragenſis diocelis ordinis sancti benedicti. Mathias deville pro pre
posito in viēna Patauienſis diocelis. Conradus abbas Pigamen. ordinis sancti benedicti. Iohānes ger
vver pro henrico episcopo verden. Philippus de lapsa pro abbate Priden. ordinis sancti benedicti. Ia
cobus alberti pro archiepiscopo Rauennatenſi. Ferrarien. episcopo Parmen. episcopo & marchione
Ferrarien. Iohānes gigati pro capitulo Veneten. Fridericus de spiritu pro archiepiscopo rauēnaten.
epo ferrarien. Parmen. & marchione terra. benedictus de guillelactis clericus camere pro episcopo ar
curaten. Frater Anthonius de pecoto generalis ordinis minorum pro toto ordine. Iacobus Contra
dini pro episcopis gremen. Rameguſtanenſi, & pro Abbate sancti Andree de sexto Ianuenſis dioce
sis. Iohannes Tremosius pro prepositis Thoalorenſi. diocelis pragenſis. ordinis Premonſtratenſis.
Egidius petri canonicus. Columbricenſis & episcop⁹ Viſen. Iohannes decanus lemouicēſis pro pro
uincia Bituricenſi. & episcopo lemouicēſi. Raimundus grego. pro episcopo listariēſi. Elſinus ar
chidiaconus Starenſi pro epo flaren. Iohannes de flisco prepositus sancti Adriani de trigandio dioce
sis Ianuenſi pro episcopis vercellenſi, & Vigintimeliēſi. Laurentius gnoda canonicus Lincopenſis p
episcopopolincopenſi. Theodoricus cintemberg. cancellarius epi Vbracenſis p ducibus Slesie & c. vvoal
marus ſals & Luderus rector pro episcopo Hildeſemenſi. & capitulo eiusdem. Coante amonie pro
duce Britannie. rege Scotie comite noruegie. & comite Sabaudie. Iohannes de perona canonicus &
pcurator ecclesie capituli turonenſis. frater bernardus prior domus Carthusie prope argentinam pro
curator prioris maioris chartusie. Guillermus de forliuio rector conuentus fratrum heremitarum
sancti Augustini de Forliuiis procurator domini Georgii de ordelasse domini Forliuii. Galterus
grasse procurator & magister totius ordinis sancti Iohānis Hierosolimi. vtriusq; iuris doctor Nicola
us officialis brixinēſis pro episcopo & clero Brixinen. & Ernesto duce austrie. Petrus de Holtz kirchē
pro se & abbate Fuldeſi. ordinis sancti benedicti Herbipolenſis diocelis & preposito Numbergen.
patauienſis diocelis. Frater Anthonius coſte ordinis predicatorum. Iohannes de vincellis pcurator ab
batis & conuētus ac totius ordinis Cluniacenſis. & procurator abbatissancti Regnaudi & prioris de
charitate. Iohannes de Gorello ordinis minorum conuentus Parisienſis ordinis ante dicti regens. nec
non fratris Iohannis quingonelli prefati in prouincia Francie puincialis ministri pcurator abbatissan
cti nicolai prope Andegauen. Iohannes broſſandi procurator episcopi capituli Mirapicenſis. Sys
mon de bechens archidiaconus vapincenſis. procurator capituli eiusdem & Atrebatenſis. Aymericus
de attris procurator prepositi montisiois & supra ordinis. & abbatissangmaci. Iacobus crasseti litter
rarum apostolicarum scriptor procurator capituli Auinionenſis & munacenſis Bego de rogeriis in
legibus licentiatus pcurator episcopi Vticenſis & deputatus pro puincia Narbonen. Berengarius me
seroudi pcurator conuentus sancti Guillermi de delertio Lōdonenſis diocelis. Iohannes seneschalli p
curator domini abbatiss Premonſtratenſis. & totius ordinis. & Iohānes de ponlexo prior Romane cu
rie & celerarius monasterii sancti Anthonii & preceptor de Reuerſo ac pcurator toti⁹ ordinis sancti
Athonii & Augustini ac pcurator episcopi Taurinen. Iohānes vyperdus p abbate Fistanenſi or
dinis sancti benedicti Rothomagenſis diocelis. Frater Anthonius de pyro generalis ordinis minorū.
Pasquierius de vallibus baccalarius in decretis pcurator Abbatissancti Ricarii i pōtio ordinis sancti
Benedicti alias ambaectenſis diocelis. Petrus gmeccoui litterarum sacre penitentie scriptor. & pcura
tor episcopi & capituli conſeraneſi. de graumicis de Padua Concordienſis procurator episcopi con
cordienſis puincie Aquilegienſis. Iohānes deboues pcurator regis francie & pcurator monasterii sa
cti Augustini. Oliuetius longuenet in artibus & medicinis magister baccalarius in decretis pcuras
tor episcopi Trecorenſis abbatum de busagio de malareyo de Begar. & Remenſis sancti benedi
cti Cisterciēſis ordinis. & venetenſis & Rauenatēſis. & Trecorenſis diocelis. godoffred⁹ dauili licentia
tus in legibus procurator episcopi Lemouicēſis. & abbatissancti Marcialis Lemouicēſis diocelis.
Petrus de rococello prior prioratus conuentualis beate marie de Aurate. Theodoricus pcurator do
mini archiepiscopi Tolosañ. missus & nominatus pro prouincia Tolosana. & episcopi Agatenſis.
Raymundus de remegueria licentiatus in decretis prior maioris ecclesie Electenſis. procurator episcopi

CONCILII CONSTANTIENSIS.

copi & capituli Electensis, Tierricus de sancto Deodato licenciatus in legibus & magister in artibus
ambasiator vniuersitatis Aurelianensis & procurator episcoporum Tulensis, & Xantenensis, Verneius
militis decanus ecclesie Bambergensis, bremenensis, diocesis, Henricus de molendino canonicus Bremen.
ambasiator domini archiepiscopi Bremensis, Guillelmus votis in utroque iure baccalarius canonicus
grationopolitanus, Guillelmus brucellis domini michaelis archiepiscopi amham primatis hibernie.
ac domini Thome episcopi Oforiensis, procurator, Guillelmus de spelunca canonicus Noleus, missus no-
mine illustrissime domine Iohanne Nauarre & regine Anglie, & nomine proprio, Robertus prior Cel-
sinorum vicarius & procurator abbatis Cluniacensis & eiusdem conuentus Matilconensis, diocesis pro
ipsis & suo Cluniacensis ordinis, Symon quatadriorum canonicus sancti Remigii procurator domo-
rum episcoporum Andegauensis, & Auinionensis, Thomas bouotant licenciatus in legibus procurator
episcopi Andegauensis, & omnium sanctorum Andegauensis, & Iohannes de pratis monasterium or-
dinis sancti Augustini Madouienensis diocesis, Ermogandus de cesseris licenciatus in decretis archi-
presbyter Narbone, & prior de capite stagno Narbonensis, diocesis, ambasiator vniuersitatis montispe-
lani Magalonenensis, diocesis, Anthoenius de zvaueuarde procurator prepositi decani & capituli ecclesie san-
cti saluatoris Hexbeberensis, diocesis & decani & capituli ecclesie beate Marie Curtacensis Tornacensis
diocesis, Hugo de cesso canonicus ecclesie catracensis, procurator episcopi Catracensis, Iohannes dolior li-
centiatus in legibus, archidiaconus de Sabalio, & canonicus ecclesie cenomanensis puincie Turonen-
procurator decani, & capituli ecclesie Cenomanensis, Frater Petrus de saliente celerarius monasterii Au-
reliaci sancti flori diocesis licenciatus in theologia & in decretis, vicarius episcopi grationopolitani, &
procurator Vapincensis, episcopi, necnon abbatis Conchiensis, Rutenensis diocesis, Iohannes honorodie
utriusque iuris licenciatus ambasiator Vniuersitatis Andegauensis, Hugo fabri magister in artibus, &
medicinis procurator episcopi Cameracensis, Elius scholaris pro abbate sancti Laurentii fauensis dioce-
sis, Otto de milex prepositus ecclesie Herbipolensis, Iohannes habunde pro se & episcopo Extetensi, &
duce franconie, Lampertus de grolia pro se & regno hungarie, Bertholdus ruke prepositus lubicensis,
pro se & episcopis Tarbatilensi, Ossiensi, & Cironensi, Petrus storch in theologia doctor pro vni-
uersitate studii Lypsenensis, Iohannes creste licenciatus in utroque pro duce Guillelmo Bauarie, Comite
Hollandie, hannonie, & zelandie, Magister albertus de nuremberga pro se & episcopo Bambergensi,
Philippus de lompressa litterarum apostolicarum scriptor pro se, et Bartholomeo abbate monasterii
sancti Laurentii extra muros Tritinensis, Cuntzo de suuela auditor sacri palatii apostolici, et Albertus
varemtrapp pro se et archiepiscopo pragensi, Iohannes, et Arnoldus forcheim litterarum apostolica-
rum scriptores pro se et electo getensi, Michael de czedel rector parrochialis ecclesie in losen, vvratisla-
nenensis, diocesis pro preposito Martalensi ordinis Premonstratensis, Constantiensis, diocesis, Nicolaus de bal-
lionibus prior generalis ordinis sancti sepulchri dominici, Geminianus pro se et abbate sancte trinita-
tis veronensis, ordinis vallis umbrose, Basilius de trisis procurator episcopi vitensis, Fridericus epingulgi-
nas pro abbate montis Cassanensis, & Iacobo episcopo Spoletano episcopo Nuterino, et pro Nicolao
de cruce de fulgino Dominus arpinus de alexandria pro episcopo, Altiganensis.

Sessio vigesima prima.

A NNO A NATIVITATE DOMINI MILLESIMO. CCCC. DECIMO
sexto. Die vero sabbati vigesima et penultima mensis Maii, fuit celebrata Sessio generalis in
maiori ecclesia Constantiensi. presidente eidem reuerendissimo patre domino Iohanne episcopo
Hottienensi cardinali in qua quidem sessione dicebatur officium misse de spiritu sancto cum leta-
niis et aliis sessionibus requisitis, quibus expletis fiebat sermo ad clerum per reuerendum patrem Ia-
cobum episcopum laudensem, qui pro suo themate assumpsit verba hec videlicet, Exprobrauit deus
incredulitatem eorum et duriciam. Et eo finito magister Hieronymus de praga in medio existens
ascendens quendam bancum replicauit contra prefatum dominum Iacobum, et eius sermonem et alia
diuersa dixit et allegauit. Quibus et aliis pluribus auditis reuerentissimus pater dominus patriar-
cha Constantinopolitanus vnus de commissariis ipsius synodi dicto magistro Hieronymo presente
et audiente sententiam diffinitiuam contra eundem Hieronymum de praga alta et intelligibili vo-
ce in scriptis legit et promulgauit, prout & quemadmodum in quadam schedula papirea quam in suis ma-
nibus tenebat, tenoris inferius inserti plenius continetur & habetur. Qua siquidem sententia lecta
et per

& per synodū vniuersaliter approbata & p deputatos nationū Antho. Cōcordien. Vitalē tholonēsem Nicolaum merseburgen. & Patricium Cartagēsem episcopos ac prefatum dominum Hostiensem per verbum placet. Idem Hieronymus traditus est potestati seculari & combustus fuit.

¶ Tenor sententie diffinitive late contra Hieronymum de praga.

¶ In nomine domini. Amen. Christus deus & saluator noster vitis matura cuius pater agricola est A
discipulos ceterosque fideles suos in illis instituens inquit. Si quis in me non manserit mittetur foras, sicut palmes & arefcet. Cuius summi doctoris & magistri doctrinam sequens & pcepta exequens hec sancta. Constañ. synodus in causa inquisitionis heretice prauitatis per eandem sanctam synodum mota fama publica referente, & clamorosa insinuatione demonstrate cōtra magistrum Hieronymum dictum de praga, dictum magistrum in artibus laicum, ex cuius cause actis & processibus constat eundem Hieronymum tenuisse, asseruisse, & dogmatizasse, nonnullos articulos hereticos & erroneos dudum a sanctis patribus reprobatos, quosdam vero blasphemos & alios scandalosos, & alios piarum aurium offensiuios, temerarios, & seditiosos dudum per damnate memorie viros Iohannem vvideff & Iohannem huls assertos predicatos & dogmatizatos ac in nonnullis eorum libris & opusculis insertos. Quiq; doctrina & libri predictorum Iohannis vvideff & Iohannis huls, ac vvideff memoria dictiq; Iohannis huls persona per eandem sanctam synodum & eius sententiam de heresi damnati, & damnate fuerunt. Quāq; damnationis sententiam idem Hieronymus postmodū pendente huiusmodi inquisitionis causa in eadem sancta synodo cognoscens & profitens veram catholicam & apostolicam fidem approbavit & eidem consensit, anathematizauit oēm heresim, precipue eam de qua erat infamatus, & se confitebatur infamatum, & quam preteritis temporibus dogmatizauerunt & tenuerunt Iohannes vvideff & Iohannes huls in suis opusculis, sermonibus & libellis, & propter quam seu quas cū suis dogmatibus & erroribus ab eadem sancta synodo dānati fuerunt tanq; heretici, & eorum doctrina similiter damnata, premissorumq; oīm dānationē professus, & iurauit se in hac fidei veritate permansturū. Et si ipse quicq; contra sentire, vel predicare presumpserit canonū seueritati subiace re & eterne pene voluit obligari, necnon suam professionem manu sua conscriptā, eidem sancte synodo obtulit atq; dedit. Post quas professionē & abiurationē multis diebus transactis sicut canis ad vomitum rediens vt virus pestilentissimū quod in suo latitabat pectore publice euomeret, audientiam publicam sibi dari in eadem sancta synodo publice congregata asseruit, dixit, & professus est in effectu, q; prefate sententie dānationis dictorum Iohānis vvideff & Iohannis huls inique cōsenserat, & illam sententiam approbando mentitus fuit, nec verebatur se confiteri mentitum, quinimmo confessionē, approbationē, & professionē suas super illorum dānatione reuocabat, nunc & in eternum asserens se in libris Iohannis vvideff & Iohannis huls nullam vnq; heresim vel errorem legisse, licet ante fuerit confessus & probatū sit euidenter ipsū libros eorū diligēter studuisse, legisse, & dogmatizasse, et in quibus constat plures errores et hereses cōtineri. Verū idē Hieronymus de sacramento altaris et transsubstantiatione panis in corpus pfectus est se tenere et credere quod ecclesia tenet, dicēs se plus credere augustino et ceteris ecclesie doctorib; q; Iohannis vvideff et Iohānis huls dānatis erroribus adherere. Illorumq; fautorem fuisse et esse propter que eam sancta synodus eundem hieronymum palmitem putridum aridū in vite non manentē foras mittendum decernit, ipsumq; hereticum et in heresim relapsū excommunicatum anathematizatum pronunciat, et declarat atq; damnat.

SESSIO VICESIMA SECVNDA DE VNIONE AMBASIATORVM.
regis Aragonū.



IE IOVIS DECIMA QVINTA MENSIS OCTOBRIS AN
no a natiuitate domini Millesimo. cccc. xvi. indictione nona, fuit celebrata sessio B
generalis i maiori ecclesia Cōstañ. ad hoc specialiter deputata, Et reuerēdissim⁹
pater dñs Bartholomeus archieps Mediolanē. schedulā tenoris subsequētis le
git et publicauit. ¶ Decretum locationis ambasiatorum regis Aragonū.

¶ Sacrosctā synod⁹ cōstā. cōsiderās q; ad suā et suorū ad hoc deputatorū istā C
oratores kriorū ecclie Iacobi et iohā. regis et regine hierlm filiorū Sicilie illustriū
requisiti fuerūt vt qm expectant oratores charissimi ecclie filii regis Castelle et legiōis illustris huc ad
syno. vēturi ad pficiēdū cū ipa synodo ecclie vnionē placeret eis dē oratorib; dictorū regē et regie dimit
tere locū quē i loco sessiōis nūc tenēt tāq; q; eis dē oratorib; dicti regis Castelle veniētib; debebit, & durate

presenti concilio vadant ad partem sinistram immediate post ambasiatores etiam charissimi filii anglie illustris. Ideo eadem synodus decernit, & statuit, quod ob hoc veniant, siue non veniant dicti oratores regis castelle, non preiudicetur eisdem Regi & regine & eorum regnis, nec dictis oratoribus suis eorum nomine aut aliis quibuscumque quo ad locum & honorem qui sibi in hac synodo debentur tam in sessionibus, processibus, & aliis quibuscumque. Et si contingat quod medio tempore ante aduentum oratorum dicti regis Castelle aliquis vel aliqui oratores alterius regis sederent in loco predicto ambasiatoribus dictorum regis Iacobi & Iohanne regine dimisso, declarat eadem synodus quod hoc erit de tolerantia, permissione, & gratia & pro hac vice dumtaxat. & quod per hoc illi vel illis nullum ius acquiratur ex sessione predicta, nec preiudicetur dictis ambasiatoribus regis & regine dictorum & regnis in processibus vel aliis actibus qui concurrerent in hac synodo.

Post hec autem reuerendus magister dominus Anthonius taxal generalis ordinis beate marie de mercede indicto ambone existens legit schedulam tenoris subsequentis.

Schedula lecta per ambasiatores regis Aragonum. Nos Iohannes Raymundi comes Cardone, frater Anthonius taxal sacre pagine magister generalis ordinis beate marie de mercede, Raymundus xatimar miles sperans in deo Cardona iurisperitus, Gundissalvus garssie de sancta Maria decretorum & Michael de nauers vtriusque iuris doctores oratores & procuratores illustrissimi principis & domini nostri domini Alphonsi regis Aragonum &c, volentes & intendentes adimplere conuentiuam Narbone initam inter serenissimum principem & dominum, dominum Sigismundum Romanorum & hungarie regem, & procuratores nuncios & legatos presentis congregationis Constantie, ex vna & etiam oratores & procuratores ac nuncios dominorum regum Castelle, Aragonum & Nauarre. Necnon illustrium principum dominorum Fuxi & armeniaci comitum ex alia partibus, alias presentauimus nos in hoc loco coram paternitatibus vestris offerentes nos ad exquendum dictam conuentionem, & omnia & singula contenta in ea, et si nunc attendentes quod in primo capitulo dicte conuentionis continetur quod conuocatio fiat per prelatos ceterosque viros ecclesiasticos huius congregationis per litteras que dirigantur ad duos principes, & alios de obedientia domini benedicti pape, xiii. quondam nominati & viceuersa quod prefati reges de obedientia dicti domini benedicti per litteras conuocatorias vos prenomatos prelatos conuocabunt, & attento etiam quod conuocatorie littere pro parte vestra dicto domino regi Aragonum presentate fuerunt, volumus & nos satisfacere dicto capitulo cuius tenor quantum ad litteras conuocatorias que in eo continentur talis est. Miseratione diuina episcopi &c,

Post lecturam vero prefatus dominus archiepiscopus mediolanensis predictas litteras conuocatorias legit alta voce in dicto ambone existens.

Littere conuocatorie.

A



MISERATIONE DIVINA EPISCOPI, PRESBYTTERI, DIAconi, cardinales, patriarche, archiepiscopi, episcopi, prelati, & ceteri in Constantia prouincie Maguntinensis in christi nomine congregati. Illustri principi Ferdinando dei gratia Aragonum & Sicilie regi salutem & ecclesiasticam unionem feliciter intueri, Quamquam misericordie domini neque mensuram ponere, neque eiusdem tempora diffinire possumus in dies attamen quos diligit castigans compertum habemus quod flagellat, ut in temptatione prouentum faciat, et probatos ampliori retributione prosequatur, ipso siquidem permittente a .xxxviii. annis et amplius populus eiusdem peculiaris qui christiano nomine gloriamur afflicti fuimus pestifero & execrabili schismate presenti, cuius occasione omnium pene bene viuendi modorum status contractus est, ut cessaret angelus percutiens altissimum exorauimus, et indefesse ad id sudores nostros & animos aptauimus, propicietur populo suo misericors dominus deprecamur, et secundum altitudinem celi a terra corroboret misericordiam suam super timentes se. Vnde quamquam varios perpassi fuimus pro pace ecclesie consequenda labores per anni circulum et ultra circa hoc vacauerimus nondum venit dies domini in qua pace frui optamus, verum appropinquat speramus in eius auctore, quia arras ipsius reperimus. Nam dominus qui Gregorius decimus in sua obedientia dicebatur sua sponte cessit. Sic et dominus qui Iohannes vicesimus tertius dicebatur facere voluit atque fecit. Ut autem hoc idem faceret dominus Petrus de luna qui benedictus decimus tertius in sua obedientia nominatus legatos et nuncios nostros ad serenitatem vestram et ipsum cum serenissimo Romanorum, rege venerabiles et reuerendos patres et doctissimos viros archiepiscopum Turonensem, et alios collegas destinaueramus. Qui quidem dominus petrus admonitus rogatus exhortatus et requisitus

situs humiliter apte debite, & iuridice cessionē per ipsum iure diuino pariter, & humano. & alias multipliciter debitam facere noluit, sed hucusque distulit atque differt in totius ecclesie scandalum, ac populi christiani iacturam, & anime sue detrimentum. Quam quidem cessionem vt faceret per vos fuit dictus dominus Petrus de luna requisitus pluries. Per principes, & comites notabiles obedientie sue. Idcirco vt filii pii matris sue compatientes enitimur, & quantum in nobis est nisi fuimus pacem predictam obtinere, & animos virtuolorum virorum ad hoc allicere; quatenus in illo qui est verus ecclesie sponsus congregati in vnum simul matrem ecclesiam diuisam vniamus, & indecentia quelibet, que dicti schismatis occasione pullularunt tollamus, & de medio auferamus. Hinc serenitatem vestram obsecramus per viscera misericordie dei nostri, & per asperionem sui preciosissimi sanguinis, & per precium redemptionis nostre exoramus requirimus, & monemus, quatenus ob dei nostri reuerentiam ad tractandum vna nobiscum super infra scriptis veniat, & subditos vestros qui possint, & debent conciliis generalibus interesse quos vna vobiscum presentibus conuocamus moneatis inducatis, & eisdem auctoritate a deo vobis tradita, qua potestatis culmina intra ecclesiam principatus proprio decore tenetis, & de eadem reddituri estis rationem, iuxta dispositionis vobis tradite modum conuocetis, vt infra tres menses immediate sequentes presentationem perpiniaci, aut Barchinone de presentibus faciendam concordatam in capitulis die. xiii. Decembris proxime lapsi Narbone super materia vnionis firmatis atque factis. (De qua quidem presentatione certificabimini in Constantia) compareatis ad schisma sedandum, vnionem ecclesie procurandam. Reformationem etiam ipsius ecclesie tam in capite quam in membris complendam, & deiectionem dicti Benedicti effectualiter faciendam, & ad electionem futuri Romani pontificis procedendum, ac pro aliis causis, & rationibus que ad generale concilium de iure pertinent & spectant, per hoc enim quod Christus suo sanguine precioso acquisiuit in vniuersum ouile ad gloriam eternam consequendam apta mente ac debitum deo, & ecclesie matri nostre reddituri, eterneque retributionis premia consequi poteritis. Datum & actum Constantie in ecclesia cathedrali dicti loci in qua pro premissis fueramus congregati secundo nonas Februarii. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xvi. apostolica sede vacante.

Postquam autem prefatus archiepiscopus suam lectionem compleuisset, ambasiatores dicti regis Aragonum volentes satisfacere dicto capitulo dixerunt per organum prefati magistrum Anthonii taxal, vt sequitur.

Nos oratores, & procuratores illustrissimi principis domini Alphonsi domini nostri regis Aragonum & cetera. Conuocamus vos omnes prelatos, & ceteros dominos de hac congregatione iuxta tenorem dicti capituli. Deinde prelati, & ceteri in ipsa congregatione existentes per organum dicti archiepiscopi Mediolanensis responderunt in hunc modum.

Nos miseratione diuina episcopi presbyteri, & diaconi cardinales patriarche archiepiscopi, episcopi prelati, & ceteri hic congregati dictam conuocationem acceptamus, & offerimus nos paratos sine dilatione quacunque ad procedendum ad vltiora, & insuper requirimus vos oratores, & procuratores predictos, quatenus ad vnionem faciendam nobiscum procedatis iuxta tenorem tertii capituli conuentionis predictae quod incipit. Tertio quod prefati de obedientia domini benedicti & cetera. Oratores vero regis Aragonum responderunt per organum dicti domini Anthonii taxal dicentes.

Nos oratores, & procuratores predicti dicto nomine vnimus nos vobis iuxta tenorem capituli ante dicti. Mox domini prelati, & ceteri dixerunt, & responderunt per organum domini Bartholomei archiepiscopi Mediolanensis vt sequitur.

Nos miseratione diuina episcopi presbyteri diaconi cardinales patriarche archiepiscopi, episcopi prelati & cetera. Et ceteri hic congregati supradictam vnionem vestram acceptamus. Et econuerso nos vobis procuratoribus predictis dicto nomine iuxta tenorem dicti capituli vnimus, & sic tam prelati quam ambasiatores predicti dixerunt submissa voce. In nomine patris, & filii, & spiritus sancti. Et super premissis petierunt instrumentum, & instrumenta hincinde, & presidentes pro nationibus, ac Cardinalis Hostiensis pro collegio cardinalium responderunt placet.

Quibus sic peractis prefati domini Ambasiatores regis Aragonum descenderunt ambonem, & iuerunt in scanno in quo sedebant domini ambasiatores regis Francie, & interpositi fuerunt inter eosdem in hunc modum. Primo enim in primo loco sedebat egregius vir Iohannes de gersono cancellarius ecclesie Parisiensis sacre theologie professor ambasiator Francorum regis. Et post eum sedebat dominus Raymundus floch Comes Cardone ambasiator Aragonum regis, & sic de singulis.

C CONCILII CONSTANTIENSIS

A ¶ Quibus sic ordinatis, & in bona concordia completis reuerendissimi domini cardinales, ac ceteri domini, & prelati pluuiialibus se induerunt mitras capitibus imponentes, & reuerendissimus pater dominus episcopus Hostiensis sancte Romane ecclesie cardinalis in eadem Sessione presidens existens assumptis secum diacono, & subdiacono, & aliis ut est moris Diaconus dixit alta voce cantando. Ora te, & hoc dicto omnes genibus flexis per aliquod temporis interuallum orauerunt & cetera. Omnibus ceremoniis completis solemniter prout est de more aliarum Sessionum lectoque euangelio. Hoc est preceptum meum, ut diligatis inuicem, archiepiscopus Mediolanensis legit decreta, & capitula sequentia.

¶ Concessio vocum ambasiatorum regis Aragonum.

B ¶ Sacrosancta generalis synodus Constantiensis in spiritu sancto legitime congregata, ex certa scientia, & etiam certis ex causis animos dicte synodi specialiter mouentibus pro bono pacis, & vnionis re integrande in ecclesia sancta dei statuit, & decernit, ac salua semper protestatione infra scripta quam in omnibus capitulis, & in singulis eorum partibus voluit habere pro repetita liberaliter concedit dilectis ecclesie filiis nobilibus religiosis, & egregiis Iohanni raymundo floch Cardone comiti, fratri Anthonio taxal sacre pagine magistro generalis ordinis beate Marie de mercede, & Raymundo de xantim, & militi speranti in deo. Cardone iurisperito, Gundissaluo garssie de sancta Maria decretorum, & Michaeli de nautis vtriusque iuris doctoribus oratoribus procuratoribus ambasiatoribus, & consiliariis clarissimi ipsius ecclesie filii Alphonsi regis Aragonum illustris, & pro maiori robore, & firmitate eisdem oratoribus presentibus conuenit, ac paciscitur quod oratores prefati presentes, & alii venturi oratores eiusdem regis hic durante concilio, & pro hac vice tantam habeant vocem tante virtutis, & auctoritatis quante essent voces omnium prelatorum ecclesiasticarumque personarum regnorum, & terrarum ipsius regis que possidet citra, & ultra mare que ad generale concilium sunt assue vocari, & in hac natione Hispanica in qua erunt, quodque per hoc concilium expediantur negocia per nationes iuxta modum qui in presenti concilio hactenus obseruatus est.

C ¶ Item quod clarissimi ecclesie filii reges Castelle, Portugalie, & Nauarre illustres habeant eandem gratiam que ex nunc intelligitur concessa in quantum vel procuratores eorum habere eam voluerint, Ipsis tamen regibus Castelle, & Nauarre obseruantibus capitula in ciuitate Narbonensi inter clarissimum ecclesie filium Sigismundum Romanorum, & Hungarie regem illustrem, & dilectos etiam ipsius ecclesie filios procuratores, & nuncios dicte synodi ex vna, & procuratores, & oratores predictorum regum Aragonum, & Nauarre, & dilectorum ecclesie filiorum Fuxi, & Armeniaci comitum partibus ex altera concordata.

¶ Item predicta concessio valeat pro prelatibus, & personis ecclesiasticis predictis, tunc a concilio absentibus.

D ¶ Item quod solemniter protestatur quod predicta concessio atque statuta decreta conuentiones, et pacta huiusmodi omnino intelligantur facta sine aliquo preiudicio capitulorum predictorum in dicta ciuitate Narbonensi concordatorum quibus capitulis concordatis, ac concordia dicta facta synodus omnino stare intendit, nec ab eis in toto, vel in parte recedere, et ita in presentia oratorum predictorum solemniter protestatur.

¶ Subsequenter idem archiepiscopus legit in ambone que sequuntur.

E ¶ Sacrosancta synodus Constantiensis in spiritu sancto legitime congregata, viso et considerato capitulo secundo, ex capitulis Narbonensibus inter clarissimum ecclesie filium Sigismundum Romanum, et Hungarie, et cetera. Regem illustrem, et dilectos etiam ecclesie filios procuratores nuncios dicte Synodi ex vna, et procuratores oratores clarissimorum dicte ecclesie filiorum Castelle Aragonum, et Nauarre regum illustrium, et dilectorum ecclesie filiorum Fuxi, et Armeniaci comitum partibus ex altera concordatis quod incipit. Secundo quod dicte conuocationes fiende et cetera. Volens in omnibus obseruare dictum capitulum promittit ratum habet securat, et specialiter confirmat, ac nouiter firmat, ac statuit, et decernit omnibus, et per omnia prout in dicto capitulo continetur. Viso etiam quarto capitulo dictorum capitulorum quod incipit. Quarto quod per dictum vniendum concilium et cetera. abolet tollit annullat eadem sancta Synodus quoscunque processus sententias ordinationes statuta, et penas, ut in dicto capitulo quarto supra descripto continetur vsque ibi. Et quod statuatur et cetera.

F ¶ Item statuit eadem sancta Synodus quod nunquam de cetero ratione vel occasione dicti schismatis, aut adhesionis

cessionis dicti domini benedicti & sui predecessoris domini Clemētis possit cōtra dictos reges principes, & alios de obedientia dicti benedicti quomodolibet procedi in iudicio, vel extra, vt in fine dicti capituli quarti supra descripti continetur. Viso etiam quinto capitulo quod incipit, Quito q̄ per dictum formandum capitulum, & conciliū & cetera. eadē sancta synodus approbat laudat cōfirmat, & meliori modo quo fieri potest plenissime firmat omnes, & singulas dispensationes gratias, & cōcessionēs factas per dominum benedictum predictum quibuscumque personis sue obedientie, de quibuscumque dignitatibus, vt in dicto quinto capitulo continetur vsque in diem prime requisitionis facte eidem domino Benedicto per reges, & principes sue obedientie, vt in ipso capitulo continetur. Viso etiam vno decimo capitulo quod incipit. Vndecimo q̄ dictus dominus rex & cetera. Et attento quod dicitur in dicto vndecimo capitulo ibi. Et q̄ in prima Sessione dicta sancta synodus & cetera. Facit, cōcedit, statuit, & ordinat in omnibus, & per omnia, vt in dicto. xi. capitulo continetur.

Omnia premissa tam prelati ceterique notabiles viri sessioni interessentes q̄ oratores sepe fati expressse iurauerunt. Iuramenta autem predicta nomine concilii, & aliorum quorum intererat de ipsius concilii mandato requisierunt, & receperunt. Reuerēdi patres domini Iacobus rodini a parte dextra in qua sedent episcopi, & presbyteri cardinales, & Thomas Poltēsis sancte sedis apostolice prothonotarius a parte sinistra, in qua sedent dyaconi cardinales & cetera.

Quibus prestitis prefatus dominus Mediolanēsis legit schedulam tenoris sequentis. Et predicta omnia & singula intelligantur, & locum habeant semper attento tenore omnium, & singulorum capitulorum Narbone concordatorum, quibus & eorum cuilibet dicta sancta synodus stare intendit, nec ab eis, vel eorum aliquo in toto, vel in parte recedere. Ad quam ex parte nationum, & dominorum cardinalium fuit responsum placet. Deinde dominus Anthonius taxal legit quandam schedulam tenoris subsequētis.

Schedula acceptationis per Ambasiatores Regis Aragonum lecta.

Nos Iohannes Raymundi fiodi comes Cardone. Frater Anthonius taxal sacre pagine magister generalis ordinis beate Marie de mercede. Raymundus zatmar miles sperans in deo, Cardona iuris peritus, Gundissaluus garssie de sancta maria decretorum, & Michael de Nauers vtriusque iuris doctores, oratores, procuratores, ambasiatores, & consiliarii illustrissimi principis, & domini nostri Alphōsi regis Aragonum & cetera. Dictis nominibus, & quorūlibet ipsorum nominum omnibusque aliis melioribus modo, via, iure, forma, causa, & nominibus quibus validius, & efficacius possumus, & valemus, omnia singula decreta statuta, & protestationes, necnon conuentiones, ac pacta per sacrosanctam generalem synodum Constantiē. nobiscum dictis nominibus facta et edita, & que nunc sunt seriosius lecta ipsa habentes pro sufficienter expressis, & solemniter repetitis vice nomine domini nostri regis prefati, ac omnium regnorum, & terrarum suarum acceptamus, assentimus, approbam⁹, & solemniter confirmamus, & similiter sic ipsa synodus prestatā est q̄ nō intendit recedere a capitulis in predicta ciuitate Narbonensi. Concordatis de quibus in decreto presentis concilii nunc de proximo edito q̄ hec volumus habere pro expresso, & specificē declarato facta existit mentio specialis. Ita & nos dictis nominibus, & quilibet eorum solemniter protestamur, & super omnibus superius descriptis promotores concilii petierunt instrumenta, & similiter ambasiatores regis Aragonum per organum Anthonii taxal hoc idem petierunt.

Predictis peractis Anthonius taxal fecit collationem ad commendationem regis, & regine Aragonum assumens pro themate. Rex tuus venit. Matthei vicesimo primo. Qua collatione facta reuerēdissimus pater dominus Franciscus sanctorum Cosme, & Damiani cardinalis nomine Synodi respondit Anthonius taxal fecit breuem collationem dicens. Exultemus omnes in domino. Post huius collationem ceperunt omnes cantare hymnum. Te deum laudamus & cetera. Et oratione dicta fuit cantata missa de spiritu sancto per reuerendissimum patrem Cardinalem Aquilegiē. vulgariter nuncupatum. Acta fuerunt hec anno indictione mense, & loco quibus supra & cetera.



MOVIS DIE QVINTA MENSIS NOVEMBRIS. ANNO A
natiuitate domini. M. CCCC. XVI. Indictione. ix. fuit celebrata gñalis Sels
lio in maiori ecclesia Constātie pñdēte eidē Sessioni reuerēdissimo patre domi
no Iohanne episcopo Hostiensis sancte Romane ecclesie cardinali, & vicecancel
lario. Fuitque cantatum officium Misse de spiritu sancto per dominum Iohā
nem patriarcham Antiochenum. Quo expleto legebantur letanie, & alia fie
bant que in Sessionibus fieri solent. Eisdem completis reuerētissimus pater do
minus Bartholome^{us} archieps Mediolan^{ensis}. legit, & publicauit ordinationē. S. synodi sub tenore sequēti.

Commisio deputatorum data super informatione summaria faciēda ad effectum
citationis personalis, & per edictum contra Petrum de luna.

B Sacrosancta generalis synodus Constantiensis in spiritu sancto legitime congregata in auctore
pacis vno deo nostro Iesu Christo qui sibi sponsam vnam sanctam ecclesiam sui preciosi sanguinis pñ
cio comparauit, que in Christo Iesu summo angulari lapide creuit in templum sanctum in domino,
iunctisque simul parietibus fecit vtraque vnum, vt in pace fieret locus eius ad tollendum pacis obstac
cula, vniendamque scissuram fidelium in qua ille Christi aduersarius caput ecclesie malignantium do
lens satis, & erubescens hominem constantem ex lutea materia charitatem in terra tenere quam in ce
lo nequiuerat habere ipsius sponse christi per schisma pestiferum prochdolor ingens, & tam diutur
nis, vtpote triginta octo annorum temporibus iam per actis charitatem vulnerauit, resecidit vnita
tem, licet in magna parte spiritu sancti gratia in presenti sacratissima generali synodo ad hoc preci
pue inter cetera congregata cooperante coniuncta sit per eiectionem, & renunciationem domini Bal
thasar^{is} olim Iohannis. xxiii. & renunciationem Angeli Gregorii. xiii. in sua obedientia nuncupati,
qui inter se cum Petro de luna. Benedicto. xxiii. in sua obedientia nuncupato de papatu cōtendebant.
Quorum Iohannis, & Gregorii dei gratia in eadem sancta synodo obedientie sunt vnite. Attamen
hostis ille vnitatis, & pacis in reliqua parte, videlicet in sua obedientia dicti domini Petri bñdicti nun
cupati, seu eius parte per eiusdem domini duritiem, pertinaciam, & contumaciam in graue, & maxi
mum scandalum vniuersalis ecclesie, & christiani populi, atque periculum fidei catholice, & ruine fide
lium animarum schisma detinet, & lachrymabiliter vulneratam, eadem sancta synodus inter cetera ad
ipsum schisma, & hereses alias extirpandam, procurandamque ipsius ecclesie vnionem precipue con
gregata, considerans qđ premissis attentis totum huius reliqui schismatis pondus in persona dicti do
mini benedicti consistit, & qđ in eo solostat quo minus ipsum schisma radicitus extirpetur, & per con
sequens resultet prefata vnio ecclesie sancte dei, & attendens qđ tam in diuturnis temporibus quibus
hoc schisma pestiferum pertractum est omnium doctissimorum virorum christi fidelium ingenia
etiam cum summis studiis, & laboribus attentis maxime difficultatibus eiusdem schismatis nullam
viam possibilem, & securam sine fidelium scandalo ad prefatum schisma extirpandum reperire potue
runt preter cessionem de papatu omnium contendentium. Quamviam idem dominus benedictus
vocatus a suis, vt multorum fidelium vox testatur ante suam electionem a suis in papam pro pace dā
da ecclesie laudauerat, & approbauerat, atqđ in ipso conclau^{is} qñ fuit electus promisit, & iurauit profes
qui vnionem ecclesie per omnes vias accommodas vsqđ ad cessionem de papatu inclusiue si ipsum in
papam eligi contingeret, vt cardinalibus qui tunc erant, vel eorum maiori parti expedire videretur, at
que post suam electionem idem promisit, & iurauit, dictaque conditio postmodum etiam purificata
extitit. & deinde pro pace danda ecclesie promiserit, & iurauerit papatui suo pretenso cedere altero vi
delicet Iohanne, & Gregorio cum eo contendente cedente, mortuo, vel eiecto, que etiam conditio in
ambobus videlicet Iohanne, & Gregorio predictis solemniter impleta est, vt presletur. Attendēs igit
tur qđ dominus dictus a suis Benedictus iam vigintiduobus annis completis papatum secundum
se tenuit, quibus temporibus multifarie multisque modis de parte regum, principum, prelatorum, &
aliorum Christianorum tam sue quam alterius obedientie etiam post purificationem conditionum
predictorum fuit cum magnis iteratis instantiis seriose, solemniter, humiliter, & deuote requisitus,
quatenus pro tollendo huiusmodi schismate, & pro vnione ecclesie sancte dei velle suo pretenso pa
patui cedere prout scdm oim fidelium, seu maioris partis illorum iudicium tenebatur iure diuino pa
riter, & humano, quod facere semper animo pertinaci atque effrenato superbie, ac tumoris spiritu cor
reptus recusauit, & subterfugia quedam adhibens ad excudēdum excusationes in peccatis ecclesiam
ipsam in huiusmodi schismate qđ ipse tollere potuit relinquens nullam debitam curam, aut diligen
tiam

tem sufficientem, & effectualem adhibuit ad ipsum schisma tollendum, & ecclesie vnionem consequendam, sed ad vnum terrarum angulum in castro munitissimo pomstule in littore maris, vt ad eum non esset tutus accessus se reclusit, ab omni suo posse prefatum inueteratum schisma nutrit & fouet, & impedimenta quecunque potest prestat, & procurat, ne ad dictam vnionem peruenire possit, que omnia secundum sanctorum decreta heresim inferunt manifestam. Ea propter super premissis, & aliis declarandis in processu, & latius exprimendis volens eadem sancta synodus euacuare quod experta est, vt sequatur perfectum, & ad ipsum schisma penitus submouendum procedere, licet premissa omnia notoria, & vera communiter habeantur, & reputentur, & super illis tota fidelium clamat multitudo sibi ipsi satagens prouidere quasi pro quodam huiusmodi prouisionis remedii fundamento committit deuotissimis ecclesie filiis Guillermo titu, sancti Marci, & Francisco sanctorum Cosme, & Damiani dicto Florentini sancte Roma, ecclesie cardinalis. Iohanni electo patriarche Constantinopolitano, ac venerabilibus fratribus Stephano doleñ. Roberto sarisariensi episcopis, ac dilectis ecclesie filiis Iacobo electo parmensi, Guillermo pulchri nepotis, fratri Anthonio taxal generali ordinis beate Marie de mercede, fratri Mauricio de praga sacre pagine professoribus Michaeli de nauers. Nicolao vwordis iuris vtriusque, & Iohanni belles decretorum doctoribus, & eorum maiori parti quatenus super premissis omnibus, & singulis, ac eorum circumstantiis dependentibus, & connexis, ac aliis ad ea quomodolibet facientibus, illorumque notorietate fama, & clamore, ac etiam que loca insignia consistunt vicinijs dicto castro pomstule ad que sit tutus accessus summarie, & diligenter inquirant, testes & alia probationum genera recipiant, & examinent, eorumque dicta, & attestaciones, & alia quecunque inuenierint inscriptis, & forma publica redigant, seu redigi faciant, & etiam sacre synodo representent, & fideliter referant, vt exinde ipsa synodus procedat decernat, & statuatur prout ad pacem, & salutem ecclesie, & fidelium, extirpationem schismatis, & vnionem ipsius ecclesie secundum iustitiam videtur expedire. Datque eisdem commissariis, & maiori ipsorum parti testes per censuram ecclesiasticam compelliendi veritati testimonium perhibere, & alios quoscumque prestantes ad predicta impedimenta coercendi, & alia faciendi circa premissa necessaria, & etiam opportuna plenam, & liberam potestatem.

¶ Lecta autem dicta ordinatione dictus patriarcha Antiochenus pro omnibus dictę synodi nationibus, & de ipsarum consensu respondit per verbum placet. Et prefatus dominus Hostiensis nomine collegii cardinalium similiter respondit. placet.

SESSIO VICESIMAQVARTA PRO CITATIONE DECERNENDA CONTRA PETRUM DE LVNA.



DIE SABBATI VICESIMAOCTAVA DICTI MENSIS

nouēbris fuit Sessio generalis per synodum Constantiensem mane hora tertiā in ecclesia maiori predicta Constantiensi solemniter celebrata, in qua reuerētiſſimus pater dominus patriarcha Antiochenus officiū misse celebravit. Quo finito more aliarum Sessionum legebantur letanie. Presidebat autem eidem Sessioni dominus Iohannes episcopus Hostiensis, Reuerēdiſſimus autē pater dominus Stephanus ep̄s doleñ, de mandato & ordinatione sanctę synodi, et ordinatione ipsorum commissariorum legebat citationem decretam contra Petrum de luna, cuius citationis tenor legitur & est talis.

¶ Tenor citationis contra Petrum de luna.

¶ Sacrosancta gñalis synodus Constā. vniuersis, & singulis venerabilibus fratrib⁹ patriarchis archiep̄is, ep̄is, ac dilectis ecclie filiis abbatib⁹ prioribus, p̄positis, decanis, archidiaconis, tā cathedraliū q̄ collegiatarū canonicis pochialiū, et cōuētū, ac reglariū eccliarū rectorib⁹, ceterisque viris ecclesiasticis, nec non notariis, & tabellionibus publicis quibuscunque, ac aliis xp̄i fidelibus vbilibet constitutis, & cuilibet eorum insolidum ad quos presentes nostre littere peruenerint salutem, & omnipotentis dei benedictionem, ac mandatis nostris, & ecclesie diligenter obedire. Clamat sancta fidelium mater ecclesia sponsa Christi, clamat christiani populi multitudo, clamauerunt iam a multis annis ad dñm, cū p hoc tam vrgens diuturnis t̄pibus schisma pestiferum tribularentur, & tribulantur, nec in totum adhuc exaudiuert eos. Attēdūt enī q̄ta p hoc ifaustū pestiferūq̄ schisma, & diuisionis mun⁹ nephādiſſimū ē vlis ecclie calamitas q̄ iueterata scissura, q̄q̄ letalis infirmitas, q̄q̄ postremo graues, et ppe calū ruine tā p̄chdolor in vita, et morib⁹ i statu, et honestate cleri tā i libertatib⁹ suis, et qd̄ graui⁹ ē i cultura dei, et offi. ecclie. qd̄

que grauissimum est in religione & fide christiana ipsa deformatur ecclesia, insurrexerunt, & pullulāt in diuersis regionibus horrende hereses a temporibus huius perniciosissimi schismatis, & nili eidem ecclesie de vnico summo pastore, & indubitato christi vicario prouideatur celeriter, per cuius prouidē-
tiam cum dei auxilio prefatis occurratur periculis, & tam grauibz vniuersalis ecclesie morbis compe-
tens adhibeatur medela. pertimescendum est ne labatur prout iam sepe lapsus est omnis decor eius
deturque vniuersis gentibus in contemptum. Et status eius sit vt iam esse incepit in opprobrium, &
conuicationem ex quibus ecclesia dei, & fidelis populus christianus graue scandalum patiuntur. Et
q̄ licet dominus benedictus papa. xiii. a. xxi. annis citra in sua obedientia nuncupatus pre ceteris
istud schisma quod ante eiusdem domini benedicti electionem iam. xvi. annis ipso existente cardina-
li durauerat totis viribus tollere etiam vsque ad exponendum animam pro grege dominico tenere-
tur, & teneatur, licet etiam eidem benedicto ecclesie predictae calamitates scissure, & alia pericula, & scā-
dala premissa incognita non fuerint nec sint, sed eidem & toti populo christiano notoria. Ipse q̄ pre-
dictis calamitatibus, & scissuris, periculis, & scandalis obuiare, ac totum predictum schisma tollere po-
tuerit, & adhuc posset, attento maxie q̄ Iohannes papa. xxi. sic in sua obedientia nuncupatus a suo
papatu tā per illius canonicam electionem q̄ per suam renunciationem amotus sit. & Grego. xii.
sic in sua obedientia nuncupatus sponte renunciauerit. solo ipso benedicto pro papa postmodum se
gerente, super quem & in quo principaliter totum pōdus dicti pestiferi schismatis, & facultas illi sub-
ueniendi. & a quo premissa omnia mala, & pericula prouenerunt, & perdurant, cōstat & cōsistit ad-
huc, licet insuper idem dominus benedictus existens cardinalis ante ipsius electionem ad tollendum
dictum schisma viam renunciationis mutue cōtendentium de papatu laudauerit, approbauerit, & di-
xerit esse vtiliorem, & faciliorem, & iurauerit solemniter cum aliis cardinalibus ipsius obedientie im-
minente electione summi pontificis Romani, in sua obedientia per eos fienda, q̄ si ipsum in papam
contingeret assumi prout fuit assumptus ipse vnionem ecclesie sine excusatione, & machinatione quibz-
cunq; diligenter prosequeretur per omnes vias accomodas etiam vsque ad cessionem papatus
inclusiue, si pretatis cardinalibus qui tunc erant, vel eorum maiori parti videretur expedire. ipseque in
papam assumptus idem iurauerat, & postea dictis cardinalibus, vel eorum maiori parti. immo omni-
bus preter vnum visum fuit expedire q̄ ipse vnionem ecclesie prosequeretur per viam mutue cessio-
nis, & q̄ illam offerret. Et hoc idem eidem Benedicto per eos in papam assumpto extitit postmodū
declaratum, & dicta purificata conditio. Fuitque deinde ex parte clarissimi ecclesie filii Caroli franco-
rum regis per suos solemnēs legatos clare memorie duces Bituricens. Burgundie patruos, & Aurelian.
fratrem dicti regis, & alios plures ad eū propter hoc destinatos. Necnō zelatores pacis ecclesie cardina-
les prefati benedicti nominati, & postmodū ex parte dicti regis Francie, necnō clarissimorū ecclesie fi-
liorum anglie, & Castelle regum per suos solemnēs ambasiatores, & deinde specialiter, & singulariter
ex parte eiusdem ecclesie filii charissimi venceslai Bohemie & cetera. Roman. regis, & consequenter
per alios plures cum magna deuotiōe, et humilitate supplicatum, et etiam inuim prestitū per eum iu-
ramenti requisitus quatinus vellet prosequi vnionem ecclesie per viam mutue cessionis sue, et alterius
contententis cum eo de papatu apud quem similiter prosequi habebant in mandatis, et intendebant
Que via fuerat, fuit, et est ab omnibus christi fidelibus maxime principibus, et prelatis, ac vniuersitati
bus generalium studiorum atque doctoribus, et prudentibus viris diuersarum obedientiarum predi-
ctarum, ac a maiori parte eorundem approbata, et in tam diuturnis temporibus nulla alia accommo-
da secuta efficax, et facilis ad tollendum schisma presens attentis difficultatibus in iure, et in facto po-
tuit reperiri. reputatumque fuit, et est a doctissimis viris, et peritis diuini, et humani iuris. q̄ idem Be-
neditus pro vnione ipsius ecclesie, ac tollendo ecclesie scandalo, et schismate suo papatui cedere et tene-
batur, et tenetur, licet insuper idem Bndictus aliquorū deuictus instātia deo, et ecclie pmissit iuraue-
rit, et vouerit p vnioe ecclie cedere papatui altero de papatu cū eo cōtēdēte cedēte, mortuo, vel eiecto, et
Iohānes. xxi. eiectus fuerit, et cesserit. ac Gregorius prefatus cesserit, vt prefertur. Fuitque idē Bene-
dictus post hec omnia nullo pro papa se gerente nisi ipso ex parte principum sue obedientie, necnon
vniuersorum fidelium solemniter per charissimum ecclesie filium Sigismūdu Roma. qui propter
hoc ad eum personaliter accessit, et clare memorie Ferdinandum Aragonum regem, atque nonnullos
alios principes, et dominos sue obedientie apud eum propter hoc personaliter accedentes. Necnon le-
gatos Francie, Anglie, et Castelle predictorum, necnon charissimi ecclesie filii Caroli Nauarre regum
atque generalis concilii Constañ. prouincie Maguntinen. sic per obedientiam dicti Iohānis, et Gre-
gorius

gorii tunc nuncupati cum magna deuotione, humilitate & instantia sepe requisitus quatenus premissis attentis cum non esset humanitus possibile dictas alias obedientias ad suam obedientiam reduci, & in eo principaliter consistebat pondus schismatis, & facultas illud tollendi, vellet dare pacem ecclesie, & schisma tollere per suam de suo papatu renunciationem ad quod tenebatur de iure diuino, pariter & humano, presertim cum nulla alia via sedandi schismatis predicti per tot prudentium ingenia, & labores tam diuturnis temporibus potuerit ad hoc accommodari (vt premittitur) reperiri. Idem tamen Benedictus tantorum regum, ac principum quinimmo quasi totius ecclesie huiusmodi totiens iteratis precibus requisitionibus, & admonitionibus contra propria iuramenta recusatis & spretis, ac minime exauditis, prefatisque ipsius ecclesie calamitatibus scandalis atque periculis non compatiens, nec prouidens de loco Perpiniaci, ad quem prefati reges & principes, ac legati pro premissis conuenerant cum armata manu recessit, & ad Coliberium portum maris ubi suas galeas armatas habebat se transfudit. In quo loco existens fuit adhuc de premissis requisitus pro parte oratorum regum Castelle, Aragonum & Nauarre, ac principum predictorum. Quam requisitionem tunc non exaudiuit, sed in longum protraxit, nec etiam postea exaudiuit, & de dicto loco recedens in munitissimo castro panistole Dertusiensi diocesis ubi ad eum non est tutus accessus se reclusit, ubi ex parte prefati regis Aragonum de premissa cessione fienda pro pace ecclesie fuit iterum, & tertio requisitus, et iterum recusauit, & suo posse prefatum tam inueteratum schisma nutrit & fouet, & impedimenta quecumque potest prestat & prestat, procurauit & procurat, ne ad predictam unionem perueniri posset, que omnia schisma, & heresim inferunt, seu inferre censentur, per que etiam turbatur, & scandalizatur leditur & periclitatur status vniuersalis ecclesie predictae, diuque fuit turbatus scandalizatus & lesus, quod etiam scandalum tantum est, quod attento vniuersalis ecclesie statu nulla ratione potest de congregatione fidelium remoueri, nisi ipso cedente mortuo vel electo etiam si haberet verum ius in papatu. Ex quibus idem benedictus apparuit fuisse, & esse fautor nutritor inueterati schismatis predicti, atque schismaticus, & hereticus esse censendus. Et super his omnibus fuit & est publice, et diutius diffamatus, taliter quod sine scandalo ecclesie dissimulari non potest, nec sine periculo tolerari. Super quibus clamore valido clamat, & conqueritur populus christianus, et premissa que in facto consilium notoria reputant atque vera. Conuenientes igitur in unum more solito canonice conuocati, ac representantes vniuersalem ecclesiam confidentes in domino qui cepit in nobis bonum opus duobus iam ipsius auxiliante gratia remotis impedimentis, et ipse perficiet, exurgens miseretur syon, quia tempus miserendi eius, quia venit tempus. Contra tertium videlicet dominum benedictum diu expectatum, sed ad cor adhuc minime reuertentem decreuimus super premissis omnibus et singulis fore summarie, & de plano per nos procedendum propter que super fama, et notorietate premissorum summarie, et simpliciter mandamus per nonnullos venerabiles fratres et dilectos ecclesie filios cardinales sancte Romane ecclesie, et alios prelatos, et alios tam sacre pagine quam vtriusque iuris professores commissarios nostros ad hoc specialiter deputatos inquiri, informationemque recipi, quam legitime receptam referri iussimus in publica sessione nostra toti sacrosancte Constantiensis synodi. Qua plene audita & discussa maturo decreuimus, atque digesto consilio in & super premissis saltem quantum ad officium presentis iudicii pertinet procedendum fore, ut in notoriis contra prefatum Benedictum, et si forsitan attenta natura prefati processus notorii citandum minime iuris rigore seruato veniret citandum fore ad cautelam in hoc duntaxat citationis articulo rigore iuris indulgendo, non intendentes super hoc quouis modo formam notorii processus seu eius ordinem obmittere seu relaxare, & iudicialis, seu ordinarii processus eligere, seu exquirere formam. Et quia eundem benedictum fecisse, & facere quo minus ad personam suam pateat tutus accessus super his recepta summaria, & legitima informatione reperimus, & ex certa scientia eundem Benedictum citari decreuimus per edictum publicum ad instar edictorum in albo pretorio positorum. Citationemque in audientia publica eiusdem sacri concilii quamvicem, & effectum apostolice curie, & audientie apostolice litterarum decernimus obtinere publice faciendam, vobisque omnibus et singulis, et cuiuslibet vestrum super his exequendis publice fueritis requisiti, et fueris requisitus in virtute sancte obedientie precipimus & mandamus quatenus vigore litterarum nostrarum presentium per vos vel alium, seu alios citetis publice prefatum Benedictum, quem etiam nos earundem litterarum tenore citamus. Ipsasque litteras nostras publice legatis, vel legi faciatis in audientia litterarum predictarum, ac valuis maioris ecclesie Constantiensis affigatis, seu affigi faciatis. Insuperque et ex superabundanti (vt nichil in hac re sine diligenti vigilatia videatur absolutum) ad personam eiusdem benedicti, si ad ipsum vobis, vel alicui vestrum requisitis, vel requisito tutus forsitan fuerit accessus.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

Sinautem ad portas dicti castri ville seu loci panistole, si etiam illuc vobis vel vestrum alicui (ut premissum) fuerit tutus accessus. Alioquin in ecclesia Dertusien. & in valuis ecclesiarum maioris ville sancti Mathei, aut ville, aut castri Certarie eiusdem dertusien. diocesis, aut in aliis locis circumvicinis que ad hoc idonea decernimus in ipsorum locorum ecclesiis inter ipsarum missarum solennia easdem nostras litteras alta & intelligibili voce publice legatis, & legi faciatis per vos vel alium, eundemque benedictum citetis peremptorie, ac vno edicto peremptorio pro omnibus, quem etiam eodem modo per easdem presentes litteras citamus ad comparandum personaliter in ecclesia cathedrali Constantiensi, & in loco sessionis nostre ad diem centesimum videlicet a die lectionis earundem litterarum nostrarum in audientia publica predicta, vel ad diem. lxx. a die citationis facte ad personam suam, vel ad valvas domicilii sui, si (ut premissum) ita fieri contingat. Alioquin a die citationis facte, et publicate in ecclesia Dertusien. predicta. Quem terminum pro primo, secundo, tertio, & peremptorio terminis assignamus ad videndum, & audiendum super premissis omnibus & singulis, & maxime super crimine heresis, & schismatis predictorum tanquam super notoriis, & alias procedi ad omnes & singulos actus, & articulos iudicii seu cause huiusmodi usque ad diffinitiuam sententiam inclusiue. Ipsamque sententiam videndum proferri, et audiendum prout iuris fuerit, & prout utilitati predictae vniuersalis ecclesie visum fuerit expedire, intimando eidem publice prout etiam nos per easdem litteras intimamus, quod siue venerit siue non, nos etiam ipsius absentia diuina repleta presentia contra eum super premissis omnibus, & singulis usque ad diffinitiuam sententiam inclusiue procedemus, prout ad utilitatem ipsius vniuersalis ecclesie mediante iustitia videbitur faciendum, volumus autem, & mandamus quatenus easdem nostras litteras quas duplicandas & triplicandas, & etiam quoties opus fuerit multiplicandas mandamus, & decernimus in valuis maioris ecclesie Dertusien. predictae affigatis, & affigi faciatis, & affixas dimittatis per duas horas. Et deinde loco ipsarum nostrarum litterarum sic affixarum copiam illarum sub signo alicuius notarii eiusdem litteris originalibus receptis affigatis, vel affigi faciatis, & affixam dimittatis, quatinus totiens, & in tot locis facta earundem litterarum & citationis publicatio omnis ignorantie & tergiversationis locum excludat. Decernentes quod citatione huiusmodi facta in audientia publica litterarum, necnon in ecclesia Dertusien. prefata cum affixionibus ad valvas ecclesiarum predictarum, ut premissum & aliter ipsarum, et quolibet earundem citationum sic valeat, & illum arceat post lapsum terminorum citationum ipsarum, & cuiuslibet earundem, ac si ad propriam ipsius personam citatus extitisset, & eidem personaliter nostre predictae littere lecte et presentate extitissent, omnes, & singulos reges, & principes, ac dominos temporales, & precipue charissimum ecclesie filium Alphonsum regem aragonum, omnesque seculares, ac temporales exercentes iurisdictionem quocumque nomine siue titulo nuncupentur requirimus in fide Christi & dei. Vosque nichilominus ex parte nostra requiratis, quatinus vobis aut vestrum cuiuslibet in exequendis premissis prebeant auxilium consilium & fauorem. Vosque & vestrum quolibet ab omni impedimento, vel impedimentis contra premissa omnia & singula quantum in eis erit protegant & defendant mandantes vobis, & vestrum singulis prout ad quolibet pertinebit, quatinus nobis in nostra generali sessione de gestis per vos, & responsis fideliter sub publicis instrumentis infra terminos citationum ipsarum relationem faciatis, & debite presentetis. Datum Constantiensi. quarta kal. Decembris Anno a natiuitate domini. M. CCCC. XVI. in nostra publica sessione.

A **Q**ua quidem citatione sic lecta Reuerendus pater dominus Anthonius Concordie. alanus leonen. episcopi. Gundissaluus de sancta Maria decretorum doctor. Patricius Carthage. & Nicolaus Merseburgensis. episcopi nomine nationum huius sancte synodi, ac Iohannes episcopus Hostiensis sancte Romane ecclesie cardinalis, & vice cancellarius nomine sacri collegii dominorum cardinalium responderunt, & quilibet eorum respondit Placet.

SESSIO VICESIMAQVINTA.

B **I**NNO DOMINI. M. CCCC. XVI. INDICTIONE HONADIE vero lune. xiiii. mensis Decembris fuit sessio generalis in maiori ecclesia Constantiensi. solenniter celebrata pro vnione oratorum & procuratorum magnifici domini comitis de fuxo, & trium statuum dominorum suorum ipsius, & suorum illorum nominibus. Fuerunt autem dicti ambasiatores reuerendissimus dominus Petrus sancte Romane ecclesie cardinalis de fuxo, ac reuerendi patres Saucius Olorensis. & Bernardus Adurensis. episcopi. Fuitque ibidem modus, et ordo seruatus in hac sessione sicut in vnione ambasiatorum regis Aragonum

Aragonum prout in sessione vicesimalsecunda supra continetur.

Postquā verofacta fuit vnio, & incorporatio ad sacrum concilium dictorum oratorum, & procuratorum prefati magnifici comitis de Fuxo triūq; statuum dominorum suorum reuerēdissimus in Christo pater dñs Bartholomeus archiepiscopus Mediolanē. legebat schedulā tenoris subsequētis.

Decretum concessionis Olomuceñ. ecclesie in cōmendam.

Sacrosancta Constañ. synodus concedit, & cōmittit custodiam, curam, regimē, & administratiōnem ecclesie Olomuceñ. in spiritalibus, & tēporalibus i regno Bohemie, & marchionatu Morauie, vacantis pro presenti, & legitima administratiōe carentis per obitum bone memorie vvecēslai patriarche antiocheni qui auctoritate apostolica quo aduieret eam habebat in cōmendā in fauorem fidei, & vt necessitati, & vtilitati ipsius ecclesie occurratur venerabili fratri Iohāni Luthosmiflē. vsq; ad electionem futuri summi pontificis Roma. & ex post ad tres menses immediate sequentes, mandans, & cōmittens venerabili fratri Iohanni episcopo Hostiē. sancte Roma. ecclesie cardinali & vicecācellario litteras super hoc oportunas in forma debita, & gratis de mandato expedire. Et post hec de mandato concilii predicti fuit responsum per dominos ad hoc deputatos, videlicet. R. P. dominos Anthonium episcopum Concordiē, pro italica. Iohānem prothonotarium de Trembleyo pro gallicana, Gundissaluū de sancta Maria pro hispanica. Patriciū episcopum Carthagē. pro anglicana. Nicolaum episcopum Merseburgē. pro germanica nationibus, & Iohannē episcopum Hostien. cardinalem Viuariē, nomine cardinalium per verbum placet.

sessio. xxvi. pro vnione ambasiatorum regis Nauarre.



IE IOVIS VICESIMAQVARTA MENSIS DECEMBRIS

fuit sessio generalis in maiori ecclesia Cōstañ. solenniter celebrata, in qua fuit facta vnio ad sacrum Constantiē. concilium nomine illustrissimi principis domini karoli regis Nauarre per suos solēnes ambasiatores, videlicet Guillerum arnoldi Bationensem, & Nicolaū aqueñ. episcopos. Eximiū ayner canonicū, & archidiaconū in ecclesia pampilonē. i sacra pagina magistrum, & Iohānem de letoua legum doctorem. Fuit autem in hac vnione seruatus idē modus, & ordo qui i vnione oratorum regis aragonum. Anteq; vero supra nominati regis fieret dicta vnio & incorporatio, reuerendus pater dominus Franciscus episcopus Aretinus legē quādā schedulā certorum ordinationis & decreti. Cuius tenor de verbo ad verbum sequitur talis.

Decretum de non derogando iuri alicuius nationis de prioritate votorum.

Sacrosancta generalis Constantiē. synodus in spiritu sancto legitime congregata pro bono ecclesie stice vnionis pacis, & concordie nationū ex certa scientia declarat, statuit, ordinat, & decernit q; saluis semper honoribus, locis, prerogatiuis, & excellentiis secundū morē laudabilem, & consuetudinē Romane ecclesie matris omnīū Christi fidelium ab antiquis debitis, & cōsuetis regibus singulis & principibus orthodoxis, & eorum ambasiatoribus & nunciis, tam i presentia summi pōtificis q; alibi etiā in hoc presenti, & aliis quibuscūq; conciliis generalibus ratiōe ordinis in hoc sacro concilio obseruati hactenus veli posterū obseruandi, inter nationes siue in respondendo siue i scribendo, aut sigillando, alias per quascūq; scripturas, sigillationes, protestationes, seu collationes, aut aliqua huiusmodi gesta ab ipsis, aut eorum presidentibus cōmuniter, vel diuisim in ipso sacro concilio, siue alias in congregatiōibus generalibus, siue specialibus, seu locis aliis quibuscūq; & qualitercūq; nichil omnino excellētie, seu preeminētie, aut cuiuscūq; alterius iuris proprietatis, aut possessionis, vel quasi alicui nationi per pmissa, vel aliquod eorum acquiritur, seu acquisitum sit, seu quouis modo accrescat, seu accreuisse censeatur circa prioritatem, vel posterioritatem, aut alias circa premissa, illaq; phibet in futurū ad pmissa aut pmissorū aliquid quomodolibet allegari. Et insuper ex superabundanti cautela, & ex certa scientia eadem sacrosancta synodus omnia & singula ex quibuscūq; qualitercūq; quocūq; & vbiq; in premissis habita siue gesta aliqua per que possit aliqua prioritas, vel posteritas inter nationes easdē quomodolibet argui vel notari, omnino p infectis habēs q̄tū ad effectū hmoi nulli efficacie roboris vel momenti esse decernit, reseruans ipsis nationibus, & cuilibet earū ante presens concilium Consta. alias competentes, & cōpetentia. Prouiso q; per presentem ordinationē decretis, statutis, ordinationibus, et consuetudinibus in predicta sancta synodo Constantiē. editis, et pmulgatis non intendim.

AAA. ii.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

alias in aliquo derogare in contrarium facientibus non obstañ. quibuscunq.

¶ Sessio. xxvii. in causa Tridentin.

A **I**NNO A NATIVITATE DOMINI. M.CCCCXVII. INDIC-
tione. x. die vero sabbati. xx. mensis Februarii fuit celebrata Sessio generalis i ma-
iori ecclesia Constantiē. presidente in eadem reuerendissimo patre domino Iohā-
ne episcopo Hostien. sancte Romane ecclesie cardinali, & vicecancellario. Fuitque
peractum officiū misse per reuerendissimū patrem dominum Iohānem patriarcham
Antiochenum, & ipso officio misse expleto legebantur letanie, & alie deuotē
te orationes more aliarum sessionum. His vero peractis fuit accusata cōtumacia Friderici ducis Au-
strie, & aliorum in monitorio nominatorum non curantiū audire relationem fiendam per episco-
pos commissarios dicte synodi super executionis valitudine. Et deinde reuerendus pater dominus
Martinus episcopus aprutinus vnus ex commissariis in huiusmodi causa legit quandam relationis
papiri schedulam tenoris infra scripti.

¶ Relatio facta per commissarios in causa Tridentinē. super executione monitorii.

B ¶ Sacrosancta generalis synodus Constantiē. deuoti cōmissarii nostri in causa ecclesie Tridentinē.
dudum per hanc sanctam synodum deputati, vt se informarent simpliciter, & de plano, ac sine figu-
ra, ac strepitu iudicii an monitorium alias per eandem sanctam synodum contra illustrē principem
dominum Fridericum ducē Austrie, & alios quoscunq. occupatores, & detentores ecclesie & ciuita-
tis Tridentinē, nec non oppidorum, castrorum, terrarum, & locorum, ac bonorum, et iurium ad di-
ctam ecclesiam Tridentinē, pertinentium decretum sit debite executum, & cum potestate citandi di-
ctum dominū Fridericum ducem, & alios quoscunq. detentores & occupatores supradictos per edic-
tum publicum in curia Romana in valuis ecclesiarum maioris, & sancti Stephani Constantiensis
affigendum ad dicendum, & opponendum quicquid voce, vel in scriptis dicere, vel opponere volue-
rit contra dicti monitorii executionem in dicta curia, & in partibus factam, ac etiam propter nō ap-
paritionem huiusmodi monitorii ad videndum, et audiendum se declarari per dictam sanctā syno-
dum in penas in dicto monitorio contētas incidisse, & postea per eandem sanctam synodum com-
missum extitit q. prefati commissarii vel maior pars ipsorum premissa facerent & exequerentur, &
que super his reperissent eidem sancte synodo fideliter referrent. Dicunt et referunt eidem sacre syno-
do q. cōram ipsis pro tribunali sedentibus vocato dicto domino duce, & aliis pro parte dicti domi-
ni episcopi instrumenta & alia probationum genera dictarum executionū monitorii tam in hac ci-
uitate Constantiē. q. in partibus i omnibus locis i ipso monitorio deputatis per edictum publicum
cum constet de non tuto accessu fuerunt producta. Et seruatis seruandis per eos secundū formā eis
traditam, auditq. procuratore, & defensore dicti domini ducis ad singulos actus citato, et cōstat eis-
dem ex productis dictas executiones et monitiones fuisse, et esse debite in locis debitis factas et execu-
tas secundum formā predicti monitorii non obstantibus exceptionibus pro parte aduersa proposi-
tis, et terminum in dicto monitorio dicto domino duci, et occupatoribus predictis constitutum du-
dum lapsum esse, nec eosdem monitos docuisse satisfactum aut paritū monitioni.

¶ Sessio. vigesima octaua in causa Tridentinenli.

C **O**IE MERCVRII TERTIA MENSIS MARTII FVIT SES-
sio generalis in maiori ecclesia Constantiē, solenniter celebrata, presidente in eadem
domino Iohanne episcopo Hostie. Fuitq. celebratum in ea officiū misse cum
introitu. Cum sanctificatus fuero &c. per reuerendissimum patrem dominū Iohā-
nem patriarcham Antiochenum. Et predicto officio completo superuenit ibidē
serenissimus princeps dominus Sigismund⁹ Roma, et Hunga. &c. rex cum suis
nobilibus. Deinde vero legebantur letanie & alie orationes que in sessionibus legi solent. Predictis
vero peractis accusata prius contumacia domini Friderici ducis Austrie, & aliorum non audiētium
se declarari incidisse penas contentas in monitorio, Reuerendus pater dominus Nicolaus episco-
pus Merseburgensis in contumaciam dictorum ducis Austrie, et aliorum pronunciauit eosdem
incidisse in penas conuentas in monitorio prout in schedula quam manibus tenebat, & legebat
de verbo ad verbum cuius tenor est inferius insertus continetur. Et veniendo in eadem schedula ad
insertionem

infectionem monitorii propter prolixitatem & laborem dominus Petrus de lomburba. alias de polonia legebat monitorium, alias decretum, & eo finito dominus Nicolaus episcopus prefatus continuauit sententiam declarationis vsq; ad finem.

Declaratio in causa Tridentinē.

A Sacrosancta generalis Constantiensis synodus ecclesiam catholicam representans, i spiritus sancto legitime congregata ad futuram rei memoriam. Decet sanctam matrem ecclesiam eos qui salutis mortis obstinata elatione continent non dimittere incorrectos, neq; impiorum preteruiam sine digna castigatione preterire. Sane cum dudum de anno domini. M. CCCC. XV. & mense Augusti grauis querela venerabilis fratris Georgii episcopi Tridentini, ad nos peruenisset q; nobilis Fridericus dux Austrie ipsum i canonica possessione ecclesie ciuitatis Tridentini, ac oppidorum, castrorum, terrarum, villarum, locorum, iurium, & aliorum bonorum ad eandem ecclesiam pertinentium, alias. xvi. annis pacifice existentem temere, & de facto spoliasset, ac eadem per nouem annos detinisset, ac detineret indebite occupatam, ac ipsum cepisset in carceribus macipatum pluribus grauib; violentiis, affecisset, litteralq; qualdam promissionis, & iuramenta metu, et impressionibus extorsisset contra suam, & ecclesie libertatem ab eodem, quodq; idem Fridericus charissimo ecclesie filio Sigismundo Romanoru regi semper Augusto, cui super hoc per ipsum Georgiu episcopum fuerat delata querela vinculo iuramenti se astrinxisset eiusdem serenissimi regis super his stare preceptis, dictoq; rege per sententiam declarante, & precipiente ecclesiam, & bona spoliata prefata occupata eidem Georgio per ipsum ducē restituenda fore facere pretermisit, notam periurii manifeste incurres. Quapropter hec sancta synodus vocato dicto ducē qui tunc in dicta ciuitate Constantiensi aderat, auditisq; suis defensionibus per suos aduocatos, & procuratores tam in sessionibus publicis q; aliis congregationib; statutis & deputatis ad eandē causam que iura & munimenta partium receperunt hincinde producta. Cum instaret dictus Georgius episcopus per litteras monitorias prefatum Fridericum ducem & alios occupatores, & detentores, necnon vassallos, nobiles, capitaneos, officiales, & subditos ecclesie Tridentinē. & ciuitatis, & aliorum bonorum predictorum sub penis sententiis, & constitutionibus diue memorie Karoli quarti contra tales facinorosos & sacrilegos editis, & aliis grauiorib; requiri & moneri pro restitutione dicte ecclesie, & bonorum predictorum, ac plenaria satisfactione & alias sibi de opportuno remedio pūderi. Quapropter eadem sacrosancta synodus super notorietate, & aliis seruatis seruandis in causa hmoi certiorata ad plenū eandem notorietatem, & facti euidentiam, et alia ipsa causa agitata attendens, volens indēnitati ecclesie prouidere, nec minus animarum salutē dicti ducis, & aliorum occupatorum et detentorum, necnon vassallorum, nobilium; capitaneorū, officiariorum, et subditorum predictorū cōsulere. Prehabita deliberatione matura. xi. Kaldēdas decembris sequentis eiusdem anni monitorium decreuit, cuius tenor sic incipit.

Decretum monitorii.

B Sacrosancta generalis synodus Constantiē. vniuersis & singulis Christi fidelibus salutē et cetera. Grauem querelam venerabilis fratris nostri episcopi Tridentinē. &c. Et sic finit litteras monitorias. Contradictum Fridericum ducē, et occupatores, et detētores huiusmodi partibus ipsis auditis, et seruatis seruandis predictis partibus ad hoc legitime citatis decreuimus fore concedēdas, decernim; et concedimus i forma que sequitur, que quidem forma sic incipit.

Monitorium decretum in forma.

C Sacrosancta & generalis synodus Cōstantiē. vniuersos venerabiles fratres patriarchas archiepiscopos, episcopos &c. sic finit. Quibus est, cuilibet vestrū i pmissis dabimus plenam fidem. Datū Constantiē. xi. kal. Decēbris. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xv. apostolica sede vacante.

D Post hec de anno domini. M. cccc. xvi. Cum iam dictus Fridericus dux per antea de hac ciuitate Constantiē. recessisset ipsa synodo inconsulta, prefatūq; monitorium in eius presentia, & suorum aduocatorum & procuratorum presentia decretum propter quēdam tractatum concordie quā sperabat in actis cause plene constare in eis personam legitimam non potuerit habere executionem, per edictum secundū formā monitorii antedicti. Et quia per eandem sanctam synodū constituti fuerūt cōmissarii tā de collegio reuerēdissimorū patrū dominorū sancte Roma, ecclesie cardinaliū, q; de nationibus singulis ad cognoscēdū vidēdum, & examinādum an antedictū monitoriū esset debite executū. Dictisq; cōmissariis referentibus ex pductis constare dictum monitoriū fuisse debite, & i locis

CONCILII CONSTANTIENSIS.

deputatis executum, cōstetq; notorie dictum Fridericum ducē, et alios occupatores et detētores, nec non vassallos nobiles capitaneos officarios, & subditos supradictos nullatenus receptis in dicto monitorio contentis paruisse, sed eundē Fridericū ducem, & alios occupatores, & detētores supradictos dictam ecclesiam Triden. ciuitatem terras, oppida, castra, villas, & alia iura & bona predicta tenere indebite, & contumaciter occupatas, & occupata contra sententiam & preceptū serenissimi regis Roman. cui iuriurando stare promisit, de quo, & eius obligatione constat publicis documentis. Ideo volens prefata synodus tantā inobedientiam, & rebellionem notoriā vlcisci cum apostolo, ne tanti mali peruersitas transeat presumptoribus i exemplū per hanc sententiam quā fert in his scriptis pronūciat decernit, & declarat dictum Fridericum ducē Austrie anathematis, & sacrilegii vinculis innodatum, periuriiq; reum, nec non penas priuationis & inhabilitationis in constitutione karolina predicta contētas eundem Fridericum ducē, et alios occupatores, & detētores tam ecclesiasticos q̄ secularēs, vassallos, nobiles, capitaneos, officarios, & subditos inobedientes & rebelles ecclesie et ciuitatis Triden. ac oppidorum, castrorum, terrarum, villarum, & locorum, nec non iurium, & bonorū dicte ecclesie cuiuscūq; status, gradus, conditionis, dignitatis, aut preeminentie. Etiam si ducalis fuerit i penas sententias, & censuras alias in dicto monitorio comprehensas, & expressas incidisse. Ipsiusq; Friderici ducis Austrie, & eorum occupatorum detētorum, & alia loca quēcūq; ecclesiastico supposita interdīcto. Vnde eadem sacrosancta synodus diuersos, & singulos venerabiles fratres patriarchas, archiepiscopos, episcopos ac dilectos ecclesie filios abbates priores, prepositos, decanos, archidiaconos, scholasticos, cantores, thesaurarios, & canonicos, tam cathedralium q̄ collegiatarum parochialiumq; ecclesiarum rectores, & loca tenentes eorūdem, ceterosq; plebanos curatos, & non curatos, clericos, notarios, & tabelliones publicos per Italiam, et Alamaniā constitutos, & alia vbilibet, et eorum quēlibet insolidum ad quē, vel ad quos presentes littere peruenerint tenore presentium requirit atq; monet primo, secundo, tertio, & peremptorio terminis cōmuniter & diuīsim, eisq; & eorū cuilibet in virtute sancte obedientie, & sub excommunicationis pena late sententiē districte precipiendo mandat, quatinus statim visis presentibus dictum Fridericum ducem Austrie anathematis & sacrilegii vinculis innodatum periurii reatum, nec non penas priuationis & inhabilitationis predictas, ac eundem, & occupatores, ac detētores, vassallos, nobiles, capitaneos, officarios, & subditos, inobediētes & rebelles p̄dictas penas censuras, & sententias alias in dicto monitorio contētas incidisse singulis diebus dominicis, & festiuis i eorum ecclesiis monasteriis & capellis infra missarū solēnia dum ibidem populi multitudo ad diuina audiendum, aut alias congregata fuerit, etiam alias vbi & quando, & quotiens expediens fuerit. Et postq̄ vigore presentium ipsi seu aliquis eorum requisiti fuerint, seu fuerit requisitus pulsatis campanis, candelis accensis, & demum extinctis, & in terram proiectis publice denuncient & euitent, & ab aliis publice quātum in eis erit denunciari, & euitari ab omnibus Christi fidelibus faciant, & permittant. Et presentem nostram declarationem, seu sententiam, & omnia & singula i eis contenta publicent, insinuent, et ad intellectum Christi fidelium astantium exponāt, et plenarie exequantur, donec & quousq; super premissis absolutionis beneficium meruerint obtinere, et a predictis rebellionib⁹ destiterint, & debite satisfecerint, aut aliud a dicta sacrosancta synodo, vlt futuro summo pontifice habueritis in mandatis. Et quia idem Fridericus dux Austrie pharaonis imitatus duriciem more aspidis surde obturauit aures suas, huius sancte synodi preces, & monita, suorūq; amicorum, & prefati regis sententiam & iusiurandū despiciens tanta exigente duricia cogitur hec sancta synodus de finali remedio prouidere, cum nichil prosit sententias ferre nisi sit qui eas debite executiōi demandet. Cōmittit ergo prefato charissimo ecclesie filio defensori, et aduocato Sigismūdo regi Roman, semper Augusto, cuius specialiter interest ad requisitionem ecclesie contritas, & oppressas ecclesias restaurare, et ecclesiasticas personas a violentiis et iniuriis defensare, & eādem sententiam executioni demandare, et ceteris principibus, ac Christi fidelibus, vt ad restitutionem dicte ecclesie et ciuitatis Tridentin. et omniū bonorum, et iurium ipsius, et eius integram libertatem, et indēnitatem seruandam contra dictum Fridericum Austrie ducē, et alios occupatores et detētores prefatos, vt nostrū p̄factum monitoriū realem executionē obtineat brachiū impendant, fauorem et auxiliū gladii, et potentie omnimode secularis. Decernit insuper hec sancta synodus ad pleniorē executionem habendam processum cōtra omnes intrusos, et intrudēdos in dicta ecclesia et ciuitate Tridentin. accastis, oppidis, terris, villis, locis possessionibus et bonis eiusdem. Et contra adherentes eidem duci Friderico et occupatoribus

& occupatoribus, & detentoribus, ac intrusis, & intrudendis, ac contra dātes auxilium, consilium, aut fauorem. Quem quidem processum etiam omnes & singulos processus necesarios, & opportunos cōmittit venerabili Petro episcopo Traguriē. cū potestate subdelegandi & aliis clausulis in forma debita & consueta. Supplēs quoq; eadem synodus omnem solemnitatis defectum, si quis forsan fuerit in premissis.

¶ Lectis autem his reuerendissimus dñs episcopus Hostiē. cardinalis viuariē, iuxta consensum & voluntatem omnium nationum, & alias propter discordiam nationum quo ad ordinē respondit pro vice presenti per verbum placet.

SESSIO VICESIMANONA.



ANNO ET INDITIONE Q VIBVS SVpra, DIE VERO A
lune. viii. mensis Martii fuit celebrata sessio generalis in ecclesia Constantiē. p
accusatione cōtumacie domini Petri de luna Benedi. xiii. in sua obedientia nū
cupati, in qua reuerendus pater dominus Nicolaus ep̄s Aquē. missam de spi
ritu sancto celebrauit, & reuerendus pater dñs Iohannes episcopus host. san
cte Ro. ecclesie cardinalis & vicecancellarius p̄sedit, letaniis autem aliisq; oratio
nibus cum euāgelio. Dixit Iesus Petro, Si peccauerit in te frater tuus, &c. cōple
tis fuit seruatus iste ordo. Primo fuit lecta per dominū Stephanum episcopum Doleñ. schedula, cui⁹
tenor sequitur in hunc modum.

¶ Deputatio procuratorum & notariorum in causa contra Petrum de luna.

¶ Sacrosancta Constantiē. synodus cōstituit, & deputat dilectos ecclesie filios magistros Iohannē B
de scribanis, & Henricum de piro. & eorū quemlibet insolidū, ita q nō sit melior cōditio occupantis,
p̄motores, p̄secutores, & ministros cause, & processus inquisitionis contra dominum Benedictum
xiii. a sibi obedientibus nominatum, & insuper omnes & singulos sedis apostolice & alios nationum
in eadem sancta synodo existētium notarios, & eorum quemlibet insolidum notarios, atq; scribas in
causa, & p̄cessu predictis. Quā lecta dominus cardinalis p̄sedit, respondit pro toto concilio placet.
Quo facto aduocatus cōsistorialis instantibus dominis p̄secutoribus & ministris proposuit decre
tum citationis per edictum, & illius executionem ad diem centesimum, qui illa die incidebat, & pro
duxit bullam decreti citationis & instrumētum executionis asserens signa notariorum in instrumē
to posita esse signa illorū quorum esse inscribuntur in illis. Et accusauit cōtumaciam dicti dñi Petri
& petiit illum alta voce vocari ad valuas ecclesie, & ad hoc deputari duos vltimos cardinales, diaconos
videlicet de comitibus & florentin. duos sedis apostolice, & alios concilii notarios, & respondit p̄s
dens pro toto cōcilio, placet. Tunc dicti cardinales & notarii iuerunt ad valuas ecclesie, & reuersi retu
lerunt per cardinalem florentin. illum vocasse trina vice alta voce, & neminem comparuisse. Et ad
uocatus consistorialis facta relatione petiuit iterum dominum Petrum dictum reputari cōtumacē.
Tunc cardinalis p̄sdens mandauit legi per episcopum Dolen. schedulam infra scripti tenoris.

¶ Ordinatio lecta super contumacia domini Petri de luna.

¶ Hec sacrosancta synodus premissa, proposita, & petita per aduocatum cōsistorialem admittit, si & C
inquantum sint admittenda de iure, & mandat notariis eiusdem synodi et cause presentis propoli
ta, petita, et producta huiusmodi atq; vocationem et relationem premissas. Et quod idem dominus
Benedictus sic vocatus, et sufficienter expectat⁹ minime cōparuit, et comparet redigi inter acta, et de
premissis fieri publica instrumenta quotquot fuerint opportuna, vt eadem synodus super prefaciē
dum deliberet, iudicet, et decernat, put de iure fuerit faciendum quādo sibi visum fuerit opportunū.

¶ Quā lecta idem dominus p̄sdens pro toto consilio respondit, placet. Et quod vox p̄sidentis D
sit vox totius concilii, quādo primo de consensu omnium nationum cōstitit nāq; propter discordiā
nationum hyspanie & anglie que prior responderet pro toto cōcilio placet. Et ad hoc super quolibet
actu fiendo haberet consensum cardinalium & schedulam illius actus signatam per notarios natio
num, & conferret cum lectura que fieret.

SESSIO TRICESIMA. IN QVA CONCILIUM

approbat subtractionem obedientie factam p regem Aragonū ipsi Petro de luna.

AAA. iiii.

A



IE MERCVRII DECIMA SVPRADICTI MENSIS MARTII fuit sessio generalis in maiori ecclesia Constantien. solemniter celebrata. In qua quidem sessione reuerend⁹ pater dominus Stephanus episcopus Stephani luden. officium misse de spiritu sancto deuote decantauit, & reuerendissimus in christo pater dominus Iohannes episcopus Hostien. sancte romane ecclesie cardinalis & vicecancellarius huiusmodi sessioni presedit, Interfuit etiam fere nissimus princeps dominus Sigismundus roma. & hunga. rex, cum sibi multis astantibus principibus. Et lectis letaniis, ac aliis deuotis orationibus cum euangelio. Dixit Iesus discipulis suis. Quoniam oportet semper orare ut non deficiant, &c. Nuncii & oratores concilii qui fuerunt per concilium ad hoc destinati fecerunt relationem per organum domini Bernardi de planca decretorum doctoris quomodo in castro panistole dertulien. diocesis cum fauore & auxilio illustrissimi principis domini Alphonsi regis aragonum fuerant & Petrum de luna Benedictum, xiii. in sua obedientia nuncupatum in propria persona apprehenderant, ac quod ipsum citauerant iuxta formam & tenorem citatorii ab ipso concilio decreti, Ipseque Petrus responsionem dederat, prout hec & alia in ipsis instrumentis per dictum dominum Bernardum exhibitis, ac de verbo ad verbum perlectis plenius continentur. Promotores vero concilii petierunt apud acta registrari, post hoc autem venerabilis vir dominus Petrus de lampurga in decretis licentiatus quandam decreti schedulam perlegit tenoris subsequens.

B

Concilium approbat subtractionem obedientie factam per regem aragonum. Sacrosancta Constantien. synodus generalis in spiritu sancto legitime congregata. Quoniam inter alia virtuosa & laude digna que pie memorie quodam Ferdinandus rex aragonum & sicilie pro extirpatione execrandi schismatis quod ab octo fere lustis citra non permisit ecclesiam catholicam sub vno gubernatore, & pastore dinoscitur peregrisse ordinationem quamdam aduersus idem schisma & per vnione ecclesie catholice feliciter consequenda eum promulgasse cognouimus eadem sacrosancta synodus Constantien. causis & motiuis in prefata ordinatione expressis, plene inspectis & diligenter examinatis, de quorum veritate facta extitit eidem synodo plena fides, & attento precipue tunc atque nunc vniuersalis ecclesie statu, & quod sine regia prouisione prefata perpetuandi schismatis imminerebat, & immineret periculum, ac prestabatur & prestaretur sacro prefato concilio, & consequenter vnioni ecclesie periculum manifestum, eo presertim quod idem dominus Benedictus sic in sua obedientia nominatus conabatur per sibi adhibitam obedientiam iam dictum prius concilium multipliciter impedire & impediuisse, de facto si mandatis eius obtemperatum fuisset, quod inter alia ex eo satis apparet, quod etiam cum obedientia sibi subtracta fuerat per litteras suas prelati & capitulis, ne ad dictum sacrum concilium accederent, inhibere presumpsit. Ideo eadem sacrosancta synodus ex certa scientia, & causa debite cognita ad perpetuam rei memoriam, & ut cunctis clareat veritas bene gesta, declarat ordinationem predictam a predicto Ferdinando quondam rege iusse & legitime editam & promulgatam fuisse, & per eum ac illustrem principem dominum alphonsium eiusdem domini Ferdinandi primogenitum, et regem modernum seruatum. Ipsamque presenti decreto dictis ex causis approbat, et confirmat, decernitque illam per omnia debuisse, et debere ab omnibus fidelibus obseruari iuxta ipsius seriem et tenorem,

Concilium reuocat quandam constitutionem Petri de luna que incipit Ad futuram.

C

Eadem quoque sancta synodus Constantien. quandam constitutionem dudum ut dicitur a dicto domino Benedicto sic in sua obedientia nuncupato editam, que incipit, Ad futuram rei memoriam in dierum successu crescente malicia sic videmus mundum, &c. Et fuit datum Massilie apud sanctum Victorem, xiiii. kalen. Iunii. Pontificatus nostri, anno. xiii. declarat nullatenus comprehendere casum regie ordinationis predictae consequenter reges ipsos dictam ordinationem concedendo, promulgando, obseruando, vel obseruari faciendo etiam alios obseruatores eiusdem contra dictam constitutionem in aliquo non venisse, ipsamque sibi et inquam regie ordinationi prefate in casu premissi facte, aut promulgate, aut obseruatoribus eius quomodolibet obuiaret tanquam impeditiuam in hac parte vnionis ecclesie, inueteratamque schismatis nutritiuam, omniaque inde secuta decernit, et pronunciat nullius fuisse, aut esse roboris efficacie, vel momenti. Post predicta dictus reuerendissimus dominus cardinalis vicecancellarius nomine totius synodi respondit. Placet.

SESSIO TRICESIMA PRIMA.

Die



IE MERCVRII VLTIMA SVPRADICTI MENSIS A

Martii, in ecclesia maiore Constantien. fuit sessio generalis celebrata, & in eadē sessione fuit dictum officium misse de spiritu sancto per reuerendissimum patrem dominum Martinum ep̄m aprutinen. Reuerendissimus vero pater dominus iohannes episcopus Hostien. sancte romane ecclesie cardinalis huiusmodi sessioni presidebat, letaniis autem & aliis orationibus cōsuetis expletis p̄ dominum ipsum presidentem more solito pōtificalibus indutum, legebantur per dominum Anthonium episcopum Concordien. & Petrum de polonia successiue ea que sequuntur.

Monitorium contra comitem virtutum.

Sacrosancta generalis synodus Constantien. in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalem ec- B
clesiam representans vniuersis christifidelibus salutem & omnipotentis dei benedictionem. Dudum cū ad audientiam nostram peruenerit fama publica referēte quod nobilis vir Philippus comes virtu-
tum, nōnulliq; alii in hac parte cōmissarii & officiales sui ipsius de mādato & assensu, ac ratum & gra-
tum habendo cōtra venerabilem fratrem Albertum ep̄m asten. patrem & pastore animarum suarū
cui obediētiam & reuerentiam deuotas facere tenebantur, & qui vna nobiscum in hoc sacro sancto cō-
cilio generali onera humiliter supportauit, ac de speciali licentia nostra ad suā se transtulit asten. eccle-
siam nulla sumpta occasione iusta temerarie, & iniuste in dictum dominum episcopū vi armata, au-
su sacrilego manus iniicientes violētas eundem ignominiose ad castrum quod vetus dicitur dicte ci-
uitatis asten. perduxerunt, ibiq; carceribus māciparunt & detinuerunt, prout detinent etiam incarce-
ratum de presenti sacrilegium; & excommunicationem, aliasq; cēsuras ecclesiasticas & penas iuris & cō-
stitutionis puincie Mediolanen. ecclesie (cui⁹ dicta asten. ecclesia suffraganea existit) circa hoc editas
& platas, & in partibus per ordinarios declaratas dānabiliter incurrendo. Nos de tantis tanq̄ graui-
bus excessibus (vt supra tertur) nobis relatis, qui inter cetera ad vniuersalis ecclesie reformationem su-
mus hic congregati, ad quos super quibusdam questionibus si quas intendere volebat contra ep̄um
prefatum habere poterat recursum nō immerito dolētes, volentes super his inquirere veritatem ipso
comite vt dicebatur pcurante per suos venerabilibus fratrib⁹ Papien. & Nouarien. episcopis dari cō-
cessimus; in mandatis; vt super obiectis per ipsum comitem aduersus ipsum episcopū diligēter inqui-
rerent veritatē, & vocatis prefato Philippo comite & qui forent euocandi de pmissis omnibus & sin-
gulis ac eorū circumstantiis vniuersis simpliciter & de plano sine strepitu & figura iudicii se diligen-
tius informarent. Et si dictū episcopum in aliquo culpabilem reperirent ipsum sub fida custodia re-
tinerent, ac retineri facerent donec aliud a nobis seu roma. futuro pontifice haberent in mandatis, nec
non informationem huiusmodi in scriptis fideliter redactam sub eorū clausis sigillis ad nostram pre-
sentiam transmitterent, vt inde super hoc consulti⁹ agere valeremus. Si vero per informationem ean-
dem dictum episcopū minime culpabilem reperirent, ipsum facerent plena libertate gaudere. Cui⁹
quidem cōcessionis mandati tenorem hic haberi volumus p̄ sufficienter expresso. Verum postmo-
dum nōnullorum fide dignorum relatione percepim⁹ quod littere nostre super huiusmodi cōcessio-
nis mandato execute nō fuerunt, dictiq; episcopi p̄pterea super premissis p̄cedere minime valuerūt.
Nos igitur super pmissis summaria informatione auctoritate nra facta attēdentes q̄ subditi in eorū
prelatis; & laici in clericos nullam habēt iurisdictionem & potestatem, & quod pmissa in libertatis ec-
clesiastice & pastoralis dignitatis vilipendium nō modicum, & scandalū plurimorum redundare di-
noscentur, nolētes huiusmodi offensam (sicut nec debemus) sub dissimulatione transire, & licet contra
predictos comitē, eiusq; cōmissarios & officiales in premissis possemus iuris seueritatem exercere, ta-
men ad eos magis conuincēdos miti⁹ agere volētes cōmittimus infra scriptis fratribus nostris vel eo-
rum alteri quod si p̄ summariam informationē q̄ ad ipsum comitē eiusq; commissarios, & officiales
tutus non pateat accessus cōfiterit, ne propterea tanti tāq; graues excessus nostris cōiuentibus ocu-
lis remaneāt impuniti per hoc p̄sens publicum edictum legēdum & publicandum in valuis maioris
Papien. & Nouariē. & asten. ecclesiarum cathedralium affigēdum dictum Philippum comitē eiusq;
q; cōmissarios officiales & quoscūq; alios qui culpabiles fuerint in premissis in eos & eorum quem-
libet sub excommunicationis & interdicti, & in eisdem ecclesiis ciuitate Asten. ac terris, locis dicte ciui-
tati & eidem comiti subiectis quocūq; titulo penis quas ferim⁹ in his scriptis (si monitioni huiusmo-
di non paruerint cum effectu) primo, secūdo, tertio, requiratis & moneatis, quem & quos tenore pre-
sentium requirimus & monemus, quatenus infra. xii. dies post lectionem publicationem & affixio-

CONCILII CONSTANTIENSIS.

nem presentium, vt supra faciendas immediate sequentes quorum. xii. dies pro tertio, & peremptorio termino ac canonica monitione predicta Philippo comiti, eiusque commissariis & officialibus huiusmodi prefigimus, & assignauimus prefatum episcopum absque quolibet contradictionis obstaculo infra tres menses a die relaxationis ipsius coram nobis personaliter accessurum, & ibidem iuri pariturum libertati sue pristine restituat, cum familia, vniuersisque bonis suis absque diminutione aliqua realiter, & cum effectu offerentes dicto comiti, & cuilibet poscenti bonum, & breue iustitie complementum de persona prefati episcopi ministrare, & si forsan huiusmodi nostre monitioni & requisitioni in dicto termino parere contemplerint ne propter viarum discrimina dicti episcopi Astensem. differatur libertas, & vt parcatur laboribus & expensis prefatis venerabilibus fratribus Papicensem. & Nouariensem. episcopis statim prope dictam ciuitatem Astensem. ad duas dietas secundum consuetudinem patrie committimus, & mandamus quatenus simul, aut ipsorum alter qui primo fuerit requisitus post eiusdem termini lapsum auctoritate nostra eadem ciuitatem Astensem. & terras dominia & loca ad dictam ciuitatem spectantia & pertinentia interdicti sententias incurrisse, dictumque comitem, eiusque commissarios, officiales, & ipsius personam excommunicationis sententiam eadem auctoritate incidisse declarent. Ecclesiam vero ac etiam ciuitatem, & communitatem, ac terras dominia, & loca predictas, & predicta ecclesiastico subiaccere interdicto iuxta constitutionem Viennensem. concilii que incipit. Si quis suadente. vocatis euocandis in eorumque Papicensem. & Nouariensem. & aliis quibuscunque ecclesiis tam cathedralibus, quam collegiatis vniuersis infra missarum solemnias aliis ecclesiis populo ibidem ad diuina audiendum congregato, publice per se vel alios denuncient, & euitent, & ab aliis ita denunciari, & euitari faciant, & permittant tamen donec a nobis vel futuro romano pontifice aliud desuper habuerint in mandatis. Et si (quod absit) predictas penas interdicti & excommunicationis dictus Philippus comes, ac commissarii, & officiales predicti animis sustinuerint induratis ad omnes alias penas spirituales & temporales auctoritate presentium procedere valeant, quibuscunque aliis penis eis a iure, vel ab homine occasione predicta ibidem illatis & inferendis in suo robore permansuris: nec ab aliquo absolutionis beneficium, nisi a futuro roma. pontifice, vel a nobis preterquam in mortis articulo valeant obtinere. Volentes nichilominus & hac sacra synodali auctoritate decernentes quod huiusmodi nostre littere modo & forma premissis execute dictos sic requisitos & monitos, & quemlibet eorum arceant taliter, & astringant, ac perinde valeant, plenamque obtineant roboris firmitatem, ac si eisdem & eorum cuilibet in propria persona lecte & insinuate fuerint, ac principaliter publicate, non obstantibus quod eidem Philippo comiti vel quibuscunque aliis communiter vel diuisione a sede apostolica indultum existat quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem contradictores censura simili appellatione postposita compescendo, non obstantibus etiam constitutionibus seu aliis editis in contrarium quibuscunque. Datum Constantie. ii. kalend. Aprilis. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xviij. indictione. x. apostolica sede vacante.

Decretum super reintegratione ecclesie Baronen.

A



Acto sancta generalis Constantien. synodus, &c. Attendens ad reformationem & reintegrationem vniuersalis ac etiam omnium cathedralium ecclesiarum, que schismate presenti durate habebant, vel habent episcopos diuersarum obedientiarum per quos ipse cathedrales ecclesie monstruose in capite, & in membris videbantur, & videntur gubernari statuit: & ordinat quod ecclesia Baronen. que etiam duos simul per plures annos habuit episcopos. Et inter alios bone memorie Petrum qui fuit de obedientia Balthazaris tunc Iohannis pa. xxiij. in sua obedientia nuncupati nouiter defunctum, & superstitem venerabilem fratrem Guillelmum hic presentem qui fuit creatus per Petrum de luna Benedictum. xliij. in eius obedientia nuncupatum, deinceps per eundem Guillelmum episcopum regatur, ac verus episcopus ipsius ecclesie necnon episcopatus Baronen. vnicus censeatur, & illi clerus, & populus ciuitatis & diocesis Baronen. in omnibus consuetis: licitis, & honestis vt eorum vero episcopo & pastori obediant: & ipse eos benigne viceversa pertractet, prout ad eius pontificale officium pertinet de consuetudine vel de iure. Inhibentes nichilominus venerabili capitulo ipsius ecclesie, ne ad electionem alicuius loco ipsius defuncti episcopi vllatenus procedant. Sed in illa supersedeant prout etiam iuxta quedam capitula dudum per oratores nostros ex vna, & quosdam alios tunc de predicta obedientia prefati Petri existentis in regno Aragonie fuit definitum & conclusum, & quequidem capitula per nos soleniter approbata fuerunt, Quodque etiam venerabilis

venerabilis frater archiepiscopus Auxitanen. cui predicta ecclesia metropolitano iure subest, ad confirmationem alicuius electionis forsitan facte, vel tiende, aut ad prouisionem alicuius in episcopu ecclesie predictae non procedat, Et quia etiam predictus Petrus seu clemens. vii. etiam in eadem obedientia nominatus eius predecessor quatuor aliis de quatuor canonicatibus & prebendis eiusdem ecclesie licet in dicta ecclesia pro parte obedientie dicti Balthasaris numerus canonicorum ab antiquo institutus completus fuisset prout etiam de presenti prouidit. Quibus quidem domino Guillermo epo & canonicis quatuor assignauit quod bona immobilia necnon iura, fructus redditus, prouentus, & emolumenta ad capitulare mensam dicte ecclesie pertinentia in Castelle & Nauarre regnis existentia & illa etiam ad ius, & proprietatem ipsius mense reducimus, ita quod ipsi quatuor canonici deinceps possint apud eandem ecclesiam personaliter residere, ac horis consuetis & diuinis officiis interesse, ac stallum in choro, & locum in capitulo cum ipsis aliis canonicis dictis haberi ac in omnibus fructibus, redditibus, &c. predictae mense ut veri canonici ipsius ecclesie participare, dicto canonicorum numero non obstan. quodque nullus in locum alicuius decedentis, aut aliter canonicatus & prebendas suas ipsius ecclesie quomodolibet preterquam per spontaneum cessum dimittendum ipsius ecclesie canonici apostolica vel ordinaria auctoritate admittantur quousque ad dictum numerum sit deuentum, ac decernit dicta sancta synodus irritum & inane, si secus super his factum fuerit aut fieret in futurum.

SESSIO TRICESIMASECVNDA.



ANNO ET INDICTIONE QVIBVS SVpra, DIE VERO A

Iouis prima mensis aprilis Constantien. in ecclesia maiori in loco sessionis solito prelati existentibus in pluvialibus, & cum mitris fuit generalis huius sancte synodi Constantien. sessio celebrata, pro cuius introitu reuerendissimus pater dominus Iohannes patriarcha Antiochenus missam de beata virgine celebrauit. Reuerendissimus vero pater dominus episcopus Hostien. sancte roma. ecclesie cardinalis & vicecancellarius indutus pontificalibus huiusmodi sessioni presedit, ac demum letaniis & orationibus consuetis cum debita solennitate completis. Instantibus promotoribus concilii fuit accusata contumacia Petri de luna per dominum Ardecinum aduocatum, & iuxta petitionem ipsius dictus dominus episcopus Hostien. huiusmodi sessioni presidens nomine concilii deputauit reuerendissimos patres dominos Odonem de columna, & Lucidum de comitibus diaconos, cardinales tunc in ordine cardinalium postremos, reuerendosque patres Feltrien. & Merseburgen. episcopos, quibus dedit in mandatis, ut ipsi una cum protonothariis, & notariis, atque scribis huius cause cum cursore sedis apostolice dictum Petrum de luna ad valuas ecclesie iuxta mores antiquos vocarent, & ipsi synodo vocationem referrent. Qui quidem domini deputati una cum Iohanne rhodini & thoma polten. protonotariis apostolice sedis, & huiusmodi cause notariis, ac Francisco de mediolano apostolice sedis cursore locum sessionis exeuntes accesserunt ad valuas eiusdem ecclesie. Et prefatus Franciscus cursor ipsum Petrum de luna alta voce vocauit sub his verbis. Est ne hic dominus Petrus de luna benedictus. xiii. in sua obedientia nuncupatus vel aliquis pro eo qui compareat responsurus coram sacro concilio in causa schismatis & heresis contra ipsum mota? Cumque nec ipse, nec aliquis pro eo comparuisset, aut responsum dedisset, dicta vocatione trina vice facta ipsius synodi promotores, & una cum eis benedictus de guilde lotis de perusio camere apostolice clericus nomine huius sancte synodi super huiusmodi vocatione & non comparitione, & non responsione petierunt instrumentum & instrumenta. Quibus sic peractis cardinalis de columna vnus ex deputatis premissis commissionem eis factam a dicto concilio adimpleruisse, dictumque Petrum de luna modo premissis per cursores trina vice vocasse: nec ipsum Petrum vel aliquem pro eo ibidem comparuisse, aut responsum dedisse dicte sancte synodo retulit, & deinde Franciscus de mediolano cursor prefatus de premissa vocatione fecit relationem. His sic peractis dominus Ardecinus aduocatus predictam vocationem & relationem huiusmodi petiit inter acta huiusmodi cause registrari, & deinceps reproducta bulla citationis alias contra ipsum Petrum de luna decreta & executi, dominus Bernardus de plachea vnus de executoribus dicte citationis per concilium deputatis, de his que circa sepe dicte citationis executionem fecisset, fecit relationem dicens in effectu quod ab ipso concilio receperant ipse & college sui in mandatis ut Petrum de luna benedictum. xiii. in sua obedientia nuncupatum citarent iuxta formam & tenorem litterarum citatoriarum. Quas quidem litteras citatorias iam de nouo factas, & in

scriptis reprodixit, adiungens quod nuper vigore illarum litterarum ipse & egregius vir Lambertus de stipite suus collega ad castrum panistole Dertusiensem, diocesis, & eundem dominum Benedictum xiiii. a sibi obedientibus sic nominatum personaliter apprehensum presentibus pluribus sui cardinalibus & aliis prelatibus, clericis, ac hominum multitudine copiosa secundum formam & tenorem litterarum citationum ad personam suam eisdem de verbo ad verbum in sua presentia legerunt, ipsasque & contenta in eisdem executioni demandarunt, prout in quodam executionis instrumento publico etiam die relationis alias per eum & suos collegas facte exhibito dixit plenius contineri, quod instrumentum factum reprodixit, & de post publice idem executionis instrumentum fuit lectum & sufficienter per testes recognitum. Que omnia premissa dominus Ardecinus aduocatus petiit inter acta registrari, & prefati Petri de luna sic ut premittitur citati contumaciam accusauit. Ipsumque quoniam nec in primo termino qui erat octaua die Martii, nec etiam in presenti termino comparuit contumacem reputari, & in causa huiusmodi ad ulteriora procedi per ipsam synodum instantissime postulauit. Istis successiue ut premittitur factis reuerendissimus pater dominus Iohannes episcopus hostiensem, huiusmodi sessionis presidens fecit legi quoddam decretum per reuerendum patrem dominum Stephanum episcopum Doleensem, tenoris sequentis.

- A** **H**ec sacrosancta synodus auditis, & consideratis, relatis, propositis, productis, & petitis prefatum Benedictum sic in sua obedientia nuncupatum legitime citatum, vocatum, & expectatum non comparuerit, & qui in octaua Martii ad quam etiam citatus extiterat, non comparuit; pronunciat, reputat, & declarat contumacem, decernitque in eius contumaciam; eius absentia dei repleta presentia non obstant, fore in causa huiusmodi ulterius etiam usque ad diffinitiuam sententiam inclusiue fore procedendum, Volens autem in eadem causa mature, & cum summa grauitate procedere, committit dilectissimis ecclesie filiis Guillelmo ti. sancti Marci presbytero, & Francisco sanctorum Cosme & Damiani sancte Roma. ecclesie cardinalibus, atque Iohanni electo patriarche Constantinopolitano. Necnon venerabilibus fratribus Roberto Saristeriensi, Iohanni Lichfeldensi, & Stephano dolesensi, episcopis, ac dilectis ecclesie filiis Guillelmo pulchri nepotis francie, Iohanni de podemitis generali ordinis predicatorum in obedientia Petri de luna Benedicti. xiiii. nuncupati in sua obedientia in sacra pagina Michaeli de nauers vtriusque iuris Aragonum, & Iohanni de ledena legum Nauare regum illustrum oratoribus, Iacobo electo Premeensi. Heremano duuerch sedis apostolice protonotario. Roberto abbati Cluniacensi. Nicolao vuoidis vtriusque iuris, Petro nardi. Henrico fleckel, decretorum sedis apostolice capellanis, & auditoribus causarum palatii apostolici, & Iohanni rellis decretorum doctoribus quatenus ipsi vel eorum maior pars examinent articulos quos offerri contigerit coram dicta synodo, vel coram dictis commissariis, & examinatis super illis qui ipsis vel eorum maiori parti admittendi videbuntur. De quorum articulorum receptione & eorundem admissione prefata synodus dictis commissariis, vel eorum maiori parti plenam confert & committit potestatem, Ipsi autem duo ex eis ad minus super articulis predictis, & aliis offerendis, & eorum veritate & notorietate testes & alia probationum genera recipiant, iurareque faciant, & examinent diligenter, ita quod occupantium conditio melior non existat, neque per aliquorum inchoationem aliorum derogetur potestati, sed duobus aut pluribus negotium huiusmodi examinationis & receptionis testium inchoationibus ceteri & quilibet duo siue bini ex illis etiam seorsum & separatim, ac eodem vel diuersis temporibus testes, & alia probationum genera etiam super articulis, & aliis inchoatis recipere, examinare, ac mandatum huiusmodi valeant exequi; testiumque attestaciones, & probationes alias vel eorum effectum eidem sacre synodo fideliter referant, ut exinde eadem sancta synodus super premissis procedat, decernat, & iudicet, prout secundum deum, iustitiam, & equitatem fuerit faciendum. Mandat insuper & committit eadem sancta synodus prefatis commissariis & duobus ut premittitur ex illis quatenus ad dies, horas, & loca opportuna eundem Benedictum, sic ut premittitur nominatum citent, aut citari faciant pemptorie publice coram ipsis in locis predictis ad videndum etiam recipi, produci; iurare testes et alia probationum genera in causa huiusmodi, quatenus opus erit cum potestate citandum; cogendum testes prefatos quoscunque si qui forsan a dicta depositione se subtraxerint. Protestatur etiam eadem sancta synodus quod per quoscunque actus ordinem seu terminos iudiciarios seruatos, vel seruandos in hac causa forme processus que de iure seruanda est. aut seruari sufficit in notoriis renunciare non intendit, neque ad seruandum iudicarium ordinem se obseruare astringit quouis modo.
- B** **Q**ua schedula lecta reuerendissimus pater dominus Hostiensis, presidens nomine huius sancte synodi super dicta schedula, et contentis in ea respondit per verbum, Placet.



MENSE ET INDICTIONE QVIBVS SVpra, DIE VERO A

Mercurii. xii. mensis Maii fuit celebrata sessio generalis in maiori ecclesia Constā-
tienti. In qua reuerendissimus pater dominus Nicolaus archiepiscopus gneserñ,
missam celebrauit. Fuitq; presidens huic sessioni reuerendissimus pater dominus
Iohannes episcopus hostien. vicecancellarius sancte roma. ecclesie cardinalis. Et in-
tererat huiusmodi sessioni serenissimus princeps dominus Sigismundus roma. &
Hunga. rex indutus vestimentis imperialibus coronā in capite habens, astantibus sibi reuerendissi-
mis in christo patribus & dominis, domino Angelo penestren. & Iordano albane. episcopis sancte
roma. ecclesie cardinalibus illustrissimis principibus Rodulpho Saxonie in ense. Ludouico bauarie
ducibus in panno, & Friderico marchione Brandeburgen. in sceptro & habitibus consuetis sibi ser-
uientibus, demum lectis letaniis vna cum aliis deuotis orationib⁹ (vt moris est) ascenderunt ambo-
rum deputati & commissarii in causa heresis, &c. contra Petrum de luna, in qua reuerendissimus pa-
ter dominus Guillelmus titu. sancti Marci sancte romane ecclesie presbyter cardinalis fecit relationē
dicens in effectu quod ipsi commissarii processissent in causa ad ea que eis fuissent commissā quia pri-
mo ipsum Petrum de luna Benedictum. xiii. in sua obedientia nominatum ad dandum, & dari vi-
dendum articulos vocassent. Et deinde certos articulos per procuratores cause oblato, eosq; ad pro-
bandum misissent, testesq; xxxviii. cardinales, archiepiscopos, episcopos, prelatos, doctores, & alios su-
per eisdem recepissent iurareq; fecissent, ac eos diligenter examinassent. Insuper dicto Petro de luna
sic sufficienter vocato nonnulla iura per procuratores producta in numero probationem recepissent, eaq;
probari fecissent, omnia in registro in hac causa per eos fieri mandato plenius continetur, synodus du-
xerit mandandū. Relatione autem huiusmodi facta accusabatur contumacia Petri de luna non vidē-
tis aperiri dicta testium in huiusmodi causa productorum & contumaciam, petebatur iterum in val-
uis maioris ecclesie vocari, ad vocandum aliquos deputari, atq; extunc reuerendissimus pater domi-
nus Iohannes Hostien. huiusmodi sessioni presidens nomine synodi deputauit reuerendissimos pa-
tres & dominos ad vocandum prefatum Petrum de luna, videlicet Odonem de columna. Lucidum
de comitibus cardinales, Viennē. archiepiscopum Feltrē. Tridentin. & Lichfeldē, & Anthoniū
taxal generalem ordinis sancte Marie de mercede. Thomam posten. & Iacobum Rodeñ, sedis apo-
stolice prothonotarios, vna cum presentibus cause scribis, & Franciscum de Mediolano sancte apo-
stolice sedis cursores, Qui deputati vocarunt, & citarunt prefatum benedictum per cursores ante
dictum in hunc modum. Est hic Petrus de luna benedictus. xiii. in sua obedientia nuncupatus: vel
aliquis pro eo qui compareat pro eo ad videndum aperiri dicta testium. &c. Deinde dictis depu-
tatis de valuis reuertentibus dominus Leonardus lucidus cardinalis de comitibus nomine conde-
putatorum retulit ipsam vocationem per cursores antedictum trina vice fuisse factam, neminemq;
ibi comparuisse, aut aliquod verbum respondisse. Quo facto dicta testium & dicendi terminū ad
dicendum contra dicta huiusmodi reuerendus pater & dominus dominus Stephanus eps Dolen.
legebat quandam decreti papiri schedulam tenoris subsequētis.

Decretum de publicatione attestacionum & citatione ad contra
obiciendum.



Ec sacrosancta generalis synodus Petrum de luna benedictum. xiii. in sua obedientia
nuncupatum vocatum legitime & non comparentem reputat contumacem, & in illi⁹ B
contumaciam testes, attestaciones, & dicta testium in presenti causa inquisitionis mota
& pendente contra eundem Petrum de luna benedictum. xiii. a nonnullis nuncupa-
tum productorum examinatorum publicat, ac ppublicatis habet, & decernit, & eidem
Petro de luna benedicto copiam dictarum attestacionum, & totius presentis processus fieri, & eidem
Petro de luna terminum peremptorium ad diem sabbati proximum mane hora septima in presen-
ti ecclesia & loco superiori prope altare sessionis ad dicendum obiciendum & proponendum coram
commissariis nuper ad testes recipiendos & cetera per eandem synodū deputatis quicquid dicere ob-
iicere: vel proponere voluerit contra testes in hac causa productos, & eorum dicta, nec non contra ins-
trumenta registralia quecunq; producta, ac in tota ipsa causa, & singulis eius discursibus, & ad

BBB.i.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

hoc ipsum peremptorie citat, prefatisq; commissariis & eorum maiori parti, ceterisque etiam minime impeditis audiendum & recipiendum omnia quicquid dicere obicere & proponere voluerit, & super illis cognoscendum, atq; omnia & singula faciendum que ad causam & processum huiusmodi pertinent, pertinebunt usque ad sententiam diffinitivam exclusiue, ac super eorum dependentibus, emergentibus, & conexis dat eadem sancta synodus plenam & liberam potestatem.

A ¶ Protestatur autem eadem sancta synodus quod per hunc processum, aut alium quemcumque in futurum fiendum in huiusmodi causa a forma processus super notorius quam sufficit seruare de iure recedere non intendit.

B ¶ Qua itaq; decreti schedula lecta per reuerendissimum in christo patrem, & dominum dominum Iohannem episcopum Hostien. sancte romane ecclesie cardinalem & vicecancellarium huiusmodi sessioni presidentem nomine synodi fuit responsum, placet.

SESSIO TRICESIMAQUARTA.

C



IE SABBATI QUINTA MENSIS IUNII, ANNO ANATUITATE domini. M. ccccxvii. Indictione decima fuit sessio generalis per sacram synodum Constantien. in maiori ecclesia Constan. solenniter celebrata. In qua reuerendus pater dominus Thomas Curiomen. episcopus missam de tempore celebravit. Presedit autem reuerendissimus dominus Iohannes episcopus Hostien. cardinalis & vicecancellarius, dictis demum letaniis & orationibus consuetis cum euangelio secundum Lucam, Homo quidem fecit cenam magnam. Domini commissarii in causa contra Petrum de luna ascenderunt ambonem: & reuerendissimus pater dominus Guillelmus cardinalis sancti Marci de suorum collegarum consensu sibi assistentium pro thema te assumens. Tempus est ut veniat iudicium de domo dei, &c. quod perpulchre deducens processum per ipsum & suos collegas contra Petrum de luna a quibusdam Benedictum. xiii. nuncupatum iuxta commissionem etiam desuper factam habitam integre narrauit, & recitavit una cum probationibus articulorum simpliciter in huiusmodi causa productis. Et facta dicta reuelatione reuerendi patres domini Doleñ. et Lichelfelden. episcopi, videlicet summam probationem scriptam super quolibet articulo dicendo post lecturam articuli. Iste articulus de veritate et notorietate probatur per tot testes et tales declarando dignitates et gradus testium. Et his peractis reuerendus pater dominus episcopus Concordien. legebat quoddam decretum cuius tenor sequitur.

D ¶ Hec sacrosancta synodus audita relatione processus, et probationum: et aliorum actorum in causa inquisitionis pendente coram eadem sancta synodo contra Petrum de luna Benedictum. xiii. a nonnullis nuncupatum super ferenda sententia et aliis in causa huiusmodi fiendis deliberabit, potestatem autem aliis concessam commissariis in dicta causa preterquam ad citandum eundem Petrum de luna, ad audiendum sententiam per eandem synodum ferendam non intendit reuocare, super qua citatione atq; sententia nullam dictos commissarios vult habere potestatem. Super premissis dominus Iohannes episcopus Hostien. huiusmodi sessioni presidenti nomine synodi respondit, Placet.

¶ Sessio trigesimaquinta, unionis ambassiatorum domini regis Castelle et legionis.

E



IE VENERIS DECIMA MENSIS IUNII SVPRADICTI sessio generalis in maiori ecclesia Constan. fuit solemniter celebrata cui interfuit serenissimus princeps Sigismundus roma. et Hunga. &c. rex cum insigniis regalibus et multis principibus sibi astantibus et sibi seruientibus. Et ante istius sessionis officium siue orationes solitas prelati pluuiialibus induti mitras capitibus imposuerunt. Consequenter reuerendi patres & domini nobiles, & strenui viri serenissimi principis domini iohannis regis Castelle & legionis ambassiatores ascenderunt, ac ipsi ambassiatores tria in effectu facere pro presenti sessione proposuerunt: videlicet primo concilium Constan. conuocare, secundo presenti congregationi in Constan. se venire, tertio subtractionem obediencie factam in Narbona iuxta capitula ibidem congregata approbare. Et deinde Petrus de lomborga legit quoddam procuratorium regis Castelle, quo lecto frater Ludouicus de valle olei vnus de ambassiatoribus dicti regis de consensu

de cōsensu suorū coambassiatorum legit quandam schedulam cōuocationis vna cū bulla cōciliū conuocatoria domino regi Castelle predicto per synodum missa iuxta capitula concordata Narbone: cuius schedule conuocationis tenor talis est.

Schedula conuocationis.

In nomine sancte & indiuidue trinitatis, Nos Didacus Concheñ. episcopus, & Ferdinandus de Arab maior prefectus Gnipustre serenissimi domini regis Castelle consiliarij, iohannes episcopus Paceñ. Martinus Eerdinandi domicellorū preses, Ferdinadus Martini danabñ. legobiñ. & Didacus Ferdinandi palentñ. ecclesiarum decani decretorum doctores frater Ludouicus de valle olei ordinis predicatorū in theologia magister Parisiñ. Iohannes ferdinandi de rupefflore decretorum doctor oratores & procuratores prefati serenissimi domini Iohannis regis Castelle & legionis, ac serenissime domine regine Castelle, & omnium quorum interest, & interesse potest ad pacem & vnionem sancte matris ecclesie puris ac sinceris affectibus anhelantes, volentesq; & intendentes adimplere cōuentionem in Narbona initam inter serenissimum principē & dominum, dominum Sigisimū dum roma. & Hungarie regem semper Augustum, ac reuerēdos patres procuratores, nuncios, & legatos presentis congregationis Constañ. ex vna, & oratores ac procuratores serenissimi principis Ferdinandi clare memorie Aragonum & Sicilie regis, tam suo proprio nomine quam tāquam tutorio & tutoris nomine prefati serenissimi domini regis Nauarre, necnon illustris principis Iohannis comitis Fuxi ex alia partibus presentamus nos in hoc loco paternitatibus vestris offerentes nos ad dictam cōuentionem ac omnia & singula in ea cōtenta, & sumus nunc attendētes quod in primo capitulo dicte conuocationis continetur, quod conuocatio dictarum obedientiarum fiat per prelatos ceterosq; viros ecclesiasticos huius congregationis per litteras directas ad reges: principes, prelatos, ac alias personas de obedientia dicti domini Benedicti sic nuncupati vos prefatos dominos prelatos & ceteros de congregatione presenti per suos ambassiatores aut litteras hic in Constantia conuocare. Et attento etiam quod littere cōuocatorie pro parte vestra domino nostro regi Castelle iam presentate fuerunt, quas etiam ipse omnibus prelatis & aliis personis quibus dirigebantur intimari fecit modo debito prout per instrumenta inde confecta patebit cum fuerit opportunū volum⁹ & nos satisfacere dicto capitulo, cuius tenor quantum ad litteras cōuocatorias que in eis est, talis est.

Miseratione diuina episcopi, p̄byteri, & diaconi, cardinales, patriarche, archiepiscopi, episcopi, prelati, & ceteri in Constañ. Maguntñ. prouincia cōgregati illustri principi. put superius continetur, &c. Quo ad finem lecta idem frater Ludouicus legit vt lequitur. Cui quidem capitulo satisfacere volentes conuocamus vos omnes prelatos & dominos de hac congregatione iuxta tenorē dicti capituli.

His sic lectis reuerendissimus pater & dominus archiepiscopus Magdeburgeñ. ascendēs in ambonem legit in hec verba.

Schedula acceptationis conuocationis.

Nos miseratione diuina episcopi, p̄byteri, & diaconi, cardinales, patriarche, archiepiscopi, episcopi, prelati, & ceteri hic congregati dictam cōuocationem acceptamus, & offerim⁹ nos paratos sine dilatione quacūq; ad procedendum ad vltiora. Et insuper requirimus vos oratores & procuratores predictos, quatenus ad vnionem faciendam nobiscum procedatis iuxta tenorem tertiū capituli conuocationis predictę que talis est, Tertiū quod prefati de obedientia dicti domini Benedicti. xiii. per quosdam, &c. vt supra, cuius tamen totum tenorem legebat. Et ex post frater Ludouicus de valle olei prefatus quo ad secundū principale quandam vnionis schedulam legebat in hec verba.

Schedula vnionis.

Nos oratores & procuratores prefati dictis nominibus vnim⁹ nos vobis iuxta tenorem capituli Narboneñ. predicti approbantes, & laudantes omnia que post vnionem Aragonē. contra dominum Benedictum agitata sunt & p̄cessa pridem & eodem modo, ac si post hanc vnionem nostram ab hac synodo nobis intercedentibus facta forent, qua vnione facta prefatus dominus archiepiscopus Mediolaneñ. legebat in hunc modum.

Schedula acceptationis vnionis.

Nos prelati & ceteri cōgregati, vt supra dictam vnionem nostram acceptamus profitentes vos vice & nomine pfati serenissimi domini regis Castelle per oia debitis modo & forma ac tpe cōtētis in dicto capi. iiii. satisfecisse & ecōuerso nos vobis oratorib⁹ & p̄curatoribus p̄dictis noibus iuxta tenorem eiusdem capituli vnimus. Quibus sic factis reuerēdissimus pater dominus Iohānes ep̄s Hosti. cardinalis & vicecancellarius nomine totius synodi respondit per verbum placet.

BBB. ii.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

A ¶ Subsequenter oratores & procuratores illustrissimi domini infantis Henrici: ac ordinis sacre militie sancti Iacobi de spata generalis magistri ambonem ascendentes, omniaq; & singula facta & acta per dominos abassiatores, & oratores regis Castelle predictos approbantes, & laudantes conuocatione fecerunt simili modo ut ipsius regis Castelle ambassiatores, & similiter se huic congregationi vnerunt put super istis conuocatione, & vnione. Frater Iohannes de sancto Iacobo ordinis minorum vnus de ambassiatoribus predictis de suorū coambassiatorum consensu quandam papiri schedulam publice legebat sub huiusmodi tenore.

¶ Scheda conuocationis infantis Henrici.

B ¶ Nos Vitalis de scoto miles comendator de Camata, frater Iohannes de sancto Iacobo sacre pagine professor, Garlias de vergata miles, Iohannes alphonso decretorum baccalarii, procuratores & oratores illustrissimi domini infantis Henrici ordinis sancte Marie, sancti Iacobi de spata generalis magistri simili modo conuocamus vos omnes prelatos, & ceteros dominos iuxta tenorem dicti capituli. Deinde idem frater Iohannes legit ut sequitur.

¶ Scheda vnionis eiusdem.

C ¶ Nos oratores supradicti dicto nomine vnimus nos vobis iuxta tenorem capituli predicti. Super quibus omnibus & singulis promotores concilii petierunt instrumentum & instrumeta, & de post tunc cantatum. Te deum laudamus. Quo finito reuerendissimus pater dominus Iohannes Hostien. cardinalis ad presidendum iuit, & officium sessionis solite soleniter incipiebatur. Et lectis letaniis aliisque consuetis prefatus archiepiscopus Mediolanens. vna cum ambassiatoribus regis Castelle ambonem ascendit, & legit schedulam sequentem, legendo etiam illa capitula concordata Narbone, de quibus faciebat mentionem que superius inserta fuerunt ubi agebatur de confirmatione eorum.

¶ Confirmatio capitulorum.

D ¶ Sacrosancta generalis Constans. synodus in spiritu sancto legitime congregata viso & considerato capitulo secundo ex capitulis Narbone. inter charissimum ecclesie filium Sigismundum ro. & hung. regem illustrem: & dilectos ipsius ecclesie filios promotores nuncios dicte synodi ex vna, & procuratores ac oratores charissimorum dñorum Ferdinandi clare memorie Aragonum & Sicilie regis, tam suo proprio nomine q̃ tutorio & tutoris nomine Iohannis Castelle, & legionis, necnon oratores Nauarre & regum illustrium & lectorum eiusdem ecclesie filiorum Fuxi & Armeniaci comitum partibus ex altera concordatis, cuius quidem capituli tenor sequitur sub his verbis. Secundo quatenus dicte conuentionis &c. volens in omnibus obseruare dictum capitulum promittit, ratum habet, securat specialiter confirmat, & nouiter firmat, & statuit, & decernit in omnibus, & per omnia, put in dicto capitulo plenius continetur, viso etiam quarto capitulo incipiente. Quarto q̃ predictum vniendum concilium, &c. abolet, tollit, & irritat quoscūq; processus, sententias, decreta, ordinationes, statuta, & pena, &c. ut in dicto capitulo continetur vsq; ibi, & quod statuitur. Item statuit quod nunquam de cetero ratione vel occasione dicti schismatis; aut adhesionis dicti domini Benedicti, et sui predecessoris domini clementis, possit contra dictos dominos, reges, principes, et alios de obedientia dicti domini Benedicti quomodolibet processu in iudicio, vel extra ut in fine dicti capituli continetur. Viso etiam quinto dictorum capitulorum incipiente, quinto quod per dictum formandum concilium, &c. Approbat, laudat, firmat, et meliori modo quo fieri potest plenissime confirmat omnes et singulas concessiones, dispensationes, et gratias factas per dominum Benedictum predictum quibusuis personis sue obedientie de quibusuis dignitatibus, &c. ut in dicto capitulo continetur. Viso etiam. xi. dictorum capitulorum incipiente, vndecimo quod dominus rex roma. &c. et attento quod dicitur ibi: quod in prima sessione &c. dicta sancta synodus facit, concedit, statuit, et ordinat in omnibus, et per omnia put in dicto capitulo continetur. Quibus sic lectis & completis reuerendi patres Iacobus Bodmen. sedis apostolice protonotarius, & Iohannes litterarum applicarum corrector tenens librum euangeliorum, a parte dextra, & a parte sinistra dominus Thomas palten. dicte sedis protonotarius, & venerabilis dominus Iacobus Morelm sacri palatii causarum auditor tenens librum sanctorum euangeliorum accesserunt ad dominos in hac sessione presentes recipientes ab eis iuramenta. Et primo serenissimus dñs Sigismundus ro. & Hung. rex. Consequenter vero dñi cardinales, archiepiscopi, episcopi, ceterique prelati, & ambassiatores omnia & singula capitula. Narbone concordata in omnibus & per omnia seruare iurauerunt, & quilibet eorum iurauit ac ea quod in eis fuit receperunt. Quibus iuramentis sic prestitis Henricus de piro promotor nomine prefati serenissimi principis domini Sigismundi surgens publice dixit & inquisiuit. Si aliquis esset in predicta sessione qui haberet mandatum

mandatum sufficiens illustris principis comitis armeniaci quod illud exhiberet. Cancellari⁹ autem studii Parisien⁹, surgens dixit Ambassiatores christianissimi regis Francorū certa habuisse scripta & dictus domin⁹ comes sequi vellet vestigia predicti domini regis. Tunc dictus dñs Henricus nomine quo supra dixit, ex quo nō apparet mandatum sufficiens p ipso domino comite nullomodo p iuramentum supra eum prestitum ad obseruationem dictorum capitulorum in narbona cōcordatorum quo ad prefatum dominū comitem Armeniaci vellet arctari publice & solēniter protestatus.

His autem sic peractis prefatus archiepiscopus Mediolanen⁹, legit quandam papiri schedulam tenoris subsequentis. A

Item domini cardinales, patriarche, archiepiscopi, episcopi, & alii prelati ambassiatores domino regum & principū, & alii in dicto cōcilio existentes, & singulares p̄sone ad hoc sufficienter sufful te iurent put sufficienter in dicto. xi. capitulo continetur. B

Que predicta omnia & singula intelligantur, & locum habeant retento tenore omnium & singulorum capitulorū predictorum Narbone concordatorum, quibus & eorum singulis dicta synod⁹ ita re intendit, nec ab eis vel eorum aliquo in toto, vel in parte recedere. C

Ad que omnia & singula dominus Iohannes episcopus hostien⁹, vicecancellarius & huius sessionis presidens prefatus nomine totius cōcilii respondit per verbum placet. D

Subsequenter dominus & frater Ludouicus de valle Olei predictus existens in ambone legit schedulam subsequenter.

Schedula approbationis capitulorum Narbone facte per oratores regis Castelle.

Nos Didacus Conchen⁹, ep̄s, & Ferdinadus Petri de ayala maior p̄fectus, Guispiniq⁹ serenissimi domini regis Castelle cōsiliarii. Iohānes episcopus paceñ. Martinus ferdinandi domicellorum p̄ses Ferdinandus martini de clualos Segobien⁹. & Didacus ferdinandi placentin⁹, ecclesiarū decani decretorum doctores frater Ludouicus de valle olei ordinis predicatorum in theologia magister Parisien⁹. Iohannes ferdinadi de rupefflore decretorum doctor, oratores & pcuratores serenissimi domini Iohannis Castelle regis ac legionis, ac serenissime domine regine matris, & tutricis eiusdem regnorum gubernatricis hic presentes & personaliter cōstituti dictis nominib⁹ quibus validius & efficacius possumus iure, videlicet forma, modo, via, causa, melioribus omnia & singula decreta, statuta, protestationes per sacrosanc̄tam generalē synodum Constantien⁹, nunc facta & edita, & que nunc sunt serius lecta, ipsa habentes pro sufficienter expressis & repetitis solemiter vice & nomine regis, & regine nostrorum prefatorū omnium regnorum & terrarum suarum acceptamus, approbamus, assentim⁹, & solemniter affirmamus. Et similiter sicut ipsa sancta synodus protestata est, quod nō velit recedere a capitulis in dicta ciuitate Narbonen⁹, concordatis, ita & nos dictis nominibus solemniter protestamur. E

Ad que tunc reuerēdissimus pater & dominus episcopus Hostien⁹, huius sessionis presidens nomine totius synodi respondit, placet. Et subsequenter prefatus archiepiscopus Mediolanen⁹, legit decretum tenoris infra scripti. G

Quod non obstantibus iuramentis licuit ab eius obediētia recedere.

Sacrosanc̄ta generalis synodus Constantien⁹, in spiritus sancto legitime congregata pro bono vnionis ecclesie sacrosanc̄te auctore deo feliciter consummando considerans quod per charissimam ecclesie filiam katherinam reginam illustrem charissimi ipsius ecclesie filii Iohannis regis Castelle & legionis, matrem atq⁹ tutricem regnorum terrarum, &c. gubernatricem atq⁹ per nōnullos prelatos, barones, & notabiles personas regnorum & terrarum regis prefati requisita & prestita fuerunt iuramenta: & promissiones de nō recedendo ab obediētia domini Petri de luna Benedicti. xiii. a nonnullis sic nuncupati sub certis formis de quibus in actis & instrumentis inde confectis latius cōtinetur, que quidem acta & instrumenta, & alias quascūq⁹ p̄bationes predictorum prefata synodus de ipsis plene certificata vult hec habere pro sufficienter expressis, quodq⁹ huiusmodi iuramenta, & promissiones requisita & prestita fuerunt impedimētum prefate vnionis propter que & illa nulla & irrita esse censentur, ac omnia & alia inde secuta fuisse, & esse cassa, irrita, & nulla nulliusq⁹ efficacie roboris vel momenti. Et nichilominus ad cautelam quatenus de facto processerūt, ea relaxat, & irritat, reuocat declarans prefatos vt premittitur iurantes & p̄mittentes ad obseruantiam predictorum minime teneri & obligari. Quo decreto lecto fuit per dictum dominum p̄sidentem nomine totius synodi responsum per verbum placet. Et de post prefatus frater Ludouicus legit vt sequitur. H

CONCILII CONSTANTIENSIS.

- A** **S**chedula subtractionis obedientie confirmationis p vnū de ambassiatoribus regis Castelle lecta.
Nos Didacus, &c. Ambassiatores, & procuratores prefati nomine pcuratorio quo supra cōfirma-
mus & approbamus subtractionem obedientie dudum factam in parpiniano domino pape Bene-
dicto. xiii. per felicis memorie dominū Ferdinandum Aragonū, & Sicilie regem nomine serenissi-
mi regis Castelle, & lectionis dñi nostri, & per suas litteras, sicut in eisdem lati⁹ continetur, etiā & su-
perabūdanti cautela noie quo supra de nouo facimus, sicut in dictis litteris cōtinetur, ex alio meliori,
& firmiori modo quo fieri potest & debet, de quo offerimus litteras prefati dñi regis & matris in va-
lida & expedienti forma daticias, deinde dominus Petrus de grado vnus etiam de ambassiatorib⁹
regis Castelle & legionis predicti quādam schedulam subtractionis obedientie per pfatum regē di-
cto Benedicto in Castella factam in vulgari Castello scriptam publice legit, & quia a multis nō intel-
ligebatur, presentibus igitur nō est inserta. Deinde frater Ludouicus preiatus solemniter fecit colla-
tionem, & facta collatione pro complemento huius sessionis reuerendissimus pater dominus Johan-
nes patriarcha antiochenus missam de spiritu sancto celebrauit.

SESSIO TRICESIMASEXTA.

- B** **I**NNO A NATIVITATE DOMINI. M. CCCCXVII.
Idie vero iouis. xxii. mensis Iulii fuit celebrata sessio generalis in maiori ecclesia Cō-
stañ. p cuius introductione pater ep̄s Atrebatē. missam de sancto spiritu celebra-
uit, presidebatq; in eadem sessione dñs reuerēdissimus episcopus Hostien. sancte
roma. ecclesie cardinalis, & vicecancellarius, & lectis letaniis alijsq; deuotis orationi-
bus solitis dominus episcopus Concordien. legit quandam citationem contra Pe-
trum de luna factam ad audiendū se priuari, & sententiam ferri, cuius tenor sequitur.
- C** **S**acro sancta generalis synodus Constantien. venerabilibus fratribus Henrico Feltren. Stephano
Dolen, Iohanni pacen, Iacobo placenen. & Patritio Carthagen. episcopis, salutem & omnipotentis
dei benedi. Frustra iudiciū cognoscendo geritur, nisi quod cognitum est iudiciali calculo termine-
tur. Cū itaq; eadē sancta synodus de meritis cause inquisitionis pendētis coram eadē sancta synodo
contra Petrum de luna a quibusdam Benedictum. xiii. nūcupatum plene cognouerit, et in eadē cau-
sa ad omnes actus et terminos requisitos rite et canonice pcesserit, decernit, et mādāt eadem sancta sy-
nodus eundē Petrum de luna citari publice in valuis ecclesie Constan. alta et intelligibili voce dū in
eadem ecclesia diuina celebrantur officia, et cum affixione presentium litterarum eisdē valuis cum de
presenti audientia litterarum cōtradictarum minime teneatur, atq; citat peremptorie, & vno edicto
peremptorio pro omnibus ad diem lune. xxvi. huius mēsis Iulii ad comparendū in ecclesia Constañ.
mane hora qua dicta sancta synodus sedebit, & sedere cōsueuit ad audiendum ius, & diffinitiuā sen-
tentiam per eandem synodum proferri, & pronunciari in causis. Quo circa paternitatibus vestris ea-
dem sancta synodus mandat & cōmittit, quatenus vos aut duo vestrum vocatis ad hoc aliquibus ex
notariis & scribis in dicta causa deputatis, vel aliis presentis citationis litteras in valuis eiusdem eccle-
sie per alterum ex dictis notariis vobis aut duobus vestrum presentibus publice alta voce & intelligi-
bili legi faciatis, ac eundem Petrum de luna Benedictum. xiii. vt pmittitur nuncupatum in forma
premissa citari, litterasq; presentes eisdem valuis affigi, ita quod citatio huiusmodi veniat in publicā
vocationem eidem sacre synodo tempore sessionis proxime future de gestis per nos in premissis facia-
tis relationem fidelem. Datum Constantien. prefata synodo sedente in dicta Constañ. ecclesia. xi.
kalen. Augusti. Anno natiuitatis dominice. M. ccccxvii.
- D** **L**ecta autem prescripta citationē. idem dominus Anthoni⁹ adhuc in ambone existens de manda-
to sancte synodi dixit in effectu: ne ppter festum hodiernum quod tamen in corpore iuris minime
reperitur aliqui dubitarent presentem diē feriatam esse, tunc ipsa sancta synodus predicta omnem in
premissis supplet defectum si interuenisset, Super huiusmodi lectis & propositis dñs Hostien. huius-
modi sessionis presidens nomine cōcilii respondit per verbum placet.
- E** **Q**uibus sic factis reuerēdi patres Stephanus Dolen. & Henricus Feltren. episcopi vna cum no-
tariis p̄sentis cause ad tres ianuas maioris ecclesie Constan. accesserunt, & in ipsarum qualibet supra
dictā citationē infra missarum solēnia per Iohannē ginardi p̄sentis cause notariū legi fecerūt, dictūq;
Petrū de luna benedictū. xiii. a qbusdā nuncupatū iuxta tenorem citationis citarūt, & citari fecerūt.

Lecta

A
 Lecta vero huiusmodi citatione, ut premissiur ipsi eandem citationem per bullam triplicatam in
 qualibet dictarum portarum vnam affigi per eundem Iohannem ginardi fecerunt, super quibus le-
 ctione, & affixione ipsi commissarii petierunt instrumentum, ac instrumenta.
B
 Deinde venerabilis vir Petrus de lomborga licentiatus decretorum in ambone ad hoc ordinato
 existens legit decretum sequentis tenoris.
C
 Decretum cassationis penarum factarum per Petrum de luna vigore cuiusdam constitutionis
 pro Ambasiatoribus regis Castelle.
D
 Sacrosancta generalis synodus Constañ. in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem eccle-
 siam representans ex certis, & iustissimis causis ad hoc eandem synodum mouentibus, & inducenti-
 bus annullat irritat atq; cassat, irritatasq; nullas, & cassas esse decernit atq; declarat omnes priuationes
 siue penas, aut priuationem, siue penarum declarationes per dominum Benedictum decimūtertium,
 in obedientia nūcupatum a die nona mensis Nouēbris. Annī a natiuitate domini, M. cccc. xviij. ci-
 tra factas promulgatas fulminatas, seu pronunciatas tam virtute cuiusdā pretese constitutionis per
 eundem dominum Benedictum dudum promulgate sub dato massilie apud sanctum Victorem
 decimatertia kal. Iunii pontificatus sui anni. xlii. que incipit. Benedictus episcopus seruus seruorum
 dei ad futuram et perpetuam rei memoriā. In dierum successus crescente malicia sic videmus mun-
 dum &c. Et fuit. Datum massilie apud sanctū Victorem. xlii. kalen. Iunii pontificatus Anno. xlii. q̄
 ex quacūq; alia causa occasione colore, aut ratione siue priuationis pene, aut declarationis predictę
 fuerint de beneficiis ecclesiasticis, dignitatibus, feudis, iuribus, statibus, honoribus, siue de quibuscūq;
 aliis rebus temporalibus siue spiritualibus, & de quibuscūq; personis, regularibus, regibus, siue prin-
 cipibus archiepiscopis, episcopis & aliis ecclesiarum prelati, magistris ordinum, cōmunitatibus, con-
 gregationibus, collegiis, vniuersitatibus, & quibuscūq; aliis personis laicis, siue ecclesiasticis, omnesq;
 alios processus excommunicationis, aut interdicti, siue suspensionis, aut cuiuscūq; tenoris sententias su-
 per huiusmodi priuationibus, aut penis factos siue factas promulgatas, & omnia inde vel ob id se-
 cuta vna cum eadem constitutione, & eandē tanquā contrariam, & impeditiuā vnionis sanctę Ma-
 tris ecclesie simili modo irritat atq; cassat, & irritas siue irritas esse decernit atq; declarat, etiam si super
 premissis, vel aliquo premissorū appareant quecūq; littere, siue bulle sub anteriori data que tamen an-
 te diem predictum non fuerint plenarie executioni mandate. Et nichilominus ad cautelam absoluit
 et absolutos decernit omnes, & singulos supradictos, & quoscūq; alios a predictis sententiis excōmu-
 nicationis, suspensionis, interdicti seu priuationis si quas virtute dictę constitutionis, vel alias quouis
 modo ex supradictis causis, & aliis in predicta constitutione contentis contraxerint, necnō omnes, p-
 cessus tam super proprietate q̄ possessione priuationis etiam beneficiorum que possidebant, & colla-
 tiones de eisdem aliis factas, aut excommunicationis, suspensionis, vel quascūq; alias sententias in seu
 contravenerabiles fratres, & dilectos ecclesie filios Didacum Conchen. episcopum, nobilem virū Fer-
 dinadum Petri de ayala militem charissimi ecclesie filii Iohannis regis Castelle, & legionis consilia-
 rios, Iohannem episcopum Paceñ. & Martinum ferdinadi militem prepositum domicellorum dicti
 regis Castelle, & legiois. Et religiosum virum fratrem Ferdinadum, de Ilesus ordinis minorū eiusdē
 regis consiliarium Ferdinadum Martini Segobieñ. & Didacum, Ferdinandi, Palatiñ. ecclesiarum
 decanos & decretorum doctores, fratrem Ludouicum de valle Olei in theologia magistrū parisiē.
 & Iohannem Ferdinandi de Rupeflore decretorum doctorem ambasiatores, et procuratores prefati
 regis Castelle, & Petrum Ferdinandi archidiaconū de Grado in ecclesia Onetē, ipsius regis secreta-
 rium, consanguineos et familiares eorum a die prima mensis Aprilis. Anno domini. M. cccc. xv. ci-
 tra factos & promulgatos irritat cassat, irrita cassa denunciāt, ambasiatoresq; & secretarium statuit, &
 decernit, necnon eorūdem familiares &c. perinde ad statum pristinum reducendos, ac priuationes,
 collationes, processus &c. minime fuissent late, facte aut promulgate, etiam si super processibus, priua-
 tionibus, aut collationibus vel sententiis predictis aliquę littere vel bulle appareant sub anteriori data
 que tamen ante diem predictam non fuerint in partibus presentate, & plenarie executioni demāda-
 te. Eadem quoq; sancta synodus omnes prouisiones, promotiones, & translationes de quibuscūq;
 ecclesiis cathedralibus, siue collegiatis, seu ad quascūq; ecclesias cathedrales, siue collegiatas, & genera-
 liter omnes concessiones beneficiorum dignitatum quarūcūq; etiam per priuationes dominorum
 cardinalium sanctę Romane ecclesie per prefatum dominum Benedictum sic (ut premissitur) nun-
 cupatum factas, aut morte cessione vel quouis alio modo vacantium, omnesque & singulas concessio-
BBB. iiii.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

nes, gratias, & dispensationes, tam super matrimoniis q̄ etiam super beneficiis, & quibuscunq; aliis regibus principibus, aut prelatis, seu etiam quibuscunq; aliis personis communitatibus, collegiis, & generaliter omnia alia per eundem dominum Benedictum sic nuncupatum infra limites, seu dominia, aut terras prefati charissimi ecclesie filii Iohannis regis Castelle subiectas, aut subiectas usq; ad diē decimā octauā mensis Iunii tunc currentis acta concessa, & dispensata que per presens decretum nō sint, aut fuerint cassata cassave denunciata, & super quibus bulle seu quecunq; alie littere ante diem predictum non fuerint confecte, presentate, & execute pro bono quietis, & Pacis laudat, approbat, & confirmat, approbataq; esse declarat, ita tamen quod per approbationem seu cōfirmationem predictas nullum preiudicium fiat charissimo ecclesie filio Alphonso Aragonum regi illustri, nec ipsius regis matri vxori, aut fratribus, vel familiaribus siue consiliariis alicuius eorum, nec contra eorum aliquem valeat in iudicio vel extra prefata confirmatio, vel approbatio allegari. Vult etiam eadem sancta synodus atq; statuit quod per premissa charissimo ecclesie filio Carolo Nauarre regi liberis ve eius aut magistro hospitali & conuentui Rhodi nullum preiudicium generetur, hoc tamen declarato, & intellecto, quod si ab aliquibus prelaturis magisteriis seu mgistratibus, dignitatibus vel beneficiis quibuscunq; durante schismate fuerunt separata vel alias disgregata aliqua membra, castra ville, seu alia bona, redditus prouentus vel emolumenta, ac responsiones camere vel alia iura quecunq; de quibus fuerit aliquibus iam prouisum, vel facta collatio, vñ infeudatio intra limites dominia seu terras prefati charissimi ecclesie filii regis Castelle supradicti constituta quin predicta ipsis prelaturis, & magisteriis, seu magistratibus dignitatibus vel beneficiis, vt capiti restitui, & reintegrari valeant per cōsiliū antedictum, & in quacūq; parte preiudicaretur alicui de cardinalibus sancte Romane ecclesie dicta sancta synodus prouidebit, vt melius expedire videbitur. Per premissa autem sancta synodus capitulis Narboñ. non intendit in aliquo contrahere.

¶ Quo decreto lecto dominus presidens nomine synodi respondit per verbum. Placet.

SESSIO TRIGESIMASEPTIMA.

IE VICESIMASEXTA SVPRADICTA MENSIS IVLII

A



Constantie in ecclesia maiori loco solito fuit publica sessio solēniter celebrata, pro cuius introductione Reuerendissimus pater dominus Guillelmus tituli sancti Marci sancte Romane ecclesie cardinalis presbyter missam de spiritus sancto deuotissime celebravit, sessioni autem interfuit serenissimus princeps dominus Sigismundus Romano. & hunga. & cetera rex cum insigniis regalibus, & suis nobilibus i eisdem sibi seruientibus, presidebat sessioni huiusmodi pontificalibus insignitus reuerēdissimus pater dominus Iohannes episcopus Hostien. sancte Romane ecclesie cardinalis, & vicecancellarius, lectis deinde letaniis aliisq; orationib; consuetis sermoneq; cuius thema erat iustum iudicium, iudicate per reuerēdum patrem dominū electum in patriarcham Constantinopolitanum finito, cōtumacia fuit accusata Petri de luna non comparētis, neq; diffinitiuam sententiam audientis, & inde fiebat relatio executionis citationis in vltima sessione decreta per dominum Henricum Feltren. episcopum vnum de commissariis deputatis pro executione citationis huiusmodi, facta autem relatione, ac iterum cōtumacia ipsius dicti Petri de luna fuit accusata. Reuerendissimi patres domini de comitibus, & de fustis cardinales per sanctam synodum ad hoc specialiter deputati de eiusdem synodi mandato vna cum prothonotariis, & p̄sentis cause notariis, & Iohanne Inepper sedis apostolice cursore locū sessionis excentes accesserūt ad va'uas ecclesie, & ibidē per organū cursoris antedicti prefatū Petrum de luna trina vice vocarunt dicendo. Et hic Petrus de luna Benedictus tridecimus nuncupatus vel aliquis pro eo qui compareat coram sancta synodo ad audiendum in scriptis ferri sententiam diffinitiuam in causa schismatis, & heresis contra eum. Ipse autem nec aliquis pro eo comparuit ibidem, aut respōdit de quo fecerunt relationem. Facta autem relatione huiusmodi iterato accusabatur contumacia ipsius Petri de luna per magistrum Henricum promotorem concilii instantissime postulando ipsum reputari contumacē. Et tunc dominus Stephanus episcopus Doleñ. quoddam decretum siue quandam schedulam legit in hec verba.

B

¶ Hec sacrosancta synodus Petrum de luna Benedictū tridecimum a nōnullis nuncupatum legitime citatum, vocatum, non comparentem declarat et reputat contumacē, decernitq; in eius absentiā dei

tia dei repleta presentia fore in presenti causa inquisitionis contra eum coram eadem pendente per eandem synodum ad diffinitiuam sententiam procedendum.

¶ Ista schedula sic lecta Reuerendissim⁹ pater dominus Iohānes episcop⁹ Hostiē. huiusmodi sessio A
nis presidens nomine ipsius synodi per verbum placet respondit. Et extunc reuerendissimus pater dominus Guillelmus tituli sancti Marci presbyter cardinalis quandā diffinitive sententie schedulam legit huiusmodi sub tenore.

¶ Sententia contra Benedictum papam tredecimū in sua obediētia nuncupatum.

¶ De vultu eius hoc iudicium prodeat qui sedet in throno, & ex eius ore procedit gladius bis acu- B
tus, cuius statera iusta est, & equa sunt pondera, qui venturus est iudicare viuos & mortuos domini nostri Iesu Christi. Amen. Iustus est domin⁹, & iustitias dilexit, equitatem vidit vultus eius, vultus eius quidem domini super facientes mala, vt perdat de terra memoriā eorum, pereat inquit sanctus propheta memoriā illius qui non est recordatus facere misericordiam, & qui persecutus est hominem inopem, & mendicum, quantomagis pereat illius qui omnes homines, & ecclesiam vniuersalem persecutus est, & perturbauit Petri de luna Benedicti tredecimi a nonnullis nuncupati, qui quātum in ecclesiam dei, & vniuersum populū christianum peccauerit schisma, & diuisionem ecclesie fouens nutriendus atq; continuans, quantis quāq; frequentibus deuotis, & humilibus regum principum, & prelatorum precibus exhortationibus, et requisitionibus p charitatē iuxta doctrinam euangelicam admonitus fuit, vt pacem daret ecclesie, vt illius sanaret vulnera, ac eius partes diuisas in vnā compaginem, & corpus vnum reficeret quēadmodum ipse iurauerat, erat & diu fuit in sua potestate, quos tamen charitatiue corripientes nullatenus voluit exaudire. Quot sunt postmodum testes adhibiti quibus etiam minime exauditis necesse fuit secundū predictam Christi euangelicam doctrinam dicere ecclesie, quam quia etiam non audiuit habendus sit tanquā ethnicus & publicanus. Capitula in causa inquisitionis fidei, & schismatis coram presenti sancta synodo generali super premissis, & aliis contra eum edita, ac eorum veritas, & notorietas declarant manifeste, super quibus rite ac canonice processu, & omnibus rite actis, & diligenter inspectis, habitaque super illis deliberatione matura eadem sancta synodus generalis vniuersalē ecclesiam representans in dicta inquisitionis causa pro tribunali sedens pronuntiat, decernit & declarat per hanc diffinitiuam sententiam in his scriptis eundem Petrum de luna Benedictum. xlii. (vt premittitur) nuncupatum fuisse & esse periurum, vniuersalis ecclesie scandalizantem, fautorem, & nutritorem inueterati schismatis, & inueterate scissure, & diuisionis ecclesie sancte dei pacis, & vnionis eiusdem ecclesie impeditorem, & turbantem schismaticum, & hereticum a fide deuium, & articulis fidei vnus sancte ecclesie violatorem pertinacem cum scandalo ecclesie dei incorrigibilem notorium & manifestum, ac omni titulo gradu honore, & dignitate se reddidisse indignum, a deo eiectum & precisum, & omni iure eidem in papatu, & Romano pontifice, ac Roma, ecclesie quomodolibet cōpetente ipso iure priuatū, & ab ecclesia catholica tanquā mēbrum aridum precisum. Ipsumq; petrum quatenus de tacto papatu secundū se tenet eadem sancta synodus papatu, & summo ecclesie Romane pontifice, omniq; titulo, gradu, honore dignitate, beneficiis, & officiis quibuscunq; ad omnem cautelam priuat, deponit, & abiicit, eidemq; inhihet ne deinceps pro papa, aut Romano. & summo pontifice se gerat. Omnesq; christicolis ab ei⁹ obedientia, & omnium debite obedientie ipsius atq; iuramentis, & obligationibus eidem quomodolibet prestitis absoluit, & absolutos esse declarat, ac omnibus & singulis Christi fidelibus inhihet sub pena fautorie schismatis & heresis, atq; priuationis omnium beneficiorum dignitatum, & bonorum ecclesiasticorum, & mundanorum, & aliis penis iuris, etiam si episcopalis & patriarchalis cardinalatus regalis sit dignitatis, aut imperialis, quibus si contra hanc inhibitionem fecerint sint auctoritate huius decreti, ac sine ipso facto priuati, & alias iuris incurrant penas, ne eidem Petro de luna schismatico, & heretico incorrigibili notorio declarato & deposito tanquā pape obediant pareant vel intendant, aut eum quouis modo contra premissa sustineant vel receptent, sibiq; prestent auxilium consilium vel fauorem. Declarat insuper & decernit omnes, & singulas inhibitiones omnesq; processus, & sententias constitutiones & censuras, & alia quecunq; per ipsum factos factas, & facta que possent premissis obuiare irritos irritas irrita, atq; irritat reuocat & annullat, ceterisq; penis quas in pmissis casibus iura statuunt semper saluis.

¶ Hac schedula siue sententia lecta p̄dictus Stephanus episcopus doleñ. ex parte ipsius synodi dixit C

CONCILII CONSTANTIENSIS.

in effectū quāuis in processu causę huiusmodi nullus posset defectus allegari, tamen sancta synodus predicta ad superabundantem cautelam omnes supplet defectus si qui interuenissent. Ad que omnia & singula dominus presidens nomine totius concilii respondit, placet.

SESSIO TRICESIMAOCTAVA.

A **D**IE MERCVRII VICESIMAOCTAVA SVPRADICTI MEN-
sis Iulii Constantie in ecclesia maiori fuit sessio publica solenniter celebrata, Et re-
uerendus pater dominus Iohannes episcopus Hostiensis sanctę Romane eccle-
sie cardinalis, & vicecancellarius huiusmodi sessioni presedit, & letaniis, & aliis ora-
tionibus, & solēnitatibus solitis lectis peractis venerabilis vir dominus Petrus de
Iomburga legit quedam decreta tenoris subsequēntis.

Decretum irritans penas latas contra ambasiatores infantis
Henrici.

B **S**acrosancta generalis synodus Constantiensis in spiritu sancto legitime congregata ex certis, &
iustissimis causis eandem sanctam synodum mouentibus, nuper omnes processus tam super pro-
prietate q̄ possessione, priuationes etiam beneficiorum que possidebant & collationes alias de eisdē
factas, aut excommunicationis vel suspensionis, vel quascunq; alias sententias in seu contra venerabi-
les fratres, & dilectos ecclesie filios ambasiatores & procuratores charissimi ecclesie filii Iohannis regis
Castelle consanguineos & familiares eorum a die primo mensis Aprilis anni domini. M. cccc. xvi.
citra factas, aut promulgatas irritauit & cassauit irritaq; & cassa denunciavit, statuitque, & decreuit
ambasiatores predictos consanguineos vel familiares ipsorum perinde ad statum pristinum redu-
cendos, ac si priuationes, collationes, processus, & alie sententie predictę late, aut promulgate minime
fuissent, etiam si super processibus, prouisionibus, & collationibus sentētiis predictis aliquę bulle siue
littere appareant sub anteriori data, que tamen ante diem predictam non fuerant in partibus presen-
tate & plenarie executioni demandate. Volens itaque eadem sancta synodus ex similibus causis mo-
ta dilectos ecclesie filios Vitalem de scoto commendatorem de Catanaqua, & fratrem Iohannem de
sancto Iacobo ordinis fratrum minorum in theologia magistrum, & Barliam de vergara militem
ordinis sancti Iacobi despata, ac Iohannem alphonso baccalarium in decretis ambasiatores, & procu-
ratores dilecti ecclesie filii illustris Henrici infantis aragonie Sicilie &c. ac dicti ordinis sancti Iacobi
de spata magistri simili fauore prosequi, ac eadem quo ad premissa prerogatiua gaudere statutum, &
decretum, irritationes, & cassationes predictas, ac prefatos ambasiatores predictorum infantis Hen-
rici magistri, et ad consanguineos, & familiares ipsorum decernit perinde extendi, ac si in supradicto
decreto, aut statuto fuissent vna cum predictis ambasiatoribus regis Castelle specialiter nominati.

Decretum reuocationis vocum ambasiatorum regis Aragonum
concessarum.

C **S**acrosancta generalis synodus Constantiensis cum nuper in capitulis Narbone concordatis inter
cetera cautum fuerit quod non ordinarentur statuerentur vel fierent aliqua directe vel indirecte con-
cernentia, aut tangētia dominos reges principes, prelatos, et alios de obediētia Petri de luna olim Be-
nedicti. xiii. nuncupati vel aliquē ipsorum, et post hanc synodum concessum fuerit ambasiatorib; &
oratoribus charissimi ecclesie filii regis Aragonum presentibus tunc, et aliis venturis etiam per mo-
dum conuentionis et pacti quod dicti oratores in natione Hispanica hoc durante concilio haberent
vocem tante virtutis et auctoritatis quāte essent voces omnium prelatorum, et ecclesiasticarū persona-
rum regnorum, et terrarum dicti regis que possidet citra et ultra mare que ad generale conciliū sunt
assuete vocari, cum protestatione tamen hincinde facta quod premissa intelligerentur concessa sine
preiudicio dictorum capitulorum prout in decreto desuper confecto latius continetur. Verum cum
ambasiatores charissimi ecclesie filii regis Portugalie illustris publice concessioni huiusmodi se oppo-
suerint, et cum de huiusmodi concessione tractaretur, et timeretur quod aduenientibus ambasiatori-
bus charissimi ecclesie filie regis Castelle ipsi verisimiliter de huiusmodi concessione siue decreto
turbarentur, et conquererentur prout iam super hoc grauem exposuere querelam asserentes huius-
modi concessionis obseruantiam in eorum tendere lesionem, ac sui honoris nō modicū p̄iudiciū.

Et fore

Et fore contra capitula predicta concordata, pendēteq; huiusmodi tractatu prefati ambasiatores regis Aragonum sepius in effectu dixerunt, & asseruerunt quod dictos ambasiatores regis Castelle redderent contentos, & cum eisdem super hoc bene concordarent, & contra eorum voluntates dictis vocibus vti nollent, preter hoc & rationabiles alias causas attento etiam q̄ ex hac questione agēda in hac synodo differri, & impediri possent prout hactenus nonnulla bonum vniōis ecclesie concernētia retardata, & dilata fuerunt. Eadēq; sancta synodus volēs in omnibus, & per omnia eisdem capitulis inherere, & vnum quēq; in sua iustitia confouere pro bono pacis, & cōcordie partium predictarum, ac nationis hyspanice, & suppositorum eiusdem ex certa scientia decernit, & declarat quod ambasiatores regis Aragonum predictis vocibus prelatorum & aliorum absentium qui ad concilium consueuerunt euocari que eisdem concessē fuerunt extra hyspaniam, vt prefertur vti nullo modo possint, nec debeant in natione hyspanica supradicta, sed quod singule ambasiatē regum castelle Aragonie Portugalie, Nauarre habeant & representent in natione predicta voces omnium prelatorum, et absentium qui consueuerunt ad concilium euocari solum, & regnorum duntaxat, & dominiorum suorum que habent in hispania.

¶ Quo lecto decreto sperans in deo vnus de ambasiatoribus regis Aragonum in medio surgens dictūq; decretum in nationibus non fore positum allegans de nullitate ipsius decreti fuit protestatus, & ex post nationum quatuor presidentes expresse dixerunt, & retulerunt huiusmodi decretum in nationibus fore lectum, & ipsis nationibus placuisset vt legeretur. Et tunc Reuerendissimus pater dominus Iohannes episcopus Hostien̄, huiusmodi sessionis presidens nomine totius synodi super omnibus premissis, placet respondit.

SESSIO TRICESIMANONA.



INNO A NATIVITATE DOMINI. M.CCCC.XVII. INDI

ctione decima, die vero sabbati nona mensis Octobris Constantie in ecclesia maiori in loco solito fuit tenta, & celebrata sessio publica, in qua Reuerendissimus pater dominus archiepiscopus Vienē, missam de spiritus sancto celebrauit. Reuerendissim⁹ vero pater & dominus, dominus Iohannes episcopus Hostiē, sc̄tē Romane ecclesie cardinalis, & vicecancellarius huiusmodi sessioni presedit, lectisq; letaniis & aliis deuotis orationibus legi solitis cum euangelio secundum Lucam. Estote misericordes sicut & pater vester misericors est, Reuerendissimus pater dominus archiepiscopus Mediolanēsis ambonē ascendit, legit & publicauit decreta que sequuntur.

¶ De conciliis generalibus, & prouisione erga futura schismata.

¶ Frequens generalium conciliorum celebratio agri dominici cultura est precipue que vepres spinas & tribulos heresum et errorū, & schismatum extirpat, excessus corrigit, deformata reformat, & vineam domini ad frugem vberime fertilitatis adducit. Illorum vero neglectus premissa disseminat atque fouent hec preteritorum temporum recordatio, et presentium consideratio ante oculos nostros ponunt, ea propter hoc edicto perpetuo sancimus decernimus et ordinamus, vt ammodo concilia generalia celebrentur, ita quod primum a fine huius concilii in quinquēniū immediate sequens, secundum vero a fine illius immediate sequentis concilii in septennium, & deinceps de decennio in decēniū perpetuo celebrentur in locis que summus pontifex per mensem ante finē cuiuslibet concilii approbante & consentiente concilio vel in eius defectum ipsum concilium deputare et assignare teneatur, vt sic per quandam continuationem semper aut concilium vigeat, aut per terminū pendentiā expectetur, quem terminū liceat summo pontifici de fratrum suorum sancte Romane ecclesie cardinalium cōsilio ob emergentes forte casus abbreviare, sed nullatenus prorogetur, locum autem pro futuro celebrando concilio deputatum absque euidenti necessitate non mutet. Sed si forte casus aliquis occurreret quo necessarium videretur ipsum locū mutari, puta obsidionis, guerrarum, pestis, aut similis, tunc liceat summo pontifici de predictorum fratrum suorum, aut duarum partium ipsorum consensu atque subscriptione alium locum prius deputato loco viciniorem et aptum sub eadem tamen natione surrogare, nisi idem vel simile impedimentum per totam istam nationem vigeret, tūc ad aliquem alium viciniorem locum alterius nationis aptum concilium poterit conuocari, ad quem

CONCILII CONSTANTIENSIS.

prelati, & alii qui ad concilium solent conuocari accedere teneantur, ac si a principio locus ille fuisset deputatus, quā tamen loci mutationem vel termini abbreviationem per annum ante prefixum terminum teneatur summus pontifex legitime, & solēniter publicare & intimare, vt ad ipsum concilium celebrandum predicti possint statuto termino conuenire.

Provisio aduersus schisma futurum.

A

¶ Si vero quod absit in futurum schisma oriri contingeret, ita quod duo vel plures pro summis pontificibus se gerent a die qua ipsi duo vel plures insignia pontificatus publice assumpserint seu ministrare ceperint, intelligatur ipso iure terminus concilii tunc forte ultra annum pendens ad annum proximum abbreviatus. Ad quod omnes prelati, & ceteri qui ad concilium ire tenentur sub penis iuris, & aliis per concilium imponendis absque alia vocatione conueniant, necnon imperator ceterique reges & principes vel personaliter, vel per solēnes nuncios tanquam ad commune incendium extinguendum per viscera misericordie domini nostri Iesu Christi ex nunc exhortati concurrant, & quilibet ipsorum pro Romano pontifice se gerentium infra mensem a die qua scientiam habere potuit alium vel alios assumpsisse papatus insignia vel in papatu administrasse teneatur sub interminatione maledictionis eterne & amissione iuris, si quod forte sibi quesitum esset in papatu quam ipso facto incurrat, & ultra hoc ad quaslibet dignitates actiue & passiue sit inhabilis, concilium ipsum ad terminum anni predictum in loco deputato prius indicare & publicare ad celebrandum, & per suas litteras competitori vel competitoribus ipsum vel ipsos prouocando ad causam, & ceteris prelati, ac principibus quantum in eo fuerit intimare, necnon termino prefixo sub penis predictis ad concilii locum personaliter se transferre, nec inde discedere donec per concilium causa schismatis plenarie sit finita, hoc adiuncto quod nullus ipsorum contendentium de papatu in ipso concilio vt papa presideat, quoniam nimmo vt tanto liberius & citius vnico indubitato pastore gaudeat sint ipsi omnes de papatu contentendentes postquam ipsum concilium inceptum fuerit auctoritate huius synodi ipso iure ab administratione suspensi, nec eis aut eorum alteri donec causa ipsa per concilium terminata fuerit quomodo libet a quoquam sub pena fautorie schismatis obediatur, quod si forte electionem Romani pontificis per metum qui caderet in constantem virum, seu impressionem de cetero fidei contingat, ipsum decernimus nullius efficacie vel momenti, nec posse per sequentem consensum etiam metu predicto cessante ratificari vel approbari, non tamen liceat cardinalibus ad electionem procedere nisi ille sic electus forte renunciet vel decedat, donec per generale concilium de electione illa fuerit iudicatum. Et si procedant, nulla sit electio ipso iure, sintque secundo eligentes & electus (si ipse papatu se ingesserit) omni dignitate & statu etiam cardinalatus, & pontificali ipso iure priuati, & inhabiles de cetero ad eosdem, ac etiam ad papalem, nec etiam in aliquo eidem secundo electo vt pape sub pena fautorie schismatis obediatur quoquomodo, & eo casu concilium de electione pape prouideat illa vice, sed liceat immo teneantur electores omnes aut maior pars ipsorum quā cito sine personarum periculo poterunt (etiam si periculum omnium bonorum imminet) transferre se ad locum tutum, & metum predictum allegare coram notariis publicis notabilibus personis, ac multitudine populi in loco insigni, ita tamen quod allegantes metum huiusmodi habeant in ipsius metus allegatione exprimere speciem, & qualitatem dicti metus, & iurare solenniter quod metus taliter allegatus sit verus, & credunt se ipsum posse probare, & quod per maliciam seu caluniam huiusmodi metum non proponunt nec ultra proximum futurum concilium villo modo possit differri allegatio dicti metus. Teneantur insuper postquam se transfulerint, & metum allegauerint modo predicto prouocare sic electum ad concilium, quod concilium si ultra annum pendeat a die prouocationis, intelligatur ad annum vt supra ipso iure terminus breuiatus. Et nichilominus electus ipse sub penis predictis, & cardinales prouocantes sub pena amissionis cardinalatus, & omnium beneficiorum suorum quam ipso facto incurrant infra mensem a die prouocationis concilium ipsum (vt supra dicitur) indicare, & publicare, & quā citius poterunt intimare, ac cardinales ipsi ceterique electores ad locum concilii tempore conuenienti personaliter se transferre, & vsque ad finem cause expectare, teneantur quoque prelati ceterique, vt supra ad conuocationem cardinalium tantum, si forte sic electus conuocare cessaret accedere, qui sic electus in concilio ipso non presideat, quin immo sit a termino initiandi concilii ipso iure ab omni administratione

nistracione papatus suspensus, nec sibi a quoquam sub pena fautorie schismatis quomodolibet obediatur. q̄ si intra annum ante diem indicti concilii contingant supradicti casus, videlicet q̄ plures gerant se pro papa, vel q̄ vnus per metum, vel impressionem eligatur, censeantur ipso iure tam se gerentes pro papa q̄ electus per metum, seu impressionem, & cardinales ad dictum concilium prouocati, teneanturq̄ in ipso concilio comparere personaliter causam exponere, & iudicium concilii expectare. Sed si dictis casibus occurrentibus contingat forte casus aliquis quo necessarium sit locum concilii mutare, vt obsidionis guerre, aut pestis vel similis. teneantur nihilominus tam omnes supradicti q̄ omnes prelati, ceteriq̄ qui ad concilium ire tenentur ad locum proximiorum, vt premittitur qui sit habitus ad concilium conuenire. Possitq̄ maior pars prelatorum qui infra mensem ad locum certum declinauerint illum sibi & aliis pro loco concilii deputare. Concilium autem, vt prefertur conuocatum, & congregatum de huiusmodi schismatis causa cognoscens, & in contumacia electorum, seu gerentium se pro papa, vel cardinalium si forte venire neglexerint, litem dirimat atque causam diffiniat, ac culpabiles in schismate procurando, seu nutriendo, vel in administrando, seu obediendo, & administrantibus fauendo, seu contra interdictum superius eligendo, vel calumniose allegando, metum etiam vltra predictas penas cuiusunque status gradus, aut preeminentie existant ecclesiastice. vel mundane sic puniat, vt vindicte rigor luceat ceteris in exemplum. Vt autem metus, seu impressionis molestia in electione pape eo formidolosius euitetur quo toti christianitati lamentabilius eorum incussio, seu factio perpetratur vltra predicta duximus specialiter statuendum q̄ si quis huiusmodi metum, vel impressionem, aut violentiam electoribus ipsis, aut alicui ipsorum in electione pape intulerit, seu fecerit aut fieri procurauerit, vel factum ratum habuerit, aut in hoc consilium dederit, vel fauorem, facientes scienter receptauerit vel defensauerit, aut negligens in executione penarum inferius nominatarum extiterit, cuiusunque status gradus, aut preeminentie fuerit, etiam si imperiali regali pontificali, vel alia quauis ecclesiastica, aut seculari prefulgeat dignitate illas penas ipso facto incurrat, que in constitutione felicis recordationis Bonifacii pape octauī que incipit felicis. continentur illisque effectualiter puniantur. Ciuitas vero quod absit etiam si vrbs Romana fuerit, seu alia queuis vniuersitas que talia facienti auxilium, vel concilium dederit, aut fauorem, vel infra mensem saltem taliter delinquentem prout tanti facinoris enormitas exegerit, & facultas ei affuerit non duxerit puniendū, eo ipso ecclesiastico subiacet interdicto. Et nichilominus preter dictā vrbs pontificali, vt supra eo sit dignitate priuatus non obstantibus priuilegiis quibuscunque. Volumus insuper q̄ in fine cuiuslibet generalis concilii hoc decretum solemniter publicetur, necnon quodocunque, & vbicunque Romani pontificis electio imminet facienda, ante ingressum conclauis legatur, & publice intimetur.

¶ Forma de professione pape facienda.

¶ Quanto Romanus pontifex eminentiori inter mortales fungitur potestate, tanto clarioribus ipsum decet fulciri vinculis, & sacramentorum ecclesiasticorum obseruandis ritibus alligari, ea propter vt in futurum Roma. pontificibus in sue creationis primordiis, & singulari splendore luceat plena fides. statuimus, & ordinamus q̄ deinceps quilibet in Romanum pontificem eligendus antequam sua electio publicetur coram suis electoribus publice confessionem, & professionem faciat infrascriptas.

¶ In nomine sancte, & indiuidue trinitatis patris, & filii, & spiritus sancti. Amen. Anno a natiuitate domini. M. & cetera. Ego. N. electus in papam omnipotenti deo, cuius ecclesiam suo presidio regendam suscipio, & beato Petro apostolorum principi, corde & ore profiteor quamdiu in hac fragili vita constitutus fuero me firmiter credere, & tenere sanctam fidem catholicam secundum traditiones apostolorum, generalium conciliorum, & aliorum sanctorum patrum maxime autem sanctorum octo conciliorum vniuersalium videlicet, Primi Niceni. secundi Constantinopolitani, Tertii Ephesini. Quarti Calcedonensis. Quinti & Sexti Constantinopolitanorum Septimi. Item Niceni Octauī quoque Constantino, necnon Lateranensis, Lugdunensis, & Viennensis generalium etiam conciliorum. Et illam fidem vsque ad vnum apicem immutuatam seruare, & vsque ad animam, & sanguinem defensare, & predicare, ritum quoque pariter & sacramentorum catholice ecclesie traditum canonice omnimode prosequi, & obseruare. Hanc autem professionem, & confessionem meam per Notarium scriniarum sancte Romane ecclesie me iubente scriptam propria manu subscripsi, & tibi omnipotenti deo pura mente & deuota conscientia super tali altari, & cetera sinceriter offero in presentia talium & cetera. Datum & cetera.

¶ Ne prelati transferantur inuicti.

CONCILII CONSTANTIENSIS.

A Cum ex prelatorum translationibus ecclesie ipse de quibus transferuntur plerumque grauibz in spiritualibus subiaceant dispendiis, & iacturis. Prelati quoque nonnunquam iura, & libertates ecclesiarum suarum translationis formidine non adeo solerter vt alias prosequantur, ne ad importunitatem quorundam que sua, & non que Iesu Christi querentium Romanus pontifex forsitan vt homo facti nescius in huiusmodi circumueniatur, aut alias leuiter inclinetur, presentibus statuimus, & ordinamus inuitorum episcoporum, & superiorum translationes absque magna, & rationabili causa, que vocata parte cognita fuerit, & decisa de consilio sancte Romane ecclesie cardinalium, vel maioris partis eorundem, & cum subscriptione de cetero fieri non debere. inferiores vero vt abbates alique perpetuo beneficiati inuiti absque iusta, & rationabili causa cognita inuiti amoueri, seu priuari non debeant. Adiciendum quod in mutationibus abbatum subscriptio cardinalium interueniat sicut in episcopis est premissum saluis constitutionibus, consuetudinibus, & priuilegiis ecclesiarum monasteriorum, & ordinum quorumcunque.

De spoliis, & procuracionibus.

B Cum per papam facta reservatio, & exactio & perceptio procuracionum ordinariis, & aliis inferioribus prelatis debitarum ratione visitationis, necnon & spoliolum decedentium prelatorum aliorumque clericorum grauia ecclesiis monasteriis, & aliis beneficiis, ecclesiasticisque personis afferant detrimenta, presenti declaramus edicto rationi fore consentaneum, & reipublice accommodum tales per papam reservationes, ac per collectores, & alios auctoritate apostolica deputatos siue deputandos exactiones, seu perceptiones, & de cetero nullo modo fieri, seu attentari, quinimmo procuraciones huiusmodi, ac quorumcunque prelatorum cardinalium, etiam vel ipsius pape familiarium officialium, & aliorum quorumuis clericorum in curia Romana, vel extra ubicunque, & quandocunque decedentium spolia, seu bona eorum mortis tempore reperta plene, & libere pertineant illis, & per illos recipiantur quibus alias prefatis reservationibus mandatis, & exactionibus cessantibus competere, & pertinere deberent prelatis etiam inferioribus, & aliis huiusmodi spoliolum exactionibus preter, & contra iuris communis formam fieri interdiximus. Constitutione tamen felicitis recordationis Bonifacii pape octauis que incipit. Presenti. super hoc edita specialiter in suo robore duratura.

Post hec autem venerabilis vir Magister Petrus de lomburba legit decretum tenoris subsequens.

Potestas diffiniendi possessorium cause episcopatus Cumanensis.

D Sacrosancta, & generalis synodus Constantiensis vniuersalem dei ecclesiam representans venerabilibus fratribus Placensi, Pistoriensi, & Vaurense episcopis, quos alias ad audiendum causam, & causas, ac querelas ad nos deuolutas, seu deductas, & deuoluendas, seu deducendas deputauimus etiam ecclesiarum cathedralium vsque ad diffinitiuam sententiam exclusiue, quam in causis ipsarum ecclesiarum cathedralium nobis reseruauimus, vt causam super possessorio iudicio ecclesie Cumanensis, & pertinentibus ad eandem inter venerabilem fratrem Anthonium episcopum Cumanensem agentem ex vna, & dilectos ecclesie filios canonicos, & capitulum, & fratrem Franciscum de Crinellis ordinis minorum pro electo dicto ecclesie se gerentem defendentes partibus coram altera que coram ipsis pendet indecisa habentes statum cause huiusmodi pro sufficienter expresso, ac non valentes diuersis occupati negotiis finali decisioni eiusdem intendere finali sententia vocatis secum aliquibus terminare valeant plenam concedimus facultatem.

Quibus sic lectis dominus Iohannes episcopus Hostiensis presidens nomine totius concilii respondit per verbum placet.

SESSIO QVADRAGESIMA.

E  IE SABBATI TRICESIMA SVPRADICTI MENSIS Octobris fuit celebrata generalis Sessio in maiori ecclesia Constantiensi. Pro cuius quidem Sessionis introductione reuerendissimus pater dominus Iordanus eps Albanus, sancte Romane ecclesie cardinalis de Vrbinis vulgariter nuncupatus missam de spiritu sancto celebrauit. Reuerendissimus vero dominus Iohannes eps Hostiensis, sancte Romane ecclesie cardinalis, & vicecancellarius pontificalibus indutus huiusmodi Sessioni presedit. Lectisque letaniis, & aliis orationibus in Sessionibus legi solitis Reuerendissimus pater dominus Guillelmus, tituli sancti Marci cardinalis quedam decreta publice legit sub his verbis.

reformationes

Reformationes fiende per papam vna cum concilio antequam concilium dissoluatur.

Sacrosancta generalis synodus Constantiensis in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans statuit, & decernit qd futurus Romanus pontifex per dei gratiam de proximo assumendus cum hoc sacro concilio, vel deputandis per singulas nationes debeat reformare ecclesiam in capite, & curiam Romanam secundum equitatem, & bonum regimen ecclesie antequam hoc concilium dissoluatur super materiis articulorum alias per nationes in reformatorio ablatorum qui sequuntur. Primo de numero qualitate & natione dominorum cardinalium. Item de reservationibus sedis apostolice. Item de annatis communibus seruitiis, & minutis. Item de collationibus beneficiis, & gratiis expectatiuis. Item de confirmationibus electionum. Item de causis in Romana curia tractandis vel non. Item de appellationibus ad Romanam curiam. Item de officiis cancellarie, & penitentie. Item de exemptionibus, & incorporationibus tempore schismatis factis. Item de commendis. Item de fructibus medii temporis. Item de non alienandis bonis Romane ecclesie. Item propter que & quomodo papa possit corrigi, & deponi. Item de extirpatione symonie. Item de dispensationibus. Item de prouisione pape, & cardinalium. Item de indulgentiis. Item de decimis. Hoc adiecto qd facta per nationes deputatione predicta liceat aliis de licentia pape libere ad propria remeare.

Quod procedatur ad electionem Romani pontificis absentia cardinalium Petri de luna non obstante.

Sacrosancta generalis synodus Constantiensis attendens ea que iam dudum Narbone pro vnione ecclesie de admittendis in eadem synodo cardinalibus obedientie Petri de luna olim Benedicti. xiii. in sua obedientia nuncupati concordata fuerunt, quodq; post notoriam electionem dicti Petri de luna prefati cardinales dudum secundum eadem concordata ante electionem huiusmodi vocati infra tres menses, & amplius a die electionis predictae expectati non venerunt. statuit, & decernit fore ad electionem Romani pontificis iuxta decernenda per eandem synodum eiusdem synodi auctoritate procedendum, ipsorum absentia non obstante, quos si ante consummatam electionem futuri summi pontificis venerint, & eidem concilio adheaserint iuxta dispositionem iuris, & decernenda per conciliū vna cum aliis ad electionem predictam admittendos esse declarat.

De modo & forma eligendi papam.

Ad laudem gloriam, & honorem omnipotentis dei, & ad pacem, & vniōem vniuersalis ecclesie ac totius populi Christiani, vt electio futuri Romani & summi pontificis proxime celebranda firmiori auctoritate, & plurium roboretur assensu, & ne attento statu ecclesie super dicta electione in posterum vlla retractio, vllusve scrupulus in mentibus hominum resideat, sed ex illa sequatur vnio certa vera plenissima, & perfecta fidelium, sacrosancta synodus Constantiensis communi vtilitate pensata de speciali, & expresse consensu, & voluntate concordī sancte Romane ecclesie cardinalium in eadem synodo personaliter existentium, & collegii eorundem, ac omnium nationum presentis concilii ordinat, statuit, & decernit, qd hac vice dumtaxat ad eligendum Romanū, & summum pontificem vna cum cardinalibus sex prelati, vel alie honorabiles persone ecclesiastice in sacris ordinibus constitute de qualibet natione in eadem synodo pro tunc existentes quos seu quas quelibet ipsarum nationum pro se ad hoc infra decem dies duxerit eligendas ipsis carnalibus adiungantur. Quibus cūm eadem synodus eligendi Romanum pontificem secundum formam hic expressam quatenus opus est tribuit potestatem, videlicet qd ille absque vlla exceptione ab vniuersali ecclesia Romana pontifex habeatur qui a duabus partibus cardinaliū in conclauī existentium, & a cuiuslibet nationis duabus partibus eisdem cardinalibus adiungendorum, & tunc adiunctorum electus fuerit & receptus, quodq; non valeat electio, nec electus pro summo pontifice habeatur nisi due partes cum cardinalibus ad eligendum adiungendorum, & tunc adiunctorum consentiant, & consenserint in Romanū pontificē eligendum. Statuit insuper ordinat, & decernit qd vota quoruncunque in electione huiusmodi emittenda sint nulla nisi vt premititur due partes cardinalium, & due partes cuiuslibet nationis adiungendorum, & nunc adiunctorum predictorum presentialiter, seu per accessionem in vnum concurrant. Hoc etiam adiecto qd prelati, & alii cum cardinalibus ipsis ad electionem huiusmodi adiungendi, & tunc adiuncti omnes & singulas constitutiones apostolicas etiam penales circa electionem Romani pontificis editas atque consuetudines obseruari consuetas quemadmodum ipsi cardinales obseruare teneantur, & ad illorum obseruantiam astringantur. Teneantur insuper iurare, & iurēt dicti electores, & car

dinales, & alii antequam ad electionem procedant, q̄ in huiusmodi electionis negotio attēdant quid eis imminet cum de creatione agitur vicarii Iesu Christi successoris beati Petri vniuersalis rectoris ecclesie gregis dominici directoris puris, & sinceris mentibus, & quantum credāt publice vtilitati vniuersalis ecclesie proficere omni cuiuscunque nationis persone vel alio inordinato affectu odio, gratia, vel fauore abiectis procedent, vt eorum ministerio de vtili, & idoneo vniuersali ecclesie pastore prouideatur. Ordināt insuper statuit, & decernit eadem sancta synodus q̄ infra decem dies ex nunc continue numerandos quos decem dies omnibus, & singulis sancte Romane ecclesie cardinalibus presentibus, & absentibus, & ceteris electoribus supradictis attenta Romane ecclesie notoria vocatione ad intrandum conclaue in hac ciuitate Constan. in maiori domo communitalis eiusdem ciuitatis ad hoc iam ordinata prefigit, & assignat, prefati electores cardinales, & alii supradicti intrent ipsum conclaue ad electionem huiusmodi celebrandam, ceteraque faciendum, obseruandum, & prosequendum quē admodum in ceteris preter premissa de cardinalibus, & aliis in electione Romani pontificis iura statuunt, & decernūt, que omnia premissis obseruatis vult eadem sancta Synodus in suo robore permanere. Hanc autem formam, & hunc modum electionis approbat, ordināt, statuit, ac decernit pro hac vice, & ad omnem scrupulum submouendum eadem sancta Synodus omnes, & singulos in eadem Synodo presentes, & venturos qui eidem synodo adhibebunt ad omnes actus legitimos in eadem synodo agendos actiue, & passiue quatenus opus est habilitat, & habiles esse declarat, ceteris eiusdem concilii decretis semper saluis. supplens omnes defectus si qui forsan interuenerint in premissis apostolicis, etiam & generalibus conciliis editis, & aliis constitutionibus non obstantibus quibuscunq̄.

Quibus decretis sic lectis dominus Hostiensis huiusmodi Sessionis presidens ipsius Synodi nomine respondit placet.

SESSIO QVADRAGESIMA PRIMA.

A



DIE LVNE OCTAVA MENSIS NOVEMBRIS ANNO A natiuitate domini. M. CCCCXVII. indictione decima fuit tenta Sessio generalis in maiori ecclesia Constantien. Pro cuius Sessionis introductione. Reuerendissimus pater dominus Guillelmus tituli sancti Marci sancte Romane ecclesie presbyter cardinalis missam de spiritu sancto, serenissimo principe domino Sigismundo Roman. rege cum insigniis regalibus interueniente deuote celebrauit. Et missa finita dominus Iacobus episcopus Lauden. solemnem fecit sermonem ad synodum assumens pro themate Eligite meliorem. Reuerendissimus vero pater dominus Iohannes episcopus Hostiensis sancte Romane ecclesie cardinalis huic sessioni presedit. Letaniis igitur lectis aliisque in sessionibus legi solitis cum euangelio secundum Iohannem. Si diligitis me mandata mea seruare. dominus Petrus de lomburga licentiatus in decretis stans in ambone solito quandam constitutionem felicitis recordationis Clementis pape sexti, & alia que sequuntur legit huiusmodi sub tenore.

Constitutio Clementis pape sexti super modo & forma tenendis super victualibus cardinalium in conclaui existentium.

B

Clemens episcopus seruus seruorum dei ad perpetuam rei memoriam. Licet a constitutione a se. re. Gregorio papa decimo predecessore nostro super electione Romani pontificis edita in concilio Lugdunensi inter cetera caueatur expresse q̄ si eundem pontificem in ciuitate in qua cum sua curia residet diem claudere contingat extremum cardinales in palatio in quo idem pontifex habitabat omnes conueniant, & in eo singuli singulis tantummodo nisi illi quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi contenti seruientibus clericis, vel laicis prout elegerint, vnum conclaue nullo intermedio pariete, vel alio velamine inhabitent in communi. Et q̄ diebus certis non facta prouisione de pastore decursis, panis, vinum, & aqua tantum eisdem cardinalibus donec subsequenter prouisio ministraretur, quia tamen sicut frequenti multorum assertione, & in cardinalatu constitutorum percepimus, nonnulli ex cardinalibus in obseruatione constitutionis ipsius grauati alias nimium extiterunt. multiq̄ ex ipsis duos in conclaui predicto habuerint seruientes non absque scrupulo conscientie propter ambiguitatem dictorum verborum videlicet quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi in dicta constitutione, vt premittitur contentorum, nos prouide super his cupientes ex his, & certis aliis causis rationabilibus

nalibus que nostrum ad id animum induxerunt rigorem constitutionis ipsius, & etiam ad fratrum nostrorum supplicationem in his prouidimus temperandum auctoritate apostolica statuentes q̄ cardinales postquam conclaue huiusmodi, seu clausuram pro dicti celebranda electiōe intrauerint lingu li duos seruientes tantum clericos vel laicos prout duxerint eligendos, ac etiam singulis preter panem vinum, & aquam in prandio, & in cena, dūtaxat vnum ferculum seu missum carniū vnus speciei tā tummodo, aut piscium, seu ouorum cum vno potagio de piscibus, vel carnibus principaliter non con fectis, & decentibus salsamentis habere valeant vltra carnes salitas, & herbas crudas, ac caseum, fructus si ue electuaria, ex quibus tamen nullum specialiter ferculum conficiatur nisi ad condimentum fieret, vel saporem, nullus vero eorum de alterius ferculo vesci possit. Liceat etiam eis ex decencia honestatis ha bere in clausura huiusmodi cum in lectis causa quiescendi, vel dormiendi esse voluerint dumtaxat in termedia, seu velamina simplicium tantummodo cortinarum predicta, & felicitis recordationis Clemē tis pape quinti predecessoris nostri, & aliis constitutionibus apostolicis contrariis quibus per hoc in aliis derogare nolumus non obstañ. quibuscunque. Nulli ergo omnino liceat hanc paginā nostre con stitutionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare pre sumperit, indignationem omnipotentis dei, & beatorum Petri, & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Auinione octaua Idus Decembris pontificatus nostri. Anno. x.

Capitula iuranda per electores Romani pontificis, & custodes conclauis.

Ista sunt que cardinales, & alii electores Romani pontificis in consilio generali Constantiensi ob seruare, & custodes iurare, & facere obseruari tenentur, & ad que non vltra compelli possint per custos des conclauis.

Primo q̄ infra decem dies a die iam lati per concilium decreti intrent conclaue. videlicet hodie die Lune octaua mensis Nouembris infra occasum solis.

Secundo q̄ quilibet non habeat vltra duos seruientes clericos vel laicos quos duxerit eligendos, & similiter permittantur duos habere per constitutionem Clementis sexti, licet in constitutione vbi ma ius non liceret habere duos nisi ex patenti necessitate.

Tertio q̄ in conclaui simul inhabitent nullo medio pariete, vel alio velamine nisi quando dormi ent vel quiescent, & tunc licet habere intermedia, seu velamina dumtaxat simplicium cortinarum, que cortine conceduntur per dictam constitutionem Clementis. vi.

Quarto ita claudatur conclaue reseruato aditu ad secretam cameram q̄ nullus postq̄ inclusi fue rint intrare valeat, vel exire, nullus ad eosdem electores aditus pateat, vel facultas secrete loquendi aliis quem cum eis, nec ipsi aliquos ad se venientes admittant nisi de consensu omnium aliqui pro his que ad electionem pertinent vocarentur.

Quinto q̄ nulli liceat ad ipsos electores nuncium, vel scripturam mittere.

Sexto q̄ ipso conclaui competens sit fenestra per quam electoribus, & seruitoribus vite necessaria ministrantur per quam tamen nulli patere possit accessus.

Septimo q̄ in singulis diebus postquam conclaue intrauerint preter panem vinum, & aquam in prandio vnū dūtaxat ferculū carniū vnus speciei tantum, aut piscium, seu ouorum cum vno potagio de piscibus seu carnibus principaliter non confectis, & decentibus salsamētis habere valeant vltra car nes salitas, & herbas crudas, ac caseum fructus, seu electuaria ex quibus nullum specialiter ferculum cō ficiatur nisi ad condimentum fieret vel ad saporem. Et in istis cibis restringitur, per Clementē sextū Constitutio vbi maius pro tribus primis diebus quibus nulla ciborum erat limitatio, & pro sequenti bus moderatur.

Octauo q̄ est de mente constitutionis vbi maius per clementinam, ne roman. q̄ nullus intrare cō pellitur conclaue nisi omnes recusarent. quia tunc cogendi sunt.

Nono q̄ volentibus exire permittitur, sed si omnes exirent papa non electo reintrare compellantur nisi quos excusat infirmitas, sed qui sine causa infirmitatis exiuerit amplius non admittitur nisi om nes, vt permittitur exirent.

Decimo q̄ exiēs pro causa infirmitatis, ac etiam absentes si superuixerint reintegra, videlicet anteq̄ de papa sit prouisum admittantur in conclaui in statu in quo erit electio.

Custodes conclauis iurent q̄ premissa omnia sine fraude, & dolo inuiolabiliter faciant obseruari neque cardinales, & alios electores vltra premissa coartabunt, nec permittent aut aliquatenus sinent

CONCILII CONSTANTIENSIS.

per alios coartari. Item q̄ eadem die omnes custodes, & maxime qui addentur ultra illos quib⁹ de iure competit nominari deputentur per concilium, vt iurent premissa.

¶ Item videtur q̄ si dominus rex est presens, debeat pro sue maiestatis reuerentia ab eodem sedente in sede sua per dominos cardinales recipi iuramentum.

¶ Nomina iurandorum.

A ¶ Fridericus marchio Brandenburgensis: Guillermus comes de Hennenberg. Philippus magister hordi, Bronorus de Lasala. Dominus veroneñ. miles. Iohānes raymūdi. Floch comes de Cardona. Ferdinandus Petri de ayala miles de Castella. Martinus ferdinandi. miles. Raymūdus ayirmar miles. Bertholdus comes de Vrsinis. Guntherus comes de Schvvarczburg. Ludouicus comes de oeting. Humbertus de Sabaudia bastardus miles. Hugo comes de havvgheberg. Saucius miles. Stanislaus miles ambasiatores regis polonie. Quibus omnibus sic lectis. venerabilis, & egregius vir dominus Petrus Clantinger decretorum doctor omnibus, & singulis personis supradictis presentibus, & intelligentibus alta voce capitula supradicta per eos iuranda de verbo ad verbum in teutonico sermone ad intellectum exposuit. Quibus capitulis sic ad intellectū expositis duo ex reuerendissimis dominis cardinalibus prout ordinatum fuerat ad serenissimum principem dominum Sigismundum romanū. regem in sede sua regia existentem vna cum libro euangeliorum, & cruce sancta accesserunt. Ipseq; dominus Sigismundus romanū. rex tactis cruce, & euangelio predictis in manibus dictorum dominorum cardinalium predicta capitula obseruare iurauit. Quo iuramento prestituto omnes, & singuli predicti sigillatim ad pedes dicti domini presidentis accesserūt. Ibiq; tactis corporaliter, & cruce, & euangelis in manibus eiusdem presidentis, vt premittitur dicta capitula firmiter obseruare iurauerunt. Deinde reuerendus pater dominus Anthonius episcopus Concordiensis. Ludouicus de palude abbas Treuorchienlis pro collegio cardinalium. Pandolfus prothonotarius de Albiā. no. pro italia. Theobaldus archiepiscopus Bisuntin. pro gallicana. Nicolaus episcopus Merseburgen. pro germanica. Petrus episcopus Oloreñ. pro anglicana. Decanus Segobieñ. pro Hispanica nationibus, pro custodia conclauis deputati in manibus dicti presidentis tactis cruce, & euangelis predictis vt premittitur iurauerunt. Quibus iuramentis sic vt premittitur prestitis, & receptis reuerendus pater dominus Bartholomeus archiepiscopus Mediolanensis legit sequens decretum sub his verbis.

¶ Decretum de electoribus Romani pontificis pro hac vice.

B ¶ Sacrosancta generalis Synodus Constantiensis exequendo eiusdem synodi ordinationem decretum, & statutum nuper edita super modo, & forma electionis hac vice Romani pontificis ad eligendum eadem vice Romanum pontificem adiungit reuerendissimis in christo patribus sancte Romane ecclesie cardinalibus ex eorum voluntate, & consensu expressis venerabiles patres Iohannem patri archam Constantinopolitanū. Iohannem rigeñ. germanice. Guillermū bituricēsem gallicane. Nicolaū ginezensem germanice Bartholomeū mediolanensem Italice. Iacobum turonensem. Gallicane archiepiscopos. Ricardum lōdoniensem. Nicolaū batoniēsem. Anglicane. Didacum concheñ. Iohānem pacensem Hispanice. Iohannē gebēnensem gallicane. Franciscum melsiensem. Henricū feltreñ italice. Nicolaū aquenensem hispanice. Symonem trahuriensem germanice. Iohānem lipfherdensem Iohannē norneitensem anglicane episcopos, ac dilectos ecclesie filios. Iacobum pennensem electū italice. Robertū eluniacensem gallicane. Thomam sancte marie Eboracensem anglicane. Monasteriorū abbates. Leonardum generalem ordinis predicatorum sacre pagine Italice. Thomam decanum eboracensem sedis apostolice notariū anglicane. Panthulphum de malatestis archidiaconum bononiensem italice. Vualterū grassī priorem rhodi decretorum gallicane. Philippum de madalici archidiaconum penitentiariū in ecclesia barchinonensi sacre pagine hispanice. Lambertū destipite priorem berkenyo decretorum. vualaschum Petri vtriusque iuris hispanice. Nicolaum de dinkeferpuhel. Conradum de susato sacre pagine doctores germanice nationum predictarum in eadem synodo existentium & nominatorum, & per eandem nationes quemlibet per se ad hoc electorum prefatisque sic, vt premittitur electis, & adiunctis eligendi cum ipsis cardinalibus de eorum voluntate, & consensu expressis roma. & summum pontificem secundum formam ordinationis, & decreti premissorum tribuit potestatem. Supplens omnem defectum si quis forsam in electione predictorum adiunctorum interuenerit.

¶ Quo decreto lecto idem dominus Bartholomeus archiepiscopus Mediolanensis continuauit sub his verbis.

¶ Decretum

Decretum de non spoliando eligendū in papam.

A Sacro sancta generalis synodus Constañ. ad perpetuam rei memoriam. Omnis etas ab adolescentia sua prona est ad malum ad id presertim ad quod cupiditatis & auaritie stimulu incitatur, fiunt autem & facte sunt leges ut earum metu humana refrenetur audacia, tutaque sit inter improbos innocentia, & refrenetur licetia nocendi que facultas. Dū itaque nonnunquam euenisse cōperimus quod electo romano pontifice nonnulli sub pretextu cuiusdam abusiue licentie res & bona sic electi quasi culmen diuitiarum adepti falso pretendentes occupanti concedi, nedum illius sic electi, imo aliquando nonnullorum quos electos esse mendaciter confingunt domos, res & bona illorum, necnon & aliquando bona cardinalium aut electorum romani pontificis, & aliorum in loco conclauis existentium etiam violenter inuadunt recipiunt, occupant, & transportant lucrifacta existimantes, ex quibus si permitterentur plura pericula, scandala, rapine, furta, & nonnunquam homicidia sequeretur. Nos igitur tam scelerate temeritatis, & audacie viam precludere et huiusmodi periculis & scandalis obuiare volentes prefatum dānantes sceleratum abulum talia fieri hoc edicto prohibemus, statuentes quod quicumque cuiuscunque status aut conditionis existat contra hoc presumpserit attentare, aut ad hoc auxiliū, consiliū, vel fauorem prebere preter penas quas in violentos raptores, occupatores hominum iura atque apostolice, & imperiales constitutiones statuunt eo ipso excommunicationis sententiam incurrat, a qua nisi per istam sancta synodū aut futurū roma. pontificem preterquam in mortis articulo, & facta satisfactione absolui nequeat, & omni officio beneficio priuilegiis, ac dignitate ecclesiastica & mundana, feudisque & rebus aliis si que aut quas in Romana, vel aliis ecclesiis obtinebit, si priuatus et intestabilis actiue, et passiuē existat. Ciuitas vero que in premissis culpabilis fuerit ecclesiastico subiaceat interdicto, huic adiicientes sanctioni ut domini temporales rectoresque et officiales ciuitatis, vel loci ubi electionē romani pontificis contigerit celebrari illa imminente premissa fieri sub grauioribus penis publice & realiter prohibeant, et prohibitionem diligenter faciant obseruari ceteris constitutionibus circa talia editis in suo robore duraturis.

Decretum annulationis protestationū conuentionum, necnon suspensionis causarum et audientie litium.

B Sacro sancta generalis synodus Constañ. ut purius, sincerius et liberius, ad electionem romani pontificis proxime celebrandā procedatur oēs et singulas protestationes que puritati, sinceritati, libertati et efficacie electionis huiusmodi obuiare, necnon couentiones, pactiones, promissiones, obligationes, iuramenta, cōdita, & intendimenta circa materiam electionis hominum factas & facta, fiendas & fienda, ex abundanti dānat, reprobat, & annullat, execratur prout etiam de iure sunt nulla, mandans sub obtestatione diuini iudicii, & sub excommunicationis pena quā in contrarium facientes vult & statuit eo ipso incurrere, & precipiēs nequis (si quis forsitan talia fecerit) illis vtatur, aut illas vel illa obseruet, cum plus deo placeant talium transgressores, quam obseruatores, illosque ab illorum & illarum obseruatione absoluit & liberat ac liberos & absolutos esse declarat.

C Preterea ut ad tam necessarium & salubre electionis negociū attentius procedatur, audientiam & oē causarum & litium exercitium in eadem sancta synodo & illius auctoritate cōstitutam & constitutum preter audientiam curie camere apostolice usque ad assumptionē romani pontificis inclusiue suspendit & prohibet, irritum decernens et inane quicquid in contrarium fuerit attentatum,

Quibus decretis ac omnibus et singulis ut premittitur lectis et peractis dominus presidens totius concilii nomine per verbum placet respondit.

D Deinde vero de mandato sacre synodi idem reuerendissimus dominus presidens voluit habere decretū de securitate presentis ciuitatis Cōstatiē alias statutum et ordinatum pro lecto et repetito in eadem sessione.

Introitus conclauis.

E Eadem die hora tertia vel quasi post meridiem reuerendissimi reuerendique patres et domini sancte romane ecclesie cardinales patriarcha Constantinopolitanus archiepiscopi Abbates venerabilesque domini priores, decani, archidiaconi, doctores ceterique electores predicti domini cōmunitatis ciuitatis Cōstatiēsis pro conclauī paratā pro electione romani pontificis celebranda more solito intrauerunt.

Electio pape,

F Die iouis in festo sancti pontificis Martini episcopi vndecima supradicti mensis nouembris reuerendissimi reuerendique patres et domini sancte romane ecclesie cardinales, patriarcha, archiepiscopi episcopi, abbates, alique electores predicti in cōclauī predicto existentes reuerendissimum in christo patrem et dominum dominū Odonem de columna sancti Gregorii ad velum aureum diaconū car-

CONCILII CONSTANTIENSIS.

dinalem de colūna vulgariter nuncupatum natione Romanā. concorditer in romanū. pontificē elegerūt, qui Martinus papa quintus nominari voluit. Et sic per serenissimū & inuictissimū p̄ncipē dñm Sigismundū roma. regem vna cum sancta synodo apud predictā ecclesiā maiore huius ciuitatis Cōstañ. maximis cum solemnitatibus & leticia fuit intronizatus.

Coronatio pape.

- A** Pontificatus sanctissimi in Christo patris, & domini, domini nostri Martini diuina prouidentia pape quinti. Anno primo, die dominica vigesima prima supradicti mensis nouembris. Idem sanctissimus dominus noster more solito & in coronationibus romanā. pontificum hactenus obseruari consue- to, fuit apud ecclesiam Constañ. honorifice coronatus, & demum per dños sacro sancte Romane eccle- sie cardinales, patriarchas, archiepos, episcopos, abbates, aliosq; prelatos, ambasiatores, & romane curie officiales, in sancta synodo predicta presentes, nec nō illustrissimū principem dñm Sigismundū ro- manā, regem &c. a dextero & illustrissimum principem dñm Fridericū marchionem Brandeburgen- sacri romani imperii archicamerarium & electorem a sinistro lateribus eiusdem domini nostri pape dextros per equi frenū in quo sedebat vna cum populosa multitudine processionaliter ab ecclesia Cō- stañ. predicta vsq; ad monasteriū sancti Augustini conductus, & per circuitum ad Constañ. ecclesiā predictam fuit solemnissime reductus.

SESSIO QVADRAGESIMA SECVNDA.

B



ANNO DOMINI MILESIMO. CCCC. DECIMO SEPTI- mo. Indictione vndecima, die vero Martis vigesima octaua mensis Decembris pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri, domini Martini di- uina prouidentia pape quinti. Anno primo, fuit sessio generalis in ecclesia maiori Cō- stantie sanctissimo domino nostro papa predicto personaliter presente ibidem & presidente. In qua reuendissimus pater dominus Anthonius episcopus Cō- cordiensis missam de sanctis Innocentibus deuote celebravit. Qua celebrata re- uerendissimus pater dominus Guillelmus titu. sancti Marci sancte romane ecclesie presbyter cardis- nalis demanda to sanctissimi domini nostri ac sancte synodi predictorū in ambone solito stans quā- dam bullam infra scripti tenoris publice legit.

Bulla liberationis facte domino imperatori de custodia olim Iohannis vigesimi pape tertii & traditione domino nostro pape factis.

D

Martinus episcopus seruus seruorū dei charissimo in xpo filio Sigismūdo regi roma. illustri salutē & apostolicam benedictionem, Dudū presens gñale cōciliū Constañ. personā Balthazaris coffa olim Iohannis pape. xxiii. in sua obedientia nuncupati post illius a papatu per diffinitiuā sententiā eiū- dem concilii canonicam depositionem per eandem sententiā ad standum & morandum in aliquo bono & honesto loco sub custodia tuta nomine dicti sacri concilii quādiu eidem sacro concilio pro bo- no vnionis ecclesie dei videretur condemnauit, quem hucusq; fideliter & diligenter tam per te quā dis- lectum filium nobilem virum Ludouicum ducem Bauarie, & comitē Palatinū rheni tuo nomine sub fida & tuta custodia honeste & debite tanq̄ vnionis & pacis zelator deuotus conseruasti.

E

Cum autem nuper nos & nonnullos nationū in eodem consilio existentium deputatos instanter & sepe requisieris, quatenus personam dicti Balthazaris predictam de tua custodia recipere teq; & eundem ducem de eiusdem Balthazaris predicta custodia liberare & exonerare vellemus.

Nos attedentes quantis laboribus & studiis, pacem & vnionem ecclesie omnipotentis dei nostri fueris persecutus satisque esse q̄ tu onus dicte custodie iam per biennium, & pene per sex menses laboriose (qđ p magno habemus beneficio) subiisti, dolentes te ac eundē ducem & iustū est ab om- ni onere liberare eodem sacro approbante cōcilio decernimus & ordinamus personam eandem dicti Balthazaris nobis aut deputandis a nobis fore tradendam & assignandā, decernentes & declarantes ac volentes eodem sacro approbante concilio per traditionem et assignationem hmōi deputandis a nobis per te aut dictum ducem vel alium, seu alios tuo nomine faciendum, eo ipso q̄ illos fieri contin- get te et ducem eundem ab omni onere debito, et obligatione dicte custodie et alias occasione illius cō- tractus apud nos, et idem sacrum conciliū ac ecclesiam vniuersalem esse ac perpetuo remanere liberos solutos penitus et immunes. Si quis autem hanc paginam decreti ordinationis et voluntatis nostre infringere

infringere presumpserit, aut ei ausu temerario contraire, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Constantiæ in concilio generali sexto Calendas Ianuarii pontificatus nostri. Anno primo.

Quo decreto lecto dominus Iohannes episcopus Hostiensis sancte romane ecclesie cardinalis et vicecancellarius totius synodi nomine per verbum placet respondit,

SESSIO QVADRAGESIMA TERTIA.



ANNO ET INDICTIONE QVIBVS SVpra DIE VERO LV ne vndecima mensis Martii pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri Martini diuina prouidentia pape quinti. Anno primo Constantie in ecclesia maiori fuit tenta et celebrata ipsius sacro sancte et vniuersalis synodi Constantien. sessio publica sanctissimo domino nostro papa predicto presidente pro cuius sessionis introductione reuerendissimus pater dominus Guillelmus tituli sancti Marci sancte romane ecclesie cardinalis missam de spiritu sancto celebravit. Et iuxta ritum solitum letaniis & aliis deuotis orationibus lectis idem reuerendissimus pater dominus Guillelmus cardinalis non nulla decreta siue statuta per dominum nostrum papam ac synodum eisdem facta publice perlegit sub his verbis.

De exemptionibus.

Martinus episcopus seruus seruorum dei, Attendentes quod a tempore obitus Felicis recordationis Gregorii pape vndecimi predecessoris nonnulli romani pontifices, aut pro romanis pontificibus se gerentes & in suis diuersis obedientiis reputati pro sua voluntate, aut per importunitatem petentium non nullas ecclesias monasteria capitula conuentus prioratus, beneficia, loca, & personas a iurisdictionibus ordinariorum tempore dicti Gregorii nullatenus exemptos vel exempta de nouo a dictorum ordinariorum iurisdictionibus exemerunt in graue ipsorum ordinariorum preiudicium, nos volentes huiusmodi preiudicio obuiare omnes exemptiones ecclesiarum cathedralium, monasteriorum, capitulorum conuentuum, prioratuum, beneficiorum, locorum personarum quaruncumque etiam si ex predictis aliquod monasterium fuit exemptum & postea subiectum monasterio diuersi habitus vel colorum a tempore obitus dicti Gregorii vndecimi per quoscumque pro romanis pontificibus se gerentes, etiam si per nos forsan approbate fuerint ex certa scientia vel innouata parte non vocata de nouo factas que tamen ante exemptionem huiusmodi nulla exemptione gaudebant, sed simpliciter subiiciebantur ordinarie iurisdictioni nullumque ante illud tempus habuerunt initium exemptis etiam exemptionibus que vni toti ordini & que ecclesiis monasteriis capitulis conuentibus beneficiis siue locis a predicto tempore sub modo exemptionis aut conditione feudatis, aut contemplatione noue feudationis seu vniuersitatibus studiorum generalium, aut collegiis scholarium, aut per modum confirmationis augmenti, aut additionis facte fuerint, aut concessæ, aut super quibus presentibus & auditis quorum intererat auctoritate competente ordinatum fuit, seu in quibus ordinarii consenserint, & omnes exemptiones perpetuas inferiores a papa factas sacro approbante concilio reuocamus, etiam si super ipsis lis pendeat indecisa ipsam penitus extinguentes ecclesias, monasteria, & alia loca predicta in pristina ordinariorum iurisdictione reducimus. Ceterum autem exemptionibus ante obitum dicti Gregorii habitis vel concessis nullum volumus per hoc preiudicium generari. Insuper non intendimus exemptiones de cetero facere nisi causa cognita & vocatis quorum interest.

De vnionibus.

Martinus episcopus seruus seruorum dei, Vniones & incorporaciones a tempore obitus Gregorii. xi. factas seu concessas cum certa regula dari non possit ad querelas eorum quorum interest, nisi fuerint impetrantes beneficia sic vnita si non ex rationalibus causis & veris factis fuerint, licet apostolice sedis auctoritas interuenerit reuocabimus iusticia mediante.

De fructibus percipiendis.

Martinus &c. fructus & proventus ecclesiarum monasteriorum beneficiorum vacationis tempore obuenientes iuris & consuetudinis vel priuilegii dispositioni relinquimus, illosque nobis vel apostolice camere prohibemus applicari.

De symonia.

Martinus &c. multe contra symoniacam prauitatem ab olim facte sunt constitutiones, quibus mor-

C CONCILII CONSTANTIENSIS

bus ille non potuit cōpetenter extirpari, nos volentes de cetero vt possumus attentius prouidere sacro approbante concilio declaramus q̄ ordinati symoniace ab executione suorū ordinū sint eo ipso suspēsi. Electiones autem postulationes & queuis prouisiones symoniace ecclesiaturū, monasteriorū, dignitatum, personarum, officiorū, & beneficiorū ecclesiasticorum quorūcūq; deinceps facte nulle sint ipso iure, nullumq; per illas ius cuiq; acquiratur, nec promoti, confirmati, aut prouisi faciant fructus suos, sed ad illorū restitutionem tanq̄ inique ablatorū percipientes teneantur. Statuentes insuper q̄ dantos & recipientes ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, etiam si pontificali, aut cardinalatus prefulgeant dignitate.

¶ De dispensationibus.

A ¶ Martinus & c. Quoniā beneficia propter officia conceduntur, reputamus absurdum vt qui beneficia obtinent, reculent, aut negligant officium exercere. Nos igitur sacro approbante concilio omnes dispensationes a quibuscūq; pro romanā. pontificibus se gerentibus concessas quibuscūq; electis, confirmatis, seu prouisis ad ecclesias, monasteria, prioratus cōuentuales decanatus archidiaconatus & alia quecūq; beneficia quibus certus ordo debitus est vel annexus, aut de illis ne mūnus consecrationis episcopi, liue benedictionem abbatis, aut ceteros debitos aut annexos ordines suscipiāt preter illos que secundum formā cōstitutionis Bonifacii cctauī que incipit. Cum ex eo facte sint reuocamus statuētes vt qui de presenti illos vel illa obtinent infra sex menses a die publicationis hmoi cōstitutionis, no stre & qui in posterum obtinebunt infra terminū iuris se faciant consecrari aut benedici, seu ad aliū debitum ordinē promoueri, alioquin sint ipsis monasteriis ecclesiis dignitatibus personatibus officiis & beneficiis pro ipso iure priuati, & aliis libere conferantur, aut prouideatur de illis ceteris cōstitutionibus circa hoc editis in suo robore duraturis.

¶ De decimis & aliis oneribus ecclesiasticis.

B ¶ Martinus & c. Precepimus & mandamus iura que prohibent inferioribus a papa decimas & alia onera ecclesiis & personis ecclesiasticis imponi districtius obseruari. Per nos autem nullatenus imponantur generaliter super totū clerū nisi ex magna & ardua causa & utilitate vniuersalem ecclesiam concernēte, & de consilio, & consensu & subscriptione fratrum nostrorū sancte romane ecclesie cardinalium & prelatorū quorum consiliū cōmode haberi poterit, nec specialiter in aliquo regno vel prouincia incōsultis prelatis ipsius regni vel prouincie & ipsis non consentientibus vel eorum maiori parte & eo casu per personas ecclesiasticas, & auctoritate apostolica dumtaxat leuentur.

¶ De vita & honestate clericorum.

D ¶ Martinus & c. Inter ceteros prelatorū & clericorū excessus hoc maxime inoleuit q̄ spreta in vestib⁹ forma honestatis plurimi delectantur esse deformes & cupiunt laicis cōformari, quodq; mente gerunt habitu continentur. Vnde preter cetera que circa vestes, tonsurā, & habitus clericorū tam in formis quā in coloribus atq; comā seu capillos vitamq; & honestatem clericorum iura statuūt, & que nimīū colapsa tam in secularibus q̄ in regularibus sacro approbante cōcilio innouamus, & precepimus diligentius obseruari, illum specialiter abusum eodē approbante concilio decernimus penitus abolēdū, quod in quibusdā partibus nōnulli clerici & persone ecclesiastice seculares & regulares etiā quod magis excramur prelati ecclesiarū manicas ad cubitū pēdētes, & longas cū magna sumptuosa superfluitate vestes etiā lissas retro, & in lateribus cum fodraturis vltra oram excedentibus etiam in fissuris defecunt, & cum talibus in ecclesiis cum superpliciis, ac aliis vestibus ad cultū & officium ecclesiasticū ordinatis, etiam intra ecclesias ipsas in quibus beneficiati existunt non verentur diuinis officiis interesse. Hanc vestiū deformitatem in quibuscūq; personis ecclesiasticis reprobamus, ac vsum taliū inhibem⁹ contrariū autē faciētes vt trāsgressores canonū puniantur, specialiter statuētes vt quicūq; beneficiatus aut officium in ecclesia gerens in habitu hmoi diuinis officiis presumpserit interesse pro qualibet vice a participatione prouentuum ecclesiasticorum per mensem nouerit se suspensum, fructusq; illi fa brice illius ecclesie applicetur.

¶ Martinus & c. Decernimus & declaramus sacro approbante concilio per decreta, statuta, & ordinata tam lecta in presenti sessione q̄ cōcordata, cum singulis nationibus eiūdem concilii, & que in nostra cancellaria poni volumus & litteras in forma publica sigillo vicecancellarii volentibus litteras confici atq; tradi huic sacro concilio super articulis contentis in decreto super reformatione fienda die sabati trigesima mensis Octobris proxime preteriti promulgata fuisse & esse iam satisfactum. Quibus decretis ac statutis sic vt premittitur lectis reuerendissimus pater dominus Iohannes episcopus Hōstiensis sancte Romane ecclesie cardinalis & vicecancellarius de voluntate nationum, ac ipsius synodi

& eorum nominibus vt asseruit, respondit in hunc modum. De mandato nationum respondeo qd placet nationibus decreta recitata, & cuilibet nationi placet concordia cum ipsa per dominum nostrum facta, & per premissa fatentur dicto decreto iam esse satisfactum, non intendentes preterea qd concors data cum vna natione in aliquo alteri nationi afferant preiudicium.

SESSIO QVADRAGESIMA QVARTA.



A NNO INDICATIONE ET PONTIFICATV QVIBVS SVpra die vero Martis vigesima nona mensis Aprilis Constañ, predicto sanctissimo domino nostro papa Martino presidente more solito publica sessio solemniter celebrata fuit serenissimo principe dño Sigismundo Roman. &c. rege insignis regalib⁹ induto itersente, p cuius sessionis introductione reuerendissimus pater dñs Nicolaus assisinatensis missa de spiritu sancto celebravit, & huiusmodi missa finita lectisq; letaniis & aliis orationibus legi consuetis debite peractis, reuerendissimus pater cardinalis de Decalanio vulgariter nuncupatus quoddam decretum siue statutum alta voce legit in hec verba. **D**ecretum de loco futuri concilii proxime celebrandi.

Martinus episcopus servus servorum dei ad futuram rei memoriā. Cupientes ac volentes decreto huius generalis concilii satisfacere inter alia disponenti qd oimodo generalia concilia celebrētur in loco quē summus pōtifex per mensem ante finē huius cōcilii approbante & cōsentiente cōncilio deputare & assignare teneatur pro loco proxime futuri concilii celebrandi supradicti eodem cōsentiente & approbante concilio ciuitatē papientem tenore presentium deputamus & etiam assignamus statuentes & etiā decernentes qd prelati & etiam alii qui ad generalia cōcilia debent cōuocari tēpore predicto ciuitatem ipsam papientem accedere teneantur. Nulli ergo oino hoim liceat hanc paginā nostre deputationis & etiā assignationis statuti decreti & constitutionis infringere, vel ei ausu temeratio contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationē omnipotentis dei & beatorū Petri & Pauli apostolorū se no uerit incursum. Datū & actū Constañ. in loco sessionis publice decimo tertio Calendas Maii Pontificatus nostri. Anno primo. Quo decreto lecto dominus episcopus Hostiensis cardinalis Viuariē nomine totius synodi respondit, Placet. Et subsequenter dominus Ardetinus de Nouaria ex parte serenissimi principis Sigismundi Roman. regis ibidem presentis & eius nomine idem decretum approbavit & laudauit. Et subsequenter dominus Augustinus de lance de pisis legum doctor sacri cōsistorii aduocatus nomine domini nostri pape locum siue ciuitatem Papien. approbavit, laudauit, & ad concilium huiusmodi celebrandum habilem esse dixit.

SESSIO QVADRAGESIMA QVINTA ET VLTIMA DE DISSOLUTIONE CONCILII.



VENERIS DIE VIGESIMA SECVNDA SVPRADICTI Aprilis fuit celebrata sessio generalis i maiori ecclesia Constañ. sanctissimo in xpo patre & dño, dño nostro Martino diuina puidētia papa. v. in eadē presidēte, serenissimoq; principe dño Sigismundo Ro. &c. rege insignis imperialib⁹ induto interessente p cui⁹ introductione sessionis reuerendissim⁹ pater dñs Anthoni⁹ tituli sancte roma. ecclesie pbr cardinalis aquilegiē. vulgariter nuncupatus missam de spiritu sancto deuotissime celebravit. Qua finita & letaniis cum solitis orationib⁹ finitis & peractis reuerendissim⁹ pater dñs Vmbaldus miseratiōe diuina tituli sancti Viti in macello diaconus cardinalis de mādato ipsius dñi nostri, totiusq; sacri cōcilii prout asseruit alta & intelligibili voce pnunciavit hec verba videlicet. **A**bsolutio concilii.

Domin i. Ite in pace. Et responsum fuit per astatēs. Amen. Quo facto reuerēdus pater Iohannes de podimitis episcopus Cathanienis frater ordinis predicatorum sacre theologie professor de mandato domini nostri pape & consensu sacri concilii (vt asseruit) ambonem ascendit. Anteq̃ autem ad alia se diuerteret seu pcederet, ambasiatores serenissimi principis vladislai Polonie regis, & illustrissimi principis domini Alexandri alias Vritoldi magni ducis litvvanie petierunt nomine dictorum dominorum quemdam libellum & in eo contenta cuiusdam fratris Iohannis falckenberg. notorie crudelissimos errores & hereses vt dixerim continentem rite damnatum tanq̃ hereticum per deputatos in causa fidei, ac etiam per omnes nationes concilii, ac per collegium cardinalium conclusum prout dixerunt constare publicis instrumentis in sessione publica per sacrum conciliū damnari seu publi

ce damnatū pronuntiari, anteq̃ presens cōcilium dissolueretur sanctissimo dño nostro prefato humiliter supplicarunt. Alioquin nomine quo supra protestantur de grauamine & de appellando ad futurū conciliū. Quib⁹ licet actis sanctissimus dñs noster papa dixit, respondēdo ad predicta, q̃ oia & singula determinata cōclusa et decreta in materiis fidei per presens cōcilium conciliariter tenere, & iuuolabiliter obseruare volebat & nunq̃ cōtraire quoquomodo. Ipsaq̃ si conciliariter facta approbat & ratificat, & non aliter nec alio modo, & illud idē iterato fecit dici per organū dñi Augustini de p̃s fisci l̃is & sacri consistorii aduocati predicti qui nomine pape a p̃thonotariis & notariis ad scribendū acta cōcilii ordinatis & deputatis petiit instrumenta publica fieri. Et extunc prelibat⁹ dñs ep̃s Cataniēsis fecit collationē solemne assumendo prothematē hec verba, videlicet. Vos nunc tristitiam habetis. Iterum autē videbo vos, & gaudebit cor vestrū. Qua quidē facta collatione reuerendissimus pater & dñs, dñs Anthonius titi. sancte cecilie sacre romane ecclesie presbyter & cardinalis de chalaneo vulgariter nuncupatus de mandato ipsius domini nostri pape & voluntate concilii vt asseruit quedam decreta publice legit huius tenoris.

A Martinus ep̃s seruus seruorum dei ad perpetuā rei memoriā, hoc etiam requirenti presenti sacro concilio, ex certis & rationabilibus ac iustis causis ipsum cōcilium absoluimus, oib⁹q̃ & singulis in eo existentibus ad propria remeandū ipso approbante concilio licentiam impartimur. Item auctoritate dei omnipotentis & beatorū Petri, & Pauli apostolorum eius & nostra cōcedimus, omnibus & singulis qui in hoc sacro concilio & causa ipsius interfuerūt absolutionem plenariam semel in vita. Ita q̃ quilibet de predictis infra duos menses postq̃ ad eius noticiam concessio huiusmodi puenit possit dictū beneficiū absolutionis assequi in forma, similem concessionem facimus in mortis articulo & intelligimus tam de dñis q̃ de familiaribus eorundē sic tamē q̃ a die noticie presentū pro absolutione in vita ieiunēt per annū iuxta feriā, & pro absolutione in mortis articulo per alium annum nisi legitime fuerint impediti, quo casu habeant alia pietatis opera peragere. Post secundū vero annū debeant etiā vsq̃ ad finem vite feriā sextā ieiunare, vel aliqua opera pietatis peragere. Nulli ergo omnino hominum liceat hāc paginam nostre absolutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum & actum Constantie in loco sessionis publice dicti concilii Decimo Calendas Iunii. Pontificatus nostri. Anno primo.

B Quibus decretis & statutis & aliis vt premititur lectis & peractis reuerendissim⁹ in xpo pater dominus, dñs Iohannes miseratione diuina ep̃s Hostieñ, sancte romane ecclesie cardinalis & vicecancellarius Viuariē̃, vulgariter nuncupatus nomine sacri concilii predicti sicut asseruit respondit placet. Et per dñm Augustinū de lance de p̃s aduocatū sacri consistorii fisci & predicti nomine pape & cōcilii vt asseruit petiit instrumenta publica fieri, ad perpetuam rei memoriā a prothonotariis sedis apostolice & notariis ac scribis dicti sacri generalis concilii.

ERRORES IOHANNIS VVICLEF DE ANGLIA ET IOHANNIS hufs de Bohemia damnati in hoc sacro generali Constantiensi concilio

D



MARTINVS EPISCOPVS SERVVS SEVORVM DEI, VENERABILIBUS FRATRIBUS ARCHIEPISCOPIS & EPIS ac inquisitoribus heretice prauitatis vbilibet cōstitutis ad quos littere presentes peruenierint. Salutē et apostolicā benedictionē. Inter cunctas pastoralis cure sollicitudines quibus premimur incessanter illa potissime fortius non agit, vt hereticis de finibus christianorum expulsis, suisq̃ talis doctrinis et erroribus peruersis penitus quātum nobis ex alto conceditur extirpatis orthodoxa et catholica fides integra et illibata p̃maneant ac populus christianus eiusdē fidei sinceritate quolibet obscuratōnis semoto velamine immobilis et inuiolatus persistat. Sane dudū quā oib⁹ plurib⁹ retroactis tēporib⁹ in nōnullis a regionib⁹ et dñis presertim in regno Bohemie et marchionatu Morauie ac locis et districtibus illis vicinis aduersa fidei catholice dogmata et sc̃tē m̃ris ecclesie traditiones, nō solū cōtra vnū quinimo cōtra plura fidei catholice dogmata insurrexerūt quidā heresiarche circūcellioēs schismatici et seditiosi luciferina supbia et rabie lupina euecti, demoniorū fraudib⁹ illusi, de vanitate in idipsum (licet forent de diuersis mūdi partibus oriūdi) cōuenientes et caudas colligatas habentes, dānate videlicet memorie Iohannes vviclef de anglia Iohānes hufs de Bohemia, et Hieronymus de Praga qui vtrāq̃ alios secum ad infidelitatis interitum

teritum non traxissent. Nam ubi huiusmodi pestilentes persone peruersa dogmata pertinaciter semina-
bant in sue doctrine pestifere primordio prelati & alii iudicarie potestatis regimina exercentes tan-
quam canes muti non volentes latrare, nec viciscentes cum apostolo in promptu oem inobedientiam
heresiarchas ipsos pestiferos & dolosos eorum lupinam rabiem truculentam statim ut astricti fuerant cano-
nice coercere, eosque de domo domini corporaliter eicere non curarunt, sed sacrilegam falsam & pernicio-
sam ipsorum doctrinam per longas moras negligentem conualere permiserunt, populorum multitudo illo-
rum opinionibus fallis decepta pro veris accepit que diu mendaciter & perniciose ac damnabiliter se-
minauerunt, eisdemque credendo a recta fide cecidit turba multa & errore deuio inuoluitur, pro dolor
que per diuersa illarum eisdemque conuicinarum partium climata oues christi catholicas heresiarche ipsi suc-
cessiue interfecerunt, & in stercore mendaciorum fecerunt putrefacere. Quapropter generalis Constanti-
synodus tantam fidelium & fidei orthodoxe plagam & ruinam videns exclamare compulsa est cum Augustino.
Quid faciet ecclesie medicina salutem oim materna charitate conquirens tanquam inter freneticos & letar-
gicos estuans, nunquid desistere debet, certe non secundum eundem, immo vtriusque necesse est molesta sit
que neutrius est inimica. Nam & molestus est medicus furenti frenetico, & pater indisciplinato filio
ille ligando, iste cedendo sed ambo diligendo. Si autem negligant & eos perire permittant inquit Augu-
stinus, ista mansuetudo potius falsa crudelitas est. Proinde synodus prefata ad omnipotentis dei glor-
riam ipsiusque catholice fidei ac christiane religionis conseruationem augmentum & animarum salu-
tem & preseruacionem. Eisdem Iohannem vviclef. & Iohannem huls, & Hieronymum qui inter ce-
tera de sacro eucharistie sacramento & aliis sacramentis ecclesie & articulis fidei aliter quam sancta Roma-
na ecclesia credit et tenet, & predicat, & docet quam plurima temere & damnablem credere, ac tenere, predi-
care atque docere pertinaciter attentabant veluti hereticos & pertinaces ac obstinatos a communione fi-
delium separatos de domo dei corporaliter eiecit, et spiritualiter eiectiones declarauit. Et alias nonnulla cir-
ca premissa utilia et salubria statuit et decreuit per que alii que causantibus heresiarchis eorumque fallis do-
ctrinis huiusmodi spiritualiter de domo dei exierunt per vias canonicas reducentur ad semitas veri-
tatis. Et quia sicut dolenter accepimus non solum in regno Bohemie et marchionatu dominiis et lo-
cis supradictis, verum etiam in quibusdam partibus et prouinciis contiguis seu vicinis eiusdem etiam nonnul-
li ex sectatoribus et sequacibus heresum ac errorum heresiarcharum predictorum timore diuino et pudore hu-
mano prorsus abiectis nec de ipsorum presertim Iohannis huls, et Hieronymi interitu miserabili sus-
mentes conuersionis et penitentie fructum, sed tanquam in profundum pressi peccatorum dominum deum blasphe-
mare non cessant, ducetes in irritum nomen quorum mentes pater mendacii sic damnablem excecavit ut pre-
dictos libros codices et opuscula hereses errores continentes seu continetia dudum etiam per synodum prefatam
damnatos et damnata, ac ignibus concremanda, deputata et concremata, legunt, student ac ex eis in sui
et multorum supplicium et periculum, nedum contra statuta, decreta, et ordinata in synodo supradicta, sed
etiam contra canonicas sanctiones dogmatizare presumunt in animarum periculum ac puritatis fi-
dei denigrationem & scandalum plurimorum. Nos igitur attendentes quod error cui non resistitur appro-
bari videtur, ac malis et perniciosus erroribus huiusmodi resistere, ac eos de medio christifidelium, &
presertim de supradictis Bohemie & Morauie dominiis & districtibus ac confinibus, & vicinis eo-
rum ne amplius & latius se extendant funditus euellere cupientes, discretionis vestre sacro approban-
te concilio Constantiensi, per apostolica scripta committimus & mandamus quatenus vos archiepi-
scopi, & episcopi ac electi & quilibet vestrum per se seu alium vel alios quos graues & idoneas perso-
nas spiritualem iurisdictionem habentes esse volumus omnes & singulos cuiuscunque dignitatis offi-
cii preeminentie, status vel conditonis existant, & quibuscunque nominibus censeantur qui de pre-
excellso salutifero & supermirabili sacramento corporis et sanguinis domini nostri Ihesu christi vel
de baptismate seu peccatorum confessione penitentie pro peccatis iniunctione, vel reliquis eccle-
siasticis sacramentis seu fidei articulis aliter sentire aut docere quam sacrosancta Romana ecclesia
& vniuersalis docet, predicat, & obseruat, aut articulos seu libros & doctrinas prefatorum here-
siarcharum Iohannis vviclef. & Iohannis huls, & Hieronymi per eandem Constantiensem synodum
cum suis auctoritatibus ut predicatur damnatos & damnatas tenere & dogmatizare ac vite finem ip-
sorum heresiarcharum publice vel occulte pertinaciter quomodolibet laudare vel approbare presum-
pserint, eorumque receptatores, defensores, & fautores quoslibet etiam contemplatione predictorum er-
rorum, necnon credentes et adherentes eisdem tanquam hereticos iudicetis & velut hereticos seculari

curie relinquatis: Receptatoresque fautores & defensores huiusmodi pestiferarum personarum que erroribus ipsis crediderint, nec fauore aut contemplatione errorum ipsorum, sed forte carnalis amoris causa vel occasione alia huiusmodi personas pestiferas receptauerint preter penas ab utroque iure talibus inflictas per iudices competentes tanta seueritate penarum in tam enormi scelere ultionem accipiant quod cedat ceteris crassantibus in exemplum, ut quos dei timor a malo non reuocat saltem coherceat seueritas discipline. Cum reliquis vero huiusmodi secta damnabili quomodolibet infectis qui post competentem monitionem ac frequentem exhortationem qua pie erga eos spe correctionis & emendationis ac ad melioris vite frugem conuersionis vsum est a predictis erroribus & secta noluerint resipiscere, & ad gremium unitatemque sancte matris ecclesie, ac fidem catholicam que sola saluare potest sine qua nulli vere salutis subsidium contingit plene recognoscere & confiteri iusticie seueritas put facti poposcerit qualitas dulcore misericordie temperetur. Et nichilominus omnes christiane, & catholice fidei professores, Imperatorem reges, duces, principes, marchiones, comites, barones milites potestates, rectores, consules, proconsules, scabinos, communitates, & vniuersitates, regnorum, prouinciarum ciuitatum, oppidorum, castrorum, villarum, terrarum, aliorumque locorum huiusmodi, necnon ceteros iurisdictionem temporalem exercentes iuxta iuris formam & exigentiam auctoritate apostolica exhortando moneatis & requiratis, ut de regnis prouinciis, ciuitatibus oppidis, castris, villis, terris, & omnibus aliis locis ac dominiis supradictis omnes & singulos hereticos huiusmodi secundum tenorem Lateranensis concilii quod incipit licet ait ad istar irretitorum crimine vsurarum quos publice vel manifeste per facti euidentiam cognouerint esse tales tanquam oues morbidas gregem Domini inficientes expellant, donec & quicunque a nobis seu vobis vel aliis iudicibus ecclesiasticis vel inquisitoribus fidei & communionem romane ecclesie tenentibus aliud recipiant in mandatis, nec eosdem in suis districtibus predicare, domicilia tenere, larare fouere, contractus inire, negociationes & mercantias quaslibet exercere, aut humanitatis solatia cum christifidelibus habere permittant. Et si tales heretici, publici, ac manifesti, licet nondum per ecclesiam declarati in hoc tam graui crimine decesserint ecclesiastica careant sepultura, nec oblationes fiant aut recipiantur pro eisdem, bona tamen ipsorum a tempore commissi criminis secundum canonicas sanctiones confiscata non occupentur per illos ad quos alias pertinerent donec per huiusmodi iudices ecclesiasticos super hoc potestatem habentes sententia delatoria super ipso heresis crimine fuerit promulgata. Qui autem de heresi per iudicem competentem ecclesiasticum inuenti fuerint sola suspitione notati, seu suspecti nisi iuxta considerationem & exigentiam suspitionis qualitatemque persone ad arbitrium iudicis huiusmodi propriam innocentiam congrua deuotione monstrauerint in purgatione eis canonice indicta deficientes & se canonice purgare non valentes, aut pro huiusmodi purgatione facienda obstinatione damnabili iurare renuentes tanquam heretici condemnentur. Qui vero dictam innocentiam monstrare ex quadam negligentia seu desidia & purgationem huiusmodi facere omiserint anathematis gladio feriantur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus euidenter ita quod si per annum in excommunicatione huiusmodi perstiterint, extunc velut heretici condemnentur. Si quis vero super aliquo sepedicte pestifere doctrine heresiarcharum predictorum vel aliquibus articulis, dumtaxat scandalosis temerariis seditiosis, vel piarum aurium offensus culpabilis repertus fuerit canonice puniatur. Si vero propter infamiam aut suspitionem dictorum articulorum vel alicuius ipsorum qui repertus fuerit suspectus & in purgatione canonica propter hoc sibi indicta deficeret pro conuicto habeatur & tanquam canonice conuictus puniatur. Et si super infelicis recordationis Bonifacii pape octauii predecessoris nostri que incipit ut inquisitionis negotium renouantes & etiam exequentes vniuersas potestates & dominos temporales, & iudices antedictos quibuscumque dignitatibus, vel officiis seu nominibus censeantur exhortando requirimus & mandamus eisdem ut sicut reputari cupiunt & haberi fideles ac filii ecclesie nuncupari & in christi nomine gloriari, ita pro defensione fidei vobis archiepiscopis, episcopis & electis ac inquisitoribus heretice prauitatis, & aliis iudicibus, seu personis ecclesiasticis per nos ad hoc ut premititur deputandis fidem & communionem sancte matris ecclesie tuentibus pareant & intendant, prebeantque auxilium & fauorem in hereticorum, necnon credentium fautorum receptorum & defensorum ipsorum inuestigatione captione custodia diligenti cum ab eisdem fuerint requisiti prefatas personas pestiferas alios secum perdere molientes in potestatem seu carcerem per vos archiepiscopos episcopos electos et inquisitores predictos, aut deputandos a vobis vel ad locum de quo vos vel ipsi mandabitis infra eorundem dominorum potestatem rectorum seu iudicum districtum ducant vel duci faciant sine mora, vel per viros catholicos a vobis archiepiscopis

episcopis, vel epis electis seu inquisitoribus, seu deputandis personis hmoi, vel vestrum aliquo deputato sub exacta & diligenti custodia ne fugiant, ponendo eos etiam copedibus & manicis ferreis teneant donec eorum negocium per ecclesie iudicium terminetur, & q de heresi a iudice ecclesiastico copetenti qui fide & comunione dicte sacre Romane ecclesie teneat condeneretur, prefati domini temporales seu rectores iudices, vel eoru officiales seu nuncii sibi relictos recipiant indilate animaduersione debita puniendos. Verum ne in preiudicium & scandalum prefate fidei orthodoxe religionis christiane pretexto ignorantie quemquam in hoc circūueniri, aut versutos homines sub friuole excusationis velamine in hac materia palliare cōtingat. Et vt de cōuincendis seu cognoscēdis hereticis, receptatorib⁹, defensoribus, fautoribus, credentibus, & adherentib⁹ necnon de heresi suspectis & aliis hmoi peruersa doctrina quomodolibet maculatis plenior habeatur in futurum instructio, tam ad regnum Bohemie & conuicinas illi, quam alias quaslibet partes in quib⁹ hec superstitiosa doctrina pullulauerit articulos infra scriptos sectam dictorum heresiarcharum concernente pro directione dicte fidei decernimus transmittendos & etiam destinandos, super quibus vobis et aliis omnibus archiepiscopis, episcopis, & electis, ac commissariis, & inquisitoribus in virtute sancte obedientie precipimus, & mandamus, vt quilibet eorum infra limites & loca sue iurisdictionis, necnon regno & marchionatu & locis eis vicinis predictis, etiam si loca ipsa extra iurisdictionem eandem vltra duas dietas consistant circa extirpationem & correctionem errorū ac heresum & huiusmodi secte pestifere in fauorē ipsius fidei orthodoxe diligenter inuigilent & omnes infamatos seu suspectos de tam pestifera iabe sub confessati criminis excomunicatiōis suspensionis interdicti aut alia formidabili pena canonica vel legali prout quando & quemadmodum eis videatur expedire, & facti requireret qualitas ad singulos huiusmodi articulos per iuramentum corporaliter prestitum tactis sacrosanctis euangelis seu sanctorum reliquiis ymagine crucifixi secundum quorumdam locorum obseruantiam iuxta infra scripta interrogatoria ad quemlibet articulum conuenientia respondere compellat. Nos enim contra omnes & singulos archiepiscopos episcopos, & electos & inquisitores qui super extirpando heretice prauitatis fermentū & expurgando suum territorium, districtum seu locum de talibus malis & sceleratis hominibus negligentes tuerint, seu remisse egerit ad priuationem seu depositionem pontificalis dignitatis procedere intendim⁹, & procedemus, ac procedi faciemus, aliosq loco illorum substituemus, qui prauitatem hereticam possint & valeant confundere, & ad alias penas cōtra tales a iure inflictas & alias grauiiores si expediat infligendas procedemus, procediq faciemus, iuxta iuris & facti exigentiam ac huiusmodi culpe et criminis feditatem. Tenores vero eorūdem articulorum seu capitulorum de quibus supra fit mentio sequuntur per ordinem in hec verba. Et primo sequitur tenor articulorum Iohannis vvis cles. Substantia panis materialis, et similiter substantia vini materialis remanēt in sacramento altaris. Accidentia panis nō manent sine subiecto in eodē sacramēto, xps nō est in eodē sacramēto idem tice et realiter in propria presentia corporali. Si episcopus vel sacerdos existat in peccato mortali non ordinat, non consecrat, non conficit, non baptizat. Non est fundatum in euangelio q christus missam ordinauerit. Deus debet obedire dyabolo. Si homo fuerit debite contritus omnis confessio exterior est sibi superflua et inutilis. Si papa sit prescitus, et malus, et per consequens membrum dyaboli non habet potestatem super fideles sibi ab aliquo datā nisi forte a Cesare. Post Vrbānū sextum nō est aliquis recipiendus in papam, sed viuendum est more Grecorum sub legibus propriis. Contra scripturam sacram est q viri ecclesiastici habeant possessiones. Nullus prelatus debet aliquem excommunicare nisi si prius sciat eum excommunicatum a deo, et qui sic excomunicat sit ex hoc hereticus. Prelatus excommunicas clericū qui appellauit ad regem, vel ad cōcilium regni eo ipso traditor est regis et regni. Illi qui dimittunt predicare siue audire verbum dei propter excommunicationem hominū sunt excomunicati, et in dei iudicio traditores christi habebuntur. Licet alicui diacono vel pbro predicare verbū dei absq auctoritate sedis apostolice siue episcopi catholici. Nullus est dominus ciuilis, nullus est prelatus, nullus est episcopus dum est in peccato mortali. Domini temporales possunt ad arbitriū suum auferre bona temporalia ab ecclesia possessionatis habitualiter delinquentibus id est habitu non solum actu delinquentibus. Populares possunt ad suum arbitrium dominos delinquentes corrigere. Decime sunt pure elemosine et possunt parochiani propter peccata suorum prelatorum ad libitum suum eas auferre. Speciales orationes applicate vni persone per prelatos vel religiosos non plus profunt eidē quam generales ceteris paribus. Conferens elemosinam fratribus est excommunicatus eo facto. Si aliquis ingreditur religionem priuatam qualemcunq tam possessionatorum quam medicantium red

ditur ineptior & inhabilior ad obseruationem mandatorum dei. Sancti instituentes religiones priuatas sic instituendo peccauerunt. Religiosi viuentes in religionibus priuatis non sunt de religione christiana. Fratres tenentur per labores manuum victum acquirere non per mendicitatem. Prima pars est scandalosa & presumptuosa pro quanto sic generaliter & indistincte loquitur. Et secunda erronea pro quanto asserit mendicitate fratribus non licere. Omnes sunt symoniaci qui se obligant orare pro aliis eis in temporalibus subuenientibus. Oratio presciti nulli valet. Omnia de necessitate absoluta eueniunt. Confirmatio iuuenum, clericorum ordinatio, locorum consecratio, reseruantia pape & episcopis propter cupiditatem lucri temporalis & honoris. Vniuersitates studia collegia graduationes, & magisteria in eisdem sunt vana gentilitate introducta, & tantum profunt ecclesie sicut dyabolus. Ex communicatio pape vel cuiuscunque prelati non timenda, quia est censura antichristi. Peccant fundantes claustra, & ingredienti sunt viri dyabolici. Ditare clerum est contra regulam christi. Silvester papa & Constantinus imperator errauerunt ecclesiam dotando. Omnes de ordine mendicantium sunt heretici, & dantes elemosinam sunt excommunicati. Ingredientes religionem aut aliquem ordinem eo ipso inhabiles sunt ad obseruandum diuina precepta, & per consequens perueniendum ad regnum celorum nisi apostatauerint ab eisdem. Papa enim cum omnibus clericis suis possessionem habentibus sunt heretici, eo quod possessiones habent & consentientes eis omnes videlicet domini seculares & laici ceteri. Ecclesia Romana est synagoga sathane, nec papa est proximus & immediatus vicarius christi & Apostolorum. Decretales sunt apocriphe & seducunt a fide christi, & clerici stulti qui student eis. Imperator & domini seculares fuerunt seducti a dyabolo ut ecclesiam dotarent bonis temporalibus. Electio pape a cardinalibus & a dyabolo est introducta. Non est de necessitate salutis credere Romanam ecclesiam esse supremam inter alias ecclesias. Error si est per Romanam ecclesiam intelligatur vniuersalis ecclesia aut concilium generale, aut pro quanto negaret primatum summi pontificis super alias ecclesias particulares. Fatuum est credere indulgentiis pape & episcoporum. Iuramenta illicita sunt que fiunt ad corroborandum humanos contractus & commercia ciuilia. Augustinus, Bernardus damnati sunt nisi penituerint de hoc quod habuerunt possessiones & instituerunt & intrauerunt religiones, & sic a papa usque ad ultimum religiosum omnes sunt heretici. Omnes religiones indifferenter introducte sunt a dyabolo. Tenor autem articulorum Iohannis huius sequitur & est talis. Vnica est sancta vniuersalis ecclesia que est predestinatorum vniuersitas & infra sequitur. Vniuersalis sancta ecclesia tantum est vna, sicut tantum vnus est numerus omnium predestinatorum, Paulus nunquam fuit membrum dyaboli, licet fecerit quosdam actus actibus ecclesie malignantium consimiles. Presciti non sunt partes ecclesie cum nulla pars eius finaliter excidit ab ea, eo quod predestinationis charitas que ipsam ligat non excidit. Due nature diuinitas & humanitas sunt vnus christus, Prescitus & si aliquando est in gratia secundum presentem iustitiam, tamen nunquam est pars sancte ecclesie & predestinatus semper manet membrum ecclesie, licet aliquando excidat a gratia aduenticia sed non a gratia predestinationis sumendo ecclesiam pro conuocatione predestinatorum, siue fuerit in gratia, siue non secundum presentem iustitiam, isto modo ecclesia est articulus fidei. Petrus non est nec fuit caput ecclesie catholice. Sacerdotes quomodolibet criminose viuentes sacerdotii polluant potestatem, et sic ut filii infideles sentiunt infideliter de septem sacramentis ecclesie, de clauibus officiis, censuris ceremoniis, et sacris rebus ecclesie, veneratione reliquiarum, indulgentiis et ordinibus, Papalis dignitas a Cesare inoleuit et pape profectio et institutio a Cesaris potentia emanauit. Nullus sine reuelatione assereret rationabiliter de se vel alio quod esset caput ecclesie particularis, nec Romanus pontifex est caput Romane ecclesie particularis. Non oportet credere quod iste quicunque est Romanus pontifex sit caput cuiuscunque particularis ecclesie sancte, nisi Deus eum predestinauerit. Nemo gerit vicem Christi vel Petri nisi sequatur eum in moribus, cum nulla alia sequela sit pertinentior, nec aliter recipiat a deo procuratoriam potestatem, quia ad illud officium vicariatus requiritur et morum conformitas, et instituentis auctoritas, Papa non est verus et manifestus successor Apostolorum principis Petri si viuit moribus contrariis Petro. Et si querit auaritiam tunc est vicarius Iude scharioth. Et pari euidentia cardinales non sunt veri et manifesti successores collegii aliorum apostolorum christi nisi vixerint more apostolorum conseruantes mandata et concilia domini nostri Iesu christi. Doctores ponentes quod aliquis per censuram ecclesiasticam emendandus si corrigi noluerit seculari iudicio est tradendus, pro certo sequuntur in hoc pontifices scribas et phariseos qui christum non volentem eis obedire in omnibus dicentes. Nobis non licet interficere quemcumque, ipsi
seculari

seculari iudicio tradiderunt, & q̄ tales sint homicide grauiiores quam pylatus. Obedientia ecclesiastica est obedientia secundum adiuentionem sacerdotum ecclesie preter expressam auctoritatem scripture. Diuisio immediata humanorum operū est q̄ sunt vel virtuosa, vel vitiosa, quia si homo est vitiosus & agat quicquam, tunc agit vitiose, & si est virtuosus & agat quicquā, tunc agit virtuose, quia sicut vitium quod crimen dicitur seu mortale peccatum inficit vniuersaliter actus hominis vitiosi, sic virtus viuificat omnes actus hominis virtuosi. Sacerdotes christi viuentes secundum legem eius habentes scripture noticiam & affectum ad edificandum populum debent predicare nō obstante pretenſa excommunicatione, & infra q̄ si papa vel aliquis prelatus mandat sacerdoti sic disposito non predicare, non debet subditus obedire. Quilibet predicantis officium de mandato accipit qui ad sacerdotium accedit, & illud mandatum debet exequi pretenſa excommunicatione non obstante. Per censuras ecclesiasticas excommunicationis suspensionis & interdicti ad sui exaltationem clerus populum laicalem sibi suppeditat, auaritiā multiplicat, maliciā protegit, & viā preparat antichristo. Signum autem euidens est q̄ ab antichristo tales procedunt censure quas vocant in suis processibus fulminationes, quibus clerus principalissime procedit, contra illos qui denudant nequitiam antichristi, qui clerum pro se maxime usurpabit. Si papa est malus & presertim si est prescitus, tunc vt Iudas apostolus est dyabolus fur & filius perditionis, & non est caput sancte militantis ecclesie cū nec sit membrum eius. Gratia predestinationis est vinculum quo corpus ecclesie & quodlibet eius membrū iungitur christo capiti insolubiliter. Papa vel prelatus malus & prescitus est equiuoce pastor & vere fur & latro. Papa nō debet dici sanctissimus secundum officium, quia alias rex deberet etiam dici sanctissimus secundum officium & tortores & precones dicerentur sancti, immo etiam dyabolus deberet dici sanctus cum sit officarius dei. Si papa viuūt christo contrarie etiam si ascenderet per rectam & legitimam electionem secundum constitutionem humanam vulgatā, tamen aliunde ascenderet quā per christum, dato etiam q̄ per electionē a deo principaliter factam. Nam Iudas scarioth rite & legitime est electus a deo christo Iesu ad episcopatum & tamen ascendit aliunde in ouile ouium. Condēnatio quadraginta quinque articulorū Iohannis vviclef per doctores facta est irraticnabilis & iniqua, & malefacta, & ficta est causa per eos allegata, videlicet q̄ nullus ex eis est catholicus, sed quilibet eorū aut est hereticus, aut erroneus, aut scandalosus. Non eo ipso quo electores vel maior pars eorum consenserit viua voce secundum ritus hominum in personam aliquam eo ipso illa persona est legitime electa, vel eo q̄ ipso est verus & manifestus successor vel vicecancellarius Petri apostoli vel alterius apostoli in officio ecclesiastico, vnde siue electores bene, siue male elegerint operibus electi debemus credere. Nam eo ipso quo quis copiosius operatur meritorie ad profectum ecclesie habet a deo ad hoc copiosius potestatem. Non est scintilla apparentie q̄ oporteat esse vnum caput in spiritalibus regens ecclesiam quod semper cum ipsa ecclesia militante conseruetur & conuerſetur. Christus sine talibus monstruosis capitibus per suos veraces discipulos sparſos per orbem terrarū melius suam ecclesiam regularet. Apostoli & fideles sacerdotes domini strennue in necessariis ad salutem regularunt ecclesiam anteq̄ pape officium fuerit introductus, sic fatentur deficiente per summe possibile papā vsque ad diem iudicii. Nullus est dominus ciuilis, nullus est prelatus, nullus est episcopus dum est in peccato mortali. Super premissis autem articulis quilibet de eis suspectus seu in eorum assertionē deprehensus iuxta modū interrogetur infra scriptū. In primis vtrū cognouerit Iohānē vviclef de anglia, Iohannē hufſ de Bohemia, Hieronymū de praga, seu aliquē eorū & vñ habuerit eorū noticiā, & vtrū cum eis vel eorū aliquo dū viuerent cōuersionē vel amicitia habuerit. Item vtrū sciens ipsos seu aliquē ipsorū excōicatos sciēter participauerit cū illis reputans & dicēs talē participationē nō esse peccatum. Item vtrū post mortē eorū pro eisde seu aliquo eorū orauerit, & publice vel occulte opera pietatis exercuerit asserens eos fore beatos & saluos. Item vtrū eos vel aliquē eorū sanctos reputauerit & dixerit, & eis uenerationes velut sanctis exhibuerit. Item vtrū credat, teneat, & asserat q̄ quodlibet cōcilium generale & etiā Constā. vniuersalem ecclesiam representet. Item vtrū credat q̄ illud quod sacrum cōcilium Constā. vniuersalē ecclesiā representās approbavit & approbat in fauorem fidei & ad salutem animarū q̄ hoc est ab vniuersis christifidelib⁹ approbandū & tenendū. Et quod condemnauit & condēnat esse fidei & bonis moribus cōtrariū hoc ab eisde esse tenendū pro cōdēnato credendū & asserendū. Item vtrū credat q̄ cōdēnationes Iohānis vviclef Iohānis hufſ, & Hieronymi de Praga facte de personis eorum libris & documentis per sacrum generale Constātiēse concilium fuerit rite & iuste facte & a quolibet catholico pro talibus tenēde & firmiter asserende. Item vtrum credat teneat asserat Iohannem vviclef de

DD D.iii.

ERRORES.

Anglia, Iohannē hufs de Bohemia, et Hieronymū de Praga fuisse hereticos, et pro hereticis nominandos ac libros et doctrinas eorū fuisse et esse peruersos propter quos et quas eorū petinacias per sacrum conciliū Constā. pro hereticis sunt condēnati. Item vtrū habeat in sua potestate aliquos tractatus opuscula, epistolas, vel quęcūq; alia scripta in quocūq; idiomate per Iohannē vviclef Iohānē hufs et Hieronymū hereticū seu eorū pseudo discipulos et sequaces editos vel trāslatos edita vel translata q̄ illos vel illa ordinario cōmissario, seu inquisitori sub iuramento presentent. Quod si apud se scripta huiusmodi habere non cognouerit, sed alibi quod iuret illa circa suum ordinariū, vel alios supradictos infra certum terminū sibi prefigendum deponere. Item vtrum sciat aliquem vel aliquos habētes prefatorum tractatus, opuscula, epistolas, vel quęcūq; alia scripta in quocūq; idiomate composita siue translata quod illum vel illos detegat, vel manifestet pro purificatione fidei, siue executione iusticie. Item specialiter litteratus interrogetur, vtrum credat sententiam sacri Constā. concilii super quadraginta quinq; Iohannis vviclef & Iohannis hufs. xxx. articulis superius descriptis latam fore verā & catholicam scilicet q̄ supradicti quadraginta quinq; articuli Iohannis vviclef & Iohannis hufs triginta non sunt catholici, sed quidam ex eis sunt notorie heretici, quidam erronei, alii temerarii, & seditiosi, alii piarum aurium offensiui. Item vtrum credat, & asserat q̄ in nullo casu sit licitū iurare. Item vtrum credat q̄ ad mandatum iudicis iuramentum de veritate dicenda vel quodlibet aliud ad casum opportunum etiam pro purificatione infamie faciendum sit licitū. Item vtrum credat q̄ periuriū scienter commissum ex quacūq; causa vel occasione pro conseruatione vite corporalis proprie vel alterius, etiam in fauorem fidei sit mortale peccatum. Item vtrum deliberato animo contemnens ritum ecclesie ceremonias exorcismi & cathecismi aque baptismatis consecrate peccet mortaliter. Vtrum credat q̄ post consecrationem sacerdotis in sacramento altaris sub elemento sanctorum panis & vini non sit panis materialis & vinum materiale, sed idem per omnia Christus qui fuit in cruce passionis & sedens ad dexterā patris. Item vtrum credat & asserat q̄ facta congregatione per sacerdotem sub sola specie panis tantum & preter speciem vini sit vera caro christi & sanguis, & anima, & deitas, & totus christus, ac idem corpus absolute sub vna qualibet illarum specierum singulariter. Item vtrum credat q̄ consuetudo communicandi personas laicales sub specie panis tantum ab ecclesia vniuersali obseruata & per sacrum conciliū Constā. approbata sit seruanda, sic q̄ liceat eam reprobare, aut sine auctoritate pro libito immutare. Et dicentes pertinaciter oppositum premissorum tanquam heretici, vel sapientes heresim sint arcendi & puniendi. Item vtrū credat q̄ christianus cōtemnens susceptionē sacramentorū cōfirmationis vel extreme vnctionis, aut solēnnitatis matrimonii peccet mortaliter. Item vtrum credat q̄ christianus vltra contritionem cordis habita copia sacerdotis idonei soli sacerdoti de necessitate salutis confiteri teneatur & non laico, seu laicis quantumcūq; bonis & deuotis. Item vtrū credat q̄ sacerdos in casibus sibi permixtis possit peccatorem confessum & contritum a peccatis absolueri & libi penitentiam iniungere. Item vtrum credat q̄ malus sacerdos cum debita materia & forma, & cum intentione faciendi quod facit ecclesia vere conficiat, vere absoluat, & vere conferat alia sacramēta. Item vtrū credat q̄ beatus petrus fuerit vicarius Christi habēs potestatem ligandi & soluendi super terram. Item vtrum credat q̄ papa canonice electus qui pro tempore fuerit eius nomine proprio expresso sit successor beati Petri habēs supremā auctoritatē in ecclesia dei. Item vtrū credat auctoritatem iurisdictionis Pape archiepiscopi & episcopi in soluendo & ligando esse maiorem auctoritate simplicis sacerdotis etiam si curam animarum habeat. Item vtrum credat q̄ Papa omnibus christianis vere contritis & confessis ex causa pia & iusta possit cōcedere indulgentias in remissionem peccatorum, maxime pia loca visitantibus & ipsis manus suas porrigentibus adiutrices. Et vtrum credat q̄ ex tali concessione visitantes ecclesias ipsas manus adiutrices eis porrigentes huiusmodi indulgentias consequi possint. Item vtrum credat q̄ singuli episcopi suis subditis secundum limitationem sacrorum canonum huiusmodi indulgentias cōcedere possint. Item vtrum credat asserat licitū esse sanctorum reliquias et ymagines a christifidelibus venerari. Item vtrū credat religiones ab ecclesia approbatas a sanctis patribus rite et rationabiliter introductas. Item vtrum credat quod papa vel alius prelati propriis nominibus pape pro tempore expressis vel ipsorum vicarii possint suum subditum ecclesiasticum, siue secularem propter inobedientiam, siue contumaciam excommunicare ita quod talis per excōmunicato sit habendus. Item vtrum credat q̄ inobedientia, siue contumacia excommunicatorum crescente prelati vel eorum vicarii in spiritualibus habeant potestatem aggrauandi et reaggrauandi interdictum ponendi et brachium seculare inuocandi, et quod illis censuris per inferiores sit obediens.

obediendum. Item vtrum credat q̄ papa vel alii prelati, & eorum vicarii in spiritualibus habeant potestatem sacerdotes, & laicos inobedientes, & contumaces excommunicandi ab officio ingressu ecclesie, & administratione ecclesiasticorum sacramentorum suspendendi. Item vtrum credat q̄ liceat personis ecclesiasticis absque peccato habere possessiones, & bona temporalia. Item vtrum credat q̄ laicis ipsa ab eis auferre potestate propria non liceat, immo q̄ sic auferentes, tollentes, & inuadentes bona ipsa ecclesiastica sint tanquam sacrilegi puniendi, etiam si male viuerent persone ecclesiastice bona huiusmodi possidentes. Item vtrum credat q̄ huiusmodi ablatio, & inuasio cuicunque sacerdoti etiam male viuenti temere vel violenter facta vel illicita inducant sacrilegium. Item vtrum credat q̄ liceat laicis vtriusque sexus viris, S. & mulieribus libere, & predicare verbum dei. Item vtrum credat q̄ singulis sacerdotibus libere liceat predicare verbum dei vbicunque quandocunque, & quibuscunque placuerit etiam si non sint missi. Item vtrum credat q̄ omnia peccata mortalia, & specialiter manifesta sint publice corrigenda, & extirpanda. Volumus insuper, ac statuimus, & decernimus q̄ si quis per secretam informationem per vos recipiendam, vel alias repertus fuerit infamatus, seu suspectus de quacunque specie heresis pestifere secte, vel doctrine pestilentium Iohannis viclef, Iohannis hufs, & Hieronimi de praga heresiarcharum predictorum, aut de fouendo receptando defendendo prefatos damnatos homines dum viuerent in humanis, vel ipsorum perfidos sequaces, & pseudo discipulos, aut ipsorum erroribus credendo pro ipsis defunctis, vel aliquo ipsorum post obitum orando, vel inter catholicos nominando, & defendendo vel ipsos vt sanctos colendo, predicando, vel adorando, vel alias circa eos suspecte agendo citetur per vos, seu alterum vestrum personaliter coram vobis, seu altero vestri compariturus semotis procuratore, & aduocato responsurus medio iuramento per ipsum sic, vt predictum est corporaliter prestito de plena, & mera voluntate dicenda super predictis articulis, seu eorum singulis vel aliis opportunis secundum exigentiam casus, & occurrentium circumstantiarum ad arbitrium vestrum, & prout vobis, seu alteri vestrum videbitur expedire, vel alias contra eosdem, & ipsorum singulos prout presentibus exprimitur, vel alias canonice procedatis, necnon presentes litteras exclusis articulis, & interrogatoriis superius positis atq̄ obmissis in ciuitatibus Diocesibus terris, & locis aliis vbi tu te fieri poterit auctoritate nostra solemniter publicetis, & publicari faciatis, ac omnes, & singulos hereticos huiusmodi, necnon sectatores ipsarum heresum, & errorum vtriusque sexus tenentes, & etiam defendentes eosdem, aut hereticis ipsis quomodolibet publice, vel occulte in diuinis vel alias participantibus, etiam si patriarchali, archiepiscopali, episcopali, regali, reginali, ducali, aut alia quauis ecclesiastica, vel mundana prefulgeant dignitate, necnon aduocatos, & procuratores quoslibet qui hereticos huiusmodi aut eorum credentes, sequaces, fautores, defensores, & receptatores super crimine heresis, aut crudelitatis sequele fautorie defensionis, & receptionis huiusmodi defenderint excommunicatos singulis diebus dominicis, & festiuis in presentia populi nuncietis, & per alios nunciari faciatis. Et nichilominus contra eosdem omnes, & singulos vtriusque sexus huiusmodi errores tenentes, approbantes, defendentes, dogmatizantes, & receptatores, & quemlibet ipsorum cuiuscunque dignitatis status preeminentie gradus ordinis, vel conditionis, vt prefertur existant auctoritate nostra diligenter inquirere studeatis, & eos quos per inquisitionem huiusmodi diffamatos, vel per confessionem eorum, seu per facti euidentiam, vel alias huiusmodi heresis, & erroris labe respersos reperietis auctoritate predicta etiam per excommunicationis, suspensionis, & interdicti, necnon priuationis dignitatum personatum, & officiorum aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, ac feudorum que a quibuscunque ecclesiis monasteriis, ac aliis locis ecclesiasticis obtinent, ac etiam bonorum, & dignitatum secularium, ac graduum scientiarum quaruncunque facultatum, & per alias penas sententias, & censuras ecclesiasticas, ac vias, & modos quos ad hoc expedire, seu opportunos videritis, etiam per captiones, & incarcerationes personarum, & alias penas corporales quibus heretici puniuntur, seu puniri iubentur, aut solent iuxta canonicas sanctiones. Similiter & clericos ipsos, & ecclesiasticas personas vsque ad degradationem inclusive si eorum culpa, ac pertinacia, vel rebellio id exigat, aut requirat corrigatis, & puniatis, ac diligenter corrigi, & puniri faciatis, necnon contra eosdem ipsorum laicorumque bona secundum canonicas sanctiones, & legales contra hereticos, et eorum sequaces editos quibus eosdem sectatores, siue sequaces subiacere decernimus animose confurgatis iuxta modum, et formam supradictos. Et qui de premissis heresibus, vel articulis, vel aliquo premissorum infamati fuerint ad arbitrium vestrum se purgare teneantur. Alii vero qui per testes, seu propriam confessionem, vel alias legitimas probationes conuicti fuerint de predictis heresibus, vel aliquo premissorum, eosdem articulos, et errores solemniter, et

publice reuocare abiurare penitentiam condignam etiam ad immutationem si delictum exegerit subire cogantur, necnon quod errores, & hereses huiusmodi cuiuscunque generis, vel speciei censeantur de cetero verbo nutu, vel facto non fouebunt, seu alios ad credendum illis verbo, vel facto, publice vel occulte directe vel indirecte, aut alio quouis modo inducent, sufficientem & idoneam cautionem prestare res neantur. Quod si forsan eosdem articulos solemniter, & publice reuocare, & abiurare, & penitentiam condignam etiam ad immutationem perpetuam, vel temporalem iuxta vestre discretionis arbitrium sine dilatione subire, ac sufficientem cautionem quod errores, & hereses ipsas de cetero non tenebunt, nec fouebunt, nec alios ad credendum vel verbo, vel facto, publice vel occulte, directe vel indirecte, vel quouis que sito colore iudicent prestare, seu aliquid premissorum facere voluerint ex tunc contra ipsos iuxta qualitatem errorum, ac delictorum suorum etiam si expediat tanquam contra hereticos, aut heretica labe resperfos auctoritate nostra iuxta canonicas, & legales sanctiones summarie, & simpliciter, ac de plano sine strepitu, & figura iudicii, & etiam ex officio, appellatione, seu appellationibus quibuscunque cessantibus procedatis, ac ipsos iuxta easdem canonicas traditiones puniatis etiam si opus fuerit curie seculari relinquendo. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio eiusdem brachii secularis, non obstante tam felicis recordationis Bonifacii pape octauis predecessoris nostri qua cauetur ne quis extra ciuitatem, & diocesim suam nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad iudicium euocetur, seu ne iudices a sede apostolica deputati extra ciuitatem, & diocesim in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere, siue alii vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam a fine diocesis eorundem trahere presumant, & de duabus dietis in concilio generali quod aliis quibuscunque constitutionibus Romanorum pontificum tam a iudicibus delegatis quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis editis qui possent in hac parte vestre iurisdictioni, aut potestati eiusque libero exercitio quolibet obuiare, seu si aliquibus communiter, vel diuissim ab eadem sit sede indultum quod interdicti suspendi, vel excommunicari, seu ultra, vel extra loca ad iudicium euocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi & eorum personis locis, & ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dicte sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscunque tenoris existat per quam presentibus non expressam, vel totaliter non insertam nostre iurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cuiusque toto tenore de verbo ad verbum in nostris litteris habenda sit mentio specialis. Datum Constant. viii. Calen. Martii. Pontificatus nostri. Anno primo.

SEQUITUR MODVS OBSERVANDVS IN PVBLICA

Sessione conciliorum generalium practicus, & obseruatus in concilio generali Constantiensi.

A



PRIMO IN LOCO VBI TENETVR SESSIO CELEBRabitur missa solennis de spiritu sancto quocunque tempore per cardinales, vel alium prelatum ad hoc deputatum. Qua missa durante omnes prelati suis habitibus consuetis sunt induti, & sedent in loco dicte Sessionis secundum suas dignitates, & prerogatiuas. Predicta autem missa finita omnes prelati in eadem sessione existentes induunt se pluuiialibus, & habent mitras albas. solo presidente, vel celebrante in concilio excepto qui habet mitram, aut phrygiatam, & gemmatam, ac notabiliter ornatam. Quiquidem presidens, vel celebrans associatus diacono, ac aliis multis in habitibus ecclesiasticis sedet in cathedra in medio chori habens dorsum ad altare, & vultum ad alios prelatos. Prelatis igitur sic indutis, & ornatis cantores cantant antiphonam. Exaudi nos domine quoniam benigna est misericordia tua, secundum multitudinem miserationum tuarum respice nos domine. Versus. Saluum me fac domine, quoniam intrauerunt aque usque ad animam meam. Gloria patri, & filio, & spiritui sancto. Qua antiphona cantata diaconus clamat alta voce. Orate. Quo dicto omnes prelati flectunt genua, & per aliquod interuallum orant sub silentio secundum deuotiones suas, & postquam in illa oratione per aliquod competens interuallum steterunt. Idem diaconus iterum clamat alta voce. Erigite vos, & tunc omnibus prelatibus surgentibus, & stantibus erectis, ipse presidens

presidens, vel celebrans etiam hanc dicit orationem alta voce. Oremus.

Oratio.

Adsumus domine sancte spiritus, adsumus peccati quidem immanitate detenti, sed in nomine tuo specialiter aggregati, veni ad nos, & esto nobiscum, & dignare illabi cordibus nostris. & doce nos quid agamus quo gradiamur, & ostende quid efficere debeamus, ut te auxiliante tibi in omnibus concipere valeamus. Esto solus suggestor, & effector iudiciorum nostrorum qui solus cum deo patre, & eius filio nomen possides gloriosum qui summam diligitis equitatem non in sinistram nos ignorantia trahat, non fauor infectat, non acceptio numeris, vel persone corumpat. sed iunge nos tibi efficaciter solius tue gratie dono, ut simus in te vnum. & in nullo deuiemus a vero. quatenus in nomine tuo collecti sic in cunctis teneamus cum moderamine pietatis iustitiam, & hic a te non dissentiat sententia nostra, & in futuro probene gestis consequamur premia sempiterna. Amen.

Predicta vero oratione finita, iterum diaconus dicit alta voce. Orate.

Quo dicto omnes (ut premissum est) flexis genibus orant, & facto paruo intervallo diaconus iterum dicit alta voce. Erigite vos. Tunc omnibus erectis presidens, vel celebrans dicit iterum hanc orationem. Oremus.

Oratio.

Mentibus nostris quesumus domine spiritum sanctum benignus infunde, quatenus in nomine tuo collecti sic in cunctis teneamus cum moderamine pietatis iustitiam, ut hic a te in nullo dissentiat voluntas nostra, sed semper rationabilia meditantes que tibi sunt placita exequamur in factis. Per dominum & cetera.

Quibus sic peractis omnes flectant genua, & diaconus, & subdiaconus, vel alii duo deputati ante altare stantes incipiunt Letaniam Cantoribus, & aliis respondentibus. Et quando venit ad illum locum, ut dominum apostolicum, presidens, vel celebrans qui cum aliis stabat flexis genibus surgit, & vertens se ad congregationem, & dando benedictionem cantando dicit, ut hanc sanctam synodum, & omnes gradus ecclesiasticos benedicere regere, & conseruare digneris. Cantoribus respondentibus qualibet vice predicta. Te rogamus audi nos. Completa vero letania presidens, vel celebrans dicit. Oremus. Quo dicto diaconus dicit. Flectamus genua. Et subdiaconus dicit Leuate. Deinde celebrans dicit hanc Orationem.

Da quesumus ecclesie tue misericors deus ut spiritu sancto congregata hostili nullatenus incurfione turbetur. Per dominum.

His vero completis diaconus habens librum supra pulpitem inter altare, & celebrantem dispositum accensis cereis circa ipsum pulpitem incipit euangelium quod ad legendum sibi est ordinatum. Quo euangelio perlecto celebrans primo facit collationem exhortando omnes, & singulos ad sollicitam meditationem, & curam de & super omnibus causis propter quas sacrosancta synodus est congregata. Deinde flexis genibus incipit alta voce Hymnum. Veni creator spiritus. Quem Hymnum cantant alternatim existentes in Sessione cum Cantoribus. quo Hymno solemniter, & deuote decantato domini clerici induti superpellicis, & astantes presidenti dicunt versiculum. Emitte spiritum tuum, & creabuntur. Responsorium. Et renouabis faciem terre. Postea celebrans dicit hanc orationem. Oremus.

Deus qui corda fidelium sancti spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de eius semper consolatione gaudere. Per dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum viuunt, & regnat in unitate spiritu sancti deus. Per omnia secula seculorum. Amen.

Post modum duo predicti clerici, vel diaconus, & subdiaconus dicunt. Benedicamus domino. Responsorium. Deo gratias.

His autem omnibus completis idem presidens vel celebrans, & omnes alii prelati sedent, & ponunt mitras in capitibus suis. Et tunc vnus prelatus ad hoc deputatus legit decreta in illa Sessione expedienda. Et in eodem ambone cum dicto prelato legente ipsa decreta erant presidentes nationum tempore concilii Constantiensis, & respondebat quilibet presidens, placet pro natione sua. Presidens vero generalis in dicta Sessione respondebat etiam placet, etiam pro sacro concilio, & collegio generali. Decretis vero perlectis, & responso placet. Et dicto. Te deum laudamus, cum oratione de spiritu sancto omnes depositis pluuiialibus, & mitris sumunt habitus suos consuetos, & recedunt.

¶ MODVS CELEBRANDI CONCILIVM GENERALE.

- A** ¶ Nos igitur preinserta gesta, ac decreta ne cuiusvis impugnationis iaculis subiaceant tempore procedente auctoritate vniuersalis ecclesie volumus, statuimus, ac decernimus, & mādamus, quatenus prefatis decretis gestis superius insertis in iudiciis, & extra vbicunque producta exhibitaque fuerint, vel ostēsa in omnibus, & per omnia stetur, ac fides plenaria adhibeatur perinde ac si bulla eiusdem Constantiensis synodi bullata forent, nec ad illorum probationem aliud adminiculum quomodolibet requiratur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre voluntatis statuti decreti, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare presumpserit indignationem omnipotentis dei, & vniuersalis ecclesie se nouerit incursum. Datum basilee pridie nonas Februarii Anno a natiuitate domini .M. CCCC. XLII.
- B** ¶ Subscripta gesta, & decreta sacri concilii Constantiensis concordatis cum volumine, & tenore sub bulla sacri concilii Basiliensis plumbea bullatis, & manibus propriis dictorum dominorum deputatorum subscriptis, facta collatione per me Michaelē galteri notarium ipsius sacri concilii Basiliensis redacta in nonaginta octo cartis, seu foliis presenti in numero huiusmodi computato.
- D** ¶ Ego Iohannes huober ex inderdorff quam alias villam bassam vocant Brixneñ. diocesis, artium liberalium magister, & sacre theologie baccalaureus Sessiōes, & decreta sacrosancti magni, & generalis concilii Constantiensis prescripta ab exemplari autentico collationato, & bulla plumbea pendente in cordula serici roborato, in vno missionis spiritus sancti in specie columbe, in altero vero lateribus horū verborum sacrosancta generalis synodus Basiliensis sculpturas supra in principio depictas continente, & prefata cordula sericea per omnes cartas inferioris marginis transeunte, manu propria descripsi atque consummaui. x. Calendas Iulii. Anno a natiuitate domini .M. CCCC. XC.

¶ HIC FELICI CVRSV FINEM SIBI SORTIVN

tur sacrosancti Concilii Constantiensis Acta.

DECRETA ET ACTA

CONCILII BASILIENSIS DESVMPA EX AVCTENTI-
CIS EXEMPLARIBVS PLVMO EIVSDEM SA-
CROSANCTI CONCILII FIRMATA

SESSIO PRIMA.



MIN NOMINE SANCTE, ET INDIVIDVE TRINITA-
tis feliciter amen. Censetur vtiq; dignum, & congruum prout id singulariter ex-
poscit nimium labilis hominum memoria, vt ea q̄ per sacrorū generalium Con-
ciliorum sanctiones ad dei laudem, & communem reipublice vtilitatem fore no-
scentur instituta illa debite scripture cōmendentur, vt per hanc magis eorū etiā
ad posteros trāseat recordatio. Hinc est igitur q̄ in subscriptis cōtinētur, & sunt
de verbo ad verbū inserta decreta, constitutiones Acta & ordinatiōes, ceteraq; ge-
sta in sacro generali Basiliēsi concilio p̄sidente in eodē auctoritate ap̄lica Reuerēdissimo in x̄po patre
dño Iuliano miseratione diuina sacrosancte Romane ecclesie sancti Angeli dyacono cardinali ap̄lice
sedis legato. Collecta, visa, & ordinata, per nos prothonotarios, notarios, & scribas infra scriptos, ad id p̄-
dictum dominum presidentem sacro eodem approbāte Concilio deputatos. Sub annis indictiōib;
diebus horis mensibus, & pontificatu inferius annotatis, & descriptis.

A
¶ Anno siquidem a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo trigessimoprīmo. Indictione
nona die autem Veneris septima mensis Decembris p̄tificatus sanctissimi. In Christo patris, & do-
mini nostri Domini Eugenii diuina prouidentia pape quartī, anno primo, prefato Reuerēdissimo pa-
tre domino Cardinali presidente, & legato iam per menses aliquot in ciuitate Basiliēn. nationis Ger-
manice puicie Bisuntinēn. p̄dicti ḡnalis Cōciliū adiuuāte dño cōgregatiōe, & celebratiōe inibi iuxta
madatū ap̄licū alias sup hoc sibi directū, & infra plenī⁹ insertū legitime faciendū p̄sonalr existente.
Conuocatis itaq; iam p̄ eū dicta auctoritate huius rei causa ad dictā ciuitatē Basiliēn. de diuersis mū-
di partibus pluribus dñis p̄latis necnō p̄sonis aliis, & viris ecclesiasticis q̄ de iure, vel consuetudine ad
Concilium generale venire tenent. ac etiam quāpluribus aliis ad dictum conciliū cōuocatis, eisq; vna
cum dicto dño p̄sidente legato in certa aula domus ecclesie sancti Leonardi Basileēn. in qua soliti sunt
pro conciliis tenendis in vnum conuenire ad hoc specialiter congregatis vnanimi inter eos inito con-
sensu extitit ordinatū, & decretū primā dicti ḡnalis Concilii Basiliēn. Sessionē tenendā fore aucto-
re dño atq; celebrādā die Veneris ex tunc p̄xime futura, q̄rtadecima p̄dicti mēsis decēbris in ecclesia
cathedrali Basiliēn. put in schedula cui⁹ tenor inferius p̄rio loco describit̄ plenius cōtinētur, quā schedulā
in multis duplicatā, & transsumptā iussit idē dñs p̄sident ob dicte p̄e sessionis publicationē faciendā
in pluribus dicte ciuitatis ecclesiarū valuis affigi, pariter & apponi cuius tenor seq̄tur, & est talis.

B
¶ Ad laudem omnipotentis dei exaltationemq; fidei catholice necnō tranquillitatem, & pacem toti
us christianitatis, reformationem quoq; vniuersalis ecclesie ac populi christiani. Ex parte Reuerendis-
simi in Christo p̄ris, & domini dñi Iuliani miserationē diuina sacrosancte Romane ecclesie sancti An-
geli dyaconi cardinalis in presenti sacro generali concilio Basiliēsi, auctoritate apostolica presidentis
specialiter deputati approbatione dicti sacri generalis cōciliū intimatur per p̄sentes omnibus, & singu-
lis in hoc ip̄so generali concilio Basiliēn. interessentibus, & interesse debentibus q̄ auctore deo die ve-
neris proxima post instans festum sancte Lucie qd̄ erit quartadecima mensis huius Decēbris, prima
eiusdē sacri ḡnalis cōciliū Basiliēsis Sessio celebrabit̄ in ecclia cathedrali ciuitatis huius Basiliēsis hora
nona eiusdē diei a media nocte in antea computando. Ideoq; precipitur, & mandatur omnibus, & sin-
gulis in predicta ciuitate Basiliēsi ad causam dicti sacri concilii iam existentibus, ceterisq; ad quorū
rum noticiam presentes deuenerint in dicto concilio interesse debentibus, qui tunc commode perso-
naliter interesse poterūt in eodē, q̄tenus dictis die, & hora in ecclia p̄dicta personanāl̄, & debite cōpa-
reāt sub penis iuris, nisi legitio p̄pediti fuerit impedimēto. Datū Basilee die. vii. dicti mēsis Decēb. An-
no a natiuitate dñi Millesimo q̄drigesimo trigessimoprīo p̄tificat⁹ sc̄tissimi dñi n̄ri pape Eugenii
quarti anno primo sub sigillo cōsuetō dicti domini presidentis in testimonium premisso-
rum.

A

B

C

A **¶** Dicta die veneris quartadecima predicti mensis Decembris Anno indictione, & pontificatu quibus proxime supra sacrosancta generali Synodo Basiliensi predicta dicto domino Cardinali legato auctoritate qua supra presidente legitime ubi supra congregata, celebrataque ibidem solemniter missa de spiritu sancto per reuerendum In Christo patrem dominum Philibertum dei apostolice sedis gratia episcopum Constantiensem Prouintie Rothomagensis. Insuper cantatis, & lectis letaniis antiphonis aliisque deuotis orationibus in talibus ordinatis, deoque suppliciter, & deuote exhibitis. Idem dominus Cardinalis presidens in pontificalibus sedens super cathedram ad hoc sibi preparatam aliisque singulis prelatistunc ad premissa astantibus in pontificali habitu simul cum mitris plenis capitibus eorum impositis existentibus gratum sermonem ad Synodum predictam sacrosanctam habuit, sumens pro themate suo. Mundamini qui fertis uasa domini. Esaie quinquagesimo secundo in quo plerumque salubri exhortatione, ac secundum quod tali conueniebat eximie congregationi, & in primordio talis actus decuit omnes de puritate munditia, & uite integritate solerter in charitate non ficta admonuit precipueque exhortatus est, ut per celebrationem deo gratam presentis sacri concilii ecclesie vniuersali de necessario, & utili, ut vere decet viros ecclesiasticos constanti, & bono animo iugiter adessent, vigilarentque ac diligentius intenderent ad profectum, & utilitatem reipublice christiane feliciter peragendum. Quo quidem sermone per eum tandem finito memoratus dominus Philibertus episcopus Constantiensis eminentem thalamum ascendit, ibique de mandato dictae sacre Synodi perlegit alta, & intelligibili voce: ut ab omnibus astantibus audiretur, hec que infra de verbo ad verbum inseruntur, astantibus ibidem nonnullis venerabilibus, & egregiis viris dominis Ambasiatoribus serenissimi, & illustrissimi principum dominorum Regis Romanorum semper Augusti, & Ducis Amedei Sabaudie, necnon viris illustribus dominis aliis quamplurimis.

DECRETA ET CETERA LECTA IN PRIMA SESSIONE SACRI GENERALIS CONCILII BASILIENSIS.

B



¶ OMNIPOTENTIS DEI GLORIAM, FIDEI catholice exaltationem, Christianeque religionis profectum iaciens fundamentum in illo summo angulari lapide Christo Iesu in quo omnis edificatio constructa crescit in Templum sanctum in Domino sacrosancta Synodus Basiliensis vniuersalem ecclesiam representans in Spiritu sancto legitime congregata, presidente Reuerendissimo in Christo patre domino Iuliano sancte Romane ecclesie sancti angeli diacono Cardinali apostolice sedis legato, attendens quod sacra generalis Synodus Constantiensis in Spiritu sancto celebrata salubre existimans, & multis mode fructuosum in sancta dei ecclesia generalia concilia frequentari hoc suo decreto constituit huiusmodi sub tenore.

De celebratione Conciliorum.

C

¶ Frequens generalium conciliorum celebratio agri dominici precipua cultura est que vepres spinas, & tribulos heresum errorum, & schismatum extirpat, excessus corrigit, deformata reformat, & vineam domini ad frugem vberime fertilitatis adducit, illorum vero neglectus premissa disseminat atque fouet, hec preteritorum temporum recordatio, & presentium consideratio ante oculos nostros ponunt. Quapropter hoc edicto perpetuo sancimus decernimus, atque ordinamus, ut amodo concilia generalia celebrentur. Ita quod primum a fine huius Concilii in quinquennium immediate sequens. Secundum vero a fine illius immediate sequentis Concilii in septennium, & deinceps de decennio in decennium perpetuo celebrentur in locis que summus pontifex per mensem ante finem cuiuslibet Concilii approbante, & consentiente concilio, vel in eius defectum ipsum Concilium deputare, & assignare teneatur. Ut sic per quandam continuationem semper Concilium vigeat, aut per termini pendentiam expectetur, quem terminum liceat summo pontifici de fratrum suorum sancte Romane ecclesie Cardinalium Consilio ob Emergentes forte casus abbreviare, Sed nullatenus prorogare, locum autem pro futuro Concilio celebrando deputatum absque euidenti necessitate non mutet. Sed si forte casus aliquis occurrerit quo necessarium videretur ipsum

locum mutari puta obsidionis, guerrarum, pestis aut similis, tunc licet summo pontifici de predictorum fratrum suorum, aut duarum partium ipsorum consensu atque subscriptione alium locum prius deputato loco viciniorem & aptum sub eadem tamen natione subrogare, nisi idem vel simile impedimentum per totam illam nationem vigeret, tunc ad aliquem alium viciniorem alterius nationis locum aptum huiusmodi concilium poterit conuocari, ad quem prelati, & alii qui ad concilium solent conuocari accedere teneantur, ac si a principio locus ille fuisset deputatus. Quam tamen loci mutationem vel termini abbreviationem per annum ante prefixum terminum teneatur summus pontifex legitime & solenniter publicare & intimare, ut ad ipsum concilium celebrandum predicti possint statuto termino conuenire.

Electio ciuitatis Basiliensis.

Atque pro ipsius executione decreti ciuitas Papie apud Italiam fuit electa pro generali concilio in fine tunc proxime sequentis quinquenni celebrando. Quod quidem concilium suo debito tempore in dicta ciuitate Papie celebrari extitit inchoatum, & inde certis ex causis ad ciuitatem Senensem translatum. In quo quidem generali concilio Papie inchoato, & in Senensem ciuitate celebrato hec Basiliensis ciuitas pro celebratione tunc futuri generalis concilii post septennium a fine ipsius Senensem concilii celebrandi fuit electa & debite assignata, ut constat in instrumento publico inde confecto huiusmodi seriei.

In nomine domini Amen. Tenore presentis publici instrumenti cunctis pateat euidenter, & sit notum quod anno a natiuitate eiusdem domini Millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Indictione secunda die vero sabbati, xix. mensis Februarii hora tertiarum vel quasi pontificatus sanctissimi in Christo patris, & domini nostri domini Martini diuina prouidentia pape quinti anno septimovigente & durante sacrosancto generali concilio Senensem, in ciuitate Senarum, ac presidentibus eidem concilio vice & nomine prefati domini nostri pape, & pro eo Reuerendissimis in Christo patribus, & dominis dominis dei & apostolice sedis gratia Petro archiepiscopo Cretensi, Iacobo episcopo Spoletano, Petro abbate de Rosatio Aquilegiensi diocesis, & Leonardo de florentia magistro & generali ordinis predicatorum per eundem dominum nostrum papam ad infra scripta specialiter deputatis & ordinatis, iidem domini presidentes quandam conuocationem deputatorum omnium inclitarum nationum presentis concilii Senensem, super electione loci futuri concilii fecerunt. In qua affuerunt predicti domini presidentes concilii una cum singulis Reuerendis patribus, ac venerabilibus & circumspectis viris omnium quinque nationum videlicet pro Italia pro parte prelatorum, & aliorum de extra territorium Senensem, dominus Petrus sanctus episcopus Castrensis, & Dominicus de sancto geminiano decretorum doctor camere apostolice auditor. Pro parte prelatorum & aliorum habentium titulos in territorio Senensem, dominus Nicolaus abbas sancti Donati ordinis vallis umbrosae senon habere mandatum ad actum infra scriptum faciendum dicentes, sed ad audiendum & referendum quorum quilibet se dictam Italicam nationem representare asserbat. Pro natione Gallicana Reuerendi patres & domini domini Guillelmus episcopus Caualliacensis, Ludouicus de palude regalis treuorchie ordinis sancti Benedicti Cabilonensis diocesis, & Iohannes vrsicapi ordinis Cisterciensis Nouiomensis diocesis abbates. Pro natione Germanica reuerendus pater dominus Hartugus de cappel decretorum doctor sacri palatii apostolici causarum auditor, ac venerabilis & religiosus vir frater Theodoricus de andel monachus ordinis premonstraten. in decretis licentiatus eiusdem ordinis procurator. Pro natione hyspanica Petrus alonsi abbas sancti Vincentii, & Canonicus ecclesie Tolletanae, qui tamen dixit se non habere aliquod mandatum a natione sua ad hunc actum faciendum nisi solum ad audiendum & referendum, de quo etiam fuit solenniter protestatus. Pro natione anglie reuerendus pater, & dominus dominus Franciscus episcopus Aqueen. & venerabilis vir magister Thomas de Merdona canonicus ascolan. in sacra pagina baccalarius. Qui deputati supradicti singulariter singuli ad infra scripta mandata sua in publica forma de territorio Senensem, & natione Hyspanie exceptis Senis in capella domus operarii maioris ecclesie Senensem, prope eandem ecclesiam produxerunt, & quilibet eorum produxit. Quibus sic congregatis, ac missarum solenniis aliisque ceremoniis debitis, & consuetis ibidem completis, supradicti domini deputati singularum nationum ad infra scripta singularia mandata de quibus per instrumenta publica signis & subscriptione notariorum publicorum tunc ibidem presentium signata & subscripta legitimam fecerunt fidem & ad huiusmodi electionem loci per ordinem processerunt. Et iter cetera quod plurimis allegationibus propositionibus altercationibus dissensionibus diuersorum locorum, & prouinciarum hinc inde iter ipsos deputatos habitis atque factis, demum per locum futuri, & tunc celebrandi concilii proximo secuturi iuxta formam & tenorem decreti siue constitutionis concilii Constantien. de supradictis ciuitatem

Basiliē, in natione Germanica cōsistēte, & i prouincia Bisuntinenſi tanquā habile ſufficientē, & idoneā ex ipſorum certa ſcientia vnanimiter & cōcorditer nominauerunt, & elegerunt, dictis tamē Nicolao ſancti Donati, & Petro alſonſi abbatibus pro tunc expreſſe nō conſentiētibus. Quo loco ſic per ipſos dominos deputatos electo ſupradicti domini quatuor pſidentes cōciliū ex parte domini noſtri pape dictum decretū ſiue conſtitutionem concilii Conſtantiē, i quo continetur de modo eligendī loca conciliorum, necnō litteras apoſtolicas domini noſtri pape pdicti eius vera bulla plūbea, vt prima facie apparebat more Romane curie munitas ſuper poteſtate dictis dñis pſidentib⁹ ad pſentē actum a domino noſtro papa pdicto conceſſa per venerabilem virū dominū Michaelē de Piſis decretorū doctorem, & pſati domini noſtri pape ſecretarium ibidem pſentē publice alta & intelligibilī voce coram dominis pſidentibus deputatis nationum, aliisq; ſupradictis infra ſcriptorum tenorē legi, & publicari fecerunt. Tenor vero decreti ſequitur & eſt talis.

A ¶ Frequens generalium conciliorum celebratio agri dominici p̄cipua cultura eſt, que vepres ſpīnas & tribulos heresum errorum, & ſchiſmatū extirpat, exceſſus corrigit, deformata reformat, & vineā domini ad frugem vberit̄e fertilitatis adducit. Illorum vero neglectus premiſſa diſſeminat atq; fouet hec preteritorum temporū recordatio & pſentium cōſideratio ante oculos noſtros ponunt. Quapropter hoc edicto perpetuo ſancimus decernimus atq; ordinamus, vt ammodo concilia generalia celebrentur. Ita q̄ proximū a fine huius concilii i quinquēniū immediate ſequens. Secundū vero a fine illius immediate ſequentis concilii i ſeptēniū, & deinceps de decēniō i decennium perpetuo celebrentur in locis que ſummus pontifex per menſem ante finem cuiuſlibet concilii approbante & conſentiente concilio vel i eius defectu ipſum conciliū deputare & assignare teneatur, vt ſic per quādam continuationem ſemper aut concilium vigeat, aut per terminī pendentia expectetur, quē terminū liceat ſummo pontifici de fratrum ſuorū ſanctę Romane eccleſie cardinaliū cōſilio ob emergentes forte caſus abbreviare, ſed nullatenus protogetur, locum autem pro futuro concilio celebrando deputatum abſq; euidente neceſſitate non mutet. Sed ſi caſus forte aliquis occurrerit quo neceſſarium videretur ipſum locum mutari puta obſidionis guerrarū peſtis aut ſimilis, tunc liceat ſummo pontifici de p̄dictorum fratrum ſuorū, aut duarum partiū ipſorum conſenſu atq; ſubſcriptione aliū locū prius deputato loco viciniorem & aptum ſub eadem tamen natione ſubrogare, niſi idem vel ſimile impedimentum per totam illam nationem vigeret, tunc ad aliquem aliū viciniorem alterius nationis locum aptum huiusmodi concilium poterit conuocare, ad quem prelati, & alii qui ad concilium ſolent conuocari accedere teneantur, ac ſi a principio locus ille fuiſſet deputatus, quā tamen loci mutationem vel terminī abbreviationem per annum ante prefixum terminū teneatur ſummus pontifex legitime, & ſolenniter publicare & intimare, vt ad ipſum concilium celebrandum p̄dicti poſſint ſtatuto termino conuenire.

¶ Tenor bulle talis eſt.

B ¶ Martinus epiſcopus ſeruus ſeruorum dei venerabilibus fratribus Petro archiepiſcopo Creten. & Iacobo epiſcopo Spoletano, ac dilectis filiis Petro abbati de Roſatio ſancti Petri Aquilegien. dioce. necnon Leonardo de florentia ordinis fratrum predicatorum, ac ſacre pagine profeſſori ac eiufdem ordinis generali magiſtro noſtris, & apoſtolice ſedis nunciis. Salutem & apoſtolicam benedictionē. Nuper ſiquidem cupientes generale concilium iuxta deliberationem & ordinationem ſanctę Synodi Conſtantiēſis ad deputationem loci olim eadem approbante ſynodo per nos factam i ciuitate Papie auctore domino celebrari, vt illa i eo ſtatuerentur & fierent que cederent ad laudem dei, & bonum publicum eccleſie ſue ſanctę vos ad ciuitatem p̄dictam pro futuro ibidem tenēdo & celebrando concilio generali noſtros, & apoſtolice ſedis nuncios de fratrum noſtrorū concilio prouidim⁹ deſtinandos vobis inter cetera nomine & auctoritate noſtris ipſi cōcilio p̄ſidendi, & inibi pro veſtra ſapientia illa prouidendi deliberandi ſtatuendi decernēdi & concludendi, que ad conſeruationem & augmentum religionis & fidei chriſtiane, ac reformationē cleri & ſtatus eccleſiaſtici pertinent poteſtatem plenariam concedentes, prout i aliis noſtris litteris plenius continetur. Nos igitur attendētes, vt i bene gerendis rebus dicti concilii eoutilius & perfectius proficere valeatis, quo ampliori fueritis per nos auctoritate muniti. Et ne propter aliquē caſum qui ſolet quandoq; contingere celebratio & continuatio eiufdem concilii retardetur opportune prouidere volētes, diſcretionī veſtre vbi legitima cauſa ſubſiſtat ipſum conciliū de ciuitate p̄dicta ad quācūq; ciuitatem aliam eiufdem nationis ad hoc liberam habilem & ſufficientē de qua vobis videbitur auctoritate noſtra transferendi, illudq; pro
gandi

gandi, mutandi, & dissoluendi, ipsumque concilium in huiusmodi alia ciuitate ad quam id forsan transferri & mutari contigerit continuandi tenendi & celebrandi, & ad illud prelatos & alios euocandi, eique nomine & auctoritate predictis presidendi, & in eo quecumque decreta eodem approbante concilio ordinandi statuendi & decernendi, illaque in publicis sessionibus iuxta morem soleniter publicandi, & approbandi, ut nichilominus ante dissolutionem presentis concilii locum pro alio futuro concilio idem ad septennium celebrando iuxta deliberationem & ordinationem predictas, etiam ante mensē ubi rationabilis causa esset ne aliquomodo huiusmodi loci deputatio differatur nominandi deputandi & assignandi, & alia in premissis omnibus agendi disponendi statuendi, & exequendi, ac concludendi que pro statu honoreque nostris, & Romane ecclesie, ac tranquillitate & pace reipublice christiane moueritis pro futura plenam, & liberam de dictorum fratrum consilio auctoritate apostolica tenore presentium concedimus facultatem, ratum & gratum habituri quicquid per nos super premissis in eodem concilio propositum deliberatum statutum & decretum fuerit, ac conclusum. Idque faciemus auctore domino usque ad satisfactionem condignam inuiolabiliter obseruari. Datum Rome apud sanctum Petrum. viii. kalendas Martii pontificatus nostri anno sexto.

¶ Quibus quidem decretis, & litteris apostolicis sic lectis & publicatis predicti domini quatuor presentes ibidem presentes per organum dicti Reuerendissimi patris domini Petri archiepiscopi Cretenensis, vnus ex ipsis presidentibus in ipsum locum videlicet ciuitatem Basiliensem. sic ut premittitur per ipsos dominos deputatos electam consenserunt, ac eadem ciuitatem Basiliensem, in prouincia Bysuntina consistentem vna cum dictis dominis deputatis nationum, & ipsi deputati nationum videlicet italice de extra territorium. Senensem. Gallicane germanice, & anglicane iuxta dicti decreti Constantiensis concilii formam & tenorem, ac potestatis a domino nostro papa predicto eis tradite, ut premittitur & concessisse elegerunt & nominauerunt, ac ciuitatem ipsam habilem & idoneam pro loco futuri proxime celebrandi concilii deputarunt assignarunt & pronunciarunt. Protestantes tamen quod propter hoc ipsum concilium Senensem. non censeatur dissolutum esse. Sed quod ipsi presidentes cum ictis nationibus ad omnem reformationem hic possibilem concurrere vellent. Et hoc idem prefati deputati per ordinem similiter fuerunt protestati quilibet pro natione sua quoad reformationem hic possibilem attendere vellent. Quo loco taliter electo & pronunciato, ac assignato & deputato vocati fuerunt in locum dicte congregationis Reuerendissimi patres, & domini domini Iohannes archiepiscopus Tolletanus nationis hispanice presidens, Iohannes archiepiscopus Rothomagus nationis galicane presidens, Richardus electus Eboracen. anglicane nationis presidens. Et andreas episcopus pocznaniensis nationis germanie presidens. In quorum presentia dicta loci electio fuit solenniter publicata, & per ipsos dominos archiepiscopos, & episcopos approbata & confirmata. Excepto quod dictus reuerendissimus pater dominus Iohannes archiepiscopus Tolleta. hispaniarum primas, regnique castelle maior cancellarius, & supradicte nationis hispanice presidens, ad dictam electionem respondit se habere duas voces, vnā ut presidens nationis sue hispanice, aliam vero ut archiepiscopus & primas hispaniarum. Quātum ad primam vocem non posset consentire, nisi requisita & consentiente natione sua predicta. Quātum vero ad secundam vocem videlicet ut archiepiscopus, & primas dixit se consentire, & expresse consensit. De & super quibus omnibus & singulis premissis sic actis factis atque gestis prefati domini presideñ. domini nostri pape, necnon deputati supradicti per ordinem, ac honorabilis vir magister Martinus velle clericus Sabien. dioce. in decretis baccalarij, ac domini nostri pape prefati procurator fiscalis, & huiusmodi sacri Senens. concilii procurator sibi a me notario publico infrascripto, & aliarum nationum notariis ibidem tunc presentibus fieri petierunt, & quilibet eorum fieri petiit atque tradi vnum vel plura publicum seu publica instrumentum aut instrumenta. Acta fuerunt hec Senis sub anno indictione & mense die hora loco, & pontificatu quibus supra, presentibus ibidem venerabilibus, ac honorabilibus & discretis viris domini Dominico de crapanica apostolice camere clerico Michaeli de pisis supradicto decretorum doctoribus, necnon magistris Antonio olim Michaeli de sancto Geminiano curie causarum camere apostolice & italice de extra territorium Senense. Hermano voyne de Bocken clerico monasterij. dioce. apostolica, & imperiali auctoritatibus, ac indite nationis Germanice in predicto concilio Senen. notario, necnon Laurentio stafforde Anglicanę nationis predictarum notariis clericis florenti. monasterij. ac linchoniensis. dioce. ac Francisco de Bononia seruiete armorum domini nostri pape predictis testibus ad premissa vocatis specialiter atque rogatis.

¶ Subscriptiones notariorum.

EEE.ii.

¶ CONCILII BASILIENSIS.

A ¶ Et ego Petrus clericus clericus Ambianen. dyoce. magister in artibus publicus auctoritate apostolica ac inclite nationis gallicane in predicto sacro concilio Senen. notarius, quod huiusmodi electioni pronuntiationi assignationi & deputationi loci futuri concilii, ut premittitur proxime celebrandi presens fui, eaque sic fieri vidi & audiui, ideoque hoc presens publicum instrumentum manu mea propria scriptum exinde confeci subscripsi & publicaui signoque & nomine meis solitis & consuetis signavi in fidem & testimonium omnium & singulorum premisorum requisitus & rogatus.

¶ Alter notariorum.

B ¶ Et ego Laurentius Stafforde clericus Lincolniensis dyoce. publicus auctoritate apostolica, ac inclite nationis anglicane in predicto sacro Senen. concilio notarius premissis omnibus, & singulis una cum prenominationis testibus, & notariis presens fui, eaque sic fieri vidi & audiui, & exinde hoc instrumentum per alium fideliter scriptum signo meo solito cum dicto notario requisitus signavi in testimonium omnium premisorum.

¶ Initium & approbatio concilii Basiliensis.

C ¶ Cum vero finis instaret septennii quod est tempus ex preinserto concilii Constantien. decreto celebrationi huius concilii prefinitum, felicitis recordationis dominus Martinus quintus sancte Romane ac vniuersalis ecclesie tunc presidens pontifex volens celebrationem generalis concilii fieri iuxta prememoratum decretum cui tamen propter etatem decrepitam & multiplices sui corporis morbos in persona propria non poterat presidere dictum dominum Iulianum sancte Romane ecclesie sancti angelii dyaconum cardinalem de fratrum suorum consilio ad celebrandum ipsum concilium, ac eidem vice & loco ipsius summi pontificis presidendi suum, ac sedis apostolice destinavit legatum per suas apostolicas litteras, ut ecce.

D ¶ Martinus episcopus seruus seruorum dei dilecto filio Iuliano sancti angelii dyacono Cardinali apostolice sedis legato salutem & apostolicam benedictionem. Dum onus vniuersalis gregis dominici superna dispositione nobis iniunctum diligenter attendimus, & quod singulis christiane reipublice occurrentibus per nos ipsos debitum apostolice seruitutis exequi non possumus animo nostro reuoluimus, nonnunquam viros fide seruentes dignitate ac scientia preditos & rerum agendarum experientia conspicuos in parte nostrorum & ecclesie Romane negotiorum assumimus, ut dum tempus postulat eorum operationibus vires nostras suppletes ministerium nobis commissum diuina assistente gratia iuxta vires ex alto concessas exequi valeamus. Dudum siquidem sacrum generale Constantien. concilium ex certis causis tunc expressis statuit, & decreuit primum generale concilium in quinquennium extunc proxime futurum, secundum vero a fine illius immediate sequentis concilii in septennium, & deinceps de decennio in decennium perpetuo fore celebrandum in locis per Romanum pontificem per mensem ante finem cuiuslibet concilii approbante & consentiente concilio, vel in defectum ipsius per ipsum concilium deputatis, ac assignandis, ut illa que circa statum & bonum publicum ecclesie sancte dei agenda, & expedienda restabant matura possent deliberatione compleri, prout quantum in nobis fuit in concilio Senensis ultimo celebrato factum extitit, in quo per nostros, & sedis apostolice nuncios tunc in dicto concilio Senen. presidentes eodem approbante concilio ciuitas Basiliensis pro loco proxime futuri tunc in septennium celebrandi concilii deputata extitit, prout in decreto prefati Senen. concilii & aliis nostris litteris desuper confectis plenius continetur. Cum autem finis huiusmodi septennii quo concilium ipsum in eadem ciuitate Basiliensis tenendum & celebrandum fore statutum fuit instare noscatur, cumque propter notariam egritudinem nostram in ipso futuro Basiliensi concilio deo auctore celebrando iuxta desiderium cordis nostri interesse non possimus, te vite integritate & sapientia preclarum & magnitudine concilii conspicuum, ac in maximis nostre & prefate ecclesie negotiis diuturna experientia comprobatum legatum cum plena & omni potestate legati de latere de fratrum nostrorum consilio auctoritate apostolica tenore presentium facimus constituimus, & etiam ordinamus, teque ad ciuitatem Basiliensem predictam pro futuro ibidem auctore domino tenendo & celebrando concilio generali iuxta deliberationem & ordinationem prefatas tanquam angelum pacis destinandum prouidimus. Et cum super omnia in ipso futuro concilio ad reformandum statum ecclesiasticum qui hoc indigere videtur abundante nequitia, & frigescere charitate hominum suscitatis inter fideles bellis, & discordiis, ac inualescere in pluribus mundi partibus heretica prauitate, ad huiusmodi hereses extirpandas, & pacem inter catholicos principes, & ceteros christianos componendam animam efficaciter intendamus, super qua re quantum in nobis fuit dedimus operam efficacem tibi nomine & auctoritate nostris ipsi concilio presidendi, ac in illo pro tua sapientia illa proponendi, deliberandi, ordinandi, statuendi, & decernendi que ad

que ad laudem & honorem dei, & conuersionem, & augmentum religionis Christiane, reformationem quoque totius cleri, & ecclesiastici status in moribus & vita: necnon reductionem orientalis ecclesie, & quorūlibet aliorum oberrantium ad gremium ecclesie militantis, ac conseruationem ecclesiastice libertatis salutem quoque quietem, & pacem regnorum regum, ducum, principum, & quorūlibet fidelium populorum noueris pertinere, ac etiam ibidem cum debita maturitate & deliberatione, prout in tanta re conuenit ea omnia proponendi, decernendi, concludendi, & exequendi, per que hereses & errores tam de Bohemia quam de aliis quibuscunque regnis, prouinciis, terris, & locis in quibus sunt penitus extirpentur. Et nichilominus de premissis heresum, & quibuscumque aliis causis fidem catholicam concernentibus quomodolibet cum consilio dicti concilii cognoscendi, illaque per te vel per alium seu alios a te deputandos audiendi decidendi, & sine debito cum prefato concilio terminandi. Et contradictores quoslibet, & rebelles cuiuscunque status gradus preeminentie vel conditionis existant, & quauis ecclesiastica vel mundana etiam si regali vel pontificali prefulgeant dignitate auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, & alia iuris remedia appellatione postposita compescendi, & super hiis quotiens opus fuerit auxilium brachii secularis inuocandi, omniaque alia, & singula in eodem Basiliensi concilio agendi, tractandi, disponendi, statuendi, declarandi, decernendi, & concludendi que in premissis, & circa ea pro statu nostro & eiusdem ecclesie, ac salute animarū fidelium, extirpatione heresum & errorum de agro dominico, reductionem quoque oberrantium populorum, & conseruatione ecclesiastice libertatis, ac pro quieto statu reipublice christiane, necnon reformatione in omnibus membris suis noueris profutura plenam & liberam auctoritate predicta tenore presentium concedimus potestatem, ratum, & gratū habituri quicquid super premissis per te una cum eodem Basiliensi concilio ordinatum statutum deliberatum, & decretum fuerit & conclusum, idque faciendum auctore domino usque ad satisfactionem condignam inuolabiliter obseruari. Quo circa circumspeditioni tue per apostolica scripta mandamus quatenus tibi iniunctum ministerium laboris huiusmodi pro diuina, & dicte sedis, ac nostra reuerentia sic in eodem futuro Basiliensi concilio dicto nomine pro tempore presidens ad honorem dei ecclesie, atque nostrū, salutē quoque & pacem populorum fidelium iuxta datam tibi a domino prudentiam laudabiliter exequaris, quo ex tuis fructuosis operibus fructus optati proueniant quos speramus. Tuque deinde illam que pias causas agentibus superna retributione impenditur gloriam consequi merearis felicitatis eterne Datum Rome apud sanctos apostolos kalendas Februarii pontificatus nostri anno. xiiii.

Littere domini Eugenii pape quarti directe domino Iuliano legato.

Eugenius episcopus seruus seruorum dei, dilecto filio Iuliano sancti Angeli diacono cardinali apostolice sedis legato salutem & apostolicam benedictionem. Certificati tam per litteras tuas quam alias de sollicitudine, & circumspecta diligentia quam habes in prosequendo causam fidei contra Bohemos hereticos tuam prudentiam commendamus, & te ad perseverandum hortamur quantum cum decet fieri potest. Preterea cum se. re. Martinus papa. v. predecessor noster inter cetera tibi iniunxerit presidere debere auctoritate apostolica in concilio generali in Basiliensi ciuitate celebrando, si talis esset concursus & congregatio platorum, quod merito & rationabiliter celebrari debuisset & deberet. Et sicut accepimus usque nunc pauci, aut nulli conuenerunt, & propterea non sit opus aliud destinare, sed sit potius expectandum, placet nobis & volumus, tibique mandamus quatenus expedito negotio Bohemorum cuius finis expectatur in breui tuos gressus dirigas ad predictam ciuitatem Basiliensem. & tibi prout opus uideris esse iuxta tibi iniuncta & ordinata in concilio Constantiensi optime prouideas prout i tua prudentia & circumspectione plene confidimus. Datum Rome apud sanctum Petrum Anno incarnationis domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo secundo kalendas Iunii pontificatus nostri anno primo.

Stabilimentum sacri concilii Basiliensis.

Ipsa autem reuerendissimus dominus legatus mandatum apostolicum exequi cupiens cum tempore quo iam instabat celebrationem concilii inchoari circa expeditionem aduersus pestiferam heresim Hussitarum esset pro causa fidei admodum occupatus suas ad hanc ciuitatem uices gerentes destinare curauit, ac postmodum quicquid fuit possibile ad presentem ciuitatem accessit, ut iniunctum legationis officium posset in celebratione huius generalis concilii prestante diuini numinis gratia adimplere, prout etiam sanctissimus dominus noster dominus Eugenius diuina prouidentia papa quartus repetitis sue sanctitatis litteris sibi mandauit. In qua ciuitate iam per tres menses & ultra cum platis, & ceteris qui ad ipsam ciuitatem causa celebrationis dicti generalis

EEE. iiii.

CONCILII BASILIENSIS.

concilii aduenerunt quāplurimas congregationes fecit, habuitq; tractatus super ipsius stabilimento, & celebratione concilii. Tandem decretū est presentē solēnem fieri sessionem, in qua primū cum ex premissis constet aperte quod hec ciuitas sit locus celebrationi generalis cōciliū deputatus, & adsit a iamdiu citra tempus ipsius concilii celebrandi sacrosanctęque sedis apostolice non desit auctoritas decernit diffinit & declarat in hac ciuitate & loco esse generale concilium stabilitū canonice & fundatum, & quod ad eius celebrationem tenentur accedere omnes tam prelati q̄ ceteri qui de iure vel consuetudine ad generalia concilia accedere sunt astricti.

Intentio concilii Basiliensis.

- A ¶ Ceterum cum vnum quodq; eo directius atq; intensius suas dirigat actiones quo ipsarum destinatum finem agnoscit. Iccirco hec sancta synodus necessitates Christianę religionis sedula meditatione recogitans matura, & digesta deliberatione decernit ad hec tria a quibus cuncta bona procedūt auctore deo toto sollicitudinis studio operam dare. Primo vt omnium heresum a christiani populi finibus tenebris profugatis lumen catholice veritatis Christo vera luce largiente refulgeat. Secundo vt bellorum rabie qua satore zizanie seminante in diuersis partibus affligitur & dissipatur populus christianus congrua meditatione sedata pacis auctore prestante in statum reducatur pacificum & tranquillum. Tertio vt cū multiplicibus vitiorum tribulis & spinis Christi vinea iam quasi siluescat pre nimia densitate, vt illis debito culture studio resecatis euangelico agricola celitus operante refloreat, honestatisque fructus & honoris felici vbertate producat. Et quoniam absque celestis influxu gratie hec tam grandia bona sperari non possunt, omnes Christi fideles in domino propensius exhortatur, vt ad obtinendam premissorum consummationem felicem deuotis orationibus ieiuniis, & elemosynis apud maiestatem diuinā diligenter insistant, vt pius & misericors deus humilib⁹ placatus obsequiis optatam rerum consummationē huic sacro concilio sua pietate solita prestare dignetur eis in remissionem suorum peccaminum hoc iniungens.

Exhortatio suppositorum.

- B ¶ Preterea cum premissa ad que huius sacri concilii tendit intentio sint plurimum ardua, & accuratum studium exigant, multaq; sint sollicitudine & cura peruigili pertractanda, exhortatur omnes in hoc sacro concilio persistentes, & ad ipsum venientes, vt diligenter secum illa cogitent, atque cum aliis excogitata pertractent que eis videbuntur ad idem vtilia vel etiam opportuna, vt inde cōmuni debitoque super eis tractatu habito, & matura deliberatione digesto melius & vtilius per sacrum concilium in premissis queat assistente spiritus sancti gratia prouideri. In hac namq; sacra Synodo congregatis plena & libera sit omnibus, & singulis loquendi, & consulendi facultas eorum que ad agenda esse videbuntur accommoda iuxta materias in ipsius concilii deliberatione propositas.

De modo seu gestu in concilio & sessione.

- C ¶ Vt autem qua morum & gestus venustate vnusquisque in sessionibus, & congregationibus huius sacri concilii debeat se habere ex antiquorum patrum iam diu institutis, & regulis innotescat decretum Tolletani concilii presentibus duximus inferendum.

Decretum Tolletani concilii.

- D ¶ In loco benedictionis confidentes domini sacerdotes nullus debet aut in discretis vocibus perstrepere, aut quibuscumque tumultibus perturbare, nullus etiam vanis fabulis, nec risib⁹ vel quod est deterius obstinatis disceptationibus tumultuosas voces effundere. Si quis enim vt ait apostolus putat se religiosum esse non refrenans linguam suam, sed seducens cor suum huius vna est religio. Cultum enim suum iustitia perdit quum silentia iudicii obstrepentium turba confundit dicente propheta. Erit enim cultus iustitię silentium. Debet ergo quicquid aut confidentium consultationibus agitur aut ab accusantium parte proponitur sic mitissima verborum relatione proferri, vt nec contentiosis vocibus sensus audientium turbent, nec iudicii vigorem in tumultu eneruent. Quicūq; ergo in conuentu concilii hec que premissa sunt violanda crediderit, & contra hec interdicta aut tumultu, aut contumeliis vel risibus ipsum concilium perturbauerit iuxta diuine legis edictum, quo precipitur eiice derisorem, & exhibit cum eo iurgium, cum omni dedecore a confessione abstractus a cōmuni ceſtu recedat, & trium dierum sententiam excommunicationis ferat.

De honoribus.

- E ¶ Ad obuiandum controuersiis que solent ex huiusmodi in conciliis, & publicis cōgregationibus suboriri, & nōnunquam ipsorum progressum per longa tempora impedire, hec sacra synod⁹ ordinat statuit,

statuit, & decernit quod per quoscunque actus, nominationes, intitutiones honoris exhibitiones tam in sede quam in aliis quibuscunque dictis, factis, dicendis aut faciendis in hoc concilio per quoscunque prelatos principes vel eorum, aut vniuersitatum, & communiatum quauiscunque nuncios vel legatos, seu ipsos vel de ipsis vel eorum alteri in eodem concilio nullum ius de nouo acquiratur, nullisque preiudicium generetur, nulliusque ius improprietate, vel possessione ledatur. Et per premissa vel huiusmodi legatorum admissionem ius vel titulus alicuius approbari nullatenus censeatur vel etiam reprobari, aut ius vel possessio generali concilio interessendi, vel taliter vocem dandi cuiquam acquiri; sed in omnibus, & per omnia vnumquemque in eodem statu post hoc concilium remanere in quo ante ipsius concilii celebrationem permanebat.

De impedimento venientium ad concilium.

Sane quoniam opus aliquod intendenti non satis est edificationi operam dare, si ex aduerso impedientibus non resistat, ideo decreto in sacro Constantien. concilio editum aduersus eos qui venientes ad conciliū stantes vel redeuntēs impediunt iniuriantur vel molestant ex superabundanti cautela contra eos qui venientes, stantes, aut recedentes ab hac sancta synodo in persona, vel impedire iniuriari vel molestare presumpserint locum habere declarat & decernit.

Processus contra attentantes venientes ad concilium.

Sacrosancta generalis synodus Constantien. vniuersalem ecclesiam representans in spiritu sancto ad extirpationem schismatis heresumque & errorum, necnon ipsius ecclesie in capite, & in membris debitam reformationem legitime congregata, ad futuram rei memoriam. Iustitiam & equitatem exerceri non dubitatur, si quos noxie voluntatis a deo captiuat peruersa intentio, quod processibus apostolicis impudenter obuiare auctoritatem sanctionis canonice contemnentes in aliorum prolabantur iniurias, & offensas ecclesiastica censura percellat, & per demerito culpe rigorem adiciat iudiciarie potestatis. Nam si quilibet per campum licentie freno deposito modestie vagaretur impune, facile quisque seuiret in proximum, & neruus disciplinantis iustitie ruperetur. Sane licet nonnulli romani pontifices antiquos romane ecclesie morem & consuetudinem obseruantes, put ad eos ex debito apostolatus si bi iniuncti officii pertinebat per certos suos processus in die cene domini annis singulis solemniter publicantes inter alios omnes & singulos qui ad sedem apostolicam venientes, vel recedentes ab eadem non in illos omnes & singulos qui per se vel per alium seu alios quoscunque personas ecclesiasticas vel seculares ad romanam curiam super eorum causis & negociis accedentes, illaque in eadem curia prosequentes, aut procuratores, gestores, aduocatos, & promotores ipsarum, sic etiam auditores seu iudices qui supradictis causis vel negociis deputantur occasione causarum emergentium huiusmodi verberant, mutilant, vel occidunt cuiuscunque dignitatis, ordinis, conditionis, aut status forent predicta, vel eorum aliqua committentes excommunicationis & anathematizationis sententias a quibus nullus per alium quam romanum pontificem posset perquam in mortis articulo constitutus absolui, nec etiam tunc nisi de sancto mandatis ecclesie ac satisfactione prestanda sufficienti cautione premissa candelis accensis: & ad terram proiecctis promulgauerunt, & ad eos qui taliter excommunicatis & anathematizatis: vel eorum alicui presummeret absolutionis beneficium impendere, similibus sententiis innodauerunt, eisque predicationis lectionis, administrationis sacramentorum ecclesiasticorum confessionem audiendi interdixerunt officium, necnon quicumque iniuriatores quorumlibet ad sacra generalia concilia venientium seu statium in ipsis, aut recedentium ab eisdem diuersas censuras ecclesiasticas, & penas excommunicationis tam ex canonis quam diuini iuris dispositione incurrant. Tamen sicut ad nostram fide dignorum multitudinem valida insinuatione peruenit notitiam, nonnulli iniquitatis filii perditionis alumni huiusmodi censuras vilipendentes, ac huiusmodi sacri concilii extirpationis schismatis heresum ac errorum, ipsiusque ecclesie reformationis perturbatores diabolico spiritu instigante, nec dignitati nec ordini deferentes dei timore postposito nephariis & sacrilegis ausibus nonnullas personas ecclesiasticas & seculares, etiam pontificali dignitate preditas ad sedem apostolicam vel romanam curiam, seu presens generale concilium in ciuitate Constan. prouincie Maguntien. ubi nunc romana curia existit in spiritu sancto legitime congregata venientes, aut recedentes ab eisdem inuadere, capere, arrestare, detinere, incarcerare, mutilare, occidere, ac spoliare bonis suis, vel iniuriis affligere quamplurimis, & alias male tractare temeritate propria presumpserunt, & diutim presumunt in apostolice sedis, & sacri concilii vilipendium & contemptum, ad sedationis schismatis reformationis ecclesie & correctionis morum, necnon heresum & errorum predictorum extirpationis disturbium, suarumque animarum periculum & scandalum plurimos.

EEE. iiii.

CONCILII BASILIENSIS.

rum. Nos igitur volentes in premissis necnon aduersus quoscūq; ad ipsum cōcilium & quelibet alia futura generalia concilia accedentes, aut stantes in ipsis seu recedentes ab eisdem ne ab aliis deum nō timentibus temerariis iniuriis infestentur & opprimantur violētis, & ne quibuscūq; delinquēdi, aut excessus committendī pateat audacia de opportuno & salubri remedio prouidere huiusmodi: nec non omnes alios & singulos alios processus, sentētiās, & censuras aduersus quarumlibet personarum ecclesiasticarum vel secularium ad sacra generalia cōcilia venientium vel stantium in ipsis, seu recedē tium ab eisdē molestatores, perturbatores, vel iniuriatores auctoritate dei omnipotentis patris & fi lii: & spiritus sancti extēdentes omnes & singulos cuiuscūq; dignitatis status, gradus, vel conditionis fuerint, etiam si pontificali, imperiali, regali, vel alia quacūq; ecclesiastica, vel mundana prefulgeant dignitate, qui quascūq; personas ecclesiasticas vel seculares, que ad huiusmodi sedem apostolicam ro manam curiam hoc presenti sacro durante cōcilio, vel ad ipsum & quecūq; alia generalia concilia ve nientes aut stantes in ipsis, aut ab eis recedentes temeritate propria per se vel alium seu alios arrestare inuadere, capere, detinere: incarcerare, mutilare, occidere, aut bonis suis spoliare, vel iniuriis affligere, seu ipsos sic delinquentes receptare, aut alias quomodolibet impedire, seu ea perpetrantium facta & cō missa rata & grata habere, vel eis dare auxilium, concilium vel fauorem publice vel occulte directe vel indirecte psumperint, vel presumēt in futurum similibus excōmunicationis & anathematizationis sententiis innodamus eo ipso. Terras quoq; ipsorum & cuiuslibet qui in premissis vel eorum aliquo transgressor vel contemptor fuerit, dum tamen vniuscuiusq; sic transgressorum vel contemptorum vl tra vnam dioc. non contineat, ne non omnia ciuitates villas, castra, oppida, & quelibet alia loca in qui bus huiusmodi excessuum patratores, seu eorum receptatores, vel ipsis consentientes, fauentes, aut dā tes auxilium, consilium, vel fauorem publice morabuntur. Necnon illa in quibus huiusmodi persone que sic temeritate propria detente fuerint q̄diu extiterint in eisdem memorata auctoritate ecclesiasti co supponimus interdicto. Quod si terra eiusdem duas dioc. vel amplius contineat dominio domi cili principalis ipsius, & illam etiam in qua fuerit delictum cōmissum si sua sit, & duas alias que sub ipso sint eidem loco magis vicinas interdicto subiacere volumus supradicto, & etiam omnes & sin gulos huiusmodi excōmunicationis & anathematizationis sentētiis ligatos in quibuscūq; ecclesiis lo co vbi tale delictum factum fuerit perpetratum vel terris & locis propter hoc interdictis magis con uicinis vbilibet existētibus omnibus diebus dominicalibus & festiuis pulsatis campanis, candelis ac cēlis publice nunciari, ac terras, ciuitates, villas, castra, oppida, & loca ecclesiastico interdicto p̄dicto sup posita, donec sic excōmunicati meruerint ab huiusmodi sententiis beneficium absolutionis obtinere, dictumq; interdictum debuerit relaxari, ita tamen quod nullus ex transgressoribus ac contemptori bus huiusmodi per alium quam per Romanum pontificem, vel sacri concilii auctoritate possit, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc nisi de stando mandatis ecclesie satisfactio ne vel sufficienti cautione si hoc cōmode facere possent primitus prestita absolui, vel interdictum hu iusmodi relaxari. Fos vero cuiuscūq; dignitatis, ordinis, status, vel conditionis fuerint, etiam si pon tificali dignitate prefulgeant, qui contra tenorem presentium processuum talibus vel eorum alicui ab solutionis beneficium impendere presumpserint volumus statuimus, & decernimus similibus excō municationis, & anathematizationis sentētiis fore innodatos eo ipso, ipsiq; p̄dicationis lectionis ad ministracionis sacramentorum & confessiones audiendi officium auctoritate interdicimus supradi cta insinuantes transgressoribus & contemptoribus p̄dictis: quod spiritualiter & temporaliter put eorum requirerent excessus, & demerita grauius procedetur non obstantibus quibuscūq; constitutio nibus apostolicis & quibuscūq; priuilegiis indulgentiis & litteris apostolicis generalibus & speciali bus quorumcūq; tenorem existant, eisdem transgressoribus, aut contemptoribus, vel quibuscūq; aliis cō muniter vel diuissim a dicta sede concessis, etiam qd suspendi vel excōmunicari, aut eorū terre domi nia ciuitates, ville, castra, oppida, & alia loca interdicti non possint. Etiam si de ipsis vel aliorum tenori bus esset in ipsis processibus mētio facienda specialis que ne contra huiusmodi sententiās & process⁹, quominus includantur in eis per hoc valeāt se terras dominia ciuitates, villas, castra, oppida, & loca hu iusmodi tueri, & que quo ad hoc tollimus & penitus reuocamus, & insuper mandamus vt huiusmo di presens processus ad cōmunem omnium notitiam deducatur chartas siue membranas processus continentes eosdem in maiori, & sancti Stephani Constantien. ecclesiarum valuis affigi, qui p̄cess⁹ ipso suo quasi sonoro preconio, & patulo iudicio publicabunt: vt predicti quos processus concernent nullam possint excusationem pretendere vel ignorantiam allegare quod ad eos processus huiusmo di non

di non peruenerint: vel ignorauerint eosdem cum non sit verisimile remanere incognitū quo ad ipso^s quod tam patenter fuit oibus publicatum. Ceterum omnibus & singulis dñis patriarchis primatib⁹ archiepiscopis, episcopis, ceterisq^{ue} locorum ordinariis p̄cipimus & mandamus vt ipsi & eorum qui libet per se vel p̄ alium seu alios sub pena excommunicationis quam ipsorum quemlibet qui mandatorum nostrorum huiusmodi transgressor & contēptor fuerit incurrere volumus ipso facto, presentes nostros processus per eorum aut chartarum vel membranarum seu transumptorum continetiā eosdem quibus sicuti nostris processibus tantam volumus fidem adhiberi in ecclesiarum valuis seu aliis locis affixione publicent, & prefatos transgressores & contēptores huiusmodi excommunicationis & anathematizationis sententiis ligatos, ac terras, ciuitates, castra, villa, oppida, & loca prefata huiusmodi ecclesiastico interdicto supposita q̄primum ipsis vel eorum alicui de hoc legitime constiterit tam diu in ecclesiis dominicis & aliis festis diebus dum inibi fuerit maior populi multitudo cāpanis pulsatis, & candelis accēsis, & extinctis denunciēt, & interdictum huiusmodi inuolabiliter obseruari faciant per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis, donec ipsi transgressores & contēptores meruerint ab excōmunicationis & anathematizationis sententiis absolutionis beneficium obtinere, dictumq^{ue} interdictum merito debuerit relaxari, nō obstantib⁹ omnibus supradictis, seu si aliquibus coniunctim vel diuissim a sede predicta indultū existat quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenā & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Constantie. ii. nonas Iulii. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xv. sede apostolica vacante regnorum serenissimi principis domini Sigismundi Romanorum & Hungarie, &c. Regis videlicet electionis quinto, coronationis primo, Hungarie vigesimo nono.

De impediētib⁹ concilium.

Porro quoniam nonnunquā lingua subdola plurimum impedit & perturbat falsa vel detractoria seminando, quodq^{ue} cum nimis graue sit tam grandem christianitatis impedire profectum & omni animaduersione sit dignum. Iccirco malignorum conatibus cupiens obuiare dicta sancta synodus omnes & singulos sub obtestatione diuini iudicii admonet ne impedimentum perturbationem prorogationem vel dissolutionem huius sacri concilii moliantur. Si quis autem scīenter animo impediendi vel perturbandi hoc sacrum generale concilium verbo facto vel litteris palam vel occulte impedimenta perturbationem, prorogationem, vel dissolutionem fieri procurauerit, experietur ultione penali p̄petrati facinoris grauitatem. Et contra eum tanquam cōmunis pacis perturbatorem rigide procedetur cum ex hoc heresum extirpationem, pacis procurationem, & morum reformationem impedire videatur.

De fructibus beneficiorum percipiendis per supposita concilii.

Tum hi qui intersunt in hoc sacro generali cōcilio pro cōmuni bono totius ecclesie cōgregati nō debeant minori prerogatiua gaudere quā quicūq^{ue} alii quarumuis ecclesiarū negociis quibuscūq^{ue} vtilitatibus intēdentes, ideoq^{ue} tanquam causa reipublice absentes debent pro presentibus merito reputari ad instar sacri Constantien. concilii in quo modo consimili extitit ordinatum presens cōciliū statuit, ordinat: & decernit q^{ue} omnes & singuli qui in eodem concilio taquam ipsius supposita sunt vel recipientur in posterum ab eodem die quo iter arripuerint ad dictum concilium veniendi, & q̄ diu permanerint in eodem, & etiam recedentes per tantum tempus quo ad suū possint domicilium reuerti, fructus omnium beneficiorum cum ea integritate percipiant cum qua eos perciperent, si in ipsis beneficiis residerent non obstantibus in cōtrarium quibuscūq^{ue}.

De officialibus concilii.

Quia vero ad prosecutionem huius sacri concilii requirūtur officiales & ministri ideo deputat & ordinat notarios ad conscribendum acta ipsius concilii Lucium de vvisso secretarium dicti domini legati, & Rodolphum sapientis dioce. Geben, & vt omnia eo decentius ordinentur quo maiori fuerint directa consilio deputat & ordinat venerabilem Henricum Nithart decretorum doctorem, & Ludouicum Parisii licentiatum in decretis Decanum ecclesie beate Marie lete de anessiacio dicte Geben. diocef. qui acta concilii vniuersa per dictos notarios scripta conspiciant debiteq^{ue}li opus sit corrigant & emendent, promotores quoq^{ue} ipsius concilii deputat magistrum Nicolaum amici magistrum in artibus, & licentiatum in theologia, & Henricum anester licentiatum in decretis prepositum Turicen. Constantien. dioce. sedium ordinatores qui existentes in concilio in locis, & sedibus

CONCILII BASILIENSIS.

debitis collocent, quorum ordinationi omnes obedire teneantur. Hæricum stater artium & medicine doctorem decanum Traiecten. & Senderum de marthusen in legibus baccalarium, & canonicum ecclesie sancti Petri Maguntin. Lectis siquidem vt prefertur decretis bulla & instrumeto preinsertis memoratus dominus episcopus Cōstañ. consimili voce alta videlicet & intelligibili interrogatus si sci scitatus est an omnia & singula per eū sic vt prefertur lecta ipsi sacre synodo placerent, ad cuius inter- rogationem prelibatus reuerendissimus pater domin⁹ cardinalis presidens primo, deinde ceteri oēs & singuli domini prelati in eadem sessione & sacra synodo tunc presentes concorditer nullo discrepā te rñderunt viua voce placet. Quibus pmissis sic pactis pfati dicte sacrosancte synodi promotores siue pcuratores supra deputati petierūt & quilibet ipsorum petiit p nos prothonotarios notarios & scribas ad hoc supra deputatos fieri & cōfici de premissis omnibus & singulis vnum vel plura publi- ca instrumenta in testimonium veritatis premissorum, & ad perpetuam rei memoriam.

SESSIO SECUNDA SACRI CONCILII BASILIENSIS.

A



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN.
in spūscō congregata eccliam militante representans ad ppetuam rei memoriā. Ad laudē dei oipotentis ac benedictē indiuidueq; trinitatis gloriam & hono- rem p heresum atq; errorum extirpatione morū in capite & in mēbris ecclesie dei reformatione ac regū & regnorū ceterorūq; chřsticolarū adinuicem aucto- re discordiarum procurante dissidentium pacificatione in spiritu sancto legiti- me congregata decernit, statuit, diffinit, declarat, & ordinat vt sequitur. Et prio- quod eadem sacra Basiliē. synodus sacris Cōstañ. & Seneñ, conciliis gñalibus decernentibus atq; ordinantibus: & auctoritate apostolica interueniente fuit & est in hoc loco Basiliē. debite legitimeq; ac rite initiata & congregata. Et ne de eiusdem sacre Basiliē. synodi potestate a quoquam dubite- tur, ipsa eadem synodus duas declarationes ex decretis synodi Cōstañ. in presenti sessione aliis suis decretis editis seu edendis inferendas ordinat & decernit quarumquidem declarationum tenor prie sequitur & est talis. Et primo declarat quod ipsa synodus in spiritu sancto legitime congregata gene- rale concilium faciens & ecclesiam militantem representans potestātē immediate a chřsto habet, cui quilibet cuiuscūq; status vel dignitatis, etiam si papalis existat obedire tenetur in his que pertinet ad fidem & extirpationem dicti schismatis, & ad generalem reformationē ecclesie dei in capite & in mē- bris. Alterius vero tenor sequitur in hec verba. Itē declarat quod quicūq; cuiuscūq; status vel digni- tatis, etiam si papalis existat qui mandatis, statutis, seu ordinationibus aut preceptis huius sacre syno- di, & cuiuscūq; alterius concilii generalis legitime congregati super premissis seu ad ea pertinentibus factis vel faciendis obedire contumaciter contempserit nisi resipuerit condigne penitentie subiiciatur & debite puniatur, etiam ad alia iuris subsidia si opus fuerit recurrendo. Premissis igitur & nonnullis aliis Constantiē. concilii, presertim capituli quod incipit frequens in priori huius sacre synodi Basiliē. sessione recitati decretis attentis prelibata synodus Basiliē. decernit & declarat quod ipsa pro he- resum extirpatione ac morū gñali reformatione ecclesie in capite et in mēbris, necnō pace inter chř- stianos procuranda vt premittitur in spiritu sancto legitime congregata per nullum quauis auctori- tate, etiam si papali dignitate perfulgeat dissolui aut ad alium locum transferri, seu ad aliud tempus prorogari debuit, aut potuit, debet aut potest, debeat, aut poterit in futurum absq; eiusdē synodi Ba- siliē. deliberatione & consensu. Item diffinit, ordinat & decernit hec sancta synodus quod nulla per- sona cuiuscūq; status dignitatis seu conditionis fuerit in eadem synodo actu existens, aut futura ei- dem incorporata vel incorporanda a tempore arrepti itineris ad ipsam sanctam synodum sine frau- de continuati ad recedendum ab eadem a quoquam quauis auctoritate, etiam si papali dignitate pre- fulgeat directe vel indirecte in lesionem seu perturbationem dicte sancte synodi inuita sine delibera- tione & cōsensu ipsius scē synodi requiri, moneri, cōpelli, citari, euocari ad aliū locū, etiā curiam Ro- valeat, seu ne ad eandē scām synodum veniat, possit, aut debeat quolibet impediri. Si aut a quoquam quauis auctoritate etiā si papali dignitate pfulgeat vt pmittitur in cōtrariū attētatū fuerit seu attempta- retur in futurū aut pcessus penales vel mandata, etiā censuras ecclesiasticas seu trāslationes platorū in- uitorum, vel priuationes aut inhabilitationes eorūdem, seu aliorum beneficiatorū quorumcūq; alias- ue quascūq;

ue quascūq; penas continentes, vt ab eadem sancta synodo recedant, vel non accedant ad eandē, aut eidem non adhereant fulminati fuerint fulminentur aut fulminarētur in futurum totum sit irritum & inane, nec eisdem processibus censuris ac penis tanquam irritis & inanibus quomodolibet obediē dum fore, predictosq; processus & censuras cum omnibus inde secutis & secuturis, quatenus de facto pcessissent, aut procederent in futurum cassat, irritat, & annullat, & pro cassis, irritis, atq; nullis habendos decernit, diffinit, ordinat & declarat. Item decretis sacri concilii Constantiē. inherendo statuit, ordinat, & decernit, q; prelati & alii qui tenentur huic sacro concilio interesse ab hoc loco ante finitum concilium, nisi ex causa rationabili per deputatos seu ab hoc sacro concilio deputandos examinanda non recedant. Quaquidem causa examinata & legitime approbata possint recedere de licentia illius vel illorum qui pro tempore habent vel habebunt auctoritatem. Et tunc taliter recedens teneatur dimittere aliis in hoc loco remanentibus suam potestatem sub penis iuris per hoc sacrum concilium inditendis & in facientibus contrarium exequendis. Item quia plures promotores in eadem sancta synodo & etiam notarii ad conscribendum acta eiusdem sunt necessarii citra aliorum per ipsam sanctam synodum in ipsius prima sessione deputatorum reuocationem magistros Ademarium de Rossilio ne licentiatum in decretis archipresbyterum viuariē. & canonicum Lugdunē. Henricum de vvenhenheim licentiatum in decretis officialem Basiliē. promotores & Petrum bruneti baccalarium in decretis canonicum Atrebatē. notarium eiusdem ordinat & deputat. Datū in sessione publica eiusdem sancte synodi in ecclesia maiori Basiliensi solemniter celebrata. xv. kalend. Martii anno domini Millesimo quadringentesimo trigésimo secundo.

SESSIO TERTIA CONCILII CONSTANTIENSIS.



ACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN.

in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans olim **A** sacrum Constantiē. concilium volens futuris ecclesie necessitatibus providere matura deliberatione statuit & decreuit, vt post finem ipsius concilii in quinquēnium & deinde septēnium & postea perpetuo futuris temporibus de decennio in decennium generale concilium celebretur felicitis recordationis Martinus papa quintus ipso Constantiē. approbante concilio statuit in ciuitate Papiē. proximum tunc concilium celebrari quod ibidem ceptum fuit, & de consensu et approbatione ipsius concilii ad ciuitatem Sene. traslatum in quo Sene. concilio fuit electa hec Basiliē ciuitas p futuro tūc concilio in septennium celebrando, appropinquante autem fine ipsius septennii prefatus dominus papa Martinus volens decreto Constantiē. et ordinationi Sene. conciliorum satisfacere vt debebat. Reuerendissimum in christo patrem dominum Iulianum sancte romne ecclesie sancti Angeli diaconum cardinalem sedis apostolice destinauit legatum cum plena potestate eidem concilio vice et auctoritate sancte sedis apostolice presidendi. Quod etiam sanctissimus dominus papa Eugenius papa quartus ratum habuit et approbauit, Proinde hoc sacrum generale concilium in spiritu sancto legitime congregatum prouida et matura deliberatione considerans hereticam pestē in partibus bohemiē nimis seuire crudeliter que dei occulto iudicio bello pluries attentato non potuit superari, atq; quod in diuersis mundi partibus clam heresis pestis pullulat atq; serpit, quodq; prohdolor multas christianas prouincias bellorum defecat rabies & deuastat, morumq; nimia deformatio diuinā maiestatem offendit tantis & tam pestiferis malis omnipotentis dei gratia largiente ad extirpationem heresum pacemq; in christiano populo componendam, & reformationem generalem ecclesie dei in capite & in membris studiose occurrere & salutaribus remediis prouidere disposuit, & vt hec ad optatos fines comodius duci possent considerans hec sancta synodus presentiam summi pontificis. Reuerendissimorumq; sancte romane ecclesie cardinalium in ipso concilio esse accommodam & multumofructuosam venerabilem virum magistrum Iohānem pulchri patris sacre theologie professorem ad sanctissimum dominum Eugenium summū pontificem destinauit, atq; ad prefatos reuerendissimos dominos cardinales prefatum sanctissimum dominum papam exorando & supplicādo vt huc si comode posset personaliter accederet. Ipsiq; sacro concilio fauoribus & auxiliis assisteret opportunis. Denuoq; venerabiles viros. Iacobum sirik scolasticum Treuerē. Thomam sieno decretorū doctorem suos pro eadem causa oratores ad eundem dominum papā, & dominos cardinales trāsmisit,

CONCILII BASILIENSIS:

Cum autem ad notitiam ipsius concilii peruenisset prefatum dominum papam ex sinistra informatione motum dissolutionem ipsius concilii attētassee. Quequidem dissolutio in periculum euerſionis fidei cederet euidenter, necnō ecclesie dei graue scandalum ad eundem dominum papā atq; reuerēdissimos dominos cardinales suos destinauit protinus oratores, Reuerēdum patrem dominum Ludouicum episcopum lausaneſem, & magistrum Hēricum ſtater decanum Traiecteſem, ad supplicandū instandū & requirendū p̄fatum dominum papam vt ipsam dissolutionem reuocare dignaretur, huicq; ſacro concilio in tam laudabilibus operibus ſuffragaretur auxiliis & conſiliis opportunis. Consideranſq; hec ſancta ſynodus prefatam dissolutionem concilii contra decreta Conſtantiēſis concilii eſſe factam, tēdereq; in euerſionis fidei graue periculum, & ſtatus eccleſiaſtici perturbationem & detrimentum atq; scandalum totius populi chriſtiani, eandem dissolutionem decreuit nullatenus fieri potuiſſe, quinimmo ipſa minime obſiſtente ad proſecutionē eorum que pro fidei ſtabilitate & ſalute chriſtiani populi laudabiliter ſunt incepta eſſe cum ſpiritus ſancti gratia procedēdum, verum cū redeuntibus prefatis episcopo Lauſaneſi, & decano traiectenſi, optata reſponſio a ſanctiſſimo domino papa non fuerit reportata. Licet non ſolum a predictis concilii oratoribus ipsius concilii nomine. Sed etiam a ſereniſſimo domino rege romanorum ſideli eccleſie aduocato prefatus ſanctiſſimus dominus papa supplicatus, interpellatus, requiſitus, rogatusq; fuerit, & totis nixibus multiplicatis vicibus obſecratus, Idcirco hec ſancta ſynodus innitens decretis ſacri Conſtantiēſis concilii quorū verba ſunt hec, Quod ſancta ſynodus in ſpiritu ſancto legitime congregata generale cōcilium faciens eccleſiam catholicam militantem representans poteſtatem a chriſto immediate habet quilibet cuiuſcūq; ſtatus vel dignitatis etiā ſi papalis exiſtat obedire tenetur in his que pertinet ad fidē & extirpationem diſcreti ſchiſmatis, & ad generalem reformationem eccleſie dei in capite & in membris, Item declarat quod quicūq; cuiuſcūq; ſtatus vel dignitatis etiā ſi papalis exiſtat qui mandatis, ſtatutis, ſeu ordinationibus aut preceptis huius ſancte ſynodi, & cuiuſcūq; alterius concilii generalis legitime congregati ſuper p̄miſſis ſeu ad ea pertinentibus factis vel faciendis obedire cōtumaciter contēperit niſi reſipuerit condigne penitētie ſubiiciatur & debite puniatur. Etiam ad alia iuris ſubſidia, ſi opus fuerit recurrēdo. In hac ſolemni ſeſſione ipſum ſanctiſſimum dominū papā necnon reuerēdiſſimos dominos cardinales modo & forma inſcriptis interpellare decreuit. Hec igitur ſancta ſynodus in ſpiritu ſancto legitime congregata predictum beatiffimū dominum papā Eugeniū cum omni reuerētia & inſtātia ſupplicat, & per viſcera miſericordie Ieſu chriſti exorat, requirit, & obteſtatur: ac monet, quatenus pretenſam dissolutionem ſicut de facto proceſſit, de facto reuocet, & ipſam reuocationem quē admodum & dissolutionem fecit per diuerſas mundi partes tranſmittat & publicet & ab omni ipſe dimento dicti concilii penitus deſiſtat, Quinimmo eidem vt debet faueat & aſſiſtat, omniaq; p̄beat ſubſidia & auxilia opportuna, necnon infra triū menſium ſpaciū quod ad hoc pro termino peremptorio p̄ſigat & aſſignat, ſi corporalis ipſius diſpoſitio patiatur p̄ſonaliter veniat. Sin autem p̄ſonam vlt p̄ſonas loco & vice ſui deſtinet & tranſmittat cum plenaria poteſtate ad omnia & ſingula in hoc concilio peragēda vſq; ad totalem ipſius conſuſionem p̄ omnes & ſingulos actus gradatim & ſucceſſiue, alioquin ſi hec ſanctitas ſua facere neglexerit quod de chriſto vicario non eſt aliquāliter ſperandum, ſancta ſynodus p̄ut iuſtū fuerit, & ſpūs ſanctus dictauerit neceſſitatibus eccleſie p̄uidere curabit, & p̄cedet ſecūdum q̄ iuris fuerit diuini pariter & humani. Similiter p̄ſatos reuerēdiſſimos dominos cardinales qui tanquā principales eccleſie dei cardinales ad hec feruentius intendere debēt, exorat, requirit, obteſtatur, & admonet quatenus cum p̄ſato domino papa ſuper predictis ſollicitam inſtātiā faciant, huicq; ſacro cōcilio faueant, aſſiſtant, & auxiliētur modis omnibus opportunis. Et cum p̄ſentia ipſorum pro eorum auctoritate magnaq; prudentia & experientia rerum ſit huic ſacro cōcilio plurimum opportuna. Ipſos dominos cardines, & quēlibet eorum requirit, monet, & citat, quatenus infra ſpaciū triū menſiū ab intimatione preſentium quē terminū pro trina ac canonica monitione p̄ciſe & p̄emptorie p̄ſigat, & aſſignat ad dictum ſacrum conciliū generale veniant canonico impedimento ceſſante, alioquin cum eorum negligentia ad ipſum ſacrum conciliū veniendū vt tātis neceſſitatibus eccleſie ſuccurratur in periculum grauis iacture fidei catholice totiuſq; eccleſie detrimentum cēſeatur proculdubio redū dare, hec ſancta ſynodus lapſo termino ſupradicto cōtra eos qui venire neglexerint, eorūq; exigente contumacia p̄cedet prout diuini pariter & humani dictauerit, & permiferit ordo iuris, & neceſſitatibus eccleſie altiffimo largiente p̄uidere curabit. In premiſſis autem dicta ſynodus reuerendiſſimum cardinalem ſancte crucis quādiū tractatibus pacis regnorū

Francie

Francie & Anglie insisteret includere non intendit, atque quo ad reuerendissimos dominos cardinales Placentinū & de Fuxo vulgariter nominatos. Et cardinalem sancti Eustachii cum in propinquioribus locis existant, ad duorum spacium mensium restringit terminum supradictum. Mandat insuper hec sancta synodus vniuersis & singulis dominis patriarchis, archiepiscopis, episcopis & aliis ecclesiarum prelatiis, clericis, notariis, & personis ecclesiasticis, nec non aliis christidelibus cuiuscunque status dignitatis gradus, & conditionis existant, Omnesque & singulos principes, & dominos, etiam si imperiales, regales, ducalis, seu quauis alia prefulgeant potestate requirit & rogat qui premissis fuerint requisiti, seu requisiti in virtute sancte obedientie, ac obtestatione diuini iudicii, & sub pena excommunicationis, quatenus predicta omnia & singula dicto sanctissimo domino pape atque reuerendissimis dominis cardinalibus insinuent, intimet, & notificent, ac intimari, insinuari, ac notificari faciant personaliter eisdem, si ad eos tutus & accommodus pateat accessus. Sin autem ei vel illis ad quos personaliter accedendi facultas non sit in eorum habitationibus, necnon in porta palatii apostolici, & in ecclesiis sancti Iohannis Lateranenſis, sancti Petri, & sancte Marie maioris de vrbe copias per publicum notarium conſectas affigendo, si hoc tute fieri possit. Sin autem in principalibus ecclesiis Sutrine, Viterbijs, & Senenſis, vel aliarum trium ciuitatum vicinarum de quibus fuerit bene visum. Quequidem loca hec sancta synodus decreuit esse idonea pro executione omnium premissorum. Et nichilominus hec sancta synodus futuris cupiens obuiare casibus vt omnis euitetur stipendiosus circuitus cum rebus de quibus agitur supra modum periculosa sit mora ordinat & decernit huiusmodi admonitionis & citationis decretum, postquam in hac solenni sessione lectum fuerit & publicatum ecclesie cathedralis Basiliensis, valuis affigi, vt si forte contingat ipsius intimationem exequi non posse modo aliquo premissorum eo casu exnunc tanquam publico edicto ad quatuor mensium spacium ab hac die in antea computandum censeatur quo ad omnes eius effectus facta insinuatio, monitio, & citatio. Sicque suos omnes effectus sortiri, & arctare eos quibus dirigitur decernit ac si personaliter, insinuatum & presentatum fuisset viribus peremptoriis & continuationibus supradictis hic habitis pro insertis. Insuper hec sancta synodus declarat & protestatur quod nichilominus predictis dilationibus preteritis cum iam precesserit a iure vocatio ex decreto concilii Constantiensis, rerumque necessitas id suadeat & qualitas agendorum in vltiori prosecutione concilii & agendis in eo procedere intendit ordinate, debite, ac mature, nec propterea superſedere aliqualiter in processu. Tandem hec sancta synodus decernit citationes contra omnes prelatos, et alios qui ad generale concilium venire tenentur. Omnes et singulos generales ordinum quorumcunque, ac etiam inquisitores heretice prauitatis sub dilatione termini seu terminorum de quibus deputatis fuerit bene visum cum penis et censuris et clausulis opportunis. Datum in sessione publica sancte synodi Basiliens. celebrata in ecclesia maiori solemniter celebrata, sub sigillo eiusdem sancte synodi. Sub anno a natiuitate domini, Millesimo quadringentesimo trigesimo secundo, indictione decima, die vero Martis. xxix. mensis Aprilis presentibus notariis et scribis huius sancte synodi infra scriptis. Item quia plures notarii et scribe ad conscribendum acta huius sacri concilii sunt necessarii, hec sancta synodus citra tamen aliorum notariorum per ipsam alias constitutorum reuocationem venerabiles viros magistros Bartholomeum de lucgniano ciuem Senen, et Thomam chesneloti baccalarium in decretis Remenſis, dio. notarios eiusdem deputat et ordinat.

Saluus conductus datus ambassiatoribus regni Bohemie et marchionatus Morauie lectus in quarta Sessione.



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN.

in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Tenore presentium significamus vniuersis quod omnibus & singulis sacerdotibus, baronibus nobilibus militaribus popularibus & aliis quibuscunque viris cuiuscunque status conditionis aut qualitatibus existant de regno Bohemie & marchionatu Morauie de praga & ciuitatibus ac aliis locis eorundem ac omnibus aliis ecclesiasticis & secularibus personis, qui aut que vna cum ipsis ad generale Basiliens. conciliū mittentur ac pſecturi existēt oibus eorū psonis quocunque nomine censeantur aut valeant nūcupari infra tñ numerū. cc. psonarū tenore pſentū nostrū plenissimū ac pſectū saluūconductū cōcedim⁹ atque dam⁹, verissimamque securitatē veniēdi ad hanc ciui. Basiliens. ibidemque manēdi stadii morandi

FFF. i.

nobiscumq; de quibuscumq; negociis opportunis ipsis commissis tractandi, placitandi, disponendi, cōcludendi, & terminandi impartimur; ac in loco vel in locis hospitiorum suorum diuina officia sine impedimento nostrorum peragere permittimus sic etiā vt ppter illorum presentiam neq; in itinere neq; in aliquo loco itineris in eundo, manendo, aut redeundo neq; in ipsa ciuitate Basiliē, a diuinis officiis cessetur quouismodo per modum interdicti. Ceterū in generali concilio seu synodo Basiliē, articulos quattuor pro quorum claritate instant ore tenus aut in scriptis libere poterunt offerre aut propalare scripturis sacris beatorūq; doctorum verbis sententiis & rationibus eos declarare & asseruere ac persuadere, ac si opus fuerit etiam ad obiecta concilii generalis respondere, aut cum aliquo vel aliquibus de concilio super eisdem disputare aut charitatiue absq; omni impedimento conferre opprobrio conuicio aut contumelia procul motis seruatis forma & modis inter nostros legatos & nuncios predictorum regni & marchionatus in Egren, ciuitate specificatis & vniiformiter conclusis, & signanter quod in causis quatuor articulorum per eos attetatorum, Lex diuina praxis christi apostolica & ecclesie primitiue vna cum conciliis doctoribusq; fundantibus se veraciter in eadem pro verissimo & indifferēte iudice in hoc Basiliē, concilio admittentur, & aliis peractis vel nō peractis quādocunq; de mandato aut consensu suorum maiorū ad propria reuerti optabūt, aut aliquis eorum optabit mox absq; vlla renitētia occasione & mora saluis rebus illorū & suorum pariter honore & personis viceuersa poterunt vel poterit iuxta beneplacitum libere & secure redire de scitu tñ deputandorum per conciliū vt p tunc optime securitati eorum pvideatur sine dolo & fraude, Nichilominus in hoc eorum saluo conductu omnes quascūq; clausulas includi ac contineri volum⁹, ac pro inclusis haberi, que p plena efficaciam & sufficienti securitate in eundo stando & redeundo necessarie sunt & opportune. Hec notanter propter bonum pacis pcurandum & obseruandum luculenter expressantes. Quod si quispiam aut aliqui ex illis siue in itinere ad nos in Basileam veniendo siue ibidem demorando aut redeundo aliquid enorme (quod absit) egerit aut egerint per quod posset assecurationis eorū beneficium eis aut eorum alicui concessum annullari aut cassari, volumus etiam & admittimus & concedim⁹ vt talis vel tales in facinore huiusmodi deprehensi vel deprehensus, ab ipsis dūtaxat & non ab aliis condigna animaduersione cum emenda sufficienti per partem nostram merito approbanda & laudanda mox puniatur aut puniantur. Illorum assecurationis forma conditionibus & modis omnino manentibus illibatis, Et pariformiter si quispiam vel aliqui ex nostris siue in itinere ad nos in Basileam veniendo siue ibidem demorando aut redeundo aliquid enorme (quod absit) egerit aut egerint, p quod posset assecurationis eorum beneficium eis aut alicui eorum concessum annullari aut cassari volumus vt talis vel tales in facinore huiusmodi deprehensi a nobis aut a nostris dumtaxat & non ab aliis condigna animaduersione cum emenda sufficienti p partem dominorum ambassiatorum & nunciorum merito approbanda & laudanda mox puniatur aut puniantur presenti adsecurationis forma conditionibus & modis omnino manentibus illibatis. Volumus etiam quod liceat ipsis ambassiatoribus oībus & singulis totiens quotiens opportunum fuerit seu necessarium ad aurā capiendam exire de ciuitate Basiliensi & reuerti ad eandem, necnon nuncium vel nuncios suos ad quēcūq; loca p suis necessariis negociis ordinandis libere mittere seu destinare, ac ipsos missos seu destinatos, seu missum & destinatum suscipere totiens quotiēs eis videbitur expedire. Ita quod aliqui vel aliquis per deputandos concilii societur qui eorum securitati pvideat aut prouideant. Insuper nec in sermonib⁹ seu predicationibus publicis aut aliis collationibus in preiudiciū derogationem seu deteriorationē cause ipsorum quatuor articulorum pars nostra terminis quibuscūlibet in confusionem vergentibus poterit aut debet vti & potiri in loco ciuitatis Basiliē, Quicquidem saluiscōductus & securitates stare atq; durare debent, & a tempore & per tempus quo in nostre & nostrorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit: & vsq; ad Basileam perducī, & toto tempore mansionis eorum ibidem & rursum post sufficientem audientiā habitam spacio viginti dierum premisso cum ipsi petierit aut conciliū habita hmoi audientia ipsis recessum indixerit a Basilea vsq; in Tuslan, Tatonā, aut Englisburg, in quem ex locis istis maluerint deofauente restituemus dolo & fraude prorsus exclusis. Etiam pro vniuersis & singulis christifidelibus, & specialiter pro sanctissimo domino romano pontifice. Pro serenissimo domino Sigismundo roma. &c, Rege ac venerabilibus dominis cardinalibus archiepiscopis & episcopis ac dominis abbatibus, prelatibus, & clericis, necnon illustrissimis principibus, regibus, ducibus, marchionibus, comitibus, baronibus, & nobilibus militibus, vniuersitatibus, & comitatibus ciuitatum castrorum & villarum, earumq; consulibus, scabinis, officialibus ac aliis cuiuscūq; cōditionis & stat⁹

tionis & status ecclesiastici vel secularis existant, quocūq; nomine censeantur, & pro subditis omnium premissorum, & p tota parte eorūdem promittimus bona fide & spōdemus quod nos omnes & singuli predicti pscriptam asssecurationem & saluiconductus eorum formam in omnibus suis cōditio- nibus punctis & clausulis superius expressatis inuolabiliter & incōcusse bona fide & puro corde ob seruabimus, custodiemus, & obseruabunt & custodient. Insuper pmittentes sine fraude, & quolibet dolo quod nolumus neq; debemus occulte vel manifeste quacūq; occasione pretenſa vt aliqua aucto- ritate vel potentia iure statuto aut priuilegio legum vel canonum, & quorumcūq; cōciliorum specia- liter Constantien, & Seneñ, quacūq; forma verborum expressa in aliquod preiudiciū saluo condu- ctui seu asssecurationi, ac publice audien, iplis p nos cōcesse vel concessio, Quod si nos vel aliquis ex no- bis vel nostris cuiuscūq; conditionis vel status aut preeminētie existens pscripte asssecurationis & sal- uiconductus formam & modum in quocūq; puncto vel clausula violauerit, quod tamen auertere di- gnetur omnipotens, et sufficiens emēda nō fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio merito appro- bāda & laudanda habeant nos & habere poterunt incidisse in omnes penas quas iure diuino & hu- mano, aut consuetudine huiusmodi saluorūconductuum violatores incurrere possunt absq; omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione, Datum in sessione publica eiusdem sancte sy- nodi in ecclesia maiori Basiliē, celebrata, xii. kalendas Iulii, anno a natiuitate domini. m. ccccxxxii.

PISTOLA BOHEMIS MISSA SVPER CONCLVSIONE

in Egra facta in quarta publica sessione lecta.



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN.

in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalem ecclesiam representans. Vni- uersis uiris ecclesiasticis nobilibus & toti populo regni Bohemie vnitatē & pa- cem in christo Iesu domino nostro. Pridie oratores nostri ex oppido Egra ad nos reuerſi & ibidem cum nunciis vestris conclusa seriose referētes magno gau- dio hanc sanctam synodum repleuerunt. Afferunt enim cum tanta charitate & mansuetudine hoc sanctum vnionis negocium fuisse tractatū, vt non aliud exi- stimemus quam spiritum sanctum pacis & vnitatis auctorem in medio interuenisse. Concepimus in his que referunt magnā spem future vnionis & indissolubilis inter nos charitatis. Pro quare sicut dignum est, ipsi spiritui sancto cuius munere hoc factum esse non dubitam⁹ gratias ex toto corde re- tulimus, elemosynas, ieiuniaq; & orationes solemnes indiximus: et ubiq; vsq; ad rem optato sine con- clusam indici faciemus, laudamus, et benedicimus dominū qui tam letā nobis tribuit diē, qua nul- lam adhuc sensimus letiorem postquā hunc locum attigimus. Parari enim semitam videm⁹ ad ma- gnam dei gloriā et grandem populi christiani profectum. Nemo nostrum fuit dum ipi oratores sin- gula vobiscum acta recensēbant, qui oculis vel corde non fleret. Cōmouebātur inulitato gaudio visce- ra audientium rem tam concorditer fuisse conclusam, sperantium post hanc aliā multo letiorem diē adhuc successuram. Exultemus igitur et iubilemus inuicem deo salutari nostro, qui recordatus mise- ricordie sue incipit plebem suam tanta cum letitia visitare, Leuemus manus nostras ad celum glorifi- cantes dominum nostrum Iesum christū, quia pacem quam quotidie dieb⁹ nostris ecclesie dari peti- mus iam appropinquare videmus. Magnificemus spiritum paracletum qui animos pauloante dissidentes in hanc spē pacis repente conuertit. Sed si p hac spe tantū gaudiū suscepim⁹ quā magna et inenarrabilis erit illa letitia tam nostra quam vestra quādo optatū pacis et vnitatis sinē re tpsa intue- bimur: Vt autem cognoscatis quantum hec res nobis est cordi iplis nostris nūciis in cōmuni congre- gatione auditis formā saluiconductus et ea que cū vestris ambassiatoribus concluderunt nichil addi- to vel retracto, hec sancta synodus vnanimi omnium cōsensu approbavit. Et ecce ipsum saluum con- ductum in publica sessione decretum de verbo ad verbum quemadmodum in Egra conditus fue- rat ad vos destinamus. Misimus etiam vt nil ex parte nra desit fratrem Iohānem de mulbruno vnū ex nunciis nostris qui in Egra fuerat ad serenissimum principem dominum regem Romanorum, vt ab eo saluicōductum in ea quam optatis forma obtineat, quem vt primum habuerim⁹ ad vos si- ne mora trasmitteremus parati semp agere omnia que pro vestra tutela & libera audiētia necessaria vi- debuntur, Vtinā sicut fas est nobis verba exprimere ita mētes nostras in publicū exhibere possemus. Vtinā sicut hāc epistolam lecturi estis, ita corda nostra palā inspicere possētis. Profecto nō dubitam⁹ quin cognita nra in vos summa charitate mox sine vltiori tractatu in vnitāte spūs cōnecteremur.

CONCILII BASILIENSIS.

Et quoniam saluatoris nostri sententia est non qui inceperit, sed qui perseverauerit usque in finem saluus erit, vos omnes per spiritum sanctum huius sacri negotii directorem hortamur & oblectamus: ut quemadmodum rem istam feruenter incohastis, ita firmiter & constanter usque ad vere unionis complementum perseveretis, speramus in christo Iesu videre diem, & iam prope est forte quo alter alterum fraterna charitate nos inuicem complectemur, & unanimis in eadem sancte matris ecclesie domo cum iocunditate perpetuo habitabimus. Confidimus in domino tantam adhuc inuicem futuram dilectionem ut nullum inter nos fuisse olim dispendium videatur, Et quamquam nondum hec sancta unio per qua laboramus completa sit, tamen ipse spiritus sanctus tantam huius rei spem & affectum cordibus nostris impressit, ut quod futurum est iam quodammodo in foribus esse credamus, Corpore absentes estis, sed ob hanc spem in visceribus charitatis & vinculo vere dilectionis quasi presentes amplectimur, & pre gaudio nos ipsi flentes tanquam mater filium ex longinqua patria redeuntem vos tenerrime osculamur, Iam igitur quasi aram proxime mutue unitatis pepigisse videmur, & vos dudum futuros nostros dilectissimos fratres iam esse existimamus. Talia enim ipse spiritus sanctus in ista dedit, ut non aliud quam pacem, charitatem, & unitatem hinc attingere speremus. Leto ergo animo utriusque simus. Iocunda mente inuicem viuamus, Cum prope in ianuam gaudium quod nemo tollet a nobis per spiritum sanctum accepturi simus, Sed ut citius faciliusque consequamur vigilemus supplices in orationibus & continuis precibus dominum nostrum Iesum christum deuotis meritis exoremus, ut quod operari incepit confirmet atque perficiat. Hora iam est ut sancta mater ecclesia que per tam duro filiorum suorum dissidio diu consternata est pro pace & unitate letari exultareque incipiat, luctumque preteriti temporis conuertat in gaudium. Tempus iam aduenit ut qui eodem christi caractere insigniti sunt & eodem baptismatis fonte renati, depolita omni dissensione eundem charitatis & unitatis spiritum induant, & ad augmentum gloriæ nominis christiani totis viribus intendant, fidemque orthodoxam protegere curent, quam infideles pagani multis in locis ignominiose pessundant, & extinguere moluntur. Eya igitur cum nostre dilectionis & sincere voluntatis iam certi sitis ammodo vestros legatos preparate, quales in primis litteris postulauimus, ut cum regius saluus conductus aduenerit cum pleno mandato ad hoc sacrum concilium proficiscamini. Quos ita grate benigneque suscipiemus ut a parentibus filii suscipi consueuerunt. Spiritus sanctus paracletus in cuius nomine hec sancta synodus est congregata nobis & vobis & toti populo christiano hic veram dilectionem & pacem, ac in futuro seculo vitam eternam donare dignetur. Qui cum patre & filio regnat benedictus in secula, Amen. Datum in sessione publica solemniter celebrata in ecclesia maiori Basiliensi die veneris. xx. mensis Iunii, Anno a natiuitate domini. M. ccccxxxii.

SESSIO QVARTA ET DECRETA CONCILII BASILIENSIS.

A



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Attendens quod ad prouidentie spectat officium perspicaci consideratione futura prospicere, & aduersus ea que reipublice possent inferre dispendia salubriter prouidere. Cum itaque eadem sancta synodus ad extirpationem heresum pacem in christi populo & morum reformationem cum spiritus sancti gratia put statu rerum & temporum considerato est admodum necessarium sit interea. Et propterea venerabiles in christo patres sancte roma, ecclesie cardinales ad ipsum sacrum concilium euocauerint existimans eorum in sacro concilio presentiam per eorum auctoritatem sapientiam rerumque notitiam multimode fructuosam, eisque tanquam veris obedientie filiis ad sacrum conciliū venientibus si alibi contingeret apostolice sedis vacatio in iacturam eorum qui obediētes vacationi sacri concilii deseruēt utilitati ecclesie posset redundare cum tamen ut obedientia non iacturam afferat, sed potius utilitatis & honoris augmentum ratio cunctis nota suadeat. Et ne aliquibus forsitan venire negligētibus, prodesse inobediētia videretur, hec & alia que animū cuiuscunque prudentis ad hoc mouere possent & deberent, prouida attentione perspicies hec sancta synodus statuit, decernit, atque diffinit: quod in euentum vacationis sedis apostolice hoc sacro generali durante concilio electio summi pontificis in loco istius sacri concilii fiat, & interdicit ne alibi celebretur. In contrarium attentata quauis auctoritate etiam si papali non obstantibus quibuscunque constitutionibus editis vel edendis, aut aliis in contrarium facientibus, ac si de ipsis esset de verbo ad verbum

ad verbum facienda mentio specialis aut iuramento firmata existat, quibus ex certa scientia derogat & decernit nulla & irrita esse, nulliusque roboris vel momenti ipso iure, contrarium vero attentantes sint tam actiue quam passiuæ quo ad electionem romani pontificis & ad quascunque alias dignitates inhables, & omnibus habitis dignitatibus perpetuo priuati & intamie notam, ac etiam excommunicationis sententiam incurrant ipso facto. Quod si forsitan aliqua de facto pretenso electio presumatur, tam electus pretenso quam illi adherentes, & eum pro tali gerentes supradictas penas incurrant pari modo, absolutionem vero omnium & singulorum qui premissas sententias aut earum aliquam incurrerint quoquomodo dicta synodus tantummodo preterquam in mortis articulo sibi referuat. Decernens hoc prelo decretum ligare, afficere, vim & effectum habere atque sortiri post quadraginta dies continuo proxime futuros a die publicationis eiusdem.

¶ Ne vi iuramenti aut promissionis alicui facte aliqui astrictos se putent ut ad concilium venire non possint.

¶ Item ordinat, statuit, decernit, & declarat quod quicunque & singuli cardinales, patriarche, archiepiscopi, episcopi, abbates, prelati, reges, principes, duces, marchiones, comites, barones, vicarii ecclesie romane vasalli communitates romane curie officiales, summi pontificis familiares, siue alii cuiuscunque conditionis existant, siue quibuscunque nominibus censeantur propter iuramenta, promissiones vel quolibet alias obligationes prefato summo pontifici seu alteri ad hoc eius mandato deputato aut deputando seu quibusvis aliis quolibet super quacunque re, vel causa & sub quacunque verborum forma prestita seu prestanda nullatenus obligentur astringantur, aut se impeditos a veniendo ad hoc sacrum sanctum concilium occasione dictorum iuramentorum promissionum vel aliarum obligationum pretendere possunt aut potuerunt in futurum quominus absque periurii seu infamie nota ad ipsam synodum teneantur accedere, qui de iure vel consuetudine sunt astricti, ceteri vero qui vocati & requisiti fuerint, et omnium predictorum procuratores obedire, & adherere ipsi concilio & libere accedere possint & teneantur & eidem licite interesse. Processus vero quoscunque suspensionis & excommunicationis interdicti necnon priuationis dignitatum beneficiorum seu officiorum quorumcunque & commendarum reuocationes ac inhabilitationis sententias seu periurii alias ve penas multas & censuras in se continentes in ipsos occasione premissorum per quemcunque quauis, etiam romani pontificis auctoritate fulminatos seu fulminandos cum omnibus inde secutis aut secuturis, eadem sacra synodus nullos cassos & irritos, ac nullius roboris seu momenti existere pronunciat declarat et diffinit, et quatenus de facto processerunt seu processerint, reuocat, cassat, irritat, et annullat, et pro cassis irritis et nullis habendos statuit et decernit.

¶ De bulla plumbea.

¶ Item ut gesta in ipsa synodo durabiliori testimonio roborentur statuit, et ordinat ipsa synodus quod de cetero in litteris suis autenticis utatur bulla plumbea pendente cum cordula canabis aut serici prout varietas causarum & rerum super quibus littere eedem conficiuntur postulabit, in vno missionis spiritus sancti in specie columbe, in alio vero lateribus horum verborum. Sacrosancta generalis synodus Basiliensis, sculpturas continente, decernens eiusdem plenam & omnimodam fidem adhibendam fore.

¶ Quod papa durante concilio non possit creare cardinales nec creatos publicare.

¶ Item cum multiplicatio cardinalium sit ecclesie dispendiosa & onerosa propterea & ex aliis rationabilibus & legitimis causis eandem sanctam synodum mouentibus statuit ordinat atque ex certa scientia hoc irrefragabili decreto decernit ipsa sancta synodus quod durante hoc sacro concilio romanus pontifex a loco istius sacri concilii absens personaliter non debeat nec possit aliquem vel aliquos cuiuscunque dignitatis, conditionis, gradus, seu status existant in sancte romane ecclesie cardinalem vel cardinales quouismodo aut quocunque quesito colore vel causa assumere pronunciare secrete aut publice aut pronuntiatos seu assumptos secrete publicare. Et si secus attentatum fuerit exnunc in antea irritum sit & inane, nulliusque roboris vel momenti. Quod si forsitan taliter de facto assumpti aut pronuntiat se pro cardinalibus gerere aut nominare presumpserint, quibuscunque dignitatibus priuati, & ad omnes & singulas futuras inhables. Et quicunque eos pro cardinalibus gerentes & reputantes exnunc prout extunc sententia excommunicationis innodati sint ipso facto a qua preterquam in mortis articulo nisi a prefata synodo absolutionis siue habilitationis beneficium obtinere non possint. Datum in sessione publica eiusdem synodi in ecclesia maiori Basiliensis, solemniter celebrata, xii. kalend. Iulii. Anno domini millesimo quadringentesimo trigésimo secundo.

LITTERA COMMISSIONIS REGIMINIS CINITATIS AVINIONEN. & comitatus Venaycini in eadem Sessione quarta pronunciata.

A



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN.

in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Dilecto ecclesie filio Alphonso sancti Eustachii sancte romane ecclesie dyacono cardinali apostolice sedis legato ciuitatis Auinione. comitatus Venaycini in spiritualibus & temporalibus pro nobis, & sancta matre ecclesia vicario generali salutem & omnipotentis dei benedictionem. In pacis auctore hec sancta synodus congregata cum vniuersi populi christiani pacem & tranquillitatem exoptans per diuersas mundi partes ad procurandum ea que pacis sunt, & scandalis obuiandum sue sollicitudinis opus impendat ecclesie proprium patrimonium ad hoc procurande pacis & tranquillitatis studio expers nullatenus esse decuit quinimmo ipsam debet specialis intuitus cura fouere. Cum itaque ad ipsius sacre synodi notitiam fide dignorum sit relatio deductum quod ciuitas Auinione, que sancte dei ecclesie semper fidelissima & obsequentissima fuit certis urgentibus rationibus & causis necessariis vicarium per summum pontificem ad ipsius regimen destinatum se admittere non debere pretendat, atque ad eundem summum pontificem plures ambassiatas destinauerit pro utili & salubri gubernatione ciuitatis eiusdem ac comitatus Venaycini eidem adiacetis suppliciter postulans, ut de alio utili eis prouideretur vicario, quod hucusque obtinere nequiuit, nec sperat posse obtinere, quinimmo is qui per vicario destitutus est intendit, & nititur suscipere gubernationis officium inuita ciuitate, congregare satagens multitudinem gentium armatarum. Vnde super premissis informatione recepta ex his & aliis que honestas censet calamo non promenda de turbatione & periculo graui status ciuitatis illius & patrie est ex verisimilibus & urgentibus rationibus dubitandum: essetque nimis graue dispendium si forte (quod auertere dignetur altissimus) ecclesia perderet illud tam nobile patrimonium sui membrum aut guerrarum inquietudine turbaretur. Idcirco hec sancta synodus huiusmodi periculis cupiens obuiare ciuitatemque illam & comitatum in pace & quiete fouere regimen & gubernationem ciuitatis ipsius & usquequo cum summo pontifice per ipsam sanctam synodum, vel aliquo eius nomine habito pleniori tractatu fuerit aliter ordinatum, maxime attento quod propter distantiam locorum & discrimina viarum non potest facile haberi recursus ad dictum summum pontificem et periculum sit in mora, tibi cuius future utili et fidei gubernationi fidem facit aliarum terrarum ecclesie regimen per te hactenus fidelissime plurimumque utiliter gestum duxit ad honorem dei, sancte matris ecclesie, ac huius sancte synodi tenore presentium plenarie committendum cum plenaria potestate regendi et gubernandi dictam ciuitatem Auinione. & comitatum Venaycini omnemque in eisdem iurisdictionem merum et mixtum imperium per te vel alium seu alios exercendi, officiales amouendi etiam si pontificali prefulgeant dignitate et alios vel eosdem instituendi, iuramenta seu promissiones recipiendi ac illa relaxandi cum quibuscunque semel vel pluries quotiens visum tibi fuerit opportunum. Quascunque pecunias fructus, proventus, & emolumenta in illis ciuitate & comitatu ratione iuris papalis vel sancte romane ecclesie, aut quocunque iure vel titulo pro tempore preterito, presenti, & futuro camere apostolice debitas & debitas recipiendi & exigendi ac recipi & exigi faciendi, contradictores quoslibet vel inobedientes censuris ecclesiasticis & aliis compescendi remediis opportunis. Et generaliter cum omnibus illis potestatibus & facultatibus quas bone memorie Franciscus archiepiscopus Narbonensis, sancte romane ecclesie camerarius a felicis recordationis Martino papa quinto ac alias habuit dum ageret in humanis, licet etiam hic non specificiter exprimantur, Mandas tibi in virtute sancte obediencie & sub penis iuris quatenus curam & regimen predictum humeris tuis impositum reuerenter suscipias ac diligenter & fideliter exequaris utilitatem publicam tranquillitatemque, & pacificum statum illius ciuitatis & comitatus sic procurare sollicite studeas, ipsumque regimen & gubernationem pro modo tue sapientie sic utiliter gerere ut apud deum eterne vite merita, & apud mundum fama tua laudis & glorie suscipiat incrementa. Mandat insuper omnibus officialibus ciuibus incolis et habitatoribus dicte ciuitatis et comitatus capitaneis, necnon castrotrū castellanis, balliuis, et aliis officialibus quibuscunque quouis nomine censeantur et aliis vniuersis, quatenus tibi et per te deputandis officialibus ad regimen eorundem, et nulli alteri pareant et obediant et intendant in omnibus et per omnia quemadmodum prefato archiepiscopo Narbonensi, dum viueret, et per ecclesia roma, dicte ciuitatis et comitatus regimen et gubernationem gerere faciebant, et facere tenebantur.

ban tur. Quibuscūq; promissionibus iuramentis obligationibus, & aliis quibuscūq; dispositionibus in contrarium facientibus nō obstantibus vllō modo. Hec nāq; sancta synodus omniū quorūcūq; obuiantium predictis vim & effectum presentium auctoritate suspendit. Et quicquid per te rite spiritaliter & temporaliter gestum, & ordinatum actum vel seminatum fuerit, vel prouisum hec sancta synodus ratum & gratum habebit, ac faciet auctore domino inuolabitet obseruari. Datum i sessione publica eiusdem sancte synodi i ecclesia maiori Basilien. die veneris. xx. mensis Iunii. Anno domini Millesimo quadringentesimo trigésimo secundo.

DECRETA QVINTE SESSIONIS CONCILII BASILIENSIS.

SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN. IN SPIRITU sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans cōsiderans q̄ ipsa inter alia fructuosa opera ad hereses extirpandum, & a fide deuios ad eiusdē fidei orthodoxe vniūnem reducendos i spiritu sancto principaliter congregata dignoscitur. Et propterea constituit accommodum fore immo necessarium pro causis fidem concernentibus i hoc sacro concilio tractandis, & examinandis de personis idoneis prouidere. Ea propter constituit & deputat iudices ad audiendū omnes & singulas causas fidem quomodolibet concernentes venerabiles Franciscum papie. Conradū ratifonē. episcopos & dilectū ecclesie filiū Iohānem abbatē Cisterciē. quibus i causis huiusmodi per deputatos ad hoc prius examinatis ipsiscq; designatis & remissis dat potestatem i predictis causis in hoc loco concilii & extra citandi & audiendi cognoscendi, & alia faciendi que ad dictas causas pertinent & pertinebunt vsq; ad diffinitiuā sententiā exclusiue, & vt eo facilius cause p̄dicte suū debitum finem cōsequantur, eadem sancta synodus, vt ipsi iudices predicti aut duo ex eis tertio statutis horis non venientes termino i causis huiusmodi tūc occurrentes tenere & obseruari facere, & alias summa rie simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicii procedere valeant statuit & decernit.

De procuratore fidei.

Item sancta synodus p̄dicta deputat, & cōstituit dilectum ecclesie filiū Nicolāū amici licentiatum in theologia i causis fidei p̄missis procuratōrē generalem hoc durante concilio cū potestate substituendi de consensu & auctoritate iudicum p̄dictorū qui nullā causam promoueat nisi primū per deputationem fidei fuerit examinata & admissa. Itē dicta sancta synodus ne inter ceteros vberes fructus, pro quibus procreadis summo opere defudat, Iustitia indebite grauatis pro qua ad eandē cōfluūt minis trada deficiat, aut ipsius executio plus debito negligatur, volens i p̄missis opportunis remediis prouidere cōstituit ordinat & deputat iudices seu cōmissarios ad audiendū omnes causas ad dictā sanctam synodū deuolutas seu deuoluendas deductas deducendas causas concernentibus fidē exceptis. Venerabiles Berengariū petragicē. Petrū augustē. prouincie maguntin. & Delphinū parmen. episcopos quibus i causis p̄missis per deputatos ad hoc prius examinatis ipsiscq; remissis & designatis dat potestatem non obstantibus feriis i loco concilii, & extra citandi, & audiendi, & cognoscendi, referēdi diffiniēdi, & alia faciendi que ad dictas causas pertinent & pertinebunt, & vt eo facilius cause seu negocia ad debitū finem perueniant, eadem sacra synodus, vt tres aut duo ex ipsis tertio statutis horis nō venientes termino i causis huiusmodi tunc occurrentes tenere & obseruari facere, & alias secundum qualitatem causarū procedere valeant statuit, & decernit causis tamen ecclesiarū cathedralium, & maioribus earūdem dicte sacre synodo reseruatis, de quibus se nō impediāt nisi de generalis congregationis patrū & suppositorū eiusdem etiā citra sessionem publicā cōmissione speciali, ratificatq; nichilominus hec sancta Synod⁹ & approbat omnes cōmissiones quarūcūq; causarū, etiā cathedralium & maiorū sub quacūq; potestate i generali congregatione dictis iudicibus seu aliis cōmissariis hactenus factas, necnon processus exinde secutos, & etiā i antea per eosdē cōtinuandos. Itē ne iudices predicti quaslibet causas ad hoc sacrum conciliū delatas seu deferēdas passim & indistincte importunitate petentiū deuicti audiendas recipiāt, sed potius de qualitate ipsarū ratio habeatur hec sancta synod⁹ cōstituit, & deputat dilectos ecclesie filios Iulianū apostolice sedis legatū sancti Angeli, & dominicū sancte Marie in via lata sacrosancte Romane ecclesie diaconos cardinales, ac quēuis presidentem nunc & i futurū pro tēpore existentē, & venerabilem Franciscū geben. episcopū, ac dilectū ecclesie filiū Henricū Fleckel palatii apostolici causarum precognitores, dans & cōcedens quinq; predictis vel maiori parti aliis se absentantibus vel nō consentientibus potestatem huiusmodi causas primū dilige

CONCILII BASILIENSIS.

ter examinandi & discernendi que aut quales illarū in hoc sacro concilio tractari aut dirī cognosci decenter possint seu diffiniri debeāt, & quas tractandas seu i generali cōgregatiōe referādas, aut abīq relatione pmissa cognitione decidendas iudicauerint ad ipsos iudices remittere habeant designatas sub modificatione procedendi pdicta, & nisi ad eos sic vt premittitur remisse fuerint de illis se non impediāt quouismodo. Item decernit hec sancta synodus quod post tres mēses cōtinuos a die publicationis cōputandos tam iudiciū pro fide q̄ pro aliis causis pdictis audiendis deputatorū pariter, & precognitorum potestas finiatur. Sit tamen i potestate dicte generalis cōgregatiōis i locū quos rūlibet pdictorum etiam citra sessionē publicā quos decreuerit deputare. Item itatuit & diffinit qd nullus huic sacro concilio per se vel procuratorem suū legitime admissum incorporatus etiam pcurator ipse aut incorporandus i futurū a tempore arrepti itineris sine fraude cōtinuati animo ad hanc Basiliē. synodum veniendi pro quacūq causa seu lite mota seu mouenda, aut quauis alia occasione ad romanā curiam seu coram quocūq iudice ordinario vel delegato extra locum concilii illo durāte inuitus trahi seu euocari, aut contra ipsos inuitos aut aliquē eorūdem procedi possit. Si quid vero in contrarium attentatum fuerit quouismodo per quēcūq quauis etiam summi pontificis auctoritate decernit irritū, & inane nulliusq roboris existere seu momenti. Nichilomin⁹ hec sancta synod⁹ offert se paratam de omnibus suppositis eiusdē, aut aliquo eorū querulantibus seu actionē mouere volentibus ministrare sacre iustitie cōplementum. Item hec sancta synodus deputat & constituit dilectū ecclesie filiū Henricū fleckel apostolici palatii causarum auditorē huius sacri concilii iudicē & auditorem ordinariū dans, & concedens eidem omnem potestatem seu iurisdictionem quā i Romana curia de iure seu consuetudine exercet seu exercere habet apostolice camere auditor. Item cōstituit, & deputat dilectum ecclesie filiū Titianū de laude Soldanū cū potestate quā habet Soldanus curie romane. Item de ceteris officiariis i hac sacra synodo necessariis ordinetur & disponatur i cōgregatiōe generali, & quēcūq super deputatiōe dictorum officialiū acta seu ordinata fuerint eiusdē firmitatis & auctoritatis existant, ac si facta fuissent i publica sessione. Item quia plures notarii & scribe i eadem sancta synodo ad conscribendū acta eiusdē sunt necessarij citra aliorum per ipsam sanctā synodum i aliis sessionib⁹ deputatorū reuocationem magistros Enselmū, de Gincardis de Blensaco iuris canonici professorem Gerhardū rouselli, Georgium frey de villshouen Conradū Kneulin de dyeb purg, Petrū de noxeto clericos vercellē, nouiomē, patauie, maguntin, & placentin, dioce, notarios & scribas eiusdē ordinat & deputat. Datum in sessione publica eiusdē sancte synodi i ecclesia maiori Basiliē, solenniter celebrata, v. Idus Augusti. Anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo trigelimo secundo.

SESSIO SEXTA SACRI CONCILII BASILIENSIS.

A



NNO DOMINI MILLESIMO QVADRINGENTESIMO secundo, die sabbati sexta mensis Septembris in ecclesia maiori Basiliē, in qua sessiones celebrari solent, sexta huius sacri synodi Basiliē, sessio est celebrata hoc modo, primo videlicet missa solēnis de beata virgine Maria per dominum episcopū Cōstantiē, p̄sidentem celebrata & demū suffragiis antiphona exaudi, ac letaniis cum euāgelio secundū Lucā dixit Iesus discipulis suis, Qui vos odit me odit, & qui vos spernit me spernit, ac hymno Veni creator spiritus cum versiculo & collecta decātatis, assistentibus dominis legato placentino & firmano cardinalibus cum triginta duobus prelatīs in eorum mitris planis & pluuiabibus existentib⁹ dño duce vvilhelmo Bauarie p̄tectoꝝ hui⁹ sacri assistēte cōciliū venerabiles viri magistri Nicola⁹ amici, & Hugo berardi p̄motores hui⁹ sacri cōciliū p organū dicti magistri Hugonis suā petitionē fecerūt i scriptis, vt sequitur. Reuerēdissimi patres & vos alii domini mei p̄stantissimi sacrosanctū generale cōciliū in spū sancto legitime cōgregatū celebrātes, ac vniuersalē ecclesiā representātes cū ex decreto tertie sessionis huius sacri cōciliū sanctissimus dñs noster papa Eugen⁹ cū omni reuerētia & instantia fuerit peruisce ra mie Iesu xpī exhortatus requisitus, ac monitus, quatenus p̄tēsam dissolutionē huius sacri concilii de facto reuocaret sicut de facto p̄cesserat que notorie scādalizat vniuersalē ecclesiā & populū christia num, & ipsam reuocationē quēadmodū & dissolutionē fecerat p diuersas mundi partes trāsmitteret & publicaret, ab oīq impedimēto cōciliū penitus desisteret, quinimmo eidē, vt debebat faueret & assisteret, oīaq pberet subsidia & auxilia opportuna, necnō infra triū mensū spaciū perēptorie p̄fixū & assignatum

assignatū si corporalis ipsius depositio pateretur personaliter veniret. Sin autē personā vel personas loco & vice sui destinaret & trāsmitteret cū plenaria potestate ad oīa & singula in hoc sacro cōcilio peragendavq; ad totālē cōclusionem ipsius per oēs & singulos actus gradatim & successiue. Et cū dict⁹ dominus Eugenius papa. iiii. ea super quibus monitus fuit facere nō curauit. Sed i sua p̄tēsa dissolutione perseuerauit & etiā perseueret. ac omnē perturbationē & euerſionem huius sacri cōcili multīplicit̄ moliatur. Nec iſtra terminū p̄fixū venerit aut miserit. Iccirco nos p̄motores huius sacri cōcili pducētes memoratū decretū monitionis & citationis. ac executionem legitime & debite factā petimus supplicamus instantissime. & requirimus dictū dñm Eugeniū papā. iiii. per hanc sanctā ſynodum decerni & declarari cōtumacē in p̄dictis atq; ad vltēriora debite procedi. put neceſſitates ecclie dei exigunt & requirunt. Ac prout est diuini iuris pariter & humani. Deinde productis p̄ eos monitione & citatione cōtra dñm nostrū papā Euge. modernū. & dominos cardinales cum duob⁹ instrumentis executionis eiusdem etiā petito institer regſito per sacrosanctū cōcilium p̄ſatum dñm nostrū papā cōtumacē reputari. & ad vltēriora p̄cedi. dictus dominus ep̄s Cōſtā. p̄ſidens de mādato cōcili inuinxit Reue. i xp̄op̄ribus & dñis Petrāgo. & Ratiſpo. ep̄is vt interrogaret. si dñs noster papa vlt̄ aliq; pro eo potestate vel mandatū ſufficiens habēs eſſet i dicta ſeſſione ſe rēſentaret. Qui qdē ambo ep̄i videlicet Petrāgo. & Ratiſpo. primo super grad⁹ ante altare dicte ſeſſionis ter eundem dominū nostrū papā vocauerunt & intelligibili voce iub his verbis. Eſt ne hic aliq; p̄ domino Eugenio papa. iiii. cū legitima p̄tate cuius cōtumacia nunc accusata eſt. Cōpareat i hac ſeſſione publica. Similiter hoc idē fecerunt ter ante maius portale dicte ecclie. Et deinde facta relatione per eosdem dominos ep̄os domino ep̄o p̄ſidenti q̄ neminē pro p̄ſato domino nostro papa reppererūt acceſſerūt ad dictā ſeſſionem nunciū. & oratores ipsius dñi nostri pape videlicet dñi Tarētī⁹. & Collocē. archiep̄s. ep̄s Magalonē. & dñs Anthonius de ſancto vito ſacri palatii cauſarum auditor. Et iſlis ſedentibus i eadem iuxta dñm ducē p̄tēctorem dictus magiſter Hugo alter p̄motorū alio ſibi aſſiſtente trina vice cū iſtātia petiit ab eiſdem dñis nunciis. & oratoribus an haberent aliqđ mandatū vel potestatem a dño nostro papa Eugenio. iiii. Qui reſpōderunt q̄ erant ſimplices nunciū. & oratorii dñi nostri pape. Et tunc ipſe p̄motor attento q̄ dicti otatores nullā faciebāt fidem de mādato nomie cōcili p̄ſtatus eſt de nullitate actōz & agendōz per eosdem. His itaq; peractis dñs Magalonē. ep̄us alter dictorum nunciōrū narrauit ſe alias i principio ſui aduentus litteras credentiales dominis hic in Baſilea cōgregatis exhibuiſſe & p̄ſentaſſe. Et qđ illa que dicere intēdebant in eorum credentia cōtinebātur. Deinde dñs archiep̄s Tarentinus ibidem quādem fecit ſupplicationem exhortatoriā ſumens pro themate. obſecro vos i dño vt digne ambuletis vocatione qua vocati eſtis &c. Supplicando iterum q̄ pro bono & vtilitate ecclie ſancte dei. & ad euitādum ſcandala dignarentur ſuperſedere in negotio p̄ceſſus cōtra dominū nostrū papā & cardinales. Qua requiſitione facta & habita inter dominos aliquali deliberatione domin⁹ p̄ſidens eiſdem dominis oratoribus reſpondit qđ ſuper p̄poſitis per p̄motorē cōcili. & per eosdem dños petitis dominū de cōcilio deliberarent. & tātum facerēt qđ totus mundus merito de cōcilio p̄dicto deberet cōtentari. Et tūc dñs Collocē. archiep̄s de hmōi gratioſa reſpōſione regratiatus eſt. & his ſic peractis dñi oratores & nunciū p̄dicti a loco publice ſeſſionis reſſerunt & ſe abſentarūt. Demū p̄motores cōcili p̄dicti per organū magiſtri Hugonis (vt ſupra) accusauerunt cōtumaciā dominorū cardinaliū. vt i ſchedula quā i ſuis tenebat manib⁹ cōtinetur videlicet. Item cōſimili modo accusamus contumaciā Reuerēdiſſimorū dominorū cardinaliū qui vigore dicti decreti moniti. & citati fuerunt p̄cedi petentes ad vltēriora. vt ſupra Iordani ep̄i ſabinē. de vſinis vulgariter nominati. Hugonis ep̄i penestrini de cypro nominati. Petri tituli ſancti Laurētii i celio monte p̄ſbyteri cardinalis De ſuxo. Iohannis tituli ſancti Laurentii i lucina p̄ſbyteri cardinalis Rothomagen. Ludouici tituli ſancte Cecilię p̄ſbyteri cardinalis Arelaten. Henrici ſancti Eusebii p̄ſbyteri cardinalis de anglia. Anthonii tituli ſancti Marcelli p̄ſbyteri cardinalis Dñici tituli ſanctorū Iohānis. & Pauli p̄ſbyteri ylerdeñ. Iohānis tituli ſancti Petri ad vīcula p̄ſbyteri cardinalis. Iohānis tituli ſancti Sixti p̄ſbyteri cardinalis. Frāciſci tituli ſancti Clemētis p̄ſbyteri cardinalis Venetiārū. Alphōſi ſancti Eufſachii dyaconi cardinalis. Lucidi ſancte Marie i coſmedin dyaconi cardinalis De comite. Ardecini ſanctorū Coſme. & Damiani dyaconi cardinalis Nouariē. proſperi ſancti Georgii ad velū aureū dyaconi cardinalis de colūna. Et tunc dicti dñi petrāgo. & ratiſponē. ep̄i de mādato ſacri cōcili. vt ſupra ante altare ter. & ante valuas ecclie etiā ter coſdē dños cardinales. aut aliquos pro iſlis vocauerunt. Et facta eorū relatione de p̄miſſis q̄ neminē inuenerūt dñs auditor dñi legati ſurre

¶ CONCILII BASILIENSIS.

xit in mediū, & dixit qđ paratū se offerebat exhibere mādatū sufficiens corā dominis a cōcilio de-
putandis pro quinq; dñis cardinalibus vocatis videlicet dominis de Cipro, Arelatē, sancti Sixti, Ro-
thomagen. & de monte forti, similiter allegare causas rationabiles, propter quas dñs ylderē, qui iam
habitus est cōgregatione generali excusatus, necnō sancti Petri ad vincula sancti Eustachii de iuxo
& de anglia cardinales merito pro excusatis habebuntur. Preterea magistri Symon de valle, & Iohā-
nes de ragusio ordinis p̄dicatorū pro & nomine domini cardina. bononiē, dixerunt se habere man-
datum sufficiens & obtulerūt se corā eisdem dñis deputatis producere velle. Similiter Laurentius de
rotella obtulit se rationabilibus de causis excusaturū dominū cardinalē de colūna. Et tandē his pera-
ctis conciliū per organū domini p̄sidentis deputauit dominos Frisingē, & bellicē. ep̄os qui viderēt,
& examinarent producta per promotores & petita, necnō mandata dominorū cardinaliū, ac huius-
modi excusationes audirent, & omnia concilio referrent. De quibus omnibus & singulis p̄missis p̄fa-
ti promotores nomine concilii petierunt, & quilibet eorum petiit ad perpetuam rei memoriam libi
fieri a nobis notariis vnum vel plura instrumentū & instrumenta. Datum in sessione publica eiusdē
sancte vt supra.

¶ Sessio septima celebrata in ecclesia maiori Basiliē, viii. Idus mensis Nouēbris.

A **S**ACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS IN SPI-
ritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiā representans ad perpetuā rei memoriā
Dudū hec sancta Synodus super electione Romani pontificis i casu vacationis sedis aposto-
lice hoc sacro durante concilio quoddam edidit decretum huiusmodi sub tenore, Ad prouidentie spe-
ctat officium perspicaci consideratione futura prospicere, vt habetur in quarta sessione, & ideo nō fuit
neccesse hic inferere.

¶ Prorogatio temporis cardinalium veniendi ad conciliū tempore
vacationis papatus.

B **C**um autē ex eodem decreto apud aliquos exorta sit dubitationis occasio tempus decē dierum ad
intrandum Conclauē p̄finitum sancte Romane ecclesie cardinalibus per cōstitutionem editam in
generali cōcilio Lugdunē, saltem a tēpore note vacationis i loco huius concilii curreret, & attaret quod
nimis rigidum videretur, & terminus nimis brevis p̄pter multos ex eisdem cardinalibus qui a loco
ipsius concilii esse possent in remotis locis absentes. Hec sancta synodus cupiens omnem dubitatio-
nis materiā amputare, Et ea que ad pacem & vnitatē ecclesie dei sancte accomoda sunt vigilantī stu-
dio prouidere, & tam i his q̄ in omnibus que fidei catholice exaltationem generalēq; reformationem
& pacem populi christiani cōcernere dignoscūtur pro quib⁹ est in spiritu sancto legitime cōgregata
cū omni modestia debitaq; maturitate procedere presentis decreti tenore decernit qđ in casu vacatio-
nis sedis apostolice p̄sente durante cōcilio ante sexaginta dies a diē vacationis cōtinuē cōputandos ad
electionem Romani p̄tificis minime procedatur. Statuit quoq; hec sancta synodus quod de bene-
ficiis cardinaliū qui contra p̄insertum decretū aliquid p̄sumpserint attentare statim possit per eos
ad quos de iure cōmuni spectat libere disponere p̄viā collationis p̄sentationis electionis seu cuiuslibet
bet alterius prouisionis. Etia si essent ecclesie metropolitane cathedrales, aut alia quecūq; beneficia quo-
cunq; nomine censeantur que in titulū vel cōmendā a p̄dictis cardinalibus tenentur reseruacionib⁹
apostolicis specialibus aut generalibus, & aliis in contrarium facientibus minime obsistentibus. Da-
tum in sessione publica eiusdē sancte synodi in ecclesia maiori Basiliē, solēniter celebrata, viii. Idus
Nouēbris. Anno a natiuitate dñi. M. cccc. xxxii.

¶ Sessio octaua concilii Basiliensis.

C **S**ACROSANCTA GENSRALIS SYNODVS BASILIENSIS IN SPI-
ritu sancto legitime cōgregata vniuersalem ecclesiā representans. Cum iam dudū de mense
Aprilis i huius sacri concilii sessione solēnni editum, ac publicatum fuerit decretum huius-
modi seriei Sacrosancta &c. olim &c. Quod quidem vacationis decretum debite extitit executum,
& in termino constituto solēnni sessione celebrata sexta diē mensi Septēbris per promotores huius
sacri concilii fuerit ipsius dñi pape & cardinalium absentiu contumacia debite accusata ambasiatori-
bus ipsius summi pontificis tunc in hac ciuitate personaliter constitutis. Qui quidem ambasiatores
ad locum ipsius sessionis venientes magnis precibus a dicto sacro cōcilio petierūt in p̄cedendo con-
tra dictum

tra dictū dominū Eugenū papā & cardinales superfederi. Et licet secundū iuris ordinem attēta magna dicti dñi Eugeni & dictorū cardinalium cōtumacia, & multis supplicationibus, & instantiis i dicto decreto memoratis procedendū fuisset ad declarādū ipsos esse cōtumaces, & alia iuris remedia opportunavolens tamē agere cū oī māsuētudine & lenitate. Et si forte resipiscerēt expectare, maxime attēdens qđ charissim⁹ ecclesie filius Romanorū rex illustris & fidelis ecclie aduocatus iugiter apud eūdem dominū Eugenū & cardinales instabat ambassatis litteris & tractatibus vsq; in plens super sedit ab vltorius pcedendo. Cum autem a die dicte accusationis cōtumacie sint lapsi tres menses, & vltra etiam a die sue pretenſe dissolutionis annus effluxit, ipseq; dñs Eugenius monitionibus supradictis sancte matris ecclie renuat obedire, sed i sua ptenſa dissolutione huius sacri concilii perleueret ipm euertere & disperdere variis modis satagēs. Et aliā cōgregationem sub nomine generalis cōcilii indicere i graue scandalū, & dānum totius ecclesie, boniq; publici perturbationem, & decretorū sacri Conſtantiē. concilii contēptū & eneruationem, ac etiā fidei catholice detrimentū. Cū hoc sacrum concilium ad extirpationē heresum per dei gratiā sollicitudinem & operā prebuerit & pbeat, ex qua fructus optimus i proxima dispositiōe videtur. Iccirco ad omnē superabundātem cautelā sui q; omnē mansuetudinē & grauitatem ostendendū. Et ipsum dñm Eugenū papā i magis manifesta cōtumacia cōstituendū eūdem per viscera mie Iesu xpi, & sub obtestatione diuini iudicii admonet exhortatur, & eidem ex parte omnipotentis dei pcepit atq; mandat quatenus infra sexaginta dies ab hac die presentisq; decreti i valuis ecclesie Basiliē. affixione cōtinue subsequentes dictas ptenſas dissolutionē & cōuocationem cōgregationis sub noīe concilii generalis publice reuocet, & huic sacro cōcilio etiā pure & simpliciter adhereat realiter & cū effectu, & deinde cetera i p̄inserto decreto cōtenta adimpleat cū effectu. Alioquin si infra p̄dictū terminū p̄dictas ptenſas dissolutionē & cōuocationem nō reuocauerit publice, & ipi sacro cōcilio pure & simpliciter (vt p̄mittitur) nō adheſerit dicta sancta synod⁹ absq; vltiori monitione requisitione vocatiōe seu citatiōe contra ipm super p̄missis & oibus aliis i cōcilio peragendis vsq; ad finē debitū inclusiue pcedet prout spiritu sanct⁹ dictauerit, & tā de iure diuino q; humano fuerit procedendū adiiciēs qđ si dictus Eugen⁹ papa premissis parere cōtēpserit, & dicto termino sexaginta dierū pendente aliquas p̄motiones fecerit ad cathedrales ecclias vel eccliaslicas dignitates, vel alia quecūq; beneficia vel officia i fomentū dicte sue ptenſe dissolutionis & eneruationem diminutionem seu impedimētum huius sacri cōcilii de quo ipsius sacri cōcilii arbitrio iudicabitur an facte fuerit infomentū. Tales p̄motiones hec sancta synodus cassat irritat & annullat. Mādat p̄terea i virtute sancte obediētie, & sub pena priuationis quā ipso facto incurrant oīm luorū bñficiorū & officiorū cōmendarū pensionē & gratiarū quarūcūq; etiā expectatiuarū, omnibus & singulis sancte Romane ecclesie cardinalibus patriarchis archiep̄is, ep̄is & aliis ecclesiarū platis officiariis curie, & clericis quibuscūq; in romana curia existētib⁹ cuiuscūq; status & cōditionis existāt quatenus in casu predicto post lapsum dicti termini infra viginti dies proxime & immediate sequentes a curia Romana recedāt. Et deinde cardinales omnino sub pena predicta ad hoc sacrum cōcilium omni morapostposita veniāt. Patriarche vero archiep̄i, ep̄i ac alii ecclesiastici put de iure vel consuetudine ad generale conciliū ire tenentur sub penis iuris iter suū sine fraude cōtinuando ad hoc sacrum conciliū veniant, reliqui vero qui ad generale conciliū non tenentur venire ad residendū, & deo seruiendū maneant in propriis beneficiis, vel ad hoc sacrum generale cōcilium sine more dispendio, & omni fraude cessante se transferāt, & accedant. Decernit itādē hec sancta Synodus huius decreti publicationem in p̄senti sessione factā eiusq; affixionem in valuis maioris ecclesie Basiliē. habere vim monitionis citationis & executionis, & ita vniuersos artare, ac si personaliter apprehēsi & eis intīmatū fuisset. Insuper prout in prioris monitionis edicto cōtinetur hec sancta synodus declarat & p̄testatur qđ nichilominus huiusmodi dilatione sexaginta dierū pendēte cum id rerum necessitas suadeat & qualitas agendorū in vltiori profecutiōe concilii, & agendorū in eo procedere intendit ordinate debite & mature, nec propterea superfedere aliquāliter in processu. Datū in sessione publica eiusdem sancte Synodi i ecclesia maiori Basiliē. solenniter celebrata. xv. kalendas Ianuarii. Anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo trigesimo secūdo.

¶ Sacrosancta generalis Synodus Basiliē. in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalē ecclesiam representans ad perpetuā rei memoriā. Sicut vnica est ecclesia sancta catholica xpo ipsius sponso dicēte. Vna est colūba mea dilecta mea. Et fidei articulo hic p̄sentente, cū vnitas diuisionē nō capiat. Sic esse non potest nisi vnicū generale cōcilium ipsam sanctā ecclesiā catholicā representās. Cū ergo i hac ciuitate

CONCILII BASILIENSIS.

Basiliens. decretis sacrorum generalium conciliorum Constantiensi. & Senensi. & duorum Romanorum approbatione pontificum scilicet felicis recordationis Martini. v. & Eugenii. iiii. generale concilium institutum & stabilitum sit in spiritu sancto legitime congregatum. Isto durante concilio constat aliud generale concilium alibi esse non posse. Quicumque igitur hoc sacro durante concilio aliam congregationem sub nomine generalis concilii erigere aut facere presumpserit non catholice ecclesie concilium sed schismaticorum conventiculum erigere aut facere convincitur. Idcirco hec sancta synodus omnes christi fideles cuiuscunque status dignitatis (etiam si papalis imperialis vel regalis existat) sub obtestatione diuini iudicii & i chore datha & ab ipso auctoribus schismatis scriptura sacra commemorat admonet & exhortatur. Et i virtute sancte obediencie & penis contra schismaticos a iure indictis districte precipit atque mandat ne hoc sacro durante concilio aliam congregationem sub nomine generalis concilii que re vera non esset concilium facere aut congregare, nec ad ipsam tanquam ad generale concilium, etiam pretexto cuiusvis promissionis vel iuramenti accedere vel interesse aut recurrere quoquomodo, neque concilium generale habere reputare, aut etiam nominare presumat. Etiam si iam indictum pretendatur siue in futurum indici attentetur. Si qua vero persona ecclesiastica, etiam si sancte Romane ecclesie cardinalis, aut alia quecumque cuiusvis status gradus aut conditionis existat Bononiam vel ad aliquem locum sub nomine generalis concilii isto durante presumat accedere, vel ibi manere sententiam excommunicationis & priuationis omnium dignitatum beneficiorum & officiorum & inhabilitationis ad ipsa incurrat ipso facto. Et de dignitatibus officiis & beneficiis talium per eos ad quos de iure spectat, etiam si cathedrales aut metropolitane ecclesie fuerint libere disponatur.

Ambitiosorum accensa cupiditas non contenta de acceptis beneficiis gratias non agere, & humanitatis in se iura violare interdum adeo exardescit, ut eos qui credita sibi officia diligenter obseruant, & ita cuncta agunt, ut omni laude sint digni subuertere moliantur, & a suis deicere beneficiis. Cum tamen pro eorum bonis actionibus, ut extollantur amplius dignum esset, ideo opus iuris prouidere remediis, ut tutata sit inter improbos innocentia, & in ipsis improbis formidato supplicio refrenetur audacia & nocendi facultas. Quisquis igitur tante ambitionis fuerit ut ecclesiam cathedralem, dignitatem, officium, aut beneficium, pensionem, vel commendam alicui ex incorporatis seu incorporandis postquam fuerint incorporati seu adherentibus huic sacro concilio attetauerit a romano pontifice vel quouis alio impetrare, aut etiam si motu proprio conferatur non solum iure quod in tali ecclesia dignitate officio seu beneficio habere prestat, sed etiam omnibus beneficiis sit ipso iure priuatus, & ad obtinendum in futurum inhabilis. Si qui vero ante huiusmodi editionem decreti tales impetrationes, aut attetationes habuerint careant gratiis etiam proprio motu concessis.

Ceterum cum ad noticiam huius sacre synodi fide dignorum sit relatione deductum quod dictus dominus Eugenius papa super alienandis nonnullis ciuitatibus castris, & terris ecclesie romane & aliarum ecclesiarum habuit & habet diuersos variosque tractatus. Quequidem alienationes i fomentum dicte pretenso huius sacri concilii dissolutionis, & ipsius concilii eneruatione fieri moluntur, & i damnum & iacturam patrimonii beati Petri aliarumque ecclesiarum cederent manifeste. Idcirco his & aliis ex bonis & iustis causis que ad hoc cuiuslibet recte sentientis animum inducere debent. Hec sancta synodus eidem domino Eugenio omne alienationis infeudationis & impignorationis genus bonorum immobilium, ac etiam mobilium preciosorum & iurium ecclesie romane, & aliarum ecclesiarum quarumcumque, necnon auctorizationem alienationum bonorum immobilium, & iurium aliarum ecclesiarum, omnemque indictionem seu impositionem nouarum gabellarum & aliorum onerum i alma vrbe romana, & aliis terris ecclesie romane, necnon impositionem cuiuscunque grauaminis seu subsidii sub nomine decime vel quocunque alio nomine censeantur penitus interdicat, omnesque alienationes infeudationes, & impignorationes de eiusdem bonis immobilibus & iuribus ecclesie romane, & aliarum ecclesiarum, & auctorizationem huiusmodi predictum dominum Eugenium factas & faciendas, ac gabellas & alia onera per eundem dominum Eugenium impositas seu impositas cassat reuocat irritat & annullat, adeo ut nec ius aliquod tribuant, nec prescribendi etiam causam pariant.

Sessio nona.

Acro sancta generalis synodus Basiliensis. in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei memoriam. Inter iustitie opera nil iustius nilque dignius esse constat quam eos qui per vniuersalem ecclesiam vtilitate sollicitudinis studiavilesque labores impendunt, ac puro metis affectu solertibusque Vigiliis ecclesiastica iura tuentur ipsi ecclesie munire subsidii aduersus ea presertim incommoda que i eos per impensis ecclesie dei obsequiis moluntur. Cum itaque charissimus ecclesie filius, & eiusdem fidelissimus aduocatus. Sigismundus romanorum vngarie bohemie &c. Rex per vniuersalem ecclesie vtilitate huius sacri concilii generalis ipsam representantis protectionem i se suscipiens ipsique constanter adherens sue

rens sue laudabilis sollicitudinis studiis virtuosisque laboribus tam cum domino Eugenio papa quarto, ut attentatam dissolutionem ipsius Concilii reuocando ipsi concilio adhereret, quod etiam cum christianitatis principibus, & prelati dominisque, & communitatibus ipsius sacri Concilii fauorem, & augmentum studuerit, & studeat multifarie promouere. Idcirco digne gratitudinis vicem rependens hec sancta Synodus eundem sub specialis protectionis sue munimine suscipit, necnon quoscunque processus etiam priuationem regnorum prouinciarum dominiorum honorum, & quarumlibet dignitatum forsitan continentes contra prefatum Romanorum regem factos, aut etiam sub censuris, & penis ecclesiasticis, aut aliis quibuscunque per ipsum dominum Eugenium papam, aut alium eius nomine prolatos, vel in posterum quouis modo faciendos, aut etiam proferendos auctoritate omnipotentis dei cassat, irritat, & annullat, ac si de cetero attententur fieri nunc pro tunc cassos, & nullos esse decernit, ac nullius existere roboris, vel momenti. Vniuersis autem christifidelibus etiam sub penis late sententie excommunicationis, & priuationis dignitatis cuiuslibet ecclesiastice, vel mundane interdicit, ne quispiam ipsi domino Eugenio pape, aut alteri eius nomine circa processus huiusmodi factos, vel fiendos, aut eorum executioni quouis modo obedire, vel parere presumat. Quinimmo prefato regi quilibet obediat, & parere teneatur sicut prius de iure tenebatur, ac si dicti processus nunquam emanassent, vel etiam emanarent. Et insuper parimodo quoslibet processus per prefatum dominum Eugenium papam, aut alium eius nomine contra quaslibet alias personas cuiusvis gradus status preeminentie, & honoris extiterint, etiam si regali Reginali ducali, aut alia quauis prefulgeant dignitate. Et presertim contra dilectum ecclesie filium nobilem virum Vuilhelmum ducem Bauarie huius sacri Concilii nomine prefati regis Romanorum protectorem, necnon ciuitates vniuersitates quarumcunque ciuitatum, & terrarum, & maxime Romane ecclesie mediate, vel immediate subiectas vicarios quoque rectores gentium armigerorum capitaneos officiales, & singulares personas earundem huic sancte Synodo adherentes factos, seu prolatos, vel in posterum faciendos, aut proferendos, etiam contra similes personas ciuitates, & vniuersitates que in futurum adhererunt. Postquam adheferint, hec sancta synodus cassat irritat, & annullat. Et si in futurum fieri attententur, nunc pro tunc cassos, & nullos esse decernit, ac nullius existere roboris, vel momenti vniuersis quoque christifidelibus etiam sub simili pena late sententie excommunicationis, & priuationis dignitatis cuiuslibet ecclesiastice, vel mundane interdicit, ne quispiam ipsi domino Eugenio pape, aut alteri eius nomine circa processus huiusmodi factos, vel fiendos aut eorum executionem quouis modo obedire, vel parere presumat. Celebrata fuit hec Sessio die. xxii. Ianuarii. Anno domini Millesimo quadringentesimo trigesimo tertio. Lecta & publicata per Reuerendum patrem, & dominum, dominum Franciscum Episcopum cumanum celebrante reuerendo domino patriarcha Antiocheno.

A

SESSIO DECIMA.



GENERALIS SACROSANCTA SYNODVS BASILIENSIS in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans ad perpetuam rei memoriam. Pridem in octaua Sessione huius sacri Concilii in decreto citationis domini Eugenii pape quarti clausula quedam infra scripti tenoris adiecta fuit, videlicet adiiciens. Quod si dictus dominus Eugenius papa premissis parere contempserit, & dicto tempore sexaginta dierum pendente aliquas promotiones fecerit ad cathedrales ecclesias, vel ecclesiasticas dignitates, vel alia quecunque beneficia vel officia in fomentum dicte sue prentense dissolutionis, & eneruatione diminutione, seu impedimentum huius sacri Concilii de quo ipsius sacri Concilii arbitrio iudicabitur an facte fuerint in fomentum tales promotiones hec sancta Synodus cassat irritat, & annullat. Hanc autem clausulam pro tuitione huius sacri concilii, & personarum eidem adherentium hec sancta Synodus extendit, & vires habere vult usquequo per ipsam sanctam synodum super hoc aliter fuerit ordinatum. Ex eadem etiam causa decretum illud quod incipit ambitiosorum & cetera. In eadem Sessione promulgatum hec sancta Synodus extendit ad personas collegiorum capitulorum monasteriorum, & conuentuum, seu alias quascunque que aliquem admittere, seu recipere presumpserint ad possessionem dignitatum officiorum, vel beneficiorum & personarum que in dicto decreto exprimentur. Quibus quidem decretis sicut premittitur lectis magister Hugo & cetera. Alter promotorum sacri Concilii

GGG.i.

nos norma eiusdem concilii ad perpetuam rei memoriam, vt de huiusmodi publicatione acta, & similiter instrumenta quotiens opus fuerit faceremus rogauit, & requisiiuit. Ibidem incontinenti, & statim promotores prefate sancte Synodi per organum magistri Henrici de Beymheim officialis curie Basiliensis, &c. contumacia domini nostri pape Eugenii quarti accusarunt put in schedula continetur. Cuius tenor sequitur, & est talis Reuerendissimi, reuerendique patres & domini. Cum iamdudum de mense Aprilis proxime preterito in publica Sessione hec sancta Synodus exorasset monuisset, ac debite omni cum instantia humiliter requisiiuisset dominum Eugenium papam quartum, vt illam suam pretesam dissolutionem huius sacri Concilii alias per ipsum factam sicut de facto processerat, de facto etiam reuocare deberet, ac ipsam reuocationem quemadmodum, & dissolutionem huiusmodi pretesam per diuersas mundi partes transmitteret, & publicaret, ac ipsi sacro Concilio Basiliensi, sicut tenebatur assisteret fauoribus opportunis, fuerit quoque statutus exinde sibi terminus quatuor mensium ad veniendum personaliter, vel alias personas ydoneas mittendum ad hoc Concilium cum plena potestate ad omnia, & singula peragenda in hoc sacro concilio prout hec latius in decreto ipsius sancte Synodi continetur. Et dicto termino quatuor mensium adueniente fuerit per nos sepe dicte sacre synodi promotores, & procuratores, ac nomine eiusdem coram vestris reuerendissimis paternitatibus ipsius domini Eugenii nullatenus in premissis parentis contumacia debite accusata, petitumque ipsum contumacem declarari. Et licet tunc sancta synodus solita vtens mansuetudine huiusmodi petitionem nostram non spreuerit, neque contumaciam petitam declarauerit producta tamen nostra assumens interlocuendo se deliberare velle decreuit. Quequidem deliberatio per tres menses exinde subsequentes perdurauit per quos hec sancta synodus ad omnem eius grauitatem, & mansuetudinem in procedendo clare ostendit ipsi domino Eugenio expectato si forte resipisceret in premissis, nec tamen adhuc parente die decimo octauo mensis Decembris proxime preteriti in publica sessione, cum adhuc videret prefatum dominum Eugenium in priori sua contumacia perdurare, ac etiam quod longe deterius erat hoc sacrum concilium subuertere variis modis satagere, necnon quandam congregationem sub nomine generalis concilii in preiudicium, & euerfionem huius sacre Synodi indicere ipsum per suum decretum solenem iterato ad superabundantem cautelam, & vt magis manifesta constitueretur contumacia omni cum reuerentia admonuerit. Exhortata est, ac eidem ex parte omnipotentis dei precepit atque mandauit quatenus infra sexaginta dies a dicta die decimo octaua mensis Decembris subsequentis predictas pretesas dissolutionem, & conuocationem congregationis sub nomine generalis Concilii publice reuocaret, huicque sacro concilio publice pure, & cum effectu, adhereret, alioquin hec sancta Synodus absque vltiori monitione, seu citatione contra ipsum super premissis, & omnibus aliis in ipso sacro Concilio peragendis usque ad finem debitum inclusiue procederet prout spiritus sanctus dictaret, & tam de iure diuino quam humano foret procedendum. Verum reuerendissimi reuerendique patres, & domini cum prefatus dominus Eugenius dictis sexaginta diebus iam elapsis pro vltimo, & peremptorio termino sibi quo ad premissa assignatis circa omnia, & singula sibi per sacram Synodum, vt premissum est precepta, ac mandata negligenter se reddiderit, & minime paruerit, immo in eius priori contumacia (quod dole lenter referimus) adhuc perseueret, & perduret. Nos duo magister Hugo, & ego promotores, & procuratores predicti ad probationem, & iustificacionem omnium, & singulorum premissorum pridie in generali congregatione in domo predicatorum decima septima huius mensis habita producentes, & repetentes omnia, & singula instrumenta, & decreta acta, & actitata, & munimenta in premissis facientia & maxime prime monitionis, & requisitionis cum executione eorundem debite facta, necnon eiusdem domini Eugenii contumaciam alias accusatam, ac decretum huius secunde citationis cum eius debita publicatione, & executione prout hec omnia latius apud acta huius sancte Synodi sunt conscripta prefati domini pape contumaciam accusauerimus debita cum instantia requirentes, vt eundem vestre reuerendissime paternitates per contumace hinc vellent, & reputari, contraque eundem super premissis, & oibus in hoc sacro concilio pagendis usque ad finem debitum inclusiue sine vltiori citatione put spiritus sanctus dictaret procedere, necnon certam diem per sessionem publicam habendam ad huiusmodi contumaciam soleniter accusandum deputare, & locum congregationis generalis fore habitum per huiusmodi actu contumacie accusate declarare dignarentur. Vestreque reuerendissime paternitates post nonnullas deliberaciones dictum locum congregationis ad hoc habitum, & idoneum ad premissa decernentes, & declarantes per premissa contumacia per nos accusanda hanc diem necnon, & sessionem publicam presentem nobis misericorditer statuere, & assignare decreuistis, put hec omnia in supradictis actis huius sacri concilii plenius continentur, ad que quo ad hoc nos referimus.

Vnde reues,

Vnde reuerendissimi reuerendique patres, & domini iuxta predictam Sessionis publice assignatione nobis, vt prefertur gratiosius concessam nos predicti promotores iterato cum ea qua possumus, & debemus instantia apud reuerendissimas dominationes vestras, & coram hoc sacro concilio prefati domini Eugenii pape super omnibus, & singulis indictis citationum decretis contentis contumaciam accusamus petentes, & eadem cum instantia requirentes, vt reuerendissime paternitates vestre prout iustitia suadet, & ordo iuris postulat, & rationis declarant ipsum dominum Eugenium in premis contumacem, ac protali eum habeant, & reputent. Et insuper contra ipsum super premissis, & omnibus aliis in hoc sacro concilio peragendis vsque ad finem debitum inclusiue sine vltiori citatione prout spiritus sanctus dictauerit, & de iure diuino pariter, & humano fuerit procedendum procedi, ac prout in huius sacre Synodi decretis plenius continetur. Qua siquidem contumacia sicut prefertur inscriptis accusata Reuerendissimus pater dominus cardinalis legatus pro & nomine sacri concilii iniunxit reuerendis patribus dominis Vticensi, & Nouariensi episcopis quatenus ad valuas eiusdem ecclesie irent ad inquirendum vtrum sanctissimus dominus noster Eugenius papa quartus cuius contumacia nunc per promotores fuit accusata, aut aliquis alius eius nomine esset ibidem qui vellet comparere coram sancta Synodo ibidem existente facturis, & adimpleturis illa ad que per duas citationes, seu monitiones citatus, seu monitus fuit. Quicquid duo domini episcopi de mandato quo supra assumptis etiam nobis notariis infra scriptis ad easdem valuas iuerunt, altaque & intelligibili voce per organum prefati domini episcopi Nouariensis trina vice proclamauerunt inquirentes prout eisdem per dictum dominum legatum nomine dicti sacri Concilii fuerat iniunctum petentes a nobis notariis publicum instrumentum ad perpetuam rei memoriam & cetera. Qua sic facta trina proclamatione nemineque pro dicto domino Eugenio comparente ad presentiam eiusdem sacri Concilii in eadem ecclesia constituti redeuntes retulerunt prout supra proclamasse, nec aliquem nomine predicti domini Eugenii coram eis comparuisse. Postquam quidem relationem promotores sacri concilii per organum domini officialis Basiliensis proponentes dixerunt in effectu similia verba. Reuerendissimi reuerendique patres, & domini audiuerunt vestre reuerendissime paternitates relationem per dominos Vticensem, & Nouariensem episcopos, & quia prefatus dominus Eugenius licet debite vocatus, & expectatus per se, vel alium non comparuit, prout neque comparet eius contumaciam iterum, & exsuperabundanti accusarunt trina vice petentes ipsum per sacrum Concilium pro contumace reputari, & declarari producentes, & repetentes acta, & decreta huius sacri Concilii Basiliensis, necnon duas citationes, & earum executiones vna cum omnibus Actis, & actibus in huiusmodi causa, petentesque diem certam pro Sessione publica pro huiusmodi declaratione fienda eisdem assignari. Quibus petitis dominus cardinalis legatus & presidens generalis dicti sacri Concilii, & nomine eiusdem verba sua dirigens ad ipsos promotores dixit. Venerabiles promotores audiuit hec sancta Synodus relationem factam per prefatos dominos episcopos, & petitionem vestram. Idcirco hec sancta Synodus iudices huius sacri concilii deputat, & ordinat ad videndum, & ad examinandum processum factum contra eundem Eugenium vt referant in congregatione generali. Qua facta relatione sacrum concilium deliberabit super declaratione contumacie, & aliis in huiusmodi causa peragendis, ac in sessione super hec decernenda vobis respondebit, de & super quibus omnibus, & singulis supradicti promotores, & eorum qui libet ad perpetuam rei memoriam petierunt, & petiit a nobis notariis fieri vnum, vel plura publicum, & publica instrumenta. Datum in Sessione publica eiusdem sancte synodi in ecclesia maiori Basiliensi. solenniter celebrata, die Iouis, xix. mensis Februarii. Anno domini. M. cccc. xxxiii.

SESSIO. XI. SACRI CONCILII BASILIENSIS.



GENERALIS SACROSANCTA SYNODVS BASILIENSIS
in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans ad perpetuam rei memoriam. Quoniam frequens generalium Conciliorum celebratio tanquam agri dominici precipua cultura vniuersalem ecclesie statum conseruit. Ideo summa cum diligentia intendendum est vt cunctis obstaculis que tam salubrem institutionem impedire possent accurate obuiet. Inherens igitur hec sancta Synodus ordinationi decreti Concilii Constantiensis. quod incipit. Frequens cupiensque ne scandala que (proh dolor) diebus nostris contigerunt futuris temporibus in perniciem

GGG. ii.

CONCILII BASILIENSIS.

ecclesie repullulent statuit, & decernit, vt Romanus pontifex qui primus in vinea domini laborare, & alios suo exemplo ad laborandum trahere tenetur per se, vel legatum de latere, aut legatos eligendum vel eligendos de Consilio, & assensu duarum partium cardinalium in Conciliis generalibus debeat interesse, necnon omnes, & singule persone ecclesiastice, que de iure, vel consuetudine generalibus Conciliis ad esse debent deinceps ad ipsa generalia Concilia tam vigore ipsius constitutionis. Frequens in dicta quam huius sacri Concilii Basiliensis, vel alterius futuri legitime congregati auctoritate indicenda sine alia vocatione venire personaliter astringantur, nisi legitimo detineantur impedimento, quo casu personas idoneas cum sufficienti mandato destinare teneantur. Quod si ipse Romanus pontifex, & alie predictae persone hoc facere neglexerint, aut ipsum concilium quoquomodo de facto impedire mutare prorogare dissolvere operam dederint, & infra quatuor menses cum reali satisfactioe non relinquerint ex tunc Romanus pontifex a papali, & predictae persone a suarum dignitatum administratione sint ipso facto suspensi. Quequidem papalis administratio ad sacrum concilium ipso iure deuoluatur. Quod si penas predictas per duos menses post dictos quatuor animo sustinuerint indurato contra tam Romanum pontificem quam predictas personas usque ad priuationem inclusiue per concilium generale procedatur. Statuit quoque hec sancta Synodus, vt non obstante quacumque etiam Romani pontificis probatione omnibus cuiuscunque status, & conditionis existant etiam si sint sancte Romane ecclesie cardinales liberum sit ad generalia concilia proficisci. Quodque ipse Romanus pontifex ad ipsa Concilia generalia accedere volentibus, & praesertim dictis cardinalibus licentiam si petierint impartiri teneatur. Declarat quoque hec sancta synodus verba illa, videlicet nullatenus prorogetur in indicto decreto posita, ita prohibitive intelligi, vt etiam per papam prorogari non possit. Quodque concilium actu congregatum dissolui, aut de loco ad locum mutari sine ipsius concilii expresso consensu per Romanum pontificem nullatenus possit, cassatque irritat, & annullat si quid forsitan contra hec, vel etiam in derogationem, aut impedimentum ipsius concilii generalis personarum, & prelatorum, ac suppositorum eiusdem per priuationem translationem censurasque ecclesiasticas, vel aliter quomodolibet in futurum contigerit attentari. Statuitque ex certis, & rationabilibus causis, vt praesens Basiliensis concilium per neminem, etiam si papalis fuerit dignitatis dissolui, aut de loco ad locum mutari possit, nisi de expresso consensu duarum partium cuiuslibet deputationis votis singulorum scrutatis, subsequenterque approbatione duarum partium congregationis generalis, similiter scrutatis votis ac demum in sessione publica facta declaratione, obsecratque per viscera misericordie Iesu Christi, & per asperionem sui sanguinis preciosi omnia supposita huius sacri concilii tam praesentia quam futura, obtestaturque, vt ante completam reformationem in capite, & in membris quanto rationabilius fieri poterit nullatenus dissolutioni consensum praesent, nec loci mutationi fieri permittant nisi ex causis iustis, & manifestis. Iuxta ipsius Constantiensis concilii ordinationem vult omnino saltem per mensem ante tempus dissolutionis eligi locum pro futuro celebrando concilio, declaratque ad habundantem cautelam verbum illud in decennium in predicta positum constitutione sic intelligi debere, vt decennium totaliter compleatur: & eo integre completo ex tunc facultatem concilii generalis celebrandi incipere. Quod si casu aliquo contingat eos qui Conciliis generalibus interesse tenentur in principio temporis non aduenire declarat non propterea dictam Concilii celebrandi facultatem expirare. Sed vt quacumque commode fieri poterit celebretur. Ne autem diu differri possit statuit vt per viginti dies ante predictum decennium tempus completum, vel aliud si forsitan ex causa per Concilium praefigi contingat Romanus pontifex per se, vel legatum, aut legatos suos, necnon archiepiscopus in cuius prouincia, vel dyocesi fuerit Concilium celebrandum, & omnes prelati vicini loco celebrationis Concilii per quatuor dietas vulgares cessante impedimento canonico in propriis personis, vel eo obfistete per viros idoneos ad hoc vicarios constitutos ad esse teneantur, vt de loci dispositione, & aliis preparatoriis concilii valeant habere tractatum. Die autem inchoationis Concilii generalis praefinita hi qui ibidem fuerint missam de sancto spiritu solemniter celebrent, & Concilium ex eo die stabilitum, & inchoatum esse efficaciter censeatur. Verum propter multas necessitates que contingere possunt venientibus ad Concilium, exhortatur hec sancta Synodus eos qui tunc praesentes fuerint, vt ad ardua negocia concludenda nisi decenti expectatione absentium moderata congruo iutervallo tempis non procedant, sed sic diuino timore preuiro procedatur in cunctis cum debita grauitate, sicut tanta magnitudo negotiorum vniuersalis ecclesie exigit, & requirit. In his autem casibus in quibus secundum statutum decreti Constantiensis pape licet locum futuri concilii de consensu sancte Romane ecclesie cardinalium mutare. Statuit vt si papa id facere negligat collegium cardinalium hoc suppleat, ita tamen, vt due par-

vt due partes ipsorum cardinalium consentiant seruando nichilominus modum qui in dicto capitulo frequens continetur. Ipsam autem loci mutationem si fieri contingat iurabunt dicti cardinales secundum deum, & conscientiam suam illam facere, & ex causis manifestis in capitulo frequens contentis. Vt premissa facilius executioni demandentur statuit ipsa sancta Synodus, q̄ electores Romani pontificis ante ingressum conclauis iurare deoque, & ecclesie promittere teneantur, q̄ si contingat aliquem ex eis in papam assumi premissa supradicta decreta statuta, & ordinata seruabit, & pro posse implere realiter, & cum effectu curabit. Adiciens q̄ quicumque in Romanum pontificem tuturum deinceps temporibus assumetur inter alia que profiteri debet iuxta decretum concilii Constantiensis, quod incipit. Quanto Romanus pontifex & cetera. Iuret etiam presens decretum efficaciter obseruare, quamquidem professionem teneatur postea in primo publico consistorio de nouo facere, p̄fiteaturque si eorum que in hoc decreto continentur fuerit violator, necnon ratione cuiuslibet notorii criminis ecclesiam scandalizantis iudicio generalis Concilii se esse subiectum. Hancque professionem tam ipse q̄ collegium cardinalium inserant litteris quas de noua assumptione pape per orbem de more transmittent. Vt tam salutaris, ac necessarii decreti nullus possit ignorantiam pretendere. Mandat hec sancta Synodus in virtute sancte obedientie omnibus metropolitanis, vt in prouincialibus episcopis in Synodalibus Conciliis prelati religionum in suis capitulis generalibus huiusmodi decretum legi faciant, & publicari. Cum liberum esse debeat omnibus ad hoc sacrum generale concilium quod vniuersalem ecclesiam representat proficisci, & consequenter quicquid in contrarium quacunque auctoritate, etiam si papali statuatur irritum sit censendum, ideo hec sancta synodus cassat, & annullat quęcunque mandata etiam sub censuris priuationibus beneficiorum, & officiorum inhabilitationibus ad eadem, & aliis quibuscunque penis facta, & fienda tam per dominum Eugenium papam quartum quam eius camerarium, vel alium eorum auctoritate curialibus, & officialibus Romane curie, vel aliis quibuscunque personis cuiuscunque status, & dignitatis existant, ne de curia Romana recedant per que facultas ad hoc sacrum Conciliū veniendi impediri, vel restringi quomodolibet posset. Datum in Sessione publica eiusdem sancte Synodi in ecclesia maiori Basiliensi solemniter celebrata, v. Calendas Maii. Anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo trigesimo tertio.

SESSIO DVODECIMA CONCILII BASILIENSIS.



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODUS, in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei memoriam. Sancta catholica ecclesia in sacro Constantiensi Concilio conueniens cum animaduerneret neglectum factorum conciliorum preteritis temporibus occasionem fuisse heresum errorum schismatum, ac plurimarum deformitatum in populo christiano, ipsorumque conciliorum frequentationem optimum fore dictarum pestium, ac malorum antidotum, diuina inspiratione instituit deinceps eodem modo & tempore generalia concilia celebrari. Prius autem ne quisquam de ipsorum conciliorum potestate hesitaret declarauit Concilium generale catholicam ecclesiam representans potestatem a Christo immediate habere, cui quilibet cuiuscunque status, vel dignitatis, etiam si papalis existat obedire tenetur in his que pertinent ad fidem, & extirpationem schismatis atque ad generalem reformationem ecclesie in capite, & in membris. Quodque eius mandatis statutis ordinatiōibus, & preceptis sup̄ premissis, seu ad ea pertinentibus quicumque etiam si papalis fuerit dignitatis obedire contumaciter contemnens, nisi resipuerit condigne penitentie subiiciendus est, & debite puniendus etiam ad alia iuris subsidia (si opus fuerit) recurrendo. Auctoritate igitur memorati Constantiensis Concilii, ac deinde ex instituto sacri Concilii Senensis approbationeque felicis recordationis Martini pape quinti, & moderni domini Eugenii pape quarti. Hec sancta Basiliensis synodus legitime congregata ad opus generalis reformationis ecclesie in capite, & in membris, necnon ad extirpationem heresum omnium cū diligentia in suo primordio procedere decreuit. Sed quoniam absque pace Christianorum principum hec duo sacratissima opera non facilem executionem habere poterant, professi est & ad pacem concordiamq̄ christiani populi velle totis viribus laborare, quemadmodum hactenus fecit fecissetque vberius, ac forte felicius nisi grauibz fuisset per prefatum dñm Eugenium obstaculis impedita. Et quoniā iter xp̄ianos nemo est cui⁹ p̄ sua dignitate magis iter sit

GGG.iii.

quā summi pontificis huiusmodi sacris operibus intendere, hec sancta synodus a sue congregationis initio dominum Eugenium per binas ambasatas cum magna instantia deprecata est, ut suas opas cōsiliisq; & auxilia ad ipsam synodum fouendam, ac promouendam vellet impendere. Cum vero ab ipso domino Eugenio pro suo pastoralis officio omne genus subsidii, ac suffragii speraremus lugubri nuncio ad nos perlatus est hoc sacrum cōcilium tam solemniter institutum, & pro tam necessariis negotiis congregatum in publico consistorio de facto cum de iure nō posset attentasse dissoluere, Quod nos audientes tristitia consternati magnosq; merore confecti sumus, nec modo nos sacrum concilium celebrantes huiusmodi pretenso dissolutio supra modum scandalizauit, sed & omnem populum christianum qui tam sanctorum operum felicem exitum magno cum desiderio expectabat: existimans tunc hec sancta synodus sinistris informationibus ipsum dominum Eugenium fuisse circumuentum mox ad eum venerabilem ep̄m Lausanañ. & decanum Traiecten. oratores destinauit eidem ostensuros causas pretenso dissolutionis a veritate procul esse, supplicaturosq; ut cum huiusmodi res grauiter ac notorie ecclesiam perturbaret, plurimeq; in populo Christiano exinde calamitates secuturę essent ipsam dissolutionem tam scādaloſe factam omnino reuocaret. Et huic sanctę synodo sicut dignitatem suam decebat cum affectu adhereret, Sed ipsorum oratorum rationibus, ac precib⁹ nequaquā motus eos ad nos vacuos remisit, qđ tam graue, ac notorium scandalum hec Synodus ferre non valens ipsum dominum Eugenium in publica Sessione monuit, ut infra quatuor menses pretenſam dissolutionem tot scandalorum causam penitus aboleret. Interim autem & post charissimus ecclesie filius Sigismundus Romanorum Imperator illustris tanq̄ ecclesie fidelis aduocatus pluribus notabilibus ambasatis, ac crebris litteris ipsum dominū Eugenium humillime deprecatus est, ut ab huiusmodi ecclesie perturbatione omnino desisteret. Id ipsum etiam zelo fidei, & ecclesie succensi q̄ plures reges, ac principes cardinalesq; ac prelati tam in curia Romana q̄ extra rogando obsecrando monendo sedula cum instantia fecerunt. Et quidem tot preces, & requisitiones vndiq; sibi porrectę sunt tam pie humiliter, & deuote, ut (qđ dolenter referimus) si pax, & tranquillitas ecclesie sibi fuisset cordi, nullatenus dissentire potuisset. Circa autem ipsorum quatuor mensium exitū ad nos quatuor oratores transmisit non ut emendarent, sed errata defenderent, nosq; increparent q̄ mox sue pretenſe non paruissimus dissolutioni. Quibus per responsiones huius sacri concilii veritas tam iuris diuini, & humani q̄ sine consensu concilii dissoluere nequiuerat quam facti quod cause pretenſe dissolutionis vere nō fuerant extitit luce clarius patefacta. Transactis his quatuor mensibus cum in publica sessione promotores sacri cōcilii ipsi⁹ domini Eugenii contumaciam accusantes eum contumacem declarari peterent, sancta Synodus a dictis oratoribus fuit exorata, ut superſedere dignaretur pro tunc, & vsque ad tres menses postea distulit. Et cum interim nulla sue emendationis indicia apparerent immo quotidie in suo proposito durius perseverans innumeris modis quos honestatis causa reticemus ipsam sanctam synodum dissipare, & euertere conaretur. Nos licet suadente iustitia acrioribus remediis uti potuissimus nichilomin⁹ mansuetudinis nostre non immemores iterum ipsum monuimus, & ex parte omnipotentis dei precepimus, ut infra sexaginta dies dissolutionem pretenſam prorsus reuocaret, & sacro concilio pure simpliciter, & cum effectu adhereret. Quibus exactis iterum per promotores cōcilii ipsius domini Eugenii contumaciam fortius accusantes instantius interpellati sumus, ut ad declarationē contumacie, & ad penas quas tanta contumacia exigebat procederemus. Et nichilominus aliquandiu differre decreuimus, si forte tantā sacri concilii pietatē vidēs ipse quoq; ad pietatē flecteretur. Interea quatuor alii sui oratores ad nos supuenerunt varias secū facultates immoverius difficultates, & inuolutiones afferētes per quas monitioni nostre nullaten⁹ parebatur, nec p̄tēsa irritabatur, sed poti⁹ firmabatur dissolutio. Multa etiam alia in his continebantur non mediocriter absurda, & sacro preiudicialia concilio. Quibus sine dei offensa, & graui iactura ecclesie nullatenus assentire poteramus prout hec in responsione dictis ambasiatoribus sextadecima die Iunii tradita diffuse describuntur. Post itaque duos menses qui decimanona Februarii expirarunt vsque ad presentem diem patienter distulimus sperantes ipsum dominum Eugenium plenam tandem adherentiam prebiturū, sed ut rei euidentia iam demonstrat quomagis pulsatur eo amplius obturat aures. Et quanto secum benignius, ac modestius agit, eo tenacius in suo dissolutionis proposito perseverat. Et quātum ex eius verbis factisq; colligi potest, nil aliud pretendere videtur nisi ut ecclesiam pessundet, iusq; sibi & successoribus faciat non solū abrogandi ritum sacrorū conciliorum, & ea pro libito dissoluendi, sed & ipsorum sacratissima decreta spiritu dei promulgata a quibus status pendet vniuersalis ecclesie irritandi & abolendi, & presertim declarationem illā q̄ in

q̄ in his que ad fidei causas, extirpationē schismatis, & generalē ecclesie reformationē in capite & in mēbris pertinet, quilibet etiā papalis dignitatis decretis generalis cōciliū subiicitur. Ex quibus quot quāq; mala ac scandala ex nūc & in futurū succedere possint satis omnibus liquet, & in prefata respōsione late exprimitur. Cum ergo iam vltra annū & dimidium incassum apud eum laborauerimus, nec nostris aut aliorū precibus ac monitionibus flecti velit, nec eum quantuncūq; mansuetudo ac patientia ad ea que pacis & rationis sunt mouere queant, quid amplius frustra immorandū est; forsā nostram patientiam putat assensum, & ex longa dilatione fiduciam perseuerandi assumit quasi arbitretur recte fecisse, nec ecclesiam in eum quicq; posse nullā irrogare penam aulā est, veremur ne facilitas venie incentiuū sibi, tribuat delinquendi. Timemus ne si delicta notoria intacta dimittamus fouere ipsa iudicemur. Christus deus noster cum in hierusalem pergeret opus nostre redemptionis impleturus, & Petrus eum prohibere vellet cōpescuit ipsum dicens. Vade post me sathanas scandalū michi es, quia nō sapiſ que dei sunt sed ea que hominū, Beatus Paulus cum vidisset beatum Petrum apostolorum principem circa obseruationē legalium reprehensibile fore & non ambulare ad veritatē euangelii resistit ei corā omnibus in faciē, & eum a simulatione in quam alios deducebat veritatis zelo repressit. Ecclesia catholica sepe numero summos pōtēfices siue a fide delirantes siue prauis moribus notorie ecclesiam scandalizātes correxit & iudicauit, neq; vbi de fidei periculo aut scandalo christiane religionis agebatur. Romanis pontificibus pepercit, his exemplis ac rationib⁹ hec sancta synodus excitata habēs a deo auctoritatē animaduertendi in eos qui ipsam non audierint, consideransq; expedire tam salutī anime ipsius domini Eugenii q̄ statui vniuersalis ecclesie modernis futurisq; tēporibus ammodo in dictum dñm Eugenium acrioribus remediis quādo quidem leuiora nō prosunt procedere decreuit & quāq; in tam notorie & incorrigibiliter scandalizantem ecclesiam statim posset finalē ferre sententiam, nesciens matē pietatis obliuisci, intuitu etiā prefati serenissimi Imperatoris qui per suas litteras super hec nos exacte rogauit adhuc ipsum dñm Eugenium tertio monere ac etiam tertiā ei indulgere dilationē proponit vt in sua potestate sit si velit penā euitare. Idcirco hec synodus prefatum dñm Eugenium cum quāta potest instātia & affectu per viscera misericordie Iesu christi rogat, orat, obsecrat, monet, citat & requirit, & ex parte omnipotentis dei vltimo & peremptorio mandat & precipit vt predictā pretenſam notorie scandalosam dissolutionē penitus reuocet, & hoc sacrum conciliū Basiliē. generaliū Cōstatiē. & Sene. conciliorū statuta approbationēq; felicis recorda, Martini pape quinti, & ipsius dñi Eugenii legitime inchoatū declarat tēpore huiusmodi inchoationis continuatū fuisse, & esse prosecutionēq; semper habuisse, continuariq; ac prosecutionem habere debere. Et ipsi pure & simpliciter adhereat, & cum effectu, & hmoi reuocationē declarationēq; & puram adhesionē per suas litteras more romane curie bullatas huic sacro concilio notificet infra sexaginta dies a die presentis publice sessionis immediate sequentes. Quod si predicta oia & singula infra prefatos dies adimpleuerit cum effectu, hec sancta synodus ex sua solita benignitate & clementia ipsum dñm Eugenium quantū cum deo poterit honorare & honorari facere intendit. Si vero quod absit in pertinacia perdurans oia & singula predicta infra prefatos sexaginta dies realiter & cum effectu non adimpleuerit, elapsis dictis sexaginta diebus ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nūc hec sancta synodus in virtute omnipotentis dei a quo super oēs christifideles immediate potestātē vendicat predictum dñm Eugenium manifestum contumacem notorie incorrigibiliterq; scandalizantē ecclesiam ab omni administratione papatus in spiritalibus & tēporalibus ipso facto suspendit, & suspensum esse declarat, processura tandem ad vltiora vsque ad sententiā finalem inclusiue si opus fuerit ipso domino Eugenio amplius non citato prout spiritus sanctus dictauerit, omnē ipsius papatus administrationem in his omnib⁹ que in spiritalibus & temporalibus ad solum papā vel ad solam sedem apostolicam de iure pertinere noscuntur, eadē sancta synodus post dictum terminum ad seipsam decernit, & declarat ipso facto esse deuolutā. Quicquid autē in calu predicto per ipsum dñm Eugenium lapso dicto termino ratione papatus factum fuerit, & attentatum decernit irritū & inane. Quo casu omnes reges, principes, cōmunitates, et alios quoscunq; cuiusuis status et dignitatis existant hec sancta synodus monet et requirit, et eisdem in virtute sancte obediētie sub diuini obtestatione iudicii mandat, ecclesiasticis vero personis quacunq; dignitate, etiam si cardinalatus patriarchali aut pontificali prefulgeant sub penis quas ipso facto incurrant excommunicationis, & suspensiōis ab omnibus dignitatibus beneficiis, & officiis quocunq; nomine nuncupentur, etiam si forent metropolitane, aut cathedrales ecclesie siue in titulum, siue in commendam obtineant, vicariis autem gubernatoribus vasallis feudatariis, & subditis Romanis

ecclesie sub pena priuationis ipso facto oim feutorū & aliorum quorūcūq; iurium & priuilegiarum que ab ipsa romana ecclesia obtinent districtē p̄cipit vt prefato dño Eugenio durāte predicta suspensione p̄textu cuiusuis iuramēti subiectionis aut p̄misse fidelitatis nullatenus ratione papat⁹ obediant. Adicit quoq; hec sancta synodus q̄ si prefatus dñs Eugenius predicto termino sexaginta dierum pendente aliquas p̄motiones fecerit ad cathedrales ecclesias, & ecclesiasticas dignitates, vel alia quēcū que beneficia officia in fomentū dicte sue pretenſe dissolutionis & eneruatione diminutionē seu impedimentū huius sacri concilii, de quo ipsius sacri concilii arbitrio iudicabitur, an facte fuerint in fomentū eadem sancta synodus hmoi sic factas p̄motiones cassat, irritat, & annullat. Mandat preterea in virtute sancte obedientie & sub pena priuationis quā ipso facto incurrant oim suorū beneficiorum cōmendarū pensionū & gratiarū quarūcūq; etiā expectatiuarū oibus & singulis sancte romane ecclesie cardinalibus patriarchis archiep̄is episcopis, & aliis ecclesiarū prelati, officiariis, curie, & quibus cūq; in Romana curia existentibus cuiusuis status aut conditionis existant, quatenus in calu predicto post lapsum dicti termini infra triginta dies p̄xime immediate sequentes a curia romana recedant, & deinde cardinales oino sub pena predicta ad hoc sacrum cōciliū omni mora post posita veniant, patriarche vero archiep̄i episcopi & alii ecclesiastici prout de iure vel consuetudine ad generale cōciliū ire tenentur sub penis iuris iter suum sine fraude continuando ad hoc sacrum cōciliū arripiant. Reliqui vero qui ad generale cōciliū non tenentur venire ad residendum & deo seruiendū in propriis beneficiis, vel ad hoc sacrum cōciliū sine more dispendio, & omni fraude cessante se transferant & accedant. Omnes autem causas tam ecclesiasticas q̄ prophanas, ciuiles & criminales inter quascūq; personas cuiuscūq; status conditionis aut dignitatis existant in curia romana pendentes lapso dicto termino sexaginta dierū in calu predicto ab ipsa curia romana eadā sancta synodus ad se aduocat, & aduocatas esse vult expresse inhibens sub pena excommunicationis late sententie oibus iudicibus auditoribus, & cōmissariis quibuscūq; predictę curie, ne post dictos dies in prefatis causis procedere, aut quicquā agere quoquomodo preſumant. Quicquid autē contra hanc aduocationem & inhibitionē attentari contigerit ipso iure decernit irritum & inane. Decernit autem hec sancta Synod⁹ huius decreti publicationē in presenti sessione factam eiusq; affixionē in valuis maioris ecclesie Basiliens. vim habere monitionis citationis & executionis, & ita vniuersos artare ac si p̄sonaliter essent apprehēsi, & eis intimatū fuisset. Insuper hec sancta synodus declarat & p̄testatur, q̄ nihilominus dilatiōe huiusmodi sexaginta dierum pendente cum id rerum necessitas suadeat & qualitas agendorū in vltiori prosecutione concilii & agendorū in eo procedere intendit ordinare debite & mature, nec propterea susperfedere aliquāliter in processu. Datum in sessione publica eiusdem sancte synodi in ecclesia maiori Basiliensi tertio idus Iulij anno domini millesimo quadringentesimo trigesimo tertio.

DECRETVM ELECTIONVM DIGNITATVM ET CONFIRMATIONIS electiuarum.

A



VEMADMODVM IN CONSTRVENDA DOMO PRECIPIA est architectoris curavt tale iaciat fundamentum super quo firmū perduret edificium. Ita in generali ecclesie reformatione potissimū est huius sancte synodi studiū vt tales ecclesiis preficiantur pastores qui tanquā columnę & bases ipsam ecclesiam doctrine & meritorum vitibus firmiter sustentent. Quanta autem in eligendis prelati diligētia adhibenda sit officium eis iniunctū euidenter ostendit. Ad regimen enim assumuntur animarum pro quibus domin⁹ noster Iesus christus mortuus est, & sanguis eius preciosus effusus. Propterea sacri canones spiritu dei promulgati proinde statuerunt vt vna quęq; ecclesia ac collegiū seu conuentus sibi prelatum eligant. Quibus hec sancta synodus eodem spiritu congregata inherens statuit & diffinit generalē reseruationem oim ecclesiarum Metropolitanarum Cathedralium Collegiatarum monasteriorum ac dignitatum electiuarum per Romanum pontificem de cetero fieri aut facta vti non debere reseruationibus in corpore iuris clausis & his quas in terris Romane ecclesie ratione directi seu vtilis dominiū mediate vel immediate fieri contigerit semper exceptis. Sed quod per electiones ac confirmationes canonicas secundum iuris cōmunis dispositionē predictis metropolitanis cathedralibus monasteriis & collegiatis ecclesiis ac dignitatibus electiuis vacantibus debite provideatur, non derogando propterea statutis priuilegiis

ac consuetudinibus rationabilibus quibuscumque postulationibus in iuris communis dispositione remanentibus. Decernitque hec sancta Synodus rationi fore consentaneum & reipublice accommodum, ut contra hoc salutare decretum Romanus pontifex nihil attentet nisi ex magna rationabili et euidenti causa in litteris apostolicis nominatim exprimenda, & ut eo firmitus hoc salubre decretum custodiatur, vult eadem sancta Synodus ut inter alia que Romanus pontifex in sua assumptione profitebitur iuret decretum hoc inuiolabiliter obseruare. Et quoniam tales ut predictum est oportet esse prelatos hi ad quos ius pertinet eligendi omnem curam adhibeant ut dignam coram deo & hominibus electionem faciant, exactamque proinde apponant sollicitudinem ut tales eligant qui tanto officio satisfacere valeant. Scientes quod si dolose vel negligenter, ac timore domini postposito in re tam graui se gesserint, sicut auctores erunt & causa malorum pastorum, ita participes fient penarum quas ipsi mali pastores in districto dei iudicio patientur. Et cum humane fragilitatis conatus nichil sine omnipotentis dei suffragio queat efficere, a quo omne datum optimum & omne donum perfectum descendit, adueniente die electionis hi ad quos pontificis vel abbatis spectat electio, in ecclesia conueniant magna cum deuotione missam de spiritu sancto audituri quem humiliter exorabunt ut eos ad dignum eligendum pastorem inspirare dignetur. Et ut eo facilius gratiam hanc obtinere mereantur, quo deuotius ad actum electionis accedant contriti & confessi sacramentum eucharistie reuerenter suscipiant. Ad locum vero electionis ingressi pro quocumque prelate qui per electionem assumitur, iurabunt in manibus eius qui capitulo presidebit, & ipse presidens in manibus immediate sequentis sub hac forma. Ego enim iuro & promitto omnipotenti deo & tali sancto vel sancte sub cuius vocabulo dedicata est ecclesia eum eligere quem credam futurum ecclesie in spiritualibus & temporalibus vtiliorem, nec illi vocem dare quem verisimiliter sciueram promissione aut datione alicuius rei temporalis seu prece per se aut alium interposita, aut alias qualitercumque directe vel indirecte pro se electionem procurare. Item iuramentum prestat confiteaturque & communicet, qui constituit procuratorem ad eligendum certam personam, necnon & procurator generaliter ad eligendum constitutus in casibus in quibus secundum iuris communis dispositionem in huiusmodi electionis negotio procurator constitui potest. Quod etiam iuramentum prestat ab his in quos continget super electione futuri prelati fieri compromissum qui etiam confiteri & communicare teneantur. Quod si predicta non fecerint eligendi pro illa vice sint ipso iure potestate priuati. Deinde eligant in prefatum prelatum virum etatis legitime moribus grauem, litteratum scientia prelitum, in sacris ordinibus constitutum, & alias idoneum secundum canonicas sanctiones. Quod si aliter & de alia persona quam ut predictum est, aut per symoniacam prauitatem electionem fieri contigerit electio sit irrita & inanis. Et sic symoniacae eligentes preter alias penas perpetuo sint ipso iure eligendi priuati. Alii vero canonicis penis subiaceant, Symoniacae autem electi, & qui huiusmodi symoniacae electionis participes fuerint taliter eligentes & confirmati in horrorem tanti criminis penam ipso facto excommunicationis incurrant, nec a tali reatu & excommunicatione electi & confirmati absolui possint nisi ecclesiis & dignitatibus ad quas turpiter assumpti sunt libere resignauerint & ad eas obtinendas quas nephario ingressu adepti sunt perpetuo reddantur inhabiles. Ad tollendam autem ambitionis radicem obsecrat per viscera misericordie Iesu christi hec sancta synodus ac instantissime exhortatur Reges principes communitates & alios cuiusunque gradus & dignitatis existant ecclesiastice vel mundane, ne electoribus litteras scribant seu preces porrigant pro eo qui per se vel alium talia procurabit litteras seu preces. Multoque minus comminationes impeditiones aut aliud facient quo minus libere ad electionem procedatur. Similiter in virtute sancte obedientie ipsis electoribus precipitur ne ad huiusmodi litteras vel preces comminationes vel impressiones ut premititur quemquam eligere presumant. Facta autem electione & ei ad quem ius pertinent confirmandi presentata si appareat coelectus vel se opponens electioni, nominatim vocetur ad videndum discuti electionis negotium. Et nichilominus generaliter edictum publicum in ecclesia in qua facta est electio proponatur iuxta constitutionem felix recorder. Bonifacii octauus. Comparantibus autem aliquibus vel non nichilominus ipse confirmator ex officio tanquam in negotio inquisitionis procedat omnem adhibiturus diligentiam ut tam forma electionis quam merita electi, & omnes circumstantie debite examinentur & discutiantur. Et si electio confirmanda sit vel infirmenda iudicialiter confirmetur vel infirmetur. Et ut omnia munde & sine labe ac labis suspitione procedant, non solum exigere aliquid quantumcumque paruum, sed etiam gratis oblata confirmator ratione confirmationis sub nomine sub-

iectionis subsidii gratitudinis aut alio colore,pretextu cuiusvis cōsuetudinis aut priuilegiū per se vel aliū recipere nullatenus presumat. Notariis autem & his qui scripserunt in huiusmodi causis emolumentū aliquod moderatū taxetur habendo respectū ad laborē & operā scripture non ad fructuū prelature valorem. Si vero confirmatores predicti electiones non seruatis superius ordinatis,& de personis non idoneis vt premittitur factas vel alias per symoniacā prauitatem confirmauerint, eo ipso confirmationes huiusmodi sint nulle. Confirmantes autē alias personas quā supradictū est pro ea vice, per symoniacā autem labem perpetuo ipso facto iure confirmandi sint priuati. Et nihilominus propter dictā symonicā labem si eam cōmiserint, etiā sententiā excommunicationis incurrant eo ipso, a qua preterq̃ in mortis articulo absolutionis beneficiū obtinere non possint. Summū vero pontificem hec sancta synodus exhortatur vt cum speculū & norma omnis sanctitatis & mundicie esse debeat, pro confirmatione earū electionum quas ad eum deferre contigerit nihil penitus exigat aut recipiat, alioquin si secus faciendo notorie ac incorrigibiliter ex hoc ecclesiam scandalizat futuro concilio deferatur. Pro oneribus autē que ipsum pro regimine vniuersalis ecclesie subire oportet proque sustentatione sancte Romane ecclesie cardinaliū & aliorum necessariorū officialium, hoc sacrum conciliū ante sui dissolutionem oīno debite & congruenter prouideat. Quod si contingat aliquā circa hec prouisionē non facere per hec eadem sancta synodus non intendit in aliquo preiudicare sancte Romane & vniuersali ecclesie nec alteri cuiuscūq̃. Datum in sessione publica eiusdē sancte synodi in ecclesia maiori Basiliē si solemniter celebrata die lune. xiiii. Iulii Anno dñi Millesimo quadringentesimo tertio.

ACCUSATIO CONTVMACIE PAPE FACTA PER PROMOTORES sacri concilii in decima tertia dicti concilii sessione celebrata die veneris. xi. Septembris.

A



IE VENERIS VNDECIMA MENSIS SEPTEMBRIS Anno domini Millesimo quadringentesimo trigesimo tertio, in ecclesia maiori Basiliensi fuit celebrata tertiadecima huius sacre synodi Basiliensis Sessio hoc modo, scilicet missa de spiritu sancto per reuerendū patrem dominū Mattheū episcopum albiganē, italice nationis celebrata, Antiphoniis letaniis, & suffragiis vt in aliis sessionibus dictis lectoq̃ euangelio secundum Mattheum. In illo tempore, Respiciens Iesus in discipulos suos dixit Symoni Petro, Si peccauerit in te frater tuus vade & corripe eum inter te & ipsum solum. &c. Ac hymno veni creator spiritus. &c. decantato cum versiculo & collecta, septem dñis Cardinalibus & aliis dominis prelati & patrib⁹ in eorū mitris planis & pluuiabibus existentibus in multitudine copiosa, assiste dño Guilhelmo duce Bauarie sacri concilii nomine serenissimi principis domini Imperatoris protectore. Promotores sacri concilii per organum venerabilis viri dñi Stephani de nouaria legum doctoris alterius promotorum huius sacri concilii accusarunt contumaciā sanctissimi domini nostri Eugenii pape quarti put in quadā schedula quā ipse magister Stephan⁹ promotor in suis tenebat manibus quamq̃ de verbo ad verbum alta & intelligibili voce legit latius continetur, cuius tenor sequitur & est talis. Reuerendissimi reuerendiq̃ patres & ceteri domini metuendissimi quia nuper de mense Iulii proxime preterito & die. xiiii. eiusdem hec sancta Basiliē. synod⁹ celebrata attente considerans sanctissimū dominū Eugenium papā quartū. Exhortationes, obsecrationes, requisitiones, citationes, & monitiones per eandē sacram synodū sibi repetitis vicibus factas, vt huic sacro sancto concilio adhereret, & eidem fauores prout tenetur impenderet aure surde pertransiret, nec ipsum ad vota aliquatenus prout tamen ipsa synodus sperat inclinari, & quamq̃ eo vt tunc ipsa sacra synodus propter ipsius dñi Eugenii manifestā contumaciā ad huiusmodi contumacie declarationē contra ipsam procedere non immerito potuisset quemadmodū etiam pro tūc per promotores & procuratores dicti sacri concilii Basiliē. licet immeritis debita fuit cum instantia postulātū volens solita sua mansuetudine aduersus dñm Eugenium vt, & iterato ipsum ex superabundanti charitatiue requirere & monere. Certum decretū monitoriū edit & decreuit, quo idem dñs Eugenius exoratus requisitus monitus & interpellat⁹, ac in virtute oīs potentis dei sub certis penis modis et qualitatibus eidem mandatū extitit, vt infra sexaginta dies a dicta sessione habita cōputandos pure simpliciter et libere huic sacro sancto Basiliē. concilio adhereret, nec non pretenfam dissolutionem eiusdem sacri concilii per ipsum alias attentatam reuocaret, et alia in huiusmodi decreta contenta cum effectu adimpleret. Alioquin penas in huiusmodi decreto contentas

ipso facto incurreret, prout hec in dicto decreto lati⁹ continentur. Ad quod nos promotores predicti nos referim⁹ in hac parte, & hic pro repetitis cum aliis omnibus actis sacri concilii ad causam facietib⁹ haberi volum⁹ & repetim⁹. Cum autem finis prefatorum sexaginta dierum instet de presenti, & nec ipse dominus Eugenius per se neque per alium hanc sacram synodum de homini sua adhesionem pura simplici & libera ac reuocatione dicte pretese dissolutionis, aliorumque in dicto decreto contentorum adimplerione aliquatenus certificauerit nec de presenti certificet, sed eidem decreto & contentis in eo contumaciter satisfacere contemnat in non modicum vniuersalis ecclesie damnum christifidelium scandalum atque huius sacri concilii Basiliensis vniuersale ecclesiam representantis contemptum. Idcirco nos promotores & procuratores antedicti ex officio nobis incumbenti coram hac sacrosancta synodo debita cum instantia humiliter requirim⁹, quatenus eundem dominum Eugenium contumacem prout est declarare, ipsumque penas in decreto contentas incidisse decernere, ac ipsius contumacia exigente ad vltiora prout Spiritus sanctus dabit & ordo iuris & Rationis exigat procedere dignaretur super homini requisitione & contumacie accusatione, & aliis requireres per vos dominos notarios fieri publica instrumenta. Predictis autem ut premittitur factis, & contumacia accusata. Illustri princeps dominus dux Guilhelmus per organum venerabilis fratris Petri ordinis canonicorum regularium nomine & ex parte serenissimi domini Imperatoris, & suorum & dominus Iohannes offenburg nuncius prefati domini Imperatoris repetierunt illa que alias videlicet die lune proxime preterita dixerunt & promiserunt in congregatione generali pro dilatione prorogatione triginta dierum consequenda eadem iterum dicentes repetentes & promittentes. Similiter magister ciuium, & nonnulli alii nomine concilii & ciuitatis Basiliensis, pro homini dilatione institerunt. Et quod amplius pro vltiori dilatione nunquam facerent instantiam sunt prestatam, de quibus petita sunt per promotores instrumenta publica. Post hec contumacia dicti domini nostri pape in scriptis, ut prefertur accusata deducta ad noticiam dominorum presentatorum archiepiscopi Spalaten. & episcopi Ceruensis. Ambasiatorum eiusdem domini nostri pape, mox ipsi ad dictam congregationem accesserunt & lecturam decretorum quam reuerendus pater dominus Martinus episcopus Lectorens. Gallicane nationis de mandato sacri concilii iam inceperat interruperunt. Quis que quedam verbo intermiscetes duas bullas clausas sub bulla dicti domini nostri pape Eugenii credentiam in effectu continentes exhibuerunt & obtulerunt, quibus apertis & deinde lectis ut moris est prefati domini nostri archiepiscopi Spalaten, & episcopus Ceruensis. proposuerunt in effectu, quod ipsi ad istud sacrum concilium turbationis causa nullomodo accedebant, sed solum ex eo, quia ipsis relatam erat per aliquem ex suis commensalibus, quod in dicta generali sessione ipsius domini nostri pape contumacia fuerat accusata, ac si contra prefatum dominum nostrum papam procederetur vel procedi peteretur. Et quoniam ut asserbant ipsi ambasiatores terminus citationis decreti concilii qui sexaginta dierum dicebat hac die hodierna non cadebat, nec iuxta illum prefixum terminum citationis dominus noster papa prefatus eadem die per se vel alium comparere tenebatur. Ideo solum pro sui informatione, & ne contra prefatum dominum nostrum papam quoquomodo saltem debite procederetur illuc accesserunt prout accedebant protestantes de huiusmodi termino & nullitate processus antedicti petentes de his a nobis notariis instrumentum. Quibus auditis reuerendissimus in christo pater dominus cardinalis sancti angeli legatus, & huius sacri concilii generalis presidens verba supradictorum archiepiscopi Spalaten. & Ceruensis. in effectu resumens eisdem nomine sacri concilii effectualiter respondit qualiter sacrum concilium proposita per prefatum archiepiscopum Spalaten. & episcopum Ceruensis. benigne & cum mansuetudine audiuit, sed quia asserebat se audiuisse sacrum concilium contra prefatum dominum nostrum procedere ideo dixit se male informatos fuisse. Sed bene verum erat quod hodie terminus sexaginta dierum alias per decretum sacri concilii prefato domino nostro pape prefixus de adherendo prefato concilio pure & simpliciter, pretesamque dissolutionem dicti concilii reuocando hodie instabat. Idcirco promotores sacri concilii volentes termino predicto satisfacere ipsius domini nostri pape contumaciam accusauerunt petendo et requirendo cum nullus pro domino papa adesset volens decreto monitorio predicto ipsius domini nostri pape nomine satisfacere quatenus eum contumacem, et in penas in decreto contentas incidisse declararet, procederentque ad vltiora prout daret Spiritus sanctus et diceret ordo rationis. Quapropter petiit ipse dominus cardinalis legatus et presidens nomine sacri concilii, quatenus si dictam adhesionem ipsius domini nostri pape haberet, ipseque dominus papa prefato concilio decreto satisfecisset, aut ipsi ei⁹ nomine debite satisfacere vel lent de premissis adhesionem et satisfactionem fide facerent cum effectu. Nam sic faciendo domini et patres de concilio illam adhesionem cum magno gaudio decantando. Te deum laudamus susceperent. Alios quin venerabiles patres ipsius sacri concilii citius mortem eligerent quam ecclesiam dei pretextu talis dis-

solutionis periclitari permitterent, adiiciens quod bene verum erat quod ad serenissimi principis domini Imperatoris supplicationem & instantiam sacrum concilium prefatum sexaginta dierum terminum domino pape prefixum usque ad triginta dies ab hac die computandos prorogandum duxerat & prorogare intendebat sub modis & formis in decreto primo contentis. Et nichilominus quia dicte bulle simplicem credentiam continebant dixit idem dominus legatus, quod si aliquid exponere volebant quod libenter a patribus concilii audiretur. De quibus ipse reuerendissimus pater dominus cardinalis legatus & presidens nomine sacri concilii petiit a nobis notariis instrumentum hoc idem nomine sacri concilii petierunt promotores. Postquam prefatus magister Stephanus alter ex promotoribus respondens his que prius dixerant dicti oratores pape dixit, quod quantum ad ipsum & alios promotores satis erat quod tunc contumaciam pape accusarent & alia facerent & peterent ut in sua schedula superscripta continetur. Et quod predicta facere poterant de iure, quod tunc expirabat terminus cum tempore deberet de momento ad momentum computari. Et si ulterius expectaret non haberent dominos congregatos coram quibus facerent ea que essent necessaria facienda pro premissis. Et quantum ad ipsos promotores pertinebat officium eorum erat ita facere. Deliberatio vero ad ipsam synodum pertinebat petere de his omnibus publica instrumenta. Tandem cum non constaret de adhesionem predictam vel alias satisfactionem efficaci ipsius domini Eugenii ipsiusque archiepiscopo Spalatensi. & ceruicensi. episcopo per illustrissimum dominum vivilhelmum ducem Bauarie sacri concilii nomine dicti imperatoris protectorem, & vices gerentem per organum discreti viri fratris Petri ordinis canonicorum regularium sancti Augustini gratiose requisitis ut si adhesionem hominum haberent illam sacro concilio offerrent, & ob hoc totus mundus letaretur. Alioquin sacrum concilium in suis agendis nullomodo perturbarent & ad vltiorem dictorum decretorum pronuntiationem & publicationem procedere permitterent. Et tamen cum neque ad requisitionem prefati domini legati, neque ad requisitionem ipsius domini ducis prefati ambasciatores pape aliquam adhesionem offerrent siue aliquam credentiam exponere vellent, placuit dictis dominis ambasciatoribus ipsi domini nostri pape dicti decreti promulgatio. Quibusquidem sic pactis, & dictis ambasciatoribus a loco sessionis recedentibus & se absentatibus prestatus reuerendus pater dominus episcopus lectorum. de mandato sacri concilii publice alta & intelligibili voce loco ad hoc deputato huiusmodi decretum de verbo ad verbum legit & pronunciauit sub his verbis.

A SACROSANCTA generalis synodus Basiliensis, in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans ad perpetuam rei memoriam, Dudum siquidem hec sancta synodus volens periculis & grauissimis scandalis que ex pretenso huius sacri concilii dissolutione per dominum Eugenium papam quartum facta vniuersali ecclesie notorie imminere salubriter prouidere, postquam reiterate exhortationes ac requisitiones synodi prefate & multorum principum ac dominorum specialiter, charissimi ecclesie filii Sigismundi romani Imperatoris illustris & eiusdem ecclesie filii aduocati ut dictam dissolutionem reuocaret, & puram ac simplicem adhesionem prefate synodo faceret minime profuerunt, tandem iusticie zelo compulsa & ne morbo hominum in exitium & scandalum intolerabile militantis ecclesie perduraret, die decima tertia mensis Iunii proxime preteriti in solemnibus sessionibus decretum monitorium sub certis penis & aliis in eo contentis aduersum dictum dominum Eugenium papam decreuit, cuius tenor de verbo ad verbum subiicitur & est talis. Sacrosancta catholica ecclesia in sacro Constantiensi concilio &c. ut supra est totaliter scriptum. Cum autem die termini adueniente sollemniter in maiori ecclesia Basiliensi publicam tenentes sessionem federemus seruatis seruandis. ut ipse dominus Eugenius aut alius pro parte eiusdem comparere, & sacrum concilium de partitione contentorum in decreto predicto certificare vellet facultatem haberet dilecti ecclesie filii Hugo barardi de Vercellis & Stephanus de Nouaria legum doctor huius sacri concilii promotores prefati domini Eugenii pape contumaciam nec per se nec per alium de adhesionem sua pura & simplici, necnon de partitione omnium & singulorum contentorum in dicto decreto que facere tenebatur accusauerunt & cum instantia postulauerunt ut ad vltiora aduersum eum prout exigeret iusticia procederetur, cum autem circa processum hominum interderetur. Dilecti ecclesie filii Vivilhelmus Bauarie dux huius sacri concilii pector, et Iohannes offenburg. miles & ciuis Basiliensis. litteras credentiales in eorum personis pro parte dicti charissimi ecclesie filii Sigismundi romani imperatoris huic sacre synodo directas alias in sacra generali congregatione exhibitas & in vim eorum explicata repetierunt. Quorum expositorum tenor in effectu talis extitit, Reuerendissimi in christo patres & domini mandat nobis illustrissimus & inuictissimus romanorum imperator ut solitas recommandationes & oblationes sacratissimo huic cetui exhibeamus sui parte, necnon perseuerentiam animi sui circa adhesionem continuo eidem concilio faciendam nunciemus. Quodque licet notissimum sit suam serenitatem variis nunciis & oratoribus, ac litteris continuo dictum dominum Eugenium papam super adhesionem plenaria sacri concilii sollicitasse & excitasse. Etiam se ad ipsum personaliter

sonaliter transferendo non sine maximis periculis incommodis & expensis. Tamen post habitam noticiam per litteras sibi prefantatas sacri concilii de decreto monitorio cum suspensionis pena contra ipsum eum summam fecisse diligentiam rome dum ibi fuit ut ad parendum iniunctis per sacrum concilium inclinaret significarem. et cum speraret in ea re se posse proficere. cumque ut asserit imemores existere non debetis de his que in sacro Constantien. concilio fecit pro vnione ecclesie & de periculis & incommodis que subiuit & que etiam passus extitit, patiturque pro isto spe non mediocrem eum in vestra beneficia recipere debetis merito existimare. Nam exploratissimi sunt comatus per eum facti ad cathaloniam & gallias Angliamque pro dicta sanctissima ecclesie vnione, & nouissime ad Italiam pro istius synodi felici progressu. Vnde hac fiducia fretus nobis iniunxit ut cum maxima instantia pro eiusdem parte easdem vestras reuerendissimas dominationes rogaemus & deprecemur, ut terminum alias sexaginta dierum domino Eugenio pape prefixum in proxima precedenti sessione per triginta dies in eisdem modis & qualitatibus prout est prorogare ob suam contemplationem & singularem complacentiam dignaremini. Quodque sacrum concilium certificarem quod de cetero nullam aliam circa processum ipsius pape peteret dilationem, sed libere pmitteret per sacrum concilium pcedi prout dictauerit & ordinauerit faciendum. Et cunctis per sacrum concilium ordinatis & ordinandis acquiescet & obtemperabit, & quantum poterit inuolabiliter faciat obseruari. Et ut in maiori robore hec sancta synodus pseueret iudicamus suam existere intentionem infra istos triginta dies quos petimus ubi huiusmodi prolatio concedatur dictam suam serenitatem huc pfecturam. Statimque habita noticia prolationis eiusdem omnes Alamanie principes conuocaturam ad hunc locum, & cum eis efficaciter insistere, ut eisdem concilio debeat adherere, et insuper ne huiusmodi dilatio sacro concilio vel eius suppositis vel ipsorum familiaribus possit esse danosa contetatur idem imperator, quod durante huiusmodi triginta dierum prolatione, si quid papa attentauerit contra aliquem dictorum ex nunc illud & alia que antea attentauerit per sacrum concilium irritetur & annulletur. Cum autem inter nostra pectora reuoluerem eiusdem Sigismundi romani Imperatoris grandia obsequia vniuersali ecclesie impena, & que in futurum impedi non dubitamus. Quamquam huiusmodi dilatio nonnullis ex multis causis vniuersali ecclesie onerosa videatur, tamen dictorum obsequiorum intuitu ac etiam a certo tenentes que per dictos Vvilmum ducem illustre, & Iohannem offenburg militem pro dicti imperatoris parte exposita & oblata fuere sincere seruabuntur petitioni huiusmodi annuendum decreuimus. Spiritus sancti ergo nomine inuocato cuius nutu dirigitur in agendis hec sacra Synodus, & per cuius gratiam sperat omnia feliciter pducere ad optatum dictum terminum sexaginta dierum alias dicto domino Eugenio pape quarto in proxima sessione ut premittitur solenni pcedenti assignatum ad certificandum sacrum concilium de sua pura & simplici & libera adhesionem, et dicte pretense dissolutionis concilii reuocationem, & aliis que in dicto decreto continentur cum oibus qualitatibus penis ac modis quibuscumque aliis pendentibus ab eisdem in eo insertis ad triginta dies proxime futuros. Hec sancta synodus prorogat & hunc terminum prorogatum eandem vim executionis & modum quem habebat terminus sexaginta dierum recipere decernit, ordinat, declarat, ac ex nunc statuens & decernens quod si infra hoc spatium triginta dierum plenarie idem dominus Eugenius non impleuerit omnia & singula in prefato decreto monitorio contenta ut premittitur absque alia declaratione facienda super dicta non paritione, & alia quacumque solennitate requisita ad vltiora procedet ut in dicto decreto continetur. et proinde oibus super prefata suspensionem quam durare vult quousque aliter per concilium fuerit ordinatum. Et aliis huiusmodi processibus contentis litteras oportunas sub bulla sacri concilii postulatis per dilectos ecclesie filios Iulianum sancti angeli sancte romane ecclesie dyaconum cardinale apostolice sedis legatum, & huius sacri concilii, necnon & alios sacrarum deputationum presidentes vel duos ex eis esse tradendos decernentes quod decetero nulla alia dilatio ad cuiuscumque instantiam concedatur. Datum in sessione publica eiusdem sancte synodi in ecclesia maiori Basiliensi. solemniter celebrata tertio Idus Septembris. Anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo trigesimo tertio.

ALIVD DECRETVM PRO SVPPOSITORVM TVITIONE



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS IN SPIritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad perpetuam rei memoriam. Ut sacri concilii et suppositorum eiusdem indenitati congrue provideatur statuit et decernit hec sancta synodus quod quecumque per dominum Eugenium papam quartum vel alium sua auctoritate in preiudicium lesionem derogationem seu iniuriam sacri concilii vel corporum seu incorporandorum eidem per se vel procuratorem et familiarium ipsorum seu in eorum seruitiis ubicumque existentium facta seu disposita fuerint a die inchoationis concilii prelibati, fientque et dispo-

HHH.i.

A

nentur forsità in futurū titulū vel possessionē quomocūq; tangentia siue in cardinalat⁹ patriarchatus
 dignitatib⁹ aut in prelaturis etiā cathedraliū & metropolitanarum ecclesiarū, & etiā monasteriorum
 vel aliis ecclesiasticis beneficiis prestimoniis cōmendis vnionibus pensionibus officiis & rebus eccle-
 siasticis vel tēporalibus & circa ipsa aut alias quomodocūq; & qualitercūq; etiā si motu proprio di-
 recte vel indirecte per se vel aliū sint ipso iure irrita & inana & pro infectis penitus habeantur. Et ex
 nunc hec sancta synodus partes lesas in pristinū statum integre reponit, & mandat per quēlibet iudi-
 cem cōpetentem audita querela partis lese & probata incorporatione & nouitate predictis ipso facto
 omni exceptione remota strepitu & figura iudicii cessantibus oia reponi in eū statum in quo fuerāt
 ante dictā factam nouitatem. Quod si dictus iudex in tali repositione dolose vel alias se perperam ha-
 buerit, ipso facto sententiā excommunicationis incurrat, a qua nisi per sacrū conciliū eo durante non va-
 leat absolutionis beneficiū nisi in mortis articulo obtinere. Et vt pene formidine arceantur qui ambis-
 tiose seu temere aliorū prelaturas dignitates & ecclesiastica beneficia & vniones cōmendas prestimo-
 nia vel pensiones seu officia necnō bona & iura qualiacūq; fuerint procurauerūt & attentauerūt seu
 in futurū percurabunt & attentabunt statuit & decernit dicta sancta synodus q̄ quicūq; clericus si-
 ue laicus quacūq; dignitate ecclesiastica vel mundana, etiā si cardinalatus prefulgeat siue sit collegium
 aut vniuersitas vel monasteriū ab eodem dño Eugenio seu alio sua auctoritate impetrauerit vel obtinuerit
 seu impetrabit & obtinebit, etiam si motu proprio aliquid quod in preiudiciū lesionē derogationē
 seu iniuriā alicuius ex predictis incorporatis vel incorporandis aut suorū familiarum, & in eorū ser-
 uitiis vbiūcūq; existentium vel adherentiū huic sacro concilio per se vel procuratorē valeat redundare
 si virtute huius concessionis ad aliquā occupationem deuentū sit nisi infra decem dies elapsis sexagin-
 ta diebus a die publicationis decreti huiusmodi vel postq̄ ipsius veram & indubitatam noticiā habue-
 rit, & per partē fuerit requisitus a tali occupatione & turbatione realiter & pure destiterit, & siue occu-
 patio secuta fuerit siue non prefate concessionis & oibus secutis ex ea coram notariis & testibus renūcia-
 uerit & rem dimiserit cum effectu, & parti lese de perceptis post concessionem huius satisfecerit omni
 iure quod in dictis prelaturis dignitatibus beneficiis ecclesiasticis officiis pensionibus vnionib⁹ presti-
 moniis & cōmendis bonis tēporalibus & iuribus seu eorū altero habere pretēderit sit priuatus ac etiā
 aliis officiis & beneficiis quibuscūq; que tempore huius impetrationis obtinebat, & eo ipso senten-
 tiam excommunicationis incurrat, a qua nisi per dictū sacrū conciliū eo durante vel eius auctoritate
 nisi in mortis articulo absolui nequeat quoquomodo. Et nichilominus ad obtinēda predicta & que
 cūq; alia beneficia seu officia perpetuo sit inhabilis. Talium etiam concessionū executores predictis
 penis volum⁹ subiacere. Vt autē fraudibus que excogitari possent obuietur, quia cum datarū anticipa-
 tionibus in preiudiciū aliorū littere papales, vel aliorū ipsius papa auctoritate sub data ante dissolutio-
 nē huius sacri concilii in preiudiciū alicuius predictorū tendentes produci possent nisi ante dictā cō-
 ciliū dissolutionē fuerint publicate eis nulla fides debet adhiberi & pro nullis penitus habeantur. Das-
 tū in sessione publica eiusdē sancte synodi in ecclesia maiori Basiliēn. solemniter celebrata tertio Idus
 Septēbris Anno a natiuitate dñi Millesimo quadringentesimo trigelimo tertio. Quibus sic lectis &
 p̄nunciatis petitoq; per eundem dñm ep̄m an huius decreta p̄fatis dñis partibus de concilio placerēt
 generaliter respōsum extitit per verbū placet, nemine se ad hoc opponēte vel reclamāte. Tūc prefati ma-
 gister Stephanus & alii promotores sacri cōciliū de premissis oibus & singulis modo quo supra tacta
 & facta sunt, a reuerēdis patrib⁹ dñis sacre apostolice p̄thonotariis & nobis notariis & aliis in sessione
 p̄ntibus ad p̄petuā rei memoriā petierūt in l̄m assistentes in testimoniū p̄missorū iuocando. Postre-
 mo vero prelat⁹ dñs dux p̄tector noie dicti dñi imperatoris atq; suo de prefata termini p̄rogatione
 modo quo p̄ decretū factū est de his sacro cōcilio regratiat⁹ est, & similiter magister ciuiū & nonnulli
 alii noie cōciliū & ciuitatis Basiliēn. asserēs & affirmās idē dñs dux q̄ de oibus que i ipsiis decretis mō
 lectis cōtinerent cōtētissim⁹ erat. Et ex huius dilatione nouiter data fecerat sacrū conciliū maximā cō-
 placentiā dño nostro imperatori. Ex quibus etiā prefati magister Stephanus & alii p̄motores similiter
 petierūt nobis notariis publica instrumēta Subsequēter vero his pactis instante supradicto magistro
 Stephano de Nouaria p̄motore Alexāder prefati dñi cardinalis legatī et presidētis, ac sacri cōciliū cur-
 sor huius decreta tam pro p̄rogatione termini q̄ pro tuitiōne suppositorū eiusdē sacri concilii sub Bul-
 la dicti sacri concilii confecta in valuis maioris ecclesie Basiliēnsis cunctis intuentibus more solito affi-
 xit. Et per spatium vnius hore vel circa affixam dimisit. De quibus ipse magister Stephanus nomi-
 ne promotorio a nobis notariis petiit instrumentum.

DECRETA QVARTE DECIME SESSIONIS CELEBRATA IN EC
clesia Basiliensi assistente dño imperatore in habitu imperiali die sabbati septima Nouembris.



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS
in Spiritu sancto legitime congregata vniuersalē ecclesiā representās, Terminū
sexaginta dierū datum sanctissimo dño Eugenio pape quarto iuxta formā mo
nitorii citationis & suspēisionis in sessione duodecima pmulgati, ac deide ad tri
ginta dies & postea pluribus vicibus vsq; in presentē diem proगतु Hec sancta
synodus volēs erga ipsum dñm Eugeniū omni māfuetudine benignitate vti te
nore presentiu ad nonaginta dies ab hac die imēdiatē sequēte cū oibus clausulis
qualitatib⁹ & cōditionib⁹ in decretis tam monitorii sexaginta dierū q̄ prorogationis ad triginta dies
infertis proगत, & proगतū esse statuit. Ita tñ q̄ si infra predictos nonaginta dies oia & singula cōtenta
in quadā schedula cuius tenor inferi⁹ describitur realiter & cū effectu p̄fat⁹ dñs Eugeni⁹ nō adimple
uerit pene in dictis decretis monitorii & proगतiois cōtente eo ipso iflicte sint & esse intelligantur.

A

TENOR SCHEDVLE DE QVA SVpra FIT MENTIO.



EUGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI AD PERPE
tuam rei memoriā, Vt mentis nostre integritas ac deuotio quā ad vniuersalē ecclesiā, & sacru
generale conciliū Basiliē. gerim⁹ oibus cōstet euidenter. Ideo tres nostras litteras quarū te
nor de verbo ad verbū inferius describitur, & alias quascunq; ac quicquid per nos aut nostro noie in
preiudiciū aut derogationē predicti sacri Basiliē. concilii seu cōtra eius auctoritatē factū & attenta
tum seu assertum est cassamus reuocamus irritam⁹ & annullamus cassas nullas & irritas fuisse & esse
declaram⁹, vel sic. Pridē tres nostras litteras in palatio apostolico pmulgari fecimus quarum tenor de
verbo ad verbū sequitur & est talis. Verū cum ex predictis litteris nonnulla scandala orta sint & oriri
possint. Ideo ipsas & alias quascunq; ac quicquid per nos aut nostro nomine in preiudiciū aut dero
gationē p̄fati sacri Basiliē. concilii seu cōtra eius auctoritatē factū & attentatum seu assertū est cassa
mus reuocamus, irritamus, & annullam⁹ cassas nullas & irritas fuisse & esse declaram⁹, vel sic in fine lit
tere adhesionis. Quapropter tres nostras litteras pridē in palatio apostolico pmulgatas quarū tenor
de verbo ad verbū inferius describitur, & alias quascunq; & quicquid per nos aut nostro noie in pre
iudiciū aut derogationē predicti sacri concilii Basiliē. seu cōtra eius auctoritatē factū & attentatū
seu assertum est, cassamus reuocam⁹, irritamus, & annullam⁹ cassas nullas & irritas fuisse & esse decla
ramus. Poterit p̄fatus dñs Eugenius eligere vnam de predictis formis que sibi magis placuerit.

B

FORMA ADHESIONIS.



EUGENIVS EPICOPVS SERVVS SERVORVM DEI AD PERPETV
am rei memoriā. Dudum sacrum generale Basiliense concilium per generalium Con
stantiensis & Basiliensis conciliorum statuta approbationemq; felicis recordationis Mar
tini Pape quinti, ac nostram pro heresum extirpatione ecclesie in capite & in membris & per tis
nentibus ad ea legitime inchoatū ex certis causis in aliis nostris litteris expressis de fratrum nostro
rum sancte romane ecclesie cardinaliū cōsilio dissoluimus Verū cum ex dicta dissolutiōe orte sint gra
ues dissensiones & grauiōres oriri possent, nihilq; magis optemus q̄ q̄ predicta sancta opera debitū
fortiantur effectū, decernimus & declaramus p̄fatu generale conciliū Basiliē. a tēpore predictē in
choationis sue legitime continuatū fuisse & esse, p̄secutionemq; semper habuisse cōtinuari, ac p̄secu
tionē habere debere ad predicta & p̄tinentia ad ea perinde ac si nulla dissolutio facta fuisset. Quinim
mo p̄fata dissolutiōe irritā & inanem declarātes ipsum sacru Basiliē. conciliū pure simpliciter &
cū effectu ac omni deuotione & fauore p̄sequimur & p̄sequi intēdim⁹. Item p̄fatus dñs Eugeni⁹
reuocabit quoscūq; processus quarūcunq; censurarū priuationū & suspensionū factos cōtra supposita
huius sacri cōcilii Basiliē. & adherētes eidem, necnō oia gesta & facta in preiudiciū lesionē & dero
gationē eorūde eis nō legitime citatis. nec legitime defensis, de quibuscunq; dignitatibus beneficiis cō
mendis et officiis. Etiam si cardinalatus, patriarchatus archiep̄atus ep̄atus abbatie &c. existant iurib⁹
et bonis quibuscunq;. Et specialiter contra reuerendissimos dños cardinales de Cypro sancti Sixti et
Firmanū, ac oia in pristinum statū per suas litteras reducet, ac si nō emanassent cū clausulis opportu
HHH.ii.

C

nis. Mādādo sub penis formidabilibus oib⁹ qui se de dictis dignitatibus bñficiis cōmēdis et officiis iūribus & bonis intromississent, vel ratione dictarum priuationū seu suarū ordinationū quarūcūq; se vellent intromittere, vt ab ipsa intromissione & omni molestia penitus desistāt. Vtrū aut fuerit legitima citatio & defensio stabitur iudicio ipsius sacri cōcilii. Quodq; deinceps a nouitatibus & grauamīnibus seu preiudiciis inferendis ipsi sacro concilio vel suppositis ei⁹ & adherentibus eidem realiter & cū effectu desistat, vt sit vera charitas inter sacrum conciliū & suam sanctitatē ad dei honorē & vtilitatē vniuersalis ecclesie sine aliquo rancore aut suspitione consistere valeat, et vt ipse dñs Eugenius possit cognoscere puram ac rectā sacri concilii intentionē, ac veram charitatē quā erga ipsum habet & habere in futurū intendit oblationē alias factā in responsione data primis ambasiatoribus ipsius dñi Eugēnii que incipit Cogitanti &c. Iterū hec sancta synodus etiā alia addendo repetit in hunc modū. Ecce si quid culpe cōmissum est attentando dissolutionē, aut in cōfectione & publicatione triū bullarum in reuocatione per ipsum dñm Eugēniū fienda contētarū sacrum conciliū penitus abolet, dūmodo ipse dñs Eugenius omnia & singula superius cōtenta realiter & cū effectu adimpleuerit & infra terminum in presenti decreto nostre proagationis statutum huic sacro concilio per suas autenticas litteras significauerit. Qd si fecerit nemo nostrū erit qui pedes ei⁹ vt beati Petri nō osculetur, qui vt vicariū xpī non honoret, erit concilii caput, oēs ad eum respicient, oēs ei cōplacere obsequi & quantū cum deo poterunt deferuire curabūt. Offerimus etiā quicquid dici aut cogitari potest, nos fidelissime facturos quātum cū deo fieri poterit pro omni honore & statu tā sue sanctitatis q̄ oim suorū. Datū in sessione publica eiusdē sancte synodi in ecclesia maiori Basiliē. solēniter celebrata septimo Idus Nouembris, Anno a natiuitate domini Millesimo quadrigentesimo tricelimo tertio,

SESSIO QVINTADECIMA DE CONCILIIIS PROVIN-
CIALIBVS ET SYNODALIBVS.

A



ASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS RYNOD⁹

in Spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad futuram rei memoriam, Pridē hec sancta Synodus quoddā saluberrimū promulgauit decretū pro stabilitate & robore generalium conciliorū, quorum frequens celebratio precipua est agri dominici cultura. Verum cum ad eādem culturā nō dubiū sit pertinere Episcopales synodos & cōcilia puicīalia put veteres canones decreuerūt frequentari, ideo eadam sancta synodus antiquos & laudabiles mores nostris cupiens temporibus obseruari, statuit atq; precipit synodum episcopalem in qualibet dyocesi post octauas dñice resurrectionis vel alia die secundū cōsuetudinē dioecum ad minus semel in anno vbi nō est cōsuetudo bis annuatim celebrari per dioecesanum propriā in persona, nisi canonico impedimento fuerit prepeditus, & tunc per vicarium idoneum. Que synodus saltim triduo vel biduo duret, vel prout necessarium episcopo visum fuerit.

B

Prima autē die conuenientibus dyocelano & omnibus aliis qui in hmōi synodis interesse tenētur, infra missarū solemnīa vel post dyocelanus vel ei⁹ alius noīne verbū dei proponat exhortando oēs ad bonos mores sectandū, & abstinendum a vitiiis, & ad ea que pertinent ad ecclesiasticam disciplinam, & officia singulorū, & presertim vt hi quibus animarum cura cōmissa est diebus dñicis & aliis solemnibus plebem subiectam doctrinis ac monitis salutaribus instruant. Postea legantur statuta prouincialia & synodalia, & inter alia aliquis compendiosus tractatus docens quomodo sacramēta ministrari debeant, & alia vtilia pro instructione sacerdotum. Deinde ipse dyocelanus de vita et moribus subditorum solerter inquirat labem symoniace prauitatis, contractus vsurarios, concubinatum, fornicationem et alia queuis crimina et excessus debita correctione exhibeat. Alienationes rerum ecclesiasticarum a iure prohibitas reuocet clericorū abusus, et aliorum subiectorum qui circa diuinum officiū et delationē debiti habitus defecerint in melius reformet et emendet. Et quoniam multa scandala sepe contingunt ex eo qd constitutio Bonifacii pape octauī, que incipit periculose edita super clausura monialium nō seruatur. Studeat ipse dyocelanus vt oīno iuxta ipsius cōstitutionis tenorē executioni demandetur. Necnō vt quicūq; religiosi dyocelano subiecti regulas et constitutiones suarū religionū presertim vt ab eis omnis proprietas abdicetur inuolabiliter obseruari. Ne etiā in receptiōe ipsorū ad religionē quicquā per symoniā exigatur. Precipua autē in ipsa synodo episcopi cura sit inquirere ac debitis remediis occurrere ne aliquod dogma hereticum erroneum aut scandalosum seu piarum au-

rium

rium offensuum fortilegia, diuinationes, incantationes, superstitiones, & queuis dyabolica signenta diocesim suā inficiant, Instituantur preterea testes synodales viri graues prouidi, & honesti legis dei zelum habentes iuxta diocesim latitudinē in numero cōpetenti, aut alii eorū potestātē habentes ubi alii ad hoc nō sunt instituti, qui si diocesano minus idonei videantur eos amouēdo put ei videbitur expedire alios instituat. Hi autē in manib⁹ ipsius dyocesanī vel sui vicariī iurare teneantur vt tradit canon. Episcopus in synodo, qui per anni circulū lustrantes ipsam diocesim que corrigēda vel formā da viderint his ad quos talia corrigere vel reformare pertinent referāt. Que nisi correctā vel reformata iam fuerint ad Synodū subsequētem perferant, in qua debitīs remediis occurratur. Sed & preter illa que a testibus synodalibus vel aliis eorū officiū exercentib⁹ diocesanus audierit inquirat, & ipse diligenter de cunctis subditorū suorum excessibus, & in delinquentes taliter insurgat correctionis debite disciplina vt aliis malignari volentibus transeat in exemplum.

Celebretur quoq; in singulis prouinciis saltē infra bienniū a fine concilii generalis, & deinde ad minus semel de triennio in trienniū prouinciale conciliū in loco tuto. In quo tam archiepī q̄ suffraganei oēs & alii qui in hmōi cōciliis prouincialibus interesse tenentur debite vocati intersint. Quod si ep̄s canonico fuerit impedimento detentus procuratorē suum destinet non solum ad excusandū & probandū absentie causas, sed etiā ipsius nomine interessendū, suscipiendūq; quicquid cōciliū duxerit statuendū. Alioquin ipse ep̄s a perceptione medietatis fructūvniū anni sue ecclesie qui per personam in ipso concilio depudandā in ipsius ecclesie sue fabricā effectualiter cōuertantur eo ipso sit suspensus. Alii vero venire negligentes cōciliū arbitrio puniantur aliis iuris penis in suo robore duraturis. Concilio autem generali durante & per sex menses ante hmōi concilia prouincialia non celebrentur. Porro in huiusmodi inchoatione concilii ipse Metropolitanus vel alius ei⁹ nomine infra missarum solemnias vel post exhortatoriū sermonē faciat ea que ad statū ecclesiasticū, & precipue ad pontificale officium p̄tinent seriose memorando, cōminandoq; singulis q; iuxta Prophete sententiā si eorū culpa cuiusuis anima perierit, illius sanguis de manibus eorū a domino exigetur. Precipue autē tunc fiat monitio exacta vt dignis & bene meritis quorū vita sufficienti testimonio nota sit, ordines & beneficia sine vlla symoniaca labe conferantur. Et sup̄ oia vt in animarū cura cōmittenda summa diligētia & matura inquisitio adhibeatur, & vt bona ecclesiastica nullaten⁹ ad vsus illicitos, quinimo ad honorē dei ecclesiarum cōseruationē habēdo secundum sacros canones precipuā curam pauperū, & indigentū laudabiliter cōuertantur, scientes q; de his oibus apud tribunal eterni iudicis vsq; ad minimū quadrantē rationē reddituri sunt. In quibus quidē conciliis de corrigendis excessibus moribusq; subditorū reformatis, & precipue qualiter ep̄i in conferendis beneficiis, cōfirmadis electionibus, ministradis ordinibus deputandis confessorib⁹, predicando ad populū, & puniendo excessus subditorum, obseruationes neq; ep̄aliū synodorū, ceterisq; ad officiū ep̄ale ac iurisdictionē & administrationē eorū in spiritalibus & tēporalibus quolibet spectantibus se gesserint, & presertim an a symoniaca labe manus innoxias seruent diligens inquisitio secundū iuris cōmunis dispositionē fiat, vt oēs qui in premissis deliquisse cōperti fuerint per conciliū ipsum corrigantur & puniantur. Similimodo de ipso Metropolitano circa oia supradicta diligenter inquiratur cuius excessus & defectus ipsum conciliū eidē specialiter exprimat ipsum admonēdo & obsecrādo, vt cū aliorū pater vocetur, & esse debeat a talibus oīno desistat. Et nichilominus inquisitionē de ipso habitam in scriptis redactā ad romanū pontificē vel aliū eius superiorem si quē habet sine mora transmittat, vt ab eo punitionē & reformationem suscipiat condecentem. Inter cetera si que discordie contentiones & inimicitie inter quoscunq; viguerint que quietem & tranquillitatē prouicie possent perturbare, curet omni studio sacrū conciliū illa sedare, & more piorū patrū ad pacē concordiamq; filiorum vigilanter intendat. Et si inter regna prouincias seu princepatus huiusmodi discordias suscitari contingat, mox sancti dei antistites concilia prouinciarum suarum simul congregari procurent, & sibi inuicem concilium & auxilium impendentes cuncta discordiarū fomēta amputare studeant, neq; hoc alicuius amore vel odio pretermittant, sed ad deum solum & salutem populī mentis oculos erigentes ad sanctum pacis opus omni tepeditate semota inuigilent.

Cogitetur insup̄ in prouinciali synodo q; imediate cōciliū gnale subsequens antecedit oia que in eodē prouinciali concilio visa fuerint psequenda ad dei gloriā, ac prouincie cōmodum salutemq; populī christiani. Ibidemq; eligantur in numero cōpetenti qui ad proximū generale conciliū vice totius prouincie debeāt p̄ficisci, quib⁹ per subsidiū vel alias pvideat prout de iure & cōcilio prouinciali fuerit visū expedire. Itatē q; illi qui vltra psonas vt p̄dictū est deputatas ad ipsum cōciliū generale accedere noluerint

HHH.iii.

A

Bona rēp̄m̄t̄ r̄m̄t̄
p̄m̄.

aut eorū clerus nullatenus ppter ea grauentur. Relegantur quoq; in vno quoq; prouinciali Concilio que secūdū canonicas sanctiones in eisdē legi precipiūtur, vt ea & inuolabiliter obseruentur & transgressorib; pene debite inferantur. Quod si metropolitanī seu diocefani predictis terminis in celebrādis prouincialibus & ep̄alibus synodis cessante legitimo impedimēto negligentes fuerint medietatē oīm fructuū & obuentionū ratione suarū ecclesiarū ad eos pertinentiū fabrice ipsarū ecclesiarum applicandarū eo ipso amittāt. Qui si in eadē negligentia per tres proximos menses perseuerauerint ab officiis & beneficiis sint ipso facto suspensi. Quibus transactis tēporibus antescryptis penis antiquior in prouincia ordine Ep̄s Metropolitanī ipsius ep̄i aut maior in dignitate post pontificālē in sacris constitutus nisi forte ad alios de consuetudine vel priuilegio pertineat negligentiam in celebrandis predictis prouincialibus & ep̄iscopalibus synodis supplere teneatur. Iubet insuper hec sancta synodus omnibus prelatīs religionū & ordinū quorūcūq; ad quos celebrare capitula pertinet, q̄ illa statutis tēporibus sub predictis penis seruent & seruari faciant, in quibus secūdū canonicas sanctiones & religionū cōstitutiones cū omni studio & diligentia ad verā singularū religionū & ordinū reformationem intendant ita vt deinceps in singulis monasteriis iuxta proprias regulas & constitutiones debite regularis vigeat obseruantia. Et precipue vt tria substantialia professionis vota omnino obseruentur. Per premissa autē hec sancta synodus non intendit iurib; quorūcūq; quomodolibet derogare. Datum in sessione publica celebrata in ecclesia maiori Basiliensi sexto Calendas Decembris. Anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo trigesimo tertio.

SESSIO SEXTA DECIMA.

A



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS

in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalem ecclesiam representans, ad perpetuā rei memoria. Litteris sanctissimi dñi Eugeniī pape quarti more curie romane bullatis, ac per nōnullos sancte romane ecclesie cardiales subscriptis, quarū tenor de verbo ad verbum inferius describitur huic sacro concilio in generali cōgregatiōe per venerabiles Iohannē archiepiscopū Tarentinū & Christoforū Ceruiē. ep̄m oratores suos presentatis & lectis examinatisq; & diligenter inspectis eadē sancta synod; decernit & declarat prefatū dñm Eugeniū per predictas litteras plenarie satisfecisse monitioni citationi & requisitioni hui; sacri cōciliū prout i decreto in. xiiii. sessione promulgato & in schedula in eodē decreto inserta cōtinetur. Ipsasq; litteras approbat admittit & acceptat ratas habet & gratas & sic ab omnibus haberi vult. Mandans dictarum litterarū transumpta sub bulla sacri conciliū dari debere omnibus habere volentibus, quibus transumptis eandē fidem dari decernit que ipsis litteris originalibus daretur. Tenor vero dictarum litterarum sequitur & est talis.

B

Eugenius ep̄s seruus seruorū dei, ad perpetuā rei memoria. Dudū sacrum gñale cōciliū Basiliē. per gñaliū cōstā. & Sene. cōciliorū statuta ordinationeq; felicis recordatiōis Martini pape quinti ac nram pro extirpatiōe heresū pace populi xp̄iani ac gñali reformatione ecclesie i capite, & i mēbris & p̄tinentib; ad ea legitime inchoatū ex certis causis in aliis nostris expressis de fratrū nostrorū sancte romane ecclesie cardinaliū cōsilio dissoluimus. Verū cū dicta dissolutione orte sint graues dissensiōes & grauiore oriri possent, nichilq; magis optem; q̄ q̄ p̄dicta sancta opera debitum sortiatur effectū de cōsilio & assensu Venerabilis fratris Iordani ep̄i Sabine. & dilectorū filiorū nrorum Anthonii sancti Marcelli, Frācisci sancti Clemētis, Angeloti tituli sancti Marci pb̄orū, ac Lucidi sancte Marie i cosmedin, et Ardecini sc̄torum Colime & Damiani dyaconorū sc̄te romane ecclie cardinaliū decernim; & declaram; p̄fatū gñale cōciliū Basiliē. a tēpore p̄dicte inchoationis sue legitime cōtinuatū fuisse & esse, prosecutioneq; semper habuisse continuari ac p̄secutionem habere debere ad predicta & pertinentia ad ea proinde ac si nulla dissolutio facta fuisset. Quinimmo prefatam dissolutionem irritam & inanē de cōsilio & assensu simili declarantes ipsum sacrum generale conciliū Basiliense pure simpliciter & cum effectū ac omni deuotione & fauore prosequimur & prosequi intendimus. Preterea vt mentis nostre integritas ac pura deuotio quam ad vniuersalem ecclesiam et sacrum generale conciliū Basiliense gerimus omnibus constet euidenter duas nostras litteras pridē in palatio apostolico promulgatas, nam tertias quarū tenor de verbo adverbū inferius describitur que dicuntur incipere. Deus nouit cum a nobis aut de scitu nostro nunq; emanarunt, licet superflū videat q̄ nō extat reuocare, tñ quia petītū est et ad cautelā s̄vllonq; tēpore appareret, et alias quascūq; et quicquid per nos

per nos, aut nostro nomine in preiudicium, aut derogationem predicti sacri Concilii Basiliensis, seu contra eius auctoritatem Actum, & attentatum, seu assertum est cassamus reuocamus irritamus, & annullamus, nullas & irritas fuisse, & esse declaramus. Item reuocamus quoscunque processus quorumcunque censurarum priuationum, & suspensionum factos contra supposita huius sacri Concilii Basiliensis, & adherens. eidem, nec non omnia gesta, & facta in preiudicium lesionem, & derogationem eorundem eis non legitime citatis, nec legitime defensis, de quibuscunque dignitatibus beneficiis commendis, & officiis etiam si Cardinalatus, Patriarchatus, Archiepiscopatus, Episcopatus abbatie & cetera, existant iuribus, & bonis quibuscunque, & specialiter contra cardinales de Cipro sancti Sixti, & firmanum, ac omnia in pristinum statum per presentes reducimus perinde, ac si non emanassent, cum clausulis opportunis. Mandantes sub penis formidabilibus omnibus qui se de dictis dignitatibus beneficiis commendis, & officiis iuribus, & bonis se intromississent, vel ratione dictarum priuationum, seu nostrarum ordinationum quorumcunque se vellent intromittere, vt ab ipsa intromissione, & omni molestia penitus desistant. Vtrum autem fuerit legitima citatio, & defensio stabitur iudicio ipsius sacri Concilii. Nos autem deinceps a nouitatibus, & grauaminibus, seu preiudiciis inferendis ipsi sacro Concilio, vel suppositis eius, & adherentibus eidem realiter, & cum effectu desistemus. Tenor vero predictarum litterarum sequitur, & est talis.

PRIMA BVLLA REVOCATA.



SVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI ad futuram rei memoriam. Inscrutabilis diuine prouidentie altitudo ad hoc nos maxime potestatis desuper plenitudine tradita super vniuersum gregem dominicum presulem constituit, vt ad remouendum atque extirpandum de agro domini vepres ex quibus possent ecclesie sue sancte, & christiane reipublice dissensiones, & scandala prouenire cura assidua, ac peruigili intendamus. Sane cum dudum ex certis, & rationabilibus causis Concilium quod nonnulli Basilee congregatum esse dicebant dissoluentes illud ad ciuitatem nostram Bononiensem. duximus commutandum postmodum cessantibus dictis causis prefatum Concilium in ipsa ciuitate Basiliensi. decreuimus per nostros legatos qui ibidem nostro nomine presiderent continuari debere prout in diuersis desuper confectis litteris nostris plenius continetur. Cum autem qui Basilee congregati erant prout sunt etiam post dissolutionem, & decretum huiusmodi, ac etiam ante aduentum dictorum legatorum non ad communi utilitatem, sed ad priuatas passionis intenti nullaque auctoritate sedis apostolice suffulti multa, & grauia etiam preter illa tria propter que fuerat ibi principaliter a principio concilium constitutum tanquam haberent generalis synodi nobis etiam contradicentibus disponere potestatem ordinare statuere sancire declarare, & mandare presumpserint in nostrum, ac sedis apostolice, ac venerabilium fratrum nostrorum cardinalium, & aliorum nobis adherentium graue preiudicium, preter & contra sanctorum patrum decreta, & canonicas sanctiones. Nos attendentes quod ea que per eos sic perperam statuta facta, & ordinata existunt si sub dissimulatione, & silentio preterirent in magnum atque euidentis preiudicium ecclesie, & apostolice sedis, & graue scandalum plurimorum verisimiliter redundare possent, cum non ad reformationem, sed deformationem, non ad unitatem sed schismam ecclesie, non ad hereses tollendas sed nutriendas, non ad pacem fidelium, sed discordiam seminandam spectare videantur, ac propterea volentes prout ex debito pastoralis tenemur officii quantum altissimus permiserit futuris scandalis celeri remedio prouidere omnia, & singula gesta facta ordinata sancita decreta, & declarata per prefatos Basilee congregatos, & existentes, videlicet citationes processus, & sententias statuta, & decreta que de nobis, seu contra nos iura, & libertatem nostram, & sedis apostolice, vel venerabiles fratres sancte Romane ecclesie cardinales, seu ipsorum aliquem, aut prelatos quoscunque siue curiales, aut Romanam curiam sequentes usque in presentem diem facere statuere attentare, & ordinare nimium presumpserunt, & que usque ad accessum ipsorum legatorum ad superscriptam ciuitatem Basiliensem. & in ipso Concilio presidentiam quomodolibet per eos in futurum sicut agentur ordinabuntur sancientur statuuntur attentabuntur, & mandabuntur exceptis his in quibus eis per nostras litteras facultatem concessimus irrita esse, & inana, nullumque effectum debuisse, aut debere sortiri auctoritate apostolica Consilio, & assensu prefatorum fratrum nostrorum sancte Romane ecclesie cardinalium tenore presentium

HHH.iiii.

declaramus decernimus, ac pro infectis haberi volumus, & mandamus. Ipsaq; & maxime legationes in terris ecclesie creationes, & ordinationes officialium, beneficiorum collationes, ac omnia, & singula inde secuta, vel q; in posterum sequi possent exnunc prefata auctoritate cum de facto processerint de apostolice potestatis plenitudine cassamus irritamus, & annullamus, ac nullius esse decernimus roboris, vel momenti districtius inhibentes omnibus christifidelibus, ne decretis ordinationibus mandatis factis, & gestis huiusmodi modo aliquo pareant, vel intendant, aut pro talibus reputent, declarantes omnes & singulos cuiuscunq; status, gradus, & preeminentie existant, etiam si imperiali regali cardinalatus siue quacunq; alia ecclesiastica, siue seculari prefulgeant dignitate nullo vinculo iuramenti promissionis facti, aut conventionis predictis facte quomodolibet se teneri. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre declarationis constitutionis voluntatis mandati cassationis irritationis annullationis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei, & beatorum Petri, & Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Rome apud sanctum Petrum. Anno incarnationis dominice Millesimo quadringentesimo trigesimo quarto Calendas Augusti pontificatus nostri anno tertio.

SECUNDA BULLA REVOCATA.

A



SECVNDUS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI ad futuram rei memoriam. In archano nostre mentis sepiissime cogitantes q; nisi si super inualefcenti hominum malicia qui ecclesiam dei variis quesitis coloribus perturbare conati sunt, auctoritas Romanorum pontificum restitisset diuersa in ecclesia dei scandala emerisissent non solum debitum, sed etiam necessarium reputamus, vt nos quoq; ea que in ecclesie scandalum, nostrumq; & sedis apostolice contemptum, & dedecus fieri conspiciamus debitis remediis comprimamus. Sane cum ad nostram notitiam nuper peruenisset quoddam pretensum decretum. Datum tertio Idus Iulii anno domini. M. CCCC. XXXIII. emanasse in quo inter cetera contineri videbatur nos infra. lx. dierum spacium dictis congregatis pure, & simplr adherere debere, venerabilibus aut fratribus nostris sancte Romane ecclesie cardinalibus, necnon quibuscunq; in Romana curia existentibus mandari dicebatur, vt post ipsum terminum lapsum infra viginti dies proxime sequentes sub pena priuationis omnium beneficiorum suorum comendarum pensionum officiorum, & gratiarum quoruncunq; quam incurrerent ipso facto Romanam curiam relinquerent, omnes insuper causas in ipsa curia pendentes ad se eo casu aduocabant, prout hec, & nonnulla alia in ipso pretenso decreto dicuntur plenius contineri. Nos ex incumbenti nobis cura officii pastoralis astricti ad tuendam nostram, sedisq; apostolice auctoritatem cardinalium quoq; patriarcharum archiepiscoporum episcoporum prelatorum officialium, & aliorum curialium predictorum asserentium ipsius decreti ex defectu potestatis condentium, ac in hac parte supplicantium, vt super premissis prouidere vellemus graui querela commoti, auctoritate domini nostri Iesu Christi qui nos nos suum in terris constituit vicarium, ac de potestatis nostre plenitudine pronunciamus decernimus, ac etiam declaramus premissum assertum decretum, ac omnia & singula in eo contenta nullum, & inane penitus extitisse, & existere, nulliusq; auctoritatis valoris vel momenti, ipsiusq; & quecunq; in eo comprehensa eadem auctoritate, reuocamus, cassamus, irritamus, & pro infectis haberi volumus, & mandamus, decernentes insuper, & etiam statuentes processus omnium beneficiorum officiorum dignitatum pensionum comendarum, seu titularum quoruncunq; collationes, & dispositiones quecunq; in vim eiusdem decreti quocunq; & quocunq; factas, & fiendas, & oia inde secuta notorie nulli extitisse, nec existere firmitatis. Mandamus insuper omnibus, & singulis christifidelibus ecclesiasticis, & secularibus cuiuscunq; dignitatis status, seu conditionis existant, etiam si imperiali regali reginali Cardinalatus patriarchali, vel quauis alia prefulgeant dignitate, sub anathematis pena, & priuationis quam contra facientes incurrere volumus ipso facto dignitatum officiorum, & beneficiorum suorum quorumcunq; ac inhabilitationis ad illa, seu alia in posterum obtinenda, ne Cardinales patriarchas archiepiscopos episcopos, prelatos, officarios, clericos, & alios Romanam curiam sequentes in eorum personis, seu rebus ecclesiasticis beneficialibus spiritualibus, vel prophanis occasione prefati decreti turbent quolibet, vel molestant, nec ea facientibus prestant auxilium consilium, vel fauorem, pari quoq; pena illos qui auctoritate seu occasione quacunq; ea, aut eorum aliqua ausu fuerint attentare volumus subiacere inhabilitantes eos ad quascunque

ad quascunq; dignitates honores officia, & beneficia in posterum obtinenda, suppletes ex eadē ptatis plenitudine oēs defectus si qui forsan interuenerint in premissis. Nulli ergo hominū liceat hanc paginā nre pnūciatiōis cōstitutionis declaratiōis reuocatiōis cassationis irritatiōis volūtatis mandati statuti inhabilitationis, & suppletiōis infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si q; autē hoc attētare psumpserit, indignationē oīpotentis dei, & beatorū Petri, & Pauli apostolorū eius se nouerit incurfurū. Datū Rome apud sanctū Laurentium in Damaso. Anno incarnationis dominice. M. cccc. xxxiii. Idus Septembris, pontificatus nostri anno tertio.

TERTIA BVLLA REVOCATA.



SVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI
vniuersis xpī fidelibus salutē, & apostolicā benedictionē. Deus nouit secretorum
oīm optimus pscrutator q; vsq; adeo summo opere, ac diligenti studio procurauimus, ne sacrilegū schisma in dei ecclesia nasceretur, quod pauci, etiā scē Romane ecclesie cardinales Basilee conuenientes ipsum possent verisimiliter (si ab inceptis nō desisterent) inducere, nos etiā ad illa humiliando, vt scandala vitarentur, ac ipsis plurima permittendo ad que de iure minime tenebamur, credētes vt exinde pccati, pax & trāquillitas inter nos, & ipsos immo verius in xpīana religione oriretur, sed nō p̄fuerit, siue pdesse possunt per nos pie & māsuete, ac modeste cū ipsis dicta & gesta, vt pōt notorie aīaduerrere xpīcola quilibet orthodoxus, quin ipsi velint se a sancta sede apostolica scindere, & diuinū corpus dñicum, i. sanctam matrem ecclesiam tunicam xpī inconsultē lacerare, ac scissurā pestiferā in ipsa conficere, nosq; Petri successorē legitimū licet imeritū p posse cōfundere, quas res hactenus xpīane religionis principibus patefacere nō curauimus sperātes nra cū mansuetudine & patiētia omnia ad debite iustitie semitas posse deducere, ac ipsos ab eorum conatibus, & erroribus reuocare. Sed prohdolor nimium ille morbus eorum cancerosus inualuit, & quotidie conualescit, quia nostra clementia, & nimia benignitas ipsos contra nos quotidie reddit magis elatos. Et quāuis eorū desideriis cōdescendētes mandauerimus iterum debere Basilee concilium celebrari. Ipsi tamen quoniā nobis oppido sunt infesti, & quos tolerasse, & ipsis suarum contra sedem apostolicam rebellionum indulgentiam obtulisse non profuit, eorum tamen intentionē executioni gaudēt, & cupiunt precipue demandare, nos falso de variis criminibus ipetētes, vt valeāt inhūaniter oī pontificali potestate nos perturbare, quorum callide dicta, & gesta opus est refellere, ne falsis detractionibus de nobis confictis valeant christianā circūuenire religionē, ac omnibus christifidelibus eorum dicta, & facta horrenda sapere posse in futurum schisma, & pestiferam heresim ostendamus nostris his literis singulariter eorū obiectis respondentes. Obiciunt igitur primum de nobis obloquentes q; scandali, & perturbationis causa in ecclesia dei introducendi perperam conati fuimus sacrum Basiliē, dissoluere concilium. Quodq; ex hoc vniuersalem ecclesiam conturbauimus, nec sine consensu concilii dissolutionem illam facere valuimus, que cuncta veritati Iuris, & facti penitus sunt aduersa. Quoniā primum nunq; nostra fuit, aut erit intentio sacrum dissoluendo exinanire cōcilium, ac nolle scdm Cōstatiē, & Senē, statuta cōciliorū sacrā ipsam Synodum celebrari. In qua perfide hereses euellerentur & ideo militantium in ecclesia reformaretur mores improbi, ac alta pax, & dulcis tranquillitas christiano populo traderetur, quin potius hoc tam salubre negotium semper potissime insedit, & residet cordi nostro. Et his de rebus cupiētes, vt ipsum per apostolice nostre solertie studium finem debitum consequeretur in nostre assumptiōis principio ad summū apostolatus apicē mādauius p dilectū filiū Iulianū sancte Romae ecclie scēi angeli dyaconū cardinālē ibidē Basilee sanctā Synodū celebrari. Verū quoniā postmodū, vt aliis nris lris curauimus christicolis palam facere iustis de causis ex parte etiā nōnullorum tunc Basilee cōueniētū per dilectū filiū Iohānē pulchrū p̄is ipsorum oratorē ad nos spāliter deputatū, nos informati veridica relatione percepimus, q; Basilee pro tunc sine magnotpis interuallo ipsius sancte synodi celebratio nō eēt possibilis, cōcilium ipm penit⁹ nō dissoluimus, vt ipsi nō bene interpretati sunt, sed ad nrām ciuitatē Bononiē, cōmutauimus sic q; ipm in sua eētia cōsistere voluim⁹, ac a Basiliē, ciuitate solū exoluim⁹. Quare nos indebite criminant q; scandala in ecclia dei introducēdi cā cōcilium dissipauim⁹, cū ipm a Basilea cōmutare necessitatib⁹ vrgētib⁹ coacti fuerim⁹. Et quis nūc ipsas nobis cās p p̄fatū oratorē itimatas inficiari nō vereant, orbi tñ toti notissimū est illas cās celebrādi cōcilii impeditiuas extitisse veras.

Nam fere octo mēses effluxerūt postq̃ ipsa initiari debuit sc̃ta synodus, nec adhuc Basilee tres cōueniant ep̃i, aut alii in toto numero decē plati. Regūq̃, & principū procuratores, siue nūciū nulli aderāt cū q̃bus de xp̃ianorū pacatiōe, siue cōcordia possent aliq̃ ptractari, vt in cōciliis primū inq̃rere decēs est. Doctorū atq̃ magistrorū fere nulli intererāt, q̃ hereticorū versutiis resistere possent, ac argumēta eorū sc̃rēt sophistica refellere, & cōsutare. Locus etiā ipse ciuitatis Basiliē. minie tutus videbat̃, tū propter armatam finitimā heresim Bohemorū, tū propter subortam guerram iter dilectos filios viros illustres Burgūdie, & Austrie duces. His igitur & aliis iustis, & legitimis de causis nō scandalizandi derum, siue errores studio conficiendi de ipsorum cardinalium plurimorum consilio, & assensu qui nunc Basilee cōueniūt, & hanc cōmutationem dānant illā fecimus, p̃sertim his etiā de causis moti, q̃a sperabamus q̃ in Italia consistente charissimo in xp̃o filio Sigismundo Roman. tunc rege nos facilius ambo potuissemus Bononiē cōuenire, adessentq̃ ibidē Bononiē tunc celerius plati, & principes in numero copioso, siue ipsorum procuratores, & nūciū cum quibus melius, & grauiori maturitate singula in cōciliis agenda expedirentur, & maiori cū reuerentiā ab omnibus christifidelibus reciperētur, q̃ illa que per paucos Basilee cōueniētes fieri forsitan cōtigissent. Nescimus ergo quō ipsam audent cōmutationē reprobare cuius ipsi plurimi fuerunt auctores p̃cipui, dānentq̃ eorū gesta nō nra, quia tunc eram⁹ grauiissima corporali infirmitate grauati, cū ipsi dissolutionē, & translationē ipsam promouere suadebant, ac efficere studuerunt nobis precipue ad memoriā reducētes, & his rōnibus cōpellētes, q̃ dum eramus in minoribus constituti vna cū ipsis, & aliis fratribus nris sancte Romane ecclesie cardinalib⁹ voto, & iuramento nos astrinximus, q̃ illo in loco conciliū teneremus in quo maiori parti cardinaliū magis expediens videret̃, cum Basilee non speraretur posse cōciliū celebrari tp̃ibus a iure decretis iam sine tp̃is instante, & impedimētis subsistentibus enarratis, sicq̃ ipsi mutationem, siue translationē necessariā esse dicētes, & vt alio in loco trāfferemus sedule requirētes. Tandē fuit causa finalis, vt ipsam translationē, siue cōmutationē faceremus, quā tñ, & iustam fuisse, & nobis soli cū venerabilibus fratribus nostris sancte Romane ecclesie cardinalibus facere licuisse prout egimus etiā absq̃ alterius consensu cōsiliū, nemo sane mētis debet ambigere. Nā & si canon Constantiē. Cōciliū q̃ incipit frequens ab ipso concilio editus, & a felicis recordationis Martino p̃decessore nostro non improbat locū mutare, vel tp̃s inceptions concilii prorogare nobis sine concilii consensu p̃hibere videatur, non tñ debet sic abulue interpretari, vt causa imminente nobis etiā soli adempta fuerit circa loci mutationē, tp̃is prorationē dispensandi facultas. Tum etiā si a Martino editus extitisset illa non fuisse, siue esse debuisset prohibentis intentio, q̃ successoribus suis nullum potuit in hac parte p̃iudiciū generare pari post ipsum immo eadem potestate functuris, & infertur prout est sc̃dm omnia iura in hac parte concilium inferius summo pontifice, papāq̃ ipsis priorē nequit soluere vel ligare. Sed nos in his concilio superiores ipsum possumus pro libito regulare. Nam hoc de iure notissimum est q̃ possumus quecunq̃ statuta decreta declarata, siue sancita per quoscunq̃ p̃decessores nostros, vel per quecunq̃ cōcilia dummodo in ipsis fidei fundamenta non existant, siue ex hoc vniuersalis ecclesie bonum principaliter non turbet̃, vt vicarius xp̃i, & irreprehensibiliter pro nostro amouere, & corripere libitu voluntatis, & contra sentire non esset longeuum ab heresi velle ligare manus vicarii Iesu Christi, & in terris dei legati, siue ipsius gesta iudicare, vel improbare quod sacrilegii crimen habet. Sed quesumus nobis dicant qui nobis detrahunt que heresis que vniuersalis ecclesie turbatio, ex hac translatione loci surgere poterat, si nos sanctam Synodum Bononiē cōmutamus, vt eius bonū nō frustraret̃, vltari⁹ qđ iam mēlib⁹ octo sine fructu aliquo extiterat prorogatum, & ipsius initiandi postmodū Basilee vestigia cōmoda nulla videbant̃. Profecto nullus per iuris tramites ābulās, & nō passione seductus assereret q̃ ecclesie fecerimus turbationem, sed salutem, nec celebrationē concilii frustraui⁹. Sed id accelerare cōcupiui⁹. Taceant igitur hi qui sic inhumaniter nobis detrahunt. Quoniam non ad christianorum, & ecclesie noxam commutationem fecimus, sed pro salute tutissima, vt citius que in concilio forent agenda debitum finem sortirentur. Fuit igitur a Basiliē. ciuitate legitima pro tunc nostra Cōciliū dissolutio, ac ipsius ad Bononiam iustissima translatio, & asserentes contra sunt penitus ab omni veritate, ac fide catholica alieni. Nos insuper criminantur, & diffamant, q̃ sacro concilio pure, & simpliciter nō herem⁹, & quotidie magis, ac magis contēnimur, & despici⁹. Quodq̃ nos modeste, & mansuete monere curauerunt, vt scandalosam dissolutionem, & ecclesie Christi perturbationem amcuere deberemus quas res inquiunt nos p̃tinaciter recusare, & has ob causas nos citare, & monere nō sunt veriti, & tandē (qđ est deterius) si eorū vota infra. lx. dies nō impleuerimus, nos ab omni pontificali potestate suspen-

disse profitentur, que quantum contra omnia sint diuina iura pariter, & humana, ac heresim manifeste nutrientia breuiter ostendamus, nam dissolutionem quam scandalosam, & ecclesiam perturbantem esse dicunt legitimis de causis, & necessariis iure fecimus, vt ante retulimus. Quod igitur scandalum quod iuste honeste, & urgente necessitate factum extitit potuit generare: Profecto nullum, cum omnia que ad salutem christiane religionis debuissent in Basiliens. Concilio expediri, & que protunc cum ipsam sanctam Synodum commutauimus ibidem Basilee fieri non poterant melius celerius, & commodius in ipsa Bononiens. Synodo perfici valuissent. Quam etiam ecclesie perturbationem fecimus, cum vt paulo ante narrauimus illo in tempore quo concilium commutauimus fere nulli prelati conuenerant: Non poterant igitur perturbari qui non aderant. Quia quod concilium Basilee fieret non curabat. Nam si affectassent ibidem in tempore conuenissent, nec quo ad illos qui conuenerant, quia ita pauci numero erant quod sine nostra auctoritate ecclesiam vniuersalem representare non poterant quamuis ipsi eam se representare dixerint. Concilio igitur ad ipsam Bononiens. ciuitatem legitime translato ibidem postmodum conuenientes Basilee velut locustae accephali canonicum sine nostris presidentibus non potuerunt facere concilium, cum auctoritate carerent apostolice sedis. Nec vere sunt quas faciunt excusationes, quod Constantiam. Senens. atque felicis recordationis Martini, ac nostra auctoritate ipsorum concilium vires habuerit, & habeat. Nam nos predictis causis veris subsistentibus, & nostrae, & pie memorie Martini, ac ipsorum conciliorum auctoritates, vt iure fecimus reuocare potuimus, vt patule supra insinuauimus. Quare post ipsam canonicam dissolutionem, & auctoritatum predictarum reuocationem absque vlla auctoritate apostolica conueniebant, siue conueniunt. Vnde verum non est dicere eorum canonicum post nostram dissolutionem, & sine nostris presidentibus fuisse, vel esse concilium, quoniam nulla rata est, vel nunquam erit Synodus generalis que summi pontificis non fuerit auctoritate suffulta. Nec eorum spiritus sanctus est caput, cum misericors pater Iesus Christus super omnia summum pontificem ecclesie post transitum verbi ad patrem caput, & principem ecclesie instituerit nos videlicet qui locum retinemus vicarii ipsius Iesu Christi quamuis immeriti. Sacrilegum igitur a nobis postulant, & hereticum, vt declarare velimus retroactis temporibus Basilee continuo fuisse concilium, cum post nostram dissolutionem sine nostris presidentibus regulare non fecerit concilium, quia eorum dicta gesta & facta omnia contra diuina iura pariter, & humana perperam sunt confecta, & que per nos nullatenus sunt debita comprobari. Et in hoc est quod christianam religionem circūuenire cupiunt, vt sub colore quod continue Basilee concilium fuisse declaremus omnia eorum facta, & gesta comprobemus, quod adeo sunt minus bene composita, vt etiam si ab habentibus potestatem promulgata fuissent essent irritatione annulatione, & reuocatione dignissima. Nam quod nunquam est lectum ipsi in ciuitate nostra Auinionens. & contra nostram voluntatem constituere legatum ausi sunt illam tyrannidem vnius cardinalis nuper cum eis conuenientis subiiciendo, spreto vero legato de latere per nos, & nostram sedem apostolicam constituto. Vnde tot guerrarum strages, tot rapine, tot homicidia, tot incendia suborta sunt. Sed tandem clementissimus deus sua misericordia fauit parti iustiorum causam habenti, quia nostro vero domino, & sub nostro legato ciuitas ipsa est subiecta. Ipsi insuper de singulis Romane curie officiis inter seipsos disponere non sunt veriti presidentes ad presidendum eorum, vt generali Concilio deputando nostris penitus presidentibus spretis, cum quibus potuissent, ac debuissent canonicam Synodum facere, & firmare, causarum etiam auditores a seipsis constituerunt, quod nusquam visum est pontifici summo Romanam curiam tenente dum extirpationem heresum, reformationem morum, pacemque christianorum vniuersam intenti esse deberent singulorum causas particulares student potius ventilare. Exercitium etiam vicecancellariatus officii vni ex ipsis contra nostram voluntatem tribuere presumpserunt, ac etiam generalia, siue publica consistoria celebrare omniaque attentare non formidant, que tantummodo sunt nobis, ac sedi apice specialiter reseruata, perinde ac si vniuersae carnis via essemus ingressi, vel si omnis pontificalis summe dignitatis potestas esset nobis adhuc viuētibz, & in Petri sede legitime constitutis apud ipsos deuoluta, quod asseuerare est hereticum, & prophanum, cum potestas apud nos, & ipsos, & sic duos in solidum esse non possit. Quia imaginari non possumus quod auctoritate quo iure nobis in sede apostolica consistētibus beneficia conferant, nisi quod usurpat contra iustitiam iura nostra. Et quod detestabilius est illa quod in nostris predecessoribus malefacta dānant monasteriorum religiosorum secularibus clericis administrationes concessas ipsi ad instantiam cuiusdam principis secularis fecerunt. Nam officium generalis humiliatorum, & illius ordinis monasterium principale cuidam seculari clerico in commendam, siue administrationem concesserunt. Quam rem exemplo veluti perniciosam pantea facere recusauimus, ipsi vero vt episcopos habeant continuo

cognita contraria voluntate facere tentauerunt, & sub tali eorum colorato titulo clericus antedictus in dicta administratione intrusus est, ita ut dici possit quod fere centum monasteria regularia que sub officio generalis dicti ordinis regulari debuissent sub vnius clerici secularis sint administratione supposita, que quantum iuri quantum honestati, quantum bonis moribus conueniant quisque prudens animaduertere potest. Postremo tandem ultra aliud quod nos, & plurimos fratres nostros sancte Romane ecclesie cardinales citare conati sunt, etiam postquam decreuimus ibidem Basilee debere concilium agitari. Nos etiam ab administratione summi pontificis suspendere freti sunt, ut ad ipsos possent saltem de facto ipsam nostram summi pontificis potestatem aduocare, & eius administrationem exercere conferendo beneficia, vel officia, & alia faciendo que nobis tantum sunt a iure concessa, siue permessa. Iste ergo sunt cause quare continue Basilee fuisse Concilium per nos declarare cupiunt. Isti sunt qui quoniam eorum vota pati non volumus de nobis tot mendacia confingunt. Iste sunt hereses quas extirpare cupiunt. Iste sunt reformationes debite quas in dei ecclesia introducunt, & pax, & tranquillitas quas vniuersis christifidelibus disponunt, quia inter se ipsos potestatem nostram diuidunt, & libi ipsis ascribere cupiunt: ut que beneficia, vel officia, siue honores quos a nobis consequi non valuerunt scindendo dei ecclesiam consequantur. Absit igitur a nobis absit, ut talem declarationem faciamus, & quod talia gesta comprobemus, prius est enim ut non solum pontificatum, vel partem eius, sed animam tollant quod fidem catholicam nobis auferant. De hoc autem vero ad ostendendam nostram sinceram, & purissimam intentionem quam habemus, ut concilium fiat, & quod omnia ad finem debitum perducantur contenti sumus, & volumus pure, & simpliciter continue fuisse concilium. Ita tamen quod omnia gesta, & attemptata contra nos, siue sedis apostolice libertatem, vel privilegia, sancteque Romane ecclesie cardinales, ac nobis adherentes prout de facto fecerunt, sic de facto ante omnia reuocent. Nostrosque legatos iuxta iuris regulas preesidentes admittant. Obiciunt etiam nobis, ac admirari videntur, quod Basilee iussimus sacram synodum celebrari, ac mandauimus cum concilii consilio agenda per preesidentes perfici. Dicimus quod concilium duntaxat potens est, ipsos autem preesidentes sequi necesse est, & ideo si concilium dictaret, siue consuleret aliquid ecclesie expedire, preesidentibus vero non placeret hoc ipsum fieri minime posset sic quod de iudice concilium consiliarius formaretur. Sed hi sic dicentes si nulla iura vidissent satis esset. Nam si ipsi omnia mundi iura percunctentur omnia volunt quod que in concilio statuuntur declarant, seu sanciantur a papa, vel eius legato constituentur atque promulgentur sacro concilio consulente, siue etiam approbante. Nam si papa, vel legatus eiusdem nollet disponere aliqua contra concilium affectaret pape sententia, vel eius legati personam summi pontificis representantis, non concilii voluntas sequenda foret, cum super omnia concilia papa habeat potestatem nisi forte que statuenda forent catholicam fidem respicerent, vel si non fierent statutum vniuersalis ecclesie principaliter perturbarent, quia tunc concilii sententia esset potius attendenda. Verba igitur nostrarum litterarum secundum iuris formam interpretanda sunt, ut que ad solum concilium spectarent que sunt numero plurima cum concilio expediantur, & fiant, alii vero iuris tramites imitentur. Et hoc est in quo potissime falluntur quod Basilee conueniunt. Nam credunt in singulis agendis esse iudices supra pontificem quod eorum actiones demonstrant. Nam si singulis se nobis superiores reputant quod tamen asseuerare est hereticum, & per phanum, obmutescant igitur, & noscant, quod etiam sic cum concilio fieri mandauit se, re. Martinus noster proximus predecessor. Nec velint nostram puram intentionem in singulis lacerare, quam etiam, cum aliis lacerare conantur asseuerantes nostram ad summi apostolatus apicem non fuisse canonicam electionem. Sed o misericors deus cur oculos tue pie iustitie contra prefatos non conuertis. Nam plurimi ex his qui talia proferunt sunt qui nos in Petri cathedram dirigentes intronizauerunt, isti nos consecrauerunt, isti nos coronauerunt. Et aliqui ex eis, ut a vero christi vicario pontificatus insignia susceperunt. Alii vero ex eis fere omnes gratias, siue beneficia plurima sunt adepti, & nos annis plurimis per summo vero pontifice venerati sunt. Igitur imaginari non possumus qua fronte qua audacia quocumque possint nostram catholicam electionem in dubium reuocare, presertim cum ipsorum allegent maximam turpitudinem. Quare principes christiani religiosissimi vosque alii christicole orthodoxi per viscera misericordie domini nostri Iesu christi prefatos Basilee conuenientes adhortemini, ut desistentes ab inceptis velint nostros preesidentes admittere, ut canonicam Synodum facientes possint bona illa propter que sacrum concilium est institutum debite executioni demandare. Quod si secus (quod absit) fecerit, & dei ecclesiam scindere, ut hactenus sunt conati concupuerit, nec cum preesidentibus intendere reformationi ecclesie studuerit tunc vos christicolae principes iterum per eiusdem miam obsecramus qui pro nobis mortem subiit temporalem, ut velitis

tis eorum improbis conatibus pro posse resistere, presertim ne schisma nephandissimum in dei ecclesia oriatur. Nam hoc ad principes pertinet seculi christianos, ut eorum temporibus pacatam velint esse matrem ecclesiam, unde sunt spiritualiter nati, quod psalmigraphum verum ostendit, cum inquit. Et nunc reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram. Seruite domino &c. Sed quomodo seruiunt principes in timore, nisi ea que contra matrem ecclesiam, & iussa domini sunt religiosa seueritate prohibendo atque plectendo. Agite igitur viriliter agite aduersus Christi vineam & agrum dominicum deuastare cupientes, nec permittite velitis quod sine auctoritate pontificis conciliabula non concilia fiant. Quoniam in futurum esse posset exemplum perniciosissimum, ut decem siue plures ad libitum sine apostolice sedis auctoritate aliquo in loco prelati conuenirent, scandalizarentque populum christianum orthodoxum, ac contra Christi vicarium pro libito resilirent, ac resistentes in alis actionibus eternam gloriam mereamini. **Datum** rome apud sanctum Laurentium in damaso Anno incarnationis dominice Millesimo quadringentesimo trigesimo tertio Idus Septembris pontificatus nostri anno tertio. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis declarationis, prosecutionis, intentionis, cassationis, reuocationis, irritationis, annulationis, voluntatis, reductionis, & mandati infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei, & beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. **Datum** rome apud sanctum Petrum, Anno dominice incarnationis Millesimo quadringentesimo trigesimo tertio kalendas Ianuarii pontificatus nostri anno tertio. Ego iordanus episcopus Sabinen. manu propria subscripsi. Ego Anthonius tituli sancti Marcelli manu propria subscripsi. Ego Lucidus cardinalis de comite manu propria subscripsi. **Datum** in sessione publica in ecclesia maiori Basiliensi, solenniter celebrata Nonas Februarii Anno a natiuitate dni. M. cccc. xxxiiii.

Sessio decima septima de admissione presidentium domini nostri pape.

SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS IN SPIRITUALI sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Dilectos ecclesie filios Nicolaum tituli sancte crucis in Hierusalem presbyterum Iulianum sancti angeli dyaconum sancte romane ecclesie cardinales, & venerabiles Iohannem archiepiscopum Tarentinum, & Petrum episcopum Paduanum, ac dilectum ecclesie filium Ludouicum abbatem sancte Iustine paduane tantum admittit in presidentes in hoc sacro concilio nomine vice & loco sanctissimi domini Eugenii pape quartum cum infrascriptis conditionibus, & clausulis plenissimum robur & effectum per omnia habituris videlicet sine vlla iurisdictione coactiua, saluo etiam modo procedendi in hoc sacro concilio hactenus obseruato, presertim qui continetur in ordinationibus huius sacri concilii que incipiunt. Primo sint quatuor deputationes sicut sunt inter quas omnes de concilio distribuuntur equaliter quantum fieri poterit &c. ordinat etiam quod preter feriā sextam in qua ordinaria est congregatio generalis non possit fieri alia nisi fuerit conclusum prius per tres deputationes ad minus. Et tunc intimetur ipsis presidentibus vel alteri ex eis quod ponant schedulas. Et si non fecerint vnus ex promotoribus concilii, vel vnus ex deputatoribus quicumque sit ponat schedulas. Et omnes de concilio veniant ad congregationem, alias si non fuerit conclusum per tres deputationes nullus ad ipsam congregationem accedat. Et quicquid ibi factum fuerit nullius sit roboris, & idem de sessione. Item quod lectis in congregatione generalis his que conclusa sunt per deputationes primus inter presidentes ibidem presentes etiam aliis, vel alio ex eis absentibus concludat iuxta ordinationes sacri concilii. Quod si nolit ipse aut alius de presidentibus ibidem presentibus facere, tunc proximior prelatus subsequens in ordine confidendi concludat. Et ipso nolente alius successiue faciat. Et si forte nullus de presidentibus veniat ad congregationem, vel ad sessionem generalis concilii, tunc primus prelatus (ut premittitur) pro illo die faciat officium presidentis. Item quod omnia acta huius sacri concilii sicut hactenus est obseruatum fiant & expediantur sub nomine, & Bulla ipsius concilii. **Datum** in sessione publica in ecclesia maiori Basiliensi, solenniter celebrata, vi. kalendas Maii. Anno domini, M. cccc. xxxiiii.

Sessio decima octaua super innouatione decreti concilii Constantiensis.

A

SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS IN SPIRITU sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei memoriam. Ad magnam ecclesie catholice vtilitatem pertinere dignoscitur, vt ipsius auctoritas (cui omnes subesse tenentur) in sacro olim Constantien. concilio declarata sepius manifestetur, & ad omnium noticiam perducatur, & que admodum nonnulla concilia precedentium synodorum salubres institutiones & declarationes renouare consueuerunt. Ita & hec sancta synodus necessariam illam declarationem de generali conciliorum auctoritate in dicto Constantien. concilio promulgatam sub eodem qui sequitur tenore innouat. Primo quod generalis synodus in spiritu sancto legitime congregata generale concilium faciens ecclesiam catholicam militantem representans, potestatem a Christo immediate habet cui quilibet cuiuscunque status vel dignitatis, etiam si papalis existat obedire tenetur in his que pertinent ad fidem ad extirpationem schismatis, & ad generalem reformationem ecclesie in capite & in membris. Item declarat quod quicumque cuiuscunque status vel dignitatis, etiam si papalis existat qui mandatis statutis siue ordinationibus aut preceptis huius sancte synodi, & cuiuscunque alterius concilii generalis legitime congregati super premissis seu ad ea pertinentibus factis vel faciendis obedire contumaciter contempserit, nisi resipuerit condigne penitentiae subiiciatur & debite puniatur etiam ad alia iuris subsidia (si opus fuerit) recurrendo. Datum in sessione publica in ecclesia maiori Basiliensi. solemniter celebrata. vi. kalendas Iulii. Anno a natiuitate domini. Millesimo quadringentesimo trigesimo quarto.

¶ Sessio decimanona sacri concilii Basiliensis celebrata die Martis. vii. Septembris in qua fuerunt pronunciata decreta in materia grecorum necnon iudeorum & neophitorum.

B

SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS IN SPIRITU sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei memoriam. Sicut pia mater pro filiorum salute semper anxiosa est, nec unquam quiescit donec si qua inter ipsos dissensio sit sopita fuerit. Sic & multo amplius sancta mater ecclesia que filios ad perpetuam vitam regenerat, omni conatu laborare consuevit, vt omnes qui Christiano nomine censentur sublato omni dissidio eandem fidei vnitatem, sine qua salus esse non potest fraterna charitate custodiant. Quamobrem huius sancte synodi ab initio sue congregationis precipue cura fuit recens illud Bohemorum antiquumque grecorum dissidium prorsus extinguere, & eos nobiscum in eodem fidei & charitatis vinculo perpetuo copulare. Bohemos igitur viciniores primo deinde grecos per nostras litteras & oratores pro sancta vnione facienda cum omni charitate ad hoc sacrum concilium vocauimus. Et quoniam bohemos negotium multi ab initio non solum difficile, sed pene impossibile estimarent nostrosque tamquam superuacuos, & inutiles iudicarent labores. Attamen dominus noster Iesus Christus cui nichil impossibile est sic salubriter ipsam rem usque ad hanc diem direxit, vt multo amplius hec ipsa Bohemorum vocatio ecclesie sancte profuerit quam multi potentissimi exercitus qui sepe Bohemiam armata manu ingressi sunt. Que res eo ampliore spem nobis prebet, vt hanc grecorum vnionem cum omni fiducia & constantia prosequamur. Quod quidem eo libentius aggredimur quo ipsos ad hanc vnionem plurimum affectos conspiciamus. Vt primum enim serenissimus grecorum imperator, & patriarcha Constantinopolitanus per nostros requisiti sunt oratores mox tres insignes viros de his qui apud eos magne videntur auctoritatis. Quorum primus ipsum imperatorem consanguinitate attinet ad hanc sanctam synodum destinarunt sufficienti ipsius imperatoris mandato cum bulla aurea & eius manu propria subscripta, ac patriarche litteris munitos qui tam in generali congregatione quam coram commissariis nostris feruentissimum Imperatoris & patriarche totiusque ecclesie orientalis ad hanc vnionem desiderium exponentes, nos mirum in modum ad tam sancti operis prosecutionem pulsan, ac quotidie excitant. Duo inter alia firmiter constanterque asserentes vnionem ipsam nisi in synodo vniuersali in qua tam ecclesia occidentalis quam orientalis conueniat fieri nullatenus posse. Et in ea synodo si fiant, vt infra conuentum est omnino ipsam vnionem secuturam. His auditis summa nobis leticia, ac iocunditas nimirum accessit. Quid enim ecclesie catholice felicius gloriosiusque contingere vnquam posset, quam quod tot orientales populi qui numero hominum ab his qui nostre fidei sunt non multum distare videntur in eadem nobiscum fidei vnitatem coniungantur? Quid utilius aut fructuosius ab exordio nascentis ecclesie populus Christianus vidit vel audiuit, quam quod tam diuturnum perniciosumque schisma penitus

penitus extirpetur. Vnde & aliam reipublice deo propitio vtilitatem accrescere confidimus, quoniā ex hac vnione cum facta fuerit plurimos ex nephanda Mahumeti secta ad fidem catholicā conuer-
ti sperandum est. Quid igitur protam piis, ac salutaribus rebus per Christi fideles tētandum faciē-
dumq; non esset? Quis catholicus pro tanto nominis christiani & orthodoxe fidei incremento non
modo caducā huius mundi substantiam, sed & corpus & animā exponere non deberet? Quo circa
omnem cogitatum nostrum iactantes in deum qui facit mirabilia magna solus. Venerabiles sancte
Romane ecclesie cardinales presidētes sedis apostolice patriarcham Antiochenū, archiepiscopos, Epi-
scopos, abbates, magistrosq; & doctores in numero competentem deputauimus, vt vna cum ipsis gre-
corum ambasiatoribus rem istam tractare, & quo ordine ad executionem deducenda esset, prospic-
cere deberent qui tam inter se q̄ cum ipsis oratoribus sepe numero conuenientes, habito inter se dige-
sto concilio ad infra scripta cum ipsis deuenerunt capitula que postea secundū morē huius sacri conci-
lii per sacras deputationes mature deliberata, ac deinde per generalem congregationem conclusa fir-
mataq; solenniter extiterunt. Quorum tenor vna cū mandato ipsius domini Imperatoris sub bulla
aurea sequitur & est talis.

Ambasiatores serenissimi domini imperatoris grecorū, & domini patriarche Constantinopolitā
ni videlicet dominus Demetrius prothonostarius paleologus methorides. Venerabiles Isidor⁹ ab-
bas monasterii sancti Demetrii, & dominus Iohānes dissipatus eiusdem imperatoris familiaris cō-
uenientes cum dominis deputatis sacri concilii. Primo exposuerunt. Quod si ecclesie occidentali pla-
ceret, vt hec synodus Constantinopoli celebraretur, ecclesia orientalis propriis expensis ibidem con-
ueniret, nec oporteret vt ecclesia occidentalis prelati orientibus aliquas expensas faceret. Quinim-
mo ipse dominus imperator in quibus posset prelati latinis Constantinopolim venturis subueni-
ret. Sin autem placeret vt prelati ecclesie orientalis ad terras latinorum pro predicta Synodo accedes-
rent, necessarium foret propter legitimas causas, vt expensis ecclesie occidentalis venirent. Et cum di-
ctis dominis deputatis videretur multis de causis hanc vnionē posse fieri cōmodius in hac ciuitate
Basilien. vbi actu concilium congregatum est sepe, ac multum apud ipsos oratores institerunt, vt hic
locus pro hac sancta vnione eligeretur offerentes impensas ad hoc necessarias. Sed ipsis oratorib⁹ re-
spondentibus, quod cum instructiones limitate de certis locis per ipsos imperatōrē, & patriarchā eis
date sint non possunt hunc locum eligere qui in ipsis instructionib⁹ nominat⁹ nō esset. Domini des-
putati sacri concilii cognoscentes sanctam, ac perfectam ipsius concilii intentionem que est vt pro ho-
nore dei, & profectu fidei catholice nullis parcat laboribus & impensis iudicant non expedire,
vt propter locum dūtaxat tantū bonum negligetur. Acceperunt igitur si placet sacro concilio vnū
de locis inferius nominandis cū hoc quod sicut inferius est cōuentum mittantur aliqui vel aliquis ad
ipsum dominū imperatōrē patriarchā, & alios quibus persuadeāt per efficaces rationes vt in hac ciui-
tate Basilien. velint assentire. Loca nominata sunt Calabria, Anchona, vel alia terra Maritima, Bono-
nia Mediolanū, vel alia ciuitas in Italia. Extra italiam, Buda in Hūgaria vvyēna in austria, & ad vltimū
fabaudia. Cōuenerūt tandē dicti dñi deputati cum ipsis dñis ambasiatorib⁹ in his que sequuntur, si
sacro cōcilio placeāt. Primi dicti ambasiatores promiserunt quod ad hmōi synodū cōuenient impe-
rator grecorū & patriarcha Cōstantinopolitanus, & ceteri tres patriarche & archiepiscopi, & epī, & alii
ecclesiastici qui cōmode venire poterunt. Similiter veniēt ab omnib⁹ regnis, & dñis que subiiciuntur
ecclesie grecorū cū plena potestate & mādato vallato iuramēto, & aliis clausulis opportunis tā ex parte
seculariū dominorū q̄ prelatorū. Itē qd mittatur vnus vel plures ambasiatores ex parte sacri concilii
cum octo milibus ducatorū profaciēda congregatione p̄latorū ecclesie orientalis ad Cōstantinopolim
que octo milia expediētur ab ipsis ambasiatorib⁹ sacri cōciliū put dño imperatori, & ipsis ambasiato-
rib⁹ sacri cōciliū videbitur. Ita tñ q̄ si dicti p̄lati nollēt Cōstantinopolim venire, vel postq̄ i Cōstāti-
nopolim venerit nollēt ad synodū p̄dictā accedere, tūc teneatur dñs imperator reddere dictis amba-
siatoribus sacri cōciliū quicqd pro ea re expenderint. Itē qd ecclia occidentalis soluat expēsas quatuor
galearū grossarū, quarū due sint de Cōstantinopoli, & due aliūde pro cōcludēdo dū tēp⁹ erit ad por-
tū nostrū & reducēdo Cōstantinopolim dñm imperatōrē, & patriarchas, & p̄latos ecclie oriētalīs cū
suis vsq; ad numerū septingētarū personarū. Quibus ipa occidentalis ecclesia impēsas faciet hoc mo-
do. Quia pro expēsis ipsius imperatoris, & ipsarū septingētarū personarū a Cōstantinopoli vsq; ad
portū nostrū vltimū dabit ipsi imperatori quindecim milia ducatorū. A dicto aut vltimo portu vsq;
ad locū dicte synodi, & deinde q̄diu manebūt i synodo, & vsq; ad reuersionē iporū ad cōstantinopolim

CONCILII BASILIENSIS.

faciet dicto imperatori cum dictis septingentis personis impensas honestas. Item quod infra decem menses incipiendos a mense Nouembris proxime sequenti teneatur sacrum concilium mittere duas galeas grossas, & duas subtiles versus Constantinopolim cum trecentis balistariis. Super quibus galeris erunt ambasiatores sacri concilii, & dominus Demetrius prothonostarius paleologus primus de ipsis ambasiatoribus domini Imperatoris. Quiquidem ambasiatores sacri concilii habebunt secum quindecim milia ducatorum danda domino Imperatori pro expensis suis & patriarcharum, & platorum, ac aliorum venientium usque ad numerum septingentarum personarum faciendis a Constantinopoli usque ad portum ultimum ad quem debebunt applicare, ut supra. Item predicti ambasiatores sacri concilii ituri cum predictis galeis ordinabunt quod decem milia ducatorum erunt parata ad exponendum si necessarium fuerit pro custodia ciuitatis Constantinopolitane propter periculum quod posset interuenire a turcis ciuitati tempore absentie dicti Imperatoris, que pecunie exponentur per aliquem ex dictis ambasiatoribus sacri concilii deputandis prout necessitas fuerit. Item ordinabunt predicti ambasiatores sacri concilii de expensis duarum galearum subtilium, & trecentorum balistariorum pro custodia ciuitatis Constantinopolitane tempore absentie domini imperatoris, & quod gentes dictarum galearum, & ipsi balistarii iurabunt in manibus imperatoris fideliter se habere. Et capitanei eorum sint quos imperator instituerit. Item quod predicti ambasiatores habeant expensas duarum galearum grossarum tot quot expendi consueuerunt in armando tales galeas. Item quod huiusmodi ambasiatores sacri concilii ituri cum predictis galeis ad Constantinopolim nominabunt domino Imperatori portum ad quem ultimo debeat applicare, & locum unum de prenomatis in quo esse debeat dicta vniuersalis synodus. Laborabunt tamen cum omni instantia, ut ciuitas Basiliensis eligatur prout sperandum est. Item quod hoc sacrum Basiliense concilium interim stabit in Basilea firmiter, nec dissoluetur legitimo impedimento cessante, quo interueniente (quod deus auertat) pro continuatione sui iuxta dispositionem capituli Frequens, ad aliam ciuitatem se transferet. Et in quo dominus Imperator non contentaretur de isto loco tunc infra mensem postquam prefatus dominus Imperator applicuerit ad dictum portum ultimum sacrum concilium se transferet ad unum de predictis locis nominatis per ipsum sacrum concilium (ut supra dictum est) eligendum. Item quod in omni euentum predicta omnia vtrinque adimpleantur. Item quod predicta omnia fiant firmiter modo, & cum maiori robore & securitate quo fieri possunt per sacrum concilium videlicet per decretum & sub bulla. Item quod predictis omnibus conclusis & concordatis, ac ut premititur firmiter roboratis summus pontifex expressum prebeat assensum per suas patentes bullas. Et quod omnia predicta omnia & singula intelligi debeant bona fide sine dolo & fraude, & absque impedimento legitimo & manifesto. His omnibus adimpletis dicunt super predicti ambasiatores grecorum & promittunt quod omnino venient, etiam si bellum foret & instaret ciuitati. Et ob earum omnium rerum confirmationem tradent mandatum prefati imperatoris sub bulla aurea sacro concilio, & pro prefato imperatore ipsi & alii iurabunt scribendo & subscribendo propter firmam & veram fidem. quod fieri debeat cum deo vniuersalis sancta Synodus si mors imperatoris non interuenerit, aut impedimentum aliquod manifestum & verum quod fugi vitarique non posset. Postremo petatum est ab ipsis ambasiatoribus Grecorum ut exponerent quedam nomina in eorum instructionibus contenta. Et primo quid intelligunt per verbum synodus vniuersalis. Responderunt quod papa & patriarche sint in dicta synodo per se vel procuratores suos similiter, & alii prelati sint ibidem vere vel presentatiue promittentes (ut supra) quia dominus Imperator grecorum & patriarcha Constantinopolitanus intererunt personaliter liberi & inuiolenti, hoc est quod unicuique liceat libere dicere iudicium suum sine cuiusquam impedimento vel violentia. Sine contentione ne hoc est sine contentione rixosa & contumeliosa. Non tamen excluduntur disputationes & colloquutiones necessarie pacifice honeste, & charitatiue. Apostolica & canonica hec nomina quomodo intelligi debeant, & de modo procedendi in synodo remittunt se ad ea que ipsa vniuersalis synodus declarabit & ordinabit. Item quod imperator Grecorum & eorum ecclesia habeat honores suos hoc est quos habebat tempore exortis presentis schismatis saluis semper iuribus honoribus priuilegiis, & dignitatibus summi pontificis, & Romane ecclesie imperatorum. Et quod si qua dubitatio oriatur stetur declarationi vniuersalis concilii prefati.

¶ Sequitur tenor mandati domini Imperatoris sub
bullae aureae de greco in latinum translatae.

A ¶ Quoniam missi fuerunt ad sacrosanctum concilium generale Basiliense nostrum & imperii nostri ambasiatores familiaris noster prothonostarius Demetrius, Paleologus, methotides, & honoratissimus in sacris monachis abbas

chis abbas sacri monasterii sancti Demetrii & familiaris noster Iohannes dissipatus ad constitutionem a nobis sollicitati generalis & icomenici concilii pro vnione premeditata ecclesiarum Christi, & dedimus eis ambasiatoribus perfectam & plenam potestatem, & bayliam super & i predictis Mandat diffinit & ordinat imperium nostrum per presens crisobolū suum, quod omnia & singula illa que ordinauerint promiserint iurauerint fecerint, & constituerint per scripturam siue scripturas super predictis prefati nostri ambasiatores reputentur a nostro imperio & affirmata sint tanquam si a persona nostra presentialiter facta ordinata promissa & iurata forent. Et si contingeret impedimentum aliquod vel mors in aliquo dictorum ambasiatorum, tunc quod factum est, & promissum erit per duos ex eis firmum & validum sit tanquam si per omnes tres factum foret. Et in robur & firmitatem predictorum iurat Imperium nostrum per iuramentum debitum, & concedens nobis tanquam christiano fideli imperatori, & per orationem & benedictionem sancti mei imperatoris domini, & patris nostri filicis memorie, & per animam meam factumque est presens Crisobolū imperii nostri. A mundi creatione. Sexiesmillesimo nogetesimo quadragelimo secundo. Et domini nostri Iesu Christi natiuitate Millesimo quadringentesimo trigelimo tertio die. xi. Nouebri Constantinopoli i palatio nostro imperiali. Et subscriptum litteris rubeis manu nostra propria more imperiali cum pendent aurea bulla.

Littera domini patriarche Constantinopolitani de greco in latinum translata sub bulla pumbea, & est talis.

Ioseph dei gratia archiepiscopus Constantinopolitanus noue rome vniuersalis patriarcha reuerentissimis cardinalibus Romane ecclesie, & reuerendis episcopis, & omnibus aliis deuotis congregatis i synodo Basiliensi. condignam & cōdecētem mitto vobis omnibus ea qua teneor charitate & amicitia spiritali salutē. Litteras reuerentie vestre recepimus per reuerendū Anthonium episcopum Sudeū. & fratrem Albertum de crispiis sacre theologie magistrū oratores vestros, ex quibus & etiam relationibus prefatorum bene notauimus optimā dispositionem atque intentionem deo amabilem quas. v. R. p tota Christianitate gerit & specialiter p nobis, id est p vnitate ecclesie sancte Christi. Et super hoc letati fuimus maxime, quoniam hortamini vos pro illis pro quibus & nos iam diu hortati sumus instanter ecclesiam romanā. Multoties enim scripsimus & misimus illud pro vnitate predicta, vt omnibus patet. Tantis autem legationibus ex parte nostra factis, & tāta sollicitudine ostensa nō permiserunt tamen circūstantie rerum, vt finem acciperet nostra voluntas & tractatus. Ad presens igitur de istis eisdem & consimili, & eadem dispositione. v. R. scribimus querentes fieri concilium icomenicum sub presentia omnium personarum necessario debentium adesse secundum antiquū ordinem & consuetudinem. Et tale concilium fieri canonicum liberum inuolatum & simpliciter secundum formas antiquorum icomenicorum conciliorum. Et illud omne quod deo dante i tali concilio vnanimiter, & concorditer conclusum fuerit, hoc firmū habere idubitanter, & sine contradictione & lite quacūque, & que omnia dictauerit concessa & confirmata a sancta romana ecclesia per plures legationes ad eam nostri parte factas. Impedita vero fuit istorum conclusio & effectus propter temporales circūstantias (vt supra dictum est). Sed quoniam. v. R. i presenti tempore tantā promptitudinem super istis ostendit per legationem specialem quāfecit pro istis, & hortata nos fuit litteris, & relationibus suorum oratorum, propter hoc & nos mittimus ambasiatores nostros familiarē imperii prothonostiarum Demetrium paleologum methotidē. Et honoratissimum i sacris monachis abbatē sacri monasterii sancti Demetrii Isidorum, & Iohānem dissipatū per quos petimus & rogamus. v. R. quod ad hoc deo amabile opus vnionis conferatis omnem curam & sollicitudinem, vt fiat & concludatur dictum laudabile opus vestris studio & diligentia nostris correspondētibz. Cum vero sint aliqua necessaria, ad hoc & eius operis executiua cōmisimus de istis predictis nostris ambasiatoribus qui. v. R. latius & clarius omnia referant & manifestent, placeatque. v. R. eisdem plenam fidem adhibere. Datum i vrbe Constantinopoli. Millesimo quadringentesimo trigelimo tertio die. xv. mensis Octobris.

Sequitur confirmatio supradictorum capitulorum.

Supradicta igitur capitula & cōuentiones hec sancta synodus auctoritate vniuersalis ecclesie presentis decreto approbat ratificat & confirmat, statuitque & decernit, & pollicetur ea & eorum quodlibet seruare, & incōcussa tenere vt premittitur. Que cū ad incrementum fidei orthodoxe vtilitatemque ecclesie catholice, & toti populi christiani pertineant omnibus Christi fidē diligentibus grata plurimum & accepta esse debet. Et quoniam (vt scriptū est) ipsi greci propter nonnullas causas postulāt, vt sanctissim⁹ domi

CONCILII BASILIENSIS.

nus Eugenius papa quart^{us} dictis capitulis & cōventionibus expresse cōsentiat, ne ppter hoc tantum negligatur tanum bonum, ipsum dominum Eugenium hec sancta synodus cū omni charitate obsecrat & deprecatur, ac per viscera misericordie Iesu Christi cum quāta potest instantia exorat ac requirit, vt i fauorem fidei & ecclesiastice vnitatis prefatis capitulis & conuentionibus synodali decreto approbatis, & ratificatis per suas litteras more Romane curie bullatas expressum assensum prebeat. Datum in sessione publica in ecclesia maiori Basiliē, solenniter celebrata. vii. Idus Septembris. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxiiii.

¶ Decretum de iudeis & neophitis in eadem sessione promulgatum.

A ¶ Saluatoris nostri Iesu Christi sequens vestigia hec sancta synodus illud gerit potissime i visceribus charitatis, vt omnes euangelicam veritatem agnoscant, & in ea postquā agnouerint, fideliter perseuerent. Proinde vt iudei alique infideles ad orthodoxam conuertantur fidem, quique ad ipsam conuersi fuerint in illa constanter permaneant. His salubribus institutis providere decernens in primis statuit, vt omnes dyocesani quosdam i litteris diuinis bene eruditos aliquot vicibus annuatim deputent i locis ubi iudei aut alii infideles degunt ad predicandum, & explanandum taliter catholice fidei veritatem, vt ipsi infideles qui audiunt valeant suos errores recognoscere, ad quā predicationem sub penis tam commercii per fideles illis interdici, quā aliis ad hec opportunis ipsos infideles cuiuscunque sexus in annis discretionis constitutos accedere compellant. Ipsi autem dyocesani, ac predicatorum ita se erga illos propicios, ac charitate plenos exhibeant, vt non solum propalatione veritatis, sed & aliis humanitatis officiis ipsos Christo lucrifaciant. Christianos autē cuiuscunque status, aut dignitatis quomodolibet impediētes ne iudei ad huiusmodi predicationem conueniant aut arceantur notam fautorie infidelitatis incurrere ipso facto decernit. Vt autem hec predicatione eo sit fructuosior quo predicatorum habuerint peritiā linguarum omnibus modis seruari precipimus cōstitutionem editam in concilio Viennē, ex duobus docere debentibus in studiis ibidem expressis linguas hebraicam, arabicam, grecam, & caldeam, que vt efficacius obseruetur rectores ipsorum studiorū inter alia que in assumptione rectoratus iurant hoc etiā addi volumus operam se pro ipsius constitutionis obseruatione duros. In conciliis etiā illarum prouinciarum in quibus huiusmodi studia constituta sunt omnino disponatur, vt hi qui predictas linguas docturi sunt stipendia debite percipere valeant. Insuper sacros canones renouantes precipimus tam dyocesanis quā potestatibus secularibus, vt modis omnibus prohibeant, ne iudei aut alii infideles, aut christianos, aut christianas in familiars seu seruientes, aut filiorum suorum nutrices habeant, ac ne Christiani cum ipsis in eorum festiuitatibus nuptiis & conuiuiis aut balneis seu nimia conuersatione communicent. Aut medicos vel matrimoniorū proferetas seu aliorum contractuum mediatores de publico constitutos assumant, nec aliis publicis preponant officiis, aut ad gradus quoscunque scholasticos admittant, nec eis locentur predia, vel alii redditus ecclesiastici. Prohibeantur etiā libros ecclesiasticos calices, cruces, & alia ecclesiarum ornamenta sub pena perditionis rei emere, aut pignori sub pena amissionis pecunie mutuate accipere. Sub grauibz quocunque penis cogantur aliquem deferre habitum per quem a Christianis euidenter discerni possint. Quorum vt euitetur nimia conuersatio in aliquibus ciuitatum oppidorum locis a christianorum cohabitatione separatis habitare compellantur, & ab ecclesiis longius quātum fieri potest. Nec diebus dominicis, & aliis solēnibus festiuitatibus apothecas tenere apertas vel in publico labore presumant.

¶ De his qui volunt ad fidem conuerti.

B ¶ **S**I QVIS EORVM AD FIDEM CATHOLICAM CONVERTI voluerit bona sua quecunque habet mobilia & immobilia ei intacta ille facti permaneant. Qd si huiusmodi bona ex usura, aut illicito questu fuerit acquisita, ac note sint persone quibus foret de iure restitutio faciēda, quia non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum illis restitui omnino oportet. His vero personis non extantibus, quia talia per manus ecclesie i pios essent vsus cōuertenda, hec sancta synodus vicē gerens vniuersalis ecclesie i fauorem concedit suscepti baptismatis tanquā in piū vsum apud ipsos remanere debere sub pena diuini anathematis tam ecclesiasticis quā secularibus, interdicens vt nullam super his quouis questu colore molestiā inferant aut inferri patiantur, sed magnum se fecisse lucrum existiment, dum tales Christo lucrati fuerint. Et quoniā (vt scriptum est) qui habuerit

qui habuerit substantiā mundi huius, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauerit viscera sua ab eo quomodo charitas dei manet in ipso: Si ipsi conuersionis tempore inopes aut indigentes fuerint per viscera misericordie dei nostri omnes tam ecclesiasticos quā seculares hec sancta synodus exhortatur vt ipsis conuersis manus porrigant adiutrices. Ipsi quoq; diocesani non solum christia- nos ad subueniendum illis exhortentur, sed tam de redditibus ecclesiarum prout poterunt quā de his que ad pauperum vsus per ipsos conuertēda deuoluuntur huiusmodi Neophitos sustentare non negligant, ipsosq; a detractiōib⁹ cōtumeliis paterna affectione defendant, Et quoniā per gratiam baptismi ciues sanctorum & domestici dei efficiuntur, longeque dignius sit regenerari spiritu quam nasci carne, Hac edictali lege statuimus vt ciuitatum & locorum in quibus sacro baptismo regene- rantur priuilegiis libertatibus & immunitatibus gaudeant que ratione dumtaxat natiuitatis & ori- ginis alii consequuntur. Curent insuper sacerdotes baptizantes, & hi qui de sacro fonte suscipiūt tam ante baptismum quam post illos in articulis fidei ac legis noue preceptis catholiceque ecclesie ritib⁹ di- ligenter instruere, & tam ipsi quā diocesani operam dent, ne cum iudeis seu infidelibus saltem per lō- gum tēpus penitus conuersentur. Ne sicut nouiter cōtingit ab infirmitate curatis modica occasio ad pristinam pditionem recidiuos efficiat, & quoniā experientia teste mutuam inter se neophitorum conuersionem ipsos in fide nostra fragiliores reddere ac saluti ipsorum plurimorum officere cōper- tum est. Exhortatur hec sancta synodus locorū ordinarios vt quantum p incremento fidei viderint expedire curent, & studeant neophitos ipsos cum originariis christianis matrimonio copulare, Pro- hibeantur & hi neophiti sub grauib⁹ penis ne mortuos more iudeorum sepeliant, aut sabbata aliasq; solēnitates, & antieque secte ritus quoquomodo obseruent. Sed & ecclesias & predicationes nostras p- ut alii catholici frequētent, & in omnibus se christianorum morib⁹ conformes reddant. Contempto- res autem predictorum per sacerdotes in quorum parochiis siti sunt, aut alios ad quos de iure vel an- tiqua consuetudine de talibus inquirere spectat, ac etiā per alios quoscūq; diocesanis seu inquisitori- bus heretice prauitatis deferantur, & inuocato si opus fuerit auxilio brachii secularis per eos taliter pu- niantur quod & aliis transeat in exemplum. De his omnibus in conciliis prouincialibus & synodali- bus diligens fiat inquisitio, & tam circa episcopos & sacerdotes in premissis negligentes, q̄ ipsos neo- phitos & infideles predictorum cōtemptores opportunum adhibeatur remedium. Si quis autē cui- iuscūq; gradus vel preeminētie huiusmodi neophitos, ne ad obseruationem ritus christiani seu ali- cuius premissorum compellantur foueat atq; defendat penas contra fautores hereticorum promul- gatas ipso facto incurrat. Neophiti vero si se corrigere post canonicam monitionem neglexerint quin ad vomitum iudaizantes redire comperti sint contra eos tanquam perfidos hereticos secundum sa- crorum canonum instituta procedatur. Si qua vero ipsis iudeis vel infidelibus indulta seu priuilegia per quoscūq; ecclesiasticos seu seculares cuiuscūq; status seu dignitatis, etiam si papalis vel imperia- lis existat concessa iam sint vel in futurū concedi contingat vergentia quoquomodo in detrimentum catholice fidei aut nominis christiani seu quorumcūq; premissorum, hec sancta synodus cassa & irri- ta esse decernit, decretis & constitutionibus apostolicis, ac synodalibus que super premissis sunt condi- ta in suo robore duraturis. Et vt huiusmodi sancte constitutionis iugis memoria habeatur, & ne q̄- quam ipsius ignorantium pretendere possit, iubet hec sancta synodus vt per singulas cathedrales & collegiatas ecclesias, aliaq; pia loca in quibus vberior est fidelium cōcursus semel in anno ad minus in- fra diuina promulgetur. Datum in sessione publica ipsi⁹ sancte synodi in ecclesia maiori Basiliē. so- lemniū celebrata, vii. Idus Septembris, Anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxiiii.

Decretum de concubinariis in sessione vigesima promulgata.



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN.

in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad p- petuam rei memoriā, Quicūq; clericus cuiuscūq; status conditionis religionis dignitatis (etiam si pōtificalis vel alterius preeminētie existat) qui post huius constitutionis notitiam quā habere presumatur per duos menses post publica- tionem eiusdem in ecclesiis cathedralibus quam ipsi diocesani omnino facere te- neantur. Postquam eadem constitutio ad eorum notiam peruenerit fuerit pu- blicus cōcubinarius a perceptione fructuum omnium suorū beneficiorum trium mēsum spacio sit

III.iiii.

ipso facto suspensus, quos suus superior in fabricam vel aliam euidentem ecclesiarum utilitatem ex quibus hi fructus percipiuntur conuertat, necnon & huiusmodi publicum concubinariū vt primum eē talem innotuerit, mox suus superior monere teneatur, vt infra breuissimum terminum concubinam dimittat. Quam si non dimiserit, vel dimissam aut aliam publice resumpserit, iubet hec sancta synodus, vt ipsum suis omnibus beneficiis omnino priuet. Et nichilominus hi publici concubinarij vsq; quo cum eis per suos superiores post ipsarum concubinarum dimissionem manifestamq; vite emendationem fuerit dispensatum, ad susceptionem quorumcūq; bonorum dignitatum beneficiorū vel officiorum sint inhabiles. Qui si post dispensationem reciduo vomitu ad huiusmodi concubinatu publicum redierint sine spe alicuius dispensationis ad predicta prorsus inhabiles existant, Quod si hi ad quos talium correctio pertinet eos (vt predictum est) punire neglexerint eorum superiores tam in ipsos de neglectu, quam in illos pro concubinato modis omnibus digna punitione animaduertant. In concilijs etiam prouincialibus & synodalibus aduersus tales punire negligētes vel de hoc crimine diffamatos etiam per suspensionē a collatione beneficiorum, vel alia cōdigna pena seueriter procedatur. Et si hi quorum destitutio ad summū pontificem spectat per concilia prouincialia, aut suos superiores propter publicum concubinatum reperiantur priuatione digni, statim cū processu inquisitionis ipsi summo pontifici deferantur, Eadem diligētia & inquisitio in quibuscūq; capitulis generalibus & prouincialibus quo ad suos seruetur, penīs alijs contra predictos & alios non publicos concubenarios statutis in suo robore permanfuris. Publici autem intelligendi sunt non solum hi quorū cōcubinatus per sniam aut confessionē in iure factam seu p rei euidentia que nulla possit tergiversatione celari notorius est, sed qui mulierē de incōtinētia suspectam & infamatā tenet, & p suum superiorem admonitus ipsam cū effectu, nō dimittit, Quia vero nōnulli iurisdictionem ecclesiasticam habentes pecuniarios questus a cōcubinarijs percipere non erubescunt patiēdo eos in tali feditate sordescere sub pena maledictionis eterne precipit ne deinceps sub pacto compositione aut spe alicuius questus talia quouismodo tolerent aut dissimulent; alioquin vltra premissam negligentie penam duplum ei⁹ quod propterea acceperint restituere ad pios vsus omnino teneantur & compellantur. Ipsas autē cōcubinas seu mulieres suspectas prelati modis omnibus curent a suis subditis etiam per brachiū secularis auxiliū (si opus fuerit) penitus arcere, qui etiam ex tali cōcubinato procreatos filios apud patres suos cohabitare non permittant, Iubet insuper hec sancta synodus vt etiam in predictis synodis & capitulis hec constitutio publicetur, & quilibet suos subditos ad ipsarum cōcubinarum dimissionē moueat diligenter. Iniungit preterea omnibus secularibus viris, etiam si regali prefulgeant dignitate ne vllum qualecūq; inferant impedimentum quocūq; quesito colore prelati qui ratione officij sui aduersus suos subditos pro huiusmodi concubinato procedunt. Et cum omne fornicationis crimē lege diuina prohibitum sit, & sub peccati mortalis pena necessario euitandum, monet oēs laycos tam vxoratos quam solutos, vt similiter a concubinato abstineant. Nīmis enim reprehensibilis est si qui vxorem habet ad alienam mulierem accedit, qui vero solutus est si continere nolit iuxta apostoli conciliū vxorem ducat, pro huius autem diuini obseruatione precepti hi ad quos pertinet tam salutarib⁹ mōitis quam alijs canonicis remedij omni studio laborent.

De excommunicatis certo modo non vocatis.

A Ad vitandum scandala & multa pericula, subueniendumq; conscientijs timoratis statuit etiam quod nemo deinceps a communione alicuius in sacramentorū administratione vel receptione aut alijs quibuscūq; diuinis vel extra pretextu cuiuscūq; sententie aut censure ecclesiastice seu suspensio nis aut prohibitionis ab homine vel a iure generaliter promulgare teneatur abstinere, vel aliquē vitare, aut interdictum ecclesiasticum obseruare nisi sententia prohibitio suspensio vel censura huiusmodi fuerint in vel contra personam collegium vniuersitatem ecclesiam aut locum certum vel certam a iudice publicata, vel denunciata specialiter & expresse, aut si aliquem ita notorie excommunicationis sententiam constiterit incidisse & nulla possit tergiversatione celari, aut aliquo iuris suffragio excusari. Nam a communione illius abstinere vult iuxta canonicas sanctiones per hoc tamē huiusmodi excommunicatos suspensos interdictos seu prohibitos non intendit in aliquo releuare nec eis quomodo dolibet suffragari.

De interdictis non leuiter ponendis.

B Quoniam ex indiscreta interdictorum promulgatione multa consueuerunt scandala euenire, statuit hec sancta synodus & nulla ciuitas oppidum castrum villa aut loc⁹ ecclesiastico supponi possint inter

interdicto nisi ex causa seu culpa ipsorum locorum seu domini seu rectoris vel officialium, propter culpam autem seu causam alterius cuiuscunque priuate persone huiusmodi loca nequaquam interdici possint auctoritate quacunque ordinaria vel delegata, nisi talis persona prius fuerit excommunicata ac denunciata seu in ecclesia publicata, ac domini seu rectores vel officiales ipsorum locorum auctoritate iudicis requisiti huiusmodi personam excommunicatam infra biduum inde cum effectu non eiecerint, aut ad satisfaciendum compulerint, qua etiam post biduum eiecta recedente vel satisfaciente mox diuina resumi possint, quod etiam in pendentibus locum habeat.

¶ Contra friuole appellantes.

¶ Ut lites citius terminentur super eodem grauamine, aut super eodem interlocutoria vim diffinitive non habente nullatenus liceat secundo appellare. Quodque ante diffinitiuam friuole vel iniuste appellans ultra condemnationem expensarum damnorum, & interesse in quindecim florenis auri de camera parti appellate per appellationis iudicem condemnatur. Datū in sessione publica in ecclesia maiori Basiliensi, solemniter celebrata, xi. kal. Februarii, Anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxv.

¶ Requisitio.

¶ Lectis & pronunciatis suprascriptis decretis de mandato sacri concilii per reuerendum patrem dominum episcopum Lectorem, in dylite nationis gallicane ipse reuerendus pater dominus Lector, episcopus requisivit omnes dominos archiepiscopos, & episcopos in concilio & sessione predicta presentes ut predicta decreta, presertim de concubinariis mittant ad ecclesias suas, & faciant soleniter publicari. Item quod archiepiscopi hic existentes mittant suffraganeis suis absentibus quod specialiter publicent. Item prelati qui sunt ex parte alicuius regni intimant prelatibus absentibus. Item quod procuratores archiepiscoporum & episcoporum intimant ista suis dominis

SESSIO VIGESIMAPRIMA.



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN.

in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad perpetuam rei memoriam, In nomine spiritus sancti paracleti statuit hec sancta synodus quod tam in curia romana quam alibi pro seu in confirmatione electionum admissione postulationum, presentationum, puisione, collatione, dispositione, electione, postulatione, presentatione, etiam a laicis facienda institutione, installatione & inuestitura de ecclesiis etiam cathedralibus, metropolitanis, monasteriis, dignitatibus, beneficiis, officiisque ecclesiasticis quibuscunque necnon ordinibus sacra & benedictione ac pallio decetero nichil penitus ante vel post exigatur ratione litterarum bulle, Sigilli annatarum communium & minorum seruitiorum primorum fructuum deportuum aut quocunque alio titulo, colore vel nomine pretextu cuiusvis consuetudinis priuilegii vel statuti, aut alia quauis causa, vel occasione directe vel indirecte solum scriptoribus abbreviatoribusque & registratoribus litterarum seu minutarum pro ipsorum labore competenti salario soluendo. Huic autem sacro canoni si quis exigendo, dando vel promittendo contraire presumpserit penam incurrat aduersus symoniacos inflictam, & in ipsis dignitatibus ac beneficiis taliter obtentis nullum ius ac titulum acquirat, Obligationes quoque promissiones censure ac mandata, & quicquid huius saluberrimi decreti in preiudicium fieri contingeret nullas obtinere vires atque irrita censeantur. Et si (quod absit) Romanus pontifex, qui pre ceteris vniuersalium conciliorum exequi & custodire canones debet, aduersus hanc sanctionem aliquid faciundo ecclesiam scandalizet generali concilio deferatur. Ceteri vero per modo culpe iuxta canonicas sanctiones per suos superiores digna ultione puniantur.

¶ De pacificis possessoribus.

¶ Quicunque non violentus sed habens coloratum titulum pacifice & sine lite prelaturam, dignitatem, beneficium, vel officium triennio proximo hactenus possedit vel in futurum possidebit, non possit postea in petitorio vel possessorio a quoquam etiam ratione iuris nouiter impetrati molestari, excepto hostilitatis casu, vel alterius legitimi impedimenti de quo protestari: & illud iuxta concilium Viennense, intimare teneatur. Lis autem hoc casu quo ad futuras controuersias intelligatur si ad executionem citationis iurisque sui in iudicio exhibitionem ac terminorum omnium obseruationem processum fuerit. Ordinarii autem diligenter inquirent ne quis sine titulo beneficium possideat. Quod

CONCILII BASILIENSIS.

si talem quādocūq; reppererint declarent ius illi non competere vel huic si sibi videtur, nisi sit intrus⁹ seu violentus aut alias indignus vel alteri idoneo prouideant.

¶ Quomodo diuinum officium in ecclesia sit celebrandum.

- A** ¶ Si quis principem seculi rogaturus habitu honesto, gestu decenti prolatione non precipitat, sed distincta attenta quoq; mente seipsum ac verba studet componere, quanto diligentius in sacro loco omnipotentem exoraturus deum hec omnino facere curare debet. Statuit igitur sancta synodus ut in cūctis cathedralibus ac collegiatis ecclesiis horas debitis signis congrua pulsatione premissis laudes diuine per singulas horas non cursim ac festinanter sed aliatim, ac tractim & cum pausa decenti presertim in medio cuiuslibet versiculī psalmorum debitam faciendo inter solemne ac teriale officiū diffidentiam reuerenter ab omnibus perfoluantur. Horas canonicas dicturi cum tunica talari, ac super pelliciis mūdīs vltra medias tibias longis, vel cappis iuxta temporum ac regionum diuersitates ecclesias ingrediantur, non caputia sed almucias vel birreta tenentes in capite, qui cū in choro fuerint grauitatem seruent, quum & locus & officium exigunt nō in simul aut cum aliis confabulantes seu colloquentes; aut litteras seu scripturas alias legentes, Et cum psallendi gratia ibidem conueniunt iuncta ac clausa labia tenere non debent, sed omnes presertim qui maiori funguntur honore in psalmis hymnis & canticis deo alacriter modulētur. Cum dicitur Gloria patri & filio & spiritui sancto omnes cōsurgant. Cum nominatur gloriōsum illud nomen Iesus in quo omne genu flectitur celestium terrestrium & infernorum omnes caput inclinent. Nemo ibidem dum hore in cōmuni publice cātatur legat vel dicat priuatim officiū. Nam non solum obsequium quo obnoxius est choro subtrahit sed alios psallentes perturbat. Super his debite obseruandis aliisq; ad diuini officii prosecutionem & chori disciplinam spectantibus decanus vel cui onus incumbit diligenter inuigilet hincinde ne quid inordinate fiat circūspiciens. Horum autem transgressores illius hore in qua circa predicta exceßerint vel alia maiori prout transgressionis grauitas exigit plectentur pena.

¶ Quo tempore quilibet debet esse in choro.

- B** ¶ Qui in matutinis ante finem psalmi Venite exultemus, in aliis horis ante finem primi psalmi, in missa ante vltimum Kyrieleyson vsq; ad finem diuino officio nō interfuerit nisi forte necessitate cogente, ac petita & obtenta a presidente chori licentia discedere oporteat pro illa hora absens censeatur saluis ecclesiarum consuetudinibus si que forte circa hoc arctiores existant. Idem in his obseruetur qui a principio vsq; in finem in processionibus non permanserint, pro cuius executione deputetur aliquis onus habens notandi personas singulas statuto tempore non conuenientes iuramento astrictus agere fideliter & nulli parcere, Iubet etiam hec sancta synodus quod in aliis ecclesiis in quibus singulis horis certe distributiones statute non sunt omnino etiam de grossis fructibus (si opus sit) deputentur, ut iuxta mensuram laboris plus minusve quisq; capiat emolumentū tollēs prorsus abusum illum quo in vna dumtaxat hora presens totius diei distributiones usurpat, & illum quo prepositi, vel decani, aut alii officiales ex hoc solum quod officiales sunt licet actualiter pro vtilitate ecclesie non absint quotidianas distributiones percipiunt.

¶ Qualiter hore canonice extra chorum dicende sunt.

- C** ¶ Quoscūq; etiam alibi beneficiatos seu in sacris constitutos cum ad horas canonicas teneantur, admonet hec sancta synodus si orationes deo acceptas fore cupiunt ut non in gutture vel inter dentes seu deglutiendo aut sincopando dictiones nec colloquia vel risus intermiscēdo, sed siue soli siue associati diurnum nocturnumq; officiū reuerenter verbisq; distinctis peragant, ac tali in loco vnde a deuotione non retrahantur ad quam se disponere & preparare debent iuxta id quod scriptum est, ante orationem prepara animam tuam ne sis quasi qui tentat deum.

¶ De his qui tempore diuinorum vagantur per ecclesiam.

- D** ¶ Quicumq; in ecclesia beneficiatus presertim de maioribus diuinorum tempore per ecclesiam vel foris circa ipsam de ambulando, aut cum aliis colloquendo vagari visus fuerit non solum illius hore sed totius diei presentiam ipso facto amittat. Qui si semel correctus non desiterit per mensam distributionibus careat, vel grauiori (si pertinacia exegerit) pene subiaceat, ita ut tandem desistere cogatur, prohibeatur etiam ne diuina officia tumultuosi quorumcūq; per ecclesiam discursus impedian aut perturbent, regulares qui in conuentualibus ecclesiis circa predicta exceßerint graui pena superiorum arbitrio castigentur.

¶ De tabula pendente in choro.

¶ Ut cuncta

¶ Ut cuncta in domo dei ordinate procedant, & quilibet sciat quid sibi agendum imminet statua-
tur tabula aliqua continue pendens in choro, in qua quid per vnumquemque ex canonicis vel aliis be-
neficiatis in singulis horis per ebdomadam aut maius tempus legendum cantandumve sit. Qui au-
tem secundum quod ibi descriptus fuerit facere per se vel alium neglexerit pro qualibet hora distri-
butiones vnius diei amittat.

¶ De his qui in missa non complent credo vel cantant cantilenas vel nimis basse
missam legunt aut sine ministro.

¶ Abusum aliquarum ecclesiarum in quibus Credo in vnum deum quod est symbolum & con-
fessio fidei nostre, non complete usque ad finem cantatur, aut prefatio seu oratio dominica obmittitur, vel
in ecclesiis cantilene seculares voce admiscuntur seu missa etiam priuata sine ministro, aut preter secre-
tas orationes, ita submissa voce dicitur quod a circumstantibus audiri non potest abolentes statuimus,
ut qui in his transgressor inuentus fuerit a suo superiori debite cefligetur.

¶ De pignorantibus cultum diuinum.

¶ Abusum etiam illum cultui diuino manifeste derogantem quo nonnulli ecclesiarum canonici co-
trahentes debita sic se creditoribus obligant, ut nisi statuto tempore satisfaciant a diuinis cessetur offi-
ciis abolentes, & obligationem huiusmodi etiam si iureiurando firmata sit irritam decernentes statui-
mus ut qui talem illicitum contractum fecerint trium mensium fructus ipsi ecclesie applicandos ipso
facto amittant, Et quamdiu diuina non resumpserint nullos ex ipsa ecclesia prouentus percipiant.

¶ De tenentibus capitula tempore misse.

¶ Prohibet hec sancta synodus ut tempore misse maioris, prefertim diebus solenibus capitula seu
actus capitulares, aut alii tractatus per canonicos non celebrentur, nisi forte vrgens & euidentis ingru-
rit necessitas, Qui vero ad talem horam capitulum indixerit a distributionibus quotidianis per hebdo-
madam sit suspensus neque ipsi canonici pro illa hora ipsas distributiones lucrentur.

¶ De spectaculis in ecclesia non faciendis.

¶ Turpem etiam illum abusum in quibusdam frequentatum ecclesiis quo certis annis celebratis
bus nonnulli cum mitra baculo ac vestibus pontificalibus more episcoporum benedicunt, alii ut re-
ges ac duces induti quod festum fatuorum vel innocentum seu puerorum in quibusdam regionibus
nuncupatur, alii laruales ac theatrales iocos, alii choreas & tripudia marium ac mulierum facientes ho-
mines ad spectacula & cachinnationes mouent, alii comestiones & conuiuia ibidem preparant, hec
sancta synodus detestans statuit & iubet tam ordinariis quam ecclesiarum decanis, & rectoribus sub
pena suspensionis omnium prouentuum ecclesiasticorum trium mensium spacio, ne hec aut similia lu-
dibria, nec etiam mercantias seu negociationes nundinarum in ecclesia que domus orationis esse de-
bet, ac etiam cimiterio exerceri amplius permittant. Transgressoresque per censuram ecclesiasticam alia
que iuris remedia punire non negligant. Omnes autem consuetudines statuta ac priuilegia que his non
concordant circa hec decretis nisi forte maiores adicerent penas irritas esse hec sancta synodus decer-
nit, Datum in sessione publica in ecclesia maiori Basiliensi, solemniter celebrata die iouis nona mensis
Iunii. Anno domini Millesimo quadringentesimo trigesimo quinto.

¶ Sessio vigesima secunda de condemnatione libelli.



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN.

in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad p-
petuam rei memoriam. Cum inter cetera pietatis opera ad conseruandam fi-
dei catholice veritatem extirpandosque errores & hereses, hec sancta synodus po-
tissime conuenerit nostre sollicitudinis precipuum studium est illico ut pullula-
re aliquid nouerimus quod fidei christiane puritatem offendere & splendore
luminis in mentibus fidelium quomodolibet obnubilare possit penitus rescin-
dere, agrumque dominicum a noxiis zizaniis & vepribus cum omni diligentia expurgare. Proinde
quedam libellum editum a magistro Augustino vulgariter dicto de Roma archiepiscopo Nazare-
no. Cuius primus tractatus de sacramento unitatis christi & ecclesie siue de christo integro
intitulatur. Secundus de christo capite & eius inclyto principatu. Alius de charitate christi circa ele-
ctos & eius infinito amore tamquam non sanam & erroneam in fide doctrinam continentem cum suis
defensorijs

defensoriis damnat & reprobat. Et potissime scandalosam illam assertionem erroneam in fide in ipso libello contentam, quam pie fidelium aures sine horrore audire non possunt, videlicet christus quotidie peccat, & ex quo fuit christus quotidie peccauit, quis de capite ecclesie christo Iesu saluatore nostro dicat se non intelligere, sed ad membra sua que cum christo capite vnum esse christum asseruit intelligentiam eius esse referendam dicat. Necnon & propositiones istas & eis in sententia similes quas in articulos damnatos in sacro Constantien, concilio incidere declarat videlicet, Non omnes fideles iustificati sunt membra christi, sed soli electi finaliter in perpetuum regnaturi cum christo, Secundum ineffabilem prescientiam dei sumuntur membra christi, ex quibus constat ecclesia, que tamen non constat nisi ex eis qui secundum propositum electionis vocati sunt. Non sufficit christo vni vinculo charitatis vt aliqui efficiantur membra christi, sed requiritur alia vnio, has etiam que sequuntur. Humana natura in christo vere est christus, humana natura in christo est persona christi. Ratio suppositalis determinans humanam naturam in christo non realiter distinguitur ab ipsa natura determinata. Natura humana in christo proculdubio est persona verbi, & verbum in christo natura assumpta est realiter persona assumens, natura humana assumpta a verbo ex vnione personali est veraciter deus naturalis & prius christus secundum voluntatem creatam tantum diligit naturam humanam vnitam persone verbi quantum diligit naturam diuinam, sicut due persone in diuinis sunt equaliter diligibiles propter personam communem. Aia christi videt deum tam clare & intense quantum clare & intense deus videt seipsum. Quasquidem propositiones & alias ex eadem radice procedentes in predicto libro contentas tanquam erroneas in fide damnat, & reprobat hec sancta synodus, Ne igitur per huiusmodi doctrinam in errorem quendam fidelium prolabi contingat districte precipit, ne quisquam prefati libelli doctrinam, & prefatum supra scriptas propositiones vt premittitur damnatas & reprobatas, ac etiam eius tractatus defensorios docere, predicare, defendere aut approbare presumat, Eos autem qui secus egerint tanquam hereticos, & alias animaduersione canonica puniendos decernit, In nullo autem per hec derogare intendit dictis aut scriptis sanctorum doctorum in prenominationis materiis loquentium, quinimmo ea recipit & amplectitur iuxta eorum veram intelligentiam per eos aut alios catholicos doctores in theologia schola communiter expositam & declaratam. Nec per hanc sententiam persone prefati auctoris preiudicare intendit hec eadem sancta synodus. Quia & si debite vocatus fuerit, causas tamen absentie allegauit, & in aliquibus suis scriptis, & alias doctrinam suam determinationi ecclesie submisit. Ceterum hec sancta synodus mandat & precipit omnibus archiepiscopis, episcopis, cancellariis vniuersitatum & inquisitoribus heretice prauitatis, ad quorum spectat officium quatenus diligentiam solertem adhibeant, & prouideant, ne aliquis dictos librum & libellos defensorios habeat aut presumat penes se conseruare aut tenere, immo ipsos predictis assignare habeant, vt de illis faciant put iura disponunt, alias contra tales canonica animaduersione procedatur. Datum in sessione publica in ecclesia maiori Basiliensi, solemniter celebrata, idus Octobris. Anno a natiuitate domini. Millesimo quadringentesimo trigesimo quinto.

SESSIO VIGESIMATERTIA DE ELECTIONE SUMMI PONTIFICIS.

De electione summi pontificis

A



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad perpetuam rei memoriam, Quoniam salus populi pastor bonus, merito hanc sanctam synodum quantum pro humane legis fieri potest industria niti decet, vt Romanus pontifex qui gregis dominici primus & summus est pastor talis fiat, talisque perseueret, qui cunctarum animarum salutis ac totius christiani orbis vtilitati prouideat, & tanto officio digne satisfaciat proinde constitutiones tantorum conciliorum quod summorum pontificum super romani electione pontificis editas innouans hec sancta synodus, & eis quedam salubria adiiciens statuit vt quotienscumque sedem apostolicam vacare contigerit, sancte romane ecclesie cardinales presentes in loco quo summi pontificis electio celebranda est decima die postquam sedes vacauerit omnes in capellam aliquam, vel locum prope conclaue conueniant. Inde precedente cruce bini cum deuotione cantando Veni creator spiritus. Incedentes locum conclauis ingrediantur. Quo non nisi duos familiares necessarios quilibet introducat. Cerimoniarum autem

rum autem gratia duo clerici quorum saltem vnus sit notarius etiam admitti possint. Camerarius vero cum his quibus conclauis custodia commissa fuerit, curet ne quis preter predictos conclaue ingrediatur. Ipse autem post ingressum cardinalium clausis foribus cum deputatis intret, & singulorum Cardinalium cellas diligenter perquirat. Exceptisq; infirmorum, aut debiliū medicinalibus, si qua ibidem victualia, vel confectiones reperiantur amoueat. Exiens inde claudensque conclauis ostium custodiam sollicito obseruet, ac singulis diebus cibaria que Cardinalibus deferuntur accurate perquirat, nec introferri permittat, nisi qđ pro moderata refectione necessariū videatur decretis huius sacri Concilii que promulgantur in quarta, & septima Sessionibus in suo robore firmiter permanfuris. Sequenti die Cardinales omnes coram his qui in conclaui fuerint audita missa de sancto Spiritu sacram sumant Eucharistiam. Et antequam scrutinium inchoent, ante positis sanctis euangelis iurent sup hac norma. Ego. N. talis cardinalis iuro, & promitto oipotenti deo patri, & filio, & spiritui sancto, ac beato Petro apostolorum principi eum eligere in pontificem quem credam Ecclesie vniuersali in spiritualibus, & temporalibus vtilem, & tante dignitati idoneum, nec illi vocem dare quem verissimiliter sciuerō promissione, aut datione alicuius rei temporalis, seu prece per se, vel alium interposita, aut alias qualitercunq; directe, vel indirecte pro se electionem procurare. Electoque in pontificem nō prius obedientiam facere quam iuret iuxta formam decreti sacri Basiliensis Concilii, ita me deus adiuuet, cui in die tremendi Iudicii redditurus sum de hoc iuramento, & cunctis operibus meis rationē. Post hec quilibet eorum schedulam dabit, in qua vltra tres non nominet, inter quos si vltra vnum nominauerit, aliquis sit extra Cardinalium collegium, neque vna die nisi vnum fiat scrutinium, & immediate post missam Lectis schedulis nisi duarum partium in vnum vota concurrant, mox comburantur. Ante autem sex completa scrutinia accessus ad quemquam fieri non possit. Recogitent eo tempore cardinales, & attenta mente considerent quantum sibi ipsis meritum, vel demeritum quantumq; Populo Christiano fructum, vel preiudicium, bonum, vel malum eligendo pontificem facturi sunt. In nulla profecto re magis domini nostri Iesu Christi gratiam, vel iram assequi possunt, quam cum de Vicario eius suis preiudiciando ouibus agitur, quas ita dilexit, vt pro ipsis, & mori & crucis tormentum pati dignatus fuerit.

DE PROFESSIONE EIVSDEM SVMMI PONTIFICIS.



ECERNIT SANCTA SYNODVS, VT ELECTVS IN Papam electioni de se facte per infra scripti modi expressionem consentire teneatur. Quam expressionem si presens in curia per Cardiales, vel extra per eorum aliquem, vel alium ab ipsis ad hoc habentem mandatum. In presentia notarii, & decem saltem personarum presentata sibi electione requisitus infra diē naturalem ab hora requisitionis non fecerit electio sua pro infecta habeatur. Et ad aliam in nomine domini Cardinales procedere teneantur. Expresso autem (vt predicatur) nuiulmodi consensu Cardinales eidem vt summo pōtifici mox obedientia debitam exhibeant postq; vero per Cardinales obedientia pstita fuerit nulli de eius pontificatu ambigere fas sit.

FORMA CONSENSVS.



IN NOMINE SANCTE ET INDIVIDVE TRINITATIS patris, & filii, & spiritus sancti. Ego. N. electus in Papam omnipotenti deo cuius ecclesiam suo presidio regendam suscipio, & beato Petro apostolorum principi corde, & ore confiteor, & profiteor qđ quandiu in hac fragili vita constitutus fuero me firmiter credere, & tenere Fidem catholicam secundum traditionem apostolorum generalium Conciliorū, & aliorum sanctorum patrum. Maxime autem sanctorum octo Conciliorum vniuersalium, videlicet. Primi Niceni. Secundi Cōstantinopolitani. Tertiū Ephesini. Primi & Quarti Calcedonenfis. Quinti & Sexti. Item Niceni Octauū quoq; Cōstantinopolitani, necnon Lateranensis, Lugdunensis, Viennensis, Constantiensis, & Basiliensis generalium etiam Conciliorum, & illam fidem vsque ad vnum Apicem immutilatam seruare, & vsque ad animam, & sanguinem defendere, & predicare, ritumque pariter sacramē

CONCILII BASILIENSIS.

torum ecclesiasticorum ecclesie traditum omnimode prosequi, & obseruare. Polliceor etiam fideliter laborare pro tuitione fidei catholice, & extirpatione heresum & errorum, reformatione morum, ac pace in Populo Christiano. Iuro etiam prosequi celebrationem Conciliorum generalium, & confirmationem electionum iuxta decreta sacri Basiliensis Concilii. Hanc autem professionem mea manu subscripsi, & tibi omnipotenti deo cui in die tremendi iudicii redditurus sum de hoc, & cunctis operibus meis rationem pura mente super altare offero quam in primo publico Consistorio solemniter repetam. Ne lapsu temporis hec tam salubris institutio de memoria summi pontificis elabatur singulis Annis die quo anniuersarium celebratur electionis, vel coronationis sue intra missarum solennia primus Cardinalis qui ibidem affuerit, publice & alta voce coram summo pontifice legat sic. Sanctissime pater attendat sanctitas tua, & diligenter consideret promissionem hanc quam die electionis tue deofecisti, postea eam legens in fine dicat. Curet igitur sanctitas tua pro honore dei, & salute anime sue, & vtilitate vniuersalis ecclesie predicta omnia pro viribus obseruare bona fide sine dolo, & fraude. Recogites etiam cuius vicem geras in terris, illius videlicet qui animam suam pro ouibus suis posuit, qui ter antequam oues suas beato Petro committeret petiit an ipsum diligeret, quique sicut iustus iudex, & quem nullum latet secretum rationem exiget a te de omnibus vique ad minimum quadrantem. Memineris quid beatus Petrus aliique sibi succedentes pontifices fecerunt, qui nil aliud cogitabant nisi honorem dei, propagationem fidei, publicum ecclesie bonum, salutemque & vtilitatem filiorum suorum, & tandem imitantes magistrum, & dominum animas suas pro sibi commendatis ouibus exponere non dubitarunt, noli tibi aut tuis thesaurizare in terris vbi tineas, & erugo demolitur vbi fures, & latrones effodiunt, sed thesauriza tibi in celis. Non sis acceptor personarum, nec sanguinis, nec patrie, aut nationis, omnes filii dei sunt, & tue cure, ac custodie pariter commissi. Dicas exemplo Christi. Qui fecerit voluntatem Patris mei qui est in celis, ille meus frater & soror est. In distribuendis dignitatibus, & beneficiis non carnem, non munera, non quid aliud temporale, sed solum deum, & virtutes atque hominum merita tibi proponas. In corrigendis excessibus ecclesiasticam exerce disciplinam, memor quam gratiam phinees, quam ve penam heli alter iniurias dei vlciscendo, alter dissimulando meruerunt. Pauperes autem, ac miserabiles personas defende. Iuua & sustenta, ad omnes autem paternam habe charitatem. Post expleta coronationis solennia, ac singulis Annis post electionis anniuersarium cum Fratribus suis octo saltem continuis Diebus summus pontifex vigili cura pertractet exequi quod tam solemniter deo pollicitus est. In primis igitur perscrutetur in qua orbis parte Christiana religio vexatur a Turcis, sarracenis. Tartaris, & aliis infidelibus. In qua regione viget heresis schisma, vel quelibet superstitionis species. In quibus prouinciis mores, & diuinorum obseruantia mandatorum rectaque viuendi norma tam in statu ecclesiastico quam seculari dilabuntur, vbi etiam libertas Ecclesiastica conculcatur. Inter quos reges principesque, & populos videntur odia, vel bella, vel bellorum metus, & vbi que sicut pius Pater cum Fratribus suis remediis opportunis diligenter providere studeat. His vniuersalibus expeditis negociis ad ea que proximiora sunt manum apponens mox domum familiam, & curiam Romanam vbi, & prout necessarium fuerit exemplariter componere, veraciterque reformare incipiat. Vt ab eius oculata reformatione que ceterarum est ecclesiarum caput inferiores ecclesie morum hauriant puritatem, nec aliquibus calumniandi, ac maledicentie presteretur occasio, & tam circa magnos, quam paruos inquirens vigilantissime, & inquire faciens quicquid emendatione dignum reppererit corrigere nullatenus differat, aut dissimulet, sciens duplex esse peccatum vnum quod ibi perpetratur, ac aliud longe grauius quod inde sequitur, quicquid enim ibidem agitur facile trahitur in exemplum. Vnde fit vt languescens capite reliquum postea corpus morbus inuadat. Pontificalis domus ac curia tanquam speculum Mundum esse debet. In quo omnes prospicientes ad eius exemplum se componant, & viuant proinde ab ea penitus dissipet, & euellat quicquid concubinarie sordis, quicquid denique vel deum offendere, vel homines scandalizare potest. Curet ne officiales perperam officia sua administrent, nec quemquam grauent, nec per concussionem, aut illicite quicquam extorqueant. Et vt hi qui officialibus prepositi sunt ipsorum excessus multos non patiantur, neminem permittant vestibus, & coloribus per sacros Canones prohibitis uti. Clerum Romanum qui sibi principaliter, & immediate subiectus est principaliter in omni ecclesiastica honestate instruat monens non in vestimentorum pompis, & nitore consistere beneplacitum dei, sed in humilitate, decentia, mentis puritate, simplicitate cordis, in morum castimonia, & reliquarum virtutum ornatu que hnt deo et hoib9 comedat. Sed reformet

formet, & presertim vt cultus diuinus in ecclesiis vrbis cum ea qua decet veneratione, & disciplina obseruetur. Populum quoque vrbis que peculiaris eius est parrochia doceat instruat, & in via salutis dirigat, imperet cardinalibus, vt titulos, ac parochias suas prout eorum incumbit officio visitent, & reformat, prelatum aliquem magne scientie probateque, & exemplaris vite in vrbe vicarium constituat, qui vice sua cleri, & populi episcopalem curam gerat de quo an oneri suo diligenter incumbat sepe perquirat. Post hec cum eisdem fratribus de temporalitate ecclesie Romane bene salubriterque regenda, accurate cogitans prouideat, & prouincie ciuitates, oppida, castra, terre ipsi ecclesie subiecte iurie, ac pacifice gubernentur tali quidem moderamine, vt inter regimen ecclesiasticorum, ac secularium principum, sic distet sicut inter patrem & dominum. Non questui, sed protectioni, ac tutelae intendat, & paterna charitate cunctos fouens non tam subditos quam filios existimet. Et quoniam spirituales temporalesque ipsorum curam habet inuigilet omnes partialitates, ac seditiones inde amouere presertim Guelforum, & gebellinorum, & quecumque his limilia perniciofa nomina animas corporaque pariter perimentia omnem det operam penis spiritualibus, & temporalibus, & quibuscumque potest modis sublati in de cunctis dissensionum fomentis eos vnanimis ad deuotionem ecclesie conseruare. Ad regendum prouintias, ac ciuitates principales destinet cardinales, vel prelatos integre, & incorrupte fame, quos nos non inhiare pecuniis, sed iustitie, ac paci subditorum intendere verisimile sit, quorum legatio benicio, aut ad plus triennio elapso expiret. Et quia dignum est, vt quilibet sue villicationis rationem reddat deputetur expleta legatione aliquis, vel aliqui insignes viri qui sue administrationis rationem, nec non querelas, ac petitiones prouincialium audiant, & iustitiam exhibeant, & quod ipsi facere commode nequeunt pape deferant, qui omnino gesta eorum scire studeat, si quid illicite perpetrasse ipsos constiterit nullatenus inultum dimittat, vt successores sui que non licent suo exemplo facere formidet. Et ne officiales manus forsitan ad illicita apponant competens salarium, vnde viuere honeste possint eis constituatur. Sepe etiam summus pontifex inquirat quomodo tam legati gubernatores, & commissarii quam Romane ecclesie vicarii, ac feudatarii subditos regunt, & an nouis gabellis, & exactionibus grauēt. Quicquid autem austeritatis, seu iniusti oneris super ceruices subditorum fieri cognouerit nequaquam toleret. Pati enim impium est, vt hi quos papa per se paterne reget per alios tyrannice tractentur. Statuta & constitutiones antiquas quibus prouincie, ac terre salubriter regi consueuerunt inuiolata seruari faciat, quod si qua postea irrationabiliter, vel ad emulationem, seu partialiter edita sint causa cognita retractentur, & reformentur. Infra annum ad electionis diem Romanus pontifex ad se oratores, seu procuratores prouinciarum, ac principalium ciuitatum ecclesie Romane accersiat, & ostendens erga eos paterne charitatis affectum ab ipsis de statu, & conditione patriarum, & quemadmodum predecessoris sui tempore recti sunt. Nun etiam aliquo iniusto grauentur onere, & quid pro salubri ipsorum regimine faciendum sit perscrutetur, & tandem in omnibus utilitati, & indemnitati ipsorum, ac bono publico prouisionis remedia tanquam filiis adhibeat, hoc idem saltem de biennio in biennium repetere non pigeat. Inter cetera que feudatarii capitanei gubernatores senator castellani alique precipui officiales vrbis, & terrarum ecclesie iurare solent, hoc etiam adiciatur, vt in eorum institutione iurent, quod sede vacante ad mandatum cardinalium ciuitates terras loca arces, & castra, ac gentes nomine Romane ecclesie tenebunt, ac tradent libere, & sine contradictione. Ne summus pontifex carnalitatis trahi videatur affectu magis quam iudicio rationis, atque vt scandalis obuietur que experientia teste sepe secuta sunt nullum de cetero consanguineum, vel affinem usque ad tertium gradum inclusiue. Ducem Marchionem, comitem, feudatarium, emphiteotam, vicarium, gubernatorem, officialem castellanum alicuius prouintie Ciuitatis oppidi, castri, fortalicii, aut loci Romane ecclesie, nec super his iurisdictionem, seu potestatem aliquam habere, nec capitaneum, seu conductorem gentium armorum faciat aut esse permittat. Ipsi quoque cardinales summo pontifici secus agere volenti nequaquam assentiāt. Quodque succedens pontifex aliter facta prorsus retractet, ac reuocet. Iuxta Nicolai pape quarti constitutionem statuit sancta Synodus, vt ad sancte Romane Ecclesie Cardinales omnium fructuum reddituum prouentum mulctarum condemnationum, ac censuum de quibuscumque terris locis Romane Ecclesie subiectis prouenientium medietas pertineat institutioque, & destitutio omnium rectorum gubernatorumque, & custodum quocumque nomine censeantur; qui preerunt dictis terris, & locis, ac etiam dictorum fructuum collectorum de consilio, & consensu ipsorum Cardinalium fieri debeat. Ipsos igitur Cardinales admonet sancta Synodus, vt terras, & subditos Romane Ecclesie ab iniuriis, & oppressiōibus protegant de paceque, ac sa-

CONCILII BASILIENSIS.

late, & bono ipsorum regimine cogitantes apud summum pontificem, & ubi opus fuerit ipsos omni favore promoueat. Et si de omnibus Romane Ecclesie terris magna cura summo pontifici, ac cardinalibus esse debeat, ad urbem tamen Romam mentis intuitum sedulo conuertere, & ad ipsam tanquam peculiarem filiam, & principalem eorum parochiam, in qua beatorum Petri & Pauli, ac innumerablem Christi martyrum, & sanctorum sacra corpora requiescunt, ubi sedes est Romani pontificis, unde & ipse, ac Romanum denominatur imperium, & ad quam omnes Christicole deuotionis causa confluere solent, singularem quandam charitatem, & precipuum affectum gerere tenentur, ut in pace tranquillitate, ac iustitia gubernetur, in suisque ecclesiis menibus viis, & securitate stratarum detrimentum non patiantur. Quo circa statuit hec sancta Synodus, ut de quibuscunque ipsius Urbis redditibus, & prouentibus aliqua competens portio ad conseruationem ecclesiarum, menium, viarum, pontium securitatisque itinerum ipsius Urbis, & districtus per aliquos viros probate fame de consilio cardinalium eligendos re ipsa exponatur. Sicut seruum seruorum dei summus pontifex se proficitur ita opere comprobet, & cum ad ipsum tanquam communem patrem vndique homines confugiant, adiri se ab omnibus facile permittat. Vnam ergo saltem in hebdomada diem pro publica statuatur audientia, in qua omnes presertim pauperes, & oppressos patienter, & benigne audiat, & quantum cum deo potest exaudiat, cunctisque sicut pater filiis prout cuique opus fuerit iuxta vires consilio, & auxilio prouideat benigne. Et si corporali necessitate impeditus fuerit alicui, vel cardinali, vel alteri insigni viro omnia sibi relatu committat, omnibusque curie officialibus iubeat presertim vice cancellario, penitentiario, & camerario, ut ipsos pauperes cito gratisque expediant. Memor sit apostolice charitatis qua Petrus & Paulus in vicem dexterarum dederunt, ut pauperum memores essent. Diebus vero dominicis, & festiuis ad missam exeat publicam, postquam aliquanto temporis spatio indigentibus audientiam prebeat. Singulis hebdomadis, vel saltem in mense bis consistoria publica teneat, in quibus negotia ecclesiarum cathedralium, ac monasteriorum, seu principum, ac vniuersitatum aliaque magni ponderis audiat. Lites autem, & causas minores remittat ad vicecancellarium. Ipse autem quanto amplius potest litigiis, ac minoribus negociis se eximat, ut maioribus intendat liberius. Quoniam sancte Romane Ecclesie Cardinales pars corporis Romani pontificis esse censentur, reipublice ad modum expediens est, ut iuxta vetustum morem grauius, & ardua negotia de ipsorum Consilio directione causa quoque mature cognita deinceps fiant, presertim causarum fidei decisiones, Sanctorum canonizationes, erectiones, seu suppressiones diuisiones subiectiones uniones ecclesiarum cathedralium, & monasteriorum, promotiones Cardinalium confirmationes, ac prouisiones de ecclesiis cathedralibus, & monasteriis, priuationesque, & translationes abbatum episcoporum & superiorum leges, seu constitutiones legationes de latere, seu Vicariorum, ac nunciorum auctoritate legatorum de latere fungentium commissiones noue religionis institutio, exemptiones noue, ecclesiarum monasteriis, seu capitulis: aut ipsarum iam factarum reuocationes. Saluo decreto sacri Consilii. Concilii de prelati non transferendis inuitis.

DE NUMERO ET QUALITATE CARDINALIUM.

A



CUM SUMMO PONTIFICI SANCTE ROMANE Ecclesie Cardinales in dirigenda Christiana republica collaterales assistant, necesse est ut tales instituantur, qui sicut nomine ita re ipsa Cardines sint, super quos hostia vniuersalis versetur, & sustententur ecclesie. Statuit igitur sancta Synodus, ut deinceps eorum numerus adeo sit moderatus, quod nec sit grauis ecclesie, que nunc ob temporum maliciam plerisque grauibz affligitur incommodis nec superflua numerositate vilescat, qui de omnibus Christianitatis regionibus quantum comode fieri poterit, assumantur, ut notitia rerum in ecclesia emergentium facilius haberi, & super his maturius deliberari possit. Sicutamen quod numerum viginti quattuor inter hos qui nunc sunt, & assumendos non excedant. Ita quod de vna natione ultra tertiam partem respectu Cardinalium pro tempore existentium, ac de vna Ciuitate, & Dyocesi ultra vnum inde oriundum, & de ea natione que

que nunc ultra tertiam partem habet usque ad ipsius tertie partis reductionem esse nequeant. Sint viri in scientia moribusque, ac rerum experientia excellentes, non minores triginta annis. Magistri doctores, seu licentiati cum rigore examinis in iure diuino, vel humano sit saltem tertia, vel quarta pars de magistris, aut licentiatibus in sacra scriptura. Inter hos autem viginti quatuor esse aliqui poterunt admodum pauci filii fratres, aut nepotes regum, seu magnorum principum, in quibus cum circumspectione, & maturitate morum competens litteratura sufficiat.

¶ Non fiant cardinales nepotes ex fratre, vel sorore Romani pontificis, aut alicuius cardinalis viuentis, non illegitime nati, non corpore viciati, nec alicuius criminis aut infamie nota resperfi. Predicto autem numero viginti quatuor pro magna ecclesie necessitate, vel vtilitate duo alii in quibus vite sanctitas, vel eximie virtutes refulgeant, quamquam memoratos gradus non habeant. Ac de grecis (cum Romane ecclesie vniti fuerint) insignes aliqui viri adici poterunt.

¶ Non fiat cardinalium electio solum per auricularia vota, sed illi solum assumi possint in quos facto vero scrutinio, ac publicato maiorem partem cardinalium per subscriptionem manus proprie consulerit collegialiter consensisse. Desuper etiam apostolice littere cum subscriptione cardinalium conficiantur. Decreto huius sacri concilii in quarta Sessione solemniter publicato quod incipit. Item cum multiplicatio cardinalium & cetera, in suo robore inuiolabiliter permansuro. Cum recipient cardinales, sue dignitatis insignia, quorum significatio est, vt pro bono vniuersalis ecclesie sanguinem proprium (si opus sit) non vereantur effundere iurabunt in publico consistorio, si sint in curia, si vero absentes in manibus alicuius episcopi, & publice cui per litteras apostolicas in quibus forma iuramenti inserta sit commissum fuerit in hunc modum. Ego. N. nuper assumptus in sancte Romane Ecclesie cardinalem ab hac hora in antea ero fidelis beato Petro vniuersalique, & Romane Ecclesie, ac summo pontifici eiusque successoribus canonice intrantibus laborabo fideliter pro defensione fidei catholice, extirpationeque heresum, & errorum ac schismatum, reformatione morum, ac pace in populo christiano. In alienationibus rerum, & bonorum ecclesie Romane, aut aliarum ecclesiarum, & beneficiorum quorumcunque, non consentiam, nisi in casibus a iure permissis, & pro alienatis ab ecclesia Romana recuperandis pro posse operam dabo, non consulam quicquam summo pontifici, nec subscribam me, nisi secundum deum, & conscientiam meam, que michi per sedem apostolicam commissa fuerint fideliter exequar, cultum diuinum in ecclesia tituli mei, & eius bona conseruabo sic me deus adiuuet. ¶ Pro conseruandis cardinalium titulis quorum aliqui tam in diuino cultu quam edificiis nimium prohdolor in opprobrium sedis apostolice, & ipsorum cardinalium collapsi sunt statuit, hec sancta Synodus, vt de redditibus seu prouentibus terrarum Romane ecclesie quorum medietas iuxta constitutionem Nicolai Pape ad cardinales (vt predictum est) pertineat, decima pars eius quod spectat ad quemlibet Cardinalium proprio titulo lingulis annis applicetur. Et nichilominus vel in vita, vel in morte quilibet cardinalis tantum proprio titulo relinquat, vnde communiter vna persona sustentari possit, quod si non fecerit tam pro hoc quam pro dicta decima parte bona omnia ipsius Cardinalis obligata sint usque ad debitam satisfactionem, & ad executionem huius oneramus primum Cardinalem illius ordinis de quo ipse defunctus erat. Visitet per se quilibet Cardinalis presens in curia absens vero per vicarium ydoneum lingulis annis titulum suum, clericosque, & populum ecclesiarum & subiectarum, & cum diligentia inquirat, & salubriter prouideat super cultu diuino bonisque ipsarum ecclesiarum, ac vita, & moribus clericorum, & parochianorum, de quibus cum sue sint oues in districto dei iudicio rationem redditurus est. Et tam quo ad tempus visitandi quam quo ad alia seruet que instituta sunt in decreto nostro de conciliis Synodalibus. Et si quemlibet Cardinalium tam ipsa dignitas quam propria perurgeat pollicitatio pro memoratis sanctis laborare operibus nichilominus, vt eo efficacius res fiant quo lingulis quasi peculiariter describuntur Episcopi Cardinales indagare curent que regiones heresibus erroribus superstitionibus nouis, aut veteribus infecte sint, presbyteri vbi mores, & diuinorum mandatorum obseruantia, ac ecclesiastica disciplina deficient. Diaconi qui reges, & principes, seu populi bellis agitentur, vel agitari timeantur, & tanquam apes argumentose tam apud summum pontificem quam inter se ipsos diligenter, ac accurate negocia hec sancta promoueat operam dantes, & vbi necessarium fuerit salubri remedio prouideatur. Ipse autem summus pontifex tanquam communis omnium pater, & pastor non solum rogatus, ac sollicitatus, sed proprio motu vique inuestiget, inuestigarique faciat, & quam potest omnibus filiorum morbis salutare conferat medicinam. Si quando papam quod absit negligentem, aut remissum, seu agentem que statum illius non decent ipsi

cardinales inspexerint filiali reuerentia, & charitate tanq̃ patrē obsecrēt, vt officio pastoralī honorīq̃, ac debito suo satisficiat. Et primo qdē aliquis, vel aliqui de per se. Deinde si se nō corrigat oēs collegialr accersitis q̃busdā notabilibus p̃latis p̃dicētes q̃ si nō abstinerit p̃ximo generali cōcilio deferent, nec p salute ipsius summi pontificis, & bono publico eius odiū, vel quicqd aliud timeāt, dū tamē reuerēter, & charitatiue id agāt. Multo magis si quē ex cardinalibus aliqd p̃perā, seu rēphensiōe dignū facientē papa cognouerit, paterna semp charitate, & iuxta doctrinā euangelicā corrigat, vt sit alter in alterū pater in filios, et filii in patrē charitatis opera exercētes ecclesiā dei exēplari, ac salubri moderamine gubernent. Prelatos & quoscunq̃ alios insignes p̃sertim viros ad curiā Romanā p̃ficiētes cardinales benigne, & honorifice tam publice q̃ priuate pertractent, & apud summū pontificē eorū negocia gratis, ac liberaliter recōmissa faciant. Et cū ei qui cōmunis est oīm pater cardinales assistent personarū acceptores fieri, vel aduocatos valde indecens est, propterea interdicit hec sancta Synodus, vt tanq̃ iudicis collaterales partialitatē nullā accipiāt, etiā si de terra partiali originem ducāt, nec sint principū, aut cōiſtatū, seu aliorū cōtra quēq̃ cū precio, vel sine partiales p̃tēctores, aut defensores, sed exuti omnē passioſnem in sedandis concordia, vel iustitia litibus pape assistant. Principum autem, & quorumcunq̃ p̃sertim pauperum, ac religiosorum gratis, & sine vilo questu promouere iusta negocia tanq̃ charitatis opus p̃suadet sancta Synodus, & cōmendat. Cum affabilitate, & benignitate seruent cardinales grauitatem, ac modestiam que huic congruunt dignitati, pietatem autem que secundum apostolū. ad omnia utilis est seruent ad omnes. Affines suos p̃sertim bene meritos, ac pauperes q̃q̃ negligere nō debeant, non tamen ita ipsos opum, aut beneficiorum multitudine accumulent, vt alii inde scandalū patiantur. Caueant ne bona ab ecclesiis profecta vltra quam necessitatis ratio postulat in carnem, & sanguinē effundāt. Cū tales sic ābulare in magnis pōtifex inspexerit arguat atq̃ obuiet, vt decet, neq̃ enī culpe erit expers si iuxta officium suum corrigenda nō corrigat. Familia mensa supellex rerū, & eorum tam pape q̃ cardinalium nec numerositate, nec fastu, aut pōpis, neq̃ aliquo excessu reprehensibilis sit. Ita domum, & que in domo sunt moderate componat, vt alii non scandalum, sed frugalitatis capere exemplum possint. Tam summus pontifex, & cardinales, quā ceteri episcopi constitutionem beati Gregorii in generali Synodo editam seruare studeāt cui⁹ tenor hic est, quam hec sancta Synodus in nouat. Cum pastoris vita exemplo debeat esse discipulis, plerūq̃ clerici qualis in secreto sit vita sui pōtificis nesciunt, quam tamen seculares pueri sciunt, de qua re presenti decreto statuimus, vt quidam ex clericis, vel etiam ex monachis electi in ministerio cubiculo pontificali obsequantur, vt is q̃ in loco regiminis est tales habeat testes qui veram eius in secreto conuersationem videant, & ex sedula visione exemplum profectus sumant. Pascalis etiam pape verba aduertant dicentis, Ep̃i lectioni, & orationi vacent; & semper presbyteros, & dyaconos, aut alios boni testimonii clericos habeant, vt secundum apostolum, & sanctorū patrū instituta possint irreprehensibiles inueniri. Non expedit rei publice, vt cardinalibus quos rebus arduis vniuersalis ecclesie intentos fore oportet, alie cause quā electionum ecclesiarum cathedralium, aut monasteriorum, vel principum, aut vniuersitātū, seu similes per papā, aut cancellariā delegētur. Minores igit̃ litigiose cause in auditorio rote quod ad hoc institutum est cōmittantur. Neq̃ papa neq̃ cardinales familiares suos quasi munera accepturos ad confirmatos, vel prouisos prelatos de cetero mittant, ne q̃ per se facere non decet per alios fieri patiantur. Quod aliquando factum est, vt pro anullo in assignatione tituli cardinalibus tradito post mortem eius aliqua pecunie summa, vel res alia de bonis suis arripiatur de cetero nō fiat, cum labores eorum pro republica impensi exequias si pauperes forent potius de publico mereantur.

DE ELECTIONIBVS.

A



ICET DVDVM HEC SANCTA SYNODVS ABOLITA per eā generali oīm ecclesiarū, & dignitatū electuarū reseruatiōe p̃uide decreuerit, vt p̃dictis ecclesiis, & dignitatib⁹ p̃ canonicas electiōes, & cōfirmatiōes p̃uideri deberet, volēs etiā sp̃ales, seu particulares ip̃arū ecclesiarū, & dignitatū electuarū phibere reseruatiōes p̃q̃s libera i eis dē eligēdi, & cōfirmādi facultas ipe diti possit, qd̃q̃ aduersus hoc decretū Rōan⁹ pōtifex nichil attētare, nisi ex magna rōnabili, & euidentī cā in lris apl̃icis noiati exprimēda. Quia tñ cōtra ipsius decreti mentē non pauca sine huiusmodi causa gesta sunt. Vnde grauia hactenus successerūt, & gra

uioꝛ a indies timentur scandala. Cupiens hec sancta sancta Synodus his obuiare nolensq; vt ipsius decreti mens que fuit omne obstaculum a canonicis electionibus & confirmationibus tollere suo frustretur effectui. Statuit vt electores in dictis ecclesiis sine impedimento aut obstaculo omnino fiant que causa cognita iuxta iuris communis & dicti nostri decreti dispositionem confirmantur vel infirmantur. Veruntamen si forte aliquando contingat electionem aliquam etiam alias canonicam fieri que in perturbationem ecclesie aut patrie vel boni publici vergere timeatur, summus pontifex cum ad ipsum confirmationem delata fuerit, si talem urgentissimam causam ad esse manifeste cognouerit ea prius mature discussa ac parte plene defensa accedente postea Romane ecclesie cardinalium aut maioris partis subscriptione huiusmodi causam veram sufficientemq; fore attestatum reiecta tali electione ad capitulum vel conuentum remittat, vt infra tempus iuris vel aliud iuxta loci distantiam ad aliam ex qua euenire talia non formidentur electionem procedant.

DE RESERVATIONIBVS.



QUIA MULTIPLES ECCLESIARVM ET BENEFICIO

A

ciorum hactenus facte per summos pontifices reservationes non parum ecclesiis onerose extiterunt. Ipsas oēs tam generales quam speciales siue particulares de quibuscunq; ecclesiis & beneficiis, quibus tam per electionem q̄ collationem aut aliam dispositionem prouideri solet, siue per extrauagantes ad regimen, & execrabilis siue per regulas cancellarie, aut alias apostolicas constitutiones introductas hec sancta Synodus abolet statuens vt de cetero nequaquam fiant, Reservationib⁹ in corpore iuris expresse clausis, & his quas in terris romane ecclesie ratione directi seu vtilis domini mediate vel immediate subiectis fieri contigerit dumtaxat exceptis.

DE CLEMENTINA LITTERIS.



ICET IN APOSTOLICIS VEL ALIIS LITTERIS QVIBVSCVN

B

que aliquem dignitati beneficio aut iuri cuiusq; renunciasse aut priuatum esse, seu aliquid aliud egisse per quod ius proprium auferatur, narratum sit huiusmodi littere in hiis non presudicent. Etiam si super ipsis gratia, vel intentio narrantis fundetur, nisi per testes, aut alia legitima conuenerint documenta, Datum in sessione publica huius sancte synodi in ecclesia maiori Basiliensi. solemniter celebrata nono Calendas Aprilis Anno domini Millesimo quadringentesimo trigesimo sexto.

SESSIO VICESIMAQVARTA DE INDVLGENTIIS



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS

C

in Spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans.

Quia ambasiatores nostri ad Constantinopolim transmissi vice & nomine eiusdem sancte Synodi serenissimo imperatori Romanorum & reuerendissimo dño patriarche constantinopolitano propter nonnullas causas promiserunt capitula alias in hac sancta Synodo super modo vniuersalis icumenici & vtriusq; ecclesie concilii celebrandi hinc & inde conclusa & firmata dare, & cum effectu exhibere sub conueta huius sancte Synodi Bulla plumbea data presenti & sub tenore de verbo ad verbum subsequenti. Nolens hec sancta synodus obmittere aliquid eorum que pro vnione ecclesiarum christi fieri possunt dictam suorum ambasiatorum promissionem presenti decreto acceptat, approbat, ratificat, & confirmat & prefata capitula de verbo ad verbum prout per prefatos ambasiatores promissum est presentibus inserit sub tenore qui sequitur. Sacrosancta generalis Synodus basiliensi. in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans ad perpetuam rei memoriam. Cum inter cetera toti populo christiano necessaria opera propter que hoc presens sanctum concilium extitit congregatum unio occidentalis & orientalis ecclesiarum christi precipuum & maximum sit, merito pro hac perficienda ab initio sue congregationis omni conatu laborauit. Et enim quam primum potuit ad serenissimum imperatorem Grecorum & Reuerendissimum patriarcham constantinopolitanum cum litteris suos transmisit ambasiatores ad ipsos cum omni charitate & instantia exhortandum quatenus & ipsi cum plena potestate mitterent aliquos qui nobis

scum tractarent de modo dictā sanctam vnionem consequendi, qui mox vt requisiti fuerunt tres insignes viros de his qui apud eos magne videntur auctoritatis, quorū primus ipsum imperatorem cōsan-
guinitate attinet, ad hanc sanctā Synodū destinantur sufficienti ipsius imperatoris mandato cū Bulla
aurea & eius manu propria subscripto ac patriarche litteris munito, qui tam in generali cōgregatio-
ne q̄ corā cōmissariis nostris feruentissimū ipsius imperatoris & patriarche totiusq; ecclesie orientalis
ad hanc vnionē desiderium exponentes nos mirū in modū ad tam sancti operis prosecutionē pulsant
ac quotidie excitant, duo inter alia firmiter constanterq; asserentes vnionē ipsam nisi in Synodo vni-
uersali in qua tam ecclesia occidentalis q̄ orientalis cōueniat fieri nullatenus posse, & in ea Synodo si
fiat vt infra cōuentū est ipsam vnionem secuturam sperari. His auditis sūma nobis leticia & iocun-
ditas nimirū accessit. Quāobrem omnē cogitatum nostrū iactantes in deum qui facit mirabilia ma-
gna solus. Venerabiles sancte romane ecclesie cardinales presidentes sedis apostolice patriarcham An-
thiochenū archiepiscopos, episcopos, abbates, magistrosq; & doctores in numero cōpetēti deputauim⁹,
vt vna cum ipsis grecorū ambasiatoribus rem istā tracta re, et quo ordine ad executionem deducenda
esset prospicere deberēt, qui tam inter se q̄ cū ipsis ābasiatoribus sepenumero cōuenientes habito inter
se maturo & digesto consilio ad infra scripta cum ipsis deuenerunt capitula que postea secundū mo-
rem huius sacri concilii per sacras deputationes mature deliberata, ac deinde per generale congrega-
tionē conclusa firmataq; solemniter extiterunt, quorū tenor vna cū mandato ipsius dñi imperatoris sub
Bulla aurea sequitur & est talis. Ambasiatores serenissimi dñi imperatoris &c. vt decreto cōciliū superi⁹
inserto latius continetur. Et quia temp⁹ superius expressum infra quod predicta debebant adimple-
ri effluxit non propter defectū alicuius partiū, sed quia ita contigit variis interuenientibus tractatibus
hec sancta Synodus tēpus per prefatos serenissimū imperatorem grecorū & reuerendissimū patriarchā
Cōstātinopolitanū pte ex vna, & ambasiatores huius sacre Synodi parte ex altera statutū & firmatum
quod est a mense Maio immediate sequenti ad annū, ita q̄ per totū mensem Maii ad annū sequētē
vtraq; partiū sit parata ad exequendū supradicta quantū ad quālibet partiū attinet, acceptat, & pmit-
tit se impleturā quantū ad ipsam p̄tinet infra dictū tēpus quicquid in supradictis capitulis cōtinetur.

¶ SALVS CONDVCTVS DATVS DOMINO IMPERATORI GRE-
corum & patriarche Cōstātinopolitano a sacro concilio Basiliensi.

A



ASILIENSIS SACRO SANCTA GENERALIS SYNODVS IN
Spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Quia auctore
dño in regione nostra occidentali & obedientia ecclesie romane est vniuersalis & Ycume-
nica Synodus celebranda in qua iuxta concordata in hac sancta synodo & in Cōstā-
tinopoli denuo ratificata tam occidentalis quam orientalis ecclesia conueniet, vt cunctis
erga eandem ecclesiam orientalem nostre intentionis synceritas pateat & omnis suspitio que circa securi-
tatem ac libertatem venientium oriri posset de medio auferatur tenore presentis decreti, hec sancta Sy-
nodus Basiliens. nomine & vice totius ecclesie occidentalis & omniū de eadem ecclesia cuiuscunq; sta-
tus, Etiam si papali imperiali regali pontificali, vel quacunq; alia inferiori spirituli vel seculari prefu-
geāt dignitate, potestate, vel officio decernit, dat & concedit serenissimo Imperatori grecorum re-
uerendissimis patriarchis constantinopolitano, Alexandrino Anthiocheno & Hierosolimitano ceterisq;
que vsque ad numerum septingentarum personarum etiam se Imperiali regali archiepiscopali episco-
pali, & cuiuscunq; alterius status dignitatis aut conditionis fuerint ad predictum vniuersale & Ycu-
menicum concilium in regione occidentali vt premittitur celebrandum venientibus aut venturis ple-
num & liberum saluum conductum omnesq; predictos, & quemlibet ipsorum tam i personis quam
in honoribus, & rebus quibuscunq; ipsorū nominib⁹, regnis, prouinciis, dominiis, territoriis, commu-
nitatibus, ciuitatibus, castris, oppidis villis & oib⁹ locis obedientie nre ecclesie occidentalis per que siue
eundo siue stando siue etiam redeundo trasituri sunt aut eos transire contigerit in suam tutam secu-
ramque saluāguardiam recepit, & recipit per presentes promittens & concedens omnibus & singulis
ex ipsis hoc presenti edicto Synodali tutam & liberam facultatē accedendi & veniendi in & ad ciuita-
tem seu locū in qua vel in quo erit dictū sacrosanctum vniuersale concilium celebrandum, ibique stan-
di morandi residendi habitandi cum omnibus immunitatibus, libertatibus & securitatibus, quibus
illi qui erunt de obedientia ecclesie Romane habitabunt disputandi etiam & ratiocinandi iura & au-
ctoritates

toritates allegandi, & omnia alia libere & sine cuiuscunque impedimento dicendi faciendi, & tractandi que pro vnione ecclesiarum Christi eis expedire videbitur & opportunum. Inde etiam semel & pluries & toties quotiens eis et cuilibet eorum videbitur & placebit simul & separatim, & cum eorum bonis rebus pecuniis & sine pro libito recedendi, & redeundi tute libere & impune omni impedimento reali & personali cessante penitusque remoto, etiam si talis vnio quod absit non sequeretur nec effectum haberet, quo casu & in omnem alium euentum prefati serenissimus imperator domini patriarche, & alii supra nominati nostris dumtaxat expensis & galeis absque aliqua dilatione temporis omnique remoto impedimento cum eisdem honoribus beniuolentia & amicitia, quibus ad prefatum vniuersale celebrandum concilium deducetur, etiam & in Constantinopolim reducentur siue vnio sequatur in dicta celebranda Synodo Ycumenica siue non. Non obstantibus in predictis vel aliquo predictorum quouscunque differentiis discordiis, & dissensionibus ad presens vigentibus, & que in futurum oriri & vigere possent inter dictas ecclesias occidentalem & orientalem, leu inter ipsam ecclesiam Romanam & ei subiectos & aggregatos, & prefatum serenissimum imperatorem & alios ecclesie Constantinopolitane aggregatos, & non obstantibus aliquibus sententiis decretis condemnationibus iuribus & decretalibus quomocunque et qualitercunque factis, et prolati seu fiendis. Et etiam non obstantibus aliquibus represaliis et debitis publicis vel priuatis. Et non obstantibus aliquibus criminibus excessibus culpis et delictis, si qua per predictos vel alterum eorum quomocunque et qualitercunque commissa et perpetrata forent. Et generaliter non obstantibus quibuscunque aliis etiam si talia forent, de quibus necessarium esset specialem in presentibus facere mentionem. Et si contingat aliquem vel aliquos ex nostris eis, vel alicui ipsorum iniuriari quod absit, vel aliquam molestiam inferre in persona honore rebus et aliis quibuscunque, taliter excedens iudicabitur per nos aut nostros usque ad condignam et rationabilem satisfactionem parti lese, et econuerso si aliquis ipsorum alicui ex nostris aliquam (vt premittitur) iniuriam inferat iudicabitur per eos usque ad condignam et rationabilem satisfactionem ei qui iniuriam passus est secundum morem et consuetudinem vtriusque partis. De aliis autem criminibus excessibus et culpis quibuscunque quelibet partium cognoscet et iudicabit de suis. Hortatur autem hec sacrosancta Synodus vniuersos christi fideles, et nichilominus auctoritate vniuersalis ecclesie in virtute Spiritus sancti, et sancte obedientie mandat, et precipit omnibus & singulis prelati, regibus, ducibus, principibus officialibus & aliis singularibus personis cuiusuis status conditionis & dignitatis existant nostre occidentali ecclesie aggregatis, quatenus predicta omnia & singula inuolabiliter obseruent, & quantum in eis est obseruari faciant, dictosque serenissimum Imperatorem patriarchas, & alios omnes & singulos antedictos ad dictum sacrum celebrandum concilium accedentes & inde recedentes simul & diuisim fauorabiliter & reuerenter honorent & tractent, ac honorari & tractari faciant. Si vero dubitatio circa dictum saluum conductum & contenta in eo oriri contigerit stabitur declarationi prefate vniuersalis Synodi celebrande. Vult autem hec sancta Synodus presentem saluum conductum valere, & in suo robore permanere, quousque ad vltimum dicti serenissimus imperator patriarche & alii supradicti cum suis nobilibus & famulis usque ad numerum vt premittitur septingenarum personarum aliisque rebus & bonis sint reuersi in & ad ciuitatem Constantinopolitanam. Siquis autem contra predicta aut aliquod predictorum aliquid facere quoquo tetauerit indignationem omnipotentis dei & dicte sancte Synodi se nouerit incursum.

CAVREA BVLLA DOMINI IMPERATORIS GRECORVM LECTA
IN SESSIONE PVBLICA ET CONGREGATIONE GENERALI.



QUONIAM DESTINATE FVERVNT AB IMPERIO NO
stro & p̄stissimo dño Ycumenico patriarcha ambasiare ad sacrosanctam ecclesiam
romanam videlicet ad beatissimum papam dñm Martinum quintum, et ad modernum
similiter sanctum papam dñm Eugenium quartum. Similiter et ab ipsis transmissae fue
runt multotiens ad nos pro vnione ecclesiarum christi, et multis laboribus cum mul
ta diligentia vtrinque factis, tñ propter aliquas circumstantias temporaneas non per
uenit ad finem tale bonum, et sanctum opus vnionis. Post hec autem destinauit ad nos
de hac ipsa re ambasiatores suos sacra synodus in Basilea congregata sacrosanctam ecclesiam roma
nam representans, propter quod et nos nostros ad eam destinauimus videlicet familiarem imperii no
stri Demetrium paleologum Methotidem & honorandissimum in sacris monachis abbatem sacri mona

sterii sancti Demetrii Isidorū & familiarem imperii nostri Iohannē Lascari dissipatū, qui illuc accedentes ostenderūt in ipsam quedā necessario ab ea retractari in preparationē & constitutionē vniuersalis & ycumenici concilii in quo necesse est tractari & celebrari & perfici deo duce predictam sanctam vniōnem quequidem hec ipsa synodus Basiliensis acceptauit & promisit illa adimplere, vnde & ambasiatores suos ad nos destinauit fratrem Iohannem de ragusio ordinis predicatorum professorem, & in sacra pagina magistrum Henricum menger decretorum doctorem canonicum Constantiē. & Symonem ireron sacre theologie baccalarium canonicum Aurelianē. cum decreto ipsius generalii in quo de his continebatur particulariter in capitulis. Perlecto itaq; tali decreto apud nos quedam ex his que continebantur in eo non placuerunt nobis vt in ipso iacebant, prohemium videlicet talis decreti, & capitulum in quo scribebatur de modo reuersionis nostre a loco celebrandi concilii ad constantinopolim si permittente deo (quod absit) nō fieret vniō ecclesiarum christi in tali synodo, quia nō exprimebatur in eo de hoc determinate & manifeste. Predicti autem ambasiatores videntes displicentiam & resistantiam nostram nec aliter rem ipsam posse habere progressum, concesserunt et promiserunt curare in predictis videlicet q̄ dicta sancta synodus dabit et exhibebit nobis capitula in dicto decreto contenta cum prohemio modo et forma quibus in litteris ipsorum promissionis continetur. Et circa reuersionem nostrā de Synodo in constantinopolim in calu pro quo non sequeretur dicta vniō (quod absit) facere & adimplere prout habetur in forma salui conductus predicti. His itaq; sic progressis & inter nos cōcordatis petierunt & ipsi ambasiatores vt promittamus & nos absq; cōtradictione ire & accedere ad locū in quo celebrabitur deo concedente vtrinq; catholica & ycumenica synodus. Quicquidē locus esse debet vnus ex nominatis in decreto quicunq; ordinabitur per dictū sacrum conciliū Basiliē. sicut in supradicto decreto ipsius sacri concilii continetur, etiā q̄ exire debeam⁹ hinc a Constantinopoli in accendendo versus locum celebrandi ycumenici concilii a principio sequentis Iunii. Indictionis decime quinte sicut conuentum est inter nos ipsos ambasiatores sacri concilii, & quia etiam ad maiore cautelam & firmitatem horū oim petierunt fieri litteram Crisoboli imperii nostri. Imperiū nostrū grato animo rationabili petitioni eorum annuens presens Crisobolū largitur & concedit quod acceptat, determinat, & promittit, q̄ si dicta sacra synodus Basiliensis remedium apposuerit in predictis videlicet. Si predicta capitula in supradicto decreto contenta cum prohemio in forma sicut hic per ambasiatores ipsius Synodi concordatū est nobis dixerit & cōpleuerit oia in eisdem capitulis scripta opportune similiter & fecerit saluum conductū cum capitulo de modo reuersionis nostre ad Cōstantinopolim vt predictum est. Reliqua etiam vt ambasiatores ipsius nobis promiserūt & nobiscum cōuenerunt. Exibit & imperiū nostrum cum deo sine contradictione a Constantinopoli secundū predictum tempus cum prestantissimo domino Ycumenico patriarcha Constantinopolitano & ceteris debentibus interesse, ad accedendū ad locū vbi celebrabitur sanctum catholicū & Ycumenicū conciliū absq; impedimēto rationabili vero & manifesto. Etiam si bellū quod absit ab infidelibus foret & instaret ciuitati nostre Constantinopolitane, & in robur & firmationē & conseruationē immobilem suprascriptorū iurat imperiū nostrū per debitum nobis iuramentū tanq̄ christiano & fidei imperatori, & per orationē sancti mei domini & imperatoris patris imperii mei famosisimi, & felicitis memorie, & per animam meā, factūq; & super istis presens Crisobolum imperii nostri. In anno Sexmillesimo nonagesimo quadringetesimo quarto in mense Nouembris. Indictionis. xiiii. A natiuitate vero domini nostri Iesu christi Millesimo. cccc. tricesimo quinto mensis Nouembris.

CVLLA PLVMBEA DOMINI PATRIARCHE CONSTANTINOPOLITANI MISSA SACRO CONCILIO BASILIENSI.



QUONIAM DESTINATE FVERVNT AB HVMILITATE nostra & potentissimo et sancto meo iperatore ambasiare ad sacrosanctā ecclesiā romanā videlicet ad beatissimū papam dñm Martinū quintū, et ad modernū similiter sanctū papā dñm Eugeniū quartū. Similiter et ab ipsis transmissę fuerunt multotiens ad nos pro vniōne ecclesiarū christi, et multis laborib⁹ cū multa diligentia vtrinq; factis, tñ propter aliquas circūstantias teporaneas non peruenit ad finē tale bonū, et sanctū opus vniōnis. Post hec autē destinauit ad nos de hac ipsa re ambasiatores suos sacra synodus in Basilea congregata sacrosanctā ecclesiā romanā representans propter quod et nos nostros ad eandē destinauimus videlicet familiares potentissimi et sancti

sancti mei imperatoris in Spiritu sancto dilectos filios nostre humilitatis videlicet Demetriū paleologum Methotidē, & honorandissimū in sacris monachis abbate sacri monasterii sancti Demetri Iudorum, & Iohānem Lascari dissipatum, qui illuc accedentes ostenderūt in ipsa quedā necessario ab ea tractari in preparationē & cōstitutionē vniuersalis & Ycumenici cōcilii in quo necesse est tractari & celebrari & pericū deo duce predictā sanctā vniōem Que quidē hec ipsa Synodus Basiliē. acceptauit & p̄milit adimplere. Vnde & ambasiatores suos ad nos destinauit fratrem Iohannē de Ragusio ordinis predicatorū professorē in sacra pagina magistrum Henricum menger decretorū doctorem canonicū Cōstañ. & Simonē freron. sacre theologie Baccalarium, & canonicū Aurelianē. cum decreto ipsius generali in quo de his cōtinebantur particulariter in capitulis, perlecto itaq; tali decreto apud nos quedam ex his, que continebantur in eo non placuerunt nobis vt in ipso iacebant, prohemium videlicet talis decreti, & capitulum in quo scribebatur de modo reuersionis nostre a loco celebrandi concilii ad Constantinopolim permittente deo, quod absit si non fieret vniō ecclesiarū christi in tali synodo, quia non exprimebatur in eo de hoc determinate & manifeste. Predicti autem ambasiatores videntes displicentiam & residentiam nostram, nec aliter rem ipsam posse habere p̄gressum cōcesserunt & p̄miserunt curare in predictis videlicet quod dicta sancta Synodus dabit & exhibebit nobis capitula in dicto decreto cōtenta cum prohemio modo & forma quibus in litteris ipsorū promissoriis continetur, & circa reuersionē nostrā de synodo ad Constantinopolim in casu quo non sequeretur dicta vniō (quod absit) facere & adimplere prout habetur in forma salui conductus predicti. His itaq; sic p̄gressis, & inter nos cōcordatis petierūt & ipsi ambasiatores vt & promittamus & nos absq; coneradiatione ire & accedere ad locū in quo celebrabitur deo cōcedente vtrinq; catholica & ycumenica synodus, Qui quidem locus esse debet vnus ex nominatis in decreto quicunq; nominabitur per dictum sacrum concilium Basiliense, sicut in supradicto decreto ipsius sacri concilii continetur. Etiam q̄ exire debeamus hinc a Constantinopoli in accedendo versus locum celebrandi Ycumenici concilii a principio sequentis Iunii Indictionis decime quinte, sicut conuentum est inter nos & ipsos ambasiatores sacri concilii. Et quia etiam ad maiorem cautelam & firmitatem horum omniū petierunt fieri sigillū nostre humilitatis, humilitas nostra grato aīo rationabili petitioni eorū annuens presens sigillū largiter cōcedit per quod in Spiritu sancto disponit quod si dicta sacra Synodus Basiliensis remediū appoluerit in predictis videlicet si capitula in dicto decreto contenta cum prohemio in forma sicut hic per ambasiatores ipsius Synodi concordatum est nobis direxerit & compleuerit omnia in eisdem capitulis scripta opportune similiter & fecerit saluum cōductum cum capitulo de modo reuersionis nostre ad Constantinopolim vt predictur, reliqua etiam vt ambasiatores ipsius nobis promiserunt & nobiscum conuenerunt exhibet humilitas nostra cum potentissimo & sancto meo impecatore cum deo sine contradictione a Constantinopoli secundum predictum tempus & cum ceteris habentibus interesse ad accedendum ad locum vbi celebrabitur sanctum catholicum & Ycumenicum concilium absque impedimento rationabili vero & manifesto etiam si bellum (quod absit) ab infidelibus foret & instaret ciuitati nostre Constantinopolitane, & in robur et cōfirmationem supradictorum factum est presens sigillum nostre humilitatis in mense nouembris. Indictionis decime quarte. Anno ab Adam seu mundi cōstitutione Sexmillesimo nongentesimo quadragesimo quarto. A natiuitate vero domini Millesimo quadringentesimo trigesimo quinto.

BVLLA INDVLGENTIARVM REMISSIONIS OMNIVM PECCATORVM SEMEL IN VITA ET SEMEL IN MORTE.



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS A
in Spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Vniuersis christifidelibus salutem et omnipotentis dei benedictionem. Vox illa iocunditatis et leticie ad populum israeliticum olim de celo lapsa eadem nunc per os huius sancte Synodi in auribus populi christiani insonās clamat. Consolamini consolamini popule meus dicit dominus deus vester, loquimini ad cor Hierusalem, et aduocate eam, quoniam cōpleta est malitia eius et dimissa est iniquitas illius merito consolari et letari debes plebs christiana cum his nouissimis diebus tanta leticie causa offertur quantam vix vnquam experta es vno enim eodemque tempore plenariam omnium peccatorum veniā consequeris, et fratres tuos quorum innumerabilis est multitudo quingentis ferme annis a tuo

cōsortio segregatos tibi p̄xime reuniri speras. O quāta erit ista iubilatio! O quā suaue cordib⁹ xp̄ia-
norū orietur gaudiū cum primū hoies deo & ipsi inter se fraterna charitate conciliabuntur. Quas igi-
tur xp̄o nostro p̄ hac duplici leticia, qua nulla maior desyderari potest, gr̄as agemus? Quis dñi mias
ad plenū enarrabit, qui populū christiānū variis vndiq; calamitatibus hoc tēpore afflictū tanta gaudi
nouitate consolatur. Ecce popule dei adest tibi annus iubileus, annus remissionis oīm peccatorū, ann⁹
generalis vnionis ecclesie. Proinde loquimini omnibus xp̄ifidelibus, qui in sancta habitant hierusalē
p̄grinate in terris ad cor eos consolando, & aduocate eos ad hanc duplicem leticiā. Quoniā malicia
tam diuturni schismatis quod innumerabilia ecclesie sancte dei mala intulit auxiliante dño vt confidē-
mus cito cōplebitur & finē accipiet. Iniquitas quoq; peccatorum que huius schismatis et ire dei causa
fuit diuina clementia remittetur. Confurge ergo confurge, induere fortitudine tua syon. Induere ve-
stimentis glorie tue hierusalem ciuitas sancta. Quā fortis et glorioſa eris tunc mater ecclesia cum oēs
qui christu colunt ab occidente in orientē eodē fidei & charitatis vinculo vnitos cōspicies. Ingemuis-
itū haecenus nimio dolore afflictā cum a seuissimis Turcis & Sarracenis aliisq; christiani nominis ini-
micis, innumeras patereris iurias laceras persecutiōes & opprobria, & nemo te cōsolari poterat, cū
passim videres filios tuos oīs sexus etatis & dignitatis in seruitutem trahi, & quod seruitute deterius
est plurimos ab vberibus tuis abstractos ad impiū Mahumeti cultum perducī. Harū autē calami-
tatum quid aliud q̄ hoc diuturnū ac pestiferū schisma causa extitit. Sed diuino munere appropinquat
iam tempus vt omni penitus extincto dissidio vnitas sancta fiat. Que cum impleta fuerit atq; hi ma-
gni populi occidentales & orientales fraternū fedus simul inierint, nemo tunc fortitudini tue resistere
poterit. Tunc abiectis lugubribus cōsurgēs regina ecclesia in vestitu deaurato circumdata varietate, &
qui te olim persequentes cōculcabāt procident corā te, & venient ad te qui detrahebāt tibi, & adorabūt
vestigia pedū tuorum. O vos oēs qui christiano nomine censemīni expergiscimini iam talia audien-
tes, plaudite manib⁹, & iubilare xp̄o saluari nostro. Ecce nūc tēpus acceptabile, ecce dies salutis, ecce iā
pater miarum, & deus totius consolationis visitat nos in abundantia gratie & felicitatis, assurgite & oc-
currite illi in humilitate spiritus in orationibus atq; elemosinarū largitate, vt qui p̄ peccatis vestris iu-
ste iratus, tandiu hoc schisma durare passus est, & multis persecutiōnū flagellis ab his qui intus, & ab
his qui foris sunt vos cedi permisit. Nūc purgatis & emendatis indulgēs sanctā inter vos vnionē in-
spiret vniciūq; nō solū perditā restauret, sed & vobis vestros subiiciat iūmicos. Audistis pridē solemnes
ambasiatores serenissimi imperatoris grecorū ac patriarche Cōstantinopolitani ab hac sancta Syno-
do accersitos Basileam aduenisse, & tandē deo propitio cōclusisse nobiscū modū huius sancte vniōis
perficiende assensu sanctissimi dñi Eugeniū pape accedente vt videlicet ad locū synodi vniuersalis tā
nostri q̄ sui archiep̄i & ep̄i ipseq; imperator & patriarcha Cōstantinopolitanus, aliq; orientalis eccle-
sie patriarche accedāt. Vt autē tantū opus certius firmaretur. Tres nostros oratores postea Cōstāti-
nopolim destinauim⁹ vt ab ipsis iperatore & patriarcha ratificationē eorū que hic sui cōcluserūt amba-
siatores obtinerēt. Que oīa ipsi iperator & patriarcha iuxta nostri decreti capitula ratificarūt & appro-
barūt ac litteras latino Grecoq; sermone scriptas, & eorum manibus subscriptas, bullisq; aurea & plū-
bea munitas per vnum ex tribus nostris oratoribus ad nos nuper reuersum trālmiserunt. Et cū ad ip-
sam Synodum propriis expensis tā procul de partibus orientalibus Greci proficisci nequāt, opus fuit
vt expēsas inueniendo standoq; & redeundo necessarias, & quasdā alias pro tuitione ciuitatis Cōs-
tātinopolitane, ne imperatore absente a Turcis forsītā expugnari posset polliceremur. Et quamq; hu-
iusmodi impenſe nōnullis graues viderētur. Nos tamen animaduertētes quātus dei honor & profe-
ctus ecclesie, quāta exaltatio fidei orthodoxe, quantum incrementū nominis christiani, quot millium
animarū salus, quātaq; vtilitas & innumerabilia bona populo christiano hinc forent p̄cuentura, nō
solū ipsas impenſas, sed & personas pp̄rias fore exponendas dignū esse iudicauimus spem ponētes
in dño cuius negociū agitur, & in charitate ac deuotione fidelīū, qui dū talia intellexerint subsidiis &
auxiliis opportunis nō deerūt. Si christus deus noster sanguinē suū toto preciosiorem mūdo pro no-
stra redēptione effudit. Si ei⁹ vestigia secuti Apostoli atq; alii sancti viri pro salute p̄ximorū & incre-
mento fidei corpora sua libenter morti obiecerūt, quid nos facere oportet a quibus nō nisi caduca hu-
ius mūdi substantia eslagitur? Si reges & principes pro recuperādīs expugnādīsque ciuitatib⁹ & op-
pidis multo ampliōrē summā exponere soliti sint. Si deniq; p̄ augēdis facultatib⁹ & vanitatibus seculi
se et sua multis piculis hoies subiiciūt, et vt exēplo vtamur saluatoris. Querēs aliquis preciosam marga-
ritā cū inuenerit ipsam vendit oīa bona sua et emit illā, nōne ecclia dei et vniuersus ppl⁹ xp̄ian⁹ facere
hanc

hanc impensam poterit & debet, ex qua nichil terrenum nichil canducū, sed omnia que supra me
morauimus bona succedat. Si vna dumtaxat anima christo carior est q̄ totum mūdi aurum, nos vbi
milia milium saluandi sunt, auari, aut negligentes videbimur. Consuevit aliquando ecclesia ad libe
rādū de manibus infidelium terram sanctā seu pro debellandis hereticis indicere generale passagiū
conuocareq; reges & principes, & alios bellatores, vt armis ista peragerent, necnon & pro aliis iustis
causis ab omnibus christianis subsidium postulare, ad que vt promptiores efficeret donis spiritali
bus plenarie remissionis peccatorum inuitauit. Profecto si veterum reuoluatur historie, nulla vnquā
affuit causa iustior quam ista est, nec pro qua christicole omnes se & sua libentius exponere deberet.
Hic enim non solum ad recuperandam terram intenditur sed etiam milia milium animarum pro
quibus mediocre subsidium petitur, vnde impense grecis promisse sine quibus tam sanctam opus
perfici nequit inueniri possint. Quis igitur pro tanto vniuersę ecclesie bono, p̄q; tanto sue anime me
rito portiunculam rerum suarum quas dono dei obtinet denegare audebit. O felicem & preciosam
elemosynam que regnum celorum promerebitur, & que tantā fidei catholice vtilitatem dabit. O bea
tum illum hominum quem dominus ad tam sanctum opus inspirauerit, Hunc quidem sicut scri
ptum est, in die mala liberabit dominus. Licet autem ex debito christiane professionis quisq; ad hoc
sanctum negocium pro viribus contribuere ac subuenire obnoxius sit. nichilominus vt eo libentius
omnes faciant quod hic & in futuro seculo peramplius remunerandos fore intellexerint, decernit hec
sancta synodus vniuersam ecclesiam representans sponsam christi affluenter aperire spirituales the
sauros quos ipse saluator ascendens in celum sibi reliquit omnibus christifidelibus vtriusq; sexus qui
ad hoc sanctum opus tantum contribuerint quantum quisq; vna integra ebdomada pro sue persone
ac familie si eam habuerit refectione exponit, vel si de propriis viueret exponeret, Religiosis quoq; p̄
quibus suus cōuentus aut superior vel alius iuxta predictam rationem erogauerit omnium suorum
p̄ctōrum, de quibus corde contriti & ore confessi fuerint auctoritate oīpotentis dei, & de eius miseris
cordia confisi illā plenariā remissionem impartitur semel in vita & semel in mortis articulo, quā ec
clesia concedere solet omnib; euntibus romam tpe iubilæi, vel cruce signatis ad recuperationem terre
sancte tempore passagiū generalis, & in retributione iustorum salutis eterne pollicetur augmentum.
Ita tamen quod per annum integrum si vixerint singulis sextis feriis impedimento cessante. Aut si
dictis sextis feriis ex precepto ecclesie regulari obseruantia iniuncta penitentia voto vel alias ieiunare
teneatur vna alia die singularum septimanarum eiusdē anni qua ad ieiunādum non sint astricti, iei
iunent aut ad iudiciū sui confessoris in alia pietatis opera cōmutent. At etiā eadem die qua ieiuna
bunt vel vt premittitur ieiunare deberent si sint clerici septem psalmos vel missam, si layci septem pa
ter noster, & septies aue maria dicere sint astricti, vel alia pietatis opera iudicio sui confessoris agant.
Quod si conuentus tales sint qui nichil in cōmuni possideant, vel alie persone victum vera mediaci
tate querentes seu alias contribuere non valētes ne huius spiritalis muneris sint expertes: si vltra ieiu
nium (vt predicatur) obseruādum singulis diebus vnus anni predictos psalmos & missas si clerici, si
layci predictas orationes cessante legitimo impedimento eo modo quo supra exprimitur supplendo
dixerint, vel alia pietatis opera sui confessoris iudicio vt primittitur exercuerint, ac pro felici huius ne
gocii consummatione deum suppliciter exorauerint eandem plenariā remissionem consequantur.
Erogantibus autem ad idem opus quantum vna die pro se sueq; familie expensis vel si de propriis
viueret exponeret septem annos & totidem quadragenas de iniunctis sibi penitentiis elargitur. Et
vt hi omnes ad huiusmodi indulgentie gratiam aptiores existant omnib; sacerdotibus secularibus
& regularibus alias discretis quos in confessores pro huiusmodi consequenda indulgentia elegerint
indulget vt cōfessionibus eorum auditis ipsos a quacūq; excommunicationis suspēionis & interdi
cti sentētia a iure vel constitutione seu etiam nō nominatim sed generaliter ab homine lata, & a quib;
cūq; aliis, propter que etiam sedes apostolica merito esset consulenda imposita satisfactione his quo
rum interest & restitutione facienda salutarem iniungat penitentiā; & debite absolutionis in foro pe
nitentiali dumtaxat in forma ecclesie beneficium impendant. Quam satisfactionem ac restitutionē
si infra terminum a confessore statutum facere neglexerint huiusmodi indulgentia in nullo suffrage
tur. Ac cū clericis super irregularitate occulta alias quā ex bigamie vel homicidii voluntaria causa con
tracta dispensent, Super voto vero peregrinationis seu abstinentie. aut aliis similibus que ipsi fideles
emiserint, etiam si vltra marina aut alia loca seu limina sanctorum Petri & Pauli, ac Iacobi apostolo
rum visitare vouerint: seu alias non impletis dispensandi eisdem cōfessoribus etiā facultatem cōcedit.

CONCILII BASILIENSIS.

Ita tamen q̄ ipsi cū quibus taliter disp̄sari contingeret expensas quas ad loca h̄mōi vel pro aliis votis implendis iuxta ipsorum cōfessorum taxationem fecissent ad hanc causam contribuāt. Et vt nulla cuiquam peccati rubigo remaneat vult & indulget hec sancta synodus vt quicūq̄ ex vsurario vel nō debito questu seu qualitercūq̄ illicite aut indebite aliqd p̄cepisset, seu bona ablata, aut queuis incerta possideat, si non extant vel ignorētur p̄sone, qbus facienda esset restitutio, aut res quascūq̄ tenētes cuiuscūq̄ status aut religionis existāt in quorū detentione conscientie eorū grauātur, vel que de iure ad p̄as causas per ecclesiam deberent exponi, huiusmodi res & bona seu valor, necnon & qui arma vel alia phibita infidelibus seu hereticis portauerunt lucrū quod inde perceperūt ad hoc opus iuxta suā & sui confessoris cōscientiam, & estimationem tradere teneantur. Iubet insup̄ eadem sancta synodus vt habita huius decreti notitia omnes diocesani in cathedralibus collegiatis & parrochialibus in quibuseis visum fuerit; ac etiam generales ordinum mendicantium in conuētualibus ecclesiis eis subiectis mox disponāt quatenus verbum dei per p̄dicatores idoneos ad populum annuncietur p̄dictas indulgentias publicādo, & fideliter exhortando ad subsidium in tā piissima causa impendēdum: qbus predicatoribus & predicationem audiētibus, ac etiam omnibus aliis qui circa p̄dictam estimationem subsidium aliquod vel auxilium in hac re dederint, centum dies de iniunctis penitentiis singulis vicibus in forma ecclesie relaxat. Ne autem in colligendis ac conseruandis pecuniis fraus aliqua cōmittatur ordinat sancta synodus quod in qualibet cathedrali in ciuitatibus, in oppidis vero & in aliis locis in principali ecclesia vnus cyppus truncus vel capsula ponatur, vbi tanquam in gazophilatio domini quilibet pecunias erogandas, ac incerta ac ablata seu illicite quesita reponere possit & debeat, cuius sint tres clauēs, quarum vnā teneat episcopus, vel cui voluerit ipse committere p̄ quolibet trūco in omnibus locis ciuitatis & diocesibus, capitulum aliam in cathedrali, prelati seu rector in principali, tertiam timoratus aliquis vir, quem ciuitas oppidum seu locus deputare voluerit, qui diebus p̄ eos statuēdis talem cyppum trūcum vel capsulam coram notario vel duabus fide dignis aperiant per sonis & pecunias ad fidas manus deponant eas sine fraude diminutione vel contradictione illi vel illis assignaturi, quas hec sancta synodus ad hoc deputauerit. Quod si in campestribus locis vel alibi periculum seu detrimentum in conseruatione pecuniarum per modum superius expressum verisimiliter timeretur, diocesani vel ad colligendum huiusmodi pecunias ab hoc concilio deputadi prout magis expediens visum fuerit vtiliter provideant. Quicūq̄ autem etiam (si pontificali aut regali p̄fulgeat dignitate) fraudem furtum siue rapinam circa p̄dictas pecunias: seu impedimentū ex p̄posito & malitiose in hoc sanctissimo opere fecerit, vltra indignationem omnipotentis dei & reatum suū premi sacrilegii sententiam excommunicationis incurrat, a qua nisi prius plenaria facta restitutione & impedimento sublato absolui non possit. Vult autem hec sancta synodus quod elapso biennio a die presentis decreti p̄dicte indulgentie ac facultates nemini concedi valeant preterquam in mortis articulo, quo ad illos qui infra biennium (vt supradictum est) contribuerit. Quodq̄ personis illis que sub spe huius gratie & indulgentie aliqd cōmiserint in nullo h̄mōi gr̄a ac specialis concessio suffragetur. Et quia difficile foret presentes litteras singulis exhibere, Decernit hec sancta synodus vt earū transumpto manu publica auctoritate archiepiscopi in tota prouincia, & ordinarii in sua diocesi proprio sigillo munito tanquam litteris originalibus plena fides in omnibus adhibeatur. Datum in sessione publica huius sancte synodi solemniter celebrata in maiori ecclesia Basiliē. decimo octauo kalend, Maii, Anno a natiuitate domini. Millesimo quadringentesimo trigesimo sexto.

SESSIO VIGESIMAQVINTA DE LOCIS FUTVRI ET

yaumenici concilii pro grecis.

A



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN. in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei memoriam. Nuper hec sancta synodus inter varias sollicitudines quibus inscrutabilis diuine altitudinis prouidentia eam inuocatione sui spiritus paracleti ad excolendum dominici gregis agrum adunari operariq̄ dignata est interne mentis oculos more agricolę peruigilis reuoluens & attente prospiciens quam deflende diutina occidentalis & orientalis ecclesiarum in eiusdem fidei

fidei professione diuifio in dei perficitur & durauit ecclesia clementiffima eius bonitate apud quem nichil est impossibile, quicq; digne postulantibus affluenter dat & large spem fufcipientes & fiduciam ad procurandam inter ipfas ecclesias catholice fidei vnitatem fuae diligentie curas tanto accuratius non parcendo laboribus vel impenfe adhibere decreuit, quanto ex hoc ad omnipotentis dei laudem & gloriam vberiore animarum salutem, maiusq; ipsius fidei incrementum prouenire cognouit. Cupiensq; propterea fuffragante fpiritu fanchi gratia faluberrimum vnionis negociu aggredi & amplecti, ad illud sereniffimum romanorum imperatorem & venerabilem patriarcham Conftantinopolitanum ceterosq; prelatos, & alium grecorum populum per diuerfos oratores & litteras duxit inuitandos pariter & exhortandos. Qui quidem imperator & patriarcha & alii greci volente & eorum corda altiffimo inflamante exhortationes huiusmodi alacris animis fufcipientes ipfumq; vnionis negocium aggredi finceris affectibus perhibentes fuos folemnes oratores & nuncios fufficienti mandato bulla aurea & proprie manus fubfcriptione imperatoris, bullaq; plumbea patriarche predictorum munito fuffultos feruentiffimum eorundem ad hanc fidei vnitatem zelum deuotiffime explicantes, ad eandem facrofancfam fynodum duxerunt deftinandos, cum quibus ipfa fancha fynodus diuerfis tractatibus & deliberationibus preuiis pro executione & confummatione felici tam falutaris operis nonnulla decreta & capitula ad hoc fummo opere neceffaria & vtilia fuperius inferta. & dudum in certa felfione ipsius fanchae fynodi in maiori ecclesia Bafilienfi, celebrata publicata animo concordie concludit. Volensq; deinde hec fancha fynodus decreta & capitula huiusmodi viis & modis omnibus neceffariis & opportunis pfequi, ac iuxta illa ad electionem loci profuturo ycumenico concilio in quo imperator & patriarcha predicti aliiq; greci conuenire poffent & deberent celebrando mature procedere. Habitisq; fuper his & aliis hanc pia rem concernentibus in diuerfis ipsius fanchae fynodi deputationibus multiplicibus propofitionibus & tractatibus, illisq; cum votorum fuppositorum eorundem fcrutinio diligenti recenfitis. Demum in generali congregatione ad hoc in maiori ecclesia predicta (vt moris eft) indicta. Et iterum votis fingulorum in eade fcrutatis repertoq; duplo maiorem partem, multo plura vota fua direxiffe in Bafilieam, Auinionem, vel Sabaudiam, Inuocata fpiritu fanchi gratia poft miffarum folemnia concludum fuit & conuentum quod apud imperatorem patriarcham, & alios grecos predictos diligens & debita fieret instantia cum allegationibus & expofitionibus plurimarum rationum que ad id allegari & adduci poffent, vt ex diuerfis bonis refpectibus ciuitatem Bafilienfem. acceptarent pro dicto ycumenico concilio ibidem celebrando, quod fi eos omnino recufare contingeret, extunc ciuitas Auinionenfis locus effet ipsius ycumenici concilii ibidem celebrandi. Si tamen illud in eadem celebrari non poffet extunc in Sabaudia concilium celebraretur antedictum. Vt igitur premissa omnia & fingula debitum & votiuum fortiantur effectum, cum omni folemnitate alias in hoc facho Bafilienfi concilio in rebus arduis expediendis adhiberi folita patribus in maiori ecclesia Bafilienfi, poft miffarum folemnia confidentibus, hec fancha fynodus decernit vult ftatuit ordinat & declarat futurum ycumenicum concilium in Bafilienfi, aut illa recufata in Auinione ciuitatibus. Alioquin in Sabaudia iuxta concludionem fupradictam debitis & confuetis temporibus debere celebrari. Quodq; imperator & patriarcha & alii greci predicti iuxta capitulata & decretata huiusmodi necnon omnes & finguli alii cuiuscuq; gradus status dignitatis vel peminentie exiftant qui gñalibus conciliis de iure vel cofuetudine interfefse debent, etia fi pontificali dignitate pfulgeant ad illud debeant & teneantur maxime pro confummatione tam falutaris operis accedere. & etiam conuenire, & hanc premissam nominationem & electionem vult ftatuit & decernit vt fit firma incouiffa & inuiolabilis quacūq; alia modificatione, ordinatione, difpofitione, nominatione feu electione per ipfum facrum concilium feu aliu vel alios quacūq; etiam auctoritate papali fungentes in contrarium facta feu factis minime valitura feu valuturis, quam, feu quas hec fancha fynodus ex certa fcientia exnunc irritat, caffat, reuocat, & annullat feu caffata nulla & irrita nunciat & pro infectis illam feu illas habere vult, & prefentibus habet, quatenus in totum vel in partem premissae electioni obuiant vel repugnant. Supplet etiam hec fancha fynodus ex certa fcientia omnem defectum, fi quis in premissis vel aliquo premissorum forfitan interuenerit. Et infuper cum res tam ardua plurimum in deiecclesia fructum allatura; sine grauib; expenfarum farcinis consummari non poffit, & greci predicti adduci, adductiq; fufientari non valeant, dignumq; & debitum exiftat, vt pro confummatione tam felicitis operis chriftifideles vniuerfi maxime ecclefiaftice perfone de commiffi fibi patrimonii domini nostri Iesu chrifti fubftantiis liberali & munifica difpenfatione miniftrent. Hec fancha fynodus vniuerfis & fingulis ecclefiafticis

CONCILII BASILIENSIS.

personis exemptis & non exemptis sua quacūq; verborum forma, etiam ordinis sancti Iohannis hie /
rosolymitani cuiuscūq; status dignitatis gradus ordinis vel conditionis existant, etiam si cardinalat⁹
vel pontificali prefulgeant dignitate, generalem omnium & singulorum ecclesiasticorum fructuum
& prouentuum quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis decimam de suis ecclesiis monaste
riis dignitatibus & officiis ceterisq; ecclesiasticis beneficiis in sua generali congregatione iam impo
sitam & conclusam persoluendam exigendam decernit statuit & declarat imponendam, eamq; im
ponit per presentes.

¶ Preterea dicta sancta synodus decernit vult ordinat & declarat quod venerabiles Iohannes Lubi
cen, Ludouicus visen, Delphinus parmen, Ludouicus lausane, epi ipsius sacrosancte synodi orato
res ad conducendum grecos ad locum ycumenici concilii eorumq; maior pars tūc presens portum
latinum locis supra electis & nominatis aptiorem & propinquiorem ad quem dicti greci ultimo de
beant applicare eligendi & nominandi plenam habeat potestatem, illam eisdem concedit per p̄sen
tes iuxta formam aliarum litterarum eis superinde datarum. Postremo eadem sancta synodus vult
ordinat decernitq; quod pro premissorum & ex eis dependentium debita & votiu executione di
ctorumq; syndicorum & concilii securitate pleniori ad omnem eorum aut suorum procuratorum vel
nunciorum petitionem & instantiā eis queuis alie littere opportune vtilis & necessarie sub bulla eius
dem sancte synodi per ipsius cancellariam in forma debita & honesta concedatur conficiantur & etiā
expediatur. Datum Basilee in sessione publica huius sancte synodi in ecclesia maiori Basili, solemniter
celebrata nonas Maii. Anno a natiuitate domini, M. cccc. xxxvii.

DECRETVM DE DECIMIS.

A



ACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN.
in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad
futuram rei memoriam. Cum nuper dilecti ecclesie filii Syndici & conciliū ci
uitatis Auinione, summā septuaginta miliū florenorum auri de camera pro
cōductione serenissimi grecorum imperatoris & venerabilis patriarche Con
stantinopolitani aliorūq; grecorum ad ycumenicum cōcilium dante dño ven
turatorum iuxta concordata & cōclusa eorum ambassiatoribus necessariam huic
sacrosancte synodo & vniuersali ecclie liberaliter mutuare obtulerūt, iamq; eius partem exoluerint, ac
restantem expeditis nōnullis pro eorum cautione ab ipsa sancta synodo petitis in pecunia numerata
exoluere paratos se offerant, eadem sancta synodus cupiens put decens est & debitum dictorū syn
dicorum & consilii ne ex sua liberalitate damnum patiatur indemnitati legaliter puidere omnes &
singulas pecuniarū quantitates que ex indulgentiis per ipsam sc̄tā synodum vniuersis christifide
libus de bonis sibi a deo collatis p prosecutione vnionis occidentalis & orientalis ecclesiarum ad eas
dem christiane fidei p̄fessionem in dicto concilio domino largiente pcurande & p̄ficiende largienti
bus p eius litteras ad diuersas mundi partes directas & iam in plerisq; locis solēiter publicatas con
cessis, necnō, ex decima generali p eandem sanctā synodum causam ob p̄missam impolita & conclusa
hactenus puenerunt ac proueniunt in futurum syndicis & concilio p̄fatis vsq; ad summam supra
dictam exnunc obligādo hypothecando & assignādo vult statuit & decernit quod iidem syndici &
cōcilium in omnibus & singulis quibus maluerint & que eligenda duxerint & p̄sertim Fracie, Ara
gonie, Delphinatus, Britānie, Sabaudie, & Burgūdie regnis, ducatibus, terris, puinciis, ciuitatibus &
diocesib⁹ auctoritate eiusdē sc̄tē synodi & vniuersalis ecclesie ad leuandū, exigēdum, recipiēdum de
pecuniis ex indulgētiis & decima p̄dictis vt p̄mittitur pueniētibus vsq; ad summā p̄dictam, & quo
usq; illa eisde integraliter fuerit p̄soluta quascūq; p̄sonas idoneas ad hoc eis vtilis et accommodas in
suos collectores noiare eligere deputare et ordinare, qd̄q; p̄sone ipse sic per eos nominate electe et de
putate de pecunia hmoi vsq; ad summā p̄dictam nomine syndicorū et cōcilii p̄dictorū petere exige
re et leuare possint et debeāt p̄inde ac si per ipsam sanctā synodū ad hoc deputate et nominate fuissent
necnō illos soluētes quoscūq; debita assignata quitātia a solutis sint liberi penit⁹ et imunes. Promit
tit insup et pollicetur hec sc̄tā synodus quod iā collectores ipsos sic p dictos syndicos et concilium de
putatos quibusuis colore et occasione captatis directe vel indirecte, sine expressa syndicorū et concilii
p̄dictorum volūtate atq; cōsensu nullatenus reuocabit, nec pecunias hmoi p alios in eligendis per di
ctos syndicos et cōcilium regnis ducatibus terris puinciis ciuitatib⁹ et diocesibus p̄dictis sine con
sensu

sensu simili exigi, colligi, vel leuari faciet, aut eorum collectoribus huiusmodi quominus illas vsq; ad summam predictam pro syndicis & concilio predictis libere colligere & leuare valeant impedimentum aliquod prestabit seu p̄stari patietur quoquomodo, quinimmo regum principum & aliorum dñorum in quorum regnis territoriis & dominiis eisdem syndicos & cōcilium electionē antedictā facere contigerit super libera exactione & collectione pecuniarum ex indulgētiis & decima huiusmodi vt prefertur prouenientiū fauorē & consensum coheritionem quoq; si opus fuerit & brachii secularis auxilium pcurabit & ordinabit aliasq; eosdem syndicos & concilium super integra & reali restitutione & satisfactione dicte summe omnino reddet indemnes, Preterea eadem synodus vult statuit & decernit, quod super exactione pecuniarum huiusmodi syndicis & concilio predictis que cūq; littere & processus cōpulsoriales & penales cum oibus & singulis clausulis necessariis & opportunis concedantur conficiantur, Et etiam per ipsius cācellariā expediātur; aliis litteris in premissis eis iam concessis in suo robore duraturis. Datum in sessione nostra publica huius sancte synodi in ecclesia maiori Basiliē, solēniter celebrata nonas Maii. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxvii.

¶ Sessio vigesima sexta & est monitorium contra papam & cardinales.



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN. A

in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei memoriā. Cum christi ecclesia variis & acerrimis languoribus subiaceret, hominūq; peccata & p̄uaricationes diuine legis magis ac magis indies pernicioso crescerent augmento, dignatus est omnipotens deus fidelium inspirare cordibus, vt in Basileam Germanie ciuitatem profecto vndiq; integerrimam sacrosancta generalis synodus conueniret, que p̄sertim in reformandis morib; tā in capite quā in membris: & excitandis cordibus fidelium in obseruatione legis dei vigilante impenderet operam, vt & diuinus honor refloret in terris, & repressis enormitatibus peccatorū ad procurandā animarum salutem efficacius cōuerteretur hominum sollicitudo, iam vero pluribus annis in ea re per ipsam synodum exhibiti sunt indefessi labores, cōmemorata frequētius extitit regnatiū scelerum multitudo que vniuersam christianitatē in multas clades multaq; discrimina adducere cōspicitur. Ecclesia in xpi nomine congregata cunctis palā curauit ingerere monita salutis die ac nocte clamitans, vt redirent p̄uaricatores ad cor, & obseruaret legem domini dei sui. Deniq; salubria decreta & sacros canones instituit quibus pestis auaritiē symoniē ambitionis, & aliorum vitiorū (que multorum corda nimis incendebāt) arcerentur a grege domini & iuxta p̄cepta christi atq; sanctorū patrum instituta dignitates ecclesiastice atq; beneficia dignis & idoneis pastoribus ac ministris gratuita collatione iustisq; & canonicis electionibus ac institutionibus distribuerentur, quorum medio vniuersus clerus & populus salubriter regeretur ac p̄duceretur in salutem. Sed qd̄ heu dolētissime referimus ille qui primus hec exequi debuerat, quēq; & xpi p̄cepta, & canones sacrorum cōciliorum pre ceteris seruare oportuerat, immo & ceteros ad horum obseruantiam efficaciter inducere nulla vnquā monitione nulla exhortatione induci iam longo tpe potuit, vt aliquam morum emendationem christo placētem, aut notissimorū abusuum correctionem in ecclesia sancta dei efficere satageret. Quin potius conspicit vniuersus orbis sub eius regimine maiora semper scādala grauioraq; exoriri, sc̄tissimum dñm Eugenū papā quartum loquimur, quē frequētib; monitis hec sc̄ta synod; cū plurima charitate & benignitate, tū p̄ ipsius synodi oratores, tū per lras, tū etiā per eiusdē dñi Eugenii nūcios inducere curauit, etiā p̄ aliquorū regum & principū ambassiatores hortat; est, vt pro xpi reuerentia & aiarum salute, salutarī animarū gubernationi operā daret, Electiones p̄borum pastorū fieri assentiret beneficia a christo gratis accepta gratis distribueret, ceteraq; in edificationē ecclesie ageret que iuxta canones sanctorum patrū eadem synodus pro animarum salute & vniuersalis ecclesie ordinauerat, & quemadmodū sacrosanctum generale Constantiē, conciliū irrefragabili catholice veritatis declaratione diffiniuit in his reb; que ad reformationē vniuersalis ecclesie in capite & in membris ptinet obediret. Pariter quoq; notum sit quod sacra gñalia concilia iurisdictione sup̄ papā vtī possunt, & cū clamorosa insinuatione vel alias ipse vt scādalizator ecclesie sacro cōcilio deferatur. Monuit quoq; hec sc̄ta synodus ipsum dñm Eugenū quaten; dignaretur ambulare vnanimiter cū consensu eiusdē sc̄te synodi in domo dei & adhesione quam litterarū suarum testimonio solemniter huic eidē synodo ex

LL. iiii.

CONCILII BASILIENSIS.

hibuit factis & operibus adimpleret ut pax & tranquillitas salutaris per vniuersam vigeret ecclesiam. Sed in aduersum prohdolor electiones pontificum & pastorum seculo perturbare vitus est; translationes prelatorum eis inuitis contra sanctorum patrum & sanctorum canonum ac sacri concilii Constantien, statutorum formam & tenorem facere, diuisiones scādala & schismata per singulas fere vagantes ecclesias ingerere, ut plurimum enim vnus eligitur alteri vero per ipsum suis reservationibus iam sublati innitentem prouidetur ipsa electione reiecta, immo & aduersus filios obedientie qui decretis huius sancte synodi obedire voluerunt graues compertus est fulminare sententias ipsos pro libito voluntatis a beneficiis & dignitatibus mandando priuari, inhabilitari, & excommunicari. In collatione preterea seu expeditione dignitatum & beneficiorum & aliarum rerum dispensatione etiam more incosueti graues summas pecuniarum exigere abusus pestiferos detestabili & abhorrenda specie symoniace labis resperfos aduersus iura diuina & humana in animarum perniciem & ecclesiarum orbis non mediocriter preiudicium ac prouinciarum regnorum & singularum patriarum depauperationem & exinanitionem cum pluribus fouere incrementis, dignitatibus etiam leu vacantibus beneficiis prouidendo carnalitatis effectu non iudicio rationis, nec eos exigendo qui in ecclesiis proficere possunt, quorum vel precibus delinitus extitit; vel pro quibus quispiam maiorem rogasse compertus est, aut quod deterius est qui ut beneficiati fierent muneribus impetrarunt non aduertentes nichil esse quod ecclesie dei magis officiat quam quod indigni assumantur prelati ad regimen animarum. Sententiis in super synodalibus spretis quas olim summi pontifices maxima cum veneratione prosequerentur pretenas appellationes ab eisdem interpositas admittit sententias huiusmodi expresse reuocando. Ipse insuper illos quos hec synodus pro causis iustissimis alligauit soluere de facto conatus est nulla satisfactione peracta. Ceterum cum deceat romanum pontificem iuxta sacrorum canonum, & summorum pontificum instituta, per fratres suos sacrosancte romane ecclesie cardinales qui sibi in executione sui officii coadiutores existunt sua exercere consilia ut salubribus & prudentibus consultis status ecclesie tam in spiritualibus quam temporalibus rationabiliter dirigatur, ipse dominus Eugenius etiam in rebus grauissimis minime eorumdem consilia requirere fertur, qui sunt pars corporis sui, sed aliorum extraneorum consultationem sectatur, qui non ex rationis iudicio sed ex carnalitatis affectu nonnunquam puenire videtur, dispensatione quoque sibi credita abutitur eam in dissipationem conuertendo, & potestatem sibi traditam in edificationem vertendo in destructionem. Plura vero grauia nobis obmittentibus nouissima occurrunt consideratione miseranda. Audiuimus quidem nuper ciuitatem penetramus nam cuius episcopali titulo vnus ex romane ecclesie cardinalibus consuevit insigniri per tolerantiam eius & suorum domesticorum ac stipendiis romane ecclesie militantium opera in ruinam mirabiliter decidisse. Oppida insuper plurima in eiusdem sancte Romane ecclesie patrimonio consistentia aliquando prede exposita ut oppidum Bytrii Bononie proximum aliquando solo equatum, & quod augmetum efficere debuerat opatus est diminutionem, cum tamen ex dignitate summi pontificis non peccadilicentiam sed bene viuendi necessitate affectus esse noscatur. In opibus preterea fidei concernentibus cum hoc tempore pro ecumenico concilio cum grecis celebrando ecclesia indigeret put & de presenti indiget subuentionibus fidelium populorum ipse substantiam eorum aliorum diuertere satagens & subsidia fidei catholice multipliciter impediens, indulgentias plenarias per loca diuersa multiplicasse dicitur, & absque causis vrgentibus eas disseminando in grauem perturbationem sanctissimi operis per ipsam fidem orthodoxa per hanc synodum inchoata, aliaque plurima hucusque pegisse atque procurasse dicitur que persecutionem rerum ad bonum fidei orthodoxe & eius promotionem pertinentia magnam impedimentum & multam retardationem attulerunt. Illud quoque multa reprehensione in tanto pastore dignum est quod iuramentum in assumptione sui ad apostolatus apicem, sub certis ordinationibus prestitum, deinde post ipsius assumptionem sub bulla sua solenniter confirmatum minime seruasse dicitur, sed quod dolenter referimus ut a plurimis asseritur & fama publica laborat ipsum notorie transgressus est. Denique eum ita agere conspiciunt vniuersus orbis. Nam hec sola (que notoria esse dicuntur) ecclesiam vniuersalem scandalizantia recensem, ut occasione sui vniuersa ecclesia grauissimis turbationibus subiaceat, quibus nisi diuina miseratio prouideat ruina prioribus inaudita seculis christiano populo prospicitur imminere. Non autem solum in rerum spiritualium regimine hanc ipsam ruinam consideramus, sed & in gubernatione temporalium dominiorum sancte romane ecclesie notorios defectus attendimus, quorum alienatores honorem perdere felicitis recordationis Symachus papa decreuit. Quantas enim terras ipse dominus Eugenius alienauerit, quanteque ei incuria & insolenti regimine deperdite & occupate sint, quantas strages subditorum Romane ecclesie, quos etiam ut Bononiensem, ciuitas in suis suppositis attestari

attestari potest peremptos audiuius sine penitentie & eucharistie sacramentis, quā etiam miserā da vastatio suo tempore subsecuta fuerit notoria facta testari videntur. Expectauit autem iam plurimis annis hec sancta Synodus cū multa patientia, vt hec omnia ipse dominus Eugenius corrigeret atq; in melius emendaret, ac veluti vices gerentem Christi, & Petri successorē decet totum orbē exemplo bonarū actionū in viam salutis dirigere studeret. Dum vero videm⁹ cuncta iugiter in peius ruerē, & omnia magis conturbari plurimis anxiamur doloribus, ac vehementer gregi dominico compati mur, quē i totalem fere desolationem per incrementa scandalorū diuisionum & viciolarū deformi tatum decidere formidamus, nisi debito regimini ecclesie dei conueniēs prouisio apponatur & con sultatur publice salutē. Vidēs itaq; hec sancta synodus que per sūmariā informationē ex habundanti factam ipsum dominū Eugenium i predictis publice, & notorie diffamatū competit necessitatem prouidendi debito regimini ecclesie imminere, vt si conciliū congregatū nō esset summe necessariū foret pro his rebus ipsum congregatū, attendens preterea in iudicio dei oportere reddere rationem super tantorū dissimulatione malorum & scandalorū quibus corrigendis pro salute totius Christiā ne plebis ex officio suo totis viribus incumbere tenetur, & ex potestate quā super cunctos fideles cuiusq; auctoritatis etiam si papalis existant a Christo accepit iuxta supradictā declarationē in con cilio Constantiē. habitā, & in hoc presenti dudum renouatā cum etiam corā deo, & hominib⁹ gra uissime reprehenda veniret si i hac vrgentiſſima ecclesie necessitate suum officium prout tenetur etiā nemine postulante exequi negligeret, decernit, vt intra sexaginta dies a die presentis Sessionis & affi xionis numerādos, quē terminum p̄fato domino Eugenio peremptoriū prefigit, vt si qua interim coram hac sancta synodo super p̄missis & aliis proponendis pro sui defensione aut excusatione alle ganda vel proponenda duxerit per se vel alium ad hoc legitime deputatū coram eadem synodo Bas iliee compareat. Dicto autem elapso termino siue dominus Eugenius per se vel alium comparuerit siue non, hec sancta synod⁹ ad vltiora p̄cedet cognoscendo, & terminando prout ecclesie sancte dei spiritus dictante cōspexerit expedire, Vniuersis insuper sancte Romane ecclesie cardinalibus in virtute sancte obedientie, & sub pena alias preſtiti huic sacro cōcilio per se vel alium nomine suo iura menti. Et quo ad eos qui iuramentum non preſtiterunt sub pena priuationis fructuū suorum bene ficiorum mādat, & precipit vt infra eundem terminū in hac ciuitate Basiliē. compareāt salutē san cte matris ecclesie cum ceteris in synodo cōgregatis consulturi & opportune p̄uisuri prout spiritus san ctus dictauerit, hoc ipsum quoq; vniuersis principibus, ac populis christianis innotescere volumus, vt videntes sancte matris ecclesie, & vniuerſe christianitatis angustias in vnam sententiā pro honore dei creatoris nostri & animarū salute pariter conueniant. Et quod toti orbī salutare fuerit cōmuni cōsen su amplexentur. Decernit tandem hec sancta synodus huius decreti publicationē in presenti sessione factam eiusq; affixionē in valuis maioris ecclesie Basiliē. vim habere monitiōis & citationis quo ad omnes & singulos actus in hac re fieri necessarios vsq; ad finalem terminationem etiam ad sententiā diffinitiuam audiendum, & eius executionem faciendū inclusiue, & ita vniuersos artare, ac si perso naliter apprehensi, & eis intimatū fuisset. Datū in sessione publica ipsius sancte synodi in ecclesia ma iori Basiliē. solēniter celebrata pridie kalendas Augusti, anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxvij.

Sessione vigesima septima.

SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS IN SPI ritus sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei me moriam, Cum nostra sollicitudo ad hoc inter alia iugiter aspīret, vt sancta presertim Roma na ecclesia feliciter in spiritualibus gubernetur. Simul quoq; cum virtutum ornatu temporalium rerū obtineat vbertatē, sine quibus spiritualium administratio diu subsistere nō valeret. Prisci quoq; patres hac consideratione permoti largam prediorū dominiorū & possessionum amplitudinem ipsi ecclesie acquirere curauerunt, quorum alienationem sub grauib⁹ penis censuerunt prohibendam. Adeo vt Symachus papa spiritu dei repletus in suo canone decreuerit etiam pape nō licere p̄dia ecclesie alie nare aliquomodo pro aliqua necessitate, nec in vsum fructū rura tradere, nisi tantum modo domus que in quibusdā vrbibus nō modica impensa sustentantur, qua lege omnes custodes prelatos astrin gi voluit, vt donator, accensator, venditor honorem perderent. Et qui subscriberet cum eo qui recipe ret nisi restitueret anathema foret, licere etiam voluit quib⁹libet ecclesiasticis personis contradicere,

LLL. iiii.

& cum fructibus alienata reposcere quod non tantum in apostolica ecclesia seruandum esse dixit. Verum etiam vniuersis ecclesiis per prouincias arbitratus est conuenire nos eorum vestigia imitando vigilanter curare conuenit, nec quicquam terrarum, & possessionum (que iam deo, & ipsi Romane ecclesie institutione summi pontificis, & ministrorum suorum dedicate sunt) distrahi a quo vel alienari patiamur, illa presertim loca insignia in quibus necessitatis tempore libere valeat Romanus pontifex cum sua curia commorari, ubi nullus secularis potestatis metus exterreat, nullus temporalis fauor absorbeat, nullus terror immineat, nichil suam sanctitatem, & venerabiles sancte romane ecclesie cardinales a vero & veri concilii soliditate remoueat, cum non absque prouisione diuina ipsa loca apostolice sedi prouenisse credatur. Ex his autem causis, & aliis nos iuste, & merito mouentibus prouisione congrua occurrere diximus ne indita ciuitas Auinionis que se semper deuotissima & fidelissimam ecclesie exhibuit, & nouissime in fidei catholice obsequium de suis facultatibus copiosissimam subuentionem pro vniione grecorum cum latinis prosequenda ministravit quoquo pacto ab ipsius romane ecclesie dominio alienetur, aut ad maius alienas transferatur, cum ex his & aliis ecclesie vniuersali per ipsam inditam ciuitatem impensis obsequiis non impetiri non dannificari non in alios usus alienari, sed beneficiis attolli merito debeat, ecclesiasticis enim utilitatibus insudantes ecclesiastica dignum est remuneratione gaudere. Decernit igitur hec sancta synodus, ut nullus cuiuscunque dignitatis vel preeminentie fuerit (etiam si papalis) ciuitatem predictam, ac etiam comitatum Venaylini cum terris, & dominiis sibi adiacentibus audeat vel presumat quouismodo vel pretexto seu iuris colore quesito vendere seu pignori obligare aut infeudum vel censum dare, aut quouismodo alienare. Quod si secus per Romanum pontificem, vel alium queuis actum sit de presenti vel in futurum agi contingat, hec sancta synodus totum id & quicquid inde sequetur exnunc prout extunc cassat irritat & annullat, & omni carere decernit robore firmitatis, atque etiam quod ipse romanus pontifex vel alius quis quicquid contra huiusmodi decretum attetauerit sacro generali concilio deferatur. Recipientes quoque, etiam si cardinalatus patriarchali pontificali imperiali regali ducali, vel alia quauis ecclesiastica vel seculari prefulgeant dignitate, vel etiam si communitas fuerit decernit hec sancta synodus penis excommunicationis priuationis cuiuscunque dignitatis ecclesiastice vel secularis, etiam omnium feudorum specialiter que romana vel alia teneret ecclesia subiacere, necnon perpetue inhabilitationis ad quascunque dignitates seculares vel ecclesiasticas, & quecunque beneficia & officia imposterum obtinenda. Communitas vero ecclesiastico interdicto ultra penas supra expressas sibi conuenientes eo ipso subiaceat, quas penas singulariter linguli qui aliquid predictorum attetauerint ipso facto incurrant. Insuper ciuitatem predictam Auinionensem, que magnam mercedem ab vniuersali promeretur ecclesia, cuique indignissimum esset pro eius optimis meritis mala queuis per aliquem irrogari presertim cum multa contra ipsius ciuitatis statum in euersionem disturbium & dissolutionem huius sancte synodi & suorum sanctorum operum attentari & machinari possent. Quibus hec sancta synodus non valeret ex post facto saltem commode, & sine graui damno providere. Cumque iam ipsi ciuitati, & ciuibus grauia comminata sint, veluti ex informatione summaria cooperimus, eadem sancta synodus ciuitatem ipsam & supposita eiusdem in suam & ecclesie vniuersalis quam representat speciale protectionem, ac saluaguardiam suscipit, ac reponit, prohibens sub penis predictis omnibus & singulis quacunque dignitate vel preeminentia ecclesiastica vel seculari. Etiam si cardinalatus patriarchali pontificali, imperiali, regali, ducali, vel alia qualibet prefulgeant dignitate, vel etiam si communitas fuerit, ut ipsi vel ipsorum aliquis directe vel indirecte ciuitatem predictam diffidare perturbare inuadere vel inquietare temporaliter spiritualiter, aut eius habitatores violenter capere, aut in personis vel bonis eorum damificare atque molestare presumant, quod si quis fecerit penas superius expressas ipso facto incurrat. Romanus vero pontifex si aliquod predictorum attetauerit sacro concilio deferatur. Et ipsa attetata nullitati ipso facto subiaceant. Et quoniam id quoque pariter indignum esset ut venerabilis pater episcopus Albanensis, sacrosancte romane ecclesie cardinalis de suxo vulgariter nuncupatur, & apostolice sedis legatus qui ad ipsius ciuitatis Auinionensem, & comitatus venaylini predicti gubernationem deputatus est, quicquid pro expeditione subsidiorum sancte matri ecclesie prestitorum in eadem ciuitate Auinionense, ad prosequendam vniorem grecorum fideliter & efficaciter huic sancte synodo se obsequetissimum exhibendo per quepiam vexaretur inquietaretur aut molestaretur. Cuius etiam perturbatio, & molestatio in magnam dispendium, & in grauem calamitatem ipsius ciuitatis Auinionensem, verissimiliter proueniret. Idcirco sub eadem protectione ex premissis causis recipit hec sancta synodus eundem venerabilem patrem episcopum albanensem, ac suos familiares domesticos, & continuos commensales, decretoque presenti

presenti pariter prohibet eadem sancta Synodus sub penis antedictis, ne quisquā cuiuscūq; dignitatis (etiam si cardinalatus, patriarchalis, pontificalis, imperialis, regalis, ducalis, aut alterius vel etiam communitas) ipsum, & suos predictos inuadere diffidare molestare aut de facto i suis beneficiis bonis, & rebus quibuscūq; perturbare presumat, vel spiritaliter seu temporaliter quoquomodo contra eundem, & eosdem procedere. Si vero romanus pontifex aliquid predictorum attētauerit sacro concilio deferatur, similiq; nullitatis vicio i contrarium attētata eo ipso subiaceāt. Quodq; absolutio & relaxatio a predictarum excommunicationum preterq; in mortis articulo, ac interdicti & inhabilitatio nis & ceterarum penarum sententiis sacro generali concilio referuata intelligatur. Datum in sessione nostra publica in ecclesia maiori Basiliē, solēniter celebrata. vi. kalēdas. Octobris. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxvii.

¶ Sessio vigesima octaua super nullitate & innouatione decreti q; papa cardinales creare non potest durante concilio.

SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS IN SPIRITUALI sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representās, ad perpetuam rei memoriam. Tanta reuerentiam sacris canonibus generalium conciliorū sancti patres censuerunt adhibendā, vt violatores eorum voluntarios grauissime vindicarent, & vnum quēq; in sui ipsius destructionem agere arbitrarētur ea destruere conantē, que vniuersali consensu fuerunt instituta, grauis quoq; exinde iactura toti ecclesiastico immineret ordinī, si decreta synodalia conciliorum generalium, quibus neruis regule ecclesiastice, ac discipline salutaris innititur per cuiuspiā voluntatem & maxime sedente adhuc ipsa vniuersali synodo obrumpi sinerentur. Dudum autem hec sancta Synodus super cardinalibus sancte Romane ecclesie assumēdis inter cetera duo salubria edidit decreta, quorū tenores ad lucidiorem vniuersorū informationē de verbo ad verbum hic inserere, & innouare decreuimus. Tenor primi decreti. Cū multiplicatio cardinalium. Tenor secundi decreti. Cū summo pontifici. Aduersus autē premissorum decretorum mētem & tenorem nuper non sine graui dolore comperimus venerabilē Iohānem patriarcham alexandrinū in sancte romane ecclesie cardinalem licet de facto & nulliter per dominū Eugenū papam fuisse assumptum, cum nec summus pontifex absens a loco huius sacri concilii ipsum in cardinalem creare debuerat cōtra primū decretum in sua adhesiōe solēniter approbatū, neq; proportionē singulis nationibus conueniētem & qualitates in secundo decreto descriptas omittere sicut in promotione dicti patriarche factum esse comperitur. Et cū frustra hec sancta synodus iura conderet nisi sua auctoritate quā ex Christi dono immediate suscepit eadem tueretur utiq; Gelasius papa profitetur, & nullū iam veraciter christianū ignorare credit vniuscuiuscūq; synodi constitutum, quod vniuersalis ecclesie probauit assensus nullam magis exequi sedem, ac pre ceteris oportere q; primam, necessitasq; vrgeat illis transgressoribus iurium occurrere, ex quibus cōplures illaqueationes animarū, & graua in futurum schismata prouenire valerent. Nam & qui talem cardinalem reputant iuxta supradicti decreti tenorē vinculo excommunicationis eo ipso innodātur. Et in futuris electionibus romanorū pontificum varia schismata poterunt exoriri, si pretēsi cardinales quorum irrita & inanīs promotio decreta extiterit huiusmodi electionibus se voluerint immiscere. Ad obuiandum itaq; tantis discriminibus admonet & exhortatur, hec sancta synodus p̄fatū dominū Eugenū sub obtestatione diuini iudicii, & per viscera misericordie domini nostri Iesu Christi, & eidem ex parte dei omnipotentis precipit atq; mandat, vt profuturorum schismatum, & scādalarum euitatione predictam, & alias quascūq; vocationes per eum factas ad cardinalatus honorē contra p̄dictorum decretorū formā & tenorē sicut de facto p̄cesserunt eas reuocet casset publice & annullat, nullasq; fuisse & esse decernat, prout hec sancta synodus hoc synodali decreto sicut de facto p̄cesserunt eas cassat irritat & annullat, nullasq; cassas, & irritas decernit atq; declarat, vltēriusq; a talibus vocationibus absteineat, alias prouidebit hec sancta synodus prout spiritu sancto dictante vtilitati ecclesie videbitur expedire. Declarat insuper hec sancta synodus vniuersos qui p̄fatum Iohannē patriarcham aut alios taliter de facto promotos p cardinalibus gesserint & reputauerunt penas in prefatis decretis annotatas eo ipso incurrere. Datum Basilee in sessione publica in maiori ecclesia solēniter celebrata. vi. kalendas Octobris. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxvii.

¶ Decretum de cassatione litterarum false bullatarum.

CONCILII BASILIENSIS.

¶ Sacrosancta generalis synodus Basiliens. in spiritus sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans ad perpetuam rei memoriam. Cum dudum ex ordinatione nostra concorditer conclusa littere sub bulla huius sacri concilii super nominatione locorum Basilee Auinionis, & Sabaudie pro celebrando ycumenico concilio in aduentu Grecorum fuerint expedite. Vt deinde ad noticiam nostram perueniret quaedam alias litteras nominationem Florentie & vni continentis clandestine, & contra ordinationem huius sacri concilii fuisse bullatas. Cupiens hec sancta synodus vnumquodque de his rebus veraciter informari ne quempiam falsa pro veris recipiendo decipi contingat, decernit, & declarat omnes litteras continentes nominationem quoruncumque aliorum locorum pro antedicto concilio celebrando propter iam dicta loca Basilee Auinionis, & Sabaudie, quibus bulla sacri concilii inueniretur appensa fuisse falso bullatas, & contra huius sancte synodi ordinationem. Nec litteris talibus ullam fidem esse adhibendam, aut ipsis seu earum transumptis quacumque auctoritate, etiam si papali transumpte fuerint esse utendum, huiusmodi litteras sic falso bullatas cassat irritat & danat, ac cassas & irritas esse decernit. Inhibens omnibus & singulis quauis dignitate prefulgeant, etiam si legatione papali de latere dispositione mandato vel quauis alia seu alio fungerentur officio sub penis excommunicationis quam ipso facto incurrant, ac inhabilitationis actiue & passiue ad quascumque pontificales aut alias dignitates ecclesiasticas vel seculares, & ad beneficia obtenta & obtinenda, ne prefatis litteris falso bullatis aut earum transumptis utantur aut utentibus auxilium consilium vel fauorem in his prestare presumant. Datum in sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliens. solenniter celebrata, vi. kalendas Octobris, Anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxvii.

¶ Sessio vigesima nona & est accusatio contumacie sanctissimi domini
Eugenii pape quarti facta per promotores concilii.

A DIE MARTIS PRIMA MENSIS OCTOBRIIS ANNO A natiuitate domini. M. cccc. xxxvii. in ecclesia maiori Basiliens. in qua sessiones presentis sacrosancte synodi generalis Basiliens. celebrari solent vigesima octaua ipsius sancte synodi Sessio hoc modo extitit celebrata, videlicet missa solenni de sancto spiritu per reuerendum patrem dominum Georgium episcopum vice. nationis inclite hispanice celebrata. Et demum suffragiis antiphona Exaudi & c. letaniis euangelio secundum Mattheum. Accesserunt discipuli ad Iesum dicetes. Quis putas est maior in regno celorum, ac hymno Veni creator spiritus, cum versiculo & collecta & oratione. Deus qui corda, decernatis, preside te in eadem sessione prefata reuerendo patre domino episcopo Vice. ante maius altare ubi dicta missa celebrata extitit in pontificalibus cum mitra aurifabrata & pluuiali in cathedra & sede eminentiori pluribusque aliis dominis prelati cum mitris planis & pluuialibus, ut in talibus in eodem fieri solitum est superioribus & eminentioribus sedibus suis locis tam a dextris quam a sinistris consistentibus in multitudine copiosa copluribusque dominis ecclesiasticis diuini & humani iuris magistris doctoribus, & scientificis viris principum spiritualium & temporalium, ac almarum vniuersitatum studiorum generalium nunciis & ambasiatoribus, ac aliis de diuersis mundi partibus ibidem astantibus in magno numero & multitudine copiosa eandem sanctam synodum vniuersalem ecclesiam representantem celebrantibus constituti in iure coram eadem synodo pro tribunali sedente venerabiles viri domini promotores & procurator fiscalis eiusdem sancte synodi per organum dicti promotoris fiscalis sua verba eidem synodo in personam dicti domini episcopi Vice. presidentis dirigentes audientiam publicam ibidem tunc sibi dari & concedi ad hanc horam humiliter & instanter petierunt supplicarunt & postularunt, cui supplicationi eadem sancta synodus per organum ipsius domini presidentis annu- it. Tunc iidem domini promotores & procurator fiscalis decretum originale monitorii siue citatorii ab eadem sancta Synodo emanatum contra sanctissimum dominum nostrum papam Eugenium quartum eius synodi vera bulla plumbea in pendentibus bullatum de quo in schedula infra scripta fit mentio, nec non instrumentum publicum executionis eiusdem per affixionem in valuis predictae ecclesie Basiliensis die date ipsius decreti facti vna cum schedula accusationis contumacie ipsius domini nostri pape quam accusarunt atque petierunt, ut in eadem per ipsum procuratorem alta, & intelligibili voce lecta continetur, cuius schedule tenor sequitur in hec verba. Reuerendissimi reuerendique in Christo patres, ac metuendi domini, ac ceteri vniuersi domini nostri prestantissimi

prestantissimi hanc sacrosanctam generalem synodum Basiliensem vniuersalem ecclesiam represen-
tante constituentes & celebrantes cum iam dudum videlicet pridie kalendas Augusti anni presentis
Millesimi quadringentesimi trigesimali septimi, hec sancta synodus considerans mala deformitates, &
scandala, ac pericula que in ecclesia dei hactenus vigerunt prout adhuc vigent quibus corrigendis
pro salute totius christiane plebis ex officio suo totis viribus incumbere tenetur, etiam ex potestate
qua super cunctos fideles cuiuscumque auctoritatis, etiam si papalis existant a Christo accepit contra san-
ctissimum dominum Eugenium papam quartum quoddam citatorium per edictum quatenus per se vel
alium ad hoc legitime deputatum coram eadem sancta synodo, de & super contentis in dicto citatorii
decreto, & aliis proponendis infra sexaginta dierum spacium pro sua defensione aut excusatione alle-
gada vel proponenda compareret, terminum preceptorium eidem statuendo, ut in eo latius contine-
tur decreuerit, quod quidem citatorium in presenti ciuitate, ac in valuis maioribus huius ecclesie Ba-
siliensi. iuxta illius formam & tenorem per edictum executum fuerit, & debite executioni demadatum
Nos Bartholomeus de fraxino, & Iohannes Sliczenrode promotores. Et ego Iohannes Spasseri procurator
fiscalis, ac officarius huius sacrosancte synodali bulla citatorii dicte sancte synodi vera bulla plum-
bea bullata vna cum instrumento executionis eiusdem citatorii (ut premittitur) facte realiter facto, & i scri-
ptis offerimus representamus & producimus, ac prefati sanctissimi domini Eugenii per se aut alium
cum sufficienti mandato infra dictos sexaginta dies in ipso citatorio sibi prefixos per se aut alium non
comparentis, neque comparere curantis, Licet sepius hec sancta synodus quod plures celebrauerit con-
gregationes in quibus, aut ipsarum aliqua ipse dominus Eugenius comparere infra dictum terminum
potuisset contumaciam accusamus, ipsumque contumacem reputari, ac in contumacia & defectu poni & de-
clarari per hanc sanctam synodum petimus cum instantia atque postulamus, necnon eundem dominum Eu-
genium alta voce ad valuas huius maioris ecclesie Basiliensi. per duos reuerendos In Christo patres
dominos episcopos vna cum notariis huius sacri concilii iuxta mores antiquos vocari, & relationem
vocationis fieri instanti requirimus, de quibus omnibus per nos promotores, & procuratorem fiscalem
antedictos, dictis propositis & requisitis nomine quo supra a vobis reuerendis patribus dominis pro-
thonotariis, ac etiam notariis huius sacri concilii & scribis petimus ad futura rei memoriam vnum vel
plura publicum vel publica confici instrumenta. Ad quorum petitionem & mandatum ipsius sancte sy-
nodi lecto prius predicto executionis instrumento, & dicto citatorii & monitorii decreto, cum in eodem
loco dum edictum fuit emanatum alias lectum fuisset, habito plecto. Reuerendi In Christo patres,
domini domini Mattheus albiganensis. & Aymo gratiationopolitanus episcopi de mandato eiusdem sancte
synodi per organum dicti domini presidentis eis facto primo dictum dominum nostrum papam super
gradus ante dictum maius altare alta, & intelligibili voce per organum ipsius domini episcopi Albin-
ganeus, vocarunt & proclamauerunt clamorosa insinuatione sub his verbis. Ex parte sacre synodi publice &
solenniter requiritur sanctissimus dominus Eugenius papa quartus quatenus si vigore citationis contra eum
nouissime per eandem sanctam synodum decreta duxerit se conspectui huius sancte Synodi presentandum
ad defendendum & excusandum super his de quibus huic sancte synodo delatus est, compareat con-
tra hanc sanctam synodum ad hunc actum pro tribunali sedente que eidem pollicetur gratam & debitam au-
dientiam. Similiter ex parte eiusdem sancte synodi omnibus intimatur, quatenus si quis sit qui manda-
tum habeat sufficiens ad comparandum pro eodem domino Eugenio compareat coram eadem sedente
ut supra. Hec autem sancta synodus pollicetur cuilibet exigente iustitia audientiam gratam &c. Qui do-
minus noster papa sic vocatus & proclamatus, nec aliquis pro eo comparuit, nec respondit. Vnde ipsi
duo domini episcopi ante valuas seu portas ipsius ecclesie accesserunt, & iterum & cum paulata inter-
media instantia trina vice alta & intelligibili voce & clamorosa insinuatione prefatum dominum nostrum
papam vocarunt & proclamarunt per organum cuius supra sub eisdem verbis superscriptis. Prout
etiam prouidi viri Arnoldus amicus Iohannes kempner, & Gotfridus dorsten ipsius sancte synodi Cur-
sores vocibus eleuatis reiteratis vicibus vocarunt & proclamarunt. Qui dominus noster papa Euge-
nius, nec aliquis pro eodem ibidem comparuit, neque respondit. Quibus sic factis ipsi duo domini episcopi ante
conspectum ipsius sancte synodi in medium reuersi, se predictum dominum nostrum papam (ut supra scrip-
tum est) vocasse & proclamasse, & per dictos cursores proclamatum & vocatum fuisse, quodque nec ipse
nec aliquis pro eo comparuerat, neque responderat eidem sancte synodo retulerunt. Preterea prefati pro-
motores, & procurator fiscalis per organum ipsius procuratoris contumaciam pre nominati domini no-
stri pape iterato accusarunt, ipsumque super omnibus & singulis in dicto citatorii decreto contentis con-

CONCILII BASILIENSIS.

contumacē reputari, & ad vltiora procedi, & alias decerni, & fieri vt in quadā alia scheda per ipsum procuratorem etiam alta & intelligibili voce ibidem lecta continetur, cuius tenor talis est. Nos promotores & procurator fiscalis antedicti quo supra nomine istam vocationem & relationem (vt p̄mittitur) factas inter acta huius cause, & sacri concilii petimus registrari, dictāq; citatorii bullam & instrumentum executionis prout superius producta sunt, iterato repetimus & reproducimus, & apud acta sacri concilii, & cause huiusmodi inseri & registrari petimus. Et quia prefatus dominus Eugenius de & super contentis in dicto citatorio legitime citatus sufficienterq; expectatus, nec per se, nec per alium infra dictos sexaginta dies curauit atq; curat comparere, ipsiusq; contumaciam accusam? ipsumq; super omnibus & lingulis in dicti citatorii decreto contētis prout iustitia suadet, & iuris ordo postulat atq; rationis contumacē reputari, in causaq; huiusmodi in eius contumaciā eius absentia diuina repleta p̄sentia, & ipsi sancte synodo videbitur expedire & vniuersali ecclesie sancte dei necessarium fuerit & vtile ad vltiora procedi, ac processum per audientiam contradictarum aut alias prout videbitur decerni per ipsam sanctā synodum instantissime postulamus. Requirētes dominos prothonotarios & notarios huius sancte synodi, vt omnia in causa huiusmodi acta & producta, ac ordinata apud acta sacri concilii, & cause huiusmodi registrentur, necnon quo supra nomine a vobis dominis prothonotariis & notariis petimus ad futurā rei memoriam vnū vel plura publicum vel publica confici instrumenta. Huiusmodiq; scheda sic lecta, & per eandem synodum audita, ipsa sancta synodus per organum predicti domini p̄sidentis precepit & iniunxit prefato domino ep̄o Albiganenē, vt Ambonem in quo decreta ipsius sancte synodi per eandē sanctā Synodū pronunciari, & legi solent, dum eduntur ascēderet, & declarationem prefati domini nostri pape alta & intelligibilivocē nomine ipsius sacrosancte synodi legeret & pronunciaret prout infra. Qui quidem dominus ep̄us scopus albiganenē, mandatis ipsius synodi obediens dictū ambonē ascendit, dictāq; ipsius domini nostri pape contumaciā, & processus ad vltiora declarationem in scriptis alta & intelligibili voce nomine ipsius sacrosancte synodi legit & pronunciavit prout in eadem scheda per eum lecta continetur. Cuius tenor sequitur sub his verbis. Hec sancta synod⁹ Basilien⁹, in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, et ad huiusmodi actum legitime cōgregata, et pro tribunali sedens audita petitione promotorum et procuratoris fiscalis eiusdē sancte synodi, et ex eorū relatione et productione instrumentorū visa eiusdē domini Eugenii pape contumacia in non parendo citatorio eiusdem sacri concilii recepta etiam super hoc ad maiorem cautelam per deputatos eiusdem synodi in informatione tā de predictis q̄ de notitia eiusdem citatorii in romana curia decernit declarat, & reputat dictum dominū Eugenium legitime citatum sufficienterq; expectatū fuisse & esse contumacē, ac eius absentia non obstante diuina eādē replente p̄sentia contra eundem dominū Eugenium papā ad vltiora fore procedendū prout sacro concilio videbitur consideratis necessitatibus & vtilitatibus vniuersalis ecclesie. Qua siquidem contumacie declaratione & processus decreto sic lecto, prefatus dominus ep̄us albiganen⁹, petiit eidem sacrosancte synodo, an huiusmodi declarationis, & decreti pronuntiatio per eum de mādato sacre synodi (vt prefertur) facta & lecta ipsi sancte synodo placebat, que sacrosancta synodus alta voce respondit per verbum placet. De quibus omnibus & singulis premissis prefati domini promotores nomine promotorio eiusdem petierunt a reuerendis patribus dñis sancte sedis apostolice prothonotariis & nobis notariis, & scribis dicte sancte synodi ad perpetuā rei memoriā fieri atq; tradī vnum & plura publicum & publica instrumentū & instrumenta, celebrata siquidem solemniter extitit predicta sessio & acta fuerunt omnia supradicta vbi & prout superscripta sunt. Et interfuerunt ibidem presentes venerabiles et circūspecti viri domini et magistri Egidius caminetti in medicina parisiē, et Iohānes de segobia in theologia magistri Salamātinenē, almarū vniuersitatum studiorum generalium in dicta sancta synodo ambasiatores Gulhelmus kircher dictus de constantia, et Iohānes de comitibus archipresbyter papien⁹, decretorum Stephanus de nouaria legū doctores, et Robertus auelon licentiatus in decretis Canonicus Cameracensis cum pluribus aliis requisitis et rogatis.

¶ Sessio de reuocatione pretese bulle pape super trāslatione concilii facte.

A

¶ Sacrosancta generalis synodus Basilien⁹, in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representās. Ad perpetuā rei memoriam. Compatiens hec sancta synodus mirabilibus ecclesie ruinis et lāguoribus capitis atq; membrorum ex intīmis cōdolens visceribus post editionem saluberrimorum decretorum in obseruationem legis dñi, et antiquorum canonum post benignas et charitatuas admonitiones

admonitiones summo pontifici per oratores plurimos directas post annorum plurium expectatione cum multa patientia deducta, cum & decreta contemni & admonitiones parvipendi, & inde scandala diuisiones & schismata crescere videret vitiaque & peccata maioribus adulescere incrementis compulsa est tandem synodus ipsa regimini ecclesiastico prouisione querere salutarem, & summum pontificem ad hoc vehementius excitare et que ad ipsius & vniuersae ecclesiae salutem erant efficaciter agere curaret, cuius exemplum subditi facile imitatur. Et quoniam (ut sapiens loquitur) melior est manifesta correctio, quam amor absconditus, meliora sunt vulnera diligentis quam fraudulenta blandientis oscula, defectus aliquos debiti regiminis qui ecclesiae dei dicti fuerunt debili querela commemorauit, ut in melius emendarentur, nec ipsius summi pontificis aut aliorum valeret diutius obesse saluti, & ut omnis patientia exhiberetur, nulla polita est penarum adiectio, sed tantum terminus conueniens prefixus extitit, ut infra illum aut per se aut per alium ipse in hac sancta synodo compareret, atque sic debito regimini ecclesiae prout publica necessitas maxime impellebat opportune prouideretur, veluti forma citationis edite apertius indicauit, quod & maxime haec sancta synodus agere urgebatur, dum potestatem habet immediate a christo super vniuersos christi fideles cuiuscumque status, etiam si papalis existant in his praesertim que ad reformationem pertinent. Dumque ob ipsam causam reformationis congregata est, que nullatenus perfici potest nisi summus pontifex ad eam reformationem cum effectu capeffenda suum inclinauerit animum. Cum & iam experientia docuerit ex editione decretorum ex qua salus effici debuerat in locis pluribus turbationem fuisse subsequutam dum ea per summum pontificem infringuntur cuius auctoritate se tuetur qui hominibus decretis aduersari volunt. Difficile quoque ceteri corriguntur, si regimen ipsius ac curiae suae non viderint emendatum quod ab ipsis trahitur in exemplum. Verum summus ipse pontifex praefata citationem pro tanta necessitate publice salutis emanatam que & si non placuit tamen salubria continebat aliquantulum molestius primo aspectu ferens quendam suae ordinationis paginam in aduersum promulgasse dicitur. In qua primum de prosecutione reductionis grecorum varia recitans ad impugnationem electionis loci pro Ycumenico concilio per hanc sanctam Synodum factae se couertit Solam Auinionensem. ciuitatem commemorans que rebus utique gerendis commodissima esse dignoscitur, omnique pace & securitate gaudere tanta veritate de Basilea & Sabaudia in eadem electione coniunctis. Verum cum nostram illam electionem & decreto cum grecis edito plene satisfacere constet atque loca rebus agendis commodissima oique nationi opportuna manifeste continere, non necesse est ut de hac re longiorem sermonem protrahamus, nec summus ipse pontifex laborem declinandi in alterum locorum illorum reculare debet, si bonum rei huius tanto affectu desiderat, sicut in suis litteris predicauit. Refert praeterea diuisionem in huius electionis locorum negotio pro dolor suscitata quam & se confirmasse ostendit, quam utinam potius extinguere curasset. Nam & postquam galeae & pecuniae in Auinione pro locis per hanc sanctam Synodum electis expedite fuerant, ipse alias galeas in Constantinopolim mittere curauit diuisionem latine ecclesiae coram grecis ex duplici legationis missione demonstraturus, que quantum honori ecclesiae latine, quantum vniioni grecorum prosequende disconueniant, nemo est qui non videat. Insuper iustificare nititur, quod per venerabilem Iohannem archiepiscopum Tarentinum oratorem suum in missione certarum litterarum super huiusmodi diuisione electionis transmissarum factum est quod subterfugere honestius fuisset, ne nos pro tuenda nostra iusticia rem illam magis aperire cogeremur. Nam & litteras illas clandestine & falso bullatas fuisse, iam notorium est, & si summus pontifex de confessione ipsius archiepiscopi & aliis circumstantiis veram informationem acceperit, non impinget in huius sacri concilii libertatem, quod ipse archiepiscopus in causam propter eam rem tractum sit aut in domo propria arrestatus. Sed ad impugnandum eandem libertatem cuiusdam procuratoris ipsius archiepiscopi captionem nobis obicit, quam iussu nostro constat nullatenus fuisse peractam, immo procuratorem ipsum iussu cuiusdam prelati scandalose turbationi obuiare volentis, quam procurator ipse per appellationem emittendam ab hoc sacro concilio verisimiliter videbatur esse facturum per publicum officialem captum haec sancta synodus pro sua mansuetudine illico iussit expediri, qui & procurator adhuc nobiscum in plena libertate versatur. Nec propterea verum est per hoc sacrum concilium, aut iussionem ipsius aliquod spoliolum priori furnensi veluti memorate littere pretendunt fuisse irrogatum, licet littere aliquae plurima scandalosa aduersus hanc sanctam synodum & supposita eiusdem continentes absque tamen nostro scitu longe ab hac ciuitate eidem dicantur erepte. Nec tam leues colores ad impugnationem libertatis huius sacri concilii querere oportuit, cum & iam toti mundo constare possit tante libertatis & securitatis plenitudinem hic adesse, ut nullum locum vberiore aut securiore quam ipsam ciuitatem Basiliensem. sub imperiali protectione constitutam, & optima politia gubernatam credamus inueniri. Ceterum aduersus citationem eman-

CONCILII BASILIENSIS.

natam plurima proferre conatur, que oia ex superioribus rationibus euidentissime confutatur. Et spe-
 randū est ubi re plenius digesta summ⁹ pontifex effectū citationis huius aduerterit inquirenda ipsi⁹
 & aliorum salute versari, vt langor acerrimus a corpore mystico ecclesie depellatur non a deo aduersus
 citationē ipsam succensēbit, que & si aliquid amaritudinis more salubris medicine in primo gustu fer-
 re videatur, eam tamen in nouissimis iucundam & salutiferam esse deo aspirante persentiet, nec eam
 bono publico aut charitati aduersam, immo potius sue saluti ac ecclesie necessitati accommodam fuisse
 cognoscat, Quod vero tale aliquid priora ignorasse secula commemorat, si rerum gestarum percurrat
 historias, non tantum summos pontifices de corrigendis defectibus fuisse admonitos conspiciet, sed
 etiam deposito a papatu, ac etiam nonnullis obedientiam ex multis causis fuisse subtractā. Sed si abu-
 suum incrementa nunc vigentia, si longam & fortem aduersus sanctam Synodū & reformationem ec-
 clesie resistantiam perseuerantem que priora secula ignorarunt animaduertat, nihil admirabitur huius
 citationis nunc repertum fuisse antidotum. Omittimus verba que aduersum nos grauiā proferuntur
 recensere oia manietis & mitibus animis sustinentes dum salutem ecclesie prosequamur. Sed denique
 que summus pontifex talibus qualibus supradictis coloribus suffultus, dum huic sancte Synodo in
 his presertim que ad reformationem pertinent obedire tenetur, & ad eandem euocatus, aut super res
 bus propolitis in eum excusationem afferre, aut cunctis in melius emendatis regimini ecclesiastico
 donare salutem, Iple hanc sanctam Synodum dissoluere, ac in ciuitatem Ferrariē. transferre conatur
 cum plurimarū adiectione censuratur. Si virtute presati citatorii in aliquo processum fuerit, aut aduer-
 sus eum, seu sancte romane ecclesie cardinales, aut presidentes oratores suos qui in hoc concilio fuerūt,
 aut aliquē ipsorū aliqua nouitas illata fuerit, vel etiā quicūq; a die citatorii factum continuatū vel seruaturū
 extiterit. Est ne hec obedientia quā conciliis gñalibus per summos pontifices & alios quoscūq; sacra
 Constantiē. Synodus in his presertim que ad reformationē pertinet declarauit exhibendā, memor ver-
 borū christi qui postq; Symoni petro dixerat si te nō audierit dic ecclesie, si ecclesia nō audierit sit tibi
 tanq; ethnicus & publicanus cōtinuo subiecit. Amen dico vobis quecūq; ligaueritis sup̄ terram erūt
 ligata & in celo, quā ecclesie auctoritatē a xpo donatā esse etiam supra papam. Si quis prius ambi-
 geret iā hoc ipsius magne synodi constantiē. auctoritas aperte declarauit, cuius hec verba sunt. Ipsa sy-
 nodus in Spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalē ecclesiam representans potestātē a christo imme-
 diate habet, cui quilibet cuiuscūq; status vel dignitatis etiā si papalis existat obedire tenet in his que
 ptinent ad fidē, extirpationē predicti schismatis, ad gñalem reformationē ecclesie dei in capite & in mē-
 bris. Item declarat q; quicūq; cuiuscūq; est status etiā si papalis existat qui mādatis statutis seu ordi-
 nationib⁹ hui⁹ sancte synodi & cuiuscūq; alteri⁹ legitie cōgregate seu pertinentibus ad ea factis & fa-
 ciendis cōtumaciter obedire cōtēperit nisi resipuerit cōdigne penitētie subiciatur & debite puniatur,
 etiā ad alia iuris subsidia recurrendo, quorū virtute decretorū subsecuta fuit Felicis recordatiōis pape
 Martini electio, cui ipse dñs Eugenius succedit, qui etiā ipsi constantiē. cōcilio cū esset in minoribus
 presens interfuit. Iam vero ipse nō solū non obedit synodo generali, sed & sup̄ illam in reformationis
 proprio negocio se iudicem cōstituere molitur eam propria volūtate dissoluere volens, atq; in alium
 locū sue origini propinquum euocare, vbi (sicut verisimiliter creditur) ita dominari sperat, vt resisti
 sue non possit voluntati, Sed nec eum decuit obliuisci, quod iam altera vice dissolutionem synodi face-
 re attentauerit quam deinceps reuocare & inanem atque irritam fateri oportuit. Scire insuper debuit
 iam dudum in hac sancta synodo fuisse solemniter decretatū, assentientibus plurimis sancte romane
 ecclesie cardinalibus quorū aliqui adhuc de presenti cū eo sunt vt hoc conciliū per papā sine expresse
 cōsensu duarū partiū eiusdē concilii votis singulorū per deputationes, & in gñali cōgregatione scruta-
 tis, postea solemnī Sessione subsecuta dissolui nō possit, aut de loco ad locum transmutari penis omni-
 bus atq; censuris ferendis in aduersum extunc cassatis & irritatis, formidare preterea debuit aliud cō-
 ciliū in ferraria erigere cum alio decreto per antea edito declaratū sit omne conciliū quod isto du-
 rante alibi contigerit eligi non fore conciliū sed schismaticorum conuenticulum. Intelligitur autem
 durare hoc conciliū iuxta premissi decreti seriem donec ex consensu duarū partiū eius fuerit disso-
 lutum, que decreta ipsius domini Eugenii subsequētī adhesionē corroborata sunt, ac per eos Oratores
 presidentes saltem nominibus propriis iurata, Sed & antea in decreto concilii constantiē. quod incipit,
 Frequens fuerat vt locus futuri concilii cum consensu ipsius concilii congregati eligi deberet
 & si concilio dissoluto locum illum mutari oporteat ex causis legitimis, tunc alius locus eiusdem natio-
 nis eligi deberet. Si vero cause ille totam nationē concernerent locus vicinior assumeretur, quod si locū
 futuri

futuri concilii alio tempore celebrandi sine consensu concilii actu congregati assignare, & nisi ad loca ibidem declarata mutare non potest, multominus conciliū congregatum incontinenti sine ipsius consensu ad locum alium sua voluntate transferre, denique non debuit obliuisci decreti super conuentione grecorum per ipsum approbati, quo cauetur conciliū in Basilea firmiter esse permanens donec greci ad portum per hanc sanctam synodum eis nominandum peruenerint. Quo pacto igitur quoque consilio nunc huius concilii dissolutionem aut translationem efficere frustra conatur, sed quis usus ille est plenitudinis sue potestatis dum sit contra aliquem oratorum suorum utpote archiepiscopum Tarentinum de quo mentionem fecerat, quicquid agatur pro debito iusticie ob eam causam vult etiam conciliū dissolui. Denique unionem Bohemorum quam tantis laboribus hec sancta synodus perquisiuit, dum pro ultimato eius completamento instamus conturbare nititur huius pretenso ordinationis series que ultra triginta dies hanc sanctam synodum huic negotio prohibet intendere. O admiranda consilia que ad enervationem auctoritatis ecclesie, & sui ipsius destructionem summo pontifici suggeruntur, que si coniuuentibus oculis pertransiret hec sancta synodus tota confundi timeretur ecclesie auctoritas. Et quis in papatum assumptus posset vniuersam christianitatem pro sua voluntate decolorare, nec vlla esset resistentia? Quinimmo & accusatus de heresi, aut quouis crimine confessi Synodum accusantem & corripientem dissoluere taret ne subiret iudicium? Nunc quoque doletissime ferendum est tale exemplum a domino Eugenio donari posteris, ut iudicium subterfugiendo ad detestabile refugium pretenso dissolutionis concilii se conuertat, qui & non recte de auctoritate ecclesie sentire videtur dum ipsius ecclesie congregate cui uti declaratum est obedire tenetur, ipse se iudicem constituit, & aduersus tot decreta tot sanctiones conciliorum eam conatur dissolvere qui tamen dudum in adhesionem suam cum de reuocatione litterarum incipientium, deus nouit, mentio haberetur, ipse quicquid per eum aut suo nomine in preiudicium aut derogationem huius Basiliensis concilii seu contra eius auctoritatem factum attentatum seu assertum erat cassauit, irritauit, & annullauit, nullaque irrita fuisse & esse declarauit, & se deinceps a nouitatibus & grauaminibus seu preiudiciis inferendis huic sacro concilio aut suppositis eius & adherentibus realiter & cum effectu desistere pollicitus est. Cum igitur talia in aduersum perpetrata que vniuersis fidelibus detestanda & abhorrenda sunt nullatenus sub dissimulatione pertransire valeamus. Volens hec sancta synodus sicut tenetur de opportunis remediis providere, declarat huiusmodi pretenfam dissolutionem huius concilii ac translationem in ciuitatem Ferrariensem, per dominum Eugenium papam quartum factas cum omnibus censuris penis & aliis inde secutis nullas esse penitusque irritas & inanes, mandans obsecrans, & precipiens eidem hec sicut de facto processerunt reuocare habeat & aduertat ipse penas que dudum in decreto huius sancte synodi quod incipit. Quoniam frequens, etiam ante ipsius adhesionem in vndecima Sessione promulgata contra romanum pontificem, ac conciliū generale quoquomodo dissoluendum mutandum prorogandum operam dantem plate fuerunt ubi expresse cauetur, quod si romanus pontifex talia agens infra quatuor menses cum reali satisfactione non resipuerit, ex tunc a papali administratione sit ipso facto suspensus, que quidem papalis administratio ad sacrum generale conciliū ipso iure deuoluatur, quod si penam ipsam per duos menses post predictos quatuor sustinuerit a iudicio rato contra ipsum usque ad priuationem inclusiue per conciliū generale procedatur, quasquidem penas hec sancta synodus ipsum dominum Eugenium nisi resipuerit decernit & declarat incursum iuxta terminos in predicto decreto vndecime sessionis prefixos, ad quarum penarum executionem nisi resipuerit (ut prelibatum est) merito procedemus. Insup hec sancta synodus omnem nominationem electionem assumptionem loci Ferrariensem, factam tanquam decretis ipsius synodi repugnantem sicut de facto processit, cassat, irritat immo verius cassam & irritam esse declarat. Et casu quo in eadem ciuitate aut alibi aduersus prefatorum decretorum nostrorum tenorem summus ipse pontifex conciliū erigere inceperit, vel incipiet in futurum, Mandat & precipit hec sancta synodus vniuersis sancte romane ecclesie cardinalibus patriarchis archiepiscopis, episcopis, & aliis quibuscunque in curia dicti domini Eugenii existentibus qui synodis generalibus de iure vel consuetudine interesse tenentur, ut ad hoc sacrum conciliū Basiliensem. Ceteri vero ad loca suorum beneficiorum vel alibi extra curiam se transferant sub penis excommunicationis priuationis omnium beneficiorum dignitatum & officiorum, & inhabilitationis perpetue, quas si contrafecerint ipso facto incurram. Inhibet preterea sub eisdem penis hec sancta synodus ne quisque cuiusvis status & dignitatis etiam si cardinalis, patriarcha, archiepiscopus, vel episcopus fuerit ab hac sancta synodo vigore seu pretextu dissolutionis aut translationis per ipsum dominum Eugenium facte recedere audeat, vel ab actibus conciliaribus nullo pacto desistere, seu huiusmodi translationi vel dissolutioni quomodolibet obedire. Decernit quoque hec sancta synodus ut omnes & singuli ad hoc conciliū libere accedere possint, ac si prefate dissolutio & translatio pretenso nullatenus emanassent, nec quisque venientem ad hoc sacrum conciliū

lium quouismodo habeat impedire, Vniuersis quoque christifidelibus sub penis excommunicationis inhibet quacunque dignitate ecclesiastica vel seculari, ac etiam si cardinalatus patriarchali, archiepiscopali pontificali imperiali regali, vel alia quacunque prefulgeant dignitate, ne ad tale pretensum conciliū per ipsum dñm Eugenium (vt premittitur) erectū vel erigendū accedere vel mittere presumant. neque etiā vniuersitates collegia capitula communitates ad tale pretensum concilium mittant, quod si fecerint ipso facto ecclesiastico subiaceant interdicto.

A Denique ne ipse dñs Eugenius grauiora grauioribus addere presumat noua schismata & scādala suscitando, auctoritateque vniuersalis ecclesie vehementius impugnando, inhibet eidē sancta synodus, ne deinceps aduersus ipsam quicquid innouet eandē vel eius supposita & eidē adherētes perturbando vel molestando, seu iam attentata continuat, ac etiā vniuersos qui beneficia dignitates personatus & officia suppositorū huius sacri concilii, seu eidē concilio adherentiū impetrauerint seu obtinuerint seu impetrare tētauerint vel obtinere, etiā si motu proprio concessa fuerint, & oēs qui huiusmodi impetrationē puisionē vel beneficiū quorūcunque assentione fauorē vel auxiliū dederint, quacunque prefulgeant dignitate vt premittitur ecclesiastica vel seculari etiā si vniuersitates communitates collegia vel capitula fuerint, aliquod seu aliqua suppositorū huius concilii & eidē adherentiū vigore seu pretextu pretenso ordinationis per ipsum dominum Eugenium facte in suis beneficiis ac aliis rebus molestauerint & perturbauerint quacunque auctoritate ordinaria vel delegata. Decernit eadē sancta synodus sub penis excommunicationis priuationis ab omnibus beneficiis officiis & dignitatibus ac inhabilitationis ad eadē quātum ad singulares personas. Et si vniuersitates communitates vel collegia aut capitula fuerint interdicto ecclesiastico ipso facto subiacere decretis aliis huius sancte synodi, que incipiūt, Ambitiosorum, & Vt sacri & Cum christi ecclesia & aliis quibuscunque ipsius decretis & ordinationibus in suo robore duraturis. Insuper vniuersis prelatiis etiā pontificali dignitate prefulgentibus capitulis, vniuersitatibus, communitatibus, & collegiis & aliis quibuscunque personis ecclesiasticis sub penis predictis quo ad singulares personas & quo ad communitates, vniuersitates, collegia, capitula sub penis cessationis a diuinis & interdicti, quas (si contrafecerint) incurrat ipso facto. Prohibet hec sancta synodus ne aliquē qui prefata beneficia dignitates & officia suppositorū huius sacri concilii & eidem adherentiū sicut premittitur obtinuerit recipere seu admittere ad possessionē vel inuestire quouismodo audeat, litteris quoque puisionibus & mandatis papalibus vel quibuscunque quacunque auctoritate ordinaria vel delegata, sub quibuscunque censuris vel penis emanatis sup huiusmodi priuationibus ac prefatorū beneficiorum dignitatum personarū & officiorū collationibus hec sancta Synodus decernit nullatenus fore obediendū, quodque aduersus penas superius premissas nullus restituatur, & ad diuinorum celebrationē rehabilitari reintegrari, sed nec a sententia excommunicationis excepto dūtaxat in mortis articulo absolui, vel etiā quo ad cōitates & capitula ac vniuersitates & collegia interdicta relaxari nisi per hanc sanctā Synodū possint, Vt autē nullus huius nostre ordinationis & decreti possit quouismodo pretēdere, ignorantiā, volumus & mādamus hanc presentē paginā valuis huius, ecclesie cathedralis Basiliens. sub nostra bulla affigi atque publicari, & affixionē ipsam eidē dño Eugenio ac vniuersis & singulis intimari, Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostre voluntatis decreti mandati cassationis irritationis inhabilitationis priuationis excommunicationis interdicti a diuinis cessationis affixionis & intimationis infringere, vel ei ausu temerario cōtraire, Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationē omnipotentis dei & vniuersalis ecclesie se nouerit incursurum. Datū in sessione nostra publica in ecclesia maiori Basiliens. quarto Idus Octobris celebrata. Anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo trigésimo septimo.

SESSIO TRIGESIMA SVPER MODO COMMVNIONIS.

B BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS in Spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei memoriam. Vt lucidius videatur pro declaratione catholice veritatis quid circa perceptionem sacre eucharistie tenendū sit & agendū p̄ utilitate & salute populi christiani post diligentē perscrutationē diuinarū scripturarū sacrorūque canonū doctrinarū a sanctis patribus & doctoribus traditarū in hac sancta synodo longis temporibus habitā, consideratisque oibus que pro declaratione huius rei consideranda fuerūt decernit & declarat eadē sancta synodus, quod fideles layci siue clerici cōicantes & nō cōficiētes nō asriguntur ex precepto dñi ad suscipiendū sub vtraque specie panis, s. & vini sacrum eucharistie sacramentum

tum. Sed ecclesia que regitur spiritu veritatis secum manente in eternum, & cum qua christus manet usque ad consummationem seculi sicut ait diuina scriptura ordinare habet quomodo ipsis non conficientibus ministraretur prout pro reuerentia ipsius sacramenti & salute fidelium viderit expedire, siue autem sub vna specie siue duplici quis communicet secundum ordinationem seu obseruationem ecclesie proficit digne communicantibus ad salutem. Nec vllatenus ambigendum est quod non sub specie panis caro tantum nec sub specie vini sanguinis tantum sed sub qualibet specie est integre totus christus. Laudabilis quoque consuetudo communicandi laycum populum sub vna specie ab ecclesia & sanctis patribus rationabiliter introducta, & hactenus diutissime obseruata, & a doctoribus diuine legis sacrarum scripturarum atque canonum multam peritiam habentibus iam a longo tempore commedata pro lege habenda est, nec alicui licitum est eam reprobare, aut sine auctoritate ecclesie ipsam immutare. Datū Basilee in nostra solenni & publica sessione decimo Calendas Ianuarii. Anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo trigesimo septimo.

SESSIO TRIGESIMA PRIMA DE CAUSIS.



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS

A

in Spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad futuram rei memoriam. Ad ecclesiastice sollicitudinis studium iugiter inuigilare conuenit ut fraterna charitas in clero & populo christianovigeat, ne quisque per vexationes indebitas proximum suum opprimere permittatur, sicque iusticia ordine debito cuilibet ministraretur, ut & quies ac tranquillitas rectorum non facile perturbetur. Inoleuerunt autem hactenus intolerabilium vexationum abusus multi, dum nimium frequenter a remotissimis etiam partibus ad romanam curiam & interdum pro paruis & minutis rebus ac negociis quod plurimi citari & euocari consueuerunt, atque ita expensis & laboribus fatigari ut nonnunquam commodius arbitrarentur iuri suo cedere, aut vexationem suam graui damno redimere quam in tam longinqua regione litium subire dispendia, sic facile extitit caluniosus opprimere pauperes, sic beneficia ecclesiastica plerumque minus iuste per litium anfractus obtenta sunt dum iustis possessoribus eorum seu quibus illa de iure competeabant, neque opes neque facultates ad illos sumptus sufficere poterant, quos longinqua profectio ad romanam curiam & litis agitatio in eadem deposebant. Confunditur etiam exinde ordo ecclesiasticus dum ordinariis iudicibus sua iurisdictio minime seruetur, pecunie & facultates regnorum ac prouinciarum hoc pacto non parum diminute sunt. Et quod vniuerso ecclesiastico ordini ad modum nocere compertum est, hi quos ad summa negotia christiane religionis sublimitas dignitatis euocabat minus illis reddebantur intenti dum ipsorum mentes nimium occupabat assidua causarum multitudo. Que attendens hec sancta synodus, & pro reformatione ecclesie dei in capite & in membris iuxta potestatem sibi a domino concessam euigilans ut omnia deinceps ordine congruo peragantur ad salutem animarum & pacem ac quietem cunctorum statuit & decernit quod in partibus ultra quatuor dietas a romana curia distantibus, omnes quecunque cause exceptis maioribus in iure expresse enumeratis, & electionum ecclesiarum cathedralium & monasteriorum quas immediata subiectio ad sedem apostolicam deuoluit, apud illos iudices in partibus qui de iure aut consuetudine prescripta vel priuilegio cognitionem habent terminentur, & finiantur. Et ne sub vmbra appellationum que nimium leuiter & nonnunquam friuole hactenus interponi videntur, atque etiam in eadem instantia ad prorogationem litium sepe multiplicari materia fouendis iniustis vexationibus relinquatur, statuit eadem sancta Synodus, quod si quis offensus coram suo iudice habere non possit iusticie complementum ad immediatum superiorem per appellationem recursum habeat, nec ad quecunque etiam ad papam obmisso medio neque a grauamine in quacunque instantia ante diffinitiuam sententiam quomodolibet appelletur, nisi forsitan tale grauamen extiterit, quod in diffinitiuam sententiam reparari nequiret, quo casu non alias ad immediatum superiorem licet appellare. Si vero quispiam a sedis apostolice immediate subiecto ad ipsam sedem duxerit appellandum causa per rescriptum usque ad finem litis inclusiue in partibus committatur. Nisi forte propter defectum iusticie, aut iustum metum etiam in partibus conuicinis, de quibus in commissione exprimendis legitimo prius alias documento quod per iuramentum summarie constiterit apud ipsam sedem foret merito retinenda. Et quicquid in contrarium huius saluberrimi decreti attentatum factum vel obtentum fuerit sit nullum ipso facto. Litigantesque qui contra fecerint in ex-

¶ CONCILII BASILIENSIS.

penis condemnentur. Romane vero ecclesie cardinales vicecancellarium camerarium magnum penitentiarium prothonotarios & alios sedis apostolice officiales actu in Romana curia suis officiis insistentes hoc decreto non intendimus comprehendere, ne tamen in dissolutionem vel translationem presentis concilii aut erectionem conuenticuli apud ferratiā vel alibi sub nomine concilii generalis quas dominus Eugenius papa quartus efficere conatus est, vel conaretur in futurum causas ipsas & maxime incorporatorum aut incorporandorum in hoc sacro concilio, quas hec sancta synodus remitteret aut non reciperet in curiam ipsius domini Eugenii, aut prefatum conuenticulum ferrariense vel aliud de facto trahi contigerit in fomentum dissolutionis translationis & erectionis predictarum. Voluit eadem sancta synodus causas quascunque pendentes & commissas, aut etiā quascunque causas incorporatorum, atque alias per appellationē deuolutas aut deuoluēdas, necnō illas que obseruationē decretorum ipsius sancte synodi concernunt apud eandem synodū ipsa durante, seu donec aliter fuerit ordinatum tractare saluis aduocationibus causarū pendentium in romana curia per quecunque nostra decreta factis aut faciendis. Decretis etiā & aliis ordinationibus eiusdem sancte synodi in suo robore remanentibus. Datum in sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliē. solemniter celebrata nono Calendas Februarii. Anno a natiuitate dñi Millesimo quadringentesimo trigésimo octauo.

¶ DECRETVM DE COLLATIONIBVS BENEFICIORVM.

A



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS in Spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei memoriam, Placuit diuine pietati hoc tempore animos hominum qui variis abusibus irretiri ceperant vehementius excitare vt salus quereretur cunctorum, & per synodū vniuersalē mores ecclesie in melius reformatentur cum salutarī directione capitis & membrorum in viam iusticie & sanctitatis. Quod vt facilius atque ordinatius fieret, & ne pretextu variarū opinionum aut romani pontifices, aut alii quicunque non satis vniuersalibus conciliis obedirent predisposuit eadē diuina pietas in sacro constantiē. concilio synodorum vniuersaliū iurisdictionē ita declarari vt nulli relinqueretur ambigendi occasio cum decreto solemnī diffinitū extitit vniuersale conciliū habere auctoritatē immediate a christo cui quilibet cuiuscunque status & dignitatis etiā si papalis fuerit obedire tenetur in his que p̄tinent ad fidē ad extirpationē schismatis & reformationē ecclesie dei in capite & in mēbris ac p̄tinentibus ad ea. Dum autē hec cura reformande ecclesie huic sancte vniuersali Synodo Basiliē. incumbit hoc vñ singulari sollicitudine p̄sequendū arbitrat, vt per singulas ecclesias ministri instituātur idonei, qui scientiis & virtutibus effulgeant ad christi gloriā & vniuersi populi xp̄iani edificationē salutarē, cui rei graue impedimentū hacten⁹ afferre visa est gr̄arū expectatiuarū multitudo que graue ordinī & statui ecclesiastico p̄turbationē variasque in ordinationes, ac plurima discrimina cōperitur inieciisse. Ex his enī frequētius dati sunt ecclesiis ministri nō probati nec cogniti vacaturorumque beneficiorū expectatio sicut antiqua iura testantur occasione desiderande mortis aliene prestare solet, quod plurimū p̄iudicat animarū salutē, Sed & insuper lites innumere & contētionē inter seruos dei excitatur. rancores & iurgia nutriūtur. Pluralitatis beneficiorū fouetur ambitio, facultates ac pecunie re gnorū & prouinciarū mirū imodū exhauriūtur pauperes discurrēdo ad romanā curiā innumerabiles vexationes subeūt, & inter viarū discrimina nōnunq̄ spoliātur, occidūtur, ac variis affliguntur per sibus, atque suis patrimoniis ac parentū opibus exhaustis graui egestati subiacerē cogunt. Plurimi absque iusto titulo beneficia sibi vendicāt, & nō quibus iure debentur illa obtinent. Sed nōnunq̄ hi quibus aut circunueniēdi proximū maior astutia, aut ad litigandū facultas suppetit vberior, sub iuolutio nib⁹ quoque p̄rogatiuarū antelationū aliorūque hmoi gr̄as cōcomitantiū fraudes plurimas deceptiones cōtingit iueniri. Iuuenib⁹ etiā qui studio l̄arum & virtuosis operib⁹ intendere deberēt datur materia euagādī, qui sepi⁹ per litiū anfractus & varios discursus ratione gr̄arum ipsarū turbant & inquietant Ordinariis collatoribus suū ministeriū subtrahitur, & cōfūdītur ordo ecclesiastic⁹, dū vnicuique sua iurisditio nō seruat. Romani ponti. dū officia inferiorū nimīū sibi vendicāt a maioribus & magis fructuosos operib⁹ vniuersale bonū cōcernentib⁹ retrahuntur, nec inferiorū directioni atque correctioni inuigilāt sicuti publica vtilitas exposcit. Que oīa graue cōfusione statui clericali & sacerdotali in dispēdium diuini cult⁹ & p̄iudiciū publice salutis afferūt. Possentque grauiorē in futurū afferre ruīnā reb⁹ his in deteriora

deteriora iugiter prolābētibus nisi prouideretur in aduersum. Volens itaq; hec sancta Synodus super his opportunum remediū adhibere statuit, & decernit vt Romanus pontifex qui pro tempore fuerit eas deinceps gratias expectatiuas, aut nominationes nullo modo nulla ve ex causa concedat, cum ipse pre ceteris ne sit tantorum occasio malorum abstinere debeat. Frustra enim inferioribus inhiheretur, si ipse qui aliis debet esse omnium bonorum, & virtutum exemplar non abstineret. Vt enim ille sanctissimus, & doctissimus Leo papa inquit. Totius familie domini status, & ordo mutabitur, si quod inquitur in corpore non inuenitur in capite. Integritas etiā presidentium salus dignoscitur esse inferiorum. Cessentq; decetero iam facte, & tam ipse q̄ etiam fiende si que fiant nulle sint ipso facto, exceptis illis gratiis, & nominationibus super quibus processus iam sunt expediti, quas ex certis rationabilibus causis in octo mensibus quibus hacten⁹ cursum cōsueuerunt habere tolerandas duximus donec aliter fuerit ordinatum. Reseruaciones etiā particulares quecunq; fuerint beneficiorum vacaturorum tam per Romanos pontifices, q̄ per legatos sedis apostolice decetero nulle sint ipso facto. Non tamen intendit prohibere hec sancta Synodus hoc presenti decreto quo minus futuri Romani pontifices tempore pontificatus sui modo honesto, & conuenienti de vno beneficio ad collationem in q̄ fuerint decem beneficia, & de duobus vbi fuerint quinquaginta, & ultra disponāt. Ita tamen vt in eadem ecclesia cathedrali, vel collegiata duas prebendas suo tempore non conferant, vt qualificationes graduatorum inferius designate in ipsis prebendis suum valeant sortiri effectum. Neq; etiam collationes per preuentionem fiendas intendit impedire decreto nostro de reseruacionibus quo ad cetera, & aliis decretis huius sancte Synodi in suo robore duraturis. Vt vero ceteri ad quos beneficiorum dignitatum personatum officiorum, & administrationum collatio, seu queuis dispositio spectat ad prouidendū litteratis viris, & scientia perornatis specialius astringantur, voluit eadem sancta Synodus certas qualitates virorum litteratorum, & graduatorum designari quibus certo ordine debeat prouideri prout inferius annotatur. Adiciens q; si per prelatos, & doctores alicuius nationis in hoc Concilio consistētes pro bono sue nationis aliter circa huiusmodi qualificationes disponendum videatur in futurū quicquid per illos fuerit ordinatum, & in generali congregatione presentis Concilii conclusum exnunc prout extūc ratum & firmum habeatur, & vim decreti habeat, ac si in presenti decreto de verbo ad verbum expressum foret. Quod si quis cuiuscunq; status etiam si cardinalatus patriarchalis pontificalis aut alterius cuiuslibet dignitatis contra predictum ordinem qualificationes, vt premittitur designatas, vel designandas de ipsis beneficiis dignitatibus personatibus officiis, & administrationibus quouis modo disposuerit eo ipso sit irritum, & inane. Collatioq; huiusmodi, ac prouisio, seu queuis dispositio ad superiorem proximum deuoluatur, qui similiter habeat prouidere, quod si non fecerit ad aliū superiorem proximum deuoluatur gradatim vsq; ad summum pontificem ascendendo. Non volumus tamen ordinarios collatores, & eos ad quos presentatio, seu alia queuis dispositio beneficiorū spectat in quattuor mensibus quibus prefate gratie expectatiue, vel nominationes cursum non habēt donec ipse gratie, & nominationes ad eorum collationem prouisionem presentationem, seu dispositionē concessē cessauerint ad qualificationes infra scriptas obseruandas astringi.

SECVNTVR QUALIFICATIONES ET ORDO IN CONFERRENDIS BENEFICIIS PER ORDINARIOS DE QUIBUS SUPRA TACTUM EST.



PRIMO CVM PER GENERALIS CONCILII STATVTA A sancte ordinatum existat q; quilibet ecclesia metropolitana teneatur, & debeat vnum habere theologum qui sua doctrina, & predicationibus fructum salutis afferat, ordinat hec sancta Synodus q; extendatur etiam huiusmodi ordinatio ad ecclesias cathedrales taliter videlicet q; quilibet collator ipsarum prebendarum teneatur, & debeat canonicatum. & prebendam q̄ primum facultas se obtulerit, & inueniri poterit vni magistro licenciato, vel in theologia baccalario forato cōferre qui per decennium in vniuersitate priuilegiata studuerit, & onus residentie, ac lecture, & predicationis subire voluerit, quicq; bis, aut semel ad minus per singulas hebdomadas cessante legitimo impedimento legere habeat, & quorūens ipsum in huiusmodi lectura deficere contigerit ad arbitrium capituli in subtractione distributionum totius hebdomade puniri possit. Et si residentiam deseruerit de alio prouideatur. Verumtamen vt liberius studio vacare possit nichil perdat, cum absens fuerit a diuinis.

MMM.iiii.

Insuper q̄ in qualibet ecclesiā cathedrali, vel collegiata ultra predictam prebendam theologo, vt p̄mit-
titur assignandam tertia pars prebendarum coneratur graduatis alias idoneis modo, & forma infra
scriptis, sic q̄ prima vacatura huiusmodi graduato, & deinde post alias duas sequens eodem modo cō-
feratur, & sic deinceps videlicet magistris, aut licētiatis, seu baccalariis formatis in theologia qui p̄ de-
cennium in aliqua vniuersitate priuilegiata. Doctoribus, seu licentiatis in altero iurium, vel medicina
qui per septem annos in sua facultate studuerint, necnon in vniuersitate, vt supra magistris, seu licentia-
tis in artibus, cum rigore examinis qui per quinquennium in aliqua vniuersitate a logicalibus inclu-
siue, & supra in artibus, vel in alia superiori facultate studuerint, necnō in theologia qui per sex annos, vel
in vtroq̄, aut in altero iurium. Baccalariis qui per triennium si nobiles ex vtroq̄ parte, & ex antiquo
genere, alias autem per quinquennium, consimiliter in aliqua vniuersitate priuilegiata ad minus suū
studium fecerint qui de predictis gradibus tempore, & nobilitate supradictis fidem facere teneantur
collatori per legitima documenta, exhortamur tamen ordinarios collatores q̄ in conferendis benefi-
ciis huiusmodi presertim quo ad dignitates respectum habeant singulariter ad magistros necnon li-
centiatos, & baccalarios formatos in theologia. In dignitatibus vero non electiuis personatibus admi-
nistrationibus, & officiis dictarum ecclesiarum idem ordo modus, & forma in omnibus obseruentur
Quod si quis ex dictis qualificatis tempore vacationis prebende, seu dignitatis huiusmodi alias du-
as obtineat prebendas, seu dignitates, & prebendas, seu aliud beneficium, seu beneficia quod vel
que residendo in altero ipsorum, & horis diuinis interessendo valeret, seu valerent vsque ad summam,
seu extimationem ducentorum florenorum camere. Similiter quicumq̄ duas prebendas cathedrales
obtinuerit nullatenus in ipsa tertia parte includi, seu apprehendi censeatur. In ecclesiis autem parro-
chialibus que in ciuitatibus aut villis muratis existunt instituuntur persone sic, vt supra q̄lificate, aut ad
minus qui per tres Annos in Theologia, vel altero iurium, seu magistri in artibus qui in aliqua vni-
uersitate priuilegiata studentes fuerint, & huiusmodi gradum adepti fuerint si tales potuerint inueni-
ri, qui voluerint huiusmodi beneficiis deferuire. Et vt facilius inueniri possint statuit hec sancta Syno-
dus q̄ quolibet Anno durāte tempore quadragesime omnes, & singuli hoc modo qualificati de ipsa
Dyocesi, & alii qui voluerint habeant per se, vel per procuratorem sua nomina exhibere illis ad quos
beneficiorum curatorum collatio, vel presentatio spectat, seu eorum Vicariis, quod si non fecerint colla-
tio seu presentatio, vel dispositio aliter q̄ vt premittitur facta non propter hoc irrita censeatur. Et simi-
liter in collatione tertie partis prebendarum superius memorata intelligatur si tot graduati, seu qualifi-
cati modo premissi potuerint inueniri, teneanturq̄, vt premittitur ipsi graduati, & qualificati sua no-
mina tempore predicto ipsis ad quos beneficiorum dispositio spectat, seu eorum vicariis exhibere per
se, vel per procuratorem. Quod si non fecerint collatio, seu presentatio, vel dispositio aliter q̄ vt premit-
titur facta non propter hoc irrita censeatur. Si autem illi ad quos beneficiorum queuis dispositio spe-
ctat contra supradictarum qualificationum designationem, & ordinem aliquod beneficium cōtulerit
seu ad ipsum presentauerint, vel quomodolibet disposuerint sit ipso facto irritum, & inane velut supe-
rius premissum est, Et nichilominus per concilia prouincialia, cum in his defecerint, aut etiam perso-
nis non ydoneis quoquomodo prouiderint iuxta tenorem constitutionis Concilii generalis que inci-
pit. Graue de prebendis corrigantur, & debite puniantur. Illivero ad quos beneficiorum regularium
spectat collatio, seu dispositio pretermisissis indignis eadem religiosis ydoneis conferant, & assignent.
Quod si aliter fecerint per eorū superiores, & capitula prouincialia corrigantur & debite puniantur.

DECRETVM DE SVSPENSIONE DOMINI EVGENII PAPE QVAR-
ti ab administratione papatus tam in spiritalibus quam temporalibus.

A



ENERALIS SACROSANCTA SYNODVS BASILIEN-
sis in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad
futuram rei memoriam. Audiuit omnis ecclesia iam a plurimo tēpore quo pa-
cto hec sancta Synodus inter cetera ob reformationem ipsius ecclesie dei in ca-
pite, & in membris specialiter congregata, cum sua decreta salubria passim con-
temni prospiceret abusuumq̄ deformitatem continuari atq̄ etiam plus solito
inualescere in diuine maiestatis offensam, & vniuersi sacerdotii atq̄ totius chri-
stiane religionis ruīnam miserabilem, videretq̄ periculosissimum schisma per erectionem alterius p̄s-
tensi Concilii isto durante, & alia plurima scandala imminere populo dei, ac vniuerso orbi perturbatio-
nem

nem non modicam ex resistantia quam aduersus debitam reformationē ecclesie, & salubria hui⁹ sancte Synodi vbera opera dominus Eugenius papa quartus diuisionem assiduam fouendo, & libitum proprie voluntatis decretis, ac ordinationibus Synodalibus preferendo prestare videbatur. Impulsa est post longam plurimorum Annorum expectationem super regimine ecclesiastico salubrem prouisionem querere, & ipsum dominum Eugenium inducere, ut ea que saluti sui ipsius, & vniuerse ecclesie congruebant in tantis tanque urgentibus necessitatibus agere curaret, cum hoc ipsum eidem sancte Synodo maxime liceret atque incumberet ex ea auctoritate quam a Christo immediate accepit, cui vniuersi fideles cuiuscunque status etiam si papalis existant obedire tenentur in his que pertinent ad fidē extirpationem schismatis, & reformationem ecclesie in capite, & in membris veluti determinatio vniuersalis ecclesie in sacris scripturis fundata, & in celeberrimo Concilio Constantien. promulgata diffinuit. Adiciens quod quicumque contumaciter ipsi vniuersali Concilio obedire contempserit in predictis & pertinentibus ad ea condigne penitentie subiiciatur, & debite puniatur, ad alia iuris remedia si opus fuerit recurrendo. Et tandem pridie Calendas mensis Augusti nouissime preteriti decreuit hec sancta Synodus terminum sexaginta dierum peremptorie prefigere infra quem dominus Eugenius coram eadem Synodo per se, vel per alium compareret, si qua super predictis, ac aliis in dicto monitorio expressis, ceterisque in futurum proponendis que pro tunc non sine rationabili causa tacebantur pro sui excusatione, vel defensione duceret proponenda. Quo termino elapso siue dictus dominus Eugenius compareret, siue non, hec sancta Synodus ad vltiora procedere decreuit cognoscendo, & terminando prout ecclesie sancte dei spiritu sancto dictante videretur expedire. Sed (quod cum dolore referimus) ipse dominus Eugenius infra assignatum terminum neque per se neque per alium comparere voluit, aut minimam excusationem si quam haberet transmittere. immo correctionem effugere volens dissolutionem, & translationem Concilii quam de iure non poterat de facto pendente termino attentauit. Cum tamen iam altera vice dissolutionem huius concilii per eum attentatam reuocasset declarans eam irritam, & inanem, dicensque ipsum Concilium pro reformatione ecclesie in capite, & in membris legitime inchoatum continuatum fuisse, & prosecutionem habere debere, perinde ac si nulla dissolutio facta fuisset. Quibus attentis elapso dicte citationis termino suam contumaciam in publica sessione promotores, & procurator fiscalis huius sacri concilii accusarunt. Exigenteque iusticia hec sancta Synodus in sua Sessione contumaciam ipsam domini Eugenii sufficienter accusatam declarauit, ipsumque contumacem reputauit, decernens eius absentia non obstante ad vltiora procedendum fore. prout ipsi sancte Synodo videretur consideratis necessitatibus, & vtilitatibus vniuersalis ecclesie. Et quia attemptata contumacie magnitudine eadem sancta synodus absque vltiori expectatione in ea re procedere potuisset, volens tamen nichilominus cum omni mansuetudine, & benignitate procedere ad instantiam inclite memorie Sygismundi romanorum Imperatoris, & venerabilium archiepiscoporum ceterorumque illustrium principum electorum sacri Imperii per sexaginta dies adhuc censuit differendum, ut per huius sancte synodi patientiam probaretur, si ipsius domini Eugenii animus ad salutem sui ipsius, & vniuersalis ecclesie inclinari valeret. Confestim autem plenius innotuerunt ea que aduersus hanc sanctam Synodum, & eius supposita in pretenfa dissolutione iam attentata ipse dominus Eugenius perpetrauerat transferendo hoc sacrum concilium in ciuitate Ferrariensem. si contra ipsum, aut aliquem oratorum suorum vltiori procederetur. Et precipiendo sub penis, & censuris grauissimis quas tamen inferre non poterat, suppositis huius Concilii, ut ab eo discederent. qua in re decreta sacre Synodi Constantien. & istius manifeste violabat transferendo Concilium per libito voluntatis preter consensum ipsius, ac etiam usurpando sibi auctoritatem supra sanctam Synodum de reformatione ecclesie in capite agentem non recte sentientes, ut videbatur de auctoritate sacrorum Conciliorum, ac determinationibus vniuersalis ecclesie fidem concernentibus tam in ipso Constantien. Concilio quam in isto promulgatis super obedientia quam summi pontifices Synodis vniuersalibus exhibere tenentur, ac etiam schisma introducens, & aliud Concilium isto durante erigens quod non fore Concilium, sed couenticulum schismaticorum iam predictis decretis fuerat declaratum, ad dissolutionem concilii iam semel per ipsum reuocatam iterum redeundo, & ex modo dissolutionis, ac penarum adiectionis supra concilium iurisdictionem in facto reformationis assumendo se non Concilio, sed concilio sibi obedire teneri factis suis protestando. Merebatur tantarum tanquam grauium offensarum in ecclesiam dei, & scandalum ipsius iam pluries attentatum, ac preiudicium fidei multitudo, ut illico in ipsum dominum Eugenium iusti iudicii sequeretur ultio pro ipsius, & vniuersalis ecclesie salute. Sed non immemor hec sancta synodus matris pietatis adhuc expectare voluit, si forte ipse dominus Eugenius a tanta inobedientia respiciens conuerteretur ad cor.

Euidentiſſimisq; iuribus, & rationibus declarauit hanc diſſolutionem, & translationem nullas penit⁹ eſſe, nulliusq; roboris & momenti cum omnibus inde ſecutis. Intermiſſa quoq; celeriori condignarū inſiſtiōe penarum hec ſancta Synodus eas dumtaxat penas aduerſus preſatum dominum Eugenium eo tunc promulgare duxit que aduerſus Romanos pontifices ſacra generalia Concilia diſſoluerent, & perturbare tentantes ordinate fuerant, vt videlicet niſi infra quattuor Menſes a die diſſolutionis, & translationis per eum attentatarū reſiſceret cum ſatiſſactione reali ab omni adminiſtratione papali eſſet ipſo facto ſuſpenſus. Que quidem papalis adminiſtratio ad generale Concilium deuoluere tur. Et ſi hanc penam per duos menſes ſuſtineret animo indurato poſt quattuor predictos menſes contra ipſum vſq; ad priuationem incluſiue per Concilium generale procederetur, quas penas hec ſancta Synodus ipſum dominum Eugenium ſi non reſiſceret cum ſatiſſactione reali, vt premititur declarauit, & non ſolum declarauit, ſed etiam expreſſe decreuit incurſurum. Cū vero iam & prior terminus ſexaginta dierum indultorum poſt contumaciam accuſatam, & alius quattuor menſium poſt diē pretenſe diſſolutionis, & translationis huius Concilii per ipſum dominum Eugenium attētarum elapſi ſint, & pendentibus ipſis dilationibus nulla correctio, aut emendatio conſpiciatur proueniſſe, immo potius continuatio abuſuum, & deformitatum in offenſam diuine maiestatis, & interitum animarū rebellioq; & inobedientia domini Eugenii aduerſus ſanctam Synodum vniuerſalem, & decreta ipſius, procuratio inſuper aſſidua erectionis illius pretenſi Concilii Ferrarienſis. per tranſmiſſionem litterarum ad diuerſas regiones, & conuocationem plurimorum ad idem Concilium quod fore conuenticulum ſchiſmaticorum iam declaratum commemorauimus. Ex quibus & auctoritatis ſacrorum conciliorum peſſundatio, & reformationis eccleſie dei extinctio, & inductio ſchiſmatis inauditi per erectionem alterius pretenſi Concilii iſto durante Concilio, ac deniq; determinationum eccleſie vniuerſalis paruipenſio in leſionem irreparabilem catholicę fidei ſequeretur, niſi diuina pietas ſue eccleſie in tantis langoribus ſubueniret, vrgetur tandem hec ſancta Synodus, ne tanta mala diſſimulando aſſenſum illis preſtare videatur, & ne facilitas venie incentiuum tribuat delinquendi, ſeu mali agendi, cum leuiora remedia non proficiant vtiliorem, & ſalubriorem adhibere medicinam, atq; poſt varias expetitiones tandem ſaluti vniuerſalis eccleſie prouidere, & ad ſuſpenſionem ipſius domini Eugenii ab adminiſtratione papali, quam penam ſacra Conſtantiē. Synodus Romanis pōtificibus in variis caſibus cenſuit inferendam procedere alias penas duriores adhuc pro ſua manſuetudine differendo, vt ſaltem per compulſionem iuſtitie cum temperamento miſericordie ipſius Romani pontificis anim⁹ ad ea que ſunt ſalutis, & pacis in reformationem debitam eccleſie vniuerſalis, & anime ſue, & totius populi chriſtiani ſalutiferam edificationem ipſiusq; eccleſie futuris temporibus pacificationem gratiſſimam, & auctoritatis ſacrorum Conciliorum conſeruacionem valeat inclinari. In virtute igitur omnipotentis dei in cuius nomine hec ſancta Synodus congregata extitit, & a quo immediate poteſtatem ſuper vniuerſos fideles cuiuſcunq; dignitatis etiam ſi papalis exiſtant, vt premiſſum eſt accepit, eadem ſancta Synodus predictum dominum Eugenium papam quartum manifeſtum contumacem, & in aperta rebellionem perſiſtentem, ac notorie incorrigibiliterq; eccleſiam dei ſcandalizantem omnibus premiſſis tam coniunctim q̃ diuiſim attentis ab omni adminiſtratione papatus in ſpiritualibus, & temporalibus ſuſpēdit, ac ſuſpenſum eſſe declarat proceſſura tandem ad vltioravſq; ad ſententiam ſinalem incluſiue ſi opus fuerit ipſo domino Eugenio amplius non vocato, prout vtilitati, & neceſſitati eccleſie ſpirituſancto dictante conſpexerit. Omnem autem ipſius papatus adminiſtrationē in his omnibus que in ſpiritualibus, & temporalibus ad ſolum papam, & ſedem apoſtolicam de iure pertinere noſcuntur eadem ſancta Synodus ad ſeiſpſam decernit declarat eſſe deuolutam, ne propter gubernationis defectum eccleſia interim varia diſcrimina pati poſſit decernens irritum, & inane, quicquid durante hac ſuſpenſione per ipſum dominum Eugenium ratione papatus factum fuerit, vel attentatum Omnes quoq; reges principes communitates, & alios quoscuq; cuiuſuis ſtatus, & dignitatis exiſtāt hec ſancta Synodus monet, & requirit, & eiſdem in virtute ſancte obedientie, & ſub diuini obteſtatione iudicii mandat, eccleſiaſticis vero perſonis quacunq; dignitate, etiam ſi cardinalatus patriarchali, aut pontificali prefulgeant ſub penis quas ipſo facto incurrant excommunicationis, & ſuſpenſionis ab omnibus dignitatibus beneficiis, & officiis quocunq; nomine nuncupentur, etiam ſi forent metropolitane aut cathedrales eccleſie, ſiue in titulum, ſiue in commendam obtineant. Vicariis autem gubernatorib⁹ vaſſallis feudatariis, & ſubditis Romane eccleſie ſub pena priuationis ipſo facto omnium feudorum, et aliorum quorūcunq; iuriū, & priuilegiorum que ab ipſa Romana eccleſia obtinent diſtrictē precipit,

vt durante hac suspensione pretextu cuiusvis iuramenti subiectionis, aut promissæ fidelitatis eidem domino Eugenio nullatenus obediant. Ipsos quoque ad huiusmodi iuramenta, & promissiones durante ipsa suspensione nullatenus astringi declaramus, sed ad hoc sacrum Concilium in omnibus recurrant pro quibus ad Romanum pontificem recurrere soliti sunt. Intendit enim hec sancta Synodus munde iuste, ac sancte necessitatibus quorumcunque providere. Mandat preterea in virtute sancte obedientie, & sub pena priuationis quam ipso facto incurrant omnium suorum beneficiorum dignitatum officiorum commendarum pensionum, & gratiarum quarumcunque, etiam expectatiuarum omnibus, & singulis sancte Romane ecclesie cardinalibus archiepiscopis, Episcopis & aliarum ecclesiarum prelatiis officiariis, & clericis quibuscunque in Romana curia existentibus cuiusvis status, & conditionis existant quatenus infra quadraginta dies proxime sequentes post diem presentis sessionis a Romana curia recedant. Et deinde cardinales patriarche archiepiscopi, episcopi, & alii ecclesiastici prout de iure, vel consuetudine ad generale Concilium ire tenentur sub penis iuris iter suum sine fraude continuando ad hoc sacrum Concilium arripiant, reliqui vero qui ad generale Concilium non tenentur venire ad residendum, & deo seruendum in propriis beneficiis, vel ad hoc sacrum generale Concilium sine more dispendio, & omni fraude cessante se transferant, & accedant decreto nostro quod incipit. Compatiens & aliis quibuscunque huius sancte Synodi in suo robore duraturis. Omnes autem causas tam ecclesiasticas spirituales quam etiam prophanas ciuiles, & criminales atque mixtas directas, vel utiles inter quascunque personas cuiuscunque status, aut conditionis existant in Romana curia pendentes ab ipsa Romana curia hec sancta synodus in eo statu in quo sunt ad se aduocat, & aduocatas esse vult, & declarat expresse inhibens omnibus iudicibus auditoribus, & commissariis quibuscunque predictæ curie, etiam si cardinalatus patriarchali pontificali, aut alia quauis dignitate prefulgeant, in prefatis causis procedere, aut quicquam agere quouismodo presumant. Quod si post notitiam huius decreti nostri quicquam fecerint, penas excommunicationis ipso facto incurrant ab ipsius excommunicationis sententia huic sancte synodo dumtaxat ipsa durante absolutione reseruata, aut cognitione iusti impedimenti si quod allegaretur quare a Romana curia ad hanc sanctam synodum accedere debentes non accesserunt, aut recedere debentes non recesserunt. Cuius quidem impedimenti allegatas causas intendit hec sancta synodus diligenter cum benignitate scrutari. Quicquid autem contra hanc aduocationem, & inhibitionem attentari contigerit ipso iure decernit irritum, & inane. Et vt fraudibus que excogitari possent obuietur, quia cum datarum anticipationibus presentis suspensionis, ac huius decreti nostri elusionem littere papales, vel aliorum ipsius auctoritate sublata ante ipsam suspensionem produci possent, nisi ante huius decreti nostri promulgationem fuerint publicate, eis nulla fides adhibeatur. Decernit tandem hec sancta synodus huius decreti publicationem in presenti sessione factam eiusque affixionem in valuis maioris ecclesie Basiliensis vim habere monitionis citationis, & executionis, & ita vniuersos artare, vt si personaliter apprehensi, & eis intimatum fuisset. Datum in sessione publica in ecclesia maiori Basiliensi solemniter celebrata nono Calendas Februarii. Anno a natiuitate domini. M. CCCC. XXXVIII.

SESSIO TRIGESIMASECVNDA.



GENERALIS SACROSANCTA SYNODVS BASILIENSIS in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad perpetuam rei memoriam. Pridem in decreto vigesimenone Sessionis huius sancte Synodi quod incipit, Compatiens. Lucide extitit declaratum dissolutionem huius sancte Synodi, & translationem eius in ciuitatem Ferrariensem. per dominum Eugenium papam quartum de facto attentatas tam in eo casu quo contra ipsum virtute citatorii in nostra vigesimesexte Sessionis promulgati, aut contra quempiam presidentium in Concilio oratorum suorum in aliquo prederetur, quam in eo casu quo grecos contingeret aduenire nullas esse penitusque irritas, & inanes huiusmodi dissolutionem, ac translationem repugnare veritati declarate per sanctam Synodum Constantinensem. dicenti quod generale concilium vniuersale ecclesiam militanter representans potestatem a christo immediate habet, cui quilibet cuiuscunque status, & dignitatis fuerit, etiam si papalis existat obedire tenetur in his que pertinent ad fidem, extirpationem schismatis, & generalem reformationem.

CONCILII BASILIENSIS.

nem ecclesie in capite & in membris, quodq; si in his, & pertinentibus ad ea obedire contumaciter contempserit condigne penitentiae subiiciatur, quae veritas in verbis Christi fundata est, dicentis Simoni Petro, si ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus, & publicanus. Quaecumq; alligaueritis super terram erunt ligata & in celo, & quaecumq; solueritis super terram erunt soluta & in celo, & post pauca subdit, ubi sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Eademq; sacrorum conciliorum auctoritas super Romanum pontificem, & quemlibet alterum in actibus apostolorum declarationibus vniuersaliū Conciliorum, & doctrinis sanctorum multipliciter inuenitur praefata. Repugnabat quoq; talis dissolutio, & translatio veritati in hac sancta Synodo dudum multipliciter declarate, q; papa Concilium vniuersale sine consensu ipsius dissolvere non potest, aut de loco ad locum transferre, cui dominus Eugenius post longam resistantiam quam eidem veritati in prima pretenſa dissolutione huius Concilii, & translatione in Bononiam olim factis, & per vniuersum orbem publicis, sub colore reductionis Grecorum quam etiam veluti causam necessariam protunc allegabat, tandem assensit reuocans huiusmodi dissolutionem, & translationem, & dicens ea non obstante Concilium a tempore sue inchoationis legitime continuatum fuisse, & decernens, ac declarans irritam, & inanem ac etiam reuocans, quicquid per eum, aut suo nomine factum attentatum, seu assertum erat contra ipsum Basiliensē. Concilium seu eius auctoritatem, & deinceps a grauaminibus eidem inferendis abstinere pollicitus est prout per quartamdecimam Sessionem huius sanctae Synodi praesente sedis apostolice legato, & pluribus sanctae Romanae ecclesiae cardinalibus assentientibus. Etiam inclite memoriae Sigismundo Romanorum Imperatore sibi fuerat indictum. In qua Sessione forma praefatae reuocationis, & confessionis veritatis per ipsum dominum Eugenium faciende decreta fuerat. In hac quoq; veritate conqueuit vniuersa catholica ecclesia reputans ipsam dissolutionem per eum sine consensu concilii minime fieri potuisse. Nec vllatenus aduersus veritatem repugnandi, & ad errorem semel dimissum redeundi causam assumere potuit ipse dominus Eugenius ex praedicto citatorio. In quo post plurimas admonitiones sibi factas, vt aliquam emendationem poneret efficacem in ecclesiastico regimine miserabiliter defluente, & decreta salubria per hanc sanctam Synodum edita susceperet, aliisque exemplis bonorum operum prestaret, seipsum & ceteros dirigendo in viam salutis, cum ipse ex aduerso in contemptum huius sanctae Synodi, & totius ecclesiae desolationem, plurimarumq; diuisionum suscitationem saluberrime reformationi ipsius corporis ecclesiae longo tempore resisteret, vniuersalis ecclesia congregata ipsum dominum Eugenium sicut mater filium delinquentem in viam salutis dirigere satagens. Et sicut Paulus reprehendit Petrum coram omnibus cum non ambularet ad veritatem euangelii eundem dominum Eugenium arguens atq; ex auctoritate a Christo eidem ecclesiae data corripuens defectus notorios in quibus animam suam, & vniuersam rempublicam nimium grauabat commemorauit vocans ipsum, & alios couocans, vt in regimine ecclesiae salutaris appoeretur puilio, quod post longam tolerantiam tandem id agere impulsus fuit hec sancta Synodus. dum post contemptum reformationis salutaris. ad suscitationem grauissimi schismatis, & lesionem veritatis ipsius matris ecclesiae vulnerationem grauissimam idem dominus Eugenius realiter procedebat cui per praedictum citatorium summe necessarium erat obuiare, dum sub coloribus exquisitis, eadem sanctam synodum & eius opera dissipare, atq; quoddam conuenticulum in loco sue voluntati dedito nulliter ac de facto erigere in scissuram ecclesiae disposuerat, cuius rei perficiende gratia iam Triremes, & Oratores in greciam trans mittebat ad impediendum aduentum Grecorum in locum per hanc sanctam synodum nominatum, & perturbandum effectum nostrae legationis in Constantinopolim trans misse, atq; rumpendum ea quae inter ipsam Synodum, & Grecos concordata erant, in quibus etiam ipse dominus Eugenius expresse consenserat. Sed nec vllum colorem dissoluendi hoc sacrum Basiliensē. Concilium, & ipsum in ferrariam transferendi in casu aduentus Grecorum praefatus dominus Eugenius potuit assumere ex schedula per quandam pretenſam Sessionem conuenticuli Ferrariensē. & dicitur commemorata, quam schedula illi conuentionalem dixerunt super termino Auinionensē. prefixo in expeditione pecuniarum facienda, quam si non facerent alium locum nominare, seu eligere possemus, & teneremur atq; aliunde vniuersali ecclesiae prouidere, vel ex quadam alia schedula quam temerarie decretum appellant, incipiente, hec sacrosancta synodus inter suae congregationis exordia, quod in vigesima quinta sessione huius sanctae synodi promulgatum allegarunt, cum ex rationabilibus, & necessariis causis in ipsa nostra sessione vigesima quinta nominationem trium locorum Basilee Auinionis, & sabaudie pro Ycumenico Concilio celebrando solemnī decreto nostro incipiente. Nuper hec sancta synodus, publicis

cauerimus

cauerimus, volentes eam inconcussam, & inuiolatam permanere, omnemque aliam nominationem, seu electionem cuiuscunque alterius loci decernentes irritam, & inanem, vniuersique facile concipiunt dominum Eugenium ex his rebus nullum fundamentum ad erectionem prefati conuenticuli assumere potuisse, qui veritatem gestorum considerant, quamq̃ enim inter deputatos quosdam nostre congregationis actum fuerit, vt nisi per Auinionem. infra prefixum terminum fieret pecunie expeditio, ad aliam nominationem procedendum foret, atque in nostra generali congregatione conclusum, non tamen dici potest hanc Synodum per viam contractus cum aliquo conuenisse, nullus enim tunc ad erat cum quo contractum huiusmodi celebraret, nec venit in dubium quemquam cum seipso non posse contrahere, cum inter spondentem recipientemque sponsionem debeat esse distinctio personarum, ipsius autem nostre conclusiois interpretatio, declaratio, moderatio, mutatio iuxta casus occurrentes, atque omnimoda dispositio ad ipsum Concilium pertinebat, maxime cum non ageretur de facto priuato cuiuscunque persone, sed de rebus statum vniuersalis ecclesie concernentibus, quarum dispositio ab vniuersali Concilio sub directione spiritus paracleti constituto per cuiuscunque, aut quaruncunque personarum arbitrium non tollitur. Superuenit autem protestatio legatorum sedis apostolice aduersus decretationem loci Auinionem. qui pariter cum Basilea, & Sabaudia in ipsa conclusione concorder capta iunctus erat. Que protestatio non modicam occasionem retrahendi animos Auinionem. a predicta expeditione pecuniarum prestabat, fueruntq̃ ex alia parte per dominum Eugenium, & suos aduersus hanc expeditionem pendente termino assignato graua impedimenta in Auinione profusa, idque accidit vt oratoribus nostris in Auinionem venientibus precipui gubernatores ciuitatis tunc absentes essent, sine quibus res non poterant tractari. Quibus deinceps aduenientibus ita actum est, vt Auinionem. ipsi circa terminum prefixum capitaneum triremium nostrarum de triginta milibus, & octingentis florenis auri de camera contentarent, & oratores nostros de residuo totius pecunie expedito cautos, ac securos facerent, prout ipsi oratores nostri hoc idem suis litteris nobis intimauerunt. Requirebant autem ipsi Auinionem. vt decretationem electionis, seu nominationis loci per nos facte expediremus. Que nos attentius considerantes, & intentioni huius sancte Synodi satisfactum esse iudicantes per talem expeditionem pecuniarum attentis maxime impedimentis interea apposis longemeli-
us melius prouidebatur vniuersali ecclesie, q̃ dimittendo omnia que parata erant pro legatione mittenda in Greciam, & intrando magnas difficultates electionis alterius loci in turbatione rerum agenda-
rum, maxime quoniam vrgebamur conuentiones nostras cum capitaneo classis triremium ecclesie iniunctas seruare, cui dilectus ecclesie filius Iulianus tituli sancte Sabine presbyter cardinalis legatus sedis apostolice vexillum ecclesie, & baculum peregrinationis in nostra congregatione generali nomine nostro tradiderat, cumq̃ iam grandis summa pecunie per Auinionem. assignata erat, conduximus ad ipsam decretationem locorum prius electorum videlicet Basilee Auinionis, & Sabaudie procedendum fore, et due partes huius sacri Concilii, & amplius in eandem sententiam conuenerunt, licet pauci de hoc non contenti alium locum pro celebratione Ycumenici Concilii nominare, & deputare presumpserunt, absque hoc quod talis potestas eis competere declarata fuisset. Quibus nec compete-
bat de statu totius Concilii, & vniuersalis ecclesie, factisque fidei, seu pertinentibus ad ea contra consensum duarum partium Concilii, & morem permaxime in generalibus Conciliis a principio nascentis ecclesie obseruatum disponere, qui tamen adhuc in nominando loca non concordantes extiterunt, paucissimi-
que fuerunt, qui tandem in hoc resedisse dicuntur quod nominationem facerent, Vtini & Florentie, aut alterius loci qui tutus esset, ac pape, & Grecis accommodus, quique galeas, & pecunias primo expediret. In aliqua quoque nostrarum quattuor deputationum in qua octuaginta persone erant vnus solus for-
mam talis nominationis veluti decretandam propria voluntate produxisse solus deliberasse, & conclusisse dicitur. In aliisque deputationibus valde pauci hoc idem egisse dicuntur aduersus ordina-
tiones huius sancte Synodi, & demum cum Sessionem nostram super decretatione locorum Basilee Auinionem. & Sabaudie celebraremus, legereturque nostrum decretum in ambone maioris ecclesie Basiliensis iuxta morem consuetum. Vnus ex illis paucissimis in loco inferiori, & insolito quandam
schedulam legere presumpsit a paucis, vel nullis intellectam, que nominationem locorum Vtini, & Florentie, aut alterius loci, vt premittitur per paucissimos factam continere dicebatur, qui etiam in ea Synodum generalem contra consensum duarum partium Concilii, & amplius se, vt dicitur appellare presume-
bant, licet nulliter, & de facto. Sed non propterea dimissimus decreti nostri prefati publici

cationem super nominatione Basilee Auinionis, & Sabaudie continuare quod aliam nominationem locorū irritam declarauit. Nam & si ita permitteretur, vt longe minor pars in Cōciliis generalibus aduersus partem multo maiorem aliqua decretaret sibi que auctoritatē totius Cōciliū assumeret. Ingressus periculosissimus ad multas diuisiones excitandas in futurum, & destructionem ipsorum Conciliorum preberet, neque litteras super illo pretenso decreto sic per nos irritō declarato bulla huius sancte Synodi bullari tolerauimus, licet quidam falso, & clandestine aliquas bullauerint, sicut eas falso bullas fuisse declarauimus per solemne decretum in vigesima septima Sessione huius sancte Synodi promulgatum. Sed nec ipsius pretenso decreti tenorem obseruauit dominus Eugenius, immo effectum eiusdem siquis fuisset euacuauit, dum florentiam que in illo, vt dicitur nominata erat, & pecunias atque galeas disponebat per eum acceptata reiecit, & deinde Bononiam sicut fertur postremo Ferrariam pro libito sue voluntatis elegit, ac etiam priusquam Greci ad portum aliquem citramarinum applicassent conciliabulum in ipsa ciuitate Ferrariensi erexit, neque ad ipsum arbitrari spectabat, quis locus tutus erat pro Concilio celebrando, cum ipse talem locum tuum iudicare poterat quem sancta Synodus minime tutum reputasset. Nec asserere potest sibi facultatem per prefatum pretensum decretum attributam, vt nunc in vno loco, nunc in altero prout vellet Concilium fieri ordinaret, ac de eius securitate iudicaret, quod nec illi pauci fecerunt, nec sub nomine generalis Synodi aduersus synodum ipsam, & eius libertatem atque auctoritatem tale aliquid faciendi ipsamque voluntati pape subiiciendi colorem aliquem habuerunt, neque etiam in Concilio vnquam conuenerunt ad iudicandum, vel declarationem faciendum super securitate loci Ferrariensis, aut adimplerione primo facta ex parte loci illius in expeditione galearum, & pecuniarum de quibus in ipso pretenso decreto agi dicebatur. Denique nec per eos qui illud condidisse dicuntur, hoc obseruatum est, vt firmiter in Basilea steterint, donec Greci ad portum applicuissent. Quodque deinde infra mensem recesserint ad locum ipsis grecis per oratores Concilii nominatum, neque in hoc conuentiones, cum Grecis concordatas obseruauerunt, sicque tam, etsi pretensum illud decretum aliquam apparentiam prius habuisset, quam tamen veraciter non habuit, fuit ex consequentibus effectibus euacuatum, ipsumque cassum nullum, & irritum penitus esse, & fuisse nulliusque roboris, & momenti, decernit & declarat hec sancta Synodus inhibens, ne quis quacunque dignitate, etiam si papali presulgeat dictum pretensum decretum sub nomine legitimi, & Synodalis decreti audeat nominare, nec illius executioni fauores quomodolibet impendere, sub penis & censuris contra violatores, & turbatores vnitatis, ac pacis ecclesiastice a iure impositis, in quas decernit hec sancta Synodus eos incidere ipso facto, notum faciens vniuersis suum verum decretum legitime conclusum, ex assensu duarum partium, & amplius iuxta decreta, & ordinationes ipsius, & ex communi omnium suppositorum Concilii concordia nemine discrepante, vera eius bulla plumbea bullatum veraciter per eam fuisse obseruatum, & in executionem deductum, conuentionesque initas cum grecis ex parte sua quantum in se fuit adimpletas extitisse. Que quidem sancta synodus Oratores suos venerabiles episcopos Vicensē, & Lausanensem, & Nicodum de mentone militem cum galeis, & pecuniis in greciam misit, qui coram Imperatore Romanorum, & patriarcha Constantinopolitano, omnia ex integro adimplere obtulerunt, que ipsis promissa fuerant sicuti sua relatio cum attestatione publicorum notariorum nobis facta indicauit, locumque Ycumenici cōciliū celebrandi nominauerunt, qui antea per ipsos Grecos in suis conuentionibus expresse acceptatus fuerat, & concordatus. Portum etiam tali loco aptiorem assignauerunt requirentes eisdem imperatorem, & patriarcham, vt pariter sua promissa adimplerent, qui se excusauerunt super non aduentu eorum allegantes tempus adimplendarum promissionum elapsū fuisse, prout per litteras suas nobis rescripserunt, quamquam tamen huic responsioni fuerit plene satisfactum per Oratores nostros quoniam ipsi conuenienti tempore mense scilicet Februarii. Anno preterito ab hoc sacro Concilio recesserunt, perueniendo illuc ante terminum assignatum si non fuissent multiplicia impedimēta sibi deinceps obiecta que notoria sunt, quoniam in cōuentionibus cum grecis per nos initis expresse cautum erat omnia intelligi debere bona fide, sine fraude & dolo, & absque impedimento legitimo & manifesto, sed ultra hec etiam prefatus imperator alteri Oratorū nostrorū Iohanni de Ragusio in sacra theologia magistro ordinis predicatorū apud eum existenti dixerat se esse contentum, vt oratores ipsi, & galee ante mensem Octobris in Constantinopolim non venirent. Plurimas vero practicas in grecia factas, accepimus per eos qui ex parte domini Eugenii transmissi fuerunt, vt aduentum ipsorum grecorum ad alterum locorum per

rum per nos nominatorum impedirent, atque ipsos in locum quem vellet dominus Eugenius attraherent. Et in vna triremi in qua principalis oratorum suorum presens erat. Nuncius quidam quem nostri oratores premiserant cum litteris huius sacri Concilii, & plurium principum Christianorum captus est veluti per debitam informationem cognouimus, nec deinceps de vita eius quicquam nobis, aut nostris oratoribus compertum extitit. Domus quoque prefati Iohannis de Ragulio oratoris nostri in Constantinopoli inuisione balistariorum fuit impetita, aliquaque ibidem facta sunt, que non est necessarium recitare per singula, vt sic ad fines suos pertingere possent quos miserat dominus Eugenius, ita vt nostros Oratores line Grecis ipsis protestatione tamen solemnī contra eosdem prius facta redire oportuerit. Que omnia preualere non potuerunt aduersus veritatem. Sic hec sancta Synodus cuncta cum Grecis concordata ex parte sua adimpleuit, nec per ipsam remansit quo minus Concilii Ycumenici celebratio cum Grecis in loco etiam per eos nominato habita fuerit. Iuxta ea que cum ipsis conuenta erant, si illi promissa sua seruassent, aut per alios non fuissent impediti, seu retracti. Intenditque & proponit eadem sancta Synodus deo aspirante auctoritatem, & veritatem catholice, & vniuersalis ecclesie quam ipsa representat, ac integritatem fidei orthodoxe iugiter illesas conseruare pro honore ipsius omnipotentis dei, & salute animarum, nec bono ipsius vniuersalis ecclesie conueniens existimat per quascunque practicas, aut quesitos colores, etiam sub spe dubia prosequendi modis aliunde excogitatis alia negocia quorum euentus incerti sunt auctoritatem Conciliorum vniuersalium conculcari, veritates declaratas per ecclesiam, & fidem orthodoxam concernentes prosterni, viam aperire Romanis pontificibus ad dissoluenda Concilia generalia per varios modos, sine ipsorum consensu, ex quo facile potestatem datam ad edificationem in destructionem verti contingeret, reformationemque ecclesiastici status, pro qua iam tot sunt adhibiti labores frustrari, atque ipsius ecclesie stabilitatem, & decorem hoc modo deperire in perditionem animarum, & totius Populi Christiani lamentabile detrimentum. Sic enim possemus & illa bona maxima ex nunc perdere, & illa alia non acquirere, atque sic totam ecclesiam in confusione relinquere. Primum quidem nobis incumbit ecclesie fidem veritatem, & auctoritatem conseruare, & deinceps cunctos ad eius unitatem redire volentes sincera charitate amplecti, prout & nos semper parati sumus, & erimus. Cum itaque ea nulla esse, & penitus inualida que dominus Eugenius aduersus hanc sanctam Synodum, in ipsius pretenso dissolutione, & translatione in Ferrariam notorie constet, ipsumque conuenticulum Ferrariense non fore Concilium, sed schismaticorum conuenticulum, dudum prefato decreto vigesimenone Sessione huius sancte Synodi declarauimus, meritoque penam suspensionis ab administratione papali in spiritualibus, & temporalibus iamdudum contra Romanum pontificem Concilium vniuersale sine ipsius consensu dissoluere, aut transferre attentantem ordinatam in ipsum dominum Eugenium tulerit, & latam esse declarauerit hec sancta Synodus. Ac etiam quascunque sententias penas, & censuras excommunicationis priuationis inhabilitationis interdicti, & alias contra huius sancte Synodi supposita, & eidem adherentes per ipsum dominum Eugenium latas, & ferendas cassas, & nullas fuisse, & esse declarauerimus. Non necesse arbitramur, vt denuo ad ea cassandum, & irritandum procedamus, quecunque per ipsum dominum Eugenium, aut prefatum Ferrariense conuenticulum facta sunt aduersus eandem Synodum quecunque eius supposita, & quoscunque ipsis adherentes, etiam ante ipsius domini Eugenii suspensionem ab administratione papali, & que durante ipsius suspensione, aut prefato conuenticulo facta sunt fiunt, aut fient in futurum, in quibuscunque per ipsum videlicet dominum Eugenium ratione papatus, aut ipsum conuenticulum sub generalis aut Ycumenici Concilii nomine, qui etiam victualia suppositis huius sancte Synodi auferri, & portantes ea spoliari, eorumque spolia primo capientium occupanti cedere mandauit, que quam grauia sint aduersus vniuersalem ecclesiam, & quanta reprehensione digni sint qui talia agunt, cuncti conspiciere possunt. Nos quoque omnibus & singulis manifestantes veritatem declaramus omnia predicta per ipsum dominum Eugenium, aut ipsum conuenticulum facta, & facienda etiam contra dilectos ecclesie filios ciues Basilienses, & eorum Ciuitatem nulla penitus cassa, & irrita fuisse & esse, nec aliquem ipsius domini Eugenii prefatique conuenticuli preceptis mandatis aut prohibitionibus, etiam pretextu cuiuscunque iuramenti, aut obligationis in quibuscunque predictis teneri obedire, immo potius ad non obediendum illi omnes & singulos catholicos ex precepto domini, & ecclesie sponse eius, quam ab omnibus audiri iubet esse astrictos. Requirimusque & monemus vniuersos fideles xpi, vt ecclesie catholice que a direttore dirigit sapientissimo, & infallibili p hac

sanctam synodum representate firmiter adhereant usque in finem, nec ullis tentationibus per voluntatem cuiuscunque suscitatis, & suscitandis ab ipsius ecclesie firmitate, & veritate suos animos dimoueat, ant confidentes in superno saluatoris nostri auxilio qui ad ecclesiam suam dixit. Ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi, manentesque perseveranter in ipsa ecclesie domo. Que ut ait beatus Hieronymus declarans sacre scripture veritatem dicitur edificari supra firmam petram, que vnica columna appellatur, que sponsa pulchra sine ruga & macula, que domus etiam clauis accepit, & potestatem ligandi, & soluendi, Hanc domum si quis corrigentem corripientemque contemplerit sit tibi inquit licet ethnicus, & publicanus, soliditatemque fidei semper teneant. Memorantes etiam dictum illud beati Cypriani, alienus est, prophanus est, hostis est, habere non potest deum patrem, qui vniuersalis ecclesie non tenet vnitatem. Insuper quoniam in supradicto decreto vigesimenone nostre Sessionis penas, & censuras iustissimas promulgauit hec sancta Synodus aduersus omnes qui ad prefatum conuenticulum Ferrariensem, accederent, aut mitterent, precepitque sub eisdem penis, & censuris omnibus & singulis in curia quam dominus Eugenius quondam tenebat, aut etiam actu de facto tenebant existentibus, ut si conuenticulum Ferrariensem, per eum erigi contingeret, ab eius curia recederent, & deinceps declarata suspensione ipsius ab administratione papali, etiam sub penis, & censuris in decreto nostre vigesimenone Sessionis contentis mandauimus, ut infra quadraginta dierum spacium ab eadem curia recederent. Ideo omnes, & singulos in conuenticulo Ferrariensem, aut pretenso ipsius domini Eugenii curia existentes, & in predictis nostris decretis comprehensos, qui eorundem decretorum monitionibus non paruerunt citat hec sancta Synodus, ut trigesima die a data presentis decreti computando in nostra generali congregatione (si tunc eam celebrari contingat) alioquin in proxima sublequente, compareant coram eadem sancta Synodo visuri se declarari in penas predictas incidisse, aut iustas causas (si quas habeant) allegaturi quem terminum ipsis peremptorie, & vna vice pro omnibus hec sancta Synodus duxit assignandum, & assignat. Decernens vterius contra eos procedendum fore, & declarandum prout iuris, & rationis fuerit. Quorum omnium nomina, & cognomina haberi vult pro sufficienter expressis. Insuper cum in prima sessione huius sancte synodi pene excommunicationis anathematizationis, & interdicti decreta fuerint aduersus omnes, & singulos qui quascunque personas ecclesiasticas, vel seculares ad hoc sacrum Concilium venientes, seu in eo stantes, aut ab eodem recedentes temeritate propria per se, vel alium, seu alios arrestare inuadere capere detinere in carcerare mutilare occidere, vel bonis suis spoliare, vel iniuriis affligere, seu ipsos sic delinquentes receptare, aut alias quomodolibet impedire, seu ea perpetrantium facta, & commissa rata, & grata habere, vel eis dare Consilium auxilium, vel fauorem publice, vel occulte directe, vel indirecte presumpserint, vel presument in futurum, que pene solemniter decreto Concilii Constantiensis aduersus predictos fuerunt ordinate, vltra easdem penas, & censuras quas omnes, & singulos qui mandato prefati domini Eugenii, vel prefati conuenticuli Ferrariensis quicquam predictorum fecerint, aut facient in futurum expresse incurrisse, & incururos esse decernimus, ac declaramus etiam contra eosdem tanquam contra fautores schismatis ad grauiora procedendum fore decernit hec sancta Synodus omnibus aliis decretis, & ordinationibus eiusdem sancte Synodi in suo robore duraturis. Decernit tandem hec sancta Synodus omnes & singulos supradictos per publicationem presentis decreti in valuis maioris ecclesie Basiliensis affigendi perinde arctari, ac arctatos intelligi, ac si dicte citationis ordinationis, & declarationis executio ad eorum proprias personas facta fuisset. Datum in sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliensi. solemniter celebrata. xi. Calendas Aprilis. Anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo trigesimo octauo.

¶ Sessio trigesima tertia de veritate fidei catholice.

Aj



GENERALIS SACROSANCTA SYNODVS BASILIENSIS in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans ad perpetuam rei memoriam. Sicut vna est christi ecclesia que ut ait apostolus est columna & firmamentum veritatis, sic omnia ecclesie membravnitatem semper obseruare necesse est in professione catholice veritatis, atque fideliter & firmiter credere quicquid per ipsam ecclesiam de veritate fidei fuerit declaratum, ut non sicut paruuli fluctuantes circumferantur omni vento doctrine, aut per repugnantium dogmatum veritatem in diuisiones, & schismata prolabantur. Dudum autem in sacra generali Constans. Synodo

Synodo conueniens catholica ecclesia veritatem de generalium Conciliorum auctoritate solemniter declarauit. Deinde in hac sacra generali Basiliensi synodo eandem necessariam declarationem sub eodem qui sequitur tenore innouauit. Primo q̄ generalis synodus in spiritu sancto legitime congregata generale Concilium faciens ecclesiam catholicam militantem representans potestatem a Christo immediate habet, cui quilibet cuiuscunq̄ status, vel dignitatis, etiam si papalis existat obedire tenetur in his que pertinent ad fidem, ad extirpationem schismatis, & ad generalem reformationem ecclesie in capite & in membris. Item declarat q̄ quicumq̄ cuiuscunq̄ dignitatis, etiam si papalis existat, qui mandatis statutis, siue ordinationibus, aut preceptis huius sancte synodi, & cuiuscunq̄ alterius Concilii generalis legitime congregati super premissis, seu ad ea pertinentibus factis, vel fiendis obedire contumaciter contempserit, nisi relipuerit condigne penitentie subiiciatur debite, & puniatur, etiam ad alia iuris subsidia si opus fuerit recurrēdo. Cūq̄ sicut prefertur quilibet cuiuscunq̄ dignitatis, etiam si papalis existat Concilio generali in premissis obedire teneatur, declaratum etiam fuit frequenter, ac dilucidē q̄ ipsum generale Concilium pro premissis eaq̄ cōcernētibus, aut aliquo premissorum actu cōgregatum sine ipsius consensu per nullum quauis auctoritate etiam si papali dignitate prefulgeat dissolui transferri, aut ad aliud tempus prorogari potest. Et licet has esse veritates fidei catholice satis constet, ex pluribus declarationibus precedentibus tam in prefato Constantiensi Concilio q̄ in hoc Basiliensi factis, ad maiorem tamen soliditatem, & firmitatem omnium catholicorum in vnanimi professione veritatum ipsarum, hec sancta synodus diffinit declarat, prout sequitur.

Veritas de potestate Concilii generalis vniuersalem ecclesiam representantis supra papam, & quilibet alterum declarata per Constantiensem & hoc Basiliensem generalia Concilia est veritas fidei catholice.

Veritas hec est q̄ papa concilium generale vniuersalem ecclesiam representans actu legitime congregatum super declaratis in prefata veritate in aliquo eorum sine eius consensu nullatenus auctoritative pōt dissoluere, aut ad aliud tēps prorogare, aut de loco ad locū transferre est veritas fidei catholice.

Veritatibus duabus predictis pertinaciter repugnans est censendus Hereticus. Datum in sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliensi solemniter celebrata decima octaua Calendas Iunii. Anno a natiuitate domini. M. CCCC. XXXIX.

SESSIO TRIGESIMAQUARTA DE DEPOSITIONE
EUGENII PAPE QVARTI.



GENERALIS SACROSANCTA SYNODVS BASILIENSIS in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad perpetuā rei memoriam. Prospexit dominus de excelsis sancto suo, de celo in terram aspexit, vt audiret gemitus plorantis ecclesie super perditionibus animarum precioso Iesu Christi sanguine redemptarum, & malis innumeris que in religionem Christianam irruerunt. Et quoniam iustus est ipse dominus, & iustitias dilexit in vnum hominem per quem scandalum venit vniuerso orbi, & quo grauiter peccante atque correctionem spernente ita super omnem populum venire videtur, iudicium facere disposuit per ministerium ecclesie congregate in nomine ipsius Christi saluatoris omnium qui ait: Vbiunque fuerint duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi ego sum in medio eorum. Et qui de peccatore nolente ecclesiam audire dixit. Si ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnicus, & publicanus. Eiusdem quoque diuina prouidentia preuidens resistentias, & oppugnationes quas aduersus reformationem ecclesie dei, & auctoritatem sacrorum generalium Conciliorum ipsam ecclesie representantium, ac bonum publicum totius religionis Christiane suscitaturus erat in tempore suo Eugenius papa quartus, quantaque scandala diuisiones, & schismata facturus in orbe, sacram Synodum Constantiensem excitauit per Spiritum sanctum, vt declarationem veritatis fidei catholice toti orbi explicaret dicentē q̄ Concilium generale vniuersalem ecclesiam representans potestatem a Christo immediate habet, cui quilibet cuiuscunq̄ dignitatis etiam si papalis existat obedire tenetur in his que pertinent ad fidē, extirpationē schismatis, & reformationē gēnalem ecclesie in capite, & in membris. Item q̄ si quis cuiuscunq̄ status, vel dignitatis etiam si papalis existens qui mandatis statutis, siue ordinā

tionibus, aut preceptis ipsius Concilii generalis in predictis, & pertinentibus ad ea contumaciter obedire contempserit, nisi resipuerit condigne penitentie subiiciatur, & debite puniatur etiam ad alia iuris subsidia (si opus fuerit) recurrando. Qua siquidem declaratione viam parauit miserator dominus per quam ecclesia dei in prefatum Eugenium multiplices excessus qui a deo notorii sunt quod nulla tergiversatione celari possunt perpetrantem, & contumaciter ecclesiam audire, ac preceptis statutis & ordinationibus Synodalibus obedire contemnentem iustum iudicium terre haberet, iuxta cuius veritatis declarare dispositionem hec sancta Synodus Basiliensis, in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans necessarium esse iudicans, vt cui pia non prodest correctio debita non pareat abscessio. Postquam in multa longanimitate patientia, & mansuetudine post plures admonitiones expectauit eundem Eugenium, vt salutarem emendationem, & excessuum predictorum correctionem efficeret, tandem cum amplius differri non possit quominus catholice fidei, & saluti vniuersae christianae religionis sub auxilio spiritus paraleti provideatur, ne ex vltiori protelatione iustitiae sanguis per euntium animarum de nostris manibus requiratur, sed cum diligentia salubre regimen gregi dominico prebeat, vt postquam veritas de terra militantis ecclesiae orta est, & iustitia de celo prolapsea, de ipse donet benignitatem, & terra nostra proferat fructum salutarem, orieturque simul nostris diebus iustitia, & abundantia pacis. Eadem sancta synodus pro tribunali sedens per hanc suam sententiam definitiuam quam fert in his scriptis pronunciat, decernit, & declarat Gabrielem prius nominatum Eugenium papam quartum fuisse, & esse notorium, & manifestum contumacem mandatis, seu preceptis ecclesiae vniuersalis inobedientem, & in aperta rebellionem persistentem violatorem assiduam atque contemptorem factorum canonum Synodaliū, pacis & vnitatis ecclesiae dei perturbatorem notarium, vniuersalis ecclesiae scandalizatorem notarium Simoniachum, periurum incorrigibilem, schismaticum, a fide deuium, pertinacem hereticum, dilapidatorem iurium, & bonorum ecclesiae, inutilem ac danosum ad administrationem Romani pontificii omni titulo gradu honore, & dignitate se reddidisse indignum, quem propterea eadem sancta Synodus a papatu, & Romano pontificio ipso iure priuatum esse declarat, & pronunciat, ac ipsum ab eisdem amouet, deponit priuat, & abiicit, decernendo nichilominus contra eundem ad executionem etiam aliarum iuris penarum ad quas hec eadem sancta Synodus, ac eadem sua sententia ipsum condemnat vltius fore procedendum, ac eidem inhibet, ne deinceps pro papa, vel Romano pontifice se quouis modo nomet seu gerat. Omnesque christianos ab ipsius obedientia fidelitate, ac iuramentis, & obligationibus eidem quomodo libet prestitis absoluit, & absolutos esse declarat, ac omnibus & singulis christi fidelibus inhibet sub penis fauoris schismatis, & heresis, ac priuationis omnium beneficiorum dignitatum, & honorum ecclesiasticorum, & mundanorum. Et aliis penis iuris etiam si imperialis regalis cardinalatus patriarchalis archiepiscopalis, aut episcopalis dignitatis, aut etiam si communitates vniuersitates, & collegia existant, quibus sic contra hanc inhibitionem fecerint sint auctoritate huius decreti, ac sententiae ipso facto priuati, & alias iuris incurrant penas, ne eidem Gabrieli notorio schismatico periuro heretico scandalizatori incorrigibili pertinaci priuato deposito amoto, & taliter declarato tanquam summo pontifici obediant pareant, & intendant, aut eum quouis modo sustineant, vel receperint. Aut sibi auxilium consilium vel fauorem prestant, necnon pronunciat decernit, & declarat eadem sancta synodus omnes & singulos processus inhibitiones sententias censuras constitutiones ordinationes, & alia quaecumque per eum, aut alios quoscumque factos, & facta quae possent premissis obuiare irritos & inanes, irrita & inania, nulliusque fuisse, aut fore roboris vel momenti. Datum in sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliensis, solenniter celebrata, vii. Calendas Iulii, anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo trigesimo nono.

Sessionis trigesima quinta de stabilitate Concilii Basiliensis.

A



GENERALIS SACROSANCTA SYNODVS BASILIENSIS in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans ad futuram rei memoriam. Diligentibus deum nichil in hoc seculo tam graue videri debet quod ab operibus charitatis in eius gloriam, & animarum salutem explendis animos eorum retrahat, cum & Beatus Paulus apostolus dixerit, neque mors neque vita poterit nos separare a charitate dei quae est in christo Iesu domino nostro. Idcirco hec sancta synodus in nomine ipsius christi saluatoris congregata non obstatibus quibuscumque impedimentis opera sanctae reformationis ecclesiae dei, & salutis vniuersorum quantum concesserit diuina pietas

na pietas constanter & pſeueranter proſequi deſiderans, atq; iam ſemoto per iuſticię rectitudinē preſ-
cipuo obſtaculo quod per inutilem & dānoſam adminiſtrationē romanī pōtificiī maxime oberat vni-
tati paci & debite gubernationi ipſius eccleſie pacem cunctorū q̄tum fieri potēſt perquirere cupiens.
Cum in decreto vndecime ſeſſionis eiūſdē ſanctę ſynodi ſtatutū tuerit q̄ hoc preſens Baſiliēn. conciliū
non poſſit diſſolui niſi conſentiētibus duabus partibus eiūſdem conciliī, ſcrutatis votis ſingulorū. Pri-
mo in ſingulis deputatiōibus. Et deinde in congregatione generali, ac demum in ſeſſione publica
decretatiōe ſubſecuta. Et deinceps ſuper modo ponendi materiā diſſolutionis conciliī in delibera-
tione per deputatos duodecim fuerit certa conſulio recepta pridie Idus decembris. Anno a natiuitas-
te domini Milleſimo. cccc. xxxviii. ſtatuit, decernit, & declarat, q̄ per reſeſſum cuiuſcunq; aut quorū-
cūq; cuiuſcūq; ſtatus aut dignitatis ab hac ciuitate Baſiliēn. etiā ſi cardinalatus, patriarchalis aut pon-
tificialis exiſtat, non ſit, neq; cenſeatur conciliū diſſolutum, niſi iuxta formam & modum predicto-
rum decreti & conſulionis pceſſum fuerit, Et quoniā hac ſoliditate ſtabilis permanētie conciliī debite
obſeruata res ardue que in manibus ſunt poterunt maturius & ordinatius tractari. Et precipue circa
electionem futuri ſummi pontificis que maiorem attentionem requirit, non intendit hec ſancta ſy-
nodus ante terminum ſexaginta dierū in decreto ſeptime ſeſſionis eiūſdē ſuper ipſa electione in hoc
cōcilio fienda prefixum computandorum a die deſiſtiōis Gabriēlis olim dicti Eugēnii pape quar-
ti que fuit ſeptimo calendas Iulii ad huiuſmodi electionem procedere. Effluſo autem huiuſmo-
di termino decernit ad eandem electionem in ſacro concilio fore procedendum modis & formis
per ipſum conciliū declarandis. Vt autem ſub virtuſo & idoneo paſtore quem a domino dari
ſperamus fiat omnium chriſtianorum vniō & abundantiā pacis. Volens hec ſancta ſynodus cum rea-
li effectu cūctos quātū in ſe eſt inuitare ad pacē oēs & ſingulos ſequētes curiā pretelām preſati Gabri-
elis olim dicti Eugēnii pape ac in eadē exiſtētes cuiuſcūq; ſtatus grad⁹ aut cōditionis etiā ſi cardināla
t⁹ p̄archalis, ep̄alis, fuerit qui ipſius Gabriēlis oli Eugēnii obediētiā & adherētiā in totū dimiſerit, Et
huic ſacro concilio realiter & cū effectu infra terminū huiuſmodi ſexaginta dierum a tempore predi-
cte deſiſtiōis cōputandorum adheſerint atq; de his coram eodē concilio per ſe vel p̄ alios legitime
docuerint infra terminum predictum itendit benigne amplecti & recipere, ac eorum ſtatui & indem-
nitati couenienter providere. Datum Baſilee in ſeſſione noſtra publica in eccleſia maiori Baſiliēn. ſol-
lemniter celebrata ſexto Idus Iulii. Anno a natiuitate domini. Milleſimo quadringenteſimo tri-
geſimo nono. Apoſtolica ſede vacante.

INDVLGENTIE INCORPORATIS CONCESSE.



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS

&c. Dilecto eccleſie ſilio &c. Grata per te nobis & vniuerſali quā in Spiritu ſan-
cto legitime congregata representam⁹, eccleſie haſtenus impenſa, & que adhuc
impendere non deſiſtis condigne perſtringentes obſequia illis redduntur inten-
ti nō immerito per que obſequia fructuoſa tibi ſint & ad mai⁹ cedere valeāt ani-
me ſalutis incrementū. Dudum ſiquidem omnibus & ſingulis qui tantum no-
ſtre congregationi incorporati fuerunt. Et etiam vſq; ad feſtum aſſumptionis
beate Marię virginis tunc futurum incorporarentur, ac nobiſcum in vinea domini per ſex meſes
laborarunt, & in antea laborarent hmoi eorum labores & obſequia condignis ſalutarium retributiō-
num premiis compenſare cupientes litteras noſtras conſeſſimus in hec verba.

Sacrosancta generalis ſynodus Baſiliēn. &c. Ad futuram rei memoriam. Benigna vniuerſalis ec-
cleſie prouidentia theſauros ſpiritualium gratiarum a chriſto ſibi conſeſſas laborantibus in vinea
dñi merito diſpēſare curat, quo magis labores ac ſollicita ſtudia in proſecutione ſalutis animarū & pu-
blici boni chriſtiane religionis & exaltatione fidei catholice conferant. Vt ſic fructuoſis eorum operi-
bus digna rependantur premiā, & ad vberiora meritorū incremēta feruenti⁹ excitemus. Virtuſum
igitur atq; laudabilē zelū ſuppoſitorū huius ſctę ſynodi fidelia obſequia chriſti eccleſie in ſuis neceſſi-
tatibus & aduerſitatibus exhibētium et pro inchoatis ſanctis operibus cōmunem chriſtianorum vti-
litatē concernētibus aſſidue laborantiū attenta conſideratione penſantes, & laboribus eorum digna ſa-
lutariū retributiōnū munera elargiri cupiētes, vt oēs & ſinguli qui huic ſancte ſynodo incorporati reſi-
dent pſonaliter in eadē & antea per ſex mēſes reſederunt, ac etiam qui hucūſq; ad feſtum aſſumptio-
nis Marię virginis eidē ſancte ſynodo incorporati fuerunt poſtq; per totidē mēſes i eadem reſederūt,

NNN. iiii.

CONCILII BASILIENSIS.

ne non & illi qui in nostris & ipsius ecclesie negociis extra locum huius sacri concilii per nos missi sunt ac ut prefertur nobiscum per totidem menses laborarunt cuiuscunque status gradus ordinis vel conditionis fuerint, etiam cardinalatus, patriarchalis, archiepiscopalis, episcopalis, abbatialis preemineant dignitate singulos confessores idoneos seculares & regulares priores eligere, qui totiens quotiens opportunum fuerit, ipsorum singulorum confessionibus diligenter auditis ipsis singulis in sinceritate fidei unitate obedientia & deuotione sancte vniuersalis & romane ecclesie, atque nostram & summi pontificis pro tempore legitimam administrationem papatus habentis persistentibus pro penis & censuris a iuris constitutione vniuersalis concilii, vel apostolica, aut alia quousque vel ab homine generaliter promulgatis omnibus debitam absolutionem impedire, atque iniungere valeant penitentiam salutarem. Nisi forsitan talia fuerint propter que sedes apostolica fuerit merito consulenda, necnon etiam vota peregrinationis abstinentie & similia per eos emissa, exceptis tamen votis peregrinationis Romane, hierosolymitane, & sancti Iacobi in compostella in alia pietatis opera commutare. Quodque preterea predicti, vel alii similes confessores per singulos eorum incorporatorum & incorporandorum eligendi singulos semel in vita & semel in mortis articulo ipsorum singulorum similibus confessionibus auditis eis singulis preterquam in homicidii voluntarii casu aliis pro peccatis omnibus, etiam si talia fuerint propter que sedes ipsa merito consulenda existeret auctoritate vniuersalis ecclesie & nostra debite absolutionis beneficium impendere ac penitentiam salutarem iniungere plenariam remissionem omnium peccatorum suorum concedentes, ipsosque & ipsorum quemlibet a quibuscunque excommunicationum suspensionum & interdicti singulis aliisque ecclesiasticis censuris & penis a iure, vel ab homine generaliter etiam per legatorum sedis predictae aut vniuersalium conciliorum, vel apostolice sedis aut prouincialis, vel quolibet synodales constitutiones, siue iuxta regularia quorumlibet ordinum instituta incurrisse quomodolibet censentur, etiam si propterea ad sedem ipsam vel alium quocunque specialis habendus foret recursus si id humiliter petierit iniuncta eis inde pro modo culpe simili penitentia, necnon aliis que fuerint iniungenda auctoritate predicta etiam absque cuiuscunque alterius super hoc requisita licentia absolueret, atque etiam semel ut premittitur in vita quocunque vota peregrinationis abstinentie & similia in alia pietatis opera commutare, etiam si talia sint propter que sedes apostolica merito foret consulenda. Et cum eis & eorum quolibet super irregularitate si quod homini sententiis aut earum aliqua ligati missas & alia diuina officia non tamen in contemptum clauium celebrando, vel se illis immiscendo, vel alias qualitercunque preterquam in bigamia vel homicidio voluntario contraxerint abolendo. Etiam omnem inhabilitationis irregularitatis & infamie maculam siue notam per ipsorum quolibet premissorum occasione contractam eadem auctoritate dispensare ipsosque & eorum quolibet ad quacunque dignitates etiam si cardinalatus, patriarchalis, archiepiscopalis episcopalis & alias quacunque, necnon personatus administrationes officia & beneficia quocunque ecclesiastica & curam animarum habentia, que indebite ac minus canonice alias tamen colorato titulo etiam si per simonie labem, non tamen per violentiam pretextu litterarum & instrumentorum falso fabricatorum adepti sunt possident, ipsis tamen dignitatibus beneficiis officiis in quorum adeptione labes simonie interuenerit in suis manibus predictorum confessorum libere resignatis rehabilitare, aliisque eis post rehabilitationem homini denuo absque alicuius iuris preiudicio conferre, & de illis prouidere, & alias desuper ipsorum statu & indemnitatibus consulere etiam ad alias quacunque dignitates ut premittitur & beneficia illis canonice conferendas aut conferenda rehabilitando, ac in omnibus & per omnia libere & licite possint & valeant prout romanus pontifex pro tempore in legitima administratione papatus constitutus quomodolibet facere possit. Ita tamen quod ipsorum singuli de fructibus per eos ex dignitatibus, personatibus, administrationibus officiis & beneficiis huiusmodi indebite perceptis aliqualem portionem pro fabricis & ornamentis ecclesiarum seu aliorum pro vsum iuxta voluntatem & discretionem confessorum predictorum exponere debeant, ac etiam teneantur. Et quibus quidem absolutionibus abolitionibus dispensationibus prouisionibus etiam in iudicio & extra ubi opus fuerit stari volumus personis incorporatis & incorporandis predictis auctoritate ipsius vniuersalis concilii tenore presentium indulgemus. Volumus autem quod confessores ipsi de his quibus ratione premissorum fuerit impendenda satisfactio etiam similis incorporatis predictis pro tempore consistentibus per se, si superuixerint vel per heredes suos, aut alias si tunc forte transierint faciendam iniungant, quam ipsi absoluti, vel heredes aut alii premissa facere & adimplere teneantur ut prefertur. Et ne (quod absit) alii qui propter huiusmodi gratiam reddantur procliuiores ad illicita in posterum committenda volumus, quod si ex confidentia remissionis huiusmodi, aliquis vel aliqui incorporatorum predictorum aliqua forte

committeret quo ad illa remissio eis nullatenus suffragetur, quoniam etiam ad eos qui a nobis recesserunt & ad dissolutionem seu derogationem auctoritatis presentis sacri concilii improbis ausibus machinati sunt volumus aliquatenus extendi. Nulli ergo hominum omnino liceat hanc paginam nostre concessionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis dei & vniuersalis ecclesie se noverit incursum. Datum Basilee quinto Calendas Iulii. Anno a natiuitate domini Millesimo, cccc, trigesimo nono apostolica sede vacante.



OS IGITUR VT TV QVI ANTE DATAM LITTERAM A

predictarum nostre congregationi incorporatus fuisti, & nobiscum ipsius ecclesie causis & negociis prosequendis per sex menses & amplius sollicitis studiis laborasti litterarum predictarum pleno gaudeas effectu. Et ne eundem effectum super eo quod incorporatus fueris, & per huiusmodi menses nobiscum laboraueris ut prefertur cuiuslibet hesitationis super sit scrupulus tempore precedente te ut prefertur incorporatum fuisse, ac per huiusmodi menses nobiscum realiter & veraciter laborasse. Harum serie litterarum attestamur. Et cunctis notum relinquimus volentes & auctoritate vniuersalis ecclesie decernentes quod presentes littere ad probandum plene huius rei seu facti existetiam siue certitudinem ubique sufficiant. Nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre attestationis voluntatis & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei & vniuersalis ecclesie se noverit incursum. Datum Basilee quinto Calendas Iulii. Anno a natiuitate domini Millesimo, cccc, trigesimo nono apostolica sede vacante.

DECRETVM QVINQVE CONCLVSIONVM.



ASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS B

&c. Ad perpetuam rei memoriam sollicitudinem generalium conciliorum quorum frequens celebratio agri dominici precipua cultura est, maxime fieri decet ut euellant & destruant vepres & tribulos errorum, edificentque & plantent sanctam doctrinam veritatis per quam anime hominum nutriantur in salutem. Quod attendens hec sancta Synodus, volensque errores varios aduersus euangelicam veritatem & determinationem ecclesie pullulantes extinguere tres catholice veritates fidei cordibus omnium christianorum per solemne decretum sue Sessionis firmiter inferere curauit, cuius decreti tenor talis est, Sacrosancta generalis Basiliensis, &c. Ad perpetuam rei memoriam Sicut vna est christi ecclesia ita, &c. ut habetur in tricesima tertia Sessione. His autem sic premissis prouidendum insuper fuit ut ea rescinderentur sarculo ecclesiastice sollicitudinis que in aduersum errata sunt. Et potissime dum error in illo deprehenditur qui animabus christianorum grauius posset afferre nocumentum aliosque ad errandum facilius inducere. Tanta enim nobis cura esse debet conseruande christiane fidei ut nec in minimo permittatur violari quam pertinaciter offendentes in aliquo totum offendere censentur, dum doctrinam ecclesie catholice in his que fidei sunt non sequuntur velut ineffabilem regulam, sed iudicium proprium in aduersum obduratis animis sequi volunt. Verum, precipue cauendum est ne is qui aliorum doctor in via veritatis esse debet, alios in foueam & precipitium erroris abducatur, & potissime talis erroris que vniuersalium conciliorum auctoritatem eneruet, quorum iudicium summum est in terris in extirpatione errorum & conseruatione recte fidei, nec vnquam aliquis peritorum dubitauit summum pontificem in his que fidem concernunt iudicio eorundem conciliorum vniuersalium esse subiectum. Conquiescat autem christiana religio in premissa declaratione catholice fidei circa ipsorum conciliorum auctoritatem explicata in sacra constitutione. Synodo. Et deinceps cum olim Eugenius papa quartus hanc Synodum Basiliensem, sine ipsius consensu attentasset prima vice dissoluere declaratum sibi fuit hoc ipsum premissis declarationi repugnare. Quodque non poterat dissoluere, aut in alium locum transferre, vel in aliud tempus prorogare generale concilium vniuersalem ecclesiam representans sine consensu ipsius, ac etiam veritas iuris diuini & articulus fidei concernens que sine interitu salutis negligi non potest, tandem post longam resistentiam quam aduersus veritatem se

C CONCILII BASILIENSIS.

cerat & multiplices admonitiones atq; informationes sibi per hanc sanctam Synodum factas dissolutionem ipsam reuocauit, illamq; declarauit fuisse irritam & inanem, reuocans etiam quicquid contra huius sacri concilii Basiliensis auctoritatem per ipsum, aut suo nomine assertum erat, sit vniuersa ecclesia & christiana religio in hac fidei veritate conquieuit firmiter credens non posse fieri dissolutionem concilii sine consensu eius, spes autem omnium erat ipsum dominum Eugenium attenda maxima adhesionem huic sancte synodo per eum solemniter prestita deinceps in vnitatem fidei cum tota ecclesia permanere, a qua iterum prohdolor se grauius p attentatam secundam dissolutionem huius sacri concilii sine consensu ipsius separauit. Et cum fuisset iterum admonitus vt hoc ipsum reuocaret expe- ctatoque diuturno tempore vt rursus errorem dimiteret pertinacius in eo permansit auctoritatem conciliorum generalium & veritates fidei circa eam declaratas assidue conculcas. Quodq; confide- rans hec sancta Synodus & videns se nihil apud eum admonitiones & expectationem proficere om- nibus christianis rei huius veritatem manifestare debuit ne aliquos deinceps in suos errores attrahe- re possit qui per ignorantiam laqueos perditionis incurrant, sed potius lumen doctrine ecclesie catho- lice iugiter sequentes faciant rectos gressus suos in acquisitione eterne salutis, sitq; omnium vna fi- des, vna societas spei in vinculo pacis. Et vt clarius rei series ipsius innotescat, possintq; cuncti plenius veritatem ab errore, lumen a tenebris discernere, quinque conclusiones in sua congregatione generali co- cludit hec sancta Synodus nono Calendas Iulii proxime preteriti declaratiuas eorum que aduersus duas veritates in decreto supra memorato positas, prefatus Gabriel dictus tunc Eugenius papa quar- tus hec attentauit. Quarum quidem conclusionum tenor talis est.

¶ Veritatibus duabus predictis repugnat prima huius sacri Basiliens. concilii preten- sa dissolutio seu translatio per Eugenium papam modernum de plenitudine potestatis apostolice vt asserit atentata.

¶ Veritatibus duabus predictis repugnant errores Eugenii pape moderni post primam preten- sam dissolutionem siue translationem synodalis monitus aciusus sententia, & forma sibi oblata iudicia- liter reuocauit.

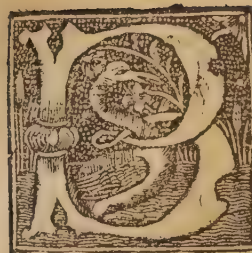
¶ Veritatibus duabus predictis repugnat sacri huius Basiliens. concilii preten- sa dissolutio siue transla- tio per Eugenium modernum citatum super facto reformationis atentata de plenitudine potestas- tis vt asserit casu quo contra ipsum, aut aliquem de suis presidentibus procederetur inexcusabilem in fide contineret errorem.

¶ Veritatibus duabus predictis repugnat huius sacri concilii Basiliensis iterata dissolutio seu trans- latio preten- sa ipsum modernum Eugenium dissoluentem seu transferentem in reuocatum errorem probat iterum esse prolapsum.

¶ Veritatibus duabus predictis repugnat iterata dissolutio, seu translatio necnon ipsius Eugenii post eius monitionem synodalem vt ipsam dissolutionem seu translationem preten- sam vt premit- titur factam reuocaret. Declarataq; continuata in eadem longa permanentia aperta- que sua rebellio & al- terius congregationis in vim preten- se dissolutionis sub nomine concilii generalis erectio hoc sacro du- rante Basiliensi concilio sunt de eiusdem Eugenii pertinacia euidentia testimonia clamore accentoris.

¶ Que quidem omnia deduci voluit hec sancta Synodus in noticiam cunctorum per presentes vt euulis erroribus de agro domini vnitas fidei refloreat, & omnibus amplexantibus veritatem ecclesia dei consequatur salutem & pacem que per huiusmodi dissolutiones & impugnationes per prefatum Gabrielem tunc dictum Eugenium papam quartum aduersus sanctam Synodum suscitatas quam plurima pericula & detrimenta hucusque sustinuisse dignoscitur & sicuti in errore suscitata scandala & schismata succreuerunt sic ex agnitione veritatis pax & tranquillitas oriatur, ipsaque christi ecclesia destructis aduersitatibus vniuersis securitate gaudeat & salute. Nulli ergo omnino hominu liceat hanc paginam nostre declarationis notificationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei & vniuersalis ecclesie se nouerit incursu- rum. Datum Basilee in sessione nostra publica sexto nonas Iulii. Anno a natiuitate domini Mille- simo, cccc. trigessimono apostolica sede vacante.

C SESSIO TRIGESIMASEXTA DE CONCEPTIONE GLORIOSISIME BEATE MARIE VIRGINIS.



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS A

in Spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei memoriam. Elucidatibus diuine gratie mylteria mercedem gloriosam repromisit eterna dei p̄is sapiētia dū ait. Qui elucidant me vitā eternam habebunt, quod etiā de gloriosa virgine que ipsam p̄is sapiētiā dei filiū eternum in vtero pertulit ac mundo peperit sacrosancta legit ecclesia. Nā quicquid de dignitate & sublimitate virginis matris educitur in lucem. Hoc non dubium est ad laudem & honore filiū sui pertinere. Et qui honorificant gratiam & sanctitatem matris honorificant & elucidant gloriosum nomen filiū eius, qui ipsam sanctificauit & repleuit gratia. Vnde si in ceteris reb⁹ elucidatio veritatis que a dño deo est preclara merita parturit in ea re specialiter fructus vberimos afferre speranda est que sanctificationem et dedicationem templi eius concernit, in quo ante secula antequam terra fieret & ab eterno sibi mansionem ordinauit prima & eterna veritas id quoq; maxime congruit vt pax habeatur in questionibus concernentibus sanctitatem illius per quam pax diffusa est in terris. Hactenus vero difficilis questio in diuersis partibus & coram hac sancta synodo super conceptione ipsius gloriose virginis Marię matris dei, & exordio sanctificationis eius facta est quibusdam dicentibus ipsam virginem & eius animam per aliquod tempus aut in stans temporis subiācuisset actualiter originali culpe. Aliis autem econuerso dicentib⁹ a principio creationis sue deum ipsam diligendo gratiam eidem contulisse p̄ quā a macula originali illam beatissimam personam liberās & preferuans sublimiori sanctificationis genere redemit, cum fundaret eam ipsam altissimus & ipsam fabricaret filius dei patris vt esset mater eius in terris. Nos vero diligenter inspectis auctoritatibus & rationibus que iam a pluribus annis in publicis relationibus ex parte vtriusque doctrine corā hac sctā Synodo allegate sunt. Aliisq; etiā plurimis sup hac re visis & matura cōsideratione pensatis doctrinam illam differentem gloriosam virginem dei genitricem Mariam preueniente & operante diuini numinis gratia singulari numquam actualiter subiācuisset originali peccato, sed immunem semper fuisse ab omni originali & actuali culpa, sanctamq; et immaculatam tāquā piā & consonam cultui ecclesiastico fidei catholice recte rationi & sacre scripture ab omnibus catholicis approbandam fore tenendam & amplexandam diffinimus & declaramus, nulliq; de cetero licitum esse contrarium predicare seu docere. Renouantes preterea institutionem de celebranda sancta eius conceptione que tam per romanam quam per alias ecclesias sexto Idus Decembris antiqua & laudabili cōsuetudine celebratur statuimus, & ordinamus eandem celebritatem prefata die in omnibus ecclesiis monasteriis et cōuetibus christiane religionis sub nomine conceptionis festiuis laudibus colendam esse, cunctisque fidelibus vere penitentibus & confessis ea die missarum solemnīs centum, primis autem vel secundis vesp̄is totidem. Sermoni vero verbi diuini de ea festiuitate interessentibus centum quinquaginta dies concessione perpetuis temporibus duratura de iniunctis sibi penitentis. hec sancta synodus elargitur. Datum Basilee in Sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliensi solenniter celebrata decimoquinto kalendas Octobris. Anno a natiuitate domini. Millesimo quadringentesimo trigesimo nono.

SESSIO TRIGESIMA SEPTIMA ET EST REVOCATIO PROTESTATIONVM CONVENTIONVM IVRAMENTORVM.



GENERALIS SACROSANCTA SYNODVS BASILIENSIS B

in Spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiā representans, ad futuram rei memoriam. Quoniam in opere necessario quod fauente superna gratia aggressuri sumus in eligendo summū pontificem & prouidendo saluti ecclesie in gloriam omnipotentie dei nō solū querere oportet que ad ipsius operis cōsummationē pmouent, verū etiā impedimenta tollere que felici progressui rerum agendarū aduersari aut officere possunt vel quolibet cōtraire vt purius sancti⁹ et liberius ipsa electio summi pōtificis fiat oēs & singulas protestationes que possunt puritati sinceritati & libertati & efficacie eiusdē electionis & eligendi per sacrum concilium summi pontificis obedientie plenarie obuiare, necnon couēntiones pactiones promissiones obligationes iuramenta condita intelligentias & intendimenta vbicunq; qualitercunq; & per quoscunq; cuiuscunq; status gradus conditio

tionis & preeminentie etiam si imperiali regali cardinalatus archiepiscopali, ducali, aut alia quacunque ecclesiastica vel mundana perfulgeant dignitate in aduersum huius electionis factas & facta fiendas & fienda ex abundanti damnat & reprobatur & annullat, prout etiam de se ipsis nulla nulliusque roboris vel momenti existant, mandans sub obtestatione diuini iudicii, & sub excommunicationis pena quam in contrarium faciendo ipso facto incurrant, & precipiens ne quis talia facere, vel iam factis uti aut eadem obseruare quouis modo presumat. Omnesque & singulos ab huiusmodi promissionibus & obligationibus quibuscunque etiam iuramento vallatis eadem sancta Synodus ad cautelam & ex abundanti absoluit & relaxat, & prout hec de facto processerunt absolutos & relaxatos esse declarat. Datum Basilee in Sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliensi solenniter celebrata nono kalendas Decembris. Anno a natiuitate domini. Millesimo quadringentesimo trigésimonono.

CALIVD DECRETVM EIVSDEM SESSIONIS DE MODO ELIGENDI SYMMVM PONTIFICEM.

A



BASILIENSIS SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS ni spiritu sancto legitime congregata vniuersale ecclesiam representans, ad futuram rei memoriam. Consolabitur dominus syon & consolabitur omnes ruinas eius ait Esaías propheta, & ponet desertum eius quasi delitias, solitudinem eius quasi hortum domini, gaudium & letitia inuenietur in ea, gratiarum actio & vox laudis, quod iam aspirante singulari gratia spiritus paracleti in ecclesia conspiciere speramus, & videre pastorem bonum constituendum a domino super familiam suam, qui sapienti & fidei regimine releuet ipsam ecclesiam a languoribus suis, quos ex inutili & damnosa administratione hactenus perpeffa est. Et licet diuersis temporibus diuersi modi super electionem romanorum pontificum obseruati sint, prout necessitas & utilitas ecclesie exposcebat, nunc tamen cura rei huius sub directione omnipotentis dei incumbit huic sancte synodo congregatae pro reformatione ecclesie & salute omnium fidelium in nomine christi saluatoris qui ait, Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi ego sum in medio eorum. Etiam post editionem salubrium decretorum & sacrorum canonum, atque iustam depositionem illius qui ipsos canones & decreta spernebat ac paruipendebat sancte reformationi & restauracioni legis diuine ac publice salutis vehementer obfistens, superest virum talem querere a domino & cum beneplacito sue benignitatis eligere, per quem desiderata cunctis gentibus ipsa reformatio atque salutaris gubernatio ecclesie dei in salutarem reuducantur effectum. Nam & singulariter futuro pastori incumbit bene regendi necessitas, dum recens exemplum sui predecessoris ob eiusdam damnosum regimen eiectionis ante oculos positum habebit. Dudum quoque in quarta Sessione huius sancte synodi celebrata duodecimo Calendas Iulii. Anno a natiuitate domini. Millesimo quadringentesimo trigésimo secundo statutum fuit de electione romani pontificis si sede apostolicam hoc sedente concilio vacare contingeret in hunc modum. Hec sancta synodus decernit statuit atque diffinit quod in euentu vacationis sedis apostolice hoc sacro concilio durante, electio summi pontificis in loco istius sacri concilii fiat. Et interdicit ne alibi celebretur. In contrarium attentata quauis auctoritate etiam si papali non obstantibus quibuscunque constitutionibus editis vel edendis, aut aliis in contrarium faciendis, ac si de ipsis de verbo ad verbum esset facienda mentio specialis, aut iuramento firmata existant, quibus ex certa scientia derogat, & decernit nulla & irrita esse declarat & nullius roboris vel momenti ipso iure. Contrarium facientes & attentantes sint tam actiue quam passiuę quo ad electionem romani pontificis, & quascunque alias dignitates inhabiles, & omnibus habitis dignitatibus perpetuo priuati, & infamie notam & excommunicationis sententiam incurrant ipso facto. Quod si forsitan aliqua de facto pretenfa electio presumeretur, tam electus pretenfus quam illi adherentes & eum pro tali gerentes supradictas penas incurrant. Absolutionem omnium & singulorum qui premissas sententias aut aliquam earum incurrerint quoquomodo dicta sancta synodus tantummodo preterquam in mortis articulo sibi referuat, decernens presens decretum ligare afficere, vim & effectum habere & sortiri post quadraginta dies continuo proxime secuturos a die publicationis eiusdem. Deinceps autem in nostro decreto septime Sessionis ordinatum fuit quod in euentum predictum vacationis sedis apostolice hoc sedente generali concilio ante sexaginta dies a tempore ipsius vacationis continue computandos ad electionem romani pontificis minime procederetur

procederetur, quē terminum sexaginta dierum postquā vacauit ipsa sedes per depositionem Gabriēlis olim Eugenii pape quarti hec sancta Synodus duxit expectandum. Deceuitq; a fluxu illo termino electionē Romani pontificis in hoc sacro concilio esse faciendā modis & formis per ipsum concilium declarandis prout in decreto nostro trigésimequinte Sessionis plenius continetur. Cū autē iam post eiusdem termini lapsum adhuc per plures dies ad electionem prefatam procedere distulerimus, ecclesiāq; acerrimos dolores patiatum dum protelatur sedis apostolice diuturna vacatio, & differtur noui pastoris electio, ipse quoq; qui iustissime depositus est variis artibus ecclesiam cōturbare conatur & apostolice sedis primatum nephanda p̄sumptione tenere & occupare in graue scandalum ecclesie, & magnū periculum fidei, & religionis christiane qui pertinaciā suam in dies magis ac magis hominibus manifestando mense Septēbris proxime preterito horrēdā inuectiuam aduersus veritates fidei in hanc sanctam Synodum eiusq; fautores & defensores promulgauit, non correctionem seu emendationem proferens, sed omnē incorrigibilitatē & pertinaciā ostēdens, atq; p̄priis factis toti mundo manifestās quod necesse est ecclesie catholice de prudenti et fideli pastore providere qui eam a persecutionib; tam reprobī hominis defendat, fidemq; cōseruet, ac iustitiam & veritatē tueatur, animasque precioso Christi sanguine redemptas quas pretatus Gabriel seducere nititur dirigat in viam salutis. Nam sicut res ipsa iudicat plura & maiora scandala in dies euenient, nisi per auxilium gratie dei de remedio prouideretur opportuno. Ad quod querēdum & de idoneo pastore prouidendū necessitas fidei maxime nos impellit, volens itaq; tandem hec sancta synodus post maturam, & longam expectationem exoluere debitum obsequium domino deo suo, & saluti atq; necessitati ipsius ecclesie, vt tenetur p̄uidere ad laudem & gloriam beatissime trinitatis patris & filii, & spiritus sancti statuit decernit, & declarat electionem Romani pontificis faciendam & celebrandam esse pro hac vice per hoc sacrum cōcilium Basiliēn. seu eius auctoritate modis et formis infra scriptis.

Et primo quod vna cum dilecto ecclesie filio Ludouico tituli sancte Cecilie, sancte Romane ecclesie presbytero cardinali Arelatē. vulgariter nūcupato p̄sente, et presidente huic sacro cōcilio. Et aliis ipsius sancte Romane ecclesie cardinalibus, si qui ante consummatā electionem futuri summi pontificis aduenerint et adherentes huic sacro concilio eidem electioni interesse voluerint. Alii tam de p̄latīs q̄ ceteris honorabilibus ecclesiasticis viris in sacerdotio aut saltē dyaconatus ordine constituti vsq; ad numerū triginta et duorum per eandem Synodum ad predictā electionem faciendā in nostra generali congregatione, ac in sessione publica nominandi et deputandi potestatem habeant, prout legē cundū deum et cōscientias suas eisdem videbitur, hac vice libere eligendi summū pontificē auctoritate huius sancte synodi ita vt ille absq; vlla exceptione ab vniuersali ecclesia summus pōtifex habeatur, qui ab omnibus predictis sic debentibus pro hac vice eligere, aut saltē a duabus partibus ipsorum fuerit electus, et consensum, vt infra dicitur prestiterit. Nec valeat electio nisi due partes predictorū in ipsum electum consenserint et conuenerint, qui omnes pro hac vice eligere debentes tanto attentius, sinceris mentibus et expurgatis conscientiis idoneum et perutilem pastorem eligere curent, quanto ecclesiam in maioribus necessitatibus positam cōspiciunt. Ad solum deum oculos dirigentes, qui in districtissimo examine de tāto et tam arduo negocio (ex quo pendet salus vniuersalis ecclesie) redditi sunt rationem. Ordināt insuper statuit et decernit hec sancta Synodus quod supradicti eligere debentes die sequente post nominationem eorum in congregatione generali conueniant omnes in maiori ecclesia Basiliēn. in qua missa & sermo solēnes celebrentur, et fiant put est de more fieri in die quando intratur conclaue, tenebiturq; eodem die publica sessio, & ibi omnes suscipiant eucharistie sacramentum, ac iuramentum prestent quod in vigesima tertia sessione huius sancte synodi extitit ordinatum. Quibus peractis sine redeundo in domos suas intrent conclaue ad hoc ordinatum in domo huius ciuitatis Basiliēn. in qua sacra deputatio pro communibus teneri cōsuevit ad electionem huius celebrandam, & consequenter presentandum, ac intimādum, ceteraq; faciendum obseruādum & prosequendum que in presenti decreto expressa sunt, & que in ceteris hic non expressis alia decreta huius sancte synodi, necnon alie constitutiones & ordinationes videlicet tam in corpore iuris clausē q̄ extrauagantes que hactenus obseruari cōsueuerunt de cardinalibus, & aliis electoribus Romani pontificis statuunt & decernunt, que omnia saluis expressis in predicto decreto volumus in suo robore permanere. Et etiā in predictis ad eligendum pro hac vice deputatis & deputandis locum habere quēadmodum de cardinalibus in predictis decretis constitutionibus & ordinationibus statutum & ordinatum reperitur. Sed nullum eisdem expressis quouismodo preiudiciū generare.

A ¶ Electus autem in papā presentata sibi electione si presens in hac ciuitate fuerit, per aliquos ex ipsis vel alios ad hoc habentes mādātū ab eis in p̄sentia notariū, & saltē decem personarum requisitus teneatur infra diē naturalem ab hora requisitionis consentire, ac iurare modo & forma inferius descriptis. Alioquin eius electio pro infecta habeatur. Volumus autē quod si cōtingeret ipsum electū huiusmodi electionem non acceptare seu ei nō consentire modo & forma, & in tēpore ordinatis & prefati ad eligendū ordinati ad alterius electionē procedant priusq̄ exeāt conclaue, si prefatus electus in hac ciuitate fuerit. Si vero fuerit extra ciuitatē eo casu infra tridū post noticiā habitā in concilio, & per ipsum concilium in cōgregationē generali declaratā de reculatione per electū facta iterum intrēt cōclaue pro electione alterius faciēda omnibus modis & formis sicut superius dictū est. Et si quis ipsorum electorū a tēpore primī ingressus cōclauis in antea recederet a cōcilio, vel decederet, aut impedimētum haberet per quod nō posset electioni interesse, vel etiā conclaue intrare nollet, alius loco eius subrogetur de eadē natione per ipsos ad eligēdum deputatos, aut per maiore partē ipsorum qui habebit cōmunicare & iurare prout pfati deputati, aut maior pars ipsorū ordinauerit, duretq̄ potestas omniū & singulorū p̄dictorū absq̄ noua deputatione electorū donec electio per eos faciēda realiter per cōsensum electi sortita fuerit effectum. Hanc autē formā & modum electionis approbat, statuit, ordinat, & decernit hec sancta synod⁹ pro hac vice, Et ad omnē scrupulum submouēdū omnes & singulos in eadē synodo p̄sentes & vēturos, & qui ei adhibebūt quātum ad huiusmodi electionis opus & totalē effectum ab omnibus sentētiis excommunicationis (si quas forsan incurrerint) & quibuscūq̄ cēsuris a iure vel ab homīne generaliter vel specialiter, etiam a conciliis promulgatis absoluit, ipsosq̄ ad omnes actus in eadē synodo agēdos actiue vel passiue quatenus opus est habilitat & habiles esse declarat, volēs etiam vt specialiter in omnibus ad eligēdum deputatis aut deputadis (vt p̄mittitur) locū habeat constitutio Clemētis. v. que ordinat vt nullus ex cardinalibus cuiuslibet excommunicationis suspensionis, & interdicti p̄textu a dicta electione repellī valeat, ceteris eiūsdē concilii decretis in his que superius expressa non sunt semper saluis, sup̄lēs ex certa scientia & plenitudine potestatis omnes & singulos defectus, si qui forsitā interuenerint in p̄missis, ac etiam suspēdēs omnia iura positiuā in cōciliis ḡnālibus, & summis pōtificib⁹ edita & statuta, & ordinationes cōsuetudines & priuilegia quibuscūq̄ concessa, penas cōtra quoscūq̄ ordinatas. Et eis derogant inquātū effectum p̄sentis decreti impedire possent quoquomodo in cōtrariū facientibus non obstantibus quibuscūq̄. Preterea cum necessitas rerum & circūstantie tēporis id exposcant, vt hec sacra synodus & ipse summus pontifex p̄ dei gratiam in proximo assumendus quā maxime vnum sint eadē charitate, & vnanimi consensu q̄ pluribus ad hec vigētibus rationibus ordinat & decernit, vt electus in summum pontificē priusquā aliquid graue in his que pertinet ad administrationē papatus exerceat insignia coronationis sue assumere debeat in loco huius sacri concilii ad quē si absens fuerit infra terminum sibi assignādum per deputatos ad eligendū vel maiorem partem eorūdem venire teneatur.

¶ Forma consensus professionis & iuramenti p̄standi per ipsum electum in pontificem.

B ¶ In nomine sancte & in diuine trinitatis patris & filii, & spiritus sancti. Ego, N. elect⁹ in papam omnipotenti deo cuius ecclesiam suo p̄sidio regēdam suscipio. Et beato Petro apostolorum principī corde & ore profiteor q̄ diu in hac fragili vita constitutus fuero, me firmiter credere & tenere fidem catholicā secundū traditionē apostolorum generalium conciliorū, & aliorum sanctorum patrū, maxime autem sacrorum octo conciliorum vniuersalium videlicet primī Nīceni secundī Constantinopolitani, tertiī Ephesinī, quartī Calcedonēn. quinti & sexti. Item Constantinopolitani, septimi. Itē Nīceni, octauī quoq̄ Constantinopolitani, necnon Lateranēn. Lugdunēn. Viennēn. Constanti. & Basili. ḡnālium conciliorum, & illam fidē vsq̄ ad animam & sanguinē confirmare, defensare, & predicare, ritūq̄ pariter sacramentorum ecclesiasticorū ecclesie traditum omnimode prosequi & obseruare polliceor etiam fideliter laborare pro tutiōne fidei catholice & extirpatione heresum & errorū, reformatione morum, executione & obseruatione decretorum Constantiēsis & Basiliēsis conciliorum, ac pace in populo Christiano. Iuro etiam prosequi celebrationem conciliorum generalium, ac confirmationem electionum iuxta decreta sacri Basiliēn. concilii. Hanc autem professionē in mea manu subscripsi, & tibi omnipotenti deo super altare pura mente offero, & in die tremēdi iudicii redditurus sum de hoc & aliis meis operibus rationem, quā etiam professionem in primo publico consistorio solemniter repetam. Datum vt supra patebit.

¶ Decretum

Decretum inhibitionis ne bona electi & eligentium rapiantur.

Sacrosancta generalis synodus Basiliensis ad perpetuam rei memoriam, Cum ea que laudabiliter pro reprimendo conatus malignantium ordinata sunt nullatenus negligi deceat, sed potius diligenter seruari studio, sacrum canone dudum in concilio Constantiensi editum aduersus illos qui bona electorum famabantur de nouo electi in summum pontificem rapere audere, innouat hec sancta synodus sub huiusmodi tenore. Omnis etas ab adolescentia sua prona est ad malum, ad id presertim ad quod cupiditatis & auaritie stimulis incitatur. Fiunt autem & facte sunt leges, ut earum metu humana refrenetur audacia, tutaque sit inter improbos innocentia, & refrenetur nocendi facultas. Cum itaque nonnunquam euenisse comperimus, quod electo Romano pontifice nonnulli sub pretexto preste cuiusdam abusiue licentie res & bona sic electi quasi culmine diuitiarum adepto falso pretendentes occupati concedi. Nedum illius sic electi immo aliquando nonnullorum quos electos esse mendaciter confingunt domos res & bona Cardinalium, aut electorum Romani pontificis, & aliorum in loco conclauis existentium etiam violenter inuadunt recipiunt occupant & transportant lucri facta existimantes, ex quibus si permitterentur plura pericula, scandala, rapine, furta, & nonnunquam homicidia sequerentur. Nos igitur tam scelerate temeritatis & audacie viam precludere; & huiusmodi periculis & scandalis obuiare volentes, prefatum damnantes sceleratum abusum talia fieri hoc edicto prohibemus, statuantes quod quicumque cuiuscunque status aut conditionis existant contra hoc presumpserint attentare, aut ad hoc auxilium consilium vel fauorem prebere penas quas in violentos raptores & occupatores huiusmodi iura atque apostolice & imperiales constitutiones statuunt, & eo ipso excommunicationis sententiam incurrant, a qua nisi per hanc sanctam synodum, aut futurum Romanum pontificem preterquam in mortis articulo & facta satisfactione absolui nequeant, & omni officio beneficio priuilegiis ac dignitate ecclesiastica & mundana feudisque & rebus aliis, si que aut quas in Romana vel aliis ecclesiis obtinebit sit priuatus, & instabilis actiue & passiue existat Ciuitas vero que in premissis culpabilis fuerit ecclesiastico subiaceat interdicto, huic adiacentes sanctioni ut domini temporales rectoresque & officiales ciuitatis vel loci ubi electionem Romani pontificis contigerit celebrari illa imminente premissa fieri sub grauibus penis publice & realiter prohibeant, & prohibitionem diligenter faciant obseruari. Ceteris constitutionibus circa talia editis in suo robore duraturis. Et quia nunc imminet electio Romani pontificis per hanc sanctam synodum, seu eius auctoritate celebranda ubi obseruatione & executione prefate constitutionis opus est nos omnia & singula predicta agendi & exequendi illis personis tam ecclesiasticis quam secularibus que postmodum in nostra cancellaria nominabuntur plenam & liberam committimus, & concedimus facultatem & potestatem decernentes litteras super hoc fieri cum censuris & aliis remediis iuris etiam cum inuocatione brachii secularis & clausulis opportunis. Datum ut supra.

Ne tempore electionis fiat audientia.

Sacrosancta generalis synodus Basiliensis ad futuram rei memoriam. Ne variarum rerum occupatio actum salubrem electionis futuri pontificis impediat aut perturbet. Decernit hec sancta Synodus, ut ad tam necessarium & tam salubre electionis negocium attentius procedatur. Audientia, & omne causarum & litium exercitium in hoc sacro concilio preter audientiam camere a die quo deputati ad eligendum summum pontificem intrabunt conclaue. Et deinceps ad publicationem electionis ipsius summi pontificis inclusiue suspendenda esse, eademque hoc presenti decreto suspendit & prohibet, irritum decernens, & inane quicquid in contrarium fuerit attentatum. Datum ut supra.

SESSIO TRIGESIMAOCTAVA.

SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS IN SPIRITUSANCTO legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad perpetuam rei memoriam. In Esdra scriptum est. Veritas magna & fortior pre omnibus. Omnis terra veritas. C

tatem inuocat. Celū etiam ipsam benedixit, veritas manet, & intalescit in eternū, & viuūt, & obtinet in secula seculorū. Non est apud eā accipere personas, neq; differentias, sed que iusta sunt facit omnibus iniustis, Cuiusquidē veritatis fortitudinem dum pugnare conatur Gabriel quondā dictus Eugenius papa quartus iusto iudicio a papatu depositus seipsum magis deiecit & prosternit qui nuper apud florentiam prout per summariā informationem accepimus libellū quēdā qui incipit Moyses seruus dei promulgauit, in quo pretenfam translationem prefatam huius sacri concilii in Ferrariam, quā erroneam in fide pluribus decretis & epistolis nostris lucidissime declarauimus. Nec non erectionem schismaticā conuenticuli Ferrariensis sub nomine generalis cōcilii, hoc sacro durante concilio in vim prefate translationis attentatā maiori semper cum pertinacia defendere & approbare conatur. Adiciens q; a recta linea per anfractus erroris exorbitauimus. Quodq; concilium Constantiense in malignū sensum & a sana doctrina penitus alienum pertraximus in hoc q; declarauimus per sessionem nostram. xvi. kalēdas Iunii proxime preteriti celebratam tres veritates, quarum tenor sequitur.

- A **¶** Veritas de potestate cōcilii generalis vniuersalem ecclesiā representantis super papā & quolibet aliterum declarata per Constantiē. & hoc Basiliē. generalia concilia est veritas fidei catholice.
- B **¶** Veritas hec q; papa conciliū generale vniuersalem ecclesiā representās actu legitime congregatum super declaratis in pfata veritate, aut aliquo eorū sine eius cōsensu nullatenus auctoritative potest dissoluere, aut ad aliud tempus prorogare, aut de loco ad locum transferre est veritas fidei catholice.
- C **¶** Veritatibus duabus predictis pertinaciter repugnans est censendus hereticus. Conatur quoq; ipse Gabriel post predicta per eum asserta sub obscuritatibus verborū mundū inuoluere dicens se tam nare & reprobare veritates p̄dictas ad sensum Basiliē. quē inquit facto demonstrauit. Neq; illū sensum explicans, nec in quo sensu eas approbare velit manifestās, que fortassis ideo subicit, quoniā manifeste videt verba dictarum veritatū ita clara esse & aperta sicut sunt quod de nulla obscuritate notari merito possunt. Nec ad multiplices protrahunt sensus, & per cōsequens quod ille primus sensus iuxta quē se dicit reprobare dictas veritates nullatenus allegari potest. Hoc autem notum facimus vniuersis catholicis quod nullum sensum in his habet hec sancta synodus, nec habere vult nisi quē sacra synodus Constantiē. habuit in declarationibus suis sensum verum & catholicum, quēq; semper habuimus in declarationibus per nos factis in secunda vndecima duodecima vigesima nona, & aliis sessionibus nostris, ac epistolis synodalibus pariter cum cardinalibus sancte Romane ecclesie patriarchis archiepiscopis episcopis oratoribus qui in nostro cetu affuerunt fideliter & vnanimiter credentibus quod concilium habet potestatem immediate a Christo cui papa obedire tenetur prout veritas prefata in concilio Constantiē. declarata diffiniuit, quodq; hec veritas est iuris diuini quod papa ipse concilium generale vniuersalem ecclesiam representans legitime congregatum eo modo quo frequenter declaratum est sine eius consensu dissoluere, aut de loco ad locum transferre non potest, neq; aduersus has veritates preualere potuit Gabriel ipse, qui pretenfam dissolutionem huius sacri concilii sine eius consensu prima vice per eundem Gabrielem attētatam hoc sacro concilio eidem ex parte dei omnipotentis precipiente atq; mādante iudicialiter reuocare compulsus est, ac in sua adhesionem eam declarauit nullam irritam & inanem. Ipsaq; non obstante concilium legitime continuatum fuisse & prosecutionem habuisse, & habere debere reuocando etiam expresse litteras incipientes, deus nouit, que suo nomine facte dicebantur, & aduersus huius sacri concilii, & aliorum conciliorum auctoritatem varios errores continebant. Itē duas litteras suas incipientes. Inscrutabilis, & In archano. Alias etiam quascunque, ac quicquid per ipsum aut suo nomine in preiudiciū aut derogationem huius sacri concilii Basiliensis seu contra eius auctoritatem factum & attentatum seu assertum erat. Ecclesia catholica tunc in pace conquieuit tenens firmiter esse verum & catholicum, quod papa absq; consensu concilii ipsum dissoluere aut transferre non potest, cognoueruntq; cuncti fideles quod acquiescere oportet iudicio generalis concilii summum pontificem, cum post tam diuturnam resistentiam duorum annorum quibus ipsam dissolutionem idem Gabriel iustificare conabatur acquieuit iudicio generalis concilii presentans iudicialiter coram eodem formam sue confessionis quemadmodum sacrum concilium ordinauit reuocando expresse, vt dictum est, quecunq; asserta per eum aut nomine suo in contrarium. Possuntque omnes catholici nunc videre quanta plaga inferretur ecclesie dei si reuocaretur in dubium illa declaratio facta in concilio Constantiensi vigore cuius & infallibili, ac inexpugnabili auctoritate depositio Iohannis vigesimi tertii, & priuatio benedicti a iure papatus

iure papatus, si quod habebat sic in suis obediētiis nuncupatorum, ac etiam electio Martini cui successit olim Eugenius facte sunt, & a quibus consequenter omnes creationes cardinaliū, promotiones prelatorū & aliorum ordinum, & graduū ecclesiasticorū facte sunt quātūcūq; declarationis eiusdem auctoritatis date a Christo cōciliis generalibus vigor deperiret si summi pontifices possent concilia dum cōgregata essent transferre de regione in regionē sine consensu ipsorū, & eidem conciliis precipere vt dissoluerentur, aut discederent, etiā si noller quoties liberet ipsis pontificibus. Verū in hac reprobatione dictarū veritatū, quā idem Gabriel facit in p̄fato libello intelligere possunt omnes fideles, quomodo iam id verificatur quod a septē annis in sua duodecima sessione de ipso Gabriele p̄dixit hec sancta synodus cū ait. Et quātū ex eius verbis factisq; colligi potest, nil aliud pretendere videtur nisi, vt ecclesiā pessundet, iusq; sibi & successoribus faciat nō solum abrogandi ritum sacrorū conciliorum, & ea prohibito dissoluendi. Sed & ipsorū decreta spiritu dei promulgata a quibus status p̄det vniuersalis ecclesie irritadi & abolendi, & presertim declarationē illam q̄ in his que ad fidē, extirpationem schismatis & generalem reformationem in capite & i mēbris pertinent quilibet etiā papalis dignitatis decretis generalis concilii subicitur hec in prefata. xii. sessione habentur que nūc idem Gabriel aperte manifestat. Vnde omnes intelligere possunt q̄ iuste hec sancta synod⁹ hucusq; eidem restitit, conspiciūt animū obduratum quo auctoritati generalīū conciliorum factis & verbis resistebat contēnendo etiā & violando volūtariē sanctos canones pro salute animarū editos. De quibus ait Damasus papa. Violatores canonū voluntariē a sanctis patrib⁹ grauius iudicatur, & a spiritu sancto instinctu cuius ac dono dictati sunt dānantur, quoniā blasphemare in spiritū sanctū non incongrue videtur qui contra eosdē canones non necessitate compulsi, sed libenter, vt p̄missum est aliquid aut proterue agunt, aut loqui presumunt, aut facere volentibus sponte consentiunt. Talis enim presumptio manifeste vnum genus est blasphemātium in spiritū sanctū. Reprobat insuper prefatus Gabriel & dānat suā depositionem prefate veritatis in concilio Constātiē. declarate post longam expectationem et maturam examinationem iudicialiter processit p̄pter heresim schisma, simoniacā notoriam prauitatem, periuriū & contemptū, ac violationem assiduā synodaliū decretorū cōcernentiū reformationem ecclesie generalem in capite & in mēbris quibus incorrigibiliter scandalizabat ecclesiā dei, a quibusquidē nequaquā se in p̄fato libello expurgat, sed cōiicia & maledicta in hoc sacrum concilium & supposita eius referre conatur, & sententiā in iudicē ferre a quo legitime condēnatus extitit & postquā per ecclesiā hereticus iudicat⁹ est veros catholicos doctrinā ipsius ecclesie inuariabiliter tenentes hereticos appellare p̄sumit sicut mos est cōdemnatorū de heresi i suis iudicibus maledicere, & heresim obicere soleant cū veritate fuerint manifestissima superati, ad que omnia pleniorē responsionem fecimus in responsione synodali data in nostra generali congregatione Nonas huius mensis octobris. Renouat etiā penas quas aduersus supposita huius sancte synodi eo q̄ sue pretenso & erronee translationi nō parebant iam dudū anno preterito in conuenticulo Ferrariē. pmulgauit. Cū itaq; ex dicto libello omnibus constare posset quomodo prefatus Gabriel in crimine heresis, ac schismate, de quibus condēnatus est se pertinacius obduratum reddebat, & magis, ac magis se hereticum comprobat vniuersis & singulis Christi fidelibus hec sancta synodus precipit atq; mandat, vt iuxta verbum Moyse serui dei dicentis. Recedite a tabernaculis hominum impiorū, a tabernaculo & consortio, ac omni adherentia ipsius Gabrielis tanq̄ a choro Dathan, & Abiron auctoribus schismatis recedant cum effectū, illūq; omnino deuient iuxta preceptum apostoli in epistola ad Titum quā dicit hereticum hominem post primā & secundā correctionem deuīta sciens quia subuersus est qui eiusmodi est & deliquit proprio iudicio condēnatus. Nam etiā iuxta doctrinā Iohānis in secūda canonica sua. Nō habenti doctrinā ecclesie nec est dicendum aue. Omnesq; huic diuine sententie non acquiescentes merito pertimescere habēt quoniam in districto examine diuini iudicii reddituri sunt rationem, si participationē adherentiā & fauorem dicto Gabrieli per generale cōciliū cōdemnato tanq̄ heretico p̄sent. Et quoniā vt ait beat⁹ Greg. Illa capitula recipi nō debent quorū dānantur auctores. Ne ex doctrinā p̄fati libelli quē ad cōfirmationē sue heresis, & schismatis dict⁹ gabriel post suam condēnationem effecisse dicitur quēpiam fidelīū in hac re seduci contingat hec sancta Synodus districtius inhihet precipit atq; mādat omnib⁹ & singulis Christi fidelibus cuiuscūq; dignitatis, etiā si cardinalatus patriarchalis pontificalis aut alterius cuiuscūq; ecclesiastice vel secularis. Etiam si vniuersitates communitates vel collegia fuerint, ne prefatum libellum publicare, predicare, approbare, seu defendere presumant, seu eidem quouis modo assentire credere aut fauere, vel eo vti seu vtentibus

CONCILII BASILIENSIS.

eo consiliū, auxiliū vel fauorē prestare. Neq; etiā pretenſis cenſuris seu ſententiis innouationis declarationis, dānationis, reprobationis, nūciationis, cōfirmationis, & depositionis in eodē libello quomodolibet contētis quas nullas nullius roboris vel momēti eſſe decernimus, & declaramus obedire attēdere seu eas obſeruare, aut vigore earūdem, vel aliorū quorūcūq; mādatorum vel conſeſſionū, aut indultorum quaſcūq; dignitates, etiā ſi cardinalatus patriarchalis archiepiſcopaliſepiſcopalis fuerit vel beneficia, aut alia quecūq; bona ſuppoſitorū huius ſancte ſynodi, & eidem adheretiū quouiſmodo impetrare occupare aut detinere, etiā ſi motu proprio eis cōceſſa dicātur, vel ipſos ſic impetrantes occupātes, vel detinētes ad poſſeſſionem eorūde recipere vel admittere, ſeu eos in eiſdē ſuſtinere quouiſmodo pſumāt ſub penis fautorie ſchiſmatis & hereliſ, nec non aliis penis ex cōmunicationis priuationis ab omnibus dignitatibus, etiā ſi vt premititur cardinalatus patriarchales archiepiſcopales, aut pontificales fuerint beneficiis & officiis, & inhabilitationibus ad ealdē & interdicti dudum in octaua tertiadecima & .xxix. ac aliis ſeſſionibus huius ſancte ſynodi in talia facientibus promulgatis quas hec ſancta ſynodus innouat, & quas omnes hi ſinguli p̄dicti ipſo facto incurrūt, nec ab alio quā ab hac ſancta ſynodo preterq̄ in mortis articulo valeāt de p̄dictis abſolui. Et ſi qui huic ſacro concilio incorporati aut ei adherentes vigore mandatorū prefati Gabrielis olim Eugenii poſteius ſuſpēſionē ab adminiſtratione papali e manatorum ſuis dignitatibus aut beneficiis quibuſcūq; ſpoliati eſſent, aut ſpoliarentur in futurū poſſint nichilominus ſine alie cauſe cognitione aut requiſitione alterius auctoritatis poſſeſſionis huiusmodi dignitatū & beneficiorum per ſe vel per alios reintrare & recuperare aliis penis contētis in decretis noſtris ſemper in ſuo robore duraturis. Datum in ſeſſione noſtra publica in maiori eccleſia Baſiliē. ſolēniter celebrata. iiii. kalendas. Nouēbris. Anno a natiuitate domini Milleſimo quadringenteſimo trigēſimo nono. Apoſtolica ſede vacante.

Aliud decretum.

A Sacroſancta generalis ſynodus &c. Magna nobis eſt ſollicitudo, vt electiones paſtorū quibus incumbit regere gregē dominicum rite celebrentur, & quātum poſſibile eſt cuncta remoueantur que ipſarum puritati obuiare poſſunt. Quia vero ſepius contigit haecenus monaſteriorū & eccleſiarū prelatis decedentibus & eorum corporibus tumulatis ppter expectationem abſentiū vocandorū ex locis longinquis eccleſias ipſas & monaſteria vacantia interim diſpendia plurima ſuſcepſiſſe, & ppter diuturni interim expectati temporis ſpacia varia regimīna per precū ſubornatiōes data fuiſſe, vnde eccleſiis ſepius magne iacture proueniſſe noſcuntur, ſtatuit & ordinat hec ſancta ſynodus q̄ decetero ad electiones de perſonis eccleſiarū & monaſteriorū regimīne faciendas vbi abſentes haecenus vocari conſueuerunt nō teneantur illi de capitulo vel conuētū in quo electio faciēda fuerit aliquos vocare abſentes in locis vltra duas dietas ab ipſa eccleſia vel monaſterio diſtantibus exiſtentes, canonib⁹ aliter diſponentibus nō obſtātibus quibuſcūq;. Et idē in electionibus ad quaſcūq; dignitates faciēdas intelligatur. Per hoc tamē priuilegiis ſtatutis & cōſuetudinib⁹ illarū eccleſiarum & monaſteriorū, in quib⁹ ad ipſas electiones faciētes p̄lati religioſi, aut alii de aliis eccleſiis, aut monaſteriis vocādī ſunt nō intēdimus in aliquo derogare. P̄dicta quoq; in caſu electionū dūtaxat volumus intelligi aliis caſibus i quibus abſentes vocādī ſunt i diſpoſitione iuris cōmunis remanētibus. Insuper quoniā in modo, & in forma eligēdi eccleſiis & monaſteriis p̄latos maxime cū in eorū electionib⁹ per viā ſcrutiniū proceditur multa requirūtur a iure obſeruāda, quorū omiſſio hmōi electiones nullas reddit, vel ſaltē annullādas, vnde diſpēdia & q̄ plurima diſcrimīna eiſdē eccleſiis & monaſteriis haecenus ſepenumero euenerūt, & cōtinuo in poſterū euenire poſſent, ad obuiādū eiſdē diſcrimīnib⁹ & diſpēdiis ſtatuit hec ſancta ſynodus q̄ ſuperiores ad quos earūde electionū ſpectat cōfirmatio electiōes quaſlibet huiusmodi dūmodo illas alias a maiori parte capitulorū ſeu cōuētū eccleſiarū & monaſteriorū hmōi prius tamē vocatis vocādis & cōmunionē ſuſcepta & iuramētis p̄ſtitis primitus iuxta formā decreti noſtri deſuper editi de perſonis idoneis celebratas cognouerint ſuper reliquis formā cōcernentibus iuxta traditionē canonū abſq; tamē malicia & fraude omiſſis, ad cōfirmationes hmōi electionū pcedere, & taliter electis ipſarū qualitas & eccleſiarū vtilitas perſuaſerit, vt idē in eccleſiis & monaſteriis eiſdē p̄ſſe ipſaſq; in ſp̄ritualib⁹ & tēporalibus regere & gubernare, ac diſpenſare poſſint & valeāt. In poſtulationibus tñ quorūcūq; nullaten⁹ iuramēta, & cōmunio ſicut nec in electionib⁹ obmittātur. Cōſtitutionibus eiſdē in cōtrariū faciētibus nō obſtātibus quibuſcūq;. Datū Baſilee, vt infra patebit.

Aliud decretum.

B Sacroſancta generalis ſynodus Baſiliē. in ſp̄ritu ſancto legitime cōgregata vniuerſalem eccleſiam representans

representans. Ad futuram rei memoriā. Nuper in decreto nostre. xxxii. sessionis super electione Romanī pontificis promulgato inter cetera statuimus q̄ vna cum dilecto ecclesie filio Ludouico tunc sancte Cecilie cardinali Arelatē, vulgariter nūcupato, & aliis cardinalibus sacrosancte romane ecclesie, si qui ante consummatā electionem aduenirent, & ipsi electioni interesse vellent, alii triginta duo tā de prelatīs q̄ de ceteris honorabilibus ecclesiasticis viris assumerentur, qui pro hac vice auctoritate huius sancte synodi ipsum romanum pontificem eligere haberent, ita vt ille ab vniuersali ecclesia summus pontifex habeatur qui a duabus partibus omnium predictorum fuerit electus, prout hec omnia in predicto decreto latius continētur, inter quos triginta duos nominauimus & elegimus dilectos ecclesie filios Thomā abbatem de dondrainā ordinis Cisterciē, diocē, candidē casē, Iohannem de segobia archidiaconum de villauisofa in ecclesia Ouertē, Thomā de Corcellis canonicum Ambianē, in sacra theologia magistros committētes eidem plenariam facultatem eligēdi si vellent, ac assumēdi secum vnum duos vel tres alios, prout eis videretur qui assumpti & electi similem & eandem secum potestātē haberent & facultatem mandato vice & auctoritate huius sacri Basiliē, concilii nominādi & eligēdi restantes electores ipsius futuri Romanī pontificis, & etiā alios officarios pro conclauī necessariis, ita q̄ nullus p̄ eos eligendus & nomināndus censeretur esse electus & nominatus nisi a maiori parte predictorum eligētium nominatus esset & electus. Quibus iniunximus vt reciperent & nominarēt ipsos restantes electores ex toto corpore concilii habēdo respectum ad nationes & deputatio- nes in hoc sacro concilio existētes quantum fieri posset, Recipimusq̄ ab ipsis tribus p̄nominatis iuramentum quod eligerēt viros timoratos & idoneos, quodq̄ nō reuelarēt electos p̄ ipsos vsq̄ ad publicationem eorundē in ḡnali congregatione aut sessione, Sed ipsam electionem sic p̄ eos factā clausam sub eorum sigillis reponerēt in aliquo loco tuto sub fideli custodia vsq̄ ad illam diē publicationis. Volentes aut tres p̄dicti deputati nostri commissionē sibi per nos factam exequi coassumpto sibi dilecto ecclesie filio Cristanno de Gretz regine in theologia magistro p̄posito ecclesie sancti Petri in Bruna Olomucē, dioc. diē. v. mensis Nouēbris in domo fratrum minorum Basili. conueniētes elegerūt & nominauerūt tam de p̄latis quam de ceteris vsq̄ ad complēmētum numeri triginta duorum ipsis in eodē numero ex n̄ia ordinatione comprehēsis quos in certa schedulā descripserunt, & eandem clausam sub sigillis eorum in loco tuto sub fida custodia reposuerunt vsq̄ ad diē publicationis fiende. Subsequēter vero diē quarta Kal. eiusdē mensis Nouēbris in n̄ia ḡnali congregatione ad hoc specialiter indicta p̄fatam schedulam aperiētes nominationem & electionē sic p̄ eos factam publicauerunt in qua p̄sone infrastrate nominate & deputate sunt ab eisdem p̄ electoribus futuri ro. pontificis. Iohānes archieps Tharentasiē, Otho dorthusen, Georg. vifē, Franciscus Gebēnē, Ludouicus vifē, Bernardus aquen, Guillelm⁹ vercellen, Georgi⁹ augusten, Iohānes yporigen, Fridericus Basiliē, Ludouicus thaurinen, ecclesiarum ep̄i Alerānus sancti Benigni fructuarien, ordinis sancti Benedicti yporegien, diocesis, Iacob⁹ de secussa ordinis scti Benedicti thaurinen, diocesis, Cōradus de lucella Cisterciē, ordinis Basiliē, diocesis. Raymundus concheē, ordinis scti Benedicti ruthenen, dioc. Petrus sancti Cucufacis eiusdē ordinis Barchinonē, dioc. Thomas de dondrina ordinis Cisterciē, candidē casē diocesis, Anthoni⁹ arularū ordinis scti Be. Elnen. dioc. monasteriorum abbates. Iohānes de segobia archidiaconus de villauisslogia oneten, Cristānus de Gretz regine p̄positus sancti Petri in bruna olomutē, dioc. Nicolaus thibenth. Penitentiarius Constantien, Rothomagen, puincie Thomas de corcellis canonicus ambianē, Iohānes de valle rector parrochialis ecclesie depleneor Leonen, dioc. in theologia magistri, Guillelmus hugonis archidiacon⁹ metē. legum doctor, frater Iohannes de monte cameto p̄ceptor domus sancti Anthonii de Rēuerso Thaurinen, dioc. Derzellanus archidiacon⁹ cracouiē, Bernardus de bostho canonicus Ilarden, frater Bartholome⁹ de prouanis p̄ceptor domus sancti Anthonii de clauatio yporigen, diocesis. Iohānes vuiler decanus Basili. Raymū dus albiol canonicus Thirafonen, decretorū. Henricus de iudeis legū doctores. Iacobus de saltzburger galicētiatus in iure canonico canonicus ratisponen, Oēs suprascripti sunt in sacerdotio constituti.

Nomina vero p̄sonarum quas in aliis officiis necessariis p̄o conclauī deputauerunt sunt hec, Ludouicus ep̄s lausanen, pro locum tenente camerarii durante ipso conclauī, Pro custodibus conclauis Perceuall⁹ bellicen, Nicolaus grossetanus ep̄i, Iohānes sancti Michaelis de clusa ordinis scti Benedicti thaurinen, dioc. Franciscus abundantie ordinis sancti Augustini gebēnen. diocesis monasteriorum abbates, Frānciscus de fusse ordinis minorum magister in theologia, Vilhelmus de Cōstantia legum doctor canonicus spiren, Iohānes de turricella decanus Cegobricē, Theodoricus nagel canonicus ri

CONCILII BASILIENSIS.

gen. Pro clericis ceremoniarum gratia, Eneas de senis Tridentin. Michael brumen, Beluacen, eccle-
siarū canonici notarii apostolici, Pro promotoribus Hugo Barardi, Iohānes Slitzenrode. Pro pro-
curatore fiscali Robertus magnani. Pro soldano Petrus de attrio. Deinceps aut loco Bernadi episco-
pi aquen, qui allegatis p eum pluribus causis ab ingressu cōclauis, & officio electionis ad quod depu-
tatus erat se exculauit habitis deliberationibus in sacris deputationib⁹ loco eius in nostra generali cō-
gregatione nominauimus & deputauimus Ludouicum episcopum Massilien. Hanc itaq; nomina-
tionem electionem & deputationem tam debentium eligere summum pontificē quam officiariorū
necessariorum p conclauī presentī decreto eadem sancta synodus approbat & confirmat, eamq; vali-
dam esse atq; in omnibus vim robur & effectum habere decernit & declarat supplens ex certa sciē-
tia & de plenitudine potestatis oēs & singulos defectus si qui forsan interuenerint in premissis. Da-
tum in sessione nostra publica in maiori ecclesia Basili, solemniter celebrata tertio kalendas Nouem-
bris, Anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxix.

¶ Sessio trigesima nona confirmatio electionis pape.

A SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN-
in spiritu sancto legitime cōgregata vniuersalem ecclesiam representans, ad fu-
turam rei memoriam. Deus patrum nostrorum & dominus misericordie qui
fecit omnia verbo suo. Et si de omnibus a se creatis puidētia gerat cūcta certo
gubernans ordine, speciali tamen cura dilectam suā ecclesiam semper dirigit, p
qua vnigenitum suum dedit consolans eam iugiter per spiritum paracletū, qui
ipsam in afflictionibus adiuuat, in persecutionibus confortat, in tribulationib⁹
letificat. Nec eam quib⁹libet tētationibus seculi huius vinci aut superari pmittit. In cuius glorioso no-
mine congregata hec sancta synodus auctoritate duorum pcedentium cōciliorum & duorum roma-
norum pontificum dum restorationem legis diuine, & sacrorum canonum, reformationemq; mo-
rum sollicito pquisiuit studio simul etiam extirpationem heresum pacificationemq; christianorum
principum multis prosequēs laboribus varias aduersitates ptulit; & propter veritatem & iustitiā plu-
rimas persecutiones perpeffa est. Adiuuante tamen virtute dei sedulo pseuerauit in prosecutione san-
cte reformationis ecclesie pro honore dei & salute animarum. Cum autem hoc opus felices progress-
us habere non possit propter aduersitates & resistētias plurimas, quas Gabriel olim dictus Eugeni⁹
papa quartus in contrarium opponebat decreta salubria & sacros canones contemnēs & paruipen-
dens, auctoritatemq; sacrorum conciliorum verbis & factis conculcans determinationes fidei catho-
lice per ecclesiam factas pertinaciter impugnando & abulibus variis atq; criminib⁹ ecclesiam dei no-
torie & incorrigibiliter scandalizādo prout in pcessibus super hoc deductis latius continetur. Vbi tā-
dem apud eum nulla proficiebat admonitio oportuit ad illa iuris remedia recurrere; & a summo pō-
tificatu quem nimium damnose & inutiliter administrabat eundem deponere, post depositionem
cum quatuor menses & amplius essent effluxi considerantes quam grauibus sit circundata dispen-
diis quot & quantis sit plena periculis ecclesie romane prolixa vacatio sicut exacti consideratio tēpo-
ris edocet ad electionem noui pontificis procedere duximus repetitis prius in nostra publica sessio-
ne trigesima septima illis que dudum de electione summi pontificis in hoc concilio fienda in euentū
vacationis sedis apostolice ipso concilio durante in quarta & septima sessionibus eiusdem sancte sy-
nodī statuta & ordinata fuerant & facta solemnī declaratione quod pro hac vice electio romani pon-
tificis fienda & celebranda erat per hoc sacrum Basilien. concilium seu eius auctoritate, atq; etiam or-
dinatione per decretum facta trigesima septime sessionis quod vna cum dilectissimo ecclesie filio Lu-
douico tituli sancte Cecilie Romane ecclesie presbytero cardinali Arelatē, vulgariter nuncupato pre-
sente vel presidente in hoc sacro concilio, & aliis ipsius sancte romane ecclesie cardinalibus si qui ante
consummatam electionem futuri romani pontificis aduenirent, & huic sacro concilio adherētes eidē
electioni interesse vellent. Alii tam de prelatīs quam de ceteris honorabilibus ecclesiasticis viris in sa-
cerdotio aut saltem in diaconatus ordine cōstituti vsq; ad numerū trigintaduorum per eandem san-
ctam synodum ad predictam electionem faciendā in generali sua congregatione, ac in sessione publi-
ca nominandi & deputandi potestatem haberent put secundum deum & suas conscientias eisdem
videretur hac vice libere eligendi summū pontificem auctoritate huius sancte synodī ita vt ille absq;
vlla

vlla exceptione ab vniuersali ecclesia summus pōtifex haberetur qui ab omnibus p̄dictis sic debentibus p hac vice eligere, aut saltem a duabus partibus ipsorum esset elect⁹ & consensum suum iuxta formam in eodem decreto ordinatam p̄staret, Secūdm cuius decreti de positionem trigintaduo archiepiscopali ep̄ali abbatiali dignitatibus & graduum ac sciētiarum titulis insigniti nominati & deputati in nostra generali congregatione, ac demum in sessione publica, quorum nomina dignitates gradus & ordines hic haberi volum⁹ pro sufficienter exp̄ssis, Die tertio kal. huius mensis Nouemb. celebrata missa solēni p̄ prefatum cardinalem Arelatensem, ac p̄ singulos ipsorum suscepto diuine eucharistie sacramento de manu eiusdem cardinalis in presentia totius cleri & populi & iuramentis sollemnibus prestitis ipsi pariter cum eodem cardinali cōclauē intrauerunt in ea domo ciuitatis Basiliē, in qua deputatio pro cōmunibus teneri consueuit, Vbi cum magna deuotione septem diebus insistentes quinq; scrutinia successiue de mane diuersis diebus celebrata missa, & inuocata spiritus sancti gratia peregerunt. Et tandem facto quinto scrutinio ea hora qua processio huius sacri concilii domū prefatam circuibat, cantando hymnum Veni creator spirit⁹, &c. Compertum est religiosum & nobilem virum Amedeum ducem Sabaudie in solitudine rippalie Gebennen. dīo, iā a pluribus annis in virtute continentie honeste conuersantem & virtutibus domino in spiritu humilitatis ac simplici & humili habitu deseruientem in summū pontificem vniuersalis & ro. ecclie esse electum iuxta prefati decreti nr̄i. xxxvii. sessionis dispositionem. Quequidem electio post modum aperta fenestra conclauis fuit per dictum cardinalem Arelatē, publice nunciata, decātatoq; Te deum laudamus p̄ omnes sup̄ predictos ad eligendū deputatos cōcorditer sup̄ electione ipsa deum glorificantes & orationibus cōuenientibus subiunctis, ipsi a conclauē exierunt in pluuiialibus & mitris aliisq; habitibus condecētib⁹ prout statui vniuscuiusq; compete bat cōcomitantibus prelati & aliis suppositis huius sacri concilii ac p̄fessionibus oim collegiorum & cōuentuum huius ciuitatis Basiliē, cum reliquiis & decentibus ornamentis populiq; multitudine copiosa ecclesiam maiorem Basili. adierunt, vbi ipsi p̄lati & alii de sacro cōcilio vnanimiter deo gr̄as retulerunt, iteratoq; se p̄dict⁹ dñs cardinalis Arelaten. in amboꝝ ne p̄sentibus omnib⁹ electoribus deputatis, & in hoc consentientibus atq; id ipsum approbantib⁹ retulit quō ipsa electio rite & canonice fuerat celebrata, notariis apostolicis qui in conclauē fuerant etiā idem attestatibus. Que oia considerans hec sctā synodus & spem magnā gerens in domino q̄ p̄fatus Amedeus p̄ sapientia experientia iustitia clementia & ceteris virtutibus suis plurimos fruct⁹ salutis efficiet in populo dei, fidem conseruādo, mores reformando, pacemq; componendo inter principes christianos & populos velut sanctitatis amator & pacis cultor, qui cum omnibus pacem & cū nullo differentiā aut discordiam habere famatur domū sue bene & laudabiliter prepositus grandiumq; populorum prudentissimus gubernator & in rebus ecclesiasticis & spiritualibus nō mediocriter exercitatus habita super hoc in quatuor deputationibus omnium suppositorum huius sacri concilii cōcordi & vnanimi deliberatione, & demum in generali congregatione cōclusionē subsecuta ipsam electionem laudat, recipit, & approbat, & ex abundanti & ex certa scientia hoc presenti decreto ratificat & confirmat. Declarans eundem Amedeum absq; vlla exceptione ab vniuersali ecclesia teneri, haberi & reputari debere electum in verum & legitimum summum & romanum pontificem. Et hoc ipsum per presentis decreti publicationem ad notitiam volumus deduci cunctorum. Datum in sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliē, sollemniter celebrata, xv. kalendas Decembris, Anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxix.

¶ Sessio quadragesima, De consensu Felicis pape,



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN. in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad p̄petuam rei memoriam. Cum sicut ait beatus Hylarius proprium ecclesie esse soleat vt tunc vincat cum leditur, tunc intelligat cum arguitur, tūc secura sit cum separata videtur. Arca enim per quam ecclesia designatur eleuata est in sublimē, confidit hec sancta synodus quod ille qui post nubilum dat serenum inclytam sponfam suam succedētib⁹ turbationum fluctibus agitatam oculo clementiori ex alto respiciat non ferens in sui nominis iniuriā diutius conculcari. Ipsa etenim synodus posuit in domino spem suam & factus est protector eius, nec misericordiam suam abstulit qui variis ad

CONCILII BASILIENSIS.

uersitatum generibus congrua apposuit remedia premittibus quidem grauibz calamitatibus & irruentibus personis aduersus ecclesiam ipsam & auctoritate eius excitauit eadem sanctam synodum spiritus paracletus vt ad electionem noui pastoris & romani pcederet pontificis, qui se apponeret murum pro domo israel. Quequidem electio tandem cum solemnitate congrua in eadem synodo rite & canonicè celebrata extitit de persona sanctissimi Felicis quinti, tunc Amedei ducis Sabaudie ac decani militum in solitudine rippalie Gebennei diocesis in humilitatis spiritu domino famulantiū put decreto. xxxix. sessionis dicte synodi sup hoc cōfecto plenius continetur. Cuius tenor talis est.

A ¶ Sacrosancta, &c. Ad perpetuam rei memoriam. Deus patrum nostrorum &c. Post cuiusquidem decreti publicationem prefata synodus dilectissimum ecclesie filium Ludouicum tituli sancte Cecilię presbyterum cardinalem Arelatē, vulgariter nuncupatū de latere & alios legatos & oratores suos videlicet plerosq; episcopos abbates magistros & doctores iuris diuini & humani nobilem virū Iohannem comitem in Tyersteyn protectorem dicte synodi imperiali auctoritate deputatū vicegerentem, & certos milites ad eundem electum transmittēdos duxit vt ipsi electionem prefatam presentarent, & consensum eius exposcerent & requirerent iuxta formam in decreto trigelimeptime sessionis prefate synodi statutam et ordinatam, quibusquidem legatis et oratoribus in prefati electi p̄sentia constitutis, ipsumq; presentato sibi die videlicet iouis, xvii. mensis Decembris. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xxxix. Decreto electionis predictę ex parte eiusdem synodi supplici precum instantia repetitis vicibus requiritibus quatenus pro consolatione ecclesie dei in maximis his tēporibz aduersitatibus, et tribulationibus cōstitute electioni huiusmodi acquiescere, et cōsensum p̄stare, aliaq; ad que iuxta decretum trigelimeptime sessionis huiusmodi tenebatur facere et adimplere dignaretur. Idem electus tunc in magna vt cernebatur spiritus anxietate constitutus merore compietus, cum hinc desiderium quietis cui sub suauī contemplatione deposita temporalium negotiorum cura vacare delegerat in solitudine predicta retraheret, & humane conditionis infirmitas oneris et laboris magnitudinē refugeret, huncq; vniuersalis ecclesie auctoritas et reipublice necessitas ipelleret. Et licet diutius trepidauerit ignorans quid cōsultius ageret in premissis; post multiplices seorū cum grauibz personis habitas cōsultationes metuēs etiam vt dicebat, ne ipse sic ad vniuersalis ecclesie et rei publice ministerium necessitate cogēte vocati contradictionis reluctatio diuinam contra se indignationem prouocaret, et grauioris forsan dispēdii in ecclia dei occasionem induceret non honoris aut tēporalium rerū cupidine ductus, sed obsequēdi necessitate impulsus & affectu publice salutis procūrante in humilitatis spiritu tanti oneris sarcine humeros supposuit, & se apostolice sollicitudinis iugo submisit, electioniq; de eo factę genibz flexis exortisq; lachrymis, etiam infra statutum ad hoc in decreto. xxxvii. sessionis huiusmodi terminum ad laudem dei omnipotentis deuote consensit, & humiliter acquieuit, ac per dictum cardinalem quo vocari vellet nomine interrogatus (prout moris est) in romanum pro tempore pontificem electo Felix nomen duxit sibi eligendum, clamideq; & caputio quibus tunc utebatur depositis etiam genibus flexis professionem iuxta prefate trigelimeptime sessionis continentiam atq; formam emisit, & propria manu subscripsit die & anno superius expressis, cuiusquidem professionis tenor talis est.

B ¶ In nomine sanctę & indiuidue trinitatis patris & filii & spiritus sancti. Ego Felix electus in papā omnipotenti deo cuius ecclesiam suo presidio regendam suscipio, & beato Petro apostolorum principi corde & ore profiteor quādiu in hac fragili vita constitutus fuero me firmiter credere & tenere fidem catholicam secundū traditionem apostolorum & generalium conciliorum, & aliorum sanctorū patrum, maxime autem sanctorum octo conciliorum vniuersalium videlicet primi Niceni, secundi Cōstantinopolitani, tertii Ephesini, & quarti Calcedonen, quinti & sexti. Item Cōstantinopolitani septimi, Itē Niceni, octauū quoq; Cōstantinopolitani, necnō Lateranen, Lugduñ, Viennen, Cōstantien, & Basiliē, gñalium etiam cōciliorum. & illam fidē vsq; ad vnū apicem inuiolatā seruare & vsq; ad animam & sanguinē confirmare defensare & p̄dicare, ritumq; pariter sacramentorum ecclesiasticorum ecclie traditum oimode p̄sequi & obseruare. Polliceor etiam fideliter laborare p̄tutione fidei catholice & extirpatione heresum & errorū; reformatione morum, executione & obseruatione decretorum Constan, & Basiliē, conciliorum ac pace in populo xpiano. Iuro etiā p̄sequi celebrationē conciliorū gñalium, & confirmationē electionum iuxta decreta sacri Basiliē, concilii. Hanc aut professionem mea manu subscripsi, & tibi omnipotenti deo cui in die tremēdi iudicii redditur sum de hoc & aliis meis opibz rōnem pura mēte sup altare offero, quā in prio publico cōsistorio solēniter repetam.

¶ Quibus

Quibus peractis cardinalis aliiq; legati & oratores predicti iuxta commissionem & potestate eis traditam ipsum electum depositis sibi indumentis consuetis per traditionem vestis albi coloris & annuli de papatu inuestiuerunt, & alba pluuiali ceterisq; ornamentis papalibus congruentibus induerunt, & in cathedra posuerunt. Ipse cardinalis aliiq; episcopi, prelati, principes, comites, barones, & nobiles reuerentiam & obedientiam romanis pontificibus exhiberi solitas exhibentes in processione solenni cruce procedente more papali ut decuit ad ecclesiam monasterii sancti Mauricii ordinis sancti Augustini in dicta solitudine constitutam processerunt, & dum ipse electus fuit ante altare prostratus diu orauit, & hymni Te deum laudamus decantatione finita, & pater noster & aliis suffragiis & collecta consuetis per dictum cardinalem dictis eundem electum intronizauerunt ipsum super altare maius dicte ecclesie eleuantes. Denique ipse electus astantibus ibidem solemnem benedictionem dedit, & indulgentias concessit in his omnibus decentibus & congruis solennitatibus obseruatis. Quequidem premissa omnia sex notariis publicis & decem ad hoc specialiter requisitis testibus plerisque prelati principibus comitibus baronibus nobilibus magistris doctoribus & aliis insignibus & notabilibus viris ibidem presentibus & ista attestantibus gesta fuere put in instrumentis publicis quorum tenores ipsa synodus presenti decreto habet & haberi vult sufficienter expressos plenius continetur.

Declaratio quod domino Felici sit obediendum.

Prefata igitur sacrosancta synodus que electionem Felicis tunc Amedei huiusmodi eius solemniter decreto cunctis christifidelibus publicari curauit consensum per eundem electum dicte electioni prestitum ac apostolatus acceptationem hic presenti decreto publicat, & ad notitiam deducit & deduci vult singulorum, ipsasq; electionem acceptationem, consensus prestationem, professionem, inuestituram & intronizationem gratas & ratas habens auctoritate vniuersalis ecclesie ex certa scientia approbat roborat & confirmat. Decernens & declarans eidem electo tanquam vnico vero & indubitato ecclesie romane pastori ab omnibus christifidelibus de necessitate salutis obediendum fore & debere obedi, ac eisdem christifidelibus quacumq; etiam si imperiali: cardinalatus, patriarchali: regali: pontificali: abbatiali seu alia quauis ecclesiastica, vel mundana prefulgeat dignitate, aut principatus, ducatus, marchionatus, comitatus, seu cuiusvis alterius domini titulo potantur, necnon ciuitatum, communitatum oppidorum: villarum, & locorum ac studiorum quorumcunq; vniuersitatibus & ecclesiarum tam metropolitanarum aliarum cathedralium, quam collegiatarum capitulis, ac monasteriorum conuentibus, nec non ordinum mendicantium generalibus ministris & prouincialibus, ac quibuscumq; aliis cuiuscumq; dignitatis preeminentie gradus ordinis vel conditionis fuerint sub obtestatione diuini iudicii: necnon excommunicationis suspensionis & interdicti, ac priuationis omnium dignitatum honorum & officiorum ecclesiasticorum & temporalium, iuriumq; feudorum & beneficiorum ecclesiasticorum, & alias iuris penas cardinales, patriarche, archiepiscopi, episcopi, abbates generales ministri et prouinciales magistri & doctores, capitula conuentus ceteriq; supranominati & alii ecclesiastici quicumq; mandatis huiusmodi inobedientes seu in aliquo contraueniens ipso facto incurrant. Ad ipsas vero penas contra reges, principes, duces, marchiones, comites, barones, milites & alios dominos temporales & seculares personas quascumq; que similiter inobedientes & rebelles fuerint, ipsa sancta synodus vniuersalis ecclesie seu ipse Felix sua apostolica auctoritate procedere curabit iustitia mediate auctoritate dei omnipotentis & eiusdem vniuersalis ecclesie districte precipit atq; mandat: quatenus eidem electo vero & indubitato dicte romane ecclesie pastori reuerenter ut tenentur obediant & intendant. Et in super omnia & singula indulta litteras processus sententias censuras & mandata pretenso per Gabrielem olim Eugenium papam quartum, qui tanquam schismaticus hereticus & aliis diuersis criminibus quibus ecclesiam dei incorrigibiliter scandalizabat irretitus, & ab omni gradu honore & dignitate papali per prefatam synodum iusto iudicio depositus & amotus extitit, seu eius auctoritate quomodolibet concessa promulgata de facto que premissis obuiare possint prout sunt cassa irrita & inana, nulliusq; roboris vel momenti fore decernens pariter & aliis in decreto depositionis & admonitionis dicti Gabrielis quod incipit, Prospexit dominus de excelso sancto suo contentis utpote fautorie schismatis & heresis & aliis etiam iuris penis quas contra facientes et rebelles ipso facto incurrant inhihet ne prefato Gabrieli sic deposito et amoto eiusq; mandatis nunciis et litteris, aut exinde secutis processibus sententiis et censuris pretenso quomodolibet obediant, pareant, seu ea exequantur, aut exequi faciant, seu procurent eidem Gabrieli seu nunciis, mandatis, litteris, et pretenso processibus sententiis et censuris suis huiusmodi utentibus, vel ea exequentibus assistentia, auxilium, consilium, vel fa-

CONCILII BASILIENSIS.

uorem prestare presumant decretis aliis eiusdem synodi in suo robore nichilomin⁹ duraturis. Datum Basilee in sessione nostra publica in maiori ecclesia Basilien⁹, solemniter celebrata, iiii. kalendas. Martii Anno a natiuitate domini. M. cccc. xl.

¶ Sessio quadragesima prima, in qua condemnantur quidam libelli scandalosi &c. per Gabrielem olim Eugenium papam quartum editi.

A



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN⁹ in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans, ad p^{er}petuam rei memoriam. Licet vt sacrorum canonum aperte testatur auctoritas condemnatis de heresi, & ab ecclesia dei seiunctis nulla super catholicos iudicandi sit attributa vel permessa potestas ac fidelibus christicolis queuis illorum cōmunio sub grauissimis iuris diuini pariter & hūani penis sit penitus interdicta, quatenus tamen inualecente hominum malicia & humani generis inimico omnium heresum satore procurante plerūq; nonnulli taliter damnati sic suos obdurant animos in sua pertinacia gloriantes, & vniuersalem ecclesiam ac sibi deuotos sub pretenso colore iudicialis sentētie libellis scandalis & contemptibus plenīs in vniuersis afficere & perturbare non verentur, non solum debitum, sed et necessarium reputamus vt contra damnabiles huiusmodi ausus debita ordinem⁹ antidota, dignaq; animaduersione contra talium fautores arcti⁹ exurgamus. Nuper si quidem dū Gabriel olim Eugenius papa quartus nuncupatus multiplicia & enormia crimina vniuersalem ecclesiam dei scandalizantia, que adeo notoria erant quod nulla tergiversatione celari poterant perpetrauerat, et ecclesiam audire ac preceptis statutis et ordinationibus synodalibus obedire contēneret, hec sancta synod⁹ necessarium esse iudicans, vt cui pia non proderat correctio, debita non parceret abscisio postquam in multa longanimitate patientia et mansuetudine post plures admonitiones expectauerat eundem vt salutarem emendationem et criminum predictorum correctionem efficeret, tandem cum amplius differre non posset quominus fidei catholice, et salutē vniuersę christiane religionis sub auxilio spirit⁹ paracleti prouideret eadē sancta synodus in sessione publica Basilee. vii. Kalend. Iulii. Anno a natiuitate domin. Millesimo quadringentesimo trigessimono solemniter celebrata per suam sententiam inter alia dictum Gabrielem fuisse et esse notorium et manifestum schismaticum et hereticum declarauit, ac diuersis aliis criminibus vniuersalē ecclesiam scandalizantibus irretitum, & propterea a papatu & romano pōtificio ipso iure priuatum esse pronunciauit, ac ipsum ab eisdem amouit & deposuit inhibendo singulis fidelibus sub grauib⁹ penis tunc expressis ne eidem Gabrieli sic priuato & deposito tanquam summo pontifici obedirent parerēt & intenderent, vel eum quouis modo sustinerent aut receptarent, aut auxilium consilium vel fauorem prestarent, prout in sentētia & decretis nostris desuper confectis plenius continetur. Cum autem sicut accepimus nuper quedam famosa scripta, scandalosa, iniuriosa, schismatica, a fide deuia, & heretica, quam ipse sententiam diffinitiuam appellat que incipit, Quoniam sanctorum patrum sentētia &c. Per quam dictus Gabriel inter alia sanctissimo domino nostro Felici quinto in romanum pontificem electo vero vnico & indubitato christi vicario, & eius Felicis quinti electoribus per hoc sacrum concilium cum debita maturitate & prouidentia circūspecta ad hoc tunc ordinatis, ac aliis qui conclaue pro electione romani pōtificis in hac sancta synodo ingressi fuerunt, & in ea interuenerunt, eisq; credētibus & adherentibus conuicia plurima & turbationes in suis personis dignitatibus beneficiis & rebus temere & calūniose inferre molitus est, decernendo & declarando eos fuisse & esse dignitatibus & beneficiis & officiis suis priuatos & inhabiles ad eadem, licet de facto nomine ipsius Gabrielis emanauerit & publicata fuerit in vniuersalis ecclesie & dicti Felicis quinti ludibrium dedecus & contemptū. Nos attendentes quod illorum scripta recipi non debent quorum damnatur auctores, & ne ex dicta scriptura pretēsa per quam idem Gabriel se pertinacius obduratum ac magis & magis hereticum & omni incrudelitate repletū comprobatur quempiam fidelium in hac re seduci ac conturbari contingat, Hec sancta synodus volēs vt tenetur super hoc salubriter prouidere pretēsam scripturam, ac quicquid ex ea secutum est, declarat fuisse et esse omnino irrita et inania, nullumq; debuisse ac debere sortiri effectum, seu nocumētum vel damnum asferre cuiquam, vel quomodolibet attulisse, ipsaq; quatenus processerunt de facto, et que in posterum sequi possent in irritum reuocat, cassat, et annullat. Inhibet quoq; mandat atq; precipit vniuersis

vniuersis christifidelibus cuiuscūq; status, gradus, ordinis, dignitatis, aut conditionis fuerint, etiam si imperiali, regali, ducali: cardinalatus, patriarchali, pontificali, seu alia quauis ecclesiastica, vel munda, na prefulgeant, ac ciuitatibus, vniuersitatibus: communitatibus, villis, oppidis, castris, & collegiis qbuscūq; sub fautorie schismatis, & heresis, ac communicationis, quo ad singulares, interdicti vero quo ad ciuitates, vniuersitates, communitates, villas, oppida, castra, & collegia p̄dicta: necnon priuationis omnium et singulorum dignitatum, beneficiorū: officiorum, priuilegiolorum, et bonorum ecclesiasticorum et mūdanorū, ac inhabilitationis ad eadē aliisq; in dicto et ceteris nris decretis cōtentis penis quas contrafacientes et rebelles ipso facto incurrere volum⁹, ne scripturam et in ea contenta huiusmodi acceptare: publicare, predicare, et defendere, aut eisdē quouismodo consentire vel fauere, nec eis obedire, seu ea attendere vel obseruare, aut eorum quarūcūq; pretenſarum priuationum et p̄cessuū in de secutorum etiam quascūq; censuras continentium per ipsum Gabrielem damnatum factorū, aut in posterum forsan faciendorum pretextu dignitates, beneficia, personas, res et bona Felicis quinti electorum et aliorum in eadem pretenſa scriptura quoquomodo comprehensorum quouismodo impetrare, occupare, inuadere, perturbare, vel detinere, aut ipsos impetrantes, inuadentes, perturbantes, capiētes, vel detinentes ad possessionem eorūdem, seu alios recipere, admittere, seu eos in illis sustinere, absq; ipsis ac dicte scripture, ac in eis contentis, aliisq; premissis assentientibus, et aliis vrentibus, seu ea publicantibus et defendentibus auxilium, consilium, vel fauorem prestare quoquomodo audeāt vel presumant, Nec premissa quantum in eis est executioni demandari permittant. Datum Basilee in sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliensī, solemniter celebrata. x. Kal. Augusti. Anno a natiuitate domini. Millesimo quadringentesimo quadragesimo.

SESSIO QVADRAGESIMASECVNDA DE PROVISIONE FELICIS PAPE QVINTI.



ACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS

in spiritu sancto legitime congregata, vniuersalem ecclesiam representans, Ad perpetuam rei memoriam. Inscrutabilis diuine altitudinis prouidentia ad extollendum & conseruandum dominici gregis agrum inuocatione spiritus sancti adunatos inter multiplices nobis incubentes sollicitudines illa nos cura p̄pensius angit & vrget, vt que pro christiane religionis incremento & reipublice vtilitate per nos summo studio edita sunt & decreta votīue dirigi & firmitervaleant adimpleri, & vt romanus pontifex decretorum hmoi executor & cōseruator precipuus illa tāto amplius tantoq; liberius exequi possit, & manutenere, ac alias felici regimini ecclesie dei ardentius intendere, quo congrue p̄uisionis auxilio iuxta sui status exigentiā ab vniuersali ecclesia suffultus incumbentiā sibi & suis onera expensarum grauissima cōmodius & facilius conspexerit posse sup̄portare, cum sanctissimus dominus Felix papa quintus ad summi apostolat⁹ apicem assumptus, & non mūdanarum cupidine ductus, cum patrimonium beati Petri & terras romane ecclesie prohdolor per alias tyrannides cerneret occupatas diuine voluntati resistere non volens: & ecclesie dei in tam graui fluctuatione constitute pie compatiens, iugum tanti oneris pro dei reuerentia, fidei conseruatione, & vniuersalis ecclesie cōsolatione suis humeris suscipiens p̄priis derelictis decreta huiusmodi cum omni humilitate suscepit, eaq; & fidē catholicam obseruare & manutenere pure & simpliciter iuxta mentē & tenorem eorundē professus fuerit ad prosecutionē totius boni reipublice & religionis xp̄iane, necnō ad defensionem auctoritatis gñalium cōciliorum & decretorum predictorum affectibus synceris adhelans, grauiaq; & importabilia expensarum onera in diuersis ac magnis ecclesie dei ingruentibus negociis preſertim pro executione illorum sanctorum operum propter que eadem sancta synodus congregata est cum de patrimonio beati Petri, aut aliunde nullam adhuc subuentionem habuerit hacten⁹ subierit et pertulerit ac grauiora necessario dietim subire et perferre habeat per que vt cōfidim⁹ et sp̄am⁹ idē Felix papa p̄moniu hmoi terras ecclesie recuperare, pacēq; ecclesie dare poterit dño cōcedente, attendens hec sancta synodus qđ spiritualia sine temporib⁹ diu subsistere nequeunt, premissis et aliis diuersis rationabilibus et euidentibus causis pmota volēs etiam qđ in decreto sue sessionis. xii. iiii. id⁹ Iulii, Anno a natiuitate dñi. M. cccc. xxxiii. celebrate qđ incipit. Sicut in cōstruēda domo ordinatum est laudabiliter adimplere hoc irrefragabili decreto vsq; ad quinquenniu a die date p̄sentium computandum quintum, et deinde ad aliud quinquenniu extunc pxime subsecu

CONCILII BASILIENSIS.

turum decimum denarium veri valoris annui secundum communem estimationem quorūcūq; fructuum reddituum & prouentuum primi anni omnium & singulorum canonicatum & prebendarum dignitatum; personatum, administrationū, prestimoniarum, p̄stimonialium, portionum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura & sine cura, secularium & regularium cuiuscūq; conditionis, ordinis, aut religionis fuerint; & quocūq; nomine censeantur, etiam si dignitates ipse patriarchales, archiepiscopales, episcopales, abbatiales, prioratus, cōuentuales, ac in metropolitanis, seu aliis cathedralibus maiores post pontificales, aut in collegiatis ecclesiis principales & electiue fuerint, a dicta die in antea siue per obitum; aut liberam, seu ex causa permutationis resignationes, vel alias quouis modo & qualitercūq; preterquā per priuationem causa reformationis, aut resignationem simplicem in foro cōscientie, seu per optionem p̄bendarum in ecclesiis ubi illarum optiones fieri consueuerunt ubicūq; in Romana curia vel extra vacatium oneribus necessariis illis p̄ tempore incumbentibus deductis & quotidianis distributionibus, necnō xenodochiis pauperum hospitalibus; in quib⁹ hospitalitas actu tenetur, leprosariis quoq; & aliis in titulum beneficii concedi non solitis dumtaxat exceptis a quibus uis capitulis, collegiis, conuentibus, & personis ecclesiasticis & secularibus exemptis, & non exemptis cuiuscūq; dignitatis, status, gradus, ordinis, seu conditionis existant illa p̄ tempore possidentibus, aut fructus, redditus, & prouetus huiusmodi ex statutis & cōsuetudinibus cōmendis, seu alias quouis modo percipientibus pro vna infra sex, alia p̄ medietatibus infra alios sex menses eiusdē primi anni sanctissimo domino Felici pape quinto, suisq; collectoribus & subcollectoribus per eum deputatis vel deputandis realiter & cum effectu persoluum, & per eos exigēdum, leuandum, colligendū; & recipiendum eidem domino Felici pape pro sua ac cardinalium & officialium predictorum p̄uisione auctoritate vniuersalis ecclesie tenore p̄sentium referuat, constituit, deputat, & assignat statuens, & decernens capitula conuentus, collegia, & personas ipsas ad solutionē quinti & decimi denarii huiusmodi dicto domino Felici pape eiusq; collectoribus & subcollectoribus modo premissis faciendā fore efficaciter obligatos. Quodq; si infra vnum mensem a die quo collectores & subcollectores huiusmodi in ecclesia cathedrali se quintum vel decimum denarium huiusmodi ab illius debitorib⁹ recipere paratos obtulerint & publicauerint quemlibet terminorum p̄dictorum sequetium in solutione huiusmodi defecerint, negligentes seu remissi fuerint seculares persone ex cōmunicationis, capitula vero conuentus, & collegia huiusmodi suspensionis a diuinis sententiis eo ipso incurrāt, a qua quidem ex cōmunicationis sentētia ab alio q̄ aut a nobis, aut dicto domino Felice papa, seu cui ille induxerit commitendum preterquā in mortis articulo constituti nisi prius de tunc debito vt premittitur denario eidem domino Felici pape quinto, eiusue collectoribus & subcollectoribus satisfecerint, aut desuper cum eis concordauerint absolutionis beneficiū nequeāt obtinere, & si capitula conuentus collegia & persone predictę ex cōmunicationis & suspensionis sententiis huiusmodi p̄ tres menses dictum mensem immediate sequētes animo (quod absit) sustinuerint indurato extunc eorum ecclesie monasteria, & loca ecclesiastica sint supposita interdicto tam diu & quousq; a sententiis (vt prefertur) absolui & interdictum huiusmodi meruerint relaxari, nō obstantibus quibuscūq; constitutionibus & ordinationibus apostolicis ac statutis, vsibus, & cōsuetudinibus ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum, locorum, & ordinum quorūcūq; iuramento cōfirmationē apostolica vel quacūq; alia firmitate vallatis, litteris quoq; gratiis priuilegiis libertatibus, exemptionibus, indulgentiis, & concessionibus capitulis, conuentibus, & collegiis predictis, eorumq; ecclesiis, monasteriis, prioratibus, dignitatibus, locis, & personis in ḡne vel specie sub quacūq; verborum forma vniuersalis ecclesie apostolice vel alia quauis auctoritate factis & cōcessis, etiam si de eis & eorum totis tenorib⁹ in presentibus specialis & expressa mentio fienda foret, & quo ad hec eis nullatenus suffragari volumus ceterisq; contrariis quibuscūq; aut si capitulis: conuentibus, collegiis, & personis p̄dictis cōmuniter vel diuisim quomodolibet indultū existat, aut interim indulgeri cōtingat, quod ad solutionem seu p̄stationem denarii huiusmodi, aut cuiuscūq; alteri⁹ oneris vel subsidii oīno teneantur, & ad id compelli, aut quod interdicti suspēdi vel ex cōmunicari, seu ipsi vel eorum loca interdicti non possint per litteras non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbū, de indulto huiusmodi eorūq; ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, beneficiis, locis, personis, & ordinibus p̄priis mentionem, Vult tamen & assentit hec sancta synodus q̄ si aliqua natio regnū vel puincia modum p̄uisionis huiusmodi sibi non cōuenire censuerit aut allegauerit onerosum. Prefat⁹ dñs Felix papa auditis illius rationibus cōsiderandis debite pōderatis cū eadem natione, aut eius p̄sonis p̄ut rationabiliter expedire videbitur cōuenire, & cum eis concordare possit,

possit, & quicquid cum eo in hoc sit conuentum aut cōcordatum fuerit, id ipsa sancta synodus gratū & ratum perinde haberi decernit & declarat, ac si de hoc in presenti decreto plena & expressa mentio haberetur. Quodq; denarius predictus vacatione predicta quotiescūq; intra primum annum huiusmodi in quacūq; natione occurrente & eo durante vltra semel nullatenus exigatur, nec quisq; ad illum soluendū amplius teneatur. Insuper vult & decernit hec sancta synodus q; si qua capitula collegia & conuentus; ac ecclesiastice secularesue persone cuiuscūq; dignitatis, status, ordinis, seu conditionis existant fructus, redditus, & prouentus primi anni huiusmodi; aut aliquam illorum quotam siue partem ex statutis cōsuetudinibus seu priuilegiis, alias quouismodo leuare & percipere cōsueuerunt per hoc prefato dño Felici pape in exactione hmoi denarii nullatenus p̄iudicetur, districti⁹ inhibentes capitulis, collegiis, conuētibus, & personis ipsis sub sentētiis & penis supradictis ne illos vel illam in p̄iudiciū dicti denarii p eo anno quoquomodo petere vel exigere audeant seu p̄sumāt. Per hoc tamen hec sancta synodus capitulis, collegiis, conuētibus, & personis p̄dictis quominus annis dictum primum vacationis annum sequētem illos & illam pro ea parte que ob impositionem denarii huiusmodi eis deferat petere & exigere valeant, nō vult & intendit p̄iudiciū generari. Preterea cū nōnulli natiōis Germanice apud nos cōstituti nationē ipsam pre ceteris plus fore grauata cōrā nobis allegauerint si in ea denarius hmoi absq; alia moderatione exigī deberet & leuari. Hec sancta synodus his & aliis rationabilibus causis mota beneficia quecūq; & qualitercūq; infra dictā nationem consistentia valorem quinq; marcharum argēti scdm communem extimationē eorum necessariis oneribus deductis nō excedentia hoc decreto nullatenus includi, nec de illorum fructibus, redditibus, & prouentibus denarium huiusmodi solui leuariq; seu exigī debere decernit & declarat, volens atq; statuens q; si de vero valore in premissis quandoq; hesitari contigerit aut contendī, collectores & subcollectores huiusmodi vnā & is cui solutio denarii hmoi pro tempore incumbit alias psonas pro discussione dubii & contētionis huiusmodi eligere, & si illas discordare contingeret, loci ordinari⁹, aut eiusdem in spiritalibus vicari⁹ seu officialis gñalis, Si vero occasione metropolitane cathedralis ecclesie dubium aut contentio exorta fuerit casus discordie hmoi capitulum cum altera personarum sic electarum dubiū huiusmodi habeāt terminare. Quarūquidem personarum, ac in casu discordie hmoi ordinari⁹ seu eius vicari⁹ et capituli p̄dictorum sententię & terminationi partes hinc inde stare & parere sine omni contradictione debeant & teneātur. Ceterum hec sancta synodus collectoribus & subcollectoribus denarii preacti p tempore deputatis sub obrestatione diuini iudicii & excōmunicationis pena, quam contrafaciētes incurrere vult ipso facto districtius inhibet, ne quicquam vltra denarium huiusmodi a personis pro tempore soluentibus & debētibus pretextu schedule quitantie seu liberationis per ipsum de eo quod sibi solutū fuerit facte petere & exigere audeāt seu p̄sumāt, sed qđ de competenti salario eis per cameram dicti dñi Felicis pape assignando contenti remanere debeāt decernit, vult, & ordinat, quodq; collectores & subcollectores ipsi sic in exigēdo denarium huiusmodi modum obseruent quod persone de indebito grauamine non immerito querulari cogātur, ac ppter ea calices, libri, iocalia, & alia ornamenta ecclesiastica nullatenus impignorentur, distrahantur, vel alienentur. Vult tñ & decernit eadem sancta synodus ne psonas sentētiis p̄dictis pro tpe illaqueatas vltra modū in absoluteione obtinēda ad curiā veniēdo grauari cōtingat q; p̄fatus dñs Felix papa qñtus collectoribus & subcollectorib⁹ ipsis & aliis put opus & expediēs videbitur personas sic ligatas a censuris hmoi absoluēdi & interdicta relaxādi & tollēdi plenam & liberā concedit facultatem. Teneāturq; ipsi collectores & subcollectores solutione dicti denarii facta capitula, cōuent⁹, & collegia, ac psonas p̄dictas a sentētiis & cēsuris p̄dictis gratis & sine aliqua difficultate absoluere, interdictūq; forsan positū similiter tollere & relaxare. Pro cuiusquidē absoluteionis, sublationis, & relaxationis, liis etiam sigillatis si p̄dicti eas habere voluerint, etiā si p notarium fuerint subscripte ad soluēdū vltra sextā partem vnus floreni de camera nullatenus cōstringi valeāt vel cōpelli. Eos aut qui contrafecerint excōmunicationis sententiā incurrere voluit ipso facto. Quodq; post decennium a dicta die cōputandum assignatio prouisionis huiusmodi cesset penitus & expiret. Capitulaq; conuētus, collegia, & persone p̄dicte ad solutionem denarii huiusmodi ratione dignitatū, et aliorum beneficiorū p̄dictorum extūc inantea vacaturorum decetero nullatenus teneantur. Decernit quoq; omnes et singulos p̄cessus psonas sententiās et cēsuras quos et quas contra capitula conuentus collegia, et personas huiusmodi ob non solutionem ratione beneficiorum post decennium vacaturorum huiusmodi per quecūq; etiam si papali dignitate p̄fulgeat quauis auctoritate fieri, ferri, et promulgari contigerit irritos et irritas

CONCILII BASILIENSIS.

ad irritum & inane quicquid in contrarium scienter vel ignoranter fuerit attentatum. Datum Basilee in sessione nostra publica in ecclesia maiori Basiliensi, soleniter celebrata pridie Nonas Augusti. Anno a natiuitate domini. Millesimo quadringentesimo quadagesimo.

SESSIO QUADRAGESIMA QVARTA DE VISITATIONE BEATE MARIE VIRGINIS.

A



SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN. in spiritu sancto legitime congregata, vniuersalem ecclesiam representans. Ad perpetuam rei memoriam Inter assiduas militantis ecclesie turbationes & procellas quibus ipsa diutim affligitur, illa singularis iucunditas & egregia exultatio communitati fidelium relicta est, ut dominum creatorem nostrum intimis precordiis diligentes eundem in sanctis suis deuote glorificent. Per hec enim ut ipse dominus qui gratiam illis prestitit digne collaudatur, & ipsorum sanctorum propiora erga nos reddimus patrocina. Quod quidem singulariter est agendum cum calamitates irruunt, que absque demeritis hominum non contingunt, ut per ipsorum sanctorum preces & merita misericordia domini super peccatis hominum imploretur, & humanum genus ab imminentibus malis & innumeris periculis preseruetur. Inter autem omnes qui celestem regem pro nobis interpellent, precipue ad gloriosissimam illam & omni laude dignissimam dei genitricem Mariam est recurrendum, que quanto altior existit, tanto humiliter ad nos respicit, omnes ad se trahere cupiens, pro quibus in utero gestauit saluatorem. Hec apud deum quem ipsa peperit sedula pro nobis aduocata nos iuuat, nos protegit, nos exaltat. Hec omnibus qui ad eam recurrunt propitissimum exhibet patrocinium. Huic igitur sanctissime virgini & si plures festiuitates veneranda sanctorum patrum antiquitas consecrauit, irruentibus tamen diutim maioribus mundi calamitatibus & angustiis que ad expetenda eiusdem virginis auxilia vehementius urgent iucunditatem illam sibi celitus datam non immerito conuenit celebrari, dum virgo eadem beatissima celesti edocta nuncio, & spiritu sancto duce ascendens cum festinatione in montana humilem Zacharie domum intrauit. Iesus enim qui in utero illius erat festinabat ut adhuc in ventre matris Iohannem positum sanctificaret. Et ipsa virgo gloriosissima cognata Elizabeth visitans fructuoso salutauit alloquio. Maximam namque leticiam fidelium mentibus debetingere excellens illud mysterium quo matres ille gloriose totius salutis nostre ferentes primordia tam familiariter inter se exultarunt. Virgo excellentissima de stirpe dauid Maria, & veneranda inter filias Aaron Elizabeth inuicem colloquuntur, quarum altera creatorem omnium & saluatorem nostrum, altera precursorem Iohannem gestat in utero, & sancte ille miraculo matres effecte diuina inter se beneficia commemorant. Felix quidem illa conuentio & magnis diuine gratie splendoribus illustrata, quatales & tante in vnum matres pariter affuerunt, quarum altera virgo ex spiritu sancto, altera sterilis & in senectute conceperat, & vtriusque partum celestis angelus pronunciauit, qua Iohannes adhuc mater nis reclusus claustris venientem ad se dominum in Marie utero veneratur. Qua repleta spiritu sancto Elizabeth conceptui filii dei & saluatoris hominum gratulatur, qua ipsa prophetans Beatissimam dixit Mariam que credidit, & reuelata mysteria patitur. Que denique repleta ineffabili gaudio mater domini Maria omnia in corde suo conferens: vel que prius ab angelo, vel tunc ab Elizabeth perceperat incanticum & laudem domini prorumpit. Nunc admirabilem dei potentiam qui respexit humilitatem ancille sue collaudat. Nunc magnitudinem operum eius glorificat, Nunc refert misericordiam que a progenie in progenies super se timetes diffunditur. Nunc iustitiam qua superbi domantur & humiles exaltantur magnificat. Nunc promissionem Abrahe & semini eius factam & iam tunc completam commemorat, ac quod se beatam omnes generationes usque ad consummationem seculi dicerent diuina inspiratione prophetauit. Eandemque prophetiam sic manifeste videmus iugiter adimpleri, ut superuenientes generationes ipsam virginem beatam & beatissimam magis ac magis dicere conentur. Quis igitur tantam letitiam satis potuit explicare? Quis tanta mysteria condignis laudibus persequatur? Quis hec gaudia sufficienter exponat dum Iohannes nondum natus exultat? Elizabeth ad uetum virginis colletatur. Maria mysteriis gaudet, clausus in utero saluator a suo recognoscitur precursor, letantur Angeli celum & terra iocundantur, & tota trinitas nouis laudibus glorificatur. Hec igitur gaudiorum magnitudo specialibus est extollenda preconis, Hec singularibus solemnitatibus celebranda, in qua & dominum qui gestatur in utero, & virginem que portat, & sterilem que concepit, & precursorem qui visitatur condecensibus prosequi debemus oes gratulabundi honoribus.

In cuius

In cui⁹ commemoratione qui tribulati sunt Mariam implorat, que gaudiorum huiusmodi memor
vt sperandum est nō solum supplicātes exaudiet; sed sicuti ex sua clementia consuevit etiam supplica
re volentes prece subueniet. Que considerans hec sancta synodus cum in hoc tempore tota proho
lor christianitas in laboribus & angustiis constituta cernatur, cūq; fere vbiq; diuisiones & bella p hu
mani generis hostem introducta vigeāt, & ipsa etiam ecclesia militans non mediocribus agitetur p
cellis dignum esse iudicauit solemnitate hanc que congrue visitatio beatissime virginis appellatur
in singulis christianorum ecclesiis celebrari, vt honorata in celebritate per pias & deuotas fidelū men
tes mater gratie & omnis consolationis sacerrima virgo Maria benedictum filium suum iam multis
hominum peccatis offensum sua intercessione conciliās pacem & vnitatem fidelib⁹ largiatur. Ideo
q; statuit & decernit eadem sancta synodus ad honorem ipsius virginis dei genitricis, vt post exple
ta resurrectionis dominice; penthecostes, gloriose trinitatis, sacri corporis christi, beatorum Iohannis
Baptiste, & apostolorum Petri & Pauli solemnia, per singulas christianorum ecclesias quolibet anno
nonas Iulii festum huiusmodi visitatiōis gloriose virginis celebretur. Hoc igitur solemne festū ample
ctantur christifideles, & omnes qui beatam virginem singulari deuotione prosequuntur secum in hac
solemnitate sue exultationi congaudeant. Quam vt eo libentius in diuinis honorēt officiis quo ma
gis spiritalibus fuerint excitati muneribus, ipsa sancta synodus omnibus christifidelibus qui matu
tinis, processioni, sermoni, missarum solemnibus, vel primis vel secundis vespers huius gloriose virgi
nis festiuitatis interfuerint, pro vno quoq; officiorum predictorum centum dies de iniunctis penitē
tiis misericorditer elargitur. Datum in sessione publica in ecclesia maiori Basiliē, solemniter celebra
ta kalend, Iulii. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xli.

SSessio quadragesimaquartade tuitione suppositorum.



ACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIEN.

A

&c. Ad perpetuam rei memoriā. Catholice ecclesie sanctis operibus continue
intenti si cunctis fidelibus in ministranda iustitia nos deceat esse fauorabiles &
benignos, illos non immerito qui pro fidei orthodoxe atq; generalium conciliorum
auctoritatis defensione fideles labores ipenderunt iustitie fauoribus atq;
tollere debemus & munire presidiiis: quibus per nos mature facta decreta a per
uersis ambitioforum illatis subleuari & inferendis molestationibus preferuari
valeant, & sic eorundem decretorum transgressorum illorum pserum qui nobis incorporati, & huius
sancte synodi decreta manutenere & defendere iurauerunt contemptum puniri facere, sicq; erga sin
gulos iustitiam ordine debito exercere, vt alter in alterius iniuriam non facile prosiliat: & formidata
in reprobis vltione impiorum nocendi temeritas compescatur, & inter eos tuta sit innocentium tran
quillitas. Postq; dudum omnipotens dominus nimium afflictam ecclesiā suam sponsam pietatis ocu
lo respicere, & fidelium cordibus inspirare dignatus fuerit vt synodus vniuersalis duorum etiam ge
neralium conciliorum auctoritate, & duorum summorum pontificum successiue approbatione erro
rum heresumq; extirpatione, ac generali in capite & in membris reformatione, atq; regum & prins
cipum, aliorumq; catholicorum adiucem dissidentium pacificatione in hac ciuitatem Basiliē, con
ueniret. Nos tunc occurrentia que nonnulli aduersus opera predicta inferre conabantur, ac etiam fus
tura que, verisimiliter inferri possent impedimenta circūspicientes, & vt illa pro quibus conueneram⁹
cōmunem christianorum salutem concernētia ad fines optatos perducī, ac eos per que directe vel in
directe impediri, ipsiq; incorporati ab eis retrahi possent obuiare cupientes per nonnulla salubria de
creta statuendo diffiniuimus. Primo quod nullus eidē synodo p se, vel procuratorem incorporatus,
aut incorporandus, etiam si procurator ipse a tempore arrepti itineris animo veniendi ad ipsam sy
nodum sine fraude continuati pro quacunq; causa tunc mota, vel inantea mouenda, aut alia quauis
occasione ad romanam curiam, seu coram quocunq; iudice ordinario vel delegato extra locum dicte
synodi ea durante inuitus trahi, aut contra eum inuitum pcedi posset decernētes extunc irritū & in
ane nullius roboris existere, vel momēti quicquid in contrarium per quemcūq; etiam romani ponti
ficis auctoritate attentari contigerit in futurum. Deinde vero vt si quis ecclesiam cathedralem, digni
tatem, beneficium, officium, pensionem, vel commendam alicuius ex incorporatis vel incorporandis
seu adherentibus eidē synodo a romano pontifice vel quouis alio impetrare, aut etiam motu pro

PPP. iiii.

CONCILII BASILIENSIS.

prio concessa attentare presumeret, non solum ius quod in tali ecclesia dignitate, beneficio, seu officio habere pretenderet, sed etiam omnibus beneficiis esset ipso iure priuatus. Et ad obtinendum beneficia in futurum inhabilis, Et successiue videlicet .iii. Idus Septemb. Anno dñi. M. cccc. xxxiii. decreuim⁹ q̄ quicunq; etiam per romanum pontificem vel eius auctoritate in preiudicium lesionem vel derogationem seu iniuriam dicte synodi, vel incorporatorum, seu incorporandorum eidem per se, vel procuratorem, aut familiarium suorum seruitiis vbiq; exsistentium facta seu disposita erant, fieretq; aut disponderentur forsan in futurum titulum, vel quomodocūq; tangentia siue in cardinalatus & patriarchali dignitatibus, aut prelaturis cathedralium etiā metropolitanarum ecclesiarum monasteriis, vel aliis beneficiis, prestimoniis, commendis, vnionibus, pensionibus, officiis, & rebus ecclesiasticis vel temporalibus, & circa ipsa, aut alias quomodocūq; & qualitercūq; etiam si motu proprio directe vel indirecte essent ipso iure irrita & inania, & pro infectis penitus habeantur partes lesas extunc in pristinum statum reponendo, & per quemlibet iudicem cōpetentē reponi mandando, adiiciētes quod si p̄textu talis cōmissionis ad aliquam occupationē deueniretur, nisi occupās infra decem dies elapsis, lx. dieb⁹ a dicta die .iii. idus Septemb. si per partē lesam foret requisitus a tali occupatione & turbatione realiter & pure desisteret, ac p̄ti lesē de p̄ceptis post concessionē hmoi satisfaceret vltra penas predictas excoicationis sniam incurrat eo ipso. Taliū etiā concessionū executores eisdē penis subiaceāt. Decernimusq; put in ip̄is decretis, quorū tenores & effectus haberi volum⁹ p̄ expressis plenius cōtinetur. Verū q̄a sicut clamorosa dictorū suppositorū querela didicimus pleriq; ambitiosi quorum effrenata cupiditas modum habere nescit ad dignitates beneficia & honores modis improbis aspirantes, ac p̄ exquisitas vexationes dictorum incorporatorum illos ab huiusmodi sanctis opibus retrahere satagentes nō nullorum ex eisdem incorporatis & suppositis ecclesias parrochiales metropolitanas episcopales atq; monasteria, aliasq; dignitates, cōmendas, pensiones, canonicatus, & prebēdas, officia, & beneficia ecclesiastica, necnō iurisdictiones eisdem incorporatis & suppositis ratione ecclesiarum dignitatum & beneficiorum huiusmodi competētes, ac alias res & bona cōtra diffinitiones & p̄dicta ac alia decreta nostra quorum tenores & effectus similiter haberi volumus p̄ expressis in auctoritatis ecclesie, & cōciliorum p̄dictorum vilipediū dictorūq; suppositorū graue p̄iudiciū non sine manifesta diuine maiestatis offensa impetrare, extorquere, inuadere, acceptare, & occupare, seu in illis p̄pria temeritate se intrudere; dictaq; supposita illorum possessionibus & rebus spoliare & priuare, ac p̄cessus etiam penales cōtra eos facere vel fieri p̄curare, pensiones etiam nōnullis ex dictis incorporatis super ecclesiasticis cathedralibus aliisq; dignitatibus & beneficiis ecclesiasticis assignatas, aliosq; fructus beneficiorū que ipsi incorporati obtinebāt & obtinent retinere subtrahere vsurpare, & de illis satisfacere recusare, & denegare; aliisq; diuersis iniuriis in personis bonis, ac rebus p̄dictis illos affligere atq; concessionem ipetraciones & acceptationes huiusmodi in suarum perditionem animarum exequi non erubescāt put adhuc nō erubescunt. Nos quorum interest in premissis opportune prouisionis seu remedia adhibere volentes statui vniuersalis ecclesie & suppositorum p̄dictorum indemnitati & quieti salubriter p̄uide; decretis & diffinitionibus predictis inherentes, illaq; innouantes, ac eis adiacientes hoc p̄petuo synodali decreto auctoritate vniuersalis ecclesie decernimus & declaramus impetraciones, electiones collationes, & dispositiones quaslibet de dictis ecclesiasticis cathedralibus, monasteriis, dignitatibus, commendis, pensionibus, officiis, & beneficiis; iurisdictionibus, ceterisq; rebus & bonis predictis, nec non processus pretēsos omnesq; & singulas quascūq; etiam suspensionum, excommunicationum interdīcti priuationum, inhabilitationum, aliasue sententias cēsuras & penas, seu processus alios cuiuscūq; qualitatis existant in se continentes aduersus ipsa supposita, ac in eorum preiudicium lesionem vel derogationem aut odium, ac cōtra predicta & alia decreta nostra quomodocūq; & qualitercūq; promulgatos & factos, ac omnia inde secuta tanq̄ de facto attentata (put sunt) irrita & inania, nulliusq; roboris vel momenti fuisse & existere, ac pro infectis haberi debere, nullum quoq; ex eisdē suppositis vel quemcūque alium illis innodatum fuisse, aut in antea innodari posse. impetrantes vero, seu detinentes & occupatores pretextu collationum, dispositionum etiam motu proprio factarum, aut detentionum vel occupationum de huiusmodi ecclesiis, dignitatibus, beneficiis, officiis, iurisdictionibus & bonis in illis etiam in quibus, seu ad que ipsa supposita ex nostris, vel apostolicis aliisue canonicis, collationibus, & prouisionibus, aut alias quomodolibet ius habuerint prout habent que obstant obedientie diuersitatibus, vel aliis legitimis impedimētis contra suos aduersarios causas inchoari seu prosequi cōmode nō potuerunt, etiam si ecclesie dignitates beneficia & officia res et bona huiusmodi

trium annorum vel alterius cuiusvis longioris temporis spacio occupata fuerint, aut coloratus pre-
datur titulus preterea etiam decreti nostri de pacificis possessoribus quod incipit. Quicumque non vio-
lentus, quod contra ipsa supposita in casibus premissis locum habere non volumus, nullum titulum
vel ius quodcumque acquisivisse seu acquirere, ipsosque etiam incorporatos nullum ius titulum vel posses-
sionem perdidisse, aut aliquod iure eis competenti iudicium generari potuisse, quo minus ipsi quo-
tenscunque opportunitas ad id se obtulerit possessionem ecclesiarum cathedralium dignitatum beneficio-
rum vel aliorum predictorum quibus spoliati extiterunt per se vel alium seu alios absque alia cause co-
gnitione, seu alterius auctoritatis requisitione continuare, earumque super quibus sententiam vel sen-
tentias que partibus per se vel procuratorem presentibus & usque ad finem se defendentibus in rem trans-
iuerint iudicatam apud nos contra suos aduersarios obtinuerint, illorum & presentis decreti vigore
possessionem adipisci & intrare, & super illis de quibus possessionem nondum habuerint actione in-
tentare, & ius suum prosequi valeant. Spoliatos insuper aliorum & presentis decretorum nostrorum
auctoritate in illum statum in quo ante spolium occupationem seu novitatem huiusmodi erant per
inde ac si facte non fuissent repositos & restitutos esse. Impetrationes autem & concessiones etiam mo-
tu proprio de ecclesiis cathedralibus, monasteriis, dignitatibus, commendis, pensionibus, seu cuiusvis
qualitatis beneficiis, aut aliis rebus vel bonis (ut preteritur) factis viribus vacuas, necnon illos qui eas
occupare presumpserint cuiuscunque status etiam si cardinalatus, archiepiscopali, episcopali, aliaue eccle-
siastica vel mundana prefulgeant dignitate iure quod in eis habere pretendebant, & aliis beneficiis
omnibus priuatos, ac ad alia in posterum obtinenda inhabiles fore. Illos vero ex eis qui preterea ta-
lium concessionum & impetrationum ad aliquam occupationem processerunt, & ut ab huiusmodi
occupationibus & turbationibus desisterent iuxta tenorem decreti nostri quod incipit. Ut sacri, requi-
siti talibus requisitionibus non paruerint, ultra predictas excommunicationis, necnon eandem impe-
trationem & concessionum receptores & executores quo ad singulares personas eadem sententias
& penas. Quo vero, ad nobis incorporatos qui (ut preteritur) huic sancte synodo iurauerunt & in pre-
missis auxilium, consilium, & fauorem prebuerint periurii reatum incurrisse & de beneficiis quibus
ratione premissorum, ut preteritur priuati existunt, per eos ad quos spectat huius decreti auctoritate
libere disponi posse similiter decernimus & etiam declaramus. Et ut metus pene meta sit presum-
ptionis qui aliquam ecclesiam cathedralem etiam metropolitanam aliamue prelaturam, dignitatem
commendam, pensionem, officium, aut beneficium ecclesiasticum, seu etiam ut supra designata in iuris-
dictionem res & bona predicta quecumque cuiuscunque qualitatis fuerint eorundem incorporatorum &
suppositorum omnibus & singulis cuiuscunque dignitatis (ut predictum est) existant, qui occupant & de-
tinent, seu etiam occupabunt & detinebunt forsitan in futurum ultra predictas & alias tam per nostra
quam aliorum generalium conciliorum decreta sanctionesque canonicas inflictas quas occasione premissorum
incurrisse noscuntur penas, sub excommunicationis, necnon perpetue infamie penis quas quem-
libet contra facientem incurrere volumus ipso facto precipimus atque mandamus ut infra duorum men-
sium a data presentis decreti, vel etiam interim infra. xii. dierum spacium a tempore quo illi notitiam
habuerint computando ab omnibus & singulis occupationibus & perturbationibus per eos factis pes-
nitentes desistant, ac ecclesias dignitates, commendas, pensiones, officia & beneficia, atque res & bona pre-
dicta quibus dicti incorporati spoliati fuerint aut super quibus sententiam vel sententias que par-
tibus per se vel per procuratorem presentibus & usque ad finem se defendentibus in rem transiuerunt
iudicatam obtinuerint, illarum possessionem liberam & vacuam dimittant, necnon de perceptis & qui
durante occupatione huiusmodi percipi potuissent fructibus expensis & interesse propterea passis
partibus lesis, ac etiam de pensionibus (ut preteritur) assignatis, necnon beneficiorum eorundem incor-
poratorum fructibus & aliis rebus & bonis predictis integre & realiter satisfaciant, aut cum eis amice-
cabiliter concordent. Quod si facere contempserint, ac penas predictas damnabiliter incurrere, illisque
per alium mensem duobus mensibus lapsis aut. xii. diebus predictis inforlescere non formidauerint
extunc ultimo mense huiusmodi lapso cum crescente contemptu crescere debeat & pena, & ecclesia non
habeat quid ulterius faciat, si singularis persona decem, si vero vniuersitas, aut capitulum aut aliud col-
legium seu communitas fuerit. xxx. marcharum auri pro vna camere apostolice, ac pro alia parte lese
& per tertiam equalibus partibus mediato vel immediato domino ciuitatis vel loci in qua seu quo ecclesia di-
gnitas, beneficium, commenda, officium, vel res huiusmodi extiterit si vices suas impendere voluerit.
Alioquin cuiusque alteri operam efficacem ad id prestanti pro labore applicandarum penas incur-

CONCILII BASILIENSIS.

rat eo ipso. Interim vero non minus patriarche, archiepiscopi, episcopi, ceterique ordinarii seu collatores etiam si capitula vniuersitates vel collegia fuerint, alieque perione ad quas ecclesiarum cathedralium electione, necnon dignitatum beneficiorum, officiorum, & aliorum predictorum collatio presentatio pro uisio seu queuis alia dispositio communiter, vel diuissim pertinet infra simile duorum mensium vel duorum decem dierum & vnius alterius mensis a fine duorum mensium vel duodecim predictorum dierum computandum spacium postquam pro parte illorum quorum interest fuerint requisiti sub omnibus & singulis superius designatis & pecuniariis penis, quas contra facientes & rebelles etiam ipso facto incurrere volumus. omnibus etiam maioris excommunicationis vel defectus tituli aliisque exceptio- nibus oppositionibus appellationibus & subterfugiis cessantibus & reiectis, & absque quacumque cau- sarum cognitione quam eis & aliis quibuscumque iudicibus ecclesiasticis & secularibus sub eisdem penis & casibus premissis penitus interdiciamus, electiones, collationes, presentationes, & qualuis alias disposi- tiones modis premissis presumptas presentis decreti auctoritate sicuti de facto precesserunt de facto retra- ctent & annullent, impedimenta premissa submoueant, occupatores ab occupatis expellant: & de preceptis fructibus & qui percipi potuissent: necnon expensis & interesse predictis etiam per incarcerationem personarum occupantium si opus fuerit satisfieri, ac partes lesas in eum statum in quo ante occupa- tionem seu factam nouitatem, huiusmodi fuerint, reponere & reintegrare procurent, vasalli etiam in- super & quicumque debitores & subditi ecclesiarum cathedralium, dignitatum, beneficiorum, commen- darum, & aliorum predictorum nullatenus occupatoribus predictis, sed eisdem incorporatis, & suppo- sitis, spoliatis: ut prius obediant & pareant in omnibus: ipsique debitores, de fructibus, redditibus, pro- uentibus, iuribus, & obventionibus ecclesiarum dignitatum, beneficiorum, ac aliorum huiusmodi sub excommunicationis pena, quam contra facientes incurrere volumus ipso facto respondeant & integre satisfaciant: vel cum eis amicabiliter concordent. Quod si facere neglexerint & intrusis de fructibus & iuribus huiusmodi respondere presumpserint, tales a debito nullo modo liberatos fore, sed incorpora- tis (ut prefertur) spoliatis realiter teneri decernimus. Preterea si archiepiscopi ceterique prenominati pre- missa non adimpleuerint, eisque non paruerint cum effectu, extunc lapsis duobus mensibus vel. xii. diebus & adhuc alio mense predictis ecclesie ciuitates & alia loca in quibus talia loca ecclesie dignitates beneficia, aliaque predicta fuerint ut premittitur occupata tandem ecclesiastico subiaceant interdicto, quousque rebelles pre- dicti per ecclesiasticam, vel secularem fuerint potentiam a ciuitate vel loco expulsi, aut mandatis nostris hu- iusmodi fuerint satisfactum, quibus expulsi, vel ut premittitur satisfacto diuina possint officia resumere & continuari. Que omnia & singula etiam in pendens per appellationem vel alias locum habere volumus & decernimus. Porro in casu non partitionis liceat interim dictis incorporatis & suppo- sitis post lapsum duorum mensium aut. xii. dierum predictorum brachii secularis, necnon rectorum & officiariorum ciuitatis vel loci huiusmodi auxilium inuocare, quos etiam in subsidium iustitie presentis decreti tenore inuocamus: requirimus & monemus ut ipsi post simile duodecim dierum spacium a tempore requisitionis super hoc eis facte computandum auxilium, consilium, & fauorem ac poten- tiam possibiles sub excommunicationis & priuationis priuilegiis que ab ecclesiis obtinent penis quas eos nisi fecerint que mandamus incurrere volumus ipso facto prestare non postponant quorum potest- tia & auxilio premissis spoliatis ecclesiarum, dignitatum, beneficiorum, officiorum, rerum, & bonorum pre- dictorum possessionem tam eiusdem decreti quam propria auctoritate ac etiam per potestatem intrandi & co- tinuandi, ac intrusos suos expellendi plenariam concedimus potestatem & facultatem. Omnes autem christifideles quacumque etiam si cardinalatus, patriarchali, archiepiscopali, episcopali, vel alia ecclesiasti- ca vel mundana prefulgeant dignitate, qui presentis decretum temere violare, aut illius executionem denegare, seu directe vel indirecte impedire ac partibus aduersis adherere, vel fauere seu eorum aliquem receptare, defendere, aut tueri presumpserint quo ad singulares personas excommunicationis necnon trium, quo autem ad capitula vniuersitates & collegia ecclesiastici interdicti & .x. marcharum auri (ut supradictum est) applicandarum penas incurrere decernimus eo ipso. Ceterum quia preterita nos commonent futuris cautius obuiare periculis presentium tenore sub interminatione diuini iudicii & sub excommunicationis, priuationis, inhabilitationis, pecuniariis, & aliis superius expressis penis, quas ipso facto quemlibet contrafacientem incurrere volumus districtius inhibemus, ne aliquis cuiuscumque conditionis & excellentie fuerit ecclesiastice vel mundane etiam si cardinalatus, patriarchali, archiepiscopali, episcopali, vel alia quacumque prefulgeat dignitate, quasuis ecclesias patriarchales metropolitanas vel alias cathedra- les, monasteria, prelaturas, dignitates, officia, commendas, pensiones, iurisdictiones, vel alia cuiuscumque quali- tatis

tatis beneficia siue res, & bona quibuscūq; nominibus cēseantur ad ipsos pro tēpore incorporatos, & incorporandos huic sacro Basiliē. aut alteri vniuersali legitime cōgregando concilio, vel ipsorum familiarēs pertinētia eodē concilio durante & in eo principaliter existentes in preiudiciū lesionē derogationem seu odium concilii seu incorporatorū vel incorporātorum huiusmodi a quocūq; etiam Romano pōtifice impetrare, vel motu proprio collata acceptare, aut in illis se intēdere: seu in eorū incorporatorū odium siue preiudiciū suos consanguīneos pcuratores aut fautores i personis & bonis asiligare seu molestare, vel eosdē incorporatos pro tempore inuitos alibi q̄ in eodem concilio super re quacūq; trahere, aut ad respondendum seu iudiciū subeundū compellere presumat. Quoscūq; processus etiam quascūq; penas in se continētes, & quicquid in contrarium forsītā attentari contigerit, irritum & inane nulliusq; roboris vel momēti existere exnunc prout extūc nunciantes, & decernētes. Non intēdimus tamē aliquos ex incorporandis in futurum qui antē eorū incorporationē super aliis quibus criminib⁹ apud suos superiores delati forent & legitime puenti hoc decreto tueri, quin possit contra eos super criminibus huiusmodi etiam vsq; ad definitiuā sententiā inclusue procedi, absolutiōnem vero omniū & singulorū qui prefatas sententias cēsuras, & penas vel earū aliquā incurrerint quoquomodo synodo pro tēpore sedeti, & illa dissoluta romano pōtifici tātūmodo pterq̄ i mortis articulo reseruamus. Postremo vt nullus ipsius decreti ignorantia p̄tendere valeat decernimus id per publicationem in p̄senti sessione factam vim habere, & ita vniuersos & singulos lapsis duobus mēsi- libus, aut duodecim diebus predictis astringere, & attare, ac si eis personaliter apprehensis intimatū foret. Quo circa vobis venerabilibus patriarchis primatibus archiepiscopis, episcopis abbatibus prioribus p̄positis decanis cantoribus archidiaconis, ceterisq; in dignitatibus quibuscūq; constitutis, ac cathedraliū ecclesiarum canonicis districte precipiēdo mandamus quatenus vos, aut vnus vestrum per vos vel alium seu alios p̄missa omnia & singula vbi & quando expedire videritis solēniter publicantes, si & postq̄ super p̄missis, vel aliquo eorum pro parte alicuius ex incorporatis & suppositis p̄dictis vel alterius promotorum negotiorum nostrorū, aut nostri vel romani pontificis procuratoris fiscalis quibus super his omnimoda atq; plenariā concedimus potestatem requisiti fueritis vel fueris requisiti, & vobis q̄ aliquis vel aliqui ex perturbatoribus p̄dictis aliquā vel aliquas ex sentētiis & penis superius expressatis incurrerint ad earundē penarum declarationē contra eos procedentes illos tādū in ecclesiis vestris, & aliis locis dominicis aliisq; festiuis diebus easdē penas incurrisse publicetis & publicari faciatis, ac vt tales euitetis, & ab aliis euitari faciatis, & alias ad plenariam penarū p̄dictarū executionē procedere curetis donec super his satisfactiōne p̄uiam debite meruerint absolutiōis beneficiū obtinere. Et nichilominus legitimis super his per vos habēdis seruatis processibus eos quotiēs opus fuerit aggravare curetis contradictores auctoritate nostra appellatione postposita cōpescendo, inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Nos enim vobis & vestrum singulis omnes, & singulos qui sentētiis & penas huiusmodi vel earū aliquā incurrerint quoquomodo i loco nostre sacre cōgregationis ea durate, ipsa vero dissoluta in loco romane curie & extra etiam ad partes. Illos vero ex eis ad quos tutus non patebit accessus, seu in locis in quibus libera mandatorū nostrorū executio fieri non poterit super quo partis lese vel promotorū aut procuratoris p̄dictorum iuramēto stari volumus in audiētia litterarū cōtradictarum, & in valuis maioris ecclesie ciuitatis vel loci in qua vel in quo hanc vel aliam generalem synodū pro tēpore sedere, vel a dissoluta, aut non sedēte Romanum pontificē cum sua curia residere contigerit in loco ecclesie dignitatis, vel rei super qua vel quo agetur, aut alio viciniore in quo partis lese cōmoditas se obtulerit in valuis maioris ecclesie ciuitatis vel loci huiusmodi ad instar edictorum publicorū monēdi, requirendi, & citandi plenā & liberā auctoritatē vniuersalis ecclesie concedimus tenore presentīū facultatē. Volētes & eadem auctoritate decernētes monitiōnes, requisitiōnes, & citatiōes sic factas vim habere, ac eosdē sic monitos & citatos attare perinde ac si eis personaliter apprehensis facte foret. Non obstantibus nostris atq; apostolicis cōstitutionib⁹ & ordinationibus quibus quo ad p̄missa derogamus & derogatum esse volumus, ceterisq; contrariis quibuscūq;. Datum Basilee in sessione nostra publica in maiori ecclesia Basiliē. solemniter celebrata. v. Idus Augusti. Anno domini. M. cccc. xlii.

A

SACROSANCTA GENERALIS SYNODVS BASILIENSIS IN SPI-
ritu sancto legitime congregata, vniuersalem ecclesiam representans, ad futuram rei memo-
riam. Desyderauit Ezechias rex, vt fieret pax & veritas in diebus suis, & nos desyderio de-
syderauimus, vt pax & vnio ecclesie in diebus nostris hoc sacro durante Basiliens. concilio daretur. Ve-
rum cum ex plurimis impedimentis que diutim ingeruntur, & in futurum succrescere possent formi-
detur, ne pax & vnio huiusmodi desyderate in hac ciuitate Basiliens. fieri, aut actus conciliares libere
exerceri valeant, volentes propterea calibus futuris prouidere, ac vt fides & auctoritas generalium con-
ciliorum vniuersale ecclesiam representantium illibate permaneant, quodq; vnio & pax vera ecclesie dentur,
necnon vt continuetur celebratio generalium conciliorum attento quod iam sanctissimus dominus Felix
papa quintus prouidens necessitatis casum pro futuro concilio nominauit inclitam ciuitatem Lugdunens.
in partibus Galliarum, in hocq; satisfaciendo decretis sacrorum Constantiens. & Basiliens. huius gene-
ralium conciliorum dicta ciuitatem Lugdunens. quam experientia docente generalium synodorum hacten-
us in ea celebratarum accommoda, & idoneam reputamus tenore presentium in nomine sancte & in-
diuidue trinitatis pro futuro proximo celebrando concilio nominauimus, deputamus, & assignamus.
Cumq; immineant urgentissime cause, vt breui fiat alterius generalis concilii celebratio, propterea statuimus
& ordinamus, vt infra triennium a datis presentium computandum generale concilium in prefata ci-
uitate Lugdunens. celebretur. Decernentes q; cardinales, patriarche, archiepiscopi, episcopi, prelati, seu
quicumq; alii qui ad generalia concilia de iure vel consuetudine conuenire debent in termino premissio. ad
dictum locum accedere teneantur, dummodo post dissolutionem huius concilii hoc vel alio in loco continua-
ti restet vnus annus ante huiusmodi triennii finem. Volumus etiam & specialiter concedimus q; predictum
terminum futuri celebrandi concilii abbreviare valeat prefatus papa Felix. Per premissa autem, & si recte in-
spicientibus aliud videri non debeat, ad maiorem tamen veritatis manifestationem declaramus q; non
intendimus, neq; volumus hoc sacrum generale concilium Basiliens. dissoluere aut dissolutum quomodo-
libet censendum esse. Quinimo in hoc loco continuandum fore & continuare debere, dum tamen in-
tegra & plena libertas atq; securitas, necnon saluus conductus per inclitam ciuitatem Basiliens. nobis & eidem
synodo concessi seruetur illesi. Adiciunt q; si aliquod fieret impedimentum quominus in hac ciuita-
te Basiliens. iuxta ritum consuetum actus conciliares libere exerceri possent, aut libertas seu securitas &
saluus conductus huiusmodi non seruarentur quibus calibus seu eorum aliquo (quod deus auertat) ad-
uenientibus, super quo stari volumus arbitrio seu attestationi dilectissimorum cardinalium & venerabilium
episcoporum, aliorumq; dilectorum ecclesie filiorum per nos hodie deputatorum, aut maioris partis eorum
pro tempore presentium cum subscriptione eorum inde super conficiendo publico instrumeto & singulis eorum
de imminendo extunc prout exnunc, & exnunc prout extunc hanc sanctam synodum pro ipsius continua-
tione ab hac ciuitate Basiliens. ad ciuitatem Lausanens. eiusq; vti prouincie Bisuntinens. locum habitabile tutum,
& idoneum ad generalis concilii celebrationem In nomine patris & filii, & spiritus sancti tenore pre-
sentium transferimus, ac traslatum esse decernimus cum eisdem modis, formis, qualitatibus, & ordinatio-
nibus cum quibus in hoc loco Basiliens. continuata fuit & stat de presenti. Datum Basilee in nostra
publica sessione in ecclesia maiori Basiliens. solemniter celebrata, xvii. kalendas Iunii Anno a natiui-
tate domini. M. CCCC. XLVIII.

Bulla Nicolai pape quinti super approbatione actorum & gestorum
in concilio Basiliensi.

B



NICOLAUS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI!
Ad perpetuam rei memoriam, Vt pacis qua nichil desiderabilibus in vniuersali
ecclesia amplissime diffundatur, & perduret serenitas, omnium corda que exa-
gitauit & defatigauit diuisio, vnitas integra ad cuiuslibet status & honoris pro-
speritatem consolidet, libenter secundum nostre & apostolice auctoritatis plenitu-
dinem magnitudinemq; voluntatis omnia amplectimur, per que non solum super
presentibus & futuris, sed & preteritis, vt firma illibataq; permaneant, debite pro-
uisionis adhibeatur remedium. Cum itaq; post crebras variasq; conturbationes, quibus multis ab annis
sancta dei subiaceat ecclesia, causantibus diuisionibus, que inter felicis recordationis Eugenium papam
quartum predecessorem nostrum, & tunc Basiliens. concilium vigerunt, hoc in nostro tempore & ex-
altissimi dei prouidentia ineffabili interposite tractatuq; oratorum charissimorum in Christo filiorum
francorum

francorum Anglie, & Renati Sicilie regum, necnon Delphini Vienne. primogeniti francorū regis illustris, pacem ecclesie redditā videbamus, dum percepimus venerabilem & charissimū fratrem nostrū Amedeū primū cardinalem, episcopū Sabine. in nōnullis prouinciis apostolice sedis legatum, vicariūq; perpetuum Felicē papā quintū tunc in sua obedientia nominatum iuri quod in papatu asserbat se habere ad huiusmodi pacem ecclesie obtinēdum cessisse. Eos vero qui Basilee, postmodum Lausane sub nomine generalis concilii haecenus congregati permāserunt ordinasse & publicasse nobis tanquā vnico, ac indubitato summo pontifici obediendum esse a cunctis fidelibus. Et prefatam Lausane. dissoluisse congregationem. Desiderantes igitur toto affectu ea perficere, quibus Christi fideles suppressis & extinctis dissensionum & differentiarum seminariis cōmuni fruantur concordia cuiuslibet eorum, status, honoris, reputationis & quietis stabilitate firmata, quascūq; promotiōes electiones, confirmationes, postulationes, admissiōes, translationes, cōmendas, administrationes, & pūsiōes ad quascūq; patriarchales, metropolitanas, & cathedrales ecclesias, necnō abbatiales dignitates, ac monasteriorū regimina quorūcūq; exēptorū & nō exēptorū, necnō quascūq; collatiōes, pūsiōnes, & dispositiones, quorūcūq; beneficiorum ecclesiasticorū, regulariū, & seculariū, de iure patronatus etiam laycorum, cum cura vel sine cura, etiam si ecclesie parochiales fuerint, aut canonicat⁹ & pbe de dignitates maiores post pontificales in cathedralibus vel principales in collegiatis existant, personatūq; perpetue administrationes, vel officia etiam curata vel electiua in quibuscūq; ecclesiis prioratus conuentuales, aut cuiuscūq; conditionis, qualitatis vel nature fuerint, etiam alterius generis q̄ expressa parīs vel maioris, etiam si ex quauis causa tunc dispositioni apostolice specialiter vel generaliter reſeruata fuerint litigiosa, aut alias effecta, vel ad sedem apostolicam quomodolibet deuoluta vīm quorum seu p̄textu collatiōnū, pūsiōnum, reſeruatiōnū, aut aliarum dispositionum huiusmodi seu alicuius premissorum, alias q̄ ex titulo priuatiōis factarum premissarū occasiōnū, diuisionum ipsarū ecclesiarum, beneficiorū, dignitatū, officiorū, personatū, administrationum, canonicatū, & prebendarum habita seu adepta sit possessio & possidentur de presenti, admissiōes etiam resignatiōnum quorūcūq; beneficiorum, dignitatum ecclesiarum simpliciter, vel ex causa permutationis factarū auctorizationum & institutionum pensionum quaruncūq; super quoruncūq; beneficiorum ecclesiasticorū fructibus reſeruatiōibus & assignatiōibus cum processibus & fulminatiōibus inde secutis, necnō vniones, annexiōes, incorporatiōes quarūcūq; dignitatum & beneficiorum ecclesiasticorum secularium & regularium quibuscūq; patriarchalibus, archiepiscopalibus, abbatialibus, vel capitularibus mensis aut monasteriis, conuentibus, dignitatibus, canonicatibus, & prebendis vel beneficiis seu ad inuicem sub quibusuis verborum formis, dimēbratiōes etiam ecclesiasticarum & beneficiorum quorūcūque. Ecclesiarum quoque monasteriorū studiorūque generalium fundatiōes, erectiones, suppressiōes, & subiectiōes, & quorūcūque beneficiorum creatiōes, exemptiōes. Item renouatiōes, palli dationes, consecratiōes, benedictiōes personarum, de ordine ad ordinem trāslatiōes, infeudatiōes, institutiōes, contractū confirmationes, facultatis testandi concessiōes, absolutiōes, liberatiōes, quitantias super quibuscūque debitis ratione decimarū semidecimarū indulgentiarū, annatarū, cōmuniū, & minorū seruitiorum, vel alias quomodolibet, dispensatiōes tā super etatis, q̄ natalium & aliarum inhabilitatū defectib⁹, super incōpatibilibus in quocūq; numero, etiam si ad curas parochiales, matrimoniis, iuramento, ordinibus, & voto etiam transmatino & rebus aliis quibuscūq; necnon absolutiōes a quibuscūque excommunicationum, anathematizationū, & aliis cēsuris ecclesiasticis interdictorum tam generalium q̄ specialiū relaxatiōes, ac etiam illarum fulminatiōes & appositiones iuramētorum etiam fidelitatum relaxatiōes, reſtatiōes ab omni macula irregularitatis, aut alia inhabilitate vndecūq; processerit, restitutiōe etiam ad famā & honores gratiarum indultorū, indulgentiarum & priuilegiarum, & quascūque alias concessiōes, ac omnia & singula tam iustitiam q̄ gratiam concernentia siue in foro conscientie, aut contentioso in personis, aut locis que tempore concessiōnum & aliorū premissorū obediuerunt prefato venerabili, ac charissimo fratri nostro Amedeo cardinali episcopo legato & vicario supradicto, tunc Felici pape quinto nominato, ac congregatis antedictis, seu eorum alteri tam per ipsum tunc Basiliē. conciliū & Amedeū in sua obedientia Felicem quintū nūcupatum, q̄ illos qui in Basiliē. & Lausane. ciuitatibus sub nomine generalis concilii congregati remanserunt, aut alium seu alios sua, aut alterius eorum auctoritate etiam de latere legatos delegatos siue alios quoscūq; ab eis vel eorum altero potestatem habentes cōiunctim vel diuisim qualitercūq; facta gesta concessa data indulta disposita & ordinata etiā

CONCILII BASILIENSIS.

si maiora & grauiora aut alterius cuiuscūque nature a pmissis existant, & specialē requirant expressio-
nem, que volumus & decernimus pro expressis specificē haberi cum omnibus & singulis inde secu-
tis, ac etiā omnia & singula per ordinarios in dictis locis facta pro bono pacis, & vnionis ecclesie mo-
tu proprio ex certa scientia & de apostolice potestatis plenitudine, de cōsilio & assensu venerabilium
fratrum nostrorum sancte Romane ecclesie cardinalium p̄sentium serie approbamus, ratificamus &
etiā cōfirmamus, rataque & firma haberi volumus, necnō potiori pro cautela de personis patriar-
charum, archiepiscoporum, episcoporum, & abbatū quibuscūq; ecclesiis, & monasteriis quarū & quo-
rum affecti sunt possessiones & possident de presenti, necnō de dignitatibus prioratibus personati-
bus, administrationibus, officiis, canonicatibus, & p̄bendis cōmendis & beneficiis quibuscūq; etiā
sedi apostolice specialiter, vel generaliter referuatis, deuolutis, vel quomodolibet affectis eorū posses-
sionibus quibuscūq; de nouo prouidemus, ac ipsorum omnium fructus redditus & prouentus, necnō
emolumenta singula i quibuscūq; & ubicūq; etiā extra diocesim i quibus ecclesia monasteriū prio-
ratus dignitas seu beneficium huiusmodi fuerit consistentia ad eorum possessores spectare & pertine-
re. Et quod ipsi i suarum ecclesiarū monasteriorum prioratū dignitatum & beneficiorū prout eorū
singulos concernit possessionibus pro huiusmodi bono pacis & vnionis pacifici remaneāt & quieti,
decernimus & declaramus gratis & absq; solutione cōmuniū vel minorū seruitiorum annatarū
aut vacantie tam nostre camere q̄ venerabilium fratrum nostrorū sancte Romane ecclesie cardinaliū
collegio facienda nomina & cognomina, valoresq; ipsorum beneficiorum & dignitatum, ac nō obstā-
tias ipsorum possessorū pro expensis habentibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis nō
obstantibus quibuscūq;. Insuper quascūq; obligationes seu debita de & super annatis seu cōmunib⁹
& minutis seruitiis iuxta curie nostre consuetudinem, ceterisq; iuribus nobis & sancte Romane eccle-
sie cardinalium collegio, ceterisque officialibus debitis, si que deberi dicerentur occasionū quarūcūq;
metropolitanarum & cardinalium ecclesiarum monasteriorum dignitatum prioratū etiā conue-
tualium beneficiorum et officiorum huiusmodi vsque ad presentem diem possessoribus antedictis
ex simili scientia remittimus et relaxamus pariter et donamus, eosque qui huiusmodi debitis obliga-
ti essent ab omni eorū solutione absoluimus et liberamus, et super illis dari quitantias petentibus, aut
volentibus demandamus in forma plena debita et opportuna, fructus etiā illos quos durante huius-
modi diuisione ex dictis ecclesiis dignitatibus beneficiis perceperunt etiā si nobis & camere apo-
stolice debiti essent penitus ipsis, et cuiuslibet ipsorum remittimus de dicte sedis munificentia liberali
camerario thesaurario clericis camere collectoribus et subcollectoribus nostris quibuscūque inhibē-
sub ex cōmunicationis sententia, et aliis cēsuris ecclesiasticis atque penis quas remissioni et inhibitiōi
nostris huiusmodi contraueniētes incurrere volumus ipso facto, ne fructus predictos occasione pre-
missa dicta diuisione durante perceptos, et per nos remissos, vt prefertur aquoquā quomodolibet exi-
gere seu extorquere presumant. Dictorum rursus possessorū singulis aduersariis super prefatis eccle-
siis monasteriis prioratibus dignitatibus officiis et beneficiis perpetuū silentiū imponētes quascūq;
promotiones, impetrationes, concessiones, prouisiones, declarationes, et litteras desuper pro ipsis ad-
uersariis, et aliis quibuscūque i preiudiciū ipsorum possessorū vel derogationem huiusmodi per nos
confirmatorū quomodolibet etiā si motu proprio ex certa scientia aut plenitudine potestatis et de
venerabilium fratrum nostrorum sancte Romane ecclesie cardinalium cōsilio & assensu tā per dictū
nostrum p̄decessorem q̄ nos siue aliū quēcūq; illius aut nostra auctoritate siue alia quacūq; factas
datas cōcessas & habitas, etiā si in vim earū ipsis aut alicui eorū in re vel ad rem ius quesitū foret,
necnō diffinitiuas, & alias etiā que i rem trāsierunt iudicatā super ecclesiis, & aliis p̄missis i roma-
na curia vel alias ubicūque contra dictos possessores promulgatas sentētiās & quecūque inde secuta
predictis motu & sciētia, ac plenitudine pro bono pacis & vnionis p̄dictarū, cassamus, irritamus, &
annullamus, ac cassa irrita infecta nullaq; & inania, ac viribus vacua declaram⁹ & denunciam⁹. Illas
vero ex sententiis que pro predictis possessionibus super p̄missis, ac etiā quascūq; alias sententiās
& subrogationes que pro quibuscūq; personis partib⁹ se defendentib⁹ illarū omnium noib⁹ et cognomi-
nibus pro expressis habentes, et que in rem transuerunt iudicatā in Basilicē, seu Lausanē, ciuitatis
bus seu i curia p̄fati venerabilis, ac charissimi fratris nostri Amedei primi cardinalis (vt premittitur)
legat⁹ vicariiq; perpetui Felicis quinti i sua obedientia nominati vsque in hodiernū diem pro te, ac
subrogationes pro altero ex colligantibus mutuo se defendentibus facte sunt validas & ratas decer-
nentes, necnō quascūque lites & causas desuper in nostra curia vel alibi contra ipsos possessores super
predictis

predictis ecclesiis dignitatibus, beneficiis & officiis quomodolibet pendētibz, quorū omnium, etiā si vne vel due seu plures diffinitive, vel alie sententie prolatae sint status presentibus pro expensis habentes ad nos aduocamus & totaliter extinguimus, pro maiori omnium & singulorū securitate & roboris validitate quibuscūq; personis tam ecclesiasticis q̄ secularibus cuiusq; dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, vel preeminētie existant, etiā si cardinalatus, patriarchatus, archiepiscopali, episcopali, aut alia quacūq; prefulgeant dignitate, necnon quarūcūq; tam cathedralium q̄ collegiatarū & aliarum ecclesiarum & monasteriorū, capitulis, collegiis, & conuentibus, ac singularibus personis earūdē, illique vel illis ad quē seu ad quos dictarum ecclesiarū beneficiorum ecclesiasticorū & officiorum electio, collatio, prouisio, presentatio, seu queuis alia dispositio cōmuniter vel diuissim pertinet, ac huiusmodi possessorū aduersariis, quibus per nos ad nostrū predecessorem seu alium quēcūq; facte sunt concessiones & prouisiones de huiusmodi ecclesiis beneficiis, & officiis possessis, omnibus, & singulis aliis quorum interest, vel intererit quomodolibet in futurū mandamus expresse inhibentes videlicet patriarchis, archiepiscopis & episcopis, sub suspensionis ab ingressu ecclesie. Minoribus vero personis singularibus sub excommunicationis, necnon dictorum possessorū aduersariis sub simili excommunicationis, ac priuationis omnium & singulorū beneficiorū suorum que obtinent & inhabilitationis ad illa & ad alia in posterū obtinenda perpetueq; infamie, collegiis vero capitulis & conuentibus sub suspensionis a diuinis penis sententiis & censuris, quas contrafacientes & rebelles prout quēlibet ipsorum concernit exnunc, prout extunc, et extunc prout exnunc incurrere volumus ipso facto, ne ipsi seu eorum alter publice vel occulte, directe vel indirecte quouis quesito colore vel ingenio contra declarationes, concessiones, approbationes, ratificationes, confirmationes, & alia predicta vel eorū aliquod in preiudiciū dānum & grauamē dictorū possessorū & derogationem premissorū per nos confirmatorū aut alicuius eorum facere dicere et attentare, seu ipsi prenominati ad quos spectat huiusmodi, electio, collatio, prouisio, presentatio, seu queuis alia dispositio quemquam alium ad ecclesias dignitates beneficia et officia seu alia premissa hactenus sic possessa recipere et admittere, neque possessores huiusmodi super premissis in aliquo vexare, perturbare, molestare, seu inquietare quomodolibet presumant aut presumat, sed ea omnia et singula inuiolabiliter, et sine contradictione quacūque quātū in eis est manuteneant et obseruent, dictosque possessores in possessione sua huiusmodi teneant et defendant. Si que etiā (quod absit) per quēpiam quacūque etiā auctoritate nostra contra premissa seu eorum aliqua, aut in preiudiciū dictorum possessorū seu alicui⁹ eorū nouitates facte fuerint seu fierent illas, ac quecūq; inde secuta exnunc prout extunc habem⁹ & haberi volumus pro infectis. Et nichilominus contravenientes & rebelles huiusmodi siue patriarche, archiepiscopi, aut episcopi fuerint ab ingressu ecclesie, minores vero personas singulares excommunicatos, necnon dictos aduersarios, & eis auxilium dantes vltra excommunicationis penam beneficiis & officiis suis priuatos inhabiles, & infames. Capitula vero collegia & conuentus a diuinis suspēsos per quēlibet ordinariū loci, aut alterū in dignitate constitutū siue canonicū alicuius ecclesie cathedralis per quēcūq; ex huiusmodi possessoribus eligēdum & requirēdum seu executionem dandū super huiusmodi nostra voluntate in romana curia siue extra declarari & denūciari volumus & mandam⁹. Super quib⁹ omnibus & singulis ipsis & eorum cuilibet auctoritate apostolica damus atq; concedimus facultatē reiectis in premissis omnib⁹ & singulis cautelis & appellationib⁹ quibuscūq; in preiudiciū premissorum interpositis seu interponēdis, quas tāquā friuolas & inanes cū inde secutis et secuturis extunc put ex nūc et exnūc put extunc cassamus, irritamus, annullamus, et pro infectis haberi volumus Vicecancellario, et quibuscūq; aliis officialibus nostris expresse inhibentes ne ad cuiusuis instātiā super causis premissarum appellationum huiusmodi aut alias via simplicis querele, seu restitutionis integrū aliquā cōmissionē signare siue rescriptum etiā extra romanā curiam concedere, nec auditores causarum palatii nostri siue ordinarii loci, aut quicūq; alii cōmissiones siue rescripta huiusmodi recipere seu causas de super motas et mouēdas audire psumant seu attētent. Adiciētes q̄ si vllō vnquā tempore appareret de alia concessione seu declaratione per nos aut nostros seu dicti predecessoris litteras quascūq; clausulas etiā derogatorias generales vel speciales sub quacūq; verborum forma in se continentes, licet in illis dicatur non obstantibus clausulis dicentibus q̄ illis non derogetur, nisi de eis specialis mentio fiat, aut quod de verbo ad verbum & cum toto tenore illarū inferi debeat facta seu fiēda per quā dictos possessorē seu eorū aliquē in huiusmodi suorū beneficiorum possessionē, seu alias turbari, vexari, molestari, seu inquietari, aut contra huiusmodi nostras concessiones, prouisiones, & alia per nos approbata fieri.

CONFIRMATIO CONSTITUTIONVM IMPERATORIARVM.

atq; contraheri possit, etiam si motu proprio ex certa scientia, siue de plenitudine potestatis, & de ipsorum venerabilium fratrum nostrorum cardinalium consilio & assensu emanaret seu emanassent tales declarationes aut concessiones pro bono pacis & vnionis ecclesie nullatenus effectum sortiri, sed pro infectis exnunc, prout extunc haberi volumus. Verum si in obediencia predictorum tunc nuncupati Felicis & illorum qui Basilee & Lausane, sub nomine generalis concilii tunc permanserunt duo vel plures super vno vel pluribus beneficiis litigarent, possessio non possidenti non afferat preiudiciu sed cuilibet ius suum semper saluum conseruetur, etiam vnicuique maneat ius quod ante huiusmodi diuisionem sibi quesitum erat. Et si fuerit aliquae ecclesie seu beneficia quarum seu quorum caput in vna obediencia & membra in altera existant membra reducatur ad caput. Saluo tamen quod membrum obtinens in illius remaneat possessione si ius eidem competat ante huiusmodi diuisionem. Ceterum quia difficile foret presentes litteras ad singula in quibus eis forsitan fides facienda fuerit loca deferre, dicta auctoritate apostolica decernimus quod illorum transumpto manu publica & sigillo alicuius episcopi, aut illius vicarii seu curie, aut superioris ecclesiastici signato & munito, perinde ac si originales littere huiusmodi exhiberentur fides plenaria adhibeatur & stetur. Mandantes nichilominus litteras in simili forma pro quibuscumque particularibus personis eas petentibus & habere volentibus illorum nominibus & cognominibus specificis expressis cum designatione ecclesie dignitatis, beneficii siue beneficiorum aliarumque concessionum superius designatarum in cancellaria nostra & alibi gratis & sine solutione alicuius taxe saluo moderato salario scriptorum expediri, & irritum decernimus & inane, si secus super his aquoquante vis auctoritatis scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre approbationis, ratificationis, confirmationis, provisionis, decreti voluntatis, impositionis, cassationis, remissionis, relaxationis, donationis, absolutionis, liberationis, inhibitionis, impositionis, irritationis, annulationis, declarationis, denunciationis, aduocationis, extinctionis, voluntatis, mandati, dationis, concessionis, adiectionis, & constitutionis infringere vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hec attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei, & beatorum Petri, & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Spoleti Anno incarnationis dominice Millesimo quadringentesimo quadragesimonono decimo quarto kalendas Iulii. Pontificatus nostri Anno tertio. P. de noxeto. Marcellus de curia registrata in camera apostolici consilii.

CONFIRMATIO CONSTITUTIONVM FREDERICI SE-
cundi. Et karoline cum multis adiectionibus per concilium Constantiense in
decimanona sessione quibus libertati ecclesiastice plurimum fauetur, &
ob id adiiciendam prefato operi constituimus, ut ex illa quan-
tum deferendum sit ecclesie quisque agnoscat.

A



SACROSANCTA SYNODVS CONSTANTIENSIS in speculum sue considerationis extollens quod grauissima dispendia ecclesie, monasteria, hospitalia, zenodochia, & alia pia loca, ac persone ecclesiastice sic tempore guerrarum & lugubris schismatis prohdolor causante malicia & ambitione mentium humanarum ad talia diuersis coloribus modis & titulis inhiantium improbe hactenus pertulerint, maxime a tempore felicis recordationis Urbani pape sexti incluline citra, ac perferat incessanter in tallis collectis, exactionibus, occupationibus, inuasionibus, detentionibus, distractionibus, concessionibus, venditionibus, infeudationibus, emphyteoticis, & aliis locationibus, donationibus, dimembrationibus, dationibus, permutationibus, & aliis variis & diuersis alienationibus regnorum prouinciarum comitatum dominiorum territoriorum districtuum ciuitatum, castrorum, villarum, & aliorum locorum bonorum, iurium etiam spiritualium, ac iurisdictionum ad romanam & ecclesias alias, monasteria, hospitalia, zenodochia, & pia loca ad personas huiusmodi communiter vel diuissim spectantium aliisque grauaminibus hactenus a dicto tempore citra, & per ipsum tempus, seu ipso tempore usque in presentem diem preter, seu contra dispositionem iuris scripti quomodocunque & qualitercunque impositis, illatis, factis, seu presumptis, aut attentatis. Ac intendens & cupiens circa reformationem immunitatis ecclesiarum & ecclesiasticarum personarum, ac recuperationem

rationem bonorum & iurium suorum diligenter intendere, quauis dudum contra seculares potestates, necnon consules ciuitatum, ac alios qui ecclesias, & viros ecclesiasticos talis collectis & exactionibus aliis aggrauare nitentur in lateranensi concilio immunitati ecclesie prouisum fuit, per quod huiusmodi presumptio sub anathematis distinctione prohibita fuit, & illius fautores & transgressores excommunicationi subiaceri precepit huiusmodi concilium, donec satisfactionem earundem impederet competenter, ac etiam constitutiones, & sententie que a talibus, vel de ipsorum mandato forent promulgate, inanes & irritae habentur nullo tempore valituras. Et ut nullus vano in hoc deciperetur errore, ut intra tempus sui regiminis huiusmodi anathema quasi post illud non esset ad satisfactionis debitum compellendus, decretum fuit in eodem concilio ipsum qui satisfacere recusaret, & successorum illius nisi satisfaceret infra mensem manere debere ecclesiastica censura conclusum, donec satisfaceret competenter. Cum etiam succedere debet in onere, qui etiam substituitur in honore, Et licet etiam in sacris legibus pro libertate & immunitate ecclesiastica siue ecclesiarum & ecclesiasticarum personarum multa salubria & fauorabilia statuta fuerint, dudum felix recordationis papa tertius attente considerans quod quondam Fredericus secundus olim Romanorum imperator tunc sub obedientia & deuotione sancte Romane ecclesie persistens, ad laudem eiusdem ecclesie, & sacri decus romani imperii cupiens ut expurgatis quorundam erroribus & iniquis statutis penitus destitutis de cetero ecclesie & ecclesiastice persone plena vigeret quiete, & secura libertate gauderent, ac pie & iuste attendens quod quorundam peruersorum iniquitas adeo abundauerat, ut non dubitarent contra ecclesiasticam disciplinam, & sacros canones statuta sua infringere aduersus ecclesiasticas personas, & ecclesiasticam libertatem. Edictali lege huiusmodi statuta iniqua irritauerat, & preceperat irrita annuciari, & omnia statuta, & consuetudines contra ciuitates et loca, potestates vel consules, aut quocumque alie persone contra libertatem ecclesie, et ecclesiasticas personas huiusmodi edere aut conseruare tentauerint contra canonicas et imperiales sanctiones de ipsorum capitularibus infra duos menses post huiusmodi legis publicationem penitus aboleri facerent, et si de cetero talia attemptarent illa ipso iure decreuit esse nulla, & eos sua iurisdictione priuatos, necnon locum ubi talia deinceps presumpta fuissent, banno mille marcharum auri fisco imperiali preceperat subiaceri, potestates vero consules, statuarii & scriptores statutorum predictorum, necnon consiliarii locorum ipsorum qui secundum statuta, & consuetudines memoratas iudicaret, extunc essent ipso iure infames quorum sententias & actus legitimos statuerat aliquantulum non tenere, quodque si per annum prefatarum constitutionum inuenti forent contemptores, bona eorum per totum suum imperium mandauit impune ab omnibus occupari saluis nichilominus aliis penis contra tales in generali concilio promulgatis. Et insuper voluerat tunc idem imperator quod nulla communitas vel publica persona seu priuata collectas seu exactiones angarias, vel perangarias, ecclesiis, vel aliis pijs locis, aut ecclesiasticis personis, huiusmodi imponeret, aut inuadere ecclesiastica bona presumere, quod si secus faceret, & requisita ab ecclesia vel imperio huiusmodi emendare conteneret, tripliciter refunderet, & nichilominus banno imperiali subiaceret, quod sine satisfactione nullatenus remitteretur. Statuerat insuper quod quocumque communitas vel persona per annum in excommunicatione propter libertatem ecclesie violatam persisteret, ipso iure banno imperiali subiaceret, a quo nullatenus extraheretur, nisi prius ab ecclesia beneficio absolutionis obtento. Et insuper ordinauerat ut nullus ecclesiasticam personam in criminali questione vel ciuili ad iudicium seculare presumere trahere contra canonicas sanctiones, & contra constitutiones imperiales, quod si secus faceret actor a suo iure caderet, & iudicatum non teneret, & iudex foret ex tunc iudicandi auctoritate priuatus, quodque iudices temporales qui clericis & personis ecclesiasticis iustitiam denegare presumere tertio requisiti suam iurisdictionem amitterent prout dicta imperiali edictali constitutione plenius continetur. Dictusque honorius constitutionem ipsam de concilio etiam fratrum sancte Romane ecclesie cardinalium qui tunc erant auctoritate apostolica approbans & confirmans ipsam mandauit inuiolabiliter obseruari, necnon statuarios & scriptores predictos excommunicatos eadem auctoritate nunciari. Et deinde ad euidentiam diuine memorie karoli quarti etiam romanorum imperatoris semper Augusti deducto quod nonnulli seculares persone in potestatibus et officiis publicis constitute, videlicet, duces, marchiones, comites, et alii domini temporales, necnon consules ciuitatum oppidorum villarum et locorum rectores in eorundem prouincijs dei timore postposito statuta singularia et iniquas ordinationes motu proprio, et de facto contra personas ecclesiasticas et ecclesiarum libertates, et harum priuilegia condiderant, illisque de facto et publice utebantur contra canonicas et legis

CONFIRMATIO CONSTITUTIONVM IMPERATORVM.

timas sanctiones, vt pote q̄ nulla bona temporalia in vim & potestatem ecclesiasticam transferantur, & ne clerici in sacris constituti ad agendum & testificandum in ciuilibus, & maxime in piis causis aliquatenus admitterentur, quodq̄ excommunicati laici & publice denunciati in foro ciuili minime repellerentur. Et insuper cū p̄dicti domini temporales consules, & rectores per secularē potestatem res bona clericorum occuparet, arrestarent, & oblationē Christi fidelibus minuerent, atq̄ restringerent, exactio- nes, & tallias indebitas de bonis, & redditibus ecclesiarū exigerent & extorquerent, possessiones eccle- siarū, & personarum earundē deuastarent incendiis & rapinis, contractus inter clericos & laicos factos legitimos ac libros ciuitatū castrorum, villarū & aliorū locorum p̄dictorū inscribere, & sigillare re- cularent, donataq̄ & legata ad fabricas, & ecclesiarum structuras cōtra dīctorū & p̄fatorū voluntatē & aliorum quorū intererat contra iustitiam vsurpare p̄sumerent, ac in fraudem & odiū clericorum de bonis ecclesie, & reb⁹ clericorum que non causā negociationis, sed pro eorum propriis v̄sibus per eorum terras & dominia ducebant, & duci faciebant, teloneum exigere & recipere non verebātur, & confugientes atq̄ curretes ad ecclesias, & earū cemiteria inde extrahere contra canonicas, & imperia- les sanctiones p̄sumperant. Idem karolus imperator tanq̄ christianissimus princeps volens in p̄s- missis p̄uidere de remedio saluari etiam de quorūdam principū, ducum, comitū, baronū, fidelīq̄ aliorum consilio auctoritate imperiali quecūq̄ statuta et consuetudines p̄dictas tanquā per canoni- cas & ciuiles sanctiones expresse reprobata cassauit, irritauit & annullauit, ac cassa & irrita nulliusque roboris esse voluit penitus & momētī, precipiens sub indignatione banni imperialis vniuersis & sin- gulis principibus, ac dominis temporalibus cōsulis potestatibus, & aliis in officiis publicis cōsti- tutis, quatenus extunc ipsorū statuta et ordinatiōes sicut in p̄iudiciū ecclesiasticę libertatis edicta fuerant, omnia reuocarent & de luce tollerent. Quodq̄ secundum ea nō iudicaret amplius, nec sen- tentias ferret aut eisde in iudicio, vel extra iudiciū quomodolibet pro et cōtra ecclesiasticā libertatem potirentur. Pronunciauitq̄ insuper, et eadē decreuit auctoritate, quod quicūq̄ laicus cuiuscūq̄ stat⁹ gradus, aut conditionis existeret ausu sacrilego, & proprie temeritatis audacia sacerdotem vel clericū secularem vel religiosum diffidaret, proscriberet, captiuaret, spoliaret, occideret, mutilaret, aut in carce- re detineret, ac huiusmodi maleficia perpetrantes & facientes sciēter receptaret, vel eis fauorem presta- ret preter penas a sacris canonibus imperialibus & legalibus sanctionibus in tales p̄mulgatas eo ipso redderetur infamis, ac omni honore priuatus, nec ad placita vel consilia nobilium admitteretur quo- uis modo. Hortans insuper in domino & requirēs ecclesiasticos p̄latos in illis partibus in quibus cō- mitterentur talia cōstitutos, vt legem imperiale huiusmodi per eorū ecclesias & synodos publicaret, ne transgressores huiusmodi per simulatā ignorantia suas in hac parte valeāt malicias excusare prout in edictali lege p̄dicta plenius cōtinetur. Quia non tantum in prouinciis & regnis que romanū p̄fi- terentur imperiū, sed fere modernis tēporibus vbīq̄ in toto christiano orbe neglectis hmoi lateranē concilii constitutionibus imperialibus, ac sacris sanctionibus quibuscūq̄ ab impiorū malicia aduer- sus ecclesias, & clericos nulla reuerentia, nullo deī timore, nulloq̄ animarū interitū pensatis eorūdem temere audacia creuit insolēter. Igitur auctoritate deī omnipotētis p̄dicta omnia innouat statuīt & confirmat, perpetuisq̄ futuris tēporibus ab omnib⁹ Christi fidelib⁹ vbilibet in omnibus, & per om- nia iuxta ipsarum constitutionū tenores sub bannis aliisq̄ penis et censuris supra in eisdem compre- hensis inuolabiliter obseruadis. Ceterum in eodem lateranēsi concilio statutum & ordinatum fuit q̄ episcopus siue ordinarius cum consensu sui clerī ad reuelendas cōmunes vtilitates et necessitates vbī laicorum non suppetunt facultates absq̄ vlla coheretione possit ecclesiasticas personas cōpellere ad ali- qua subsidia laicis conferēda prius Romano pontifice consulto, & hac sumpta occasione laici in q̄plus- ribus partibus minis, vel terroribus, seu aliquibus aliis modis aut coloribus diuersis ducunt, vt tallias collectas subsidia impositiones, vel alia queuis onera quocūq̄ vocabulo seu nomine nuncupētur eccle- siis vel clericis imponant aut imponi consentiant, vel permittāt cum facultate interdum per ipsosmet laicos aut alios exigendi. Ex quo constitutio lateranensis que ob pietatem laicorum fuit ordinata in impietatem & graue damnum, et iacturam ecclesiarum et ecclesiasticarum personarum vertitur. Ideo dicta sancta synodus hoc perpetuo statuīt et ordinat q̄ nulla persona secularis cuiuscunque di- gnitatis aut status et conditionis existat, etiam si imperiali regali vel quacūq̄ p̄fulgeat dignitate sub pretextu consensus episcopi, et clerī tallias, impositiones, et onera vel subsidia imponat, exigat vel recipiat nisi prius Romano pontifice consulto sub penis bannis, et censuris eisdem. Idem per omnia Romano pontifice dictas tallias vel collectas impōnente vel imponi mandante consensu

consensu episcopi vel clerici non accedente. Episcopi vero qui contra predictum concilium lateranensem, vel hanc constitutionem imponendo vel imponi consentiendo, vel exigendo consenserint, eis ingressus ecclesie ipso facto sit tãdiu interdictus, donec levis ecclesiis & clericis ac ecclesiasticis personis plenaria fecerint satisfactionem. Prelati quoque qui contra sacrorum canonum dispositionem, & contra constitutionem Bonifacii octauum que incipit, Vas electionis visitando vel charitativum subsidium, necnon talias & collectas imponendo ecclesiis & ecclesiasticas personas quocunque modo grauant ipso facto ab omni administratione temporalium & spiritualium (etiam si in pontificali vel alia dignitate existant) sint priuati, aliis quidem penis in iure expressis in suo robore permanens. Item considerans quod nonnulli summi pontifices ex captata opportunitate nonnullorum regum dominorum, comitum & aliarum quarumvis personarum temporalium, aut ad ipsorum beniuolentiam captandam, vel alio spiritu ducti concesserunt, & licentiam dederunt eisdem talias collectas subsidia impositiones, dacias, pedagia aut alia queuis onera huiusmodi imponendi vel exigendi ab ecclesiis clero vel ecclesiasticis personis eorundem dominio vel districtu aut alibi constitutis & commorantibus, alias ad tempus, alias ad certam summam sub diuersis modis formis, vel conditionibus in confectis litteris apostolicis vel aliis huiusmodi licentie comprehensis, idcirco omnes & singulas concessiones & licentias huiusmodi, etiam si de plenitudine potestatis romanorum pontificum aut apostolice sedis quouismodo & quibusvis personis sub quibuscunque verborum tenoribus concessas reuocat, cassat, annullat & irritat. Dictisque dominis comitibus & aliis ut supra expressis mandat & iubet in virtute sancte obedientie & sub penis bannis, & censuris, necnon in tripulum restitutionibus supra expressis quas incurrunt ipso facto quod abinde inãtea dictis concessionibus licentiis aliqua & aliquibus ex ipsis nullomodo per se vel alium aut alios directe vel indirecte palam publice vel occulte imponendo vel exigendo quoquomodo vtantur, quinimmo priuilegia concessiones & scripturas huiusmodi super dictis concessionibus & licentiis confectas de luce aboleri faciant.

Item eadem auctoritate statuit ordinat decernit & declarat quod regna prouincie, comitatus, dominia territoria ciuitates, districtus, terre, villa, castra, fortalicia, possessiones, edificia, grangie & queuis alia bona res iura, iurisdictiones, actiones reales & personales, spirituales & temporales, ac patronatus & pertinentie eorundem & ecclesiarum cathedralium dioecese que romane seu patriarchalibus metropolitane cathedralibus abbatialibus & quibusvis aliis collegiatis secularibus vel regularibus ecclesiis monasteriis, prioratibus, mensisque cathedralibus & abbatialibus, capitulis collegiis seu conuentibus hospitalibus, zenodochiis & quibusvis aliis piis locis alicui vel aliquibus ex ipsis temeritate vel audacia dolo vi vel fraude quomodocunque & qualitercunque per quasvis personas ecclesiasticas vel laicales, capitula collegia, dominos comitatus & vniuersitates etiam si imperiali regali cardinalatu pontificali vel alia quauis ecclesiastica vel laicali preeminetia & dignitate prefulgerent a tempore fere Gregorii vndecimi inclusiue citra. Post cuiusdam Gregorii decessum schisma presens prohdolor in dei ecclesia ortum habuit quauis occasione seu colore quesito fuerint inuasa, occupata, vsurpata, captata seu detenta huiusmodi ecclesiis, monasteriis, prioratibus mensisque cathedralibus & abbatialibus capitulis collegiis, seu conuentibus hospitalibus, zenodochiis & piis locis videlicet illi & illis cuius quorum vel quarum tempus & in tempore inuasionis occupationis, vsurpationis captionis, seu detentionis huiusmodi erat & nunc sunt, dummodo tempore inuasionis, occupationis vsurpationis, seu detentionis predictae vel prius possessio ecclesias, monasteria, prioratus mensas cathedrales & abbatiales capitula conuentus hospitalia zenodochia & pia loca aut per aliquem vel aliquod ex ipsis coram aliquo de executoribus siue conseruatoribus de quibus infra sit mentio p̄betur infra tempus quadrimestre a die p̄bationis predictae continue currendum, vel si fama de dicta possessione aut secuta inuasionem, occupationem, vsurpationem captionem seu detentionem huiusmodi erit in dioecesi ecclesie, monasterii, prioratus, mensarum cathedralium, abbatialium capituli, collegii, conuentus, hospitalis, zenodochii vel pii loci huiusmodi similiter infra simile quadrimestre continuandum a die legitime citationis monitionis seu requisitionis personaliter facte vel si possessoria copia comode haberi, aut bene tute legitime citari non possit, tunc & eo casu moneri & requiri valeat predictum in aliquo loco dioecesis, vel ipsi dioecesi propinquo ubi inuasor, occupator vsurpator, captor seu detentor habitare consueuerat habitandum vacua, & expedita plenarie realiter, & cum effectu omni cessante excusatione, & exceptione restituantur reddantur, & reintegrentur, ac pacifice dimittantur sub penis bannis, & censuris, & sub aliis ut supra, & sub triplicata restitutione, & sub infamia, & occupatione, &

CONFIRMATIO CONSTITUTIONVM IMPERATORIARVM.

iuris amissione superius nominatis, quas negligentes, inobedientes, transgressores, rebelles, & contrafacientes incurrent ipso facto, a quibus penis, & censuris, & aliis predictis non possint absolui nisi si prius factis (vt prefertur) plenius & integris restitutionibus. Et nichilominus ex abundanti cautela ipsa sancta Synodus ex certa scientia predicta bona regna Ciuitates & cetera, vt supra, illis quibus erant (vt prefertur) restituit reddit, & reintegrat per presentes. Et insuper liceat prelati capitulis, conuentibus, & rectoribus ecclesiarum monasteriorum, & locorum huiusmodi quorum talia regna bona & cetera erant & nunc sunt, eorumque successoribus, aut eorum procuratoribus, & synodici auctoritate propria alicuius consensu, vel licentia minime requisita possessionem illorum intrare capere, aut detinere libere, & impune constitutionibus & priuilegiis Apostolicis, & Imperialibus, & aliis quarumvis personarum nequaquam obstantibus. Rursus quia contractus celebrati nec non concessionis super regnis Prouinciis, Ciuitatibus, Castris, Villis, & aliis bonis supra expressis visio non purgato verisimiliter ad vexationes redimendas facti, vel facte presumeretur, ea propter ipsa sancta Synodus ex certa scientia omnes, & singulas concessionis donationes, venditiones, alienationes, pignorationes, diuisiones, separationes, dimembrationes, distractiones, extenuationes, permutationes, obligationes, declarationes, reuocationes, infeudationes, reinfeudationes, pacta prouisiones, promissiones, sententias, & alios contractus quosque etiam si iuramentis fuerint conualidate, & conualidati, etiam per viam, aut modum cuiuscunque contractus etiam in illis contenta sub quacunque verborum conceptione appareant post invasiones, occupationes, usurpationes, captiones, vel detentiones Regnorum Prouinciarum Ciuitatum, & aliorum alicuius, vel aliquorum bonorum huiusmodi, & ante eorundem bonorum plenariam restitutionem, dein pro, & aut super eisdem alicui, vel aliquibus ex regnis, & aliis bonis huiusmodi, vel ipsorum, aut eorum aliquibus iuribus, iurisdictionibus, actionibus, & pertinentiis realibus, & personalibus atque mixtis spiritualibus, & temporalibus quibuscunque quibusvis Dominis dominiis, Comitatibus, Vniuersitatibus, Capitulis, collegiis patriarchalibus, vel aliis ecclesiis quibusvis, siue eorum mensis, aut aliis personis quibuscunque ecclesiasticis, vel laicalibus etiam si Imperiali regali pontificali, vel alia ecclesiastica, & temporalis prefulgeat dignitate quauis occasione a dicto tempore Gregorii inclusiue citra quomocunque & qualitercunque factis, & concessis faciendis concedendis per Romanos pontifices motu proprio ex certa scientia de plenitudine potestatis cum omni defectuum supplemento, ac de & cum consensu, & Consilio sancte Romane ecclesie cardinalium, siue per modum, aut viam contractuum quorumcunque, vel alias, & quauis auctoritate etiam apostolica imperiali, regali, Legatorum, nunciorum, aut Vicariorum sedis apostolice, siue ordinarie, legata, vel delegata etiam si factum, & concessum fuerit per illas personas, aut de & cum consensu illarum ad quas in talibus de iure, & de consuetudine facere, concedere & consentire pertinuerit nullas, & nullos nulliusque iuris efficacie firmitatis roboris, & momenti atque viribus euacuatas, & euacuatos fuisse, & esse decreuit, et declarauit. Et nichilominus ex abundanti cautela ipsas, & ipsos reuocat, cassat abolet irritat, & annullat, ac viribus euacuat. ipsaque regna & prouincias ciuitates & alia bona cum iuribus, & omnibus aliis supradictis tenore presentium illis quorum vel quarum, vt prefertur, erant & sunt reddit restituit, & reintegrat. Statuens quoque & precipiens decernens, & declarans ipsa omnia, & singula reddenda, restituenda, & reintegranda quibus vt prefertur, erant & sunt vacua, & expedita plenarie realiter, & cum effectu omni cessante exculatione infra dictum quadrimestre sub eisdem penis bannis, & censuris, & aliis quas incurrent ipso facto, et a quibus non possint absolui, nisi vt supra continetur, aliis tamen iuris remediis pro predictis executioni demandandis in suo robore permansuris. Et nichilominus liceat prelati, et aliis quorum talia bona, vt prefertur erant, et sunt possessiones intrare et cetera, vt supra continetur.

Item dicta sancta Synodus eadem auctoritate ex certa scientia decernit, et declarat omnes, et singulas Concessionis. Donationes. Obligationes. Venditiones. Extenuationes. Pignorationes. Diuisiones. Separationes. Dimembrationes. Distractiones. Extenuationes. Permutationes. Obligationes. Declarationes. Reuocationes. Infeudationes. Reinfeudationes, ac censuum fructuum, seu responsionum aliorum quocunque nomine, seu vocabulo nuncupentur Extenuationem Extinctionem pacta Promissiones Prouisiones sententias, & alios contractus quosunque, etiam si iuramentis fuerint conualidate, & conualidati etiam per viam, aut modum cuiuscunque contractus, & in illis contenta sub quacunque verborum conceptione appareant quibusvis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis

pis, episcopis eorumque ecclesiis cathedralibus siue antiquis, siue post dictum schisma erectis, aut eorum mensis, capitulisque, collegiis, comitatibus, seu vniuersitatibus, & personis etiam imperialis, regalis, reginalis, pontificalis, cardinalatus aut cuiusvis ecclesiastice vel mundane fuerit dignitatis preeminentie status vel conditionis de in pro aut super regnis prouinciis, comitatibus, dominiis, territoriis, ciuitatibus districtibus, terris, villis, castris fortaliis, possessionibus edificiis, grangiis, & quibuscumque aliis bonis rebus ac pertinentiis suis iuribusque, iurisdictionibus, & actionibus realibus & personalibus atque mixtis cathedraliumque ecclesiarum diocesibus, ac patronatum iuribus, & quibuscumque aliis tam spiritualibus quam temporalibus sine aliquo vel aliquibus predictorum ad romanam patriarchales metropolitane, cathedrales abbatiales & quasuis alias collegiatas & non collegiatas, regulares & seculares ecclesias, monasteria prioratus mensasque ipsarum ecclesiarum, capitula seu conuentus eorum aliquos vel aliquas ex ipsis factas & factos preter vel contra dispositionem iuris scripta dicto tempore Urbani pape sexti inclusiue citra quomodocumque & qualitercumque vsque in presentem diem sub quibuscumque titulis iuribus actionibus causis modis conditionibus viis siue formis & quauis occasione etiam motu proprio ex certa scientia & de plenitudine potestatis, ac cum suppletionem omnium defectuum etiam de & cum consilio, & consensu sancte Romane ecclesie cardinalium siue per viam aut modum contractuum quorumcumque, vel alias & auctoritate quacumque etiam apostolica imperiali regali reginali legatorum nunciorum, aut vicariorum sedis apostolice siue ordinaria delegata vel subdelegata, vel quacumque alia, etiam si factum & concessum fuerit per illas personas, aut det cum consensu illarum ad quas in talibus de iure & consuetudine facere concedere & consentire pertinuerit fuisse & esse ipso iure nullos & nullas, ac nullius, efficacie roboris & momenti, viribusque euacuatos & euacuatas, & perinde censi & haberi sub & cum modificationibus infra scriptis ac si facti & facte non fuissent. Concessionisque donationes & cetera huiusmodi, & alias quasuis que cum detrimento vel lesione ecclesiarum monasteriorum mensarum capitulorum conuentuum locorum seu personarum alicuius vel aliquarum huiusmodi facte a dicto tempore Urbani pape sexti citra ex certa scientia, & auctoritate predicta hac edictali constitutione sub et cum supra & infra dictis modificationibus reuocat, cassat irritat, & annullat. Et nichilominus ad abundantiore cautelam tollit, et penitus viribus euacuat, distatque regna, loca, territoria, districtus, iura, iurisdictiones &c. ac bona huiusmodi ad ius & proprietatem ecclesiarum monasteriorum, locorum mensarum, capitulorum, conuentuum, & personarum huiusmodi ad que seu quas spectabant & nunc spectant & pertinent sub & cum supra & infra scriptis modificationibus restituit, reddit, & reincorporat penitus per presentes, quorum omnium possessionem vacuum, liberam, expeditam nichilominus illi qui talia bona tenuerint & tunc tenebant, debeant ac etiam teneantur infra dictum quadrimestre a die probationis vel citationis, monitionis seu requisitionis vt supra fiende libere totaliter & cum effectu vacua & expedita relaxasse, & dimisisse ecclesiis mensis, monasteriis hospitalibus locis, & aliis personis huiusmodi ad quas ante concessionem predictas spectabant, & pertinebant & nunc spectant, et pertinent, seu spectare et pertinere possunt sub penis bannis et censuris, et aliis vt supra quas incurrunt ipso facto et a quibus absolui non possint nisi prius satisfecerint et restituerint, vt supra continetur. Et nichilominus liceat prelatibus, capitulis, conuentibus ac rectoribus ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum locorum huiusmodi quorum talia bona fuerunt, & nunc sunt, eorumque successoribus & syndicis auctoritate propria alicuius consensu vel licentia minime requisitis, cautione tamen prius prestita vt inferius denotatur possessionem illorum intrare capere & recipere libere, & impune non obstantibus constitutionibus privilegiis sedis apostolice eius auctoritate concessis factis, cedendis & faciendis, ac impetrationibus sub quacumque verborum expressione & tenoribus concessis & etiam si de ipsorum tenoribus expediret facere mentionem specialem de verbo ad verbum in totum, vel in partem, quorum & quarum omnium ipsa sancta synodus hic pro expressis lectis & insertis haberi vult & decernit, necnon prescriptionibus consuetudinibus & aliis contrariis et repugnantibus, aut quouis modo huic constitutioni de cetero nequaquam obstantibus quibuscumque.

Predicta quoque que de declarationibus ac reuocationibus huiusmodi dicta sunt, non vendicent sibi locum in infeudationibus re infeudationibus, concessionibus, & locationibus quibuscumque perpetuis solitis ante dictum tempus domini Gregorii pape vndecimi fieri et dari in feudum reuendendum vicariatum, aut emphitheosim, et regnis, prouinciis, ciuitatibus, terris, castris villis, locis, territoriis, districtibus, et aliis bonis, seu iuribus huiusmodi aliquo, vel aliquibus eorumdem dummo-

CONFIRMATIO CONSTITUTIONVM IMPERATORIARVM.

do vtile dominium eorundem per pacificam tenuatam corporalis possessionis ante huiusmodi infeudationem re infeudationem concessionem non fuerit cum directo dominio incorporatum, & solidatum, ac etiam quod canon. & census antiquitus ante dictum tempus domini Gregorii pape vndecimi pro illis prestari & dari soliti consueti, seu admitti si qui prestabantur debite perfoluent, nec etiam locum habeant in venditionibus bonorum quorum iusta precia, apparebunt & probabuntur conuentuum & locorum huiusmodi quorum ut prefertur erant dumtaxat versa esse, in permutationibus factis versis in eundem, vtilitate ecclesiarum monasteriorum & aliorum huiusmodi nec locum sibi vendicent in concessionibus per romanos pontifices pro dotatione in totum vel in partem, Ac pro alia quauis subuentione aliquarum ecclesiarum cathedralium & aliarum indigent, quarumcunque, ciuitatum factis de aliquibus ecclesiis inferioribus & bonis earum, dummodo huiusmodi ciuitates ab antiquo & ante dictum schisma habuerint famam, titulum & nomen ciuitatis, & dummodo etiam huiusmodi concessa non fuerint alicuius ecclesie cathedralis, sed ab abbatialibus inferiorum ecclesiarum, nec etiam sibi sortientur effectum in venditionibus & aliis alienationibus bonorum hospitalium, zenodochiorum & aliorum priorum locorum quorumlibet que hospitalia, zenodochia, & pia loca ut sunt ad sancta sanctorum Sancti spiritus in saxia vrbe beate Marie noue de florentia de scala de seminis ac de misericordia, de paradiso & similia pro sustentatione pauperum & hospitalitate conseruanda cosuerunt ab antiquo bona eorum vendere, au aliter alienare locare, aut vsum fructum concedere secundum eorum statuta seu laudabiles & antiquas consuetudines pacifice hactenus obseruatas, priuilegiis etiam antiquitus a Romanis pontificibus quibusuis religiosorum originibus bonorum & rerum huiusmodi indultis, ac etiam suis consuetudinibus in talibus ab antiquo obseruatis in suo robore permanens, nec etiam in vicariatibus gubernatibus, & ministratoribus, seu locationibus aut feudis prouinciarum, terrarum, castrorum, locorum, seu bonorum huiusmodi ad tempus nouem annorum vel abinde infra dumtaxat duraturis predictis tamen modi ficationibus non se ad predicta inuasa, occupata, usurpata, capta seu ut prefertur detenta aliquo ex tendentibus. Ceterum decreuit prefata sancta synodus eadem auctoritate quod quicumque ex iustis & rationabilibus causis probauerit legitime se de aut super regnis, prouinciis, ciuitatibus, terris, castris, locis, vel bonis huiusmodi vel eorum aliquo pro precibus perfolutis, vel ex causa depositi, siue mutui, aut alias ex iustis causis recipere debere a romana seu aliis ecclesiis, monasteriis, prioratibus, hospitalibus vel locis ipsis seu eorum aliquo, aut ex prelatibus seu rectoribus eorundem occasione dumtaxat ecclesiarum, hospitalium seu locorum prefatorum ad que ipsa bona pertinuisent vel pertinerent aliquas florentium seu pecuniarum summas, aut res alias ac illas versas esse in vtilitatem euidentem ecclesiarum seu monasteriorum aut locorum huiusmodi, quod facta coram loci ordinario deductione aut defalcatione fructuum aut prouentuum perceptorum arbitrio dicti ordinarii loci, siue rerum & bonorum de quibus ageretur super quo ipsius ordinarii conscientiam onerauerit & onerat non obstantibus quibuscumque conuentionibus seu pactis initis vel adiectis etiam auctoritate apostolica, vel alia quomodolibet roboratis ac iuramento vallatis, maxime quo ad probandum precia res vel pecunias versa esse in eundem vtilitatem, vel quorum talia bona fuissent, seu ut fructus in sortem computare quis minime teneatur, aut quod faceret fructus suos, seu aliis contrariis & aliter disponere, quouismodo ecclesia seu monasterium hospitale vel locus huiusmodi residuum quod declaratur ad restituendum illi qui soluisse aut eius heredibus seu ius vel causam aut titulum suum habentibus infra annum a die talis declarationis continue computandum, vel ad huiusmodi bona obligata usque ad satisfactionem, ut infra declaratur ipsis creditoribus restituendum pro dicto residuo declarato eo ipso prelatus capitulum conuentus ac rectores talis ecclesie, monasterii, hospitalis vel loci cuius vel quorum ut prefertur, ipsa bona erant, sub pena excommunicationis sint astricti. Et nihilominus pro securitate creditorum super satisfactione huiusmodi nullus ex prelatibus, & aliis supradictis possit aut debeat per se aut per alium possessionem talium bonorum intrare capere vel retinere, nisi ydonea cautione prius per ipsos prestata coram loci ordinario ipsius, vel ipsorum creditorum, & huiusmodi ordinario recusante coram loci ordinario debitoris de eo quod ab ecclesiis monasteriis, hospitalibus, vel locis aliis seu personis supradictis ratione declarationis huiusmodi tenerentur habere creditores ipsi infra dictum annum persoluendo, bona quoque talibus vendita, pignolata seu aliter obligata, alienata, vel ut supra concessa illis usque ad satisfactionem specialiter obligata remaneant & existant. Si autem infra dictum annum satisfactio quantitatibus declarate facta non fuerit, ut premittitur preuiis tribus protestationibus diuersis diebus per creditores seu eorum procuratores factis prefatis capitulis, conuentibus aut rectoribus huiusmodi super dicta satisfactione saltem infra mensem a die prime protestationis facienda. Tunc lapso dicto.

dicto mense liceat huiusmodi creditoribus, aut heredibus ius, vel causam, seu titulum habentibus ab illis, per se, vel procuratores suos auctoritate propria possessionem bonorum huiusmodi intrare, capere, ac illa tenere, & possidere, fructusque, & emolumenta ex illis percipere. Deducendo tamen de sorte ipsius debiti quousque eisdem fuerit de quantitate huiusmodi debiti, ut prefertur, declarata integraliter satisfactum. ita tamen prouiso circa premissa, & quodlibet predictorum quod pro debito Romane, vel alterius cathedralis, vel inferioris ecclesie hospitalis, aut pii loci prelatus, rector siue alia persona huiusmodi, nisi solum pro sua ecclesia hospitali, & pro loco in cuius euidentem utilitatem dumtaxat probabiliter, ut prefertur precium, & valorem versum esse fideiubere, vel alias cautionem de debitis declaratis, vel alias minime prestare teneatur, nec huiusmodi bona pro aliis debitis quoquomodo remaneant obligata, nec etiam de ipsis restitutio, & reintegratio, ut supra est declaratum quouis modo valeat, nec debeat retardari. Ceterum quia lex salubris preteritis intendit, & futuris casibus prouidere, decernit ipsa sancta synodus eadem auctoritate quod de cetero premissis, & infrascriptis nulla feudatio, locatio, donatio, venditio, permutatio, pignoratium, obligatio, siue queuis alienatio, aut declaratio de aut super regnis prouinciis Ciuitatibus terris castris locis iuribus, ac iurisdictionibus, seu bonis predictis, aut aliquo eorundem auctoritatibus huiusmodi, seu earum aliqua, vel alias sine expressa deliberatione Concilii generalis, vel saltem prouincialis, cum euidenti tamen utilitate ecclesie, & pii loci huiusmodi fieri possit, vel debeat quouis colore quesito, seu iam facta conformari extendi, vel prorogari, aut de nouo concedi quouis modo. Saluo quod locationes usque ad predictum tempus nouem annorum, vel abinde infra, & non ultra tam apostolica quam ordinaria auctoritate valeant celebrari cum dicta prestatione tamen census soliti siue rationabilis. Ita tamen quod fiant cum euidenti utilitate huiusmodi tam per Romanum pontificem quam per prelatos, & rectores secundum iuris scripti formam etiam infeudationes emphiteoticeque concessionem, occupationes, & reuocationes de bonis feudalibus, ac emphiteoticis ante dictum tempus Gregorii. xi. infeudari solitis ad ecclesias monasteria hospitalia, vel pia loca huiusmodi quomodo libet deuolutis, & deuoluendis impofterum cum modificationibus infrascriptis pro censu, & canone solitis, aut adauctis ante prefatum tempus Gregorii. xi. & non de aliis, aut aliter villo modo possint etiam fieri confessiones Vicariatuum gubernationum, & administrationum, regnorum, prouinciarum, ciuitatum, terrarum, castrorum, locorum prefate ecclesie Romane que ante huiusmodi tempus concedi in Vicariatu, seu administratione per Romanam ecclesiam consueuerunt per Romanos pontifices ad tempora nouem annorum, & abinde infra, & non ultra, cum responsionibus canonibus, & censibus consuetis melioratis, seu adauctis ante tempus prefatum, hoc addito declarato, ac reseruato quod Vicariis non soluentibus eidem Romane ecclesie censum, ac canonem debitum in terminis appositis, vel saltem infra mensem post lapsum terminum, eo ipso absque aliqua declaratione ad censum, & canonem duplicatos persoluendos prefate Romane ecclesie teneantur, ac astricti sint. Et si primum & duplicatum censum, seu canonem predictos infra alium mensem sequentem non soluerint, ipso facto sententias, banum, & penas huiusmodi incurrant. Si autem infra semestrem a lapsu primi termini prefati solutionem huiusmodi non fecerint de censu, & canone, ut prefertur, ipso iure cadant ab omni possessione Vicariatus, gubernationis, & administrationis huiusmodi, & concessa ad liberam ordinationem Romani pontificis, & Romane ecclesie prefate deuoluantur, & deuoluta ipso facto intelligantur esse, & sint cum omni rerum integritate & causa. Et illud idem intelligatur seruari & fiat in & de Vicariis gubernationibus, & administrationibus prouinciarum ciuitatum, terrarum, castrorum, & locorum aliorum quorumuis, ecclesiarum, monasteriorum hospitalium, & locorum aliorum predictorum, & cuiuslibet eorundem. Premissa quoque etiam extendantur ad solutionem feudorum bonorum emphiteoticorum, & aliorum locorum responsiones quouis titulo, tam ad Romanam quam ad alias ecclesias monasteria, & loca alia super praescripta communiter, vel diuisim prout de censibus, & canonibus Vicariatuum predictorum superius continetur. Districtius nichilominus inhibens, ne qua prorogatio, seu noua concessio vicariatuum gubernationum, seu administrationum huiusmodi de regnis prouinciis Ciuitatibus terris castris, & locis dicte Romane ecclesie fieri possit, aut debeat nisi de Consilio, & assensu Romanorum pontificum & dominorum collegii sancte Romane ecclesie cardinalium eorum scrutatis votis, vel saltem per duas partes dicti collegii in concordia, & non nisi pro euidenti causa statu, & honore ecclesie prefate. Ita tamen quod debeant ipsi Cardinales in litteris apostolicis, vel contractibus de superfactis una cum Romano pontifice propriis manibus se subscribere ad instar antiquorum priuilegiorum apostolicorum in perpetuum. Et aliter secus, seu alio modo in premissis, & infrascriptis omnibus, & contentis in presenti

CONFIRMATIO CONSTITUTIONVM IMPERATORIARVM.

capitulo, vel circa ea facta, seu declarata etiam motu proprio, & de cardinalium consilio, seu consensu, seu alias & apostolica, vel quauis alia auctoritate non teneant ipso iure, & nullum ius contrahentibus, vel recipientibus aliter acqratur. Et nichilominus Vicarii ipsi gubernatores, & administratores, & alii recipientes quouis nomine nuncupentur, vel titulo vel modo, etiam si sponte concederentur, vel alias contrarium facientes, ipsos processus, bannia, sententias, & penas ipso facto se nouerint incurrisse. Cōcessionibus, constitutionibus, priuilegiis apostolicis, ac aliis quaruncunq; personarum, necnon cōsuetudinibus, & aliis quibusuis in contrarium facientibus nequaquam obstantibus. Hoc sane intellecto q̄ modificationes ipse superscripte, & ipsarum aliqua aliis qui tenent, & tenuerunt regna prouincias, ciuitates, terras, castra, siue alia bona vt in alio infra scripto capitulo continetur, scilicet inuasa, occupata, capta, seu (vt prefertur), detenta nō valeant in aliquo suffragari, quinimmo ad plenarie restituendum, reddendum, & ad alia faciendum, (vt in eodem capitulo cōtinetur), protinus sint astricti.

Ex eodem Concilio Constañ. quando soluenda sit, siue deneganda decima.

A

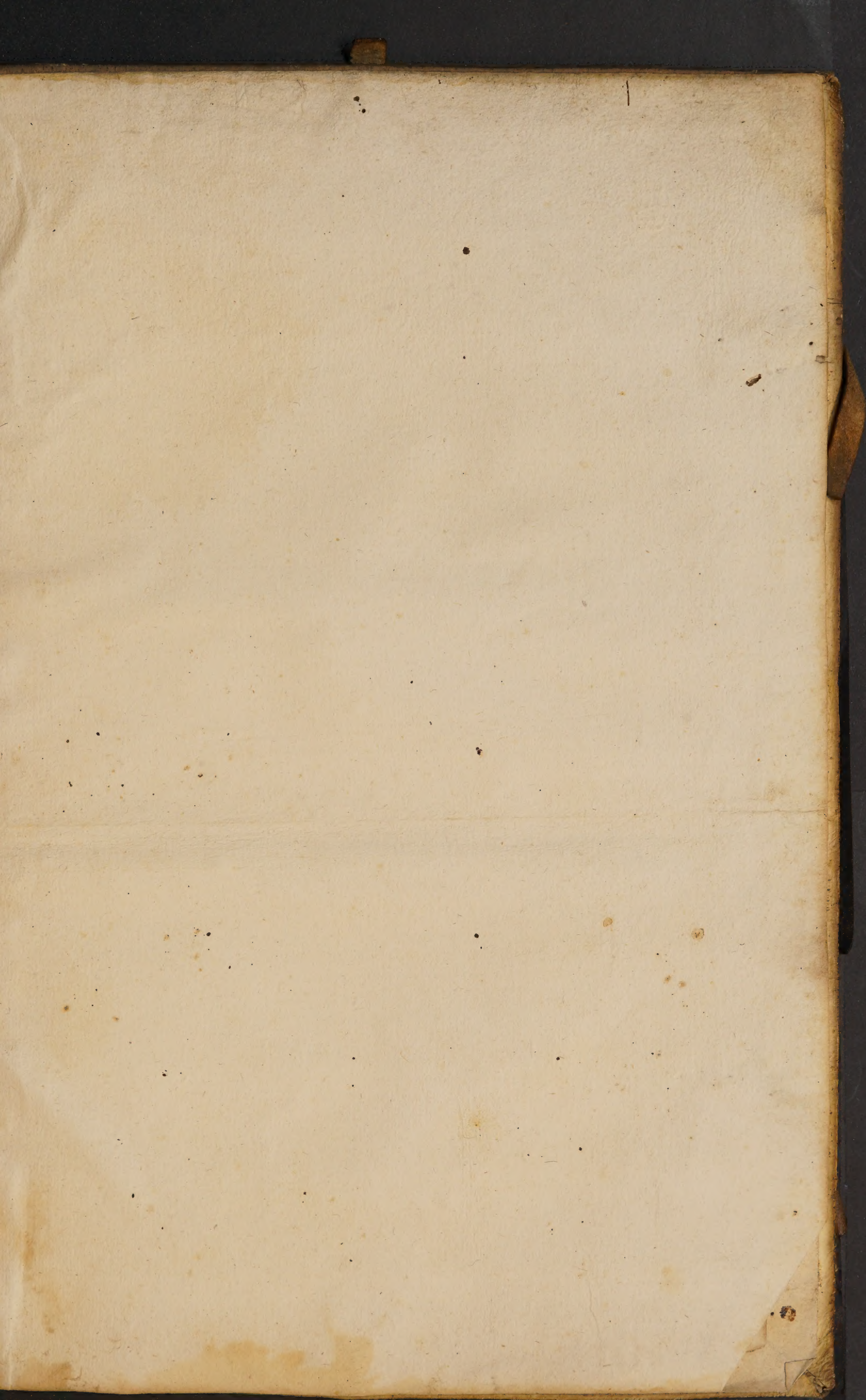


VM PATERNA PIETAS FILIIS HOMINVM prouidere debeat, licet in casu necessitatis vrgentis valeat vicissitudo laudabilis, declarat sancta Synodus non licere Romano pontifici indictiones, siue exactiones quascunq; super ecclesiam, vel ecclesiasticas personas imponere per modum decime, vel alio quouis modo. Si vero cum necessitas acciderit papę qua ei set eidem debite subueniendum, vocato generali Concilio secundum q̄ expedire videbitur, & vtile secundum decretum Concilii prouideatur eidem.

NVNC

PLENAM, ET OPTI-

mis characteribus impressam habes lector
studiose summam octo Conciliorum Generalium
Graecorum, & Latinorum, cum plerisque actis synodalibus. Adiunctis plurimis pontificum sanctionibus, vt copiose annotatum iam tenes in exordio totius operis. Super sunt constitutiones authenticę multorum Conciliorum prouincialium, quas in lucem authore deo optimo maximo proferemus, vbi vera, authentica, & omni errore aliena exemplaria fuerimus assecuti, quod prope diem factū iri speramus. Interim si quippiam hoc in opere occurrat quod plane tibi non satisfaciat, feras queso bono animo, non in nos, sed in antiquissimā exemplaria (vnde hec fidelissime mutuata sunt) erratum reiciens. Et expecta non nichil prope diem his adiiciendum quod omnium oblocutorum facile ora restringet. Recte tecum iri existimabimus si te beneuolū, officiosūq; Gallio a Praetorib; bibliopole Lutetiano prestiteris, qui vt hec tibi reique conferret publice nummis vacuauit marsupia, vt antiquata, puluerulenta, & iam semel compararet, restitueret, instauraret exemplaria. Industria Iohannis cornicularii Calcographi Parisiensis solertissimi.
Anno Millesimo quingentesimo vigesimo quarto.
Vltio Idus
Octobris.



Bib. Fict.

4102689

1242

